

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele II
XIV
F
9
NAPOLI

XIV
F
9-9.

Concise

DE LIBERTATE ECCLESIAE

IN CONFERENDO ECCLESIASTICA BENEFICIA
NON MODO CLERICIS INDIGENIS, VERUM ETIAM EXTRANEIS,

A C

DE IMMUNITATE

BENEFICIARIORUM, MERE SIMPLICIUM
A PERSONALIS DEBITO RESIDENTIAE.

O P U S

Nunc primò editum, in quatuor Tomos distinctum, & Sacrà Eruditione
plenè refectum; in quo adversùs modòcos impugnatores

I P S A R U M

LIBERTATIS, ET IMMUNITATIS,

Rationibus Scripturalibus, Theologicis, Petitis ex SS. Patribus, & ex Sac. Conciliis,
Legalibus tandem, Historicis, & Politicis, claro, & eleganti eloquio, probatur,

*Quod liberum, & licitum est Ecclesiæ illiusq; Ministris, atq; in primis Romano Pontifici ejusdem Ecclesiæ Capiti,
ne non Episcopis, aliisque omnibus, tam Ordinariis, tam Delegatis Beneficiorum Collatoribus, atq; ad ea
Nominatoribus, ipsa Beneficia, non modò Clericis Indigenis, verùm etiam Extraneis impetiri.
Et quòd Beneficarii merè simplices à Residentiæ personalis debito sunt immunes.*

UNIVERSIS EPISCOPIS, ET ORDINARIIS LOCORUM,

Eorumque Vicariis, Præfulis, Abbatibus, Ministris, & Consiliariis Principum, Senatoribus, Judicibus,
Theologis, Jurisconsultis, Causidicis, Politicis, Historicis, & Eruditis, cunctis demùm
Beneficiorum Collatoribus, & Patronis, tam Ecclesiasticis, quam Laicis,
valde utile, & respectivè necessarium.

AUCTORE ILLUSTRIS. ET REVERENDISS. DOMINO

JOANNE BAPTISTA BRASCHIO

CÆSENATEN. EPISCOPO SARSINÆ, COMITE BOBII.

T O M U S IV.

CONTINENS RATIONES, PROBANTES PRÆFATAM IMMUNITATEM
Beneficiorum merè simplicium à personalis debito residentiae. Ac dissolutionem Objectionum,
quibus Contradictores eam conantur evertere.

ILLUSTRISSIMIS, ET REVERENDISSIMIS DOMINIS

EPISCOPI.

ARCHIEPISCOPI, PRIMATIBUS, ET PATRIARCHIS,

*Inchtum Ordinem Catholicorum Antiquissimæ Ecclesiæ Dei componentibus, Praeconibus Evangelii, Columnis Fidei,
ac Sacrae Hierarchiæ Luminaribus splendentissimis, Obsequiosissime Dedicatus.*

LUGDUNI, MDCCXVIII.

Superiorum permissu, & privilegio.

ILLUSTRISSIMI,

A C

REVERENDISSIMI DOMINI.

*Solis ortu , & occasu , ab aquilone ,
& mari (a) , longè , latèque patens*

(a) *Psalm. 104. v. 3.*

Ecclesia , sub sacrorum Antistitum
regimine , tam eminet , quam elucet : eo uberius in
dies , Domino largiente proficiens , quò magis ipsi
met Antistites cum Summo Pontifice strictioribus
obedientiæ , atque communionis vinculis colligan-
tur : quos , in quatuor diversorum nominum gradus ,
ad cœlestis Hierarchiæ similitudinem , distributos (b) ,
non minùs ac cœteros Christianos , Auctor fidei
nostræ Vicario suo , Romano Præsuli , generali sub-
ordinavit obsequio (c) , cùm dixit Petro : *pasce agnos
meos : pasce oves meas* (d) . Christus namque priùs
*agnos , deinde oves Petro commisit , quia non solum pasto-
rem , sed & pastorem pastorum eum constituit* (e) . Cohe-
rentibus itaque membris cum suo capite , Præsuli-
bus cum Pontifice ; ipsamet Ecclesia super immobilem
petram , quæ Petrus est , firmissimè convalescit , stat ,
perseverat (f) . Indèque fit , ut intèr utrosque , cum

(b) *Albert. Tighius
de Hierarch. lib. 1. c. 1.
Barb. iur. Eccl. univ.
lib. 1. d. 6. n. 6.*

(c) *S. Bernard. de
Consid. lib. 2. c. 8.
(d) Joann. c. 1. n. 16.
(e)*

(f) *Enchir. Gallian.
serm. de S. Joann.*

(f) *Matthai c. 16.
n. 18.*

(g) Julius Papa in
Concil. Rem. ann. 1.
Concilior.

(h) S. Gregor. lib. 12.
epist. 44.

(i) S. Bernard. epis.
lib. 2. cap. 1.

(l) Galat. 6. 6. 17.
S. Anselm. epis. 1. 1.
Deer. Anselm. ep. 114.
(m) Gessrid. Pader.
opus. 1. 6. 6.

(n) Hildeker. Tur.
mon. ep. 11.

quoque omnium rerum eventus: & sicut *dim membra vexantur, caput reliquum pacem, aut quietem minimè habere potest* (g); sic & cum capiti vulnus infligitur, membra sentiant de illatâ cicatrice discrimen: nec nisi *tunc status membrorum integer perseveret, cum caput fidei nulla pulsât injuria* (h). Audistis Illustrissimi Patres, & Coantistites præclarissimi, profanam novitatem, quam nupèr quorundam hominum audax nimium verbositas per universâ terrarum spatia suis scriptis evomuit: illuc directâ, ut non possint sacræ præbendæ viris, secundum carnem extraneis à locis beneficiorum, prout antea dispensari; & nè gaudeant Beneficiarii merè simplices pristinâ exemptione à personalis debito residentiae. Novitas hæc *Libertatem, & Immunitatem* Ecclesiæ immanitèr sauciat, ac notabilitèr dehonestat. Et pro eo quod utramque Romani Pontificis nititur subtrahere potestati; *pervenit professio usque ad nos dolor maximus iste, qui cum sit capitis, non potest non esse corporis* (i): Pro eo verò, quod easdem etiam nobis affectat abripere; nimiam patimur in sacrâ jurisdictione jacturam: & heu quod captivam ducimur, tùm Ecclesiam universalem, tùm Ecclesias quasque particulares: ac sub oculis nostris intolerabili subiici servituti sponfas, quas liberas accepimus (l), & quæ à Christo libertatis chirographum, scriptum suo sanguine receperunt (m). *Perit namque, solis Pontificibus collata à Domino, beneficia dispensandi potestas; si substituendi Beneficiarios hereditas alicui facultatem acquirat. Quid enim Episcopo in commissâ licebit Ecclesiâ, in quâ Clericus arbitrio assignetur alieno? Ubi plus nuptiis debetur, quàm meritis; plus geniturae, quàm gratiæ &c. Ubi Sacerdotium natales despondent, non mores: patria, non scientia; laicus generans, non Præsul adoptans* (n)? Ut quid etiam Concilia, ut quid Patres, atque Pontifices, titulis eximii honoris dignitatem nostri Ordinis

nis prosequuntur, modò *Sublimitatis* (o), modò *Magnitudinis* (p), modò *Celsitudinis* Episcopalis (q): Nunc vocantes Episcopatum, *Serenitatem Pontificalis Dignitatis* (r): nunc *Eminentissime apicem Dignitatis* (s)? Ut quid hæc, ut quid similia; si earundem *Libertatis*, & *Immunitatis* subtrahitio epitheta ipsa quatit, ac notas quaslibet Majestatis Ecclesiasticæ decolorat? Sed & sacri Præsules quomodò suas prælationes ritè, utiliterque disponent, si non habeant qui eisdem opportunè deserviant (t)? Non habituri profectò, vel vix quidquam boni habituri, quotiès primævâ libertate nudentur, cunctis beneficia Ecclesiastica conferendi, non pro ratione originis, sed pro ratione probitatis, & meriti: necnon à personali functione immunita, si sint residentix onere destituta. Itaque Illustrissimi Domini, Coepiscopi, ac Patres, dum tam arctis vinculis Episcopalis auctoritas alligetur; *periculum est, ne Ordo noster, omnium sanctissimus, omnium maximè sit ridiculus* (u): nam conatus iste localis, nisi ut opus est reprimatur, *pertransibit de gente in gentem, & de regno ad populum alterum* (x): quique hodiè in compedibus alligantur, cràs in manicis ferreis immanissimè constringentur. Omnino ergò hæc injustissima servitus repulsanda, vindicanda Ecclesiæ Libertas, Immunitas intrepidè propugnanda: junctisque in unum viribus ejusdem Ecclesiæ capitis, & membrorum; in id est firmitèr incumbendum, ut stet super semitas antiquas, nihilque innovetur in re tam perniciosi momenti: nè nimium abjecto animo suscepta hæc imminutio potestatis, novis subindè ansam præbeat præjudiciis: citò proculdubio parandis ab his, qui hæc audent, quotiès intueantur, degeneri quadam patientiâ *sustineri, si quis Ecclesiam Dei in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem nos cedit* (y). Motiva, & rationes, *Libertatem*, & *Immunitatem* præfatas efficacitèr contuentes, ego servulus Vester, & Consa-

(o) S. Bernard. epist. 205. *Leontius in vita S. Jo. Eleuth. c. 48.*

(p) Heculo *De viciis* apud Si. monod. tom. 2. *Comp. Gili. For. m. 8.*

(q) *Westo Cephala* apud monod. *Sive m. v. f. 466. Ep. Heculo* *De viciis* loc. cit.

(r) *Clementina in plenisque de elect.*

(s) *Concil. Arver. m. f. ann. 545. c. 2.*

(t) *Duand. de Sen. Ho. Porciano in Conc. Pisto. apud Baillet. Conc. dem. f. 459. c. 6.*

(u) S. Greg. Nazianz. *prob. 20.*

(x) Psal. 109. num. 13.

(y) 1. Corinth. cap. 11. 22. v. 30.

cerdos in hoc Opere cumulavi; argumentis quoque Contradictorum usque ad fundamentum exinanitis. Restat ergò ut & Vos labori meo, zelo integro consentientes, sub Vestris Auspiciis suscipiatis Quartum hunc Tomum, quem Gloriæ Vestræ, Nominique nuncupo reverentèr, Illud, quò fervor Vester, quò sapientià properat, per ea, quæ supplex posco, mè Vos censéo provocare, Placeat igitur Dignationi Vestræ, tam donum favore prosequi, quàm donantem gratiæ Vestræ felicitate complere: ut dùm in causæ defensione, quæ Vobis quoquè communis est, & cordi plurimum esse debet, impensius persevero; Votis meis perenne sentiam de Vestrà complacentià solamen; habeam æternum concertationi, cui operam dò, de Vestri Patrocinii opitulatione munimen, Sarsinæ ex Episcopo v. Kalend. Septembris 1717.

Devotiss. & Obseq. Servus
 Joannes Baptista Episcopus Sarsinæ :

S E R I E S C A P I T U M.

vij

Quæ in hoc Quarto Tomo continentur.

DE BENEFICIIS MERE SIMPLICIBUS.

CAPUT PRIMUM. **I**N quo agitur de Significatione Nominis BENEFICIUM. De Quiditate, ac definitione Beneficii Ecclesiastici merè simplicis. Et an bona Ecclesiæ modò regulanda sint eâ formâ, quâ regulabantur primiti ejusdem Ecclesiæ Sæculis. fol. 1.

CAPUT II. In quo discutitur, ex quâ Origine profuerint Ecclesiastica Beneficia merè Simplicia. An essent quandoque proventus Ecclesiastici in solis primitiis, oblationibus, & decimis consistebant. An essent pariter, quando in Ecclesiâ vigeat Sportularum usus: & eo tempore, quo inceperunt bona immobilia ab Ecclesiâ possideri. f. 9.

CAPUT III. In quo discutitur, quandomâ inceperint in Ecclesiâ Dei Beneficia merè Simplicia expressè distingui, Et quid circa hoc, cum ex ipso BENEFICII nomine deducatur, idm ex rō significatâ, per illud nomen? Ac ex antiquitate minorum Ecclesiarum, quæ in qualibet Diocesi erant. f. 18.

CAPUT IV. In quo queritur, quandomâ inceperint prædia Ecclesiastica in Beneficiarios dividi. Undè fluxerunt Ecclesiastica Beneficia, idm Residentialia, quàm merè Simplicia. f. 27.

DE QUALITATIBUS BENEFICIORUM SIMPLICIUM, EORUMQUE DIVISIONES; ET DE DIFFERENTIA, QUAM HABENT A BENEFICIIS RESIDENTIALIBUS.

CAPUT V. In quo consideratur quenam sint Qualitates de essentiâ, & quenam de solâ honestate Beneficiorum merè Simplicium? Et an hæc Beneficia sint necessariò Clericis magis dignis conferenda. f. 35.

CAPUT VI. In quo queritur, quocumque sint Ecclesiastica Beneficia merè simplicia, ubi & de Beneficiis Commendatis, ac de Beneficiis Sæcularibus, ut distinctis à Beneficiis Regularibus. f. 48.

CAPUT VII. In quo ponderatur, an rō verâ dari debeat, & detur differentia inrè beneficiorum Residentialia, & merè simplicia. Eamque dari ostenditur Rationibus Scripturalibus, ac Theologicis, atque Legalibus. f. 60.

CAPUT VIII. In quo eadem differentia inrè Beneficia Residentialia, & Beneficia merè Simplicia, suadetur aliis Rationibus, præsertim petitis ex Sacris Conciliis. f. 72.

PROBATIONES VARIÆ IMMUNITATIS BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT IX. In quo SCRIPTURALITER, ex analogiâ Sacerdotum, & Levitarum Legis Moysæ ad Beneficiarios nonne Legis, probatur quod Clerici possidentes Beneficia merè simplicia

*cia, quantum est in id, nullo servitii personalis, & residentie onere sunt adstricti, præter
Divini Officii recitationem.* f. 79.

CAPUT X. *In quo eadem exemptio Beneficiorum merè simplicium, ab onere personalis
residentie, probatur Rationibus LEGALIBUS, & ex Consuetudine, ac Præscriptione desum-
ptis.* f. 85.

CAPUT XI. *In quo ipsamet Beneficiorum merè simplicium Immunitas ab onere residen-
tie, probatur Rationibus, & Auctoritatibus deductis ex sacris Ecclesiæ CONCILIIS, Gene-
ralibus, Nationalibus, & Provincialibus.* f. 94.

CAPUT XII. *In quo ex variis Rationibus THEOLOGICIS probatur, Beneficiarios merè sim-
plices esse à Residentiæ, & Servitii personalis debito immunes, præstando in loco, in quo
Ecclesiasticum obtinent Beneficium.* f. 109.

CAPUT XIII. *In quo ex SANCTIS PATRIBUS, & SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS proferuntur
Rationes, probantes exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere servitii perso-
nalis, & Residentie.* f. 116.

CAPUT XIV. *In quo ipsamet Immunitas Beneficiorum merè simplicium ab onere Ser-
vitii personalis, & Residentie in loco Beneficii, Rationibus HISTORICIS probatur.* f. 128.

ALIÆ PROBATIONES IMMUNITATIS BENEFICIORUM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XV. *In quo afferuntur variæ Rationes POLITICÆ, probantes, quod Beneficarii
merè simplices immunes sunt, & esse debent à debito Residentie, & Servitii personalis in
loco beneficii exhibendo.* f. 139.

CAPUT XVI. *In quo prænotata Immunitas, & exemptio Beneficiorum merè simplicium
ab onere Servitii personalis, & Residentie apud suas Ecclesias, probatur DECRETIS SAC-
RÆ CONGREGATIONIS DD. Cardinalium Romanæ Curie.* f. 149.

CAPUT XVII. *In quo, ex DECISIONIBUS SACRÆ ROMANÆ ROTÆ, probatur eadem immu-
nitas Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie in loco beneficii exhibende.*
fol. 156.

CAPUT XVIII. *In quo proponuntur, quod sentiant THEOLOGICI SCHOLASTICI de Exemptione
Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentie.* f. 162.

CAPUT XIX. *In quo assertur doctrina THEOLOGORUM MORALIUM probans, quod Bene-
ficiarii merè simplices sunt à Servitii personalis, & Residentie debito immunes.*
fol. 170.

CAPUT XX. *In quo congeritur allegationes plurius CANONISTARUM, faventes Immu-
nitati Beneficiorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentie.*
fol. 181.

38

R E S P O N S I O   O B J E C T I O N I B U S
EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXI. *In quo respondetur PRIMÆ OBJECTIONI SCRIPTURALI, adversus præfatam Immunitatem propositæ, ac petita ex Actibus Apostolorum, & ex Epistola ad Titum.* f. 196.

CAPUT XXII. *In quo dissolvitur SECUNDA OBJECTIO, petita ex primâ Epistola B. Pauli Apostoli ad Corinthios, & ex secundâ ad Thessalonicenses, adversus immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* f. 205.

CAPUT XXIII. *In quo dissolvitur TERTIA OBJECTIO, petita ex Epistola D. Pauli Apostoli ad Romanos adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* fol. 214.

CAPUT XXIV. *In quo evadatur QUARTA OBJECTIO, ex Jure Naturali proposita, ad involvendas Beneficiorum merè simplicium debito personalis Residentiæ.* f. 224.

CAPUT XXV. *In quo evadatur QUINTA OBJECTIO, pariter ex Jure Naturali proposita, ad obligandos Residentiæ personalis onere, merè simplicium Beneficiorum.* f. 234.

CAPUT XXVI. *In quo expenditur SEXTA OBJECTIO, proposita ex quibusdam Auctoribus, consentientibus, esse de Jure Naturali, quod Beneficarii merè simplicium Residentiæ, & Servitii personalis onere constringantur.* f. 244.

R E S P O N S I O   O B J E C T I O N I B U S.
EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM.
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXVII. *In quo examinatur SEPTIMA OBJECTIO, desumpta ex Jure Canonico, adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* f. 258.

CAPUT XXVIII. *In quo perpenditur OCTAVA OBJECTIO, pariter petita ex Jure Canonico, ad probandum, Beneficiorum merè simplicium Residentiæ personalis onere adstrictos esse.* fol. 269.

CAPUT XXIX. *In quo dissolvitur NONA OBJECTIO, petita ex eo quod olim esset idem, ad Ordinem, & Beneficium promoveri: unde inferatur, quod Beneficarii merè simplicium ad Residentiam teneantur.* f. 279.

CAPUT XXX. *In quo proponitur DECIMA OBJECTIO, petita ex relatione, quam habent Beneficia Ecclesiastica, ad Titulum, cujus ratione Clerici ad Ordines promoventur: Unde inferatur, quod Beneficarii merè simplicium ad Residentiam debitum obligantur.* f. 286.

R E S P O N S I O   O B J E C T I O N I B U S.
EX ALIIS VARIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXXI. *In quo occurritur OBJECTIONI UNDECIMÆ, desumptæ ex adscriptione Clericorum servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ. Unde Beneficiorum merè simplicium Residentiam personaliter debitum inferatur.* f. 296.
 CA-

¹⁸
CAPUT XXXII. *In quo datur congruus DUODECIMA OBJECTIONI Responsio, posita in spiri-
rituali conjugio, quod contrahitur inter Clericum, Beneficio Ecclesiastico insignitum, &
Ecclesiam, in qua creditur esse Beneficiam.* f. 331.

CAPUT XXXIII. *In quo expeditur TERTIADECIMA OBJECTIO postulata ex interdicto plurali-
tatis Beneficiorum, in uno, eodemque Clerico conglobata, quatenus huiusmodi prohibitionis
ratio sit onus residentie personalis, à singulis Beneficiariis indivisum.* f. 318.

CAPUT XXXIV. *In quo refellitur QUARTADECIMA OBJECTIO, illi directà, ut ostendas
Clericos, Romane Ecclesie deservientes, Ecclesie Universali non deservire, ac prout se-
neri apud Ecclesiam, in quibus beneficia simplicia obtinens, personaliter residere.* f. 328.

RESPONSIO ULTIMÆ OBJECTIONIBUS.

IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS MOTIVIS MEMORATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXXV. *In quo discutitur vti QUINTODECIMA OBJECTIONIS, ad id prospiciens, ut
velut inanem, & illicitam Consuetudinem, cuius vigore Beneficarii mere simplices exi-
muntur ab onere personalis Residentiæ.* f. 328.

CAPUT XXXVI. *In quo corrue SEXTADECIMAM OBJECTIONEM ostenditur, deductam ex Sa-
cristi Conciliis, quæ decernant Beneficiarios mere simplices ad residentiam personalis debitum
obligari.* f. 349.

CAPUT XXXVII. *In quo demonstratur DECIMASEPTIMAM OBJECTIONIS insubsistentia con-
sistentis Doctrinam Patrum, ex qua probetur, Beneficiarios quoque mere simplices ad resi-
dentiam obligari.* f. 358.

CA UT XXXVIII. *In quo diluatur DECIMOCTAVA OBJECTIO, contendens Beneficiarios
mere simplices non posse suo debito per alium satisfacere, adeoque teneri personaliter in loco
Beneficii residere, ut proprium munus valeant ex se ipsis obire.* f. 367.

CAPUT XXXIX. *In quo exortitur DECIMONONA OBJECTIO, quod Beneficarii mere simpli-
ces, non residendo, Ecclesie non deserviant: idcirco nec redditus suorum Beneficiorum per-
cipere valeant.* f. 376.

CAPUT XL. *In quo diruatur VIGESIMA, & ultima OBJECTIO, de Inconveniendis, quæ
supponantur ex non impensâ per Beneficiarios mere simplices residentiam, & servitio personali
Ecclesie, profluere.* f. 383.

QVID TENTATIS DEVM,
IMPONERE IUGVM SVPER CERVICES
DISCIPVLORVM,
QVOD NEQVE PATRES NOSTRI,
NEQVE NOS PORTARE POTVIMVS?

Act. Apost. cap. 15. n. 10.

DE BENEFICIIS

MERÈ SIMPLICIBUS.

C A P U T I

*In quo agitur de Significatione Nominis BENEFICIUM.
De Quidditate, ac definitione Beneficii Ecclesiastici
merè simplicis. Et an Bona Ecclesię modò regu-
landa sint eā formā, quā regulabantur primis
ejusdem Ecclesię Sęculis.*

S U M M A R I U M:

- 1 Sermone ad aliquā rē habiturus, debet à Divini nominis invocatione sumere initium, & ità hīc facit Auctor.
- 2 Cuius reprehensibile sit rei, de quā agendum est, proprietatem vocis ignorare, investiganda est significatio, & definitio beneficii.
- 3 Vox beneficii significat actum benevolum, vel actionem benefacienti. Apud Jurisconsultos significat privilegium.
- 4 Apud Historicos significat feudum. Contentio super hāc voce orta est inter Hadrianum Papam IV. & Fridericum I. Imperatorem.
- 5 Beneficium, ut ad rem Ecclesiasticam refertur, significat præbendam Clerico in titulum attributam, vel in commendam perpetuam.
- 6 Ponitur definitio beneficii merè simplicis. Qualitèr ab eā distingui debeat definitio beneficii residentialis.
- 7 An Beneficiario sufficiat Divinum Officium recitare, vel aliud etiam personale opus exercere debeat in loco beneficii.
- 8 Possidentes beneficia curata, vel eboralia &c. ad alia personalia debita tenentur, præter Officii recitationem.

Brasili. de libere. Eccl. Tom. IV.

A

9 Be.

- 9 Beneficiarius simplex, si ad Missas, vel aliud simile teneatur, potest illas adimplere per alium, quid in eo non est electa industria persona.
- 10 Si verò ad nullum personale servitium teneatur, sufficit quod officium recitet: nec potest beneficium gravare onere indebito.
- 11 Clerici in etate 14. annorum de jure: & de fundatoris voluntate etiam in minori etate possunt consequi beneficia merè simplicia.
- 12 Non possunt cogi Beneficarii merè simplices ad aliquod personale officium, nequid arctari ad residendum in loco beneficii.
- 13 Officium Dipinum persolvere, est Ecclesie deservire, Publica, & choralis psalmodia quandoniam inceperit exerceri.
- 14 Antequàm choralis psalmodia institueretur, Clerici est animarum curà carentes, addhe sacra stipendia percipiebant.
- 15 Quamvis beneficia succedant in locum distorum stipendiorum, tamèn de beneficiis nunc loqui non possumus eque, ac de illis bonis.
- 16 Beneficia merè simplicia an fuerint fundata ex bonis Deo Apostolorum tempore dedicati, vel primis illis temporibus Ecclesie delatis.
- 17 Tempore S. Gregorii suis opinio, quod bona per Ecclesiam noviter acquisita, diversam ab antiquis secumferrent rationem.
- 18 Si bona beneficiorum merè simplicium ad Ecclesiam pervenerunt postremis seculis, non sunt regulanda more pristorum temporum.
- 19 Tamen per partitionem bonorum Ecclesie non sit immutata eorum natura, hoc nihil officit contrà beneficia merè simplicia.
- 20 Beneficiis non est ingerendum onus, quod non habent: nec sunt eo modo regulanda, ac antiquissima Ecclesie bona.

(a) Jacobi cap. 1.
num. 17.

Nunc datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre lucinum, apud quem non est transgressio, nec vicissitudinis obumbratio, inquit Sanctus Apostolus Jacobus, frater Domini, Justus cognomine nuncupatus (a). Quod memorabile dictum sicut ipse inter initia suæ Epistolæ catholicæ, quæ Ecclesiam est allocutus, religiosissimè collocavit, sic & nos illum ipsum huic nostræ qualicumque lucubrationi, tamquàm Caput corpori su-

perponimus, ut hisce verbis initialibus fateamur, nostaliter, ac tam demissè de nostrâ exiguitate sentire, quod nihil boni calamus, nihil vox, nihil nostra oratio personabit, nisi quantum, *diver in miserationibus Dominus*, dabit nobis posse profari (b). Porro est optimus agendi ordo, ait S. Gregorius Nazianzenus (c), ut qui sermonem de re aliquâ est habiturus, à Deo initium sumat, illoque Duce locationem suam incipiat: Quid enim non prosperè ager, quid non utilissimè pronuntiabit, qui Domino invocato eloquium suum inchoat, componit verba, instituit orationem?

2. Sub ejus ergò præsidio, & invocatione, atque in eo unice confidentes, qui *das verbum evangelizantibus virtute multa* (d): Qui *aperis os matrum & linguas infantium facti esse disertis* (e), operi manum apponimus: & de Beneficiis Ecclesiasticis merè simplicibus, atque de illorum possessoribus ab actualis residentia, ac servitii personalis debito exemptis, hic ex proposito peracturi, primo loco significationem nominis *Beneficium*, ejusdemque tamquàm merè simplicis designationem, & quidditatem, pro imbecillitate nostrâ, aggredimur ventilandam: præstat etenim hæc omnia diligentissimè perscrutari, & ipsius vocis, de quâ agitur, significationem inquirere; uti præstat Nauta iter per æquora facturo, Prædici provinciæ recturo, Duci aciem instructuro, ipsius aciei, ipsius provinciæ, ipsius pelagi notitiam integram possidere. Ideoque etiam lex suggerit oportu-

(b) Romanor. cap. 10
num. 1. Epist. cap. 1
num. 2.

(c) S. Gregor. Nazianzen. Oration. 1. f. 20.

(d) Psalm. 67. v. 12.
(e) Sapientia cap. 19
num. 21.

(a) *Castropol. p. 2.
tr. 1. 3. dispensat. p. 2. n. 1.*

Officio, vel Personatu (a), qualia sunt Canonatus, Mansionariæ, & similia, quæ rê verà, tamquàm residentialia, & ad personale officium adstricta, non sunt simplicia: vel si sunt simplicia, non sunt *merè* simplicia, prout illa de quibus nos loquimur. Inter ista autem beneficia *merè* simplicia sunt aliqua, quibus inest titulus Abbatiz, Præposituræ, Prioratus &c. titulus, inquam, non verò res significata per nomen saltè in pluribus: rarò quippè insignia, cæterasque prærogativas, & potestatem Ecclesiasticam, alioquin illi titulo correspondentes, obtinent: vel si fortè aliqua ex eis alicubi easdem obtinent; adhuc tamèn salvis ipsius prærogativis ad honorem, in reliquis, quoad substantiam redacta sunt ad statum beneficiorum *merè* simplicium; nèc nisi pro beneficiis *merè* simplicibus considerantur. Itaque nos loquimur de beneficiis *merè* simplicibus, prout contradistinguuntur à *residentialibus*: ad differentiam eorum, qui loquuntur de beneficiis simplicibus, prout contradistinguuntur ab illis, quæ ipsi vocant, *duplicia*, & si sunt simplicia, non sunt *merè* simplicia.

(b) *Cicero de Officiis lib. 1.*

6. Quia verò, teste Cicerone, *omnis, quæ à ratione suscipitur de aliquâ rê, institutio debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur* (b). Oportet hic definitionem Beneficii *merè* simplicis allegare; proposità prius definitione beneficii ut sic, tamquàm generis despectu ad speciem eidem subalternam. Itaque Beneficium Ecclesiasticum, generalitèr sumptum, definitur à Canonistis, quod sit *jus perpetuum ad percipiendos redditus Ecclesiasticos, ratione Spiritualis Officii, personæ Ecclesiasticæ ab Ecclesiasticâ personâ collatum* (c).

(c) *Luc. Engel. Col leg. p. 1. tit. 1. §. 1. Garcia de benef. p. 1. c. 1. m. 2. Lotter. l. 1. §. 1. n. 1.*

(d) *Tal. Instr. Sac. l. 1. c. 17. Filius tr. 1. de benef. c. 1. §. 4. n. 1. (e) Fide Sp. vel. v. b. beneficium n. 1. Reginald. 1. 9. secus n. 17.*

Definitio optima est; constans ex genere, & differentia, continens substantiam definiti, ejusque naturam, & quidditatem explicans; ac quæ convertitur cum ipsomet definitio. Beneficium verò Ecclesiasticum strictè consideratum, vti *merè* simplex, ita potest optimè definiri, *est jus percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis, Clerico competens, propter Divinum Officium* (d). Hæc definitione utuntur Theologi, loquendo de beneficiis Ecclesiasticis, in totâ latitudine sumptis (e). Rê verà tamèn ex eo, quod dicit *propter Divinum Officium*, potius convenit solis Beneficiis *merè* simplicibus: cum ad connotandum alia Beneficia residentialia debeat dicere, *propter Officium Spirituale, sed propter Ecclesiasticum manus personalitèr adimplendum*. Sed quia usquè ad nostram ætatem nemo in dubium posuit exemptionem Beneficiorum *merè* simplicium ab onere personalis residentiz; ideo Auctores non ita definitionem Beneficii Ecclesiastici posuerunt, ut beneficia *merè* simplicia à residentialibus ipso verborum sono distinguat.

7. Recentiores verò illi, quorum doctrinam impugnamus, ut cunctos Beneficiarios, etiam beneficia *merè* simplicia possidentes, personalis residentiz vinculis valeant implicare; contendunt, quod non sufficiat Beneficiario Divinum Officium recitare, nisi simul, & semel, aliud ministerium sacrum exhibeat Ecclesiz, vel Altari, in quo erectum est beneficium. Undè postè deductivè subinferunt, quod nullus beneficia etiam *merè* simplicia licitè possit Clericis extraneis, vtpotè non residentibus apud ipsas Ecclesias, nèc eis personale ministerium exhibentibus, elargiri. Verùm non minùs nova, quàm vana est huiusmodi ratiocinatio, totius Ecclesiz praxi, ac inolitæ disciplinæ contraria, constantissimè asseveranti, ad beneficii fructus legitime percipiendos, satis esse Beneficiario vel solum Divinum Officium persolvere, vel aliud insuper ministerium Ecclesiasticum exercere, in fundationis, seu erectionis limine oppositum; ita ut utrumque coniunctum locum non habeat in beneficiis *merè* simplicibus, sed in illis solis, quæ Beneficiorum residentiz personalis debito involvunt.

8. Nàm si beneficium est Curatum, vel Chorale, vel alio personali onere gravatum, in loco beneficii exercendo, non sufficit Beneficiario solum Divinum Officium apud se recitare, sed etiam debet in præfato loco respectivè Sacramenta administrare, Verbum Dei prædicare, Missas celebrare, Divina Officia canere, Choro assistere, Processionibus, aliisque Sacris functionibus interesse, atque

quæ alia munia ecclesiastica obire, quæ lex possessi beneficii præscribit: Et de his beneficiis intelligendi sunt loqui Auctores quotquot in oppositum congeruntur, cum dicunt, non sufficere Beneficiariis solam Breviarii recitationem; sed insuper debere Sacramenta administrare, Missas celebrare, Conciones ad populum habere, in Ecclesiâ beneficii psallere &c. (a), & alia respectivè adimplere, quæ illorum beneficii ratio deposcit. Intelligendi sunt, inquam, loqui de beneficiis, & Beneficiariis Curatis, Choralibus, & Residentialibus, peculiari, & personali onere adstrictis, non verò de merè simplicibus, quæ numquàm à sæculo auditum est alicujus servitii personalis debito adstringi, nec unquàm Clericos eorumdem possessores, tametsi pios, ac illibata conscientiæ, aut jam sanctorum albo conscriptos, in eisdem personaliter ministrasse.

9. Sanè si beneficium non sit Curatum, nequè Chorale, nequè aliàs Residentiale, sed merè simplex; vel est onere alicujus servitii peculiaris adstrictum (uti Missas celebrandi, elemosynas elargiendi, aut aliud opus Ecclesiasticum exercendi) vel non: Si est onere alicujus servitii peculiaris gravatum, non tenetur Beneficiarius illud onus personaliter exercere, quippè in eo non est electa industria personæ, (cùm de hoc nihil constat, nequè in fundatione, nequè in erectione beneficii), sed sufficit, ut Beneficiarius determinato illi oneri per alium satisficiat, eâ legali, ac trita ratione, communi praxi omnium sæculorum, cunctorumque Clericorum observantia generaliter roboratâ, quod qui alium facit, per se ipsum facere censetur (b): Non quidè per quandam fictionem, sed per realem, & legitimam methodum agendi, à Juribus, & Doctoribus approbatam (c). Quæ tamèn locum non habent in iis, quæ requirunt servitium personale actu, prout est residentia in beneficio Choralis, ad effectum consequendi quotidianas distributiones, & visitatio ad effectum recipiendi procuracionem, ac generaliter in iis omnibus, in quibus est electa industria personæ (d).

10. Si verò beneficium merè simplex, nullius peculiaris servitii debito sit oneratum, tunc sufficit, quod Beneficiarius Divinum Officiû recitet, atquè sic Ecclesiæ generali, sacrâ illâ psalmodiâ, & precibus, coram Deo effusis, deferriat (e). Et nedùm non debet Sacramenta in Ecclesiâ beneficii ministrare, prædicare, & similia facere; sed imò non potest sinè expressâ Episcopi, vel Parochi localis auctoritate, id efficere, ne videatur mittere falcem in messum alienam, & si id faciat, ut in pluribus est punibilis. Pariter expelleretur à Choro per Canonicos, & Beneficiarios Chorales, si vellet ibi tamquàm ex debito interesse, & in eolocom habere. Præterquamquod non id potest efficere, quia salvâ conscientia, non ei est licitum novum onus suæ præbendæ superinducere (f), cujus juravit jura, & libertatem tueri: non tueretur autem, sed proderet; ac eius libertatem fauciret, atquè perjurium incurreret, si suâ privatâ auctoritate, possessum beneficium indebitis functionibus oneraret. Nam ubi nec fundator beneficii, nequè Ecclesia, illius erectrix, Beneficium ad munia personalia coarctat, quomodo quæso potest ipse, sinè gravi reatu, possessam præbendam indebitis obligationibus subjungere? Satisfacit ergò suæ obligationi, si Divino Officio privatim persolvendo incumbat, & elemosynas pro modo suæ facultatis indigentibus exhibeat. Cœtera opera pia, si quæ ulterius exercet, benefacit, laudabiliter agit, commendabilis est: at ad ea, tamquàm ex debito, adstringi non potest, quia nullo jure ad ipsa tenetur, quæ etenim supèr erogationis sunt, obligationem non inducunt.

11. Ad hæc, ut Clericus beneficii simplicis valeat esse capax, sufficit quod annum agat quartum decimum, jam inceptum (g). Imò si in fundatione ipsius beneficii cautum sit, quod Clericus, etiam quartodecimo anno minor, illud valeat adipisci, licitè illud ipsam consequitur (h). Et ità Clericus, vel ex speciali lege fundatoris, vel ex generali Ecclesiæ lege, beneficium merè simplex ritè, & licitè consequitur in ætate, in quâ nec Sacramenta ministrare potest, nec prædicare, nequè alias functiones Ecclesiasticas exercere. Non ergò ad has tenetur

Be-

(a) Natal ab Alex. Tricoll. 2. c. 6.

(b) Caput per alios de regul. Jur. in 6. c. 1. m. l. ore 9. ult. v. de sent. excomm. lib. 1. § de jure ff. de vicijs vi arm. c. 1. § quod ff. de admin. tut.

(c) L. ad alios ff. de procur. Barbos. tract. var. axiom. q. 1. 1.

(d) Tuleus de F. Caus. 17. § 1. m. 3. Barbos. de vit. m. 1.

(e) Letter de re benef. l. 1. q. 6. n. 18. l. 2. q. 1. m. 10.

(f) Letter de re benef. l. 1. § 1. m. 10. § 11.

(g) Concil. Trid. sess. 13. c. 6. de reform. Barbos. Summ. l. 1. de reg. Collat. 15. n. 6.

(h) Barbos. Summ. Apoll. de reg. Collat. 15. n. 1.

ventus Ecclesiasticos percipiebant; oportet ex necessitate concludere, quod ipsi non nisi ob privatam actionem orandi, de stipendiis Ecclesiasticis participabant: & sic quod hæc stipendia, sive quod Ecclesiastica beneficia in eorum locum succedentia, & primæ ipsorum origine, & praxi, per quadringentos annos tunc producta, debeantur Clericis, & Sacerdotibus, etiã propter solum munus orandi privatim, sive ex se horas Canonicas recitandi, quoties beneficia, quæ possident, sunt merè simplicia, & nec ex eorum fundatione, vel dotatione, nequæ ex alio quopiam peculiari titulo ad ullum personale servitium destinata esse noscuntur: quemadmodum stipendia præfata Clericis illis antiquis debebantur, nihil ampliùs tunc agentibus, quàm agent modò Clerici obtinentes beneficia merè simplicia: est enim regula magistralis (a), quod subrogatum sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur (b). Nèc dicatur, quod illi antiqui Clerici, ultra privatam recitationem Officii (quæ etiã de rigore, vix privata dicenda esse videtur, sed potius publica, patres fit à Clerico Ministro Ecclesiæ, nomine Ecclesiæ, & juxta ritum ab Ecclesiâ præscriptum, quantumlibet non fiat in Choro, atquæ solemniter in Ecclesiâ) alia quoquæ munia sacra in Ecclesiâ personalitèr exercebant, & propterea percipiebant de ipsis stipendiis; Nàm hoc non supponendum est, sed probandum: & quidem probandum, quod omnes Clerici, nemine excepto, ea munia indispensabiliter exercebant, & exercere tenerentur, non pro eorum libito, sed ex necessitate, si volebant ad Ecclesiasticos proveniunt participandos admitti: talitèr ut non illis sufficeret Clericalem statum assumptile, ac officium ut suprà ex se ipsis recitare, nisi simul, & semel etiã aliqua alia munia in Ecclesiâ personalitèr exercebant. Hoc est probandum.

15. Quamvis autem generali voce dicatur, quod beneficia Ecclesiastica, quæ nunc sunt, succedant in locum stipendiorum ecclesiasticorum, sive aliorum reddituum Ecclesiæ, quæ antiquis temporibus, Clericis majoris, & minoris ordinis, pro differentiâ graduum, & meritorum porrigebantur; attamen quidquid sit de huius rei formalis, ac rigorosæ veritate (non nisi fortè, similitudinariè, exemplariter, & æquivocè locum habente) certè de beneficiis Ecclesiasticis nostri temporis, & nostræ ætate, non possumus, nec debemus sub eo præciso æquilibrio loqui, sub quo de antiquis rebus Ecclesiasticis, ad pedes Apostolorum positus, vel per proxima illa tempora Ecclesiæ collatis, sub specioso antiquitatis sono fit sermo. Nàm tam illa bona quidè, quàm bona, ex quibus nunc reperiuntur constituta Ecclesiastica beneficia, erant, & sunt bona Ecclesiæ, bona Deo dicata, & patrimonium Crucifixi (c). At nihilominus primà à secundis longè differbant, quippe omisissis aliis rationibus, successivè alibi memorandis, antiqua illa bona, non conferebantur in titulum, prout ista, nec solis Clericis præbebantur, sed etiã quibusdam Laicis, quod non fit de beneficiis. Et sicut nunc beneficia longè differunt à bonis Hospitalium, locorumque piorum, quæ sunt ad usus pauperum destinata; ita, imò & longius differunt à bonis, quæ ad pedes Apostolorum, vel Ministris Ecclesiæ sub primis illis temporibus præbebantur.

16. Præsertim cum in sententiâ Contradictorum, beneficia merè simplicia, non nisi post Sæculum Christi undecimum, vel duodecimum apparuerint: adeoque de illis non debet, nequæ potest æqualis haberi ratio, ac de bonis Ecclesiæ præfatis primi, vel secundi Sæculi Æræ Christianæ. Tantò magis quod Civitates, & loca, de quorum beneficiis merè simplicibus nunc quæstio ventilatur, præfatis illis temporibus, vel non erant Civitates, & Oppida, saltem qualia nunc sunt: Vel si fuerunt loca habitata, longè tamen post illam ætatem ibi fides Christi radices profundas egit, & sese generalitèr diffudit: Quidquid sit an aliqui ex Apostolis, vel eorum discipulis, illuc appulerint, & transeundo aliquos homines Baptismo collato converterint in Christianos. Quo etiã posito, adhuc tamen non statim post fidem ibi plantatam, sacræ illic coaluere divitiæ, nequæ tot Ecclesiæ fundatæ sunt, & dicatæ, quot ibi sunt modò, sed hæc fuerunt diu post,

(a) *Constit. apostol. n. 1. Decret. conf. 4.*

(b) *Leg. 1. cum, in ibi Bart. & Bald. ff. de quis con. l. cum. Titul. ff. de cond. l. in de monst.*

(c) *S. August. de op. serv. monach. c. 25. tom. 2. S. Prosper de vit. ch. templ. l. 2. c. 16.*

vel successive tempore pedetentim editæ. Quare sicuti nunc probari non poterit, quod beneficia illa particularia, de quibus fit controversia, exstita est, & nutritur, fuerint erecta ex bonis Deo, Apostolorum tempore dedicatis; ita neque de ipsis beneficiis est nunc sub eâ lineâ, & amissi ratiocinandum, quâ de antiquissimis illis bonis à Sanctis Patribus, & Conciliis, Canonibus, & Pontificibus est secutum: diversa enim sunt, & ex notissimis, à diversis non fit illatio (a).

(a) *Lex ubi in finibus
ibi Bartol. ff. de calu-
mniator. Barbos. 16.
Barb. Accion. 114.
(b) S. Gregor. lib. 9.
epistol. 1. cap. cxxviii.
mon. ap. Gratian. 1. q. 2.*

17. Certè ad finem ruente Sæculo Christi sexto fuit opinio, de quâ D. Gregorius ad Maximianum Episcopum Syracusanum literas dedit (b), nimirum, quod bona Ecclesiæ novitèr acquisita, diversam ab antiquis secumferrent rationem: ita ut ubi vetustiorum Ecclesiæ bonorum redditus debebant sub quadruplici dispensatione distribui; proventus recentiorum solis usibus Antistitis integralitèr deberentur: quam opinionem quidè D. Gregorius non probavit, præsertim pro locis, ubi nondum fundorum ecclesiasticorum divisio facta fuerat: sed sufficit nobis, quod Patres tunc habuerunt justum titulum de ipsâ opinione disceptandi; quodque S. Pontifex non eam improbat, nisi quatenus noluit bona illa recentiora ad solos Præsules pervenire, illuc prospiciens, ut cæteri quoque Clerici, & pauperes, illorum essent participes. In reliquis quod bona ipsa dissimilis essent naturæ ab antiquis D. Gregorius non negavit. Quare inde nobis datur justa ratio asserendi, quod nunc post ipsam fundorum partitionem, tam esset, & post tot alia Sæcula solidatam, non debet de beneficiis ecclesiasticis nostri temporis, novitèr Ecclesiæ à Fidelium recentiorum pietate collatis, eo modo, ac sub æquali prorsus regulâ ratiocinium haberi, ac de antiquissimis illis bonis, quæ Deo fuerunt Apostolorum ætate, vel sub primis Ecclesiæ temporibus dedicata.

18. Profectò si bona beneficiorum merè simplicium, de quibus questio est, non nisi serò, & postremis Sæculis ad Ecclesiam pervenerunt; sine dubio ad illam profecta sunt, & in beneficia Ecclesiastica sunt erecta, sub illis legibus, & juxta illam disciplinam, quâ jam ab ipsis posterioribus Sæculis Ecclesiæ bona, & beneficia regulantur; non verò juxta aliam, quæ dudum præcedenter sexdecim, vel septemdecim ab hinc Sæculis effloreat, & quæ jam prorsus dici potest antiquata quodammodo, & obsoletæ: ideoque non possunt nunc alienari, & si antiquitùs vendi possent, ac distrahi: non possunt à solo Præsule immediatè ministrari, & si olim id fieret: hæc etenim, & plures aliæ res mutatae sunt justis ex causis; variique mores, & observationes ab Ecclesiâ sub primis ejus temporibus custoditi, jam in desuetudinem abiire. Alioquin si cuncta nunc essent agenda, quæ sub primis Sæculis agebantur; nimis confusiones nascerentur, & quoad plurimas res tota evertetur ecclesiastica disciplina, sub quâ nunc vivitur, & pacificè Christi Clerus, ac Populus regulatur. Undè benè quoad hæc prævalet celebris illius D. Augustini Antistitis aphorismus, *si quid tota per orbem frequentat Ecclesia, quia ipsa faciendum sit disputare, insolentissima insania est* (c).

(c) S. August. epist. 118.

19. Hanc observationem cupimus attentè à Lectore nostro notari, quandoquidem per illam plura Contradictorum argumenta facillimè dissolvuntur, atque totalitèr evertuntur: In primisque resonans illud sophisma enervatur, at illa evertitur cantilena, quâ dicitur, quod per partitionem bonorum Ecclesiæ non est immutata eorumdem natura, ut inde subinferatur, quod si ante ipsam partitionem proventus ecclesiastici non nisi ad illos Clericos perveniebant, qui Ecclesiæ ipsi, à quâ redditus accipiebant, servitium aliquod materiale personalitèr exhibebant; nec etiã nunc alio modo, neque sub aliâ lege valebant à Clericis beneficia ecclesiastica possideri. Nam quatenus etiã hæc posset conclusio ritè, rectè, ac legitime subinferri, quod negamus; corrui suppositum, cui innititur, nempe quod beneficia in controversiam posita, sint erecta ex bonis illis, quæ fuerunt Apostolorum tempore, vel antè fundorum partitionem Ecclesiæ delata. Et si hoc de singulis beneficiis individualitèr non probatur; quomodo quæso exigi potest, ut ipsa regulentur sub illâ amissi, sub quâ primèva illa bona regulabantur?

20. Negatur quoque aliud suppositum, nimirum quod beneficia, de quibus controversia fovetur, erecta sint ex illis bonis, quæ ab initio Fidei Christianæ præbebantur primariæ Urbis Ecclesiæ, Præsul verò illius eadem ministrabat, & proventus ipsorum distribuebat Clericis pro ratione servitii, & meritorum: hoc etenim non subsistit, quoniam erecta sunt ex bonis recentioribus, non delatis Ecclesiæ primariæ præfate, sed alteri Ecclesiæ particulari, vel Altari, aut Capellæ, in tempore, quo jam bona unius Ecclesiæ nihil habent commune cum bonis alterius: Neque Præsul Ecclesiæ primariæ illis se ingerit ministrandis: adeoque non sunt regulanda sub illâ formâ, quâ priscorum temporum bona ecclesiastica regulabantur, cum sint ab illis diversa, diverso tempore acquisita, diversis Ecclesiis attributa, demum rationis Ecclesiasticæ effecta tempore, quo diversa Ecclesiæ disciplina vigeat, & viget. Preterquàm quod beneficiis non est novum onus ingendum, quod de sui naturâ non habent (a). Nec obest, quod aliqui canones jubeant, ut bona noviter per Ecclesiam acquisita, in eosdem usus, ac illa antiqua, erogentur (b). Nam si canones isti loquantur de locis, & tempore, quo non erat facta memorata partitio, nihil efficiunt, quia involvunt petitionem principij, & suppositum continent, quod superius est negatum. Si verò loquantur post factam partitionem, intelligendi sunt de obligatione impendendi fructus ipsorum bonorum in pios usus, quemadmodum & ita impendendi tunc erant, & nunc quoque idem fieri debet: non verò quod quantum spectat ad collationem beneficiorum, ex novis bonis erectorum, debeant hæc sub eâ præcisâ methodo regulari, quâ ab initio regulabantur antiqua.

(a) *Lettre de sa benedict. 14. p. 12. n. 111.*
(b) *Exp. canonum*
20. *caus. 12. q. 1. C. 10.*
Parisi. 6. ann. 129. c. 15.

C A P U T II.

In quo discutitur, ex quâ Origine profluxerint Ecclesiastica Beneficia merè Simplicia. An essent quando proventus Ecclesiastici in solis primitiis, oblationibus, & decimis consistebant. An essent pariter, quando in Ecclesiâ vigeat Sportularum usus: & eo tempore, quo incæperunt bona immobilia ab Ecclesiâ possideri.

S U M M A R I U M.

- 1 Origo beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quæ est cæterorum Ecclesiæ beneficiorum, quorum ipsa sunt species.
- 2 Deus colendus est, & honorandus, quod fit per sacrificia, hæc verò Sacerdotes sacrificantes præquirant, quibus debetur merces.
- 3 Nulla Natio fuit, quæ suis Sacerdotibus alimenta non tribuerit: Nec debeat esse Christiani deteriores infidelibus in honorem Sacerdotum.
- 4 Sacerdotes, & Levitæ antiquæ Legis habebant primitias, oblationes, & decimas, quarum copia erat major, quàm suis nunc redditus Sacerdotes.
- 5 Quid veteris testamentum fuit figura novi, decimarum, & oblationum juxta ad Sacerdotes Evangelicos transmigravit. Christus etiam habuit loculos.
- 6 D. Paulus ostendit multipliciter, alimenta Sacerdotibus deberi, non ex merito rituali pietatis, sed ex debito, & obligatione.

Brach. de libert. Eccl. Tom. IV.

B

7 Ab

- 7 Ab initio Ecclesia non possidebat prædia, sed solum presium eorum, quod Fideles offerebant. Clerici simil, & Laici communem vitam ducebant.
- 8 Clerici alii in commune vivebant, alii separatim cum propriis consanguineis: & utrique participabant de bonis Ecclesie.
- 9 Rei Ecclesie ab initio erant in Episcopi potestate. Canones Nicæni vigesimum excedentes quantæ sint auctoritatis.
- 10 Canones Apostolorum jubent rei Ecclesie in potestate Episcopi esse. Canones istos præfati Patres citant, habentesque auctoritatem.
- 11 Progressu temporis Ecclesia censuit expedire, quod retineret prædia, & de illorum fructibus Clericis subsidia ministraret.
- 12 Clericis habentibus unde viverent, tamen si Ecclesie deservirent, non debent stipendia ecclesiastica, censuit D. Prosper.
- 13 Si tunc Clerici pauperes, eisdem non ministrantes in Ecclesia, provenitibus ecclesiasticis digni erant, oportet adfuisse Beneficiarios merè simplices.
- 14 Quare cum Ecclesia ab initio non possideret bona immobilia, mutato consilio, incipit eadem retinere. Refertur doctrina Urbani P. P. I.
- 15 Quod antè fuerat contra regulam, postè transiit in canonem: gravesque pænas incurrunt alienantes prædia ecclesiastica.
- 16 D. Hieronymus monet non esse danda bona ecclesiastica Clericis habentibus bona patrimonialia. Tunc non erat idem Clericatus, & beneficio insigniri.
- 17 Ad orandum tenebantur Clerici independenter à stipendiis ecclesiasticis: adeoque eisdem sine his Ecclesie servitio erant adstrikti.
- 18 Portio reddituum data Clericis Ecclesie famulantibus, dicebatur Matricula, vel Propensa diurna, sive Diarium, aut Sportulæ.
- 19 Vocis sportularum usus erat in profanis, unde inciperunt stipendia ecclesiastica dici sportulæ, & eorum participes, dici sportulantes.
- 20 Opes Ecclesiasticæ in quatuor partes dividende una Episcopo, altera Clero, tertia pauperibus, & quarta ornatus, & reparationi Ecclesiarum.
- 21 De hac divisione decretum edidit Gelasius P. P. I. Eam antè memorat Simplicius Papa, & alii tamquam rem usitatissimam.
- 22 Hec divisio non in totâ Ecclesia locum habuit, nec ubique fuit æqualis. In Oriente fuit inæqualis.
- 23 Partitio hæc in Italiâ, & Galliâ fuit quadruplex. In Hispaniâ, & Lusitaniâ triplex. In Germaniâ qualis fuerit? Et quid in Angliâ?
- 24 Denum partitio illa obsolevit, & singulis ministeriis, ac locis pii assignati sunt proprii redditus; cujus novæ mutationis quæ causa fuerit?

1. Rito Beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quæ est ceterorum Ecclesie beneficiorum. Siquidem beneficia merè simplicia sunt species, quæ sub suo genere continentur: Species beneficiorum, cujus genus sunt ecclesiastica beneficia, in totâ suâ latitudine considerata. Et ideo par eorum cum ceteris beneficiis debet esse origo, quorum & causa communis est, & res eadem, & consimilis institutio. Porro origo beneficiorum ut sic, communi Doctorum, voto radicaliter ad illas res refertur, quas ab initio Ecclesie, fideles Deo, & ministerii ejus pietatis titulo offerebant, prout sunt decimæ, primitiæ, oblationes, & dona. Etenim notum est in primitivâ Ecclesia Christianos fuisse solitos bona, & prædia, quæ possidebant, libenter distrahere, ac illorum pretia ad pedes Apostolorum, tamquam Ecclesie prælatorum asserre, ut exinde ab uniuscujusque loci Præsule, per manus Diaconorum singulis distribuarentur, prout recta ratio suggererat, & cujuslibet benemerentia, vel indigentia deprecabatur (a). Offerebant hæc Christiani libenti animo, ex propriâ devotione, ac nullo ad id eos cogente. Interdum tamen id agebant etiam ex voto, & promissione Deo factâ, impendendi bona,

(a) Ab Apostolorum
& s.

bona, quæ possidebant in illius cultum, & in usum ministrorum ipsius, quemadmodum contigisse censetur in Ananiâ, & Saphirâ (a), qui postea quoniam fœdificari Sponsionem editam fideliter, ut debebant, non adimpleverunt, sed potius fraudare Dominum de bonis illi dedicatis, ausi sunt, morte fuerunt repentino ictu percussii (b).

2. Ab his oblationibus, necnon à primitiis, & decimis Deo, ac ministris ejus per fideles porrectis, initium sumpsisse censetur ecclesiastica beneficia, tametsi non valde dilucidum, sed potius turbidum, & confusum, analogicum, & remotum. Porro est per se notum, ut inquit D. Thomas, quod Deus est (c). Ipsa namque natura dicitur supremum dari Rectorem, & Opificem totius mundi, ipsumque esse honorandum, atque colendum (d), quem certe honorari, & coli nostra magis interest, quam ipsius (e). Quippe ipse sive colatur, & honoretur ab hominibus, sive non; semper in se ipso est gloriosus: & si quam gloriam ex cultu, ac honore hominum adipiscitur, totum hæc refunditur in utilitatem eorum, qui honorant, & colunt eum. Honoratur autem, & colitur per exteriora signa, & potissime per Sancta Sacrificia (f). Sacrificia verò Sacerdotes sacrificantes prærequirunt: sine quibus etiam juxta Aristotelem nulla res publica potest diu salva consistere (g). At Sacerdotibus, eorumque adiutoribus, & ministris debentur, sive stipendia pro labore, sive alimenta pro victu: hocque de jure naturæ esse idem D. Thomas insinuat, dicens, *quod eis, qui Divino cultui ministrabant ad salutem populi rorati, populus necessaria victus ministraret, ratio naturalis dicitur: sicut est his, qui communi utilitati invigilant, scilicet Principibus, & Militibus, & aliis bujusmodi, stipendia victus debentur à populo (h).*

3. Hinc sicuti nunquam fuit adeo efferata, Gens, & Natio, tam inculta, quæ Sacrificia non habuerit (i), sic nulla fuit, quæ caruerit Sacerdotibus, eisque alimenta, & subsidia pro victu congruo non tribuerit. Romanis Sacerdotibus, quos Flamines vocitabant, stipendia, & victualia fuerunt ex publico contributa, uti memorat Dionysius Halicarnassæus (l). Druidæ apud Gallos (m), Brachmani apud Indos (n), Gymnosophistæ apud Ethiopes (o), Agrippæi apud Scythos (p), Mathematici apud Ægyptios (q), & Magi apud Persas, Sacerdotium tenuerunt (r), quibus omnibus, congrua eorum Statui, subsidia fuisse à populis contributa, non est in dubium revocandum. Et quamquam antiqua illa sustentatio Sacerdotum apud Ethnicos, valde tenebrosa esset, atque decolor imago, in verissimâ nostrâ religione Evangelii imitanda (s), nihilominus quia in ea utcumque, vox naturæ exauditur, *non essent Christiani deteriores Infidelibus, qui propter errorem Idolorum, tantum cultum exhibens eorum Sacerdotibus (t),* usque ab initio Ecclesiæ inceptum est facris Ministris erogationes, & stipendia ministrare.

4. Sumptum etiam est exemplum à Sacerdotibus, & Levitis Antiquæ legis, de quibus locutus est Dominus ad Aaron, *omnis oblatio, & sacrificium, & quicquid pro peccato, atque delicto redditur mihi, & cedis in Sanctâ Sanctorum, tuum erit &c. Primitias, quas novierint, & obtulerint filii Israël tibi, dedi & filiis tuis, & filiabus tuis jure perpetuo &c. Filii autem Levi dedi omnes decimas Israël in possessionem pro Ministerio, quo serviunt mihi in Tabernaculo fœderis &c. (u).* Tantaque erat oblationum, & primitiarum copia, quæ per filios Israël Sacerdotibus, & Levitis Moisaicæ legis porrigebantur, ut si tantundem, proportionem servatâ, nunc viri ecclesiastici à laicis Christianis, & Summus Pontifex, à Sacerdotibus, & Clericis obtinerent; Ecclesia longè ditior esset, ac sit (x), confusaque erubesceret prolocutio, sive *eorum ambitio, quæ dicere solet, nimis rerum habere Ecclesias Christi &c. Mira namque res: Ambitio mundialis satis non habet, & Ecclesia Christianissima habet (y)?*

5. Profecto quia Testamentum Vetus fuit figura novi fœderis Christi (z): Jus quoque decimarum, primitiarum, & oblationum à fidelibus factarum, ad evangelicos Sacerdotes, & Clericos transmigrauit, & Christus caput, & apex Sacerdotum

(a) Act. cap. 5. v. 2.

(b) Ps. 5. Ps. 115. Ps. 116. Ps. 117. Ps. 118. Ps. 119. Ps. 120. Ps. 121. Ps. 122. Ps. 123. Ps. 124. Ps. 125. Ps. 126. Ps. 127. Ps. 128. Ps. 129. Ps. 130. Ps. 131. Ps. 132. Ps. 133. Ps. 134. Ps. 135. Ps. 136. Ps. 137. Ps. 138. Ps. 139. Ps. 140. Ps. 141. Ps. 142. Ps. 143. Ps. 144. Ps. 145. Ps. 146. Ps. 147. Ps. 148. Ps. 149. Ps. 150.

(c) S. Thomas in per. 2. 2. art. 1.

(d) Alphons. à Caffr. con Herv. V. de fide, lib. 1. c. 1. v. 1.

(e) S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(f) S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(g) Aristot. in Politic.

(h) S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(i) Alphons. à Caffr. loc. cit.

(l) Dionys. Halicarn.

(m) Cass. de Bel. Gal. 6. P. 1. v. 1. c. 1.

(n) Eusebius prep. Ev. 1. c. 1. v. 1.

(o) Ptole. lib. 6. de Arabum Geogr. 1. c. 1. v. 1.

(p) Herodot. lib. 4. c. 1. v. 1.

(q) Pto. Geogr. 1. c. 1. v. 1.

(r) Justin. 1. c. 1. v. 1.

(s) Thomass. v. 1. c. 1. v. 1.

(t) S. Jo. Chrys. hom. 65. in Matth.

(u) Numer. cap. 18.

(x) Jo. Steph. Menendi tract. de ecc. cent. 1. c. 1.

(y) Conc. Parif. P. 1. lib. 1. c. 1. v. 1.

(z) S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

Sed quia earum administratio impedimentum præbebat prædicationi Evangelii, aliisque sacris functionibus exercendis, cogitatum est expedire, quod eo modo, quo Apostoli septem Diaconos elegerunt, qui opes ecclesiasticas ministrarent (a), ita etiam Episcopi, in propriâ quique Ecclesiâ, virum pium, & prudentem, pro hoc eodem munere deputarent: quem S. Iustinus Martyr *Propositum* (b): Tertullianus *Seniorem* (c): Alii *Defensores* (d): Alii *Oeconomum*, appellarunt (e): & Concilium generale Nicœnum primus canone sexagesimo tertio cum *Procuratoris* nomine decoravit (f). Quem Canonem genuinum esse, vel saltem gravissimæ auctoritatis, omnino certum est; quippè Canones Nicœni, excedentes numerum viginti, tamen si de incertitudine ab aliquibus imputentur, magnam tamen habent auctoritatem ex omnium Orientalium Nationum consensione (g), quibus & favent usus, atque commemoratio eorum, quam faciunt & veteres Pontifices (h), & antiqua Concilia (i), necnon & Patres Ecclesiæ (l), Historici demum, atque Polemici (m). Notique de hæc re alibi supra locuti sumus.

10. Rcs inquam Ecclesiæ prorsus erant in Sacrorum Antistitum potestate, qui eas cum reverentiâ, & timore Domini, facerent ministrare (n), juxta præceptum, de quo in Canone Apostolorum quadragesimo primo, in potestate suâ Episcopus Ecclesiæ res habeat: si enim animæ hominum pretiosiores illi sunt creditæ, multo magis oportet eum curam pecuniarum agere. Cui quoque Canoni plenariam deberi fidem non est dubium, quandoquidem Canones Apostolorum citantur à Sanctis Patribus; & præsertim ab Augustino (o), Hieronymo (p), Athanasio (q), Basilio, & aliis (r): ac quicquid de illis cogitent severiores rerum ecclesiasticarum discussores; omnino dicendum est, Canones ipsos, vel sub ipsis Ecclesiæ initus, vel saltem valde antiquis temporibus emeruisse, jamque illis ex ipsâ antiquitate, ingens eis est auctoritas conciliata: idcirco satis nobis est ad intentum, quod dum eisdem producimus, allegasse dicamur sanctiones, quarum usus est in Ecclesiâ multis ab hinc sæculis, & in quâ vim obtinent legis, parum relevante, quod citius, aut scrius, hic, aut ibi originem habuerint, & initium.

11. Tametsi autem sub primis Ecclesiæ temporibus non prædia, non immobilia bona Ecclesiâ possideret, sed solummodo illorum pretia, & pecunias, indigentibus distribuendas; progressu tamen temporis judicatum est expedire, prædia ipsa accipere, nec ea distrahere, sed servare, ut ex eorum redditibus ministris Ecclesiasticis, & pauperibus subsidia congrua præberentur (s). Tunc autem quando proventus Sacerdotes, & Clericales in solis illis redditibus consistebant, quæ Episcopus, vel alter ejus nutu distribuerebat, locum habuisse beneficia merè simplicia, sive id, cui beneficia ipsa merè simplicia successerunt; indicio est Doctrina. Patrum, qui propè antiqua illa tempora floruerunt, inter quos S. Hieronymus, inferius memorandus (t), & S. Prosper, sive ut aliis placet, Julianus Pomarius, qui altis eloquiis declamavit, proventus Ecclesiasticos esse dando Clericis, non uti laborantibus, & personaliter ministrantibus in Ecclesiâ, sed uti egentibus, & redditibus propriis, quibus viverent, vacuatis (u): ita ut aliqui Clerici tunc essent personalia officia in Ecclesiâ juxta gradum suorum ordinum exercentes, qui tamen de redditibus Ecclesiæ non vivebant, quia propriis bonis, & patrimonialibus abundabant; alii verò è contrâ Clerici egentes, ab Ecclesiâ proventus congruos acciperent, tametsi in eâ personaliter non ministrarent, sed solum privatim Orationes funderent apud Deum.

12. Audiatur ipse D. Prosper, sive Julianus, ita perovans, de Clericis dicit Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedant. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ita possesores, non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt &c. Scit autem Ecclesiæ servians, & labori suo velut debita reddi oportere credens, ea quibus opus non habens, aut accipimus libenter, aut exigunt; nimis carnaliter sapiant, si putant, quod Ecclesiæ fideliter servientes, stipendia terrena, & non positi præmia

(a) *Actuum* cap. 6.(b) S. Justini *Apologia*.(c) Tertull. in *Apolog.*(d) Theodoret. *vet.*(e) *Nov. Eccl. dysepl.*(f) *part. 1. l. 1 cap. 19. q. 4.*(g) *Conc. Chalcedon.*(h) *cap. 10.*(i) *Concil. Nicœn. l.*(j) *cap. 6.*(k) *Abraham Echel.*(l) *de Rom. Pontif.*(m) *Basil. Sum. Conc. tom. 1.*(n) *de Can. Apost. Bracc.*(o) *appar. ad Epist.*(p) *Conc. Nicœn. ab. Ad-*(q) *mandr. l. 1. cap. 1. q. 4.*(r) *diff. 1. 1. 1. 1. 1. 1.*(s) *Paul. epist. ad*(t) *Epist. Rost. v. 1. 1.*(u) *epist. ad Victor. Rom.*(v) *cap. 13. ad 57. ad*(w) *Teodoret. Leo l. 1. 1. 1.*(x) *ad Theodoret. 1. 1. 1.*(y) *ad Epist. Galat.*(z) *Conc. Carth. sub*(aa) *Scrip. 1. 1. Conc. Arel.*(ab) *l. 1.*(ac) *S. Athanas. epist. ad*(ad) *Marc. Pagan.*(ae) *S. Ambros. epist. ad*(af) *Eccl. 1. 1. 1.*(ag) *S. Hieron. Prefat. in*(ah) *Judith.*(ai) *S. Cyril. Alex. epist.*(aj) *ad Justin. Constul.*(ak) *S. Petr. Dam. epist.*(al) *ad Capri. Dac. Leobon.*(am) *Ruffin. l. 1. 1. 1.*(an) *lib. 1. 1. 1.*(ao) *lib. 1. 1. 1.*(ap) *cap. 14.*(aq) *Gregor. Turon. lib. 9.*(ar) *cap. 13.*(as) *Echel. loc. cit.*(at) *Franc. Turrian. de*(au) *Conc. Apostol.*(av) *(n) Conc. Amstel.*(aw) *cap. 15.*(ax) *S. August. epist.*(ay) *ad Caesarem.*(az) *(p) S. Hieron. epist.*(ba) *ad Damas. cap. ad 1. 1.*(bb) *cap. 10.*(bc) *(q) S. Athanas. epist.*(bd) *ad Origenem.*(be) *(r) S. Basil. ad Am-*(bf) *philoch. S. Cyril. domul.*(bg) *1. 1. S. Bonif. epist. ad*(bh) *Gallien. Anglorum.*(bi) *(s) Cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bj) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bk) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bl) *(v) Vid. l. 1. in hoc*(bm) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bn) *(u) Vid. c. 1. 1. 1. 1. 1.*(bo) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bp) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(br) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bs) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bt) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bu) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bv) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bw) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bx) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(by) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(bz) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ca) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cb) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cc) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cd) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ce) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cf) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cg) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ch) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ci) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cj) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ck) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cl) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cm) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cn) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(co) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cp) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cr) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cs) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ct) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cu) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cv) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cw) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cx) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cy) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(cz) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(da) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(db) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dc) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dd) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(de) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(df) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dg) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dh) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(di) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dj) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dk) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dl) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dm) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dn) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(do) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dp) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dr) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ds) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dt) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(du) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dv) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dw) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dx) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dy) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(dz) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ea) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eb) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ec) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ed) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ee) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ef) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eg) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eh) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ei) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ej) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ek) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(el) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(em) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(en) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eo) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ep) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(er) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(es) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(et) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(eu) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ev) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ew) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ex) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ey) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ez) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fa) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fb) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fc) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fd) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fe) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ff) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fg) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fh) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fi) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fj) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fk) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fl) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fm) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fn) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fo) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fp) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fr) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fs) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ft) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fu) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fv) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fw) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fx) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fy) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(fz) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ga) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gb) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gc) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gd) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(ge) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gf) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gg) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gh) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gi) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gj) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gk) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gl) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gm) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gn) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(go) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gp) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gq) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gr) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gs) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gt) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gu) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gv) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gw) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gx) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*(gy) *cap. 1. 1. 1. 1. 1.*

eterna accipiant &c. Unde satis indignum est, si fidelis, & operosa devotio Clericorum, propter stipendium temporale, præmia sempiterna contemnat. Quod si quilibet Minister Ecclesie non habet unde vivat, non ei premium reddit hic, sed necessaria prestat Ecclesia, ut in futuro premium laboris sui recipiat, quod in hac vita jam spe Dominice promissionis certus expectat &c. (a). Prosequitur inde D. Prosper, sive Pomernus: illi quoque, qui velut idonci, nihil quidem sibi dari velut debitum possent, sed tamen Ecclesie sumptibus vivant, non est meum dicere, qualis peccato cibos pauperum presumendo suscipiant, qui Ecclesiam, quam iudare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insuper gravant &c.

13. Et infra prosequitur idem Auctor: Qui iam infirmi sunt, ut possessionibus suis renunciare non possint; si ea, quæ accepturi erant, dispensatori relinquunt, nihil habentibus conferenda, sine peccato possident sua; quia & ipsi quodammodo sua relinquunt, quando propriis contenti rebus, nihil eorum, quæ labori, vel ordini suo deberi arbitrantur, accipiunt. Quod si putant idcirco accipi debere, eorumque conferunt Ecclesie portionem, ne eam videantur abicere; id verò non posse sua relinquere, quod eis deformis sit inter suos pauperes reddi: nocerint esse deformius, possessores de elemosynis pauperum pasci (b). Distinguit ergo D. Prosper, sive Julianus Pomernus inter Clericos simplices, & Clericos, qui Ecclesie servientes, labori suo mercedem debere de redditibus Ecclesiasticis cogitant: distinguit quoque inter ea, quæ labori, & ea quæ debita esse eorum ordini reputabant, & dicendo quod Clerici pauperes, etiam non ministrantes in Ecclesia, portione dictorum proventuum digni erant, proculdubio Beneficiarios mere simplices, vel eos, quibus nunc Beneficarii mere simplices succedunt, manifestissime designavit. Et ita patet, quod etiam illa florebat ætate, in qua bona Ecclesiastica in solis manualibus erogationibus consistebant: dabantur in Ecclesia beneficia mere simplicia: sive illorum imagines, & schemata quantum ratio ipsorum temporum, & disciplina illius ætatis, distingui posse permittit.

14. Porro primis Ecclesie temporibus, ut innuimus, non prædia, non domus, non fundi, non agri, non demum bona immobilia, sed solum res immobiles ab Ecclesia possidebantur (c), quæ ipso earum usu citissime consumebantur. Successive autem fuit à Patribus cogitatum, quod opportunius esset Ecclesie utilitatis bona immobilia, semel acquisita non distrahere, sed illa in perpetuum retinere, ut non jam unicus, & transiens esset eorum usus, sed permanens, & perennis, nec pretium bonorum erogaretur, sed potius ex eis fructus annui perciperentur, ecclesiasticis usibus deputandi (d). Quæ de re Urbanus PP. I. Videntes Summi Sacerdotes, & alii, atque Levite, & reliqui fideles plus utilitatis posse conferre, si hereditates, & agros, quos vendebant, Ecclesie, quibus præstabant Episcopi, traderent, eo quod ex sumptibus eorum, tam presentibus, quam futuris temporibus plura, & elegantiora ministrare possent fidelibus communem vitam ducentibus, quam ex pretio ipsorum; ceperunt prædia, & agros, quos vendere solebant, matricibus Ecclesie tradere, & ex sumptibus eorum vivere. Ipse verò res in ditione singularum Parochiarum Episcoporum, qui locum tenent Apostolorum, erant, & sunt usque adhuc, & futuris semper debent esse temporibus (e).

15. Ità id, quod antea fuerat contra regulam ecclesiasticam, nempe bona immobilia, & latifundia retinere, transivit in canonem: & mutata rationabiliter Ecclesie disciplina, mutata est quoque moralitas actionis, ita ut ex tunc evaserit contra regulam ecclesiastica prædia in posterum alienare: taliter quod adversus alienatores fundorum, per Ecclesiam adeptorum, per plures canones emergeret, quos referre onerosum esset, pariterque superfluum (f). Omnibus enim notum est, alienantes prædia ecclesiastica, suspensionis, excommunicationis, & etiam depositionis respectivè poenâ percelli (g). Cujus alienationis prohibitio ut sciatur quàm sit antiqua, & observantia, ejus contra; sit innotuisse, quod Polichronius Episcopus Hierosolymitanus fuit apud Sixtum Papam III. in Concilio Romano,

à Pri-

(a) S. Prosper de vita contempti lib. 1. c. 10.

(b) Item S. Prosper lib. 2. cap. 10. & 11.

(c) Cap. futurum 15 can. 12, 90-1.

(d) S. Petr. Dom. 1. r. apud 12. & 14. cp. 12.

(e) Cap. Videntes 16 can. 12. quæ.

(f) Vid. in Jur. tot. de reb. Eccl. non alien.

(g) Vid. plur. canones in jure tit. de reb. Eccl. non alienen. Benef. for. Eccl. lib. 3. c. 30-44.

à Prisco ejus Diacono gravi accusatione pulsatus, eo quod prædia quædam suæ Ecclesiæ vendidisset (a). Sancto quoque Cæsario Arelatensis, facultatem petenti quædam bona ecclesiastica vendendi, Agapitus Papa I. eam constantissime denegavit (b).

16. Sanè ex fructibus hujusmodi bonorum ecclesiasticorum una pars Clericis, & Sacerdotibus, pro alimentis, sive pro quotidiano eorum victu porrigebatur: non tamén omnibus, sed illis tantum, qui bona propria non habebant: Undè S. Hieronymus ad Damasum Papam: *Clericos illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur bona: qui autem bonis parentum, & opibus suis sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiant, sacrilegium profectò committunt, & per abusionem salium, judicium sibi manducant, & bibunt (c).* Similia superius attulimus ex Divo Prospero (d). Ex quo patet, quod non idem tunc erat Clericatu, & beneficio, sive stipendiis ecclesiasticis munerari, uti contendunt Contradictores, qui Beneficiarios merè simplices residentiam onere involvere gestiunt: cum enim Clerici divites, Clerici quidem essent, sed tamen beneficio carerent, profectò non erat idem Clericatu, & beneficiis ecclesiasticis munerari. Sicut etiam idem olim non erat beneficium, sive stipendia ecclesiastica promereri, & Ecclesiæ personalitèr deservire, prout ipsi met Contradictores autumant, quippè aliqui Clerici eadem obtinebant, quamquam Ecclesiæ actualitèr non servirent; modò seorsim orationi incumbere, & horis canonicis privatim persolvendis operam darent (e), uti superius ostendimus.

17. Cœterùm Ecclesiæ servitium, & præsertim solemnè, ac publica psalmodia, seu choralis recitatio Divini Officii, talis ab initio non erat, ut propter illam deberentur sic orantibus ecclesiastica stipendia, sive beneficia, cum etiam sine istis Clerici orandi debito tenerentur. Audiatur doctissimus Thomassinus. *Non ex distributionibus, aut quolibuscunque beneficii redditibus lex illa recitandi officii oriebatur, quam impossibile accipere nobilissima, & clarissima semina Demetrius, Orisochium &c. & in numeri Monachi, qui opere manuum victitabant. Ut appareat eandem profusè esse, & Clericorum orationem. Cum enim his illorum sorti, ut participes sint Christi Sacerdotis, atque aded mediatores quidem hominum, & Dei, ad eos multò magis pertinet orandi, & jugiter orandi obligatio; ergò & horum canonice, nulla temporalium provensuum ratione habita recitandi (f).* Vides quod servitium publicum Ecclesiæ de sui naturâ stipendia ecclesiastica non exposcit: Adedque stat benè, quod sub primis temporibus aliqui Clerici essent Ordine, non vero stipendio, sive beneficio ecclesiastico insigniti: seu quod aliqui Ecclesiæ deservirent, & tamén stipendia ecclesiastica non suscipere. Et è contrâ alii Clerici aliqua stipendia ecclesiastica obtinerent, & idè Ecclesiæ publicè non servirent. Cujus etiam postremæ rei documentum aliquod eruitur ex Concilio Agathensi (g).

18. Portio autè illa, quæ ex fructibus bonorum Ecclesiæ singulis Clericis, ad illam participandam admittis, porrigebatur, per Metonymiam dicebatur *Matricula*, de qua fit sermo in Concilio Agathensi (h), Antiodorensi (i), Aurelianensi IV. (j), & alibi: quatenus de portione illâ participabant illi Clerici, qui erant Catalogo Ecclesiæ famulantium inscripti. Tabellam enim illam, seu Elenchum, Canonem, sive Seriem nominum, qui erant adscripti Clerici, vocant Canones Apostolorum *Catalogum* (m), S. Basilii *Inscriptionem* (n), Sidonius Apollinaris *Album* (o), Concilium Agathense, ac alia mox præfata, *Matriculam*. Et Dudo S. Quintini Decanus portioem antedictam appellat *Propensa diurna*. Refert enim Richardum Normanniæ Ducem Ecclesiam ædificasse, & quod ibi *Clericorum numerosa multitudo, propensa diurna quotidie recipientem &c. Christo deservire coegit* (p). Dicebatur etiam *Diarium*, vel *Stipendium*, vel antiquiori nomine *Sporula* vocabatur: nomine antiquissimo, quo usus est S. Perpetuus Episcopus

(a) Concil. Rem. sub Sixt. III. cap. 10. apud Bini. tom. 2. Conc. f. 613.
(b) Cæsar. Baron. ad 355. n. 108.

(c) Cap. Clericos & c. de iur. 3.
(d) Vid. hic super. mon. 12. & seq.

(e) Vide Thomassin. vet. iur. eccl. dist. 1. part. 1. l. 1. c. 73. mon. 12.

(f) Thomassin. vet. iur. eccl. dist. 1. part. 1. l. 1. c. 73. mon. 12.

(g) Concil. Agath. cap. 1. Unde Cæsar.

(h) Concil. Agath. cap. 2.

(i) Concil. Antiochen. cap. 1.

(j) Concil. Aurelian. IV. cap. 1.

(m) Canon. Apostol. 17. & 51.

(n) S. Basilii epist. ad Cæsar. cap. 1.

(o) Sidonius Apollinaris lib. 4. c. 20. & 18.

(p) Dudo S. Quintini de mortib. & act. Norm. lib. 1. f. 111. in 5. ap. Duchesne in hist. Norm.

(a) *Epistolog. tom. 5. fol. 107.*

scopus Turonensis in suo testamento relinquens duobus Presbyteris, quos à suo gradu deiecerat, *Sportulam quamdiu vixerim* (a). Et diutius etiam antè ipsum S. Cyprianus in epistolâ ad Presbyteros, & Diaconos Carthaginenses, est identidem usus, de Celerino, & Aurelio loquens, à se ad Lectoratum promotis : *Hos Lectores interim constitutos, sciatis, quia oportebat lucernam super candelabrum poni; unde omnibus lucas Est. Ceterum Presbyterii honorem designasse nos illis jam sciatis, ut ex sportulis iisdem cum presbyteris honorentur, & divisione mensurnas æquas quantitatibus partiantur, sessuri nobiscum provecituri, & corroboratis annis suis, quamvis in nullo minor possit videri etatis indole, qui consummatis ætatem gloriæ dignitate* (b).

(b) *S. Cyprian. l. 6. 4. epist. 5. alius epist. 34.*

(c) *Martial. lib. 8. 44. Juvenal. Satyr. 1. 106.*

(d) *Plin. lib. 10. 5. 106. in Claud. Neron. & Domitian.*

(e) *Leg. 2. 6. ult. ff. de donat. l. 17. 1. 1. leg. 6. §. si ff. de Donat. & alibi.*

(f) *S. Cyp. epist. 14.*

19. Sportularum voce utebatur tunc Ecclesia, ad significandas erogationes de fructibus, & pecuniis sacris, quas Clericis conferebat, quia vocabulum Sportularum ad significandas erogationes manuales, etiam in profanis communiter fuit antiquitus usurpatum : & ita reperitur apud Poetas (c), apud Historicos, & Oratores (d), & apud Legistas (e), hæc vox adhibita reperitur. Ideoque portiones illæ de bonis ecclesiasticis, quæ erant Clericis destinatæ, *Sportule* nuncupabantur; Clericique ipsi earundem participes, communi vocabulo *Sportulani* fratrū nominabantur; prout eos appellavit S. Cyprianus dicens : *Hæc nunc ratio, & forma in Clero tenetur, ut qui in Ecclesiâ Domini ordinatione Clerici promoveantur, in nullo ab administratione Divinâ avocentur, nec molestiis, vel negotiis secularibus alligentur, sed in honore Sportulanum fratrum, tamquam decimas ex fructibus accipientes, ab Aliari, & Sacrificiis non recedant, sed die, ac nocte celestibus rebus, & spiritualibus ferviant* (f). Præfatus uniuscujusque loci erat, indigentiam, & merita, gradusque quorumlibet Clericorum perspectam habere, singulisque illorum portionem congruam de Ecclesiæ redditibus impertiri : æquitate servatâ, viribus proventuum attentis, omnibus tandem prò ratione loci, temporis, & personarum, providè, ac prudenter consideratis.

(g) *1. Corinthiorum cap. 11. a. 21.*

(h) *Act. Apostol. c. 6. num. 1.*

20. Verùm quia cum opum acquisitione, alicubi discordia quoque in Ecclesiâ se ingressit, citò crebræ querimoniæ audiri cæperunt super hujusmodi fructuum erogatione, dolentibus multis, quod huic plus, illi minus : alteri lautius, alteri parcius consecraretur, quam iustitia, & æquitas postulare : *unus tandem esuriret, alius ebrius esset* (g). Ac sicuti ab ipsis Apostolorum temporibus inchoata est super hac rê insurrectio, quando crescente numero discipulorum, factum est murmur Græcorum adversus Hebræos, eo quod despicerentur in Ministerio quotidiano viduas eorum (h). Itâ successivo tempore crescentibus opibus Ecclesiæ, creverunt quoque super earum erogatione querelæ tam Episcopos, qui earundem administrandarum potestatem tenebant, quam Oeconomos, & Præfectos, qui eisnet dispensandis incumbebant, de non rectâ fide, & iustitiâ in ipsarum distributione car. pentes. Ea est enim hominum quandoque procacia, ut etiam super spontè sibi datis lamentationes instituant, & autument quodammodo sibi subtrahi quiddid, vel aliis contribuitur, vel sibi minus traditur, quam optatur. Et forte etiam alicubi æquitas integra à dispensatoribus proventuum ecclesiasticorum non servabatur. Ad propulsandas igitur hujusmodi querimonias, & omnem suspicionis notam cum ipsis Clericorum dicaciam vocibus comprimendam, atque ad elidendas calumnias eorum, qui sunt faciles ad querelam, ubi solita consuetudine possint iudices etiam de suspitione accusare (i); cogitatum est publicè quæti, & Ecclesiæ incolumitati expedire, quod opes Ecclesiasticæ in quatuor partes dividerentur, quarum una Episcopo loci, altera Clero, tertia Pauperibus, & quarta in reparationibus, & ornatu Ecclesiarum impenderetur.

(i) *Coſtobar. Per. lib. 1. epist. 4.*

21. Extrat hæc de rê antiquum decretum, à Gelasio Papâ I. in epistolâ ad Episcopos per Lucaniam, & Brutios, intimatum, apud Gratianum, resonans hoc eloquio : *quatuor sãm de redditu, quàm de oblatione fidelium, prout cuiuslibet Ecclesiæ facultas admisit (sicut dudum rationabiliter est decretum) convenit fieri portionem,*

iones, quarum sit una Pontificis, altera Clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda (a). De quâ etiam divisione Simplicius Papa Severo Episcopo antea scripserat, tamquam de re usitatissimâ, & inconcusâ, atque à Gaudentio Episcopo Aulinensi; ejusdem prævaricatore, in posterum observandâ (b). Cujus quoque divisionis memoriam facit Concilium Tarraconense, illam vocans *antiquam traditionem* (c), & Synodus illa, quam Gratianus rhapsodizæ suæ, sive Canonum collectioni inseruit, sub nominæ Concilii Toletani, divisionem ipsam nuncupans *præceptum Apostolorum* (d), quod tamen minus propriè dici videtur, cum post Apostolorum tempora divisio hæc emerferit in Ecclesiâ.

22. Profectò ista divisio nec in totâ Ecclesiâ locum habuit, nec ubi locum habuit, ubique fuit æqualis, sed varia, prò varietate temporum, & locorum. Nam in Oriente, fuit inaudita, & incognita (e), nec in Conciliis, neque in Patribus Orientalibus, de illâ sit mentio: quinimò videtur, quod inibi fuisset repudiata, si fuisset proposita; Ideò cum Episcopi scirent, ad se jus disponendi de rebus ecclesiasticis pertinere; novam illam legem de quadruplici, vel aliâ fructuum, partitione, non nisi ægrè, & reluctanter audissent, quemadmodum S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus, qui initio quinti sæculi vixit, valdè conquestus est, quod ab Episcopis repeteretur ratio distributionis bonorum Ecclesiæ, quam soli Deo ab iisdem deberi cogitabat; ait enim; *malè habet, magnâque tristitiâ afficit Sanctissimos Episcopos, qui sunt ubique terrarum, quod sumptuum, qui illis eveniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur: sive ex ecclesiasticis redditibus, sive ex fructu aliunde perrepto. Unusquisque enim nostrum dabit suorum malorum rationem omnium Judici* (f).

23. Hæc eadem divisio in Italia (g), tum in Galliâ quadruplex olim fuit (h), in Hispaniâ verò triplex, ut ex Conciliis Tarraconensi (i), & Toletano IV. deducitur (j): Totidem quoque scissiones habuit in Lusitaniâ, ut ex Conciliis Emeritensi (m), & Bracarensi intescit (n). In Germaniâ, si Concilium Aquigranense attendamus, fuit triplex (o): Si Vormaciense, fuit quadruplex (p). In Angliâ demum, nec tres, nec quatuor partes habuit, seu eam non habere peroravit S. Gregorius scribens Augustino illius gentis Episcopo, quippè maluisset omnia inibi communiter possideri, eo modo, quo nascentis Ecclesiæ initio fiebat (q). Sed an præfata rerum divisio, sive triplex, sive quadruplex, juxta pragmaticam semel introductam, semper constiterit; semelque definita, semper fuerit imprevaricabiliter observata, in dubio esse videtur. Nam quoad Germaniam in Concilio Moguntiaco, non quarta pars, sed nona, & decima, prò Ecclesiæ remunerationibus assignatur (r). Quod & identidem respectu Galliæ, in Meldensi Synodo definitur (s). Idem in aliis Regionibus discernere est. Hoc autem prò certo habeatur, quod hujusmodi proventuum Ecclesiæ divisio, sive in tres, sive in quatuor, sive in plures partes discissa, processu temporis obsolevit.

24. Et ita cullibet ecclesiastico ministerio proprii sui redditus assignati fuerunt & prædia, & corpora bonorum, seu latifundia; ita ut Mensâ Episcopalis propria bona possideret, quemadmodum & nunc habet; Parochiæ, Dignitates, Canonici, Mensonariæ, & cœtera Beneficia sua pariter bona peculiariter haberent: Nosocomia ubi infirmi; Xenodochia ubi peregrinantes; Orphanotrophia ubi orphanæ; Ptochotrophia ubi inopes; Berphotrophia ubi infantes; Gerontocomia ubi senes, & debiles sustentantur: Asceteria demum Monialium, Cœnobîa Monachorum, & alia loca pia, propria agnoscerent latifundia: & jam non redditus Ecclesiastici universaliter dividerentur; sed prædia quibuscumque locis, & piis operibus destinata, inter ea permanerent incommistibiliter separata: eo modo quo nostris quoque temporibus persisterant. Cui novæ mutationi causam ut putamus, dedere, vel æquitas alicubi à reddituum distributoribus, ut inuimus, non servata; vel querulositas eorum, qui de redditibus ipsis participabant, indefinenter clamantium proventus non omnibus æquâ lance distribui, sibi diminutas portiones tradi,

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

C

alii

(a) Cap. quæst. 17. c. 12. q. 2.

(b) Simplic. Pap. epist. 2.

(c) Concil. Tarracon. cap. 8.

(d) Cap. Sanctorum 31. c. 12. q. 2.

(e) Thomassin. vet. Græc. Eccl. discipl. par. 3. c. 12. tit. 2. c. 12. q. 2.

(f) S. Cyrill. Alex. Episc. c. 12. par. 2. fol. 112.

(g) S. Gregorius 12. epist. 31.

(h) Capitul. Carol. Magni 7. c. 199.

(i) Concil. Tarracon. cap. 5.

(j) Concil. Tolet. IV. cap. 32.

(m) Concil. Emerit. 12. cap. 14.

(n) Concil. Bracar. II. cap. 15.

(o) Concil. Aquigr. c. 12. cap. 126.

(p) Concil. Poen. c. 12. c. 27.

(q) S. Gregor. 12. epist. 31.

(r) Cap. 1. de Ecclesiæ administrand.

(s) Concil. Meldens. cap. 82.

(2) *Ca. 1. de Benef. Par.*
lib. 1. c. 7. §. 7.

aliis ultrà mensuram debitam dispensari, & iniquum esse, ut de una substantiâ, quibus competeat *aqua successu*, alii abundanter affluerent, alii pauperiatis incommodis ingemiserent (a). En origo tota beneficiorum ecclesiasticorum, quæ retrotracta ad suum initium profluunt, seu in locum succedere videntur, sportularum, & proventuum manualium, qui antiquo tempore, de bonis Ecclesiæ Clericis præbebantur: ita ut beneficia residentialia subrogata intelligantur portionibus illis, quæ Clericis personaliter, & publicè in Ecclesiâ ministrantibus, porrigebantur; beneficia verò merè simplicia locum teneant sportularum, seu portionum illarum, quæ Clericis indigentibus tradebantur, non ratione personalis, & publici Ministerii, sed ratione Clericatus, & privatæ actionis orandi Deum, quæ nihilominus eo ipso, quo fit de mandato Ecclesiæ, à Clerico ministro Ecclesiæ, & juxta ritum ab Ecclesiâ præscriptum, servitium Ecclesiæ ipsi præstitum dici debet.

C A P U T III.

In quo discutitur, quandonàm incæperint in Ecclesiâ Dei Beneficia merè Simplicia expressè distingui, & quid circa hoc, tum ex ipso BENEFICII nomine deducatur, tum ex re significatâ, per illud nomen? Ac ex antiquitate minorum Ecclesiarum, quæ in qualibet Dicecesi erant.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia merè simplicia incæperunt eo tempore, quo incæperunt cætera beneficia ex fundorum partitione emergere.
- 2 Vox Beneficium apud S. Dionysium Corinthiensem, apud S. Hieronymum reperitur, & apud alios Patres, ac apud Innocentium I. & Simplicium Papas.
- 3 Idem Innocentius memorat alibi vocem beneficii, agens de Monachis, qui sunt totidem beneficiati: alluditque beneficiis merè simplicibus.
- 4 Concilium Archanense I. mentionem facit verbi beneficium, vetans ne Clerici ad petenda beneficia Principes temporales adirent.
- 5 In variis Conciliis vox beneficium est, ut significans beneficia ecclesiastica, de quibus loquimur, etiam merè simplicia.
- 6 Longè antè id, quod legitur in Decretalibus, reperitur apud Patres, & Concilia vox beneficium, comprehendens etiam beneficia merè simplicia.
- 7 Oratoria, & Abbatiæ in epistolâ D. Gregorii nominatæ, erant beneficia simplicia, siquæ tempore ipsius Pontificis beneficia hæc erant.
- 8 Distinctio beneficiorum in compatibilia, & incompatibilia: & in residentialia, & non residentialia, an esset antiquitus cognita.
- 9 Ecclesiæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Martyria, Capellæ præfixæ Ecclesiæ temporibus constitutæ, non erant nisi totidem beneficia.
- 10 Olim in qualibet Dicecesi unica erat Ecclesiæ Cathedralis, & Parochialis totius Dicecesis. Episcopus est Parochus Parochorum.
- 11 Incæperunt postea erigi minores Ecclesiæ, ubi erant Presbyteri, Diaconi, & Clerici. In aliquibus tamen Ecclesiis nullus ex his erat.

12. Si Presbyter regebat curam, beneficium erat parochiale. Si ei alia functio personalis incumberebat, erat beneficium residentiale. Si ad nullum opus personale senebatur, erat beneficium merè simplex.
13. Ex Divo Paulo constat, quod Corinthi, præter Cathedralem, erat alia Ecclesia dicta in Cenebris. In aliis etiam Diocesisbus, præter Cathedralē, erant alie Ecclesie.
14. Evaristus, qui anno 110. præfesse incipit Ecclesie, divisiſit Romę Titulos. Quid essent Tituli? S. Gregorius Thaumaturgus edificavit Ecclesiam ruri.
15. S. Cyprianus epistolam scribit ad Felicem, & Paulum, & plebem ipsiſ commissa. Dionysius quoque Papa divisiſit parochias, & Presbyteris commisiſit.
16. Concilium Ancyranum memorat parochias, in quibus non se ingererent Presbyteri Civitatis. Earum quoque, ac Martyriorum sit mentio in Concilio Laodiceno.
17. Concilium Antiochenum vetat, ne ledantur cæterę Ecclesie. S. Epiphanius in Ecclesia ville ordinavit quendam relictancum. In aliis Conciliis memorantur parochie.
18. Concilium Hyponense, S. Augustinus, S. Joanneſ Chryſostomus loquuntur de minoribus Ecclesiis in variis occasiſibus.
19. Ex dictis inferitur usque ab illo tempore fuisse beneficia merè simplicia. Concilium Chalcedonense sermonem habet de Ecclesiis diversis.
20. S. Gennadius Constantinopolitanus mandavit unicuique Ecclesie suos redditus dari, non vtrò ab Oeconomo Cathedrali, ut antea ministrari.
21. Cum usque ab initio Ecclesie essent Capelle, Tituli, Oratoria, Sacella suis instructa redditibus, jam tunc erant beneficia merè simplicia.

1. Tunc incæperunt in Ecclesia Dei beneficia merè simplicia, expresse distingui, quando incæperunt fundi, & prædia sacra dividi, atque cuilibet Ecclesie, Oratorio, Capellæ, Tituloque, aut Altari, sua propria latifundia peculiariter assignari: quippe illa sic assignata in beneficii titulum, ab aliquo Clerico possidendum, partim beneficia residentia evaserunt, partim merè simplicia, prout ratio, & qualitas ipsius beneficii depoſcebat. Quandonam autem inchoata fuerit hujusmodi fundorum partitiſ, non est facile definire, tùm propter magnam ejus antiquitatem, tùm propter variam, & multimodam disciplinæ diverſitatem, variis in Locis, & Regionibus observatam: non enim ubique eodem tempore initium habuit, sed alicubi citius, alicubi ſerius, pro locorum, personarum, atque temporum diverſitatibus, & circumſtantiis. Attamen ſive nomen hoc Beneficium attendamus, ſive rem, ſignificatam per illud; partitiſ ipſa videtur omninò ad antiqua Ecclesie ſacula referenda: & ita etiam beneficia merè ſimplicia ſunt ad eadem tempora referenda. Siquidem ſi de nomine Beneficii loquamur, ejus est memoria apud S. Dionysium Corinthium, qui floruit circa annum Chriſti 180. & in epistolâ ad Ecclesiam Romanam hæc habet: *Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres paritiſ afficeretis beneficiis* (a). Est etiam apud D. Hieronymum, in epistolâ ad Nepotianum, in ſcribentem, *multas anus nutritiſ Chriſti 180. & in epistolâ ad Ecclesiam Romanam hæc habet: Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres paritiſ afficeretis beneficiis* (a). Est etiam apud D. Hieronymum, in epistolâ ad Nepotianum, in ſcribentem, *multas anus nutritiſ Chriſti 180. & in epistolâ ad Ecclesiam Romanam hæc habet: Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres paritiſ afficeretis beneficiis* (a). Est etiam apud D. Hieronymum, in epistolâ ad Nepotianum, in ſcribentem, *multas anus nutritiſ Chriſti 180. & in epistolâ ad Ecclesiam Romanam hæc habet: Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres paritiſ afficeretis beneficiis* (a).

(a) S. Dionys. Corinth. ap. Euseb. l. 4. c. 23.

(b) S. Hieron. ad Nepotianum de vita Clerici cap. 1.

2. Sed quamvis ibi tam D. Dionysius, quam D. Hieronymus beneficii nomine utantur ad ſignificandam perceptionem reddituum ecclesiasticorum, tamèn ibi de ſportulis potius, vel muneribus, vel ſtipendiis manualibus eloquuntur, per Ecclesiam distributis, quæ *beneficentię diſpenſatio* in Gangrenſi Synodo vocantur (c), quàm de fundis ad perfrueſdum perpetuò Clericis in titulum veracis beneficii, collatis. Melius ergo est alibi reperire antiquitatem vocis *beneficium*, (uti ſignificat)

(c) Conc. Gangren. cap. 3. l. 2.

5. De eademmet dictione *Beneficii*, uti significante jus percipiendi fructus, ex bonis ecclesiasticis Clerico in titulum attributis, memoria habetur in Concilio Francfordiensi 300. circiter Episcoporum, habito anno Christi 794. ubi decernit: *Ut decimas, & nonas, sive census omnes generaliter donent, qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum*. Et infra: *Ut Domus Ecclesiarum, & tegumenta ab eis fiant emendata, vel restaurata, qui beneficia exinde habent* (a). Pariter eadem vox habetur in Concilio Moguntino, congregato anno Christi 813. ubi præceptum est, ut habentes beneficium ecclesiasticum, ad testā Ecclesiæ restauranda, & pro necessitate emendanda concurrerent. En textus: *quicumque ecclesiasticum beneficium habent, omnino adjuvent ad testā Ecclesiæ restauranda, vel ipsas Ecclesias emendandas* (b). Nota hic verbum esse non de beneficiis Curatis, & residentialibus, quippe de quibus nulla poterat esse ambiguitas, an ad restaurationem Ecclesiæ, cui præerant, vel personaliter deserviebant, concurrere tenerentur (c). Sed de beneficiis merè simplicibus, qui hoc à se onus excutiebant. Memorantur quoque ipsamet vox *beneficii*, circa hæc eadem tempora ab Hincmaro Remensi, scribente de Hincmaro Laudunensi Nepote suo, *quasdam res præditiū Episcopus filio Nortmanni sibi commendato, in beneficium dedit, quas ab eo receptas tenet* (d). Similiter in Concilio Meldenſi, celebrato anno Christi 845. ubi est acriter constitutum inter Episcopos, & Proceres Galliæ, ob repetendas res Ecclesiæ, quas Rex Carolus laicis dederat in beneficium (e). Ubiusque vox illa postmodum reperitur in subsecquentium temporum Patribus, & Conciliis (f), quā de re nulla potest esse rationabilis difficultas.

6. Et ita quantumvis in corpore Decretalium, nulla fiat vetustior commemoratio nominis *Beneficium* (in sensu de quo hic agimus, beneficii, tūm residentialis, tūm merè simplicis) eā quam exhibet Concilium Moguntinum anni 813. (g). Apud Concilia tamen trecentis annis antiquior est illa, quam suprà ex Concilio Aurelianensi I. allegavimus; & apud Patres, illa, quam ex D. Joanne Chrysostomo, quadringentis annis, & ultrā, antè mentionem Moguntinam, artulimus. Et quidem significando, ut advertimus, per illam vocem, nedū beneficia ecclesiastica curata, & residentialia, sed etiam merè simplicia. Verū quidquid sit de nomine *Beneficii*; res certè per illud significata est ad remotiora Ecclesiæ sæcula referenda, prout fufius paulo infrā ostendemus, interimque allegamus epistolam S. Gregorii, quā scripsit Candido Presbytero Galliz, commendans ei quemdam Candidum, & monens, ut *si ubi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis, Oratorium, aut locut, qui Presbytero, vel Abbate indiget, inveniri potuerit, ei debeat committi, quatenus ipse subsidium vite presentis inveniat &c.* (h). Hic non exprimitur vox *beneficium*, sed connotatur tamen res per illud significata, & quidem non in sensu beneficii residentialis, sed in qualitate merè simplicis beneficii.

7. Nam præterquamquod non est credibile Oratoria illa, & Abbatis, de quibus loquitur D. Gregorius, fuisse parochias, vel beneficia curata, sive residentialia, cum à simplici Presbytero dispensarentur; & idcirco alicui conferrentur, ut provius ex eis posset subsidium vitæ, sive proventus beneficiale percipere; Expendit hoc factum Thomassinus, & illud ita declarat: *Quæ patronatus sacri in illa præclare emicat Gregorii epistolā, quā declarat conferri à se beneficia, quæ essent in patrimonio B. Petri, quatenus in Gallicanorum Episcoporum Ecclesiis illa fisa essent. His quidem verbis non satis exprimentur parochiæ &c. Abbatiales, saltem ille Ecclesiæ, & beneficium simplicia terrarum patrimonialium S. Petri, ad nominationem, vel collationem Pape spectabant* (i). Tametsi ergo præcis illis temporibus non fuisset in usu vox *beneficium*; erat tamen in usu res per illam significata, nempe jus percipiendi fructus de rebus Ecclesiæ, Clerico concessum, & ab ecclesiastica potestate collatum: non beneficia curata, & residentialia, sed beneficia simplicia: qualia erant Oratoria illa, & Abbatis, de quibus D. Gregorius estatur.

8. An autem beneficia illa simplicia exigerent à Beneficiario debitum residentialis,

(a) Conc. Francford. an. 794. c. 25. & 26

(b) Concil. Mogunt. an. 813. c. 4. c. 5. de Ecclesiæ edificatione.

(c) Barboſi de Paroch. p. 10. c. 1. de Luca hñ. dist. diff. 39. n. 2.

(d) Hincm. Remens. ep. ad Hadr. Pap. f. 52.

(e) Vide Basil. sum. Conc. 103. in Conc. Remens. 149.

(f) Concil. Mogunt. an. 813. c. 15. Hincm. Remens. 100. c. 137.

(g) Cap. 1. de Eccl. restituta.

(h) S. Greg. 14. ep. 65.

(i) Thomass. p. 1. c. 1. c. 30. n. 1.

tix, & personalis servitii: non est locus examinandi in præfenti Capitulo, in quo de solo nomine beneficiorum agimus, non de residentia debito illis inhærente, vel non: Ex proposito inferius, & quidem laute de huiusmodi questione tractabitur. Idem sanè Thomassinus non metuit affirmare, quod non inveniatur *mille ducentis annis nulli vestigia, ac ne umbra quidem ejus distinctionis, quâ alia dicuntur compatibilia, alia incompatibilia esse beneficia; Et rursum alia sicut, alia libera esse residentia* (a), quæ verba Contradictores magnificant, & extollunt. Sed quanto fundamentum hæc opinio subsistat, infra videbitur. Certè vel antè duodecimum Sæculum beneficia merè simplicia erant in rerum naturâ, vel non. Si erant: ergò malè supponitur, quod nulla eorum fuerint vestigia: quomodo enim nulla erant vestigia rei, quæ erat? Si verò beneficia simplicia ante illud tempus non erant; ergò fuerunt fundata post idem tempus, & consequenter sub illis legibus, quibus Ecclesia eo tempore beneficia merè simplicia regulabat: Sed hæc nunc omitamus, & ad rem significatam per nomen beneficii descendamus.

9. Si à rē significatā per nomen hoc *Beneficium*, antiquitas beneficiorum merè simplicium reposcatur, plusquā vetusta esse invenietur, & cum primis Ecclesiæ sæculis de antiquitate contendere: quid enim fuerunt Ecclesiæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Martyria, Capellæ priscis Ecclesiæ temporibus constitutæ, nisi totidem beneficia, vel residentialia, vel merè simplicia, locaque instructa propriis proventibus, qui per eorum Rectores, & Titularis more beneficiorum percipi debebant? Sanè propter interdictum, quo cavetur, ne Ecclesia ædificetur, nisi assignatā illi competentī dote ad luminaria, ornatum, & congruam restaurationem, atque ad Rectori ejus stipendium conferendum (b), non erigebantur Capellæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Ecclesiæ, Martyria &c. nisi assignatā illis congruā bonorum quantitate, per eorum Rectorem, & Custodem possidendā; hoc autem erat idem, ac totidem beneficia constituere; vel residentialia, si Rector eorum locorum debebat ibi personaliter deservire; vel merè simplicia, si ad nullum opus personale ibi exercendum tenebatur, præter divinum officium, quod ex se poterat ubilibet recitare; vel elemosynas, quas pariter ubique poterat largiri; vel Missas, quas poterat per alium celebrare.

10. Olim, & sub ipsis Ecclesiæ initiis, in unaquaque Dioecesi, non nisi unica, erat ædes sacra, saltē ut plurimum nempē Cathedralis (c), apud quam residebat Episcopus, & ad quam pertinebant omnes redditus, Deo dicati, per Antistitem in suas partes distribuendi, prout superius præactum est. Ipse Episcopus solus erat Parochus totius Dioecesis, qui etiam nunc solet communiter appellari, Parochus Parochorum (d). Ipsa Ecclesia Cathedralis erat parochialis totius Civitatis, & Dioecesis Episcopalis, qualis etiam nunc solet in sensu aliquo nuncupari (e). Ipse tandem Episcopus curam habebat & animarum, & fidelium suæ Dioecesis, & operum piorum, & monialium, & viduarum, & peregrinorum, & omnium tandem, quæ ad ecclesiasticum pertinent ministerium; eadem sive per se, sive per alios, pro opportunitate, & pro suo arbitrio peragendo. Sed quamquā id ut in pluribus ita esset, attamen quia nec solus Episcopus ubilibet tantæ rerum molī immediatè curandæ, sufficiens erat; nec sola Ecclesia Cathedralis cunctos Dioecesanos in suo ambitu poterat continere; vel si poterat, non illis omnibus erat commoda, præsertim longius commorantibus; inceperunt ædificari per Urbes, & Suburbia, & per Castra, & Oppida, & Agros alię minores Ecclesię, Capellæ, Tituli, Oratoria, Martyria, & Altaria, quæ Episcopi Diocesani jurisdictioni subessent, de quibus in Concilio Aurelianensi l. Omnes Basilicę, quæ per diversa loca constructę sunt, vel quotidiè construuntur, placuit secundum priorum Canonum regulam, ut in ejus Episcopi potestate consistant, in cujus territorio posite sunt (f).

11. Apud aliquas ex his ædibus sacris residebant Presbyteri, regentes designatam portionem populi Diocesani, quem pascabant verbo, & exemplo, atque Sacramentorum administratione. Apud alias verò suam sedulitatem impendebant alii

(a) Thomass. vol. 19.
cap. Ecclesiæ. p. 1. l. 31.
c. 34. n. 1.

(b) Cap. memo. Ecclesiæ
de consec. dist. 1.
c. 2. n. 1. q. 7.
c. 2. n. 1. q. 7.
c. 2. n. 1. q. 7.
c. 2. n. 1. q. 7.

(c) Thomass. vol. 1. l. 2.
cap. 1. per totū. Vid. ibi
hoc l. c. 6. n. 16.

(d) Bellet. di. quæst.
Civ. p. 3. de di. quæst.
Civ. p. 3. de di. quæst.

(e) Barbi. de Canon.
l. 1. c. 2. n. 1. q. 7.
c. 2. n. 1. q. 7.

(f) Conc. Arel. l. 1.
c. 19. cap. omnes Basilicę
c. 16. q. 7.

alii Presbyteri, vel Diaconi, aut Clerici, vel per se, vel per alios, prouti fundatorum lex, mos locorum, & Episcopi Dioecesani eis iussio committebat. Ad quas profectò Ecclesias populi, pro suo libito, confluebant, ut orationes Deo perfolverent, & alia pia opera exercerent, juxta quod eis, vel ministrantium pietas, vel propria devotio suggererat. Aliquibus tamèn ex ipsismet Ecclesiis nullus erat Presbyter, nequè Diaconus, nequè Clericus assignatus, qui easdem regeret, & custodiret, tamquam cum eis desponsatus, incardinatus, & intitulatus. Sed, si nullus alius erat ad eas custodiendas peculiaritèr à Præfule deputatus; Oeconomus, vel Thesaurarius Ecclesiæ Cathedralis illarum habebat curam, non tamquam titularis specificus, & individualis, sed uti generalis omnium Ecclesiarum in Dioecesi existentium Superintendens, & Curator. Itaque, *vela*, inquit D. Isidorus, *Ornamenta Basilicarum, quæ in urbe sunt, & non habent presbyterum ipse custodis* (a). Ergo etiàm tunc dabantur Ecclesiæ inter se dissimiles, & quarum aliæ habebant proprium Rectorem, possidentem eas in titulo, & velut ecclesiasticum beneficium. Aliæ verò proprio Rectore titulari carebant, quarum bona ministrabat generalis illius Dioecesis Oeconomus.

(a) S. Idor. Hispal. epistol. ad Leudefr. int. ejus opera f. 693. 8.

12. Si Presbyteris, apud Ecclesias illas minores famulantibus, commissæ erant portio gregis, in viâ Domini dirigenda; Ecclesiæ ipsæ, illarumque beneficia erant parochialia, vel aliâ rectoralia, & residentialia. Si Presbyteris ipsis, & Clericis inibi ministrantibus, nulla erat portio gregis commissæ, sed solæ aliæ functiones sacræ personalitèr exercendæ, uti missas, & officia sacra, per se solemnitèr celebrare &c. erant beneficia Choralia, vel Canonicalia, vel hisce similia, adeoque residentialia. Si verò nullum opus personale ministris ipsis erat injunctum, sed sola privata recitatio divini officii; vel elemosinæ, aut missæ, aut alia opera, per se, vel per substitutum adimplenda; tunc Ecclesiæ illæ, Oratoria, Capellæ &c. in titulum beneficii merè simplicis præbebantur. Et ex hac minorum Ecclesiarum erectione patet factum, emeruisse cum illis in Ecclesiâ Dei, tam beneficia residentialia, quam beneficia merè simplicia, nempe illa, quæ nequè curam animarum habent, nequè dignitatem ecclesiasticam, nequè administrationem, sed solum titulum, & proventus perpetuos, ab omni personalis functionis ministerii, & residentia debito immunes.

13. Quandonàm autèm incæperint edificari hujusmodi minores Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Martyria &c. ecce quidquid nobis notum est, ordine chronologico subsignatum. Apostolus D. Paulus anno Christi 58. scripsit epistolam ad Romanos (b), in quâ memorat Phæben, operam dantem *ministerio Ecclesiæ, quæ est in Cenchris* (c). Cenchris erat portus, vel pagus, aut suburbium Corinthi (d), velut illud vocat Ferrarius, erat Navale Corinthiorum in ora Sinus Saronici ad Isthmum (e). Et cum jam cretâ esset Ecclesiâ Corinthiensis, ad quam Apostolus binas direxit epistolas; patet quod inibi, præter Cathedralē, jam ex tunc adeant aliæ minores Ecclesiæ, propriis præditæ Nominibus, & Ministris: Phæben etenim erat Diaconissa dictæ Ecclesiæ in Cenchris erectæ, uti exponit D. Joannes Chrysostomus (f). An in aliis quoquē Dioecibus, ultra Cathedralē, aliæ tunc temporis essent Ecclesiæ, quemadmodum erant Corinthi, quis audeat affirmare? Sed & quis audeat negare? Certè nulla lex erat, quæ prohiberet pluralitatem Ecclesiarum. In Cenchris erat hæc minor Ecclesiâ. Cernimus ulterius, quod paulò post in Urbibus, & pagis, frequentes erant minores Ecclesiæ. Benè igitur, & prudenter judicabimus, si dicamus, quod usque à temporibus Apostolorum, ac quæ illis fuerunt proxima, incæperunt per orbem, præter Cathedrales, construi etiàm aliæ minores Ecclesiæ, Parochiales, Oratoria, Martyria, & ædes similes Deo Sacre, ad commodum Christianorum, quibus omnibus non erat sufficiens, vel satis commoda Cathedralis. Eusebius ex Philone refert, quod D. Marcus totam Ægyptum in Episcopatus, & Parochias divisit (g).

(b) Cornel. à Lapin epistol. Paulin. argum. quæ sit hæc.

(c) Romanor. c. 16. num. 1.

(d) Cornel. à Lapin, in Romanor. c. 16. n. 1.

(e) Phil. Ferrar. Lexic. Geograph. V. Cenchris.

(f) S. Jo. Chrys. in epistol. ad Romanos.

(g) Christian. Lapeze in c. 6. Chalcid.

14. Anno Christi 110. Summum Pontificatum adeptus est Evaristus, qui Titulos

(a) *Cardin. Bern.*
ca. 112. n. 45.

(b) *Avellaf. Bibl. tit.*
in P. Marcell.

(c) *Thomassin. not.*
in nov. Eccl. discip.
p. 1. c. 2. n. 11.

(d) *Alph. Ciaccon in*
Vir. Paris. pag. 18.
hig. m.

(e) *Eusebius hist.*
lib. 7. cap.

(f) *S. Hier. de Scrip.*
Eccl. in Cyprum. c. 67.
Honor. August. ed.
Per. n. 68.

(g) *S. Cypr. lib. 1.*
ep. 84.

(h) *S. Cypr. juv. Jo-*
seb. Pamel. ep. 63.

(i) *Cap. Eccl. hist.*
ca. 112. n. 45.

(l) *Concil. Ancyr.*
ann. 314. c. 12.

(m) *Franc. Hallier.*
de sac. Ordine. c. 2.
an. 2. p. 2.

(n) *Petrus. not. in*
S. Epiphani. her. c. 23.

(o) *Concil. Nicaen.*
an. 325. c. 13.

(p) *Concil. Laodic.*
an. 360. c. 4. in 97.

tulos in Urbe distribuit (a). Hi autem tituli erant idem ac Ecclesiarum minores, seu Parochias intra Urbis menia constitutæ, de quibus in Vita S. Marcelli Papæ I. *Hic viginisquinque titulos in Urbe Romæ constituit, quasi Diocesis, propter Baptisum, & penitentiam multorum, qui convertebantur ex Paganis &c.* (b) Dicantur Tituli eo quod Presbyteri, apud quos Ecclesiarum illarum inferiorum cura erat, *Titulum inde ducerent & nomen* (c). De illis tandem ita loquitur Ciacconius, Tituli erant *reditus, & proventus ex villis, prædiis, fundis, aut agris, à piti, sive viris, sive faminis, ad alendos Ecclesie ministros relictis, in quâ significatione dicitur quemquam ad titulum, sive beneficii, sive patrimonii, ordinari, hoc est ad redditus, qui vel ex beneficio, vel ex patrimonio percipiuntur in sustentationem Ordinandi* (d). Non multo post, nempe circa annum Christi 230. vixit S. Gregorius Cappadox, cognomine Thaumaturgus, de quo refert Eusebius, quod cum in quodam loco ruris angusti res posset Ecclesiam construere, rupes quædam vicini montis ex parte Orientis obiecta, ex aliâ verò præterfluens fluvius spatium, quantum ad Ecclesiam sufficeret, denegabat, ideo Sanctum Oreste ut mons loco cederet, ad locum Ecclesiæ structuræ præbendum, & ita factum esse ut optaret (e). Erant ergo tunc temporis Ecclesiæ rurales, Ecclesiæ minores à Cathedrali distinctæ, Diocetani Episcopi auctoritate fundatæ, ac ad populorum commodum ædificatæ.

15. Pariter circa vicina illa tempora, nempe ætate S. Cypriani, qui floruit anno Christi 250. (f), præter Cathedralē aderant aliæ Ecclesiæ minores, & Parochiales: ipse namque D. Cyprianus Epistolam scripsit, hoc titulo prænotatam: *ad Felicem Presbyterum, & Paulum Diaconum, & plebem ipsi commissam* (g). Erant ergo & Presbyteri, & Diaconi, quibus peculiares plebes inveniuntur committæ, & consequenter etiam Ecclesiæ, ad illarum plebium regimen constitutæ. Dissonat aliquantulum Pamelius in titulo huic Epistolæ præfixo (h). Verum cum eam non Episcopis Asturicenis, & Emeritenis, sed Presbytero, & Diacono plebium ad illas Civitates pertinentium inscribat, signum est apud Asturicam, & Emeritam fuisse Ecclesias minores, in quibus Presbyter ille, & Diaconus ministrabant. D. Dionysius Papa, qui in Cathedrâ S. Petri sedere cepit anno Christi 261., Parochias se divisisse profitetur, scribit enim Severo Episcopo: *Ecclesiæ singulas, singulis presbyteris dedimus; parochias, & cæmeteria eis divisimus, & unicuique sui proprium habere statimus: ita videlicet, ut nullas alterius parochiæ terminos, ad sui invicem, sed sit unusquisque suis terminis contentus, & taliter Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal æterni judicis ex omnibus sibi commissi rationem reddat* (i). Si ergo tunc aderant Parochias singulas Presbyteris committæ, qui Ecclesias, & plebes sibi respectivè committas regerent, & custodirent; patet, quod eo tempore in unoquoque territorio Episcopali, seu Diocesi, non una tantum, sed plures erant Ecclesiæ.

16. Parochias pariter, inter se divisas, memorat Concilium Ancyranum, habitum anno Christi 314., ubi jubet, ne Presbyteri Civitatis valeant sine auctoritate litterarum Episcopi in unaquaque Parochiâ aliquid agere (l). Si etenim hoc illis erat interdictum, patet quod Parochiæ tunc fuerant inter se taliter dispartitæ, ut non liceret Presbyteris Urbanis se in earum sive curâ, sive aliâ administratione miscere, sine auctoritate Episcopi, expressis literis declaratâ. Hunc canonem genuinum esse tueretur Hallier de Sacra Ordinatione (m), tamen Petavius eum censet aliquam perpeti eclipsim (n), & certè nullam patitur difficultatem circa id, quod causam nostram concernit. Pariter in Concilio Neocaesariensi, celebrato eodem anno Christi 314. memorantur Presbyteri *corregionales*, ut contra distincti à Presbyteris Civitatis (o). Idem in Concilio Laodiceno, quod convocatum est anno Christi 320. mentio fit Parochiarum, nec non & Martyriorum, quæ in idem recidunt ac Sacella, Oratoria, & Capellas, seu minores Ecclesias (p). Proût etiâ in Concilio Romano, cujus convocationem S. Silvester Pa-

pa I. habuit anno Christi 314. de Parochiis reperitur facta locutio, vetitumque est, ne in singulis earum pluriusquam duo Diaconi ponerentur (a). Qui sanè Diaconi, non Rectores earum, sed Commministratores erant Parochorum, à quibus ipse Parochus regebantur.

(a) Concil. Roman. 314. d.

17. Coaluit quoque anno Christi 340. Concilium Antiochenum, præcipiens inter cœtera, ut Episcopus rerum ecclesiasticarum habeat potestatem, non eas tamen ita ministret, *ut eam ledantur Ecclesie* (b). Quibus verbis pluriusquam clarè indicatur, eo tempore, præter Cathedralē, in vnaquaque Dioecesi, alias quoque minores Ecclesias adfuisse. Vixit paulò post, nempe anno Christi 370. S. Epiphanius, qui Ecclesias memorat in pagis, & Villis constitutas: recensens enim protectionem Clerici, à se in Diaconum ordinati, ait; *cum celebraretur collecta in Ecclesià Villæ, quæ est juxta Monasterium nostrum, ignorantem eum, & nullam panitatis habentem suspicionem, per multos Diaconos apprehendi iussimus, & tencri eos ejus, ne forte liberari se cupienti, adjuvaret nos per nomen Christi: & primum Diaconum ordinavimus &c.* (c). De Parochiis Campetribus, seu Dioecesis, fit memoria in Concilio Valentino, habito anno Christi 374. (d), & in Concilio Carthaginiensi IV., quod celebratum est anno Christi 398. (e). Prout etiã in Concilio Carthaginiensi V. paulò post convocato (f). Et est notabile id, quod tamquàm ex Concilio Carthaginiensi, in Decreto Gratiani refertur: *Presbyteri non vendant rem Ecclesiæ, ubi sunt constituti, nescientibus Episcopis suis* (g).

(b) Concil. Antioch. 340.

(c) S. Epiph. ep. ad Joann. Hierosol. ep. 60. instr. ep. D. Hier.

(d) Concil. Valens. an. 374. in fin.

(e) Concil. Carthag. IV. c. 26.

(f) Concil. Carthag. 401.

(g) Cap. placuit 39. can. 12. q. 2.

18. Ex his patet, Ecclesias minores tunc fuisse, in quibus erant Presbyteri constituti, sive intitulati, ut beneficiati; quorum alii erant parochiales, & personali onere adstricti, alii merè simplices, & ad nullam functionem personalitèr obligati: propriis fuisse ditatas prædiis, & latifundiis illas Ecclesias, quorum fructus ipsi Presbyteri percipiebant. Circà eadem tempora coaluit Concilium Hippontense, quod Synodalitèr definivit: *Episcopus maritimi non usurpet quidquid fuerit donatum Ecclesiis, quæ in Dioecesi constitutæ sunt* (h). Paulo post, nempe ruente Sæculo quarto, & quinto ineunte, floruit S. Joannes Chrysostomus, qui Ecclesias in Villis ædificari à Magnatibus deposebat, & ibi Diaconos, & Presbyteros deputari, per quos sacrificia offerrentur, & alia pia opera exercerentur; ait enim aliquandò: *Oro, ac supplico, & gratiam peto, imò & legem pono, ut nullus, qui habet villam, appareat corere Ecclesià. Nè mihi dixeris propè est: in vicinìa est: magnus est sumptus, non magnum commodum: si quid habes insumentum in pauperes, illud insume: melius illuc, quàm ibi. Educa Magistrum, educa Diaconum, & Sacerdotalem ordinem &c.* Prece illi perpetua propè id, laudet, & synaxes propè id, oblatio per singulos dies dominici &c. (i). Circà annum Christi 420. S. Augustinus intrè Sacros Antistites corrupsit, qui Ecclesias per populum fundatas commemorat (j). Et alibi sermonem habens Auditorio denuntiatur, quosdam Clericos prædia quædam Ecclesiis, & Monasteriis contulisse (k).

(h) Concil. Hippont. apud Ferrand. Diacon. Breuar. c. 26.

(i) S. Joann. Chrysost. hom. 12. in Act. Apoll.

(j) Cap. de summa 5. dist. 71.

(k) S. August. serm. 40 de divers. in 10. f. 512.

19. Non ergo dubium est, quin et à tate plurimè in qualibet Dioecesi, Ecclesiæ fuerint, in quibus, vel parochialia officia, vel alia sacra ministeria exercerentur per Clericos, Diaconos, & Presbyteros, qui ex prædiis earundem Ecclesiarum proventus congruos percipiebant suo labori, & operi, respondentes, illa exercendo, vel personalitèr, & per se ipsos, vel respectivè per alios, à se legitimè substitutos: juxta diversitatem operum piorum ibidem adimplendorum. Et ita usque ab eo tempore in Ecclesià Dei vigeabant beneficia tùm residentialia, tùm merè simplicia: Sermonem quoque facit Ecclesiarum, tàm in urbe, quàm in pagis erectarum, aliorumque piorum locorum, Concilium Chalcedonense, actum anno Christi 451., distinguens titulos, ad quos voluit posse Clericos ordinari, vel respectivè provehi administrandum: talitèrque idcirco decrevit: *Nullem absolutè ordinari, nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omninò aliquem eorum, qui sunt in ordine Ecclesiastico, nisi specialitèr in Ecclesià Civitatis, vel pagi, vel Martyrio, vel Monasterio it, qui ordinatur, designetur* (n). Et infra; *Brasch. de libris. Eccl. Tom. IV.*

(n) Concil. Chalced. can. 6.

D

Cle-

Clerici Ptochotrophorum Monasteriorum, & Templorum Martyrum sub potestate Episcoporum, qui sunt in unaquaque Civitate, ex Sanctorum Patrum traditione permaneant. Et adhuc inferius: Non licere Clerico in duarum Civitatum Ecclesiis eodem tempore in Catalogum referri &c. Pariter; Si quispiam ex aliâ in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris Ecclesie, vel eorum, quæ sub eâ sunt Martyrium, vel Ptochotrophorum, vel Xenodochiorum rebus communicare (a).

(a) Concil. Chalced.
c. 18. & 19.

(b) Ibidem c. 10. &
20.

(c) Cord. Barro, an.
658. c. 31.

(d) Thomassin. vet.
c. nov. Eccl. dist. 23.
l. 3. c. 1. & 4.

(e) Concil. Arvernens.
ann. 541. c. 14.

20. Ex quibus patet, quod tempore Concilii Chalcedonenfis erant Ecclesie minores, & loca pia, urbana, & ruralia, Clericique illis addicti, qui cum in aliis quoque Ecclesiis eodem tempore ministrare aggredierentur (b); signum est, quod in eâ versabantur opinione, non teneri inibi ex se ipsis actualiter operari eos, qui non tenebantur personaliter famulari Ecclesiis, in quibus erant intitulati: Neque Concilium vetuit Clericis ipsis, ne Ecclesiis, in quibus titulum simplicem, sive beneficium merè simplex, habebant, per substitutos idoneos deservirent; sed ne id facerent in duabus, in quibus tenerentur personaliter famulari. Currente anno Christi 458. Cathedram Patriarchalem Constantinopolitanam ascendit S. Gennadius, Acacii successor (c), qui officium Oeconomi cuidam Marciano commisit: sed ubi antea omnes oblationes, redditus, & proventus sacri solebant ad majorem Ecclesiam deferri, in alias Ecclesias, & loca pia prorata congruâ dispensandos; voluit ut uniuscujusque Ecclesie redditus propriis illius Clericis conferrentur: Constituit, ut Ecclesie cujusque Clerici, & Beneficiarii oblationes ejus reciperent, cum antea deferri solita fuissent ad Ecclesiam majorem (d). Erant ergo Ecclesie minores propriis proventus ditatae, quos Clerici debebant consequi Ecclesiis ipsis addicti. Concilium Arvernense, celebratum, anno Christi 541., memorat Presbyteros, & Diaconos habitantes in Villulis apud Oratoria, & ut contradistinctos à Presbyteris, ac Diaconis Canonicis in Civitate, vel Parochiis (e).

21. Ultra hæc tempora progredi non est necesse, cum post Sæculum Christi quintum facillè sit reperire ecclesiastica beneficia, dilucidius indicata. Satis ergò sint ea, quæ jam retulimus; nam cum Ecclesie, Oratoria, Capellæ, Martyria, Tituli, Sacella &c. usque à primis Christianæ Fidei Sæculis, essent erecta, & ab Ecclesia Cathedrali diversa, propriis redditibus instructa, ministros peculiares habentia, nempe Clericos, Diaconos, & Presbyteros inibi intitulatos, & de redditibus ipsis viventes, vel alio modo participantes, hæcque participatio nihil aliud sit, quàm idem ac ecclesiastica beneficia; evidens est, quod usque ab illâ remotiori ætate fuerunt ecclesiastica beneficia. Et quia ex deductis in hoc ipso Capitulo, & uberius ex infra deducendis, demonstratur, quod Clerici, reddituum illorum participes, quibus Ecclesie illæ minores instructæ erant, non omnes personalis obsequii ministerio adstricti erant, sed alii personaliter inibi famulari tenebantur, alii id exequi poterant per idoneum substitutum; patet quod jam ex tunc fuerant in

Ecclesia Dei nedum beneficia residentia, sed etiam merè simplicia.

***

C A P U T IV.

In quo quæritur, quandonàm incæperint prædia Ecclesiastica in Beneficiarios dividi: Undè fluxerunt Ecclesiastica Beneficia, tam Residentialia, quàm merè Simplicia.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia sunt introducta de jure positivo. Dionysius PP. divisit parochias. Baronius censet beneficia incæpisse initio Seculi sexti.
- 2 Videtur præcessisse sextum Seculum, hoc verò tempore fuisse magis universalem, nec verisimile est, quod ubilibet idem initium habuerit.
- 3 Satis liquet, quod eodem tempore initium sumpserunt, nedùm beneficia residentia debito adscripta, sed etiã merè simplicia.
- 4 Ex Concilio Agathensi deducitur, quod beneficia circa tertium Christi Seculum initium habuerunt, & quod tunc erant Beneficia simplicia.
- 5 Concilium Aurelianense I. & alia Concilia de sacris ædibus disponens, indicant tunc adfuisse Beneficia merè simplicia.
- 6 Beneficia erant Seculo sexto, & perrexerunt ampliùs dilatari. Dicebantur interdum Agelli Ecclesiæ, vel res Ecclesiæ, aut munificentia Ecclesiæ.
- 7 S. Gregorius consulti cuidam Ecclesiæ, in Diœcesi Importuni Episcopi suam, quo videtur fuisse beneficium merè simplex.
- 8 Ex aliâ epistola D. Gregorii habetur beneficium merè simplex, quod Rectori parimonii Gallicæ mandavit, ut cuidam Aurelio conferret.
- 9 In Conciliis antiquis memorantur beneficia ecclesiastica sub nomine Tituli, vel Stipendii, aut Præcatæ.
- 10 Concilium Emeritense decernit posse Episcopum traducere Parochos rurales ad Ecclesiæ Cathedralis, & in eâ præbendatos facere.
- 11 Prebiteri illi sic traducti, erant veri Canonici, simul retinentes in titulum, vel commendam perpetuam beneficia illa ruralia.
- 12 Ex dictis patet non esse novam distinctionem inter beneficia residentialia, & merè simplicia: quippè utraque simul innoverunt.
- 13 Ab initio bona stabilia non servabantur, sed alienabantur, & eorum pretium in Clericis alendis, & in aliis piis usibus impendebatur.
- 14 Postea servatili prædii, introductum est eorum redditus in Clericos, & usus pios distribuere, vel per portiones mensurnas, vel diurnas.
- 15 Deinde divisa fuerunt prædia, & partim loci pili assignata, partim Ecclesiis, Oratoriis, Capellis &c. addita, pro sacris ministris alendis.
- 16 Nomina beneficiorum, & præbendarum tametsi promiscuè sumantur, tamen sunt inter se diversa: & quomodo.
- 17 Choralia beneficia alicubi habent massam grossam, in quâ consistunt. Alibi habent prædia propria, & alteriùs distributiones ex massâ minori.
- 18 Ostenditur quod saltem nonagenis ab hinc annis erat distinctio inter beneficia, & præbendas, inter Clericos Canonicos, & non Canonicos.
- 19 Usque à remotioribus Seculis introducta est bonorum divisio, ut qualibet Ecclesiæ, Oratoria, Beneficia, Capella propriam haberent dotem.

20 *Præfata prædiorum assignationi datus est titulus Beneficij, sumptis metaphora à beneficiis militaribus.*

21 *Etiã Clerici sunt milites Christi. Concilium Francfordiense anno 794. memoras beneficia ecclesiastica Clericis dari solita.*

22 *Ad promerenda beneficia ecclesiastica, vel refert, an quis milites in Ecclesiâ ut Beneficiarius simplex, vel uti residentiali.*

(a) *Apoc. iust. mor. par. 2. § 2. qu. 1.*
(b) *Barb. Jur. Eccl. Univ. l. 2. c. 4. n. 7.*

(c) *Dioc. l. epist. 1. c. 1. in cap. 1. § 2. qu. 1. ubi DD.*

(d) *Cord. Baron. an. 502. n. 16.*

(e) *Baronius in notad. epist. 10. Symmachii in tom. 1. Conc. fol. 677.*

(f) *Cap. illud 1. caus. 16. qu. 6.*

(g) *Concil. Roman. sub Sixto III. cap. 9. ap. Baronium tom. 1. Conc. fol. 681.*

ECCELESTICA Beneficia esse introducta à jure positivo in confesso est apud omnes, tum Theologos (a), tum Canonistas (b). Cum etenim non sint neque de jure Divino, neque de naturali; necessarii debent à positivo jure descendere. Quo tempore autem hoc fieri incœperit; non satis videtur esse dilucidum. Nam S. Dionysius Papa scripsit quidẽ Severo Episcopo Cordubensi, se parochias, & cœmeteria divisisse, & Ecclesias singulas singulis Presbyteris commisit (c). Verum hinc tota nostra quæstio non dissolvitur. Eruditissimus ergo, nec tam dignitate, quàm doctrinâ Eminentissimus Cardinalis Baronius, in suis pretiosis Annalibus, præsentem causam attingens, in eâ fuit opinione, quod solo initio sexti sæculi latifundia ecclesiastica incœperint Clericis assignari, undẽ profluxerint beneficia sacra, solita Viris ecclesiasticis in titulum conferri. Ait enim: Cum solerent Clerici ab Ecclesiâ per Episcopum mensibus singulis, victus causâ, meritam stipem accipere &c. postea verò factum est, ut aliquibus ex his Ecclesiis possessiones quoddam viverent, ab Episcopo concederentur, quæ beneficia dici ceperunt, eo quod, ut habet Symmachus in eâ epistola, benemeritis tantummodo concedi liceat (d). Idipsum censet Severinus Binius (e).

2. Sed rẽ verâ quemadmodum longẽ antior fuit Ecclesiarum, Titulorum, Martyriorum &c. erectio, ita valdẽ præcedens fuit beneficiorum ecclesiasticorum exordium; & sine dubio satis prior tempore fuit divisio prædiorum ecclesiasticorum, quæ incœperunt Clericis in ritutulum assignari, ut ex his, quæ deduximus, in præcedentibus capitibus enitescit: nisi fortẽ Baronius, & qui cum eo sentiunt, significare velint, quod eodem initio sexti Sæculi, præfata bonorum ecclesiasticorum divisiones incœperint latius se diffundere, invalescere, & quodammodo effusius dilatari: quippè rẽ verâ tunc illarũ fundorum divisiones, & assignationes, cursum universaliorem sumpserunt, & factæ sunt per totam Christianitatem, communiores, atque magis domesticæ: non enim verosimile est, quod ubilibet, ac eodem tempore divisio hæc initium sumpserit, & progressum, cum nulla lex generalis de hac rẽ fuerit edita per Ecclesiam. Potius ergo censendum esse videtur, eandem fuisse paulatim introductam, modò hic, modò ibi, donc totum suum cursum implevit. Dudum tamẽ ante Gelasii I. PP. tempora exordium sumpserat, qui Pontificatum invit anno Christi 492. & mediãtẽ præcessit Symmachum: jubet enim Gelasius, ut quascumque munificentias (quæ sunt idem, ac prædia, in beneficium collata) Clerici de rebus Ecclesiæ præcedentes dederint Sacerdotes (idest Episcopi), subsequentes Pontifices nullatenus auferre præsumant (f). Sed & præcedentia adhuc tempora rei similis dant memoriam, nempe sub regimine Sixti Papæ III. qui sedere in D. Petri Cathedram inchoavit anno Christi 434. In Concilio tempẽ Romano, per eum celebrato, in causâ Polychronii Episcopi Hierosolymitani Pontifex cum Patribus coassidentibus judicium ferens super eo, quod ad decem libras auri Ecclesias consecrasset, damnaverunt eum exrã Civitatem, & dederunt ei, vel constituerunt prædia tria Ecclesiæ; ita tamẽ, ut locus ejus intactus servaretur in gremio Urbis Hierusalem. Et dum essissent ei usufructuaria prædia, subscripserunt omnes Episcopi &c. (g). Quid sunt hæc usufructuaria prædia, nisi totidem bona Ecclesiæ Hierosolymitanæ, Polychronio in beneficium collata?

3. Porro decretum Symmachii Papæ, à Baronio enunciatum, intẽr cœtera hæc

hæc habet: possessiones Ecclesiæ sub quocumque titulo, vel argumento, alienari non patimur, nisi forte aut Clericis, bonorum meritum, aut monasteriis, religioni intuitu, aut ceris peregrinis, si necessitas largiri suaseris &c. (a). Prædia ergo Ecclesiarum ad perfuendum, siue in beneficium, dari posse decrevit Pontifex, Clericis, Monasteriis, & Peregrinis. Certè Monasteria hæc, vel illuc erecta, & Monachi in eis vitam degentes, qui, ut alibi uotauimus, sunt totidem beneficiarii (b): Peregrini quoque perfunctorie aduenientes, & alicubi temporaliter tantummodo commorantes, non inserviebant Ecclesiæ, de cujus proventibus beneficium ecclesiasticum percipiebant, & nequè Clericos omnes prædiorum ipsorum participes, ibidem personaliter ministrasse, vel saltem debuisse necessario personaliter ministrare, ullum documentum habemus: ideoque si vis verborum decreti illius Pontificii attendatur, assignatio bonorum inibi approbata, non tantum beneficiis residentialibus, quantum etiam merè simplicibus est communis: & sic admissio etiam, quod beneficia non nisi tempore Symmachi Papæ initium sumperint, satis tamen liquet, quod tunc non tantum beneficia residentialia, verum etiam beneficia merè simplicia suum exordium habuerunt.

4. Circà eadem tempora, nempe anno Christi 505. convocatum est Concilium Agathense, cui præfuit S. Cæsarius Arelatensis (c), & in eo huiusmodi est edita constitutio: *Et si superfluum sit de re mota, & antiquis Canonibus prohibita aliquid iteratò definire, attamen &c. statuimus, ut Civitates, siue Diocessani Presbyteri, vel Clerici, salvo jure Ecclesiæ, rem Ecclesiæ, sicut permiserunt Episcopi teneant, vendere autem, aut donare penitus non presumant* (d). Ecclesiæ igitur bona in beneficium concedebantur Clericis tanto tempore ante initium sæculi sexti, ut illà ætate concessio beneficiorum esset res antiqua, & de quâ antiqui canones notissimas ediderant sanctiones: quare Concilium Agathense supponit, quod jam per aliqua sæcula beneficiorum introductio processisset: sique referenda videtur saltem ad tertium circiter sæculum. Rursus beneficia ipsa concedebantur, non minus Presbyteris ruri commorantibus, quàm degentibus in Urbe: nec minus Clericis, quàm Presbyteris. Memorat quoque Concilium præter Parochias, etiam Oratoria ruralia, ubi poterant missæ sacrificia celebrari (e). Mentionem demùm facit beneficiorum sub alio nomine remunerationis Ecclesiæ (f), quæ si singula singulis congruè referantur; non obscurè indicabunt, Synodum loqui non tantum de beneficiis residentialibus, quàm etiam de beneficiis merè simplicibus, qualia sunt Oratoria campestria, & prædia sacra, ad fruendum Clericis inferiorum ordinum attributa.

5. Anno Christi 511. coaluit Concilium Aurelianense I. in quo disponitur de Basilicis, quæ per diversa loca constructæ sunt, vel quotidie construuntur &c. us in eas Episcopi, in cujus territorio sitæ sunt, potestate consistant (g), per quas non nisi Oratoria, Sacella, & Capellæ intelliguntur, à privatis viris erectæ ad eorum commodum, vel ex peculiari devotione, quæ cum præventivè ambigeretur, an essent sub potestate Episcopi Diocesani; patet fuisse beneficia merè simplicia, quæ Constructores, & Fundatores censabant posse ex se pro suo nutu quibilibet impertiri. Nàm si fuissent Aedes, siue Beneficia parochialia, nullus dubitandi locus fuisset, quod eorum dispositio ad Episcopum Diocesenum pertinuisset. Pariter Concilium Epaonense, habitum anno 517. beneficia ecclesiastica memorat, eaque vocat munificentiam Ecclesiæ (h). Quo pariter nomine illa nuncupat Concilium Aurelianense III. in annum Christi decedens 540. memoratque parochias, atque Basilicas, tam in pagis, quàm in Civitatibus existentes, propriis honestatis substantiis (i). Concilium quoque Arvernense anni 541. verba facit de Presbyteris & Diaconibus, qui erant in Civitate, & in Parochiis, Canonici, nempe intitulati, beneficia in titulum ibi habentes: & de aliis, qui in Villis Oratoriis deferiebant (j), & his postremo, uti à prioribus Contradistincti, non nisi beneficiarii merè simplices fuisse videntur.

(a) Symmach. epist. ad Cæs. Arel. cap. 1. cap. possessiones &c. cons. 16. qu. 1.

(b) Thomassin. vet. &c. nov. Eccl. discipl. par. 1. §. 4. §. 1. d. 1.

(c) Cord. Baron. an. 505. n. 2.

(d) Concil. Agathens. can. 11.

(e) Idem Concil. Agath. c. 11.

(f) Idem canon. 19.

(g) Concil. Aurelian. I. cap. 17.

(h) Concil. Epaonense c. 7. &c. &c. 14.

(i) Concil. Aurelian. III. cap. 1. &c. 17.

(j) Concil. Arvernense an. 541. c. 17.

6. Concilium Aurelianense III. habitum est anno Christi 540. in quo sic Patres decreverunt: *Si quis Sacerdos res Ecclesie debitas, vel proprias (id est ipsius Ecclesie) arrendā cupiditate occupaverit, retinuerit, aut à Potestate (id est Principe, vel Potente viro) ex competitione pereceperit &c. Si agnito iure ecclesiastico non statim Ecclesie, vel Sacerdoti reformaverit &c. iamdiū à communione ecclesiastica suspendatur, quamdiū restituit rebus, tam Ecclesiam, quam Sacerdotem reddat indemnem (a).* En beneficia ecclesiastica, quæ noluit Concilium à Magratibus peti, vel proprio arbitratu à Sacerdotibus occupari, sed peti, & implorari ab Episcopis. Paulò suprà idem Concilium memoraverat beneficia, sub titulo *munificentis Sacerdotum (b)*. Pariter anno sequenti Concilium Aurelianense IV. celebratum est, quod de beneficiis ecclesiasticis mentionem facit, sub nomine *Agelli Ecclesie (c)*. Concilium quoque Lugdunense anni 570. de iisdem loquitur, sub nomine *Munificentis Ecclesiasticis (d)*. Concilii demùm Turonensis habiti anno ipso 570. celebris est dispositio, definiens, ut consuleretur indemnitati rerum Ecclesie, Episcopi, Abbates, Monasteriorum, & Presbyterorum: jubensque, ut contrà earum directores invocentur maledictiones in Psalmo 118. contrà Judam propheticaliter pronuntiatæ (e). Ex quibus enitescit, quod per idem sæculum Christi sextum, beneficia, & divisio prædiorum in particulares Ecclesias, & beneficiarios erat, & perrexit ampliùs dilatari, invalescere, ac solidari, atque tum beneficiariis residentialibus, tum aliis merè simplicibus prædia ipsa ad perfruendum concedi.

7. Cathedram Pontificalem conscendit S. Gregorius Magnus anno Christi 590. qui intèr cœtera Ecclesiam S. Mariæ Campionis, in diœcesi Importuni Episcopi sitam, contulit Dominico Presbytero, monuitque Importunum ipsum, ut ei *emolumenta ejusdem Ecclesie faceret sine contumacitate prestari (f)*. Ecclesiam hanc beneficiale fuisse patet, sed non nisi in beneficium merè simplex concedi consuevisse censemus; quippè si curam Animarum, vel aliud opus personale, junctum habuisset, vix est credibile, quod S. Gregorius, in tantā distantia positus, viro, quem forte nesciebat, an esset illi loco, & muneri aptus contulisset: præsertim, cum Presbyterum illum non illuc dirigat ad aliquod opus spirituale personaliter exercendum, sed solum ad percipiendā emolumenta, quibus vitam posset ducere competenter.

8. Sed clariùs adhuc beneficia merè simplicia ex D. Gregorii Magni epistolis enitescunt. Aurelius quidam Gallus Pontifici supplicavit, ut aliquod ei beneficium conferret, ex iis, quæ in Galliā ad Sedem Apostolicam pertinebant: scripsit ergò Gregorius Candido Presbytero Rectori Patrimonii Pontificii per Gallias constituti, ut Aurelii votis satisfaceret: *Lasor presentium filius noster Aurelii presbyter, à Galliarum partibus veniens, petiit, ut scibi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis Oratorium, aut locus, qui Presbytero, vel Abbate indigeret, inveniri posset, ei debeat committi: quatenus & ipse subsidium vite presentis inveniat, & nos inveniamur petitionibus illius paruisse &c. (g).* Hæc beneficia Abbatialia, vel Presbyteralia, fuisse beneficia merè simplicia insinuat Thomassinus, dicens: *Mandavit ergò Pontifex Candido, ut cum se daret occasio, Aurelio conferret ejusmodi aliquod simplex beneficium; in quo haberet ille & paupertatis levamentum, & aliquod suæ, & Pontificie largitatis beneficium (h).* Vides hic & Ecclesias minores propriis ditatas proventibus, & latifundia beneficiariis dispersita, & beneficia merè simplicia non obscuris characteribus indicata.

9. In Concilio V. Parisiensi, ad quod Antistites convenerunt anno Christi 615. de beneficiis ecclesiasticis verba sunt sub nomine *Titularum*, interdicturque, ne *desistente Abbate, vel Presbytero, vel his, qui per Titulos deservimus, eorum ædes diripiantur (i)*. In Concilio Toletano VI. celebrato sub anno Christi 638. de iisdem pariter beneficiis mentio fit sub denominatione *Stipendii, & Præcarie*: ait etenim: *Decernimus, ut si quis Clericorum stipendium de rebus Ecclesie cuiusquam*

(a) Conc. Aurel. III. an. 540. c. 23.

(b) Concil. Aurel. III. cap. 47.

(c) Concil. Aurel. IV. cap. 33.

(d) Concil. Lugdun. an. 570. c. 5.

(e) Conc. Turon. an. 570. c. 24. §. 25.

(f) S. Gregorius l. 2. epist. 6.

(g) Mem. S. Gregor. lib. 9. c. 45.

(h) Thomassin. v. v. c. de v. Eccl. discipl. part. 1. d. 2. c. 22.

(i) Concil. Parisiense V. cap. 8.

Episcopi percipis largitate, sub precarij nomine, debeat professionem scribere, ne per resurrectionem diuturnam prejudicium afferat Ecclesie &c. (a). Hic evidentè sit sermo, non de erogationibus manualibus, sed de prædiis. Ejusdem verbi precarij memoria in pluribus Conciliis habetur, ut in Concilio Carthagenensi, Belovacenſi, Mediomatricis (b), & alibi quoque (c), licet alicubi significationem diverſam præſerat ab eccleſiaſticis beneficiis. Unum eſt ergo, quod ex hiſce documentis conſtat per ea tempora valde invaluiſſe diſtinctionem bonorum, ex quibus beneficia ſacra coaluerunt, tam reſidentialia, quàm merè ſimplicia.

10. Anno Chriſti 666. convenerunt Episcopos ad Concilium Emeritenſe, ubi actum eſt inter cœtera de Clericis, quod ſimul eſſe poſſent Canonici Cathedralium, & Eccleſias per diœceſim retinere, deputato in eis idoneo ſubſtituto. En Canon: *Si priorum Canonum ſententia hunc reſtẽ tenes ordinem, ut Episcopos ab alio Episcopo, ſi indigentiam habueris, Clericum ad ordinandum petas, & accipias; cur qui in diœceſi ſua habes eos, quos præ Dei officio, & ſuo juvamine, dignos reperiſti, ad ſuam principalem Eccleſiam non perducas, & habeas? Prò hujus rei cauſa, hoc elegis unanimis noſtra, ut omnes Episcopos Provincie noſtrę, ſi voluerint de Parochianis præbyteris, atque Diaconibus Cathedrali ſibi in principali Eccleſia ſacere, maneas per omnia licentia. Hi tamẽ qui fuerint traducti humilitatem dignam Episcopo ſuo teneant, & eo honore, & reverentiã habeantur, & venerentur in Cathedrali Eccleſia, ſicuti quos conſtas fuiſſe ordinatos in eã. Et quomvis ab Episcopo ſuo ſtipendii cauſa, per bonam obedientiam, aliquid accipiant; ab Eccleſia tamen, in quibus prius conſecrati ſunt, vel à rebus earum, extraneis non maneat; ſed Pontificali electione, Præbyteri ipſius ordinatione, Præbyter alius inſtituatur, qui ſanctum officium peragat, & diſcretionẽ prioris Præbyteri viſum, & veſtigium, rationabiliter illi miniſtret, ut non egeat &c. (d).*

11. Habemus hic Præbyteros, & Diaconos, per Diœceſes beneficiis parochialibus, vel diacanalibus inſignitos, & ſimul ad Canonicius Eccleſiarum Cathedralium aſſumptos, talitèr ut Canoniciatus præſatos retinendo, Eccleſias etiam illas Diœceſanas non dimitterent, ſed eas in titulum retinerent, deputato idoneo Præbytero, vel Diacono, qui eorum loco ſacra munera obirent. Canoniciatus autẽ ipſi citrà dubium erant beneficia reſidentialia, quippè Canonici illi dimiſſis Eccleſiis Diœceſanis ad miniſtrandum in Cathedrali ſe tranſtulerant. Eccleſie verò illæ Diœceſanæ, quæ ab iſdem fuerant dimiſſæ, vel erant, ex ſui naturã, beneficia merè ſimplicia, opus perſonale non exigentia, vel ſi ex ſui naturã erant beneficia Parochialia, & Curata, ſive alio titulo reſidentialia; verſa fuerant in merè ſimplicia, auctoritate Synodi decernentis, ut aſſignatã competentĩ mercede Præbytero, aut Diacono inibi miniſtranti; cuncti proventus Eccleſie ad Canonicum pervenirent, qui erat ipſius Eccleſie, ſive beneficii, titularis, & quodammodò commendatarius. Adeoque ex Concilii Emeritenſis decreto evidentiffimè comprobatur bonorum eccleſiaſticorum diviſio in beneficia nedũ reſidentialia, ſed etiam merè ſimplicia.

12. Ulteriora documenta de hujusmodi rẽ non conſcriamus, quippè poſt hæc tempora facile eſt reperire diviſa bona eccleſiaſtica, in Beneficia, & Beneficiarios, atque Prebendarios: & beneficia ipſa reſidentialia à merè ſimplicibus diſtincta: Satque ſit oſtendiſſe diſtinctionem hanc emiſiſſe ſub ipſis initiis, in quibus beneficia eccleſiaſtica prodire; ut pateat, eandem diſtinctionem non eſſe novam, vel recentius adinventam, ſed antiquam, antiquiſſimam, & ſua ipſa vetuſtate honorabilem, ut non ſine adminiſtratione audiri poſſit, quomodò Contradiçtores audeant affirmare, novam eſſe, ac recentem in Eccleſia Dei denominationem beneficiorum ſimplicium, ſive merè ſimplicium, ac eorum diſtinctionem à beneficiis reſidentialibus, quandò ex relatis conſtat eadem illo prorsũ tempore illuſſe, quo primum apparuerunt, & omnibus nota facta ſunt, cœtera beneficia.

13. Supputando ergò totam rationem institutionis beneficiorum, tũ reſidentialium

(a) Concil. Tol. 12. cap. 1.

(b) Cap. præd. 4. cap. 1. de præd. 6. 10. qu. 1. cap. præd. 4. 4. 4. 1. qu. 1.

(c) Concil. Agathenſ. cap. 19. Conc. Eporn. cap. 1. 2. Conc. Aurel. 1. cap. 23. Conc. Meldunſ. cap. 21. Conc. Remenſ. cap. 16 37.

(d) Concil. Emeritenſ. cap. 1. 2.

tialium, tùm merè simplicium, hoc evidentèr infertur, quod ab initio bona per fideles Ecclesiis collata (quibus nunc beneficia ipsa succedunt) non servabantur, sed integralitèr distrahebantur, & pretium eorum in usus ecclesiasticos erogabatur, nempe in pauperibus orphanis, invalidis, & personis miserabilibus subveniendis, in peregrinis hospitio consovendis, in redimendis captivis, in adjuvandis illis, qui erant ad metalla damnati, in liberandis aliis, qui reperiebantur carceribus mancipati: in fabricis Ecclesiarum reparandis, vel ornandis in vasis demùm, paramentis, & luminaribus comparandis, pro cultu Dei, & sacrificiis honorificè peragendis, & in aliis sacris usibus, prout Antistiti Dicecesano videbatur melius expedire: præcipuè autèm in Clericis majorum, & minorum ordinum sustentandis, quibus portionem congruam pro alimentis conferri voluit Ecclesia, ut de altari viverent, qui altari deserviebant, vel illi actualitèr in loco peculiari famulando, vel ejusdem famulariis addicendo per ordinum susceptionem, & per officii recitationem quocumque in loco, pro suo arbitrio expletam.

14. Successivè introductum est prædia, & latifundia servare, solosque illorum fructus, & proventus, in alimoniam Clericorum impendere, atque aliis sacris usibus prout suprà, arbitrio, & juxta prudentiam Antistitis, applicare. Ità beneficia ecclesiastica, seu eorum schemata, & imagines, antiquis illis temporibus, in solis sportulis, distributionibus, & erogationibus manualibus consistebant, quæ si quolibet mense consueverant Clericis, aliisque illarum participibus, dispensari, *distributiones mensuræ* dicebantur (a): si verò dietim porrigebantur, vocabantur *proportiones diurnæ* (b): Et hæc alicubi singulis Clericis seorsim viventibus exhibebantur: alicubi cunctis insimul, & in commune viventibus, juxta laudabilem morem, de quo Possidius in vitâ S. Augustini (c), Honoratus Massiliensis in vitâ S. Hilarii Arelatensis (d), & plura Concilia, atque præsertim Aquisgranensè (e), Aurelianensè II. (f), Turonensè III. (g), & alia, quæ loquuntur de Clericis secularibus, communem vitam sub Antistitis directione ducentibus, non ex obligatione, ut suprà innuimus, sed ex propriâ devotione, & studio perfectionis: nisi ubi fortè lex aliqua, & ratio peculiaris aliud exposceret.

15. Postmodum paulatim inceptum est non ampliùs fructus bonorum, tamquam sportulas, in partes congruas distribuere, sed ipsa prædia, & fundos in usus ecclesiasticos dispartiri: talitèr ut alios Xenodochiis, Hospitalibus, Orphanotrophis, aliisque locis piis addicerent, pro infirmis, peregrinis, orphanis, & pauperibus sublevandis. Alios fabricis, & Ecclesiis applicarent, pro paramentis, luminaribus, ornatibus, & restorationibus earundem Ecclesiarum; Alios demùm assignerent quibuslibet separatim Ecclesiis, majoribus, vel minoribus, Capellis, Oratoriis, Sacellis, Martyriis, vel quocumque alio nomine nuncuparentur: Nam quocumque nomine nuncupentur beneficia, parum refert (b), pro sacris ministris alendis, adeoque in titulum Episcopalem, Parochialem, Canonicalem, aut aliter Beneficentem, Clericis conferendos: hac distinctione servatâ, ut si prædia in titulum Clerico perfruenda concederentur, essent beneficia: si verò fructus prædiorum eis manualitèr erogarentur, essent præbendæ.

16. Quæ nomina Beneficii, & Præbendæ, tametsi promiscuè aliquandò sumantur, in re tamen veritate inter se sunt valdè distincta, nec unum venit appellatione alterius (i). Nam Beneficium est illud, quod in titulum est erectum ab ecclesiastica potestate; & in titulum datur Clericis propter officium divinum, & respectivè propter alias sacras functiones: ita ut ratione præfati tituli Clericus beneficio insignitus, jus habeat strictum, & rigorosum ad percipiendos illius fructus. Præbenda verò est erogatio manualis, portionem aliquam fructuum ecclesiasticorum continens, ab Ecclesiæ Præsidente, de sui naturâ liberalitèr distributam, sive Clerico, sive Laico, vel ob servitium Ecclesiæ præstitum, vel ob paupertatem, vel ob aliam honestam causam (j): dicta præbenda à præbendo, & uti talis nullum jus de sui naturâ in recipiente supponens, sed prorsus pendens à liberalitate præbentis: nisi aliud

(a) S. Cyprian. lib. 1. ep. 4. alias 14.

(b) Dudo Decan. & Quintus de moribus Normen. l. 3. apud Duran. de Hist. Normann. fol. 153.

(c) Possid. Vit. S. August. c. 72.

(d) Honorius Massil. c. 7. ep. 10.

(e) Conc. Aquisgran. sub Lothar. Pio. c. 111. 112. 113.

(f) Conc. Aurelian.

(g) Conc. Turonens.

lib. ap. 13.

(h) Barbof. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 30.

(i) Felso. in c. postulationis n. 4. de receptis. Barbof. tract. var. ap. p. 33. n. 1.

(j) Tolerus Jestr. Sac. c. 1. d. 77. m. 2.

aliudratio beneficii, cuius sit consecutrix exposcat, prout sunt erogationes illæ manuales, sive distributiones quotidianæ, quæ dantur Canonicis, habentibus alioquin prædia propria in beneficio Canonice: quæ erogationes, sive præbendæ dicuntur, quid à Canoniatu distinctum (a).

17. Et ita præbendæ, quatenus refertur ad Clericos Ecclesiæ deservientes, habet aliquam similitudinem, & analogiam magis propriam cum antiquis sportulis, & cum illis etiam emolumentis, quæ nunc quoque sunt in usu, & dicuntur distributiones quotidianæ, appellatione beneficii non contentæ, quæ percipi solent à Clericis officio personaliter desurgentibus, differuntque, ut innuimus, à beneficiis (b), quamquam aliquatenus cum istis conveniant, eo quod debentur de jure Clericis, ad quos spectant ratione beneficiorum, vel tamquam ipsorum beneficiorum portio, sive appendix; vel tamquam totum id, in quo beneficia ipsa consistunt. Alicubi enim beneficia Choralia consistunt in distributionibus majoribus, quæ dicuntur usualiter Massa grossa, & non habent alia pecuniaria prædia, sive fundos proprios, quales sunt Canonici Basilicarum Urbis (c). Alicubi, & ut plurimum, habent sua prædia particularia, & insuper parvam Massam reddituum, qui de die in diem distribuuntur personaliter interessentibus Choro (d).

18. Hæc autem differentia inter beneficia, & præbendas, non est nova in Ecclesiâ Dei, sed antiquissima, & nongentis saltém circiter ab hinc annis omnibus nota. Nam in Capitularibus Caroli Magni sit utriusque mentio, sub his terminis: *Canonici, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, unde victum, & vestitum habere possunt, ut his juxta Apostolum consenti sint, & stipendia fratrum, unde pauperiores vitam sustinent, nequaquam abstineant. Si quis hæc statuta contempserit, utrique careat, idest beneficio, & præbendâ, atque si gradibus fruiur ecclesiasticis, hîprieitur* (e). Distinguantur igitur hic Beneficia à Præbendis; Clerici Canonici, à non Canonicis: Et ex his, alii gradibus ecclesiasticis fruebantur, alii non: alii quidem præbendâ, alii Præbendas, alii neutrum habebant, quales erant illi, qui ad alios, quam ad beneficiales titulos ordinati erant, de quibus in Concilio Chalcedonensi (f): Sique non erat idem, antiquis Clericatu, & beneficio insigniri, ut alii perperam comminiscuntur.

19. Usque à remotioribus ergo sæculis incœperunt prædia ecclesiastica singulis Capellis, Oratoriis, Ecclesiis, Martyriis, locisque piis assignari: necnon Clericis ad usufructuandum concedi, unde beneficia, tum residentialia, tum merè simplicia profluxere, hæcque divisio, quæ, ut innuimus, nec ubilibet, nec eodem tempore, initium sumpsit, postquam introduci incœpit, successivè postea tamquam utilis, & proficua, atque ad pacem in Ecclesiâ servandam valde opportuna, paulatim ubique invaluit, & est latius dilatata, donec tandem hæc ipsa prædiorum, ecclesiasticorum discussio, appropriatio, & distinctio, generalis ubilibet facta est, sed integrum suum habuit complementum (g). Adeo ut jam ex tunc quælibet Ecclesiâ, locus pius, & beneficium bona sua propria, & pecuniaria possideat, cum alterius prædiis impermixta; propriamque agnoscat dotem, ab alterius dote prorsus alienam.

20. Cui prædiorum assignationi, Clericis in titulum tradendorum, nomen beneficii appositum est, sumptè metaphorâ à sæculari militiâ (h), in quâ olim, ex indulgenti Principis, quædam prædia, & possessiones militibus de Republicâ benemerentibus, tradebantur, ad tempus, vel ad vitam usufructuariè possidenda, de quibus in Jure (i). Prout & nunc fit à Magnis Magistris Ordinum militarium, qui Equitibus suarum Religionum, strenuis, & in armorum exercitio probatis, Commendas militares conferunt, ut earum fructibus, donec vixerint, perfruantur. Id alicubi quoque fieri contingit apud aliquos magnos Principes, spè talis retributionis allidentes homines ad virtutem: *nihil enim non aggressuri sunt homines, si magna comatibus, magna præmia proponantur* (j). Et ita apud Turcas Magnus Sultanus

Brasch. de libris. Eccl. Tom. IV.

E

habet

(a) *Cardale Luca de Prebendis discus. 76.*

(b) *Gemin. conf. 87. mo Barbos trad. var. app. 12. n. 9.*

(c) *De Luca de canon. discus. n. d. l. 7. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.*

(d) *Capit. Carol. M. l. 1. c. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.*

(e) *Conc. Chalced. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.*

(f) *Thomass. var. l. 1. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.*

(g) *Thomass. var. l. 1. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.*

(h) *In Codic. lib. 1. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.*

(i) *Titus Livius dec. 1. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.*

(j) *Titus Livius dec. 1. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.*

habet Timarros, quos strenuis, & benemeritis de se militibus impertitur. Itaque beneficium ecclesiastici nomen, metaphorice, uti diximus, à beneficiis militaribus est desumptum (a), quâ de re audiatur opportunè Ludovicus Thomassinus loquens, ut sequitur.

21. Beneficia, inquit, dicuntur eo sensu, quo ea vox usurpatur apud *historie Augustie* Scriptores. Agri erant, & prædia, quibus ab Imperatore duces, militesque donabantur, ut suo deinceps sumptu stipendia facerent. Ubi agros, & fundos Ecclesie laici usurparunt, eosque illis Principi, & Ecclesie ipsa fruendos concessit, eadem conditione merendi, & stipendia faciendi ad Regni, & Ecclesie tuitionem, ea dici tunc capere beneficia. Postquam denique ab Imperatoribus, & Regibus illi ipsi agri Ecclesiarum, laicis adempti, Clericis, Monachisque restitui capere, in hæc usque ea vox beneficii, quæ & deinceps laicis patere cepit, omnes prioris titulos, & dignitates, sive Regularium, sive Secularium Ecclesiarum complexa. Eo nimirum sensu capienda vox ea in Concilio *Frankfordensi*, quo jubentur beneficiarii omnes officio fungi in reparationibus Ecclesiarum, in decimis, & nonis exsolvendis: Qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum (b): Et infra: qui beneficia exinde habent. Hucusque Auctor (c). Benè autem, & congruè à beneficiis militaribus translatus est nomen ad beneficia ecclesiastica; quippe etiam Clerici sunt Christi milites, quemadmodum eos vocat *Gelasius* Papa I. (d), & post eum Synodus *Aquisgranensis* (e), militant etenim ipsi quoque, ut Deum colant, fidem, honoremque illius promoveant, ac tueantur, iratum orationibus placent, propitium laudibus prosequantur, animas quoque fidelium, illi nomen dantium, & eorum corpora respectivè protegant, ac defendant.

22. Absquè eo quod quidquam referat, an militent uti Beneficiarii residentiales, Curati, Chorales, Prælati locorum &c. vel uti beneficiarii merè simplices, nullo servitii localis, & simul personalis debito adstricti; sicuti nihil refert ad promerenda beneficia militaria, bello nomen dedisse, vel in officio ducis, vel in munere directoris, aut tamquam signifer, aut veluti decurio, seu in esse viri simplicissimi militaris, aut quod quis manu, aut consilio, sive in patriâ, sive foris, sive alio quocumque modo militiæ nomen dederit, vel Reipublicæ utilitati suam sedulitatem impenderit. Ubicumque igitur, & utcumque in ecclesia-

stico ordine militent Clerici, quid *Deo servientibus beneficium negare non convenit* (f), beneficia ecclesiastica eos decet adipisci, quibus munerati discant, in militiâ Clericali fortius decertare: & aliis etiam exemplum strenuitatis exhibeant, hæc enim causa, ut ait Concilium *Emeritense*, & majoribus majorem præstet gratiam, & minores excitet, ut ad melius tendant (g).

(a) *Agri* (p. *Reginald.* loc. cit. *Philos.* 10. 1. 17. de *benefic.* 3. qu. 1. n. 3.)

(b) *Conc. Frankford.* an. 794. c. 15. (p. 26.)

(c) *Thomass.* *vet. l. de* *benefic.* p. 2. d. 3. c. 1. n. 9.

(d) *Gelas.* *Pap.* in *cap. Ctesiphani* 12. c. 1. 13. qu. 1.

(e) *Conc. Aquisgr.* 3. cap. 116.

(f) *Gelas.* *Pap.* loc. citat.

(g) *Concil. Emerit.* cap. 13.

DE QUALITATIBUS BENEFICIORUM SIMPLICIUM; EORUMQUE DIVISIONE:

Et de differentiâ, quam habent à Beneficiis
Residentialibus.

C A P U T V.

*In quo consideratur quænam sint Qualitates de essentiâ,
& quænam de solâ honestate Beneficiorum merè
Simplicium? Et an hæc Beneficia sint necessariò Cle-
ricis magis dignis conferenda.*

S U M M A R I U M

- 1 *Eadem Qualitates sunt de essentiâ beneficiorum merè simplicium, quæ sunt de essentiâ residentialium. Prima est, quod sint perpetua.*
- 2 *Perpetua debent esse beneficia secularia. Regularia verò de sui naturâ sunt immovibilia, qualia sunt etiam commendæ Melitenfæ.*
- 3 *Tametsi beneficia de sui naturâ debeant esse perpetua, tamen ex speciali jure aliqua possunt esse non perpetua.*
- 4 *Beneficia debent esse auctoritate Episcopi erecta, alioquin sunt legata pia. Capellanicæ non collativæ non sunt beneficia.*
- 5 *De naturâ etiam cujuslibet beneficii est, ut habeat aliquid spiritualitatis adnatum, & saltem onus recitandi officium.*
- 6 *Debent quoquæ beneficia à solo viro ecclesiastico conferri. Laici enim de se est incapax talis juris sine privilegio Apostolico.*
- 7 *De substantiâ beneficiorum est, & quod Collator non ea sibi met valeat impertiri: debet enim esse distinctus danti à recipiente.*

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

E 2

8 De-

- 8 Debens beneficia merè simplicia soliti Clericis concedi. Ex Papæ dispensatione etiam laici, imò & feminae sunt eorum capaces.
- 9 Alias qualitates adicere potest beneficio illius fundator, dummodò licitas, & honestas, etiam si juri communi contrariæ sint.
- 10 Liberum de sui naturâ præsumitur beneficium, & in dubio reputatur esse merè simplicia, nec a iud onus habet, quàm recitationis officii.
- 11 Beneficiario simplici, si apposta sit obligatio celebrandi tot missas, adhuc est liber ab onere personali, nisi fundator aliter declaraverit.
- 12 Alia conditio de honestate est, quod Beneficiarius merè simplex non debeat habere ætatem Sacerdotii, eam ad illa sufficiant 14. anni.
- 13 Beneficiarii merè simplices non tenentur ordines suscipere nec majores, nequæ minores, sufficit in eis enim prima tonsura.
- 14 Debere beneficia etiam merè simplicia Clericis dignis concedi, Canonici clamant. Tamen si facti sint, non est invalida collatio.
- 15 De honestate est quod singula singulis præbeantur. Etiam quando sportulis in usum erant, non omnes Clerici de illis participabant.
- 16 Præter singulum beneficii, Concilium Chalcedonense alios titulos assignavit, ad quos posset aliqui ordinari, & præferri titulum patrimonii.
- 17 Prædici, & fructus beneficiorum exemptione gaudent ab oneribus fiscalibus: nec obest distinctio beneficii, & prædiorum ab illorum fructibus.
- 18 Reditus beneficiorum debent in pios usus impendi: de quibus beneficiarius habeat medum artum, sed etiam congrua alimenta.
- 19 Præter ea, quæ congruo suo victui, & stipendio respondent, cætera in usus pios infumant, & de altari vivat, non de eo superbiat.
- 20 Beneficia privarim instituta sunt in utilitatem Ecclesiæ, conferenda digno ex justitiâ commutativâ: digniori verò ex justitiâ distributivâ.
- 21 Digniorita respectu ad beneficia non desumitur à majore sanctitate, vel doctrinâ, sed à majori aptitudine ad regendum beneficium.
- 22 Quatuor conditiones ponderande sunt in judicio de dignioritate faciendo, & quantum ille sint. Et quis eas habens sit dignior.
- 23 In scrutinio super dictis qualitatibus attendenda est ratio Ecclesiæ generalis, & sufficit ut Collator mediocrem adhibeat diligentiam.
- 24 Beneficia curata conferenda sunt dignioribus: Nulla verò est lex, quæ ad id obliget Collatores beneficiorum merè simplicium.
- 25 Bona data præ fundando beneficio evadunt bona ecclesiastica, & illis legibus subiacent, quibus cætera bona Ecclesiæ subiecta sunt.
- 26 Consent aliqui, quod patronat beneficii etiam Curati, non teneatur presentare magis dignum, sed sufficit, quod præsentet dignum.
- 27 Si Collatores beneficiorum curatorum non tenentur præferre digno digniorem, multò minus tenebantur ad id Collatores beneficiorum merè simplicium.
- 28 Ad beneficia animarum curâ carentia, ut sunt Canonici, Mansionarie &c. Constant opinio est, quod satis sit eligere dignum, omisso digniore.
- 29 Si licitum est Canonici, Mansionarias &c. conferre digno, omisso digniore: multò magis id erit licitum de beneficiis merè simplicibus.
- 30 Itaque Collatores beneficiorum merè simplicium illa possunt liberè Clericis, etiam non dignioribus, dignis tamen conferre.

(a) Cap. si prebendae de reſcripto in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(b) Barboſ. loc. citat. n. 126.

(c) Regum. in cap. conſtitutionis de Clero. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(d) Litter. de re benef. l. 1. q. 1. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(e) Litter. l. 1. q. 1. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(f) Cap. ad hoc de reſcripto in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(g) Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(h) Litter. de re benef. l. 1. q. 1. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(i) Litter. de re benef. l. 1. q. 1. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(j) De Luca de Jur. cap. diſ. 19. n. 4.

(k) Barboſ. loc. cit. n. 127.

(l) Cap. si quis de reſcripto in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(m) Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(n) Litter. de re benef. l. 1. q. 1. c. 1. n. 10. p. 1. c. 1. n. 10.

(o) Cap. si quis de reſcripto in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 57.

(p) Barboſ. loc. cit. n. 128.

(q) Barboſ. loc. cit. n. 129.

repugnat, quinſpeciali jure, vel ex privilegio, vel aliâ ſimili de cauſâ, aliqua beneficia poſſint eſſe non perpetua (a), quia cum beneficia ſint de jure poſitivo, alterationem, & modificationem omnem juſtam, & rationabilem ſuſcipere poſſunt, quam illis inferre valet Eccleſiaſtica poteſtas, jura ſanciens, & pro locorum, perſonarum, ac temporum opportunitate jura relaxans. Quare ait Auguſtinus Barboſa: *Eſt advertendum quod licet perpetuitas de jure ſit de eſſentiâ beneficii &c.* non tamèn repugnat, ut ſpeciali jure, & privilegio aliqua beneficia poſſint non eſſe perpetua (b). Citatque plures Doctores, & Rotam Romanam in Gerunden. Perſonatus 17. Maii 1630. coràm Verofp. Nèc defunt ſentientes, quod cuncta beneficia etiàm ſecularia, ſive merè ſimplicia, ſive reſidentialia, reſpectu Papæ ſint manualia, ita ut poſſint ſempër, & quandocumque illamet proviſis auferre: cujus opinionis quanta ſit vis, agunt magis ex propoſito Canoniſtæ (c).

4. Ad ſubſtantiam quoque beneficiorum merè ſimplicium pertinet ſecundò, quod ſint auctoritate Epifcopi conſtituta (d). Nàm quæcumque bona, per Chriſtiſideles Eccleſiæ contributa ſunt, etiàm in æternum poſſidenda, in piam largitionem, ſive in legatum pium reſolvuntur (e), nec induunt rationem Eccleſiaſtici beneficii, ſive reſidentialis, ſive merè ſimplicis, niſi auctoritas Epifcopalis accedat, quæ eadem bona in beneficium erigat, & beneficii titulo afficiat (f): Quà de re latius Doctores (g). Adeoque bona, ad beneficium erigendum deſtinata, non ſunt beneficium, niſi de facto in beneficium ab Ordinario actualitèr erigantur (h), ſicut & Capellaniæ amovibiles, vel etiàm perpetuæ, tametiſ obligatione Miſſarum, vel aliorum piorum operum onerate, non collative, nec in beneficium creſcunt; beneficium non ſunt, ſed ſunt aliquid pium opus beneficio diſtinctum (i). Hanc eſſe conſequentiam certam aſſerit Cardinalis de Luca dicens, quod Capellania, que formale erectionem in beneficium cum Ordinarii, vel alterius ſuperioris auctoritatis non habet, regnanda non eſt cum terminis ſpiritalibus, ſed beneficiis, ſed cum profanis, tamquam ſimplex legatum celebratio-nis Miſſarum, quod heredi injunctum ſit faciendi per quemcumque Prebiterum ejus libito eligendum, juxta magiſtralem deciſionem in Aſſenſen. Legati Pii coràm Dumozet. (j).

5. Tertiò: de naturâ, & eſſentiâ beneficiorum merè ſimplicium eſt, quod habeant aliquid ſpiritualitatis adnexum (m). Nàm beneficium Eccleſiaſticum eſt quid ſpirituale, ergò habere debet aliquid ſpiritualitatis adnexum, aliàs non erit beneficium Eccleſiaſticum, ſed Laicale. Ideoque ſi beneficium merè ſimplex nihil aliud habeat ſpiritualitatis, hoc ſaltem habere debet, quod Beneficiarius ad recitandas horas canonicas teneatur: In quo ſenſu communiter dicitur, quod beneficium datur propter Officium (n), nempe propter horas canonicas perſolvendas (o). Jàm enim generali lege cunctis beneficia eccleſiaſtica poſſidentibus, tametiſ merè ſimplicia, injunctum eſt onus recitandi quotidie horas canonicas juxta ritum ab Eccleſiâ ſtatutum, indiſpenſabiliter, (niſi aliqua gravis cauſa infirmitatis, vel impoſſibilitatis excuſet) ſub poenâ lethalis culpe, ac obligationis reſtituendi fructus ipſius beneficii, omiſſionis vicibus reſpondentes: quâ de re Morales Theologi magis ex propoſito, atque ſuſius eloquuntur.

6. Quartò, ad naturam beneficii merè ſimplicis, ut & aliorum beneficiorum reſidentialium, ſpectat, quod non poſſint conſerri, niſi à viro Eccleſiaſtico (p). Laicus etenim eſt incapax poteſtatis conſerendi rem ſpiritualem, ſive jus adeam: Tria ſiquidem conſiderentur in beneficio, primum eſt obligatio in eo exiſtens, quæ eſt quid ſpirituale: Secundum eſt jus percipiendi redditus ex bonis Eccleſiaſticis, & hoc etiàm eſt quid ſpirituale: Tertium eſt ſive ſunt ipſi fructus, qui temporales quodammodo dici poſſunt (q). Quia autem ſpirituale non valet legitime à Laico dimanare, qui nihil ſpiritualitatis in ſe habet, hinc ſit, quod de eſſentiâ beneficiorum, etiàm merè ſimplicium, eſt, quod non valeant ab ullâ poteſtate laicali, ſed à ſolo eccleſiaſtico Superiore conſerri. Ex hac radice fluxerunt ſue-

neſſe illæ concertationes, pluriſ memoratæ, quæ intèr Bonifacium Papam VIII. & Philippum IV. cognomine Pulchrum Regem Galliæ acciderunt, inſiſtente Papæ adverſus Regem, beneficia eccleſiaſtica conferentem: *omnia jura elamant, collationem beneficiorum non poſſe cadere in Laicum; ita quod habeat jus, & poſſeſſatem ſpiritualium conferendi* (a). Ex privilegio tamèn Apoſtolico Laicis permiſſum eſſe poteſt beneficia ſacra, præſertim merè ſimplicia, conferre (b), quipè hi tunc niſil ſpiritualitatis impertiunt, ſed eſt Eccleſiaſticus Superior, qui eorundem Laicorum ope, beneficia ipſa conſert (c). Et ita de quibuſdam Regibus legitur in hiſtoriis, quod præditi fuerint poteſtate conferendi eccleſiaſtica, beneficia (d). Imò & foeminas ex conſimili privilegio poſſe beneficia conferre, tenent Doctores (e), beneficia enim conferre non eſt actus ordinis, ſed juridiſdictionis, cujus tam Laici, quàm Foemina ex Privilegio Apoſtolico ſunt capaces. Quo caſu Reges ipſi Laici, aut Foemina præbendas illas, & beneficia conferendo, ſunt organum voluntatis Pontificis (f), adeò ut collatio non tantum ipſis, quantum Papæ, privilegium impartienti, congruè referatur.

7. Quintò, de ſubſtantiâ beneficiorum merè ſimplicium eſt, quod illorum diſpenſator non ea poſſit ſibiſmetipſi conferre (g). Quippè cum collatio ſit actus rem intrâ receptus, ſed extrâ immiſſus, neceſſario requirit terminum extraneum, in quem ſeratur: ergò collatio beneficiorum à nullo poteſt fieri ſibi ipſi, quia nemo à ſemetipſo eſt extraneus. Ideòque ſapientiſſimè jura ſanxerunt, neminem poſſe beneficia ſibiſmetipſi conferre, debereque eſſe diſtinctionem perſonalem intèr dantem, & recipientem (h). Opus eſt enim ut intèr ſe differunt dans, & accipiens, ſicet eligens, & electus: inſtituens, & inſtitutus: vendens, & emens: locans, & conducent: imperans, & ſubditus: reſtituens, & reſtitutus (i). Itaut nec etiàm procurator poſſit præſentare ad beneficium Patronum, qui illum conſtituit procuratorem ad præſentandum ſemetipſum (j). Nèc ſolum alteri debet collator beneficia largiri, ſed etiàm liberè tenetur ſine ullâ conditione, & ſine aliquâ diminutione conferre (m).

8. Sextò, natura beneficiorum merè ſimplicium hoc expoſcit, quod ſolis Clericis, non verò Laicis conferantur (n). Laici enim ex naturâ ſua ſunt incapaces beneficiorum, & tales eos uſquè ab anno Chriſti 650. Cabilonenſis Synodus pronuntiavit (o). Notaque eſt eruditis declamatio S. Fulberti Epifcopi Carnotenſis, quâ de hujusmodi rē Fulconem Pariſienſem Epifcopum objurgavit: *Doleo ſuper id ebriſſimè, cum tē à priſtinâ virtute apoſtatare video. Olim apud me conquerebaris de tuo Antefſore; qui ſacrilegè temeritate Altaria Laici in beneficium dederat; nunc mihi ſuades, ut ego ſimiliter faciem. O Cælum! O Terra! quid clammes? aut quo tui meritiis digno modo tē objurgare poſſim? ſed compeſto nunc frementes animi mei motus, donc te præſentialiter exquisitis increpationum tormentis exerceam. Vale* (p). Olim Laicos conſueviſſe obtinere eccleſiaſtica beneficia non ſemel legitur in hiſtoriis (q); ſed ſactio magis, quàm jure, & invaſione potiùs, quàm legitimâ acquiſitione. Accedente nihilominus Apoſtolica diſpenſatione, gravibus, & urgentibus de cauſis conceſſa, poſſe etiàm Laicis beneficia conferri, ſentiunt ſine ambiguitate Doctores (r). Imò non ſolum Laicos, ſed etiàm Foeminas eſſe poſſent ſub pari diſpenſatione capaces beneficiorum, currit etenim, utrobique par ratio, vel ſaltem in eſſentialibus non difformis (s). Et ita reperitur alicubi in jure memoratæ Canoniciſſæ, tum regulares, tum ſæculares (t). Atque in literis Hadriani Papæ II. legitur injunctum Lothario Regi, ut vel Theutbergam Reginam, à ſe repudiatam, ad regalem thalamum revocaret, vel ei Abbatis, quas ſponſonderat ad vitam ſuſtentandam contraderet: *habeat*, inquit, *in poteſtate ſua Abbatis, quas ei dare ipſo ore proprio promiſiſti, de quarum ſumptibus, atque reſtitutionibus neceſſaria poſſis habere ſtipendia, diſtinaque ſubſidia* (u). In tali tamèn caſu committerentur quidem beneficia Laicis, aut Foeminis, ſed eis non conferrentur intitulum: jus nempe haberent ad percipiendos fruſtus beneficii,

(a) Spondan ad auv.

1102.

(b) Decius in cap. decernimus de jodenis n. 54. Scraph. dec. 1. 183.

(c) Mart. de Jurid. p. 2. c. 40. n. 3. 129. 64. 45.

n. 12.

(d) Alex. IV. vol. conf. 7. c. 1. c. 1. col. Germon. de Indult. Card. 9. in quibusd. am. 104.

(e) Bellot. diſqu. Cler. par. 1. de diſ. c. 1. Cler. 9. n. 17. Frizon. de Jurepat. par. 2. l. 6.

c. 2. n. 11.

(f) De Luca de benef. diſ. 9. n. 12.

(g) Gonzal. ad reg. 8. Cane 2. g. 5. n. 14. Barboſ. Jur. Eccl. nov. 5. c. 4. n. 39.

(h) Cap. ſine diſtinctione.

(i) Barboſ. in cap. 2. ad noſtrum n. 2. de inſtit. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(j) Bellot. diſqu. Cler. de bonis Cleric. 6. 11. n. 3. 14.

(k) Cap. ex parte l. 1. de Off. de leg. c. 2. de elect. in 6. Barboſ. loc. cit. n. 3.

(l) Cap. cum adto, 12. ibi gloſ. verb. nec Clericis de reſcript. c. 1. de literis de trans. c. 1. de inſtit. Barboſ. loc. cit. n. 6. 11. n. 3. 14.

(m) Concil. Cabilon. an. 1050. c. 5.

(n) Fulbert. Carn. 17. 42.

(o) Thomeſia. vet. 12. de. Eccl. diſ. c. 1. p. 2. l. 3. c. 1. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(p) Cam. Borel ſumma dec. 1. c. 1. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(q) Vid. Frizon. de Jurepat. p. 2. c. 40. n. 3. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(r) Cap. dilecti de mon. 12. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

(s) Vid. Frizon. de Jurepat. p. 2. c. 40. n. 3. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(t) Cap. dilecti de mon. 12. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

(u) Alex. IV. vol. conf. 7. c. 1. c. 1. col. Germon. de Indult. Card. 9. in quibusd. am. 104.

(v) Mart. de Jurid. p. 2. c. 40. n. 3. 129. 64. 45. n. 12.

(w) Hainſon. PP. II. ep. 6.

cij, non verò jus ad exercendas functiones spirituales ipsi beneficio adnexas (a).

(a) Vid. Petr. Mor.
sum de benef. c. 3. § 10.
c. 116. Benef. de Of.
fo. c. 1. par. 1. § 1. p. 1.
alleg. 72 n. 77.

g. Hæ sunt potissimæ qualitates, quæ spectant ad essentiam Beneficiorum merè simplicium. Aliæ tamén adhuc in limine foundationis adici possunt, tamquam substantiales, quia unusquisque bona sua tradere valet Ecclesiæ, in beneficium erigenda, illis conditionibus, quæ sunt illi magis acceptæ, dummodò licitis, & honestis (b). Spectatque ad Superiorem Ecclesiasticum examinare ipsas conditiones in actu erectionis beneficii, licitas admittere, incongruas verò refutare, cum alioquin etiã si essent conditiones contrà jus, conclusio est certa apud Jurisconsultos, quod in limine foundationis de explicito, vel implicito Ordinarii consensu, patronus adhibere potest leges, & conditiones etiã juri contrarias (c). Proùt etiã ejusdem Ordinarii est, dum erigit beneficium, attentâ consideratione perpendere sufficientiam dotis illi assignatæ, convenientiam loci, cui affigitur, & quidquid aliud pertinere debet ad futurum illius regimen (d).

(b) Card. de Luca de
Jurisd. dist. 90 n. 9.

(c) Idem de Luca de
Jurisd. dist. 90 n. 7.

(d) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(e) Petr. Mor. dec. 130.
n. 3. p. 1. Martini. de-
cif. 12 n. 1. Barbof. Jur.
Eccl. univ. c. 3. c. 4. n. 13.
Card. de Luca de be-
nef. dist. 90 n. 7.

(f) Garcia de benef.
p. 1. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(g) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(h) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(i) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(j) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(k) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(l) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(m) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(n) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(o) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(p) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(q) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(r) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(s) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(t) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(u) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(v) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(w) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(x) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(y) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(z) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(aa) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(ab) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(ac) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(ad) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(ae) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

(af) Lotter. de 12 be-
nef. l. 2. c. 12. n. 5. Bar-
bof. Jur. Eccl. univ. c. 3.
c. 4. n. 13.

11. Et idè si præter onus Officii Divini adjecta sit Beneficiario merè simplici, quod Missam celebret, tot vicibus per annum, vel per mensem, vel per hebdomadam (i), nisi expressè dicatur, quod Beneficiarius per se ipsum celebrare teneatur, in dubio liber est ab hoc onere personali (j), tum quia potest ipsi oneri satisfacere per idoneum substitutum (m). Tum quia si Fundator voluisset hoc onus personale Beneficiario injungere, illud expressisset, utpotè necessariò exprimentum, eò quod libertatem beneficii sacri coarctet. Tum demum, quia repugnat in terminis, quod beneficium sit merè simplex, & quod Beneficiarius ad personalia onera sit adstrictus; alterum etenim non est cum altero compatibile: & beneficium esse quidem poterit simplex, sed non merè simplex, si Beneficiarius sit personalis aliquo gravamine oneratum, præter recitationem Divini Officii. Regula igitur est, inquit Cardinalis de Luca, quod beneficia non sint Sacerdotalia, quamvis annexum habeant onus celebrationis Missarum, cum illi rectè satisfieri valeant, sicut fit per alium, juxta allegationem Lopi 35. num. 3. Et 4. communiter receptam &c. 12. c. 4.

12. Secunda qualitas beneficiorum merè simplicium est, quod non exigant in Beneficiario ætatem ad Sacerdotium requisitam, nisi de honestate, non verò de necessitate; nam libere conferri valent cuicumque Clerico in ætate quatuordecim annorum constituto (o), taliter ut sufficiat quatuordecim annos esse inceptos, tametsi non adhuc expletos (p). Ad differentiam aliorum beneficiorum, curam Animarum habentium, vel Choralium in Cathedrali, quæ requirunt ætatem ad illos ordines necessariam, quos ipsa beneficia deposcunt: vel saltè tam, ut infra annum ad eòdem ordines Beneficiarii valeant promoveri (q): Quidquid sit de Canonicatibus Collegiatis, pro quibus etiã sufficiunt quatuordecim anni, si nullum sacrum ordinem in Canonico exposcant (r). Isti etenim Canonicatus, tametsi non sint, habent tamen quandam speciem beneficiorum merè simplicium (s). Imò si Fundator beneficii merè simplicis disponat, ut beneficii ipsius sit

capax puer septem annorum, ei debet sine controversiâ concedi, propter legem à fundatore præscriptam (a), quæ alioquin est consentanea juri communi, requirenti in susceptu beneficii septennium (b). Ex quo fit, quod non laxior est nunc Ecclesiæ disciplina in dispensatione beneficiorum, sed strictior, cum olim beneficia ipsa conferri possent agentibus, septimum ætatis annum; nunc verò non nisi habentibus quartumdecimum valeant de jure concedi.

13. Tertia qualitas est, quod beneficia merè simplicia nullum ordinem Ecclesiasticum, nec majorem, nec minorem in Beneficiario deponunt; sufficitque ut hic sit solâ Tonfurâ Clericali insignitus (c), nec tenetur nisi de honestate ipsos ordines adipisci. Nequæ ad eos capiendos potest ab Episcopo, sive ab aliâ auctoritate compelli, donèc beneficia remanent merè simplicia: Si verò jussu de causâ, vel principaliter, vel per viam unionis, converterentur in beneficia residentialia, uti sunt Canonatus Cathedralium, Dignitates &c. tunc in Beneficio requirent ordines ipsi beneficio, tamquam residentiali assignatos, prout in cunctis beneficiis residentialibus accidit, ad quæ nulli dubium est Sacros Ordines requiri, & posse Beneficiarios ad eosdem Ordines adipiscendos impelli (d). Quarta qualitas est, ut beneficia merè simplicia nullam incompatibilitatem producant; ita ut non nisi de honestate sit, quod unus unum retineat. Et idè Beneficiarius merè simplex potest vñ cum suo beneficio merè simplici etiâ aliud beneficium Curatum, Chorale, vel quocumque alio nomine residentialia adipisci; imò etiâ Episcopatum titularem: cum hoc etenim beneficium merè simplex non est incompatible (e). Multò magis alia beneficia merè simplicia consequi potest, & quidem duo de assensu Episcopi (f), ac etiam tria, & ultrâ ex dispensatione Apostolicâ, servatâ semper æquitatis ratione, habitoque respectu ad benemerentiam suscipientis, & ad valorem beneficiorum, congruæ Beneficarii sustentationi correspondentem.

14. Quinta qualitas beneficiorum merè simplicium, ad eorum honestatem pertinens, est ut ipsa non quibuscumque, nequæ indistinctè cunctis Clericis conferantur, sed solum doctis, & morigeratis, ac de Ecclesiâ benemerentibus, seu, ut ait Symmachus Papa in epistolâ ad S. Cæsarium Arelatensem, dentur Clericis bonorum meritis (g). Quâ in re adeo insistentes sunt sacri Canones, ut hoc in eis reperiatur sæpè sæpius inculcatum. Nam Concilium Emeritense præcipit, ut beneficia, seu emolumenta Ecclesiastica, dentur iis Clericis, quos Episcopus ad bonum profectum videris crescere &c. & juxta quod in officio præfatis eos esse intentos (h). Alibi præcipiunt Leges Sacræ, ut ea sibi Pontifex ordinatione distribuât, prout cujusque locum, meritumque cognoscit (i). Item alibi, Clericis pro officiorum suorum sedulitate distribuât (j). Verum hæc, ut inuimus, non strictam necessitatem, sed solam honestatem concernunt, nec ex contrario successu derogatur validitatî collationis: sed solum conscientia conferentis oneratur, qui providæ, vel improvidæ distributionis bonorum Ecclesiæ rationem Deo æterno, & justo Judici reddet.

15. An verò beneficia merè simplicia, nedum dignis, & benemerentibus Clericis sint conferenda, sed etiâ magis dignis; questio est apud aliquos valde implexa, de quâ paulò infrâ redibit sermo: patebitque hoc quoque non nisi ad honestatem pertinere: quæ est sexta qualitas in beneficiis merè simplicibus desiderata, nempe quod ipsa de congruo, & honestate, Clericis magis dignis conferantur; quidquid sit de aliis beneficiis ordinis superioris, quæ nedum ex honestate, verum etiâ ex justitiâ, Clericis magis dignis, & idoneis conferenda sunt, & præsertim curata. Pro septimâ qualitate habeatur, ad solam honestatem spectare, non verò ad necessitatem, quod beneficia merè simplicia conferantur Clericis non habentibus alia beneficia residentialia, ad hoc ut singuli Clerici, singula obtineant beneficia: Siquidem nec etiam eo tempore, quo beneficia ipsa in manualibus erogationibus, sive sportulis, consi-

(a) De Luca de Jur. repet. dist. 30. n. 3.
(b) Idem de Luca de Fidei dist. 3. n. 16.

(c) Gratian. loc. cit. n. 3. Litterale de benef. l. 3. q. 5. n. 1. Barbo. loc. cit. n. 2. de off. Episc. alleg. 60. n. 71.

(d) Concil. Trid. sess. 23. c. 4. Quibus Barbo.

(e) S. Cong. Conc. in Bracaren. 22. Octobr. 1640. Barbo. Summ. Apost. dist. Concil. 62 n. 10.

(f) Barbo. loc. citat. n. 9. ad 15.

(g) Symmachus PP. ep. 5.

(h) Concil. Emerit. c. 13. (i) Cap. Vulturanus 21. c. 11. q. 2.
(j) Cap. Cessato ad. caus. 12. q. 2.

dicavit dicens: *habentes alimenta, & gubus tegamur, his contenti sumus (a)*: quippe Apostolus non de præcepto ibi loquitur, sed de consilio: nec tantum Clericos commonet, quantum etiam Laicos: & utrique suadet, quod perfectum est, non regulam constituit imprævaricabiliter observandam. Beneficiarius ergo, attentis statu, ætate, ac dignitate, in quibus reperitur; necnon consideratis loco, in quo quod; oneribus, quæ sustinet; dispendiis, quæ patitur; ac servitio tandem, quod Ecclesiæ infert; debet de rebus beneficii tantum emolumentum pro suo usu percipere, quantum nedum suo congruo victui, & vestitus sufficiat, sed etiam statui, labori, ac dignitati suæ congruè ratione respondeat (b); ne sint deterioris conditionis Clerici, & Sacerdotes, beneficiis ecclesiasticis insigniti, & sæpe sacris dignitatibus decorati, quam sint milites, bajuli, rusticæ, & servi, quibus præter alimenta, & vestitum convenientem, etiam aliqua merces, mechanico eorum muneri correspondens, debetur cui plus, cui minus, pro ratione personæ, operis, loci, & ministerii, quod exercet.

19. Et ita præter ea, quæ ad victum, & vestitum, ac ad decentem statum, atque labori suo, retributionem debentur, potest quandoque officii amico moderata exhibere convivia, vel alia religiose recreationis officia (e). potest fervitua sibi ab amicis, vel consanguineis præstita, congruâ aliquâ remuneratione prosequi (d): potest famulis, pro acceptis obsequiis, & fideli servitute, remuneratorias aliquas donationes elargiri (e): potest quidquid ex summa suo decenti statui respondente, vivendo parce detraxit, pro suo libito dissipare (f). Alia tandem potest, quæ iudicio docti, & discreti viri licite fieri posse cognoverit, & fieri posse communiter reputatur. Itaque habere Beneficiarius alimenta, victum, & vestitum, atque insuper aliquod aliud emolumentum de fructibus beneficii, quod labori suo, & dignitati respondeat, tamquam stipendium sibi debitum, pro servitute, quâ famulatur Ecclesiæ, & de illis pro sua voluntate disponat: cætera, quæ superfluis in pios usus impendat, sive pauperibus alendis, sive puellis indigentibus dotandis, sive Ecclesiis ornandis, sive Missis, & Sacrificiis celebrandis, sive aliis pietatis operibus exercendis: non verò illa in luxuriæ, aut gulae irritamentis profundat; non superbie, avaritiæ, vindictæ, ludis, luxibus, aliisve vitiis deserviendo pessumdet; memor auri illius proloqui D. Bernardi: *conceditur sibi, ut si bene deservierit, de altari vivat, non autem ut de altari luxuriet; aut de altari superbiat* (g). Sed ad alia transgessum

20. An beneficia ecclesiastica mere simplicita sint necessariò conferenda. Clericis nedum dignis, sed etiam magis dignis: hoc est de quo modo fermonem instituitus. Ad cujus claritatem, sciendum est, quod beneficia sacra in Religione Christiana primariò, & principaliter instituta sunt ad utilitatem Ecclesiæ, ut sint *bona communia, distribuenda secundum dignitatem eorumque, in ordine ad gubernationem* (b): adeoque ut sint suorum stipendia Ministrorum, ad hoc, ut Republica Ecclesiastica idoneos habeat Ministros, qui ei congrue famulentur. Secundariò verò, & minus principaliter instituta sunt, ut sint præmia, retributio, & merces Clericorum, qui de ipsa Ecclesiastica Republica sunt, laboribus, doctrinâ, & probitate, benemerentes (i). Stipendia, inquam, & non remuneratio, nisi secundariò Clericorum; quippe hi remunerationem suam primariam expectare debent in Cœlis, & non expectare in terris (j). Hinc huiusmodi beneficiorum distributor primò attendere debet, ut in eorum distributione accedat utilitas Ecclesiæ, illum videlicet eligendo, qui aptus sit exercere munera, ad quæ vi beneficii suscepti tenebitur, ad hocque præfatus distributor obligatur ex iustitiâ commutativâ. Secundò attendere debet merita illorum, ex quibus eligitur is, qui est beneficio munerandus, ut præmium conferat illi, cui res verâ debetur, acinpe digniori, ad hocque obligatur ex iustitiâ distributivâ (m).

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

F 3

21. Di-

(2) 1-ад Туповожен
ср. 6.а.8.

(b) Sanchez Condit.
Moralis-a-cao. dub & r.
nam r. de q.

(c) *S. Thomas guadi-*
6. art. 2 ad 2°. Toffat,
in Mart. 6. q. 74. Sancb.
loc. cit.

(d) *Navar. de reddit.*
q. 1. m. 67. *Silvel. Prob.*
Clericus q. q. *San-*
ches. loc. cit. m. 2.

(c) *Natur. phi. sap.*
 пш. 90. рт. *Sapientia*
 docuit. и с.

(f) Vide S. Thomas
2.2 q. 184. art. 7. Na.
var. de redit. q. 1. n. 10.
Covar. in c. cum in offi-
ciis de reflam. n. 2. Ser-
chez. loc. cit. Aub. 47.
Dian. p. 4. tr. 2. ref. 171.

(g) *S. Bernardus*,
Phil. and Folcstone.

(h) Gabriel N'afouty
Opuše de beuf cap. 2
dub. 1. 6 2. muf. Sedo.

(i) *Sanchez Conf. Moral*, 12, c. 1, sub. 3, n. 1 de benef.

(1) *Ex S. Thomsen v. Id.*
supra note 3, at 16-18, 29.

(m) Aragon. 2-1
q. 62. art. 1. q. 61
art. 2. Soto de p. 61. q.
jur. 1. q. 61. art. 2. q.
1. q. 61. art. 2. Soto de
p. 61. q. 61.

21. Dignioritas autem Beneficiarii est illa, quæ unus Clericus præponderat in meritis super alium, sive in qualitatibus, quæ reddant unum Clericum alio magis dignum in ordine ad tale beneficium, cujus tunc individualiter est facienda provisio: Hæcque dignioritas profectò non à majori sanctitate, vel doctrinâ, desumitur, sed à majori aptitudine, atque idoneitate ad regendum beneficium, de quo agitur, & ad ministerium illi adnexum aptius exercendum; Poteest namque, & de facto sæpè contingit, ut qui minus est sanctus, vel qui minus est doctus, sit magis idoneus, & dignus beneficio vacante, quàm vir pietate, atque doctrinâ excellentior, quia hic sit minus aptus ad illius regimen beneficii, ex eo quod, vel ratione spiritualis officii, vel ratione bonorum temporalium, vel ratione loci, temporis, & personarum, rationabiliter prævideatur aptiorem futurum esse ad illud beneficium, talem virum minus sanctum, & doctum, quàm digniorem, atque doctiorem (a).

(a) *Palque Opusc.*
Mor. de benef. cap. 3.
dub. 1. n. 49 §. 3.

22. Sanè quatuor conditiones attendendæ sunt in judicio de dignioritate, formando, nempe *primò* habitus, seu capacitas juridica, idest conditiones, quæ de jure in Beneficiario postulantur, quemadmodum sunt ætas legitima, Clericatus, sexus virilitas, natalium puritas, exemptio ab omni vitio, & defectu corporis, & animæ, quod irregularitatem producat, & similia, de quibus Doctores (b). *Secundò* probitas, atque morum honestas, nimirum quod eligendus ad beneficium, vir sit benè morigeratus, & inter probos, honestos, atque homines laudabiles computatus. *Tertiò* scientia, nempe quod beneficio munerandus competenti doctrinâ polleat, talique, ac tantâ, quæ sufficiat ad exercendum ministerium, quod vi beneficii tenetur. *Quartò* demùm prudentia, & industria in rebus agendis, videlicet, quod ita providus, & idoneus sit in rebus humanis, ut de illo rationabiliter valeat judicari, quod tam quidquid est spirituale, quàm quicquid temporale in beneficio, laudabiliter exercebit (c), qui enim domus suæ præfesse nescit, quomodo Ecclesie Dei diligentiam habebit? inquit Apostolus (d). Hinc quo magis aliquis de hisce quatuor conditionibus participat, eo magis ad beneficia est idoneus, seu dignior: nec sufficit, quod in unâ earum tantum prævaleat, sed opus est, ut cunctas in se collectas contineat, ad hoc ut dignior sit cæteris reputandus. Ut bene proinde dignioritatem judicet, ac discernat, non debet largitor beneficii unam tantum ex dictis conditionibus attendere, sed illas omnes infimul ponderare in ordine ad finem præcipuum beneficii (e).

(b) *Vid. Mergem de*
benef. q. 3. art. 4. §. 1.
sect. 3. ubi alius sequens.

(c) *S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 3.*
Sum. de just. l. 1. q. 6.
art. 1. Sanch. loc. cit.
lib. 1. c. 1. dub. 1. n. 4. de
benef.

(d) *Ad Timotheum*
cap. 3. n. 5.

(e) *Tonnas, Sanch.*
n. 20.

23. In quo pariter scrutinio agendo, non tantum attendæ sunt qualitates promovendorum ad beneficia, & ratio habenda est Ecclesiarum, in quibus hæc erecta sunt, quantum etiam Ecclesie generalis, quippe cujus opportunitas, & servitium debet rebus aliis prævalere. Hincque fit, ut quamvis interdum in aliquo petente beneficium sint qualitates omnes in illo desiderabiles, habitoque respectu, sive ad beneficium ipsum, sive ad Ecclesiam, in qua illud erectum est, iste talis videatur esse dignissimus; tamen considerata opportunitate, & servitio Ecclesie generalis, cui alter alicubi famulatur; hic illo magis dignus, magisque idoneus reputatur; ideoque ad beneficium est præferendus. Ad hæc in pericrutandis qualitatibus, quæ digniorem, & magis idoneum reddunt Clericos ad beneficia, Collator beneficiorum, atque ad ea Nominator non omnem possibilem, & metaphisicè excogitabilem diligentiam adhibere teuetur, sed congruam, & providam, & mediocrem, ac talem, quæ moraliter, judicio prudentis viri, sufficiens judicetur (f). Quo facto si aliquem eligat ad beneficium, quem digniorem putabat, & postmodum comperit, eum magis dignum non esse; sicuti in electione non peccavit, sic & post electionem non debet hac de causâ se anxiare (g).

(f) *Aragon. 1. 1.*
q. 63. art. 2. *Cajetan.*
ad. loc. *Novari. de*
reli. l. 1. c. 1. n. 174. *Sanch.*
lib. 1. c. 1. q. 6. §. 1.

(g) *Sum. de just. 2. 2.*
q. 63. art. 1. §. 1. *Sum.*
q. 63. art. 1. §. 1. *Sum.*
Sanch. loc. cit. n. 5.

24. Nulli autem dubium est, quod beneficia, curam animarum habentia, conferenda sunt magis idoneis, seu dignis, prætermissis illis, qui minus sunt digni, & idonei

& idonei: sic etenim difertè in jure disponitur, tàm antiquiorum, tàm recentiorum Canonum Sanctione (a). Sed ratio idipsum evincens est, quod oppositum faciendo, incurritur vitium acceptationis personarum, quâ præsertim persona personæ propter causam indebitam, contrâ justitiam distributivam, exposcens res distribui secundum proportionem meritum (b), hocque vitium inter mortalia crimina de suo genere computatur (c), nisi excessus in dignioritate sit exiguus, ac talis, qui prudentis viri judicio culpam notabilem non involvat (d). Sed quoad beneficia merè simplicia, nulla obligatio est eadem dignioribus conferendi, nisi dè congruentiâ, & honestate, atque citrà peccatum, præsertim mortale, quâ nulla est lex id præscribens; nec ratio exigens dignioritatem in beneficiis curatis, ipsam quoque postulat in merè simplicibus: Tàm jura namque, quàm rationes, quæ in contrarium poterunt allegari, verificantur quidem de beneficiis curatis, non verò de merè simplicibus. Præterea, ut ait Diana, beneficia merè simplicia non videntur ex naturâ rei esse bona communia, & decertantibus debita, & ità nullam committi injuriam per acceptationem personarum, si dignioribus non conferantur: sed tota res commissâ videtur Papæ, & aliis Prælati, ut ipsi prò eorum arbitrio provideant bonos ministros, qui etsi non sint meliores, dummodò non sint otiosi, & tales, qui cum scandalo vivant, sed modeste, ac piè se gerant (e).

25. Ulterius certum est, quod fundator beneficii, nedum simplicis, sed etiam Curati, ad illud potest quilibet Clericum præferre, tamen minus dignum, omisso digniore (f). Ergo multo magis idipsum facere potest etiam alius collator, sive distributor beneficiorum merè simplicium; uterque enim est dispensator rerum Ecclesiæ, ideoque debet per in utroque ratio vigere. Quod si dicas id posse facere fundatorem beneficii, quia quilibet potest sua bona cuique modo eo modo, & ordine, quo placuerit, derelinquere (g), adeoque liberè valet dignum magis digno præferre, si taliter fuerit sibi gratum, tamquam de sua propriâ re pro suo arbitrio disponens; In oppositum est, quod huiusmodi ratio nihil operatur: quippe Fundator beneficii potest quidem non illud fundare: At postquam ipsum fundavit, bona in dotem illi assignata, sunt bona ecclesiastica, & consequenter iisdem subiecta legibus, quibus bona Ecclesiæ subiciuntur (h), & ideo sequitur, quod beneficia merè simplicia, si essent dignioribus conferenda, id non minus à Fundatoribus, quam à Collatoribus esset faciendum, & omnino esset in eis, ac in aliis, atque utrobique par ratio. Vel si Fundatoribus beneficiorum licitum est eadem, tamen Curati, Clerici minus digni, dignis tamen impertiri; multo magis erit licitum Collatoribus beneficiorum merè simplicium illa conferre Clericis minus dignis, dignioribus prætermisiss: argumentum etenim à majori ad minus, in materiâ potestatis, & in terminis coæqualibus, valet (i).

26. Sed quidquid sit de hoc, in terminis fortioribus, valdè probabilis est opinio, quod à Canonis per pluribus asserta (f), sed etiam à multis Theologis (u), nedum Patronis beneficii quantumvis Curati, ac tamen non sit ejus fundator, liberè valeat minus dignum præsentare, omisso digniore, quia Concilium Tridentinum præscribit formam in parochialium distributione observandam per concensum, si liberè sunt, adjecto onere, ut ad eas magis idoneus eligatur (u), sub hac lege non comprehendit parochias patronatus, sed ad eas dicit præsentatum à Patrono examinari debere, & si idoneus repertus fuerit approbari. Quibus verbis patet Concilium nullo modo arctare Patronum ad præsentandum digniorem. Quod si verum est in Patrono respectu beneficiorum parochialium, fortius verum est in Collatore, respectu beneficiorum merè simplicium, recurrente argumento, de quo supra, à majori ad minus, quod satis validum est (o). Imò quod nedum Patroni, & Fundatores, sed etiam quod Collatores beneficiorum, tamen curam animarum habentium, possint sine mortali pec-

(2) *Cap. Metropol-*
tans dist. 61 c. licet en-
go 3. q. 1. c. unde sic. Ut
benef. sit, de iudic. 2. q. 1.
Canc. Trid. sess. 24. c. 1.

(b) *S. Thomas* quodlib.
6. art. p. quodlib. 2. art. 6.
Falsquez Opuscula be-
nef. c. 2. § 2. de h. 2.

(c) *S. Thom.* 2. 2 p. 63
art. 1. *Quasi Cajetan,*
Artem Salomon alii.

(d) Sanchez Confil.
Moral. L. 2. c. 7. dub. 2.
n. 17. Dion. p. 1. 17. 13.
ref. 17. 5. 10.

(c) *Dian. p. l. frag.*
ref. 48 in fol.

(F) *Vasq. Opus. de*
Benef. c. 2. §. 2. sub. 4.
num. 69 §. 73.

(g) *Idem* Vazquez
loc.cit.n.74.

(h) *Sanchez Conf.*
Moral, L. A. C. - dub. 70
morr-2.

(1) *Alex. Conf.* 189.
n. 9 45. *Verf. d. Verh.*
189. n. 9 45. *Verf. d. Verh.*

(1) *Lambert, de jurepatr.* p. 1. l. 2. q. 10. art. 3. n. 17. *Garcia de Benef.* 10. 2. p. 7. c. 16. n. 19 *Bellet, diq. Cler.* p. 1. l. 4. n. 34. *Dionis in fin.*

(m) *Somaz* 2. 2.
q 61-ar. 1. sub 4. Petr.
Navar. de rej. 1. c. 1.
n. 150. Diana p. 1. c. 15
156.

(n) *Conc. Trident.*
ff. 24-6. 28.

(o) *Admonish conf.*
110. n. 11. *Barb. conf.*
110. n. 11. *Barb. conf.*

peccato præferre minus dignum, dignum tamen magis digno, opinio est aliquorum, quam probabilem esse censet Filliuccius (a).

27. Pariter hoc censetur esse probabile, quod qui conferunt beneficia, etiam curata, per liberam provisionem, non teneantur eligere digniorem, prætermisso minus digno, nisi sit illi obvius, & in promptu: & ita in terminis docet Reginaldus dicens, *qui jus habens conferendi beneficia per provisionem liberam, uti Papa, ac nonnunquam Princeps, ex privilegio &c. non tenetur eligere digniores, nisi in promptu sint, sed sufficit eligere dignos, aliqui enim semper teneantur digniorem querere, quod à Papâ, vel à Regibus exigere, durum est* (b). Si ergo Collatores beneficiorum, quantumvis animarum cura præditorum, quando eadē, per viam liberæ provisionis dispensant, possunt dignioribus minus dignos præferre, multo fortius poterunt beneficia mere simplicia Clericis minus dignis conferre, dignioribus prætermisissis, ex ratione quam jam tertio, sed hic diversâ auctoritate firmatam, repetimus, quod valet argumentum à majori ad minus (c). Veruntamen quemadmodum hæc doctrina, si vera non est, non habet locum, nisi in illis beneficiis Curatis, quæ per liberam provisionem dispensantur, non verò de illis, quæ per concussum competitorum distribuuntur (d), ita quoque verificatur de solis illis beneficiis mere simplicibus, quæ per provisionem liberam, conferuntur; non verò de illis, si quæ sunt beneficiis idem merè simplicibus, quæ per viam concursus, & oppositorum debent competentiam dispensari (e).

28. Præterea constans Doctorum opinio est, quod in beneficiis, animarum curâ carentibus, dignior non sit minus digno, sub pœnâ lethalis criminis, præferendus. Quam sub his terminis docet Sanchez: *In beneficiis simplicibus, uti Canonicatibus &c. personatibus, & dignitatibus, quæ beneficia simplicia sunt, tantum est veniale omittere digniorem, modò dignus eligatur, ratio est, quia in his non grauem iuramentum posuit Ecclesia, si dignus eligatur, omnimodò dignioribus* (f). Filliuccius iudicat non esse peccatum mortale, si ratio id fiat, sed aliquantis tantummodo, & non sine causâ (g): In quam pariter sententiam inclinant Lessius, & Reginaldus (h), uti videre est apud illos. Nullum verò peccatum, nec etiam veniale committi à conferente præfata beneficia simplicia dignis, omissis dignioribus, docent alii passim Doctores, tum Theologi (i), tum Canonistæ (j). Hæcque opinio si vera non esset, omnes Prælati, inquit Gutierrez, essent in statu damnationis, nam passim in beneficiis simplicibus eligunt dignos, dignioribus prætermisissis, & ratio est, quia Concilium Tridentinum, dum in diversis capitulis sola beneficia Episcopalia, & curata dignioribus esse conferenda decrevit, videtur concessisse, cœtera beneficia ad arbitrium Prælati distribui posse: siquidem ex notissimis, exceptio firmat regulam in contrarium (m).

29. Adnotetur autem, quod isti Doctores loquuntur de beneficiis simplicibus, non verò de merè simplicibus, in eo sensu de quo supra (n). Aliqui enim dividunt beneficia in *duplicita*, & *simplicia*. Duplicita dicunt esse illa, quæ aliqua juris affecta sunt qualitate (o). Ut sunt primò beneficia *curata* habentia jurisdictionem in foro interno (p). Secundo *Dignitates* habentes jurisdictionem in foro externo (q). Tertiò *Officia*, carentia quidem jurisdictione, sed habentia administrationem ecclesiasticam (r). Ex quartò *Personatus*, quibus etiam non inest jurisdictio, neque administratio, inest tamen præeminentia accessus, & confessus (s). Cœtera beneficia, ut sunt Canonicatus, Mansionarie, Portiones, Capellanæ, aliæque Præbendæ chorales, vocant beneficia simplicia (t). De qua divisione quidquid sit, nihil ad nos, qui non loquimur de beneficiis simplicibus hoc modo, ut contradistinctis à beneficiis duplicibus; sed loquimur de merè simplicibus, ut contradistinctis à residentialibus. Dicimusque quod si doctrina præfatorum Auctorum locum habet in beneficiis duplicibus, & majoris qualitatibus; multo magis erit vera, constans, & ita respectu aliorum beneficiorum ordinis inferioris, quæ necdum simplicia, sed etiam merè simplicia sunt, tum ratione

argu-

(a) Filliuc. de j. 176. 41
c. 4. n. 181. Dicitur loc.
c. 1. 10. 40.

(b) Reginald. tom. 1.
lib. 10. tract. 3. c. 14.
n. 197. Dicitur p. 1. 15
ref. 40. 1. 1. 1. 1. 1.

(c) Card. Tusc. præd.
Concl. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
c. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(d) Dicitur loc. cit.
in 1. 1. 1. 1. 1. 1.
c. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(e) Sanchez. Epist.
Moral. lib. 2. c. 1. 1. 1. 1.

(f) Sanchez. Conf.
Moral. lib. 2. c. 1. 1. 1. 1.

(g) Lessius. de j. 176.
c. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(h) Reginaldus. de j. 176.
c. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(i) Navar. de off.
lib. 1. c. 1. 1. 1. 1.

(j) Lessius. in sum.
p. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(k) Garcia de Benef.
1. 1. 1. 1. 1. 1.

(l) Gutierrez. Can. quæ.
lib. 1. c. 1. 1. 1. 1.

(m) L. quædam 8.
de iur. fidei. 1. 1. 1. 1.

(n) Vid. supra in
hoc tom. cap. 1. 1. 1.

(o) Collap. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(p) P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(q) P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(r) P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(s) P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

(t) P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

argumenti à majori ad minus, quod suprà valere ostendimus. Tùm etiam, quia rationes, quæ dignioritatem non exigunt in beneficiis simplicibus, multò magis eam in iisdem merè simplicibus non deponunt. Quare Cardinalis de Luca doctus Regnicola, tamquam inconcussam ponit hanc doctrinam, quod *beneficia simplicia, saltem de consuetudine, quæ hanc opinionem recepit, sufficiat conferre digno, absque restrictiōe dignioris* (a).

30. Stat igitur vera, & tuta sententia, quod Collatores beneficiorum merè simplicium liberè possunt eadem conferre Clericis etiam minùs dignis, idoneis tamen, & dignis, dignioribus prætermisiss. Aliàs cum valeat argumentum à beneficio ad officium (b); Si per Prælatum beneficia merè simplicia danda essent Clerico digniori, ommissio minùs digno; etiam officia Reipublicæ, tametsi merè politica, conferenda essent à Principe laicis magis dignis, prætermisiss minùs dignis, quod absolute in theoricà verum non est (c), & in praxi nec observatur; nec ut executioni mandetur, prudenti potest interpellatione deponi. Quinimò ad hæc officia secularia, nedum Principes laici digniorem eligere non tenentur, sed nec etiam Prælati, respectu locorum, in quibus ditione temporali potiuntur; quippè in eis non minùs ipsi sunt Principes, quàm sint Principes laici in locis suæ temporalis jurisdictionis (d). Cesset itaque nova hæc doctrina Contradictorum suggerens omninò debere beneficia merè simplicia, eo modo, quo alia majoris ordinis, solis dignioribus, & magis idoneis, & quidem localibus de necessitate conferri; doctrina enim hæc non minùs captiosa est, quam insubsistens.

Insubsistens propter rationes hucusque allegatas. Captiosa verò, quia non recto, & prudenti zelo proposita est, sed transverso, intemperanti, ac inani; nempe, ut indè inferatur, quod indigenæ sunt digniores extraneis, ideòque beneficia merè simplicia non sit licitum extraneis impertiri, uti minus dignis respectu indigenarum: & quod possidentes beneficia merè simplicia, in loco beneficii residere teneantur, ac ibi personalitè ministrare, ut sic beneficia merè simplicia non nisi ad nationales, & indigenas valeant pervenire.

(a) Cord. de Luca de Benef. dist. 67. n. 1.

(b) Mandef. ad reg. 31. Can. q. 1. n. 1. Berrhof. trakt. var. loc. 14. num. 1.

(c) Sanchez Opusc. tom. 1. l. 2. c. 1. dub. 36. num. 15. Diam. p. 4. tit. 4. ref. 172.

(d) Sanchez Opusc. loc. cit. dub. 39.

C A P U T VI.

In quo quæritur, quotuplicia sint Ecclesiastica Beneficia merè simplicia, ubi & de Beneficiis Commendatis, ac de Beneficiis Sæcularibus, ut distinctis à Beneficiis Regularibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia merè simplicia vel sunt talia per se, vel sunt talia per accidenti, quando ex residentialibus versa sunt in merè simplicia.
- 2 Cuncta beneficia præsumuntur esse simplicia, & possunt à primæviæ eorum conditione desinere, sic ut secularia mutantur in regularia, & e contra.
- 3 Beneficia de residentialibus evadere possunt simplicia; præsertim per viam Commende. Omnia commendari possunt, excepto summo Pontificatu.
- 4 Cardinalatus est beneficium, & quare, cujus magna est antiquitas. Dari potest, & plurici datum est in Commendam.
- 5 Episcopatus est beneficium, quod potest in Commendam concedi. Etiam in epistolis D. Gregorii reperitur Episcopatum ab eo fuisse datum in Commendam.
- 6 Abbatia est beneficium, cujus officium describit Pelagius P.P. Abbatem alii sunt Sæculares, alii Regulares. Deus in scripturis dicitur Abba Pater.
- 7 Ab initio Præpositus Monachorum vocabatur Archimandrita. Deinde dictus est Abbas, & etiam Hegumenus, vel Major Monasterii.
- 8 Credit cum tempore dignitas Abbatii, sic ut adepta sit potestatem Ordines minores Monachis conferendi, & Pontificalibus insigniis utendi.
- 9 Multæ Abbatie de regularibus factæ sunt sæculares. Commenda est titulus Canonici, faciens in Commendatario id, quod facit beneficium in Beneficiario.
- 10 Etiam Prioratus à Monasteriis ad Clerum sæcularem fluxit. Præposituræ quoque, ac Decenatus suam originem à Canobus habuerunt.
- 11 Commendarum usus non est novus, nam tempore D. Gregorii erant in more. Alia documenta referuntur, antiquitatem ipsam declarantia.
- 12 Rationes offeruntur, propter quas introductæ fuerunt Commende Ecclesiarum: quæ à Cardinali Papensi reducuntur ad duas; & quanam sint.
- 13 Commende aliquandò improbatæ fuerunt, aliquandò probatæ, variatæ per te vicissitudines, donec rei ad eum statum pervenit, in quo nunc est.
- 14 Præter beneficia hucusque relata, etiam cuncta alia beneficia sæcularia residentialia commendari possunt, vel ad tempus, vel in perpetuum.
- 15 Sicut beneficia regularia per viam Commende reduci possunt ad statum merè simplicium; ita etiam de beneficiis sæcularibus residentialibus idipsum fieri potest.
- 16 Archidiaconatus est beneficium, cujus memoriam faciunt antiqui Patres, & Concilia. Dicitur oculus Episcopi, & Vicarius ejus natus.

- 17 Archipresbyteratus quoque est antiqua dignitas, quam Patres, & Concilia antiqua commemorant. Archipresbyteri alii sunt Urbani, alii Rurales.
- 18 Pariter Primiceriatus est antiqua dignitas, à Conciliis, & Patribus memorata, cuius officium describit S. Isidorus. Post hoc quoque beneficium in Commendam concedi.
- 19 Thesaurarius isdem est beneficium, & dignitas, quam tenens apud Græcos dicitur Cimetarius. Confundi videtur cum Sacrista.
- 20 Item Scholasteriatus est dignitas, & beneficium, quam tenens habet munus docendi Clerum, & dicitur Scholasticus, debetque esse Doctor.
- 21 Cantoratus beneficium est, & dignitas, quam tenens dicitur etiam Precentor, & Primicerius. Mansionaria quoque est beneficium Chorale.
- 22 Canonicatus est beneficium. Canonici ita dicti vel quid catalogo, & canonici ferventium Ecclesiæ adscripti: vel quid magis observantur Canonum esse debent.
- 23 Antiquis temporibus Canonici communem vitam agebant cum Episcopo, quam normam observari pluries Ecclesiæ in votis habuit.
- 24 Parochia beneficium est antiquissimum in Ecclesiâ, quod memorant Patres, & Concilia. Et incipit à Dionysio Papâ, vel à temporibus Apostolorum.
- 25 Ab initio una erat Ecclesiâ in qualibet Civitate, deinde inceperunt erigi parochiæ. Ex his aliquæ sunt concessæ Monachis in perpetuum.
- 26 Denique Capellanæ collatiæ, quæ de sui naturâ non sunt residentiæ, si tamen tales sint ob adjectum eis onus personale, possunt in Commendam concedi.

1. ENEFICIA merè simplicia sunt in duplici differentiâ, alia sunt merè simplicia per se, alia merè simplicia per accidens. Beneficia merè simplicia per se sunt illa, quæ ex propriâ, & peculiari eorum naturâ, non sunt aliquâ qualitate, juris affectu: nempe aliquâ in Clerum jurisdictione, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, vel locali aliquâ præminentiâ, qualia sunt beneficia, quæ vocantur duplicia (a). Neque opus habent residentiæ personalis, qualia sunt beneficia residentialia; sed solum instituta sunt principaliter in utilitatem Ecclesiæ: secundariò verò, ut sint premium, sive stipendium Clericorum, Deo in vitâ ecclesiasticâ, famulantium, & eum Divini Officii recitatione contentum (b), illâ generali ratione, quâ beneficium datur propter Officium (c). Beneficia verò merè simplicia per accidens sunt illa, quæ licet de sui naturâ instituta sint, ut habeant adnexam curam Animarum, vel servitium chorale, aut aliud onus personale, vel administrationem, vel præminentiâ, vel officium; tamèn per accidens vel evaserunt simplicia, vel induerunt quandam proprietatem merè simplicis beneficii; ut est beneficium residentiale, quando non in titulum, sed in Commendam alicui confertur, vel ad tempus, vel in perpetuum possidendum.

2. Generalitèr loquendo, cuncta beneficia sunt simplicia, sive talia præsumuntur, donec probetur oppositum (d). Etsi res dubia sit, perpendendæ sunt qualitates illis adnexæ; nam si Erector, sive Fundator ipsius beneficii nullum in Beneficario sacrum ordinem postulavit: si illud voluit posse cum alio beneficio retinere: si nullum possessori onus adjecit præter Divinum Officium: vel si adjecit, non personam individué adstrinxit, sed onus ipsum voluit posse per substitutum impleri: si eum tandem residentiæ debito non submisit, signum

Braich. de libert. Eccl. Tom. IV.

G

est

(a) Merga de benef. quæst. 2. dub. 2. art. 2. num. 320.

(b) Cap. de renou. Filior. 10. v. d. p. 4. c. 2. n. 14.

(c) Garcia de benef. p. 1. c. 2. n. 60. l. p. 7. c. 11. n. 1. Barbos. tract. de Benefic. p. 1. n. 7.

(d) Molles. Sum. Moral. p. 1. d. 6. c. 2. n. 10. Garcia de benef. p. 1. c. 6. n. 6.

est beneficium esse merè simplex, utpotè quod qualitates retinet merè simplicis beneficii, nec ullà præditus est qualitate, quam beneficium Curata, Choralia, aut aliter residentialia, solent habere. Advertendum est autem, quod cuncta ecclesiastica beneficia, præsertim ordinis inferioris, possunt ab eorum primævâ, & naturali conditione deficire. Sic quantumvis beneficia Regularia à Sæcularibus differant (a), attamen si beneficia Regularia per 40. annos à Clericis Sæcularibus regi, & possideri contingerit, efficiuntur Sæcularia (b): Et viceversa beneficia Sæcularia, si per totidem spatium temporis à Regularibus possideantur, in Regularia transformantur (c). Cursus namque quadraginta annorum requiritur ad mutandum, & firmandum statum in beneficiis (d), cum aliis conditionibus, quas videre est apud Auctores (e).

3. Quemadmodum autem beneficia ecclesiastica naturam, sive statum mutare possunt, Regularia de Sæcularibus evadendo, & è contrâ, ita etiam statum mutare possunt, in merè simplicia de residentialibus transiendo, & è contrâ. Nulla enim major est ratio, cur mutatio status beneficii contingere possit magis uno modo, quàm alio. Hoc autem accidit plurimis beneficiis, quæ prius erant Curata, vel Choralia, vel alio modo residentialia, & successu temporum facta sunt merè simplicia, vel per unionem cum aliis, vel per divisionem eorum in plures partes, vel, & potissimè, per Commendam, sive temporaneam, sive perpetuam. Porro nullum est beneficium, quantumvis Curatum, vel Chorale, vel alio modo residentiale, quod non possit ex causis ipsis, atque legitimis in Commendam poni, & concedi, excepto Summo Pontificatu, quod est primum, ac præcipuum beneficium (f), tamen si improprie sic vocatum (g). Beneficium cum ipsâ Ecclesiâ Dei Catholica exortum, tuncque primo designatum, cum Christus ait Petro. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalerebunt adversus eam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis* (h).

4. Post Papatum sequitur Cardinalatus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui pariter est ecclesiasticum beneficium, quippe Cardinales percipiunt redditus ecclesiasticos ratione officii spiritualis, quod exerceant (i). Jurisdictionem habent similem Episcopali in Ecclesiis, quibus præsent (j), per eorum promotionem vacant beneficia, quæ præventivè possidebant (m): Adeoque ex his omnibus constat, quod Cardinalatus est Ecclesiasticum Beneficium (n). Cujus quantitas antiquitas, non est facilè definire, cum antiquissimum sit ejus nomen, atque potestas, quæ tunc magnum incrementum recepisse videtur, cum in Concilio Romano sub Nicolao Papâ II. data est Cardinalibus facultas Summum Pontificem eligendi (o). Hoc beneficium dari posse in Commendam, non videtur dubitandum, cum Cardinales in eorum Ecclesiis se habeant tamquam Parochi, vel jura parochialia possidentes (p), reputentur in ipsam veluti totidem Episcopi, quippe inibi tenent jurisdictionem quasi Episcopalem, ut diximus, & ideo sicuti parochiæ, atque Episcopatus in Commendam dari possunt, ita etiam idipsum fieri potest de titulis Cardinalitatis. Et de facto aliquando contigit, aliquos Cardinales Vicecancellarios Sanctæ Romanæ Ecclesiæ insimul retinere titulum, & jurisdictionem S. Laurentii in Damaso, atque alios titulos Cardinalitios Presbyterales, vel Episcopales; quo casu oportet, quod præfatus titulus S. Laurentii in Damaso eisdem fuerit traditus in Commendam. Sed & in aliis titulis id aliquando contigisse legitur in historiis, & præsertim de Cardinalibus Presbyteris, qui accipientes Episcopatus Cardinalitios, insimul retinebant in Commendam præcedentes titulos Presbyterales pariter Cardinalitios, quibus erant antea decorati, cui rei moderationem quandam adhibuit Paulus Papa III. (q).

5. Pri-

(a) Cap. cum de benefic. l. cap. cum de benefic. l. de presb. in b. c. l. de m. de elect. Conc. Trid. sess. 24. de refo. 20. Ator. l. 2. c. 3. qu. 4. Gratian. discip. for. c. 174. n. 13. Barbof. jur. Eccles. l. 1. de m. 24.

(b) Feys. l. 2. c. 1. de m. l. 1. n. 45. de refo. p. 1. de m. l. 1. n. 45. de refo. p. 1. de m. l. 1. n. 45. de refo. p. 1. de m. l. 1. n. 45.

(c) Eman. Rodriquez. regul. 10. 1. q. 6. art. 2. Barbof. ibi n. 45. (d) Fuf. de Presb. l. 1. c. 16. n. 4. Symb. in precep. Decret. l. 1. c. 1. n. 1. Barbof. l. 1. c. 1. n. 1.

(e) Sanchez l. 1. c. 1. n. 1. Barbof. l. 1. c. 1. n. 1.

(f) Cap. de Mathe. Mart. de jur. d. p. 1. c. 1. n. 1. Rebof. prau. benef. p. 1. c. 1. n. 1. de cul. benef. quocumq. sit m. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(g) Barbof. jur. Ecc. l. 1. c. 1. n. 1.

(h) Mathe. cap. 16. m. 1. n. 1.

(i) Barbof. l. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(j) Diana p. 5. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(m) Diana p. 5. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(n) Feys. de benef. p. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(o) Feys. de benef. p. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(p) Card. Abis. de presb. l. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

(q) Theore. de benef. l. 1. c. 1. n. 1. de m. l. 1. c. 1. n. 1.

ex quibus emerferunt Prioratus, de quibus loquimur, in beneficia merè simplicia converſi. Conſimilis qualitatſ eſſe cenſentur *Præpoſitura*, ac *Decanatus*, qui aliquibus in locis ſunt, & vel per viam Commendæ, vel alio legali modo in beneficia merè ſimplicia converſi. Ab initio namque fuerunt ut plurimum beneficia, & dignitates Regulares, in Monaſteriis exortæ, ac diu inibi continuatæ. Memorant huiusmodi *Præpoſitura*, & Præpoſiti S. Iſidorus Hiſpalenſis (a), S. Benedictus Abbas in ſua Regulâ (b), Conciliaque Moguntinum, Aquigranenſe, & alia (c). *Decanatus* quoque, ac Decanos ſæpè memorant S. Hieronymus, & Caſſianus (d), Sanctus inſuper Auguſtinus (e), atque Benedictus in ſua Regulâ (f), Vvalafridus, & alii (g).

21. Porro huiusmodi Commendarum uſus novus non eſt; ſed valdè antiquus, de quo loquens Vincentius Filliuccius, affirmat, quod à Clerico haberi poſſunt plura beneficia, multis in caſibus, quorum *quartus eſt, ſi unum ſit in titulum, aliud in Commendam. cap. qui plures 21. queſt. 1. cap. illud quoque ibidem. & alibi. Fuit autem Commenda primum inventa tempore Leonis IV. ex cap. qui plures cit. ſive utrumque ſit ſimplex, ſive unum ſimplex, aliud curatum: ſive utrumque curatum, ſive ſint due Abbatiæ, ſive etiam duo Episcopatus: ſive Papa commendaverit, ſive Ordinarius: ſive ſit Commenda temporalis, ſive perpetua. Unde etiam Cardinalibus Episcopis poteſt concedi Abbatiæ in Commendam, ſeu in adminiſtrationem, imò etiam plures, ſi non excedant congruam ſuſtentationem (b). Hæc Filliuccius, optimè loquens: tamen quoad antiquitatem Commendarum, nos advertimus eas uſque à temporibus S. Gregorii Magni in Eccleſiâ reperiri. Ipſe namque S. Pontifex aliquandò Episcopatus, aliquandò Abbatiæ Episcopis commendavit (i). S. Audoenus Rotomagenſis, qui floruit anno 647. Monaſterium Guimeſienſe S. Aicardo Pictavienſis contulit, qui alteri præerat Monaſterio (j). Concilium Toletanum X. habitum anno 656. interdixit Episcopis, nè Monaſteria, & parochias ſuis conſanguineis commendare (m). Concilium Emeritenſe, anno 666. celebratum, traducens Parochias rurales ad Cathedralē, ut in Canonicos, eiſque priores redditus parochiarum relinquens, has eis vel expreſſe, vel tacite commendavit (n). S. Anſbertus Episcopos Rotomagenſis Abbatem Fontanellenſem habuit in Commendam (o). Leo Papa IV. qui Eccleſiæ præſuit anno 847. decrevit, ut qui plures Eccleſias retinet, unam quidem titulata, aliam verò ſub commendatione retinere debeat (p). Sub Nicolao PP. I. qui ſedere cepit anno 858. Episcopos Anagninus cuidam præerat Monaſterio (q). Concilium Salegustadienſe anno 1022. ſtatuit, poſſe Eccleſias commendari, dummodò id non fieret à laicis, ſine Episcopis facultate (r). Exinde ſubſequentibus temporibus, tum dantium, tum accipientium Commendas, ſit memoria crebrior in hiſtoriis, etiam quoad alia beneficia Regularia, de quibus dictum eſt. Nam in Concilio Arvernenſi ſub Urbano Papâ II. (s) & in Romano ſub Innocentio II. (t), agitur de Præpoſitis, & Decanatibus, uti per Clericos ſeculares poſſeſſis; indicium, quod jam invaluerant eorum Commendæ; ac de Regularibus beneficiis facta erant beneficia ſecularia. Alexander PP. III. in ſuis epistolis agit de Eccleſiarum Commendis (u), Theodoros Baſilam, qui eadē ætate vixit, expendens Canonem 33. Trullanum Monaſteria poſita in Commendam commemorat.*

22. Ex his patet, quæ, & quanta ſit antiquitas Commendarum, jam ſaltem à duodecim, & ultra ſæculis in Eccleſiâ ſubſiſtens, quibus, ſi omnis ratio deſſet; ipſa tam ingens antiquitas poſſet ſufficere prò ratione. Sanè alicubi neceſſitas obſtandi adverſariis fidei, alicubi neceſſitas providendi eccleſiaſtiſtis redditibus Clericos benemeritos, cauſæ fuerunt, cur Episcopatus, Abbatiæ, Prioratus, Præpoſitura, Decanatus &c. Clericis ſecularibus traderentur antiquis temporibus in Commendam: aliaſque huius rei cauſas videre eſt apud Doctores (x), noſtrum namque non eſt hic eadē ex propoſito proſequi, Unam tamen attingere non omit.

(a) S. Iſidor. Hiſpal. Regul. Monach. c. 20. fol. 307.

(b) S. Benedict. Regul. cap. 65.

(c) Concil. Mogunt. ann. 813. c. 11. Concil. Aquigran. 817. c. 11.

(d) Ludoſic. Thom. p. 1. l. 3. cap. 63. num. 4.

(e) S. Auguſt. de mor. Eccl. l. 1. c. 21.

(f) S. Benedict. Regul. cap. 65.

(g) Vvalafrid. de reb. Eccl. l. 3.

(h) Vinc. Filliuc. 10. ad ſuſt. 4. c. 7. n. 36.

(i) Vid. ſupr. in hoc cap. n. 5. S. Greg. lib. 6. epistol. 10. Jo. Diacon. l. 1. c. 11.

(j) S. Hieron. in Vita S. Audoen. 10. die 15. Septembris.

(k) Conc. Tolet. X. cap. 3.

(l) Concil. Emerit. cap. 16.

(m) S. Anſbert. in Vita S. Philfrani die 10 Martii.

(n) Conc. qui plures 21. queſt. 1.

(o) Thom. p. 1. l. 3. c. 11.

(p) Concil. Sal. 1022. c. 13.

(q) Cap. multas di. Biſc. do.

(r) Cap. inter natus 3. diſp. 60.

(s) Alex. III. epistol. 15. poſt. epistol. Petr. Celler. in Diſtict. Patrum.

(t) Alex. III. epistol. 15. poſt. epistol. Petr. Celler. in Diſtict. Patrum.

(u) Alex. III. epistol. 15. poſt. epistol. Petr. Celler. in Diſtict. Patrum.

(x) Thom. p. 1. l. 3. c. 11.

(y) Alex. III. epistol. 15. poſt. epistol. Petr. Celler. in Diſtict. Patrum.

omitemus, nempe invasionem Ecclesiarum, & Monasteriorum, factam per seculares, eorum bona sibi ad usufructuandum assumentes, & toto propriæ vitæ tempore retinentes (a). Ad redimenda namque de ipsorum laicorum manibus bona ipsa, & cavendum, ne ab eisdem in posterum occuparentur, multum contulit Ecclesiis illas Clericis secularibus sapientiâ, vel potentiâ, vel favore apud Principes prevalentibus, impertiri in Commendam, quod idem est ac in patrocinium, & custodiam. Declarat breviter finem, propter quem introducitur fuerunt Commendæ, Jacobus Cardinalis Papiensis dicens, id factum esse, ut fide, & studio Majoris alicujus, quæ occupata à secularibus essent, redimerentur, & neglectus divinus cultus in pristinum revocaretur (b).

(b) Jacob. Card. Papiens. epist. 93.

13. Varias autem, pro diversorum temporum contingentis, habuerunt vires hujusmodi Commendæ; nam aliquando improbatæ, aliquando toleratæ, aliquando probatæ fuerunt. Sub Gregorio VII. valde invaluerunt, & postmodum intermixtæ sunt. Rursus sub Clemente V. effusius revixerunt, & successivè parcius concessæ fuerunt; aliasque successivè habuerunt varietates, donec res ad eum statum pervenit, in quo nostris temporibus reperitur. Jamque Commendæ, ut innuimus, est titulus legalis, & Canonicus (c), vi cujus beneficia, tametsi ex naturâ suâ essent residentialia, sunt nec simplicia, & non secus accipiuntur simplicia, à Prelatis Ecclesiasticis per viam collationis, & respectivè à Principibus laicis per viam presentationis, dispensantur, Clericis secularibus benemerentibus, qui ea, & justè, & licitè, & laudabiliter tenent: & ita fert praxis totius Christianitatis, & Ecclesiæ, quam non est credibile in errore universali versari. Qui plura de hæc rê desiderat, consulat Doctores, tam Theologos (d), quam Jurisconsultos (e), ad quos Lectorem remittimus.

(d) Thomas. de loco cit. p. 2. l. 1. de. 10. ad 12. p. 2. de. 10. ad 12. p. 2. de. 10. ad 12.

(e) Card. de Luca de fel. dist. 14. per 1000. Barbo. jur. Eccles. de loc. 1. c. 2. p. 100.

14. Præter beneficia Episcopalia, & Abbatialia, Prioratus, Preposituras &c. hucusque recensitas, quæ possunt, & respectivè solent in Commendam concedi, alia sunt itidem beneficia secularia, quæ alicubi commendantur, & utiliter valent, vel ad tempus, vel in perpetuum tradi Clericis secularibus in Commendam. Hujusmodi sunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus, Thesaurarius, Scholasteriatus, Mansionariæ, Capellaniæ, Canoniciatus, & Parochiæ, ac generalitèr omnia beneficia residentialia. Commendare ad tempus, jurisdictione quasi Episcopali stipatus (f), taliter tamen quod commendatio sex mensium spatium non excedat (g). Nihilominus si elapsò seximestri eadem causa necessitatis, vel utilitatis, ex quâ fuit ab initio facta commendatio, adhuc perseveret; Commendatio poterit protrahi ad alios sex menses (h). At hæc theoria non habet locum in parochiis, quippè cum vigore Concilii Tridentini (i), contingente illarum vacatione, debeat per Ordinarium deputari Oeconomus, & Vicarius, qui vacantis Ecclesiæ curam habeat, jam non est licitum easdem etiam temporaneè commendare, prout jam decrevisse sacram Congregationem reperitur (j).

(f) Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. dist. 4. q. 1. n. 2. (g) Card. de Luca de benef. p. 4. c. 4. n. 11. (h) Barbo. jur. Eccles. de loc. 1. c. 2. p. 100. (i) Conc. Trident. sess. 23. cap. 18.

(j) Act. inf. m. p. 2. d. n. 8. q. 7.

(k) Conc. Trident. sess. 23. cap. 18.

(l) Card. de Luca de benef. loc. cit. n. 9.

(m) Tambur. de loc. cit. q. 4. Card. de Luca de loc. cit. n. 13.

15. In perpetuum verò commendare tum parochias, tum alia beneficia præfata, potest solus Romanus Pontifex (m), & ut innuimus, aliqua ex eis reperiuntur alicubi in perpetuum commendata, & sic veluti per accidens jam redactæ ad statum beneficiorum merè simplicium. De pluribus hujusmodi beneficiorum speciebus bonum erit generalitèr hic effari, tam ad ornatum hujus Operis, quam ad plenioris præsentis materiæ notitiam: nec enim in individuo notari possunt, quoniam, & ubi sint beneficia ex hisce speciebus ab initio constituta, quæ postmodum per viam commendæ in beneficia merè simplicia transferunt, & nunc pro talibus reputantur; sed sufficit ea alicubi dari de facto, & quodubi dari possunt. Retentoque themate satis noto, quod sicut dantur beneficia Regularia, nempe illa, quæ ex primævâ eorum institutione, vel ex legitimo præscriptionis jure, per 40. annos continuato, vel ex eorum incorporatione

cum

cum bonis Regularium, sunt, & respectivè erant ab initio viris claustralibus destinata (a), de quibus etiam sit sermo in iure (b); Ità danur beneficia ecclesiastica secularia (c), nempe illa, quæ vel à suâ origine pro Clericis secularibus fuerunt fundata, vel ex præscriptione, ob plures collationes, per 40. annos repetitas, solis Clericis secularibus conferuntur (d): Et generalitèr omnia beneficia, quæ non sunt regularia, sunt ex consequenti secularia, & secularia de sui natura quolibet præsumuntur (e). Sicuti autem beneficia regularia per viam Commendæ ad statum beneficiorum merè simplicium reduci valent, ità & idem fieri potest de beneficiis secularibus, tametsi Choralibus, vel Curatis, vel alio modo residentialibus.

16. Primoque loco occurrit *Archidiaconatus*, à prioritate dictus, quam Archidiaconus super Diaconos tenet: antiqua dignitas, & beneficium secularare, de quo ex Sanctis Patribus S. Hieronymus mentionem facit per hæc verba, de Archidiacono Alexandrino prolata, *quemadmodum si exercitus Imperatorem faciat, aut Diaconi eligant de se quem indistrum noverunt, & Archidiaconum vocitent* (f). Ejus etiam memoriam faciunt S. Optatus Milevitanus, de Cæciliæ Carthaginensi: S. Sidonius Apollinaris, de Joanne Cabilonensi: & S. Severus Sulpitius, de S. Martino Turonensi, loquentes (g). Ex Conciliis, Concilium Chalcedonense Archidiaconum Alexandrinum; Concilium Biterrense Archidiaconum Edeffenum; & Concilium Antiochenum Archidiaconum illius Ecclesiæ commemorant (h). De iure hoc beneficium est prima post Pontificalem dignitas (i). Seditque ad dexteram Episcopi (j), cujus oculus esse dicitur (m), & Vicarius illius natus: quatenus absente Episcopo, ac ejusdem Vicario, succedit in Officio Vicarii (n). Pluraque munia ad illum spectant, de quibus Canones, & Canonistæ (o). Archidiaconatus autem, non minus ac alia beneficia secularia in Commendam concedi potest, & alicubi est concessus, ac sic per accident ad statum beneficii merè simplicis reductus pro illo loco, ubi sic se habet: ut interdum accidit in Germaniâ, cum aliquis habet plures Canonicatus, & Dignitates in variis Cathedralibus.

17. *Archipresbyteratus* paritèr est beneficium Cleri secularis, antiqua dignitas in Ecclesiâ, notior tamèn apud Latinos, quàm apud Græcos, nisi quatenus eorum Protospresbyteri nostris Archipresbyteris correspondent. Illius antiquitatem commendat memoria, quam facit Concilium Chalcedonense S. Proterii Episcopi Alexandrini tamquam prius ejusdem Ecclesiæ Archipresbyteri (p). Sed & Concilium Nicanum l. (q), & S. Hieronymus hujusce dignitatis mentionem faciunt (r). Ordine Archipresbyter super omnes Diaconos, & Presbyteros eminet, officio tamen Archidiacono subest (s). Cujus munera varia sunt (t), eaque sic complectitur S. Isidorus Hispalensis: *quod specialitèr ad ejus ministerium pertinet supra omnes presbyteros in ordine positos curam agere, & assidue in Ecclesiâ stare, & quando Episcopi sui absentia conigerit, ipse vice ejus missarum sollempnia celebres, & collectas dicat &c.* (u). In duplici differentiâ sunt Archipresbyteri (w), alii nempe sunt *Urbanæ*, qui in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, erecti sunt; de iisque usque nunc habitus est sermo: alii *Ruralis*, quorum officium prolixè antiquitatis honorificentia decoratur. Concilia namque Agathensis, Nannetensis, & Thironensis II. memoriam eorum faciunt (y). Quodam sit eorundem munus, in iure talitèr denotatur: *singule plebes Archipresbyterum habeant, propter assiduam erga populum Dei curam, qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verùm etiam presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumspectione custodiant, & quâ unusquisque industriâ Divinus opus exerceat, Episcopo suo renuntiant* (z). Itaque ad eos spectat graviora, quæ in eorum plebanatu succedunt Episcopo referre, minutiora brevi manu componere (aa), nulla tamèn eis competit jurisdicção, nisi quanta illis à proprio Antistite dispensatur (bb). Ex his autem Archipresbyteratibus,

(a) Engel. Collig. Jur. Cap. p. 2. l. 3. tit. 1. n. 1.

(b) Cap. 9. de probend. in 6. cap. novo 3. cauf. 16. qu. 1. Concil. Trid. sess. 24. c. 17.

(c) Engel. loc. cit. Litter. de r. benef. lib. 1. qu. 34. n. 7.

(d) Decret. 2. de probend. in 6.

(e) Barbof. Jur. Eccl. Decret. l. 2. c. 4. n. 41.

(f) S. Hier. ep. 55. ad Eusebium.

(g) S. Optatus l. 1. S. Sidon. lib. 4. epist. 15. Sever. Sulpit. Dial. 3.

(h) P. Thom. Jura. v. 1. n. 1. Recl. di. scip. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.

(i) Barbof. de Canon. Dign. c. 5. n. 4.

(j) Concil. Nican. l. 6. c. 17. Ep. 1. de Arab. v. 1.

(k) Concil. Trid. sess. 24. c. 17. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(l) Concil. Trid. sess. 24. c. 17. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(m) Tufi. tit. 1. l. 1. c. 1. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(n) Tufi. tit. 1. l. 1. c. 1. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(o) P. Thom. Jura. v. 1. n. 1. Recl. di. scip. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.

(p) Concil. Chalcedon. c. 14.

(q) Concil. Nican. l. 6. c. 17. de Arab. v. 1.

(r) S. Hier. epist. ad Ruffinum.

(s) Concil. Tolet. l. 1. cap. 1. c. 1. de r. benef. c. 17.

(t) P. Thom. Jura. v. 1. n. 1. Recl. di. scip. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.

(u) P. Thom. Jura. v. 1. n. 1. Recl. di. scip. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.

(v) P. Thom. Jura. v. 1. n. 1. Recl. di. scip. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.

(w) S. Isidor. Hispal. epist. ad Leodeg. in c. periculis 1. dist. 25.

(x) Barbof. de Canon. Dign. c. 5. n. 4.

(y) Cap. 1. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(z) Cap. 1. de r. benef. c. 17. de r. benef. c. 17.

(aa) Engel. Collig. Jur. l. 1. c. 1. de r. benef. c. 17.

(bb) Barbof. de Canon. Dign. c. 5. n. 4.

scopo videbitur expedire; illeque, qui hoc beneficium possidet, dicitur Scholiartha, tamquam scholæ caput, & princeps (a). Frequens est hoc beneficium præsertim in Cathedralibus Hispaniæ, ac inter dignitates chorales computatur (b). Qui illud obtinet, debet omnino esse gradu doctoratus ornatus, ibique nuncupatur communi voce scholasticus, seu scholæ magister, à scholâ, quâ Clerum docet, ac quam Concilium IV. Lateranense in unaquaque Cathedrali iussit haberi, atque scholasticum de præbendâ provideri (c). Hujus beneficii verò ullum reperimus monumentum in antiquioribus Ecclesiæ tabulis. Veruntamen in Conciliis Bituricensi, & Eluensi, habitis undecimo Ecclesiæ sæculo, ejus aliqua legitur indicatio (d). Novissimè autem Concilium Tridentinum, de illo dilucidius est locutum (e): & hoc quoque potest in Commendam tradi, deputato aliquo, qui lectiones habeat, & scholasteriale officium exerceat.

21. *Cantoratus* quoque, olim merum officium ecclesiasticum, nunc alicubi est beneficium peculiare, alicubi cum Primiceriatu confunditur; estque dignitas Choralis, quam qui possidet, dicitur aliquandò Præcantor (f): Et ordinarius Cantor, Præcantor, & Primicerius, tria voce, unâ tamen significatione sunt idem (g). Ubi tamen Cantoratus est distincta dignitas, illi incumbit distribuere lectiones, antiphonas, & prophetias, Chorum regere, ordinare tabellas, & functiones ecclesiasticas ordine congruenti dirigere (h). Hocque pariter beneficium potest prò Papæ arbitrio commendari, & sic in beneficium merè simplex converti. Insuper *Mansionarius* est beneficium ecclesiasticum, inter minora computatum, sed clorale, vel aliâ residentiæ. Mansionarium olim idem fuisse, ac Ecclesiæ Custodem, opinio est Panuini (i). Ordinariè significat Clericum in servitio Chori impensivum permanentem: Cujus vocis recordatio est apud S. Gregorium in Dialogis (j), & in Concilio Chalcedonensi (m). Ad Mansionarium olim pertinebat Ecclesiæ fores aperire, & claudere: lampades accendere, & extinguere: ac alia facere, quæ nunc Ostiarii potiùs, & Sacristæ sunt propria (n). Sed posteaquam nomen hoc inferioribus Chori ministris est inditum, Mansionarii munus est, præcipuum pondus in servitio Chori subire, uti latè in Concilio I. Mediolanensi notatur (o). Et hoc quoque beneficium, tametsi residentiæ, atque Chorale, potest in Commendam tradi, & ad statum beneficium merè simplicis revocari.

22. Ad hæc etiam *Canoniceatus* est ecclesiasticum beneficium, ubilibet notissimum, cujus nomen primò emeruisse videtur in Concilio Laodicensi anno 395. celebrato (p). Concilium quoque Arvernense habitum anno 541. individue memorat Presbyteros, & Diaconos, Canonicos (q). Canonorum origo inde probabiliter provenit, quod olim Clerici Ecclesiæ deservientes, ejusdem tabellæ, sive Canonii reperiabantur inscripti (r), quam Canones Apostolorum vocant *Catalogum* (s), S. Basilii *Inscriptionem* nominat (t), S. Sidonii Apollinaris *Album* (u), & Concilium Agathense *Matriculam* (x), cujus vi sportulas, & stipendia ab Ecclesiâ percipiebant, unde à Canone Canonici dicti sunt: alluditque Concilium Aurelianense III. dicens: *inter reliquos Canonicos Clericos, ne hæc licentiâ alii vitentur, nullatenus habeantur, neque ex rebus ecclesiasticis, cum Canonici stipendia, aut munera ulla percipiant* (y). Professò Clerici, Ecclesiæ servitio peculiaritèr mancipati, de Canone illius esse censentur, & tamquam de Canone, seu in Canone nominantur à Concilio Chalcedonensi (z), atque à Synodis Antiochenâ, & Nicenâ (aa). Undè Canonici, à Canone dicti sunt. Vel forte melius, taliter sunt appellati, quia magis observantes Canonem esse debent, & profiteri se velle secundum Canones vitari ducere, quâ derè Ivo Carnotensis, *Canonici appellati essis, quod Canonice regulas vos velle observare, arctius devovistis* (bb).

23. Usque à tempore namque primitivæ Ecclesiæ, & præsertim S. Augustini Clerici religiosiores, Canonum observantiores erant; & junctim in communi

(a) *Da Myster. Epistolæ, Gradatæ Verbi Scholasticæ*
(b) *Barbosa de Canon. cap. 10.*

(c) *Concil. IV. Lateran. cap. 11.*

(d) *Concil. Bitur. ann. 529. c. 7. Concil. Elven. c. 9.*

(e) *Concil. Trident. sess. 23. c. 18. de refer. & de vitiis.*

(f) *Cap. cum eum de Confessio.*

(g) *Barbosa de Canon. c. 2. n. 10.*

(h) *S. Gregor. in Dialogis de vitiis. c. 13. Barbosa de Canon. c. 13.*

(i) *Panuini de interpret. voc. absc. Eccl.*

(j) *S. Gregor. lib. 3. Dialog. c. 11.*

(m) *Concil. Chalced. cap. 3.*

(n) *Thomasius. ver. Ep. vna. Eccl. discipl. p. 1. c. 1. n. 19.*

(o) *Concil. Mediol. I. p. 111. de Off. Mansionarii.*

(p) *Conc. Laodicens. ann. 395. n. 1.*

(q) *Conc. Arvern. ann. 541. c. 14.*

(r) *Cap. Sanctorum 2. dñi. 70. S. Gregor. Theomast. p. 1. c. 1. n. 4.*

(s) *Canon. Apostolor. 17. c. 11.*

(t) *S. Basil. epist. ad Carpocrat.*

(u) *Sidonius Apol. lib. 6. epist. 8.*

(x) *Concil. Agathens. can. 3.*

(y) *Concil. Aurelian. III. c. 11.*

(z) *Concil. Chalced. cap. 2.*

(aa) *Concil. Antiochen. c. 2. Ep. c. 1. Concil. Nicen. c. 16.*

(bb) *Ivo Carnotens. epist. 103.*

Claustro, ad communem mensam cum Episcopo convivebant (a): Quam vivendi normam à Canonicis ubilibet observari, crebrò fategit Ecclesia, Canones in pluribus Conciliis hâc de rê faciendis (b): Undè Canonici ab observantiâ Canonum, & à Canonicâ vivendi formâ dicti esse videntur (c). Utcumque res se habeat, Canonicatus est beneficium ecclesiasticum Cleri secularis: & ex Concilio Claromontano Canonicam habere idem est ac beneficium ecclesiasticum, possidere (d). Canonicatus autem, tametsi onus præferant pällendi in Choro, aliasque sacras functiones in Ecclesiis Collegiatis, vel Cathedralibus exercendi personalitèr, adeoque sint beneficia residentialia; nihilominus nedum antiquis temporibus, sed etiam nostrâ ætate in pluribus locis commendantur, & præsertim in Germaniâ, ubi aliqui sunt Clerici plures insimul Canonicatus in diversis Cathedralibus retinentes, quorum alios in titulum, alios possident in Commenda, Ecclesiæ utilitate sic fieri deponente: quapropter in dubium revocari non potest quin Canonicatus ipsi, prout suprà commendati, eorundem Commendâ durante, sint redacti ad statum beneficiorum merè simplicium, & pro talibus reputantur. Servatâ nihilominus, tam in ipsis Canonicatibus, quam in suprà memoratis dignitatibus, sè quas commendari contingat, peculiari uniuscuique Ecclesiæ stylo, vel statutis legitimis, aut formula verborum, sub quibus commendata sunt, ut sciatur quot, & qualibus iuribus, & prærogativis Commendatarius frui debeat: non enim hac de rê dari potest regula generalis.

24. *Parochia* tandem, seu *Cura Animarum*, est beneficium ecclesiasticum, Clericis secularibus dari solitum à Paræciâ dictum, quos significatur accolarum conventus, seu habitatio, aut cura (e). Quandam inciperint in Ecclesiâ huiusmodi parochia, non est facile definire. Christianus Lupus, hanc rem attingens, ait; quod *S. Marcus Evangelista omnem Aegyptum in Episcopatus, ac parochias divisit, & quovis in agro Ecclesiam ad celebranda Divina erexit, testatur ex Philone Judeo Eusebius Episcopus Cesarientis. Quod semper in Civitatibus Episcopi: Presbyteri, ac Diaconi Ecclesias in agris reaverint, liquet ex literis Synodi Antiochenæ adversus Paulum Samosatensem (f)*. Dionysius Papa de sè scribens promittit, *Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus, parochias, Et cæmeteria eis divisiimus (g)*: ubi cum non voce *Sacerdotum* utatur, quæ tam Episcopis, quam Presbyteris est communis (h), tametsi de parochiis loquatur, quæ aliquandò dioceses significant (i), patet quod non de diocesium intelligit, sed de inferioribus parochiis: nec enim dioceses Presbyteris assignasset. Parochias, seu plebes earum memorat Chronicon Flavii Dextri sub anno Christi 255. quod genuinum esse totis nervis contendit Franciscus Bivarus (j). Parochiarum quoque fit mentio in Concilio Ancyranò anno Christi 314. (m). Et D. Augustinus nominat Præciam Calamensis Ecclesiæ (n). Arrimnotidium Hæreticum fuisse parochum, & rectorem Ecclesiæ Bacaulensis apud Alexandriam D. Epiphanius indigitat (o). Adeò antiqua est origo, distinctio, & denominatio parochialium Ecclesiarum: tametsi parochia in antiquis non semel Diocesim significet.

25. Certè utplurimum, & universalitèr loquendo, ab initio in totâ diocessi una tantum erat Ecclesia, nempe Cathedralis, ad quam omnes conveniebant pro Sacramentis sumendis, & sacris Mysteriis peragendis (p), & ibi non solum Civitatis incolæ, sed etiam alii per agros commorantes, festis diebus confluebant (q). Verùm successivè pro commoditate populorum, latè invaluit institutio parochiarum (r), quæ multiplicari cœperunt, tam in ipsis Civitatibus juxta congruentiam numeri Animarum, quam in oppidis, & pagis, atque villis (s), ibi præsertim ubi Magnates, & divites habebant Oratoria, atque minores Ecclesias (t), in quibus sacra Mysteria celebrari, Sacramenta ministrari, & sacræ functiones exerceri consueverunt. Alii censent hanc Parochiarum divisionem, fuisse factam tempore Apostolorum (u). Ex his autem Ecclesiis Parochialibus,

quæ

(a) S. August. Sermon. de rem. ubi Cleri.

(b) Concil. Mogunt. c. 9. Conc. Reman. sub Eugen. II. c. 27. Ep. sub Leon. III. rel. in cap. necessarii q. caus. 11. q. 1. Ep. Reman. anno 1059 sub Nicæno II. Ep. anno 1081 sub Alex. II. Greg. VII. l. 6. epist. 11.

(c) Pith. Barbof. de Canonicat. l. 1. c. 1. p. 1.

(d) Concil. Claromont. canon. c. 9.

(e) Barbof. de Paroch. p. 1. c. 1. n. 15.

(f) Lupus in Can. Conc. Chalcedon.

(g) Cap. Eccles. singul. l. 1. c. 1. p. 1.

(h) Dominus. Magni Perb. Eccles. Perb. Sacerdot.

(i) Du-Mortier Epist. Græcol. Perb. Parochia, Ep. V. Dicitur.

(j) Leg. Flav. Dextri. Chronicon 255. Ep. de Bivar. f. 104. Quod.

(m) Concil. Ancyran. anno 314. c. 12.

(n) S. August. de Civ. Dei lib. 14.

(o) S. Epiphanius. Adv. Hæres. lib. 2. c. 1. f. 104. Supra. l. 1. c. 1. p. 1.

(p) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(q) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(r) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(s) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(t) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(u) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(v) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(w) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(x) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

(y) Thomassin. v. 1. c. 1. p. 1. c. 1. p. 1.

quæ ex sui naturâ à Clericis secularibus regi debent, per varios rerum casus plurimæ, cum earum redditibus, ad Monachos pervenerunt (a) iis commendatæ, vel aliter in perpetuum traditæ, factæque sunt beneficia regularia (b). Quemadmodum verò Monachis commendari, ita & Clericis secularibus in Commendam etiam perpetuum dari potuisse, ac in dies posse nulli dubium est, & ita in beneficia merè simplicia transire, deputato Vicario, sive Capellano perpetuo, vel ammovibili, qui regimini Ecclesiæ, ac animarum curæ incumbat, & in Ecclesiis ipsis sacras functiones exerceat. Hujusmodi tamén Commendis sacri Canones enixè resistunt (c). Undè non nisi ex urgentissimâ causâ fieri debere, certò certius habeantur.

26. Superiunt *Capellaniæ*, quæ quoties sunt Præfatis ecclesiastici auctoritate fundatæ, ac in titulum, & essentiam beneficii collativi erectæ, inter beneficia ecclesiastica computantur (d). Et si possessoribus earum incumbat onus celebrandi per se aliquas missas, vel choro interessendi, vel alias functiones pias personalitèr in aliquâ locali Ecclesiâ exercendi, vel adjutorium parochi præbendi in ministerio curæ animarum &c. sunt beneficia residentialia (e). Extrâ hos casus, etiam si Capellanus habeat onus missarum, & in fundatione dicatur, quod Rector Capellaniz tot missas celebrat; adhuc beneficium illud non est residentiale, sed merè simplex, potestque Capellanus illi oneri satisfacere per alium (f). Nèc valet Antistes illum compellere ad residentiam ratione ipsius

Capellaniz, neque ad personalitèr celebrandum (g). Sed quatenus ipsæ Capellaniz alicubi sint onere personali affectæ, ac residentialia possunt & ipsæ in Commendam, sive perpetuam, sive temporaneam à Papâ concedi, subrogato Clerico seculari, qui earum onera, & munera exequatur. Et ita hæc quoque, non secus ac cætera beneficia residentialia, cujuscumque nominis nuncupentur, verti possunt, per viam Commendæ, in beneficia merè simplicia.

(a) *Cap. in Ecclesiis*
1. de *Capel. Monach.*
cap. *font. 5. cap. 16.*
quæ 2. *Tomassini p. 1.2*
cap. 1. *cap. 1.2*
cap. 16. n. 6.
(b) *Exempl. Colleg. jur.*
Cap. 1.2. *cap. 1.2*

(c) *Tomassini. loc. cit.*
p. 1.2. *cap. 1.2* n. 8. *cap. 9.*

(d) *Perron de Lora*
de *Capellanis*. *Barbosi*
jur. *eccles. Univ. l. 3. c. 5*
non 20 cum pluribus
ad re allegatis.

(e) *Zerola prax.*
Episcopos. par. 1. per.
beneficia p. 1. cap. 1.
Barbosi ubi sup. n. 12.
(f) *Gangul. ad reg. 2.*
canon. Glor. 5. n. 71. Bar.
cap. 81.

(g) *Barbosi de off.*
Episcopos p. 2. alleg. 14.
n. 19. *cap. Jur. Eccles. l. 3.*
cap. 5. n. 30.

C A P U T VII.

*In quo ponderatur, an re verâ dari debeat, & de-
tur differentia intèr beneficia Residentialia, &
merè simplicia. Eamque dari ostenditur Ratio-
nibus Scripturalibus, ac Theologicis,
atquè Legalibus.*

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia vel sunt Curata, vel simplicia. Curata vel habent jurisdictionem in foro foro interno, vel etiam in externo. Simplicia vel sunt servitoria, vel non.
- 2 Omitti tot divisionibus, & subdivisionibus, nos probamus dari à parte rei beneficia merè simplicia, à residentialibus distincta.
- 3 Ecclesia Synagoga successit. Beneficia succedunt oblationibus, & decimis antiquæ legi, ex quibus Sacerdotes, & Levitæ vivebant. Quodnam esset eorum officium.
- 4 Levitæ, ac Sacerdotes erant per totum Orbem dispersi, poterantque omnes ministrare in Templo per suas vices, non tamèn tenebantur.
- 5 Ex D. Paulo, & Gregorio Ecclesia est ad modum humani corporis, in quo multa membra sunt ejusdem nature, sed non ejusdem conditionis.
- 6 Sicut ex membris humanis alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem; idè idem est de beneficiis in corpore mystico Ecclesie.
- 7 S. Thomas querens, an liceat tenere duas præbendas, beneficia merè simplicia dari facietur, à residentialibus distincta.
- 8 Consuetudo leges abrogat, & præ lege deservit. Ad consuetudinem autem refertur, quod beneficia merè simplicia non exigant onus residentie.
- 9 Alibi D. Thomas verbis discretissimis distinguit intèr præbendam, quæ exigit residentiam, & eam cujus onus potest adimpleri per alium.
- 10 Differunt etiam beneficia merè simplicia à residentialibus, quod hæc, & præsertim curata debent conferri digniori, non verò illa.
- 11 Theologi exigentes dignioritatem in suscepturo beneficium, sciuntur differentiam verentem inter beneficia residentialia, & merè simplicia.
- 12 Possident alibi beneficium sit ibi Civis. Si beneficium est residentiale, contra-
bit ibi etiam domicilium. Si habet beneficium merè simplex, fortius ibi
foram.
- 13 Ex cap. gratia de rescriptis in 6. fit manifestum, dari beneficia merè simplicia,
distincta à residentialibus, estque antiqua hæc distinctio.
- 14 Item ex cap. quid per ambitiosam de rescriptis in 6. habetur distinctio inter
exemptionem ab onere residentie concessam beneficiis, & concessam Clerico.
- 15 Pariter ex cap. Clericos de Clericis. non resident. deducitur distinctio inter be-
neficia residentialia, & merè simplicia.
- 16 Collectio Canonum facta à Dionysio Exiguo, à Burchardo, Ivo, & aliis
non habet vim Juris: multò minùs illa quam fecit Justellus.
- 17 Cum ex Decretalibus probata sit distinctio beneficiorum merè simplicium à re-
sidentialibus, perperam dicitur eam antiquo Juri fuisse ignotam.
- 18 Velle antiqua Jura integrè restituere, & nova abolere, est omnia confundere.
Dista distinctio suis cognita etiam antiquis Conciliis.

- 19 Si beneficia merè simplicia non erant antè Gregorium IX., ergò fundata sunt post ejus etatem; potuitque illis tolli omni residentia.
- 20 Olim erant solè Regule S. Basilii, & Benedicti prò Monachis; postea super-
venere alii Ordines Mendicantium; inde alii Clericorum Regularium.
- 21 Potuit Ecclesia instituere novam speciem beneficiorum merè simplicium, si an-
teq̃ non fuissent. Nunc est alligata manus Papæ, quia possit beneficia com-
mendare.
- 22 Si erant; antè Gregorium IX. beneficia merè simplicia, sed deeras eorum vox;
illi erit de nomine. Olim Homousion, & Theotocon, erant voces ignotæ.
- 23 Idem evenit in Dictionibus Theandrica, & Transubstantiatio. Alia quoque
voces Theologicæ nunc satis usuales, aliquandò erant ignotæ.
- 24 Olim Antipodes esse negabant gravissimi Auctores, & Patres, tamèn post de-
tectas Indias à Columbo, quis eos negare audeat.
- 25 Testum Conceptionis B. Virginis olim celebrabatur sub nomine Sanctificatio-
nis. D. Bernardus Canonicus Lugdunensis increpavit, quod uicerentur
voces Conceptionis.

1. IVDI solent à Doctoribus Ecclesiastica Beneficia, quod alia
sunt *Secularia*, & alia *Regularia*: de quâ divisione jam supra
sermo habitus est. *Secularia* deinde sic subdividuntur, quod
alia sunt *Curata*, alia verò *Simplicia*. Beneficia *Curata* illa
esse dicuntur, quæ habent populum, curamque animarum,
quibus spiritualiter præfunt. Beneficia verò *Simplicia* esse illa,
quæ neutrum habent, & carent utroque. Rursus Beneficia *Curata* subdividun-
tur, quod alia curam habeant animarum cum potestate coactivâ quoad forum
externum (a), qualia sunt beneficia jurisdictionalia, nempe Papatus, Cardina-
tus, Episcopatus, Abbatia, & alia quocumque nomine nuncupentur; benefi-
cia ecclesiastica, jurisdictionem in foro fori exercentia. Alia verò curam habent
animarum cum solâ jurisdictione quoad forum internum, & sunt Parochiæ,
Plebanatus, Vicariæ perpetuæ &c. habentes populum, quoad animam dirigend-
um (b). Itidem Beneficia *Simplicia*, Populo, Clero, & animarum curâ carentia,
quas regant (c), bifariam dividuntur; alia sunt *Simplicia servitoria*, alia
verò merè *simplicia*. Illa, quæ dicuntur *Simplicia servitoria*, sunt ea, quæ perso-
nalem servitutem secum ferunt, uti Missas per se celebrandi, Choro personaliter
deserviendi &c. (d), sub hisque comprehenduntur Canonicatus, & Dignitates in
Collegiatis, vel Cathedralibus existentes, Mansionariæ, Capellanæ, Portiones,
& alia si quæ sunt beneficia, quocumque titulo nuncupata, personali onere ad-
stricta. Beneficia verò merè *simplicia* sunt illa, quæ omni personali obsequii
debito carent, & sunt vel omnino libera, vel talis servitii pondere adstricta,
quod possit per alium facultativè suppleri.

2. Has Beneficiorum divisiones nos optimas judicamus; Veruntamen ad
evitandam confusionem, quam tot divisiones, & subdivisiones secum asferre pos-
sent intuitui nostro; pro eo quod concernit hunc tractatum, unicâ divisione
hucusque usi sumus, & per totum decursum præsentis Operis utemur; nempe,
quod beneficia ecclesiastica alia sunt *Residentialia*, alia verò merè *Simplicia*. Et
cum, ut ab initio adnotavimus, Contradictores contendant nullum dari benefi-
cium merè simplex, omni personali onere denudatum, adeoque cuncta beneficia
esse residentialia, nullaque esse merè simplicia; nunc probandum est, utraque
verè dari à parte rei, ac re verâ intercedere differentiam inter beneficia residen-
tialia, & merè simplicia. Hoc autem multis rationibus probabimus, ut eluce-
scat, hanc differentiam non esse æream, neque captiosam, sed substantentem, ac
realem, perperamque ab eisdem Contradictoribus illam impugnari, ut Cardi-
nales,

(a) Reginald. Tran-
sylvan. lib. 19. c. 22

(b) Engl. Colleg.
jur. Canon. pa. l. 3. tit.
15. n. 1.

(c) Perez de Lara
de Capellanis l. 1. c. 7. n.
m. 1.

(d) Item loc. cit. p.
610.

Templum adirent in ordine vicis suę, ut ibi Domino ministrarent, propter magnam distantiam. Quare dicendum videtur, quod omnes quidem Sacerdotes, & Levitę possent, si vellent, ad Templum properare, & ibi ordinatim juxta suas ephemerias ministrare; tamē si nollent, ad id non tenerentur. Multi ergo ex his Levitici ordinis viris Templum non adibant, neque ibi personalit̃er ministrabant, & tamen Levitici ministerii fructum, & beneficium sui officii possidebant, preces Deo effundentes, elemosynas erogantes &c. in locis, ubi actualit̃er permanebant. Quid nos colligimus ex his? Colligimus primò, quod in lege Moisaica fuit differentia inter Sacerdotes, & Levitas, ac inter ministerium utrorumque; ac per consequens fuit etiā differentia inter prębendas eorum, sic ut prębendam Sacerdotum, qui sacrificiis operam dabant, differrent à prębendis Levitarum, & pręsertim illorum, qui tametsi possent Sacerdotibus in Templo ministrare (a), tamē de facto id non agebant. Colligimus secundo, quod cum Synagoga fuerit, uti diximus, figura Ecclesię, tam in sensu Scripturalium (b), quàm in opinione Theologorum (c). Ministeria quoque sacra illius fuerunt figura ipsius. Et sicut in veteri Testamento dabantur prębende Levitarum, & Sacerdotum, nec Templo, à quo longē morabantur, neque sacrificiis actualit̃er ministrantium, quę per consequens non erant prębende servitorię, neque residentiarias, nec ullā personalis servitii obligatione gravatę, sed merē simplices, ac pertinentes ad eos ex ipsā solā professione, statu, & conditione suę dignitatis, & ordinis, tamquàm Deo in officio Levitico dedicatos, tametsi ob distantiam Templum non actualit̃er ministrarent; adeoque illorum prębendę erant aliquo modo differentes, atque diversę à prębendis Sacerdotalibus, ac Leviticis, & à beneficiis eorum, qui sacrificiis, & victimis offerendis actualit̃er incumbabant; sic & in novo Testamento dari debent, atque dantur de facto prębende, ac beneficia merē simplicia, nullā personalis servitii obligatione onerata. Sed de hac re infra fusius redibit sermo (d).

5. Aliā quoque ratione id ipsum suaderi potest, petita ex textu D. Pauli ad Romanos scribentis, *sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, idē multū unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra* (e). Quā analogiā corporis humani Apostolus describit Ecclesiā, & ex diversitate membrorum corporis humani, diversitatem Ministrorum Ecclesię peregre regię representat: huncque textum expressissimis verbis S. Gregorius adaptat eidem Ecclesię, sic dicens: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committit̃i jubemus. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; idē in Ecclesię corpore secundum veridicam Pauli sententiam, in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud Est.* (f). Corpus ergo mysticum Ecclesię ex pluribus membris compactum est. Veruntamen adnotetur, quod licet cuncta hominis membra sint membra corporis sui, non tamen omnia sunt ejusdem necessitatis, neque dignitatis. Et ita caput, pectus, cor, venter, os, oculi, manus, brachia, crura, & similia, sunt vel omnia, vel serē omnia humano corpori necessaria: Non sic autem pedum digiti, unguens, cartilagines, palpebrę &c. quippē qui non sunt ipsius corporis necessarii partes, sed integrales. Itaque membra humana alia pertinent ad necessitatem corporis, alia ad illius integritatem: seu, ut ait Sanctus Gregorius, alia ad robur corporis, alia ad illius pulchritudinem spectant: *Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servas, & pulchritudinem representas; idē varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctę Dei Ecclesię manifestat* (g).

6. Ergo, inherendo analogię pręfatę D. Gregorii, & beneficia ecclesiastica, quę sunt veluti membra corporis Ecclesię, alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem ipsius corporis: sive alia ad robur corporis eccle-

(a) Deuter. x. 13. n. d.
(b) Cornel. à Lepid.
in Ezech. 1. 9. & Apoc.
(c) S. Thomas 1. 2. q. 101. art. 4. & Beccan.
Analog. vel. T. 1. cap.
6. q. 3.

(d) Vid. infra in hoc
tem. cap. d. n. 1. ad 10.

(e) Romanorum cap.
12. n. 5.

(f) S. Greg. relas in
cap. singula 1. dist. 9.

(g) S. Greg. 16. cli.

ecclesiastici spectant, alia ad ejusdem pulchritudinem. Beneficia Curata, Servitoria, & Residentialia, pertinent ad necessitatem, & robur corporis Ecclesie, quia Ecclesia sine illis stare non posset, vel respectivè non posset nisi agrè consistere. Beneficia verò merè simplicia spectant ad Ecclesiæ integritatem, quia hæc sine ipsis adhuc posset consistere, sed nihilominus bonum est illa adesse, quia Ecclesia Beneficiariis, & beneficiis merè simplicibus decorata, valde coruscet, splendescit, & honore rutilat integrali. Datur ergò, & debet dari differentia inter beneficia residentialia, & merè simplicia, talis, ac tanta, quanta intercedit inter membra corporis necessaria, & integralia. Super hæc ratione vim ulteriorem non facimus, quia tamquam similitudinaria, & analogica ex se efficaciter non concludit: Juncta nihilominus aliis suum sufficienter producit effectum.

(a) S. Thom. quæst. 9, art. 15.

(b) S. Thom. loco cit.

7. Probatur itidem idem assumptum Rationibus Theologicis hoc modo. Querit Angelicus Divus Thomas, an sit licitum habere plures præbendas, curâ animarum carentes, absque dispensatione: & rē argumentis hinc inde propositis displicentibus, atque attentius ventilatā; concludit, id esse licitum, hac præsertim ratione, quod licet retinere plures præbendas, *aliquas inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ita beneplacitis actum, quod prædictæ inordinationes totaliter evanescant* (a). Ex quo patet, quod sanctus Doctor optimè distinxit inter beneficia Curata, & beneficia merè simplicia, hæcque ab illis valdè differre cognovit: Movet enim illam questionem directè ad beneficia merè simplicia, nullam obligationem residentie involventia, & nullius personalis servitii onere adstricta: non verò agit ibi de beneficiis simplicibus residentialibus, nempe de Canonicatibus, Mansionariis &c. Siquidem in Argumento, sed contrā, adducit prò ratione suæ responsionis hæc periodos: *illud, quod vergit in commune periculum, non est ab Ecclesia sustinendum; sed Ecclesia sustinet, ut aliqui communiter habeant duas præbendas, ergò in hoc non est periculum peccati mortalis* (b). Igitur D. Thomas loquitur de illis beneficiis, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse insimul retineri: hæc autem sunt beneficia merè simplicia. Ulterius ipse S. Thomas in titulo articulis, querit de beneficiis non curatis, quæ retineri valent insimul absque dispensatione. Sed beneficia non curata, quæ insimul retineri possunt absque dispensatione, sunt beneficia merè simplicia: item beneficia, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse retineri, sunt beneficia merè simplicia, ergò D. Thomas agnovit utraque beneficium, tum Curata, & Residentialia, tum merè Simplicia: & inter ea differentiam ostendit notabilem intercedere.

(c) Fagnan. in cap. utrum a. 12. de Cognat. spiritualibus 9.

(d) Sicut de alim. tr. 1. tit. 1. ubi 7. Barboz. repeti. proli. Conclus. V. Conjuratio.

(e) Card. de Luc. de Eccl. disc. 1. n. 2. 6. l. 2. de Juris. disc. 3. n. 2. 9.

(f) Pœtus de 2. disp. 3. q. 7. p. 2. § 4. Pers. quarta. Sec. de Justic. in Jus. 1. § 6. art. 1. de Cur. in manual. cap. 15. num. 128.

8. Præterea D. Thomas allegat prò ratione retinendi plures præbendas, consuetudinem, per quam Jura prohibentia illarum pluralitatem, sunt abrogata: cujus quidem consuetudinis quanta sit vis, nemini non est notum: eamque certum est licitè posse leges abrogare (c), cum sit altera natura (d), & altera lex, seu jus non scriptum, inductum ex tacito usu illorum, qui habent facultatem condendi legem (e). Hæc autem ratio consuetudinis, si probat pro beneficiis simplicibus, residentialibus, & servitoriis, quemadmodum sunt Canonicatus, Mansionariæ &c. multo magis probat prò beneficiis merè simplicibus. Prout de facto plures Theologi, & præsertim Valentia, Sotus, Navarrus, & alii (f), ad probandum, quod aliquis possit possidere plura beneficia merè simplicia, utuntur prædictâ ratione, ex D. Thomâ desumptâ, ergò tam ipse S. Doctor, quam Theologi cum illo, fatentur verè dari differentiam inter beneficia curata, & residentialia, ac beneficia merè simplicia.

9. Clarius adhuc hanc distinctionem patefacit alibi D. Thomas, docens, quod Beneficiarius, præter obligationem, quam debet Deo, laudes divinas persolvendi, debet etiam aliquid Ecclesiæ, & hoc debet exsolvere, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundu-

rum

dum Ecclesię statum, ac consuetudinem (a). Vide ergo quam dilucidè distinguat D. Thomas beneficia residentialia, à merè simplicibus, quorum onus potest per Vicarium, sive Substitutum adimpleri. Ex hisque patet quam insubsistens sit Contradictorum locutio, quā impavidè affirmant, quod distinctiones inter beneficia compatiblea, & incompatiblea: residentialia, & simplicia, seu merè simplicia, sunt nova theologia, & distinctiones antiquitati prorsus incognitę, atque inauditę, solumque delicato presentium temporum palato, & luxui accommodatę. Hę sunt distinctiones antiquę, & antiquissimę, Theologorum. Apici Sancto Thomę cognitę, & à Theologorum ingenti profluvio approbatę, quas temerarium est carpere, & vel improvido rigore, vel affectu politico vellere, sub obtentu observantię sacrorum Canonum, si qui sunt ad hoc facientes, qui contrariā Ecclesię praxi, & legitimā, ac plusquam prescriptā consuetudine sunt abrogati. Quinimò cum communis Theologorum opinio, constanti Ecclesię praxi coherens, defendat distinctionem, sive differentiam, vertentem inter beneficia compatiblea, & incompatiblea; inter simplicia residentialia, & merè simplicia; velle nunc istas differentias impugnare idem est ac Ecclesiam de errore notabilissimo criminari, quod comminisci est quid impertinens, ac temerarium; & pertinaciter proferre, est evidentè hæreticum.

10. Aliā ratione Theologica ipsū probatur: Quæstio est satis notabilis inter Theologos, de quā etiam suprà locuti sumus (b). An in dispensatione, beneficiorum ecclesiasticorum detur acceptio personarum, acceptatorem lethali crimine involvens. Et Doctores passim, cum D. Thomā, affirmatè respondent (c), hæcque sententia consona est Doctrinę S. Augustini, ubi ait, *quis sciat, si quis dilectum eligat ad sedem honoris Ecclesię, contempto paupere israelitico, & sanctiore (d)? Sed & cogruit cum sensu sacri illius textus, eligit meliorem, & eum, qui vobis placuerit de filiis Domini vestri, & eum ponite super solium patris sui (e)*. Ista autem dignioritas non est consideranda in eo, qui perceptorus est beneficia, simpliciter, ac prout est in se, sed secundum quid, & prout refertur ad bonum commune (f). *Contingit enim quandòque quod ille, qui est minus sanctus, & minus sciens, potest magis conferre ad bonum commune, propter potentiam, vel industriam, vel propter aliquid huiusmodi (g)*. Itaque ad evitandam culpam acceptionis personarum, eligendus est semper ad beneficia dignior (h), & in hoc cum D. Thomā consentiunt passim Theologi, Alenis, Major, Sotus, Valentia, & alii (i). Verū huiusmodi doctrina non habet locum in beneficiis merè simplicibus, quia hæc sufficit conferre digno, utrumque dignus sit, etiam si non sit dignior (j), prouti fusiuss hic suprà ostendimus (m). Alioquin non solum Collatores, sed etiam Patroni beneficiorum merè simplicium de Jure patronatus (n), deberent ad ea præferre digniorem, quod nullus Theologus affirmabit. Dignior ergo debet eligi necessariò in beneficiis Curatis, & administrationem habentibus, non verò in merè simplicibus, & sic ex hoc capite agnoscitur esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.

11. Quodque hæc sit mens D. Thomę patet, quia ipse dignioritatem exigendo in eo, qui beneficium accepturus est; loquitur de beneficiis curam animarum habentibus, vel de prædictis administratione, quę involvat respectum ad bonum commune: unde ait: *non oportet, quod semper eligatur ille, qui est melior simpliciter: possibile est enim, quod illi, qui est in charitate perfectior, deficiat multa, quę requiruntur ad hoc, quod aliquis sit prelati idonem, quę in alio, qui est minoris charitatis inveniuntur, & sunt scientia, industria, potentia, & alia huiusmodi: unde non oportet semper eligere meliorem simpliciter, sed eum, qui sit melior ad hoc officium (o)*. Ergo dum D. Thomas, & cum eo Theologi, culpam acceptionis personarum non agnoscunt, nisi in distributione beneficiorum habentium curam animarum, vel administrationem, quę habeat respectum ad bonum commune, proculdubio distinguunt huiusmodi beneficia à beneficiis

(a) S. Thom. quæst. 1. q. 7. art. 1. §.

(b) Vide hic suprà c. 5. n. 13.

(c) S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 1. q. 1. quod. 1. q. 4. art. 6.

(d) S. August. ep. 19.

(e) 4. Regum c. 10. §.

(f) S. Thom. 2. 2. q. 85. art. 1.

(g) Idem 2. 2. q. 85. art. 1. in corp.

(h) S. Thom. quod. 1. q. 4. art. 6.

(i) Alesius 1. p. qu. 136. membr. 2. Major. in 4. dist. 15. Sotus de Iustitiis 2. qu. 1. art. 2.

(j) Valent. tom. 3. disp. 5. q. 7. par. 1. §. 1.

(k) Garcia de benef. par. 6. n. 16.

(l) Vide hic suprà cap. 5.

(m) Garcia loc. citat. num. 18.

(n) S. Thom. quod. 1. q. 5. art. 9. 2. quod. 1. q. 4. art. 6. & 2. 2. q. 63. art. 1.

merè simplicibus, quæ non sunt talia, & sic differentiam agnoscunt, atque approbant inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia. Hinc cum audiuntur aliqui exaggerantes, quod beneficia ecclesiastica sunt conferenda dignioribus & ita Origenes docuit; *qui præstantior est omni populo, qui doctior, qui sanctior, ille eligatur ad Sacerdotium* (a): Ità S. Leo Papa Anastasio Theſſalonicensi perſcripſit: *Metropolitano deſuncto Eccl. ex Presbyteris ejuſdem Eccleſiæ, vel Diaconis, optimus eligatur* (b): Ità Innocentius Papa III. in Decretalibus definiuit: *diſcreto iudicio deberi eccleſiaſticum officium, ſeu beneficium in perſona magis idoneâ diſpenſari* (c): Cum hæc, inquam, & cum ſimilia dicuntur, vera ſunt, & locum habere debent, non quod omnia beneficia generaliter ſumpta, ſed quod ea, quæ curam animarum habent, vel aliud miniſterium, involvens reſpectum ad bonum commune: alia verò hiſce oneribus carentia, prout ſunt beneficia merè ſimplicia, non eſt neceſſe, quod dignioribus conferantur, ſed ſufficit, ſi dentur dignis. Igitur ex huiusmodi inſpectione debiti, conferendi beneficia differentèr, nempe residentialia neceſſariò dignioribus, & merè ſimplicia ſufficiat conferre Clericis dignis, etſi non dignioribus, patet, quod inter beneficia residentialia, & merè ſimplicia, datur, & dari debet notabilis differentia. Sed ad Legales rationes deſcendamus.

12. Quærent Juriconſulti, utrum Clericus poſſidens beneficium in alienâ Dioceſi, ſortitur domicilium, & forum illius loci, in quo erectum eſt beneficium, & paſſim concludunt, quod ſi beneficium eſt merè ſimplex, Beneficiarius ſortitur quidem forum, ſed non domicilium. Si verò beneficium ſit residentiale, Beneficiarius unâ ſortitur & forum, & domicilium (d). Loquimur de domicilio, non verò de privilegiis civium; nam hiſce privilegiis, quibus cives potiuntur ad differentiam forenſium, gaudent quoque Clerici ubicumque poſſident beneficium cujuſcumque ſit ſpeciei, etiam ſi ſit merè ſimplex (e). Domicilium autem non contrahit, niſi qui poſſidet beneficium residentiale. Forum verò quilibet ſortitur propter quodlibet beneficium. Hinc Clericus, beneficium merè ſimplex poſſidens in Dioceſi alterius Episcopii, poteſt ab eo Episcopo ad ordinem promoveri (f). Servatâ nunc tamen formâ, quæ in conſtitutione Innocentii Papæ XII. incipiente *Speculatores* præſcribitur. Poteſt, inquam, promoveri, quia ſortitur forum illius Episcopii, ratione beneficii ipſius merè ſimplicis: ordinationem autem eſt actus conſecutivus ſortitionis fori. Si ergò Beneficiarius merè ſimplex, tamen ſortitur forum, non tamen ſortitur domicilium; Beneficiarius verò residentialis utrumque ſortitur, patet, quod inter beneficia residentialia, & merè ſimplicia intercedit legalis, & valdè notabilis differentia. Plura quoque jura differentiam inter utraque huiusmodi beneficia intercedentem aſſerunt, & in primis in *cap. ſuper eo, de præbend. & dignis. in 6.* definitur, quod præbenda cui unita eſt Parochia, unâ cum Perſonatu, cui pariter alia parochialis cura eſt annexa, poſſunt ſine diſpenſatione inſimul retineri, quia cura animarum, unita præbendæ, vel perſonatu, ſe habet ac ſi eſſet beneficium ſimplex (g). Supponiturque, quod præbenda, cui parochia unita eſt, ſit pariter beneficium ſimplex, nullâ residentiali, vel ſervitii perſonalis lege conſtrictum, & quod parochia per Vicarium adminiſtretur, ad id ſpecialitèr deputatum (h), ac quod in eâ Præbendatus reſidere non teneatur (i). Agnoſcit ergò jus, & fatetur eſſe differentiam inter beneficia residentialia, & merè ſimplicia, nedum quæ per ſe merè ſimplicia ſunt, ſed etiam quæ ſunt talia per accedens, quemadmodum eſt parochia, unita præbendæ. Sed ad clariora jura pergamus.

13. In *capitulo gratia 7. de reſcriptis in 6.* diſponitur ſub his terminis; *gratia, quam ſuper beneficio à Sede Apoſtolica te impetraſſe proponis, iſtoſe reputari non debet, quando de alio beneficio, ab Episcopo tuo, antè tibi abſenti, & ignoranti collato, nullam feceris mentionem. Utrumque tamèn (ſi talia ſint beneficia, quæ ſimul nequeant de jure ſentiri) habere non poſſet: ſed eligas quod ex eis va-*
lueris

(a) Orig. humil. 6. in cap. 8. Leon. cap. inc. 17. can. 8. qu. 1.

(b) S. Leo ep. 14. ſeu 14. c. 6. cap. Metropolitano diſt. 63.

(c) Cap. Un. ut benefic. ſin. diſpenſat.

(d) Carleval. tr. de iudic. l. 1. tr. 1. qu. 3. de foro rei ſit. n. 45. ſalut. de ſuppl. ad 55. p. 2. c. 5. qu. 14. et 15. (e) Bellet. diſquiſ. Cler. p. 1. de diſc. cler. § 2. n. 15.

(f) S. Cong. Conc. 16. Maii 1590. Barboſ. ſum. Apoſt. de diſc. cler. l. 5. § 4. n. 3.

(g) Gloſſ. in c. ſuper eo 6. in cauſa de præb. in 6.

(h) Gloſſ. ibid. Verb. Auctor.

(i) Gloſſ. ibidem Ver. non obſtat.

lueri resinere. Notentur verba illa, *si talia sint beneficia, quæ simul nequeant de jure teneri*, quæ exceptiva sunt; & exceptio ex notissimis firmat regulam, in contrarium (a). Ergo lex, tametsi in hujusmodi canone prohibeat dina illa beneficia, de quibus loquitur, ab uno, & eodem Clerico retineri, supponit tamen alia dari beneficia, quæ valent simul de jure teneri. Hujusmodi autem beneficia, quæ insimul valent de jure teneri, sunt beneficia merè simplicia, ut de se patet; & glossa inibi, verba illa exponens, adjungit: *habere plura beneficia non curata, & quæ de consuetudine, vel statuto residentiæ non requirunt, non est peccatum, nec contra jura* (b). Igitur nedum jam de jure est, sed & Pontifex in hoc canone supponit, quod dudum antè sua tempora de jure esset, aliqua dari beneficia merè simplicia, omnis incompatibilitatis onere destituta, & talia, quæ insimul possint sine dispensatione ab uno, & eodem Clerico possideri. Jus ergo differentiam approbat, & agnoscit inter beneficia residentialia, & merè simplicia vertentem, & insipienter loqui demonstrat eos, qui contendunt, differentiam ipsam inter beneficia compatibilia, & incompatibilia; residentialia, & merè simplicia, esse novam, atque sanctionibus antiqui Juris ignotam.

14. Pariter in capitulo quid per ambitiosam 15. de rescriptis in 6. Postquam Pontifex narravit, se, aliosque Papas Antecessores suos, licentiam percipiendi fructus aliquibus Clericis contulisse, tametsi apud Ecclesias, in quibus beneficia possidebant, nullatenus resident, sic statuit: *Nos volentes emendare præsertim, & quantum possumus aduersus futura cadere omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel dignitatibus datas, penitus revocamus, & eorum concessione nostris volumus exulare temporibus. Quodque nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus*. Ubi Glossa opportunè adnotat hujusmodi indulgentias concessas Ecclesiis non revocari (c). Deinde addit, quod, si dignitati, vel Ecclesie datum esset tale privilegium, per hanc decretalem revocatum non est (d). Deinde examinat articulum, an postquam Pontifex indulgentias illas revocaverat, easdem valeret de novo concedere, & affirmativè respondet (e). In quam sententiam Doctores quoque descendunt, ex eo quod Pontifex nec se, nec successores suos ligare valet: cum auctoritatem suam habeat non ab hominibus, sed à Christo (f). Patet ergo ex his, quod Pontifex, jus condens, distinguit inter personas, & Ecclesias; atque inter immunitatem ab honore residenti, sive personaliter deservendi, concessam personis, & concessam Ecclesiis: primam revocavit, quia noxiam, plura mala propagantem, & bono publico perniciosam. Secundam reliquit intactam: prout & intactam reliquit suam, suorumque successorum auctoritatem, si easdem licentias voluissent de novo ex justis causis concedere. Tàm Canon ergo, quàm Pontifex supponunt dari Ecclesias, sive beneficia, privilegio donata, per quod eorum possessores à servitio personali sint exempti, ad differentiam beneficiorum tali privilegio carentium: ergo agnoscunt, & fatentur, dari beneficia residentialia, tali privilegio carentia, & beneficia merè simplicia eodem privilegio conspicua, quod sive sit privilegium à Pontifice, sive à Canone aliquo, sive à consuetudine inductum, parum refert. Jus igitur in hoc Canone differentiam esse affirmat inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia.

15. Demùm in capitulo Clericos 17. de Clericis non residentibus, sanctio hæc generalitèr evulgatur, ad quemdam Ordinarium directà: *Clericos in Ecclesiis suæ jurisdictionis beneficia, quæ residentiæ exigunt assensum, si ad alterius discessum absque licentiâ tuâ morandi causâ transferant, licet tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis, nisi excusationem rationabilem ostenderint, spoliare*. Nulli dubium est, quod exceptio firmat regulam in contrarium, uti paulò antè indicavimus (g). Loquendo ergo canon de beneficiis, quæ residentiæ exigunt, alia cognoscit adesse, quæ servitutis personalisonere non arctantur: & ita fateatur, approbatque differentiam, quæ inter beneficia residentialia, & beneficia

(a) L. questus l. de. noque ff. de sol. mil. Dec. in c. cum dilectis n. 6. l. 7. de consensu. Barboz. de voc. Actum 85. num. 4.

(b) Gloss. in c. Gratia Verò de jure de reser. in 6.

(c) Gloss. in cap. quid per ambitiosam 15. v. Ecclesie de reser. in 6. (d) Gloss. ibidem v. vel dignitas ibi. (e) Gloss. eodem loco Per temporibus.

(f) Passerius. in d. c. quid per ambitiosam 15. de rescriptis 6. l. 1. na 4. l. 15.

(g) L. ex hunc l. de. noque ff. de sol. mil.

merè simplicia intercedit : undè nescimus quâ veritate Contradictores (sive politicè, sive in sensu propriè mentis quis novit ?) quâ, inquam, veritate audeant affirmare, jure veteri nullam fuisse simplicium beneficiorum à cæteris distinctionem ; cum ex hucusque allatis textibus, utrorumque differentia, vel ipsis cœcis oculis enitescat.

16. Et sanè quoddam est hoc jus vetus, cui fuisse ignota contenditur beneficiorum merè simplicia ? Si per jus vetus intelligantur, vel cunctæ, vel aliqua ex illis aggregationibus Canonum, quas compilarunt Dionysius Exiguus, Martinus Bracarenfis, Isidorus Mercator, Burcardus Vvormacienfis, Anselmus Lucensis, Ivo Carnotensis (a), & alii quoque, qui Canones collegerunt (b). Nos dicimus hæc collectiones fuisse privatas, & nunquàm juris publici, adeptas titulum, vel effectum (c), nisi quatenus Canones, ab eis aggregati, propriâ stipati sunt auctoritate, prout sunt Canones in Conciliis, vel à Pontificibus editi. Si verò fortè intelligatur illa, quam Christophorus Justellus edidit, cum titulo Codicis Canonum universæ Ecclesiæ ; dicimus quod hæc multò minùs aliis meretur titulum publici juris antiqui, quoniam infinitis mendis scaret, ac tot habuit impugnatores, quot fuit veritatis amantes (d). Titulus ergò juris publici illi solis collectionibus Canonum competit, quæ sunt Romanorum Pontificum auctoritate, & Ecclesiæ usu firmatæ, quemadmodum sunt decretum Gratiani : Libri quinque decretalium à S. Raymundo de Pennafort, jussu Gregorii Papæ IX. compacti ; Necnon liber sextus decretalium Bonifacii Papæ VIII. Clementinæ, à Clemente Papâ V. editæ. Extravagantes Joannis Papæ XXII. ac quedam aliz Extravagantes communes, ex quibus coaluit Corpus Juris Canonici (e). Hæc omnes componunt non jus novum, sed jus vetus. Undè Petrus Annatus, querens quoddam sit jus novum, ait : *Præter hæc juris Canonici Corpus ex quinque libris illis præfatis, videlicet ex Decreto, Decretalibus, Sexto, Clementinis, & Extravagantibus constat, accessit jus novum aliud, à tempore Clementis V. ad nostra usque tempora indultum, per Concilia Generalia, vel per novas Summorum Constitutiones in Bullario collectas, vel in Regulis Cancellarij Est.* (f).

17. Cum ergò ex præfatis decretalibus, & corpore Juris Canonici, (quæ faciunt jus antiquum, ad differentiam recentioris) produxerimus differentiam agnitam, & approbatam, inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, patet, quod gratis asseritur, hanc distinctionem, sive differentiam, fuisse juri veteri ignotam. Præterea Gratianus, qui Decretum compegit, floruit anno 1127. in Cœnobio S. Felicis Bononiæ monasticam vitam agens (g). Gregorius Papa IX. cujus jussu S. Raymundus decretales collegit, sedere cœpit in Cathedrâ D. Petri anno 1227. (h). Bonifacius Papa VIII. quo Auctore prodit Sextus Decretalium, Pontificatum inivit anno 1294. (i). Et sic jam quingentis, & sexcentis ab hinc annis jura hujusmodi prodire, quæ nunquid antiqui juris titulum non merentur ? Nunquid modernum est, quod jam à quingentis, & sexcentis annis est conditum ? Non potest igitur dici antiquo juri prorsus ignota differentia præfata beneficiorum, in beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, quandò hæc ex Decretalibus, & Sexto Decretalium verbis disertissimis indicatur. Et quatenus in oppositum contendatur, quod per jus vetus intelligitur jus, Decreto, & Decretalibus perantiquius, nos negamus suppositum, nempe quod hujusmodi jus perantiquius detur à parte rei.

18. Cæterum tametsi hoc jus daretur, quod aliquandò juris publici auctoritatem, & titulum habuisset, nec in eo memoria fieret differentie inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nos respondemus, quod non antiquis, & obsoletis, sed nostris moribus vivimus : *Et si quis de absolutâ, & integrâ restitutione juris antiqui, & novi oblatione, comendans, perinde agat, ac si Imperiorum inæstimatorum administrationem ad eam formam revocare velit, quæ in ipsi regnorum initiis obtinebat* (l). Dicit hic aliquis, quod Gregorius PP. IX.

fuit

(a) Scheffer. Antiquit. illustr. differt. 2. c. 9. 10. 11. 12.

(b) Metastab. Alex. Keller. Sec. 3. Append. ad differt. 2. c. 10. Bellarm. de script. Eccles. Gratiano.

(c) Bellarm. de scrip. pt. Eccles. Gratiano.

(d) Scheffer. Antiquit. differt. 2. c. 12.

(e) Engel. Colleg. jur. Can. par. 1. in præfata n. 3. ad 10.

(f) Petr. Annat. Appar. ad post. Titul. l. 6. art. 1. § 149.

(g) Jo. Trileben. de civitatib. in Gratian. Bellarm. de script. Eccles. in Gratiano.

(h) Platona Claccen. Ep. in Gregorio IX.

(i) Platona Claccen. Ep. in Bonif. VIII.

(l) Petr. de Marca de Concord. Sacror. Imper. l. 1. c. 6.

fuit primus, qui, edito capitulo *Clericos* 17. *de Cler. non resid.* dedit locum controversæ distinctioni, antea incognitæ, & sic illa est nova, & antiquo juri prorsus incognita: Hos ad hoc bifariam respondemus primò, quod non est nova hujusmodi distinctio, quæ jam, ut innuimus, à quingentis annis, & ultrà in textu juris publici, quo utitur Ecclesia, enitescit. Secundò, quod hæc distinctio fuit cognita, & usitata saltem quo ad rem per illam significatam, usque à tempore Concilii III. Aurelianensis, quod actum est anno Christi 540. ut inferius ostendetur (a). Deindè ad exuberantiam stricte hoc modo argumentamur, vel beneficia merè simplicia erant à parte rei ante Gregorium IX. vel non: si non, ergò quid mirum, quod incognita esset eorum differentia, & distinctio, quando ipsamet beneficia non erant in rerum naturâ? Debebant ne memorari in corpore Juris publici distinctio rei, quæ nullatenus existeretis?

19. Paritèr si ante Gregorium IX. beneficia merè simplicia non erant à parte rei; ergò signum est, quod fuerunt de novo fundata post tempora, quibus Gregorius ipse Romanæ Cathedræ insedit: & si fuerunt post illam ætatem de novo fundata, certè potuit Papa, potuerunt Episcopi, in erectionis, & fundationis limine, beneficiis ipsis, leges, titulum, & libertates, sibi magis gratas ingerere, & præsertim id potuerunt fundatores beneficiorum, ex eâ generali ratione, quod quilibet in concessione rei suæ potest apponere legem, quam velit (b). Quare sicut ab initio potuit per Pontificem, & Episcopos prius illis, & antiquis beneficiis diversitas titulorum, & officiorum apponi; sicut aliis inesset titulus, & officium Parochiæ cum onere pascendi populos: aliis nomen, & munus Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus &c. cum obligatione in Choro psallendi; ita potuit tunc, & potuit postea, & poterunt semper institui novæ species beneficiorum, & signanter potuerunt institui beneficia merè simplicia, quæ onere personalitèr deserviendi careant. Quis enim in hoc alligavit manus Ecclesiæ?

20. Olim non erant in Ecclesiâ nisi Regulæ Monachales S. Basilii in Oriente (c), & S. Benedicti in Occidente (d), vitæ contemplativæ applicatæ. Postea verò, approbante Honorio Papâ III. instituti sunt Ordines fratrum Mendicantium, Sanctis Dominico, & Francisco auctoribus (e). Aliæque subsequenter subintroductæ sunt familiæ Augustinianorum, Carmelitarum, Servitarum &c. omnes vitæ activæ simul, & contemplativæ incumbentes (f). Nunquid hæc ordines, & familiæ Mendicantium, sunt novæ in Ecclesiâ Dei, quæ jam in eâ à quingentis annis florescunt? Nunquid ipsi ordines, & familiæ Mendicantium sunt improbandæ, quia priscis Ecclesiæ sæculis fuerunt prorsus ignotæ. Nunquid Ecclesia, post approbatos ordines, & familias Monachales, non potuit approbare illas Mendicantium? Et post approbatas utrasque, nunquid non potuit etiam Clericales admittere, à Sanctis Ignatio, Cajetano, aliisque piis Institutoribus excitas (g), quæ aliis viis, aliisque principiis à Monachalibus, & Mendicantibus, pergunt? Certè qui hoc diceret, non saperet, sed insaniret.

21. Eodem ergò modo, eademque ratione, Ecclesia, post instituta beneficia Curata, & alia residentialia, potuit noviore beneficiorum speciem adiungere, à quibus residentiæ, & servitii personalis leges abessent: hæcque beneficia sunt illa, quæ vocantur merè simplicia, & uti talia, & uti novitèr instituta, non subjacent oneri residentiæ, ac servitutis personalis, cui subsunt beneficia residentialia, antè Gregorii IX. sæculum instituta. Quod si dicatur beneficia illa, quæ nunc dicuntur merè simplicia, non esse novitèr instituta, sed esse illa eadem, quæ antè Gregorii IX. tempora dicebantur residentialia, injustèque fuisse illis detractum onus residentiæ, & de sua specie residentialium fuisse indebitè traducta ad aliam speciem beneficiorum merè simplicium; respondemus hoc non esse dicendum, sed probandum: probetur rem ita esse, & postea redibimus ad sermonem. Potuerunt enim quidem antè Gregorii IX. tempora esse bene-

(a) *Plâ hic infra.*
2. 1. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(b) *L. 1. 4. de beneficiis*
ff. de pœnit. l. legem de
paenit. l. legem de
donat.

(c) *Barb. jur. Eccl.*
an. d. 1. c. 1. num. 10.
l. 11.

(d) *Item l. c. cit. nu.*
11. l. 11.

(e) *Ordin. Reynold.*
an. 1116. nu. 48. 49. 50.
an. 1119. n. 15.

(f) *Barb. loc. citat.*
num. 17.

(g) *Barb. loc. citat.*
n. 15. l. 12. p. 128. l. 16.

beneficia merè simplicia; & illamet adfuisse quantum ad speciem, satis jam ostendimus: at quod in individuo hæc, vel illa, de quibus nunc fit quæstio, essent illa ipsa, quæ antè Gregorium præventivè fuerant erecta, hoc est probandum. Probetur ergo rem ita esse, & postea redibimus ad sermonem, ac postulabimus à Contradictoribus, quis alligavit manus Ecclesiæ, & præsertim Summi Pontificis supremi administratoris omnium bonorum ipsius Ecclesiæ (a), ut non valeat ex unâ Ecclesiâ suscipere, & alteri subsidium præbere (b), nec valeat beneficium in Commendam concedere (c): demum beneficia residentialia vertere non valeat in merè simplicia?

22. Si verò beneficia merè simplicia erant à parte rei antè Gregorium Papam IX. sed eorum vocabulum non erat in Juris corpore designatum, versabimur in lite de nomine: nihilque imputandum erit culpe Gregorio Papæ IX. quod nominaverit sub vocabulo beneficiorum non residentialium beneficia merè simplicia, quæ dudum autè illum erant à parte rei, libera, & à munere residenti, atque ab alio personali onere exempta. Habet hoc Philosophia, habet Theologia, habet Jus, habent omnes humanæ facultates, & scientiæ, ut possint novis vocis edere, & veritatem rerum ad se spectantium novis verbis exprimere. Habet autem hoc in suâ potestate etiam Ecclesia, quæ de facto prò temporum opportunitate, toties, quoties opus fuit, novis vocibus rerum præexistentium veritatem explicare consuevit. Si licet antè tempora Magni Concilii Nicæni, famosum nomen *Homousion* ignotum esset, nisi quatenus apud Eusebium Nicomediensem à quibusdam fuerat observatum (d); tamen quia consubstantialitas Filii Dei cum Patre suo, semper, & ab æterno realitèr fuerat, atque eret Ecclesia, ad Arrium, & Arrianos confundendos, totis viribus, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (e). Nomen *Theoticon*, antè tempora Concilii Ephesini fuit ignotum; sed quia maternitas Dei realitèr fuerat, eratque in beatissimâ Virgine Mariâ Ecclesia, ut Nestorium, & Nestorianos confunderet, contrarium sentientes, toto evisu, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (f).

23. Nomen *Theandrica*, antè tempora Concilii III. Constantinopolitani fuit ignotum, nisi quatenus in D. Dionysii Areopagitæ voluminibus opportune fuerat adnotata (g); Sed quia in Christo fuerant divina, & humana voluntas; ejusque operationes Deiviriles dictæ sunt; ideò Ecclesia, ad Macharium, & Monothelitas expugnandos, contrarium effutientes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (h). Demum nomen *Transsubstantiatio* antè Concilii IV. Lateranensis tempora, fuit ignotum, sed quia conversio substantiæ panis, & vini in substantiam Corporis, & Sanguinis Christi in Sacramento Eucharistiæ realitèr fuerat, atque erat, Ecclesia ut tunc Almaricum, & Berengarium, ac postea Lutherum retunderet, oppositam blasphemantes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (i). Quid plura! Dictiones Trinitas, Subsistentia, Persona, Hypostasis, Personæ notio, Actus notionales, Relatio &c. in Scripturâ Sacrà sub expressis terminis non leguntur, & aliquando fuerunt incognitæ (j). Sed quia earum significatio à parte rei semper fuit; Ecclesia, vocabula illa paulatim, atque occasione datâ depromptit, & prò eorum introductione, atque usualitate pugnavit.

24. Pergamus ulterius, nomen *Antipodum* antiquitus non erat, nisi quatenus prò fabuloso habebatur: undè ipsorum Antipodum existentiam memoravit quidam narrativè Tullius (m): At impugnavit Lactantius Firmianus (n): derisit Beda (o): Procopius Gazæus negavit: & inter alios Patres, de illâ, tamquam de rê commentitiâ sentientes, S. Augustinus talitèr declamavit. *Quod verò, & Antipodas esse fabulantur, idest homines à contrariâ parte terræ ubi sol oritur, quando occidit nobis, adversa pedibus nostris calcare vestigia, nullâ ratione credendum est &c. Cum divina Scriptura testetur, homines ex uno Adam in hoc nostro emisphærio*

(a) S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1.

(b) S. Thom. in Philosophiæ 4. leç. 2. ult. c. 1.

(c) Barhef. Jov. Eclesiæ. Quod. 1. c. 9. n. 12.

(d) S. Ambros. de fide ad Gratian. lib. 3. cap. ult.

(e) Concil. Nicæn. S. Athanas. in epistola ad Nect. c. 1. Arrian. de heresi.

(f) Vid. Conc. Ephes. S. Cyril. Ambr. monitum.

(g) S. Dionys. Areop. epist. ad Cajum.

(h) S. Thom. 3. part. q. 13. art. 1. ad prim. & ibi Scraph. Cappon.

(i) Conc. Later. IV. cap. 1. de fide. Causæ. Conc. Trid. sess. 13. c. 4.

(j) Felcuz. tom. 2. Prolegom. de Trinit. cap. 3.

(m) Cicero. 4. Acad. d. 1.

(n) Lactant. 1. de div. instit. c. 14.

(o) Beda de rationibus temporis. 32.

progenitos; nimis absurdum est dicere, aliquos homines ex hoc in aliud emispherium, impertransibilis Oceani immensitate trajectâ, navigare potuisse, ut etiam illic humanum genus propagarens (a). Et tamèn Antipodum nomen, & res per illud significata, à duobus, & ultra sæculis, ex quo Christophorus Columbus, & alii successivè incomparabiles Cosmographi, Americus Vesputius, Ferdinandus Magallanus, Franciscus Dracus, & alii, Oceano pertransito, totum Orbem terrarum circumlustrarunt, est adeò verum, certum, & usuale, ut prò stulto haberetur, si quis & nomen Antipodum, & rem per illud significatam, auderet contumaciter denegare.

(a) S. August. lib. 16. de Civit. d. 9.

25. Itèm olim festum Conceptæ Virginis Mariæ sub nomine Sanctificationis celebrabatur (b). Et quia Canonici Lugdunenses, prò verbo Sanctificationis, utebantur voce Conceptionis, Divus Bernardus acrem illis epistolam scripsit, inter cœtera exclamans: Undè ergò Conceptionis Sanctitas? An dicitur Sanctificatione prævenia, quatenus jam Sancta concipitur, ac per hoc sanctus fueris, & conceptus: quomodo enim Sanctificata jam in utero dicitur, ut sanctus consequeretur & Oris. Sed non valuit antè sancta esse, quam esse &c. Si igitur antè conceptum sui sanctificari minime potuit, quoniam non erat, sed nec in ipso quidam conceptu, propter peccatum, quod increas; restat ut post conceptum in utero jam existens, sanctificationem accepisse credatur, quæ excluso peccato, sanctam fecerit nationem, non tamèn & conceptionem (c). Veruntamèn Ecclesia successu temporis Vocem Conceptionis taliter est amplexata, ut Sanctificationis Vocabulum è sacris Dypticis abrogaverit, & jam prò reprehensibili haberetur, si quis in hoc festo celebrando, loco verbi Conceptionis, sanctificationis vocabulum adhiberet. Alia exempla vocum in medio noviter editarum adduci possent, sed jam hucusque propositæ satis sint, ut pateat, quod sicut in punctis fidei, pietatis, & veritatis, potuit semper, potest, & poterit in futurum Ecclesia novis verbis rerum existentiam patetfacere; ita semper tantundem potuit, potestque, ac poterit in negotiis Juridicis, & Ecclesiasticæ disciplinæ. Quare si antè sæculum Gregorii Papæ IX. erant à parte rei beneficia merè simplicia, deerat verò dictis eadem specificans, & à beneficiis residentialibus expressâ voce distinguens; potuit Ecclesia, potuitque Gregorius IX. vocabulum adhibere, quo beneficia merè simplicia, à residentialibus discernerentur. Statque semper vis argumenti nostri, quod rationibus Scripturalibus, Theologicis, & Legalibus comprobatur, intercedere differentiam inter Beneficia residentialia, & Beneficia merè simplicia, quam negant Contradictores.

(b) Colet. apud. 16. a. 17. d. 1. c. 1. n. 40.

(c) S. Bernardus epist. 174.

C A P U T VIII.

In quo eadem differentia inter Beneficia Residentialia, & Beneficia merè Simplicia, suadetur aliis Rationibus, præsertim petitis ex Sacris Conciliis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Auctoritas Conciliorum magni ponderis est. Concilium Tridentinum expressè distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus.*
- 2 *Perperam contenditur ex Claudio la Plaze, quod Concilium non approbando, sed tolerando, beneficia merè simplicia nominaveris.*
- 3 *Non occulta mens Legislatorum, sed eorum verba sunt attendenda. Et domè menti eorum dubia est, à verborum proprietate non est recedendum.*
- 4 *Afferuntur plura decreta Conciliorum Mediolanensium, & Colonienfis, exprimentia differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.*
- 5 *Concilium Lateranense III. admissis Clericis conjugatos posse beneficia simplicia obtinere: hecque ostendit proinde à residentialibus differre.*
- 6 *Sublatus est usus, quod conjugati Clerici obtineant beneficia: potest tamèn Papa cum eis dispensare. Dantur alicubi Canonici laici, & Canonice.*
- 7 *Consonant plura antiqua Concilia, quæ imponunt onus residendi Beneficiariis Curatis, & Choralibus, nil verò disponant de merè simplicibus.*
- 8 *Si hæc tunc erant, & Concilia non illa obligarunt; eadem per consequens exemerunt. Casus omissus remanet sub dispositione Juris communis.*
- 9 *Refertur doctrina D. Antonini distinguens inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Aliæ rationes ipsam probantes infra referentur.*
- 10 *Cardinalis Pallavicinus adversus Paulum Suavem in historiâ Concilii Tridentini, ponit differentiam beneficiorum residentialium à merè simplicibus.*
- 11 *Sequitur idem Auctor, & ostendit, nihil detrabere justitiæ beneficiorum merè simplicium, quod non juxta merita, sed interdum incongruè dispensentur.*
- 12 *Idem patet utilitates hinc provenientes, & quod nullus Princeps assentiretur, simplicibus beneficiis regii patronatus adjungi onus residentie.*
- 13 *Tametsi Beneficarii merè simplices non resideant, habent tamèn onus Divini Officii, Castitatis, atquæ alias obligationes Missarum &c.*
- 14 *Contradiçtores ergò habent Auctorem suæ disputationis Paulum Suavem, virum tantis vituperiis affectum, ut eos pudere debeat solum Antesignanum sequi.*

OST exhibitas plures Rationes, ex Sacrà Scripturà, ex Sacris Canonibus, & ex Sacrà Theologià depromptas, ad probandum dari differentiam inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, quasdam alias adhuc ad ubertatem depromamus, idipsum probantes, & præsertim ex Sacris Conciliis petitas, quorum auctoritas, talis, ac tanta est, ut de illis Magnus

Constantinus Imperator fiducialitè affirmaverit: *quidquid in Sanctis Episcoporum Conciliis decernitur, id universim divine voluntati debet attribui* (a). Ergo Concilium Tridentinum generale ultimum de iisdem beneficiis agens, hoc modo decrevit: *In posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri* (b). Alia decreta huc facientia referentur inferius (c). En quomodo Concilium Tridentinum disertis verbis agnoscit, & approbat differentiam inter beneficia residentialia, & non residentialia, seu merè simplicia; disponitque, ut ex primis nonnisi unicum à singulis Clericis in titulum recipiatur, ex secundis verò nedum unum, sed etiam duo liberè percipi, & justè valeant retineri. Si omnis alia ratio deesset, distinctionis hujusmodi inter præfata beneficia, hæc una posset sufficere, Concilii generalis auctoritate, atque definitione subnixà.

2. Veruntamen Contradictores, de quibus loquimur, eam eludere nituntur capciosè expositione Claudii de la Place, dicentis Concilium Tridentinum non approbasse distinctionem inter beneficia residentialia, & non residentialia, seu merè simplicia, utpote supponens, omnibus beneficiis, etiam simplicibus, refundendi onus inesse; sed eam tolerasse propter iniquitatem temporum, & duritiam cordis plurimorum (d). Ast quomodo Claudius de la Place, hanc fuisse Concilii Tridentini mentem, agnoverit, an somniando, an ariolando, an divinando, quis intelligat? est adeo justum, & rationi consonum, quod quicumque beneficium possidet, suæ honestæ sustentationi non sufficiens, aliud, ex quo defectus congruæ sustentationis suppleatur, valeat adipisci, ut nonnisi temerè quis affirmet Concilium duplicatam illam beneficiorum non residentialium, tolerantis, non approbantis modo suis decretis admiserit: Lex etenim quod non dicit non est ab hominibus præsumendum fuisse ab illà volitum (e), nec illud voluisse censendum est, quod non expressit, potuisset autem exprimere (f). Quare cum, in potestate Concilii esset decretum illud edere, vel non; & edere, ac magis, vel minùs significativis verbis in eò uti, atque vel beneficiorum merè simplicium memoriam reticere, vel illa prorsus reprobare, non illa autem reprobaverit; sed imò expressè ipsamet beneficia designaverit, & in uno, atque eodem Clerico illorum duplicationem admiserit, nimium audax est velle contendere, quod non approbando, sed merè tolerando hoc effecerit.

3. Sed demus, non autem concedamus, rem ità esse; nos dicimus, quod tam regimen Ecclesiæ politicum, quàm recta hominum operatio exposcunt, ut non occulta Legislatorum mens, sed manifesta significatio verborum attendatur, quibus ipsi leges, & canones ediderunt: Verba etenim sunt signa mentis, & testimonium animi patefaciunt (g). Quare quidquid sit de intentione Patrum Concilii Tridentini, certè supponendum est, illam fuisse optimam, & eorum verbis consentaneam. Sed adhuc tamen, si per hypothesein fuisset ab eisdem verbis difformis, nos, quorum humane aures verba, quæ audiunt alia judicant, qualia foris sonant (h), dum in decreto Conciliari legimus expressè distinguì beneficia residentialia à non residentialibus, sive merè simplicibus; proculdubio utrorumque differentiam certam, veram, & juridicam esse sustinemus: & tam Ecclesia juxta dictam distinctionem in beneficiorum distributione se gerens, quàm Clerici in eorumdem susceptione, & retentione se regulantes, rectè, prudentèr,

Braich. de liberr. Eccl. Tom. IV.

K

atque

(a) Euseb. in vita Constant. l. 3. c. 18.

(b) Concil. Trid. sess. 22. c. 17.

(c) Vide infra c. 11. d. n. 13. ad 17.

(d) Claud. de la Place c. 1. vtriusque sententia 3. 4. argum. 1.

(e) L. Differentiis. C. de repud. c. 15. N. 2. sed. var. Barboz. trad. var. Arcum. 136. n. 9. (f) L. un §. fin. C. de cadut. tel. cap. ad auctoritatem 2. de decim. c. 2. de transact. Ideo neco conf. 30. n. 4.

(g) L. Latro §. idem ff. de suppellect. l. 1. §. 1. ff. de Test. Barboz. var. Arcum. 133. n. 3.

(h) S. Greg. Moral. l. 26. c. 7. c. 2. b. 2. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

atque inculpabiliter operantur. Nec enim rationabiliter sibi debent persuadere, quod Concilium mente cogitaverit id, quod verbis non expressit, sive diversimodè expressit (a). Et quatenus etiam de mente Concilii dubitari posset, adhuc donec dubium fuerit expunctum, nunquam est à proprietate verborum recedendum (b). Cumque verba Concilii distinctionem ipsam admittant, nostrum est verba ipsa sequi, clara, & aperta, non mentem Concilii dubiam, & ignotam aliunde inutiliter expiscare, aliàs si commentitia hæc sanctionis Tridentini interpretatio locum haberet, quolibet Canonice, ac Civiles leges possent iudificari, & inutiles reddi, totaque Jurum dispositio convelli.

4. Pariter Concilia Mediolanensia hæc de beneficiis merè simplicibus decrevere: *Beneficium etiam simplex obtinenti &c. si alterum simplex, aut Ecclesia etiam parochialis, aliudve beneficium ejusdem generis conferatur &c.* (c). Et alibi: *simplex beneficium habenti alterum etiam ejusdem generis, quod personalis residentia munus non requirit, ob honestam illius vite sustentationem conferri, id id locum habeat, ut nō tamen eo prætextu &c. plura quam duo beneficia simplicia uni, eidemque conferri liceat &c.* (d). Et rursus alibi: *Examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat &c.* Itidem in Concilio Coloniensi de hujusmodi materiâ taliter definitur: *Sancimus, ut beneficiatus quisque, si beneficia habet à curis libera, aut beneficium curatum unum, & aliud simplex, satisfacias officio, ejus gratia beneficium acceperit &c.* (f). Vides quàm discretè hæc Concilia differentiam ponant inter beneficia residentialia, & merè simplicia; istaque ab illis toto cœlo distinguant? Quæ Concilia si nolumus dicere vel errasse, vel falsa, & erronea docuisse, proculdubio negari non potest veritas distinctionis, quæ inter beneficia merè simplicia, atque residentialia intercedit. Absque eo quod quidquam referat, quod præfata Concilia fuerint posterioribus sæculis celebrata; quippè veritas à Conciliis edita, & eorum auctoritas nullum pondus accipit à prioritate, vel posterioritate temporum; nec minus adstipit Spiritus Domini novioribus Synodis, quàm adstiterit vetustioribus (g).

5. Sed & à vetustioribus Synodis hæc eadem differentia non obscurè declaratur, ut innumus capit. præcedenti num. 18. & signanter à Concilio Lateranensi III. quod in appendice sic loquitur: *Simplex beneficium Clerico potest concedi conjugato (h)*, præcorum etenim illorum temporum disciplina ferebat, ut etiam Clerici conjugati possent beneficia ecclesiastica retinere: quâ de re textus est in Decretalibus præcipiens, ne Clericus conjugatus cogatur ferre tonsuram, dummodò nullum perecipiat beneficium ecclesiasticum, cujus ratione teneatur Clericalem deferre tonsuram (i); poterat ergo Clericus conjugatus beneficium ecclesiasticum possidere, & quidè non in sensu diviso divortii cum uxore quoad sacrum, & retentionis beneficii, sed in sensu composito retentionis utriusque simul, nempe & uxoris, & beneficii. Ista autem beneficia, quorum lex capaces facit Clericos conjugatos, sunt beneficia merè simplicia; quis dicat enim potuisse retinere Episcopatus, Parochias, Dignitates, Canonicatus, & Prebendas Chorales, animarum curam, vel servitium Chorale personale poscentes? Præsertim obistente Canone, in quo decernitur, eos, qui sunt publicè uxorati, non admittatis de cœterò ad ecclesiasticas dignitates, dimissi ab eis, quas non possunt sine pravo exemplo, & gravi scandalo retinere (j).

6. Quâ ergo ratione Concilium Lateranense III. voluit posse à Clericis conjugatis retineri beneficia merè simplicia, & non alterius speciei; eadem ratione agnovit simul, & patet facit, esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Sublatus est postea prorsus ab Ecclesiâ hujusmodi usus, habendi simul & uxorem, & beneficia, etiam merè simplicia: jamque uxoratus est incapax beneficii; & beneficium possidens, si uxorem ducat, beneficium illicò vacat (m). Sed tamèn adhuc Pontifex cum laico uxorato ex causâ dispensare potest,

(a) Cap. sua nesc. 16. de his Benef. n. 4. de Spanal.

(b) Leg. non alter. 29 in princ. ff. de Legati.

(c) Aff. Ecl. Mediol. 1610. n. 4. de præbendis cap. 18.

(d) Aff. Ecl. Mediol. 1. 3. tit. 5. de juri. cap. 1.

(e) Aff. Ecl. Mediol. 1. 3. tit. 12. de res. perm. n. 1.

(f) Concil. II. Colon. sub Adolph. an. 1549. de 3. Medio. §. Quidam.

(g) Basil. Sum. Cour. 101. in Appar. post quæst. 72. §. Quid.

(h) Append. post Concil. Later. III. tit. de Cler. matrim. copulation. n. 3. op. Boninum 10. 7. fol. 67.

(i) Cap. Joannes 7. de Cler. conjug.

(j) Cap. cum decesserit 8. de Cler. conjug.

(m) Sanchez de Matrim. l. 9. disp. 44. n. 130. Navar. c. 45. nu. 130. Fulv. 102. de benef. c. 8. 4.

teft, ut beneficium merè simplex retineat (a). Alicubi etiam dicuntur dari Canonici laici (b). Verùm hi non sunt uxorati, & si etiam uxorati effent, jus quidem, & honorem Canonicalem quoad aliquos respectus tenent, sed non habent Canonatum, uti beneficium ecclesiasticum, & in titulum: Undè improprie, sive lato modo tantum sunt Canonici: Hocque modo nedum laici mares alicubi sunt Canonici, sed etiam in aliquibus locis dantur foeminae Canonicae (c). Itaque ex praefato Concilii Lateranensis statuto, admittente Clericos conjugatos ad beneficia simplicia, non verò ad alia; patet, quod Synodus optimè distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus.

7. Ad hæc allegari possent alia plura Concilia, & præsertim Sardicense (d), necnon Meldense (e), atque Aurelianense primum (f), Londinense secundum (g), Lateranense tertium (h), Moguntinum &c. (i). Quæ Beneficiariis imponunt onus residendi, & ne Ecclesias suas deferant interdicunt. Cumque in eis fiat mentio tantummodò Episcoporum, Abbatum, Parochorum, & eorum, qui prebendas possident personali onere gravatas; altum verò silentium habeatur de beneficiis merè simplicibus, oportet necessariò sic arguere, vel tempore dictorum Conciliorum beneficia merè simplicia erant erecta, vel non: Si non erant erecta, recurrit argumentum, quod Capitulo præcedenti profecuti sumus, & causam nostram ineluctabiliter conuertet. Nam si beneficia merè simplicia nondum erant erecta, ergò non potest ab illis exigi primæva illa obligatio residentie, & personalis servitii, quæ connaturalis esse contenditur beneficiis jam tunc erectis, & fundatis ex bonis, Deo, ab ipso initio Ecclesie, dicatis; nam beneficia simplicia, uti nova, & ex post fundata, novisque legibus innixa, eximentibus illa ab onere residentie, huic oneri subesse omninò non debent.

8. Si verò tempore illorum Conciliorum erant erecta; ergò ipsa Concilia obligando cœtera beneficia ad residentiam, & personale servitium, non autem hæc; per istorum reticentiam ostenderunt, quod inter beneficia residentialia, & merè simplicia magnam differentiam agnoscebant. Argumentum hoc est negativum, non idè tamèn viribus caret, quia uti fert commune proloquium, casus omnis remanet sub dispositione Juris communis (l), undè Concilia præfata solum arctando beneficia residentialia ad onus servitii personalis, & non merè simplicia, reliquerunt hæc sub dispositione Juris communis, quod eadem ab hujusmodi debito absoluit. Præterea hoc argumento reticentia utitur S. Antoninus ad probandum quod quis possit plures præbendas licitè possidere; quia cum legibus interdicator solum retinere plura beneficia curata, & nihil prohibitive disponatur de aliis; horum pluralitas videtur ex consequenti esse concessa, cum de illis, inquit, specialitèr prohibetur, videtur hodiè concessa pluralitas præbendarum (m). Hoc eodem ergò argumento proportionalitèr beneficiis merè simplicibus applicato, eorum diversitas à beneficiis residentialibus comprobatur.

9. Et quia Sancti Antonini memoriam fecimus, audiat quid ipse proferat, opportunè conferens ad probandam differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia ventrem: Ait enim loquens de Clericis non residentibus in beneficio suo: Nota quod hujusmodi, si moniti, iussu causâ cessante, non redeant, possunt beneficiis spoliari, ut in cap. ult. de Cleric. non resid. & dicit idem Joann. Andre. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigunt ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Verùm si essent beneficia, quæ residentiam non exigunt, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesie de novo suborta, non possent eozum beneficiis ad residentiam &c. Et de talibus posse intelligi, quod unus potest habere plura beneficia (n). Quæ verba sunt adeò clara, ut neque glossæ, neque explicatione indigeant, ad eorum sensum præ differentia inter beneficia compatibilia, & incompatibilia, inter residentialia, & merè simplicia, medullitus percipiendum. Alia possent superaddi argumenta, Brasile. de libert. Eccl. Tom. 1P.

(a) Glossa cap. Joann. m. 7. Pro beneficium de Cler. conjugat.

(b) Vid. de consue. not. cap. non. Eccles. si. script. p. 1. l. 1. c. 4. per totum cap. 14 n. 11

(c) Cap. dicitur de major. l. 1. ubi. cap. in demortu de elec. in 6. Filivand. c. 1. n. 1. de consue. de Canon. cap. 1. n. 11.

(d) Concil. Sardic. in plur. capit.

(e) Conc. Meldes. cap. 18.

(f) Conc. Aurel. l. cap. ult.

(g) Concil. Londin. l. cap. 14.

(h) Concil. Later. III. cap. 11.

(i) Concil. Mogunt. cap. 71.

(l) Giub. decis. 172. num. 2. Valenzuel. consil. 184. n. 44. Berhof. trad. var. anim. 39. num. 8.

(m) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(n) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(o) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(p) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(q) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(r) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(s) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(t) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(u) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(v) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(w) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(x) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(y) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(z) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(aa) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ab) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ac) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ad) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ae) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(af) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ag) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ah) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ai) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(aj) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ak) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(al) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(am) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(an) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ao) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ap) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(aq) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

(ar) S. Antonin. Sum. theol. 1. c. 1. §. 3.

& rationes, idipsum probantes; sed quia illas infrà referre oportebit, dum de puncto residentie agemus, à Beneficiariis merè simplicibus postulate, earundem nunc parcius productioni, nè unam, & ipsam rem inutilitè pluribus vicibus refricemus. Satis sint motiva usque nunc allegata. Cui namque non sufficiunt hæc, ad probandum, verè dari differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nullum quarumcumque aliarum rationum agmen posse sufficere cogitamus.

10. Attamèn hic bonum esse reputamus inferre locutionem, quam de hac re præclarissimè habet Cardinalis Pallavicinus, adversus Paulum Suavem egregiè sic perorans. *Passa il Soave à detestare come un intolerabile abuso la distinzione de Beneficii di residenza, e di non residenza. Non mi maraviglio, perchè chi odia un fine, odia specialmente quei mezzi, che sono più opportuni à tal fine. In verità frà i mezzi per conservar lo splendore dell'Ordine Clericale, e della Reggia Ecclesiastica; un de' più efficaci è la copia de quei beneficii, i quali non obbligano à residenza. E per conoscerne da' suoi principii l'istituzione, e l'utilità, conviene avvertire, che quando manca il necessario, non si può pensare al giovevole: e che però insegna il Filosofo, prima essersi ritrovate le arti, che sovengono alle necessità della vita, e di poi rivolto l'ingegno all'invenzion di quelle, che servono alla felicità della vita. Ora il necessario ne ministrerli Ecclesiastici è, che i popoli habbiano gl'amministratori de' Sacramenti, gl'insegnatori della Dottrina, e i culti del Tempio. Finché questi mancassero, sarebbe gravissimo abuso distrarre in altro le rendite delle Chiese. Quà haurèi domandato il Soave, se di questi l'età presente è più scarsa, che quelle, tanto da lui commendate. Certo non erano così provvedute allora, e tutte le Città de' Vesconi, e tutte le Ville de' Curati, e tutte le Contrade de' Parocchiani come al presente. Quanto era minore la copia delle Chiese assiduamente officiate, e de' Religiosi per ogni parte, che predicassero, che confessassero, che sacrisseassero, che salmeggiassero con assidua frequenza? Onde più tosto è convenuto di mettere argini al torrente della pietà, e di limitar l'abbondanza dell'Ordin Regulari. Ma dapoiché s'è supplito il ampliamente al bisogno de' luoghi particolari, non era forse opportuno di provveder anche ad una Corte, & ad una Reggia universale, la quale potesse alimentare, e remunerare gran numero d'huomini scienziati, nobili, e benemeriti, i quali servissero à questa Repubblica, e si dedicassero à Dio specialmente in questa vita? Nel vero il più dannoso, e il più irrimediabile mancamento delle Comunità, è la scarsità de' guiderdoni, non potendosi dar questi senza impoverire il pubblico. Che se i premi fossero così pronti come i castighi, non meno sarebbe agevole il far germogliare le insigni virtù, che il diradicare l'empie sceleratezze. Posto ciò nella Gerarchia Ecclesiastica l'unico errario di tali alimenti, e di tali guiderdoni sono i beneficii semplici. Adunque l'abbondanza di questi è la mammella per nutrir la virtù nella Chiesa (a).*

(a) Pallavic. Inter-
dei Conc. l. 6. c. 17. n. 3.

11. *Ma si risponderà, che sarebbe così, quando la distribuzione si facesse à proporzione del merito. Ed io replico, che non trattasi què di lodar, è di biasimar i distributori, i quali in varii tempi sono varii, or buoni, or mediocri, or cattivi, come in tutte le Repubbliche, nelle quali non si è giudicato però mai, che sia nociva la deputazione de' premi, per la mala amministrazione de' premiatori. Questo difetto, come quello, che è più, è meno è inseparabile dalla condizione humana, si biasima in Roma ogni dì da' Predicatori sì in Pulpiti, da' Teologi nelle Stampe. Ma io, domando, se quantunque, non ostante tutte le buone leggi, si erri poi, ora per ignoranza, ora per affetto, nel dispensare i guiderdoni, rischia profittuole, che sia nella Chiesa questo errario di premi, è che non ci sia, come vorrebbe il Soave? Chi può dubitare della risposta? Essendoci avoiente il concedo, che alcuni indegni sono arricchiti, alcuni degni scarsamente provveduti, mà togliendosi, seguirebbe, che niun degno conseguirebbe nulla, non ci sarebbe Patria comune, Reggia*

comune.

comune. Ogn'uno converrebbe, che se volesse vivere di quella Chiesa, stesse à confessare, & à s'abbeverare nelle Terre particolari, senza affinarsi in dottrina, e in senno nell'eccellente scuola della frequenza. E ciò, che sarebbe peggio mancherebbe il Principe Ecclesiastico, che manlene in unità, in regola, & in decoro tutta la Chiesa, come da noi più volte si è dimostrato. Non può negarsi, che con tutte le imperfezioni della Corte Romana, ella sola non allievi, e mantenga un gran numero d'huomini letterati, massimamente in lettere Sacre. E dove in molte dell'altre son salariati per lo più Cortigiani di presenza, e di spalliera; ella ricerca, e remunera ne suoi quelle doti, che sono proprie della natura ragionevole, e della Religion Christiana, che rendono felice la Repubblica in terra, ed agevolano à suoi Cittadini il felicitarsi in Cielo.

12. Aggiungo, che i medesimi eccetti dell'entrate Ecclesiastiche, i quali accadono talora quivi in una persona istessa, con offesa della giustizia distribuita, convertonsi in beneficio d'immumerabili. Percioche gli stimoli unii, e della coscienza, e della riputazione, spingono quei dovitosi Prelati à far opera di magnifica pietà in grandissimo honor di Dio, sollevamento de' poveri, nutrimento de' Poverarii, ornamento della Reggia Ecclesiastica. Tantoche tali opere pie fatte in Roma solo in due secoli bastarebbono per render venerabile, & ammirabile la nostra Religione agli sguardi di tutti i Monarchi Maomettani, e Gentili. E pur ciò non si vede à gran lontananza usarsi dagl'arricchiti nel favore dell'altre Corti: ed è un bene, che succede etiandio posta la disordinata dispensazione de' beneficii non obbligati à residenza. In fine vogliamo chiarirci, se il parere del Soave sia buono. Domandiamone il voto à tutti i Principi, ed à tutte le Signorie Castoliche. Proponga il Papa una Legge, che tutti i beneficii diventino di residenza, e vedremo se alcun Potentato sia per approvarla, & se ciascuno giudicherà necessario pel buon governo, che molti di que' beneficii, de' quali compete à lui la preferenziazione, possano darsi à chi non rispegga, ma stia impiegato ne' ministerii della Repubblica. Ne in ciò dobbiamo dolerci de' Principi. Allora più tosto le doglianze sarebbono giuste, quando escludessero dal manteggio gl'Ecclesiastici, i quali più ordinariamente faranno inchinati à consigli più, e religiosi, che i secolari.

13. Ne perche tali Prebendati sieno liberi dal risiedere, & di leggiera importanza l'obbligo, che loro s'impone (e che deride il Soave, perche egli forse non l'osservava) cioè di recitare intorno ad un ora, e mezza d'orazione quotidiana, sotto pena di peccato mortale, e con debito in coscienza di rendere i frutti: Ed oltre à ciò l'inalibiltà per la vita matrimoniale: il che riesce di tanto più ad applicar gl'huomini alla contemplazione celeste, & fissarli ne'li studii, & mantenere lo splendore della nobiltà nelle famiglie; ed è peso tanto grave, macchiando l'anima, la riputazione, la prole di chi non osserva il consiglio difficilissimo della continenza. Le istanze perpetue della Germania pel matrimonio de' Sacerdoti, testificano, se anche tolta la residenza, resti una gravissima pensione à Beneficiarij. Hucusque Cardinalis Pallavicinus, qui & præfatis oneribus alia potuisset adjungere, Beneficiariis merè simplicibus inherencia, ut elemosynas distribuendi, & missas per interpositam personam celebrandi, & festum in anniversario Sancti titularis agendi, & Ecclesiam, illiusque domos, ac prædiorum aedes, reparandi, & varii ministris, vel operariis, Ecclesie servitio deputatis, congruum porrigendi stipendium, & alia hujusmodi, quæ crumenam Beneficiarii non implent, sed proventus ejus exhauriunt.

14. Habent ex eloquio ejusdem Pallavicini Contradictores Auctorem dispositionis, quam ipsi promouent. Centum ab hinc annis, & ultra illam posuit in propatulo Paulus Suavis, sive Marcus Antonius de Dominis, celeberrimus Ecclesiasticus potestatis impugnator, cujus paralogismata audisse, confutasse est. Certè talem Parentem habere, nulli decus affert, sed multum infert opprobrii: igitur etiam qui eundem publicè adussit, aer, qui ejusdem cineres dispersos à

Car-

Carnifice excepit, sunt testes depravatæ illius conscientiæ, falsæ doctrinæ, pessimorum morum, ac detestatæ memoriæ. Quem ergò non pudeat, talem An-
 resignatum sequi, ac tantis vituperiis notatis Directoris vestigia calcare? Pro-
 fectò ipsius prava, & importuna effata prosequi, in medium ponere, refricare,
 quæ Scriptores, quæ Accademix, quæ Theologi primæ notæ jam à tempore
 adeò prolixo dispescuerunt, non est sapienter loqui, sed veritatem agni-
 tam impugnare: non virum doctum, & literatum agere; sed
 insipientis omninò scioli figuram representare: non lyceum
 demum aperire, sed ad platagen Archimæ deci-
 dere. Parcimus tamèn in hac parte
 Contradictoribus, quia
 mitius de illis
 opinantes censemus, eos ità scripsisse ad opportu-
 nitatem suæ causæ, ut aliis placerent potius,
 quàm ut verum eorum sensum
 orbi literario denuntia-
 rent. Sed de
 his satis.

PROBATIONES VARIÆ IMMVNITATIS BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T IX.

In quo SCRIPTURALITER, ex analogiâ Sacerdotum, & Levitarum Legis Mosaycæ ad Beneficiarios novæ Legis, probatur quod Clerici possidentes Beneficia merè simplicia, quantum est in se, nullo servitii personalis, & residentie onere sunt adstricti, præter Divini Officii recitationem.

S U M M A R I U M.

- 1 Onus residentie personalis Beneficarii merè simplices, vel nunquam habuerunt, vel si habuerunt, jam fuit justis de causis sublatum.
- 2 Cum tota frequentes Ecclesia, quod Beneficarii merè simplices exempti sint ab onere personalis residentie, ut quid hoc onus eis ingerere?
- 3 Origo beneficiorum refertur ad decimas, & oblationes veteris testamenti, quarum erant participes Sacerdotes, & Levitæ: eorumque recensentur officia.
- 4 Sacerdotes, & Levitæ non omnes poterant quotidie, neque crebro eorum officium exercere apud Tabernaculum, & Arcam fœderis, ac in Templo Hierusalem.
- 5 Arca fœderis Domini, & Tabernaculum non habebant situm immutabilem, sed ordinariè manebant, ubi Pontifex morabatur. Variis in locis mansit Arca, & in variis Tabernaculum.
- 6 Templum Hierusalem in tali loco erat, ut non possent omnes Levitæ, ac Sacerdotes per Palestinam, Asiam, & Europam distributi, crebro illuc accedere ad ministrandum.
- 7 In Synagogis tria fieri poterant, orare, docere, & plectere delinquentes. In eis verò Sacerdotale, ac Levitale officium non exercebatur.
- 8 Sacrificia veteris legis in unico loco offerebantur, ad differentiam sacrificii novæ legis. Esse autem non poterat, quod tot Levitæ simul ibi ministrarent.
- 9 Sacerdotes, & Levitæ non quotidie sacrificabant, & ministrabant omnes in Tem-

Templo, sed per turnum, secundum vires suas.

- 10 Omnes Sacerdotes, & Levite in Templo poterant, sed non omnes tenebantur ministrare, & tamē proventus Levitales percipiebant.
- 11 Pontifex, ac Sacerdotes, & Levite in Hierusalem, et circa eam commorantes, tenebantur ibidem ministrare. Ceteri longe distantes poterant, sed non debebant.
- 12 Sicut distum est de Sacerdotibus, & Levitis Moysaïcis, ita etiam non omnes Beneficarii tenentur in Ecclesiis designatis ministrare, & apud ipsos residere.
- 13 Si Levite prefati, & Sacerdotes non ministrabant in Templo Decimas, & proventus suo ordinis debitos percipiebant: ministrantes verò etiam sportulas obtinebant.
- 14 Erant in lege Moysi præbende Levitales distinctæ à diurnis distributionibus: Beneficium merè simplicibus licet gaudent Clerici, etiam si Ecclesiæ non deferant.

QUID tentatis Deum imponere iugum super cervices discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus. Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum & illi, ait Princeps Apostolorum Petrus in Concilio Hierosolymitano, adversus quosdam perorans, qui zelo improvido, & intemperante onus observandi legales caeremonias Christifidelibus ingerere satagebant (a). Idipsum innui per nos potest non

(a) Actuum c. 15.
cap. 1.

inopportunè Contradictoribus, qui Beneficiarios merè simplices residentie, ac servitii personalis obligatione involvere collabrant, quæ vel nunquam fuit, vel si unquam ejus extitit ulla ratio; jam iustitiâ, & æquitate sic deposcente, prorsus evanuit: tale quippè iugum præsefererebat, ut illud neque Patres nostri, neque nos portare potuerimus. Itaque sine causâ, sine ulla necessitate, sine debito, sine consilio, Contradictores ipsi, Sacris Scripturis vim facere; Patrum sententias extrâ propriam orbitam trahere; praxim Ecclesiæ intervertere; Doctorum tandem dicta convellere conantur; ut temporarij serviant, ac politicè illi rationi lenocinentur; quâ Prælatos, Cardinales, & Aulicos Romanæ Curie, aliorumque locorum Clericos, Episcopos, Regibus, & Principibus obsequia sua præstantes, à beneficiis merè simplicibus gestiunt ablegare.

2. Nec minùs mirandum, quàm sanè ridendum est, quantâ verbositate, quantâque oris clamorositate coarcent, ut pro dogmate Christianæ veritatis constituant, debitum residentie, atque personalis servitii, à Beneficiariis merè simplicibus, exhibendum Ecclesiis illis, in quibus earum beneficia sunt erecta: non secus ac, si tota summa perfectionis ecclesiasticæ, totaque vis disciplinæ Clericalis esset in hoc minuto articulo collocata. Ad istorum igitur os totalitè obstruendum, si omnes rationes deficerent; si cuncta jura decissent, iustificantiæ exemptionem ipsorum Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie, & personalis servitii, Ecclesiæ beneficii, exhibendi; illud solum Sancti Augustini posset adagium satis esse: *Si quid per universum orbem frequentat Ecclesia, de eo quin rectè fiat, disputare insolentissima infamia est* (b). Vidimus in universâ Italiâ, Galliâ, Hispaniâ, Lusitaniâ, Germaniâ, Poloniâ, Hungariâ, Sicilia, & generalitèr in cunctis Regnis, & Provinciis Christianitatis, Clericos, qui beneficia merè simplicia possident, personale servitium Ecclesiis suorum beneficiorum nullatenus exhibere, atque apud illas ex obligatione non residere: velle, ergò disputare quin legitima, & iusta sit eorum exemptio ab hujusmodi onere servitii personalis, & residentie, insolentissima infamia est, diceret Augustinus. Nos autem aliam illationem inde deducimus, nempe quod si Beneficarii merè simplices à residentie debito salvâ conscientia non possent eximi, sequeretur,

(b) S. August. epist.
118.

totam

totam Ecclesiam, per totum universum orbem positam, in errore versari, ac jam à multis seculis errare: quod asserere, non est sapere, sed elleboro veracius indigere.

3. Verum quia rationes multæ non desunt, exemptionem ipsam iustificantes; eandem jam inproprio loco non ponamus. Et quoniam origo beneficiorum refertur ad præbendas, quas Sacerdotes, & Levitæ veteris Testamenti possidebant in proventibus, oblationibus, decimis, & primitiis consistentes, quas à duodecim Tribus Israel percipiebant; videamus, an hinc aliquid causæ nostræ proficuum deducatur præter ea, quæ suprà atque ab initio totius nostri Operis allegavimus (a). Sacerdotes, & Levitæ propter proventus, oblationes, decimas, & primitias præfatas, Deo dicatas, & de quibus ipsi participabant; erant veluti totidem beneficiati. Sacerdotum autem tamquam à Pontifice distinctiorum, officia erant offerre victimas, & sacrificia super altare holocausti (b): Ignem in ipso altari, subiciendo quotidie ligna, nutrire (c): His quotidie inceptum super altare thymiatis adolere (d): Bis pariter quotidie lucernas super candelabro aureo concinnare (e): Singulis Sabbatis duodecim panes calidos mense propositionis apponere (f): Vaccam rufam imolare (g): Mulieres in casu Zelotypiæ adjuvare (h): Inter lepram, & lepram discernere (i): & alia facere, de quibus apud Doctores (l).

4. Levitarum pariter officium erat Sacerdotibus sacrificantibus deservire (m): In Tabernaculo foederis Domini ministrare (n): Ipsumque Tabernaculum, ac ejus Arcam de loco ad locum transferre (o): Tametsi in transitu Jordanis, & in circuitu murorum Jerico, delata fuerit, non à Levitis, sed à Sacerdotibus (p): Et alia facere, de quibus Doctores (q): & ipse sacer textus in libris Paralipomenon (r). Porro cuncti viri Tribu Levi, Sacerdotes unà cum Levitis complectente erant centum viginti millia (s): non omnes in Hierusalem, neque omnes in uno loco morantes, sed hæc illuc per totum Regnum Israeliticum residentes, & incolentes quadraginta octo Urbes, quæ illis ad inhabitandum fuerunt jussu Moysis destinatæ (t). Insuper infinitus numerus Hebræorum per varias Regiones Europæ, Asiæ &c. morabatur (u): addit ut Philo de illis scriberet: *“Judæos unagene non capis propter hominum multitudinem, quapropter plurimas, ac fortunatissimas Urbes in Europæ, Asiæque provinciis, ac insulis colunt”* (x). Inter hos autem qui dabitur fuisse quoque viros ordinis Leviticæ Moraliter verò inverisimile videtur, ne impossibile fuisse dicamus, quod hi omnes Sacerdotes, & Levitæ, in tam diffisis locis habitantes, possent assidue, atque quotidie, vel crebrò Sacerdotale, ac Leviticum exercere munus in loco, ubi erant Tabernaculum, & Arca foederis Domini, & successivè apud Hierosolymas ministrare in Templo, quod ibi à Salomone fuerat constitutum.

5. Porro quoad Arcam, & Tabernaculum, hæc situm immutabilem non habebant, sed de loco ad locum movebantur, etiam postquam Israelitæ ad terram promissionis pervenerant: & ordinariè in illo loco manebant, ubi Pontifex morabatur (y). *Tabernaculum* primò fuit in Galgalis, tempore Josué (z). Secundò fuit in Silo, tempore Samuelis (aa). Tertiò fuit in Nobe, tempore Davidis (bb). Quartò fuit in Gabaa, tempore Salomonis (cc). Quintò fuit in Hierusalem, ipso Salomone regnante (dd). *Ara* quoque fœderis Domini primò fuit cum Tabernaculo in Galgalis, & in Silo. Deindè fuit in Castris Israel, pugnantis contra Philistæos (ee). Postèa fuit in Azoto in Templo Dagon (ff). Indè fuit in Accaron (gg). Postmodum in agrum Josué Bethsamitæ (bb). Deindè in Cariathiarim in domum Abinadab (ii). Successivè in domum Obbededom Gethæi (ll). Demùm in Civitate David (mm). Quis dicat autem 120. milia. Sacerdotum; & Levitarum, per tot, ac tam remota loca totius Palæstine, Asiæ, Europæ, aliarumque Regionum, & Provinciarum fuisse Arcam, & Tabernaculum profectos, talitèr ut apud utrumque, vel alterutrum residerent, atque personalitèr ministrarent.

Brasch.de Libert.Eccl. Tom.IV.

L

6. Ovoid

- [illegible]

6. Quoad Templum verò Salomonis, hoc fuit ædificatum in Hierusalem urbe præcipuâ Palæstinæ, in extremâ parte Tribus Benjamin, loco valdè distante ab Urbibus Levitalibus, è quibus non est probabile, quod possent jugiter Sacerdotes, & Levitæ profuere, ut assidue in Templo personaliter ministrarent. Ipsaque Urbs multò magis distabat ab aliis Regionibus Europæ, Asiæ, atque Insularum Maris, in quibus Judæi, negotii, & mercaturæ gratiâ, vel aliis de causis commorabantur, à quibus non est credibile, quod se Hierosolymam conferrent, ut ibidem in Templo jugiter ministrarent. Et si dicatur, quod licet adesset unicum Tabernaculum in Judæâ, cui postea successit Templum, à Salomone constructum, unicum pariter in Hierusalem; tamén plures aderant Synagogæ per totam Palæstinam, ubi poterant Sacerdotes, & Levitæ proprio officio defungi; hoc nihil afficit; quippè tamen adesset antiquissima Synagoga in Masphâ, ubi Samuel populum congregavit (a), aliæ adessent Antiochiæ, Damascus, Athenis, Salaminæ, Corinthi, de quibus in Actibus Apostolorum (b), nec desessent alia in totâ Judæâ (c). In ipsâque solâ Urbe Hierusalem, tempore excidii, quod passæ est 480. Synagogæ publicæ adessent (d): Imò in singulis Civitatibus videatur adfuisse Synagogas Judæorum: Legitur enim in Scripturis: *à temporibus antiquis habet in singulis Civitatibus Moyses, qui cum prædicant in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur* (e). Attamen advertendum est, quod Synagogæ non erant loca, in quibus Sacerdotes, & Levitæ possent officia proprii ordinis exercere.

7. Sanè Synagogæ ad triplicem tantum usum erant erectæ, nempe primò ad orandum (f), undè dicitur apud S. Matthæum: *qui amant in Synagogis orare* (g). Secundò ad prædicandam, & docendam Dei legem (h). Idèò dicitur de Christo: *erat prædicant in Synagogis Galilee* (i). Tertiò ad puniendos delinquentes (j): Undè clamabat Dominus: *in Synagogis suis flagellabunt eos* (m): Et ex illis flagellabitis in Synagogis vestris &c. (n). Quæ tria fusiùs explicant Franciscus Toletus (o), Augustinus Tornellus (p), & alii: Primum autem officium orandi non erat proprium Sacerdotum, & Levitarum, sed commune omnium. Tertium plectendi delinquentes, ad Ministros pertinebat, à Sacerdotum Principe deputatos (q). Secundum, docendi, ac prædicandi legem, erat munus Scribarum, & Phariseorum (r), qui non omnes ex Tribu Levi, sed ex cunctis aliis Tribus indistinctè promoti erant (s), de quibus ait D. Jo: Chrysoströmus: *per omnes Tribus in duodecim partes disseminati erant Pharisei* (t). Et ità docere legem in Synagogis, non erat Levitale, vel Sacerdotale munus implere, sed Legisdoctoris officio perfungi: adeòque Levitæ ipsi, ac Sacerdotes non poterant ordines suos implere, nisi in Templo, & non in Synagogis.

8. Imò docet D. Thomas, quod in veteri lege noluit Deus, ut ei in pluribus locis, sed in uno tantum, sacrificia exhiberentur, ad differentiam legis novæ, ac propterea fuit distinctus apud Judæos locus sacrificii à locis doctrinæ, sive à Synagogis: *ut firmaretur in animis hominum fides unitatis divinæ, voluit Deus, ut in uno loco tantum sibi sacrificium offerretur: & iterum, ut per hoc ostenderet; quod corporalis cultus non propter se erat ei acceptus: & idèò compecebantur, ne passim, & ubique sacrificia offerrent. Sed cultus novæ legis, in cujus sacrificio spiritalis gratia continetur, est secundum se Deo acceptus, & idèò multiplicatio Altarium, & Templorum acceptatur in novâ lege* (u). Hæc Angelicus Doctor. Si ergò in unico tantum loco, in uno solo Templo Hierusalem erant oblationes sacrificiorum, ex consequenti est, quod Levitæ, ac Sacerdotes legis Moysæ non possent munera Sacerdotalia, & Levitica exercere, nisi in eodem unico Templo. Id autem quomodo credibile est, quod exercuerint 120. millia virorum ordinis Levitici, & quod longè distantes à Hierusalem, per totum orbem disseminati, possent idipsum competentem modo, & facilitate exercere?

(a) 1. Regum cap. 7. num. 5.

(b) Act. Apost. c. 9. n. 1. c. 13. n. 5. c. 14. n. 1. c. 17. n. 1. c. 18. n. 4.

(c) Matth. c. 4. n. 4. 23. Luc. c. 4. n. 15.

(d) Martin. Bezan. Analog. vet. c. 200. Test. c. 11. art. 12. n. 410. (e) Act. Apost. c. 13. num. 11.

(f) Judith c. 12. Psalm. 137. n. 1. c. 13. n. 1. c. 14. n. 1. c. 15. n. 1. c. 16. n. 1. c. 17. n. 1. c. 18. n. 1. c. 19. n. 1. c. 20. n. 1. c. 21. n. 1. c. 22. n. 1. c. 23. n. 1. c. 24. n. 1. c. 25. n. 1. c. 26. n. 1. c. 27. n. 1. c. 28. n. 1. c. 29. n. 1. c. 30. n. 1. c. 31. n. 1. c. 32. n. 1. c. 33. n. 1. c. 34. n. 1. c. 35. n. 1. c. 36. n. 1. c. 37. n. 1. c. 38. n. 1. c. 39. n. 1. c. 40. n. 1. c. 41. n. 1. c. 42. n. 1. c. 43. n. 1. c. 44. n. 1. c. 45. n. 1. c. 46. n. 1. c. 47. n. 1. c. 48. n. 1. c. 49. n. 1. c. 50. n. 1. c. 51. n. 1. c. 52. n. 1. c. 53. n. 1. c. 54. n. 1. c. 55. n. 1. c. 56. n. 1. c. 57. n. 1. c. 58. n. 1. c. 59. n. 1. c. 60. n. 1. c. 61. n. 1. c. 62. n. 1. c. 63. n. 1. c. 64. n. 1. c. 65. n. 1. c. 66. n. 1. c. 67. n. 1. c. 68. n. 1. c. 69. n. 1. c. 70. n. 1. c. 71. n. 1. c. 72. n. 1. c. 73. n. 1. c. 74. n. 1. c. 75. n. 1. c. 76. n. 1. c. 77. n. 1. c. 78. n. 1. c. 79. n. 1. c. 80. n. 1. c. 81. n. 1. c. 82. n. 1. c. 83. n. 1. c. 84. n. 1. c. 85. n. 1. c. 86. n. 1. c. 87. n. 1. c. 88. n. 1. c. 89. n. 1. c. 90. n. 1. c. 91. n. 1. c. 92. n. 1. c. 93. n. 1. c. 94. n. 1. c. 95. n. 1. c. 96. n. 1. c. 97. n. 1. c. 98. n. 1. c. 99. n. 1. c. 100. n. 1. c. 101. n. 1. c. 102. n. 1. c. 103. n. 1. c. 104. n. 1. c. 105. n. 1. c. 106. n. 1. c. 107. n. 1. c. 108. n. 1. c. 109. n. 1. c. 110. n. 1. c. 111. n. 1. c. 112. n. 1. c. 113. n. 1. c. 114. n. 1. c. 115. n. 1. c. 116. n. 1. c. 117. n. 1. c. 118. n. 1. c. 119. n. 1. c. 120. n. 1. c. 121. n. 1. c. 122. n. 1. c. 123. n. 1. c. 124. n. 1. c. 125. n. 1. c. 126. n. 1. c. 127. n. 1. c. 128. n. 1. c. 129. n. 1. c. 130. n. 1. c. 131. n. 1. c. 132. n. 1. c. 133. n. 1. c. 134. n. 1. c. 135. n. 1. c. 136. n. 1. c. 137. n. 1. c. 138. n. 1. c. 139. n. 1. c. 140. n. 1. c. 141. n. 1. c. 142. n. 1. c. 143. n. 1. c. 144. n. 1. c. 145. n. 1. c. 146. n. 1. c. 147. n. 1. c. 148. n. 1. c. 149. n. 1. c. 150. n. 1. c. 151. n. 1. c. 152. n. 1. c. 153. n. 1. c. 154. n. 1. c. 155. n. 1. c. 156. n. 1. c. 157. n. 1. c. 158. n. 1. c. 159. n. 1. c. 160. n. 1. c. 161. n. 1. c. 162. n. 1. c. 163. n. 1. c. 164. n. 1. c. 165. n. 1. c. 166. n. 1. c. 167. n. 1. c. 168. n. 1. c. 169. n. 1. c. 170. n. 1. c. 171. n. 1. c. 172. n. 1. c. 173. n. 1. c. 174. n. 1. c. 175. n. 1. c. 176. n. 1. c. 177. n. 1. c. 178. n. 1. c. 179. n. 1. c. 180. n. 1. c. 181. n. 1. c. 182. n. 1. c. 183. n. 1. c. 184. n. 1. c. 185. n. 1. c. 186. n. 1. c. 187. n. 1. c. 188. n. 1. c. 189. n. 1. c. 190. n. 1. c. 191. n. 1. c. 192. n. 1. c. 193. n. 1. c. 194. n. 1. c. 195. n. 1. c. 196. n. 1. c. 197. n. 1. c. 198. n. 1. c. 199. n. 1. c. 200. n. 1. c. 201. n. 1. c. 202. n. 1. c. 203. n. 1. c. 204. n. 1. c. 205. n. 1. c. 206. n. 1. c. 207. n. 1. c. 208. n. 1. c. 209. n. 1. c. 210. n. 1. c. 211. n. 1. c. 212. n. 1. c. 213. n. 1. c. 214. n. 1. c. 215. n. 1. c. 216. n. 1. c. 217. n. 1. c. 218. n. 1. c. 219. n. 1. c. 220. n. 1. c. 221. n. 1. c. 222. n. 1. c. 223. n. 1. c. 224. n. 1. c. 225. n. 1. c. 226. n. 1. c. 227. n. 1. c. 228. n. 1. c. 229. n. 1. c. 230. n. 1. c. 231. n. 1. c. 232. n. 1. c. 233. n. 1. c. 234. n. 1. c. 235. n. 1. c. 236. n. 1. c. 237. n. 1. c. 238. n. 1. c. 239. n. 1. c. 240. n. 1. c. 241. n. 1. c. 242. n. 1. c. 243. n. 1. c. 244. n. 1. c. 245. n. 1. c. 246. n. 1. c. 247. n. 1. c. 248. n. 1. c. 249. n. 1. c. 250. n. 1. c. 251. n. 1. c. 252. n. 1. c. 253. n. 1. c. 254. n. 1. c. 255. n. 1. c. 256. n. 1. c. 257. n. 1. c. 258. n. 1. c. 259. n. 1. c. 260. n. 1. c. 261. n. 1. c. 262. n. 1. c. 263. n. 1. c. 264. n. 1. c. 265. n. 1. c. 266. n. 1. c. 267. n. 1. c. 268. n. 1. c. 269. n. 1. c. 270. n. 1. c. 271. n. 1. c. 272. n. 1. c. 273. n. 1. c. 274. n. 1. c. 275. n. 1. c. 276. n. 1. c. 277. n. 1. c. 278. n. 1. c. 279. n. 1. c. 280. n. 1. c. 281. n. 1. c. 282. n. 1. c. 283. n. 1. c. 284. n. 1. c. 285. n. 1. c. 286. n. 1. c. 287. n. 1. c. 288. n. 1. c. 289. n. 1. c. 290. n. 1. c. 291. n. 1. c. 292. n. 1. c. 293. n. 1. c. 294. n. 1. c. 295. n. 1. c. 296. n. 1. c. 297. n. 1. c. 298. n. 1. c. 299. n. 1. c. 300. n. 1. c. 301. n. 1. c. 302. n. 1. c. 303. n. 1. c. 304. n. 1. c. 305. n. 1. c. 306. n. 1. c. 307. n. 1. c. 308. n. 1. c. 309. n. 1. c. 310. n. 1. c. 311. n. 1. c. 312. n. 1. c. 313. n. 1. c. 314. n. 1. c. 315. n. 1. c. 316. n. 1. c. 317. n. 1. c. 318. n. 1. c. 319. n. 1. c. 320. n. 1. c. 321. n. 1. c. 322. n. 1. c. 323. n. 1. c. 324. n. 1. c. 325. n. 1. c. 326. n. 1. c. 327. n. 1. c. 328. n. 1. c. 329. n. 1. c. 330. n. 1. c. 331. n. 1. c. 332. n. 1. c. 333. n. 1. c. 334. n. 1. c. 335. n. 1. c. 336. n. 1. c. 337. n. 1. c. 338. n. 1. c. 339. n. 1. c. 340. n. 1. c. 341. n. 1. c. 342. n. 1. c. 343. n. 1. c. 344. n. 1. c. 345. n. 1. c. 346. n. 1. c. 347. n. 1. c. 348. n. 1. c. 349. n. 1. c. 350. n. 1. c. 351. n. 1. c. 352. n. 1. c. 353. n. 1. c. 354. n. 1. c. 355. n. 1. c. 356. n. 1. c. 357. n. 1. c. 358. n. 1. c. 359. n. 1. c. 360. n. 1. c. 361. n. 1. c. 362. n. 1. c. 363. n. 1. c. 364. n. 1. c. 365. n. 1. c. 366. n. 1. c. 367. n. 1. c. 368. n. 1. c. 369. n. 1. c. 370. n. 1. c. 371. n. 1. c. 372. n. 1. c. 373. n. 1. c. 374. n. 1. c. 375. n. 1. c. 376. n. 1. c. 377. n. 1. c. 378. n. 1. c. 379. n. 1. c. 380. n. 1. c. 381. n. 1. c. 382. n. 1. c. 383. n. 1. c. 384. n. 1. c. 385. n. 1. c. 386. n. 1. c. 387. n. 1. c. 388. n. 1. c. 389. n. 1. c. 390. n. 1. c. 391. n. 1. c. 392. n. 1. c. 393. n. 1. c. 394. n. 1. c. 395. n. 1. c. 396. n. 1. c. 397. n. 1. c. 398. n. 1. c. 399. n. 1. c. 400. n. 1. c. 401. n. 1. c. 402. n. 1. c. 403. n. 1. c. 404. n. 1. c. 405. n. 1. c. 406. n. 1. c. 407. n. 1. c. 408. n. 1. c. 409. n. 1. c. 410. n. 1. c. 411. n. 1. c. 412. n. 1. c. 413. n. 1. c. 414. n. 1. c. 415. n. 1. c. 416. n. 1. c. 417. n. 1. c. 418. n. 1. c. 419. n. 1. c. 420. n. 1. c. 421. n. 1. c. 422. n. 1. c. 423. n. 1. c. 424. n. 1. c. 425. n. 1. c. 426. n. 1. c. 427. n. 1. c. 428. n. 1. c. 429. n. 1. c. 430. n. 1. c. 431. n. 1. c. 432. n. 1. c. 433. n. 1. c. 434. n. 1. c. 435. n. 1. c. 436. n. 1. c. 437. n. 1. c. 438. n. 1. c. 439. n. 1. c. 440. n. 1. c. 441. n. 1. c. 442. n. 1. c. 443. n. 1. c. 444. n. 1. c. 445. n. 1. c. 446. n. 1. c. 447. n. 1. c. 448. n. 1. c. 449. n. 1. c. 450. n. 1. c. 451. n. 1. c. 452. n. 1. c. 453. n. 1. c. 454. n. 1. c. 455. n. 1. c. 456. n. 1. c. 457. n. 1. c. 458. n. 1. c. 459. n. 1. c. 460. n. 1. c. 461. n. 1. c. 462. n. 1. c. 463. n. 1. c. 464. n. 1. c. 465. n. 1. c. 466. n. 1. c. 467. n. 1. c. 468. n. 1. c. 469. n. 1. c. 470. n. 1. c. 471. n. 1. c. 472. n. 1. c. 473. n. 1. c. 474. n. 1. c. 475. n. 1. c. 476. n. 1. c. 477. n. 1. c. 478. n. 1. c. 479. n. 1. c. 480. n. 1. c. 481. n. 1. c. 482. n. 1. c. 483. n. 1. c. 484. n. 1. c. 485. n. 1. c. 486. n. 1. c. 487. n. 1. c. 488. n. 1. c. 489. n. 1. c. 490. n. 1. c. 491. n. 1. c. 492. n. 1. c. 493. n. 1. c. 494. n. 1. c. 495. n. 1. c. 496. n. 1. c. 497. n. 1. c. 498. n. 1. c. 499. n. 1. c. 500. n. 1. c. 501. n. 1. c. 502. n. 1. c. 503. n. 1. c. 504. n. 1. c. 505. n. 1. c. 506. n. 1. c. 507. n. 1. c. 508. n. 1. c. 509. n. 1. c. 510. n. 1. c. 511. n. 1. c. 512. n. 1. c. 513. n. 1. c. 514. n. 1. c. 515. n. 1. c. 516. n. 1. c. 517. n. 1. c. 518. n. 1. c. 519. n. 1. c. 520. n. 1. c. 521. n. 1. c. 522. n. 1. c. 523. n. 1. c. 524. n. 1. c. 525. n. 1. c. 526. n. 1. c. 527. n. 1. c. 528. n. 1. c. 529. n. 1. c. 530. n. 1. c. 531. n. 1. c. 532. n. 1. c. 533. n. 1. c. 534. n. 1. c. 535. n. 1. c. 536. n. 1. c. 537. n. 1. c. 538. n. 1. c. 539. n. 1. c. 540. n. 1. c. 541. n. 1. c. 542. n. 1. c. 543. n. 1. c. 544. n. 1. c. 545. n. 1. c. 546. n. 1. c. 547. n. 1. c. 548. n. 1. c. 549. n. 1. c. 550. n. 1. c. 551. n. 1. c. 552. n. 1. c. 553. n. 1. c. 554. n. 1. c. 555. n. 1. c. 556. n. 1. c. 557. n. 1. c. 558. n. 1. c. 559. n. 1. c. 560. n. 1. c. 561. n. 1. c. 562. n. 1. c. 563. n. 1. c. 564. n. 1. c. 565. n. 1. c. 566. n. 1. c. 567. n. 1. c. 568. n. 1. c. 569. n. 1. c. 570. n. 1. c. 571. n. 1. c. 572. n. 1. c. 573. n. 1. c. 574. n. 1. c. 575. n. 1. c. 576. n. 1. c. 577. n. 1. c. 578. n. 1. c. 579. n. 1. c. 580. n. 1. c. 581. n. 1. c. 582. n. 1. c. 583. n. 1. c. 584. n. 1. c. 585. n. 1. c. 586. n. 1. c. 587. n. 1. c. 588. n. 1. c. 589. n. 1. c. 590. n. 1. c. 591. n. 1. c. 592. n. 1. c. 593. n. 1. c. 594. n. 1. c. 595. n. 1. c. 596. n. 1. c. 597. n. 1. c. 598. n. 1. c. 599. n. 1. c. 600. n. 1. c. 601. n. 1. c. 602. n. 1. c. 603. n. 1. c. 604. n. 1. c. 605. n. 1. c. 606. n. 1. c. 607. n. 1. c. 608. n. 1. c. 609. n. 1. c. 610. n. 1. c. 611. n. 1. c. 612. n. 1. c. 613. n. 1. c. 614. n. 1. c. 615. n. 1. c. 616. n. 1. c. 617. n. 1. c. 618. n. 1. c. 619. n. 1. c. 620. n. 1. c. 621. n. 1. c. 622. n. 1. c. 623. n. 1. c. 624. n. 1. c. 625. n. 1. c. 626. n. 1. c. 627. n. 1. c. 628. n. 1. c. 629. n. 1. c. 630. n. 1. c. 631. n. 1. c. 632. n. 1. c. 633. n. 1. c. 634. n. 1. c. 635. n. 1. c. 636. n. 1. c. 637. n. 1. c. 638. n. 1. c. 639. n. 1. c. 640. n. 1. c. 641. n. 1. c. 642. n. 1. c. 643. n. 1. c. 644. n. 1. c. 645. n. 1. c. 646. n. 1. c. 647. n. 1. c. 648. n. 1. c. 649. n. 1. c. 650. n. 1. c. 651. n. 1. c. 652. n. 1. c. 653. n. 1. c. 654. n. 1. c. 655. n. 1. c. 656. n. 1. c. 657. n. 1. c. 658. n. 1. c. 659. n. 1. c. 660. n. 1. c. 661. n. 1. c. 662. n. 1. c. 663. n. 1. c. 664. n. 1. c. 665. n. 1. c. 666. n. 1. c. 667. n. 1. c. 668. n. 1. c. 669. n. 1. c. 670. n. 1. c. 671. n. 1. c. 672. n. 1. c. 673. n. 1. c. 674. n. 1. c. 675. n. 1. c. 676. n. 1. c. 677. n. 1. c. 678. n. 1. c. 679. n. 1. c. 680. n. 1. c. 681. n. 1. c. 682. n. 1. c. 683. n. 1. c. 684. n. 1. c. 685. n. 1. c. 686. n. 1. c. 687. n. 1. c. 688. n. 1. c. 689. n. 1. c. 690. n. 1. c. 691. n. 1. c. 692. n. 1. c. 693. n. 1. c. 694. n. 1. c. 695. n. 1. c. 696. n. 1. c. 697. n. 1. c. 698. n. 1. c. 699. n. 1. c. 700. n. 1. c. 701. n. 1. c. 702. n. 1. c. 703. n. 1. c. 704. n. 1. c. 705. n. 1. c. 706. n. 1. c. 707. n. 1. c. 708. n. 1. c. 709. n. 1. c. 710. n. 1. c. 711. n. 1. c. 712. n. 1. c. 713. n. 1. c. 714. n. 1. c. 715. n. 1. c. 716. n. 1. c. 717. n. 1. c. 718. n. 1. c. 719. n. 1. c. 720. n. 1. c. 721. n. 1. c. 722. n. 1. c. 723. n. 1. c. 724. n. 1. c. 725. n. 1. c. 726. n. 1. c. 727. n. 1. c. 728. n. 1. c. 729. n. 1. c. 730. n. 1. c. 731. n. 1. c. 732. n. 1. c. 733. n. 1. c. 734. n. 1. c. 735. n. 1. c. 736. n. 1. c. 737. n. 1. c. 738. n. 1. c. 739. n. 1. c. 740. n. 1. c. 741. n. 1. c. 742. n. 1. c. 743. n. 1. c. 744. n. 1. c. 745. n. 1. c. 746. n. 1. c. 747. n. 1. c. 748. n. 1. c. 749. n. 1. c. 750. n. 1. c. 751. n. 1. c. 752. n. 1. c. 753. n. 1. c. 754. n. 1. c. 755. n. 1. c. 756. n. 1. c. 757. n. 1. c. 758. n. 1. c. 759. n. 1. c. 760. n. 1. c. 761. n. 1. c. 762. n. 1. c. 763. n. 1. c. 764. n. 1. c. 765. n. 1. c. 766. n. 1. c. 767. n. 1. c. 768. n. 1. c. 769. n. 1. c. 770. n. 1. c. 771. n. 1. c. 772. n. 1. c. 773. n. 1. c. 774. n. 1. c. 775. n. 1. c. 776. n. 1. c. 777. n. 1. c. 778. n. 1. c. 779. n. 1. c. 780. n. 1. c. 781. n. 1. c. 782. n. 1. c. 783. n. 1. c. 784. n. 1. c. 785. n. 1. c. 786. n. 1. c. 787. n. 1. c. 788. n. 1. c. 789. n. 1. c. 790. n. 1. c. 791. n. 1. c. 792. n. 1. c. 793. n. 1. c. 794. n. 1. c. 795. n. 1. c. 796. n. 1. c. 797. n. 1. c. 798. n. 1. c. 799. n. 1. c. 800. n. 1. c. 801. n. 1. c. 802. n. 1. c. 803. n. 1. c. 804. n. 1. c. 805. n. 1. c. 806. n. 1. c. 807. n. 1. c. 808. n. 1. c. 809. n. 1. c. 810. n. 1. c. 811. n. 1. c. 812. n. 1. c. 813. n. 1. c. 814. n. 1. c. 815. n. 1. c. 816. n. 1. c. 817. n. 1. c. 818. n. 1. c. 819. n. 1. c. 820. n. 1. c. 821. n. 1. c. 822. n. 1. c. 823. n. 1. c. 824. n. 1. c. 825. n. 1. c. 826. n. 1. c. 827. n. 1. c. 828. n. 1. c. 829. n. 1. c. 830. n. 1. c. 831. n. 1. c. 832. n. 1. c. 833. n. 1. c. 834. n. 1. c. 835. n. 1. c. 836. n. 1. c. 837. n. 1. c. 838. n. 1. c. 839. n. 1. c. 840. n. 1. c. 841. n. 1. c. 842. n. 1. c. 843. n. 1. c. 844. n. 1. c. 845. n. 1. c. 846. n. 1. c. 847. n. 1. c. 848. n. 1. c. 849. n. 1. c. 850. n. 1. c. 851. n. 1. c. 852. n. 1. c. 853. n. 1. c. 854. n. 1. c. 855. n. 1. c. 856. n. 1. c. 857. n. 1. c. 858. n. 1. c. 859. n. 1. c. 860. n. 1. c. 861. n. 1. c. 862. n. 1. c. 863. n. 1. c. 864. n. 1. c. 865. n. 1. c. 866. n. 1. c. 867. n. 1. c. 868. n. 1. c. 869. n. 1. c. 870. n. 1. c. 871. n. 1. c. 872. n. 1. c. 873. n. 1. c. 874. n. 1. c. 875. n. 1. c. 876. n. 1. c. 877. n. 1. c. 878. n. 1. c. 879. n. 1. c. 880. n. 1. c. 881. n. 1. c. 882. n. 1. c. 883. n. 1. c. 884. n. 1. c. 885. n. 1. c. 886. n. 1. c. 887. n. 1. c. 888. n. 1. c. 889. n. 1. c. 890. n. 1. c. 891. n. 1. c. 892. n. 1. c. 893. n. 1. c. 894. n. 1. c. 895. n. 1. c. 896. n. 1. c. 897. n. 1. c.

9. Si dicatur, quod licet Sacerdotes, & Levitæ non quotidie sacrificarent, vel respective ministrarent in Templo, aut aliud eorum officium exercerent; id attamen efficiebant per vices suas; Nam de Levitis dicitur in libris Paralipomenon; *distribuit eos David per vices filiorum Levi* (a): Et de Sacerdotibus in Evangelio Lucæ notatur: *factum est cum Sacerdotio fungeretur, Zacharias, in ordine vicis sue ante Deum, secundum consuetudinem Sacerdotii &c.* (b). Quare tametsi non residerent quotidie, residebant tamen pro tempore vicis sue; Si hoc dicatur; nos respondemus, quod nisi probetur, refluxum huiusmodi vicis sue fuisse crebrè per interstitia congrua frequentatum, & quod hæc alternatio vicis ad omnes 120. mille viros de Tribu Leviticâ se porrigeret, tamquàm ex debito; respondemus, inquam, illam vicissitudinem ad solos filios Levi, intrâ, & propè Hierusalem commorantes, se protendisse, ut ex debito servandam: alios verò longè morantes, nonnisi ex devotione attigisse. Patet hoc ex Deuteronomio, ubi decernitur: *Si exieris Levites ex unâ Urbium tuarum ex omni Israël, in quâ habitat, & volueris venire, desiderans locum, quem elegerit Dominus, ministrabit in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levites, qui stabant eo tempore coram Domino, partem ciborum eandem accipiet, quàm ceteri, excepto eo, quod in Urbe suâ, ex paternâ ei successione debetur* (c).

(a) Paralip. cap. 13. num. 6.

(b) Lucæ cap. 1. n. 2.

(c) Deuter. c. 18. n. 6.

10. Vides quod viri Levitici generis, huc illuc per Regnum Israël commorantes, & multo magis alii longius permanentes, disseminati per Europam, & Asiam, atque Insulas Maris, quos Hugo Cardinalis vocat *Levitas Forenses* (d), non ex debito, sed ex solâ devotione se in Hierusalem conferebant, ut ministrabant in Templo, si vellent: quod ne pareret confusionem, cum aliis Levitis, ex debito ministrantibus, ordo erat, ut non possent semper, sed quod regularâ deberent methodo id adimplere, ac juxtâ vices suas obire, ne venientes administrandum in Templo ex devotione, simul omnes in immenso numero convenirent, & se alter alterum impedirent: vel ne perturbationem ingererent aliis, qui ex obligatione debebant ibi officia Levitalia, & Sacerdotalia exercere. Itaque Levitæ, ac Sacerdotes Incolæ aliarum Civitatum longè distantium poterant, sed non debebant: Incolæ verò Hierusalem, & vicinorum locorum, nedum poterant, sed etiâ debebant in Templo statim temporibus ministrare. Præterea ille ordo ministrandi per turnum, sive per vices determinatas, à Moyse usque ad David, per quingentos ferè annos non fuit: neque fuit eo tempore, quo ministerium Leviticum exhibebatur Tabernaculo, & Arcæ, sed incepit, quando David designavit Templum, in Hierusalem construendum. Rex enim ad tollendas confusiones, quæ oriri poterant, vicissitudines ministerii distribuit (e). Toto ergo illo intermedio tempore, quo huiusmodi vicium distributio non erat, Sacerdotes, & Levitæ poterant, sed non debebant personaliter ministrare. Rursus post factam vicium distributionem viri Levitici generis, longè permanentes, poterant, sed non debebant apud Arcam, & Tabernaculum, ac respective apud Templum residere, atque ministrare: Et tamén, proventus Levitalis ordinis in prædiis, decimis &c. consistentes accipiebant, quantumlibet non residerent, nec ministrarent.

(d) Carden. Hugo in Deuter. 18. c. 1. c. 2. cap. 1.

(e) Tarniel an. Munt. 2010 n. 1. Joseph. Antiquit. 7. c. 11.

11. E contra verò Princeps Sacerdotum, qui pastor erat, & Pontifex Hebræorum, tenebatur jugiter apud Sanctuarium residere, & ita legitur, quod Heli ad portam Templi sedebat (f). De Zachariâ dicitur, quod fuit iussu Joas Regis, in atrio domus Domini lapidatus (g). Azarias impeditur, ne Ozias Rex adoleret incensum super Altare thimiatis (h). Josué filius Josedec reedificando Templo cum Zerobabel animum applicavit (i). Jeddoz, seu Jaddus Alexandro Regi Macedonum ingredienti Templum Hierosolymitanum occurrit (j), & sic de aliis; ac sicut jam suprà diximus, Arca Domini stabat in eo loco, in quo morabatur Summus Sacerdos: tanta erat colligatio inter utrumque, ut hic ab illâ non discederet, ac secum ipsam, alio peragrandò, transferret.

(f) 1. Regum cap. 1. num. 10.

(g) 2. Paralip. c. 24. num. 11.

(h) 2. Paralip. c. 26. num. 27.

(i) 1. Esdræ c. 5. n. 2.

(j) Joseph. Antiquit. 11. c. 1.

Quibus ita se habentibus, manifestum restat, quod Princeps Sacerdotum, uti Pastor, & Rector Judeorum tenebatur apud Sanctuarium Dei residere, atque ibi personaliter ministrare: Sacerdotes autem, ac Levitæ non omnes ad id tenebantur, sed illi solum, qui propter propinquitatem incolatus Templo magis proximè iuncti commorabantur, vel aliâ speciali ratione additi erant servitio ipsius Templi: cæteri verò poterant quidem, sed non id facere tenebantur.

(a) 5. Thom. 1.2. qu. 103. art. 4 ad 3.

12. Et cum teste D. Thomâ, *Ecclesia nostra succedat in locum Templi* (a), hinc fit, ut ministri quoque Ecclesiæ nostræ succedant ministris Sanctuarii. Quare analogando Beneficiarios Legis Moysæ cum Beneficiariis Ecclesiæ Christianæ, infertur, quod sicut in lege Moysæ non tenebantur ad residentiam, & personale servitium, nisi Summus Pontifex, & aliqui alii Sacerdotes, & Levitæ, propè Sanctuarium habitantes, ac ministerio Tabernaculi, & Templi specialiter applicati; reliqui verò Sacerdotes, ac Levitæ, & quidem numero majores, tamen possent per vices suas deservire, non tamen ad residentiam illam, & servitium personale tenebantur, quantumvis arva, decimas, & proventus perciperent, ad Sacerdotale, & Leviticum officium pertinentes; ita in lege Evangelicâ non tenentur ad residentiam, & personale servitium, omnes Clerici beneficia ecclesiastica retinentes, sed soli Pastores animarum, & alii ministri, Ecclesiæ servitio personaliter deputati, quorum personæ industria electa est; cæteri verò ab hujusmodi onere exempti sunt: quod idem est ac dicere, non teneri ad residentiam Beneficiarios merè simplices, sed illos tantum, qui sunt beneficiis residentialibus insigniti.

(b) *Alphabeti*: Tostat. sive *Alphabeti* in *Demeter* c. 13. qu. 4.

13. Percipiebant, inquam, Sacerdotes, & Levitæ Forenses, ac longè ab Urbe Hierusalem commorantes, redditus eorum ordini debitos, & præsertim decimas, quæ erant nervus præcipuus proventuum Levitalem, quantumlibet non residerent, nec personaliter ministrarent in Sanctuario Domini. Veruntamen si devotione acti, ad idem Sanctuarium se conferrebant, & secundum ordinem vicis suæ, inibi residebant, & ministrabant, adhuc alios fructus percipiebant, veluti sportulas, & manuales præstationes de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii. *Levitæ*, ait Abulenſis, *qui ministrabant, præter jus decimarum, quod habebant, adhuc accipiebant alias partes de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii: Decimæ autem, sive tempore, quo serviebant, sive quo non serviebant, dabantur, ut sustentarentur inde ipsi, & familiae suæ in Civitatibus suis* (b): Et infra subiungit: *Decimæ non debebantur Levitæ solum quando ministrabat, ut patet de aliis partibus ciborum, quæ eis dabantur, cum starent in loco Sanctuarii; nam ubicumque starent ista dabantur; sive ministrarent, sive non, sive in Sanctuario, sive in Urbe sua, vel ubicumque alibi* (c).

(c) *Idem Tostat. loco citato.*

14. Patet ex his, quod duæ species bonorum ad Sacerdotes, & Levitas legis Moysæ pertinebant, nempe primò primitivæ, oblationes, & decimæ, de quibus omnes, ubicumque manerent, in suo quique loco participabant, erantque velut eorum præbenda propria, & personalis. Secundo stipendia manualia, & præstationes diurnæ communes, quæ tantum deservientibus Templo debebantur, & harum non erant participes, nisi actualiter in Sanctuario ministrarent: eo prorsus modo, quo Canonici Cathedralium, & alicubi alia quoque Beneficarii residentiales, habent quædam prædia, & redditus constituentes propriam præbendam, ac beneficium: & insuper habent quosdam proventus communes, quos vocant massam distributionum, & de hac non gaudent, nisi qui de die in diem Ecclesiæ deserviunt, solentque vocari distributiones quotidianæ; redditus verò præbendæ, quam habent in titulum, percipiunt, etiam si desint Ecclesiæ servitio, quâ de re passim Jurisconsulti (d). Quemadmodum ergo viri generis Levitici, seu illorum numerosa pars, præbendis suis Levitalibus potiebantur, tamen non resi-

(d) *Barlof. de Canon.* c. 11. qu. 1. ad 60. cit.

residerent personalitèr apud Sanctuarium Domini, atque in eo actualitèr deservirent, quia reddituum illorum digni erant stipendio aliundè: ut quia Levitico statui erant specialitèr dedicati: quia religioni tuendè honori Dei promovendo, & Deo laudibus colendo ex officio tenebantur incumbere; ita etiàm in Ecclesià Clerici aliqui præbendis, ultimæ speciei perfrui valent, quantumvis nulli Adi sacræ peculiaritèr famulentur: quippè tales præbendas aliundè merentur, ut ex eo quod statui Clericali mancipati sunt, quod Christianæ religioni tuendæ, honori Dei promovendo, laudibus divinis persolvendis, celibatui observando &c. sunt adstricti: & hæc præbendæ sunt illæ, quas beneficia merè simplicia nuncupamus.

C A P U T X.

In quo eadem exemptio Beneficiariorum merè Simplicium, ab onere personalis residentia, probatur Rationibus LEGALIBUS, & ex Consuetudine, ac Præscriptione desumptis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Ultimæ voluntates hominum sunt observandæ, tamquàm rei de jure gentium, non de jure naturali, nequè divino, sed positivo.*
- 2 *Eorum, qui fundarunt beneficia merè simplicia, voluntas est, quod hæc sine residentia onere conferantur.*
- 3 *Si constet Fundatorem voluisse, ut beneficium simplex careat onere residentia, vel est fundatum postremis seculis, & eodem onere caret.*
- 4 *Etsi beneficium fuisset erectum tamquàm residentiale, adhuc saltem remanet potestas Ecclesie, quæ potuit illudvertere in simplex.*
- 5 *Qui per alium facit per se ipsam facere censetur, non fictione juris, sed verè, ac propriè: hocque coartat eonatum Contradictorum.*
- 6 *Si Beneficiarii merè simplices onus missas celebrandi, vel quid simile agendi habent, sufficit, quod illud adimpleant per interpositam personam.*
- 7 *Beneficiariis merè simplicibus justa causa non residendi, est generalis praxis totius Ecclesie: nec enim credendum est, totam Ecclesiam errare.*
- 8 *Auctoritatem Ecclesie allegavit B. Petrus Clavianensis præ possessione beneficiorum parochialium, quæ ab ejus Monasterio possidebantur.*
- 9 *Si onera beneficiorum residentialium interdum possunt per alium adimpleri, multo magis adimpleri possunt onera merè simplicium.*
- 10 *In jure determinatur, quod Canonici, tamen residentiales redditus suæ præbende accipiant, si actuali servitio Papæ incumbant.*
- 11 *Hi enim habentur præ presentibus, non fictione juris, sed veritate rationis, quod & contingit in duobus Canonici, Episcopo assensibus.*
- 12 *Si dicti Canonici licitè perecipiant fructus sui beneficii, multo magis id faciunt Beneficiarii merè simplices.*
- 13 *Doctores improbanes fictionem juris in Beneficiariis, loquuntur de Curatis, & Canonici, non verè de merè simplicibus.*

- 14 *Omnium Doctorum voce Beneficiarii merè simplici à residentia debito sunt exempti, & contrarium afferenti onus incumbat id probandi.*
- 15 *Consuetudinis vim admittit Patres, Pontifices, & Concilia commendant. Infiniti Canones tam admittunt, & ut observetur instigunt.*
- 16 *Plura jura clamant in materia beneficiorum consuetudinem esse attendendam. Refertur Sancto Concilio Epheisino ad hoc faciens.*
- 17 *Consuetudo facti de non licio licitum, & quidquid per pactum, privilegium, vel prescriptionem acquiribile est, dare potest.*
- 18 *Consensio omnium gentium in re aliqua est sui naturæ. Ecclesiasticæ consuetudinei ex D. Augustino servande sunt.*
- 19 *Prescriptio cunctis rerum, & juri possessoribus suffragatur. Jurisconsulti, Theologi, Concilia, Canones, Juræque civilis vim ejus attendunt.*
- 20 *In politicis vi prescriptionis multa salvantur. Ipsa Regna per latrocinium acquisita, prescriptione fiunt legitima.*
- 21 *Cunctis Ecclesiis est sufficiens prescriptio quadragenaria, & ad excludendum omni residentia sufficit, quod res sit dubia.*
- 22 *Conditiones necessariae ad prescriptionem concurrunt in beneficiis merè simplicibus præ excludendo onere residentie. Beneficia in dubio presumuntur libera.*

In distributione beneficiorum est observanda fideliter voluntas Infitutorum, sive illorum, quorum bonis fundata fuerunt: Unusquisque etenim imponere potest rebus suae legem, quam vult (a): Et in utroque jure praescribitur, ultimam voluntatem hominis ratam habendam esse, atque imprevisabilitatem observandam (b). Adeo ut observantia ultimum voluntatis hominum, ob necessitatem fidei publicae, & commercii politici conservandi, censetur necdum de jure positivo, sed etiam de jure gentium (c): Nè dicamus eam esse quodammodo de jure Divino, quatenus Apostolus ait: *hominis confirmationem Testamentum nemo spernit, aut superordinat* (d), id est nemo immutat, aut aliter ordinat, quam a testatore fuerit constitutum (e). Quod tamen est ita congruè intelligendum, ut aliquando res verà debuit observandi ultimas hominum voluntates non proveniatur jure Divino, cui derogari non valeat, nec super eo dispensari possit, sed potius pertineat ad jus positivum: quare tam Principes in temporalibus, quam Ecclesia in spiritualibus, iustis ex causis potest voluntates ipsas commutare, vel eis derogare, aut super ipsis dispensare (f). Tamen si voluntates ipsae, quantum res in se est, omnino sint observandae, & executioni mandandae.

(f) *Cardin de Luxembourg*
Relata. Roma. Cur. def.
n. 2478. Id.

(e) Capit. advances
14.400/-16.00/-

(h) *Brief. Mentem.*
placed in Colat. 2. 15.

(i) *Cancil Colonial*,
ann. 1549 de refiring,
plav. brief. Bañt. sum.
Cancil. 2 f. 408. 2. 2.
(i) *De Luca de juridi*,
dñc. 422. 2.

foro dicitur, quod beneficia legem recipiunt à voluntate Fundatorum (1). Sed voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaverunt, est quod hæc sine refi-

residentialis onere conferantur; ergo Clerici, qui beneficia merè simplicia possident, ad residentiam personalem non tenentur. Totā vis hujusmodi argumenti, sive Syllogismi, in minoris propositionis verificatione consistit; nempe quod voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaverunt, fuerit, quod eadem sine obligatione residentialis conferantur. Illam autem ad hominem sic probamus, loquendo individue de singulis beneficiis.

3. Vel expresse constat de voluntate illius, qui fundavit beneficium merè simplex; vel non. Si constat, & hic fundavit beneficium eā lege, ut esset beneficium merè simplex, ac legibus merè simplicis beneficii subiectum, juxta praxim Ecclesiæ, & stylum, quo ab Ecclesiā regulantur beneficia merè simplicia; ejusdem Fundatoris voluntas est observanda, & Beneficiarius à residentiali onere immunis est, quia leges, & praxis Ecclesiæ, ac stylus, quo per Ecclesiam regulantur beneficia merè simplicia, est, quod eorum possessores à residentiali debito sint immunes (a). Si verò de fundatoris voluntate expresse non constat; subdistingendum est: vel beneficium, de quo questio instituitur, fuit fundatum intra ultima quinque sæcula Ecclesiæ, vel ante illa. Si intra ultima quinque sæcula, nempe à temporibus Gregorii Papæ IX. vel circiter; certe beneficium tale est, ut Beneficiarius sit à residentiali debito exemptus: quippe Canones, ab ipso Gregorio, & successoribus Pontificibus editi, talem eisdem beneficium, & Beneficiario conferunt immunitatem (b). Quā de re fusius egimus suprà Cap. 7. ad quod Lectorem remittimus, veritatem hanc penè manibus atrectaturum (c).

4. Vel beneficium supponitur fundatum ante præfata quinque ultima Ecclesiæ sæcula, & hoc est probandum strictè, atque individualitèr ab illis, qui contendunt, beneficium ipsum onus personalis residentialis secum ferre, aliis præsumitur pro libertate beneficii (d). Et sanè si prætendunt, quod ante tempora Gregorii Papæ IX. omnia beneficia servitutem residentialis personalis involverent; adhuc supersit omnino probandum, quod tale, & tale beneficium, de quo in individuo questio fiat, fuerit ante illa tempora erectum: aliàs sicut in dubio præsumitur pro libertate hominis, jumenti, prædii, & omnium aliarum rerum, nisi probetur, eas esse aliquā servitute gravatas; sic præsumitur pro libertate beneficii, nisi probetur oppositum (e). Tanto magis quod plures conditiones, & majores specificationes necessariæ sunt, ut beneficium sit Curatum, vel Chorale, aut aliā ratione residentiale, quā requirantur in merè simplici beneficio (f). Dato autem postea, non verò concessio, quod in oppositum probaretur, tale, ac tale beneficium tamquam residentiale, fuisse primis Ecclesiæ sæculis institutum; adhuc nihil probaretur, quia sufficit, quod Papa, & Ecclesia successivè potuerint idem beneficium, vel per viam unionis, vel per viam perpetuæ commende, vel alio modo canonico redigere ad statum merè simplicis beneficii exempti ab onere residentialis: quoties enim id fieri potuit, & factum est, jam Clericus tale beneficium possidens, à debito residendi, & personalis servituti est prorsus immunis. Quod si quis hanc potestatem Summo Pontifici, & Ecclesiæ denegaret, Anticyras eum navigare oporteret: vel si adhuc delirio non afficitur; poenis condignis plectendus esset, non rationibus convincendus.

5. Alia legalis ratio desumitur ex trito illo proloquio, quod qui per alium facit, per se ipsum facere videtur (g). Proloquium, sive axioma, tam à jure civili admissum (h), quā à jure canonico confirmatum (i), & ideo certum in utroque ipso jure, ut contradictionem non admittat, nisi in iis, in quibus electa est specialitèr industria personæ (j), vel ubi certè, & expresse requiritur servitium personale (m). Extrā quos casus, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur, & quidem non per fictionem juris, sed propriè, atque verè (n), quandoquidem qui præcipit, ut aliquid fiat, & non significat illud debere fieri à tali, vel tali homine personalitèr; is contempsisse actum cognoscitur, non personam

(a) *Berol. sum. decis. tom. 1. tit. 12. no. 127. Later. de vñ benef. l. 3. no. 17. n. 9.*

(b) *Cap. Clericus 17. de Cler. non resid. cap. gratia. 7. c. quoniam per ambrosium 15. de rescriptis in 6.*

(c) *Vid. hic suprà cap. 7. §. 18.*

(d) *Verol. decis. 110. num. 2. par. 2. Menic. decis. 257. n. 1. Berol. Jur. Eccl. Quær. lib. 3. cap. 40. n. 42.*

(e) *De Luca de benef. decis. 71. num. 18. tom. 1. ad Conc. decis. 4. n. 12.*

(f) *Sæm. Diana P. Beneficium n. 1.*

(g) *Berol. conf. 1430. num. 3. lib. 1. Berol. pract. var. Annot. 91. num. 1.*

(h) *Lib. 1. §. De officio ff. de vi, §. vi arm. l. 4. quod ff. de accusat. tutor. l. si per alium ff. de quis cum tunc.*

(i) *Cap. mulieres 6. illi nom. de freu. Excom. cap. qui per alium 72. de rescriptis in 6.*

(j) *Trif. de 1. l. 1. l. 1. F. C. de 7. n. 15. Berol. loc. cit. n. 1.*

(m) *Calderin. conf. 121. num. 2. Berol. loc. cit.*

(n) *Vincen. Carno. in pugnat. iur. fequl. 405. Berol. loc. cit. n. 1.*

nam, & ideo à quocumque homine fiat actus ipse, sive per se, sive per alium, satisfit intentioni ejus, qui actum præcepit. Hinc quia Contradictores, dum Beneficiarios merè simplices ad residendum arctare nituntur, in hoc assumpto magnam vim faciunt, quod cum ipsi Beneficiarii teneantur in loco beneficii ministrare, fiat ex consequenti, ut teneantur etiam inibi residere; apparet quam falsum sit eorum assumptum, & acrea cavillatio: quæ quatenus etiam aliquam umbram veritatis haberet, præfato legali axiomate penitus dissipatur, quod qui per alium facit, per se ipsum facere censetur.

6. Ideo si forte contingat, quod Beneficarii ad aliquod opus adimplendum teneantur, eorum beneficio connexum, utpotè celebrandi tot missas, vel quid aliud simile agendi; sufficit ut illud per interpositam personam adimpleant, nisi expressè illorum propria, & personalis actio fuerit expectata, & substituti subrogatio disertis verbis exclusa. Tuncque adhuc hujusmodi exclusio non habet locum, quando iusta subest causa, Beneficarium ab illo personali onere liberandi. Siquidem Beneficarii majores merè simplicibus, prout sunt Curati, Canonici, & Dignitates, qui tenentur per se ipsos personaliter propria munia exercere, & in loco sui beneficii residere, quemadmodum plurimi sacri Canones decrevere (a), adhuc tamen aliquandò, iustà intercedente causâ, valent per substitutum supplere, juxtà id, quod docet D. Thomas his verbis: *Si subditorum saluti possis sufficienter in absentia pastorem per alium providere, tunc licet pastori, vel propter aliquod commodum Ecclesie, vel persone periculum, corporaliter gregem deferere* (b). Et intra: *ille, qui spondet pro aliquo, si per se implere non possit, sufficit, ut per alium impleat. Unde Prælati, si habet impedimentum, propter quod non possit personaliter curam subditorum interdere, sua sponcioni satisfaciunt, si per alium provideat* (c).

7. Si ergo ex iustâ causâ Beneficarii, etiam Curati, & Chorales, in quibus est specialiter electa industria personæ, adhuc possunt per substitutum sua munera implere, multò magis ad possunt Beneficarii merè simplices, in quibus (præterquamquod electa non est industria personæ) iusta causa non residendi est generalis, & inconcussa praxis totius Ecclesie, ipsos à personali munere absolvens: totius enim Orbis in hac parte consensus, insular præceptis obtinet (d). Nunquid enim credendum est Ecclesiam Catholicam, per totum Orbem diffusam, hoc generaliter permittendo, errare: vel non agnoscere, an sit peccatum: vel id agnoscendo, & permittendo, fovere peccatum, & tot peccata auctorizare, quot sunt Beneficarii merè simplices, non residentes apud Ecclesias, ubi erecta sunt eorum beneficia? Nunquid Romana Ecclesia, cujus Pontifici, in personâ B. Petri, Christus contulit privilegium infallibilitatis, & indefectibilitatis in fide (e), erravit in hoc puncto, & errat, aliosque illam imitantes, trahit perpetuum in errorem, quandò potius, ut ait Vvalafridus: *Romanorum morem idè in sacris rebus tam multa gentes imitantur, quid & tanti magistratus ex apice Apostolico primordii clarent, & nulla per Orbem Ecclesia eque ut Romana, ab omni sece erroris cunctis retrò temporibus pura permansit* (f).

8. Adeò validam, & efficacem reputabat Beatus Petrus Cluniacensis, vir Doctrinâ, & Sanctitate conspicuus, auctoritatem Ecclesie in hujusmodi rebus, ut Clarevallensibus Monachis, sibi exprobrantibus, quâ ratione Cluniacenses possiderent beneficia Parochialia ad seculares Clericos pertinentia, responderit: *Nos in istis Catholicæ Ecclesie auctoritatem pretendimus: atque ipsius sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & idcirco ipsarum primitias, & decimas, legitime possidere confirmamus* &c. Et intra: *Quid ergo Monachi ex maximâ parte fidei non saluti invigilant, licet Sacramenti nimine ministrant, estimamus ipsorum primitias, decimas, & oblationes & quæque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniam reliqua populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi* (g). Hac Petrus Cluniacensis, in Contradictorio cum Clareval-

lensi.

(a) Concil. Trid. sess. 6. cap. 1. & 2. sess. 21. c. 4. sess. 23. c. 1. sess. 24. c. 23. Conc. Londin. 17. c. 14. Conc. Mogunt. 17. c. 21. (b) S. Thomas 1. 2. q. 285. ad 5. in corp.

(c) Item ibidem ad 2.

(d) S. Hieronim. in Dialog. adv. J. Luciferian. 11. c. 4.

(e) Lucæ cap. 22. num. 31.

(f) Vvalafrid. de rebus Eccles. cap. 21.

(g) Petrus Cluniacensis. 1. 4. cap. 18.

lenſibus; & cum D. Bernardo illorum Abbate. Itaque auctoritas Eccleſiæ uſque adeo prævalet, ut poſſit beneficia eccleſiaſtica, etiam parochialia, monaſteriiſ per viam unionis adneſcere; quo caſu nedum amputat à Beneficiariiſ onus perſonalis reſidentię, ſed imò ipſum titulum beneficiiſ prout exſtinguit (a). Rurſus ipſam Eccleſiā poteſt eadem beneficia in titulum vel temporalis, vel perpetuę Commendę, alicui concedere, uti ſuprà uberius demonſtravimus (b). Et utroque caſu ſatis eſt, quod onus perſonale Beneficiario incumbens per ſubſtitutum Clericum impleatur.

9. Si autem auctoritate Eccleſiæ intercedente, in præſatis unioniſ, & Commendę caſibus, poſſunt onera beneficiorum reſidentialium per interpoſitam perſonam adimpleri; multò magis per ſubſtitutum adimpleri valent onera beneficiorum merè ſimplicium; quando Eccleſiæ auctoritas id concedit. Eccleſiæ autem auctoritas concedit, ut Beneficiariiſ merè ſimplices onera proprii beneficiiſ per ſubſtitutum valeant adimplere (niſi fundator, ut ſuprà notatum eſt, clauſulas appoſuerit perſonę induſtriam beneficium poſſidentis, vel alia verba æquivalentia). Beneficiarius ipſe ad reſidentiam non tenetur, nec illa onera per ſe ipſum obire adſtrictus eſt, ſed ea cuncta implere poteſt per interpoſitam perſonam (c), ex cā generali ratione, de quā loquimur, quia qui per alium facit, per ſe ipſum facere cenſetur (d).

10. Itidem alia ratio Legalis depromitur ex capitulo cum dilectiſ 14. de Cleric. non reſid. valde proficiens Dominis Cardinalibus, & Prælatiſ, Aulicis, & Curialibus, qui beneficia merè ſimplicia retinent, in Romanā Curiaſ commorantes, vel alibi conſiſtentes, in officiis Nuntiiſ, aut Collectoriſ Apoſtolicis, ſive in aliis muneribus, Romanę Eccleſiæ actualiter deſervientes. In illo, inquam, canone Honorius Papa III. Capitulo Metenſi ſcribens decernit: *Atandamus quatenus, non obſtante conſtitutione, quę contrā abſentes Canonicos inter vos dicitur emanſſe fructuſ præbende ſuę, aſſignetiſ eidem in noſtro ſervitioſ commorantiſ. Cum familiariſ noſtri, qui circa noiſ ſe obſequiales exhibent univerſiſ, minoriſ non debeant prærogatiḃ gaudere, quam veſtrum ſinguliſ, quorum negotiaſ per ipſoſ ſepiſ promoventur.* Locum habet iſte canon favore omnium, qui ſunt Papę familiariſ, quique in Romanā Curiaſ morantur de illiuſ præcepto: & procedit potiſſimè in Canonicis, tam Cathedralium, quàm Collegiatarum, ut etiam in abſentiā valeant proventus ſuarum præbendarum adipiſci (e). Igitur huius Canonis vi definitur, quod Beneficiarius, licet ex ſuā naturā reſidentialis, tamèn ſi abſit à loco, in quo erectum eſt beneficium, ut ſervitio Papę, ſive Sedis Apoſtolicę incumbat, habetur pro præſenti in Eccleſiā ſui beneficiiſ.

11. Hęc autem præſentia talis non reputatur ſiſtioneſ juris, ſed veritate rationiſ: quippe uti loquitur Cajetanuſ, *bonum partiſ ordinatur ad bonum totiuſ, ut ſinem, & debet partiſ exponi præ totiuſ bono, & ſi oportet etiam detrimentum patiſ, ut patet, cum inciditur quandoque manuſ, ut ſalvetur perſona (f).* Summuſ autem Pontifex, & Sedes Apoſtolica rationem habent totiuſ, cõterę verò Eccleſiæ, atque Beneficiariiſ, rationem habent partiſ; ideoque iſtarum commodum illiuſ debet commoditati poſtponi. Quā etiam ratione ſi Canonici Cathedraliſ, vel Collegiatę ſint abſentes in ſervitio ſui Epicoſ, reputantur præ præſentibuſ in propriiſ Eccleſiis, quia Epicoſ totam Eccleſiam ſuę Dioceſiſ in ſe continet, vel repreſentat, ipſeque Epicoſ eſt in Eccleſiā, & Eccleſia eſt in Epicoſo (g): Undè idem Pontifex Epicoſo Meldenſiſ perſcripſit: *Decernimus, ut duo ex Canonicis Eccleſiæ memoratę, in tuo ſervitio exiſtenteſ, ſuarum fructuſ integre præcipiant præbendarum: cum abſenteſ dieiſ non debeant, ſed præſenteſ, qui tecum pro tuo, & ipſiuſ Eccleſiæ ſervitioſ commorantur (h).* Quæ de

(a) DD. in eum acciſſent de Conſtit. Barboſ. c. ex portis. de Offic. Pice. n. 4. l. 1. (b) Vid. hic ſuprà cap. 5. l. 6.

(c) Baro. tom. 2. tit. 10. n. 6. l. 1. tit. 10. n. 9. l. 1. tit. 11. l. 1. tit. 11. l. 2. tit. 11. l. 3. tit. 11. l. 4. tit. 11. l. 5. tit. 11. l. 6. tit. 11. l. 7. tit. 11. l. 8. tit. 11. l. 9. tit. 11. l. 10. tit. 11. l. 11. tit. 11. l. 12. tit. 11. l. 13. tit. 11. l. 14. tit. 11. l. 15. tit. 11. l. 16. tit. 11. l. 17. tit. 11. l. 18. tit. 11. l. 19. tit. 11. l. 20. tit. 11. l. 21. tit. 11. l. 22. tit. 11. l. 23. tit. 11. l. 24. tit. 11. l. 25. tit. 11. l. 26. tit. 11. l. 27. tit. 11. l. 28. tit. 11. l. 29. tit. 11. l. 30. tit. 11. l. 31. tit. 11. l. 32. tit. 11. l. 33. tit. 11. l. 34. tit. 11. l. 35. tit. 11. l. 36. tit. 11. l. 37. tit. 11. l. 38. tit. 11. l. 39. tit. 11. l. 40. tit. 11. l. 41. tit. 11. l. 42. tit. 11. l. 43. tit. 11. l. 44. tit. 11. l. 45. tit. 11. l. 46. tit. 11. l. 47. tit. 11. l. 48. tit. 11. l. 49. tit. 11. l. 50. tit. 11. l. 51. tit. 11. l. 52. tit. 11. l. 53. tit. 11. l. 54. tit. 11. l. 55. tit. 11. l. 56. tit. 11. l. 57. tit. 11. l. 58. tit. 11. l. 59. tit. 11. l. 60. tit. 11. l. 61. tit. 11. l. 62. tit. 11. l. 63. tit. 11. l. 64. tit. 11. l. 65. tit. 11. l. 66. tit. 11. l. 67. tit. 11. l. 68. tit. 11. l. 69. tit. 11. l. 70. tit. 11. l. 71. tit. 11. l. 72. tit. 11. l. 73. tit. 11. l. 74. tit. 11. l. 75. tit. 11. l. 76. tit. 11. l. 77. tit. 11. l. 78. tit. 11. l. 79. tit. 11. l. 80. tit. 11. l. 81. tit. 11. l. 82. tit. 11. l. 83. tit. 11. l. 84. tit. 11. l. 85. tit. 11. l. 86. tit. 11. l. 87. tit. 11. l. 88. tit. 11. l. 89. tit. 11. l. 90. tit. 11. l. 91. tit. 11. l. 92. tit. 11. l. 93. tit. 11. l. 94. tit. 11. l. 95. tit. 11. l. 96. tit. 11. l. 97. tit. 11. l. 98. tit. 11. l. 99. tit. 11. l. 100.

(d) Vid. Barboſ. Sum. Apol. de Perſ. Benefic. ſimplex. col. 6. n. 1. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.

(e) Vid. Barboſ. in cap. cum dilectiſ n. 2. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.

(f) Cajet. in 2. 2. qu. 185. art. 1. verſ. quid ſecundum.

(g) Cap. Si ſe de be 7. qu. 1.

(h) Cap. Ad audien. tom. 15. de ſen. non reſid.

(a) *Barbof de Caven.*
 1/2 Digne 2. 25. n. 5. 6.
 7 1/2 in cap. de cetera
 7 in cap. ad audien-
 tiam 15. de Cler. non
 velint.

(b) L. in Janio f. ff. de lib. ing. postum. L. nec in ea u. ff. de Adulc. p. ergo 2. qui. c. si Paulus 12. qu. 2. cap. per venerabilem qui fil. sint legit.

(c) *Tafius tami*.
ht. *A. praef. conch.*
conch. conch. var. in Bar-
hof. praef. var. loc. 67.

(1) *Garrulus de can-*
fident qu. 10. n. 6. Bar-

(c) *Vide* *infra* cap. 24, per litteras.

re fufius Doctores (a), & hujus Canonis Interpretes, necnon capituli de easterò 7.
eodem titulo, de Clericis non residentibus.

12. Notum est in Jure, quod argumentum à majori ad minus validum est (b), præsertim quando majus, & minus sunt ejusdem qualitatís (c), & quando agitur de Statutis aliquò de rê decernentibus (d). Itaque Beneficarii residentiæ, quod majus est, si absint, ut servitio proprii Episcopi incumbant, licetè percipiant redditus suæ præbendæ, non secus ac si personaliter residerent. Non liceret autem fálvâ conscientia talibus Beneficiariis sic abesse, neque superiori- bus Ecclesiasticis, totique Ecclesiæ illam permittere, si exhibitio servitii perso- nalis in loco beneficii esset de jure divino, vel naturali, quippè in istis non datur dispensatio. Præterea si Beneficarii servitio Sedis Apostolicæ incumbant, se habent perindè, ac si in propriis Ecclesiis actualiter residerent (e). Et ser- vitus impensæ Ecclesiæ Romanæ illos, alioquin ad residendum obligatos, ab onere personalis eximit resilio. Multò magis ergò Beneficarii merè simpli- ces, quod minus est, exempti sunt à debito residentiæ, quoties servitio Sedis Apostolicæ, vel sui Antistitis sunt addicti; eo vel maxime, quod ipsi alioquin suapte naturâ sunt à residendi onere immunes.

73. Néc obest dicere, hujusmodi exemptionem à debito residendi petitam ex servitio Sedis Apostolicæ, esse fictionem Juris, improbatam à Cajetano cum aliis Theologis (f), atque à Fagnano cum aliis Canonistis (g); Quippè hujusmodi Doctores loquuntur de Beneficiariis Curatis, & Choralibus, atque residentialibus, & in casu, in quo tales Beneficarii non sint Ecclesiæ universali necessarii, vel non sint ex numero illorum, quos Papa vult tibi perfrui privilegio, tametsi lato modo dicantur ejus familiares: tunc enim verum est, residentiam illam, ex servitio Sedis Apostolicæ petitam, esse fictionem juris, parum, vel nihil proficientem. At verò non loquuntur de Beneficiariis merè simplicibus, & in Romanâ Curia, vel alibi, Sedi Apostolicæ verè deservientibus; quippè hi, cum ex se sint à residentia onere exempti, non egent fictione juris. Néc alia potuit esse, mens Cajetani, & Fagnani, quippè & ipsi fuerunt Prælati Romanæ Curie, & pluribus beneficiis merè simplicibus insigniti, quos non est credibile impugnasse eandem beneficiorum pluralitatem, atque ipsorum exemptionem ab onere residentie (h), ne cum aliis prædicabant, ut inquit Apostolus, ipsi reprobi efficerentur (i).

14. Legalibus rationibus, hucusque adductis, illam adnectimus, quæ à Con-
suetudinibus jure infertur. Si quidem omnium Doctorum consona vox, Benefi-
ciarii merè simplices, sunt à munere ministrandi personaliter, & ab actualis
residentiæ debito de generali consuetudine exempti (1). Consuetudine, inquam, ge-
nerali totius Ecclesiæ, tam communi, & constanti, ut nullibi observetur oppo-
situm: tamque antiqua, & immemorabili, ut nedum excedat memoriam homi-
num, & centenariam vetustatem transiliat, sed etiam trecentenariam, quingen-
tenariam, & ultra, utpote quæ ab ipsis Contradictoribus ab Gregorii Papæ IX.
tempora retrotrahitur. Si igitur generali totius Ecclesiæ Consuetudine Benefi-
ciarii merè simplices à residentiæ debito eximuntur, æquis poterit illos ad resi-
dendum, & personaliter ministrandum arctare? Beneficiarii merè simplices,
inquit Murga, de generali consuetudine non obligantur ad residentiam, nisi con-
suetudine particulari, statuto, privilegio, aut consimili ratione specifica talis obli-
gatio introducta reperitur &c. Atque ita possident beneficia simplicia, regulam
præ se habet, quod residere non teneantur, Et omni probandi contrarium incumbit
asserenti, ut in consilio est apud omnes, Et sepissime censuit Rosa (m).

15. Quanta sit vis Conſuetudinis, non eſt qui penitus notum non habeat. Illam Sancti Patres apprime commendant; inter quos S. Iſidorus eandem vocat Jus quoddam moribus conſtitutum (n): S. Auguſtinus ipſam appellat quaſi ſecundam, & quaſi affabricatam naturam (o): & S. Baſilius ei parem quodammodo

(f) *Cajet. in v. 2. qu. 189. art. 5. Sola de Just. ex Fur. l. 10 qu. 1. art. 5. Natal. ab Alen. de Tiron. l. 2. art. 16.*

(g) *Fagnum, cap-ex*
parie de Cleric, non
residant.

(i) 1. *Corinthios* 9: 24-27.

(1) *Borel tom. 1. tit.*
10. 77 (p. 15-16) tit. 10
n. 147-*Letter 1.3 q. 27-*
nu 9 *Garcia p. 3. c. 2.*
num. 2.

(m) *Marg de benefic.*
 12.1.1972-2.10.1972.

(n) *S. litoralis*, Erythraeae, fr. c. conjunctis de diff. 1.

(c) *S. Adityan* I.A.S.

dò cum Scripturis pietatis deberi dicit effectum (a). Illam antiqui Summi Pontifices uberrimè commendarunt, inter quos Pius Papa I. eam laudat (b): Leo I. non intermittendam denuntiat (c): Innocentius I. observandam præcipit (d): Callistus I. attendendam decernit (e): Gregorius I. immotam servari jubet (f): Leo tandem Papa IX. nullatenus prævaricandam esse disponit (g). Illam ipsa Sacra Concilia & approbant, & collaudant, ac præcipuè Colonienſe II. (h), Lateranenſe IV. (i), & alia plura, prò quibus omnibus ſufficiat Synodus Tridentina, centies penè deferens conſuetudini, præſertim antiquæ, & immemorabili (j). Illam tandem infiniti ſacri Canones prò laudabili admittunt, ſervandam docent, & nè quiſquam ipſius transgreſſor ſit, interdiciunt (m).

16. Quod ſi verum eſt de conſuetudine in abſtracto, & generalitèr ſumptà, verum proculdubio eſt etiam in materià beneficiorum, & præbendarum Eccleſiaſticarum, in quibus conſuetudinem eſſe attendendam plurima jura clamant (n). Quare quod conſuetudo conſtans, & communis, per totam Chriſtianitatem diſfuſa, talitèr invaluerit, ut jam ubilibet Beneficiarii merè ſimplices ſint à reſidentia onere exempti, non poteſt ullum in ſe vitii ſcrupulum continere: non enim dubitetur Divino judicio, & diſpoſitione firmatum, quod ab Eccleſià Dei tam ſancto ordine, & legitimè obſervantià, ubilibet obſervatur (o). Et quod multum valeat conſuetudo, ubi agitur de beneficiis eccleſiaſticis, audiatur definitio Concilii Ephreſini generalis III. Expoſuerunt Synodo Euprepius Epifcopus Byzenſis, & Cyrillus Epifcopus Calenſis, veterem eſſe morem in quibuſdam Europæ Provinciis, ut unus Epifcopus binos, ternosque regeret Epifcopatus, qui tametiſ ab initio proprios habereint Epifcopos, jam tamèn à longo tempore illos non habuerant. Et quia periculum ſuberat, ne novatores quidam antiquam illam conſuetudinem evertere niterentur, ſupplicarunt Synodo, nè id fieri aſſentiretur, ut, inquit, neque nos Eccleſiis noſtris privemur, in quibus plurimum laboravimus, neque nos jam longo tempore confirmati, à quopiam præmemoratorum commoveatur &c. auditis, ac re mature perpenſà, Synodus pronuntiavit: Et ſanctis Canonibus, & externis legibus, quæ veterem conſuetudinem jubent vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Chriſtianiſ, ſed juxta veterem conſuetudinem gubernentur ab Epifcopis, à quibus & olim (p).

17. Conſuetudo ergò tanti ponderis fuit ab Ephreſinis Patribus reputata, ut ea ſola ſufficeret ad exuendum alterum ex duobus Epifcopatibus reſidentia onere, quod ſinguli habebant, quando erant diſuncti. Si autem conſuetudo vim poſſideret abſcindiendi beneficiis etiam Epifcopalibus, debitum reſidentiæ in caſu, vel eorum unionis, vel quod concedantur in commendam, aut quod alitèr uni, & eidem Præſuli conferantur; multò magis reſidentia onere privare poterit beneficia, & Beneficiarios merè ſimplices. Profectò Conſuetudo facit de non licito licitum (q): Ipſa poteſt introducere quicquid poteſt privilegio concedi (r): quicquid pariter per pactum poteſt; idipſum poteſt conſuetudine definiri (s). Demùm nihil minus conſuetudo prævalet, quam prævaleat præſcriptio (t). Sed ſine dubio per privilegium, & per pactum ſtabiliri poteſt, quod beneficia merè ſimplicia careant onere reſidentia: idipſumque poteſt præſcriptione firmari, ergò etiam conſuetudine. Demùm tametiſ illicita fuſſet ab initio exemptio Beneficiariariorum merè ſimplicium à debito reſidendi, non tamen talitèr fuit illicita, quin potuerit fieri licita: non enim fuit illicita jure Divino: quippè cum beneficia non ſint de jure divino, ſed humano (u), illorum quoque reſidentia de jure divino eſſe non poteſt, ſed ſolummodo de humano (x), ſicque exemptio ab onere reſidentia fieri potuit de illicità licita: præſertim quoad beneficia animarum curà carentia.

18. Itaque ſi omnis alia ratio deeſſet, eximens Beneficiarios merè ſimplices à debito reſidentia, & perſonalis miniſterii, hæc una ſuperabundat, de qua loquimur, nempe Conſuetudo generalis totius Eccleſiæ, ità tenentis, & in praxi præſt. de lib. Eccl. Tom. IV. M 2 lcr.

(a) Cap. Eccleſiaſticorum c. diſ. 11.

(b) Cap. conſuetudini non d. 13. 11.

(c) S. Leo epif. 4. cap. 6. con. luc. noſtre d. diſ. 11.

(d) Innoc. I. epif. 1. cap. 12. noſtra d. diſ. 11.

(e) Gregor. I. lib. 1. cap. 12. noſtra d. diſ. 11.

(f) Gregor. I. lib. 1. cap. 12. noſtra d. diſ. 11.

(g) Cap. 3. de ſanctis d. diſ. 11.

(h) Concil. Colon. II. p. 9. c. 1.

(i) Concil. Lateran. IV. cap. 66.

(j) Conc. Trident. ſeſ. 11. cap. 12. de reſ. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100. c. 101. c. 102. c. 103. c. 104. c. 105. c. 106. c. 107. c. 108. c. 109. c. 110. c. 111. c. 112. c. 113. c. 114. c. 115. c. 116. c. 117. c. 118. c. 119. c. 120. c. 121. c. 122. c. 123. c. 124. c. 125. c. 126. c. 127. c. 128. c. 129. c. 130. c. 131. c. 132. c. 133. c. 134. c. 135. c. 136. c. 137. c. 138. c. 139. c. 140. c. 141. c. 142. c. 143. c. 144. c. 145. c. 146. c. 147. c. 148. c. 149. c. 150. c. 151. c. 152. c. 153. c. 154. c. 155. c. 156. c. 157. c. 158. c. 159. c. 160. c. 161. c. 162. c. 163. c. 164. c. 165. c. 166. c. 167. c. 168. c. 169. c. 170. c. 171. c. 172. c. 173. c. 174. c. 175. c. 176. c. 177. c. 178. c. 179. c. 180. c. 181. c. 182. c. 183. c. 184. c. 185. c. 186. c. 187. c. 188. c. 189. c. 190. c. 191. c. 192. c. 193. c. 194. c. 195. c. 196. c. 197. c. 198. c. 199. c. 200. c. 201. c. 202. c. 203. c. 204. c. 205. c. 206. c. 207. c. 208. c. 209. c. 210. c. 211. c. 212. c. 213. c. 214. c. 215. c. 216. c. 217. c. 218. c. 219. c. 220. c. 221. c. 222. c. 223. c. 224. c. 225. c. 226. c. 227. c. 228. c. 229. c. 230. c. 231. c. 232. c. 233. c. 234. c. 235. c. 236. c. 237. c. 238. c. 239. c. 240. c. 241. c. 242. c. 243. c. 244. c. 245. c. 246. c. 247. c. 248. c. 249. c. 250. c. 251. c. 252. c. 253. c. 254. c. 255. c. 256. c. 257. c. 258. c. 259. c. 260. c. 261. c. 262. c. 263. c. 264. c. 265. c. 266. c. 267. c. 268. c. 269. c. 270. c. 271. c. 272. c. 273. c. 274. c. 275. c. 276. c. 277. c. 278. c. 279. c. 280. c. 281. c. 282. c. 283. c. 284. c. 285. c. 286. c. 287. c. 288. c. 289. c. 290. c. 291. c. 292. c. 293. c. 294. c. 295. c. 296. c. 297. c. 298. c. 299. c. 300. c. 301. c. 302. c. 303. c. 304. c. 305. c. 306. c. 307. c. 308. c. 309. c. 310. c. 311. c. 312. c. 313. c. 314. c. 315. c. 316. c. 317. c. 318. c. 319. c. 320. c. 321. c. 322. c. 323. c. 324. c. 325. c. 326. c. 327. c. 328. c. 329. c. 330. c. 331. c. 332. c. 333. c. 334. c. 335. c. 336. c. 337. c. 338. c. 339. c. 340. c. 341. c. 342. c. 343. c. 344. c. 345. c. 346. c. 347. c. 348. c. 349. c. 350. c. 351. c. 352. c. 353. c. 354. c. 355. c. 356. c. 357. c. 358. c. 359. c. 360. c. 361. c. 362. c. 363. c. 364. c. 365. c. 366. c. 367. c. 368. c. 369. c. 370. c. 371. c. 372. c. 373. c. 374. c. 375. c. 376. c. 377. c. 378. c. 379. c. 380. c. 381. c. 382. c. 383. c. 384. c. 385. c. 386. c. 387. c. 388. c. 389. c. 390. c. 391. c. 392. c. 393. c. 394. c. 395. c. 396. c. 397. c. 398. c. 399. c. 400. c. 401. c. 402. c. 403. c. 404. c. 405. c. 406. c. 407. c. 408. c. 409. c. 410. c. 411. c. 412. c. 413. c. 414. c. 415. c. 416. c. 417. c. 418. c. 419. c. 420. c. 421. c. 422. c. 423. c. 424. c. 425. c. 426. c. 427. c. 428. c. 429. c. 430. c. 431. c. 432. c. 433. c. 434. c. 435. c. 436. c. 437. c. 438. c. 439. c. 440. c. 441. c. 442. c. 443. c. 444. c. 445. c. 446. c. 447. c. 448. c. 449. c. 450. c. 451. c. 452. c. 453. c. 454. c. 455. c. 456. c. 457. c. 458. c. 459. c. 460. c. 461. c. 462. c. 463. c. 464. c. 465. c. 466. c. 467. c. 468. c. 469. c. 470. c. 471. c. 472. c. 473. c. 474. c. 475. c. 476. c. 477. c. 478. c. 479. c. 480. c. 481. c. 482. c. 483. c. 484. c. 485. c. 486. c. 487. c. 488. c. 489. c. 490. c. 491. c. 492. c. 493. c. 494. c. 495. c. 496. c. 497. c. 498. c. 499. c. 500. c. 501. c. 502. c. 503. c. 504. c. 505. c. 506. c. 507. c. 508. c. 509. c. 510. c. 511. c. 512. c. 513. c. 514. c. 515. c. 516. c. 517. c. 518. c. 519. c. 520. c. 521. c. 522. c. 523. c. 524. c. 525. c. 526. c. 527. c. 528. c. 529. c. 530. c. 531. c. 532. c. 533. c. 534. c. 535. c. 536. c. 537. c. 538. c. 539. c. 540. c. 541. c. 542. c. 543. c. 544. c. 545. c. 546. c. 547. c. 548. c. 549. c. 550. c. 551. c. 552. c. 553. c. 554. c. 555. c. 556. c. 557. c. 558. c. 559. c. 560. c. 561. c. 562. c. 563. c. 564. c. 565. c. 566. c. 567. c. 568. c. 569. c. 570. c. 571. c. 572. c. 573. c. 574. c. 575. c. 576. c. 577. c. 578. c. 579. c. 580. c. 581. c. 582. c. 583. c. 584. c. 585. c. 586. c. 587. c. 588. c. 589. c. 590. c. 591. c. 592. c. 593. c. 594. c. 595. c. 596. c. 597. c. 598. c. 599. c. 600. c. 601. c. 602. c. 603. c. 604. c. 605. c. 606. c. 607. c. 608. c. 609. c. 610. c. 611. c. 612. c. 613. c. 614. c. 615. c. 616. c. 617. c. 618. c. 619. c. 620. c. 621. c. 622. c. 623. c. 624. c. 625. c. 626. c. 627. c. 628. c. 629. c. 630. c. 631. c. 632. c. 633. c. 634. c. 635. c. 636. c. 637. c. 638. c. 639. c. 640. c. 641. c. 642. c. 643. c. 644. c. 645. c. 646. c. 647. c. 648. c. 649. c. 650. c. 651. c. 652. c. 653. c. 654. c. 655. c. 656. c. 657. c. 658. c. 659. c. 660. c. 661. c. 662. c. 663. c. 664. c. 665. c. 666. c. 667. c. 668. c. 669. c. 670. c. 671. c. 672. c. 673. c. 674. c. 675. c. 676. c. 677. c. 678. c. 679. c. 680. c. 681. c. 682. c. 683. c. 684. c. 685. c. 686. c. 687. c. 688. c. 689. c. 690. c. 691. c. 692. c. 693. c. 694. c. 695. c. 696. c. 697. c. 698. c. 699. c. 700. c. 701. c. 702. c. 703. c. 704. c. 705. c. 706. c. 707. c. 708. c. 709. c. 710. c. 711. c. 712. c. 713. c. 714. c. 715. c. 716. c. 717. c. 718. c. 719. c. 720. c. 721. c. 722. c. 723. c. 724. c. 725. c. 726. c. 727. c. 728. c. 729. c. 730. c. 731. c. 732. c. 733. c. 734. c. 735. c. 736. c. 737. c. 738. c. 739. c. 740. c. 741. c. 742. c. 743. c. 744. c. 745. c. 746. c. 747. c. 748. c. 749. c. 750. c. 751. c. 752. c. 753. c. 754. c. 755. c. 756. c. 757. c. 758. c. 759. c. 760. c. 761. c. 762. c. 763. c. 764. c. 765. c. 766. c. 767. c. 768. c. 769. c. 770. c. 771. c. 772. c. 773. c. 774. c. 775. c. 776. c. 777. c. 778. c. 779. c. 780. c. 781. c. 782. c. 783. c. 784. c. 785. c. 786. c. 787. c. 788. c. 789. c. 790. c. 791. c. 792. c. 793. c. 794. c. 795. c. 796. c. 797. c. 798. c. 799. c. 800. c. 801. c. 802. c. 803. c. 804. c. 805. c. 806. c. 807. c. 808. c. 809. c. 810. c. 811. c. 812. c. 813. c. 814. c. 815. c. 816. c. 817. c. 818. c. 819. c. 820. c. 821. c. 822. c. 823. c. 824. c. 825. c. 826. c. 827. c. 828. c. 829. c. 830. c. 831. c. 832. c. 833. c. 834. c. 835. c. 836. c. 837. c. 838. c. 839. c. 840. c. 841. c. 842. c. 843. c. 844. c. 845. c. 846. c. 847. c. 848. c. 849. c. 850. c. 851. c. 852. c. 853. c. 854. c. 855. c. 856. c. 857. c. 858. c. 859. c. 860. c. 861. c. 862. c. 863. c. 864. c. 865. c. 866. c. 867. c. 868. c. 869. c. 870. c. 871. c. 872. c. 873. c. 874. c. 875. c. 876. c. 877. c. 878. c. 879. c. 880. c. 881. c. 882. c. 883. c. 884. c. 885. c. 886. c. 887. c. 888. c. 889. c. 890. c. 891. c. 892. c. 893. c. 894. c. 895. c. 896. c. 897. c. 898. c. 899. c. 900. c. 901. c. 902. c. 903. c. 904. c. 905. c. 906. c. 907. c. 908. c. 909. c. 910. c. 911. c. 912. c. 913. c. 914. c. 915. c. 916. c. 917. c. 918. c. 919. c. 920. c. 921. c. 922. c. 923. c. 924. c. 925. c. 926. c. 927. c. 928. c. 929. c. 930. c. 931. c. 932. c. 933. c. 934. c. 935. c. 936. c. 937. c. 938. c. 939. c. 940. c. 941. c. 942. c. 943. c. 944. c. 945. c. 946. c. 947. c. 948. c. 949. c. 950. c. 951. c. 952. c. 953. c. 954. c. 955. c. 956. c. 957. c. 958. c. 959. c. 960. c. 961. c. 962. c. 963. c. 964. c. 965. c. 966. c. 967. c. 968. c. 969. c. 970. c. 971. c. 972. c. 973. c. 974. c. 975. c. 976. c. 977. c. 978. c. 979. c. 980. c. 981. c. 982. c. 983. c. 984. c. 985. c. 986. c. 987. c. 988. c. 989. c. 990. c. 991. c. 992. c. 993. c. 994. c. 995. c. 996. c. 997. c. 998. c. 999. c. 1000. c. 1001. c. 1002. c. 1003. c. 1004. c. 1005. c. 1006. c. 1007. c. 1008. c. 1009. c. 1010. c. 1011. c. 1012. c. 1013. c. 1014. c. 1015. c. 1016. c. 1017. c. 1018. c. 1019. c. 1020. c. 1021. c. 1022. c. 1023. c. 1024. c. 1025. c. 1026. c. 1027. c. 1028. c. 1029. c. 1030. c. 1031. c. 1032. c. 1033. c. 1034. c. 1035. c. 1036. c. 1037. c. 1038. c. 1039. c. 1040. c. 1041. c. 1042. c. 1043. c. 1044. c. 1045. c. 1046. c. 1047. c. 1048. c. 1049. c. 1050. c. 1051. c. 1052. c. 1053. c. 1054. c. 1055. c. 1056. c. 1057. c. 1058. c. 1059. c. 1060. c. 1061. c. 1062. c. 1063. c. 1064. c. 1065. c. 1066. c. 1067. c. 1068. c. 1069. c. 1070. c. 1071. c. 1072. c. 1073. c. 1074. c. 1075. c. 1076. c. 1077. c. 1078. c. 1079. c. 1080. c. 1081. c. 1082. c. 1083. c. 1084. c. 1085. c. 1086. c. 1087. c. 1088. c. 1089. c. 1090. c. 1091. c. 1092. c. 1093. c. 1094. c. 1095. c. 1096. c. 1097. c. 1098. c. 1099. c. 1100. c. 1101. c. 1102. c. 1103. c. 1104. c. 1105. c. 1106. c. 1107. c. 1108. c. 1109. c. 1110. c. 1111. c. 1112. c. 1113. c. 1114. c. 1115. c. 1116. c. 1117. c. 1118. c. 1119. c. 1120. c. 1121. c. 1122. c. 1123. c. 1124. c. 1125. c. 1126. c. 1127. c. 1128. c. 1129. c. 1130. c. 1131. c. 1132. c. 1133. c. 1134. c. 1135. c. 1136. c. 1137. c. 1138. c. 1139. c. 1140. c. 1141. c. 1142. c. 1143. c. 1144. c. 1145. c. 1146. c. 1147. c. 1148. c. 1149. c. 1150. c. 1151. c. 1152. c. 1153. c. 1154. c. 1155. c. 1156. c. 1157. c. 1158. c. 1159. c. 1160. c. 1161. c. 1162. c. 1163. c. 1164. c. 1165. c. 1166. c. 1167. c. 1168. c. 1169. c. 1170. c. 1171. c. 1172. c. 1173. c. 1174. c. 1175. c. 1176. c. 1177. c. 1178. c. 1179. c. 1180. c. 1181. c. 1182. c. 1183. c. 1184. c. 1185. c. 1186. c. 1187. c. 1188. c. 1189. c. 1190. c. 1191. c. 1192. c. 1193. c. 1194. c. 1195. c. 1196. c. 1197. c. 1198. c. 1199. c. 1200. c. 1201. c. 1202. c. 1203. c. 1204. c. 1205. c. 1206. c. 1207. c. 1208. c. 1209. c. 1210. c. 1211. c. 1212. c. 1213. c. 1214. c. 1215. c. 1216. c. 1217. c. 1218. c. 1219. c. 1220. c. 1221. c. 1222. c. 1223. c. 1224. c. 1225. c. 1226. c. 1227. c. 1228. c. 1229. c. 1230. c. 1231. c. 1232. c. 1233. c. 1234. c. 1235. c. 1236. c. 1237. c. 1238. c. 1239. c. 1240. c. 1241. c. 1242. c. 1243. c. 1244. c. 1245. c. 1246. c. 1247. c. 1248. c. 1249. c. 1250. c. 1251. c. 1252. c. 1253. c. 1254. c. 1255. c. 1256. c. 1257. c. 1258. c. 1259. c. 1260. c. 1261. c. 1262. c. 1263. c. 1264. c. 1265. c. 1266. c. 1267. c. 1268. c. 1269. c. 1270. c. 1271. c. 1272. c. 1273. c. 1274. c. 1275. c. 1276. c. 1277. c. 1278. c. 1279. c. 1280. c. 1281. c. 1282. c. 1283. c. 1284. c. 1285. c. 1286. c. 1287. c. 1288. c. 1289. c. 1290. c. 1291. c. 1292. c. 1293. c. 1294. c. 1295. c. 1296. c. 1297. c. 1298. c. 1299. c. 1300. c. 1301. c. 1302. c. 1303. c. 1304. c. 1305. c. 1306. c. 1307. c. 1308. c. 1309. c. 1310. c. 1311. c. 1312. c. 1313. c. 1314. c. 1315. c. 1316. c. 1317. c. 1318. c. 1319. c. 1320. c. 1321. c. 1322. c. 1323. c. 1324. c. 1325. c. 1326. c. 1327. c. 1328. c. 1329. c. 1330. c. 1331. c. 1332. c. 1333. c. 1334. c. 1335. c. 1336. c. 1337. c. 1338. c. 1339. c. 1340. c. 1341. c. 1342. c. 1343. c. 1344. c. 1345. c. 1346. c. 1347. c. 1348. c. 1349. c. 1350. c. 1351. c. 1352. c. 1353. c. 1354. c. 1355. c. 1356. c. 1357. c. 1358. c. 1359. c. 1360. c. 1361. c. 1362. c. 1363. c. 1364. c. 1365. c. 1366. c. 1367. c. 1368. c. 1369. c. 1370. c. 1371. c. 1372. c. 1373. c. 1374. c. 1375. c. 1376. c. 1377. c. 1378. c. 1379. c. 1380. c. 1381. c. 1382. c. 1383. c. 1384. c. 1385. c.

conspicata, quæ possunt præscriptionem fundatissimam suffulcire: nimirum *primò*, quod inhæreat continuatæ possessioni (a). *Secundò*, quod possidens sit capax rei possessa (b). *Tertiò*, quod possideat bonâ fide (c). *Quartò*, quod concurrat titulus præsumptus (d). Et *quintò*, quod tempus à Jure definitum ad præscribendum, excurrerit (e).

22. Quæ conditiones sine dubio concurrunt in præscriptione, vi cujus Beneficiarii merè simplices à residentia debito sunt exempti, prout seriò consideranti singulas evitescit. Et sicut præscribi potest servitus rei alioquin liberæ (f), sic & præscribi potest libertas rei alioquin servitutem involventis: contrariorum enim eadem est lex, & disciplina (g). Multòque fortius præscribi potest libertas rei suapte naturâ liberæ, qualia sunt beneficia merè simplicia, semper pro liberis reputata, nedum à centenaria, sed etiâ à tempore, cujus initium ignoratur à residentia servitute. Et quia præscriptionem centum annorum, atque immemorabilem allegans, habet pro se meliorem titulum de mundo, juxta loquendi phrasim, qua utuntur Jurisconsulti (h); hinc fit, quod Beneficiarii merè simplices residentia jugum à se fortiter excutientes, justissimo titulo id faciunt; & ducto argumento à contrario sensu, quod validissimum est in jure (i); sequitur quod injustissimè operantur quicumque nituntur libertatem, atque immunitatem ipsorum beneficiariorum residentia, ac personalis servitii debito subjugare: quippe beneficia cum de sui naturâ sint libera, & libera in dubio præsumantur (l); non debent intelligi oneris jugo subiaci, & indebitæ servitutis laqueis implicari (m).

(a) Cap. cum dilectus de confirmat. Reg. 3. de reg. jur. in c.

(b) Cap. causam de præscriptum.

(c) Cap. vigilanti c. de iustitia.

(d) Cap. si diligenti ubi infra.

(e) Bonacin. tom. 2. de rellis disp. 1. qu. ult. par. 2 § 2 n. 18.

(f) Idem Bonacin. cum alijs ubi ea alleg. loco cit. 31.

(g) Leg. 1 de iis, qui sunt sui.

(h) De Luc. de feud. disp. 3. § de employ. disp. 60. n. 2 de benef. disp. 31. nu. 2. § de disp. 49 n. 14.

(i) L. qui testamento § unius ff. de testam. lib. 1. § hujus rei ff. de off. iud. cum mand. ff. fur. d. 1. quibus dicitur e. quomodo de Conf. Bar. de in var. loc. 27.

(l) De Luca de benef. disp. 31. n. 18.

(m) Litter. de re benef. l. 1. qu. 31. n. 10.

C A P U T XI.

In quo ipsamet Beneficiariorum merè simplicium Immunitas ab onere residentiae, probatur Rationibus, & auctoritatibus deductis ex sacris Ecclesiæ CONCILIIS, Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus.

S U M M A R I U M.

- 1 *Sacris Conciliis promissa est Cælestis assistentia. Concilia autem favens exemptioni, de qua loquimur.*
- 2 *Concilium Sardicense, variis encomiis à Patribus celebratum, non fuit Univerſale, sed appendix Concilii primi Nicæni.*
- 3 *Idem Concilium decrevit de Presbyteris, Theſſalonicam confluentibus (ejus Urbis Amiſtes erat Vicarius Pape) ut ad eose extenderent constituta de Episcopis.*
- 4 *Presbyteri illi, & Diaconi in sensu Contradictorum erant beneficiati; sed tamquàm simplici beneficio præditi, se cognoscebant à residentia debito immunes.*
- 5 *Canon Sardicensis non mandavit Episcopis residentiam beneficalem. Episcopus in quolibet loco suæ Diœcesis permanere potest, & præ tribunali sedere.*
- 6 *Editus fuit Canon Sardicensis contra Presbyteris, & Diaconos, instante Alcio Theſſalonicense, cujus Ecclesia non sufficiebat pro illis subveniendis.*
- 7 *Concilium Nicænum II. prohibet, nè Clericus habeat duo beneficia Constantinopoli, extra verò illam Urbem duo beneficia teneri posse permitti.*
- 8 *Erat Constantinopoli commodum comparandi victum variis modis, & indastriis, idè ibi non fuerunt permitta duo beneficia ut alibi.*
- 9 *Residentia onere careans beneficia merè simplicia, vel ob dispensationem Ecclesiæ, vel ob sublatum illis tale debitum, vel ob aliam causam, hoc parum refert.*
- 10 *Concilium Lateranense IV. prohibet, nè quis plura beneficia curata, personatus, & dignitates ecclesiasticas valeat retinere.*
- 11 *Loquitur Concilium de beneficiis residentialibus, remanetque præservata potestas Ecclesiæ, dispensandi super residentia ipsorum.*
- 12 *Idem Concilium decernit literatis, & nobilibus viris posse dari plura beneficia: Ecclesia favet literatis, ac nobilibus, ac quibus?*
- 13 *Concilium Tridentinum decernit, ad residentiam non teneri nisi eos, qui beneficia obtinent, residentiam exigentia, vel de jure, vel de consuetudine.*
- 14 *Sicut consuetudo excitare potest onus residendi in Beneficiariis carentibus tali onere; ita etiam illud habentibus detrabere potest.*
- 15 *Concilium ipsum admittit dispensationes de non residendo ad tempus concessas: ergo dari possunt etiam perpetue. Residentia est de jure positiva.*
- 16 *Mandat Concilium univ. Seminario, si opus est, aliqua beneficia, non qualiatumque, sed solummodò simplicia: quæ supponit residentia debito carere.*

- 17 *Alibi Concilium Tridentinum prohibet retineri plusquam duo beneficia simplicia : qui tamen numerus excedi potest .*
- 18 *Verba ista Tridentini sunt adeò clara, ut non possint salvari, nisi salva exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie .*
- 19 *Concilia Nationalia, & Provincialia extrà eorum Regna, & Provincias non obligant, nisi aliud Pontifex decernat . Agitur de Concilio Londinensi .*
- 20 *Alaudavìt istud Concilium, ut Vicarie, curam animarum habentes, non possent retineri undè cum aliis beneficiis curatis : sunt enim beneficia residentialia .*
- 21 *Cum in Anglià soliti essent Clerici plura beneficia curata, & choralia retinere, Papa id tollere gessit quoddam beneficia curata, relictis in primævo esse choralibus .*
- 22 *Ubi viget consuetudo excludens debitum residentie, in beneficiis residentialibus, permittenda est : Maltò magis permittenda est in simplicibus .*
- 23 *Concilium Aurelianense III. canonem edidit, cujus vi exemptio beneficiorum merè simplicium à residentie debito comprobatur .*
- 24 *Ex Concilio Nannetensi ostenditur differre beneficia residentialia à merè simplicibus, hecque carere debito residentie personalis .*
- 25 *Concilium Colonienſe II. prolixum edidit decretum de beneficiis ecclesiasticis, & de eorum obligationibus fidelitèr àmplendis .*
- 26 *Distinguit Concilium residentie onus ab aliis beneficiorum obligationibus, & residentiam exigit ab aliis Beneficiariis, quàm à merè simplicibus .*
- 27 *Factur Concilium inesse Papæ facultatem dispensandi super residentia beneficiorum etiam residentialium, hancque agnoscit esse de jure .*
- 28 *Refertur Decretum Concilii Moguntini circa residentiam Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia, & ex eo inferat immunitas, de quâ est sermo .*
- 29 *Allegantur aliæ sanctiones ipsius Concilii Moguntini, de residentia Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia .*
- 30 *Validum est argumentum à sufficiensi partium enumeratione, Concilium autem enumerationis altarum specierum beneficiis, merè simplicia reticet .*
- 31 *Concilium Emeritense admittens, aliquem simul canonicatum in Cathedrali, & Parochiam ruri retinere ; uni ex his beneficiis residentiam tollit .*
- 32 *Concilium Bituricense mandat uniri canonicatibus, paupertate laborantibus, beneficia simplicia, ut fecit Concilium Tridentinum .*
- 33 *Vt et idem Concilium, nè beneficia curata vertantur in simplicia . In omnibus Decretis Conciliaribus salva intelligitur semper potestas Papæ .*
- 34 *Ex Conciliis Mediolanensibus, editis à S. Carolo, liquet, non exigendam esse residentiam à Beneficiariis merè simplicibus .*
- 35 *Generalia, Nationalia, & Provincialia Concilia favent exemptioni beneficiorum merè simplicium à debito residentie . Ndc sola ratio valet præ multis .*

1.

VERTIMA probatio libertatis Beneficiarios merè simplicium ab onere residendi, desumitur ex Sacris Conciliis; quorum definitionibus cum fuerit promissa cælestis assistentia; & divinus afflatus (a), omnino credendum est quiddam in eis definitum legitur, sub Spiritus Sancti præsentia, & regimine fuisse decretum (b). Et ut benè scripsit Cælestinus Papa I.

Synodo apud Ephesum congregata: *Si numero tam exiguo, quot sunt duo, vel tres, in nomine Domini congregati, Spiritus Sanctus non deest; quanto magis par est credere ibi illum minime desuturum, ubi tanta Sanctorum multitudo convenit? Etenim confessus ipse suapte naturâ facer, ac venerandus est: in quo utique magnæ illius, augustæque Apostolorum Synodi, de quâ in Actis legimus, reverentiam, gravissimè quodammodo cernere licet* (c). Ut itè ergò nullo unquam tempore Apostolos diserebat &c. ità neque ceteros Domini Sacerdotes deseret (d). Quoties ergò verba alicujus Concilii habeamus, in immunitate ab onere personalis servitii, & residentia, Beneficiariis merè simplicibus elargientia; hanc Dei mentem, esse hanc Spiritus Sancti esse voluntatem omnibus innotesceat, quod Beneficiarii merè simplices non debeant residere, neque teneantur Ecclesiis suorum beneficiorum præsentialitèr ministrare.

2. Non unicum autem Concilium, sed plura, vel directè, vel deductivè hoc effantur, & in primis Concilium *Sardicense*, ex trigintâ sex Provinciis Orbis Christiani congregatum (e), *Magna Synodus* à D. Athanasio nuncupatum (f), *Plenarium universæ Ecclesiæ Concilium*, à D. Augustino (g); A Sulpitio Severo, *Concilium ex toto orbe convocatum* (h), & à Socrate, *Generale Concilium* appellatum (i): Quod sanè Concilium non aliâ ratione prædicatum Synodo Universalis totalitèr non est adeptum, nisi ex eo quod, actis in illo rursus de iisdem rebus, de quibus paulò antea fuerat in primâ Nicænâ Synodo pertractatum; nihil novum Decretum est de fide, sed sola quædam de disciplinâ tractata sunt, confirmatis quoad fidem Nicænæ Decretis: idèoque hujusmodi Synodus reputata est, non Concilium generale ex se, sed potius appendix Concilii generalis primi Nicæni (l). Et de facto Canones Sardicenses Concilio Nicæno adscripti sunt à Zosimo Papâ, ut ex Concilio VI. Carthaginensi liquet (m). Quâ de causâ etiam neque S. Gregorius Magnus (n), neque S. Isidorus Hispalensis (o), neque Venerabilis Beda (p), Concilia Generalia recensentes; Sardicensem Synodum inter illa connumerarunt.

3. Itaque Concilium Sardicense anno Christi 341. celebratum, postquam interdixerat, ne quis laicus, neque Episcopus ultra tres hebdomadas à propriâ Ecclesiâ posset abesse (q): ac nè quis Episcopus alterius Episcopo Clericum in suâ Ecclesiâ ordinaret (r); hoc tandem exaravit Decretum: *Non ignoratis qualis, quantaque sit Thessalonicensium Metropolis. Septè itaque ad eam ex Provinciis Presbyteri, & Diaconi accedunt, & brevis temporis morâ non contenti permavent, & omne tempus illic agentes transigunt, aut vix tandem post plurimum tempus in suas Ecclesias reverti coguntur. De his ergò definitum est. Osius Episcopus dixit: ea decreta, quæ de Episcopis constituta sunt, serventur etiam in hujusmodi personis* (s). Ex quâ Conciliari ordinatione innotesceat, quod usque ab antiquis illis temporibus Diaconi, & Presbyteri, animarum curâ carentes, non residebant in eorum Ecclesiis, sed aliò pro eorum libito se recipiebant, & præsertim Thessalonicam pergebant, ibique diuturno tempore, pro suo arbitrio morabantur: eo quod Thessalonica tunc essetemporium nobilissimum, & Urbs celeberrima Macedoniæ (t), ubi quæstui, vel propriis utilitatibus indulgebant eo modo, quo nunc plurimi Romam petunt, Venetias, Neapolim, aliasque celeberrimas Orbis Civitates: vel fortè illuc ibant, ut causas, & lites Ecclesiasticas prosequerentur: Archiepiscopus namque Thessalonicensis Vicariatui Summi Pontificis fungebatur, ut ex S. Leone Papâ I. liquet (u), exercebatque

(a) *Matthæi cap. 18*
v. 10.

(b) *Pap. I. cap. 10*
v. 11.

(c) *Alterum c. 15.*
v. 6, 7.

(d) *S. Cælestini ep. 8.*
ad Synod. Ephes.

(e) *Baron. ann. 347.*
n. 7. l. 10. *Belium de*
Rom Pontif. l. 1. c. 21.

(f) *S. Athanasii*
Apolog. 1.

(g) *S. August. ep. 163.*

(h) *Sulpic. Sever.*
l. 2. b. 1. *Socr.*

(i) *Socrates hist. l. 3*
cap. 6.

(l) *Vid. Bie. in notis*
ad Conc. Sardic. d. 2.

(m) *Conc. ad Carth.*
c. 3. *anon. 4. 9.*

(n) *S. Greg. l. 2. ep. 10.*

(o) *S. Isidor. Etym.*
cap. 16.

(p) *Beda de temp.*
63. *l. 1. cap. 1. c. 1.*

(q) *Conc. Sardic.*
cap. 10.

(r) *Conc. Sardic.*
cap. 19.

(s) *Idem Conc. Sardic.*
div. a. 6. vel. 20.

(t) *Vid. Bail. in Ca-*
baj. ad Conc. Sardic.
cap. 20.

(u) *S. Leo. l. 1. ep. 84.*

iurisdictionem super omnes Ecclesias Macedoniæ, Daciæ, Myfiæ, & partis Illyrici, uti refert Theodoretus (a).

4. Thessalonicæ inquam, plurimi Diaconi, & Presbyteri morabantur, tamenſi eſſent beneficiati ſimplices in propriis Eccleſiis: vel ex eo quod ſportulas in eiſdem percipiebant, aut percipiendi jus habebant: antiquis enim temporibus, in ſententiâ Contradiſtorum, omnes Clerici ab Eccleſiâ ſportulas accipiebant, nec dividebatur tunc ordo à beneficio: quippè ſportulantes habebantur, prò totidem Beneficiatis. Vel ex eo quod omnes Clerici tunc temporis ordinabantur ad ſolum titulum alicujus Eccleſiæ, nec adhuc fuerat adinventus titulus proprii patrimonii, cujus prima ſanctio emerſit ſucceſſive in Concilio Chalcedonenſi (b). Et ità vel primo, vel ſecundo modo, in ipſorum ſenſu Contradiſtorum illi Diaconi, ac Presbyteri erant Beneficiarii, pro ratione illorum temporum. Sed quoniam animarum curà carebant, nec aliud munus obibant, quod ab eis reſidentiam, & perſonale exigeret miniſterium, unoque verbo erant Beneficiarii merè ſimplices; ideò non in propriis Eccleſiis debere reſidere, ſed ſe poſſe cognoscebant, vel Thessalonicæ, vel alibi pro eorum libito permanere. Nec obſtat, quod Concilium Sardicenſe Diaconos illos, & Presbyteros juſſerit ad proprias Eccleſias reverti, quemadmodum de Episcopis paulò antea conſtituerat; quippè Concilium non eos compulſit redire ad ipſas Eccleſias, tamquam Beneficiarios, & in eis intulatos, ut ibidem perſonalitèr miniſtrarent; ſed tamquam Chriſtianos, & Catholicos, ut juxta diſciplinam illorum temporum, quæ cunctis aliis quoque communis erat, ſive viris, ſive ſœminis; ſive Laicis, ſive Clericis, ad proprias Eccleſias frequentes eſſent, ut ubi fidem acceperant, ibi quoque aſſidue ſacra myſteria frequentarent (c): hæcque ratio fuit, propter quam etiam Episcopis injunctum eſt à Patribus Sardicenſibus, ut apud ſuas Eccleſias permanerent, quemadmodum & Laicis fuerat poſitum in præcepto (d), & ab Episcoporum exemplo extenſa eſt ſanctio ad Diaconos, & Presbyteros.

5. Nàm tamenſi Episcopii, vigore aliarum legum Eccleſiaſticarum, tamquam animarum curam habentes, tenerentur ad reſidentiam; tamen in Canone Sardicenſi non ſunt juſſi morari apud ſuas Eccleſias, velut Beneficiarii, ſed tamquam Chriſtiani, ut patet ex lecturâ textus edicentis: *Opus dixit Eccl. Memini ſuperiore Concilio fratres noſtros conſtituiſſe; ut ſi quis Laicus in eâ, in quâ commoratur Civitate, ſeptimanas non celebraſſet conventum, communionem privaretur*. Si ergò hæc circa Laicos conſtituta ſunt; multò magis Episcopo non licet, nec decet, ſi nulla ſit tam gravitas, quæ deſineat, ut ampuſus à ſuperſcripto tempore abſens ſit ab Eccleſiâ ſua. Univerſi dixerunt ſibi placere (e). Sequiturque immediatè alius Canon, in quo decernitur, quod ſi Episcopus extra locum ſuæ ſedis poſſideat prædia, quorum culturæ velit ſollicitudinem habere, ibidem commorando; id faciat: tamen diebus Dominicis proximam aliquam Eccleſiam adeat, nè ſine Eccleſiâ videatur facere diem Dominicum (f). Qui Canon, ſi loquitur de prædiis extra Diocceſim conſtitutis; jam nihil concludit pro debito reſidentie. Si loquitur de poſitis in Diocceſi; cum poſſit Episcopus in quacumque ſua Diocceſi parte conſiſtere, ibique pro tribunali ſedere (g), tamenſi congruum ſit, ut apud Cathedralem reſideat (h); jam patet, quod Canon Sardicenſis, urgendo Episcopum, ut ad Eccleſiam diebus Dominicis prout ſuprà ſe conferat; non loquitur de reſidentiâ beneficiati, ſed de conſidentiâ, omnibus Chriſtianis communi, nè ſine Eccleſiâ faceret diem Dominicum. Alioquin duo ſequerentur inconvenientia. Primum, quod Episcopii nihil magis tenerentur ad reſidentiam, quam Beneficiarii merè ſimplices, Presbyteri, vel Diaconi. Secundum, quod necdum Diaconi, & Presbyteri, ac Episcopii, verum etiam Laici fuiſſent per Sardicenſem Synodum ad reſidentiam obligati; quod quis dicat, niſi deſipiat?

6. Præterquamquod Canon Sardicenſis, de quo eſt ſermo, editus fuit in *Braſch. de lib. Eccl. Tom. IV.* N ſtante

(a) Theodoret. hiſt. eccl. l. 5, cap. 17.

(b) Cap. 19. in can. 19. ibi cl. Ver. poſſeſſionis diſt. 70.

(c) Conc. Agathenſ. c. 11. d. 1. 64.

(d) Conc. Sardic. c. 14.

(e) Conc. Sardic. c. 14. ap. Bailei. 1.

(f) Idem Conc. c. 15.

(g) Cap. 19. in can. 19. de off. ord. in 6. Barboſ. de off. Ep. cap. alleg. 10. n. 1. 6. Nam, in Sum. Apoll. de off. ep. l. 1. 101 n. 19.

(h) Gloſ. 10 c. Episcopii deſi. 1. Barboſ. loc. cit. alleg. 13. n. 1.

(a) Calusius. ad con-
16 Conc. Sardis.

stante Altio Episcopo Thessalonicensi, ut propriæ Ecclesiæ indemnitati consuleret (a), quia tam immensus erat confluxus Presbyterorum, & Diaconorum, aliunde Thessalonicam properantium, & subsidia ab illâ Ecclesiâ petentium, ut hæc non posset omnibus satis esse: Idcirco sanctione Concilii fuerunt cuncti ad Ecclesias proprias amandati, non ut ibi personaliter residerent, nisi quatenus ita eis commodum videretur; sed ut alibi quam Thessalonicæ pro eorum libito morarentur, nec illam fatigaret Ecclesiam, quæ cunctis ipsis advenis, unâ cum Dioecesanis suis Clericis non poterant satisfacere. Et ita quia huiusmodi Presbyteri, atque Diaconi, tamquam qui ex rationibus indicatis erant Beneficarii merè simplices, & ante Concilium Sardicense residere non tenebantur, ad id coacti non sunt post Concilium ratione beneficiorum. Quare ex ipsius canone benè deducitur, sensum Ecclesiæ tunc fuisse, prout & nunc est, quod Beneficarii merè simplices non teneantur ad residentiam, neque ullius personalis ministerii onere sint adstricti. Quod totum sit dictum per transennam, & ad ostendendum, quod etiam juxta principia Contradictorum, si ratiocinium, institutum super Canonibus Sardicensibus, non obscura occurrit ratio, sive illatio, abscondens onus residentie à Beneficiariis merè simplicibus. Clariorem, verò adhuc decisionem Concilii *Ephefisi*, Generalis III. capitulo præcedente allegavimus, quam nē sine necessitate hic repetamus, poterit benignus Lector ibi deinde perferutari. Ei addimus nunc ea, quæ suggerit Concilium *Chalcedonense*, Generale IV. illiusve Acta, in quibus lecta sunt gesta in Concilio habito Constantinopoli à S. Flaviano illius Urbis Episcopo, ubi memorantur Presbyteri diversis Ecclesiis, Martyriis, Oratoriis, seu Sanctorum Monumentis præpositi. *Abramius Presbyter Martyrii, quod est in Septimo Cr. Elpidius monumentorum Procopensium custos Cr. Euthyebius in Martyrio Celerinæ Cr. Hyperius in monumentis habitans, habens duo, vel tria nomina in Chylocirco Cr. Gaudentius habens quinque nomina in Monumentis Cr.* (b). Quid quæso sibi vult hoc habere duo, tria, & quinque nomina, nisi totidem Ecclesiis, vel Oratoriis præfisse, sive redditibus, & beneficiis earundem sacrarum *Edium* potiori(c)? Quibus omnibus Ecclesiasticis locis, cum non posset unus eodem tempore famulari, nisi Corpus idem esset in pluribus locis, quod naturaliter nec Philosophia, neque Theologia contingere posse assentitur; oportet, quod beneficia illa, vel saltem aliqua ipsorum essent à residentie personalis debito exempta.

(b) Conc. Chalcedon.
Act. 1. & 2.

(c) Thome Sa. v. 1. & 2.
nov. Eccles. dist. 1. p. 1.
l. 1. & 2. p. 109.

(d) Labbé, Bichas,
Bail. Cohorsatus in
Conc. II. N. 2. & 3.

7. Pariter Concilium *Nicænum II.* Generale VII. convocatum anno Christi 787. Hadriano Papâ I. in Apostolicâ Cathedrà confidente, & Constantino VI. cum Irene illius matre Imperium Orientale tenente(d), hoc inter cetera definit. Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Ecclesiis non collocetur: hoc enim est negotiationis, & turpis lucri proprium, & ab Ecclesiasticâ consuetudine alienum. Ab ipsâ enim Domini voce audivimus, non posse quempiam Domini duobus servire, vel enim unum odio habebit, & alterum diligit, vel unum sustinebit, & alterum contemnet. Unusquisque ergo, ut vox est Apostolica, in eo, in quo vocatus est, debet manere, & in unâ Ecclesiâ assidere. Quæ enim propter turpe lucrum sunt in Ecclesiasticis negotiis, ea à Deo sunt aliena. Ad hujus autem vite usum sunt diversa studia. Ex iis ergo si quis velit, ad ea quæ sunt corpori ad usum necessaria, comparet. Dixit enim Apostolus, usui meo, & iis, quæ mecum sunt, subministraverunt manus meæ. Et hoc quidem in hac custodiâ à Deo constitute. In iis autem, quæ extrâ sunt locis, propter hominum inopiam permittatur (e). Concilium ergo præcepit, ne quis Clericus in duabus Ecclesiis collocaretur, quod idem est ac dicere, ne duobus beneficiis ecclesiasticis donaretur, sed uno contentus esset: quod si unus non eis sufficeret, sed adhuc aliis proventibus indigeret, ad ea studia, sive officia, sive opificia, sive volueret, intellectualia, manualia, vel alio modo industrialia, quibus posset sibi optatos redditus comparare.

(e) Conc. Nicæm. II.
con. 19.

8. Sanè, Constantinopoli facile eras Clericis, citrà plurium præbendarum possessionem, vitam honestè tueri, siue apud Procerum familias sacra ministeria, domi, vel in agro, ex Episcopi veniâ celebrando, siue filiorum, aut famulorum institutioni, tum ad bonas literas, tum ad pietatem operam navando (exclusis tamen secularibus Præfectoris, aut vilioribus obsequiis) siue domum, aut publicè, aut privatim, honestas scientias, & disciplinas edocendo; siue Xenodochiis, aliisque piis domibus, aut etiam sanctimonialium Canoniis sacram Præfectoriam exercendo; siue deniquè Apostolico Pauli exemplo, propriis manibus honestè laborando (a). Ita, inquam, præcepit Concilium, nè quisquam intrà Urbem Constantinopoleos, binas posset simul adipisci præbendas, quia siue hæc geminatione beneficiorum quisque Clericus poterat sibi aliter providere: At extrà illam Urbem Regiam, ubi præbendæ tenues, & Clerici erant inopes, nec obuius eis patebat modus conquirendi ex officiis, & opificiis, aliisque industrialibus mediis, competentes proventus; Concilium duplicata beneficia uni, & eidem Clerico, permittenda esse sancivit, ibi: in iis autem, que extrà sunt locis, propter hominum inopiam, permittatur (b). Bina, inquam, permittenda esse beneficia sancivit: non ambo residentialia, quia onus personalis ministerii, & præfentialis utrobique residentie obfisteat; ergò vel ambo merè simplicia, vel saltem unum, quod uti merè simplex nullam impossibilitatem cum altero retinebat: ergò juxtà sanctionem hujusmodi Concilii beneficia merè simplicia poterant cum residentialibus retineri, & sic etiam nunc poterunt, adeoque Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito exempti.

(a) Causat. ad can. 13. Conc. Nicen. II.

(b) Idem Conc. Nicen. II. cap. 13.

9. Si dicatur, bina illa beneficia fuisse ambo residentialia, Concilium tamen permisisse retentionem utriusque, per dispensationem, justà de causâ inopie interpositam; hoc nihil officit, quinimò magis probat intentum nostrum. Nam negatur in primis, quod hæc geminatio præbendarum fuerit Clericis indulta per viam dispensationis, in casibus particularibus interpositæ. Vel si adfuit dispensatio; oportet, quod hæc fuerit dispensatio generalis, Concilii Canonis innixa, in idemque resonat, ac sub aliis verbis dicere, fuisse de jure generali statutum, quod beneficia merè simplicia immunitatem à residentie debito haberent. Cæterum si Concilium potuit justà ex causâ inopie, dispensare super pluralitate beneficiorum residentialium; ecur non poterit idem facere aliâ justâ de causâ? Ecur non idem potest facere Summus Pontifex? Ecur non potest ipsum facere super beneficiis non residentialibus? Accipe ergò beneficia, & Beneficiarios merè simplices, & siue dicas, hos non teneri ad residentiam, ob dispensationem Ecclesie super illis, justà de causâ generalitèr interpositam; siue ob sublatum ipsis aliter onus personalis residentie; siue ob exemptionem eisdem alio modo indultam à debito residendi; hoc parum refert, nam nihil curamus de modo, dummodo fateri cogaris, Beneficiarios ipsos esse à residentie debito exemptos.

10. Itèr Concilium Lateranense IV. Generale XII. anno Christi 1215. celebratum, Innocentio III. Pontificatum, & Friderico I. Imperium Occidentale tenentibus, repetens vim decreti, aliàs editi in Concilio Lateranensi III. nè quis plures præbendas posset simul Ecclesiasticas adipisci (c); novo Canone sic decrevit: De multâ providentiâ fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales recipere contra sacrorum Canonum instituta, alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestas conferri privaretur. Quia verò propter præsumptiones, & quorundam cupiditates, nullus bastendâ, aut rarus de prædicto statuto fructus pervenit; nos evidentiâ, & expressis occurrere cupientes, præsentis Decreti statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & Brasch. de lib. Eccl. Tom. IV.

(c) Concil. Later. III. cap. 13.

(a) Concil. Later. IV.
cap. 19.

(b) Concil. Later. III.
cap. 1.

(c) Concil. Later. IV.
cap. 19.

(d) Cap. dominus d.
caus. 32. q. 7. Glof. in
Clem. Excois 8. dist. 1.
de Verb. fig. Barbof.
trac. 2. var. an. 1. 85.
num. 4.

(e) L. si vero 9. de
pore ff. solut. matrim.
l. commoda sunt ff. de
liber. Barbof. loc. cit.
an. 19. num. 49. 7.

(f) Glof. in cap.
de multa 28. de preb.
end.

(g) Concil. Later. IV.
cap. 19 in fin.

(h) DB ap. Barbof.
in d. cap. de multa 28. 16.

(i) Mem. Barbof. loc.
cit. no. 4.

(l) Auctor. mod.
negot. C. de Sacros.
Ecc. cap. 8. ergo 2. q. 2.

si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur &c. (a): sanctioni ergo Concilii Lateranensis III. Concilium Lateranense IV. adjungit poenam privationis ipso jure primi beneficii post adeptum secundum. Et cum in ipso Concilio Lateranensi III. non fuerit interdicta pluralitas nisi Dignitatum, & Parochiarum (b), Concilium Lateranense IV. extendit prohibitionem etiam ad personatus, adjungens. *Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: adveniet, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere presumat, etiam si curam non habeant animarum* (c).

11. Nota hic, quod Concilium loquitur non generaliter, sed solum de obtinentibus plures dignitates, plures parochias, & plures personatus, seu quod idem est uno verbo, de obtinentibus plura beneficia residentialia, & incompatibilia. Quare attento, quod Concilium nullum verbum facit de beneficii merè simplicibus, clarum remanet, quod ista non cadunt sub præfata prohibitionem per tritum axioma, quod exceptio firmat regulam in contrarium (d), vel per aliud, quod casus omisus à novâ dispositione, remanet sub dispositione juris antiqui (e). Præterea vi hujus Decreti sublata non est potestas Papæ dispensandi, ut plura beneficia tamen residentialia, per unum, & eundem Clericum teneantur. Salva quoque remanet facultas Episcoporum dispensandi super pluralitate beneficiorum merè simplicium, ut exprimit ibi Glossa (f), sed ne quoad beneficia residentialia intentionem Concilii deberet posteritas divinare, Decretum Synodale in fine Capituli hoc adjungit; *Circâ sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari* (g).

12. En quomodo 400. Patres, Concilium illud Lateranense IV. & Generale XII. componentes, decreverunt, pluralitatem beneficiorum, jussu causâ concurrente (uti literaturæ, vel sublimitatis personæ) posse in eodem Clerico cumulari, absque eo quod Beneficiarius teneatur in utroque residere, cum non nisi in uno sigillatim possit consistere. Favet enim libenter Ecclesia viris literatis, per quos mundus illuminatur, & Ecclesia Dei regitur, ac sustinetur (h). Favet quoque viris nobilibus, qui tales sunt, non simplici nomine, vel solâ inani aurâ progenitorum; sed qui ex propriâ virtute, junctâ meritis Majorum sunt verè nobiles, & eximii (i). Plura inquam beneficia, per quæ si Concilium intellexit beneficia merè simplicia, textus probat apertissime intentum nostrum, nempe quod ipsa beneficia merè simplicia personalis residentie debitum non involvunt. Si verò intellexit beneficia Curata, & Choralia, sive quocumque modo residentialia; textus in fortioribus terminis (nempe à majori ad minus, quod est argumentum validissimum in jure (l)), probat nostrum assumptum: Nam si jussu concurrente causâ potest Sedes Apostolica dispensare Beneficiarios residentiales ab onere residentie, multo magis dispensare posset Beneficiarios merè simplices, si hi tali oneri subderentur. Et sic ex hujusmodi sanctione Conciliari probatum remanet, quod Beneficarii merè simplices sunt ab opere residentie, & servitii personalis debito immunes.

13. Demùm Concilium Tridentinum, Generale ultimum, ita decrevit: *Episcopis inferiores, quævis beneficia ecclesiastica, personalem residentiam de jure, sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensatâ, expedienti videtur, opportuni juris remedium residere cogantur; nullique privilegia, sive indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur. Indulgentiæ verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & eorum Ordinario legitimè probandis, in suo robore permaneris: quibus casibus nihilominus officium erit Episcoporum, tamquàm in hac parte à Sede Apostolicâ delegatorum, providere, ut per deputationem in domo-*

rum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur (a). Attendat benignus Lector, quod Concilium hic de residentiâ Beneficiorum ex proposito tractat, & distinguens obligatos, à non obligatis ad residentiam; decernit, primò, quod ad illam non teneantur nisi illi, qui obtinent beneficia, quæ de jure, vel consuetudine personalem exigunt residentiam: undè quia ex notissimis exceptio firmat regulam in contrarium (b), sequitur, quod quantum ad illa beneficia, quæ nec de jure, neque de consuetudine residentiam exposcunt, eorum possessores de facto à Concilio ad ipsam non adstringuntur: hæc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia: ergò quicumque illa possident, justè non valent ad onus personalis residentie coarctari.

14. Hinc Barbosa expendens idem Conciliare decretum, dicit sic: *beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod servitium impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesie consuetudine non teneantur, reser- vatum Piasc. in prax. Episc. p. 2. c. 3. n. 32. (c)*. Secundò Concilium, ad residentie debitum addringens Beneficiarios, possidentes beneficia, quæ de jure, sive consuetudine residentiam exigunt, per dictionem illam *sic*, quæ est alter- nativa (d), & etiam augmentativa (e), ostendit, posse onus residentie à bene- ficiis exigi, non solum de jure, sed etiam de consuetudine: si ergò de consue- tudine potest excitari obligatio residendi in beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus non haberent; etiam à contrario sensu fit, quod ex consuetudine detrahi potest obligatio residendi ab illis beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus ha- berent: argumentum etenim à contrario sensu validissimum est (f). Ergò tamen beneficia merè simplicia de jure exigent debitum residentie, attamen potue- runt ex præfata antiquissima totius Ecclesie consuetudine hujusmodi debito denu- dari: & sic saltè in vigore istius consuetudinis, Beneficiarii merè simplices sunt à residentie onere exempti.

15. Tertiò Concilium Tridentinum clarè disponit, quod indulgentie, & dispensationes de non residendo, ad tempus concessæ, justis de causis, coram Or- dinario verificandis, suum integrum effectum obtineant eximendi Beneficiarios, etiam residentiales, ab onere residentie: si autem hujusmodi dispensationes in- dulgere possunt ad tempus; ecur non poterunt in perpetuum concedi: & si ad tempus, vel in perpetuum concedi possunt prò beneficiis residentialibus, ecur concedi non poterunt prò beneficiis merè simplicibus? Profectò si Ecclesiâ suam interponente auctoritatem, fieri potest, ut ab onere personalis residentie im- munes reddantur Clerici obtinentes beneficia ipsomet onere alioquin implicatas, in terminis fortioribus eximi possunt possidentes beneficia merè simplicia. Hinc Barbosa idem Caput Concilii commentans, ita loquitur: *Papa poterit dare sa- cultasem non residendi ad biennium, quinquennium, vel in perpetuum, ex quali- bet iusta causa: cap. licet canon de election. in 6. Rebuff. in prax. benef. sit. de dispens. de non resid. num. 19. & 53. Et infra: Pontifex potest dispensare, & dispensando veniam dare, nè quis personalitèr cogatur residere in altero beneficio incompatibili, quod habet; est enim juris positivi necessitas residendi (g)*. Multò magis ergò potest, & potuit hoc fieri generalitèr pro beneficiis merè simplicibus, ideoque Clerici eadem remanentes, sunt à residentie debito immunes.

16. Paritèr idem Concilium, alibi jubens erigi Seminarium Clericorum in unâquaque Diocesi, mandat, ut eidem valeant uniri beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitas, & dignitas fuerint &c. etiam si beneficia sint reservata, vel affecta (h). Supponit igitur, quod beneficia merè simplicia sint à residentie legibus absoluta: alioquin illa uniri Seminario non præcepisset: quippè unio fa- cta, non alteri beneficio, sed loco pio, vel domui religiose, ut est Seminarium, aut Collegium Clericorum, sive Cœnobium Regularium, aut quid simile, non est composibilis cum residentia personali: non enim potest Rector Collegii, vel Abbas Cœnobii, aut Monachi, & Alumni, eorundem subditi regimini, perso- nali-

(a) Conc. Trid. sess. 6. cap. 1.

(b) Scraph. det. p. 10. num. 7. Tuf. 1. 2. 3. 4. 5. 6. c. 11.

(c) Barb. ad Conc. Trid. sess. 6. c. 2. n. 32.

(d) Socin. Jun. caus. 41. n. 34. vol. 1. Barb. tract. 2. de d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(e) Adm. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(f) L. qui testamentum 6. mulier. l. 2. ibi Glos. ff. de testam. cap. qualis dicit 15. Malcard. de prob. caus. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(g) Barb. ad Conc. Trid. sess. 6. c. 2. n. 4.

(h) Conc. Trid. sess. 23. c. 18.

palitèr residere, ac per se ipsos ministrare apud Ecclesias campestris, & solitarias, hucque, illucque positas, in quibus erecta sunt beneficia, eorum religiosi domibus unita. Quo præterea Concilium, si supposuisset beneficia merè simplicia onus residentie involvere, non iussisset uniri Seminario limitatè beneficia simplicia, sed generalitèr aliqua beneficia, non distinguendo de residentialibus, vel de simplicibus, quatenus omnia idem onus involverent residentie. Quia ergo Concilium dispositionem suam limitavit ad beneficia simplicia, satis declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito immunes.

17. Tandem ipsum Concilium Tridentinum alibi generali lege interdicat, nè plura beneficia uni, & idem Clerico valeant indulgeri, hoc modo: *Sanctis Synodus &c. statuit, ut in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, bene esse sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requiras, eidem conferri (a).* Dudum antea plurimi Canones, per Ecclesiam fuerant constituti, pluralitatem beneficiorum in uno, eodemque Clerico reprobantes: & ita in variis Conciliis (b), & ita in diversis sanctionibus, corpori juris infertis (c), id ipsum fuit prohibitum. Sed Canones, & Concilia præfata loquebantur, vel saltem debent intelligi de beneficiis Curatis, atque Choralibus, aut alio modo residentialibus. Concilium verò Tridentinum in hoc decreto necdum vetuit pluralitatem beneficiorum residentialium, quam in aliis quoque decretis prohibuerat, individuans beneficia incompatibilia (d); verum etiam interdixit pluralitatem beneficiorum merè simplicium, quæ numerum duorum excedunt. Porro si tria, vel ulterius beneficia simplicia quisquam Clericus peroptabat, olim opus erat dispensatione Apostolica (e), *bonæ tamen*, inquit Barbosa, *de consuetudine non datur dispensatio ad plura beneficia simplicia: sed Prælati inferiores Summo Pontifici videntur, quod conferre possint, & de facto construnt, nullâ habita ratione, an sint pinguis, vel tenuis (f).* Hocque multò magis si beneficia illa simplicia sunt de jure patronatus: tunc enim ait idem Auctor, *universalem observantiam, & præxim esse, ut Episcopi insistant præfatis à patronis, tamen si tertium, & quartum habeant beneficium (g).*

18. Itaque si Concilium Tridentinum decernit, posse aliquem plura beneficia retinere, dummodò ambo, sive cætera, præter unum, non requirant residentiam personalem; quomodo quæso, bonæ Deus, & quâ fiducia possunt ejus verba intèrvolvi, ejusque sanctiones tali violentiâ contorqueri, ut vel ad significandum contrarium sensum trahantur, vel omnino negetur, esse Beneficiarios merè simplices à residentie debito immunes? Ad id postea quod in oppositum judicatur, mentem Concilii Tridentini non fuisse approbandi. Sed solummodò permittendi merè tolerantèr exemptionem præfatorum Beneficiariosum ab obligatione residendi, & personalitèr ministrandi in Ecclesiis suorum Beneficiorum; jam frustra responsum est, & infra iterum respondebitur, totalitèr everte- rendum hujusmodi iudificationem verborum Tridentini: quare superfluum est hic eidem rei diluendæ prolixius immorari. Post igitur jam hucusque recensita Concilia generalia, faventia exemptioni, quâ potiuntur Beneficiarii merè simplices ab onere residentie: Nunc ad aliarum specierum Concilia, nempe Nationalia, & Provincialia est opportuno tempore descendendum.

19. Tametsi autem eademmet Concilia Nationalia, & Provincialia, extrâ illorum Nationes, & Provincias, nullatenus afficiant (h), nec extrâ ipsa loca vim legis habeant, necessariò à Fidelibus observandæ (i); attamen eorum decreta, velut à Prælati edita, non sine magnâ maturitate, atque concordia sensu, nec non sub Spiritu Sancti regimine, illoque ipsi finet lumen infundente, qui in Sacris Evangeliiis pollicitus est: *ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum (j)*, magnam ubilibet merentur venerationem, & idcirco

(a) Concil. Trid. sess. 24. c. 17.

(b) Concil. Chalced. cap. 10. Conc. Nicæ. II. cap. 17. Conc. Agath. cap. 17. Conc. Epone. cap. 9. Concil. Antioch. cap. 1. Conc. Arth. II. cap. 1. &c. 22.

(c) Cap. Unum. Abbatem 21. qu. 1. c. quia intentum cap. cum non ignorat cap. referent. cap. multa de pœbend. cap. quia annuati de Cler. non resid.

(d) Concil. Trid. sess. 7. cap. 1. &c. 4.

(e) Barbosa. Sum. Apost. decis. collect. 64. num. 14.

(f) Idem ad Concil. sess. 4. c. 17. m. 2.

(g) Idem Barbosa. loc. cit. num. 8.

(h) Cap. 1. caus. 5. qu. 1. c. decernimus 3. qu. 9. Regum. in c. canonum 3. de causis & 1. num. 14. Alphon. de Can. lib. 1. c. 7.

(i) Barbosa. Sum. Apost. decis. collect. 149. p. 2. & in canonibus 107. dist. 11.

(j) Matth. c. 18. v. 20. & illi. Corin. 2. ad Ep.

circa quidquid ab eis est Synodaliſter definitum, omni honore, atque obsequio colendum eſt, præſertim ſi fuerunt à Summo Pontifice approbata, decernente ab omnibus obſervandas eſſe functiones ibidem editas: tunc enim ratione Pontificiæ approbationis, Concilia illa ſe habent non ſecus ac ſi eſſent univerſalia, de qua re Jacobatius, Albertus Pighius, & alii (a). Inter Concilia autem Nationalia unum, quod de re, ad noſtrum propoſitum faciente, loquitur, eſt Concilium *Londineſe*, Londini habitum apud Anglos anno Chriſti 1268. ex Angliæ, Scotiæ, atque Hiberniæ Episcopis, præſide Cardinali Ottobono de Flisico, Legato de Latere Clementis Papæ IV. Concilium magnum à Mattheo Vveſtmonaſterienſi appellatum, & quod totius magnæ Britanniæ incolæ, tamquam ſummæ auctoritatis Synodum impenſe coluere, uſque ad ea infelicia tempora, in quibus Henricus VIII. Rex, à fide Catholica, quam præcedenter & calamo, & enſe viriliter deſenſerant, ex motivis Orbi univerſo notiſſimis, deſilivit.

20. In hoc inquam Concilio, ſequens Canon, inter alios eſt ſtatutus: *Nul- lum de cæterò ad Vicariam admittendum, niſi in Preſbyterum jam ordinatum, vel ſaltem in Diaconum proximis temporibus ordinandum: qui renuncians aliis beneficiis, ſi qua habet, Curam animarum habentia; jures ibi reſidentiam facere corporalem: alioqui inſtitutionem ipſius nullam fore decrevit, & Vicariam alii conferendam. De iis autem, qui tunc jam fuerant conſtituti, non tamen in Preſbyteros ordinati, ſtatuit, & præcepit, ut ex tunc infra annum ad minus id facerent in Preſbyteros ordinari: alioquin privatos ipſos ex tunc Vicariis fore decrevit: quod de reſidentiâ circa inſtituendos præceptum erat, ſtatuem etiam circa ipſos &c.* (b). Loquitur Concilium de Vicariis perpetuis, curam animarum habentibus, quæ ſine dubio inter beneficia eccleſiaſtica computantur (c): diſponitque, ut hujusmodi Vicariæ, ſive beneficia, non niſi Preſbyteris traderentur, vel ſaltem Clericis, qui poſſent intrâ annum ad Sacerdotem promoveri. San- civit quoque, ut hujusmodi Vicarii jurejurando adigerentur, perſonalem reſidentiam polliceri; demumque voluit, ut non poſſent unâ cum aliis beneficiis curam animarum habentibus retineri: & quidè juſtè quandoquidem cum Vi- carii perpetui verum habeant titulum beneficii (d), quinimò & nec poſſint conſtitui abſque erectione tituli Vicariæ (e), dicanturque verè, & non ſicte habere beneficia Curata (f), incompatibiles erant, & ſunt ipſemet Vicariæ cum aliis beneficiis Curatis.

21. Recolendum eſt hic autem ex hiſtoriâ, quod in Angliâ prava quædam inoleverat introductio, retinendi plura beneficia, etiam Choralia, & Curata, ſive alio titulo reſidentialia: quem abuſum radicibus evellere geſtens Gregorius Papa IX. miſit illuc quendam Legatum ſuum anno 1237. ut congregato in Urbe Londini Concilio, pluralitatem beneficiorum reſidentialium, ex totius Regionis illius finibus amputaret. Sed quia Clerici jam binis, ac ternis beneficiis inſigniti, ad hæc audita, fremere incœperunt, & penè ad arma impugnanda prorucere; Vvalterus de Cantelupo Episcopus Vvignornienſis exurgens in Concilio, Legatum Pontificium viriliter eſt adhortatus, nè contrâ morem, hunc, profundis nimium radicibus Angliæ infixum, quidquam conſtitueret, ſed de illo tolerando, donec melior addeſſet opportunitas, Pontificem commone- ret, quem ipſum quoque Concilium, de hoc ſuis literis obſecraſſet: ne ex remedio tunc tentato, majora mala profluereſſent (g). Ità ergo res inſecta reman- ſit, de qua fuſius Matthæus Pariſius (h), Polydorus Virgilius (i), Genebrardus, & alii (j). Quod ergo Gregorius Papa IX. per Legatum ſuum eradicare non potuerat, Clemens Papa IV. triginta poſt annos, per alium Legatum evel- lere procuravit: nec toti malo reſepula ponere valens, pro eo quod potuit, remedium adaptavit: nimirum arcuit pluralitatem beneficiorum, Curam anima- rum habentium, toleratâ pluralitate Choralium, ſive alio titulo reſidentialium.

(a) Card. Jacobatus de Conc. l. 1. art. 2. §. quæſt. Pighius de Eccl. hær. l. 6. c. 1. V. medi. Barboſius c. 1. n. 2 diſt. 19.

(b) Concil. Londin. ann. 1268. c. 9.

(c) Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 3. cap. 6. num. 18. 19. ſec.

(d) Capad. hær. de offici. Vicar. Garcia de benef. p. 2. c. 2. n. 289.

(e) Garcia de benef. p. 1. c. 2. n. 159.

(f) Barboſ. Jur. Eccl. Univ. p. 3. c. 2. num. 289. Compenni diverſ. Jur. Canon. l. 7. c. 6. n. 14.

(g) Vlt. Bail. Sum. Conc. in Concilio Lon- dino, anno 1268.

(h) Matth. Pariſ. ad ann. 1268.

(i) Polydorus Virgil. lib. 1. c. 1. 6.

(j) Genebrard. in Chronic. lib. 4.

22. Ex quibus duo nobis innotescunt, primum, quod ubi aliqua consuetudo super residentia beneficiorum alicubi taliter est infixa, ut non possit sine magnâ Ecclesiæ perturbatione divelli, est pacificè permittenda: & ita quantumlibet per hypothecam beneficia merè simplicia de sui naturâ exigenter residentiam; tamen quia consuetudo contraria, illam eximens ab illo onere, non potest sine totius Ecclesiæ conturbatione extirpari, ideò toleranda est potius, quam cum scandalo, ac multa confusione rerum, atque hominum evellatur. Si enim permitti tunc potuit in beneficiis residentialibus; multò magis permitti nunc potest, & debet in beneficiis merè simplicibus. Alterum quod nobis innotescit, est, quod beneficia residentialia cum non residentialibus sunt compatibilia; nam quia incompatibilitas in isto Concilio est restricta ad sola beneficia Curata, ex consequenti cetera beneficia compatibilia remanserunt: hæcque compatibilitas, si tunc nedum beneficia merè simplicia complexa est, sed etiam se ad beneficia Choralia, sive alio titulo residentialia dilatavit, consuetudine sic statuente; multò magis nunc se valet ad ipsa sola beneficia merè simplicia coarctare. Posita autem compatibilitate in beneficiis merè simplicibus, sit ex consequenti, quod Beneficiarii merè simplices à residentiz onere, & servitii personalis debito sunt immunes.

23. Ex Conciliis verò Provincialibus, primò nobis occurrit Concilium *Aurelianense III.* convocatum anno Christi 540. in quo Patres decreverunt: *de his verò Clericorum personis, quæ de Civitatisensu Ecclesiæ officio, Monasterio, Diaconatu, vel Basilicâ, in quibuscumque locis possint, idest, sive in territorii, sive in ipsi Civitatibus suscipiunt ordinandos, in possessione sui Episcopi, si de eo quod ante de ecclesiastico munere habebant, eorum aliquid, aut nihil exinde habere volueris; quid unienique facultas suscipi Monasterii, Diaconatu, vel Basilicâ debet plenâ ratione suscipere* (a). Loquitur ille canon de beneficiis, quæ ibi vocat *Ecclesiæ officia*: illa etenim ætate promiscuè sumebantur verba officii, & beneficii: ac nostris etiam temporibus beneficia æquiparantur officiis (b). Verbum quoque *Diaconatu* in isto canone significat parochiam, sic etenim interdum resonare solet in Canonibus priscorum temporum (c). Demùm *habere de ecclesiastico munere* idem est ac beneficium ecclesiasticum possidere juxta phrasim illorum temporum, quod idem Concilium canone præcedente vocat *Munificentiam Sacerdotum*. Igitur decernit Concilium Aurelianense III. quòd si Clericus habens beneficium; Abbatiam quoque, vel Parochiam, vel Ecclesiam obtineret, posset illud retinere cum eâ, si consentiret Episcopus. Illud autem primum beneficium, vel erat merè simplex, & habemus intentum: vel erat residentiale, & argumentum in fortioribus terminis probat. Nam si poterat consensus Episcopi abscondere onus residentiz primo beneficio, ut retineretur ab uno, & eodem Clerico cum alio beneficio residentiali; multò magis ab Ecclesiâ potest idem onus auferri beneficio merè simplici, si onus ipsum haberet.

24. Paritèr Concilium *Nannetense*, quod coaluit anno Christi 1264. edidit hoc decretum: *Si verò quisquam Capellaniam adeptus fuerit, quæ residentiam debeat personalem; ipso jure vacet primum beneficium, quod similiter residentiam requirebat* (d). Loquitur Concilium de Capellaniis, non utcumque, quoniam hæc sæpè sæpius nec etiam solent esse ecclesiastica beneficia, tamen in dubio prò beneficiis reputantur (e). Sed de illis Capellanis, quæ vel onus habent adjuvandi parochum in exercitio curæ animarum, vel interessendi Choro, vel aliud opus personalitèr exercendi (f). Et quia istæ sunt residentiales; prohibet Synodus, nè cum alio priori beneficio, iidem residentiam requirente, possint unâ simul retineri. Ergò argumentum ducendo à contrario sensu (quod est optimum, & efficax, uti pluries ostendimus) si primum beneficium residentiz debitum non expofcat, unâ cum aliquâ ex præfatis retineri potest. Beneficia autem talis speciei sunt beneficia merè simplicia; ergò in sensu Concilii Nannetensis beneficia merè simplicia sunt à residentiz debito immunita.

(a) Concil. Aurel. III. ann. 540. c. 18.

(b) Card. de Luca de Regularibus disc. 11. n. 10.

(c) Cap. Presbyter. 22 q. 4.

(d) Concil. Nannet. 1264. ann. 1264. c. 10.

(e) Perez de Luca de Capellanis. cap. 1. n. 19. Generali. ad reg. 1. c. 1. q. 1. n. 1.

(f) Rubeus Jur. Eccles. Univ. l. 1. c. 1. p. 5. nam 26. q. 18.

25. Sequitur Concilium Colonienſe II. celebratum anno Chriſti 1549. in quo introducto tractatu de tertio medio inſtaurandi eccleſiaſticam diſciplinam, huiusmodi ſanctio fuit communibus Patrum ſuffragiis conſtituta: *Cipientes ex animo, quantum in nobis eſt, prohibere, ac tollere, odioſum illud, & inſatiabile (quod Patrum Canonici deſeſtantur) ſtudio coaceruandi plura beneficia, curam animarum habentia, unde populus fidelis grauiter ſcandalizatur, & optimorum quorumcumque animi à Clero alienantur &c.* Donde Caeſarea Maieſtaſ prouiſionem meliorem aduerſus licentiam hanc à Summo Pontifice impetret, id quod ab Eccleſiaſticis Imperii Statiſtus rogatus in ſe recepit à ſanctitate ejus emiſi, ac ſta-
gitare velle; ſtatim, & communi, maturaque deliberatione cum Concilio præ-
habiti, quod juſtiſſimum eſt, & ad Eccleſie aſſecutionem pertinet, ſancimus. *Ve beneficiatus quiſque, ſi beneficia habet à Curia libera, aut beneficium Curatum unum, aliud ſimplex, ſatisfacias officio, cujus gratia beneficium accepit, ſecundum intentionem fundatoris, ſacros Canonici, & Patrum decreta: & ab Eccleſiâ, ubi beneficium negligit, non participet. Etenim divini juris eſt, ut qui ſervit altari, de altari vivat: nec bono jure is, qui non ſervit altari, vivit de altari; ſicut ſpen-
dium non debetur niſi militanti: ſi verò curatum habet beneficium, apud Eccleſiam, ubi beneficium habet, reſideat, & officio ſatisfacias, alioquin nihil percepturus &c.* Quod ſi quis juxta Caput de multa, de Præbend. qualificatus jam impetravit à Sede Apoſtolica facultatem plura quam unum beneficia retinendi, mandamus, ut hanc Epifcopo ſuo, aut ejus Viſuatoribus, ſecundum diſpoſitionem cap. Ordinarii de offic. ordin. in 6. præſentet, atque exhibeat. *Que ſi appareat ſufficere, curet Epifcopus, ut beneficia debitis officiis non fraudulentur: alioquin Beneficiatus uno, quod maluerit, retento, reliqua liberè reſignat, aut remittat viris idoneis perſonaliter reſidere volumibus &c.* (a).

26. Diſtinguit ſatis clarè Concilium hoc in Beneficiario, reſidentiam ab aliis obligationibus, diſcretiveque de utrâque re diſponens, edicit; quod ſive beneficia ſint Curata, ſive ſimplicia, Beneficiarius omnino obligationes benefi-
cio adnexas adimpleat, nimirum ſive per ſe, ſive reſpectivè per alium: per ſe, ſi beneficia ſint Curata, vel reſidentialia: per alium verò, ſi beneficia ſint merè ſimplicia. Quod reſidentiam autem jubet ad illam teneri eos, qui beneficia curata poſſident, vel reſidentialia, ſine diſpenſatione. Aſt de beneficiis merè ſimplicibus altum ſilentium ſynodus habet, comprehenſura certè hæc ipſa quoque ſimplicia, ſi cognoviſſet, quod eadem eſſent reſidentie debito adſtricta. *Que omiſſio in loco, & tempore, quo de reſidentiâ Beneficiorum agebatur, benè offendit non fuiſſe à Concilio nominata beneficia merè ſimplicia, quia no-
luit ea reſidentie vinculis alligare (b).*

27. Præterea notetur, quod Concilium Colonienſe admittit, in Summo Pon-
tificis auctoritatem diſpenſandi, ut quis valeat plura beneficia reſidentialia inſimul retinere, agnoſcens etiam hanc facultatem eſſe de jure (c): quo caſu poſito jam ab uno ex dictis beneficiis onus reſidentie amputatur, quippe Benefi-
ciarius non valet uno, eodemque tempore in duobus Eccleſiis longè diſſitis reſi-
dere: cum unum, & idem corpus, eodem temporis momento, eſſe non poſſit circumſcriptivè in pluribus locis (d). Si autem reperitur in Eccleſiâ hæc facul-
tas ſubtrahendi à beneficiis reſidentialibus debitum reſidentie, vel ad tempus, vel in perpetuum; ecur non reperitur pro eodem debito à beneficiis merè ſim-
plicibus auferendo; cum imò hæc facultas potiùs debeat pro beneficiis merè ſimplicibus prævalere, ob majoritatem rationis, à quâ ſine dubio validum eſt argumentum (e). Eccleſia autem huiusmodi onus reſidentie merè ſimplicibus abſcidit, prout hucusque probavimus, & patet ex conſuetudine generali, per totam Eccleſiam ipſam diffuſa: ergo Beneficarii merè ſimplices ſunt à reſi-
dentie debito exempti.

28. Paritèr Concilium Moguntinum eodem anno 1549. convocatum, in-
Braf. de Libert. Eccl. Tom. IV. O ter

(a) Concil. Colon.
ann. 1549. de 3. medijs
q. 8. ſubvo.

(b) L. Si Pere 6. de
voto ſiſſolato matrim.
Barboſ. traſſ. ver.
ſec. 76.

(c) Cap. de multa
de præbend.

(d) S. Thom. in 4.
diſt. 10. art. 1. ad 1. 6.
7. q. 2. & diſt. 44.
q. 1. art. 2. q. 2. ad 1.
& quæſt. 1. art. 1. ad
1. q. 2. quæſt. 1. art. 10.

(e) Barboſ. traſſ. ver.
ſec. 66. n. 1.

ter 57. Canones, ad ecclesiasticam disciplinam pertinentes, hæc, quæ sequuntur, decrevit: *Res ipsa loquitur, plura beneficia, potissimum quibus animarum cura submissa est, non sine gravi Ecclesiarum damno, ab uno obtineri: cum unus in pluribus Ecclesiis ritè officia perfolovere, aut rebus earum necessariam curam impendere nequeat. Nos igitur Ets. singulos ejusmodi curatorum beneficiorum detemores monemus, & districte eis precipiendo injungimus, ut interà trimesstre tempus post hujus synodi Provincialis exitum, nobis, aut Comprovincialibus nostris, locorum Ordinariis, dispensationes, quarum prætextu ejusmodi beneficia obtinent, exhibeant. Quod si fecerint, talia beneficia, quasi eo ipso illicitè obtineri convincantur, post trimesstre tempus elapsum, per eos, ad quos collatio eorum pertinet, aliis personis idoneis conferri debeant. Quod si dispensatio alicujus legitima, & sufficiens videbitur, is beneficia sine molestiâ retinebit Ets. Sin dispensatione invalide, aut non satis legitime visæ fuerint, si is, qui earum prætextu plura beneficia curata obtinuit, uno retento, cætera liberè resignare recusaverit: causa illius ad Sedem Apostolicam referatur, ejusdemque judicium expectetur, quem sui beneficii modum esse velit. Quod si quis in diversis Diocæbus ejusmodi beneficia curata obtineat, à quolibet Ordinario ad talem exhibitionem compelli debet; & si legitimâ dispensatione munitus non fuerit, ultimo quod accepit beneficio retento, cætera resignet Ets. (a). Ex quibus verbis recurrit argumentum, paulò antè ex Concilio Colonienſi deductum (b), quod hic parcius explicare, nè nuper dicta videamur sine necessitate repetere: faveat Lector illud ibi denud suis oculis perlustrare, & videbit quantâ efficacîâ Concilium Moguntinum pro sententiâ nostrâ peroret.*

(a) Concil. Mogunt.
act. 1560. cap. 64.
(b) Vid. in hoc Co-
pendio paulò antè n. 35.

29. Sequitur ipsa synodus, & decernit: *Statuimus, ut post hæc omnes, qui vel Praepositorum, vel Decanorum, vel Scholasticorum, vel Cassidum, vel Cantorum dignitatibus (quatenus hæc ad nostram, aut Comprovincialium nostrorum dispositionem pertinent) jam præfulgent, aut porro ornandi erunt, presentes sint Ecclesiis, utilem, & nomine dignam operam præstent: Non absentes, fructus tantum auferant: neque liceat cuiquam absenti nullam harum dignitatum genere, sed quisque tali titulo insignitus sine Ecclesiæ non absens, neque conductû alicujus operâ, sed residendo præsens ipse inferuiat (c). Ad hæc Concilium adjungit: nè beneficia, per Ecclesias debiti obsequiis frau dentur, omnibus beneficiorum possessoribus, sub amissione beneficiorum injungimus, ut ordines, quos eorum beneficia requirunt, si nondum habent, proximis temporibus à jure statuiſ recipient. Ad quod etiam Canonice Ecclesiarum pro suo quemque ordine teneri volumus, ut obsequium, quod quisque pro officii sui exigentiâ Ecclesiæ debet, cum rei postulatur, per se præstare queat (d). Successivè idem Concilium aliam sanctionem edidit, tenoris ut sequitur: *Pastoribus etiam, & iis, qui Curata beneficia obtinent, injungimus, ut Ecclesiis, in quibus per consensum Diocesani instituti sunt, nec tamen eisdem per se præsent, Vicarios idoneos, & Canonice institutos præstent, eisque pro sufficienti dictæ portionem congruam de proveniunt Ecclesiæ assignent: nec sit à se institutos Vicarios, ab eadem Vicariâ amoveant, nisi ipsi jam actu Sacerdotes Ecclesias suas per se ipsos regere velint, aut aliquam rationabilem amotionis causam contra Vicarium eorundem Diocesano, aut ejus officiali probaverint (e).**

(c) Concil. Mogunt.
loc. cit. cap. 71.

(d) Concil. Mogunt.
loc. cit. 72.

(e) Idem Concil.
Mogunt. loc. cit. c. 80.

30. Totam ergò hujusmodi Canonum Moguntinorum colligando substantiam habemus, teneri ad residentiam personalem Pastores, Parochos, Praepositos, Decanos, Scholasticos, Custodes, Cantores, Canonicos, & alios Beneficiarios, quorum præbendæ sacrum aliquem ordinem prærequirunt: de Beneficiariis verò merè simplicibus nè verbum quidem ibi fieri reperimus. Ut quid autem hæc, non secus ac illa, eisdem residentie vinculis non innoxii, nisi quia illa, tamquàm curata, & respectivè choralia, sive alio titulo residentia, tum ex jure, tum ex totius Ecclesiæ praxi, servitium exigent personale; merè

merè simplicia verò à talis servitutis onere sunt immunia. Et sanè argumentum, à sufficienti partium enumeratione desumptum, validum est (a), cumque in hac Synodo enumerentur sufficientè beneficia quoad eorum partes, residentiam involventes, nec includantur in eis beneficia merè simplicia; patet quod illorum omisso, seu non nominato, à quâ paritè in jure optimum fuit argumentum (b), ostendit, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito exemptos. Paritè Concilium admittit posse Clericos, etiam non actu Sacerdotes, Curata beneficia adipisci, apud quæ ipsi non resideant, sed per Vicarios deferviant: posse quoque unum Clericum duo beneficia Curata nancisci, etiam in duabus Diocesisbus constituta, hæcque ex dispensatione Apostolicâ, quam vult omnino suam efficaciam habere. Si autem Pontifex potest concedere privilegium dispensationis, ut beneficia Curata, sive aliâs residentialia, residentiam non exposcant; tunc interponere non potest approbationem consuetudinis, quæ generalitèr cuncta beneficia merè simplicia à residentie debito exolvit, cum consuetudine valeat introduci quicquid potest privilegio concedi (c)?

31. Posset hic interferi Concilium *Emeritense*, antiqua Synodus Provincialis decernens, posse Clericos binum residentiale beneficium insimul retinere, Canonatum nimirum Cathedralis, & Parochiam ruralem, dummodò in hac per Vicarium officia pastoralia compleverint (d). Sed quia textum hujus Concilii suprâ per extensum retulimus, inutile reputamus illic illum denuò replicare (e). Solum advertimus, quod Concilium rem optimam censuit, & omni præconio dignam, quod iustâ concurrente causâ unus, & idem Clericus, duo beneficia residentialia, & incompatibilia posset insimul retinere, alteri ex eis subtrahendo debitum residentie: multo magis ergò hoc iustum, & optimum fuit, ac est, admitti in beneficiis merè simplicibus, quæ de sui naturâ, nec residentialia, neque incompatibilia sunt; neque pro talibus à totâ Ecclesiâ reputantur; & in quibus minor ratio concurret, quam in illis, expositum debitum residentie: argumentum etenim à majori ad minus validum est (f). Quid egerit Concilium *Compostellanum*.

32. Concilium *Bituricense* anno 1584. apud Bituricas convocatum, inter 46. titulos, quos complectitur (g), in titulo de Canonicis talia decernit: *Si non sit sufficiens redditus Canonici, provideat Episcopus, sive per suppressionem præbendarum, ubi magnus erit eorum numerus: sive per unionem beneficiorum simplicium, non regularium, ut iis proventus compensensèr augeatur* (h). Distinguit ergò Concilium inter beneficia merè simplicia, & Canonicatus, vultque illis, tenuitate laborantibus, copulari. Supponit igitur beneficia illa merè simplicia esse à residentie debito immunia, alioquin ea non mandasset Canonicatibus uniri: quemadmodum non mandavit uniri Curata, quia sciebat illa esse residentie debito adstricta. Idipsum antea decreverat Concilium Tridentinum, penè totidem verbis, ut tenuitati Canonicatum provideret (i): mandante illis uniri beneficia simplicia, de merè simplicibus intellexit, non de simplicibus servitoriis, qualia dicuntur ab aliquibus Canonicatus, & Præbendæ Choralis; cum Canonicatus exuberantes iusserit supprimi, non uniri. Voluitque ut beneficia, etiam à viventibus possessa, sine tamen illorum præjudicio, uniri possent (j), singulisque præbendis singula possent beneficia copulari (m): Nec quidquam ob stare hujusmodi unioni iuspatronatus, beneficiis illis merè simplicibus colligatum, quippè adhuc & uniri posse voluit Canonicatibus ipsis, salvo patronorum consensu (n).

33. Pergit Concilium *Bituricense*, & decernit, quod *beneficia curata in simplicia non convertantur* (o). Sed jam illud consimili, atque fusiori determinatione præverat Concilium Tridentinum, tantundem interdicens his verbis: *Statuit. S. Synodus ut ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellantur, quæ curam animarum ex primævâ eorum institutione, aut alièr quomo-*

Byasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

O 2

docum-

(a) *L. ex maleficio*
§. heres l. obligatus
num. ff. de actio-
nibus de juratore.
c. per fust de sent.
excom. c. quanto de
juror.
(b) *Archer. conf.*
150. *Tufi. tom. 2. lit. D.*
Conc. 1517. n. 30. 31.

(c) *Bald. conf.* 49.
Abz. 2. *Archer. conf.* 50.
Oltred. *conf.* 172. *Op.*
154. n. 8.

(d) *Vid. Calixtus ad*
Can. 12. *Concil. Emeri-*
tense. *Ep.*
(e) *Vid. supra hic*
cap. 4. n. 10.

(f) *Sanchez de Ma-*
trimon. lib. 2. *cap. 11.*
Farrar. *prax. Crim.*
par. 4. *conf.* 60. n. 109.
Barbosa *tra. de dec. 67.*
num. 1.

(g) *Vid. Bull. Sum.*
Conc. 1584. ad Concil.
Bituric. f. 66.

(h) *Conc. Bituric.*
ann. 1584. titulus de
canonicis.

(i) *Conc. Trid. sess. 24.*
cap. 15.

(j) *Garcia de Be-*
nef. p. 11. c. 4. num. 51.
Barbosa ad Concil. *sess.*
24. c. 15. n. 14.

(m) *Gratian de excep-*
tione 2. *q. 1. c. 12. in fin.*
(n) *Alonso de com-*
muni. lib. 2. *vol. cap. 12.*
n. 126. *Barbosa. loc. cit.*
num. 51.

(o) *Concil. Bituric.*
ann. 1584. titulus de Be-
neficiis.

(a) Conc. Trident. sess. 15.
cap. 16.

(b) Cap. Significasti
4. de elect. Conc. Trid.
sess. 15 cap. 16.

(c) Vid. supr. cap. 8.
num. 4.

(d) Conc. Mediolan. 7.
part. 1. tit. de resident.

(e) Concil. Mediolan.
1811 de Seminariis.
(f) Vid. supr. hic
cap. 15 n. 16.

doeumque retinens, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicaria perpetuo congruâ portione, non convertantur (a). Cur autem tam Concilium Tridentinum, quam Bituricense, vetuerunt huiusmodi transitum beneficiorum de Curatis in merè simplicia? nisi quia Curata obligant Beneficiarios ad residendum apud eorum Ecclesias, & ad munus parochiale inibi personaliter exercendum; merè simplicia verò proprios possessores ab onere huiusmodi personalis obligationis absolvunt? Cœterum Concilium Tridentinum, & multò magis Concilium Bituricense salvam reliquerunt Summo Pontifici potestatem, quam arcare non potuerunt, ut liberum illi semper esset iustus de causis beneficiorum Curata in merè simplicia convertendi. In omnibus namque Conciliorum decretis intelligitur semper salva Papæ potestas (b).

34. Tandem Concilia Mediolanensia, à S. Carolo Borromeo pastoralis sollicitudine convocata, Beneficiarios merè simplices immunes esse à residentie debito satis apertè declarant, prout patefaciunt decreta, quæ jam superius, & hisce sacris Synodis allegavimus (c), quibus optimùm erit alia hic adjungere, quæ inibi reperiuntur sub huiusmodi sensibus exarata: *Personalis residentia munus, ut rē verā per eos præstetur, qui illius generis beneficia ecclesiastica obtinent, omnem rationem, Canonum jure, Tridentinisque Sanctionibus præscriptam, Episcopus inest (d)*. Vide quàm clarè Concilium Mediolanense V. non exigit residentie munus à cunctis Beneficiariis, sed ab illis tantum, qui obtinent beneficia talis generis, quod Beneficiarios ipsos obligat ad residentiam. Supponit ergò Concilium dari alterius generis beneficia, quæ ad residentiam non obligant; hæc autem sunt beneficia merè simplicia. Rursus agendo de Seminario Clericorum, Concilium Mediolanense l. ita determinat: *Decernimus, ut Episcopi ex auctoritate Concilii Tridentini, intra sex menses ecclesiastica aliquot simplicia beneficia, cujuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonialia, vel præstimoniali portiones nuncupatas, etiam nondum vacantes, Seminario applicent, & incorporent, ea videlicet, quæ illi Seminario magis opportuna, & idonea videbuntur, sine tamen cultus divini detrimento, & beneficia obtinentium præjudicio (e)*.

35. Recurrit hic sermo, quem Capitulo præcedenti allegavimus (f), nimirum quod Concilium sanciendo unienda esse Clericorum Seminario, non beneficia Curata, vel Choralia, aut alio modo residentialia, sed simplicia, declaravit hæc esse à residentie debito exempta, alioquin ad hæc sola unionis facultatem non coarctasset. Habemus ergò Concilia Generalia, tam in Oriente, quàm in Occidente convocata: habemus Concilia Nationalia: habemus Provincialia, quæ uno ore, uno eloquio, totiusque Ecclesie sensu conclamant, vel claris verbis, vel deductivo sermone, non debere Beneficiarios merè simplices, residentie personalis vinculis irretiri, ipsosque esse à personalis servitutis onere immunes. Quid ultra desiderari potest? Si alia cuncta argumenta decissent, nonnè hoc solum sufficiens esset, ad salvandos Beneficiarios merè simplices ab omni debito residendi, & personaliter ministrandi in illis Ecclesiis, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Conquiescant itaque novi Residentiarii, qui eisdem gestiant residentie loris involvere, calamumque non arbitrio, sed ratione temperantes, veritati tandem cedant, quam cognitam impugnare, peccatum est contra Spiritum Sanctum, ipsi parvulis cum elementis fidei dictitatum.

C A P U T XII.

In quo ex variis Rationibus THEOLOGICIS probatur, Beneficiarios merè simplices esse à Residentiæ, & Servitii personalis debito immunes, præstando in loco, in quo Ecclesiasticum obtinent Beneficium.

S U M M A R I U M.

- 1 *Volentes propter novitatem opinionum in admiratione esse, decipiuntur. Qualis sit error contendere, Beneficiarios merè simplices teneri debito residentiæ.*
- 2 *In Ecclesiâ non potest esse error ab illâ approbatus. Christus infallibilitatem obtinuit, quem Patres variis epibetis prosequuntur, ipsam infallibilitatem prædicantibus.*
- 3 *Tota per obtem Ecclesiæ exemptionem ad praxim redigit Beneficiorum merè simplicium ab onere residentiæ.*
- 4 *Cum Concilia generalia approbant exemptionem prædictam; si hæc est de jure Divino, & Naturali; oportet quod tota Ecclesiâ erraveris, & erret.*
- 5 *Quid exemptio præfata in sensu Contradictorum incipit à tempore Gregorii Papæ IX. Ecclesiâ jam à quadringentis annis erit in errore.*
- 6 *Dicere, quod Ecclesiâ sit fallibilis, & erraveris, est heresi non semel damnata. In hanc verò impingit Contradictorum conatus.*
- 7 *Reperitur in Ecclesiâ potestas dispensandi, & canones temperandi, hæcque id extendit ad illa, quæ Christus Ecclesiasticæ potestati submisit.*
- 8 *Dispensatio est juris relaxatio. Papa dispensare potest in omnibus, quæ sunt juris positivi, & dispensando non facit contrâ, sed juxta statuentium intentionem.*
- 9 *Dispensatio duplex est, tacita, vel expressa. Residentiæ debitum est de jure humano, ticuti de jure humano sunt beneficia.*
- 10 *In Scripturis nihil habetur, quod præcipiat præfatam residentiæ: unde hæc non est de jure Divino, neque est de jure Naturali in Beneficiorum simplicibus.*
- 11 *Potest Pontifex interdum etiam in jure Divino, & Naturali dispensare, indirectè declarando jus Divinum, & Naturale in tali casu locum non habere.*
- 12 *Papa dispensare potest super residentiâ, & pluralitate beneficiorum, tametsi residentialium. Episcopi quod possint circa hæc?*
- 13 *Dispensare potest Papa super residentiâ beneficiorum etiam residentialium ad vitam Beneficiarii: Episcopi verò id facere possunt ad tempus.*
- 14 *Pontifex, & Ecclesiâ de facto eximunt Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ, dispensando super illâ, tam tacitè, quàm expressè.*
- 15 *Tametsi Beneficiorum residentiales teneantur ad residentiæ, dantur tamèn aliquæ causæ, ob quas à tali debito eximuntur.*

- 16 *Dispensatio non residendi licetè conceditur ab Ecclesiâ, si iustæ causæ concurrant dispensandi, quarum quatuor adnumerantur.*
 17 *Si Ecclesiâ dispensare valeat cum Beneficiariis residentialibus super onere residentie; multò magis id facere potest cum Beneficiariis merè simplicibus.*
 18 *Probabilitas opinionis vel est ab intrinseco, vel ab extrinseco. Utraque assipulatur opinioni immunitatis Beneficiorum simplicium à debito residentie.*

Y.

(2) *Convincentes, in Prohemio de generatione corruptionis.*

ONTINGERE non raro solet, ut qui sententias, atque doctrinam Patrum, ac Scriptorum eruditione sublimium, qui nos præcesserunt, impugnant, vel ab eâ recedunt, *novas inobendo opiniones; dùm propter novitatem in admiratione esse volunt, desiciantur* (a). Hoc autem, ut cernimus, accidit in Contradictoribus, quos cum non lateat constantes, ac uniformes esse

Patres, & Doctores in asseverandâ Immunitate Beneficiorum merè simplicium à residentie, ac servitii personalis onere, in loco beneficii exhibendo: ipsi tamen adhuc, adversus communem omnium sensum, novam doctrinam, oppositum suggerentem, Ecclesiæ intrudere conantur. Sed quam inani consilio; tota professio præsentis Operis series manifestat. Varias hucusque scientias percurramus, eandem immunitatem suadentes: nunc Theologiam perscrutemur, atque doctrinam Patrum, & videamus, an istæ quoque cum aliis facultatibus in idipsum consentiant, ut Immunitatem ipsam stabiliant. Et sanè, Theologicè loquendo, non potest quis pertinaciter affirmare Beneficiarios merè simplices ad residentie personalis debitum obligari, quin saltem indirectè in hujus, quæ sequitur, suspicionem hæresis probabatur, nempe quod Ecclesiâ in errore versetur.

2. Etenim citrà controversiam est, quod in Ecclesiâ esse non potest error ab ipsâmet approbatus (b). Nam inter fidei articulos unus est, infallibilitatem ejusdem Ecclesiæ concernens, talitèr ut hæc infallibilitas nec unquam defeceat, nec ullo sit unquam tempore defectura: quippe illam contulit Christus Vicario suo Summo Pontifici tamquam Ecclesiæ Capiti, supremoque ipsius Reptori, ac Doctori, cui in personâ Petri hæc fuit exhibita pollicitatio: *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquandò conversus confirma fratres tuos* (c). Quibus verbis Christus pro eo infallibilitatem omnis erroris exclusivam, ab Æterno Patre rogavit, cui dixit: *& tu aliquandò conversus*: hoc autem dixit Petro Ecclesiæ Capiti. Pro eo quoque rogavit, ne deficeret ejus fides, sed infallibilitas perennitèr permaneret, cui dixit: *confirma fratres tuos*, quod proculdubio dixit Petro Ecclesiæ Capiti, qui fratres habebat, quos confirmaret (d). In Petro ergò omnium fortitudo munitur, & Divinæ gratiæ iud ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis cæteris conferatur, inquit optimè D. Leo Magnus (e). Hinc D. Petrum Apostolorum Principem vocarunt meritò Cysodem Fidei Christifianæ D. Petrus Chrysologus (f): *Portum iustissimum communionis Catholice* D. Hieronymus (g): S. Joannes Chrysostomus *Fundamentum Ecclesiæ* (h): *Magistrum universalem* S. Bonifacius (i): Hincmarus Remensis Doctorem omnium Ecclesiarum (j): *Facem divinitus Ecclesiæ lucentem* S. Theodorus Studita (m): & alii Patres, Concilia, Principes, & Doctores, variis epithetis, infallibilitate prædicantibus, Summum Pontificem prosequuntur (n).

3. Itaque infallibilitatis dono Ecclesiâ cœlitus est munita, quæ admissio nem cujuscumque erroris excludit, ex privilegio, quod principalitèr competit illi Sedi, apud quam *Fides non potest sentire defectum, cui plenitudo potestatis super*

(b) *S. Thom. Quodl. 9. q. 7. art. 16. in arg. sed contra.*

(c) *Inca cap. 18. num. 32.*

(d) *Bellerm. tom. 1. de Rom. Pontif. l. 4. c. 3. §. 4. quæ.*

(e) *S. Leo serm. 3. de Assumptio. sua.*
(f) *S. Petr. Chrysol. serm. 107.*

(g) *S. Hieron. ep. 57. ad Damasum.*

(h) *S. Jo. Chrysost. ad eos qui corda sua sunt lib. 1. cap. 5. §. 9. 2. l.*

(i) *S. Bonif. Magunt.*

(j) *Hincmar. Rem. Galba. Pindic. l. 6. c. 9.*

(m) *S. Theodorus Studit. de ador. imag.*

(n) *Hieronymus de Rom. Pont. c. 6. & c. 14. Bellerm. de. ecc. c. 3.*

super universas Orbis Ecclesias singulari prerogativa donata est (a). Unde unitas Sacerdotalis exorta est, & ad quam perfidia accessum habere non potest (b). Quam tandem non vincunt superbie inferorum porte, & in qua semper Apostolica Cathedra vigilat principatus (c). Tota autem Ecclesia, usquequaque per universum Orbem diffusa, admittit, & ad praxim redigit, exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie: Etenim & Papa, & Episcopi, & Ordinarii locorum, & omnes generaliter beneficiorum Collatores: nec non Reges, & Principes, & Laici, cunctique demum beneficiorum Patroni, atque ad ea Nominatores ipsamet Clericis impertiuntur quotidianè, sine onere residendi. Uidemus, quod Cardinales, Prælati, Abbates, Episcopi, Archiepiscopi, Parochi, Sacerdotes, & Clerici, ex quacumque Christianitatis Regione progeniti beneficia merè simplicia & suscipiunt, & retinent, sine ullo onere residentie.

4. *Accedit, quod Concilium generale, ut ait Alphonsus à Castro, Ecclesiam universalem representat (d): quod innuere videtur etiam Martinus Papa V. in Bullâ, in qua agit de Concilio Constantiensi, dicens: Sacrum Concilium, & universalem Ecclesiam (e): nempe Concilium generale, cui Pontifex presens est, vel Legatus ipsius plenam habens instructionem (f). Quod sanè Concilium errasse non potest in fide, & moribus, quia Ecclesia, que per Concilium generale representatur, non potest errare in fide, aut moribus (g). Plura autem Concilia generalia, & præsertim Tridentinum, locis superius recensitis, immunitatem Beneficiorum merè simplicium à debito residentie, ac servitii personalis approbant, consentiunt, & admittunt. Hæc verò quomodo subsistere possunt cum infallibilitate Ecclesie, & cum necessitate residentie? Certe si exemptio à debito residentie, de qua loquimur, non est iusta, sed iniusta; si non est licita, sed illicita; si est execrabilis, atque Juribus Divino, & Naturali contraria, prout supponunt Contradictores; si tandem in eorum sententiâ, debitum residentie, à beneficiis merè simplicibus est indivisum: estque articulus discipline immobilis, & invariabilis; necessario consequitur, quod Ecclesia, servans contrariam praxim, & exemptionem prædictam approbans, fuerit hucusque fallibilis, & quidem nedum fallibilis in potentiâ, sed etiam fallibilis in actu, ac quod de facto erraverit, & erraret, atque adhuc esset inposterum erratura, nisi Contradictores errorem tunc detegendo, illam à fallibilitate retraherent; quod quis dicere sine dementia, & quis audire poterit sine risu?*

5. *Demum contententibus ipsis Contradictoribus, quod exemptio præfata incæperit circa tempora Gregorii Papæ IX. prout superius indicavimus (h); fiet, quod Ecclesia nedum erraverit in aliquo casu particulari, & persensorie, sed etiam stabilitè, permanentè, & incorrectè, jamque à quadringentis annis, & ultra, permaneat in errore; hæc autem audiendo, nos opportunè insurgimus cum D. Hieronymo, vocemque attollimus adversus Contradictorum quemlibet, asserentes: quisquis ite assertor novorum dogmatum, que so ut parcas Romanis auribus: parcas fidei, que Apostoli voce laudata est. Cur post quadringentos annos docere nos niteris, quod antè nescivimus (i)? Itaque impugnata exemptione Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie, salvari non potest infallibilitas Ecclesie, per totum Orbem usquequaque diffusa; immunitatem ipsam, & exemptionem probantis, servantis, admittentis, & ad praxim communiter perducantis, adeòut ipsamet Ecclesia hæc agendo, de facto & errare potuerit, & erraverit, & in diuturno errore perennitèr perseveret.*

6. *Dicere autem, quod Ecclesia, quam Christus ita fundavit, ut eam exhiberet ipsi sibi gloriosam, non habentem maculam, aut rugam (l), sit fallibilis, & erraverit; est hæresis, quam impudentèr effutit Joannes de Voessalia, tempore Friderici hujus nominis tertii, qui propter hunc errorem, & alios Alogantizæ damnatus fuit, & ejus libri combusti (m). Est & hæresis damnata indivi-*

(a) Bernard. ep. 111

Ep. 190.

(b) S. Expositio. lib. 1.

ep. 2. & ep. 55.

(c) S. August. epist.

157 Ep. 161. Et in 29.

cont. part. Denes.

(d) Alphons à Castro.

adv. hæres. lib. 4. verb.

Concilium in medio.

(e) Martin. V. in

Bullâ in fin. Concilii

Constantiensis.

(f) Barlos. in cap.

Concilia 6. n. 4. in fin.

diff. n. 3. 157.

(g) Alphons. à Castro

lib. 4. c. 11.

(h) Vid. supra c. 7.

num. 18.

(i) S. Hieron. ep. 46.

ad Romanos Ep. Quere-

am. cap. 3.

(l) Ephesorum c. 5.

num. 27.

(m) Alphons à Castro

adv. hæres. lib. 6.

verb. Ecclesia aerror.

immunes sunt Beneficarii merè simplices ab onere residentie. Quod si sit abfque dispensatione; jam clarè inferitur, nullam esse legem eos ad residentiam obligantem. Si verò contingit ex dispensatione; siue dispensatio hæc fiat ab Ecclesiâ sine Papâ, siue à Papâ sine Ecclesiâ, vel ab alterutro, vel ab utroque junctim, vel divisim; hoc unum est, quod dispensatio hæc fieri potest, & fit (a), ac per totum orbem universaliter sic servatur, praxi hac pro dispensatione serviente: nam uti notum est apud Theologos, dispensatio duobus modis fit, vel expressâ relaxatione legis, vel tacitâ tolerantia inobservantie ipsius (b), seu per consuetudinem in contrarium vigentem (c). Et siue uno, siue altero modo fiat, semper dispensatio est, & pro dispensatione censetur. Notum est etiam, quod obligatio residentie, ac personalis servitii, quâ Contradictores gestiunt Beneficarios merè simplices onerare, est sine dubio de jure humano, siue positivo (d): Nam cum beneficia ipsa sint de jure humano, & solo positivo jure introducta (e), protectio etiam eorum residentia non poterit nisi ex humano jure esse debita.

10. Præterea cum neque in vereri, neque in novo Testamento, quidquam de hujusmodi residentia legatur, illa certe de divino jure esse non potest: argumento, quo utitur D. Thomas ad probandum non esse vetitum jure divino plures habere præbendas, quippe de hæc re in sacra Scripturâ expressa mentio non fit (f). Quinimò si onus residentie, & ministerii personalis in animarum Rectoribus, Parochis, & Episcopis, non est de jure divino, uti latè probant Ambrosius Catharinus, Campeggius, Salmeron, Gerunda, & alii apud Dianam (g); multò minùs potest esse de jure divino in Beneficariis merè simplicibus. Neque prædictum onus residentie, & personalis servitii in memoratis Beneficariis merè simplicibus, esse potest de jure naturali; tum quia potius naturale jus pro libertate uniuscujusque perorat: tum etiam, quia natura inclinat ad exemptionem ab hoc onere, nec illius contrarium unquam induxit (h). Et licet fortè reductivè, aut radicalitèr, siue aliquâ verborum circumlocutione, præstatum onus ad jus naturale, vel divinum pertrahi possit; ret verà tamen, rigorosè, & Theologicè, non verificatur hanc rem ita se habere: adeoque totus vigor hujusmodi obligationis soli humano juri dignoscitur inhaerere, nec obligatio ipsa vires positivi juris excedit.

11. Ultrà quod Pontifex, licet non possit directè (i), potest tamen interpretativè, & indirectè in jure divino, & naturali dispensare, declarando quod in tali casu jus divinum, vel naturale locum non habent (l). Etenim etiam Apostolus ad Corinthios scribens, ait: *nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in personâ Christi (m)*, quippe, ut inquit D. Thomas, *omnis dispensatio debet fieri ad honorem Christi, in cujus persona dispensatio fit (n)*. Si namque deficeret hæc potestas in Ecclesiâ, videretur Christum non reliquisse in terris sufficientem potestatem ad suæ Ecclesiæ gubernationem, quod impium est affirmare (o). Hocque posito sequitur, quod vel exercitium talis potestatis possit dici dispensatio, ut aliqui contendunt: vel dici debeat interpretatio, declarans in tali casu obligationem legis cessare, ut alii sustinent: in quocumque autem sensu res accipitur, nihil, vel parum, cum sit lis de nomine, non de substantiâ rei, nam hoc unum est, quod Ecclesiâ in utroque jure dispensativè se potest ingerere (p). Et tunc dispensatio sic juris vineula laxat in aliquo, quod in aliis non dissolvit: & sic beneficium gratia specialis inducit, quod vigorem consuetudinis non perimit generalis (q).

12. Itaque Ecclesiâ, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentia beneficiorum, & super pluralitate ipsorum, tamen residentialium, uti docet D. Thomas (r). Adde quod Concilium Salmuriense hanc potestatem dispensandi super residentia, videtur conferre etiam Episcopis in eo Canone, in quo interdicit, nè Monachus in duobus monasteriis intituletur, nisi

Braßb. de lib. Eccl. Tom. IV.

P

Episco-

(a) Item S. Thomas Quodl. 1. q. 7. art. 3. in corp.

(b) Summo Diano P. Dispensation 31. f. 287 (c) S. Antonius. 2. p. 2. lib. 1. f. 1. 3. 9. f. 263.

(d) Fagnani: in 1. ex- tirpanda l. 6. quod vero n. 28. de præbend. Barbof. ad Cruc. Trid. sess. 6. cap. 8. n. 6.

(e) Acc. p. 2. l. 2. c. 1. q. 1. Later. de res. benef. l. 1. q. 4. Barbof. jur. Eccl. univ. l. 2. c. 4. n. 7.

(f) S. Thom. Quodl. 9. art. 15. in corpore.

(g) Diana p. 10. contr. 1. 6. res. l. 6. c. 6.

(h) S. Thom. 1. 2. q. 94. art. 5. ad tertium.

(i) S. Thom. Quodl. 4. art. 13. in corp.

(l) Vid. S. Thom. 1. 2. q. 94. art. 5. Valenz. 10. 2. de p. 2. q. 2. art. 4. p. 2. 5. q. 2. l. 1. q. 3. p. 2. 4.

(m) 2. Corin. 8. cap. 10. n. 10.

(n) S. Thom. 1. 2. q. 58. art. 12. in corp.

(o) Barbof. jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. n. 121.

(p) S. Thom. 1. 2. q. 94. art. 5. S. Antonius. p. 2. tit. 178. 2. 2. p. 2. q. 1. 6. in fin. Mart. de Juris. 2. c. 1. 2. 2. p. 2. 4. c. 1. 2. 2. c. 1. 2. 2.

(q) Honor. III. regest. 16. ep. 154.

(r) S. Thom. Quodl. 1. art. 11. c. 2. Quodlib. 9. art. 17.

(a) *Conc. Saintrisp.*
an. 1276. c. 7.

(b) *Tönnissen vet.*
in univ. Eccl. discipl.
par. 1. lib. 3. c. 69. n. 19.
in fin.

(c) *Concil. Celen.*
an. 1590. c. 11. Tönnissen loc. cit. p. 3. l. 3.
c. 11. n. 15.

(d) *Capit. concen.*
in fin. de cleri. in 6.

(e) *Fagnan. in cap.*
relatum 4. de Clerico.
non resid. a. 6. in 7. l. 3.

(f) *Concil. Lateran.*
Illuc. 14.

(g) *S. Anton. Sum.*
p. 1. l. 3. c. 3. p. 9.

(h) *S. Thom. 2. 2.*
qu. 4. art. 5. in 1. ad Canon.

(i) *Borheja ad Can.*
cl. se. 1. 3. c. 1. per 104.

(l) *Cap. 4. de 1. de*
Cler. non resident.

Episcopo permittente (a). Ex lege namque contrariorum, quoties id permittat Episcopus, intitulari valeat utroque in loco: quod idem est ac duo beneficia regularia retinere, à quorum alterutro Monachus, ut supra intitulatus, necessarii debet abesse (b). Concilium quoque Tolosanum, editum anno 1590. eandem facultatem Episcopis impertitur, prohibens, nè licentias non residendi concedant, nisi id persone meritum in utilitatem Ecclesie cessurum, exigere comprobetur (c). Sed & nedum Episcopi (d), verum etiam cuncti alii Prælati, territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, hæc facultate præditi sunt, ex declaratione S. Congregationis Concilii apud Fagnanum (e): intelligendo de dispensatione temporaneà ex causis, & in casibus à jure permisiss.

13. Ecclesia inquam, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentia Beneficiorum in perpetuum, sive ad vitam eorum, qui eadem beneficia possident, tametsi alioquin residentialia. Ordinarii verò locorum id facere valent ad tempus, ut innuimus, & in casibus à jure permisiss. Quæ facultas dispensativa multum confert ad commodum Ecclesiarum particularium: imò & Ecclesie universalis regimen, prout cuilibet regimini ecclesiastici bene perito satis innotescere non ambigimus. Possunt quoque respective dispensare super pluralitate beneficiorum: & hæc quoque facultas multum confert ad commodum Ecclesie regimen, propter multas rationes, ob quas non raro dignoscitur expedire, quod in uno, & eodem Clerico plura insimul cumulentur ecclesiastica beneficia. Et tamen licentia non residendi, & beneficiorum pluralitas, in uno, & eodem Clerico adunata, directè se opponunt debito residentie. Quinimò Contradictores asseverant, in tantum beneficiorum pluralitatem in uno, & eodem Clerico à sacris Canonibus prohiberi, quia Clericus non potest in utroque beneficio residere: quæ ratio tamen vera est pro ablegandâ pluralitate beneficiorum incompatibilium, juxta sensum Concilii III. Lateranensis (f), non verò respectu beneficiorum merè simplicium.

14. Igitur ad summum Beneficarii merè simplices tenerentur ad residentiam, & personale ministerium Ecclesiis suorum beneficiorum exhibendum, si Pontifex, & Ecclesia illos per dispensationem ab hujusmodi onere non absolveret. Sed de facto Pontifex, & Ecclesia ipsos ab eodem onere absolvent, tum expressè in Concilio Tridentino, & in pluribus Canonibus Juris communis, atque aliorum Conciliorum, necnon in Constitutionibus Apostolicis, obligando ad residentiam solos Beneficiarios Curatos, & Chorales, sive alio modo residentiales, & per consequens Beneficiarios merè simplices eximendo, quippè exceptio ex notissimis firmat regulam in contrarium. Tum tacitè admittendo, ratam habendo, frequentando, & approbando consuetudinem generalem eximentem Beneficiarios merè simplices à debito residentie: quæ est tacita dispensatio (g); Ergo vel oportet negare Summo Pontifici, & Ecclesie potestatem dispensandi super residentia beneficiorum, & eorundem pluralitate, vel necessario fatendum est Beneficiarios merè simplices esse à residentie vinculis absolutos. Primum sine magnâ temeritate asseri non potest, quam ipsa continua Ecclesie praxis convincit; ergo est operæ pretium affirmare secundum.

15. Pariter certò certius est, quod licet Episcopis, Curatis, aliisque Beneficiariis residentialibus, adsit onus personalitèr residendi; tamen dantur aliquæ causæ, quæ illos ab adimplimento hujusmodi obligationis absolvent (h), inter quas enumerantur inimicitia, lis, studium Theologie, utilitas Ecclesie (i). Ac si quæ aliæ causæ sunt licitæ, atque honestæ, de quibus Alexander PP. Archiepiscopo Eboracensi scripsit: *poterunt amoveri, nisi forte licentia Prælatorum suorum, vel studio literarum, vel pro aliis honestis causis, contigerit eis abesse (l)*. Ergo licitum est Papæ, & Ecclesie dispensare Episcopum, Parochum, Canonicos, Dignitates, & alios Beneficiarios residentiales ab onere personalis servitii, & residentie, vel perpetuò, vel ad tempus, prout etiam statuit Concilium

cilium Tridentinum his verbis: *nulli privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessi etc. in suo robore permansuris* (a).

(a) Conc. Trid. sess. 6. de reform. cap. 11.

16. Ex quibus patet, quod privilegium non residendi Beneficiariis, de naturâ suâ residentialibus, potest ab Ecclesiâ concedi. Et licet, iustâ deficiente causâ, talia privilegia, sive dispensationes concedi non debeant, & fortè etiam sine aliquâ culpâ, majori, vel minori, prò ratione excessus, & injustè interpositæ dispensationis, non valeant indulgeri; tamen si iusta causa interveniat, benè, providè, utilitèr super ipsius residentiz debito per superiorem ecclesiasticum, dispensatur: & ut ait Ivo Carnotensis, nunquàm *dispensatio ulli sapienti displicuit* (b): Nullus demùm Theologorum, nullus Canonistarum unquàm negavit id fieri posse; sed potius cuncti Doctores, unâ voce fatentur, similia indulta concedi posse: hocque expressè Concilium Tridentinum disponit habere locum, quoties una ex hisce quatuor causis concurrat, nempe *Christiana charitas, urgentes necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (c). Quas causas fusiùs explicant, & prosequuntur Doctores (d).

(b) Ivo Carnotens. apud a. 14.

(c) Concil. Trid. sess. 21. de ref. c. 1.

(d) Borjoli, ad Concil. loc. cit.

17. Si Ecclesiâ igitur, & si Pontifex à residentiz, & personalis ministerii onere dispensare valent Beneficiarios etiam Curatos, Chorales, & ex naturâ suâ residentiales; multò magis dispensare possunt à consimili onere Beneficiarios merè simplices, residentiz obligatione carentes, seu tales qui hucusque censiti sunt obligatione illâ carere. Sed de facto Pontifex, & Ecclesiâ Beneficiarios merè simplices à præfatâ residentiz obligatione dispensant, vel tacitè, vel expressè, prout paulò superius patefecimus, & quotidiana praxis evincit; ergò vel neganda est Ecclesiæ facultas dispensandi super debito residentiz, Beneficiariis injunctæ, vel fatendum est Beneficiarios merè simplices esse è residentiz debito exemptos: Papæ, & Ecclesiæ facultatem ipsam negare, siue integritatis fidei dispendio, vel sine delirii manifesto indicio, nemo potest, ac sine memoratâ gravissimâ contumeliâ Ecclesiæ illatâ, quod eadem ulque modo versata fuerit in errore, ac quod adhuc in dies jugitèr in errore permaneat; ergò restat ut Beneficariis merè simplices ritè, ac rectè potiantur immunitate à sæpèfato onere residentiz personalis in loco, ubi simplex obtinènt beneficium.

18. Demùm Theologicè sic probatur exemptio prænnarrata. Duplex probabilitas in qualibet opinione, de cujus veritate tractatur, solet, ac debet etiam considerari, nempe probabilitas intrinseca, & probabilitas ab extrinseco. Probabilitas intrinseca est illa, quæ intima est opinioni, uti proveniens à rationibus topicis, intrinsecis, & radicalibus, quibus nititur ipsa opinio. Probabilitas verò extrinseca est illa, quæ forinsecus accedit opinioni ab auctoritate Doctorum ipsi faventium (e), quorum si numerus sit notabilis cum famâ ingentis doctrinæ, sit ut opinio ab illis defensa, post congruam rei discussionem, non solum sit tuta, sed etiam sit communis, & aliquando etiam communior (f); nam sine dubio adhærens plurium Doctorum alicui opinioni, qui perpensis perpèndendis, eidem adhærendum esse determinant; magnam illi probabilitatem ab extrinseco affert. Sed si probabilitas opinioni accedat ab intrinseco, sive ab extrinseco, actus juxta ipsam opinionem regulatus est licitus, atque iustus. Multò magis autem actus est iustificatus, ubi utraque probabilitas opinionem constipant. Ast opinio, tenens, quod Beneficariis merè simplices sint à residentiz debito immunes, gaudet probabilitate, tam intrinsecâ propter multas rationes hucusque allatas, & successivè afferendas; quàm extrinsecâ propter infinitos propemodum Auctores illam docentes: Ergò Theologicè loquendo, Beneficariis merè simplices sunt ab onere personalis servitii, & præfentialis residentiz debito immunes.

(e) Filius. tom. 1. tr. 11. c. 4. a. 134. Sanchez Sum. tom. 1. lib. 1. cap. 9. n. 3. Diana p. 4. tr. 4. resol. 10. de rella tom. 1. disp. 30. cap. 4. dub. 1. n. 4.

(f) Bonac. tom. 1. de Pecc. disp. 3. qu. 4. p. 9. n. 11. Filius. tr. 11. c. 4. qu. 5. n. 141.

C A P U T XIII.

In quo ex SANCTIS PATRIBUS, & SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS proferuntur Rationes, probantes exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentiæ.

S U M M A R I U M.

- 1 S. Augustinus provocavit quosdam ad Sanctorum Patrum testimonia. Id ipsum hic fit. Apud S. Gregorium sunt quedam faventia cause nostræ.
- 2 Jubeat D. Gregorius Visitatori Capuanæ Ecclesiæ, ut stipendia præberet Clericis Capuanis Neapoli commorantibus, velut Beneficiariis simplicibus.
- 3 Ex D. Iudoro Hispanensi, & ex Hincmaro Remensi ostenditur, quod illorum ætate erant beneficia simplicia, à residentiæ debito exempta.
- 4 D. Bernardus improbat, quod beneficia parvulis infantibus conferantur. Pluræ eorum ab uno, & eodem obtineri posse facitur per dispensationem.
- 5 Doctrinam S. Bernardi S. Bonaventura suæ Pharsis inseruit, ubi de Beneficiarii sermonem habet: utriusque autem sermo faveat intentui nostro.
- 6 B. Petrus Cluniacensis exprobrantibus illi, quod suum Ordo beneficium possideret, respondit id licet fieri Catholice Ecclesiæ auctoritate.
- 7 Si Petrus de parochialibus loquebatur, argumentum à majori ad minus afficit pro exemptione Beneficiariorum simplicium ab onere residentiæ.
- 8 S. Anselmus Cantuariensis suo officia interposuit, ut Beneficiarius absenti redditus præbende suæ adipisceretur, quamvis non resideret.
- 9 Ecclesiæ sicut valet ad tempus, residentiæ onus beneficii, aliis residentialibus detrabere, ita eam auferre potest in perpetuum.
- 10 D. Thomas de Aquino sermonem habet de beneficiis residentialibus, & de aliis, quorum onera possunt adimpleri per substitutum.
- 11 Supponit D. Thomas posse aliquem tenere duo beneficia residentialia, & dari beneficia, quorum onera possunt per alium adimpleri, nempe simplicia.
- 12 Idem D. Thomas ad questionem an liceat plures habere præbendas sine curâ, respondet affirmative, quia has habere non est intrinsecè malum.
- 13 Aliqui censent esse rem indifferentem tenere plures præbendas, sed quia hoc aliquas inordinationes continet, non subsistere videtur.
- 14 Tenere plures præbendas est actio, quæ licet aliquas inordinationes contineat, tamen iustis accedentibus causis licita est.
- 15 Habere plures præbendas est prohibitum per antiqua jura, quæ tamen contraria consuetudine sunt abrogata, ultra quod juribus derogari potest per dispensationem.
- 16 Juxta D. Thomam sunt beneficia merè simplicia, non exigentia residentiæ. Residentialia quoque plura haberi possunt ex dispensatione.
- 17 Canones, quos sibi obicit D. Thomas, admittunt beneficia merè simplicia. Positâ pluralitate residentialium, cessat in alterutro onus residentiæ.
- 18 S. Raymundus de Pennafort docet per Sedem Apostolicam dispensari cum sublimibus personis super pluralitate Beneficiorum residentialium.
- 19 Joannes de Triburgo ejus glossator D. Raymundi exponit posse sublimibus personis plura etiam curata beneficia conferri, & personatus.

- 20 Si interponitur dispensatio super pluribus beneficiis residentiâibus, multo magis locum habet in merè simplicibus.
- 21 B. Dionysius Carthusianus admittit sex casus, in quibus unus potest plura beneficia retinere: quâstante pluralitate cessat onus residentie.
- 22 Joannes Gersonius admittit ut licet in pluribus casibus pluralitatem Beneficiorum. Undè dicit esse beneficia, quorum oneribus potest per alium satisfieri.
- 23 D. Antoninus ait ad residentiam cogi posse solos Beneficiarios habentes præbendas exigentes residentiam, non verò carentes tali onere.
- 24 Beneficiarius merè simplex servit altari, quoties bene vivat, & bene expendat redditus sui beneficii.
- 25 B. Augustinus Triumphus quis fuerit? Cum exemptio præfata antiquis temporibus non fuerit in dubium revocata, plures Patres de illâ non egerunt.
- 26 In beneficiis est de jure divino, & naturali, ut possessor eorum administret aliquod officium. Est verò de jure positivo singularitatis, vel pluralitatis eorum.
- 27 Potest Beneficiarius administrare officium vel per se, vel per alium. Papa potest dispensare in iis, quæ ex jure naturali eliciuntur.
- 28 Non tenetur Beneficiarius per se deservire, si traditio Ecclesiæ habeat, quod servas per substitutum, ut accidit in beneficiis merè simplicibus.
- 29 Si beneficiis residentiâibus interdum detrahatur onus residentie; multo magis illo nudata sunt beneficia merè simplicia.

1. OSTUAM aliis argumentis retulerat D. Augustinus novas quasdam propositiones, à quibusdam viris suorum temporum irregulariter pronunciatas; eos ad Sanctorum Patrum testimonia provocavit, dicens: *Commenta vestra eloquiis sunt redarguenda Sanctorum, quos oportet, ut populi Christiani vestris profanis novitatibus anteponan, ejusque potius eligant adherere; quam vobis (a).* Totidem verbis conveniri à nobis possunt Contradictores, qui onus residentie Beneficiariis merè simplicibus ingerere conantur, eos nempe ad Sanctorum Patrum testimonia provocando, ut discant ab istis, inane esse ipsorum conatum, incongruam disceptationem, insubstantem propositionem, dum Sancti Patres suis Scriptis, & auctoritatibus, eorundem novitati resistunt. Vidimus suprà D. Gregorium habere sermonem de Joanne Syracusano Episcopo, qui simul erat Archidiaconus Catanensis (b). Apud Archidiaconatum autem hic non residebat, quippe vel dispensationem non residendi obtinuerat, vel præbendam illam assecutus fuerat in Commendam; Alterutro verò modo res acciderit, certè onus personalis residentie fuerat Archidiacono illi, vel Archidiaconatui ademptum. At si onus hujusmodi detrahi potest beneficiis residentiâibus; vertendo ipsa, sive per viam dispensationis, sive per viam commendæ, vel in perpetuum, vel ad tempus; vertendo inquam ipsa quodammodo in beneficia merè simplicia; occur quoque ipsum onus abscindi non poterit à beneficiis, de sui naturâ merè simplicibus?

2. Rursus idem S. Gregorius alibi verba facit de Clericis Capuanis Neapoli permanentibus, jubetque Visitatori Ecclesiæ Capuane tunc vacantis, ut eisdem stipendia solita de rebus ecclesiasticis elargiatur (c). Quæ sanè stipendia, vel erant beneficia, vel id, cui beneficia succedunt. Si autem Clericis præfatis beneficia, seu stipendia ipsa debebantur, quantumvis non Capuæ, sed Neapoli morarentur; jam patet, quod ibi agebatur de beneficiis merè simplicibus, nullo servitii personalis onere adstrictis, exhibendi Ecclesiæ Capuane; sed aliud solummodo ministerium, orandi vel quid simile agendi habentibus, quod posset ubili-

(a) Ignatius Gualtero disc. var. Concil. lib. 1. c. 11. d. 2. m. 15.

(b) Vid. suprà tom. 1. fasc. 7. c. 14. m. 15.

(c) S. Gregor. lib. 1. cap. 16.

ubilibet exerceri. Et sic quantum rei ratio patitur, & investigandæ ex antiquis sanctis Patribus veritatis, jam usque à tempore D. Gregorii habemus beneficia merè simplicia, sive talia, quæ muneri servitii personalis, & residentie, possessores ipsorum non coarctabant: improvidèque valde se gerunt Contradictores audentes impugnare id, quod usque à tempore D. Gregorii in eorum ipso Regno, Provinciâ, & Civitate erat in usu.

(a) S. Isidor. *epist. ad Laudefredum* f. 193.

3. Paritèr D. Isidorus Hispalensis in epistola ad Laudefredam, recenset Ecclesias Urbis, non habentes Presbyterum (a). Cum verò inhibitus esset Ecclesias excitare, non assignatâ illis dote, censemus, Ecclesias ipsas fuisse suis redditibus instructas, quos aliqui Presbyteri non ibi residentes perciperent, tamquam beneficia merè simplicia. Insupèr alibi de officiis ecclesiasticis idem Auctor sic effatur: *Duo sunt genera Clericorum, unum ecclesiasticorum sub regimine Episcoporum degentium. Alterum accebalorum, idest sine capite, quem sequantur ignorantium. Nos neque inter laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat; divina: sed solutos, atque oberrantes, sola vaga vita complectitur* &c. (b). Improbatur quidem D. Isidorus errabundam vitam Clericorum, sine direttore vagantium, sed tamen ostendit, quod etiam sua ætate aliqui Clerici erant Ecclesiis non affixi, nec in eis erat reprehensibile hunc illos pergere, vel morari, si sub obedientia sui Præfati circuirent; qui Clerici cum de bonis ecclesiasticis viverent, & in sententiâ Contradictorum idem esset antiquis temporibus ordines, & beneficium ecclesiasticum adipisci; jam patet, quod ipsimet Clerici ex proventibus Ecclesiarum vivebant, apud quas nullatenus residebant. Ex doctrinâ quoque *Hinemari Remensis* constat, quod sua ætate dabantur Beneficarii merè simplices, à residentie debito immunes: ait enim: *quidam Presbyteri præter Ecclesiam, in qua titulati sunt, etiam Capellas habent* (c). Loquitur de Parochiis habentibus Ecclesias parochiales in titulum, & alias insimul minores Ecclesias, seu Capellas, quod idem est ac beneficia merè simplicia, apud quæ proculdubio non residebant, sed apud suas parochias.

(c) *Hinemar. Remensis. 4. Sermon. in Concilio Gal.* f. 636.

(d) S. Bernardus in Decretum f. 199. G.

(e) Card. Barro. *ad 10. q. 2. c. 1.*

4. Pterea D. Bernardus Abbas Claravallensis, Doctor mellifluus, vir doctriinâ, & sanctitate nulli secundus, improbens pravum illum abusum suo tempore alicubi grassantem, quo ephebi adhuc, & imò parvuli, ac forsan nondum natis ecclesiastica jam beneficia, provida parentum sollicitudo parabat (d): abusum usque adeo tunc effusum, ut non diu antea nisi fuerint imberbes homines rectoris Ecclesiarum præfici, & Hugo quinquennis, filius Heriberti Comitis Aquitanie, sacris tæniis Remensis Archiepiscopus errari, Scalpo antecessore per venenum sublato (e); improbens inquam D. Bernardus abusum ipsum, in responsione ad Comitem Theobaldum, optantem quod Vvillelmulus filius suus quidam posset præbendas ecclesiasticas adipisci; satagit illum ab hoc proposito dehortari. Scribit ergo ad ipsum: *Honores, & dignitates ecclesiasticas non ignoro debere tui, qui eas dignè, ac secundum Deum administrare & velis, & possis. Porro eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis, vel vestris, nec vobis justum, nec mihi tutum esse noveritis. Nam nec eniquam vel adulto, plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensatorie quidem ob magnam, vel Ecclesie necessitatem, vel personarum utilitatem* (f). Docet ergo D. Bernardus, quod legitimâ interveniente dispensatione, potest Clericus in diversis Ecclesiis, plures præbendas acquirere; hocque posito, stat immunitas alterutrius præbendæ ab onere personalis servitii, & residentie: quippè non potest unus, & idem Clericus eodem tempore in dissitis Ecclesiis ministrare.

(f) S. Bernardus *epist. ad Com. Theobaldum*.

(g) S. Bonaventura *1. tom. 6. Theoret. p. 3. c. 1. 2.*

5. Tanteque auctoritatis est hujusmodi elocutio Melliflui Doctoris, ut eam S. Bonaventura Doctor Seraphicus, aureo suo inseruerit Opusculo, cui nomen dedit *Pharetra*, ad omnes omnium conditionum homines erudiendos directo in loco, ubi agit ex proposito de Beneficiariis (g). Quò Lectorem remittimus, ut rem in suo fonte perscipiat. Sancti autem Bernardus, & Bonaventura, vel

de

de beneficiis merè simplicibus sunt locuti, & jam habemus intentum, nec Beneficarii merè simplices erant residentie debito adstricti, quippe Ecclesie eodem dispensative à tali onere absolvit. Si verò de beneficiis Curatis, & Choralibus, vel alio modo residentialibus, sermonem habuerunt; eorum doctrina in terminis fortioribus, arguendo à majori ad minus, probat intentum nostrum. Quoniam si posita dispensatione non tenentur Beneficarii alioquin residentiales ad onus residentie personalis, multò minus ad illam obligabuntur Beneficarii merè simplices, qui sunt ex generali Ecclesie consuetudine, à residentie debito dispensati.

6. *B. Petrus Cluniacensis*, Vir venerabilis, doctrinà, & sanctitate præclarissimus, ac D. Bernardi cœtaneus, uti testantur epistolæ inter eos ultro, citroque missæ, respondens aliquandò epistolæ Monachorum Claravallensium, exprobrantium Cluniacensibus, quod beneficia ecclesiastica possiderent, in quibus non residebant, neque illis personaliter, sed per sæculares Clericos ministrabant, ait: *Deinde subiungitis interrogando, quæ ratio possessiones Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis consuleris, cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicè sanctione pertineant. Nos verò sicut in prædictis sic & in istis, Catholica Ecclesia auctoritatem pretendimus: atque ipsas sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & idcirco ipsarum primitias, & decimas legitimè possidere confirmamus (a). Et post pauca: Quid ergo Monachi ex maximâ parte fidelium saluti invigilant, sicut Sacramenta minime ministrant, estimamus, ipsorum primitias, decimas, & oblationes, ac quæque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniam & reliqua, populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciant exhiberi.* En quomodò Petrus Cluniacensis, tametsi non explicitè, implicitè tamen docet Monachos suos posse beneficia merè simplicia legitimè retinere absque onere residentie, non solas enim memorat parochias, sed quæque beneficia, in quibus non Monachos residere ait, & personaliter ministrare, sed Presbyteros, & Clericos sæculares, tamquam ipsorum Monachorum locumtenentes.

(a) Petr. Clunior. l. 2.
epist. 126.

7. Qui Petrus quantumvis etiam de solis beneficiis parochialibus locutus fuisset, adhuc ejus auctoritas proculdubio ad intentum nostrum optimè deferretur, arguendo à majori ad minus, quæ est efficacissima species argumentandi (b): quippe si licitum est, iustè de causâ, & interveniente legitimâ Ecclesie auctoritate, onus personalis residentie beneficiis curatis, & parochialibus (quæ aliàs ex naturâ suâ sunt residentialia) subtrahere; occur ipsi licitum non erit in beneficiis merè simplicibus? Et si ex auctoritate Ecclesie Catholice beneficia parochialia, unita monasteriis, inducunt rationem Beneficiorum merè simplicium, taliter ut eorum possessores personalis ministerii, & residentie onus excutiant; multò minus beneficia merè simplicia eadem immunitate à debito residentie carebunt, quando jam Ecclesie Catholice universalis consuetudo, per totum Orbem diffusa, eandem immunitatem formaliter approbat, & suffulcit. Quare his ita se habentibus, jam patet, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie onere immunes.

(b) Berthol. tract. var.
loc. cit. 1. 2.

8. *S. Anselmus Cantuariensis*, Doctor splendidissimus, cui nihil defuit ad plenitudinem, nihil ad integritatem doctrine (c): Vir ingenio acerrimo, & sanctitate admirandâ, cum maximâ prudentiâ, & humilitate conjunctâ (d); Scribens Idæ Comitissæ, inter cœtera sic eloquitur: Dominus Lambertus Capellanus vester, qui moratur in Angliâ pro vestro servitio, rogat, & ego cum illo rogo, ut aliquâ occasione, donec ad vos redeat, perdat aliquid de præbende sue beneficio. Precamur etiam, ut hoc ipsum confratres ejus Canonicos precando moveatis: quos simul nos ambo in hac schedulâ salutamus, & ut petitionem vestram adjuvant, etiam atque etiam rogamus (e). Aberat Lambertus à loco sui beneficii, & consequenter in eo non residerebat, nec ei personaliter deserviebat, &

(c) Hildebert. Tironen. epist. 1. 1. ad Anselmum Cantuar.

(d) Bellarm. de Scrip. Eccles. S. Anselm. Cant.

(e) S. Anselm. Cantuar. lib. 3. epist. 156.

tamen

tamen S. Anselmus censuit defectum residentie illi neutiquam obflare debere, quin licite posset sui beneficii fructus integraliter adipisci, quinimò & ipse sua officia efficaciter interposuit, nè prenotatus Lambertus recensitos fructus amitteret. Si dicatur S. Anselmum de Canonicatu loqui, non de merè simplici beneficio; attende quod Canonicatus, quantum est de se, est beneficium simplex (a). Et ideo Canonicatus Ecclesie Collegiate regulatur sub forma beneficiorum simplicium; ita ut sicut ad hæc sufficit ætas 14. annorum, sic & eadem sufficiat ad illa (b). Quare seposita dispositione novorum jurum, vel peculiari Ecclesiarum consuetudine, aut statuto, Canonicatus ut sic de natura sua, & attento antiquo jure, non exigit residentiam: adeoque præbenda, de qua loquitur S. Anselmus, eo tempore non erat residentialis. Quod si adhuc eam fuisse residentialem contendatur; recurrit iterum argumentum paulo superius allatum, à majori ad minus: quippe non minus licere poterit residentie onus à beneficiis merè simplicibus amputare, quam liceat illud demere Canonicatui residentiali.

9. Et si replicetur absentiam Lamberti fuisse ad tempus, non perpetuam; respondemus, quod auctoritas Ecclesie, valens detrahre beneficiis onus residentie ad aliquod tempus, non est ita certè alligata, ut non valeat illud ad longius tempus, & etiam in perpetuum amputare: magis enim, & minus ex tristissimo proloquio, & etiam secundum jura, non variant naturam rei (c). Quare si legitima causa Lamberto favens, illum licite exemit ad tempus à munere personalis residentie, alias debite beneficio residentiali, multò magis consuetudo universalis Ecclesie, quæ est causa plusquam legitima, licite exemit Beneficiarios merè simplices in perpetuum, ab onere personalis residentie, alioquin neque solite, neque debite. Ex doctrinâ igitur D. Anselmi, satis patet, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie, ac personalis servitii debito immunes.

10. S. Thomas de Aquino Doctor Angelicus, lux, fons, & abyssus scientiæ; ipsoque sole clarior (d), ac universi terrarum orbis preconis celebratus proponens in suis Quodlibetis articulum, *Utrum habens duas Ecclesias, teneatur utriusque officium dicere* (e), ita illum suo more sapientissimè resolvit: *Dicendum, quod supposito, quod aliquis licite sit præbendatus in duabus Ecclesiis ex dispensatione, considerandum est, quod ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, duobus obligatur: scilicet Deo, ut ei debitas laudes exsolvat pro ejus beneficiis; & Ecclesie, de qua accipit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesie: & ideo hoc debitum, quod debet Ecclesie, debet exsolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirit residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesie statum, ac consuetudinem. Sed debitum, quod debet Deo, per se ipsum debet exsolvere. Non refert autem quantum ad Deum, quibus psalmis, & hymnis Deum laudet, ut puta, utrum dicat in Vesperis. Dixit Dominus, vel Laudate pueri Dominum, nisi quantum ad hoc, quod homo debet sequi majorum traditiones: & quid laudet Deo debet quasi unus homo, sufficit, quod semel Officium dicat, secundum consuetudinem altius Ecclesiarum, quarum est Clericus. Sed de electione Officii, rationabiliter videtur, quod debeat dicere Officium illius Ecclesie, in qua majorem gradum habet: puta, si in una sit Decanus, & in alia simplex Canonicus, debet dicere Officium Ecclesie, in qua est Decanus. Quod si in utraque Ecclesiâ fueris simplex Canonicus, debet dicere Officium dignioris Ecclesie, quavis fortè in minori Ecclesiâ habeat opulentiorum præbendam, quia temporalia nullius momenti sunt spiritualibus comparata. Si verò ambæ Ecclesie sint equalis dignitatis, possit eligere quodcumque officium magis voluerit, si fuerit ab utraque Ecclesiâ absens. Si autem fuerit in aliqua earum present, debet id conformare illi, cum quibus conuersatur (f).*

(a) *Novar. consil. 97*
num. 5. de Simon. Res.
pos. de Canon. c. 11. n. 3.
(b) *Gratian. dist. 23.*
for. cap. 501. num. 12.
Gonzal. ad reg. 8. Canon.
rel. gl. 5. in princ.
num. 74.

(c) *L. fin. ff. de feud.*
siste. Barboz. resp. par.
§. 1. num. 140. §. 6.

(d) *Beatus Thomas de*
Scriptis. Ecclesie Thom.
Aquino.
(e) *S. Thom. Quodlibet*
libet 14. q. 1. art. 12. in
66. p.

(f) *S. Thom. Quodlibet*
libet 14. q. 1. art. 12. in
66. p.

11. Loquitur D. Thomas de habente plura beneficia residentialia, quæ licet in duabus Ecclesiis, ope dispensationis, posse ab uno, & eodem Clerico retineri, pro certo ponit, exemplum proficiens de habente simul Decanatum in unâ Ecclesiâ, & in aliâ Canonicatum: vel duos in duabus Ecclesiis Canonicatus: in quorum utrâque cum non valeat eodem tempore residere, clarum restat, quod vi legitimæ dispensationis, abscinditur alterutri ex dictis beneficiis, alioquin residentialibus, onus residentie personalis. Quod onus si potest ad tempus tolli; ecur tolli non poterit in perpetuum? Et, si potest ad tempus, vel in perpetuum, beneficiis residentialibus amputari; certè arguendo à minori ad minus, quod, ut pluries diximus, est optimum argumentum in jure (a), multò magis demum potest beneficiis mere simplicibus, à quibus de facto Ecclesia per generalem dispensationem, universali consuetudine explicatam onus servitii personalis abscindit. Paritèr ipse D. Thomas in eodem loco distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus, & dicit, quod Beneficiarius debet, quod debet Ecclesie, debet exsolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit prebenda, quæ requirit residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficit, secundum Ecclesie statum, ac consuetudinem. Supponit ergo pro certo, quod dantur beneficia non residentialia, & alia, cujus obligationes possint per substitutum Vicarium à Beneficiario adimpleri: beneficia autem hujusmodi qualitatibus sunt beneficia merè simplicia: igitur secundum inconcussam D. Thomæ Doctrinam, Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito immunes.

(a) *Aurb. multò magis C. de Sacros. Eccl. Barbojar. var. inc. 730. num. 1.*

12. Rursus idem D. Thomas movet alibi difficultatem: *Utrum habere plures prebendas, sine curâ animarum, absque dispensatione, sit peccatum mortale* (b); & re accuratè pensatâ, resolvit, nullum esse peccatum, si hoc fiat iustis concurrentibus causis. Longiusculus est sermo Sancti Doctoris, sed tamen bonum erit hic illum integralitèr adnotare. Ait ergo: *Cum hec questio ad Theologos pertineat, in quantum dependet ex jure divino, vel ex jure naturali: & ad Juristas, in quantum dependet ex jure positivo, inveniuntur in ea Theologi Theologi, & Juriste Jurisii contrariè sentire. In jure namque divino non invenitur determinata expressè, cum in Sacra Scripturâ expressa mentio de eâ non fiat, quamvis ad eam argumenta ex aliquibus Auctoribus Scripturæ forsè adduci possint, quæ tamen non lucidè veritatem ostendunt. Determinando verò eam secundum jus naturale, sic videtur ad præsentem de eâ dicendum, quod actio humanarum multiplex est differentia. Quædam enim sunt, quæ habent deformitatem inseparabiliter annexam, ut fornicatio, adulterium, & alia hujusmodi, quæ nullo modo bene fieri possunt; De numero talium non est, habere plures prebendas, aliâ in nullo casu dispensationem recipere posset, quod nullus dicit.*

(b) *S. Thom. quæst. 9. q. 7. art. 15.*

13. *Quædam vera sunt actiones, quæ de id indifferentes sunt ad bonum, vel malum, ut levare festucam de terrâ, vel aliquid hujusmodi, inter quarum numerum quidam computant habere plures prebendas, dicentes: Ita licitum est habere plures prebendas, sicut habere plura poma. Sed hoc non videtur esse verum, cum hoc, quod est habere plures prebendas, plurimas in id inordinationes contineat, atque, quia non est possibile aliquem in pluribus Ecclesiis deservire, in quibus est prebendatus, cum prebende videantur esse ordinatæ quasi quædam stipendia Deo ibidem ministrantium. Sequitur etiam in aliquibus defraudatio voluntatum rectorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerant, ut certus numerus Deo servientium ibi esset. Sequitur etiam inequalitas, dum unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia hujusmodi, quæ de facili patent: unde non potest continere inter indifferentes actiones, & multò minus inter eas, quæ sunt secundum id bene, ut dare elemosinam, & hujusmodi.*

14. Hæc posita rerum serie, prosequitur S. Doctor, dicens: *Sunt verò quædam actiones, quæ absolute consideratæ deformitatem, vel inordinationem quam*

dam importat, quæ tamen aliquibus circumstantiis accedentibus bonæ efficiuntur, sicut occidere hominem, vel percutere, in id deformitatem quandam importat: sed si addatur, occidere malefactorem propter iusticiam, vel percutere delinquentem causâ discipline, non erit peccatum, sed virtuosum. In numero harum actionum videtur esse habere plures prebendas. Quamvis enim aliquas inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ita honestantes, quod prædictæ inordinationes totaliter evaduntur, at puta si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequio, & possit plus servire Ecclesiæ, vel tantundem abfens, quam alius præfens, & si quæ alia sunt hujusmodi: & tunc istis conditionibus supervenientibus, cum rectâ intentione, non erit peccatum, etiam nullâ dispensatione interveniente, si consideretur tantum secundum jus naturale, quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad positivum.

15. Si verò aliquis hac intentione plura beneficia habeat, ut sit ditior, ut latius vivat, & ut facilius ad Episcopatum perveniat in aliqua Ecclesiâ, ubi est prebendatus, non tollantur prædictæ deformitates, sed augentur, quia cum tali intentione, & unum beneficium habere, quod nullam inordinationem importat, esset illicitum: & sic quidem esset dicendum secundum jus naturale, etiam nullo jure positivo superveniente. Nam autem certum est per antiqua jura hoc esse prohibitam: patet etiam huius prohibitioni consuetudinem esse contrariam, per quam quidam illa jura esse abrogata. Nam per contrariam consuetudinem jura humana abrogantur. Quidam verò dicunt per hanc consuetudinem antiqua jura non abrogari, eo quod quedam Decretalis &c. Multa per patientiam tolerantur, quæ si in iudicium fuerint deducta, iustitiâ cogente cassarentur, & hoc contrapersis Juristis est relinquenda, quamvis hoc videatur esse probabile, quantum ad hoc, quod jura illa antiqua continent jus naturale; abrogari non possit per contrariam consuetudinem, nupotè irrationalem. Quantum autem ad hoc, quod solum de jure positivo continent, possunt esse abrogata, præcipuè si simulantes hanc contrariam consuetudinem, in quorum potestate est jus positivum mutare, intendunt per talem dissimulationem antiqua jura mutare. Si ergo antiqua jura, quæ hoc prohibent, in suo robore mancant, contrariâ consuetudine non obstante, certum est non posse aliquem plures prebendas habere absque dispensatione, etiam illis circumstantiis supervenientibus, quæ secundum considerationem juris naturalis actum poterant honestare. Si autem antiqua jura sunt per consuetudinem abrogata, tunc prædictis circumstantiis supervenientibus, etiam sine dispensatione licitum est plures prebendas habere, sine quibus circumstantiis licitum non est, quantumcumque dispensatio interveniat: eo quod dispensatio humana non auferat ligamen juris naturalis, sed solum ligamen juris positivi, quod per hominem statuitur, & per hominem dispensari potest (a).

(a) 1. *Item* quod si q. 7. art. 15. in corp.

16. Sentit ergo D. Thomas, quod dantur beneficia, quorum onera possunt adimpleri per alium, nempe merè simplicia, & ad habendum plura ex istis, non opus est dispensatione, quia non exigunt servitium personale, & residentiam. Quoad reliqua verò beneficia residentialia, tamen de jure naturali dantur aliquæ inordinationes, si unus plura ex illis obtineat; tamen interdum illa potest licitè adipisci, quia quandoque concurrunt rationes, quæ tales deformitates cessare faciunt, & in eo casu alterum ex quibus beneficiis delitutum remanet onere residentie. Pro eo verò, quod spectat ad jus positivum, prohibens pluralitatem beneficiorum; hoc tollitur per dispensationem à superiore interpositam, si jus istud viget: vel si consuetudo abrogavit canones pluralitati ipsi obfistentes, jam jus positivum non afficit. Et sanè canones, quos circa hoc sibi metipsi obicit S. Thomas in eodem articulo sunt *Cap. Clerici* 21. q. 1. (b), & *cap. sanctorum Canonum* 2. dist. 70. (c). Sed hi Canones, vel de beneficiis choralibus loquuntur, vel pro eo quod concernere possent beneficia merè simplicia, si censebantur esse per contrariam consuetudinem abrogati tempore D. Thomæ, nimirum quia-

(b) *Ex Concil. Nicæno II.*

(c) *Ex Concil. Placentino Urban. II.*

quingentis jam ab hinc annis, multò magis nunc pro abrogatis habentur, quoad ipsa merè simplicia beneficia tùm à Theologis (a), cum à Jurisconsultis (b).

17. Præterquamquod ipsimet Canones pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittunt: nempe *cap. Clericus* 21. qu. 1. prohibet ipsam pluralitatem in Urbe Constantinopoleos, in aliis verò locis illam admittit, uti legenti patet. Paritèr *Cap. sanctorum Canonum* 2. dist. 70. disertè ità disponit, licet *Episcopi dispositione, unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonici tamen præbendarius, nisi unius Ecclesiæ, in qua conscriptus est, esse non debet. Si quæ tamen Capellæ sunt, quæ suis redditibus Clericos sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Preposito majoris Ecclesiæ, cui Capellæ subdite esse videntur, imminet; Et tam de possessionibus, quàm de ecclesiasticis Capellarum officiis ipse provideat.* Per istum Canonem ergo admittitur, pluralitas beneficiorum, & Capellarum, quæ non sint Canonici, vel Curæ animarum: beneficia autem illa sunt beneficia merè simplicia: quorum admissa pluralitate, venit ex consequenti, quod exemptionem proferant Beneficiarii merè simplici ab onere residentie: quandoquidem ille, qui plura insimul retinet beneficia, in utrisque non valet eodem momento temporis residere, adeoque in illis cessat obligatio residentie: quæ cessante beneficium, redigitur ad statum beneficii merè simplicis. Et sic ex doctrinâ Doctoris Angelici Divi Thomæ satis clarè distinguuntur beneficia residentialia à non residentialibus: constatque per eam, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere servitii personalis, ac præsentialis residentie debito immunes.

18. S. Raymundus de Pennafort, illustris vitæ sanctitate, & miraculorum gloriâ (c), nec minus doctrinâ celebris: quippè præter compilatos libros Decretalium, jussu Gregorii Papæ IX. Summam quoque scripsit de Casibus penitentialibus, quam audiendibus confessionem, valde necessariam, appellavit Henricus de Gandavo (d). In eadem autem Summâ de beneficiis Ecclesiasticis agens, ità proloquitur: *Nota quod si Episcopus confert uni personæ duas dignitates, vel personatus, citam sibi nam non habeat animarum; vel Ecclesiæ Parochiales duas, vel plures, peccant ambo, & confert, & recipiunt (e).* Circa sublimis tamen, & liberatas personæ, quæ majoribus sunt beneficiis honorande, cum ratio postulaverit, poteris per sedem Apostolicam dispensari (f). Deinde subiungit: sunt tamen quinque casus, in quibus de jure communi, potest una persona duas, vel plures Ecclesias habere. Primus quando Ecclesiæ tenues sunt, isd quod neutra per se sufficit ad sustentandam personam (g). Secundus si una pendet ex alterâ (h). Tertius propter caritatem Clericorum (i). Quartus si Ecclesiæ est annexa præbendæ, vel dignitatis, in quo casu non ipse teneatur in majori Ecclesiâ personaliter deservire, in ipsâ Ecclesiâ parochiali idoneum, & perpetuum habeat Vicarium canonicè constitutum, qui congruentem habeat de ipsius Ecclesiæ proventus portionem (j). Quintus si habet unam institutam, & aliam commendatam (m). Hoc intelligi si subest iusta causa, quare debeat fieri commendatio (n).

19. Ad quæ verba D. Raymundi Joannes de Friburgo ejus Glossator, perpendens illam propositionem, quod circa sublimes & literatas personas potest per Sedem Apostolicam dispensari, ut plures habeant Ecclesias, siue præbendas (o); adjungit posse dispensari, ut habeant simul plura beneficia, curam animarum habentia, & plures dignitates, siue in eadem Ecclesiâ, siue in diversis (p). Et postquam ait, hanc dispensandi potestatem non competere Episcopo quoad plures curas animarum, vel dignitates uni conferendas; subsequitur: *sed nunquid Episcopus potest dispensare, quod habeat aliquis plures præbendas, aut plura beneficia sine curâ animarum, & sine personatu? R. credo, quod sic, non tamen de jure scripto potest hoc, sed de consuetudine solâ, quam Papa scit, & non reprobatur, & ideo præsumitur eam approbare (q).* Ita autem beneficia, de-

Brach. de libris. Eccl. Tom. IV.

Q 2

qui-

(a) Jo. de Friburgo
dist. 10. S. Raymundus
Sum. lib. 2. tit. 2. §. 2.
V. sublatam Bonacina
tom. 1. de benef. dist. 70.
qu. 4. par. 2. tit. 2. Regi-
nald. lib. 20. n. 10.
(b) Litter. l. 3. qu. 37
mon. p. Garcia. p. 2. c. 2.
mon. 1. Borel. tom. 1. tit.
20. d. 1. §. 17.

(c) Bellarmin. de
Scriptur. Eccl. in
S. Raymund.

(d) Henr. de Gandavo
de illis. Eccl. Script. c. 42.

(e) Cap. de multa
de præbend.

(f) S. Raym. Sum. lib. 2. tit. 2. §. 2.

(g) Cap. uno 10. qu. 1.

(h) Cap. cum te de
electis quodlibet.

(i) Cap. Clericus 25. qu. 2.

(j) Cap. extirpanda
de præbend.

(m) Cap. qui plures
21. qu. 2.

(n) S. Raymund. loc. cit. §. 1.

(o) Cap. de multa
de præbend.

(p) Jo. de Friburgo
in verbis dispensari
lib. 2. tit. 2. §. 2. S. Ray-
mundus.

(q) Item loc. cit. §. 2.
V. sublatam.

quibus hic ultimo loco sit sermo, sunt beneficia merè simplicia, quæ de generali consuetudine, immunitate gaudent à quolibet residentiarum onere, ac servitii personalis ministerio.

20. Itaque tam D. Raymundus, quam ejus Commendator in eâ sunt sententiâ, quod in pluribus casibus possit per Papam, & respectivè per Episcopum dispensari, ut unus habeat plures Ecclesias, præsertim circa *sublimis*, & *literatas personas eum ratio postulaverit*: Spectatque ad dispensatorem, non ad alios judicium ferre, an is, cum quo dispensat super pluralitate beneficiorum, sit persona sublimis, vel non; & an ratio in casibus practicis postulet, quod dispensetur, vel non. Quoties ergo hæc dispensatio interponitur, necessariò fit, quod dispensatus in alterutro beneficiorum non debeat residere. Hæcque dispensatio cum juxta D. Raymundum interponi possit super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis valet interponi super beneficiis merè simplicibus. Sed de facto Ecclesia dispensat super residentia beneficiorum merè simplicium per consuetudinem generalitèr approbatam; ergò Beneficarii merè simplices sunt à residentiarum debito immunes.

21. *Dionysius Carthusianus*, vir Sanctissimus, & Doctissimus à Bellarmino appellatus (a): ac tot librorum auctor, ut cum D. Augustino, Alphonsò Tostato, & similibus, valeat comparari (b); pluribus in locis de beneficiis ecclesiasticis agens, totus est in eorum pluralitate improbandâ (c). Nihilominus admittit illam posse in quinque casibus licitè habere locum (d), nempe in illis ipsis, quos approbat D. Raymundus mox allegatus. Nec abnuat adjungere sextum casum, dicens: *Potest autem & sextus casus adjungi, ut cum quis Clericus deserit communi bono Ecclesie in Legatione &c. non tamen negandum est, quia sublimiori personæ, de pinguiori sit beneficio providendum* (e). Igitur sublimis hic Doctor admittit sex casus, in quibus plura beneficia Ecclesiastica licitè possunt insimul retineri: quo posito recurrit ratio paulò superius ex Doctrinâ D. Raymundi deductâ: nimirum quod spectat ad solum Collatorem, & Dispensatorem beneficiorum judicare, an in casibus particularibus licita sit, nec ne pluralitas ipsâ beneficiorum, & quatenus ita sit; certè retinens plura beneficia, cum non valeat omnibus ipsis personalitèr deservire: ab alterutro eorum remanet exemptus, ne præsentialitèr administret: hæcque exemptio, si accedente legitima dispensatione cadit etiam super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis cadere potest super beneficiis merè simplicibus, quæ videmus ubilibet per totum orbem ex generali consuetudine ipsâ exemptione potiri; adeoque certum remanet, quod Beneficarii merè simplices sunt à personalis residentiarum debito immunes.

22. *Joannes Gersonius* inter Sanctos Patres non habet locum: attamen inter doctos, & pios viros, ac inter Scriptores ecclesiasticos, absque ambiguitate computatur (f), ideòque ab orbitâ nostrâ non declinabimus; si ejus doctrinam hic apponemus. In suis igitur Regulis moralibus, de beneficiis verba instituens, hæc præsertim effatur: *si teneas quis plura beneficia, ex dono Superioris, in casibus non excusantibus hanc pluralitatem, peccare potest uterque, conferens per indiscretionem, recipiens per ambitionem: nihilominus occupanti restituere percepta non tenetur* (g). Vides quod etiam Gersonius admittit uti licitam in casibus congruentibus pluralitatem beneficiorum, & ita recurrit semper argumentum præcedentibus numeris allegatum, quod hæc pluralitas, si licita est in beneficiis residentialibus, multò magis est licita in merè simplicibus; cumque hæc eximat Beneficiarios, alioquin residentiarum debito adstrictos ab onere servitii personalis; multò magis eximit ab eodem Beneficiarios merè simplices. Prosequitur inde idem Gersonius, & ait: *Quantumcumque multa beneficia aliquis teneat auctoritate superioris, illa possunt dici annua beneficia* (sicut plures tunicæ in magni frigoris, una tunica) & hoc unitate moralis, si illa omnia

non

(a) Bellarmus de Scrip. Eccl. in Dionys. Carth.

(b) Petr. Ancat. Apparatus poss. Titolog. 4. art. 8 in fin.

(c) Dionys. Carthus. Episc. de regim. Episc. l. 1. par. 22. & de ref. Canonum, l. 1. art. 22. & contra pluralitatem sub. 1. per tot.

(d) Idem contra plur. benef. l. 1. art. 22.

(e) Idem de reform. Canonum, l. 1. art. 22.

(f) Bellarmus de Scrip. Eccl. in Jo. Gers.

(g) Jo. Gers. in 1. in Regul. Morib. de annuitate sub. 20.

non sint nisi ad sufficientem decentiam status occupantis, secluso scandalo: & impossibilitate officandi per se, vel per alium non existentem (a). Quibus verbis offendit hic Doctor posse obligationibus beneficio adiectis opportune, ac licite satisfieri vel à Beneficiario per se, vel ab alio ejus vice: & certe satisfactio per alium excludit onus personalis residentie, ac presentialis servitii: quod si accedente auctoritate superioris licite potest per alium adimpleri à Beneficiariis curatis, & choralibus, sive residentialibus, multò magis adimpleri potest per alium à Beneficiariis merè simplicibus, & ita semper est verum, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie debito immunes.

(a) Joann. Gersonius
luc. cit.

23. S. Antoninus, Ordinis Prædicatorum, Archiepiscopus Florentinus, vir doctissimus, & sanctissimus (b), in eleganti sua Summâ, de beneficiis ecclesiasticis agens, ad eorum residentiam sub hisce verbis descendit: *De Clericis non residentibus in beneficio suo, nota quod hujusmodi si moniti iussu causâ cessante non redeant, possunt beneficiis spoliari, ut in cap. ult. de Cler. non resident. Et dicit idem Joann. Andr. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigant ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Verùm si essent beneficia, que residentiam non exigunt, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesie de novo suborta, non possent eorum beneficii ad residentiam, quid tunc hoc præcipere non spectat ad superiorem officium art. 17. qu. 1. quid frater. Et de salubri potest intelligi, quod unus potest habere plura beneficia. Næ obstat, si dicas, quod unus non potest servire duabus Ecclesiis, quid omnes Ecclesie sunt una, secundum Innoc. 21. distin. quamvis. Dicit Hosti: melius respondendum scilicet quod ubi agimus de beneficio, quod non exigit residentiam, nec de residentibus sed officio est querendum, & potest quis presentialiter, & alteri in absentia deferre.*

(b) Bellarm. de Scrip-
tor. Eccl. in S. Anto-
nin.

24. Næ obstat secundum Innoc. infra cap. cum secundum, de Præbend. & Dign. ubi à contrario innuitur, quod qui non servit altari, non debet vivere de altari. Nam absenti, & presentia servire intelligitur, dummodo bene vocat, & bene expendat, quod inde percipit, hoc tamen dicit Hosti: reprobari potest. 1. qu. 3. ex multis. Igitur, qui male accepit, ut bene dispense, gravatur potius, quàm juvetur. Unde dicit capitalum: cum secundum intelligendum de beneficiis, que exigunt residentiam, scdâ de collatione obtentu persone, causâ pietatis, & elemosynas tantum. Unde si debili conferatur beneficium ad sustentationem, percipiet etiam non serviat: nec habet conqueri Ecclesia, cum quicquid habes, tibi deputatum pietati 12. quest. 2. aurum. Putas tamen Innoc. omne beneficium requirere residentiam, nisi probetur contrarium (c). Adeo claris verbis, & rutilanti eloquio D. Antoninus beneficia residentialia, à non residentialibus, sive à merè simplicibus, distinguit, ut nihil haberi valeat dilucidius, nec minùs disertè pronuntiat Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito immunes: quare attentâ illius opinione, ac doctrinâ, ipsamet immunitas, & exemptio nullatenus potest in controversiam deduci.

(c) S. Antonin. sum.
p. 1. tit. 5. ca. 4. §. 1. fol.
163.

25. Beatus Augustinus de Triumphis Anconitanus, Ordinis Sancti Augustini, vir doctrinâ, & vite integritate celeberrimus (d), qui Regibus Neapolitanis Carolo, & Roberto carissimus fuit (e), & Beati titulo decoratur (f), in aureâ sua Summâ de potestate ecclesiastica monet quæstionem: *Utrum Papa possit dispensare in pluralitate beneficiorum*: ex cujus resolutione optimum argumentum deducitur immunitatis, & exemptionis Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie. Næ miretur Lector, nos ex hac pluralitate beneficiorum argumenta pro causâ nostrâ defensione suscipere, quippè etiam Contradictores argumenta favore illorum opinionis, ex beneficiorum pluralitate deposcunt: & cum alioquin antiquis temporibus non fuerit in controversiam posita hujusmodi exemptio, & immunitas Beneficiorum merè simplicium à debito residentie; plures ex Patribus, doctrinâ, & sanctitate conspicuis, qui nos præcesserunt, de illâ ex proposito non egerunt, sed eandem tamquàm certam,

(d) Jacob. Philip.
Brevem. in Cicon. En-
chiridion. oper. Dr. Au-
gust. Triump.

(e) Joseph. Poma-
pius in Cicon. Ord.
S. Aug.

(f) Ejus Epitaph.
Neapoli in Eccl. S.
August. in Hier. Scrip-
tura Comend. Ord.
S. Aug.

&

& indubitabilem supposuerunt. Ex aliis ergo quæstionibus, per ipsosmet agitat-
tis, oportet eorum sensum colligere, & deductivè, sive in obliquo percipere,
quod patentèr, & in recto non protulerunt. Estque hic optimus modus proced-
endi in probandis propositionibus; arguendo ex unâ rē ad aliam, respectum
congruum ad illam habentem: sive per analogiam paris ad parem: sive per
æqualitatem similis ad simile: sive per relationem majoris ad minùs, aut mino-
ris ad majus: vel à majoritate, aut paritate rationis; vel ab oppositis, vel à
connexis, vel ab æquiparatis, vel à correlativis, aut ab aliis motivis, justam rati-
onem arguendi præbentibus: Quà de rē videri potest Barbosà, qui peculiari
tractatu totus incumbit colligendis legibus, & auctoritatibus, hujusmodi mo-
dum arguendi comprobantibus (a).

(a) Barbos. ex. var.
in locis com. argum.
juris.

26. Igitur B. Augustinus Triumphus præfatæ quæstioni hoc modo respon-
det: *Respondeo dicendum, quod in collatione beneficiorum aliquid est de jure Di-
vino, & natural, & aliquid est de jure positivo. De jure namque naturali, &
Divino est, ut beneficium detur propter administrationem officii. Sic enim manda-
tum est Num. 18. Filiis autem Levi dedi decimas Israel in possessionem pro ministe-
rio, quo serviunt mihi in Tabernaculo federis, ut nihil aliud possideant, decima-
rum oblatione contenti. Et Apostolus 1. Corinth. 9. dicit: Sic Christus ordina-
vit, ut qui evangelium annunciant, de evangelio vivant, juxta illud Lucæ 10. Dignus est operarius mercede sua. De jure verò positivo est paucitas, vel plurali-
tas beneficiorum. Non enim possunt talia cadere sub unâ regulâ, quâ consideratâ
quandoque Ecclesiæ necessitate, vel personæ dignitate, plura beneficia conferenda
sunt uni, quàm alteri. Cum igitur Papa non solum possit illa, quæ sunt juris posi-
tivi, verùm etiam suprà ius sui potest dispensare, ut suprà allegatum est; Ided
dicendum est, quod sicut de jure positivo communi, cujus Papa est conditor, facta
est talis restrictio, ut nulli liceat plura beneficia habere, sed quicumque recipit
aliquid beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium
habeat, est eo ipso jure privatus, sicut scribitur extra de preben. & dignit. cap.
de multa. Sic Papa, qui est suprà eum, potest talem restrictionem relaxare, &
in pluralitate beneficiorum universalitèr dispensare: consideratâ tamen Ecclesiæ
utilitate, & justitiæ equitate. Aliud, ut dicit Bernardus, magis dicenda est
dispensatio, quàm dispensatio, inde comid. l. 3.*

27. His positis respondet B. Augustinus ad ea, quæ sibi objecerat in contra-
rium, hoc modo. *Ad primum ergo est dicendum, quod non est ibi privatio finis;
potest enim Beneficiarius administrare officium, vel per se, vel per alium auctori-
tate Superioris. Non enim Paulus administrabat officium personalitèr in Ecclesiâ
Philippensium, sed per suos ministros: & tamen residenti ipse presentialitèr apud
Ecclesiâ Thessalonicense, beneficium procuratoris à Philippensibus recepit, ut ipse
testatur Phil. 4. Ad secundum est dicendum, quod Papa non potest dispensare
suprà jus naturale communiter sumptum, sed bene potest dispensare in jure natu-
rali, quantum ad illa, quæ ex jure naturali eliciuntur, & explicantur. Nec
tollitur justitia distributiva in collatione beneficiorum, dummodo iustâ causâ fiat:
quâ si unum beneficium detur uni, vel plura dentur alteri pro eodem servitio,
possunt alia negotia occurrere, in quibus consideratâ Ecclesiæ utilitate, vel per-
sonæ dignitate unus mereatur plura recipere, quàm alius: Ad tertium dicitur
verum esse, quod Papa est rerum ecclesiasticarum dispensator: in dispensatione ta-
mèn non solum requiritur fidelitas, sed etiam prudentia, quæ cum sit recta ratio
agibillim, fidelitèr dispensat Papa ecclesiastica beneficia, conferendo plura uni,
quàm alteri, consideratâ pro loco, & tempore Ecclesiæ utilitate, vel personarum
dignitate (b).*

(b) B. Aug. Triumph.
de potest. Eccl. quæst. 6.
art. 11.

28. Inferius quoque movens difficultatem, an Beneficiarius toties horas ca-
nonicas recitare teneatur, quot beneficia habet, ita eam resolvit: *Si traditio
Ecclesiæ habet, quod per se servias, per se tenetur: si verò per vicarium, per vi-
carium*

arium tenetur. Ideò puto, quod habens plura beneficia, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat, non tenetur per se plura officia dicere (a). Ex utroque igitur B. Augustini Triumpho discursu patet, quod pius, ac eruditus hic doctor sensit dari aliqua beneficia, in quibus Beneficiarius non tenetur personaliter deservire, sed famulari potest per substitutum, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat: hæc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia, quæ, uti pluries ostendimus, de generali consuetudine, per totum orbem frequentatà, onus residentie personalis Beneficiario non inferunt (b). Et cum consuetudo generalis habeat vim, & rationem legis (c), & ab eà ad statutum valeat argumentatio (d); optimè dici potest, quod & de consuetudine, & de statuto ecclesiastico est, quod Beneficiarii merè simplices sint à residentie debito exempti.

29. Rursus hic idem Doctor admittit, tamquam incontrovertibile jus Ecclesie in dispensando, ut unus, & idem Clericus plura valeat beneficia ecclesiastica retinere. Quà pluralitate admissà, ex necessitate consequitur, quod alterum ex beneficiis residentie obligatione careat, vel quia onus illud non habeat, vel quia idem onus tunc cesset. Hisque ita se habentibus, si Auctor loquitur de beneficiis curatis, & choralis, atque residentialibus, multò fortius ejus doctrina locum habet in beneficiis merè simplicibus: quare cum Beneficiarii residentiales, vi legitimæ dispensationis, eximi valeant ab onere servitii personalis, & residentie; multò magis eadem possunt exemptione potiri Beneficiarii merè simplices, quibus consuetudo universalis Ecclesie, ubilibet frequentata, pro legitimâ dispensatione deservit, eaque freti non tenentur Ecclesie suorum beneficio, rum personaliter deservire.

(a) *Idem Triumphus* qu. 89. art. 20.

(b) *Letter. de re be-*
nef. l. 3. qu. 17. n. 9. Be-
rei sum. decis. 164. tit.
10. d. n. 147. C. 117. 106
n. 7. 139. 14.

(c) *De Luc. de benef.*
dist. 17. n. 11. Barboza
trac. 200. Appol. 119
num. 4.

(d) *Barboz. tr. 200.*
Loc. 15. nu. 3. Mentio-
prati. Consil. lit. A.
Conci. 507. nu. 10. Me-
morio. de arbit. l. 1. qu.
71. n. 3.

C A P U T XIV.

*In quo ipsamet immunitas Beneficiariorum merè
Simplicium ab onere Servitii personalis, & Re-
sidentię in loco Beneficii, Rationibus HISTORICIS
probatnr.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Historia honor, & fides habenda est. Divus Gregorius Nazianzenus vin ordinibus insignitus, in solitudinem Ponti secessit, paucis illius recla-
mante.*
- 2 *S. Joannes Chrysostomus Lector factus, abiit in solitudinem. S. Paulinus, S. Hieronymus, & Paulinianus nulli Ecclesię affixi fuerunt.*
- 3 *Referuntur verba D. Hieronymi de se, & de Pauliniano ejus fratre. Hi, ac alii voluerunt esse liberi ab onere residentię.*
- 4 *Cum juxta doctrinam Contradictorum, olim idem esset ordinis, ac beneficia nancisci, oportet, quod prefatorum sanctorum beneficia immunita essent & residentię.*
- 5 *D. Gregorius scribit Maximiano Syracusano, ut beneficium conferat in suā Ecclesiā Felici, habenti aliud beneficium in Romanā Ecclesiā.*
- 6 *Iste Felix non poterat simul in Romanā, & Syracusanā Ecclesiā deservire: undè oportet, quod alterutrum ex his beneficiis debito residentię careret.*
- 7 *Quid nimium gravosum esset multas historias, hæc de re loquentes, per exten-
sum referre strictum easdem innuimus.*
- 8 *In cunctis Orbis regionibus, aliqui sancti viri plura Beneficia, Abbatis, & Episcopatus, respectivè intimal, & eodem tempore retinebant.*
- 9 *Alii referuntur pietate celebres viri, qui pluribus undè simul præerant eccle-
siasticis beneficiis.*
- 10 *Recensentur multi Præsules celeberrimi, qui undè simul plura beneficia Epi-
scopalia tenuerunt.*
- 11 *Alii similiter Præsules immuniti, qui cum Episcopali, unum etiam, & plura
Abbatiaalia beneficia possidebant.*
- 12 *Fit sermo de aliis habentibus plures Abbatis. S. Gregorius VII. mandat, ut
Abbas S. Remigii Remensis præit quoque Abbatia Monasterii Ade-
tentis.*
- 13 *Leges post illa tempora promulgatæ vetant plura beneficia residentiaalia, non
verò merè simplicia, & præservant potestatem Ecclesię dispensandi.*
- 14 *Memorantur quidam, retinentes plures Episcopatus, auctoritate Concilii
Provincialis: multò magis licita est retentio ipsa auctoritate Papæ.*
- 15 *Quoties sit collatio plurium beneficiorum residentiaalium uni, & eidem eum
dispensatione; subtrahitur onus residentię alicui ex ipsis.*
- 16 *Post historias antiquiores, jam alias recentiores afferamus, exemptioni Bene-
ficiariorum merè simplicium faventes.*
- 17 *Carolus IX. Rex Franciæ suis Oratoribus ad Concillium Tridentinum ini-
unxit, ut procurarent eò decretum, quo residentię debito adstringe-
rentur Beneficarii.*

- 18 Si Rex locutus est de beneficiis residentialibus; nihil ad nos. Si de merè simplicibus, & non obtinuit votum suum, hoc ostendit illum rem indebitam poposuisse.
- 19 Inaniter dicitur Concilium Regis votis adhaesisse, cum iussit beneficia simplicia uniri Parochiis, Seminario &c. Tunc enim Concilium ad alia persequitur.
- 20 De falso Concilio Tridentinum beneficia merè simplicia à residenti debito exemptis. Nunc est probabile Regem Franciæ voluisse quid diversum.
- 21 S. Pius V., & Marcellus II. cum ad austeritatem propensum, nunquam sibi scrupulum fecerunt de non impensâ beneficiis merè simplicibus residentiâ.
- 22 S. Carolus diu retinuit plures Abbatis abque residentiâ: in suisque Conciliis beneficia simplicia immunita à residenti onere declaravit.
- 23 Dispensatores beneficiorum simplicium, eorumque susceptores, usque modo residentiæ debitum non afficere cognoverunt.
- 24 Plurimi Sancti Praefules recentiores, aliique Ecclesiae Proceres, & Clerici, vel tenuerunt, vel contulerunt beneficia merè simplicia sine debito residentiæ.
- 25 Recensentur varii Sancti Romani Ecclesiae Cardinales Imperiali, Regali, & Ducali sanguine nati, ex eundem Christianitatis regionibus.
- 26 Hi omnes possederunt beneficia merè simplicia abque residentiâ: Nunquid autem propter hoc damnati sunt ad tartara?

ERMULTAS probationes, quas hucusque adduximus, augeat nunc historia: Testis temporum, lux veritatis, vita memoriae,

magistra vite, nuntiavit ut eam Tullius appellavit (a): quæ cum plura nobis præbeat argumenta exemptionis Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, atque servitii personalis; factis, & factis iustificata ostenditur ipsa exemptio, quam hucusque iure, & iuribus iustificatam esse monstravimus: Honor enim, & fides in rebus humanis est historiis adhibenda, quæ sibi existimationem ex ipsâ rerum antiquitate conciliantur (b). Primoque loco huc facit historia S. Gregorii Nazianzeni, qui aliquando à Patre suo, itidem Nazianzi Episcopo, tametsi renuens, ac magnâ humilitate reluctans, fuit sacris ordinibus insignitus: quibus ipse susceptis, citò procul in Ponti solitudinem, patre reclamante, secessit: Natus genitor, inquit, per vim secundis collocat me in sedibus, quæ mihi tyrannis tam gravis menti fuit, ut mox sodales, mox parentes, & meos, mox & propinquos deferens, patrium & larem, ut sevo asili spiculo puncti boves, in Pontum abirem &c. (c). Videbitur fortè parergon, & extrâ negotii feriem, hoc eloquium de secessu Divi Nazianzeni: At legat Anagnostes ea, quæ sequuntur, & postea iudicium dabit.

2. Eodem prorsus modo S. Ioannes Chrysostomus à forensibus negotiis, qui bus incumbere, ad vitam ecclesiasticam evocatus, ad usque Lectoratum, ascendit; mox in invias solitudines longius se recepit, & ibi delituit per sexennium (d). Sanctus quoque Paulinus Episcopus Nolanus, Româ oriundus, Burdigalæ in Aquitaniâ, sive Hebromagis propè Burdigalam exortus (e), & à Delphino illius Urbis Episcopo in maturâ etate undis baptismalibus madefactus (f), à Lampio tandem Barcinonensi ad Sacerdotium proventus (g), & à S. Ambrosio Mediolanensi suo Clero conscriptus (h); nullibi ex hisce locis constitit, sed huc illuc pro suo arbitrio permeavit, in Sacerdotium tantum Domini, non etiam in locum Ecclesiæ dedicatus (i). Itidem S. Hieronymus apud Stridonem natus, in Hungariâ, arque Dalmatiæ confinibus (l). Romæque baptizatus (m); Antiochiæ à Paulino Episcopo ad Sacerdotium proventus est, cû intentione, ut nollet Ecclesiæ Antiochenæ personalitèr famulari (n). Prout & Paulinianus

Brasiliensis de libris. Eccl. Tom. IV.

R

ejus

(a) Cicero. lib. 1. de nat. ad q. siatrem.

(b) Boetius. Eccl. lib. 1. c. 10. p. 1.

(c) S. Greg. Nazian. in Carm. de vita sua.

(d) Pallad. in vit. S. Jacobi.

(e) Vita S. Paulini. post ejus oper. part. 1. fol. 119.

(f) Idem Ep. S. Paulini. ep. 16. ad Delphin.

(g) S. Paulini. ep. 6. ad Severum Ep. 1. ad Amund.

(h) S. Paulini. ep. 45. ad Alip.

(i) Idem S. Paulini. ep. 1. 6.

(l) In vit. S. Hieron. Card. Baron. ann. 171. num. 40.

(m) S. Hieron. ep. 17.

(n) S. Hieron. ep. 1. ad Panmachium.

ejus frater fuit Presbyter ordinatus apud Monasterium Bethichemitanum, Cæsariensis Diocesis à S. Epiphanio Cypri Episcopo (a), eâ præditus libertate, ut posset ubicumque sibi esset in arbitrio commorari.

(a) S. Hieron. ep. 60.
3. Utramque rem describit S. Hieronymus adversus Joannem Hierosolymitanum scribens: *Si de Pauliniano tibi sermo est: vides eum Episcopo suo esse subiectum, versari Cypri, ad visitationem nostram interdum venire, non ut suum, sed ut alienum, ejus videlicet, à quo ordinatus est. Quod si hic etiam esse voluerit, & in exilio nostro quictus in solitudine vivere, quid tibi debet, nisi honorem, quem omnibus debemus Episcopis* (b). Prosequitur inde sermonem, & ait, se Paulinum Antiochenum Ordinatorem suum ita esse allocutum: *Si sic presbyterium tribuis, ut monachum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo. Sin autem sub nomine presbyteri tollis mihi, propter quod seculum dereliqui; ego habeo, quod semper habui* (c). Itaque & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus trater, & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus &c. Presbyteratu, aliisve Ordinibus insigniti, apud Ecclesias, in quibus sacros Ordines adepti sunt, nullatenus residerunt, poterant non residere: Et sicut hi præcipui, doctioresque Ecclesiæ Catholicæ magistri se gesserunt; nulli dubium est, quod etiam alii Clerici, vel se gerere poterant, vel se gerebant.

(b) Mem S. Hieron. epist. 61.

(c) Idem loc. cit. vid. etiam ibid. Memor. Pl. Hieron. not. n. 23 p. 74.

4. Sed inquires; quid ex hinc inferatur ad residentiam Beneficiorum merè simplicium? Quid inferatur? Optimum, & notabilissimum argumentum. Nam in sententiâ Contradictorum, remotioribus illis Ecclesiæ sæculis, idem fuit ordinibus, & beneficiis ecclesiasticis insigniri: Statim ac enim Clericus ordinem recipiebat, matriculæ Ecclesiæ inscribebatur, & partem de ecclesiasticis redditibus obtinebat, quod idem est ac beneficia sacra adipisci, seu id adsequi, in cujus locum beneficia ecclesiastica successerunt. Igitur in eorum sensu, & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus frater; & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus, tametsi cum ordinibus sacris, proventus, sive beneficia ecclesiastica consecuti; nihilominus non residebant apud illas Ecclesias, in quibus fuerant ordinati; quia in eis nullam administrationem personalem habebant, ab ipsis præfentialiter exercendum, sed solum ordinis gradum, & portionem reddituum eidem ordini respondentem, quod in idem tunc resonabat, ac nunc significant beneficia merè simplicia. Ergo juxta principia Contradictorum, ex hujusmodi sanctorum factis patet, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentia personæ debito exempti. Sed si hæc argumentatio non placet, ad alia transeamus.

5. Perpalchra probatio huiusmodi veritatis, ex D. Gregorii Papæ factis inferitur; ex illoque præsertim, cum pro Felice Diacono, ad Maximianum Episcopum Syracusanum hæc aliquandò literas dedit: *Præsentium labor Felix Diaconus, cum nullatenus in hæreticorum dogmata lapsus sit &c. imbecillitati ejus, atque necessitatibus consulentes, maximeque insuitu pietatis sustentationi ejus providentes, in tua Ecclesiâ Syracusanâ, cum previdimus eandemque: sive ut officium Diaconatus expleas, seu certe, ut solâ ejusdem officii, pro sustentandâ paupertate suâ, commoda consequatur, in tue fraternitatis volumus hoc pendere judicio. Quod hortamur, ut tua fraternitas implere festinet: Commendantes etiam personam ejus, quatenus nulli eum patiaris molestiis, aut necessitatibus subiacere, ne vel nostre commendationis inveniariis prætitem neglexisse, vel minus exhibuisse, quam tuus exigit ordo pauperibus: quid & nos ei annuimus, quid de nostrâ Ecclesiâ dari fecimus, ut ejusdem operis, quod se hortamur exhibere, particeps esse possimus* (d). Discutit hanc epistolam D. Gregorii Ludovicus Thomassinus, & Felicem illum, de quo est sermo, asserit fuisse simul in Ecclesiis Romanâ, & Syracusanâ beneficiis ecclesiasticis insignitum; & quod D. Gregorius, *bute Diacono sue jam ex fundis Ecclesiæ pensionem assignaverat, cum in Ecclesiâ Syracusanâ parem illi gratiam conciliare satagebat* (e). Et infra: *Adde quod*

(d) S. Gregor. lib. 3. epist. 19.

(e) Thomass. vet. l. 1. n. 2. Ecclesiæ p. 1. l. 1. c. 41. n. 6.

quod, quæ vocantur beneficia, ea tamen non erant nisi distributiones, pensionesque certa &c. (a).

6. Habemus ergo Felicem hunc Diaconum beneficii in binâ Ecclesiâ insignitum, in quarum alterâ cum residebat, profectò non poterat in alterâ ministrare: nimium etenim distat Romana Ecclesia ab eâ, quæ Syracusis est. Vel igitur Syracusanum, vel Romanum beneficium debito residentie personalis carebat, vel fortè utrumque: & sive alterutrum, sive utrumque; satis apertè hinc probatur exemptio Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Accedit, quod D. Gregorius Maximianum Episcopum Syracusanum interpellando, ut Felici proventum, sive beneficium aliquod ecclesiasticum impertiatur, in ejusdem optione ponit illum præbendâ Diaconali munere, & incardinare ipsi Ecclesiæ, sive illi eum intitulare, in alterutro ex hisce modis, nempe, *sive ut officium Diaconatus expleat*, quod idem est ac Canonitatum Diaconalem, adeoque residentialem consequi: *seu cerè ut solâ ejusdem officii sustentando paupertate sua commoda consequatur*, quod idem est ac beneficium simplex sortiri, in participatione illâ consistens, quâ cuncti Clerici, tametsi ad officium, aliquod exercendum nullatenus addicti, proventus aliquos de bonis ecclesiasticis ratione adepti ordinis, accipiebant. Et itâ duplici modo historicum hoc Divi Gregorii factum probat, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito immunes.

7. Plurimas alias historias in promptu habemus idipsum comprobantes; Sed quia nimium profusâ res esset, atque Lectori nimium onerosa, eas omnes hic per extensum inferere; opportuniùs judicamus easdem strictim, & veluti per epilogum conglobare; illas præcipuè, quæ pluralitatem beneficiorum, ab uno, & eodem Clerico possessorum, concernunt: quippè, ut alibi non semel patefecimus, ex pluralitate ipsâ rectè exemptio Beneficiariorum merè simplicium à residentie onere subsistitur, vel arguendo à majori ad minus, quod est optimum argumentandi genus (b), vel à pari ad par, seu à simili ad simile consequentiam deducendo, quod similiter in jure optimum locum habet (c). Et quidem pluralitas ista non in uno tantum loco, sed per omnes Ecclesiæ Provincias: neque à viris laxis, & Ecclesiasticæ disciplinæ minus observantibus, sed ab optimis Clericis, Presbyteris, & Episcopis, pietate, ac respectivè sanctitate conspicuis, ad praxim perducta est.

8. Nam in *Africâ* S. Fulgentius fuit insimul Ruspensis Episcopus, & binæ Abbatie præses, quarum ex alterâ fuit ad Episcopatum provectus, alteram ipse intrâ suæ Diocesis fines erexit, & utriusque Monachi fuerunt *Beati Fulgentii Episcopi provisionibus communiter gubernati* (d). In *Germaniâ* S. Udalricus Augustanus Episcopus Præfatum Ecclesiæ suæ Adalberoni Abbati, suo secundum carnem Nepoti, resignare aggressus est (e): quâ re propter Nepotis mortem, ad effectum non perductâ, ipse S. Udalricus Abbatiam Nepotis conferri sibi obtinuit, & aliquandiu retentam, ad Rudungum pervenire consensit (f). In *Italiâ* S. Petrus Damiani Cardinalis, & Episcopus Offientis, simul in unum possedit cum Cathedrâ Episcopali, binas insulas Abbatiales, quarum ipse meminit, cum amore solitudinis Episcopatu ipso, atque Abbatii exuere se peroptans, Nicolao Papæ II. inter cœtera scripsit: *Cedo juris Episcopatus. Utrumque etiam monasterium reddo* (g). Fulradus quoque Abbas duo beneficia Romæ obtinuit, cum plura alia, & quidem opulentissima in Galliâ possidere (h). In Regno, seu ex Regno *Neapolitano* S. Ludovicus Caroli II. Andegavensis secundogenitus, uno, & eodem tempore Archiepiscopatum Tolosanum, & Episcopatum Apamiensem tenuit, atque administravit (i). In *Angliâ* S. Dunstanus Episcopus Vigornienfis, ad Londinensem Sedem provectus, utramque Ecclesiam insimul gubernavit. *Et utraque Ecclesia, Vigorniensis videlicet, & Londoniensis, eo præside gloriabatur* (j).

Brasch. de Libris. Eccl. Tom. IV.

R 2

9. Itri-

(a) Mem. l. c. tit. 9.

(b) L. in suis in fin. de liber. l. p. poss. Barbof. trac. var. l. c. 67. num. 1. l. c.

(c) L. non possunt, l. p. l. seq. ff. de leg. Barbof. trac. var. l. c. 101. tit. 1. l. c. 11.

(d) Vita S. Fulgent. cap. 19.

(e) Card. Baro. an. 971. num. 9.

(f) Surint. in Vita S. Adalrici dec. 31. Octobr.

(g) S. Petr. Damiani. lib. 1. epist. 9. 10.

(h) Vide sup. tit. 1. sacul. 8. cap. 18. num. 7. l. c. 18.

(i) Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 1. l. c. 17. n. 1.

(j) Surint. Vita S. Dunstani dec. 19. Maii.

(a) *Duchefne* 10. 1.
fol. 214.

(b) *Baren.* an. 1177.
num. 92.

(c) *Verborum* II.
capit. 7.

(d) *Thomassin.* loc.
cit. § eodem.

(e) *S. Basilii* p. 120.

(f) *Carpus* Cor-
nificus Episcopus.

(g) *Servus* in *Vita*
S. Austini die 19. Sep-
tembr.

(h) *Cap.* cum nobis
19. de election.

(i) *Servus* tom. 1.
die 19. Octob.

(l) *Reynald.* ann.
1177. num. 90.

(m) *Card. Baren.*
ann. 1177. 1075.

(n) *Spiciler.* tom. 1.
ann. 713. § 206.

(o) *Vid.* *supra* tom. 1.
serm. 10. cap. 11. n. 7.

(p) *Vid.* *hic supra*
tom. 1. cap. 4. n. 45.

(q) *Chron. Gemm.*
11. 107. *Thomassin.* p. 22
lib. 1. c. 1. n. 6.

(r) *Duchefne* tom. 3.
fol. 41. § 15.

(s) *Fabert.* *Corrup-*
tion. 17. § 19. § 44.

(t) *Hugonis* in *Vita*
Roberti Regis.

(u) *Thomassin.* *ver-*
bo *nov.* *Lech.* *discrip-*
t. p. 101. § 12.

(v) *Idem.* loc. cit.

(w) *Hincmar.* *Romanf.*
tom. 3. § 100. § 100.

(x) *Hincmar.* loc. cit.
fol. 104.

(y) *Thomassin.* loc.
cit. n. 7. § 107.

(bb) *Le Coeur.* ad
ann. 1023. n. 61.

(cc) *Flindard.* *Hist.*
Romanf. 1. c. 11.

9. Itidem in *Gallia* S. *Leodegarius* Episcopus Augustodunensis; aliquando Archidiaconatum, & Abbatiam S. Maxentii possedit (a). In *Dania* vir piissimus *Abfalem* Episcopus Roschildensis, Archiepiscopatum Lundensem una simul tenuit, alterum assumere iussus, alterum administrare permixtus (b). In *Aragonia* sub Urbano II. Archiepiscopus Tarraconensis, Ansonensem simul retinebat Ecclesiam (c). In *Castella* Regno sub Paschali II. Archiepiscopus Tolertanus uno, & eodem tempore Segobienfibus infulis erat ornatus (d). In *Oriente* Euphronius Episcopus Colonienfibus, Metropolis Nicopolitane hanc peractus, primam Ecclesiam una cum secunda retinuit, & utramque ab eo simul possideri D. Basilus Magnus, literis ad Colonienfibus datis, efficacissime propugnauit (e). *Constantinopoli* S. Theodorus Studita duorum Imperialium, insigniumque Cœnobiorum, Studii scilicet, ac Secundiarum constitutus est Abbas (f). Alibi S. Aicardus Pictaviensis, cuiusdam Monasterii Abbas, Cœnobio Guimefienfibus datus est Abbas à D. Audoen Episcopo Rotomagenfibus (g). Unum qui erat eodem tempore in duabus Ecclesiis Canonicus, expresse habemus in Jure (h).

10. Alias historias suppeditat antiquitas Episcoporum, qui una simul tenuis pastoralibus in pluribus Ecclesiis circumdati rutilarunt, & ita S. Ofsualdus Archiepiscopatum Eboracensem cum Episcopatu Vorceftrenfibus retinuit (i). Humbertus Delphinus Viennensis Alexandrino Patriarchatu, & Archiepiscopatu Remensi eodem tempore præsuit (l). Conradus antea Metropolitans Moguntinus, Sabinensis Episcopus, & Salisburgensis Archiepiscopus Præfuit emicuit (m). Hugonem Drogonis filius Pipini de Eristallo nepotem, Ecclesia Parisiensis, Rotomagenfibus, & Bajocenfibus, Episcopum, necnon Abbatia Gemmenfibus, & Fontanellenfibus, Abbatem, eodem intervallo temporis habuere (n). Et quidem illum virum pium, & optimum fuisse, in suis ætatis memoria referunt (o). Felix subscripsit Concilio Toletano sextodecimo, titulo Episcopi Bracarenfibus, & Portucallenfibus (p). Teutboldus fuit simul Episcopus Lugdunenfibus, & Lingouenfibus (q). Pluresque alii pietate clari Antistites referri possent, qui antiquis temporibus binis simul Ecclesiis præsuerunt: sed brevitati studentes, calamum temperamus.

11. Aliquos referamus, qui Episcopali, & Abbatiali beneficiis una insigniti antiquitus emicarunt. Memoratur à Duchefnio: *Hatto Moguntinus Archiepiscopus, quem cor Regis nominabant, cum ipse, ut ajunt, duodecim Abbatibus præsuerit: quem exuberantem Abbatiarum numerum paucos alios legitur attigisse* (r). De Gauzelino Roberti Franciæ Regis notho, apud sui evi Scriptores laudatissimo (s), refert Helgodus, quod Rex attribuit illi honores non modicos, Abbatiam S. Benedicte, quæ est caput totius Ordinis Monastici, & Episcopatum Bisuricenfem (t). Angilramus Episcopus Metensis, rexit Abbatiam Senonenfem (u). Rainfredus Archiepiscopus Rotomagenfibus Abbatia Fontanellenfibus præsuit (x). Hincmarus Laudunensis Abbatiam tenuit in tertiâ Provinciâ ultra Metropolitani Remensem (y). Ebo Episcopus Hildesheimenfibus duabus Abbatibus fuit à Lothario Cæsare decoratus (z). Alios silemus, ne oneri Lectori sumus.

12. Demum nonnullos hic memorabimus (præter superius recessitus) in quibus fuit Abbatiarum pluralitas aggregata. Inter eos est Lupus Ferrariensis vir doctrinâ, & probitate celeberrimus, qui binis præsuit Abbatibus (aa). Alcuus Flaccus cognomento Levita, & Britannia sub Carolo Magno ad Aulam Casaream accessit, quinque Abbatiarum fuit moderator, & pastor, nempe S. Martini apud Turonenses; Ferrariensis apud Senonenfibus. S. Judochi in Diocesi Ambianenfibus; S. Lupi in Diocesi Tricassina; & Cormericensis (bb). Hilduinus Archiepiscopus Ludovici, irâ Principis in se contractâ, Saxoniam relegatus adivit: *Donc ab exilio revocatus diuinarum fuerit Abbatiarum prelationi restitutus* (cc). Carolomanni, Carolo Calvo geniti, casum recenset Aimoinus, cum plurimorum Monasteriorum Abbas reputatus, quid insidias erga patrem suum in-

fide-

fideliter moliretur, Abbatibus privatus, Sikoanensis est custodiæ mancipatus (a). S. Gregorius Papa VII. in epistolis ad Manastem Archiepiscopum Remensem, declarat se optare, ut Abbas ab eo electus pro Abbatia S. Remigii Remensis, præficeretur quoque Abbatia Monasterii Metensis (b): & sic de aliis, quos brevitate titulo reticemus.

(a) *Simois. lib. 26. cap. 24.*

(b) *Gregor. VII. lib. 26. epist. 51. & 52.*

13. Néc dicatur, quod post illa tempora leges plurimæ procusæ fuerunt, coacervationes beneficiorum in uno, eodemque Clerico interdictæ. Nam primò, hæ leges beneficia quidem Choralia, & Curata, sive aliàs residentialia concernunt, non verò beneficia merè simplicia. Secundariò, leges ipsæ tamquam ab Ecclesiâ sancitæ, Ecclesiæ ipsius auctoritatem excipiunt; ita ut Ecclesiâ valeat iustus de causis oppositum exercere illius ordinis, quem in præfatis legibus præfinivit. Et ita materiam hanc individualitèr intellexit D. Basilus, cum conquerentibus Colonienfis, quod Euphronius eorum Episcopus, in simul Nicopolitanam Cathedralam retineret, respondit, ut conquiescerent, & Ecclesiæ pluralitatem illam Episcopatum legitimis ex rationibus, admittenti, deferrent; quippè ad eam pertinet super Canonum Sanctionibus, pro opportunitate temporum, dispensare: ait enim: *dispensatum est quam optine de fratre nostro dilectissimo Euphronio per eos, quibus rerum Ecclesiasticarum concredita est dispensatio, prout tempora exigebant &c.* Nolite hoc humano consilio factum arbitrari, non consiliis hominum, qui terrena sapiunt: sed eos, quibus sollicitudo Ecclesiarum Dei, & cura incumbit, Spiritu ipsi Sancto cooperante, hoc procurasse arbitramini &c. (c).

(c) *S. Basilus epist. 129.*

(d) *Sirius die 8 Junii cap. 14.*

(e) *Sirius die 19. Octobris tom. 5.*

14. Hoc modo S. Medardus Noviodunensem, ac Fornacensem Episcopatus unà tenuit, *Metropolitani scilicet, & Comprovincialium suorum civitatis auctoritate* (d). Sanctus quoque Osuvaldus eodem tempore beneficia, Episcopale urbis Vorcestrensis, & Archiepiscopale Metropolis Eboracensis obtinuit, fretus auctoritate S. Dunstani Archiepiscopi Cantuariensis, atque Angliæ Primatis: De quo in ipsius S. Osuvaldi vitâ scribitur: *auctoritate S. Dunstani Episcopatus Vigornienfis, unà cum Eboracensi sollicitudine gubernavit* (e). Quod si auctoritate Concilii Provincialis, vel Metropolitani cum suis Suffraganeis: aut Primatis, licitum olim fuit decernere, ut aliquis bina simul beneficia Episcopalia, vel Archiepiscopalia, posset legitime retinere; necimus videre, cur id ipsum non potuerit, atque adhuc non possit fieri auctoritate Summi Ecclesiæ Pontificis, cum præter id, quod velut de jure dici posset, certè tamquam de praxi habeamus, quod Hadrianus Papa II. indulgit Actardo Nannetensem simul, & Turonensem Ecclesias possidere (f). Alexander Papa III. Abalonem Roschildensem, unà cum Lundensi Cathedralæ præfesse permittit (g). Paschalis Papa II. Archiepiscopum Toletanum Segonienfis Episcopatu perauxit, superadditâ quadam aliâ Abbatia (h). Urbanus Papa II. Ausonenfes insulas Tarraconensi Metropolitano concessit (i). Et ut unum, valens pro multis, exemplum afferamus; Eduardus I. Angliæ Rex assensum præbens Decano Burgensis Capellæ, jam ad Episcopatum, Conventrensem promotus, ut Decanatum ipsum adhuc posset in simul retinere, adiecit: *Si dispensationem ab Apostolica Sede accipiat* (j).

(f) *Thomas. pet. de ver. Eccl. discipl. p. 1. c. 1. n. 6.*

(g) *Concl. Eborac. ann. 1177. n. 92.*

(h) *Thomas. pet. loc. cit. p. 2. l. 1. c. 1. n. 5.*

(i) *Ibidem loc. cit.*

(j) *Constit. Reg. Angliæ f. 799.*

15. Omittimus infinita alia exempla, tum antiqua, tum recentiora, duorum, & trium Episcopatum, uni, & eidem Clerico collatorum, ac in eis cumulatorum cum Abbatibus, aliarumque specierum beneficiis. Nam hoc frequens jam esse cernimus, & præsertim in Germaniâ, necnon in sex Cardinalibus antiquioribus, qui Episcopatus Cardinalitios circa Romam positos, cum aliis Episcopatibus alibi existentibus consequuntur, obtinguntque modò Italis, modò Gallis, modò Hispanis, modò aliarumque Nationum proceribus. Quibus ita se habentibus, ræque hæc jam cursum obvium habente, à nullo fani consilii non laudatum, & approbatum; hic tandem ad concludendum argumentum descendimus hoc modo: Si potuit olim, si potest nunc, & si semper poterit fieri largitio

gitio duorum, atque plurium beneficiorum Episcopalinum uni, & eidem Clerico; certè is, talitèr, ac talibus beneficiis insignitus, in aliquo ex eis necessariò exemptus erit, & immunis, nè debeat residere; cum vir unus non possit esse divisus, nec valeat in uno loco præsentia suæ copiam facere, quando in alio loco agens, stans, vel residens, reperitur. Si autem ex Apostolica dispensatione, plura beneficia Episcopalia insimul alicui permittente, onus residentia personalis subtrahitur ipsis Episcopatibus, adeoque beneficiis, de naturâ suâ residentialibus; multò magis subtrahi potest beneficiis merè simplicibus onus residentia præfati: siquidem beneficia residentialia, in uno Clerico, dispensatione stipato, coacervata sunt, saltem respectu illius Clerici, de residentialibus quodammodò merè simplicia: cum hac solâ differentiâ, quod pro beneficiis residentialibus, sive incomparabilibus, dispensatio residentia datur in casibus singularibus, dispensatio vero residentia pro beneficiis merè simplicibus datur generalitèr per Ecclesiam, sive per Papam, approbantem jura, & consuetudinem universalem, à beneficiis ipsis merè simplicibus residentia personalis debitum abscondentem. Et ita spectatis historiis usque modo recensitis, arguendo à majori ad minus, & à simili ad simile; convincitur evidentissimè, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentia debito immunes.

(a) *Philosoph. teor. 2. sacul. 11. c. 3. n. 29. 49. tom. 7. cap. 9. n. 2. 9. 69. c. 10. n. 11.*
(b) *Matthæi cap. 11. num. 12.*

16. Et hæc sint satis dicta de exemplis pluralitatis beneficiorum in uno, eodemque Clerico cumulatorum. Si quis adhuc alia desiderat, consulat præfens Opus in toto ejus decursu, & præsertim in locis, quos notatos inveniet in margine (a). Nos etenim ad normam illius providi patris familias, de quo dicitur in Evangelio, quod *proferet de thesauro suo nova, & vetera* (b); post adductas in præfati Capitulo historias plurimas antiquiores, probantes immunitatem, & exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentia, nunc recentiores aliquas afferemus, id ipsum validè comprobantes: ut novâ, & veteri serie historiarum in unum concurrentibus, enitescat, præfate immunitatis, & exemptionis veritatem, non posse fortius constipari: perperamque per Adversarios ipsam impugnari, quam præter jura, & rationes theoreticas, etiam facta, & rationes practicæ, ex historiis, tum vetustioribus, tum recentioribus deductæ extrâ difficultatis aleam ponunt. *Historia* siquidem, ut inquit D. Gregorius Nazianzenus, *conglobata quedam, & coacervata sapientia est, hominumque multorum mens in unam collecta* (c). Tantâ ergo sapientiâ, menteque tot hominum comprobatur nostra sententia, quot historias in hac nostrâ lucubratione duximus referendas.

(c) *S. Gregor. Nazianzenus ad Nicænum.*

17. Et quidem, ex plurimis aliis, huc locum damus historiae instructionis, quam Carolus IX. Rex Galliarum Oratoribus suis, ad sacrum Concilium Generale directis, quod in Urbe Tridentinâ celebrabatur, commisit. Eis namque seriò injunxit, ut pro residentia beneficiis ecclesiasticis adnectendâ, sive restituendâ, insistentèr agerent apud Concilium, & ut eâ de rê decretum synodale sanciretur, assiduè perurgerent. Ait enim: *Cumque plura sint beneficia, in quibus contra beneficiorum omnium institutionem invaluit depravata consuetudo, ut qui ea possident, nullo teneantur concionandi, Sacramenta ministrandi, aut alio onere ecclesiastico; Episcopus cum consilio Capituli his beneficiis curam aliquam spiritualem imponat, aut si utilis videatur, ea beneficia vicinioribus parochialibus Ecclesiis uniat; beneficium enim sine officio esse, neque debet, neque potest* (d). Hæc verba satis clarè loquuntur de beneficiis curam animarum habentibus, quibus concionandi, Sacramenta ministrandi &c. inerat obligatio, ex pravo abusu tunc intermissa: non enim loqui poterant de beneficiis merè simplicibus; quippè Beneficarii eadem possidentes, nedum non tenebantur, neque tenerentur prædicare, & Sacramenta ministrare, sed imò non id possunt sine Episcopi, & respectivè sine Parochi localis quoque licentiâ. Et ita si Rex instructionem pro residentia onere procurando, ad sola beneficia curata, sive residentialia

(d) *Ven. R. P. P. J. V. Eccl. Univ. p. 1. d. 1. 1. 1. num. 11.*

tialia coarctavit; omittendo beneficia merè simplicia, ostendit, quod ea censuit esse à residentia debito exempta. Argumentum enim à casu omisso, sive cum cæteris non nominato, quando poterat, & rationabiliter debebat explicari, si loquens voluisset illum comprehendere; optimum est (a).

18. Verumtamen, quia Contradictores hujusmodi facti historico vim inferentes, illud ad significanda beneficia merè simplicia detorquent; Nos ad hominem eosdem confringendo, sic bicipiti appetimus argumento. Vel Rex loquebatur de beneficiis Curatis, aut aliter residentialibus, vel loquebatur de beneficiis merè simplicibus. Si primum, nihil ad nos: nam ultrò concedimus, quod beneficia Curata, Choralia, aut aliter residentialia, onus residentia à Beneficiariis exposcunt. Si secundum; ergo eo ipso quod tantus Princeps, tam avidè anxietate fategit, ut à Concilio imponeretur Beneficiariis merè simplicibus debitum servitii personalis, & residentia, nec id tamen potuit obtinere; signum est, quod hæc erat petitio injusta, à legibus, & praxi Ecclesiæ dissona, talisque demum, quæ non meruit exaudiri: sicque ex ipsorum Contradictorum documentis evidentè apparet, Beneficiarios merè simplices esse à residentia, & servitii personalis debito exemptos; Si enim ab illà exempti non essent, Concilium non negasset assensum tam iustæ petitioni: tanti Regis desiderio: ac tam opportune occasionis proposito. Quare tota series facti nedum non favet, sed imò retorquetur adversus Contradictores.

19. Nec quidquam prævalet depravatio hujusmodi historiae, sive divinatio illa, quam super ea comminiscuntur Contradictores, dicendo cum Van Espen, quod *Synodus Tridentina hæc æquissimis postulatis aliquatenus satisfecit, dum unionem hujusmodi beneficiorum, tamquam primum medium, quo Ecclesiæ parochialibus tenementis provideri posset, assignavit* *ses. 21. cap. 25. & ses. 23. cap. 18. de reform. Item beneficia simplicia Seminariis applicari, & incorporari voluit, atque* *ses. 24. cap. 15. de reform. ad augendas tenues prebendas in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, declaravit, quod liceret Episcopis, cum consensu Capituli, aliquos simplicia beneficia, non tamen regularia illis unire &c. (b).* Non inquam id ullatenus prævalet, quandoquidem Concilium Tridentinum, præfata edendo decreta, id providè agendum duxit, & egit, quod Ecclesiæ universalis utilitati tunc censuit expedire: non verò sua regulavit decreta ad suppositam illam petitionem Caroli IX. Regis Gallorum, postulantis, ut beneficia merè simplicia residentia personalis onere gravarentur. Solam itaque, ut putamus, commoditatem Ecclesiarum, locorumque piorum, quibus beneficia ipsa simplicia uniri posse disposuit.

20. Et sanè cum Concilium ipsum Tridentinum de facto beneficia merè simplicia à residentia, & servitii personalis onere exemerit, hocque onus non nisi beneficiis Curatis, Choralibus, aut alio titulo residentialibus, & servitoriis, injunxerit, prout latè suprà probatum est (c); patet, quod Concilium decreta edendo per Van Espen recensita, nihil prius de insistentia Regis Gallia cogitavit, sed de solo consilio opitulandi necessitatibus Ecclesiarum. Cæterum, valde à verisimili abest, quod Carolus IX. Rex unquam in mente habuerit fatigare, ut residentia, ac servitii personalis onere gravarentur beneficia merè simplicia; quippe cum Rex Galliarum infinita propemodum beneficia in suo Regno contineret, ad ejus nominationem liberam conferenda, Clericis sibi benè visis, undecumque venientibus, & ubicumque commorantibus, vix credibile est, quod voluerit sibi manus alligare, ne beneficia, quæ usque tunc potuerat, pro suo libito, Clericis, de se benemerentibus, etiam nullibi residentibus, impertiri, non posset in posterum nisi Sacerdotibus distribuere, insignitis illis qualitatibus, quas residentia onus exposcit; & sic tam sibi manus implicare, quam Clericis beneficio augendis nunquam antea consuetum onus iniicere. Itaque ex toto hujusce historiae successu satis opportunè convincitur, quod Beneficiarii merè

(a) *L. si vero q. de voto §. si vero matrimon. Craveni consil. q. 2. 1.*

(b) *Van Espen Jur. Eccl. par. 1. tit. 18. num. 32.*

(c) *Id. ibi supr. cap. 11. à n. 31.*

merè simplices, sunt à servitii personalis, & residentie debito immunes:

(a) R. Platina *Vit. Pontificis Marcelli. II.*

(b) *Idem Platina locut.*

21. Paulò ante Caroli IX. tempora sedit in Romanà Cathedrâ Marcellus Papa II. vir summæ probitatis, parisque austeritatis, ac tantæ, ut & consanguineorum à se affectum arceret, & omnem fastum ablegare, & stationarios milites abicere, & cunctam penè pompam externam Pontificiæ majestatis à se cogitaverit elongare (a): Qui tamquàm Legatus Apostolicus Concilio Tridentino interfuerat: qui severiorem disciplinam in omnibus solebat amplecti: qui tandè sub primis Pontificatus sui diebus animum in Beneficiarios intendit, ut eos ad residendum apud proprias Ecclesias impelleret (b). Nihilominus ad hoc onus Beneficiarios merè simplices non adegit. Et quemadmodum ipse, dum antea Cardinalatus fungebatur honore, beneficia mere simplicia sine scrupulo ponderis residentie possedit; ità Pontifex factus, aliis beneficia similia retinere permisit, & respectivè de novo concessit, nullà hujusce oneris adjunctâ lege. Non longo temporis intervallo post Marcellum II. successit in Pontificatu Sanctus Pius V. doctrinâ, probitate, zelo ecclesiasticæ disciplinæ, ac severioris observantiæ spiritu celeberrimus: qui dum adhuc in minoribus, Cardinalatus purpurâ præfulgeret, plura ecclesiastica beneficia merè simplicia possedit. Pontifex factus, multas Abbatis, & beneficia similia Michaeli Bonello Cardinali, ejusdem Pronepoti concessit. Viginti & ultrâ Cardinales creavit, innumerosque Prælatos, quibus, non minus ac aliis infinitis propemodum Clericis, Romanæ Aulæ sequacibus, multas contulit beneficia: nec unquàm sibi scrupulum fecit, vel quod ipse aliquandò talia sibi beneficia retinuisset, vel quod, ad Summum Pontificatus apicem sublimatus, consimilia beneficia, cæteris absque personalis servitii, & residentie legibus tradidisset.

(c) *Giusso, Pæ. S. Caroli. s. 4. a.*

(d) *Vid. hic sup. s. 11. s. 34.*

22. Subsequentè floruit in Ecclesiâ S. Carolus Borromæus, Præsul inclytus, doctus, pius, zelator ecclesiasticæ disciplinæ, ac omnibus numeris gloriosissimus, qui inter cæteros redditus ecclesiasticos, ultrâ Archiepiscopatum Mediolanensem, duodecim Abbatis possedit (c), ac diu retinuit: donè sub fine vitæ plurimas earum abiecit, resignans tamen ipsas, non quia deberet, ac non posset apud eas residere, sed quia sibi, aliundè diviti, & proventibus, tùm ecclesiasticis, tùm patrimonialibus, lautè ditato, erant superflue. Tamquàm ergo Cardinalis plura beneficia merè simplicia tenuit, absque eo, quod in eis resederit. Uti Metropolitæ Provinciæ Ecclesiasticæ Mediolanensis, in suis Synodis Provincialibus, beneficia ipsa sine residentie onere possideri posse decrevit, prout ex sanctionibus suprà suo loco relatis (d). Uti demùm Archiepiscopus, & Præsul Ecclesiæ Mediolanensis, sub eadem libertate à residentie debito, beneficia merè simplicia & contulit, & conferenda esse fancivit: Edictum etenim de residentia proponens, noluit illius debito esse adstrictos nisi Beneficiarios curatos, & chorales, aut alio titulo residentiales, excipiendo eos, qui de jure, vel consuetudine ab hujusmodi onere exempti essent; hæc inter cætera edicens: *Subemus omnibus quicunque ecclesiastica beneficia curata, vel non curata in titulum, aut commendam obtinent, quæ tamen personalem residentiam jure, vel consuetudine requirunt, si quæ non residendi studii causâ præmissâ facultate tueri, ac defendere se posse arbitrantur, quominus ipsi in suis resideant beneficiis, ut eam ad idem tempus, suprà respectivè præscriptum nobis, aut Vicario nostro exhibeant; alioquin fiant nos de eis penas esse sumpturos, quæ contra non residentes constitutæ sunt* (e).

(e) S. Caroli in Edict. de resid. 10. Januarii 1565, in *Act. Ecclesiæ Mediolanensis* par. 2. f. 450.

23. Idipsum alii permulti Pontifices, Cardinales, & Episcopi, sanctitate, doctrinâ, & zelo ecclesiasticæ disciplinæ percelebres, & generaliter cuncti Papæ, cuncti Cardinales, & cuncti Episcopi, usque ad præsens observarunt: necnon Prælati, & Abbates: Clerici, & Sacerdotes: Regulares, & Sæculares: omnes tandem viri ecclesiastici, quinimò & laici, nedum privati, sed etiam Principes, & Monarchæ, Imperatores nimirum, Regesque Galliæ, Castellæ, Aragoniæ, Lusitaniæ,

Lusitaniz, Hungariz, Poloniz, & quotquot in orbe sunt, ad quos hucusque pertinuit beneficia ecclesiastica vel conferre, vel suscipere, vel respectivè ad ea præsentare; omnes inquam beneficia ipsa sine personalis residentiz debito contulerunt respectivè, aut susceperunt, vel retinuerunt, sive ad ea nominarunt, nec unquam per 18. secula, ex quo Christus suam fundavit Ecclesiam, ullus in dubium vocavit exemptionem ipsam. Nullus conscientiz scrupolis actus est propter præfatæ residentiz defectum. Nullus tandem illuc pervenit, ut sciret hanc novam Contradictorum Theologiam, obligantem Beneficiarios merè simplices ad personalis residentiz officia in locis, in quibus propria beneficia possident, exhibenda.

24. Nemo ignorat quantà integritate inter recentiores floruerint S. Franciscus de Sales, Episcopus Genevensis; S. Thomas de Villanova, Archiepiscopus Valentinus: S. Laurentius Justinianus, Patriarcha Venetiarum, alique plures, piissimi, ac doctissimi Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi, qui in Ecclesiâ postremis hisce seculis emicarunt. Roberti Bellarmini, ac Casarii Baronii Cardinalium, doctissimorum æquè, ac piissimorum, memoria in benedictione est; quibus adnumerandi sunt, Franciscus de Ximenez, Petrus Berullius, Robertus de Nobilibus, & nudius tertius Marcellus de Aste, ac Joseph Maria Tommasius, Cardinales, doctrinâ, & probitate notissimi: Innocentius demùm Papa XI. vir piissimus, ac zelantissimus: atque innumeri alii Cardinales, & Papæ: Prælati quoque, atque Abbates: Sacerdotes, & Clerici, vitæ integritate laudabiles. Hi omnes & contulerunt, & respectivè tenuerunt beneficia merè simplicia, nullo in eis exhibito personali servitio: nec ideò tamen quisquam ausus est illos hinc impetere de prævaricatione naturalis, vel divinæ legis: & ex hac omissione, ipsosmet pro peccatoribus reputare, ac in statu damnationis reponere. Sed potius de illis ita operantibus, accommodè ad causam nostram, operè pretium est cum D. Prospero effari: *Isti tàm sancti, & tàm perfecti viri, suis factis evidentèr clamant, posse, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utique homines, tàm secularum, quàm divinarum rerum, sine ambiguitate doctissimi, si scivissent, beneficia merè simplicia debito servitii personalis obstringi, nunquam ea debuissent sine tali onere, vel aliis conferre, vel sibi taliter sine scrupulo retinere* (a).

25. Omittimus, pluries Romam Purpuram à magnis, maximisque Principibus fuisse cum Cardinalatus honore susceptam, vixque ullam esse Regionem, sive Regnum, & Principatum Catholicum, ubi aliquis ex Regali, vel Ducali familiâ Vaticanum muricem non induerit. Ex Augustissimâ familiâ Austriacâ in Germaniâ imperante, fuit Andreas Cardinalis Maximiliani II. Imperatoris ex fratre Nepos: & ex eadem in Hispaniâ regnante, fuit Ferdinandus Cardinalis, Philippi tertii Hispaniarum Regis filius. Christianissima Burbonia soboles, in Galliâ regnans, dedit Ecclesiæ Cardinales Carolum, & Ludovicum. Regalis prosapiæ Regum Lusitaniz germina fuerunt Jacobus à Calisto III. & Henricus à Paulo III. in Cardinalium numerum cooperti. Regiam Navarræ stirpem sui productricem habuit Ludovicus Cardinalis Alibrettanus sub Pio II. Ex generoso sanguine Regum Poloniz Cardinales fuerunt Andreas Batorius sub Gregorio XIII. & Joannes Albertus sub Urbano Papâ VIII. Pariter inclita propago Regum Cypri genuit Hugonem Cardinalem de Lusignano: Regum Siciliæ stirps possedit Joannem Cardinalem de Aragoniâ. Reges Angliæ inter suos agnatos habuerunt Henricum de Lancastro, Robertum de Arluno, & Reginaldum Polum. Cardinales amplissimos. Demùm Amedeus, & Mauritius à Ducibus Sabaudiz: Conradus ex Palatinis Rheni: Philippus ex Ducibus Bavariz: Simon, Ludovicus, Carolus, & Nicolaus ex Ducibus Lotharingiz: Albertus Brandenburgicus, plurimique alii proceres ex Mediceâ, Estensi, & Farnesiâ familiis in Italiâ dominantibus, nostra tempora præcessere, qui ostro Cardinalitio rutilarunt.

(a) S. Prosper de Vie.
Contempl. lib. 2. c. 9. re-
lat. in cap. 12. conf. 112.
quæst.

26. Hi omnes autem, cum Cardinalatus honore, beneficia simul Archiepiscopalia, Abbatia, Episcopalia, Pręposituras, Decanatus, aliisque titulis decoratas prębendas habuerunt, absque eo, quod unquam resederint, neque personaliter ministraverint in Ecclesiis, in quibus erecta erant beneficia à se possessa, quę merę simplicia esse agnoverunt. Isti omnes verò, dum viverent, fuerunt pręvaricatores legis Dei, contemptores sacrorum canonum, legis naturalis violatores; in continuo demum statu peccati mortalis, & morientes ad tartara sunt damnati, quia beneficiis illis merę simplicibus, earumque Ecclesiis personaliter non servierunt? Tot Regię, tot Ducales stirpes, tot Principes, Imperatores, ac Reges, pro trabeà Cardinalitię, quę suos filios, aut fratres, aut agnatos, indui facerunt, sese unā cum illis, ignis æterni voluminibus, sicuti stultus esset, involverunt? Absit: Et tamē res ita se habere videretur, si opinio Contradictorum subsisteret. Nam quoties sine gravi culpā personale opus, & residentia non posset à beneficiis merę simplicibus separari; pręfati Principes, Cardinalatus honore fulgentes, fuissent jugiter in peccato mortali, & in eo mortui essent, ac per consequens ad Tartara damnati, retinendo ut suprà beneficia merę simplicia, nec apud eadem residendo, sive illis personaliter deserviendo. Reges quoque talem dignitatem suis agnatis procurantes, quos pręvidebant, apud beneficia simplicia non residendo, culpam, & quidem, ut supponitur, gravissimam, incursum, à peccato immunes fuisse non viderentur. Verum stultus nimium esset, si quis talia serio auderet effari: hocque sufficiat, ut inferatur quid sentiendum sit de opinione.

Contradictorium, in id incumbendum,
ut Beneficiarios merę simplices
onere residentię personalis involvant.

§ § §

ALIÆ PROBATIONES IMMUNITATIS BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ!

C A P U T XV.

In quo afferuntur variae Rationes POLITICÆ, probantes, quod Beneficarii merè simplices immunes sunt, & esse debent à debito Residentiæ, & Servitii personalis in loco beneficii exhibendo.

S U M M A R I U M.

- 1 Adjunctio oneris residentiæ Beneficariis merè simplicibus omnibus est pernicioſa, poliſicè ergò ab Eccleſiâ liminibus eſt arcenda.
- 2 Si diſtributio beneficiorum merè ſimplicium ſit à ſuperioribus eccleſiaſticis pleno jure, attenuatur illorum poteſtas novo hoc onere residentiæ.
- 3 Si in præſentis beneficii habens Princeps jura patronatus, redundat in illorum detrimentum, quod beneficia ex liberis fiat residentia.
- 4 Hac novitas non jura Principum tuctur, ſed everſit. Tam ipſi, quàm Prælati egerit adjuſtoribus, & modo illis præmia præbendi.
- 5 Durandus oſtendit, Episcopos egrè ſuas Eccleſias poſſe regere, ſi non habent quid ſibi deſervientibus elargiantur. Idem eſt de Principibus.
- 6 Si beneficia ſimplicia ſpectant ad patronatus laicorum, valde illis pernicioſum eſt eadem residentiæ debito ſuperonerare, & cur.
- 7 Gravoſum eſt Clericis poſſidentibus beneficia ſimplicia residentiæ onus, quod nec etiam Regnicolæ in id ſuſciperent.
- 8 Videmus, quod omnes conferunt, & reſpectivè ſuſcipiunt beneficia ſimplicia, vel ad ea nominant, abſque quod in eis fiat residentia.
- 9 Iſti autem omnes, vel conferendo, vel nominando, vel ſuſcipiendo beneficia illa, damnarentur. Hoc autem non eſt dicendum.

Braſſæ. de libert. Eccl. Tom. IV.

R 2

10 V4

- 10 *Vales argumentum ab officio ad beneficium. Officia politica multa sunt, quæ dantur non residentibus. Ipsa Regna tenentur à non ibi residentibus, prout Imperator, & Rex Hispaniæ habent diversa Regna.*
- 11 *Cur Princeps præesse possit Regionibus, in quibus non residet; Clericus autem non possit beneficiorum simplex sine residentia possidere.*
- 12 *Interdum officia Politica, Judicialia, Militaria, & Aulica possides, qui ibi non residet. Non debent Clerici deteriori esse conditionis, quàm laici.*
- 13 *Lex compatibilitatis, seu immunitatis ab onere residentie sicut stare possit officiis secularibus, id etiam stare possit in beneficiis simplicibus.*
- 14 *Cur ecclesiasticis beneficiis merè simplicibus hoc pondus addendum est servitii personalis, quod officio politico nullatenus adderetur?*
- 15 *Parochi non permittunt Beneficiariis simplicibus baptizare, prædicare &c. Quid faciant ergo apud Ecclesias campenses? Varii homines rebus inutilibus incumbunt.*
- 16 *Consuetudo eximius Beneficiarios merè simplices, tam valet, ac si hæc immunitas rei esset jure nature, lege scripta, pacto, & statuto definita.*
- 17 *Consuetudo hæc non est nova, sed antiqua, & in cunctis orbis partibus observata: quam tollere nihil confert ad essentiam pietatis, sed ad turbandam Ecclesiam.*
- 18 *Politici non expedit consuetudinem laicam dissimam, etiam si aliquantulum noxiam, abrogare: quantum magis tollere consuetudinem prælate immunitatis.*
- 19 *Consuetudo hæc tolli non potest nisi à Papâ ex publicâ necessitate, quæ non adfuit. Comitatus Regni Neapolitani non convenerunt, ut pro illâ tollendâ agatur.*
- 20 *Novitas hæc est damnosa Regibus, Episcopis, Clericis, & Alognatis, quia coarctat libertatem Ecclesiæ, de qua ipsi participant.*
- 21 *Damnosa tandem est etiam viris ordinis inferioris, & cur? Idque onus residentie beneficiis merè simplicibus non inest.*
- 22 *Et quatenus alicubi, novitas hæc esset introducenda, id agendum esset supplicando Papæ, ut immunitatem à debito residentie abrogaret.*

NEMO sapiens, intentum Contradictorum, satagentium arcere Beneficiarios merè simplices ad onus residentie, perpendet, quin agnoscat eorum conatum à cunctis recte politicæ regulis aberrare. Quandoquidem si id, quod verum est, & palpabile, velimus attendere, necessariò fatendum erit, novi hujus oneris adjectionem, sive excitationem esse cunctis, qui in beneficiis interesse habent, multipliciter perniciosam. Perniciosam dispensatoribus beneficiorum: perniciosam susceptoribus eorumdem: perniciosam clericis: perniciosam laicis: perniciosam superioribus: perniciosam subditis: omnibus denique perniciosam: quia præter perniciem, nihil est boni, quod ab eâ valeat expectari: adeoque laudabilis politicæ leges deposcunt, ut ipsâ ab Ecclesiâ limitibus arceatur: quis enim amplectatur malum, foveat malum, det locum malo? A malo, quæ Respublica, qui coetus hominum, aliquid boni potest excerpere? Malum esse abiiciendum, dogma est, quod probatione non eget: cum experientia rerum magistra, eo probationis loco deserviat.

2. Et quidem tam distributoribus, quàm susceptoribus beneficiorum, perniciosum est Beneficiarios merè simplices personalis residentie debito urgere. Quippe distributio beneficiorum, vel fit à superioribus ecclesiasticis per liberam collationem, vel à Principibus, aut à Privatis per viam nominationis, aut præfentationis. Si beneficiorum merè simplicium distributio fit à superioribus ecclesiasticis, qualis sunt Papa, Episcopi, & alii Ordinarii collatores, certè valde illo-

illorum interest posse Clericos, sibi bene visos, ad simplicia beneficia provehere, quod facere non valerent, si beneficia ipsa oneri personalis residentię subessent: beneficiorum enim, quibus non est adjectum onus residentię, omnes Clerici, dummodò solā priamā tonsurā Clericali initiati, & modò quartumdecimum agant ætatis annum, sunt capaces: ad illa verò, quæ debito residentię adstringuntur, neque sola tonsura, neque sola ætas præfatæ sufficiunt, sed alii ordines, alię qualitates, & aliæ prærogativæ requiruntur, quæ libertatem Collatorum attenuant, ne illa possint sibi bene visis Clericis impertiri. Uno verbo, si quibus usque modò se gratos exhibuerunt, vel remuneratores obsequii Ecclesiæ præstiti, vel sibi servitutis impensæ, porrectione alicujus simplicis beneficii; non id ampliùs facere poterunt in futurum, nisi Clericus beneficium suscepturus illis fuerit qualitatibus insignitus, quæ necessariæ sunt ad beneficia residentialia: hoc autem in illorum ingens præjudicium evidentèr noscitur redundare.

3. Si quoquæ dispensatores beneficiorum merè simplicium sint Principes, Magnates, & Reges, juspatronatus in eis, aut jus nominationis habentes; proculdubio in magnum detrimentum vergit eorum Regiæ potestatis, novum hoc onus residentię, Beneficiariis merè simplicibus superadjectum: nam promovendos ad beneficia ecclesiastica, præsertim ad Episcopalia, vel Abbatialia, magnosque reditus fructificantia, præsentare, sive de illis respectivè aliā ratione disponere; potestas est conspicua in Principe, honor magnus, prærogativa præclara, quàm Philippus Pulcher Rex Gallorum in dissidiis illis notissimis, quæ habuit cum Bonifacio Papā VIII. assererat esse jus suæ Coronæ Regiæ connexum: & Rodolphus quoquæ I. Imperator juspatronatus, quod habebat super quibusdam beneficiis, seu potestatem de illis disponendi, contendebat esse jus *ex antiquâ, & approbatâ consuetudine* Cæsareæ suę dignitati condebitum (a): tanti ponderis est, tantique meriti apud Principes reputatur posse de sacris præbendis, & beneficiis ecclesiasticis ex Ecclesiæ concessione disponere. Quæ igitur ratione Principes magnificiunt potestatem, & libertatem præsentandi, sive aliter nominandi Clericos sibi bene visos ad beneficia sui Regii patronatus, vel de iisdem beneficiis liberè alio titulo disponendi; eadem etiam ratione pro quadam specie regalis juris habebunt, ipsamet beneficia, ab eorum largitione dependentia, quæ à residentię debito hucusque immunia, & exempta fuer, ab ipsius residentię onere præservare: nec potest ipsorum beneficiorum natura, immutari, quin vulnerentur prærogativæ illorum Principatus: immutatur autem proculdubio natura beneficiorum merè simplicium Regii patronatus; si eisdem usque nunc residentię onere denudatis, nova servitus residentię, atque servitii personalis superaddatur.

(a) Goldst. Cons. Imper. tom. 3. fol. 446. post ann. 1186.

4. Quare quicumque pro hac novitate introducendâ depugnant, non jura Principum tuerentur, sed violent: non majestatem custodiunt, sed destruunt, non regias prærogativas propugnant, sed impugnant; attenuant demum, & imminuunt libertatem, quā usque nunc Principes sunt potiti: nec dubium est quin contrā rectę politię regulas operentur. Sed sive beneficia conferantur pleno jure ab ecclesiastico Superiore, sive à Principibus jure patronatus, sive nominationis titulo dispensentur, utrorumque nimium interest, quod liberè valeant ea siue residentię personalis debito dispensare. Nam neque Papa, neque Prælati ecclesiastici; neque Reges, neque Principes temporales, omnia per se ipsos facere valent, nec debent; sed egent adjutoribus, & ministris, quorum operā & Provincias, & Dioeceses, & Regna, & Principatus regant, & consilia inceant, & legationes obeant, & alia munia sibi necessaria exequantur. Si hoc enim humana conditio, & terrenus vivendi modus inevitabiliter poscit, ut nullus sibi sufficiat, sed unusquisque aliorum hominum indigeat adjutorio: quā de re Tullius, *omnis ratio, & institutio visq; adjuncta hominum desiderat* (b);

(b) Jugleris Scuola della Verità. Verit. 3. § 6.

se

se ipsos valent facere, ac interdum non ea debent obire?

(a) *Vid. Baiuorum
Conc. ann. 2. in Concil.
Freming. 1519. n. 6.*

5. Insinuat hanc veritatem Durandus Episcopus Mimatensis in voto, quod exhibuit Patribus Concilii Generalis Viennensis, ostendens, quod Episcopi non habentes quid possint sibi deservientibus impertiri, egrę suas Ecclesias, quibus pręsunt, regere valent (a). Idipsumque proportionaliter habet locum in Principibus indigentibus adiutorio ministrorum, quorum operā valeant statum politicum sui Principatus opportunę moderari. Nam sive Pręlati, sive Principes opus habeant operā Clericorum, pro regimine suę ditionis; quid istis dabunt, ut eorum servitia, & labores, in obsequium sibi, & Ecclesię, aut reipublicę, impenso, aliquali retributione compensent? Nummos? non semper habeat. Officia militaria? Dedecet Clericos. Beneficia residentialia? Hęc non tam lucrum, quàm grave onus pręferunt; neque cunctis Clericis indistinctę concedi possunt, sed illis tantum, quibus inest aptitudo, etas, & pręrogativę ad illa necessarię. Restat ergo, ut si habeant beneficia merę simplicia, liberum illis sit ea posse sine personalis residentię onere Clericis sibi deservientibus, vel aliter de se benemerentibus, impertiri. At quoties residentię onere graventur etiam beneficia merę simplicia; en Pręsules Ecclesię, ac respectivę Principes Christianos nudatos emolumento illo, quod liberum habebant ad mercedem aliquam retribuendam Clericis de se benemerentibus, collatione alicujus beneficii simplicis, vel nominatione ad illud.

6. Si demum beneficia merę simplicia ad jus patronatus Laicorum inferioris ordinis pertineant; expedit, quod a residentię onere sint exempta, tum quia cum ab initio fundatę fuerint absque hujusmodi onere; justum est, ut in primęvę eorum libertate servantur. Tum etiam quia donec beneficia sunt novo illo pondere destituta, possunt ad illa Patroni pręsentare Clericos quoscumque, minorum ordinum, inferioris etatis, valentes ubique liberę commorari, sive pro literis ediscendis; sive pro ministeriis æconomicis suę domus exercendis; sive pro famulatu alicui Pręlati ecclesiastico utiliter exhibendo; sive pro aliis actionibus obeundis, quę Clericus liber implere potest; sępiusque habebunt ipsimet Patroni filium, nepotem, consanguineum &c. etate, literaturę, & moribus sufficientem ad beneficium, residentię debito carens, quem ad illud poterunt pręsentare; nec veró fortę habebunt idoneum ad beneficium residentiale: proindeque patronis laicis non est utile, sed perniciosum, quod Beneficiarii merę simplices residentię onere pregraventur. Sanę si legem ederet Pontifex, beneficia merę simplicia residentię vinculis implicantem; quid non clamarent Patroni beneficiorum? Quibus ululatus non obstrepere Principes, & privati beneficiorum ipsorum per viam pręsentationis distributores? Fidem publicam lædi assererent, onus indebitum excitari, jugum insolitum beneficiis apponi: nec vociferare cessarent, donec lex abrogaretur (b).

(b) *Card. Pallavic.
Hec. del. Concil. lib. 2.
c. 17. a. 13.*

7. Respectu quoque suscipientium, sive Clericorum, qui beneficia merę simplicia sunt in posterum suscepiuri, aut illa jam adepti sunt; nimium prejudicialē est eos ad servitium personale, atque ad residentiam apud Ecclesię, ubi erecta sunt beneficia, coarctari: tamque grave illis est hoc in insolito superonerari pondere, quàm grave, & intolerabile est viro libero, carenti quacumque innecti, aliterque vinculis alligari. *Omnibus grave servituti jugum esse debet, in libertate educatis*, inquit Cicero (c): proinde cum Beneficiarii merę simplices cernent se, alioquin liberos, ad vitam in locis campestribus transigendam adigi, vel longę a propriā patriā, vel omnino in montibus, aut planis, aerisve acuti, crassi, vel corrupti, ubi sitę sunt Ecclesię, in quibus erecta sunt eorum beneficia merę simplicia; quis non audiet eos de hujusmodi superadditā servituti dolere, & nimium perniciosum hoc onus sibi esse clamare? Profecto petimus a Contradictoribus, an Clerici, Presbyteri, Abbates, Pręlati, Antistites, & Cardinales illius Regionis, cujus beneficiis asserunt, esse nungantur debere

(c) *Polyb. 1. 2. c. 17.
Vires §. 1. c. 17.*

bere personaliter deserviri; an inquam illi beneficia merè simplicia ibidem possidentes, velint residere apud Ecclesias in saltibus, & locis campestribus, vel in angustis villis, & oppidis constitutas, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Certe vix unum reperient inter mille, qui assensu præbeat. Ut quid ergo contra extraneos hanc residentiam inculcare, si eandem & ipsi indigenæ renuunt adimplere?

8. Intèr rationes paritèr politicas nullatenus incongruum judicamus hanc asserre, quod si Beneficiarii merè simplices ad onus servitii personalis, & residentiae, prout contendunt Contradictores, adstringuntur; necessario dicere oportebat, quod infinita hominum multitudo damnetur: hoc autem dicere, atque in populis divulgare, ac tamquam verum, & certum asserere, proculdubio contra leges laudabilis politiae est, quippè hoc posset nimium validam in gentibus commotionem, & in Ecclesiâ scandalum excitare. Nam supposito, quod vigeat præfatum debitum, cum ex praxi quotidianâ videamus, quod quantum spectat ad Collatores beneficiorum, vel Nominatores ad ea omnes Papæ, omnes Episcopi, omnes Ordinarii, vel delegati, ad quos pertinet beneficia ipsa merè simplicia conferre; omnes demum Principes, & privati Clerici, & Laici, quorum est Clericos ad beneficia ipsa nominare, vel præsentare; omnes, inquam, sine onere personalis residentiae beneficia merè simplicia dispensant. Sic & quantum spectat ad susceptores beneficiorum, diem cernimus Episcopos, Archiepiscopos, Cardinales, & Patriarchas, Abbates, Præpositos, Parochos, Canonicos, omniumque ordinum Clericos, beneficia merè simplicia suscipere, suscepta possidere, possessa non dimittere, & nunquam in eis residere, vel personaliter operari.

9. Isti omnes autem damnabuntur, vel beneficia ipsa sic retinendo, vel residentibus respectivè cooperando: Quod nemo non videt quantam in ipsis, & in cunctis quoque aliis possit parere commotionem: quantum sit ecclesiastico statui contumeliosum, Collatoribusque, ac Patronis beneficiorum, eorumque susceptoris injuriosum. Nèc parvi esse momenti hanc rationem esse putemus, quandoquidem illa utitur S. Antoninus ad probandum, quod sit licitum plurâ beneficia ecclesiastica possidere, quâ, inquit, nimis multitudo damnabitur, si dicatur esse mortale (a). Sicut ergo laudabili politiae obeit asseverare, quod illicita sit pluralitas beneficiorum, quia infereretur in opinione hominum perniciofa persuasio, quod infinita personarum quantitas perpetuis inferni ignibus damnetur; ita rectæ politiae legibus adversatur contendere, quod Clerici possidentes beneficia merè simplicia, ad onus personalis residentiae teneantur, quia ex eo quod nec ullus eorum, nec ullibi, residentiae operam dant; oporteret, quod infinita ipsorum congeries perpetualitèr damnetur: Argumentum etenim à pari procedit, & de similibus idem est judicium (b). Igitur politica hac ratione satis probatur, Beneficiarios merè simplices esse à residentiae personalis debito exemptos.

10. Aliam rationem politicam deducimus ex proportionem beneficiorum, ecclesiasticorum ad officia publica: sicut enim à beneficiis ad officia valet argumentum (c); sic & ab officiis ad beneficia identidem valet (d). Itaque omnis humana Respublica, sive sub Monarchico regimine subsistens, sive sub Aristocratico, sive sub Democratico, quæ sunt præcipuæ, ac perfectiores species humani regiminis, ab imperfectioribus distinctæ, quales sunt Oclocratia, Oligarchia, Pinocratia, Poliarchia &c. (e): hoc habet jus, ut sua officia, tam singularia, quam geminata, cum stipendiis, & proventibus eorum, liberè valeat uni, vel pluribus iudicibus, & officialibus, non modò residentibus, sed etiâ nullatenus residentibus in loco muneris, impertiri (f), quod adeo certum est, ut id negare, sit veritatem agnitam impugnare, & experientiae quotidianæ obniti. Longum esset per singula Regna vagari, & notare, quot, & quo-

(a) S. Antonin. p. 2. tit. 19. c. 1. §. 2. f. 162.

(b) L. non possunt. c. 4. §. 1. de legibus Barboz. ff. de iur. iur. l. 1. c. 1. num. 1.

(c) Mandat. ad Reg. p. 1. c. 1. §. 1. n. 1. Barboz. ubi supra loc. 14. cum aliis.

(d) Oliban. de iure Eccl. c. 1. n. 63.

(e) Pro Regis Comit. Moralibus verbis.

(f) Vid. Barboz. Jur. Canon. tom. 6. in fin. tit. commissa tit. 3. de Cler. c. 10. §. 1. n. 1. c. 17. fol. 179.

quoties, ac quibus plures insimul præfeturæ, sive militares, sive judiciales, sive oeconomicæ, sive aliter politicæ à Principibus conceduntur, absque eo, quod hoc in eis reprehendatur, ac de peccato damnetur. Sed quid loquimur de Præfectorum inferioribus? Ipsa Regna, & Imperia, Ducatus, & Dynastie in uno, & eodem Principe cumulantur, ideòque cernimus, quod *Romanorum Imperator*, præter Imperium, cui præest, simul est Rex Germaniæ, Hungariæ, Boemiæ, Croatiae, Dalmatiæ, & Slavoniæ, Archidux Austriæ, Dux Transilvaniæ, Stiriae, Carinthiæ, Carniolæ, Vvirtembergæ, Mantuæ, ac Mediolani, Comes Tyroli, & aliarum ditionum supremus est Princeps. *Rex Gallorum*, Navarræ, atque Galliarum Rex est: Armonicæ quoque, sive Britannicæ minori, quæ olim proprium Regem habebat: necnon Delphinatui, cui proprius quandòque Princeps inerat, aliisque Dominiis, & Principatibus præest.

11. *Rex Hispaniarum*, est simul Rex Castellæ, & Aragoniæ: Legionis, & Galliciæ: Murciæ, ac Valentiniæ: Majoricæ, ac Indiarum: & plurium aliarum Regionum, quæ in diversis orbis partibus reperiuntur. *Rex Portugallie*, est simul Rex Lusitaniæ, & Algarbii, Brasiliæ, ac multarum ditionum, quæ in Asiâ, Afri câ, & Americâ, illius regimini parent. *Rex Poloniæ*, est insimul Magnus Dux Lituanicæ, Dux Volyniæ, Russiæ, Prussiæ, Podoliæ, aliarumque Dynastiæ, quas Corona Polonica moderatur. Idem dicendum est de aliis Regibus, Ducibus, & Principibus Christianis, qui pluribus Provinciis, & Principatibus præfunt, in quibus non resident, quorum vix interdum numerum sciunt: quos nunquam viderunt, & nec fortè unquam poterunt personaliter intueri. Cur autem quæso liberè, & licitè potest unus Princeps plura Regna, & vasta Imperia tenere, in eis præfentialiter non consistens; non potest verò unus Clericus unum, vel plura beneficiola merè simplicia retinere, absque eo, quod apud illa præfentialiter commoretur? Si dicatur, hæc esse beneficia ecclesiastica, illa verò officia politica; jam prævenimus instantiam, ostendendo, quod ab officiis ad beneficia optimè valet argumentum. Si addatur, posse plura officia Regia, vel Ducalia, in uno Principe cumulari, quia ubi per se non residet, præest per alios; id ipsum & nos dicimus, quod Beneficarii merè simplices, ubi per se ipsos non ministrant, suppleant per alios: ergo viget utrobique par ratio.

12. Et quoad officia inferiora: quis ignorat, quantæ præfeturæ sunt, Judiciales, Militares, Consulares, Maritimæ, Oeconomicæ, Aulicæ, alteriusve speciei, quæ à Principibus conferuntur viris sibi magis acceptis, & gratis, undecumque accersitis, ubicumque consistentibus, tamquam congiaria, munera, virtutis præmio affectæ signa, benemerentiæ remuneratæ indicia, retributionis emblemata: mensurata interdum beneficentiâ magis à magnanimitate Collatoris, quàm à merito susceptoris; conferuntur, inquam, viris non eadem officia per se actualiter exercentibus, neque morantibus in locis, undè illorum officiorum proventus accipiunt, atque ubi officia ipsa, quantum est de se, essent alicui exercenda. Dicant qui rerum politicarum notitiam habent: quibus negotia Principum sunt perspecta: quorum indoles arcana Principatum perscrutatur; dicant quot, & quoties officia secularia conferuntur non residentibus apud ea. Hisque ita se habentibus, petimus cur quæso in solâ Republicâ Ecclesiasticâ hic modus deesse debeat munerandi Clericos benemerentes? Cur carebit Ecclesia facultate, sua præmia tradendi, tam illis Clericis, qui actualiter in loco, ubi resident, vel animas regendo, vel choraliter psallendo, Deo, ac ipsi Ecclesiæ deferviunt; quàm aliis quoque, qui alibi commorando, tamen non animas regant, neque choraliter psallant, alio tamen modo, beneficiorum merè simplicium proprio, ipsis Deo, & Ecclesiæ famulantur? Clamant jura, clamant Doctores, non debere Clericos esse inferioris conditionis, quàm sint laici: Et tamen si laicis patet accessus ad officia politica, licet in eis non resident: Clericis verò aditus iste non patet ad beneficia merè simplicia sine onere residentie;

pro-

professio deterioris conditionis erunt Clerici, quam sint Laici :

13. Adhuc politicè sic ratiocinamus. Beneficia ecclesiastica alia sunt incompatibilia, nempe curata, & choralia, sive aliter residentialia, & alia sunt compatibilia, nempe merè simplicia; quæ de re latè Jura (a), & Doctores (b). Per hocque differunt inter se, quod incompatibilia de jure possideri non valent insimul ab eodem Clerico, quatenus ambo præferunt onus residentie personalis, nec potest ipse Clericus uno, & eodem tempore in locis dissitis residere. Compatibilia verò ideo sic dicuntur, quia compati simul possunt in uno, & eodem Clerico, quatenus nullum residentie onus involvunt. Ista autem ratio compatibilitatis, seu immunitatis, & exemptionis ab onere residentie, sicuti stare potest in regimine magnorum Regnorum, aliorumque officiorum, quæ in sæculari Republica dispensantur, (uti paulò antè demonstravimus, & quotidiana praxis evincit), ita etiam stare potest in regimine parvulorum beneficiorum, quæ sunt officia per Republicam Ecclesiasticam distributa. Et quemadmodum contrà rectæ politicæ leges esset velle cunctos Principes, & Præfectos ad residendum, & personalitèr ministrandum, in singulis quibusque locis, ubi eorum Principatus, & munera sunt constituta, quia subverterentur mores, & praxis, ac ordo politicus compatibilitatis ibidem usque nunc observatus; ita contrà rectæ politicæ leges est velle cunctos Beneficiarios merè simplices residentie laqueis implicare, quia subverterentur mores, & praxis, atque ordo ecclesiasticus compatibilitatis, usque nunc in iisdem beneficiis universalitèr observatus.

14. Rursus si lex communis ecclesiastica, possessores beneficiorum merè simplicium eximit ab onere residentie; cur isti Beneficiarii sunt ad residentiam personalem urgendi? In ipsis Ecclesiis beneficiorum adsunt interdum, & sæpè signa, & adminicula ostendentia, quod Beneficiarius ad nullum officium personale tenetur, (uti si fundator beneficii nullum onus missarum, vel alterius operis ecclesiastici injunxit; si beneficium est erectum in Ecclesiâ solitaria, & campestri, sine domo, quam inhabitet rector; vel sine campanâ, quâ possit populus convocari; aut sine alio onere, quàm aliquoties in anno, aut semel in mense sacrum faciendi); si hæc, vel similia concurrant adminicula, vel indicia voluntatis Fundatoris, quæ satis clarè demonstrant ejus intentionem fuisse constituendi beneficium liberum, & immune à servitute ministerii personalis; cur quæso nunc est ejus immutanda natura, mens Fundatoris movenda, præsertim libertas beneficio detrahenda: ipsumque demùm beneficium, ac ejus possessor est servituti residentie personalis improvidè subiiciendum. Possetnè hoc onus Præfecturis, & Officiis politicis injungi, ex naturâ suâ liberis, & à tali debito exemptis? Certè nequaquam! Ecce ergo iniici potest, aut debet Beneficiarius merè simplicibus?

15. Et ut res ponatur in praxi, perpendamus quæso, quid facere debeant Beneficiarii merè simplices toto anno apud Altaria, & Oratoria, Ecclesiolasque, ut plurimum campestris, & solitarias, in quibus erecta esse solent hujusmodi beneficia? Si ex istorum fundatione nullam habent adjunctam obligationem, quid ibi facere debent? Si ad celebrandum tenentur semel, vel bis, aut aliquoties in anno, aut in mense &c. celebratione peractâ, quid ibi facere debent, ubi nec etiam, ut in pluribus, domus adest, in quâ refectorem sumant, vel ab imbribus se defendant. Si eos verbis D. Bernardi pulsemus, dicentes: *quo pulso ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? Oves. Baptizate nascentes; sepelite morientes; visitate jacentes; copulate nubentes; instruite rudes; corripite delinquentes; reconciliate penitentes Oves* (c). Ad quid hæc declamatio? Statim occurrunt Parochii locales, talibus actibus obstrictos, quippe cum hæc facere sit officia parochialia exercere, nolunt Parochi ea fieri à Beneficiariis merè simplicibus, quibus jura parochialia non competunt. Quid ergo ibi facere debent toto anni tempore ipsimet Beneficiarii? Cælum, diè, ac nocte, non secus ac

Basilic. de libert. Eccl. Tom. IV.

T

Ty.

(a) Conc. Trid. sess. 7. cap. 4. cap. de multis de præbend. c. quia nonnulli de Clerico non resid. Extrav. execrabilis de præbend.

(b) Garcia de benef. p. 11, c. 1. Letter de rés. benef. l. 3. art. 3. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 1. §. n. 173. l. 1. c. 14. num. 10. etc.

(c) S. Bernard. ad Odeum cp. 197.

(a) *Ex vita Tycho-
ni Brahe Monach.
trier. tract. cent. 7.
cap. 77.*

(b) *Laurent. l. 2. c. 17
Plutarch. l. 1. 4. C. 1. 4.*

(c) *Eutrop. l. 9. c. 10
Sueton. in Domitian.
Sabellus. l. 2. c. 4. p.
(d) Sueton. Tranquil.
in Angell.*

(e) *Longobardi in
Dirigebale.*

(f) *Herodot. lib. 7.
Elian. l. 2. var. lib.*

(g) *Alex. ab Alex.
genald. l. 4. c. 1.*

(h) *Plutarchus in
Demetrio.*

(i) *Sueton. Tranquil.
in Nerone.*

(j) *Elian. l. 12. Piu-
tarch. in Laco. Appo-
phogm.*

(k) *Sueton. in vit.
S. Simeon. Stylit. d. 5.
Januar.*

(l) *Metaphrasi. in
vit. S. Simeon. Stylit.
tom. 5. S. Simeon. tom. 6.*

(m) *Seneca. p. 1. Oration.
12. de S. Rofalia.*

(n) *Borel. sum. decif.
10. 1. 10. d. 1. 147. S. Rofalia.
decif. 39. n. 1.*

(o) *L. 1. ff. de servit.
Bald. conf. 289. lib. 4.
Barbof. var. aditum
56. num. 1.*

(p) *L. de quibus ff. de
leg. 2. C. de consuet.
Grosus. difcep. for. 2.
Sot. n. 11. C. 1. 2. Bellef.
disquis. C. de for.
Cler. per. 1. 2. n. 10.*

(q) *Sortide alim. tit. 1.
n. 1. Tafe. prout. C. de
10. 1. 1. C. de C. 1. 2. 6.
num. 16.*

(r) *Gastier. prout. l. 3.
q. 19. n. 11. Barbof. loco
cit. n. 1.*

(s) *Bald. conf. 349.
lib. 5. Gernu. conf. 1. 19.
n. 10. f. n.*

(t) *Barbof. ubi fupr.
prout. var. aditum. 6.
num. 11.*

(u) *Leg. de quibus ff.
de legibus. Inoc. 1. c.
en parte n. 1. de con-
fuet.*

(v) *Innoc. in titulu de
confuetud. rub. 1. n. 3.*

Tycho Brahe, telescopii intueri (a)? Vel uti Democritus faciebat, terram, ubi dulciores enascantur cucumeres perfrutari (b)? Quid? Muscas aculeis configere, quemadmodum confueverat Domitianus (c)? Vel eo modo, quo se relaxabat Augustus, talis, oscillis, atque nucibus lustrare (d)? Quid? Araneum telas, uti Heliogabalus ponderare (e); Vel arbores patulas, prout solebat Xerxes, coloratis taniis perornare (f)? Quid ibi quæso debent facere toto anni decursu? Plauftellis depingendis operam dare, uti faciebat Dionysius Junior (g): Vel construendis lucernulis incumbere, ut agebat Æropus Macedo (h); Ludere cytharâ, prout gæspiebat Nero (i): Vel quemadmodum Agesilaus terebat tempus; super arundinem equitare (l)? Et ut sacros etiam homines hic appositè memoremus; Quid ibi debent facere Beneficarii mere simplices? Sub dio semper immoliles permanere, uti Sanctum Simeonem Stylitam (m); Vel armenta circumducere, uti Sanctum Spiridionem Trimituntensem (n); Vel cum volucris canentibus cantitare, uti Sanctam Rofaliâ Catanensem, legimus facere consuevisse (o)? Perpendat benignus Lector, & iudicet.

16. Demùm politicę hæc subiungimus. Quidquid sit, an de jure beneficia mere simplicia residentiam Beneficarii deposcant necne; certum est, quod de consuetudine oppositum servatur (p): Consuetudo autem æquipollet veritati (q): Consuetudo habet vim parem cum lege (r): Consuetudo dicitur alterum jus nature (s): Consuetudo facit de non licito licitum (t): Consuetudo potest, quidquid potest expressum pactum (u): Consuetudo demùm iisdem viribus pollet, quibus pollet statutum (x): Et generalitèr consuetudo prævalet super jus, quia ejusdem abrogandi vim habet (y): Estque communis vox Canonistarum, quod consuetudo semper præjudicat juri, prout latius docet Innocentius pluribus inductionibus ex ipso jure desumptis (z): Ergo immunitas Beneficiorum mere simplicium consuetudini innixa, ejusdem ponderis est, ac si jure naturæ, lege scriptâ, pacto, & statuto definita esset. Sicut autem contrâ rectę politicę ordinem ageretur, si quis veller abolere omnes alias res, quæ solius consuetudinis vi subsistunt: quippè earum consuetudo habet vim quandam legis naturalis, & scriptę, pactique expressi, ac statuti; sic & contrâ rectę politicę ordinem est velle abolere exemptionem Beneficiorum mere simplicium à debito residentie, quippè generalis consuetudo subverteretur, constipata eâ efficacîâ, quam diximus, & talis, quæ jam radices egit inconuulsibiles.

17. Profecto consuetudo hæc non est recens, non de novo emergens, non paucis ab hinc diebus excogitata, sed est antiqua, immemorabilis, centenaria, & plusquàm centenaria; imò quingentariam, & sexcentariam transgreditur ætatem. Nullaque pars est orbis Christiani; non Oriens; non Occidens; non Aquilo; non Meridies, in quo locum universalitèr non obtingat. Eam admittit Italia, observat Germania, retinet Gallia, tuetur Hispania, approbant Portugallia, colit Polonia, frequentant Hungaria, Boemia, Dalmatia, Croatia, & quotquot Regiones, ac Regna sunt, quæ fidei Christianæ dant nomen. Adeoque illam nunc velle destruere, est idem, ac velle disciplinam ubique diffusam improbare, & totam Ecclesiâ subvertere. Nec sine nausæa legi potest, quanto çonatu, & quàm præcipitosè in hac exemptione carpendâ se gerant Contradictores, non secus ac si totam summam Christianæ perfectionis, totamque quingentescentiam ecclesiasticę disciplinæ in hoc articulo collocarent; arcendi Beneficarios mere simplices ad onus personale in beneficii loco exercendum; & cohærenter eisdem subtrahendi exemptionem, atque immunitatem, quâ usque modò positi sunt ab onere residentie. Articulo sanè despiciabili, parvipensione digno, penè nullius momenti, ac tali, quod velle præfatos Beneficarios mere simplices personalis residentie vinculis implicare, non est aliud, quàm ex unâ partenibil, vel vis quidquam conferre ad essentiam pietatis, & ad nervum ecclesiasticę disciplinæ. Ex alterâ verò parte magnas turbulencias in Ecclesiâ exci-

excitare, ac generalem convellere morem, quo Christianus Clerus vivit ubique.

18. Quarè stante irrelevantia materiæ, periculoque imminente, ac vi consuetudinis præfatæ, ubilibet, atque apud omnes Nationes profundissimè radicate; omnino desistendum est ab hoc onere residentie promovendo. Si etenim politicè non expedit, & contra studium servandæ publicæ pacis est, consuetudinem, late diffusam, & profundius radicatum, etiam aliquà ex parte noxiam abrogare: undè scripsit D. Augustinus: *ipsa mutatio consuetudinis, etiam que utilitate adjuvat, tamen morisate perturbat: quapropter que utilis non est, perturbatione infructuosa, consequenter noxia est* (a); Quid dicemus de consuetudine fovente immunitatem Beneficiorum mere simplicium ab onere residentie? Consuetudine antiqua, inconcussa, constante, à cunctis Nationibus approbatà: ex suâ naturâ laudabili: nulli noxiâ: omnibus fructuosâ? Itaque totam præsentis controversiæ summam insimul conglobando, & eam ad rectæ politiæ verum ordinem dirigendo; patet, necessario fatendum esse, omnibusque nervis, ac viribus defendendum, quod Beneficarii merè simplices sunt, & esse debent à residentie personalis, in loco beneficii agendæ, obligatione, ac debito immunes.

19. Nèc omittenda est pro ratione politicâ hæc ponderatio, quod cum consuetudo, præsertim centenaria, & immemorabilis, habent vim privilegii ecclesiastici (b), valeatque idcirco argumentum à privilegio ad consuetudinem (c); non potest tolli Beneficariis merè simplicibus præfatæ immunitatis privilegium, nisi à Summo Pontifice, cujus est consuetudines abrogare, eo modo, quo privilegia quoque ipsa tollere valet: Sed hoc nonnisi de plenitudine potestatis, & solâ ratione publicæ utilitatis facere solet (d). Istam autem plenitudinem potestatis nullus Papa hucusque interposuit, quod sciatur, ad tollendam consuetudinem, eximentem Beneficiarios merè simplices ab onere residentie. Hæc quoque publica necessitas, exposcens tolli præfatam consuetudinem non adeit: Imò, si verum dicere volumus, potius publica necessitas exposcit oppositum. Et quatenus etiam aliqua Natio peroptaret, quod Beneficarii merè simplices in suâ Regione personaliter residerent, oporteret, quod Princeps, vel Rex, cum cunctis Ordinibus ejus Regni, ubi simul Ecclesiasticorum, Nobilium, & inferioris populi, delegati convenirent, rematurè discussâ, deliberarent de abrogatione hujusce privilegii, sive consuetudinis, à Summo Pontifice postulandâ. Hæc autem Comitâ Regni nullibi celebrata sunt: Nullus Rex, nulla Natio, nullibi Ordines Ecclesiasticorum, Nobilium, atque Populi alicujus Regni apud Romanum Pontificem infestere, ut præfatæ immunitatis lex è suâ Regione tollatur: seu saltè de hujusmodi petitione nulla hucusque habita fuit notitia. Et signanter in Regno Neapolis celebrata non sunt Comitâ, neque Ordines Regni ullibi convenerunt, ut agerent de hoc onere introducendo, & exemptione præfatâ totaliter abrogandâ. Et quia quod alicujus Regni universaliter negotium tangit, nec debet, neque potest arbitrio unius, vel alterius particularis Urbis, vel melius aliquorum Civium unius, vel alterius Urbis arbitrio regulari; pars Contradictorum est docere, quâ auctoritate ipsi & exemptionem præfatam tollere, & servituti personalis residentie Beneficiarios merè simplices subicere conantur?

20. Porro nedùm Rex, & Regni Ordines, illiusque Comitâ non conveniunt, nec ulli mandatum dederunt, pro præfatæ immunitatis abrogatione promovendâ, sed & nec unquam illam postulatueros esse credibile est. Nam illis omnibus nimium hujusmodi novitas est damnosa. Damnosa est Regi, qui ubi nunc ad beneficia merè simplicia sui Regii patronatus, quoslibet Clericos, ubilibet commorantes, illiusve famulantes, nominare valet; in posterum hâc libertate minuetur. Damnosa quoque est ecclesiasticis Superioris Ordinis, nempe Epi-

Braſch. de libris. Eccl. Tom. IV.

T 2

ſco-

(a) *S. Aug. ep. 118 ad Jovian.*

(b) *Oldradus conf. 171. Ancheran. conf.*

(c) *Oldradus conf. 146 in fin.*

(d) *Mencob. conf. 155 in 11. Sura. conf. 103. num. 16.*

scopis, & Præfulibus, eadem ex causâ libertatis, quam perdent, beneficia conferendi Clericis sibi benè visis, huc, vel illuc permanentibus, quâ usque adhuc potiti sunt. Damnosa pariter est Clericis inferioris ordinis, quâ si beneficia merè simplicia, ubilibet consistentes retinere possunt, quis credat eos adeo demones, ut se localis residentię velint laqueis irretire? Damnosa est insuper Nobilibus, & Magnatibus, quâ admissâ abolitione præarratæ exemptionis, oportebit, quod eorum fratres, & filii, aut agnati, Clericalem vitam amplexi, exilium longè à Civitatibus, & nativâ domo suscipiant, rurique commorentur, aut in locis campestribus, & solitariis, ubi ut plurimum sitę sunt Ecclesię, in quibus erecta sunt beneficia merè simplicia, si ea voluerint adipisci.

21. Tandem damnosa est viris inferioris ordinis arctatio Beneficiariorum, merè simplicium ad residentię personalis onus: quippè nec ipsi, nec respectivè illorum filii, fratres, nepotes, agnati &c. plusquam unum beneficiolum obtinere poterunt, eoque obtento cogentur longè à nativâ domo consistere: nec eis licebit ad Romanam Curiam, ad Aulam Regiam, ad Urbes principales, pro fortunâ tentandâ, sive utilitatibus promovendis, in posterum proficisci: Aliaque ulterius & Principibus, & Privatis, & Clericis, & Laicis: Et Superioribus, & inferioribus obvenerint præjudicia, quę secundum leges laudabilis politicę credendum non esse posse, nec debere ab illis desiderari. Igitur politicę loquendo, nedum politicę non subsistit onus residentię personalis in Beneficiariis merè simplicibus; sed imò potius expedire dignoscitur, ut non subsistat: Et pro eo, quod sit credibile dari manus ab Ordinibus Regni hujusmodi oneris introductioni; magis prudens est, & rationabilis cogitare, quod ipsimet ordines alieno prorsus animo sint ab hac novitate, illi obstit, ipsi resistent; cum superadjectio servitii personalis, & residentię Beneficiariis merè simplicibus evidentè sit res omnium hominum speciebus notabiliter perniciofa.

22. Et quatenus etiam in aliquo Regno, calcatis omnibus prudentiâ, ac rectę politicę rationibus; hæc novitas introducenda esset; repetimus, & centies repetemus, quod hoc non nisi favorabiliter potest ab Apostolicâ Sede obtineri; proindeque ipsâ, rogando, & supplicando adiri debet: ipsam oportet semel, bis, ac tertio, interpellationibus humillimis exorare: ipsius benignitas imploranda est: ab ipsâ demum petendum est ex gratiâ, quod ex iustitiâ non potest ullatenus obtineri. Quę supplicatio, quia usque nunc à nullo fuit apud Romanum Pontificem interposita, (nec quod unquam interponatur, probabile est a Regno Neapolis, atque ab ejus Ordinibus, ad Comitua generalia convocatis, & ita supplicandum esse deliberantibus, re maturè perpensâ, ac diligentius trutinatâ) propter ingentia præjudicia, quę cunctis generaliter infert, quemadmodum hucusque memoravimus; restat, ut politicę loquendo, hoc unum sit finaliter concludendum, quod Beneficarii merè simplices sunt, & esse debent à servitii personalis, & residentię debito immunes,

C A P U T XVI.

In quo prenotata immunitas, & exemptio Beneficiariorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentiæ apud suas Ecclesias, probatur DECRETIS SACRÆ CONGREGATIONIS DD. Cardinalium Romanæ Curie.

S U M M A R I U M,

- 1 Problematicum videtur, an Decreta Sacrarum Congregationum, quæ Romæ celebrantur, habeant vim legis: Alii affirmant, alii negant.
- 2 Quibus rationibus utantur; qui negativam partem tenent. Nihilominus potius adhibendum videtur affirmativa cum Emanuele Rodríguez.
- 3 Allegatur Doctrina Nicolai García celeberrimi Jurisconsulti, sentientis, declarationis Sacrarum Congregationum habere vim legis.
- 4 De quâ etiam quidquid sit, certum est eadem decreta magnam habere auctoritatem, nec ab illis esse recedendum sine ingenti fundamento.
- 5 Definimus est pluries per Sacram Congregationem, decretis ab illâ editis esse dandam executionem sine contradictione.
- 6 Referuntur tria decreta Sacræ Congregationis exclusiva oneris residentiæ à Beneficiariis merè simplicibus.
- 7 Non exigant residentiam Capellani, nisi ubi cautum est, ut Capellanus celeberrimus per se ipsum: potest enim satisfacere per alium.
- 8 Innuuntur decreta favore Abbatum, Parochorum, & Canonicorum, quibus ex consuetudine abscessum est debitam residentiæ personalis.
- 9 Simplex beneficium obtineri potest ab agente annum ætatis quatuordecimum: imò etiam à decenni, si Fundator beneficii sic præscripserit.
- 10 Beneficiis non sunt cogendi ad onera, quæ non fuerunt in cessionis apposita, vel ad quæ ex consuetudine non tenentur.
- 11 Duo dissimilia beneficia sub eodem secto, uni conferre potest Episcopus, & uniformia quoque, si id admittat consuetudo.
- 12 Vetitum est beneficia simplicia convertere in curata: vel illa omnia Seminaria unire: aut illis novum onus imponere.
- 13 Beneficia simplicia sunt compatibilia cum Episcopatu titulari. Eadem à Fundatore destinata, ut sint simplicia, veris non debent in Canonatus.
- 14 Assertur amplum Decretum Sacræ Congregationis vetans, ne Beneficarii merè simplices ad residentiam cogantur, etiam si ante penuriam Sacerdotum.
- 15 Beneficarii merè simplices non tenentur ad aliquod servitium personale, sed ad solum Officium Divinum: multoque pro hac immunitate prævalens consuetudo.
- 16 Recensentur plura decreta pro immunitate Beneficiariorum simplicium à residentiâ, nisi hæc infundatione posita fuerit in præcepto.
- 17 Aliæ quoque decreta referuntur iustificantiæ præstatam exemptionem à debito residentiæ, & servitii personalis.
- 18 Cum ergo nos habeamus decreta consonâ voce onus residentiæ excludentia, velle ipsam intrudere, est contra omnem iustitiam operari.

MATHEUM apud aliquos est iudicium, ancepsque opinio, num Declarationes, & Decreta Sacrarum Congregationum, quas Romæ celebrant Eminentissimi Cardinales, juxta Constitutionem Sixti Papæ V. (a): aliorumque Pontificum; habeant vim legis (b). Et quodammodo problematice de hoc articulo ratiocinari quilibet posset: quippe & rationes, & auctores hinc

indè adfunt, utramque partem viriliter propugnantes. Affirmativam tenent Emanuel Rodericus in suis quæstionibus Regularibus (c): Philibertus Marchinus in Tractatu de Sacramento Ordinis (d): Ludovicus Miranda in Manuali Preglatorum (e): Homobonus de Bonis in Tractatu de Examine Ecclesiastico (f): & alii plures, quos videre est apud Barbosam ex Jurisconsultis (g): & ex Theologicis apud Dianam (h): atque apud præfatum Rodericum: qui omnes rem ventiliat ex professo, & rationes ponderat utrique parti ardentibus. Porro idem Homobonus sine ambiguitate pronuntiat: *Declarationes Sacre Congregationis Cardinalium super Concilium Tridentinum, sunt, ut loquuntur Doctores, decisivæ, vim legis habent, & ut leges recipiende, utpote latæ ex Pontificiâ commissione.* Et quod dicitur de Decretis Congregationis DD. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, locum habere quoque videtur in Declarationibus aliarum Congregationum, cum inter unam, & aliam non appareat discrimen, quod vim addat, vel detrahat illarum Decretis. Verum pro negativâ opinione, stant Andreas Molsæus in suo Promptuario triplicis legis (i): Basilius Pontius in Tractatu de Matrimonio (j): Hurtadus de Mendoza in Divum Thomam (m): Paulus Layman in Theologiâ Morali (n): Martinus Bonacina in Tractatu de legibus (o): & alii plures, quos singulariter recensere onerosum esset (p).

2. Hi Doctores in eâ opinione versantur, quod præfata Decreta sint Declarationes merè doctrinales, non secus ac Declarationes editæ ab egregijs Viris, super aliquo puncto in dubium vocato: desicereque in eis vim legis scriptæ, quia non sint solemniter publicata, cum promulgatio sit de intrinsecâ ratione legis: Necessarias demum esse plures conditiones, quarum unâ cessante, præfata decreta pro authenticis non habentur, ideòque hisce de causis illa vim legis sentiunt non habere (q). Nihilominus re verâ illis inesse vim legis opinandum esse videtur, & ita sentiunt Doctores optimæ notæ (r), inter quos præfatus Emanuel Rodericus, excellent Theologus, materiâ funditus examinatâ, concludit, quod quando Cardinales *proferant supradictas Declarationes, commissione Papali eadem lege, quâ obligamur recipere declarationem Papalem, tamquàm veram, cum ad Legislatorem pertineat vera suarum legum intelligentia, prout dicitur in Jure (i), eademem obligamur recipere declarationes horum Patrum, tamquàm veras, & verdè mentem ipsius Legislatoris attingentes.* Ex quibus patet, quod tales declarationes authenticæ, dicende sunt declarationes definitivæ, quæ nil tales imponunt necessitatem, & in scriptis rediguntur, sicut declarationes ipsius Principii Legislatoris, secundum ea, quæ tradunt canonici, & leges (i), quæ *faciunt quoddam omnes (u).*

3. Ex Canonistis quoque hæc de re peregrinè tractat Fagnanus (x), qui sic loquitur: *Nicolaus Garciar in suo tractatu de Beneficiis, dicit: Quod attinet ad declarationes Sacre Congregationis, certum est, eas non esse declarationes doctrinales, sicut latas à Doctoribus, & Jurisperitis, ut aliqui Theologi perperam dicunt, sed esse declarationes definitivas, seu decisivas, vim legis habentes, & ut leges recipiendas, utpote latas ex commissione Pape, & à Personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, ut apparet ex Bullâ Sixti V. &c. Et eadem Sac. Congregatio eundem Abbatisse Messanen. sic respondit. Eadem ratio habenda est de his, quæ scribuntur à Cardinalibus Sac. Congreg. Concilii Tridentini, nomine ipsius Congregationis, ac si à Papâ scripta essent. Et aliis sic censuit: Decreta, & litteræ Congregationis Concilii, sive*

libi-

(a) *Sin. P. conf. 74.*

(b) *Vid. supradictum. c. 1. p. 2. n. 1.*

(c) *Roder. qu. regul. 1. c. 1. art. 1. p. 2. n. 1.*
(d) *Marchin. de Ord. 1. c. 1. p. 2. n. 1. 16.*
(e) *Miranda. tom. 2. p. 16. art. 1.*

(f) *Homob. de. 1. p. 2. n. 1.*

(g) *Barbos. jur. Eccl. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(h) *Dian. p. 1. r. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*
(i) *Id. p. 1. r. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(j) *Molsæus. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(k) *Pontius de Ma. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(l) *Mendoza. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(m) *Layman. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(n) *Bonacina. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(o) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(p) *Vid. Rodericum, Dianam, & Barbosam locis cit.*

(q) *Vid. Rodericum, Dianam, & Barbosam locis cit.*

(r) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(s) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(t) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(u) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(v) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(w) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(x) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(y) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(z) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(aa) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ab) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ac) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ad) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ae) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(af) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ag) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ah) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(ai) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

(aj) *Id. p. 1. c. 1. p. 2. n. 1.*

litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum. Et ita super declarationibus Sac. Congregationis, Papa statim dat Breve, & Auditor Camere monitorium in eorum executionem, & Rota absque ulla controversia, & disputatione amplectitur. Et quavis declaratio sit facta ad instantiam alicujus, seu in casu particulari, tamen facit juri quoddam omnes, & in universum. Ita Fagnanus (a).

4. Sed quidquid sit etiam de doctrina Theologorum, & Canonistarum circa hujusmodi articulum; certe omnes in hoc conveniunt, quod decreta Sacrarum Congregationum magnam habent auctoritatem, ut inquit Sanchez (b). *Maximique ponderis sunt, & ab illis non est recedendum sine firmissimo fundamento*, uti prebitur Diana (c). Ipse demum ea auctoritas data est, quae olim in Republica Romana Prudentibus, quorum responsa accipiebantur pro Jure (d). Aliis honoris, & existimationis notis vim hujusmodi decretorum Sacrarum Congregationum prosequuntur Joannes de Sylveira excellens Theologus (e): Prosper Fagnanus celeberrimus Canonista (f): Ludovicus Engel (g): & alii, hac de re agentes; ad quos Lectorem remittimus. Itaque nulli dubium est, quod quoties Sacra Congregatio semel, atque iterum in re aliqua pronuntiavit, (prout paulò infra videbimus fecisse in puncto exemptionis Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie) sine magna temeritate à decisis per eam non est licitum dissidere.

5. Praeterea cum circa hæc legatur universalitèr definitum: *Decretis, & literis Sacre Congregationis Concilii, semotis litibus, sunt executioni demandanda, nec super his sententia, aut decretum faciendum* (b). Item: *Decretis Congregationis, & literis Apostolicis desuper expeditis, parendum esse declaratur, antequàm contradicentes partes audiantur* (i). Rursum: *Decretis Congregationis, qui noluerit obtemperare, animadversione dignus judicatur, & cogendus est obedire ab Auditore Camere* (l). Et ita Romana Rota hujusmodi decretis plurimum desert, nec ullo modo eorum auctoritatem in dubium revocat (m). Et ita in foro est observandum, & juxta ea judicandum (n): Adeoque per hæc statim probatam remanet vis, & auctoritas, quæ inest decretis Sacrarum Congregationum, ut pro ratione inconcusâ valeant deferre. Quare siue faciant legem, siue non, hoc parum refert, dum constet illorum seriem esse sine contradictione ad effectum ab iis, ad quos pertinet, perducendam; nec in praxi esse ab eorumdem sanctionibus recedendum.

6. Itaque proposito pluries in Sacra Congregatione articulo, an Beneficarii merè simplices ad servitium personale teneantur, & ad residendum personalitèr cogi possint in loco, ubi erecta sunt eorum beneficia; semper decisio prodit negativa. Hincque circumfertur apud Doctores hujusmodi decretum: *Beneficia simplicia obtinentes cogere non potest Episcopus ad aliquod personale servitium suis beneficiis impendendum, cum ex antiquissimâ totius Ecclesie consuetudine non teneantur nisi ad officium recitandum* (o). Circumfertur quoque aliud, sub hoc tenore conceptum: *Abbatibus Abbatie carentis curâ, & Conventu, non sunt cogendi residere* (p). Tales namque Abbates sunt Beneficarii merè simplices, ideoque à residentia, & servitii personalis debito immunes. Aliud quoque Decretum habetur, ita perorans: *Beneficium obtinent, quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extra Ecclesiam Collegiatam, nec personale residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere, sed ad inserviendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario* (q). Decretum hoc refertur quoque ab Augustino Barbosa in suis Collectaneis, ubi statim adjungit: *Nec fuit mens Pii V. in Bullâ de residentia editâ 8. Julii 1569. incipiens, Cupientes cogere habentes beneficia simplicia in eis residere* (r). Scimus declarationibus Sac. Congregationis non adhibendam esse fidem, nec in judicio, nec extra, nisi quoties sint in authentica formâ, sigillo, & subscriptionibus debitis communita (s), sed illis decretis, de

(a) Garcia de benef. in prefat. tom. 1. Barbos. jur. Eccl. univ. lib. 1. c. 1. n. 81.

(b) Sanchez de matrim. to. 3. lib. 2. disp. 2. num. 20.

(c) Diana pars. 3. tract. 2. resol. 19. n. 10.

(d) Zip in anal. postrem. jur. Eccl. in epist. ad lectur. Barbos. loc. cit.

(e) Joann. de Sylveira Opuscul. 2. resol. 15. n. 5. fol. 183.

(f) Fagnanus in cap. quantum de consuet. per tot. lib. 1.

(g) Ludov. Engel. Colleg. juris. part. 1. in proem. n. 154. 159.

(h) Sac. Congr. apud Garciam de benef. in Prefat.

(i) Sac. Congr. Rit. in Terulen. 21. Jul. 1607. Barbos. Sum. Apostolic. c. Collect. 143. n. 1.

(l) Sac. Congr. in Bruevill. 15. Jan. 1603. Barbos. loc. cit. n. 3.

(m) Rot. coram Barro. dec. 479. Opuscul. Crotwell. dec. 617. n. 2. Opuscul. plurim. Barbos. jur. Eccl. univ. 1. cap. 4. n. 81.

(n) Zip. loc. supra citat.

(o) Zip. loc. supra citat.

(p) Sac. Congr. apud Barbos. Sum. dec. 1. Apostolic. c. 143. n. 1.

(q) Sac. Congr. Coram. Garc. p. 2. c. 1. num. 179. Barbos. loc. cit. Collect. 4. n. 3.

(r) Sac. Congr. apud Barbos. Sum. dec. 1. Apostolic. c. 143. n. 1.

(s) Sac. Congr. Coram. Garc. p. 2. c. 1. num. 179. Barbos. loc. cit. Collect. 4. n. 3.

(t) Sac. Congr. apud Garc. de benef. p. 2. c. 1. num. 9.

(u) Barbos. loc. cit. Collect. 64. n. 6.

(v) Sac. Congr. 2. Aug. 1611. Opuscul. de benef. p. 1. c. 1.

quibus loquimur, supponimus has qualitates non deesse;

7. Item aliud reperitur decretum sic disponens: *Capellania instituta à statore cum verbis, ut beneficiarius ipsius Capellæ, omni die, seu saltem quinquies in hebdomadâ celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse beneficiarius incurrat penam duorum solidorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit, ut personaliter missam dicat (a)*. De quibus etiam Capellaniis, quæ sunt beneficia mere simplicia, reperiuntur alia decreta, tenoris ut sequitur: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad sacerdotium, nisi in fundatione cautum sit, ut Capellanus per se ipsum missas in Ecclesiâ celebret, sed debet curare, ut per alium missæ in illâ celebrentur, neque erit satisfactum oneri, si missæ in aliâ Ecclesiâ celebrentur: nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset (b)*. Item: *Capellaniam obtinens non potest compelli ab Episcopo, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quod Capellani celebret, quod istis oneribus, rectè per substitutos satisfiat (c)*. Rursus: *Capellaniæ fundatione stante cum dispositione testatoris, quotiescunque vacaret, provideretur Capellanus, qui celebret, vel dicat tot missas quâlibet hebdomadâ, non est necessarium præstare Presbyterum, sed sufficit, quod missas dicat per substitutum (d)*. Pariter: *Capella habens onus celebrandi missas, potest conferri simplici Clerico, nisi in fundatione cautum sit, ut per se ipsum celebret (e)*. Et iterum: *Capellania habens onus duarum missarum quâlibet hebdomadâ, non expresso, quod Capellanus per se ipsum celebret, non est sacerdotalis (f)*.

8. Sermo est hic primo loco de Capellis, secundo verò de Capellaniis, inter quas licet aliqua intercedat differentia, quod Capellæ sunt illæ, quæ habent Ecclesiam propriam, & peculiarem; Capellaniæ verò non habent propriam Ecclesiam, sed solummodo proprium Altare (g); tamen hic promiscue sumuntur, & pro beneficiis merè simplicibus considerantur: idcirco illis uti talibus non est necessarium præstare viros, in Presbyteratus ordine constitutos, (nisi aliud per fundatorem cautum sit), sed sufficit eas Clericis conferri, qui cum per se ipsos celebrare non teneantur, onere quoque personalis residentie non adstringuntur. Hocque verum est non solum in Capellaniis, & Capellis, sed etiam in Abbatibus, & Canonatibus, atque Parochiis alioquin residentialibus, quando ex privilegio, vel ex consuetudine legitime præscriptâ, non tenentur Parochi ipsi, Abbates, vel Canonici in Ecclesiis suorum beneficiorum personaliter ministrare: Et ita definitum reperitur, quod *Abbas Commendatarius Sanctiorum Vincentii, & Anastasii Anandule Firmans Diocesis, Ordinis S. Benedicti, non tenetur residere in Abbatia: quomodo illa curam habeat animarum secularium, cum illa sit exercenda per Vicarium Presbyterum secularem, ab Ordinario approbandum (h)*. Itâ pariter decretum legitur quoad Parochos: *Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua Vicaria, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in eâ residere (i)*. Denum quoad Canonicos: *Residere tenentur propositi de Canonatibus in Collegiatis Ecclesiis, præterquam in duobus casibus, primò quod Collegiata sit ruralis, & propter ruinam in eâ amplius non resideatur ex consuetudine. Secundò quando redditus sunt ita tenues, quod non sufficiant ad sustentationem victus, & ad sit consuetudo immemorabilis non residendi (l)*. Vide quantum prævalet consuetudo in eximendo Beneficiarios ab onere residentie.

9. His adia possunt alia decreta, ad rem, si non in recto, saltem in obliquo, factientia: quorum unum sub hisce terminis est conceptum: *Beneficium simplex obtinens non tenetur esse constitutus in decimoquarto anno completo, quia sufficit inceptus (m)*: Et quamquam ut antè hanc ætatem obtineatur beneficium, Episcopus nullatenus valeat dispensare (n), id præscribere tamen potest, siue dispo-

nium

(a) Sac. Congr. Conc. apud Garcia in addit. p. 2. c. 31 n. 27. Barbof. loc. cit. Collect. 122. num. 15.

(b) Sac. Congr. Conc. ap. Gove. de benef. p. 2. c. 1. n. 27. Ep. 92. Barbof. loc. cit. Collect. 122. num. 11.

(c) Sac. Congr. Conc. apud Præf. p. 2. c. 31. Episcopalis p. 3. c. 31. num. 12.

(d) Sac. Congr. Conc. ap. Gonzal. ad reg. 2. c. 6. § 1. n. 27. Barbof. loc. cit. Collect. 122. n. 2.

(e) Sac. Congr. ap. Alphons. de Leno de off. Capellani p. 1. q. 2. p. 2. n. 27. Barbof. loc. cit. Collect. 122. n. 2.

(f) Sac. Congr. apud Barbof. Sum. Apof. decif. Collect. 122. n. 2.

(g) Barbof. Jur. Eccl. num. 62. c. 1. n. 27.

(h) Sac. Congr. Conc. ap. Barbof. Sum. Apof. decif. Collect. 122. n. 2.

(i) Sac. Congr. Conc. apud Barbof. loc. cit. Collect. 122. n. 2.

(l) Sac. Congr. Conc. ap. Gove. de benef. p. 2. c. 1. n. 27.

(m) Sac. Congr. apud Barbof. loc. cit. Collect. 122. n. 2.

(n) Item Barbof. loc. cit. n. 2.

num præcessit (a): cum de jure antiquo ætas septem annorum sufficeret ad beneficia (b). Et ideo Sac. Congregatio decrevit, quod si fundator eligi posset, voluit aliquem de sua progenie in rectorem beneficii, etiam si non esset nisi in minoribus, & purus Clericus; potest patronus præferre solum suum, qui Clericus, in aliquo saltem ex minoribus ordinibus constitutus, & aliquam idoneum reperiatur, etiam si sue ætatis annum decimum non exegerit (c). Quare autem utrumque decretum sic ut supra disponit, nisi quia Beneficarii merè simplices sunt à residentie, & personalis ministerii debito immunes? Si enim Beneficarius deberet personaliter ministrare, missas ex se celebrare, & alia beneficii onera per se ipsum adimplere; in tam exigua ætate non admitteretur ad beneficium: sed admittitur, quia onera ipsa potest per substitutum obire.

10. Alterum decretum legimus sub sequenti formulâ dictitatum: *Beneficiarii non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenentur* (d). Hæc declaratio Sacre Congregationis generaliter loquens, generaliter quodlibet de cunctis beneficia ecclesiastica possidentibus, est intelligenda, & consequenter etiam beneficiarios merè simplices complectitur, tùm quia beneficiarii merè simplices, tamquam species, sub beneficiorum genere continentur, tùm etiam quia à genere ad speciem in Jure optimè ducitur argumentum (e). Ad excutiendum ergo novum onus, sufficit verum ex his, vel quod illud in fundatione, sive institutione, aut statutis non reperiatur appositum, vel quod Beneficarius ad illud ex antiquissima consuetudine non teneatur. At nedum ex uno ex his capitibus, sed imò ex utroque, non est residentie onus adjectum Beneficariis merè simplicibus; ergo hi ad personalem residentiam in loco beneficii exhibendam nullatenus obligantur.

11. Insuper aliud habuimus decretum, in registris habetur, hisce præcis verbis conceptum: *Beneficia duo simplicia difforma sub eodem testamento, ut quis obtinere possit, dispensare valet Episcopus, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem propositi* (f). E contra verò de beneficiis uniformibus Sacra Congregatio definivit: *Beneficia duo uniformia sub eodem testamento absque provisione Sedis Apostolicæ obtinere non potest Clericus, nisi id dicat statutum, vel Ecclesiæ consuetudo* (g). Alibi quoque decretum est: *Beneficium unum simplex habenti quod non sufficit ad ejus sustentationem, potest Episcopus aliud simile conferre absque dispensatione Apostolicâ: sed non potest plura simplicia ultra duo usque ad sufficientem ejus sustentationem conferre, citra dispensationem Apostolicam* (h): quæ omnia si funditus perpendantur, invenietur, vel totaliter, vel penè omnimodò procedere ab exemptione, quàm beneficia merè simplicia secum ferunt ab onere residentie. Si enim hæc tali immunitate non fruerentur, Episcopus careret potestate conferendi eadem beneficia, tam uniformia, quàm difforma, uni, & eidem Clerico.

12. Sub oculis etiam habuimus aliud decretum Sacre Congregationis, hæc continens, quæ sequuntur. *Beneficia simplicia in curata converti ab Ordinario non possunt* (i). Et alterum: *Beneficiorum omnium simplicium facta Seminario, unio non valet* (l). Item aliud: *Episcopus beneficiis simplicibus non potest novum onus imponere* (m). Cur autem beneficia simplicia in curata verti non possunt, vel Seminario uniri cuncta non valent, nisi quia non sunt de liberis in residentia vendenda; nec tollendus est modus conferendi aliqua beneficia merè simplicia Clericis etiam alibi commorantibus, vel causâ studii, vel pro Episcopi, aut Principis, aut Ecclesiæ servitio, aut aliâ rationabili ex causâ? Demùm si Episcopus non potest beneficiis merè simplicibus novum onus imponere; ergo nec etiam onus residentie personalis illis potest adicere, nullum enim fortè onus hoc gravius reperitur. Et si hoc non potest facere Episcopus, multò magis id facere non valent alii Episcopo inferiores. Alia tandem decreta, per Sac. Congregationem.

Brosch. de libris. Eccl. Tom. IV.

V

grega-

(a) Card. de Luca de Jurapairondis. 20 num. 2.

(b) Idem Card. de Luca de Fideliconf. dist. 8. n. 16.

(c) Sac. Congr. apud Malabar. in pract. habend. concurs. requis. 7. dub. 1. n. 7.

(d) Sac. Congr. Congr. ap. Barbo. Sum. Apost. dist. Collat. 6. 2. num. 5.

(e) L. 1. §. Si testis. Evident. in testis. legal. loc. 6.

(f) Sac. Congr. Congr. ap. Barbo. de benefic. p. 12 col. 4. 377.

(g) Sac. Congr. apud Sallum in scrib. Canon. c. 21. n. 11. Barbo. loc. cit. Collat. 6. n. 21.

(h) Sac. Congr. apud Armador. ap. Barbo. loc. cit. Collat. 6. n. 14 ap. Collat. 126. num. 14. 690.

(i) Sac. Congr. apud Garcia p. 11. c. 1. n. 3.

(l) Sac. Congr. Congr. ap. Alf. Rec. pract. for. Eccl. de. 491. de 720 alias resol. 83. n. 4 ap. 610. n. 20.

(m) Sac. Congr. Congr. ap. Alf. in Comp. Canon. res. l. 3. n. 9. ap. Barbo. Collat. 126. n. 17.

gregationes edita sunt, de beneficiis merè simplicibus agentia, quæ brevitatis gratia intermitimus: videat ea Lector apud Auctores, qui variis hujusmodi decretis colligendis operam dederunt, præsertim apud Augustinum Barbosam in sua Summâ Apostolicarum decisionum (a), & apud Hieronymum Nicolium in suis Flocculis (b).

(a) Barbos. Sum. Apostol. decis. Collect. 61. 62. 63. 133.
(b) Nicolus Flocc. Prob. Beneficium.

13. Unum non est prætereundum, sub hac phrasi conceptum, quod licet primò intuitu aliorum tendere videatur, optimè tamen consecutivâ suâ significatione respectum habet ad causam nostram: ait ergò: *Beneficia obientia, curam animarum, seu residentiam non requirentia, non vacans per promotionem ad Episcopatum titulare, nec resultat incapacitas ad similia obinenda* (c). Per quod decretum patet, à Sacra Congregatione Concilii admitti beneficia merè simplicia, hæcque esse à residentia debito exempta, alioquin ut suprà retineri non possent. Aliud itidem est decretum ejusdem Sacræ Congregationis sanciens, quod si Testator mandet, ex bonis à se destinatis erigi in aliquo Ecclesiæ loco Capellaniam cum designato onere missarum, ac reservationem juris patronatus, non potest ab Episcopo erigi ad altare majus, & statim sic erecta Capellania commutari in titulum Canoniciatus, ejusque dos, sive fructus illius in massam Canonicoz conferri. Et si fiat; commutatio illa sic facta est nulla, etiam si consensus Patroni accesserit, atque Capellani à Testatore nominati, & etiam sub pretextu, quod Capella non possit construi in loco per ipsum Testatorem deputato (d). Cujus ex decreti serie satis patet, quod beneficia, quæ à fundatoribus destinata sunt, ut sint merè simplicia, & non possunt in residentia converti, adeoque ipsa beneficia simplicia & sunt, & esse debent à residentia debito immunita.

(c) Sac. Congr. in Brach. 22. Dec. 1647. Barbos. loc. cit. Collect. 61. 62. 134.

(d) Sac. Congr. Conc. in Atrinio. 17. Febr. 1649. Barbos. loc. cit. Collect. 134. 135.

14. Demùm affert Prosper Fagnanus præclarissimum decretum ab eademmet Sacra Congregatione Concilii editum, ab ipso sub hisce terminis expressum: *Episcopo Vintimiliensi, alibi pasenti, ut ob Sacerdotum Parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset revocare presbyteros absentes, habentes in Dioecesi unde viverent, atque in primis obinentes Capellanas, ac beneficia simplicia, eosque cogere in Dioecesi permanere: Sacra Congregatio Concilii censuit non concedendum* (e). Nil clariùs legi potest pro exemptione Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie. Si enim nedum ex se redire ad Dioecesim propriam non tenentur, ut ibi operentur, & ministrent, sed imò nec etiam possunt licite ad redeundum compelli, tametsi addit penuria operantium in viâ domini, cui penuriz alio modo est occurrendum, quàm coactione Beneficiorum merè simplicium ad residentiam; patet evidentèr hanc nullatenus cadere sub præcepto ex definitione Sacræ Congregationis: cujus decreta, vim legis habere, & in utroque foro obligare, latè probat ipse Fagnanus (f), ab omnibus legendus, qui de hujusmodi potestate velit ambigere.

(e) Fagnan. in cap. cum amos 6. de Canon. 16. lib. 1.

(f) Fagnan in cap. quoniam de Constit. 2. num. 3. per tot. 1.

15. Relata quoque inveniuntur apud Jacobum Pignatellum, Auctorem Neapolitanum, sive Regicolana satis notum, quædam alia decreta Sac. Congregationis Concilii, ad negotium nostrum facientia, quæ sub istis terminis concepta sunt. *In Mediolanensi: Episcopus non potest cogere obinentes beneficia simplicia ad aliquod personale servitium, eorum beneficiis impendendum, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine ipsi non teneantur nisi ad divinum officium recitandum.* Item in eadem: *Collegiate non insigne non requirant residentiam, quando in eis suprà dominum memoriam solum sit non residere.* Et propterea non potest Ordinarius separare iericiam parvam, & convertere in distributiones quotidianas (g). Successivè addit. *In Parmensi: Non potest cogi obinens Capellaniam, ut ipsam celebret, licet in sui fundatione disponatur, quod rectores celebrent.* Nam istis oneribus per substitutum satisfi. Rursus: *In Cremonensi: Beneficiarii non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statuto non reperiuntur, & ad quæ ex antiquâ consuetudine*

(g) Pignatell. tom. 3. Constit. 134. n. 13. 14.

non tenentur. Et iterum: In Legionensi: Beneficiatus Ecclesie ruralis, cui neque ex fundatione, neque ex legitimis Constitutionibus, aut ex præscripta consuetudine, onus celebrandi missas injunctum esse apparuerit, per Ordinarium cogi non debet, nisi ad solitum (a).

(a) Pignatell. loc. cit.
num. 12. 19. 20. 4

16. Nonnulla alia decreta de hac ipsamet re videre est apud Fagnanum, quorum unum ita concinit. *Sacra Congregatio censuit, dummodò in fundatione cautum non sit, ut Capellanus per se ipsum celebret, non teneri ipsum sacros ordines suscipere, sed per alium missarum oneri satisfacere posse.* Et in quadam Compostellanà: *Sac. Congr. censuit, missas celebrandas esse in Capellà, sive per ipsum Capellanum, sive per alium, nisi secus in fundatione cautum sit.* Item in alià: cum Fundator statuisset, ut Capellanix Rector quinquies in hebdomadà celebrare teneretur, & si negligens esset, poenam duorum solidorum incurreret; *Sac. Congreg. respondit, obtinentem hanc Capellaniam non teneri residere, nec personalitèr missam dicere (b).* Alia decreta idem Auctor in eodem loco recenset, ad quem Lectorem nostrum remittimus. Unum est ergò, quod nisi beneficium de sui naturà sit residentiale, vel in ejus fundatione posita sint verba servitium personale expressè postulantià; rector ipsius ad residendum in loco ejusdem beneficii nullatenus obligatur.

(b) Fagnan. in cap.
De Abbate de quat.
cap. quatuor. n. 112

17. Aliud decretum recenset Barbosa sub his verbis extensum. *Episcopum non posse autè ordinationem exigere ab Ordinandis promissionem de interficiendo certæ Ecclesie, etiam post obtentum beneficium simplex, residentiam non requirere (c).* Alia paritèr decreta recenset Nicolaus Garcia, sub his terminis Joquentia, *Sacra Congregatio &c. decrevit &c. obtinens beneficium, quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extra Ecclesiam Collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirere, non tenetur in eo residere, sed ad interficiendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario &c. Non fuit mens Pii V. in Bullâ de residentia editâ 8. Julii 1569. incipient. Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia, in eis residere &c. In unâ Calaguritanâ: Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere &c. Obtinent beneficium, licet id sit titulus alicujus Sancti, dummodò sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum cogere potest Episcopus &c. Congregatio censuit nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupantur, in Ecclesiis parochialibus, vel alicubi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium nec per id, nec per substitutos præstando, ut possint cogi vel per se ipsos, vel per substitutos inferuire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec appareat, quod ad certum sint obligati onus, satis si dicunt bonis Canonicis (d).*

(c) Barbosa. in Conc.
Trid. sess. 23. c. 16. n. 13.

(d) Garcia de benef.
par. 16. 20.

18. Jam ergò non unum, sed multa, & quidem in terminis terminantibus loquentia, decreta, & declarationes Sacræ Congregationis habemus, quæ consonâ voce definiunt, Beneficiarios merè simplices esse à residentia debito exemptos; & cum uniuscujusque ex ipsis decretis ingens sit auctoritas, constansque sit multorum opinio Doctorum, quod in se habeant vim publicæ legis, adeo ut de illis asserat Joannes de Sylveirâ: quo verò ad dicta decreta, ac declarationes editas à Sacrà Congregatione, jussu Sanctissimi Pape, vel ipso consulto, res est extra dubium, quod obtineant vim legis, & esse sanctiones decisivas, & auctoritativas. Et ratio est manifesta, quia scite sunt auctoritate Pape; ergò habent eandem auctoritatem, quam haberent, ac si immediatè emanassent ab eo: in moralibus enim idem est facere per alium, ac facere per se. Salas de leg. ratif. 1. 4. disp. 2. 1. sec. 12. Peirinus tom. 1. de subdit. qu. 1. de obedient. c. 25. Lezana tom. 3. in Sum. Ver. Sacra Congregatio (e). Cum, inquam, res ita se habeat; certè præfata immunitas, & exemptio sine notâ maxime temeritatis impugnari non valet, & nunc velle Beneficiarios simplices residentia laqueis irretire, est contrà legem agere, auctoritati obnoxi, & rationi irrationabiliter obviare.

(e) Salas de Oport.
2. ref. 27. n. 1.

CAPUT XVII.

In quo, ex DECISIONIBUS SACRÆ ROMANÆ ROTÆ, probatur eadem immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie in loco beneficii exhibendæ.

SUMMARIUM.

- 1 Rotam Romanam laudibus prosequuntur varii Scriptores: Etque tribunal inclitum, cujus decisionibus honor habendus est.
- 2 Decisiones Rotæ faciunt opinionem communem. Sententia data contrà eam, est ipso jure nulla. Decisiones ipsas vim legis habere aliqui tenent.
- 3 Ex Fagnano Rotæ decisiones non habent vim legis: sed faciunt juri in Curia ad instar styli. Extra eam verò id habent ut responsa prudentum.
- 4 Alii quoque censent eas non habere vim legis. Satis tamen est, quod sint magni ponderis, & auctoritate obtineant per cuncta Prætoria.
- 5 Faciant stylum in Curia, qui habet vim legis. Congruum est, ut tota Ecclesia uniformitèr se habeat ad Ecclesiam Romanam.
- 6 Plurimæ Rotæ decisit beneficia simplicia carere debito residentie, nec esse iustificandam hujusmodi immunitatem.
- 7 Juxta plures Rotæ decisiones beneficia de jure præsumuntur simplicia, & uti talia residentie debitum non requirunt.
- 8 Onus probandi, quod beneficia non sint simplicia, & libera ab onere residentie, incumbit id neganti, cum de jure utramque præsumatur.
- 9 Rota semper constans fuit in asserendâ præfatâ præsumptione, atque immunitate beneficiariorum simplicium à debito residentie.
- 10 Qui non tenetur residere, servire potest per alium. Consuetudo tamen potest obligare Beneficiarios ad residentiam, sic eos eximere valet.
- 11 Beneficia simplicia de jure non requirunt sacerdotium, & missæ illis adjectæ celebrari possunt per alium.
- 12 Consuetudo immunes reddens Beneficiarios simplices à residentia, cessat in locis, in quibus est consuetudo eisdem ad residentiam onus adstringens.
- 13 Igitur consuetudo, ubi favet immunitati præfatæ, illam fundat: ubi verò ei resistit, eandem destruit, & expungit.
- 14 Sola consuetudo specialis, vel statusum peculiare, derogare valet consuetudini generali, cui inmisitur immunitas, de qua loquimur.
- 15 De jure beneficia præsumuntur esse simplicia, & uti talia personalem residentiam non requirunt.
- 16 Non semel itaque, sed penè centies Rota decrevit pro immunitate Beneficiariorum simplicium à debito residentie.

Ubi est ignotum quanta sit auctoritas Decisionum Sacre Romanæ Rotæ, quæ utpotè Tribunal, inquit Barbosa, in quo oculatissimè semper cognitione, & pleno examine Cause decidentur, per duodecim Patres, Juris nostri lucernas, qui continuis laboribus, studiis, & vigiliis infundantes, iustitiæ cultoribus, ex variis, consussisque nostrorum scribentium opinionibus, mel & savorum, & aquam limpidissimam distillant (a); absque ambiguitate meretur, ut illius omnis honor ubilibet deferatur: tum ex ipsorum decidentium auctoritate; tum etiam ex rationibus, quas hi exponunt suarum decisionum, in quibus videre est per modum illius figuræ, quæ dicitur Astiologia (b), quid, quomodo, & quæ de causâ factum sit, sive cur in eo sensu fuerint Auditores, Ad differentiam enim aliorum Judicum, qui nullam reddant rationem suarum sententiarum; Rota in decisionibus, quas edit, eam reddit, & cunctos certioratos facit de motivis, quibus inducta est ad taliter, atque taliter decidendum (c). Harum decisionum laudes videre est apud Lotterium (d), Theodosium de Rubis (e), Martinum Andream (f), & Tanagiam de Sacre Rotæ Romanæ Auditorio (g). Ad cuius præconium sat erit innuisse, quod Rota ipsa est omnium Tribunalium Orbis Auriga, & Magistra (h).

(a) Barbosa, *Pro decisi.* fol. 1. v. 1. 2. 3. 4. 5.

(b) S. Pagnin. *Isagogæ ad Sac. Liter.* l. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(c) Cardin. de Luca *Rel. Rom. Curial.* c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(d) Lotter. de *re benef.* in *Apparatu.*

(e) Theod. de Rubis in *Regularibus Notæ* tom. 1. 10. prin.

(f) Martin. Andr. *decis.* 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(g) Tanaglia de S. *Rel. Audit.* l. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(h) Rubus ad *decis.* 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(i) Idem Cardin. *Altitudo* loc. cit. m. 410. cum aliis ab eo alleg.

(j) Aff. *de decisi.* c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(m) Barbosa, *votata.* fol. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

nibus, mel & savorum, & aquam limpidissimam distillant (a); absque ambiguitate meretur, ut illius omnis honor ubilibet deferatur: tum ex ipsorum decidentium auctoritate; tum etiam ex rationibus, quas hi exponunt suarum decisionum, in quibus videre est per modum illius figuræ, quæ dicitur Astiologia (b), quid, quomodo, & quæ de causâ factum sit, sive cur in eo sensu fuerint Auditores, Ad differentiam enim aliorum Judicum, qui nullam reddant rationem suarum sententiarum; Rota in decisionibus, quas edit, eam reddit, & cunctos certioratos facit de motivis, quibus inducta est ad taliter, atque taliter decidendum (c). Harum decisionum laudes videre est apud Lotterium (d), Theodosium de Rubis (e), Martinum Andream (f), & Tanagiam de Sacre Rotæ Romanæ Auditorio (g). Ad cuius præconium sat erit innuisse, quod Rota ipsa est omnium Tribunalium Orbis Auriga, & Magistra (h).

2. Et præterquamquod intra limites ditionis temporalis Pontificiæ, sive in Statu Ecclesiastico, Auctoritas Rotæ necessitatem inducit in decisione causarum (i); Non desunt, qui censent eandem Rotam Romanam, ejusque decisiones, universaliter vim legis habere (l). Quæ de re idem quoque Barbosa dicit; Rotæ Romanæ decisio facit communem opinionem, cum ejus decisiones sint magistræ, & superent ceteros Doctores, licet numero plures, ut ex Imol. & Barbato. tradunt Ludovicus Gomez, in *proem. ad Regulas Cancell.* qu. 2. vers. quarto. Vant. de nullis. tit. de nullis. ex defect. juris. de leg. num. 20. *Surd. conf.* 403. n. 23. Et quod Rotæ Romanæ decisio ita sit sequenda, & amplectenda, ut ab ea in absoluto, & condemnando nullo modo discendi possit, ex Hieron. Gabr. *conf.* 42. num. 13. l. 2. &c. Idemque sententia lata contra decisionem Rotæ est ipso jure nulla, tamquam lata contra legem. Ripa in *leg. cum prolatis* 32. sub num. 106. &c. de re judic. Nam & decisiones Rotæ habere vim legis ajunt Afflicti. *decis.* 96. n. 11. &c. & *decis.* 169. num. 9. Corras. *tract. commun.* l. 2. tom. 9. *caus.* 10. num. 66. ubi plures refert (m). In quâ opinione tantus deberi videtur honor decisionibus Rotæ, quantus ipsi textui legum debitus esse dignoscitur.

3. Contrarium tamèn verius esse alii censent, & ita de illis tenendum esse, docet Fagnanus ex confessione quatuor ipsius Rotæ Auditorum, dicens: Quamvis Rotæ Romanæ decisiones sint probabiles tantum, seu Magistrales secundum Gemin. in *cap. duobus* col. 5. num. 9. & ibi etiam Franc. num. 10. de *refer.* in 6. & fatentur quatuor intignei Rotæ Auditores, nempe Felyn. in *cap. pastoralis* col. fin. num. 10. vers. & idem est de decisionibus Rotæ. De *fid. instrument.* Prepositus in *cap. neque* q. dist. dicens: Decisiones nostre non sunt jura, & idem possunt reprobari. Bellamer. *dec.* 42. Si in *causâ. De lite contestatâ. Cassid. decis.* 17. num. 7. de *prebend.* Magnum tamèn habent pondus auctoritatis, ut per Christophorum Cassil. *consil.* 7. *Vitis prius* col. fin. num. 20. & 21. Et prævalent communi opinioni, secundum Imolam in *cap. 1. de lite contestatâ. Quidquid ibi contra scripserit Barbato.* col. 15. Quinimò Joannes Franciscus Padinus similiter Rotæ Auditor in *preludii Extravaganti.* Joannis 13. col. 3. vers. decisiones Rotæ, affirmat eas facere jus in Curia ad instar styli, saltem si secundum eas fuerit sæpius judicatum; cum ad Rotam spectet interpretari verba, & mentem Pape in rescriptis, & in hac quasi possessione existat, sciente, & patiente, imdvolente, & mandante Summo Pontifice &c. Extra Curiam verò dicit eas fidem facere sicut Responsa prudentium &c. Quamobrem Rotæ interpretatio in suis decisionibus videtur auctoritativa &c. (n).

(n) Pagnan. in *cap. cum scriptis* n. 11. de *Judic.* l. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

4. Alii nihilominus in eo voto sunt, quod Rotæ decisiones vim legis non habeant, uti procedentes à Judicibus non habentibus auctoritatem ad leges constituendas, sine quâ nulla lex subsistere potest (a). Ut ex multis probant Suarez, Vasquez, & alii (b). Sed quidquid sit, an Rotæ decisiones habeant vim legis nec nē; hoc parum refert, nec in hujusmodi disputatione per nos est immorandum. Sufficit igitur nobis ad præsens intentum, quod ipsius Rotæ decisiones magni ponderis sunt, magnamque præferunt auctoritatem in iudiciis sequendam (c), quàm à nullo sanæ mentis eis censemus esse negandam: hacque de re itā peregre Cardinalis de Luca: *Hujusmodi decisionum, in Curia magna est auctoritas: non quidem ut faciant auctoritatem necessariam apud inferiores Magistratus, tamquàm decisiones Papales, ut (loquendo solum exemplificativè) opinantur Regnicolæ, quod faciant decisiones illius Sacri Consilii, utpotè nomine Regis editæ: Ad eò ut quandòque fiant decreta generalia per viam legis &c.* Hæc enim auctoritas Rotæ non tribuitur, neque ipsa eam sibi assumit, dum solis declarationibus Sac. Congregationum Cardinalitiarum ista prerogativa conceditur, quod eadem Rota, multò verò magis alia inferiora Tribunalia recitent illas suscipiunt. Bene verum, quod ipsius, utpotè magni Tribunalis, resolutiones per inferiores Judices, ac Magistratus, quinimò etiam per ipsas superiores Sacras Congregationes, habentur in veneratione, magnamque faciunt auctoritatem, ut ubique magnorum Collegiatorum Tribunalium resolutiones facere debent, tamquàm doctrinæ Magistratiles plurium iudiciorum in idem tendentium prævia causæ cognitione: Undè propterea etiam aliarum Regionum Professores, gravesque Scriptores agnoscunt hujus Tribunalis, ejusque decisionum magnam, ac venerabilem esse auctoritatem (d).

5. Inde quoque ingens conciliatur auctoritas Decisionibus Rotæ Romanæ, quod, teste Ludovico Engel, ejusdem Decisiones faciunt jus inter ipsas partes litigantes, tamen non faciunt jus universale, nec alii Judices præter secundum eas teneantur judicare, nisi quatenus meliora juris fundamenta aliunde adduci non possunt &c. Tamen si super eadem juris questione uniformes, & sæpius repetitæ sint &c. faciunt consuetudinem, & stylum in Curia Romanâ (e). Qui stylus est maximè venerandus (f), cum vim legis habeat, secundum communem Doctorum sententiam (g), ita quo nefas est in iudiciis deviare; satis enim indignum est, inquit Julius Papa I. quemquam hanc regulam refutare, quàm B. Petri Sedem, & sequi videat, & docere. Multum enim convenit, ut totum corpus Ecclesiæ, in hac sibi videret observatione concordet, quæ inde auctoritatem habet, ubi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum (h). De factò autem Rota Romana pluribus, & repetitis, atque uniformibus Decisionibus declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à servitii personalis, & residentia debito immunes. Quod, ut ad evidentiā confect; in ejus verba in pluribus Decisionibus per illam editis super articulo, de quo loquimur.

6. Porro multas ex istis Decisionibus Rotabilibus, insimul conglobatis memorat Nicolaus García, in suo Tractatu de beneficiis, asseverans, quod ex generali consuetudine beneficia simplicia reitidensiam non requirant &c. Mandos. in Regul. 1. Cancell. qu. 14. num. 8. &c. Menoch. de arbitr. l. 2. cas. 2. num. 75. &c. Flamin. Parisqu. 10. num. 366. &c. Rota decis. 483. num. 2. part. 1. divers. Cesar de Grassis decis. 115. num. 3. Gonzalez ad Regul. Mens. Gloss. 5. num. 80. & Gloss. 15. num. 26. Et in unâ Conchev. Beneficii de Valent. 30. Martii 1582. coram Ill. Card. Lancelotto suis resolutum, istam qualitatem, quod non requirant personalem residentiam, non esse verificandam. Et in unâ Viridunen; Canonicatus 23. Febr. 1587 coram D. Giffso suis dictum, non esse opus probare, quod Capellania obienta narrata in gratia non requirat residentiam, cum beneficia simplicia de generali consuetudine reitidensiam personalem non postulent. Alex. consil. 1. num. 2. l. 7. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de referri. Et in unâ Segobien; Canonicatus 24. No-

(a) Jo. Sylvester opuscul. 1. resol. 1. n. 13.
(b) Suarez l. de legibus c. 5. circ. finem.
Pascu in 1. d. 177
c. 11. n. 75. Sanch. lib. 1.
de matr. disp. 1. n. 10.
ad fin. Causap. 17. q. 1.
disp. 1. n. 2. q. 3. n. 10.
(c) Del Bene de immo-
niam. 1. q. 1. d. 1. q. 1. d. 1.
num. 4.

(d) Cardin. de Luca
Rel. 1. coram. decis. 32.
num. 6.

(e) Engel. Collig. Ju-
ris p. 1. in præm. n. 17.

(f) Jo. de Sylvester
opuscul. 1. resol. 1. n. 13.
num. 13.

(g) Lasser de re be-
nef. in oppor. num. 63.
Card. de Luca de 3.
dis. decis. 14. num. 11. q. 1.
disp. 1. n. 2. q. 3. n. 10.
19. n. 11.

(h) Capell. molit. 3.
disp. 11.

membris 1588. coram Ill. Card. Plato fuit dictum non obflare, quod non fuerit iustificatum beneficia obiecta personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quid hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum in dictâ Conclen. (a).

(a) Garcia de benef.

p. 1. cap. 30.

7. Pariter in unâ Maceraten: Parochialis die 14. Martii 1575. coram Lancelotto Rota inconcussè dixit, beneficia simplicia non requirere residentiam (b). Et in Nucerinâ Beneficiorum die 30. Octobris 1592. coram Pamphilio, de beneficiis merè simplicibus, inquit: quod huiusmodi beneficia non requirant residentiam, satis probatur ex eo, quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de jure præsumuntur. *Argid. decis. 676. Staphil. tit. de stat. & qualis. benef. in princip. Quæ de generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. Et alios tradit Imola in eap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in eap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Alex. conf. 1. num. 2. l. 7. & fuit resolutum 3. Martii 1582. in eausâ Conclen. &c. Beneficii de Vallen. coram D. Lancelotto, & alias scriptis &c. (c). Totidem penè verbis utitur Rota in unâ Legionen: Præstimoniorum die 27. Novembris 1592. coram eodem Pamphilio, asserens beneficia de jure præsumi, quod sint simplicia, quodque uti talia servitium personale, & residentie debitum non exposcunt. Quod sapientissimè resolutum fuisse affirmat (d).*

(b) Rota p. 1. divers.

dec. 481.

(c) Garcia de benef.

p. 1. c. 1. n. 64.

(d) Garcia p. 6. c. 4.

num. 411.

8. Similiter Rota in Abulen: Beneficii die 30. Octobris 1595. coram Blanchetto, ita resolvit: Quod beneficium, de quo agitur, non requirit residentiam, satis ex eo probatum videtur, quod testes dicunt esse beneficium simplex, quia omnia beneficia præsumuntur simplicia &c. ut fuit resolutum in unâ Calaguritanâ Congruarum coram bon. mem. Oradino, & per consequens de consuetudine personalem residentiam non requirit. Doctores in eap. final. de Cler. non resident. (e). Satis est ergo, quod beneficia sint simplicia. Nam hac qualitate posita, statim ex consequenti resultat, quod secum ferant exemptionem à debito residentie. Taliter ut in controversiis, & litibus, quæ interdum super beneficiis emergant, non sit necesse iustificare, quod beneficium residentie debitum non exquirat, quippe habet præsumptionem pro se: quæ de re loquitur decisio ipsius Rotæ in eadem Abulen: Beneficii die 26. Junii 1596. coram Littâ (f). Sicque onus probandi, quod beneficium secum ferat debitum residentie personalis, refunditur in illum, qui exemptionem à præfata residentie debito impugnat.

(e) Garcia de benef.

p. 1. c. 1. n. 64.

(f) Garcia de benef.

p. 6. c. 1. n. 199.

(g) Rota p. 4. divers.

dec. 12. collect. 2. Farin.

not.

9. In aliâ quoque Decisione, Nullius, Beneficii die 28. Maii 1604. à Rotâ resolutum fuit, quod de generali consuetudine in beneficiis simplicibus residentia personalis non exigitur: quodque de jure unumquodque beneficium præsumitur esse simplex. Ad quem effectum allegat resolutionem editam in Calaguritanâ Congruarum die 16. Novembris 1571. coram Oradino (g). Et in aliâ Alexandrinâ Beneficii die 18. Aprilis 1625. coram Merlino, ipsâ Rota repetit, quod præsumptio juris stat pro beneficio, quod sit simplex, citatque plures Decisiones Rotaes: Indè concludit, quod ex generali, & approbatâ consuetudine, dicendum est non requirere residentiam: idque probat auctoritate Innocentii, Felyni, Alexandri, Rebuffi, Garciae &c. necnon Rotæ in Calaguritanâ Beneficii die 22. Januarii 1622. coram ipso Merlino (h). Semper ergo firma, & constans in hoc articulo, penè centies discussio, fuit Rota, quod beneficia merè simplicia sint à residentie debito exempta.

(g) Rota p. 4. divers.

dec. 12. collect. 2. Farin.

not.

(h) Rota cor. Merlino

dec. 169.

10. Adeo alia solemniter Decisio in unâ Hispalen: Juris nominandi sub die 10. Octobris 1581. coram Seraphino, in qua dicitur nullibi caveri, quod ubi quis non tenetur per se residere, substitutum, qui pro eo deserviat, constituere non possit &c. Ne obstat, quod de jure communi requiratur residentia in omnibus Beneficiis, quid consuetudo est in contrarium (i). Sanè consuetudo valeat oneri residentie personalis Beneficiarios merè simplices, qui aliqui essent ab hoc debito exempti, ac liberi subjugare, taliter ut, ubi talis consuetudo viget, beneficia simplicia non valeant à non residentibus possideri, uti declaravit pluries eadem

(i) Rota coram Sera-

ph. dec. 619.

eadem Rotæ, & præsertim in Calaguritana beneficii de Navarrette die 20. Junii 1588. coram Pamphilio, & in Casarugustana fructuum die 4. Junii 1600. coram Cordubâ (a). Si autem consuetudo imponere potest onus residentie beneficii, & Beneficiariis illud aliquin non habentibus; occur quæso non illud ipsum amputare potest habentibus: Præsertim consuetudo, quæ jam est generalis per totum Orbem, quàm omnes Ecclesiæ amplectæ sunt, & quam nulla Christianitatis Regio, nullumque genus hominum non frequentat?

11. Notabilis quoque est Rotæ Decisio in unâ Sarzanen: die 10. Junii 1615. coram Damasceno. Agebatur in eâ de quodam beneficio simplici erecto noviter ex bonis testatoris, qui præceperat idem beneficium conferri cuidam, postquam suam missam novam cantasset, onere adjecto his in hebdomadâ celebrandi. Dubitatum ergo fuit: *an prædictum beneficium esset Sacerdotale, & pro negativâ fuit resolutum, quid beneficia simplicia de jure non requirant Sacerdotium, etiam si habeant annexam celebrationem missarum, quid potest suppleri per alium, nisi aliter expresse fuerit cautum in fundatione. Lapsi alleg. 35. num. 3. & 4. quem sequuta fuit Rotæ in Romanâ Capellaniæ 23. Januarii 1589. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & in Lucanâ Capellaniæ 17. Decembr. 1593. coram Giffso, & in Tirafonen. Capellaniæ 9. Julii 1603. coram me (b). Pronuntiatum ergo fuit hoc beneficium, sive capellania pro non Sacerdotali. Quare? quia beneficia simplicia de jure non requirunt Sacerdotium: & quia celebratio missarum illis adjecta potest suppleri per alium. Sed hæc ratio sicut concludit pro exclusione Sacerdotis, ita etiam concludit pro exclusione oneris residentie: ergo residentie onus procul abest à beneficiis merè simplicibus.*

12. Notabilior adhuc est alia Tribunalis Rotæ decisio in unâ Calaguritana residentie 17. Februarii 1612. coram Manzanedo, in quâ cum ageretur de arctando quemdam Beneficiarium ad residentiam personalem, tali se oneri subtrahentem, eo quod ejus beneficium esset simplex; fuit resolutum pro confirmatione sententiæ Ordinarii Calaguritani: *certi enim juris est, quod omnia beneficia ecclesiastica data in titulum, quantumcumque simplicia, inspecto jure communi, requirunt personalem residentiam: cap. sanctorum 70. dist. cap. igitur nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. final. & ibi Innoc. num. 1. &c. & alii, de Cleric. non resid. Et quomodo beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirant dictam residentiam, juxta Innoc. ubi supr. Et. & alios; Ista tamén generalis consuetudo cessat, & revertimur ad jus commune, stante aliâ speciali consuetudine, vel statuto talem residentiam requirente, juxta Innocent. Et alios suprâ relatos in dist. cap. final. prædicta fuerunt firmata per Rotam in unâ Calaguritana de Navarrette 20. Junii 1598. coram Pamphilio. Sed sic est, quod in nostro casu &c. adesset prædicta specialis consuetudo de residentia personalis, quia & statutum ejusdem Ecclesiæ Et. quo expresse disponitur, quod beneficiarii teneantur personaliter in dictâ Ecclesiâ residere Et. (c).*

13. Adactus ergo fuit Beneficiarius iste ad residendum, non quia beneficia simplicia immunitate non potantur ab obligatione personalis residentie, sed quia consuetudo, & statutum Ecclesiæ, in quâ beneficium illud erat erectum, residentiam personalem specificè requirebant. Vides igitur, quod consuetudo in hac materiâ tanti est roboris, & virtutis, ut ubi favet exemptioni Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie, hi eo in loco ad residentiam nullatenus obligentur. E contra verò, ubi consuetudo eisdem Beneficiariis resistit; ibi ipsimet ad residentiam personalem inevitabiliter obligantur. Et ita cum de generali consuetudine beneficia merè simplicia residentie onus excutiant; oportet, quod Contradictores probent, in eorum Regno, seu quolibet alio in loco, de quo ipsi intendunt effari; extare consuetudinem particularem exigentem à Beneficiariis merè simplicibus residentiam personalem, & destruentem præfatam consuetudinem generalem. Si hoc probant, causam

(a) *Garcia de benef. par. 1. c. 1.*

(b) *Rot. p. 1. divers. dec. 729. n. 1. ap. Farinac.*

(c) *Rot. p. 1. divers. dec. 379. n. 1. ap. Farinac.*

vicerunt. Si ab ejus probatione deficiunt, à causâ quoque delinuntur precipites.

14. Consuetudinem, inquam, generalem non residendi, opus est exinaniri à consuetudine particulari contraria, sive à statuto peculiari Ecclesiæ, quod Beneficiarios etiam simplices coarctet ad residentiam: ubi enim talis consuetudo, vel tale statutum est, ibi quoque prævalet obligatio residentie. Ubi verò neque statutum, neque consuetudo particularis viget, ut suprà; ibi corrui onus residentie personalis. Et ità Rota in unâ Casalen: Canoniciatus 29. Novembr. 1613. coràm Manzanedo, inquit: *cum dicta Capellania sit simplex beneficium, ex generali consuetudine potius presumitur libera à residentia. Innoc. in cap. fin. & ibi Card. num. 16. Imol. num. 9. Alex. de Nevo num. 10. de Cler. non resid. Felyn in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Alex. conf. 1. num. 2. lib. 7. Rebuff. in prax. ff. de dispens. de non resid. num. 8. Et si talem consuetudo cesset, & revertiamur ad jus commune, stante statuto talem residentiam requirentem &c. tamèn in casu nostro non docetur de aliquo statuto, quod inducat residentiam in dictâ capellaniâ (a). Similia continentur in Calaguritanâ Beneficii 22. Januarii 1621. coràm Merlino (b). Sola ergo consuetudo particularis, vel eâ deficiente, statutum peculiare cujuslibet Ecclesiæ abolere valet consuetudinem generalem, eximentem Beneficiarios merè simplices ab onere personalis residentie: quæ consuetudo particularis, quod statutum peculiare, cum non adsit apud Ecclesiâs, & in regione, à quâ Contradictores conantur abigere præfatam exemptionem; restat ut Beneficiariis merè simplicibus sartatecta servanda sit immunitas ab obligatione residentie in loco beneficii obeundæ.*

15. Posset addi Rota in Firmanâ Altaris 9. Decembris 1596. coràm Littâ, decidens de Capellâ, seu Altari: *Quod non requiratur personalis residentiam, satis iustificatur ex eo, quod est simplex beneficium &c. cum ex generali consuetudine simplicia residentiam non requirant, ut sæpius fuit resolutum* (c). Item Rota in Tirafonen: Capellâ 28. Novembris 1605. coràm Pamphilio, dicens: *Quod Capellania &c. non requiratur residentiam, probatur ex concessione Michaelis &c. Ultra quod satis presumitur, ex quo de jure beneficia omnia presumuntur simplicia. Agid. decis. 676. Staphilin tit. de stat. & qual. benef. in princ. quæ ex generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios trad. Imol. in cap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilectus lib. 2. num. 1. de rescript. Alex. conf. 1. num. 2. lib. 7. & fuit resolutum in causâ Coneben: Beneficii de Velz. coràm Lancellocco, & aliis sæpius (d). Rursus Rota in Bergomen: Capellaniam 9. Decembr. 1624. coràm Manzanedo, firmavit, ut sequitur: *Quod autem dicta Capellania sit simplex, & non requiratur residentiam, ultra generalem presumptionem, secundum quam omnia beneficia censentur simplicia. Abb. in cap. recolentes cire. fin. de stat. Monach. Bellav. decis. 676. Rebuff. in prax. tit. fac. beneficium quod simplex num. 1. Rot. dec. 17. n. 1. p. 1. divers. bene probatur etiam ex testibus* (e).*

16. Addi posset paritèr Rota in Firmanâ Jurispatronatus 23. Martii 1609. coràm Cavalerio, decidens: *Quod Capella &c. personalem residentiam non requiratur, ultra quod presumitur de jure, & fuit dictum in unâ Placentinâ Canoniciatus 1. Martii 1599. coràm Orano, & aliis sæpius in Rotâ resolutum; probatur etiam ex edito &c.* (f). Hæ, atque aliæ Rotæ Decisiones afferri possent, posterioribus temporibus editæ; sed jam innuisse antiquiores sit satis. Vide autem Lector, quàm fortiter, & inconcusse, non semel, sed penè centies hoc Tribunal; nec uno, sed multis modis decidit pro immunitate Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie. Quodque sine magnâ ponderatione in his transire non oportet, est hoc, quod Rota pro tam certâ, & ineluctabili habet hanc ipsam immunitatem, ut eam supponat, velut incontrovertibilem, & inconcusam: censetque hanc rem esse talitèr extrâ omnem difficultatis aleam, ut dubium non

Bressè de Liberi. Eccl. Tom. IV.

X

admit-

(a) Rota p. 1. divers. decis. 479. n. 1. & p. 2. non resp. Firmanâ.
(b) Rota p. 4. sec. de 2. dec. 1337. n. 4. & p. 7.

(c) Rota p. 2. divers. decis. 10. n. 3. ap. Firmanâ. 1605.

(d) Rota p. 1. divers. decis. 101. n. 3. ap. Firmanâ. 1605.

(e) Rot. p. 4. sec. de 103. dec. 1337. n. 9.

(f) Rota ap. Cavalerio. dec. 15. n. 1.

admittat, neque indigeat probatione, sed potius præsumatur tamquam de jure, de generali nempe consuetudine in jus versâ, quod est ab omnibus observandum. Perpendant ergo Contradictores, quàm vasto itinere distet nova eorum opinio, sive conatus à limine veritatis; ad hæcque audita tandem acquiescant,

C A P U T XVIII.

In quo proponitur, quod sentiant THEOLOGICI SCHOLASTICI de Exemptione Beneficiarium merè simplicium ab onere Residentiæ.

S U M M A R I U M.

- 1 *Utilis est in Ecclesiâ Dei Theologia Scholastica. Prosumque Ecclesiæ viri literati ad refellendos adversarios, & ad instruendos infirmos.*
- 2 *Ornamentum est Ecclesiæ, quod Beneficarii merè simplices à residentiâ sint exempti. Petri Aragonii verba de residentiâ beneficiorum.*
- 3 *Dislinguit Aragonius beneficia curata à non curatis, & inter non curata distinguit choralia, sive residentiâ à merè simplicibus.*
- 4 *Beneficia merè simplicia possunt ab uno simul haberi. Hæcque beneficiorum pluralitas necessariò supponit exemptionem illorum à debito residentiâ.*
- 5 *Refertur doctrina Dominici Soti. Jus humanum per contrariam consuetudinem abrogatur. Habere plura beneficia non est contrâ jus naturale, neque divinum.*
- 6 *Pluralitas beneficiorum, quoties licita est, involvit necessariò eorum exemptionem ab onere residentiæ. Nec ledit Ecclesiâ hæc exemptio.*
- 7 *Afferitur doctrina Gregorii Valentini de pluralitate beneficiorum impossibilem, e quâ deducitur admissio beneficiorum possibilem, ut sunt merè simplicia.*
- 8 *In jure divino Papa dispensat ministerialitèr, declarando adesse causas, propter quas cessat ejus obligatio.*
- 9 *Ad plura beneficia incompatible necessaria est dispensatio cum legitimâ causâ. Ad plura beneficia verò compatible non est necessaria.*
- 10 *Ubi jus humanum non esset sublatum per consuetudinem, etiam ad plura beneficia simplicia consequenda, necessaria esset dispensatio.*
- 11 *Si absque dispensatione potest quis plura beneficia merè simplicia consequi, eisdè non tenetur in eis personalitèr residere.*
- 12 *Doctrina Antonii Cordubensis recensetur, assertanti non esse contrâ jus naturale, vel divinum plura beneficia simplicia uni conferre.*
- 13 *Nec jura divinum, aut naturale, neque Ecclesiâ leduntur per exemptionem beneficiorum merè simplicium ab onere residentiæ.*
- 14 *Innuitur doctrina Gabrielis Vasquez dicentis non esse contrâ jus naturale, neque contrâ voluntatem testatorum habere plura beneficia simplicia.*
- 15 *Interdum est culpa plura consequi beneficia, iniquâ viâ, vel cum scandalo populi ad luxum fovendam: ut hoc inferi onus residentiæ.*
- 16 *Eadem turpitudine cessat ob dignitatem personæ, cui plura beneficia necessaria sint. Consuetudo quoddà merè simplicia tollit necessitatem dispensationis.*

17 Sicut non est contrā juri naturale, neque positivum habere cum causā plura beneficia simplicia; sic non est contrā alterutrum exemptio eorum à residentiā.

18 In eundem sensum cum aliis ait Alexander Pefantius docens, beneficia merē simplicia esse à residentiē debito immunia.

1. Anna utilis, & proficua est in Ecclesiā Dei Theologia Scholastica, & coherentē methodus, quo Theologi Scholastici utuntur prō veritatibus defendendis, quæ vel ad fidem pertinent, vel ad ecclesiasticam disciplinam (a). Tām per ipsam scientiam etenim, quā per ejusdem Professores, firmissimis principiis, ac fortissimis ratiociniis, retunduntur tela, quibus

(a) Vid. Christof. Gillson Commentat. Theolog. lib. 1. tr. 1. c. 34. & seq.

& hostes fidei, & impugnatores Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ detractores impetus facere, atque confusiones in populo Christiano sæpè sæpius producere conantur. Quare, declamabat D. Bernardus: *non ignoro quantum Ecclesiæ profuerint literati sui, sive ad refellendos eos, qui ex adverso sunt, sive ad simplices instruendos* (b). Et cum triplex sit utilitas Theologiæ: videlicet ad robur fidei, & Ecclesiæ firmitatem: Ad propagationem ejusdem fidei, & Ecclesiæ incrementum: Deniquè ad ipsius fidei, & Ecclesiæ ornamentum (c); Triplex quoque est utilitas Doctrinæ Theologorum, quam in scriptis redactam, posteritati universæ, ac præsertim Orbi Literatorum, ad cunctorum commodum reliquerunt. Horum nos hic præsidium invocamus: quo tamen non egeamus ad causam fidei sustinendam; utimur tamen opportunè, ad rem firmandam, quæ ad Ecclesiæ pertinet ornamentum.

(b) S. Bernard. serm. 36. in Cant.

(c) Mem Gillson loc. cit. c. 1. n. 1.

2. Ornamentum etenim est Ecclesiæ militantis, quod, ad instar triumphantis, officiorum, & ministrorum diversitate decoretur (d): Et sicut habet Beneficiarios residentiæ debito adstrictos, ita etiam Beneficiarios habeat eodem onere destitutos: adeoque quod Beneficiarii merē simplices eā in posterum libertate, ac exemptione potiantur, quā usque ad præsens tempus gavi sunt. Atque ideo non sine ineffabili providentiā Deus Ecclesiam suam, ne hoc amitteret ornamentum, *per pie doctos, & verè spirituales viros, copiosissimis apparatus etiam inextinguibile rationis armavit*, ut scribebat Beatissimus Augustinus in epistolā ad Dioscorum (e). Audivimus ergò quid Theologi Scholastici de præstā libertate loquantur: & primo loco aures præbeamus doctissimo viro Petro Aragonio Ordinis D. Augustini, celeberrimæ Academiæ Salmanticensis publico Professore, qui in suis commentariis ad Summam D. Thomæ, occasione acceptā de beneficiis ecclesiasticis eloquendi; talitèr effatur: *Advertendum est, quod ex beneficiis ecclesiasticis quedam sunt, quæ habent annexam curam animarum, ut Episcopatus, beneficia curata, aliæque dignitates similes. Et hæc omnia ex jure divino requirunt personalem residentiā, ut latè docet D. Thomas infra quæst. 185. art. 5. (f)*. De quibus tamen beneficiis hic non est sermo, quippe de illis extrā difficultatem est, quod eorum Beneficiarii ad residentiæ personalis debitum sunt adstricti.

(d) Cap. ad hoc finem diff. 19.

(e) S. Aug. ad Diosc. c. 1. n. 1.

(f) Aragon. in 2. 2. D. Thom. qu. 67. art. 1. h. secundo est advertendum f. 227.

3. Prosequitur Auctor, & dicit. *Alia beneficia sunt, quæ licet non habeant annexam curam animarum; requirunt tamen personalem residentiā, saltim ex jure canonico, ejusmodi sunt Canoniciatus, & aliæ Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium, & etiam illa beneficia, quæ vulgò appellantur Beneficiorum Servideros. Et quoniam quantum ad obligationem personalem residentiā in hujusmodi beneficiis non potest assignari regula generalis; standum erit statutis, & consuetudinibus receptis uniuscujusque Ecclesiæ. Alia demum beneficia sunt, quæ nec habent curam animarum annexam, nec aliquam requirunt residentiā: qualia sunt simplicia Sacerdotia, quæ vulgò Practæmeria dicuntur. Sub quo*

Brasch. de Libert. Eccl. Tom. IV.

X 2

etiam

etiam nomine comprehenduntur Capellanie sub certo titulo solemniter ab Episcopo collate, ut bene notat Sylvester in verb. *beneficium* 4. §. fin. cum Gloss. in *Clemen. jin. 2. de decimis, & aliis* (a). Distinguit ergo Aragonius beneficia curata à non curatis, & rursus non curata dicit, alia onus residentie præferre, qualia sunt choralia, eisque similia: Alia neque curæ, neque chori, vel alterius personalis oneris debitum habere, & hæc sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur. Nèdumque non revocat in dubium hic Auctor; sed imò supponit tamquam omninò certum, quod beneficia merè simplicia secumferant exemptionem Beneficiarii ab onere residentie.

4. Deindè quibusdam interpositis subjungit: *Tertia conclusio. In beneficiis simplicibus, nec habentibus curam, nec residentiam exigentibus, qualia sunt Præstamaria, nulla est necessaria dispensatio, ut eadem persona plura obtineat. Hanc conclusionem ponit Soto lib. 3. de iust. qu. 6. art. 3. concl. 4. quæ tenent communiter omnes DD. Et probatur manifestè, quia ipsorum pluralitas nullo jure est prohibita. Ex quo inferitur, quod qui plura haberet per se loquendo, nullum peccatum committeret. Dico per se loquendo, nam per accidenti contingere poterit, ut hoc sit illicitum, tamen scilicet quando eos coæquarentur beneficia simplicia, ut congruentem Beneficiarii sustentationem, juxta qualitatem personæ, longè excederent (b). Pluralitas beneficiorum, ut alibi non semel advertimus, secumfert indivisibilem exemptionem beneficiorum ab onere residentie: qui etenim plura ex illis possidet, cum non valeat eodem tempore se in plures homines, & in plura corpora multiplicare, ut simul in diversis locis eisdem beneficiis famuletur; necessariò consequitur, quod omnia beneficia illa, si sint merè simplicia, obligatione careant residentie.*

5. Audiamus secundo loco eximium Theologum Dominicum Soto, sacri Ordinis Prædicatorum, qui Concilio Tridentino interfuit, ac totiactioni, in qua ibide residentii Beneficiariorum tractatum est; verbis, & doctrinæ præfens adhæsit. Ait enim: *In beneficiis simplicibus, scilicet neque habentibus curam, neque residentiam exigentibus, qualia sunt Præstamaria, nulla est necessaria dispensatio, ut plura eadem persona obtineat. Scito Glossas Sacrorum canonum in contrarium ire: Sed tamen non solum jam receptus usus, verum & ratio nostram conclusionem edocet. Est enim adnotandum fundamentum, quod ex S. Thomæ supra desumpsimus: videlicet in his spectandum esse trinum jus, scilicet divinum, naturale, & humanum: quorum hoc ultimum per consuetudinem legis, aut contrariam consuetudinem abrogatur. Quod autem quis dico habeat simplicia beneficia, non est usque adeo contra naturale jus, & divinum, ut consuetudo illud nequeat abrogare. Hoc patet, quoniam licet habendus etiam oculus in istis sit ad iustitiam distributivam, positissimum tamen ad commutativam, per quam Ecclesie de ministris providendum est: ubi autem residentia non est requisita, ibi Ecclesia non leðitur ob præbendam pluralitatem. Verum isti Adrianum mitigare verbum dicendo, hanc non esse propriè abrogationem, sed derogationem, propterea quod talis provisio non potest fieri absque ullâ prorsus causâ, sed aliquâ interveniente. At verò jam nunc proposita licet nulla interveniat ratio, conferuntur ab inferioribus Prælati sine ullâ dispensatione (c).*

6. Agit Soto in hoc loco directè de pluralitate beneficiorum, an licita sit, nec nè: sed indirectè agit quoque de immunitate Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie: quippe intantum non est licitum alicui plures Parochias, Episcopatus, Canonicatus, Dignitates, & alia Beneficia curata, vel choralia retinere, inquantum eorum singula exigunt onus residentie personalis, quo cessante, cessat prohibitio pluralitatis. Quare correspectivè subséquitur, quod quia beneficia merè simplicia non secumferunt onus residentie; idè plura, simul possunt sine dispensatione retineri: & quia plura possunt sine dispensatione insimul retineri; idè Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito exempti.

(a) Item Aragonius loc. cit.

(b) Aragon. ubi supra lib. 3. v. Conclusio f. 139.

(c) Soto de iust. & jur. lib. 3. quæst. 6. art. 3. concl. 4. fol. 90.

pti. Corruit quoque ex doctrinâ Soti suppositum illud jus naturale, & divinum, ac Ecclesię legio, quę multum exaggerantur ex adverso, profluere ex non impensâ beneficiis merè simplicibus residentiâ; nullum etenim jus divinum est, nullum ius naturale, quod hanc residentiâ exposcat: nulla legio inferitur Ecclesię subtractione hujus residentię. Imò ipsâ læditur adjectione hujusmet oneris, ubi non est per illud enim spoliatur Ecclesiâ libertate, quâ prædita erat, & liberâ sit captiva.

7. Accedat tertio loco nominatissimus Theologus Gregorius de Valentia Societatis Jesu Academię primû Dilingensis, deindè Ingolstadiensis publicus Professor (a), qui eandem materiam pluralitatis beneficiorum pertractans, ita proloquitur. *Prima assertio: Pluralitas beneficiorum quorumcumque jure canonico est prohibita: Quod idem pluralitas beneficiorum requirrentium residentiâ, & impossibilem jure etiam divinâ prohibita est, eo ipso quod jure divino est præcepta residentiâ (b).* Nota quod, secundum hunc magnum Theologum, onus residentię Beneficiariis est ingestum, vel jure divino, prout infra explicando, si beneficia sint incompatibilia, ideoque exigant residentiâ: vel jure canonico: Sed beneficia merè simplicia non sunt incompatibilia, ideoque jure divino non exigunt residentiâ: neque illam exigunt jure canonico, quia generalis consuetudo, cuncta hæc jura, si quę erant, abrogavit: ergo Clerici, & plura ex eis possunt infirmul retinere, & ad serviendum illis personalitèr non adstringuntur. Porro non aliam pluralitatem recognoscit hic Auctor esse prohibitam jure divino, quam beneficiorum residentialium, & cum exceptio firmet regulam in contrarium; sequitur, quod beneficiorum merè simplicium, quę residentiâ non exigunt, pluralitas non est prohibita. Eâque admittâ pluralitate, corruit profecto residentię onus: non enim potest Beneficiarius in pluribus locis eodem tempore residere.

8. Sequitur indè Valentia subiungens. *Sed dices, si residentiâ est de jure Divino, quomodo potest Papa dispensare circa pluralitatem beneficiorum impossibilem quoddam residentiâ. R. In jure Divino, quod non est simul naturale in omni casu, Et omni circumstantiâ (quale non est hoc ut disputat. de statibus) non dispensat Papa, ut agens principale, tollendo videlicet obligationem, sicut facit in mero jure humano. Eo enim modo ille solus, qui tulit Legem, potest dispensare, vel is, cui ille dederit ad id potestatem. Potest sâmen Papa in tali jure Divino dispensare ministerialitèr, hoc est ex officio, & cum auctoritate declarando, jam esse causâ, propter quas equum sit, id Deo ipso relaxetur talis pristina obligatio. Quod cum facit Pontifex; Deus, ut agens principale, tollit obligationem (c). Sed queret aliquis ulterius, an etiam sine dispensatione Pontificis possint extrâ prædictos casus alicui conferri licitè plura beneficia. Ad hoc fit ordinè tertiâ assertio. Plura beneficia, requirrentia residentiâ, nullo modo possunt conferri, vel obtineri sine Summi Pontificis dispensatione, Et causâ legitimâ: adebatur, si causâ legitimâ dispensationis desit; qui obtinet, non situtus in conscientiâ. Probat: nam hujusmodi pluralitas est prohibita; & quidè si habeatur animarum, iure Divino, & nulla consuetudo obstat tali prohibitioni. Ergo requiritur dispensatio, cum præceptum non sit abrogatum.*

9. Subditi postèr immediatè insinuat Auctor. Quot autem requiritur causâ legitimâ, ut quis tutâ conscientiâ obtineat; probatur: nam ut communiter, & rectè dicitur: Papa non habet potestatem conferendi beneficia cum detrimento Ecclesię, sed in utilitatem ejus. Nequè enim est planè dominus beneficiorum, quippe cum non possit illa convertere licitè in proprios usus, ut docent D. Thomas, & Cajetanus hic in responsione ad 3. sed est dispensator eorum, utpote quę sunt bona communia Ecclesię, juxta illud Apostoli 1. Corinth. 4. Sic nos existimetis homines, ut ministros Dei &c. Et itâ jubentur ubi suprà in Cone. Trid. cause dispensationum hujusmodi diligentissimè examinari. *Quarta Assertio: Plura benefi-*

(a) Anton. Baldes-
sar Compend. r. 186.
delle Vite (v. de Greg.
di Valentia fol. 98.

(b) Valent. tom.
1. disp. 2. quæst. 7.
p. 2. b. v. de f. pri-
ma assertio fol. 1133.

(c) Valent. loco cit.
14. v. r. sed dicitur
1131.

cia simplicia easdem potest quis licet habere, quatenus id fuerit usu rationabili, & probata consuetudine receptum, dummodo tamen ea beneficiorum pluralitas ob aliquam concurrentem circumstantiam non sit prava: ut esset, si indigno obveniret, aut alii dignitate negligeretur, cum boni communis detrimento &c. juxta supradicta. Nunc enim solum asserimus per consuetudinem rationabilem, & approbatam, posse licet haberi plura beneficia simplicia, spectando precipue hoc solum, quod plura sunt. Ita asserit D. Thom. Quodlib. 9. art. 15. & Sotus lib. 3. de iust. qu. 6. art. 3. & Navarrus in Manual. cap. 25. n. 128. Probatur: nam cum solo jure humano hujusmodi beneficiorum pluralitas videatur prohibita; ubi probata consuetudo obtinisset, ut plura eiusmodi beneficia, uni sine aliqua dispensatione Superioris conferantur; merito censi possent illud jus humanum per consuetudinem contrariam esse abrogatum, ut etiam Navarrus adnotavit in Manual. cap. 25. n. 128. post D. Thom. Quodlibet. 9. art. 15. Et ita probabilissimè sentit Sotus lib. 3. de iustitia qu. 6. art. 3. in hujusmodi communiter non esse opus aliqua dispensatione.

10. Pergit Valentia, & addit: ubi autem illud jus humanum vigeret, dispensatio est necessaria, quæ quidem adhuc potest habere locum post peculiarem prohibitionem Cone. Trid. sess. 7. c. 4. & sess. 24. c. 17. ut supra notavimus ex sententia Navarri c. 25. n. 127. Et quidem ubi eiusmodi pluralitas beneficiorum simplicium careret per id omni vitio contra jus naturale, ac proinde esset tantummodo contra jus humanum; dispensatio Summi Pontificis in hujusmodi beneficiis simplicibus securum redderet à peccato, contra jus humanum, cum; ut plura darentur, quomodo non subesses legitima causa dispensandi. Nam ut ex communis doctrinæ dispensationis summo 2. qu. 5. de legibus p. 9. Superior dispensans sine causa legitima in jure humano, quod ipse condidit, quomodo peccet, tamen verè reddit alterum securum in conscientia à peccato contra id jus humanum, eo quod id habet tunc ut agens principale, cuius potestate potest tolli vinculum juris humani, etiam causa legitima deficiente. Nam præter causam legitimam obligationis, ut lex obligaret ipsum, requiritur, ut voluntas Superioris obligandi illum perseveret, sicut etiam eadem fuit necessaria, ut initio obligaretur. Hoc tamen intelligi debes tantummodo quoddam peccatum (ut dixi) contra jus humanum, & quoddam penas ei juri fortè annexas. Nam aliud peccaret quis tunc, dispensatione iniusta utens (nisi fortè ignorantia eum excusaret) contra legem naturæ quatenus turpis est pars, quæ sine causa iusta est difformis toti, hoc est aliis de eadem communitate, qui jure illo, ac lege communi tenentur, à quâ ipse sine ratione eximitur, juxta ea, quæ de hoc differuimus summo 2. qu. 5. de Legibus p. 9. (e)

(a) Greg. de Valentia ubi supra.

11. Vide quàm profundè, ac luculentè Valentia probat beneficiorum diversitatem, & quod ex eis alia residentiam requirunt, alia verò non: sive alia sunt compatibilia, alia verò incompatibilia, propter debitum residentie. Quo debito posito, adhuc intrat potestas Summi Pontificis dispensandi super eo, quoties iusta causa concurrat interponendi dispensationem. In reliquis quâ parte loquitur de beneficiis merè simplicibus, argumentum de plano procedit: Nam si licitum est uni Clerico absque dispensatione plura obtinere beneficia merè simplicia; sine dubio etiam in illis residere non tenetur. Non enim potest pluribus in locis eodem tempore commorari. Ex quâ parte verò loquitur de beneficiis residentialibus; argumentum à maiori ad minus in fortioribus terminis locum habet: nam si vigore dispensationis Clericus, habens plura beneficia ex sui naturâ residentialia, non tenetur in eorum singulis residere; Multò fortius residere non tenetur, qui plura obtinet beneficia ex suo genere à residentie onere exempta.

12. Adest quarto loco Antonius Cordubensis egregius Theologus Ordinis Minorum, qui paritè de beneficiis instituto sermone, ita proloquitur: Tertia propositio quoddam beneficia non curata, quæ nequæ residentiam ullam requirunt, est, quod talia, utpotè prælatum, & hujusmodi, possunt ex causa rationabili plura

plura haberi, eisdem sine ullâ dispensatione. Tâmq̃uam sic habet usus, qui quatenus oppositum est de jure humano, derogare sufficit illud. Tâmq̃uam hoc non est contrâ jus naturale, vel divinum; quia licet in his sit oculus habendus ad justiciam distributivam; potissimum tamen ad commutativam, per quam Ecclesiâ de ministris providendum est. Vbi autem nec residentiam requiritur, nec cura animarum est, ibi Ecclesia non leditur, nec aliæ deformitates ob talium præbendarum pluralitatem notabiliter consequuntur. Quamvis Adrianus hoc temperet, dicens non esse plenam juris abrogationem, sed derogationem, quatenus sine ullâ causâ talis provisio fieri non potest. Sed ut dñi jam sine ullâ causâ conferuntur à Prelatis Pape inferioribus absque aliâ dispensatione, ut de hoc latius Gloss. in dist. Extravag. Joan. 22. Excerabili de præbendis &c. (a)

13. Recurrit hic argumentum paulò superius indicatum, procedens à licità pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem ab onere residentie. Docet enim Corduba, quod pluralitas hujusmodi beneficiorum nullum habet obstaculum, nisi à jure humano, cui jam per usum contrarium est totaliter derogatum. Additque, non esse contrâ jus naturale, neque divinum, plura ex hisce beneficiis possidere, nec Ecclesiam lædi propter præfatam pluralitatem, quia beneficia illa non exigunt residentiam. Eadem ergò ratione nihil urget Beneficiarios merè simplices ad debitum residentie, quia si quid est in contrarium, totum est de jure humano, cui jam per contrarium usum est generaliter derogatum. Et sicut non leditur Ecclesia, nec violatur jus naturale, vel divinum per pluralitatem beneficiorum merè simplicium, sic & nullum istorum sequitur per exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Si autem nec jus divinum, neque naturale violatur, neque Ecclesia læditur per exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Si demùm jus humanum, residentiam ipsam exigens, est jam ubilibet per contrariam consuetudinem abrogatum; quânam quæso de causâ: quoniam jure subjugari possunt Beneficarii simplices præfato oneri, ac in eis captiva reddi Ecclesia, quæ utque modo libera fuit?

14. Occurrit quinto loco Gabriel Vasquez Theologus profundissimus Societatis Jesu, qui proposuit quæstione: Utrum liceat habere sine causâ, & dispensatione, plura beneficia, aded simplicia, ut residentiam, & servitium non possulent, ut sunt prestamencie (b); Respondet: De iis beneficiis in particulari solam disputavit ex citatis Auctoribus Sotus, & Corduba, qui asserunt, quod licet plures habere prestimentiales portiones sine dispensatione, & sine causâ aliâ excusante. Primum sine dispensatione, quoniam ita, inquit, usus habet, qui derogare potuit juri humanum, quo universali ter prohibetur pluralitas Beneficiorum quorumcumque. Et quamvis consuetudo derogare non possit, sine causâ excusante, juri naturalem, quo prohibetur pluralitas beneficiorum; tamen quid pluralitas prestimoniorum non est contrâ jus naturale; ided sola consuetudo excusat à turpitudine, quæ est in pluralitate, quia illa solam est à jure positiva. Quod ergò non sit contrâ jus naturale pluralitas prestimoniorum, isti Auctores ex eo probant, quid ided naturali jure prohibetur pluralitas, quid ex illâ sequitur, quod Beneficarii non resideant in altero beneficio. Insupèr sequitur diminutio cultus divini, & defraudatio voluntatum Testatorum. Sed in prestimoniis nullum istorum inconveniens sequitur, cum illa nec residentiam, nec servitium requirant aliud, quam horarum recitationem, quæ ubique persolvi potest. Ergò plura ex his merè simplicibus beneficiis licitè possunt insimul possideri. Datâ autem hac simultaneâ pluralitate ipsorum beneficiorum, sequitur ex consequenti exemptio, & immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie.

15. Prosequitur deinde Vasquez. Addunt tamen isti Auctores, quod ut plurimum ista beneficia in unum coacervare, non caret culpa veniali gravi, & aliquando mortali, propterea quod iniquâ viâ, aut saltem cum scandalo populi illa poss-

(a) Corduba questionar. Theol. lib. 1. quæstio 109. §. 135.

(b) Vasquez Opus de benef. c. 4. §. 2. lib. 3. num. 204. §. 456.

possidentur, & aliquando ad maiorem luxum, & superfluentiam. Navarrus in Summâ Latinâ cap. 25. num. 125. & 129. univ. saliter videtur docere, quod si alterum beneficium sufficiat congruæ sustentationi, non potest quis aliud habere, nisi ex rationabili causâ, & dispensatione. Idem sentire videtur Sylvest. Verbo Beneficium 4. q. 2. quando alterum congruæ sustentationi est sufficiens. Sed Sybelsler, ni fallor, loquitur de beneficii servitoriis. In hac questione mihi videtur aliter dicendum, quod jure naturali hæc Prædicationum pluralitas, solum eam turpitudinem habet, quod si uni plura conferantur, justitiæ distributive proportio non servetur, dum uni conferuntur, quæ in pluribus erant distribuenda. Cætera enim, ut bene Sotus, & Corduba probavit, non habent locum in iis beneficiis, siquidem nullum servitium postulans, nec residentiam. Hæc autem turpitudine contra justitiæ distributivam tollitur: primò, si uno duo conferantur, quorum alterum non sufficiat sustentationi, illud enim, quod tenue est, non est dumtaxat alicui per se, sed simul cum alio; saltem in hoc non eris acceptio personarum (a).

(a) Gabriel. Vasquez
loc. citat.

16. Pergit idem Auctor subdicens. Secundò tollitur hæc turpitudine, ratione personæ, cui conferuntur, si personæ dignitas exposulet plura beneficia, ut congruè alatur, & quid maxime utilis speratur esse Reipublicæ Christianæ, ut Doctor, aut alius magnæ auctoritatis. Hoc autem non debet esse occasio conferendi plura beneficia ad luxum, & superfluitatem vite. Si ergo aliqua ex iis, vel alia similis causa intercedat, licet potest quis accipere plura beneficia hujusmodi, & illa petere, nec eris injustitia aliqua in hoc. Quod si similis causa non adsit, existimo nec consuetudine, nec dispensatione Papæ, posse aliquem plura sic beneficia acquirere. Et hoc dictum puta de pluralitate beneficiorum, quorum alterum tantam residentiam requirit, alia verò non, tunc enim idem est, ac si omnia essent sine curâ, & obligatione residendi. Quantum verò ad dispensationem in pluribus beneficiis, existimo, quod etiam causâ interveniente prædictâ, requiritur dispensatio post Concilium: quod univ. saliter docet esse tenendum Navar. ubi supra; quid Concilium sess. 24. decreto de reformatione cap. 17. univ. saliter, quorumcumque beneficiorum cujuscumque qualitatis, pluralitatem prohibet; ergo licet causa interveniat excusans, quoddam obligationem juris naturalis, tamen requiritur juris positivi etiam dispensatio, & ipsa sola causa non est sufficiens, nisi decreverit Concilium, consuetudine esset abrogatum quoddam hoc, quid vim haberes in hoc consuetudo. Unum verum est, quod docet Navar. cap. illo 25. num. 127. quod sine dispensatione licitum esset habere duo beneficia, quorum alterum congruæ sustentationi non sufficeret, modò alterum residentiam saltem non requiras, ut decernitur ex eo capite, ibi enim conceditur, quod duo beneficia, quorum utrumque non requirit residentiam, & alterum non sufficiat, possunt uni conferri (b).

(b) Mem. Gabriel. Vasq.
quæ ubi sup.

17. Ex quo toto discursu patet, quod Vasquez expressè supponit velut certum, & inconcussum, beneficia merè simplicia nullum involvere debitum residentię. Et imò illa per hoc distinguit ab aliis, quod Curata, & Choralia, seu habentia debitum personalis ministerii, exigunt residentiam: simplicia verò isto onere carent. Traducendo postea, ut alibi factum est, argumentum à licetè permixtâ pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem à debito residentię; patet ex doctrinâ Vasquez, quod sicuti non est contra jus naturale habere plura beneficia merè simplicia: sublatumque est jus positivum, eandem pluralitatem interdicens, ac tota tollitur turpitudine, deformem reddens ipsam pluralitatem, quoties justa causâ eorum retentionis concurrat; ita etiam non est contra jus naturale exemptio Beneficiariarum merè simplicium à debito residentię: sublatumque est jus positivum illam deposcens. Quia tandem justæ causæ concurrunt, ipsam exemptionem promoventes, ideo rē totā ritē, & rectē perpensâ; nil aliud est veraciter concludendum, nisi quod Beneficarii merè simplices sunt à personalis residentię debito exempti.

18. Fusè loquentibus hæc de re Theologis, unum addimus *Alexandrum Pefantium*, breviusculè de rebus Theologicis perorantem, & appositè ad materiam nostram dicentem. *Simplex beneficium aliquandò opponitur curato, & hoc modo consistit omne beneficium non curatum. Sed sumitur etiam strictè, & idè significat beneficium non curatum, quod nec est prelatura, nec dignitas, nec ullus canonicatus. Et hujusmodi beneficium simplex aliquandò dicitur esse sine servitio, quando scilicet Beneficiarius nihil aliud tenetur facere, quàm recitare horas: hujusmodi sunt beneficia, quæ vocantur prestimeria. Aliquandò dicitur esse cum servitio, ut quando Beneficiarius præter horas debet aliud facere, verbi gratia facere sacrum, cantare &c. (a).* Sentit ergò Pefantius, quod beneficia simplicia, strictè sumpta, quæ nos hucusque semper vocavimus beneficia merè simplicia, sunt à residentia personalis debito exempta. Quod verum est, nedùm si carent quocumque alio onere, præterquàm officii divini, verùm etiam si onus alicujus alterius servitii habeant, uti missas celebrandi &c. quotiès fundator expressè non intenderit personam Beneficiarii obligare: cum extrà hunc casum, hujusmodi onera satis possint per substitutum impleri. Alios Theologos adjungere facile esset, sed nostrum non est hic omnes, qui de præsentì negotio sunt locuti, congerere. Sufficiant jam allegati: nam quibus isti non sufficiunt; nec etiam illorum uberior numerus esset satis. Nos intentum nostrum habemus, quotiès ostendimus, quod etiam Theologi Scholastici exemptionem, & immunitatem Beneficiorum simplicium tuerentur ab onere servitii personalis, & residentia: hoc etenim est scopus, & propositum præsentis Capituli, quo jam ad subsequens pertransimus.

(a) Pefantius Comment. in D. Thom. 2. 2. qu. 61. art. 2. disp. 2. fol. 62.

C A P U T XIX.

*In quo affertur doctrina THEOLOGORUM MORALIUM
probens, quod Beneficarii merè simplices sunt
à Servitii personalis, & Residentiæ debito
immunes.*

S U M M A R I U M.

- 1 Affertur copia Moralistarum eximentium Beneficarios merè simplices à debito residentie. Primus allegatur Joannes Azorius Lusitanus.
- 2 Omne beneficium de jure communi au exigit residentiam. Canonici non excludunt servitium Ecclesie per alios præstitum, quàm per Beneficiarium.
- 3 Præstimenta, & beneficia simplicia ex consuetudine residentia non exigunt, & satis est, si eisdem per alium deferriatur.
- 4 Cum Beneficarii merè simplices, divino, & naturali jure apud suas Ecclesias morari non teneantur, potuit consuetudo introduci, exclusiva eorum residentie.
- 5 Canonici dicentes, aliqua beneficia non exigere debitum residentie, intelliguntur de illis, quæ consuetudine, vel privilegio, aut statuto, non eam requirunt.
- 6 Aliqua beneficia simplicia sunt quibus Beneficarii, nec per seipso, neque per alios debent deferre.
- 7 Quod Ecclesie debito servitio non destituatur, hoc est juris naturalis: quod verò ei servietur à Beneficario per id, vel per alium, hoc est juris canonici.
- 8 Sequitur Valerius Reginaldus Burgundus, asserens priùs, quod omnia beneficia curam habentia, & Choralia, residentie debito coarctantur.
- 9 Quod beneficia simplicia ex canonibus non concluditur, debere Beneficarios per id ipsos Ecclesie deferre, stante contrariâ consuetudine.
- 10 Refertur doctrina Pauli Layman Theutonici, explicantis quid sit residere, & quomodò differat ab interesse. Ad neutrum tenentur Beneficarii simplices.
- 11 Beneficia Choralia exigunt residentiam ex Concilio Tridentino. Residentia alia est præcisæ ad præstandum servitium, alia causativa ad fructus lucrandos.
- 12 Quædam sunt beneficia compatibilia, & incompatibilia. Plura compatibilia simul haberi possunt: quod excludit ab eis onus residentie personalis.
- 13 Plura beneficia merè simplicia uni Clerico sine dispensatione conferri possunt: à quo valet argumentum ad eorum exemptionem ab onere residentie.
- 14 Consuetudine an tolli possit obligatio residenti in beneficii curatis, ut in aliis, quæ de sui naturâ sunt incompatibilia?
- 15 Super residentia incuratis ex causâ Papa dispensat. Consuetudine autem induci potest quicquid privilegio, vel dispensatione valet obtineri.
- 16 Si consuetudo valet beneficia aliquoquin exempta, ad residentiam arctare: cur hanc immunitatem non poterit beneficii merè simplicibus impetiri?

- 17 Ex Thomà Sanchez Hispano. Clericus forisq[ue] domicilium in loco, ubi habet beneficium residentiale. Beneficia simplicia non exigunt residentiam.
- 18 In Concilio Compostellano proposita fuit a[r]t[ic]ulatio Beneficiorum merè simplicium ad residentiam, sed r[ati]o ser[io] examinata destituta est à comatu.
- 19 Andream Molfesum ingenti elogio affectit Collaterale Consilium Neapolitanum. Sentis autem beneficia simplicia non exigere onus residentie.
- 20 Episcopus cogere non potest Beneficiarios simplices ad residentiam. Contrarià tamen consuetudine potest introduci oppositum.
- 21 Beneficia merè simplicia non sunt incompatibilia, quid non requirunt debitum residentie personalis.
- 22 Refertur doctrina Martini Bonacini celebri Moraliste, plures rationes adducens pro anteq[uam] exemptione, quare nec posse cogi, nec peccare, si non resideant memoratos Beneficiarios merè simplices.
- 23 Vincentius Filliuccius asserit potuisse exemptionem prænотatam consuetudine introduci, cum solo juri canonico inmitteretur contrarium onus residentie.
- 24 Jam ergo Moraliste omnium p[er]d[ur] Nationum favent exemptioni beneficiorum simplicium ab onere personalis residentie.
- 25 In rebus humanis non vi, sed iustitia est agendum. Bonumque est referre multa motiva immunitatis prefusa tam à ratione, quam ab auctoritate petita.

6.

Da o exuberans est numerus Theologorum Moralium, qui de immunitate Beneficiorum merè simplicium ad residentiam debito sunt locuti, ut eorum copia potius, quam inopia difficultatem ingerat procedendi in hoc Capitulo ad normam, quam in præteritis observavimus. Inter numerosam ergo ubertatem Moralistarum, hic multis prætermisiss, aliquos tantummodo

selegimus, ac successivè notabimus, viros doctos, pios, & æquanimis, qui nec nimium laxas, neque nimium rigorosas sententias amant, sed medià quadam viâ procedunt, auream mediocritatem tenentes, & reddentes quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo (a): ut ex eorum doctrinâ uniformi, constanter assertâ, & rationibus, atque aliorum Doctorum testificationibus roboratâ, pateat, quid de quæstione, quam habemus præ manibus, sit dicendum. Et in primis Joannes Azorius Lusitanus Societatis Jesu, egregius Theologus (quem laudant Antonius Baldassarius (b), & alii) quæstione morâ ex proposito de residentia eorum, qui obtinent ecclesiastica beneficia: & firmatâ velut r[ati]o certissimâ, & inconcusâ, quod Episcopi, Abbates, Parochi, alique, curam animarum habentes, necnon alii dignitatem, administrationem, vel officium tenentes, & sic ad p[er]solvendum in choro, vel ad serviendum Ecclesiæ mancipati, onere assidue p[re]sentiæ, sive residentie personalis debito sunt addicti; descendit ad inferiora beneficia sic dicens.

2. „ Sed dubitatur an singula alia beneficia simplicia assiduam Beneficarii p[re]sentiâ jure postulent? Communis est inter Juris Canonici peritos sententia, omne beneficium, quamvis simplex, eam jure communi requirere. Sic Innocentius, Hostiensis, Joannes Andreas, Panormitanus, & alii. cap. ult. & cap. quia nonnulli, de Cler. non resid. Item Glossa in cap. quia nonnulli, cap. conquerente, cap. relatum eod. tit. quos omnes Auctores citat, & sequitur Joann. Selva de benef. par. 4. quæst. 2. & Rebuff. in loco præallegato (c). Nec dissentiant ab illis Angelus Rosella, Sylvester, Tabien. in iisdem quoque locis sup[er] productis. Navar. in Manuali cap. 25. num. 121. Idque colligunt ex iis locis, quos subiciam, ex cap. ult. cap. conquerente, cap. quia nonnulli de Cler. non resid. & cap. ult. de rescript. in sexto, ubi dicitur, beneficium pro-

Brach. de lib[er]t. Eccl. Tom. IV.

Y z

p[er]ter

(a) Mart. cap. 12. num. 11. Luc. cap. 20. num. 25.

(b) Anton. Baldassar. Compend. rit[er]et. delle Fir[me] spe. in Gus. Azor. f. 76.

(c) Jo. Azor. Instit. Mor. par. 2. lib. 2. cap. 5 fol. 494.

„pter officium dari, & ex cap. super inordinatâ, de præbend. ubi habetur, „pueros non esse idoneos ad beneficia, cum illis inservire non possint, videlicet per seipsos, nam per alium possent. Et quamvis quibusdam videatur id „apertè non colligi ex iis, quos attulimus juris canonici locis, nec ex aliis, „quos Glossa commendat: eo quod solum in iis canonibus habeatur, minis „quos in Ecclesiis constitui, ut in illis inserviant, & suum munus, & officium „exequantur, quod potest intelligi ita, ut vel per seipsos, vel per alios, in „sui locum successores, id faciant; Ego tamen magis cum jure communi puto „congruere, omne beneficium quodcumque illud sit, assiduam in Ecclesiâ „Beneficiarii præsentiam canonico jure deponere. Idem colligi videtur ex „cap. sanctorum dist. 70. cap. Clericos, dist. 71. cap. Eleutherius, dist. 91. cap. 1. „21. quæst. 1. Item in cap. quia nonnulli, de Cler. non resid. ex Concilio Lateranensi illud assertur. Cum igitur Ecclesia, vel ecclesiasticum ministerium „committi debeatur, talis ad hoc persona quærat, quæ residere in loco, & „curam ejus valeat per seipsum exercere. Sic ibi,

3. Descendit postea ad aliam quæstionem dicens. „Quærat aliquis, an „Præstimoniales portiones habeant onus annexum, ut qui eas habet, residere „jure cogatur? Quidam sentiunt, eos habere, quando quis ea habet jure, & „nomine, ac titulo beneficii. Id probant non aliâ ratione, nisi quia sunt beneficia ecclesiastica, & omne beneficium, etiam simplex, jure communi „tale onus secum affert. Menochius in tract. de arbit. Judic. lib. 2. Centur. 3. „cap. 102. num. 55. dicit, idem juris esse de his beneficiis, quod de ceteris beneficiis ecclesiasticis simplicibus. Meo iudicio, eo ipso, quod sunt beneficia „ecclesiastica, habent jure communi hujusmodi onus annexum; sed consuetudine in Hispaniâ, ubi sunt multa hujusmodi beneficia, receptum est, ut tales Beneficiarii abesse quæant à suis Ecclesiis, & nihilominus fructus acquirant: nec per alias inservire in Ecclesiis cogantur. Sic etiam usu, & consuetudine videtur receptum fuisse, ut Clerici alia simplicia beneficia, à Canoniciatibus, & portionibus distincta, habentes, à suis Ecclesiis licitè abesse „possint, dummodo tamen alias substituant, qui in ipsis inserviant. Non sine difficultate est, ut alibi per nos in hoc opere ponderatur, an verè de jure beneficia merè simplicia exigant residentiam, & num dentur jura, de illis præcisè loquentia. Sed in suppositione quod dentur, docet Azorius eadem nec obitare, quandoquidem generalis consuetudo in contrarium ipsamet jura penitus abrogavit. Inde ad aliam quæstionem descendit dicens.

4. „Quæres itidem; An potuerit hæc consuetudo introduci, & jus canonicum abrogari? Respondeo cum Gloss. communi, ut ait Mandos. in regulâ 1. Concell. quæst. 13. num. 8. omnium consensu recepta in cap. cum omnes de constit. & cap. dudum 2. de Elect. hanc consuetudinem licitè introduci potuisse, quia jus scriptum sive civile, sive canonicum, potest consuetudine, vel ex toto, vel ex parte aboleri. At Clerici simplicia beneficia obtinentes, jure tantum canonico, non naturali, vel divino in suis Ecclesiis commorari, & adesse coguntur, tametsi negari non possit, jure naturali eos debere ita suis Ecclesiis consulere, ut debito non careant ministerio, nec suis debitis ministeriis, & necessariis fraudentur, aut destituantur. Glossam sequuntur Hostiens. Joan. Andr. Anton. in cap. ex parte de concess. præben. Panormit. in cap. tunc de Cler. non resid. Profectò ingens est vis consuetudinis, quâ fieri licitum, „quod ratione constat esse prohibitum „suggerebat D. Gregorius (a). Eam esse, „jus quoddam moribus institutum „docbat D. Isidorus (b). Illam tandem tantâ existimatione colendam esse clamabat D. Augustinus, ut „sicut prævaricatores legum divinarum; ita contemptores consuetudinem ecclesiasticarum coercendi sint (c). Quis ergo in dubium valeat revocare, pro veritate loquendo, quod generalis consuetudo potuerit ritè, & rectè onus residentie

Bene-

(a) S. Gregor. lib. 2. in d. 1. 3. et 1. 1. 1. (b) S. Isidor. Etymol. lib. 10.

(c) S. August. epist. ad Cæsarium.

Beneficiariis merè simplicibus omninò subtrahere, & jura humana, si quæ unquam fuerunt contrarium decernentia, totalitèr abrogare?

5. Sequitur Azorius: „ At dicens: si generatim singuli Beneficarii jure, „ communi præsentem esse debent, cur Canones aliquandò dicunt, beneficia „ alia esse, quæ Beneficarii præsentiam assiduam requirant, alia non item? „ Quod si verum est, consequitur, ut tam non omnia beneficia jure communi „ deponant? Respondeo, cum canones, & decreta dicunt, nonnulla benefi- „ cia præsentiam Beneficarii non postere: id locum habere in multis beneficiis, „ non quod Clerici ea habentes jure communi in suis Ecclesiis adesse non de- „ beant, sed quod Beneficarii præsentiam talia beneficia non postulent statu- „ to, privilegio, vel consuetudine, vel jure speciali: ac proindè hæc sunt be- „ neficia, quæ Canones aliqui dicunt Beneficarii præsentiam non requirere „ usu videlicèt, ac consuetudine, speciali jure, vel statuto, vel privilegio, cõ- „ tera verò juris communis regulam retinent, ac servant, ità ut nullà consue- „ tudine Clerici ea habentes possint ab Ecclesiis abesse. „ Optimam est hæc res- „ ponsio: sed nihilominus vis argumenti satis patet, quod quamvis aliqua „ jura trahi possint ad oneranda cujuscumque speciei beneficia, etiam simplicia, „ debito residentie personalis; tamen ipsa jura non clarè loquuntur de beneficiis „ merè simplicibus. Et in hypothese etiam quod clarè de his paritèr loquerentur; „ opponi eis possunt alia jura Beneficarii præsentiam assiduam non requirentia. „ Factæque collatione inter utrimque sic opposita jura, resultat, quod rigoro- „ dici non potest, de jure communi beneficia merè simplicia onus involvere per- „ sonalis residentie, sed potius esse à tali debito immunia.

6. Deindè quærit Azorius: „ An consuetudine introduci queat, ut simpli- „ ces Beneficarii, qui nec sunt Canonici, nec Portionarii, absint à suis Ecclesiis, „ ut nec per se ipsos, nec per alios, in suum locum suppositos, inserviant? „ Archidiaconus in cap. Sacerdotibus, dist. 31. & Jo: Lignanus in cap. cum „ omnes, de constit. negant, talem consuetudinem, vim, & locum habere: „ quia esset oneri Ecclesiis? Respondeo, inter simplices Beneficarios pleros- „ que esse, qui consuetudine à suis Ecclesiis licitè absint: ità tamen, ut alios sibi „ sufficient ad inserviendum Ecclesiis; alios verò esse, qui licitè absint, nec „ ullos in sui locum substituunt: cujus generis Beneficarii sunt, qui in Hispa- „ niâ, præstimoniam, sive *prestimoniales* portiones obtinent, hi etenim ità licitè „ à suis Ecclesiis, etiam in perpetuum absint, ut nec etiam per alios in sui lo- „ cum subrogatos inserviant. Undè quidam in eâ sunt opinione, ut pueri „ hujusmodi præstimoniam, sive præstimoniales portiones, beneficia non esse: „ nam beneficium propter officium confertur: sed qui hæc habent beneficia, „ liberi sunt, & immunes ab omni onere, & ab omni alio munere, & officio, „ præterquam ab obligatione recitandi preces horarias, ità ut nullo jure co- „ gantur in Ecclesiis, sive per se, sive per alios inservire; ut propterea arbi- „ trentur, præstimoniam esse instituta tanquam portiones quasdam ex beneficiis „ ecclesiasticis detractas ad juvenes litterarum studio juvenandos. „ Vera, & to- „ talis ratio, cur Beneficarii merè simplices neque per se, neque per alium defer- „ vere debeant in loco beneficii, non est, quia illa non sint beneficia, sed quia be- „ neficia merè simplicia, ut sic, nullum exigunt servitium personale, præter offi- „ cii divini recitationem, quæ ubique fieri potest. Quod si aliqua ex his benefi- „ ciis onus ulterius habent alicujus operis, exercendi in loco beneficii, ut est mis- „ sas ibi celebrare, festum aliquod solemnizzare, eleemosynas dispensare, & si- „ milita; tunc Beneficarii non per se, sed per accidens, tenentur, si ipsi absint, „ aliquem alium substituere, qui talia opera exerceat: extrà quem casum substi- „ tutio hæc, quantum ratio beneficiorum merè simplicium de se poscit, necessaria „ non est.

7. Subdit proindè Azorius: „ Ego autem suprà suo loco dixi, probabile „ esse

esse, hæc præstimoniam talem originem habuisse. Sed quidquid sit de eorum initio, & institutione, modò dubitari non potest, esse verè, & propriè beneficia ecclesiastica: quoniam Ecclesia potuit efficere, ut ejusmodi præstimoniam, præstimoniale sive portiones essent beneficia, quamvis ab origine suâ non fuerint talia: aut si talia erant, certè erant ad Canonicos, & alios Beneficiarios superiores, subsidio aliquo sublevandos, & usu, & consuetudine introduci potuit, ut Clerici hujusmodi beneficia obtinentes, & licitè à suis Ecclesiis absint, & nullos sibi subrogent, qui in Ecclesiis inserviant. Nam etiam more, & usu in posterum introduci poterit, ut reliqui etiam Beneficarii simplices, præsertim Canonicis inferiores, à suis Ecclesiis absint, nec ullos sibi sufficiant, dummodò tamen Ecclesiæ aliis debitis ministris non careant, & Beneficiorum absentia non præbeat liberam otiosè vagandi facultatem: quod enim dicti Beneficarii per se, vel per alios debeant Ecclesiis inservire, partim est, ut dixi, juris naturalis, partim Canonici dumtaxat. Juris naturalis est, Ecclesiæ debitò sibi ministro, & necessariò non destitui, hoc est, cum indiget, eo non fraudari: sed canonici juris est, ut Beneficiarius quisque per se, vel per alium inserviat, etiam cum aliundè Ecclesiæ commodè inservitur. Sic Joannes Selva de beneficiis par. 4. quæst. 2. num. 2. & c. (a). Adèò clarè Azorius firmat immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie, ut sit superfluum hic quidquam ulteriùs de ipsius mente proponere.

8. Valerius Reginaldus egregius, & ipse Theologus Societatis Jesu, natione Burgundus, in suâ praxi fori poenitentialis, agit de obligatione residentie, qua Beneficarii adstringuntur, & pro certo ponit, quod omne beneficium, cui animarum cura commissa est (sive in foro interiori tantum, ut est parochia; sive in exteriori tantum, ut est Archidiaconatus, cum jurisdictione abique pastoralis curâ; sive in utroque foro simul, ut est Episcopatus, ea quodlibet aliud beneficium, cui jurisdictionis, & pastoralis cura insimul est adnexa) tenetur ad residentiam, per cap. ad hæc, & cap. ex cap. de præbend., & cap. quid nonnulli de Cler. non resid. & cap. licet de elect. in 6. & Concil. Trid. sess. 6. & 23. cap. 1. de reform. Idipsum statuit de beneficiis habentibus ecclesiasticam dignitatem, institutam ad conservandam, vel augendam ecclesiasticam disciplinam, ut est Præpositura, Decanatus, Præcentoria &c. ex dicto cap. ad hæc, & cap. ex parte vestra, cap. insèr quasor. cap. ex parte sua de Cler. non resid. Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. de refor. (b). Indèque gradatim descendendo ad Canoniciatus, horum quoque possessores ad personalem residentiam arctari docet, nixus citato capitulo 12. sess. 24. Conc. Trid. & cap. de cæterò: cap. tue: cap. cum dilectus: cap. cum ad hoc, de Cler. non resid. quod & habere locum ait in Assisus, aut Mansionariis, vel habentibus præbendam, sive portionem, aut aliud beneficium, canonicali inferius, ad servitium Ecclesiæ personale obligans, ex dicto capitulo cum ad hoc de Cler. non resid. Prout etiam locum habere asserit, in Vicariatu perpetuo Ecclesiæ parochialis: qui in substantiâ non est aliud, quàm beneficium parochiale, ac uti tale, onus exigit personalis residentie per cap. finale de offic. Vicarii (c).

9. Tandem ad beneficia merè simplicia perveniens, hæc, quæ subsequuntur, proponit. De cæteris autem beneficiis non est ita certum: nam etsi Doctores (quos satis magno numero Azorius &c. refert, & sequitur) communiter asserant omne beneficium jure communi residentiam requirere, quid ex cap. quid nonnulli cap. relatum, cap. conquirente de Cleric. non resid. cap. final. de rescript. in 6. beneficium datur propter officium, quod quidem requirit præsentiam persone in loco, quo ipsum debet exerceri; Nihilominus indè nihil amplius videtur colligi de necessitate, quam quod Beneficarii in Ecclesiis constituamur, ut servians officium in eis exercendo, non autem statui aperiè, quod debeant personaliter servire per se ipsos, sicut de parochis, ac aliis prius memoratis particulariter statuitur.

(a) Joann. Azor. lib. 1.
Mor. p. 2. l. c. 3. f. 179

(b) Reginald. lib. 30.
tract. 3. c. 15. n. 49.

(c) Reginald. lib. 30.
tract. 3. c. 15.

suntur. Quidquid autem sit de jure communi; constat apud omnes dari quædam beneficia simplicia ultra antememorata (ut Capellanias) quæ per consuetudinem receptam, nec tanquam illicitam reprobari solitant, libera sint à residentiâ personali (excepto quod interdum aliqui eorum, ex statuto speciali, vel fundatione illam requirant) non verò ab obligatione officium, quod eis annexum est præstandi, saltem per alium (a). Similia dicit inferius, quod beneficia simplicia non sunt incompatibilia inter se, quoniam licet omne beneficium requirat residentiam, tamen juri derogatum est per consuetudinem, cujus vi receptum est, ut in illis beneficiis serviantur per substitutos (b).

(a) Reginald. lib. 30. c. 5. n. 50. trac. 3.

(b) Reginald. lib. 30. trac. 3. c. 20. n. 194.

10. Simili modo Paulus Layman excellens Theologus Societatis Jesu, Natione Teutonicus, in sua Theologiâ Morali, de residentiâ tractans eorum, qui possident Ecclesiastica beneficia, ita proloquitur: „Residentia dicitur assidue commoratio in loco beneficii, causa servitii ecclesiastici personaliter præstandi. Ex quo collige cum Sylvestro Verb. residentia princip. si Clericus in loco sui beneficii commoretur quidem, sed officium nunquam præstet, verbi gratia Canonicus nunquam ad choram, ad Capitulum veniat, non esse censendum residere, quia frustranea est ejus residentia, quippe sine, & effectu suo destituta. Nihilominus rectè ait Navarrus lib. 3. cons. 13. de Cleric. non resid. &c. aliud esse residere: aliud interresse &c. Spectato communi jure, omnia beneficia ad residentiam obligant, sicut colligitur ex cap. conquerente, ubi Abbas n. 3. & toto sermè titulo, de Clericis non residentibus &c. Consuetudo tamen obtinuit, ut in simplicibus quibusdam beneficiis non resideatur. Imò præmonitione licet ex constitutione Pii V. vel Ecclesiæ alicujus consuetudine, annexam habeant obligationem officii Canonici privatim recitandi; quia tamen nullum aliud postulant, idè qui ea obtinent, neque per Vicarium Ecclesiæ deservire tenentur. Azor. to. 2. lib. 7. c. 3. qu. 2. Garcia p. 3. c. 2. n. 1.

11. De obedientibus verò in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis Dignitatibus, Canonicatus, Præbendas, decretum est in Trident. sess. 24. c. 12. ut non liceat eis &c. ultra tres menses ab Ecclesiis suis abesse &c. omnes verò divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia &c. Quæ tamen constitutio in multis Ecclesiis præsertim nostræ Germaniæ recepta non est. Nam alicubi tantum medio anno: alicubi tribus tantum mensibus residere coguntur. Imò tunc Ecclesiæ, in quibus Canonici, qui uno certo verb. grat. S. Michaelis die resident, & divinis interfunt, totius anni redditus lucrantur &c. Porro notandum est &c. duplicem esse necessitatem residentie. Una est ad præstandum servitium; expedit enim magis Ecclesiæ, ut beneficiarii officia, ad quæ ratione reddituum suorum obligantur, per se ipsos, & personaliter, non per Vicarios exequantur; Altera est solum ad fructus lucrandos. Nam in multis Ecclesiis Canonici, sive Capitulares residere simpliciter non tenentur, sed sub conditione, si fructus percipere velint: Interim verò licet non resideant, suffragium electionis, tam passivum, quam activum obtinent. Quod neque à ratione, neque à jure alienum esse testatur Innocentius in capit. ultim. de Cleric. non resid. (c). Hæc bina species residentie sub alijs terminis distinguitur à Doctoribus, quod alia sit residentia vera, & præcisè, nempe illa, quæ incumbit beneficiario propter onus, quod habet alicui Ecclesiæ personaliter deservendi. Alia sit residentia casualis, nempe illa, ad quam quis tenetur, non ratione oneris, quod habeat serviendi illi Ecclesiæ, sed solum ad effectum adipiscendi tales redditus solis præsentibus destinatos. Prima die se causat incompatibilitatem beneficiorum. Secunda verò non (d).

(c) Layman. lib. 4. trac. 2. cap. 6. n. 10. 1. fol. 15.

(d) Cord. de Luca Annotat. Concil. Trid. dist. 4. d. n. 13.

12. Successivè progreditur Paulus Layman ad pluralitatem beneficiorum, & post quædam præmissa, inter cætera sic effatur: „Assertio quinta: licet aliquis obtinere possit plura beneficia secularia compatibilia, si ita necesse sit

fit

„ sit ad necessariam vitæ sustentationem, quæ est communis sententia, & colligitur ex Trident. sess. 24. cap. 17. de reform. Compatibilia autem beneficia in diversis quidem Ecclesiis censentur ea, quæ vel nullam, vel non in composibilem residentiam exigunt &c. In eadem autem Ecclesiâ compatibilia beneficia dicuntur, quæ difformia sunt: verb. grat. Dignitas, & simplex Canonicatus, quæ proinde simul retineri possunt, nisi alicuius Ecclesiæ specialis constitutio, vel consuetudo repugnat &c. Probabile item est, quod docet Navarrus consil. 16. de Præbendis &c. communi jure concessum esse, ut duo altaria, quibus unus Capellanus satisfacere potest, eidem conferantur, quia difformia beneficia censeri debent, cum distincta onera, seu officia habeant: verbi gratia, ut in uno altari bis in hebdomadâ; in altero, aliis tribus, vel quatuor diebus sacrificetur: Saltē ubi consuetudo est ita conserendi, dubitari non potest, quin sit licita &c. Imò Navarrus consil. 22. de præbend. docet, vigore consuetudinis immemorialis, duas Capellanas, sub eodem tecto existentes, conferri posse ejusdem Ecclesiæ Thesaurario, vel aliud officium, dignitatem, aut personatum obtinenti &c. „ (a) . Pluralitas ista beneficiorum, uti multoties advertimus, omnino subsistere non potest, sine præsuppositâ certitudine, quod unum saltē ex illis pluribus beneficiis careat onere residentie, vel omnia. Istud autem unum, vel omnia, sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur, quæ non causant incompatibilitatem, ideòque plura ex illis possunt simul retineri, absque ullo onere residentie personalis.

13. Pergit postmodum Layman, & querit, quis possit in pluralitate beneficiorum dispensare: Quibusdamque alijs interpositis, quæ ad nos, vel nihil, vel parum pertinent; respondet: „ Dico secundo; si sint beneficia compatibilia, tunc duo, vel etiam plura (secundum quosdam) eidem conferri possunt sine ullâ dispensatione, quia jus, vel saltē consuetudo id permittit &c. „ (b) . Recolat Lector id, quod superius non semel locuti sumus, nimirum quod optimè ducitur argumentum à licitâ permissione plurium beneficiorum, merè simplicium ad eorum exemptionem ab onere residentie: quippe tota, vel saltē principalis ratio præfatæ permissionis à prædictâ immunitate dependet. Vnde non fit mirum Lectori, si à præfatâ pluralitate repetitis vicibus deducimus argumentum, quia per hanc viam optimè ad terminum nostri itineris pervenitur. Præterquàmquod, ut ritè dignosci possit, quænam sit Doctorum in aliquâ re sententia; oportet illam, ex eâ doctrinâ postulare, quam fusiis, & magis ex proposito pertractarunt. Magis autem ex proposito, & uberius Theologi Morales pertractarunt de pluralitate beneficiorum, quia hæc dudum fuit in controversiam posita: Parcius verò egerunt de exemptione beneficiorum merè simplicium à debito residentie, quia nullus hucusque ita desipuit, ut illam impugnavit. Imò Doctores hanc exemptionem pro re certâ, & inconcusâ habuerunt, ideòque non multum operis, & laboris ad eam probandam impenderunt.

14. Sequitur Layman, & proloquitur: „ Quæstio secunda: utrum consuetudine obtineri possit, ut plura beneficia, jure communi incompatibilia, fiant compatibilia, eidemque conferantur. Resp. & dico 1. Nullâ consuetudine introduci posse videtur, ut plures dignitates, vel personatus, vel officia ejusdem Ecclesiæ uni, eidemque conferantur. Itâ habetur in cap. 1. de consuetudine in 6. ubi talis consuetudo etiâ immemorialis, reprobat, quia per eam, ut Glossa ibidem ait, inducitur in Ecclesiam paucitas ministrorum, & diminutio cultus Divini, quod planè repugnat beneficiorum fundationi, seu institutioni. Quare eadem quoque ratio esse videtur de simplicibus Canonicatibus, sive Præbendis, quarum cum pluralitatem in eadem Ecclesiâ quam maximè canones detestantur &c. Dico 2. de pluralitate beneficiorum in diversis Ecclesiis incompatibilium, eo quod utrumque personalem residentiam

(a) Pasch. Lepman.
4. fr. 20 6. n. 7.

(b) Idem Lepman
loc. citat. 79 9.

» tiam requiret; Plerùmque distinguunt DD. hanc incompatibilitatem, sive
 » obligationem residendi in simplicibus, per consuetudinem tolli posse; non
 » item in beneficiis curatis, dignitatibus, ac personatibus, sicut docet Rebuffus
 » in prax. tit. de dispens. ad plur. benef. n. 66. &c. » (a). Contradistinguit hic
 Layman beneficia curata à non curatis, & non curata (ut sunt Canoniciatus, Man-
 sionarij, & alia beneficia choralia) vocat simplicia: quæ deinde contradistin-
 guuntur à merè simplicibus, quæ oecoonos habeat curæ animarum, neque cho-
 ro deservendi, neque aliud onus personalitèr obeundi.

(a) Leymas l. 4. tr. 2
c. 8. n. 10.

15. Tunc subiungit: „ Nihilominus Navar. cons. 21. de Cler. non resid.
 » juncto cons. 24. de præbend. affirmat per consuetudinem immemoriam
 » obtineri posse, ut beneficia etiã curata, personalem residentiam non re-
 » quirant, sed per idoneum Vicarium administrari possint. Nam quidquid pri-
 » vilegio, aut dispensatione Summi Pontificis iuduci potest, idem ex consue-
 » tudine immemoriali. At qui constat, tum ex cap. de multa, tum ex praxi,
 » quod Summus Pontifex iustà de causâ dispensare possit super residentia in
 » curatis, aut personatibus: ergo etiã consuetudine immemoriali id obti-
 » neri potest, modò ioterim provideatur, ut Ecclesiæ detrimentum non patian-
 » tur, sed nihilominus officium, & administratio præstetur saltè per Vica-
 » rios. Talisio quibusdam Ecclesiis, tum Cathedralibus, tum Collegiatis
 » adhuc viget consuetudo, ut personatus, verb. gr. præpositura, residentiam
 » non requirant &c. Consuetudo item passim in Germaniâ viget, ut beneficia cu-
 » rata conferantur Ecclesiis Cathedralium Canonicis, & Decanis: itaut ea
 » per Vicarium perpetuum administrantur, relicta ipsi competente susten-
 » tatione &c. Id vero si passim sine causâ iustâ, aut cum detrimento Ecclesiarum
 » fiat, nullâ consuetudine, excusari posse certum est, cum juri divio adversetur.
 » Sio vero causa subit &c. tunc non tam faciliè damnari potest collatio nixa
 » consuetudine immemoriali: quandoquidè inter iustas causas à residentia
 » excusantes, numerari etiã solet consuetudo rationabilis &c. (b).

(b) Mem Paul. Lay-
man loc. cit. n. 11.

16. Attendat benignus Lector quantâ firmitate Layman asserat, & beneficia
 merè simplicia exemptionem Beneficiario inferre à debito residentia; & plura
 ex eis posse ab uno Clerico insimul possideri, quia exemptionem ipsam præsefe-
 runt: Et demum vi consuetudinis posse abscindi onus residentia; non solum à
 beneficiis merè simplicibus, sed etiã à beneficiis alioquin residentialibus. Pro-
 fectò si consuetudo tantæ virtutis est, ut beneficia alioquin exempta, residentia;
 debito adstringat, ut alibi diximus: Etè contrâ tantæ virtutis est, ut beneficia
 etiã curata, & multò magis choralia, vel alio titulo residentialia possint à resi-
 dentia; laqueis extricare; nescimus videre, cur hanc immunitatem non valeat
 beneficiis merè simplicibus impertiri. Cum autè cunctorum Theologorum,
 ac etiam Canonistarum consensu, generalis omnium Nationum consuetudo ferat,
 quod beneficia præfata merè simplicia totalem habeant exemptionem ab onere
 residentia; negari certè sano intellectu non potest, quin Beneficarii merè
 simplices sint à servitii personalis, & residentia; onere exempti.

17. Eandem sententiam tenet eximius Theologus Societatis Jesu Thomas
 Sanchez Hispanus in suis Consiliis Moralibus, sive Opusculis, movens quæstio-
 nem, qualitè ratione beneficii ecclesiastici contrahat aliquis domicilium, ait
 enim hæc inter cætera: Si beneficium requirant residentiam, fortitèr Clericus
 ratione illius domicilium. Ratio, quia residentia, seu residendi necessitas, est, quæ
 facit fortitèr domicilium, ut notat Innocentius Felinus &c. Tertiò nota, quod licet
 de jure omne beneficium petat residentiam, at ex generali consuetudine beneficia
 simplicia eam non exigunt (excipe Canoniciatus, & portiones, ut tradit Felyn. d.
 cap. dilectus, al. 2. num. 1. Rebuff. prax. benef. tit. de dispens. de non resid. num. 8.
 unde in præsentia tantum illa, quæ ex consuetudine requirant residentiam, dicun-
 tur illam requirere &c. (c). Alio in loco proponit dubium: An jure humano

(c) Sanchez opus. Mo-
ral. l. 7. c. 1. dub. 1. n. 6.
fol. 297.

interdicta sit beneficiorum pluralitas, & in responsione pluribus adductis, hæc quoque opportunè probatur. Tertia sententia dicit, licitam esse absque dispensatione beneficiorum simplicium, non requirentium residentiam, pluralitatem: Secus verò de iis, quæ residentiam postulant. Ratio, quid quoddam priora beneficia consuetudo prævaluit contrà jus. Sic tenet Gloss. cap. gratia de rescript. in 6. vers. de jure. Innocentius, Soto, Corduba &c. Nota, beneficia simplicia in duplici esse differentiâ. Quædam requirunt residentiam, ut Canonici, portiones, juxta Trid. sess. 24. cap. 12. alia non requirunt residentiam, ut beneficia simplicia his inferiora: reliqua enim beneficia simplicia, servitium requirentia, quæ vocantur Servideros, quamvis jure dicantur exigere residentiam: consuetudo tamen in duntis contrà jus posuit, ut sufficiat servire congruè per idoneum substitutum (a).

(a) Sanchez. epist. moral. c. 5. d. 6. n. 4.

18. Successivè addit Sanchez: In Concilio Compostellano, habito Salmantica anno 1566. cum actum esset expedire, ut si qui habent hujusmodi beneficia simplicia, compellerentur ad residentiam, quid Tridentinum sess. 6. cap. 2. dicit, ut habentes quæcumque beneficia, requirentia residentiam, cogantur à Prælo residere; re utrinque controversâ, & collatâ cum doctissimis ejus Accademici viris, nil statutum est, sed relicta est antiqua consuetudo &c. Et quod hujusmodi beneficia simplicia ex generali consuetudine residentiam non requirant, docet Rebuff. in prax. benef. cap. de dispens. ad non residendum num. 8. Alexander Felinus (b). Itaque Sanchez, tam directè de residentia loquens, à Beneficiariis debitâ; quàm indirectè agens de pluralitate beneficiorum, impediende Beneficiarios ipsos, ne in suis beneficiis valeant residere; rutilantibus verbis edocet, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere actualis servitii, & personalis residentia debito immunes; sicque duplicato modo, & geminatâ ratione illius sensum habemus, doctrinæ, quam exponimus, efficaciter faventem. Undè pro eo, quod pertinet ad hunc Auctorem, nil clariùs haberi potest, firmans, totam seriem præfatorum Beneficiariorum merè simplicium esse à residentia personalis onere immunitem.

(b) Mem Sanchez. loc. cit. n. 5.

19. Concurrit in eandem sententiam Andreas Molfesius Clericus Regularis, in suo Promptuario triplicis Juris, Divini, Canonici, & Civilis, pro cuius impressione Collaterale Consilium Neapolitanum hoc ei texuit elogium, quod non minore Theologum in hac Summâ se præbeat, quàm eximium Jurisconsultum, in explanandis consuetudinibus hujus fidelissimæ Civitatis Neapolitanæ se exhibuerit, &c. Et nullam repugnantiam moralem, neque jurisdictionalem continere, &c. (c). Vi hujus elogii, atque in eo contentorum, Contradictores, ne reprobare videantur id, quod eorum Antenati tanto plausu probarunt, manus victas dare cogentur, quoties ex isto Auctore, illorum Concive, ac cuius doctrina egregiè explicat consuetudines Urbis Neapolitanæ, nullamque continet repugnantiam, neque jurisdictionalem, neque moralem, probabimus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentia. Molfesius, inquam, de residentia Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia pertractans, ita suam sententiam exponit, ut nedum sentiat Beneficiarios merè simplices immunes à residentia debito esse, vi consuetudinis ita ferentis, sed etiam posse plura hujusce generis beneficia insimul à uno, & eodem Clerico retineri, quia Beneficarii eorum possessores sunt à dictâ servitutis onere exempti.

(c) Vide in princ. p. primæ summæ Molfesii.

20. En Molfesii verba: Quarta responsio est Innocentii, & aliorum plurium, quos probant Azor. d. lib. 7. cap. 3. toto. Garcia d. par. 3. cap. 2. num. 3. & sequ. ubi varias decisiones, & declarationes Sac. Congregationis citat, & innuere DD. Plura etiam notat Vasquez cap. 4. de benef. 2. art. 2. num. 175. cum seq. Nunc Episcopus potest cogere obtinentes beneficia simplicia ad personalem residentiam, quid ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine non tenentur ad aliud, quàm ad Divinum Officiû recitandum, & hoc declaravit Sacra Congregatio pluribus, ut refert Garcia dicto cap. 2. num. 8. & seq. Et licet possit consuetudine contrariâ, vel jure speciali introduci, ut Beneficarii simplices teneantur ad residentiam, & cum

dicto

dicto onere Beneficarii accipiant beneficium, ut post Felym. in cap. dilectus lo. 2. num. 1. de re script. Graff. & Zerola notat Garcia d. cap. 2. num. 11. & seq. ubi se pluries decum refert; Nihilominus dicenti adesse hanc obligationem residentiam, incumbit onus probandi, & ita bis decum refert Garcia d. cap. 2. num. 5. & 6. Et ibi: non esse opus probare, quod Capellania obtenta, narrata in gratia, non requiratur residentiam; cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non postulent: & similia verba refert num. 6. in alia decisione (a). In primis ergo consuetudo pravalet, ad immunitatem istam fundandam, & ulterius recentiora jura in sententia hujus Auctoris, aliorumque, quos ipse refert, & sequitur eidem immunitati præbent efficax fundamentum.

(a) Molfes. l. un. p. 1. r. 2. de benef. cap. 11. n. 18. p. 19.

21. Quæsierat præcedenter Molfesius, an beneficia simplicia sint incompatibilia, & responderat negativè, siquidem beneficia simplicia ex se non sunt incompatibilia, quia potest unus habere plura beneficia simplicia, quæ non requirunt residentiam. Et hoc passim Romani Pontifices observant, citum post Concilium Tridentinum. Ita Navarrus in Summa cap. 25. num. 129. Hojeda, Parisius, Garcia, Reginaldus &c. (b). Itaque Molfesius duo docet, nimirum & beneficia simplicia non exigere debitum residentie personalis: & plura ex eis ab uno, atque eodem Clerico posse licitè possideri, quia neutrum ex ipsis residentie debito adstringitur: imò & idem verum esse, ait, si alterutrum ex beneficiis sit simplex, hoc enim quia debito residentie caret cum beneficio curato, vel choralis, aut alias residentialis, potest licitè retineri (c). Binis ergo modis Molfesius pro exemptione Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie perorat. Et cum ejus doctrina, teste Collaterali Consilio Neapolitano, eximia sit in explicandis consuetudinibus illius Civitatis, nullamque repugnantiam contineat, neque moralem, neque jurisdictionalem; quid in oppositum dicunt, contentundumve Contradictores?

(b) Molfes. in sum. p. 2. r. 2. de benef. cap. 11. num. 13.

(c) Idem Molfes. loc. cit. n. 36.

22. Nè volumen crescat in immensum, cunctos Moralistas cum eorum scriptis hic referendo, allegabimus postremo loco doctrinam *Martini Bonacina* Mediolanensis celeberrimi Theologi, quem inter cæteros laudat Antonius Baldassarius (d). Nam quærens, an Beneficarii simplices ad residentiam teneantur, hoc dat responsum: *Respondeo habentes beneficia simplicia, quæ nullam obligationem habent, præter onus recitandi privatim Divinum Officium, non teneri in loco beneficii residere. Ratio est, quia ubique possunt beneficii sui onera persolvere, Divinum Officium privatim recitando. Tam quia nullo jure, vel sufficienti ratione probari potest, hujusmodi Beneficarios ad residentiam obligari. Tam quia communi fidelium consuetudine receptum est, ut hujusmodi Beneficarii nullum sibi conscientie scrupulum circa residentiam faciant. Tam quia sic declaravit Sacra Cardinalium Congregatio, sicque sæpius Rota Romana decidit Et. Iam nequè Episcopum posse hujusmodi Beneficariis residentiam præcipere, declaravit Sacra Congregatio, nisi obstes consuetudo (e). Subsequenter idem Auctor secundo colligit: Capellanum, cui ex fundatione Capellania simpliciter impositum est onus celebrandi, non peccare graviter, non residendo in loco Capellania, sed posse alibi manere, & satisfacere celebrando per alium, etiam si in fundatione dicatur, ut certis missis in hebdomada celebret Et. scilicet dicendum est, si in fundatione caveatur, ut per id ipsum celebret: tunc enim Capellanus non potest per alium celebrare, sed per se ipsum, consequenter in loco beneficii residere tenetur, ut satisfaciatur oneri sui beneficii (f). Idem docuerat paulò antè generalitèr de cunctis beneficiis simplicibus, quod Beneficarium ad residentiam debitum non adstringunt, dicens, habentes præstimoniam, aliaque simplicia beneficia, non teneri in loco beneficii residere (g). Non soli ergo generali consuetudini, quæ de se aliquam magnam esset ratio, sed aliis quoque tribus rationibus refert Bonacina immunitatem Beneficiorum merè simplicium à debito residentie.*

(d) Ant. Baldassari. Compend. libr. 2. de vita &c. in Martino Bonacina f. 156.

(e) Bonacina. tom. 1. ad fin. de oner. et oblig. benef. disp. 1. p. 1. p. 1. num. 117. p. 118.

(f) Idem Bonacina. loc. cit. n. 13.

(g) Martin. Bonacina. ubi supra disp. 1. p. 1. p. 1. num. 12.

23. Nè displiceat alterius adhuc prædocti Auctoris allegare sententiam, *Brasch. de lib. Eccl. Tom. IV.*

Z 2

nimi

nimirum *Vincenzii Filliucci Senensis*, qui in suis quaestionibus moralibus, dubium proponit de residentia in Beneficariis requisita, & respondet hoc modo: in omnibus Beneficariis etiam simplicibus, jure communi exigitur residentia: probant id. DD. communiter ex multis capitibus, ut videri potest apud *Innocent. Hostiensium*, *Joannem Andre.* & *Abbasem cap. quid nonnulli de Cleric. non resid.* & cap. fin. de refer. in 6. ubi dicitur omne beneficium dari propter officium. Idem *Azor. lib. 7. cap. 3. qu. 1. Garc. 3. p. cap. 2. num. 1.* Ratio ea erat, quia omne beneficium habebat annexum aliquod ministerium, & servitium Ecclesiae, quod exerceri debebat in propria persona, unde requirebatur residentia. Excipiuntur à multis praesimonia; quia eorum institutio non fuit ad servitium faciendum in Ecclesia, sed ad alia, ut diximas. Aliquibus tamen placet, ut *Azor. hoc cit. vers.* queres etiam haec, quatenus beneficia requirere eandem residentiam ob rationem dictam; sed etiam si ea excipiantur, nupotè recentia beneficia, olim enim non erant, ut cum de praesimonia manet regala a universali vera, omnia beneficia, etiam simplicia, quae servitium habens adjunctum, ut omnia antiquiora, requisivisse residentiam. Dini jure communi, quia de consuetudine jam introducta, iam praesimonia, quidam beneficia simplicia in Ecclesiis non Collegiatis, non habens adnexam hanc obligationem, ut ex responsionibus Sacrae Congregationis, & multis DD. docet *Garcia cap. 2. à num. 4.* potuit autem id introduci contra jus commune, quia jure tantum positivo canonico, id erat praecipuum: & alioquin jure naturali semper tenentur suis Ecclesiis consulere, ne debito ministerio laudantur, sed per alios id numeris exerceant (a). Loquitur hic Auctor sub illo supposito generali, quod etiam beneficia simplicia deponant onus residentiae: cum tamen istud suppositum ex relatis nullatenus subsistere videatur. Sed quatenus etiam subsisteret; jam satis est, quod consuetudo, quae potest injungere beneficiis, alioquin exemptis à residentiae onere, debitum requirere; hoc ipsum viceversa tollere valeat à beneficiis merè simplicibus, in hypothesi, quod haec alioquin residentiae debitum praesumerent.

24. Habemus ergo hic Doctores primae notae, Sacrae Theologiae moralis Professores, Lusitanos, Burgundos, Germanos, Hispanos, Neapolitanos, Mediolanenses, Etruscos (& ex aliis quoque Nationibus haberemus, si fas esset omnes, de hac re tractantes, huic operi inferere) qui uno ore, uno eloquio, unam sententiam tenent, fatentur, insinuant, libros esse Beneficarios merè simplices ab onere residentiae; taliter ut oppositum sentire, non sit sapere, sed desipere, atque adversus consonam omnium Moralistarum doctrinam improvidè commere; nec veritatem ignotam inquirere, sed cognitam declinare; eo pruritu, quo aguntur nonnulli, quasi ad discordiam nati, qui tunc optime differuisse se putant, cum contra Doctores dixerint: Nec idem verum invenisse videntur, quam concertationibus, rixisque totis charitas implere (b). Haec de Theologis, tum Scholasticis, tum Moralibus immunitatem Beneficiorum merè simplicium à residentiae personalis debito statuentium dixisse sit satis. Nè autem ratio ab auctoritate petita in praesidium ipsius immunitatis, ad solos Theologos sit restricta, in sequenti capitulo sensum Jurisconsultorum quoque, siue Canonistarum, opportunè ducimus requirendum, nè ulla species Doctorum sit, quae causae nostrae suum calculum non exhibeat.

25. Tum autem à ratione, tum ab auctoritate, multiplicibus motivis, intentum causae nostrae munimus, quia censemus Contradictores, illorumve Auctores, tam rationi, quam auctoritati velle deferre, prout doctum quemque, honoratum, ac rationabilem virum se gerere oportet, Turcarum etenim, & Barbarorum est velle prepotenter agere quidquid libet, siue adsit, siue non adsit ratio sic agendi. At Christianorum, & praecipue Catholicorum est operari, non quod libet, sed quod licet, atque intentionem, actusque suos, de ratione metiri, iustitià inter illos prevalente, non vi. Quod si aliquis ex iisdem aliena jura

(a) Filius. tom. 1.
tr. 41. de benef. c. 4. qu.
6. n. 15 f. 4.

(b) Pinus. Cour-
ten. Theol. mor. in
cond. tom. 1. differ. pre-
ambula. c. 1. speculati. 1.
fel. 6.

invadere, aliorum res rapere, Ecclesias & rebus, & juriis propriis denudare, justitiâ conculcatâ, nitatur; hic inter latrones quidem computabitur, Deo, & hominibus odiosus, abominabilis, & despectus, non verò inter homines civiliter viventes, honorem proferentes, & nobilitatis lumine præfulgentes. Itaque ratione utendum est, non præpotentiâ, & uti; alioquin actum erit de rebus humanis. Cum ergo Contradictores profiteantur se intendere, quod beneficium merè simplicium oneri residentiæ personalis debeant esse subiecta, non quia ita ipsi velint; sed quia sic justitia deponat; nostrum est in præsentî opere moriva quæque possumus aggregare, tum à ratione, tum ab auctoritate susceptâ, quibus innotescat, quod justitia onus præfatum excutit, non deponit: & exemptionem Beneficiorum merè simplicium à residentiæ debito non diruit, sed tuetur. Igitur post auditos Theologos, tum Scholasticos, tum Morales, sèpèfatè immunitati faventes, operè pretium est hic quoque Canonistas audire, in idipsum æquis vocibus consonantes.

C A P U T XX.

In quo congeritur allegationes plurium CANONISTARUM, faventes Immunitati Beneficiorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentiæ.

S U M M A R I U M.

- 1 *Disciplina Sacrorum Canonum est subalternata Sacre Theologiæ. In materiâ Beneficiali standum est dispositionibus Juris Canonici.*
- 2 *Sensus Augustini Barbozæ est, quod Beneficarii simplices ad solum officium recitandam teneantur. Née Bulla S. Pii V. de residendo eos comprehendit.*
- 3 *De generali consuetudine beneficia simplicia residentiæ non deponunt: Et in dubio beneficium præsumitur simplex.*
- 4 *Plures Decisiones pro antedictâ exemptione prodierunt. Beneficarii simplices ad residentiæ compellendi non sunt; nec eorum beneficiis novum onus addendum.*
- 5 *Ex Jacobo Pignatello, Beneficarii simplices à residentiæ sunt immunes, Et possunt suis muneribus per alium fungi, nisi aliud obstat.*
- 6 *Possidentes beneficia simplicia non sunt cogendi ad ullum ministerium personale, aliudve insolitum onus, cum satis sit, si recitent Officium Divinum.*
- 7 *Sunt qui optarent gravia onera Clero imponere, cujus tamen onus non à quantitate præsentium, sed à naturâ beneficii debet regulari.*
- 8 *Non est leve onus sola officii recitatio, cum Beneficiarius alia quoque habeat onera. Bajulorum stipendia mensurantur à labore, non Clericorum.*
- 9 *Jura ecclesiastica decernunt Clericis sublimibus plures præsentis conferri, & cum eis super pluralitate beneficiorum dispensari.*
- 10 *Ex Joanne Aloysio Riccio, habetur, & theoretica, & praxis exemptionis Beneficiorum simplicium à residentiæ in Regno Neapolit.*

- 11 Beneficia simplicia non exigunt residentiam; nec opus est id probare. Illa possidentet, solum ad officium recitandum tenentur.
- 12 Opinio Camilli Borelli est eadem cum aliis de immunitate, quæ præditi sunt Beneficarii merè simplices à debito residentia.
- 13 Nicolaus Garcia probat Beneficarios merè simplices ad residentiam non teneri, necesse iustificandam illorum immunitatem à tali onere.
- 14 Idipsum probat decretis Sacre Congregationis. Nde S. Pius V. in Bullâ de residentia eos comprehendis.
- 15 Nihil innovandum in beneficiis simplicibus. Nde Synodus Provincialis potest eorum statum immutare, nec Episcopus eis novum onus addere.
- 16 Quid sentias hæc ipsa de re Prosper Fagnanus? Beneficia simplicia non exigunt residentiam de generali consuetudine in jure approbatâ.
- 17 Etiam ob Sacerdotum penuriam, & in Collegiatis ruralibus, Beneficarii simplices ad residentiam arctari non possunt.
- 18 In beneficiis simplicibus non est electa industria persona: idè Beneficarii non tenentur residere, & onera possunt adimplere per alium.
- 19 S. Carolus Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Asculano, permissum non fuit onus novum Beneficariis imponere merè simplicibus.
- 20 Magni momenti est Prosperi Fagnani auctoritas propter diutinam experientiam, quam habuit in rebus, beneficia ista respicientibus.
- 21 Rota, & Doctores opinionem Lapi de Castiglione sequuntur, qui exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie suæ.
- 22 Si testator mandavit in Ecclesiâ celebrari missas, id facere potest Beneficarius per alium. Clericus major quatuordecim annis consequi potest beneficium simplex.
- 23 Scitis est, quod qui habet beneficium simplex, illi deferat per Vicarium, nisi aliud ex lege particulari sit cautum.
- 24 Ponit Lapis casum de Presbytero habente simul parochiale beneficium, & Capellam: queritque, an utramque prebendam retinere valeat.
- 25 Causa cur unus non valeat simul duo beneficia residentialia retinere, est, quid non possit in utroque personaliter permanere.
- 26 Clericus de jure potest retinere plura beneficia compaibilia. Tenens beneficium residuale, si accipias aliud simile, vacat primum.
- 27 Beneficium simplex non requirit residentiam, sed sufficit ejus onera exercere per alium. Capellani in Cathedrali non est pars corporis Capituli.
- 28 Non prohibetur qui habet beneficium curatum, & simplex, quid simpliciter possit per alium diservire. Duos Canonicatus non potest quis retinere.
- 29 Permissum est Clerico plura beneficia simplicia in titulum obtinere, quæ pluralitas excludit debitum residentie personalis.
- 30 Exemptio Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie omnibus numeris est probata, tam ratione, tam auctoritate.

U^{TM} AD MODUM Sacrorum Canonum disciplina est Sacre Theologie subalternata (a); sic & Canonistarum doctrina subalternationem aliquam dicit Theologorum. Ideo cum in precedentibus Capitulis auctoritates rûm Scholasticorum, rûm Moralium Theologorum aggregaverimus, faventes exemptioni Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie; bonum hic

(a) *Fuguen. in c. cum venisset 22. de iudic. n. 101. 12.*

(b) *Card. de Luca in ord. dic. 1. num. 6. de cons. dic. 1. 16. n. 1. de iur. iudic. dic. 1. 16. n. 1.*
(c) *De Luca de benef. dic. 1. 16. n. 12.*

erit auctoritatibus Canonistarum coacervandis incumbere, ut concurrentibus in unum votis Canonistarum, atque Theologorum, pateat, nullum deesse fulcrum exemptioni prefatæ, quæ alioquin pluribus aliis fundamentis superabundantè innititur: Accedit, quod ex Contradictoribus, aliqui, ut audivimus, forensi professioni operam navant, & quia in materiis forensibus plus facili deferretur Canonistis, quam aliarum scientiarum Professoribus (b); idcirco gratum, futurum illis esse putamus à Canonistis audire, quod ipsi aggressi sunt impugnare. Insupèr, quia materia beneficiorum regulari debet præcipuè juxta dispositiones Juris Canonici (c); quid potest hic opportuniùs agi, quàm post superius productos Canones, ad rem facientes, nunc quoque sensus Canonistarum asferre, atque Contradictoribus seriò perpendendos sub oculis exhibere?

2. Itaque *Augustinus Barbosa* celeberrimus Canonista, Episcopus Ugentinus, in Regno Neapolitano, pluriùs de materiâ, quam ventilamus, tractatum habuit, & semper immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentia onere tuitus est. In suo tractatu etenim de officio, & potestate Episcopi, residentie materiam tractans, ait: *Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere; cum ex antiquissimâ Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur*. Ità decisum refert *Nicolaus Garcia &c. Armendar &c. Alzedo &c.* Tenentur verò ad inferviendum illis per alios, qui approbati sint ab Ordinariis, cum mens non fuerit Pii V. in Bullâ de residendo, editâ 8. Julii 1569. incipien. *Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere &c.* Nihil tamen innovandum in hujusmodi beneficiis, quæ etiam Clericatus nuncupantur in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium, nec per se, nec per substitutos præsumendo, ut possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos infervire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquod istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati, satis esse, si dicant bonas canonicas. Decisum refert *Garcia, Armendar &c.* (d).

(d) *Barbos. de off. Ep. potest. Episc. p. 1. alleg. 53. n. 1. f. 102.*

3. Et antea dudum sub testificatione Aloyfii Riccii celeberrimi Canonistæ Neapolitani scripserat, ampliando sermonem ad Clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere in Diocesi, ubi illud habet, sed poterit ire quovellit, & ita dicit in Rotâ decisum in unâ Nullius beneficii 23. Maii 1604. coram Ill. Dom. Ludovico nunc S. D. N. Gregorio XV. inter ejus impressas decis. 175. (e). Et in suis Collectaneis super Jus Canonicum, postquam de mente plurium Doctorum, quos recenset, firmavit, quod beneficia, etiam merè simplicia, de jure postulent residentiam; adjungit: *Ex generali tamen consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt, ut testantur Flaminius, Gonzalez &c. Rotâ in Calaguritana Beneficii, de Arnedo 22. Januarii 1622. coram Alerlino, & in Alexandrina Beneficii 18. Aprilis 1625. coram eodem. Et in dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex. Gonzalez, Garcia, Tufus &c. Rotâ in Ripana Beneficii 27. Junii 1612. coram Alerlino, & in Alexandrina Beneficii 18. Aprilis coram eodem. Et in Beneventana Beneficiorum 9. Maii 1625. coram Pirovano: observantes hujusmodi qualitatem (quod beneficium sit simplex) narratam in gratiâ, non esse iustificandam, Et contrarium asserenti incumbere onus probandi* (f).

(e) *Barbos. de off. Ep. potest. Episc. p. 2. alleg. 11. n. 6.*

(f) *Barbos. in c. quia nonnulli 3. de Cler. non resid. num. 3. l. 3. tit. 4. fol. 39.*

4. Qui pariter *Barbosa* in Summâ Apostolicarum Decisionum pluriùs idipsum repetit, multa congregans decreta Sacrarum Congregationum, id statuenda,

tia,

(a) *lib. Barboſſum.*
Apoſt. deſcript. ecclieſ. 63.
64. 112. 129.

(b) *Iſteſmet Barboſſum.*
Collec. in Conc. Triad.
ſeſ. 6. c. 2. de reſ. n. 3.

(c) *Mem. loc. cit. ſeſ.*
6. de reſ. c. 5. n. 19.

(d) *Barboſſum in Conc.*
Triad. ſeſ. 25. de reſ. c. 5.
n. 7. d. 1.

(e) *Jacob. Pignatell.*
ſeſ. 7. de reſ. c. 4. n. 10.
ſeſ. 7.

(f) *Pignatell. tom. 20.*
Conſult. 117. c. 6. ſ. 179.

tia, & ſuperius per nos relata, cum variis quoque Doctores in eandem ſententiam convenientibus (a). Et in Collectaneis ad Concilium Tridentinum ait: *Beneficia ſimplicia obtinentem non poſſe Episcopum cogere perſonale aliquod ſervitium impendere, cum ex antiquiſſima totius Eccleſie conſuetudine non teneatur, reſert decifum Piaſce. in prax. Episcoporum par. 2. cap. 3. num. 32. (b). Et in eodem tractatu inferius aſſeverat: Non poſſe ab Episcopo beneficii ſimplicibus novum onus imponi, aſſerit Aldan. in comp. Canon. reſol. tit. 26. num. 17. aſſertans, ita decifum ſub die 2. Julii 1597. (c). Et in eodem loco paulo ante firmaverat: Beneficiati non ſunt cogendi ad ſuſtinenda onera, que in fundatione, vel inſtitutione, aut ſtatutis non reperiuntur, vel ad que ex antiquiſſima conſuetudine non ſententur, prout reſert decifum in una Cremonenſ. Aldan. in Comp. Canon. reſol. lib. 2. tit. 25. num. 16. Capellania inſtituta de teſtatore cum his verbis, ut Beneficiatus ipſius Capelle omni die, ſeu ſaltem quinquies in hebdomada celebrare teneatur, Et ſi negligens fuerit, ipſe Beneficiatus incurrat penam ſolidorum duorum, non tenetur requirere perſonalem reſidentiam, nec exigit, ut perſonaliter miſſam dicat, ut aſſertatur decifum Nicol. Garcia in addis. ad par. 7. cap. 1. num. 87. (d). En quomodo, & quoties, ac quantis cum auctoritatibus Barboſa & proficitur, & docet, & decifum eſſe recenſet, Beneficiarios merè ſimplices eſſe à reſidentia debito exemptos. Quà ſanè doctrià idem Auctor non ſuam nudè opinionem proſert, ſed eam, & auctoritatibus aliorum Canonistarum coherere offendit, & rationibus quoque idipſum ſuadentibus eſſe innixam.*

5. Eandem ſententiam tenet Jacobus Pignatellus à Cryptaleis in Salentinis Regni Neapolitani, modernus Scriptor, & Canonista, qui de reſidentià Beneficiarios ſermone inſtituto, ita ſuum aperit ſenſum: *Eſt omnia beneficia, etiam ſimplicia de jure reſidentiam requirant, cap. quid nonnulli de Cler. non reſid. c. 6. cap. præterea de præb. tamèn generali conſuetudine illam non exigunt, ut per Lap. alleg. 36. & nos alibi. Et in eis, ſicut in altaribus poſſet quis per alium deſervire præ Miſſis, & alius Divinis Officiis, ſalced. in cap. ſuper inordinata de præb. Lap. alleg. 5. num. 8. alleg. 35. num. 2. & alleg. 116. nu. 2. Niſi in fundatione expreſſè electa ſit induſtria perſone, ut per eundem Lap. ibidem. Et quod hic dicitur de conſuetudine, ad ea beneficia referri poſſet, que licet de ſui natura reſidentiam non requirant, nihilominus conſuetudine induſtam eſt, ut requirant, juxta Gloſ. in cap. Cum ſatis, V. conſuetudinis, de off. Archid. Quando autem ex qualitate beneficii propter conditionem in fundatione appoſitam, vel de jure, aut conſuetudine, vel ſtatuto teneatur quis reſidere, vide tradita per Lapum dict. allegat. 116. (e).*

6. Et alibi in ipſamet ſubjectà materià ſic effatur: *Nihil innovandum in beneficii ſimplicibus, que Clericatus nonnunquam conſueverunt nuncupari, quorum fruſtibus poſſeſſores gaudent, nullam ſerviſium per ſe ipſos, neque per ſubſtitutos præſtando eis Eccleſiis, in quibus dicti Clericatus exiſtunt, ut nequeant cogi, vel per ſe ipſos, vel per ſubſtitutos in habitu Clericali, quod illis Eccleſiis inferoſiam, licet cap. 3. ſeſſ. 21. de reformat. præ certo habeatur, omnia beneficia ad cultum Divinum, atque Eccleſiaſtica munia obeunda inſtituta eſſe, juxta capit. ult. de reſcript. in 6. Si jam pridem poſſeſſores talium beneficiorum non ſunt coacti ad aliquid iſtorum, nec appareat quid certum, ad quod obligati ſint, cum etiam his noſtris temporibus ſatis erit, ſi dicant horum canonicas: Unde ſi beneficia iſta non requirunt reſidentiam, non debent cogi per ſubſtitutum exemplo illius Canonici, qui ſtudioſorum cauſa non reſidet, nec etiam ſentetur per ſubſtitutum inferoſire, ut per Doctores in cap. licet de præbend. (f). En ſenſus Pignatelli ad eò rutilans, & coruſcum, ut nihil eo clarius in præſenti materià valeat reperiri.*

7. Porro ſunt aliqui, quibus placeret, ſi poſſent, onerare Clericos ponderibus graviſſimis, velut equos, & mulos, quibus non eſt intellectus: Et pro ratione redditum, quos percipiunt ex beneficiis, optarent illis ſarcinam gravio-

rem,

rem, vel leviozem imponere, miffarum, refidentię personalis, chori, officii divini, affiduitatis, in Ecclefiis, ubi erecta funt beneficia, & fi quid aliud excogitabile eft, laboris, fatigationis oneris, & obfequii: buccifque tumentibus effutiant, paruum, & exile onus eſſe Beneficiario merē ſimplici, fructus interdū diſtiſſimos percipienti, ſolūm divinum officium recitare. Oh ſtupidi, & inſenſati, atque in Clerum nimia forſe invidia, vel animoſitate commoti: Numquid exiguum onus eſt ſe Deo ad quotidianas horas devotē recitandas obligare ſub pænā æternę maledictionis? Numquid eſt onuſtenue ſe libertate nudare agendi multa, quę laicis permittuntur, Clericis verō ſunt ſecundum canones interdicta? Numquid eſt parum, ſe perpetuę caſtitaſis vinculis coercere, quā nulli laicorum Apoſtolus voluit ponere ſub præcepto? Debitum erogandi in pios uſus quidquid congruę ſuperest ſuſtentationi, puſillanē inter onera computatur (a)? Profecto ubi nām, quando, quo Auctore ſtatutum eſt in Eccleſiā, quod preſinita, vel taxata debeat eſſe merces, & menſura ſervitiū Eccleſię præſtandi, plūs, vel minūs, juxta majoritatem, vel minoritatem redditus beneficii? Nulla ſanē eſt merces, nullataxa, nulla menſura proventus, quā regulanda ſit majoritas, vel minoritas ſervitiū Eccleſię præſtandi, à quantitate reddituum: adeo ut ſicuti tam tenetur ad refidentiam, & perſonale, ac jure miniſterium Beneficiarius refidentialis, cujus beneficium fruſtificat mille aureos, quam ille, qui præbendam refidentialem retinet, non niſi triginta, vel minus etiā redentem (b): tam Archiepiſcopus Toletanus in Hiſpaniā diſtiſſimus, quā Epicoſopus Minorienſis in Campaniā pauperrimus, quā utrobique onus refidentię, ac ſervitiū non à proventu dependet, ſed à naturā, & conditione beneficii, quod parochiale eſt, vel Epicoſopale, vel Canoniale, aut Chorale; itā eſt tam exemptus ab onere refidentię Beneficiarius ſimplex, cujus Capella, vel Abbatia, ſivē Præbenda fruſtificat mille aureos, quam ille, cujus beneficium non pervenit ad mille obolos, quā equalis eſt natura, atque conditio utriuſque beneficii quoad rationem refidentię. Diverſitas poſtmodum inter pinguiores, & tenuiores Beneficiarios, aliorum quam à refidentię onere venit repetenda, & repetetur ab eo, qui peregrē proficiſcens, vocavit ſervos ſuos, & tradidit illis bona ſua: *Ee uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii verò unum, unicuique ſecundum propriam virtutem* (c). Super quo textu egregiē, ſuo more, Sanctiſſimus Pontifex Gregorius monuit cunctos, & præſertim Beneficiarios cavere, nē qui plūs ceteris in hoc mundo accepiſſe aliquid cernitur, ab auctore mundi gravius inde iudicetur (d).

(a) Vide infr. cap. 15. n. 9. 10. 11.

(b) Reginald. lib. 10. ff. 3. c. 5. n. 11. Fagnan. in cap. conſequenti. n. 2. (c) 16. de Cler. non reſid. l. 3.

(c) Matth. c. 25. n. 11.

(d) S. Greg. homil. 9. in Euangel.

8. Hinc non leve onus videatur ſola Divini Officii recitatio in Beneficiario, optimum beneficium ſimplex poſſidente, quā totum illius pondus in ſolā ipſā pſalmodiā ſacrę exhibitione non conſiſtit, cum alia plura ſuperiūs recenſita onera ſecum habeat. Præterquā quod ſtipendia Clericorum non menſuranda ſunt à corporali labore, ſed à merito, à doctrinā, à munere, à dignitate, quā excellent, & ab aliis huiſce generis cauſis, & motivis, per Sacros Canones approbatis. Merces ruricularum, agaſonum, & artiſicum inferiorum, eſt illa, quę à quantitate laboris, atque corporalis operis definitur, At Clericorum, Nobilium, Equitum, Judicum, Ducum, & Artiſicum etiā altioris notę merces ſub aliā methodo regulatur. Videmus Pictōres, Sculptores, & his ſimiles intrā breve tempus opus aliquod ſuę artis complere, ac centum, bis centum, & interdū nullos aureos in pretium poſtulare. Videmus urbium, & provinciarum Judices, ac Rectores, arcium, & militiæ Præfectos, Moderatores Cathedralium Doctōralium in publicis Academiis, & alios, miniſteriis publicis applicatos, paucis interdū anni diebus, pauciſſimis diebus horis, lectioni, exercitiis militariis, vel politicis, curę ſibi iniunctę, incumbere, & tamē ſtipendia luculentiffima percipere. Ut quid ergo mercedem Clericorum, ad redditus exiguos coarctabimus? Clericorum, qui majores

(2) Cap. 1. in fin.
dist. 17. cap. quis du-
bitat dist. 96. ige.
Beatus. dist. 4. 1. par.
1. de discipl. Chr. 3. 1.
3. 4.

(b) *Rechts. jur.-Eccl.*
Univ. L. 1. cap.
10. B. 11.

(c) Cap. de marea
+ 3. dezechid.

(d) S. Toom, *quadi-*
bet. a. artic.

(e) Barboșie 7, cap.
de multa 28, de prob.
1.3. 21. 5. d. 17.1. cum
alios ab eo auct.

res sunt quolibet laico (a), & majoribus privilegiis, atque prerogativis, quam habeant laici, sunt donandi (b).

9. Jura Ecclesiastica de beneficiis etiã residentialibus, disponentiã, inter causas dispensandi super eorum pluralitate, allegant doctrinã, nobilitatem, excellentiam, & dignitatem, quæ in aliquibus Clericis reperitur (e). Consonãque voce tũ Theologi (d), tũ Canonistæ consentiunt (e), quod Clericis doctrinã, virtutibus, nobilitate notabili, & dignitate sublimibus, major debetur opulentiã reddituum Ecclesiasticorum, ideoque illis nedũ beneficia pinguiã licitè coacervantur, sed etiã conservantur; Et non solum beneficia mere simplicia, sed etiã residentialia geminari, licitè possunt sub lato eis onere residentiæ. Vide ergò quod non labor, sed meritum, doctrinã, & personæ dignitas, ac similia, sunt rationes, propter quas majoritas, vel minoritas proveniunt ecclesiasticorum decet à Clericis obtineri. Quæ dicta fiat, ut capaces veritatis, & æquitatis eos reddimus, qui fortè non benè affecti in viros Ecclesiasticos; nodum in scirpo quærun't, ut de illis obloquantur; & adversus Clericos, beneficiis lautioribus insignitos, buccis concrepantibus debacchantur: obstantes eos, si possent, ponderibus enormissimis, quæ nunquã habuerunt, contrã omne fas onerare.

10. Allegabimus nunc doctrinam superius memorati *Joannis Aloysii Riccii*, Canonici, ac Patritij Neapolitani, de Sedili Nidi, quem Joannes Longus ejus Concanonicus, vocat *Patris lumen*, & *decus* (f). Ipse, inquam, Riccius in suis doctissimis collectionibus materiam, quam manu terimus tractans, de illâ sic proloquitur: » Beneficia simplicia requirunt residentiam de jure, licet secus de consuetudine, circa quam doctrinam fuit mihi quæsitum, num beneficium cum onere celebrandi missam requirat personalem residentiam: Ego negativè respondi, & adduxi duas decif. Prima est Grat. Ro. March. in decif. 155, ubi fuit decifum, quod per onus celebrandi non est effectum beneficium residentiale, cum sufficiat, quod in tali Ecclesiâ missæ, & divina officia celebrentur per alium, undè Maynard. in decif. 90. lib. 2. dicit, quod neque ob id censatur electa industria personæ Sacerdotis, cum possit per quemlibet Sacerdotem explicari. Adduxi secundo, decisionem Monald. in conf. dec. 83. ubi pariter decifum fuit, quod Capellania simplex non requirit residentiam (g). Hunc Auctorem nemo credet mentiri: Sed quilibet veritatis indagator pro certo habebit, illum ingenuè loqui: & cum suos libros exaverit ad ostendendam praxim fori Ecclesiastici Neapolitani, in eo uno habemus & theoreticam, & praxim, ostendentes, exemptionem beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie in regno Neapolitano non esse in dubium revocandum: undèque à suorum Antenatorum, & concivium, doctrinâ, & filo deviare Contradiçtores, dum eandem exemptionem nunc ponunt talitèr in questione.

11. Aliis dilectiudinis adhuc, & universaliter idem Auctor sententiam suam in hunc explicat modum: » Omnia beneficia simplicia de jure residentiam requirunt h. d. & ita refert decimum Card. Put. in decif. 311. lib. 3. Balb. in decif. 95. & Rot. Collect. in decif. 12. At secus est ex generali consuetudine, » quoniam beneficia simplicia nunquam residentiam postulant. Balb. in decif. 22. » Rot. divers. in dec. 432. p. 1. Cefar. de Graff. in dec. 115. hinc est, quod Rot. in unâ » Conchen. beneficii de Valen. 30. Martii 1582. coram Ill. Lancellotto rescribit, » istam qualitem, quod non requirant personalem residentiam, nec esse » verificandam, & iterum eadem Rot. in unâ Viridunen. Canonicatus 23. Fe- » bruarii 1587. coram Gipsio, iudicavit non esse opus probare, quod » Capellania obtempa, narrata in gratiâ, non requirat residentiam, cum benefi- » cia simplicia de generali consuetudine residentiam principalem non postu- » lent (b). Et Rota in unâ Segobien. &c. Canonicatus 24. Novembris 1588. coram

(i) *Vid. in principle*
Oper. Jo. Alex. B. 11.

(p) 7a. *Allyf. Rice.*
coll. 671. *prima*
imp. f. 212.

(b) *Idem* *Collect.*
162, fol. 170.

coram Plato tenuit, non obitare, quod non fuerit justificatum beneficia simplicia obtenta, personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quia hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum ind. Conchen. quod etiam fuit resolutum in unâ Legionen. præstimoniorum 27. Novembris 1592. coram Pamphilio, & in unâ Abulen. beneficii 30. Octobris 1595. coram Blanchetto, & in unâ Mediolanen. Congregatio Concilii ita censuit, Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia, & aliquod personalem servitium suis beneficiis imponere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine, nisi ad officium recitandum teneantur (a).

(a) Idem Riccius locutus.

12. Post Riccium Neapolitanum occurrit Camillus Borellus, egregius, & ipse Jurisconsultus, ex eodem Regno progenitus, atque insubjectâ materiâ scribens ut sequitur: Beneficium habens onus celebrandi missam, residentiam non requirit, ex quo potest impleri per substitutum, quoniam est simplex curam animarum non habens. Panor. in cap. cum ad hoc num. 5. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilecto cl. 2. col. 1. de rescript. Vbi dicit de generali consuetudine mundi obtinent beneficia simplicia non teneri ad residentiam. Alex. in consil. 4. vol. 1. Stephan. Gratian. in decis. Marchie 155. num. 1. cum pluribus seq. (b). Et alibi: Simplicia beneficia de totius mundi consuetudine, residentiam non requirunt, ut scribit Stephanus Gratianus in decis. Marchie 155. num. 2. Dispositio tamen juris communis est, omne beneficium, quomodo tenuerit sit, residentiam requirere, ut tenuerunt Innocent. Hostiens. & Joan. Andr. &c. Declara tamen posse per statutum Ecclesiæ, vel consuetudinem residentiam in simplicibus beneficiis requiri, ut novissime dispositione caveatur Concilii Tridentini sess. 6. cap. 2. in princ. & voluit idem Steph. Gratian. in d. decis. Marchie 155. num. 22. ex Lapo allegat. 35. Contraria sententiam, quod talis consuetudo non valeat, tenuit Archidiaconus in c. Sacerdotibus 38. dist. quem citatus est Joannes de Ligu. in cap. cum omnes de consil. & Lapis in Alleg. 42. incip. An residens tamen longam distinctionem facit Hostiens. in d. cap. cum omnes, quem sequitur Benedic. Capra in regul. 92. n. 31. 32. 33. quem refert, Et sequitur Hojeda in dicto cap. 17. sub numero 26. sequenda tamen est Sacri Concilii Tridentini auctoritas, à quo similis consuetudo non improbatur (c).

(b) Borellus, decis. 109. l. 1. ff. de n. 7.

(c) Idem Borellus loc. cit. titulo. d. n. 147.

13. Sequitur Nicolaus Garcia Hispanus eruditissimus beneficalis materiæ Tractator, & Canonum Professor, quem in suo tractatu de beneficiis reperimus ita docuisse. Ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt. Citatque longam seriem doctorum: tum subdit, Et ita in unâ Conchen. Beneficii de Valen. 30. Martii 1582. coram Ill. Card. Lancelotto fuit resolutum istam qualitatem, quod non requirant personalem residentiam non esse verificandam. Et in unâ Viridunen. Canonicatus 23. Februarii 1587. coram D. Gipsio fuit dictum, non esse opus probare, quod Capellania obtenta narrata in gratiâ non requirat residentiam, cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non postulent. Alex. consil. 1. num. 2. lib. 7. Felyn. in cap. dilectus 2. num. 1. de rescript. & in unâ Secobien. Canonicatus 24. Novemb. 1588. cor. Ill. Card. Plato, fuit dictum non obitare, quod non fuerit justificatum, beneficia obtenta personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quia hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum in d. Conchen. Quod etiam fuit dictum in unâ Nucerinâ Beneficiorum 30. Octob. 1592. infra adducta. 5. par. cap. 5. num. 64. & in unâ Legionen. Præstimoniorum 17. Novemb. 1592. cor. Ill. Card. Pamphilio infra adducta 6. par. cap. 4. num. 42. & in unâ Abulen. Beneficii 30. Octob. 1595. cor. Ill. Card. Blanchetto infra adducta 11. part. cap. 3. num. 299. & in eadem 26. Junii 1596. cor. D. Littà adducta d. 6. par. cap. 2. dub. 4. num. 47. Et in Placentinâ Canonicatus 31. Maii 1602. cor. Pamphilio, & in Aquinaten. Beneficii 2. Maii 1603. cor. D. Ludovisio, & in d. nullius Beneficii 18. Maii 1604.

Brasile. de Libert. Eccl. Tom. IV.

A a 2

cor.

(a) *Garcia de benef.*
par. 3. c. 1. § 3. f. 365.

„ cor. eod. apud Farin. decif. 12. noviffimarum, & in Placentinâ beneficiorum
 „ 23. Martii 1609. cor. D. Pamphilio Junio, » (a). Vide quoties, & quantoperè
 Romana Rota iudicium de quæftione noftrâ formiter dans, multiplici defini-
 tione decrevit, immunia effe beneficia merè fimplicia, illorumque poffeffores
 ab onere fervitii perfonalis, & refidentię agenda in loco, ubi erectum eft be-
 neficium.

14. Sequitur Garcia dicens: „ Et in unâ Mediolanen. Sac. Congregatio Con-
 „ cillii ita cenfuit: Epifcopus non poteft cogere obtinentes beneficia fimplicia
 „ aliquod perfonale fervitium fuis beneficiis impendere, cum ex antiquiffimâ
 „ totius Ecclefie confuetudine non nifi ad officium recitandum teneantur. Et
 „ Card. Burgen. fic refpondit eadem Sac. Congregatio: Obtinentes beneficium,
 „ quod fit fimplex, & fine curâ animarum, & extrâ Ecclefiam Collegiatam, nec
 „ perfonale refidentiam ob aliam caufam requires, non tenetur in eo refi-
 „ dere, fed ad inferviendum illi per alium, qui probatus fit ab Ordinario &c.
 „ Non fuit mens Pii V. in Bullâ de refidentia, editâ 8. Julii 1569. incipien. Cu-
 „ pientes, cogere habentes beneficia fimplicia in eis refidere &c. Et in unâ Ca-
 „ laguritanâ: Epifcopus non poteft cogere aliquem in beneficio fimplici refi-
 „ dere &c. Et, obtinens beneficium, licet id fit titulus alicujus Sancti, dum-
 „ modò fit fimplex, non tenetur in eo refidere, nec ad refidendum eum co-
 „ gere poteft Epifcopus. Quafi fatis non fuiffet, Romanam Rotam, ex do-
 „ ctis Prælatiſ præcipuarum totius Chriftianitatis Nationum compofitam, & iudi-
 „ cium ferrè folitam de caufis beneficalibus univerfi orbis, pluriès, ac repetitè
 „ judicaffe pro immunitate Beneficiarios merè fimplicium à debito refidentie
 „ perfonalis; agglomerat hic Garcia fenfum quoque Sac. Congregationis, multi-
 „ plicatis vicibus explicatum, in iudicando de eadem immunitate: ut agnofcas
 „ prima Urbis, & Orbis Tribunalia ecclefiaftica taliter, benè perpenfis rebus, effe
 „ folita iudicare.

(b) *Nicol. Garcia*
hæc citat.

15. Pergit in fuo eloquio idem Auctor, dicens: „ Sac. Congregatio cenfuit
 „ nihil innovandum in beneficiis fimplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupatur,
 „ in Ecclefiis Parochialibus, vel alibi conſtitutis, quorum fructibus poffeffo-
 „ res gaudent, nullum fervitium, nec per ſe, nec per ſubſtitutos præſtando,
 „ ut poſſint cogi, vel per ſe ipſos, vel per ſubſtitutos infervire, ſi tanto tem-
 „ pore poffeffores non ſunt coacti ad aliquid iſtorum, nec apparet, quia ad cer-
 „ tum ſint obligati, ſatis ſi dicunt horas Canonicas. Nec Synodus provincialis
 „ potuit obligare ad refidentiam, aut immutare ſtatum beneficiorum. Et 1. Ju-
 „ lii 1597. Congregatio Concilii cenfuit, non poſſe ab Epifcopo beneficiis ſim-
 „ plicibus novum onus imponi. Faciunt etiam alie declarationes adductæ in-
 „ fra 7. par. cap. 1. » Ità Garcia (b), quo ſuggerente, ac rationibus probante, nec
 „ etiam Concilium Provinciale poſſe ad refidentiam conſtringere Beneficiarios
 „ merè ſimplices: nec eo uſque ſe protendere auctoritatem Epifcopalem, ut va-
 „ leat novum onus beneficiis per eos poſſeſſis apponere; neſcimus quid clari-
 „ us, quid fortius deſiderabile ſit, ad præſatam exemptionem aſſerendam, ſirman-
 „ dam, & ineluctabiliter concludendam, niſi velimus immunitatem ipſam, con-
 „ traria omne ſas, per vim, & præpotentiam conſprimere, atque jura quæque ra-
 „ tiones, & auctoritates oppoſitum probantes iratis pedibus conculcare.

16. Hoc tandem Capitulum cumulamus doctrinâ *Proſperi Fagnani* excel-
 lentiffimi Sacrorum Canonum interpretis, cujus fama omni jam eſt major en-
 comio. Quærit ipſe, an beneficia ſimplicia exigant refidentiam, & per hæc
 ſuam ſententiam exponit: „ Quamvis de jure communi ſcripto beneficia omnia
 „ refidentiam requirant, ut in cap. ſuper ordinata, de præb. Et in cap. conque-
 „ rente, de Cler. non refident. & not. Inuoc. in cap. ſin. in fine, & ibi Abba. 3.
 „ eod. tit. & Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò, num. 30. verſ. Nam benefi-
 „ cium quantumcumque minimum de jure communi requirit refidentiam, de
 „ præb.

„ preb. Oldrad. conf. 140. In Ecclesiâ Calaguritan. num. 3. vers. Etsi dicatur.
 „ Rebuff. in praxi titul. Dispensatio de non residendo, num. 7. & seq. Quia propter
 „ officium datur beneficium, cap. fin. de rescriptis lib. 6. Feder. de Senis
 „ conf. 246. in princip. & beneficia omnia ad divinum cultum, atque ecclesia-
 „ stica munia obeunda sunt instituta, in decreto Concilii Trid. cap. 3. sess. 21.
 „ Abb. ut supr. num. 32. ad finem (a). Tamén generalis consuetudo inolevit,
 „ ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant, ut testantur
 „ Lap. allegat. 118. num. 1. propé fin. vers. Sed nec etiam. Oldrad. loco cit.
 „ Abb. hic in 1. notab. & conf. 47. in princ. lib. 2. Rebuff. ubi supr. num. 8. Et
 „ Rota apud Card. Seraph. dec. 639. num. 5. Sed satis est eis deservire per sub-
 „ stitutum. Anchar. conf. 233. num. 3. Quæ quidem consuetudo hodie videtur
 „ approbata in cap. gratia. de rescript. lib. 6. & in Clem. gratia. eod. titul. eamq.
 „ validam esse tenent utrobique. gloss. & DD. & est communis opinio, ut testatur
 „ Abb. in d. §. qui verò, num. 31. de præbend.

(a) Fagnan. cap. cum
 quous 6. n. 11. & seq.
 de Const. lib. 1. f. 93.

17. Sentit Fagnanus id, quod communiter sentiunt alii Theologi, & Ca-
 nonistæ, nempe immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ per-
 sonalis debito inniti consuetudini: verum nos suprâ ostendimus immunitatem
 ipsam non soli consuetudini hære, sed etiam juri sic statuenti. Cumque Fa-
 gnanus ex se ipso adverterit, consuetudinem præfatam approbari in cap. gratia
 de rescriptis in 6. & in Clement. gratia eodem titulo; jam patet, quod non
 consuetudo, saltem de se sumpta, sed jus evidentèr decernit suspensam immu-
 nitatem. Addit deinde idem Auctor: „ Hinc Episcopo Viuntimilien. alias pe-
 „ tenti, ut ob Sacerdotum parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset
 „ revocare presbyteros absentes, habentes in Diocesi undè viverent, atque
 „ in primis obtinentes capellanas, ac beneficia simplicia, eosque cogere in
 „ Diocesi permanere; Sac. Congregatio Concilii censuit non concedendum,
 „ licet Anton. de Butr. cap. fin. num. 4. vers. secundus casus, infrâ de Cler. non
 „ resid. post Innoc. dicat absentes revocari posse ob Clericorum penuriam;
 „ etiam si obtineant beneficia personalem residentiam non requirantia, argum.
 „ cap. quia Frater. 7. qu. 1. &c. Quo vero ad Collegiatas cum Episcopus Co-
 „ mensis, habens in suâ Diocesi plures Collegiatis Ecclesias, non tamen in-
 „ signes, consulisset Sacram Congregationem Concilii, an si in eis à tempore
 „ immemorabili nunquàm consueverit residere, posset compellere Canonicos
 „ ad residendum, juxtâ cap. 12. vers. præterea, sess. 24. Sacra Congregatio cen-
 „ suit cap. 12. vers. præterea supradictum intelligi de omnibus Collegiatis etiam
 „ non insignibus, nisi tamen istæ non insignes Collegiatae essent rurales prorsus
 „ destitutæ, aut in quibus nunquàm antea suprà hominum memoriam solitum
 „ esset residere; aut quæ adeò tenuis redditus essent, ut Canonicos, non habentes
 „ undè vivant, alere non possent.

18. Deinde subjungit Fagnanus: „ Sed postea cum subdubitatum esset, an
 „ decisio Sacre Congregationis, ut immemorabilis excuset à residentiâ, pro-
 „ cederet in Collegiata non insigni rurali tantum, an verò etiam in urbanâ, ita
 „ ut illa verba, aut in quibus, non repeterent distinctionem, rurales. Cum au-
 „ tem quidam dicerent Gregorium XIII. in uua Patavin. de immemorabili in
 „ non insignibus aliter sensisse, relatum est ad eum decretum Congregationis:
 „ Sanctitas Sua probavit, quod visum est Congregationi, ut scilicet quando Ec-
 „ clesie non sunt insignes, sola immemorabilis consuetudo non residendi ex-
 „ cuset Canonicos à residentiâ, sed in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus
 „ immemorabilis nullo modo excuset (b). Tertiò nota ibi per se ipsum in be-
 „ neficiis ecclesiasticis Clericos teneri per se ipsos deservire, nec posse muneri
 „ suo satisfacere per substitutum, quia hic est actus, in quo censetur electa in-
 „ dustria personæ leg. inter artifices ff. de solut. cap. quoniam Apostolica de
 „ offic. Legat. & hanc regulam ex hoc textu eliciunt Butr. & Imola ambo n. 3.
 „ &

(b) Prosper. Fagnan.
 mus ubi supra num. 31.

„ & Alex. de Nevo num. 5. Contrariam regulam in beneficiis simplicibus con-
 „ stituit Lapsus in pluribus allegationibus, quia cum de generali consuetudine
 „ personale residentiam non requirant, oneri deservendi divinis potest per
 „ alium satisfieri; nisi secus in eorum fundatione cautum requiratur, & illius
 „ allegationes Rota multoties sequuta est. Quinimò & Sac. Congregatio Con-
 „ cili, ut plenè scripsi in cap. Ut Abbates num. 62. &c. de stat. &c. Nec obstat
 „ hæc Decretalis, quia loquitur in dignitatibus, & Ecclesiis parochialibus, aut
 „ etiam in beneficiis simplicibus, ex consuetudine, vel statuto, aut alio jure.
 „ speciali requirentibus personalem residentiam, ut dictum est in precedenti
 „ Notabili, & in his salvari potest opinio Antonii de Butrio, & sequa-
 „ cium (a).

(a) Fagnan. in cap.
 quia nonnulli 3. n. 5.
 de Clericis resid. lib. 3
 fol. 190.

19. Rursus alio in loco ait: „ Præbendæ jam erectæ auctoritate ordinariâ
 „ novum onus annexi non potest, quia obstat cap. cum dilectus supr. de con-
 „ suetud. Conc. Lateranense in cap. prohibemus infra de Censibus, & Concil.
 „ Tridentinum cap. 5. sess. 25. de reform. Undè Sac. Congregatio ejusdem
 „ Concilii interpres, sæpius declaravit Episcopum non posse novum beneficiis
 „ onus imponere, sed tantum curare debere, ut quæ illis ex fundatione, vel
 „ consuetudine incumbunt, exactè adimpleantur, & in specie aliàs censui no-
 „ vum onus missæ in hebdomadâ non potuisse Episcopum imponere beneficio
 „ habenti onus Anniversarii tantum. Non igitur potuit iste Præpositus cum
 „ Capitulo annexere præbendæ vacanti novum onus celebrationis missarum,
 „ vel personalis residentie, ut habet communis lectura, & ideo fuit necessaria
 „ confirmatio Apostolica. Hinc cum beatæ memoriæ Cardinalis Borromæus
 „ vellet cogere obnantes simplicia beneficia in parochialibus, ut per se, vel
 „ substitutos deservirent, cum cap. 3. sess. 21. præsupponat omnia beneficia
 „ destinata esse ad cultum divinum, & ecclesiastica munia obeunda, juxta cap.
 „ final. de rescript. lib. 6. Sacra Congregatio, ab eo consultâ, respondit, non
 „ esse cogendos ad aliud, quàm ad dicendos horas Canonicas: nec teneri, si
 „ beneficia simplicia sint deservire per se, nec per substitutum, exemplo Cano-
 „ nici, qui cum non teneatur residere causâ studii, non tenetur etiam ad sub-
 „ stitutum. Abbas in cap. licet de præbend. Rursus cum Episcopus Asculanus
 „ imposuisset onus pauçæ elemosynæ cuidam Prioratui, quod est beneficium
 „ simplex pro missis bis in hebdomadâ celebrandis in Cathedrali Ecclesiâ, id-
 „ que quia licet dictos Prioratus actu Ecclesiâ non haberet, cum tamen ha-
 „ beret redditus, & adessent vestigia veteris Ecclesiæ, non erat verisimile illam
 „ sine onere missarum celebrandarum erectam fuisse; Sac. Congregatio con-
 „ sulta, ad id potuisset Episcopus; respondit, nullum onus novum imponendum
 „ ex conjecturis verisimilibus. Sed nec Visitatorem Apostolicum, cui facultas
 „ attributa non fuerit in literis Apostolicis, censui potuisse onerare benefi-
 „ cium simplex novo onere celebrationis missarum (b).

(b) Idem Fagnan
 cap. significatum 21.
 num. 2. de præbend.
 lib. 3. 81.

20. Constans est Fagnanus ubicumque loquitur de exclusionem oneris resi-
 „ dentie respectu ad beneficia merè simplicia, ut videre illum est in cap. ut Abba-
 „ tes à num. 63. de stat. & qualis. lib. 1. & in cap. super ordinatâ num. 5. de præ-
 „ bend. lib. 3. & in cap. exposuisti num. 21. eod. titul. & in cap. admonet num. 34.
 „ & 37. de renunc. lib. 1. Demum alibi redeunte sermone de hujusmodi re, inquit:
 „ Ex generali consuetudine beneficio simplicia residentiam non requirunt, nisi aliud
 „ sit indutum de jure speciali, ut notat glos. in cap. gratia in verb. de jure teneri
 „ de rescript. lib. 6. Ubi & alios refert Auctores (c). Quem pariter sensum habet
 „ aliis in locis (d). Undè hic Doctor eximius, nec firmior, neque uberior esse
 „ potest in hujusmodi sententiâ magistraliter sustinendâ: ponderando etiam, quod
 „ in eo leguntur non solum rationes magni momenti, & Doctores, ac Textus ca-
 „ nonici, quos cumulatim super eadem re coacervat; verum etiam praxis in ju-
 „ dicando super tali re solita frequentari à præcipuis Tribunalibus Ecclesiasticis,
 „ qualia

(c) Fagnan in cap.
 conquerens num. 4. de
 Cler. non resid. lib. 3.
 (d) Ipsemet Fagnan
 in cap. ut Abbates à
 num. 63. de stat. &
 qual. lib. 1. & in cap.
 super iudicata n. 5.
 de præbend. lib. 3. &
 in cap. exposuisti n. 21.
 eod. tit. & lib. 3. &
 in cap. admonet. n. 34 &
 37. de renunc.

qualia funt Sacra Congregatio; & Rota Romana. Cujus fanè praxis Fagnanus peritiffimus fuit, tum propter longam experientiam, quam habuit, forenfibus negotiis in Urbe incumbendo: tum etiam propter munus Secretarii Congregationis DD. Cardinalium interpretum Concilii Tridentini, quod per longum tempus laudabiliter exercuit: juncta doctrina Juris Canonici, in qua nulli Canoniftæ fui temporis fuit fecundus.

21. Vidimus, quod magnificat Rota Romana, fimulque magnificiunt Doctores opinionem *Lapi de Caffiglionchio Florentini*, in decidendo quæftionem, de qua peragimus: illiusque auctoritati valde deferunt, & merito: quippe Socinus cum vocat Doctorem illuftrem (a): Auctoritatis maxime Lambertinus (b): Virum, à cujus auctoritate non eft in judicando recedendum, Ludovicus Romanus (c): ac tandem Mandofius, de ipfius allegationibus hoc pronuntiat, quod inter omnes libros Pontificios, & Legales, nullus eo melior eft, & magis proficiamus (d): Bis autem Lapus de præfata controverfiâ pertractat, nempe allegatione 35. & 116. atque utrobique immunitatem tuetur Beneficiariorum fimplicium ab onere refidentie, utens etiam confuetudine pro ratione, quæ confuetudo, fi erat immemorabilis, & antiqua, fuo tempore, nempe tempore Benedicti Papæ XII. fub quo ipfe floruit (e): & qui federe coepit in Cathedrâ D. Petri anno 1334. (f), oportet, quod ifta confuetudo jam quingentos ad minus annos tranfcendat: quæ quæ major dari poteft ratio? Ipsi verò tam antiquæ confuetudini, fi addatur pondus tot Doctorem, Canoniftarum, & Moraliftarum, atque Scholafticorum, qui præfata immunitati fubfcribunt: necnon jura, decreta, & Decifiones Rotæ Romanæ, ac Sacræ Congregationis, idipfum folemniter definentia; quinam locus rationabiliter dari poteft, ambigendi de iuftitiâ ipfiusmet immunitatis?

22. Sed jam ipfum Lapi ex fe perorantem audiamus: „ Utrum abfque difpenfatione quis poffit in fimul habere Ecclefiam, & Canonicatum in Ecclefia Collegiatâ; & fimplex altare in plebe rurali, in quo teftator mandavit ibidem divina celebrari pro animâ fuâ, & fuorum præmortuorum, & in quo mandavit dimidiam bonorum fuorum prefbytero eligendo pro miffis ibidem celebrandis dari: & videtur, quod poffit abfque difpenfatione illa tenere, & fructus inde percipere: quia habere plura fimplicia beneficia non videtur à jure prohibitum; de elect. dudum, de præben. cum jam dudum not. Innoc. & Gloff. de refcript. gratiæ lib. 6. quæ dicit, quod hanc opi. fequitur generalis confuetudo, quam Papa fcit, & tollerat, ut not. Joan. And. poft alios, de ætat. & qual. præf. & hoc quia confuetudo eft legum interpretes &c. de confuetudine cum dilectus, ad hoc ff. de leg. l. minimè. Non obft. fi dicatur, quod altare exigit perfonalem refidentiam, quia fuit iuffum ædificari pro divinis celebrandis, quia fatisfit teftatori, fi ibi per alium divina celebrantur, nec jure expreffum eft, quod hoc cafu per fe defervire debeat: alleg. not. Joan. Cal. de præben. fuper inordinata, ubi expreffè dicit, quod major 14. annis, licet minor 25. poteft habere Ecclefiam non curatam, feu beneficium in Ecclefia non curatam (g). „

23. „ Non obftat opin. glo. quæ habet, quod minor 25. annis Ecclefie rectoriam habere non poteft, eâ ratione fecundum eos, quia Ecclefia dedicatur, ut in illâ miffam celebret, & alia Divina Officia, de confec. dift. 1. cap. 1. & talis miffam celebrari non poteft, nifi fit Sacerdos, de Summâ Tri. cap. 1. in fin. & minor 25. annis non poteft effe Sacerdos, de ætat. & qual. generalem, quam opin. dicit Calde. effe contrâ multa jura, quia in Ecclefiis jura diftingunt inter curatam, & non curatam; & volunt, quod major ætas requiritur in curata, quam in fimplici, de decif. cum in cunctis §. inferiora, de elect. licet canon. lib. 6. de ætat. & qual. eam te. ad hoc allegat, quia ubi non exigitur à jure perfonalis refidentia, fufficit defervire per Vicarium, ad hoc Gloff. non

(a) Socin. conf. 128. n. 6. vbi et.

(b) Lambert. de jur. patr. art. 9. qu. 1. par. 2. l. 1. poft n. 16.

(c) Ludovic. Roman. conf. 116. n. 6.

(d) Quintil. Mandof. præfatus in alleg. Lapi m. fin.

(e) Mandof. loco cit. in prin.

(f) Platina. Ep. alii in Brund. XII.

(g) Lapius al. lig. 35.

„ non obviat, de præb. c. super eo lib. 6. in novel. Nisi beneficium non curatum
 „ requirit Sacerdotium ex privilegio, vel statuto, ad hoc quod not. Gloss. cum
 „ omnes, de const. extirpandæ in fin. de præbend. & in capit. dudum de elect.
 „ lib. 6. in penul. Gloss. quod in absentia quis potest absque peccato recipere
 „ redditus. Dùm tamen in beneficio teneat Vicarium, vel per alium beneficio de-
 „ serviat, si consuetudo hoc habeat. Imò quod plus est, ex consuetudine in
 „ Civitate Florentiæ Canonici Ecclesiæ Cathedralis dictæ Civitatis percipiunt
 „ redditus in absentia, licet non percipiant minutas obventiones de funeralibus,
 „ & aliis, esto etiam quod aliis beneficiis non deserviant ad hoc dictum Innoc.
 „ & Hostiensis, de præb. cap. extirpandæ, & Gloss. de præb. super eo lib. 6. di-
 „ cunt, quod potest esse casus, in quo quis de jure communi potest habere plu-
 „ res curatas, ut dicta decr. super eo. & no. Gen. in Cle. literis, de præb. super
 „ verb. hospitalia, quod quis potest habere plura hospitalia, & si quolibet hos-
 „ pitali haberet Ecclesiâ curatam annexam, plures curatas Ecclesias potest
 „ de jure possidere (a).

(a) *idem Lapus loc.
 citat.*

24. Consonat huic doctrinæ alia, quam inferiùs prolixiori dictatu ponit,
 eamque præstat hic integram, ac per extensum inferere propter rationes, quas
 numero 21. tetigimus: Ait ergò: „ Philippus in suo testamento jussit per ejus
 „ fidei Commissarios construere quandam capellam in quadam parochiali Eccle-
 „ siâ, & mandavit per dictos Commissarios eligi unum presbyterum, qui debeat
 „ officiare ad dictam capellam. Item reliquit dicto presbytero, qui resideret in
 „ dictâ Ecclesiâ, vel officicaret, certa bona, quo testatore obeunte, prædicti fi-
 „ dei Commissarii fecerunt construere dictam capellam in dictâ Ecclesiâ, ut of-
 „ ficiant in illâ quandam presbyterum, scilicet Rectorem dictæ Ecclesiæ pa-
 „ rochialis, in quâ erat dicta capella, qui acceptavit, & institutus fuit per pleba-
 „ num dicti loci, ad quem de consuetudine spectabat, & pluribus annis dictam
 „ capellam simul cum dictâ parochiali Ecclesiâ possedit, & retinuit, & retinet,
 „ quibus sic se habentibus, Ordinarius per Inquisitionem ex officio procedit ad-
 „ versus dictum presbyterum, pro eo, quia ut dictus Ordinarius asseruit dictam
 „ capellam cum dictis parochialibus Ecclesiis de facto, & sine canonico titulo
 „ possedit, & fructus percepit, & occupavit, & quod de jure utramque retinere
 „ non potest. Queritur, utrum ille presbyter veniat puniendus aliquo non-
 „ probato, & videtur primò quod sic, nam ex prædictis apparet, quod mi-
 „ nus canonicè dictam capellam retinuit cum dictis parochialibus Ecclesiis,
 „ quia erant beneficia incompatibilia, eâ ratione, quia parochialis requirit per-
 „ sonalem, & continuam residentiam, de præb. extirpandæ, & cap. licet canon.
 „ cod. tit. lib. 6. & quia curam habet animarum, aliud simile habere non potest,
 „ de præb. de multa, & in Extravag. Joann. 22. execrabilis §. qui verò. Sed
 „ prædicta capella, licet non sit propriè curata, quia animarum curam propriè
 „ non habet, est in hoc similis curatæ, quia personalem residentiam requirit:
 „ ad hoc enim construere mandavit ipsam testator, & presbyterum eligi, ut in
 „ illâ officieret pro animâ suâ, & ad hoc reliquit dotes, ut presbyter exiundè
 „ posset vivere, & sic voluit, ut singulis diebus sic faceret, hæc autem sine per-
 „ sonali, & continuâ residentia fieri non posset (b).

(b) *Lapus alleg. 116
 fol. 136.*

25. Ex toto hoc discursu, de more illius temporis facto priùs super motivis,
 & objectis in contrarium facientibus; deducit Lapus suam conclusionem, dicens:
 quod si capella igitur, de qua loquitur „ residentiam personalem, & conti-
 „ nuam requirit, patet, quod est incompatibilis cum beneficio curato, quod actu
 „ personalem residentiam requirit, & ista videtur esse ratio, quare duo benefi-
 „ cia curata retineri non possunt, quia utrumque personalem residentiam requi-
 „ rit, quod per unum hominem fieri non potest: quia unicum corpus pluribus
 „ in locis continuè, & personalitèr residere non potest, & istâ ratione motus
 „ post Innoc. in cap. Clericos de Cleric. non resid. videtur hoc idem dicere ex-
 pref-

preſſius poſt eum Dominus meus Joann. Calde. in eod. cap. Clericos, ſive requiratur reſidentia de jure communi, puta quia curata, ſive non curata, ſi ſtatuto, conſuetudine, vel inſtitutione factâ in ipſius ordinatione, propter idempnitatem rationis, ſcilicet incompatibilem, ut in Cler. gratia de reſcrip. ſecundum ipſum Domium meum Joann. Cald. & hoc procedit quantum ad utramque Eccleſiam parochialem, cum quibus dictus preſbyter dictam capellam retinuit. Sed quantum ad primam parochialem Eccleſiam, prædicta Eccleſia, in quâ dicta capella erat conſtructa, & cum quâ prior retinuit dictam capellam, videtur etiam aliâ ratione hæc canonicè fieri non potuiſſe: nam in Eccleſiâ, in quâ quis eſt rector principalis, non poteſt eſſe rector, & canonicus, vel aliud inferius beneficium retinere, quia rector, ſive prælatus principalis dicitur caput, & canonici, & alii inferiores clerici dicuntur filii, & membra, de iis, quæ ſin. à major. par. cap. novit. & cap. quanto: quia ergo pater non eſt filius, & caput non eſt membrum, iſta enim ſunt correlativa, quorum ea eſt natura, ut unum non ſit reliquum, & hoc placuit Domino meo Joann. Cald. in cap. poſtulaſti, de conceſ. præb. in 4. qu. ubi hoc plenè tractat; ad prædicta facit decreta, prima de cenſ. præbendæ lib. 6. melius decr. uti de præb. Si igitur non potuit de jure retinere, canonicum non habuit titulum, & ſic de facto retinuit, & occupavit dictam capellam, & ejus fructus, & furtum commiſit quodammodo, vel rapinam extra. de elect. dudum, & ſic meritò Curia Epiſcopalis inquiri, & punire poteſt hos, & alios exceſſus, de offic. ordin. cap. 1. Hæc objectivè ſibi oppoſuit Lapis, quidquid potuit in oppoſitum congerendo, ut hiſcè poſtea motivis è medio ſucceſſivè ſublatis, fortiùs innotefceret vis doctrinæ, quâ ſubinde ſuum ſenſum explicat, dicens.

26. In contrarium arguitur. Et primò videtur, quod dictus preſbyter dictam capellam canonicè tenuerit cum dictis parochialibus Eccleſiis, & earum quolibet, nam illud conſtat verum eſſe, aliquem poſſe de jure retinere, plura beneficia ſ. ſimplicia, vel unum curatum cum uno ſimplici ſine aliquâ diſpenſatione arg. eorum, quæ not. Gloſ. 1. cap. gratioſe, de reſcript. lib. 6. Sed ita eſt in caſu noſtro, quia dictus preſbyter retinuit unum curatum beneficium, videlicet Eccleſiam parochialem, & unum ſimplex, & non curatum, videlicet dictam capellam, igitur de jure retinuit. Quod dicta capella non ſit curata, patet in themate, quia nec preſbyterum, nec parochiam, nec juridiſtinctionem, vel poteſtatem ligandi, vel ſolvendi præſumitur habere: extra de elect. dudum, nec etiam requirit continuam reſidentiam, vel perſonalem, de juriſ conſuetudine, vel ſtatuto, vel modo appoſito in fundatione, ut patet per verba teſtamenti ſuprà in themate relictâ, & ſic eſſugitur opin. Innoc. & Domini mei Joann. Cald. quam ſuprà retuli. Et tamèn ſi requireret perſonalem reſidentiam ſecundum opi. Innoc. & Domini mei Joann. Cald. vacaſſet parochialis Eccleſia, & non dicta capella, quam ſecundo loco habuit, quia habens unum beneficium curatum, recipiens unum ſimile, vacat primum ipſo jure, è non ſecundum, de præb. cap. de multâ. Nec etiam capellam vacare diceret per Extravag. Joann. 22. execrabilis §. qui verò, quia parochialem Eccleſiam inſrà menſem de jure, & de facto non dimiſit in manibus Ordinarii. Sed eerte prædicta opin. Innoc. & Joann. Cald. non videtur vera, etiam ut prædixi, ſi dicta capella perſonalem reſidentiam exigeret, quia poena decr. de multa, & cap. execrabilis, ſpecialitèr in certo caſu eſt ſtatuta, ſcilicet in tenementum duo curata: in aliis ergo incompatibilibus remaneant jura antiqua, quæ dabant optionem, de præb. referente, & cap. præterea. Pro hac ratione facit ſ. ſolut. matrim. l. ſi verò negotium §. de viro de elect. ſtatutum, lib. 6. hoc etiam placet Jo. And. in ſpec. de Cler. non reſid. §. primo mandet, ubi arguendo pro, & contra, dicit hoc, quod proximè dixi verius, & quicquid Innoc. not. in d. cap. tuæ, de Clericis non reſid. tamèn idem Innoc. not. contrarium in cap. ſin. de Clericis

non resid. dicens, quod eo casu necessaria est motio, & hominis privatio. Intelligitur igitur secundum Joan. Andr. Gloss. Innoc. de curatis dignitatibus, & personatibus, in quibus est speciale, de præb. cap. de multâ.

27. Subjungit Lapis, dicens: „ Stabitur igitur juri antiquo, per quod dabatur optio. de præb. ad hoc, & cap. præterea, & d. cap. relatum: Non, obstat secundum cum illa clausula alioquin &c. quæ solum habet vim admonitionis excommunicationis, simile de præb. non potest, lib. 6. in commento cum suâ remiss. & licet prædicta sic examinaverim, tamen non faciunt ad casum nostrum, quia, ut prædixi, dicta capella non requirit personalem, & continuam residentiam, de jure, consuetudine, vel statuto, vel modo in fundatione appposito, ut patet in verbis testamenti contra relationem. Nec forsân dicat aliquis satis requirit personalem residentiam, ex quo ad hoc ædificata fuit, ut ibi Divinum Officium pro animâ testatoris celebretur, quod nisi per presbyterum residentem fieri non potest; nam hoc idem esset in qualibet Ecclesiâ non curatâ, quæ ad alium finem non construitur, nisi ut illuc Divina Officia celebrentur, hæc tamen jura tali casu non ardeant Rectorem talis Ecclesiæ fixæ ad residentiam continuam, vel ad Sacerdotium. Sufficit enim, quod in tali Ecclesiâ Divina Officia per alium idoneum celebrari faciat, ut no. etiam ipse Jo. Cald. de præb. cap. superinordinata. Eodem modo, & pari ratione dicendum est de d. capella, videlicet sufficere, si per alium deserviri faciat, & missam celebrari. Nec obstat huic conclusioni, quod dicta capella simul cum dictâ parochiali Ecclesiâ, in quâ sita erat, retineri non potuerit, per rationes superius assignatas, quia illæ rationes, etiam si veræ essent, procedunt in prælaturâ principali, & canonicatu, sed non est tanta convenientia inter prælaturam, seu rectorem principalem, & capellam ejusdem Ecclesiæ, quanta est inter ipsam prælaturam, seu prælatum, & capitulum, nam paternitas, & filiatio, & caput, & membrum, correlativa sunt, & procedunt inter prælatos, & canonicos, ut supra dictum est; sed non inter prælatum, ut rectorem, & capellanum: nam capellanus non est de collegio, nec pars corporis, sed pars de per se, habens certum ministerium ad missam celebrandam, sicut si esset extrâ ipsam Ecclesiam, & in aliâ Ecclesiâ. Et eadem ratione aliud est in duobus canonicis ejusdem Ecclesiæ, quam in canonicatu, & capellâ. Nam in duobus canonicis est patens ratio, quia tollitur suffragium Ecclesiæ, quia ubi duo canonici, ibi duo consilia, & duo suffragia, si duo reducuntur ad unum, diminuantur consilia, quia unus hominis unicum est os, & unica vox, & unicum consilium, secundum not. in cap. cum olim de re judic. in Gloss. 1. super ea in novellâ, quæ cessant in canonicatu, & capellâ, quæ, ut præfertur, vocem in capitulo non habet, & non est pars collegii.

28. Vide quot verbis, quotque motivis, Lapis immunitatem Beneficarij simplicis à residentia personalis debito probat, & rationes dispefcit, quæ sunt excogitabiles in adversum, eas evertens non solis vocibus, sed vocibus, quas jura per ipsum allegata communiant. Sequitur: „ Nec quæst si dicatur, dùm deservit capellâ, subtrahit suffragium curato, tamen hoc non obstante dicimus, quod potest cum curato simpliciter retinere, ratio est, quia in simplici potest per alium deservire, & idem in dictâ capellâ, ut supra probatum est, imò etiam in tali capellâ multò melius posset sine præjudicio Ecclesiæ, in quâ sita est deservire, quam si esset apud aliam Ecclesiam, ut de se patet. Nam dicitur quæ capellâ deservit ex dispositione testatoris, si unica missa celebretur ibidem in die. Sed constat, quod canonicus in eadem Ecclesiâ summo manè posset dicere ibi missam, & statim esse in choro ad Officia Divina, celebranda postmodum cum aliis. Item principalis prælatus Ecclesiæ posset etiam summo manè talem missam dicere in tali capellâ, & postea ad chorum se convertere, & alia opportuna tractare. Et si dicatur, non posse missam celebrari pro Ecclesiâ principali,

28 cipali, quia duas miffas &c. Refpondeo, quod etiam in curatâ non arctatur
29 ad miffam perfonalitè, fufficit quod per alium faciat dici, hæc autem facul-
tas non efferet in beneficio, vel capellâ, quæ efferet in capellâ aliâ remota à
30 principali Ecclefîâ. Et quod in eadem Ecclefîâ quis poffit efferre duplex, ſci-
licet prælatus, & canonicus, placeat Joan. Andr. in decr. cum in Ecclefîâ de
31 præb.lib.6.& dicit nil relevare id, quod ibi dicit Archid.quod poteft habere
32 vocem ut canonicus, ſed non efferre canonicus. Sed quicquid fit de prælaturâ,
33 & canonicatu, & duabus canoniis, tamen de prælaturâ, & capellâ, vel de
34 canonicatu, & capellâ, maximè in capellâ, ubi non requirit perfonalem, &
35 contiguam refidentiam, non videtur dubitandum, quod illa ſimul, ſicut unum
36 curatum, & aliud ſimplex detineri poſſunt. Sed ſi non faciunt in altero eor-
37 um congruè deſerviri, Epifcopus providebit per privationem alterius, vel
38 per fructuum ſubtractionem, ſeu dabitur optio ipſi Clerico, ut alterum, quod
39 maluerit, accipiat, altero dimiſſo, ut in c.referente præall. (a).

(a) *Iſtmet Lapis
alleg. 116.*

29. En igitur utraque Allegatio Lapi, utraque magiſtralis, & magnæ authori-
tatis, quam velle impugnare, eſt velle iſtum fodere, vel clavâ manum Hercu-
lis denudare, quippè hanc doctrinam ſequuntur conſonâ voce Doctores, eam-
que amplectitur Rota, nec ab eâ recedendum eſt in judicio ferendo, nè contrâ
communem ſenſum omnium Doctorem eatur. Utrique autem huic Allegationi
optimas additiones facit *Quintilianus Mandofus* perexcellens Jurifconſultus,
quas hic adnectere ſuperfluum judicamus: Memorandam tamen ducimus Gloſſam
notabilem, ab eo allegatam ex cap. dudum de election. quæ admittit Cle-
rico poſſe plura beneficia minora, ſive non reſidentialia in titulum obtinere, &
hanc eſſe conſuetudinem per totum orbem diſfuſam (b). Quæ beneficiorum
pluralitas, quia non eſt compatibilis cum ſervitio perſonali, & cum actuali Cle-
rici reſidentiâ, ut alibi pluriès oſtendimus in præſentis operis decurſu; patet
hinc quoque immunitas Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere reſidentiæ.

(b) *Gloſſa cap. du-
dam 14. Per iſtius
tam de elect.*

30. Porro veritas uniufcuſque propoſitionis nonniſi elici poteſt, & probari,
vel ratione, vel auctoritate, vel utraque ſimul conjunctâ: quæ quantum magis pro-
poſitioni favent, tantò magis ipſius propoſitionis veritas eluceſcit. Nos igitur
proponentes propoſitionem, quod Beneficiarii merè ſimplices ſunt à reſidentiâ
debito immunes, eam probavimus multiplicibus rationibus, & Scripturalibus, &
Theologicis, & petitis ex Sanctis Patribus, atque ex Sacris Conciliis, Genera-
libus, Nationalibus, & Provincialibus: Rationibus pariter Legalibus, Hiſtori-
cis, & Politicis: necnon Decretis Sacrarum Congregationum: Decisionibus
Romanæ Rotæ: Auctoritate demùm Theologorum, tam Scholaſticorum, quam
Moralium, atque Canonifarum: Jam ergo munus noſtrum omnibus numeris
adimplevimus, nec reſtat quid amplius deſiderari valeat ad uberiores hujus
ſententiæ probationem. Quia nihilominus Contradiçtores quoque multas pro
ſe rationes adducunt; ſuperèſt ut eaſdem examinemus, perpendamus, diluamus,
& tamquam effimeras ad nihilum redigamus, prout Domino adjutore in reſpon-
ſione ad ſequentes Objectiones, nos facturos eſſe ſperamus. Ad illas ergo ala-
cri animo jam deſcendimus.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS

EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS

IMMUNITATEM BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXI.

*In quo respondetur primæ Objectioni SCRIPTURALI ;
adversus præfatam Immunitatem propositæ , ac
petitæ ex Actibus Apostolorum, & ex Epistolâ
ad Titum .*

S U M M A R I U M.

- 1 Rectus ordo procedendi in controversiis est, ut probata aliqua Doctrinâ congrui rationibus; dissolutione quoque Objectionum ejus veritas confirmetur.
- 2 Prima Obiectio petitur ex eo, quod Apostolus Ephesius scribitis, & ad Titum; Unde inferatur esse de jure divino, quod Beneficarii residentiam apud suas Ecclesias.
- 3 Præfata Obiectio ad summum probat Clericos alicui Ecclesiæ esse assignandos & ne affici ab eâ discedant; quod Canones quoque faciunt.
- 4 Nedam antiqui, sed etiam recentes Canones jubent assignationem Clerici alicui Ecclesiæ. Quæ tamén assignatio non potest fieri post ordinationem.
- 5 Quæ concernunt ordinationem, nihil probant quoddam residentiam in beneficio: Ab una enim ad aliam, consequentia non tenet.
- 6 Apostolus loquitur non de Beneficariis merè simplicibus, sed de Episcopis: qui interdum vocæ Presbyteri connotantur.

7 Epi-

- 7 *Episcopalis dignitas non erigenda est in parvis locis. Episcopatus dignitas exigit onus residentia, ab eoque non valet argumentum ad beneficia merè simplicia.*
- 8 *Sicut etiam ex debito residentia personalis inherente Curatis, non bene inferitur eodem onere artulari Beneficiarios merè simplices.*
- 9 *Retorquatur argumentum, si uterque textus completitur beneficia merè simplicia eo modo, quo Apostolus de Episcopalibus, & de Curatis disposuit.*
- 10 *D. Paulus nullibi refedit localitèr apud Gentiles, quorum est ordinatus Anjstet. Quid fecerit Titus à Paulo deputatus in Cretà.*
- 11 *Beneficarii curati tenentur residere de jure divino: non exprefit, ac strictè, sed solùm analogicè, ac deductivè, sed lato modo.*
- 12 *In Concilio Tridentino res hæc fuit valdè agitata. Non posset Papa dispensare super residentia Curatorum, si hæc effet strictè de jure divino.*
- 13 *Videtur tamèn, quod Curati residere teneantur de jure divino, si non exprefso in Sacris Scripturis, deducto tamèn ex iis, quæ Sacrae literæ tradunt.*
- 14 *Curati non solùm tenentur sacrificium offerre, & similia facere, quæ fortassis posset per substitutum præstare, sed etiam alia facere, quæ exigunt ejus præsentiam.*
- 15 *Potest autèm super Curatorum residentia dispensare Pontifex ob bonum publicum, sicut facit super vota, & juramento, jussu ex causis.*
- 16 *In quo dissentiant Canonistæ, ac Theologi, circa obligationem residentia Rectoris animarum, & potestatem Papæ dispensandi super ipsa residentia?*
- 17 *Beneficarii, qui solam curam exteriorè habent animarum, ad residentiam tenentur saltem vi Bullæ Pii PP. IV.*
- 18 *Multi Doctores sentiunt esse de jure divino residentiam Curatorum. Concilium Tridentinum quid hæc de rè decreverit?*
- 19 *Concilium decrevit esse de præcepto divino in curatis pascere suas oves. Siluit autèm, quod residentia personalis in eis sit de jure divino.*
- 20 *Canonici, Mansionarii, Dignitates chorales &c. non tenentur ad residentiam de jure divino, nec etiam lato modo, sed solùm de jure Ecclesiastico.*
- 21 *Si non nisi lato modo Rectores animarum, & nullatenus Canonici tenentur ad residentiam de jure divino: multò minùs ad illam de eodem jure sunt adstricti Beneficarii merè simplices.*

1. **R**ECTUS ordo procedendi in controversiis, hoc postulat, quemadmodum innuimus capitulo præcedenti, ut necum rationibus probetur sententia, sive doctrina, sive propositio, pro cujus scribitur veritate, sed etiam Objectionum dissolutio firmetur, ut & illis in medium propositis, & his è medio sublatis, nihil superfit, quò melius possit veritas ipsa probari. Postquam igitur jam per varias rerum categorias collegimus, & in propatulo posuimus infinitas propemodùm rationes, Scripturales, Theologicas, Legales, Historicas, Politicas, ex Sanctis Patribus, & Sacris Conciliis depromptas, aliatque demùm superius indicatas unisonè conclamantes pro exemptione Beneficiorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentia; nihil aliud restat, nisi ut in eandem exemptionem dissolutione Objectionum, quæ proponuntur in oppositum, confirmemus. Ad illas igitur examinandas nunc opportunè manum apponimus, in Domino confidentes, quod ipsas citò dabimus exinanitas, exinanitas usque ad fundamentum in eis (a).

(a) Tsaln. 136. n. 7.

2. Obiciunt itaque primo loco Contradictores, esse de jure divino, quod Benefi-

beneficarii etiã merè simplices actualitèr resideant, & personalitèr administrent in Ecclesiis, ubi eorum erecta sunt beneficia: hoc eque deducunt ex bicipio sermone Divi Pauli Apostoli ad Ephesios, & ad Titum. In primo etenim Apostolus, mittens Ephesum vocavit majores natu Ecclesiæ, illisque inter cætera salutis monita, hoc quoquè largitus est: *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisitis sanguine suo* (a). In secundo quoque ita sensum suum Tito Discipulo communicavit: *Reliqui te Crete, ut ea, quæ desunt, corrigas, & constituas per civitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi* (b). Per hoc ergò, inquit, quod Apostolus jussit apponi in locis ibi designatis Presbyteros, & Majores natu Ecclesiæ regere Ecclesias sibi commissas; patet, quod omnes Beneficarii, etiã merè simplices, in eisdem Presbyteris, & Majoribus natu expressi, debent de jure Divino in Ecclesiis, in quibus beneficium obtinent, residere, atque personalitèr ministrare.

3. Respondetur primò negando suppositum, nempe quod in utroque textu Apostolus loquatur de Beneficiariis, vel de Ecclesiasticis beneficiis: neutrum etenim ex istis est verborum ejus obiectum; & quatenus etiã ex hinc aliqua norma deduci posset, disciplinæ à Clericis in rebus Ecclesiasticis observandæ; nulla fortè aptior significatio reputanda esset, quam ista, quod Apostolus utrobique loquatur non de beneficiis, neque de Beneficiariis, sed potius de affixione Clericorum alicui determinatæ Ecclesiæ, quam nos nedum non impugnamus, sed imò eam ultrò admittimus, & fateamur nullum esse ad sacros ordines promovendum, qui non sit alicujus Ecclesiæ servitio mancipatus, id clarè disponente Concilio Chalcedonenfè, sub his terminis. Nullum absolutè ordinari ne presbyterum, nec diaconum: nec omninò aliquem eorum, qui sunt in Ecclesiastico ordine, nisi specialitèr in Ecclesiâ civitatil, vel pagi, vel Martyrio, vel Monasterio is, qui ordinatur, designatur (c). Ad hæc Concilium Valentinum in Hispaniâ decrevit: *Non sit Clericus, qui non spondeat locum, ubi sit delegatus* (d). Aliâ quoque Concilia mandassent Clericos alicui Ecclesiæ semper affigi: quorum etiã plura sanciunt, ne Clericus ab Ecclesiâ, cujus servitio destinatus est, discedat (e): Et si discedat, à nullo alio Episcopo suscipiatur (f).

4. Quam observantiam affixionis, sive designationis Clerici ordinati, ad aliquam determinatam Ecclesiam, nedum antiqui Canones, ut univimus, poposcuerunt (g), sed etiã recentiores exigunt (h): Et signantèr Concilium Tridentinum disponens: *Cum nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; Sancta Synodus vestigiis sancti Canonis Concilii Chalcedonenfii inhaerendo statuit, nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assignatur, non ascribitur, ubi suis fungatur muneribus, nec interit vagetur sedibus* (i). Quæ tamèn adscriptio faciendâ est in actu ipsius ordinationis, aliquique, si intermittatur, non potest post ordinationem suppleri (l). Semelque tandèr facta, nonit Clericum adscriptum ad residentiam alligat, ut ab Ecclesiâ suâ iustis ex causis non valeat elongari: quâ de rê Doctores (m), tametsi contra Clericos gyrovagos Pontificum, Patrum, & Conciliorum interdictioni, vocibus intonant non exigunt (n).

5. In hoc autem sensu præfatæ affixionis, congruè accipi posse utrumque textum Apostoli, testatur Christianus Lupus, in contrarium perperam allegatus, dicens: *nullum autem Episcopum, aut Clericum absolutè, sed ad certum titulum, aut cardinem ordinari, est omninò Canon Apostolicus. Etenim Titus Cretensium Metropolitæ mandat Apostolus, ut constituat Episcopos, Presbyteros, aliosque Alinistros, non vagè, sed per civitates, aliaque loca certa, & fixa. Et Asia Episcopos hortatur idem Apostolus, ut attendant gregi, seu populo, in quo illos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, Et quod*

(a) Ad. Apostol. cap. 20. n. 28.

(b) Ad. Titum cap. 1. n. 5.

(c) Concil. Chalced. cap. 6.

(d) Conc. Valentin. an. 514. cap. 6.

(e) Conc. Rom. an. 590. §. reordinationes. Conc. Gall. 49. 2. fol. 250. 25.

(f) Conc. Trid. XIII. q. 10. Conc. Hispan. II. c. 24. Conc. Later. c. 32.

(g) Conc. Arel. c. 2. Ep. 11. Conc. Hispan. II. can. 3. Conc. Clermont. c. 23. Capitul. Carol. M. l. 1. c. 36.

(h) Concil. Aquan. an. 1585. tit. de ordin.

(i) Concilium Trid. sess. 21. cap. 16.

(l) Barlos. ad Conc. Trid. sess. 23. c. 6. n. 11.

(m) Barlos. ad Conc. sess. 23. cap. 16. n. 4.

(n) Zachar. PP. 2. ep. 12. Conc. Gall. sess. 22. 201. 2. Biter. de Eccl. offic. l. 1. c. 1. Conc. Valens. an. 514. c. 5.

Ex quo videt Clericorum ad certos titulos, & locos assignationem esse dictatum Spiritus Sancti &c. (a). Si ergo Apostolus in textibus, ex quibus compacta est Objection, non loquitur de beneficiis, neque de Beneficiariis, sed de solâ assignatione Clericorum ad servitium alicujus Ecclesiæ, facienda in actu ordinationis; patet, quod argumentum nihil probat adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Aliud enim est, quod Clericus alicui assignatur Ecclesiæ, ne sit gyrovagus, & nè incertis Sedibus vegetetur, ut sit demum illi affixus ratione ordinationis: aliud verò est, quod ad residentiam personalem teneatur ratione beneficii: ab ordine namque ad beneficium, consequentia, quoad hanc partem, non tenet.

6. Respondetur secundò, Apostolum in utroque textu exadverso allegato, loqui non de Beneficiariis simplicibus, sed de Episcopis. In Actibus enim Apostolorum convocavit plures Episcopos civitatum provincie Ecclesiæ, uti sentit D. Irenæus (b), eosque commonuit, ut primo attenderent sibi, & deinde ipsorum gregi (c), atque illi benè regendo incubarent, in quo Spiritus Sanctus eos Episcopos constituerat. In epistolâ quoque ad Titum, eum commonuit, ut constitueret per civitates presbyteros, idest Episcopos, quatenus antiquitus, vox presbyteri erat communis etiam Episcopis (d): *Et cum essent plures civitates in insulâ Creta, centum numero, valebat, ut singula urbi proprium haberet Presulem: tum ut labor esset tolerabilior apud unumquemque vigilem Civitatis: tum ut diligentia populi cura administraretur* (e). Et quod in eâ epistolâ ad Titum nomen presbyteros significet Episcopos, convincitur ex subsequentibus verbis, ubi ait, oportet enim Episcopum sine crimine esse (f): quæ verba non possent coherere prioribus, si Apostolus pro presbyteris non intellexisset Episcopos (g).

7. Idipsum deducitur ex ratione Dignitatis Episcopalis, quæ usque ab initio non potuit constitui nisi in urbibus (h): Undè Concilium Sardicense: *licentia non sit Episcopi passim ordinandi, aut in vico, aut in civitate modicâ, cui fas sit esse possit unus presbyter: nec enim necesse est ibi Episcopum fieri, nè Episcopi vilescat nomen, & honoris summi auctoritas* (i), quod & Concilium Laodicenum statuit (j), & alius Canones apud Gratianum in suo Decreto (m). Itaque cum Apostolus utroque in loco de Episcopis eloquatur; nil mirum si verbis utitur eos ad residentiam urgentibus, quippe sine dubio Episcopi personalis residentie debito arctantur. Sed hoc nihil facit rem pro eodem debito Beneficiariis merè simplicibus inferendo: hi etenim Beneficiarii non sunt Episcopi, nec habent dignitatem, neque officium, neque ordinem, neque onera Episcopalia: Imò unum ex oneribus Episcopalibus quale est onus residentie, facit ut etiam, ex hoc capite beneficium merè simplicia à beneficiis Episcopalibus distinguantur: adeoque ab uno ad aliud eorum non benè deducitur argumentum.

8. Respondetur tertio, quod si de facto Apostolus nedum de Episcopis, verum etiam de presbyteris inferioribus locutus fuisset; adhuc tamen ejus verba ad summum extendi non possent, nisi ad significandos quoque presbyteros, curam animarum habentes, & ita Bartholomæus Petrus Lintrensis expendens versiculum illum, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, asserit hoc loco, non eos solos nomine Episcoporum intelligi, qui stricte, & propriè sic appellantur, sed etiam qui sunt iis inferiores, curam animarum habentes, parochi nuncupati. Et nihilominus verum est etiam de talibus, quod Spiritus Sanctus eos posuit unumquemque in grege suo rectores, inspectores, preceptos ad regendam Dei Ecclesiam: quoniam neque ordinis, neque jurisdictionis potestas Sacerdotalis cuiquam confertur, nisi virtute, & auctoritate Sancti Spiritus, tamesi per hominis ministerium (n). Pariter in epistolâ ad Titum, ubi Apostolus ei committit, ut constituat per civitates presbyteros, qui ministeria pastoralia exerceant, ut evincitur ex contextu, si pro presbyteris rē verâ intelligit

(a) Christian. Lupat Schol. in can. 6. Cens. c. balced.

(b) S. Irenæus lib. 3. cap. 14.
(c) Dionys. Carthus. in Act. 20. 28.

(d) Corneli. à Lap. in Tit. 1. 5. Et. Dionys. Carthus. in Tit. 1. 5. Lentin. Act. 20. 29.
(e) Antonius Scavus Salsburgensis in Tit. 1. 5. H.
(f) Ad Titum c. 1. num. 7.
(g) Dionys. Carthus. loc. cit.

(h) S. Leo epist. 87. ad Episcopos Africa. 10.

(i) Conc. Sardicenf. can. 6.
(j) Concil. Laodicen. cap. 15.
(m) Gratian. dist. 80. per 101.

(n) Barthol. Petrus Lintrensis in Act. 20. 28. h. in quo.

ligit sacerdotes, Episcopis inferiores, certè non nisi parochos, & animarum rectores potuit connotasse: in quo sensu benè Cornelius à Lapide exponit: *jube ergò Paulus, ut in singulis oppidis Titus constituas presbyteros, puta in majoribus Episcopos, in minoribus sacerdotes, sive pastores* (a). Dato igitur etiam ex abundanti, quod uterque textus Apostoli, nobis objectus, minoris quoque ordinis presbyteros complectatur; non nisi presbyteros curatos significabit, quos non negamus, sed ultrò concedimus teneri ad onus residentie personalis. Verùm ex hinc nihil penitus inferitur, ad implicandis Beneficiarios merè simplices debito actualis servitii, & residentie personalis.

9. Respondetur *quartò* retorquendo argumentum. Nàm si uterque textus, de quo est sermo, necum beneficia Episcopalia, & curata significat, sed etiam alia inferiora merè simplicia: ergò beneficia hæc inferiora eo modo regulanda sunt, ac regulata fuerunt per Paulum beneficia Episcopalia, & curata: quoad onera enim non esse debent, neque possunt deterioris conditionis beneficia merè simplicia, quàm sint Episcopalia, & curata. Sed beneficia Episcopalia, & curata fuerunt ita per Apostolum regulata, ut Beneficiarius posset necum per se ipsum, verùm etiam per substitutum, munus sibi injunctum implere; ergò Beneficiarii quoque merè simplices poterunt suo munere defungi per alium à se pro libito substitutum: hicque admisso jam obtinemus intentum nostrum, quod est tuendi libertatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis officii, & residentie, relicto illis tamèn debito adimplendi onus beneficii, si quod habent, per alium à se ipsis congruè deputatum.

10. Tota vis retorsionis argumenti consistit in verificatione minoris propositionis, quæ sic probatur. Divus Paulus ordinatus est *Apostolus Gentium* (b), idest Episcopale beneficium sortitus est, apud Gentiles peculiaritèr exercendum: & tamèn nullibi apud Gentiles resedit, sed huc illuc excurrit, & alios vice sui pluribus in locis constituit, ut ibi Episcopale ministerium exercerent; nam ut alios omittamus, Ephesi collocavit Timotheum in pastorem (c), & Cretæ Titum præposuit in Episcopum (d), cum potestate alios subdelegandi, atque in populorum Rectores, & Antistites destinandi: Scribit enimque: *Hujus rei gratià reliqui tē Cretæ, ut ea, quæ desunt, corrigas, Et constituas per civitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi* (e). Itaque D. Paulus, tamen Gentium ordinatus Episcopus, eas tamèn sive illarum particulares Ecclesias, per alios à se deputatos regebat, uti etiam memorat S. Joannes Chrysostomus (f). Titus quoque, licet Cretæ deputatus Antistes, Ecclesias tamen illius insulæ per alios rexit à se delectos. Ergò si Paulus, ac Titus licitè potuerunt beneficia Episcopalia, & curata per alios ministrare; multò magis ministrari posse voluerunt per alios beneficia merè simplicia: loquendo in supposito, non tamèn concedendo, quod hæc quoque per præfata verba significentur. Tantum abest ergò, quod ex doctrinà D. Pauli ardeant Beneficarii merè simplices ad personale servitium Ecclesiis suorum beneficiorum exhibendum teneantur; ut potius ex eà ponantur in libertate ministerium proprium exequendi, vel per se ipsos, vel per alios à se deputatos: & ita ex objectione non obruitur, sed roboratur immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Sed hanc responsionem, qualiscumque illa sit roboris, relinquamus, & ad alia transeamus.

11. Respondetur *quintò* ad id, quod ex utroque textu, in objectione posito, subinfertur, nimirum esse *de jure divino*, quod Beneficiarii resident apud Ecclesias sibi commissas; hoc ad summum verificari posse de solis Beneficiariis, animarum curâ præditis; & quo ad hos etiam, non esse de jure divino expresso, directè, & strictè concepto, sed de illo solùm analogicè, deductivè, ac lato modo considerato. Quod ut evidentius enitescat, placeat audire Joannem Azorium, doctum, & pium Theologum (g), in suis Institutionibus Moralibus sic loquentem: *primo queritur, an Episcopi, & parochi, Ecclesias parochiales habentes,*

(a) Cornel. à Lapide, in Act. 14. v. 23.

(b) Respondetur ad ap. 1. p. 110. n. 1.

(c) 1. ad Timoth. cap. 1. v. 3.

(d) Ad Titum cap. 1. n. 1.

(e) Ad Titum c. 1. n. 1.

(f) S. Joannes Chrysost. homil.

(g) Anton. Baldes. de resp. dist. refertur in Gio. Azorio p. 16.

non solum canonico jure, sed etiam divino, in suis Ecclesiis residere cogantur; Tota questio in eo versatur, an Episcopi, & parochi, quibus imposita est animarum cura, propriè, & strictè sumpta, hoc est, cum onere, & obligatione administrandi Sacramenta, & verbum divinum annuntiandi, & sacrificium offerendi pro omnibus; jure divino residere compellantur (a). Notabilis protectio difficultas, de qua multi multa loquuntur, bonumque hic erit eandem enodatam audire. Ad illam ergo respondet Azorius, ut sequitur.

(a) Jo. Azor. l. 11.
Moral. p. 1. l. 7. cap. 4.
fol. 495.

12. In Tridentina Synodo inter Theologos, & Juris Pontificii Doctores fuit hæc controversia diu, multumque agitata. Dux olim fuerunt sententiæ ante Concilium Tridentinum, quarum prima negabat: fuitque Ambrosius Catharini in opusculo de residentia, & Albiniani in tractatu de residentia: hisque isti Auctores rationibus permovebantur. Primum quid Diocesis, & parochia non sunt à Christo Domino erectæ, constitutæ, & divisæ, sed solum ab Ecclesiâ, & Pontificibus Romanis. Deinde quid nullum exiat in sacris literis divinum jussum, quo præcipiatur Episcopis, & parochis, ut suis Ecclesiis per se ipsos interserviant, sed tantum, ut commissum sibi populum pascant: ut pascere, vel per se ipsos, vel per alios commode possunt. Item si tale quippiam à Christo Domino esset mandatum, non posset Romanus Pontifex, ejus laxato rigore, facultatem concedere, ut Episcopi, & parochi ab Ecclesiis abfint: at multe sunt causæ, ob quas Papa, Episcopi, & parochi hæc lege solvit. Quid item impedit quominus Episcopi, & parochi abfentes, per Vicarios, in sui locum suffectos, Ecclesiis interserviant? Nam sæpe contingit, ut Diocesis sit amplissima, itant ab uno pastore gubernari, & regi commode nequeat. Postremo alicubi est usu receptum, ut Episcopus habeat aliquas suæ ditioni, & curæ subiectas parochiales Ecclesias, quæ sunt ipsius mensæ perpetuò conjunctæ, quibusque propere servit per Vicarios perpetuos, vel etiam ad nutum revocabiles in ipsi parochialibus Ecclesiis constitutos. Hæc sunt rationes, & quidem non levis momenti, suadentes, quod onus residentia: personalis apud proprias Ecclesias inest quidam Episcopis, & parochis, sed non ex jure divino.

13. Sequitur Azorius. Secunda sententiâ affirmat Episcopos, & parochos in suis Ecclesiis jure divino ad residendum compelli. Ita Cajetanus 2. 2. quest. 185. art. 5. Sotus lib. de Justitiâ 1. par. quest. 3. art. 1. Covarr. lib. 3. Variarum resol. cap. 13. & Navar. in Manuali cap. 25. num. 121. Atque hæc sententiâ vera, & certa mihi videtur. Et id dicendum omnino est, quod habet Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat. ubi sic legitur: Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissæ est, oves suas agnoscere, præ his sacrificium offerre, & reliqua. Et postea subiicit idem Concilium: Quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assunt, sed mercenariorum more deserunt. Sciendum verò est, in hac questione, Juris Divini appellatione, ut docet Sot. loc. cit. intelligi id, quod licet in sacris literis expressum constitutum non sit, necessariò tamen, & evidentè colligitur ex his, quæ sacre literæ tradiderunt. Quare in eo tota hæc controversia sua est, an eo ipso quo Episcopi, & parochi Ecclesiarum pastores creati sunt, in suis Ecclesiis perpetuò commorari, & adesse cogantur? Item, an ex illo Christi Domini mandato, quo dictum est Petro: Pæce oves meas, & agnos meas, & in Petro dictum est omnibus Ecclesiarum pastoribus: necessariò, & apertè concludatur, eos in suis Ecclesiis præfentes esse debere.

14. Ad utramque difficultatem affirmativè respondet hic Auctor subdens; protectò ita conclusi videtur. In pastore enim propria cura, labor, opera, & industria personæ requiritur: pastor enim suas oves cognoscit, & deducit ad pascuam, & ipsa oves sui pastoris vocem audiunt. Pastor itidem præire debet gregem suum, pecoris sui vultum agnoscere, oves suas nominatim vocare, invigilare, aspicere. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oves propriæ, Brahe. de libris. Eccl. Tom. IV.

Cc

videt

videt lapum venientem, & dimittit oves, & fugit, & lupus rapit, & dispergit oves. Nec pastoris tantum est sacrificia pro ovibus offerre, divinum verbum annuciare, Sacramenta conferre: quæ fortassis omnia possit per alium prestare: sed gregi suo invigilare, assidere, oves etiam indigere, earumvultum agnoscere, eas nominatim vocare, eas sua presentia consolari bonorum operum, vitæque exemplo, ad virtutis officium promovere: quod infirmum est, consolidare (ut Dominus dixit apud Ezechielem) quod confractum est, alligare, & quod abieciunt, reducere, & quod perierat, requirere: quæ munera, & officia prestari per alium commodè nequeunt. Instituitur miles, ut per se milites, persone enim industria queritur. Instituitur navis gubernator, gregis pastor, domus janitor, quid in his persone fides, caritas, diligentia, auctoritas exigitur resdè Salomon: diligenter, inquit, agnosce vultum pecoris tui, taosque greges considera. Optimæ rationes, & motiva ista sunt, suadentia, quod onus servitii personalis, & residentie in Episcopo, & paracho sit de jure divino. Veruntamen ad hærentes opinioni contrariæ habent sua responsa, quæ his præbeant: & onus ipsum ad solum jus canonicum referre pro viribus connituntur.

15. Aliis deinde rationibus, & motivis coadiuvat doctrinam suam Azorius immediatè subjungens: Liber quoque Ecclesiastici: pecora tibi sunt? attende illis: & vulgò proverbio dicitur: Oculi Domini impinguat equum. Item Episcopi, dicit Apostolus. Pastite qui in vobis est gregem Dei: In vobis, inquit, id est, qui inter vos est. Undè consequens est, ut consuetudine fieri non possit, ut Beneficiarius propriè, & strictè curam habens, absit à sua Ecclesiâ, & nihilominus lucrifaciæ fractus sui beneficii. Hostien. Panormit. & alii in cap. eum omnes de consensu. Cajet in summi. Verbo Beneficium Ecclesiasticum. Et id ratione convincitur, quid consuetudo, quæ est contrà jus divinum, vel naturale, est corruptela, & eo est gravius peccatum, quo diuturnior. Fline autem non continèd sit, ut rectè docet Sot. lib. 10. de Just. q. 3. ar. 4. ut Papa non possit iussu ex causis potestatem facere Episcopo, & paracho, ut à sua absint Ecclesiâ. Nam juris divini est, ut votum, vel promissum exsolvas, iurjurandum foveas, depositum reddas: Et tamèn in his potest Romanus Pontifex certis ex causis aliquos hoc jure solvere. Paulus Apostolus Timotheum certæ Ecclesiæ Episcopum à se delectum, & creatum, communis boni causâ, ad aliam interdum mittebat Ecclesiâ: hoc enim rectè ratio, & ordo charitatis exposcit, ut communis salus privato præferatur. Et cum ambigatur, potiorne sit boni communis ratio, an privati, tunc ad Romanam Pontificem pervenit, quod dubium est declarare, & in causâ aliqui dubi, & controversiâ, commune bonum privato anteferre. Hæc Azorius, qui firmatâ hisce rationibus opinione suâ, transit ad videndum: quid sentire oporteat de dispensatione, quam super Antistitum, & parochorum residentia potest Summus Pontifex interponere.

16. Sibi ergo Auctor ille obicit, addens. Dices, si juris divini est, ut Episcopi, & parochi sint Ecclesiæ per se ipsos inserviant; ergò, cum Papa facultatem concedit, ut absint ab Ecclesiâ; juris rigorem non relaxat, sed declarat, ac proinde nulla est in hac parte indulgentia, quæ vulgò dicitur dispensatio Pontificis, sed juris tantum interpretatio. Respondeo, in hoc totam esse inter nos, & primæ sententiæ Auctores, controversiam. Illi enim tantum juris Canonici esse contendunt, ut parochi, & Episcopi per se ipsi in Ecclesiâ inserviant, ex quâ re duo deinde tollunt: unum; posse Papam suo nutu juris Canonici rigorem remittere: alterum; facultatem alicui Episcopo, vel paracho, Papa auctoritate absque iussu, & debitâ causâ concessam, ne in sua Ecclesiâ commoretur, ratam, & firmam esse, quantum in dando Papa peccaverit. Nos verdè longè aliâ dno volumus. Alterum, non posse Papam suo arbitratu huius legis rigorem, gratiâ alicuius laxare: posse tamen iussu de causis, his videlicet, quas rectè ratio, & lex claritatis præscripserit, hunc, vel illum hæc lege sol-

vere. Alterum, si absque iustis causis hanc legem gratia alicujus laxaveris, non solum peccare, sed indulgentiam, & facultatem contra jus sacrum, nullius momenti esse secundum conscientiam; tamen in foro judiciali vim habeat: quid si- ne iustis causis jus divinum, Pape auctoritate solvi, & laxari non potest: quem admodum dici solet de voti, & de iuramentis vinculo, ut est communis quoniam opinio, quam habet Sotus lib. 10. de iustit. g. 3. ar. 4. Iustis tamen de causis laxari potest hoc jus divinum, & dispensari per materiam mutationem, sicut in votis, & iuramentis fit (a).

(a) Accor. loc. cit. p. 21. h. 7. c. 4. f. 495.

17. Flehit demum iter Azorius ad quaestionem, quae sequitur, dicens. Secundo quaeritur, an omnes Beneficarii, qui curam animarum exteriorem habent dumtaxat, quod nimirum possunt discurrere, corrigere, excommunicare, suspendere, interdiceret, quae cura dicitur iurisdictionis, citra administrationem Sacramentorum, iuxta id, quod habetur in cap. Dudum 2. de electione, jure divino debeant in suis Ecclesiis residere. Alio iudicio, eo ipso, quod est illi commissum, & iradita cura Ecclesiarum, coguntur in eis praesentes adesse, sicut Gubernator navis in navi, & Dux belli in bello, & Praefecti, sive Praefectus provinciae, vel domus, in provincia, vel domo, unde ratione muneris, & officii sui residere debent; ac proinde jure naturali, quod ipsa officii ratio praescribit. Si roges, an decreto Concilii Tridentini sess. 23. cap. 1. cogantur ii, qui talem curam iurisdictionis habent in suis Ecclesiis residere non debent, in illo decreto comprehendendi: quoniam in eo decreto, & sess. 6. cap. 1. ait, hoc jus etiam Anglicis humeris esse formidandum, & mandas, ut pastores attendant, & vigilent, assistant, pascant Sacramentorum administratione, verbi divini predicatione, & bonorum operum exemplo: & ne per tempus Adventus, Quadragesimae, & certarum quarundam aliarum celebritatum sollemniis, absint. Item quid sess. 23. cap. 1. penam dixerit irrogas Beneficariis curam animarum habentibus, ab ea, quam constituit sess. 24. cap. 12. Archidiaconi, & aliis dignitatibus iurisdictionem habentibus. Quicquid sit de Concilio, saltem in Constitutione Pii quarsi edicta de residentia Pastorum comprehenduntur (b).

(b) Item Accor. loc. cit. p. 17. c. 4. q. 2. f. 496.

18. Itaque non desunt Doctores, qui opinantur, quod onus residentiae ab Episcopis, & curatis debitum, non sit de jure divino, prout sentiant Ambrosius Catharinus (c), Philippus Maria Campegius (d), Andreas Gerarda (e), Alphonsus Salmeronius, & alii. Nihilominus communis Theologorum sententia sentit oppositum (f). Rebusque ita se habentibus, videtur posse dici, quod animarum rectores teneantur ad suas Ecclesias per se moderandas, & populos sibi commissos personaliter pascendos de jure divino, non quidem rigorose, & strictè sumpto, sed lato modo tantum, & analogicè accepto (g), in quo sensu intelligendierunt Doctores, quos in margine citamus (h), cum pluribus aliis debitum praefatae residentiae dicentibus esse de jure divino. Verumtamen est notabile, quod acriter disputata praesenti quaestione in Concilio Tridentino, Theologi, & Canonistae ibidem existentes non parum inter se colluctantur, doctrius, & rationibus, utrimque fuscè allegatis. Quare Concilium super hac re suum edidit sub hac forma decretum: Cum precepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissum est vocis suas agnoscere, pro his sacrificia offerre, verbiq; Divini predicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in caetera munia pastoralia incumbere: quae omnia nequaquam ab iis prestari, & impleri possunt, qui gregi suam non invigilant, neque assistunt &c. (i). Super hoc verba assistunt, notat Card. Pallavicinus in historia Concilii fuisse longo contracto, parendo à suis contra dissor- tibus, ella quivi importasse personal residentia imposta da Dio (l). Contradixit quoque fortiter ipsi decreto inter alios Campegius Episcopus Feltrensis (m), acerrimus defensor exclusionis juris divini à debito residentiae. Nec hanc esse de jure

(c) Catharin. in qu. de resid. Episcop. (d) Campegius de resid. pastorum. (e) Gerarda de Episcop. lib. 2. disp. 1. c. 4. n. 12. (f) Diana p. 30. re. 14. ref. 66. vel 68. in concord. tom. 2. p. 1. ref. 70. n. 2. (g) Corduba lib. 1. quaestiones. qu. 19. p. 1. inf. in hoc tom. cap. 23. num. 10. (h) Cajet. 2.2. quaest. 185. art. 5. Soto de iust. lib. 1. qu. 3. art. 2. Reginald. 130. re. 3. n. 5. Bonac. tom. 1. de auct. benef. disp. 5. p. 2. n. 2. Barbo. de offic. Episcop. p. 3. alleg. 5. n. 1. & in not. on. Trid. sess. 23. c. 1. n. 12. & in hoc inf. cap. 23. n. 19. p. 10. (i) Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. de reform. (l) Pallav. Hist. Concilii 2.2. cap. 12. n. 5. (m) Pallav. loc. cit. num. 39.

divino definivit Concilium, ut advertit idem Cardinalis in refutatione Pauli Suaavis, dicens: *Come poteva stendersi la definizione più innanzi, quanto è alla ragion divina, quando il Soave medesimo altrove ha detto in questa materia: L' autorità delle Scritture, e de Padri sono esortazioni alla perfezione, e non v' è di sotto se non i canoni, che sono leggi ecclesiastiche* (a),

(a) Idem Pallavic.
lib. 11. cap. 13. n. 18.

19. Igitur mens Concilii non fuit agendi la definizione d' un articolo di specolativa, il qual nulla nuoce, che rimanga fra l' incertezza d' opinioni, come tanti altri; *Ala che si sogliesse il reo, e nocivissimo uso di non riflettere* (b). Dixit proinde esse de præcepto divino in sito cunctis, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini predicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam gerere &c. Quæ omnia licet impleri non possint ab eis, qui gregi suo non invigilant, neque assistent; hi tamen assilire satis, & invigilare illis possent per electos, & idoneos Vicarios, nisi leges canonicæ personale opus ab eisdem exigent. At quo, residentia curatorem strictè sumpta, & ut sic fit de jure divino, Concilium fuit: Sciebant Patres ejusdem Synodi utrumque textum Divi Pauli, positum in Objectione superius allegatà: Illorumque verborum vim egregiè intelligebant, & penetrabant. Verùm his non obstantibus, noluerunt definire, esse de præcepto divino, propriè, ac formaliter sumpto, onus residendi personalitèr, quod per alium fieri non potest, sicut est onus pascendi subiectas oves, quod etiam per alium potest compleri. Neuter igitur istorum textuum probat, residentie debitum in Beneficiariis curatis esse de jure divino, stricto, & formali. Multo minus verò id probat pro aliis Beneficiariis: & prò merè simplicibus nihil probat.

20. Idem sentiendum est de aliis textibus Scripturalibus, quicunque, & quantumque in medium proferantur: hi non nisi de jure divino intelligendi sunt, lato modo, reductivè, & analogicè sumpto, non verò propriè, & strictè: neque verificantur de beneficiis merè simplicibus, sed ad summum de Episcopalibus, & curatis tantum, quod onus residentie personalis involvant de præfato jure divino: Quippè nec etiam Beneficarii residentiales à curatis distincti, prout sunt Canonici, Mansionarii, Dignitates chorales, & alii similes alioquin residentie debito adstricti; hi, inquam, non tenentur ad residentiam, & ad personale servitium, de jure divino, sed solum de jure Ecclesiastico positivo: quà de re idem Azorius: *Si iterum quæras quo jure Canonici, Portionarii, & alii Beneficarii, nullam curam animarum habentes, residere in suis Ecclesiis cogantur? Respondeo; quicquid sit de jure divino; debent jure canonico residere: ut constat ex multis Ecclesie decretis in toto titulo, de Cler. non resid. & ratio naturalis non nihil id suadet. Nam beneficium datur propter officium, solum si Ecclesia ministerio, & operà, & industrià, ac diligentia indiget Beneficarii: ratio naturalis præcipit, ut Beneficiarius resideat, &*

(c) Azorius Inst.
moral. par. 3. l. 7. c. 4.
§. Si clericus.

21. Si igitur neque Episcopi, neque curati, populorum rectores, tenentur ad residentiam personalem, & personale servitium ex se ipsis de jure divino, præcisò, & formali, sed tantummodo analogico, & lato modo: adeoque nervus eorum obligationis potissimè refunditur in jus positivum ecclesiasticum; Et multò fortius ad eandem residentiam, & personale servitium non tenentur iidem de jure divino, sed solum de positivo Canonico, Mansionarii, Dignitates, & Capellani chorales, tametsi alioquin residentiales, & particularitèr deputati ad officia sacra in Ecclesiis peculiaribus persolvenda; certè in terminis efficacioribus verum erit, quod Beneficarii merè simplices ad onus residentie, & personalis servitii non tenentur de jure divino, impendendi Ecclesiis, in quibus propria possident beneficia. Et ideo textus Scripturales in

Objct.

Objectione allegati nec quidquam præficiunt causæ Contradictoriam, nec quidquam offiunt immunitati, qua perfruntur illi, qui Beneficia merè simplicia possident ab onere servitii personalis, & residentię agendę apud Ecclesias suorum Beneficiorum.

C A P U T XXII.

In quo diluitur SECUNDA OBJECTIO, petita ex primâ Epistolâ B. Pauli Apostoli ad Corinthios, & ex secundâ ad Thessalonicenses adversus immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentię.

S U M M A R I U M.

- 1 Secunda Objectio deducitur ex Apostolo dicente: qui in sacrario operantur, quę de sacrario sunt, edunt: Et qui non vult operari, non manducet.
- 2 Pręcepta juris divini non sunt fundanda in verbis Scripturę transpositis, scilicet directę. Scriptura admittit figuram Anastrophę, quę coinci dit cum Hysterologiâ.
- 3 Argumentum à contrario sensu non habet locum in Sacra Scripturâ ad formandas propositiones de jure divino. Locum tamē habet in jure interdictum, & quando.
- 4 Concilium Colonienſe de jure divino esse dicit, ut qui altari servit, de altari vivat. Contrarium tamē non vocat de jure divino, sed de bono jure.
- 5 Uterque textus Apostoli vel nihil habet commune cum beneficiis, vel ad summum percutit sola beneficia residentialia, quorum aliqua dicuntur simplicia.
- 6 Negatur suppositum, quod Beneficarii merè simplices non laborent in Ecclesiâ Dei: laborant enim optimē, prout debent: Beneficia sunt de jure humano.
- 7 Pręter officium, potest Beneficiarius habere alia onera, à beneficii fundatore statuta, qui tamen, nisi aliud obest, possunt à Beneficiario per alium adimpleri.
- 8 In concernentibus forum externum magis attendendū sunt Canonice, quàm Theologi: Doctorum assertiones tantum valent, quantum auctoritates, quas allegant.
- 9 D. Genettus loquitur de generibus singulorum, non de singulis generum. Nam aliqua beneficia, pręter onus recitandi officium, aliis oneribus adstringuntur.
- 10 Si quis multa narraret ad milites spectantia, bene diceret genericę loquendo, sed illa non ad cunctos specificę, atque individue milites pertinerent.
- 11 Facti collatione Doctrinę D. Genetti, liquet, quod per illam nihil de beneficiis merè simplicibus definit: sed quod hæc solius divini officii onus habent.
- 12 Auctor prefatus non utitur particula &, quę est conjunctiva, sed vel, quę est

est disiunctiva, & significat merè simplicia beneficia solum ónes divini officii habere.

- 13 Per jura est facti provisum, quod, qui non laborat, non manducet. Beneficia, vii simplices, si officium divinum non recitant, restituere tenentur fructus beneficii.
- 14 D. Genettus allegat Canonem, qui vel non pereunt beneficia merè simplicia, vel si ea pereunt, retorquetur adversus Contradiçtores, & quare.
- 15 Iisdem responsonibus dissolvitur doctrina P. Natalis ab Alexandro, cuius verba non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de residentialibus loquuntur.
- 16 Ex contextu deprehenditur, quod hic Auctor non loquitur de beneficiis merè simplicibus. Concilia Provincialia extra propriam provinciam non obligant.
- 17 Inhibitum est Episcopo novum onus beneficiis simplicibus apponere, præter debitum officii divini: super quâ rê Congregatio Concilii obstitit S. Carolo.
- 18 Et quomodo Beneficiariis simplicibus aliquod onus posset poni; adduc possessorum cornu non argerentur ad residentiam; cum possint per alios illis oneribus satisfacere.
- 19 P. Natalis admittit dari casus, in quo uni Clerico possunt plura beneficia conferri: quo posita excluditur ónes residentia à Beneficiariis merè simplicibus.
- 20 Inquirent P. Natalis, quenam sint beneficia residentiam exigentia, inter illa non enumerat beneficia merè simplicia.

1. **B**ENECIUM secundo loco Contradiçtores ex textu Apostoli ad Corinthios, scribentis: qui in Sacratio operantur, quæ de Sacratio sunt, edunt: Et qui altari deservimus, cum altari participamus (a). Quæ verba in contrario sensu allegantur, tum à P. Natali ab Alexandro (b): tum à Reverendiis. D. Francisco Genetto (c), ad probandum debitum, quo Beneficiarii merè simplices adstringuntur operandi personalitèr in sacratio. Et Concilium quoque Colonienſe in eodem sensu verba ipsa pertrahit ad præfati oneris debitum comprobandum (d). Itè ex textu ejusdem Apostoli ad Thessalonicenses dicentis, si quis non vult operari; non manducet (e). Quibus paritèr verbis idem Genettus utitur ad ostendendum præfatum onus simplicibus Beneficiariis inesse, & quidem jure divino; sed Beneficiarii simplices, non residentio, & non ministrando apud suas Ecclesias, non operantur in sacratio, nec operari volunt, contra visionem utriusque textus, adcoque juris divini; ergo nec etiam beneficia possidere debent. Et ideo oportet, quod, vel beneficia non retineant, vel apud illa, jure divino sic exigente, resideant.

2. Respondetur primò, præsertim respectu primi textus epistolæ ad Corinthios, præcepta, juris divini non esse fundanda in verbis Sacræ Scripturæ, indirectè, retrogradè, transposito, ac inverso ordine lectis: sed in ejus verbis directè, naturalitèr, obviè, ac recto ordine ponderatis. Quamquàm etenim Biblici libri, interdum figuratè loquantur, & inter alias tropicas locutiones, etiam figuram dictam Anastrophe admittant, quæ est inversio sententiarum, sive illarum posito ordine conversio (f), & cum Hystero-logià coincidit, quæ est figura, sive locutio enarrans posteriori loco id, quod priori debuerat enuntiari (g): seu est sententia ordine debito commutata, ut eam vocat S. Ildorus in libro Originum (h); Tamèn quia ubi periodus præpostulationem, sive inversionem illam naturalitèr non exposcit, retorſio, & alteratio versiculorum non est aliud, quàm illorum perversio, & ultra, vel contra germanum eorum sensum pertrahit;

(a) 1. Corinth. c. 9.
vers. 11.
(b) Natali ab Alex.
Theol. 1. c. 6.
(c) Franc. Genet.
Theol. 1. 2. de be-
neficiis.
(d) Conc. Colon. an-
tisap. 1. c. 2.
(e) 1. Thessal. cap. 3.
vers. 10.

(f) Sanctus Pagnin.
Sagge. ad Sacra. Litteras c. 26. f. 18.
(g) Du Mortier.
Etymol. Sacra. Græco-
lat. V. Hystero-logia.
(h) S. Ildor. Orig.
lib. 1. c. 16.

beneficium, deferviant adimplendo onera, si quæ sunt, vel per se, vel per substitutum. Nèc alio modo præfatam Apostoli iussionem intellexit Concilium Coloniense, in oppositum allegatum, quod alioquin, ubi nominat *beneficium simplex* dici posset, non significare beneficia merè simplicia, de quibus nos agimus, sed beneficia choralia, sive aliàs residentialia, ut sunt Canonicatus, Mansionariæ, Præposituræ, & alia similia, à beneficiis curatis distincta, quatenus illa quoque vocantur aliquandò beneficia simplicia (a); sed non sunt merè simplicia. Tamen admittamus cum Claudio de la Place, Concilium ipsum de iisdem beneficiis merè simplicibus sanctionem suam protulisse (b); Verùm si ferriõ attendantur ejus verba, inveniemus, quod textum Apostoli adhibuit quidè ad significandùm, quod Beneficiarii merè simplices tenentur satisfacere oneribus eorum beneficio connexis, sed non tenentur ea per se ipsos propriè obire, seu inibi personalitèr residere, cum illa valeant, etiàm per substitutum adimplere.

6. Respondetur *tertiò* negando suppositum, nimirum quod Beneficiarii merè simplices non laborent in Ecclesià Dei: non operentur in Sacrario: & non altari deferviant, ideòque redditus beneficiorum licitè non percipiant: quos providè, si percipere volunt, debeant quoque personalitèr residere, & per se ipsos actualitèr in sacrario ministrare. Negatur, inquam, hoc suppositum, quod non laborent, non operentur, non deferviant: optimè siquidè laborant, operantur, & deferviunt, non quidè ut animalia, & jumenta, neque ut rusticolæ, & agalones, sed ut debent Clerici laborare, operari, & defervire. Jam de hac re suprà locuti sumus, & infrà iterùm eloquimur (c). Nunc dicimus, quod labor à Clericis debitus ratione beneficii Ecclesiastici, per eos possessi, est sequela ipsius beneficii, & consequenter est illius naturæ, cujus sequela est. Sed beneficia Ecclesiastica, tum secundum Theologos (d), tum secundum Canonistas, sunt de jure humano (e); ergò etiàm labor à Clericis debitus ratione beneficiorum, est de jure humano. Jus autem humanum disponit, quod beneficium datur propter officium (f); Verùm hujusmodi officium consistit in divitiis laudibus persolvendis, prout sentiunt communitèr Doctores (g): loquendo tamen de beneficio ut sic, ac strictè sumpto, per quod solum beneficium merè simplex significatur (h). Si verò sit sermo de beneficiis Curatis, Episcopalibus, Choralibus &c. certe illorum officium in solâ recitatione privatâ divinarum laudum non consistit, sed in aliis quoque muneribus, ad Episcopale, parochiale, chorale &c. officium pertinentibus.

7. Itaque si beneficia merè simplicia dantur propter officium, & eorum officium in divinis psalmodiæ recitatione consistit; quoties Beneficiarii merè simplices recitant horas Canonicas, proculdubio in Ecclesià Dei laborant, & laborantèr modo, quo de universalî totius Christianitatis stylo præscriptum est, à Beneficiariis merè simplicibus laborare debere: nèc alius labor præter istum, injunctus est illis de jure: De consuetudine tamen, vel ex dispositione manifestâ fundatoris alià insuper onera eidem inesse possunt uti residentiè personalis (i), vel tot missas, aut festa celebrandi, seu elemosynas tali die distribuendi: Litánias canendi, rosarium recitandi, aliudve opus, aut ministerium Ecclesiasticum exercendi: quatenus fundator beneficii potest apponere tempore foundationis quæcumque pacta, & conditiones voluerit (l), dummodò Episcopi assensus accedat, & conditiones honestæ sint, ac rationabiles, atque spiritualia concernant (m). Sed tunc hæc onera non sunt de jure: & quatenus hæc adsint, nisi expressè imponantur personæ individua Clerici beneficium possidentis; non sunt personalia, sed liberè valent per alium adimpleri (n); quare semper verum restat, quod officium Beneficiarii merè simplicibus injunctum, quantum est in se, in solâ sacræ Psalmodiæ recitatione consistit, quam quoties Clericus adimplerit, satis benè in sacrario laborat, operatur, & servit: laborat in Ecclesià Dei, quantum, & qualitèr tenetur, ac per consequenter debet,

quæ

(a) Reginald. l. 19. cap. ult. § 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(b) De la Place c. 7. § 4. argum. 1.

(c) Vid. hic supr. c. 1. n. 3. § 1. c. 1. n. 3. § 1. c. 1. n. 3.

(d) Reginald. l. 19. cap. ult. § 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(e) Loter. de r. b. benef. l. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(f) Cap. quia per amissionem v. de r. b. § 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(g) Loter. de r. b. benef. l. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(h) Garc. de benef. par. 1. c. 2. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(i) Loter. de r. b. benef. l. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(j) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(k) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(l) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(m) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(n) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(o) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(p) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

(q) Barbos. loc. cit. par. 1. c. 4. n. 3. Filius. l. 1. c. 2. § 1. c. 1. n. 6.

quæ de sacratio sunt manducare, tametsi in loco, ubi erectum est beneficium, non resideat, nec aliud præter id, quod dictum est, operetur, quia hoc non ad officium, ex debito, sed ad supererogationem, & ex abundantia nescitur pertinere.

8. Respondetur *quarè* explicando Auctores in oppositum alligatos, & eos retorquendo adversus Contradictores. A quorum Auctorum doctrinâ possemus alioquin nos faciliter expedire, dicendo, quod in materiis ad forum externum pertinentibus; magis deferendum est Canonistis, quàm Theologis, sive Scolasticis, sive Moralibus (a). Aut respondendo, quod eorum assertiones vim non habent, nisi quantam eis dant auctoritates per illos allegatæ (b). Canonistæ autem, uno ore, imò & Scolastici, atque Morales, Theologi, superius recensiti, solum onus divini officii Beneficiariis merè simplicibus inesse consentiunt. Jura quoque ipsi ipsam faciunt, & Concilia, & Decisiones Rotæ, ac Decreta Sacræ Congregationis: Quarè his auctoritatibus nudata opinio contradicentium Auctorum parum prævalet. Nihilominus nos honore congruo prosequentes tantos viros, exponimus eorum dicta hoc modo: Reverendissimus Dominus Franciscus Genettus Episcopus Vasionensis, dicit: *nomine verè officii, non solum intelligitur horarum Canonicarum recitatio, quæ vulgè vocari solet officium divinum, juxta decretum Concilii generalis Lateranensis sub Innocentio tertio celebrati, verum etiam intelligantur cetera munia singulis beneficiis annexa, Et præterea obligatio, quâ bona Ecclesiastica obtinentes tenentur operari juxta vires, & facultatem, & Ecclesiæ inservire: Si enim aptè applicari possint verba S. Pauli, si quis non vult operari, nec manducet, & si quis altari deserviat, sum altari partecipant: ita non videtur æquum, ut ii, qui nullum munus obeunt, de altari quietam recipiant &c. (c).*

9. Profectò quicumque verba ipsa legit, si sanè mentis est, proculdubio intelligit, quod D. Genettus hic eo modo disserendi utitur, qui apud Philosophos vocatur, loquel de generibus singulorum, non de singulis generum. Sermonem namque habens de beneficiis in totâ illorum latitudine; de ipsis loquitur, ut genericè sumptis, non ut in specie consideratis. Et sic in suo conceptu insimul comprehensit cunctis beneficiorum speciebus, quæ junctim, & collectivè unum genus constant beneficiorum; optimè dixit, quod nomine officii spiritualis, propter quod datur Clericis beneficium, non intelligitur sola Canonicarum horarum recitatio, sed etiam cætera munia singulis beneficiis annexa, & obligatio, quâ Beneficiarii tenentur juxta vires, & facultatem, debitumque suum Ecclesiæ deservire: quia cum sub genere beneficiorum multæ sint species eorum, diversis diverso modo habentes obligationes; alii ex Beneficiariis ad onera Episcopalia, alii ad onera parochialia, alii ad canonicalia, & choralia, alii demum ad alia onera, quæ sunt propria suorum beneficiorum, tenentur. Non tamen ideo significare voluit, quod singulæ Beneficiariorum species, cuncta illa onera genericè indicata tenent, sed quod aliquæ ex dictis speciebus unum tenent ex enunciatis oneribus, & aliæ respectivè secumferunt aliud.

10. Eâ formâ, quâ si, de militibus loquendo, quis diceret, officium militis est acies dirigere, stipendia ministrare, arma præparare, foveas, & cuniculos effodere, terram elevare, schalas muris admovere, ad prælium signa dare, machinas aptare, equos, & eorum ephippia custodire, ac adhibere, bombardas onerare, & explodere, mœnia hostium diruere, excubias facere, hastas vibrare, ictus inferre, insidias hostibus tendere, illorum consilia penetrare, ac similia, exercere, quæ ad milites pertinent; optimè diceret: sed non ideo lector concipere deberet, quod quælibet ex his officiis ad cunctos milites pertineant, cum generatim, non specificè sint narrata: ideoque sunt singula singulis congruè referenda, ita ut ex cunctis hujusmodi oneribus, vel ministeriis militaribus, aliæ spectent ad duces, aliæ ad subjectos, aliæ ad equites, aliæ ad pedites, aliæ ad

(a) De Luca de Officiis disc. 16. n. 8. de Jurisd. disc. 12. num. 48. De Officiis disc. 1. num. 12. & disc. 3. n. 8.

(b) De Luca de Officiis disc. 12. n. 12. de Jurispr. disc. 12. num. 7. de Fideiuss. disc. 64. num. 12.

(c) Genet. Theol. quæst. 12. n. 2. de benef. cap. 1. quæst. 4. denig.

officiales, alia ad gregarios milites, alia ad efflores, & vastatores, alia ad bombardarios, & sic de cæteris. Ità ergò in proposito, si D. Genettus asseruit, quod officium Beneficiorum, genericè sumptorum, non est solas horas canonicas recitare, sed etiam alia onera adimplere, suis beneficiis adscripta, sapientissimè dixit, sed non per hoc exclusit, quin specificè, & multò magis individué accepti Beneficarii merè simplices ad solas horas canonicas teneantur, nisi aliud onus habeant sibi à consuetudine, vel à Fundatore superadditum.

11. Et quod hæc sit mens D. Genetti, deducitur evidentissimè ex illius verbis antecedentibus, & subsequentibus. Nam subsequentèr asseverat, se in illo Tractatu non descendere ad beneficia non residentialia, tamquàm à residentialibus distincta (a), & per consequens ea, quæ paulò superius dixerat, in oppositum allegata, non est rationabilè credendum intellexisse velut propriè, ac specificè dicta de beneficiis merè simplicibus, sed generalitèr, & genericè de cunctis infimul beneficiis. Paritèr paulò antè, dùm verbis definitionis beneficii exponendis inclumberet, dixerat: *Deniquè traduntur hi fructus propter aliquod officium spirituale, quia nullum est beneficium, quod non obliget ad aliquod munus spirituale, & juxta Concilium Tridentinum (b), beneficia ad divinum cultum; atque ecclesiastica munia obeunda sunt constituta: nimirum vel propter missam celebrandam, vel ut Verbum Dei prædicetur, vel ut Divinum Officium recitetur, & similia, ut patet ex canone significatum (c), & ex capite quia per ambitiosam (d), in quo sic habetur: officium propter quod beneficium ecclesiasticum datur (e).* Distinguit ergò Genettus onera beneficiorum in plures categorias, dicens, quod omnia quidem beneficia, ad cultum Divinum, atque munia ecclesiastica obeunda, constituta sunt, sed quod iste Divinus cultus, atque ecclesiastica munia in hoc consistunt, ut per alios ex Beneficariis missæ celebrentur: per alios Verbum Dei prædicetur: per alios Divinum Officium recitetur.

12. Notando, quod Auctor non utitur particulà (e), quæ vim habeat coniungendi, copulandi, & omnia in unum coagmentandi (f), ità ut singula beneficii, cuncta officia, & onera ibi descripta, conjuncta habeant; sed utitur dictione, sive particulà vel, quæ est disjunctiva, tùm quoad verba, tùm quoad effectum (g): & vult significare, quod ex beneficiis ecclesiasticis, alia disjunctivè secumferunt onus Divini Officii recitandi: alia Missas celebrandi, alia Verbi Dei prædicandi &c. Si ergò benè perpendatur doctrina D. Genetti, nedùm non favet Contradictoribus, sed imò contrà illos retorquetur; nam per Genettum dantur beneficia, quæ nullum aliud onus habent, quam ut per eorum possessores *Divinum Officium recitetur*: hæc autem sunt beneficia merè simplicia, de quibus nobis in præsentiarum est sermo. Et ità si hujusmodi Auctoris dictatu standum est, nullatenus probatur, quod Beneficarii merè simplices debito servitii personalis, & residentiæ coarctentur, exhibendæ in loco, ubi eorum erecta sunt beneficia, tamquàm de jure divino: quidquid sit, an aliè dantur species beneficiorum, quæ de jure divino secumferant istud onus, de quibus hic non est quæstio.

13. Tantò magis, quod jam per jura satis est provisum, ut quoad ipsa beneficia merè simplicia, verificetur doctrina Apostoli, & conclusio à præfato Auctore indè deducta, ubi dicit: *itis enim, nempe Beneficariis, non exercentibus officium spirituale, applicari possunt verba S. Pauli: Si quis non vult operari, nec manducet: & si qui altari deserviant, cum altari participent: ita non videtur æquum, ut ii, qui nullum munus obeunt de altari, quidquam recipiant (h).* Provisum est, inquam, per jura (i), & præsertim per constitutionem S. Pii Papæ V. fancientis, ut quicumque Beneficarii horas canonicas non recitaverit, fructus non faciat suos, pro ratione proventuum, respondentium de die in diem, ipsis horis canonicis intermissis: ubi addit immediatè de beneficiis simplicibus:

De-

(a) Genet. Theol. mor. fo. 2. l. 1. c. 1. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

(b) Conc. Trid. sess. 21. c. 3. de ref.

(c) Cap. significatum de prob.

(d) Capit. quid per ambrosianum 19. de reser. in 6.

(e) Genet. loc. cit. qu. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

(f) Barhof. tr. quæ. ad 3. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. cum aliis ibi.

(g) Barhof. loc. cit. dict. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. ibi.

(h) Genet. Theol. mor. in 2. l. 1. c. 1. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

(i) Cap. fin. dist. 92. Conc. Later. V. sess. 9. Filius. tr. 1. c. 6. n. 18. Novus. in Man. 6. 15. 16. 17. 18. 19.

Declarantes, presbiteria, presbiteriales portiones, & qualiacunque alia beneficia, etiam nullum omnino servitium habentia obtinentes, cum prediſſis (nempe beneficiis cum curâ, & ſine curâ) pariſſè conveniri (a). Et ergo verificata, etiam quoad Beneficiarios merè ſimplices doctrina Apoſtoli, & conſeſſio inde deducta à Genetto, quod Beneficiarii, qui nullum munus obeunt, de altari quidquam non recipiunt: quippe hi de facto non faciunt fructus ſuos, ſed ad eorum reſtitutionem tenentur. Itaque laborant, ſatis in Sacramenti operantur Beneficiarii merè ſimplices, dum tamen quilibet aliâ peculiari obligatione careant, recitant nihilominus Divinum Officium. Hoc enim recitando faciunt opus pretio eſtimabile: opus quod non eſt exercendum ſub pœnâ peccati mortalis à Clericis ſine congruenti mercede: opus quod nullus laicus exercendum gratis aſſumeret: opus tandem, à quo ſi deſiciunt; & culpam mortalem incurrunt, & pœnam ſubeunt pecuniariam, ob portionem fructuum beneficii, ad quam reſtituendam tenentur.

14. Accedit onus eleemosynas pauperibus largiendi, & in pius ufus erogandi ipfos fructus beneficiorum, magis, vel minus, pro quantitate reddituum, & pro qualitate fuz perfonæ, & pro egentium locorum, atque temporum conditione (b), quibus eleemosynis, & piis ufibus operam dantes, profectò Beneficarii, & benè laborant, & fanctiffimè in facrario operantur: adeoque digni funt beneficia ipfa poffidere. Omittimus alia onera fuperius indicata, quæ non funt pauca (c). Demùm attentè regulà prænotatà, quod placita Doctòrum, fivè illorum affertiones, tantam vim habent, quantam eis tribuunt auctoritates per illos allegatæ (d); obfervemus, quod D. Genettus allegat *cap. officium de præbendis*, & ex eo probat ineffe Beneficariis onus exercendi officia fpiritualia, uti Miffas celebrandi, Verbum Dei prædicandi; & Officium Divinum celebrandi. Sed hoc capitulum vel nihil probat adverfus Beneficarios merè fimplices, vel retorquetur adverfus Contradiçtores. Nàm nihil probat adverfus Beneficarios merè fimplices, quia loquitur de præbendâ Capitulari, fivè refidentiali, ex qua nihil inferunt ad beneficia merè fimplicia, utpotè, quæ refidentie onere carent, & à diverfis non fit illatio (e), cum diverforum diverfum etiam debeat effe iudicium (f). Retorquetur poftèa adverfus Contradiçtores, quia fi fermo eft ibi de beneficio fimplici, & opus fuit fpeciali auctoritate Papæ, ut poffet injungi Beneficario onus refidendi, Miffam ex fe celebrandi, & non alteri, *præbende illius anniverfarij delegandi*, idèft *officium fuum*, ut explicat Gloffa (g); oportet inferre, quod Beneficarii merè fimplices, de iure, & feclufà peculiari lege per fuperiorem approbatà, nec adftringuntur onere perfonalis refidentie, nec illo valent licitè adftringi, fed qualibet alia onera, fi quæ habent, fuo beneficio fimplici adjecta, liberè valent, five per fe, five per fubftitutum implere (h). Adeoque fatis benè laborant, & in facrario operantur, fi horas canonicas recitent, eleemosynas, ac pia opera faciant pro eorum viribus; etiam fi ulterius apud Ecclefias, & Altaria, ubi eorum erecta funt beneficia, nec refideant, nec perfonaliter adminiftrant.

15. Quæ hucusque allata ad explicandam doctrinam Reverend. Genetti, si congruè applicentur, & approprientur, proculdubio æquè prevalent ad enodandam etiam doctrinam aliorum Auctorum, qui ad hoc propositum allegentur, vel valeant allegari. Et ita per hæc patet responsio ad ea, quæ ex P. Nicali ab Alexandro in oppositum sunt relata: ad quæ tamen adhuc ex abundanti adjungimus, quod quando ipse exposuit finem, propter quem erecta sunt beneficia, scripsit hoc modo: dicitur denique propter sacrum ministerium, quia beneficia ad Divinum cultum, atque ecclesiasticam munia obsecunda sunt constituta, ut loquitur Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 3. de ref. unde beneficium ecclesiasticum ministerium appellatur: cap. quia nonnulli extr. de Cler. non resid. ut merito beneficium propter officium dari dicatur: cap. quia per ambitiosum sit. de rescript. in 6. (i).

Græfch. de libert. Eccl. Tom. IV. D d 2 Indè

(a) *S. Pius V. canf.*
139. in Bullar. Laerz.
Chruch.

(b) *Boar. 10.1 d. 19.1.*
a. de sing. boar. p. 2.2.
d. n. 2. 19.1. F. 747. cum
p. 10.1. 10.1. 10.1.

(c) *Vid. supr.* in hoc
sensu, c. 20. n. 7.

(d) *Bartol. in l. non solum §. liberatione ff. de liber. legat. De Luc. de iur. d. c. 1. §. 2. 7.*

(c) *L. ult. in fin. In ibi Bart. ff. de Calumn. Gratian. dist. 37. c. 10. 3 c. 5 16. n. 6. In c. 5 24. m. 16. Barboz. 17. var. Avom. 124. In illi.*

(f) *Linter Hipulan*
tem ff. de Verb. obl.
Barbaf-ibi Axiom. 74.
num. 6.

(g) *Glossinella* sp. cf. *G. sp.*
 (h) *G. sp.* cf. *G. sp.*

d. exp. significativum re:
n. 1. de prob. l. 1.

(i) *Natal. ab. Africa*.
Theol. 1.2.8.6. 100.6.10
100.6.10

Indè subdit : officium autem illud non sola canonicarum horarum, seu breviariorum recitatio intelligenda est, ad quam omnes Beneficarii tenentur, sed Sacramentorum administratio, Missarum celebratio, Evangelii prædication, aliæque functiones sacre, quibus ex institutione, & ordine Ecclesie Beneficarii sunt obstricti, uti colligitur ex cap. significatum extr. de præbend. &c. Quando autem V. Natalis ab Alexandro hæc asseruit, certè locutus est de Beneficariis curatis, choralibus, & residentialibus, non verò de merè simplicibus : Et sic ejus doctrina, perperam in oppositum allegatur, cum nostra quæstio non sit de beneficiis, & Beneficariis residentialibus, sed de merè simplicibus.

16. Et quod intentio istius Auctoris non fuerit comprehendendi sub illis verbis beneficia merè simplicia; patet ex contextu: quia per plures ex illis functionibus à se memoratis, cum sint officia, & munera parochialia, nedum non debent, sed imò non possunt à Beneficariis merè simplicibus exerceri; ut alibi ostendimus. Nec enim fas est Clerico Beneficario merè simplici Sacramenta administrare, Evangelium prædicare, Processiones facere, catechizzare infantes, vel adultos; & alia facere, quæ ad parochos spectant, sine speciali, & individua facultate Ordinarii: alioquin nedum non bene operatur talia exercendo; sed imò tamquam ponens falcem in messem alienam, punibilis est. Patet idem ex alio contextu: quia paulò inferius asserit: *quamobrem si nullum speciale munus beneficiis sit annexum; iis ecclesiasticum aliquod ministerium, ut annexat Episcopus, conveniens est Ecclesie discipline, ut statuit Concilium Mediolanense l. consil. p. 2. tit. 26. &c. Idem statuit Concilium Burdigalense anno 1624. cap. 18. num. 1.* (a). Hæc Natalis: qui posterioribus hæc verbis ostendit, se in prioribus non esse locutum de beneficiis merè simplicibus. Quæ de re etiam quidquid sit; certum est, quod corruente Antesignano, in quo se fundant Doctores, corruit etiam ipsorum Doctorem opinio (b). Natalis autem se fundat in Conciliis Mediolanensi, & Burdigalensi, sancientibus, ut beneficiis merè simplicibus aliquod aliud onus, præter horas canonicas, imponatur. Sed hæc Concilia, tamquam Provincialia, extrâ propriam provinciam non assunt (c), etiam si sint per Sedem Apostolicam confirmata, quia confirmatio dat quidem robur, sed non extendit actum confirmatum (d), ut in specie de Conciliis Mediolanensibus testatur Fagnanus (e); ergo &c. Præterquamquod Concilia illa non dicunt inesse Beneficariis merè simplicibus aliud onus præter Divini Officii recitationem; sed quod Episcopus valeat aliquod aliud ministerium illis adungere: de quâ re quidquid sit, bene ex illorum decretis infertur, quod donec, & quousque per Episcopum talis ministerii adjunctio non est facta; Beneficarii merè simplices ad solam Divini officii recitationem tenentur.

17. Cæterum non parum ambigi posset de vi prælatorum decretorum utriusque Concilii Mediolanensis, & Burdigalensis: quippè non esse fas Episcopis, & Ordinariis locorum nova onera superaddere beneficiis merè simplicibus, postquam jam semel ritè fuerunt erecta, tradit Prosper Fagnanus, dicens: *præbendæ jam erectæ auctoritate ordinariæ novum onus annexi non possunt, quia obstat cap. cum dilectis supr. de consuetud. Concilium Lateranense in cap. prohibemus, infra de cens. & Conc. Tridentinum cap. 5. sec. 25. de res. Undè Sac. Congregatio ejusdem Concilii interpreti, sæpius declaravit, Episcopum non posse novum beneficium onus imponere, sed tantum curare debere, ut quæ illi ex fundatione, vel consuetudine incumbunt, exalè adimpleantur, & in specie alias censuit novum onus Missæ in hebdomada non potuisse Episcopum imponere beneficio habenti onus anniversarii tantum &c. Et cum beate memorie Cardinalis Borromeus velles cogere obtinentes simplicia beneficia in parochialibus, ut per se, vel substitutos deferrent, cum cap. 3. sec. 21. præsupponat, omnia beneficia destinata esse ad cultum Divinum, & ecclesiastica munia obrunda, juxta cap. fin. de rescript. lib. 6. Sac. Congregatio ab eo consultâ, respondit, non esse cogendos ad aliud, quàm ad dicendas*

(a) Natalis ab Alex. loc. cit.

(b) De Luc de Præbend. dist. 31. nu. 19. & consil. abster. 24.

(c) C. 1. caus. 1. quæ. 2. de decimis §. quæ. 9. Fagnanus in C. canon. n. 14. de consil. lib. 1.

(d) L. Aurelius §. testamentum l. §. de liber. Argas. Fagnanus loco cit. n. 17. cum aliis.

(e) Fagnanus in d. cap. Canonum ubi supr.

das horas canonicas, nec teneri, si beneficia simplicia sint, deferre per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cum non teneatur residere causa studii, non tenetur etiam ad substitutum (a). Non ergo potest Concilium Provinciale onus aliquod beneficii merè simplicibus apponere, per quod residentiae personalis debito coarctentur.

(a) *Fagopyrum* is a significant source of a- Glu in the diet.

18. Supponimus, Dominos Contradictores non esse negaturos clarissimo huic decreto Sacrae Congregationis honorem debitum: nec esse attributuros Ordinaris locorum auctoritatem majorem, quam sibi competere posse ratis est S. Carolus Borromeus; neque tamen ausus est exercere, donec ipsam Sacram Congregationem consuleret: cujus oraculo audito, pro ea, quæ prædictus erat integritate animi, reverenter acquievit. Quia ergo corruit vis Conciliorum Burdigalensis, & Mediolanensis, in hac parte, quibus P. Natalis ab Alexandro innixus est, corruit quoque Scriptoris hujus auctoritas, & doctrina de onere superaddendo beneficiis merè simplicibus: & sic hujusmodi beneficia, & eorum possessores, remanent in sua libertate, & immunitate à quolibet alio onere, quam Officii Divini perfolvendi (nisi aliud commutatio, aut statum peculiare, vel voluntas Fundatoris exposcat). Sed quatenus etiam plenariè subsisteret doctrina P. Natalis, perperam ex ea colligunt Contradictores, hujusce Auctoris intentionem ingredi Beneficiarii merè simplicibus onus residendi personalitè: quippè superaddito his etiam onere missarum, vel alterius obsequii, adhuc illa possent per alium adimplere: siquidem quantumvis aliqui Fundatoris dispositione, vel statuto dicatur, quod Beneficiarius teneatur ad Missas celebrandas &c. non ideo censetur electa industria personæ (b), nisi expressis verbis dicatur, Missas esse personalitè celebrandas ab ipso Beneficiario, & non per interpositum personam: quæ clausula individualis quoties, & ubi deest, potest Beneficiarius Missas illas ope alterius presbyteri celebrare, nullo sibi assumpto onere residentie (c).

(b) *Barbes*, in c. §
significatum i. m. q. de
prob. c. 1.

19. In reliquis de intentione P. Natalis alibi satis dilucidè constat, cum ipse, præter ea, quæ artulumus, proponat hanc regulam, quod licitum est ex dispensatione canonica uni Clerico plura beneficia possidere, juxta doctrinam D. Thomæ (d), qui eam sumpsit ex decreto Concilii tertij Lateranensis (e), ita sanctiens: *circa sublimis sament, & literatis personis, quæ majoribus suis beneficiis honorandæ, eum ratio postulat, per Sedem Apostolicam dispensetur*. Quando scilicet, inquit Natalis, *viri mobilitate sublimis, aut doctrinæ eximij, plus Ecclesiæ, quàm plures alij, quibus beneficia conferrentur, magisq; laborant in verbo, & doctrinâ: & cum unum beneficium sublimibus istis, literariq; viris non sufficit, ut ex eorum operâ, studiisque, ac laboribus utilitatem maximam reportet Ecclesiæ (f)*. Igitur dari possunt, & dantur calis, in quibus secundum Natalem, *eum ratio postulat*, uni, & eidem Clerico plura conferenda sunt beneficia: tuncque certè Clericus ille cum non sit divisibilis in se, non poterit simul, & semel eodem tempore in cunctis Ecclesiis personalitè ministrare, in quibus ipsa beneficia sunt erecta, non posset verò iste casus unquam succedere, si cuncta beneficia exigerent unus residentia personalis de jure divino, quia divino juri dispensari non potest. Quare vel sermo P. Natalis prospicit beneficia merè simplicia, sentitque, quod plura ex his uni, & eidem Clerico, cum ratio postulat, veritè, conferantur; & jam videmus, quod P. Natalis manifestè consentit beneficiis merè simplicia non exigere unus residentia personalis. Si verò prospicit, beneficia residentialia, super quorum pluralitate, & incompatibilitate solus Papa dispensat (g): super pluralitate verò compatibilium, & merè simplicium, etiam Ordinarius dispensat (h): & itidem patet, quod Natalis admittendo exemptionem residentia in beneficiis residentialibus, accumulatis in uno, & eidem Clerico, vi Apostolicæ dispensationis (i); multò magis admittit exemptionem ipsam in beneficiis merè simplicibus, ac ratione, quæ prævalere facit argumentum à majori ad minus deductum (j).

(c) *Sac. Congr. ab.*
Barb. f. un. ap. p. de.
cf. vol. 1. p. 1. 1. 1.

(d) *S. Thomas guadi.*

(c) Cap. de multa de
proced.

(f) *Natal ab. Alex.*
Thalassom. l. 2. cap. 6.
 reg. 19. 6 (various f. 14)

(E) *Asper. infl.* murex
p. 2. Lb. c. 12 qu. 1. Fil-
lus. com. 2. fr. 41. 6. 7.
n. 37. Fagnum. in c. ex
parte nu. 27. Ly. 61. de
Cler. non recd. Lb. 1.

(h) *Jo. Anr. loc. cit.*
gu. 6. *Fiduc. ubi sup.*
n. 19. *Fagnan. in c. cum*
jam dudum cu 46 Un
10. de prob. lib. 3. Bar.
bas. sum. Apost. de ref.
collet. 64 n. 14 in 15.

(i) *Pagnanone*, da-
dum 2. n. 22. de elec.
lib 2 fol. 169.

(1) *Capitulum* 8 q. 1
capitulum 8 q. 1
 3: 4-5. Barbof. fr. var.
 4: 6-7. 8: 1-2. 3: 3-4. 4: 4-5.

(a) Natalis Alex.
Trib. dogm. lib. 1. c. 6.
et 2. 3. et 47. tom. 6.

(b) L. si verò 1. de
erro. ff. de test. mon. 100.
Barb. et var. loc. 76.
cum aliis ibi.

20. Demùm idem P. Natalis ab Alexandro subsequenter disquirat: quænam sint beneficia, & qui Beneficarii, personalis servitii, & residentie onere affecti; annumeratque inter eos, Episcopos, Parochialium Ecclesiarum Rectores, ac illos, qui possident Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis (a), juxta id, quod præscribitur in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 1. de reform. & sess. 24. cap. 1. pariter de reform. Nusquam autem inibi memorat beneficia merè simplicia: quæ quis credat, illum, voluisse omittere in loco, ubi cuncta beneficia, residentiam deprecantia, conquirebat, si scivisset, quod etiam beneficia merè simplicia residentie debitum exegissent. Non nominasse illa ergò est idem ac declarasse, suam opinionem in eâ sententiâ, omnibus communi, versari, quod beneficia merè simplicia immunitate potiantur ab onere servitii personalis, & residentie. Notumque est, quod argumentum à re, sive casu, sive negotio non nominato, in loco, & tempore, quo debebat rationabiliter nominari, validum est, & efficax (b). Igitur perperam per Contradictores trahitur doctrina P. Natalis ad ingerenda Beneficiariis merè simplicibus onera mansionis, ministerii, servitii, & residentie personalis, & quidem de jure divino, quando constat hunc Doctorem sententiam oppositam retinere. Sicque soluto undequaque argumento, ex epistolis Divi Pauli ad Corinthios, & ad Thessalonicenses petito, atque ex doctrinâ Reverendissimi Genetti, ac dicti P. Natalis; corrui tota objectio, remanetque in suâ veritate sententia, quam tuemur, nimirum Beneficiarios merè simplices integrâ libertate, & immunitate potiri ab onere residentie.

C A P U T XXIII.

In quo dissolvitur TERTIA OBJECTIO, petita ex Epistolâ Divi Pauli Apostoli ad Romanos adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentie.

S U M M A R I U M.

- 1 Tertia Objectio ex D. Paulo dicente, in quolibet corpore distincta esse membra, eorumque munia: idipsum ergò debet esse in corpore mystico Ecclesie.
- 2 Bene fiat, quod Beneficarii simplices sint membra distincta, & quod exerceant sua officia, tanetsi non resideant.
- 3 Si quidquam valet metaphora corporis humani ad significanda beneficia, retorquetur adversus Contradictores, & quomodo.
- 4 Ex sensu accommodatio Scripturæ deductum argumentum languidum est, & infirmum. Improbat D. Hieronymus trahere Scripturam repugnantem extra suum sensum.
- 5 Thomassinus non nititur hoc textu ad significandum debitum residentie in Beneficiariis merè simplicibus, sed ad excludendam pluralitatem beneficiorum.
- 6 Perperam colligitur aliunde menti Thomassini, quando alibi aperte loquitur de exemptione beneficiorum simplicium ab onere residentie.

2 Per.

- 7 *Pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesie, ut in eo sint beneficia tam residentiaria, tam merè simplicia exempta ab onere residentie.*
- 8 *D. Gregorius in Objectione allegatus decernit, quod singulis personis, singula officia ecclesiastica committantur: cuius verba referuntur.*
- 9 *Sicut vult D. Gregorius, quod inter Beneficiarios distincta sint munera; ita etiam voluit, quod alii habeant onus residendi, alii non.*
- 10 *Residentia in beneficiis merè simplicibus non est de jure divino, cum aliqui negans eam esse de jure divino in Beneficiariis curatis.*
- 11 *Recessit Vasquez plures Doctores, sentientes, quod Rectores animarum ad residentiam personalem teneantur de jure divino.*
- 12 *Probat id ipsum ex eo, quod juxta Scripturas tenentur pascere oves, cognoscere vultum earum &c. quæ facere non possunt, nisi resident.*
- 13 *Episcopus, & idem de proportionaliter de Parocho, non potest predicare, ministrare, ut dispensator, & doctor, nisi assistat personaliter suo populo.*
- 14 *Reditus beneficiorum curam habentium, sunt stipendia Rectoribus illorum debita, quomodo autem illa consequi valent, si non resident?*
- 15 *Negans obligationem residentie in Rectoribus animarum, tamquam de jure divino dicunt Rectores ipsos non habere potestatem à Deo, sed à Pontifice.*
- 16 *In beneficiis curatis unitis Monasterio, vel Dignitati, & relictis per Vicarium amovibilem, qui sit proprius pastor.*
- 17 *Licet valeat quis interdum per alium se meliorem suum populum pascere: tamen nominè à residentia debito excluditur.*
- 18 *Si residentia Curatorum esset de jure divino, Pontifex non posset super eâ dispensare. Qui tamen super eâ ex causa dispensat.*
- 19 *Esisterium sit, quod pastor animarum de jure divino teneatur eas pascere; rem sine contradictione transiit, an de jure divino debeas id facere per se ipsum.*
- 20 *Muli Theologi in voto sunt, quod Episcopi, & Parochi Rectores animarum ad residentiam teneantur de jure divino.*
- 21 *Non obstantibus tot Doctoribus, adhuc dantur plures Auctores affirmantes residentiam in pastoribus esse solum de jure canonico.*
- 22 *Beneficia eboralia non exigunt residentiam de jure divino, sed solum de jure ecclesiastico: multò fortius id verum erit de beneficiis merè simplicibus.*

1.

BEICIUNT tertio loco Contradictores ex epistola B. Pauli Apostoli ad Romanos scribentes; quod in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent (a): ex quo inferunt ipsi, quod sicut in corpore naturali, cum sint distincta membra, debent etiam esse distincta eorum officia, & unum alterius, vel plurium officium occupare non debet; ita quoque in corpore mystico Ecclesie, distincta esse debent membra, nempe ministri, & distincta eorum officia, nempe munia, ad Beneficiarios spectantia, & unum alterius, vel plurium officium, nempe unum, vel plura beneficia ecclesiastica, occupare non debet. Hinc ex ipsis verbis Apostoli, S. Gregorius deducit, quod singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singularim sunt committenda (b). Et Thomassinus non uno in loco affirmat, peregrinè enim in simplicibus, & minoribus beneficiis valet humani illa, divinique juris conspirans auctoritas, quæ vetat, ne unum membrum plarium locum, muniaque invadas (c). Adeoque de jure divino est, ut quilibet Beneficiarius in loco sui beneficii resideat, & munia ad se pertinentia, per se ipsum, non per substitutum, sed personaliter exequatur.

(a) Romanor. capita. num. 4.

(b) Capit. 2. dist. 99

(c) Thomass. vet. l. vii. nov. Eccl. disc. p. 2. l. 2. c. 7. n. 1. 4. Et idem.

2. Respondetur *primò*, concessio toto antecedenti, negando consequentiam, quippè hæc ex illo non inferitur: ubi autem consequentia non deducitur ex præmissis, argumentum secundum Logicos evanescit, irritumque est, & inane. Profectò non magis ex præfato antecedenti probatur, quod Beneficarij merè simplices teneantur ad residentiam personalem, quam ex eo, quod quis currat, probetur, ipsum volare. Nimirum distant hæc duo inter se: debere esse distincta tum officia ecclesiastica, tum ministros ea possidentes; & debere Beneficiarios officia ad se pertinentia, non hic, vel illic pro eorum libito, neque per alios, sed debere in loco determinato, & per se ipsos personaliter exercere. Unum ex his non inferitur ex alio: Stantque benè simul, & unum sinè altero, quod Beneficarij merè simplices sint membra Ecclesiæ, ab alijs membris distincta, & quod exercent officia ad se pertinentia, tamen non resident in loco sui beneficii: adeoque nec illi aliorum, nec alij ipsorum occupant officia, cum aliqua ex suis muneribus; si quæ habent præter divinum officium; faciunt per alios adimplere.

3. Præsertim quia Apostolus immediate subjungit: *Singuli autem alter alterius membra* (a): quo denotat, membra se debere vicissim juvare, non occupando per vim alterius functiones, sed subsidia ex honestate, & charitate unum alteri opportunè suppeditando: pulchrè inquit Ambrosius Catharinus, proponit Apostolus *Ecclesiam quasi quoddam humanum, & organicum corpus, in quo turpe esset, si per velles manus officium exercere, aut oculus aurium, aut naris os, &c. è converso* (b). Sed æquè turpe esset, si alterum ex ipsis membris nollet alteri deservire. *Per manus subservit, dum portas manum ad regendum quod cupit: manus pedis, dum pedem servit &c.* (c), & sic de alijs membris, quæ quantumlibet ex sui naturâ diversos actus habeant, & officia; suis tamen quoque commembris opitulantur, atque subserviunt. Igitur si quidquam prævalet hæc metaphora corporis humani ad corpus mysticum Ecclesiæ configurat, pro significandis beneficijs ecclesiasticis; probat quidem, quod unus Beneficiarius non debet sibi arrogare officia alterius Beneficarij inviti; sed probat etiam, quod unus accommodare debet vices suas alteri deposcenti, supplendo charitative, & urbanè illius officia, quia *singuli sunt alter alterius membra*. Et ità nedùm Obiectio non probat, quod Beneficarij merè simplices non valeant officia sua adimplere per alios; Sed imò probat totum oppositum; nempe probat, quod alij Beneficarij, à Beneficiario merè simplici interpellati, ut vices suas in opportunitatibus suppleant; debent eas obire, quia singuli sunt *alter alterius membra*. Quare, vel argumentum nihil probat, quia ex naturâ suâ languidum, & infirmum est; vel si quidquam probat, retorquetur adversus eos, qui illud proponunt.

4. Respondetur *secundò*, Argumentum in Objectione propositum valdè languidum esse, & infirmum ex alio capite, nimirum quia fundator *in sensu accommodatio*, quo petrahuntur ad significanda beneficia ecclesiastica, periodi illæ Apostoli ad Romanos, *sicut in uno corpore multa membra habemus &c.* Quibus verbis D. Pauli scopus non fuit de ecclesiasticis beneficijs effari. Notum est autem Scripturalibus, & eruditjs, miserum esse hunc arguendi modum per verba Sacræ Scripturæ in sensu accommodatio adhibita; quippè hujusmodi accommodatio, tamen quandoquæ aliquem leporem, & vensitatem habeant, vel rarò tamen, vel ferè nunquàm vim habet quidquam probandi. Proinde cum Divo Hieronymo, talia excogitantibus, dici posset: *nec scire dignantur, quid Prophetae, quid Apostoli senserint, sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia, quasi grande sit, & non vitiosissimum dicendi genus, depravare sententias, & ad voluntatem suam scripturam trahere repugnantem* (d). Quare quidquid sit de illis Apostoli verbis, & de ipsorum tractione ad significanda ecclesiastica beneficia; negari potest totum antecedens argumenti, utpotè in solo sensu accommoda-

(a) Romanorum
cap. 12. v. 5.

(b) Ambrosius Catharinus,
in Rom. 12. v. 5. sic ut.
(c) S. Hieronymus in Rom. 12. v. 5.

(d) S. Hieronymus ep. 102.
ad Paulin in medio.

modatitio fundati, qui nullius est roboris, & efficaciz: quippè *sensus ille ac commodatitius nihil est aliud, quam verborum Scripturæ significatio extensa, & ac commodata ad res alias à Spiritu Sancto non intentas* (a): quæ de re suprà sumus fusius elocuti (b).

5. Nèc obstat, quod Thomassinus verbis ipsis utatur in proposito beneficiorum merè simplicium; quippè pro eo, quod spectat ad eum sensum accommodatum, si in mente habuisset eo tamquam fundamento utendi, ad probandum intentum suum; frustra laborasset: Nam dici posset cum D. Hieronymo: *paucilla sunt hec, & circulatorum ludo similia* (c). Lepidè, festivè, ingeniosè adaptantur, sed theologicè nihil probant. Quoad reliqua Thomassinus, loco, in objectione allegato, non loquitur de residentià à Beneficiariis merè simplicibus exhibendà, sed de re longè diversà, nimirum de pluralitate Beneficiariis merè simplicium, ab Ecclesià, & Clericis protelandà, in quo nos quoque, & Romana Curia, & tota Ecclesia cum eo coincidit. Dicimus etenim plura beneficia, etiam merè simplicia, non esse uni, & eidem Clerico conferenda, quando unum ad ejus congruum statum sufficit (d). Attamen si unum ad eundem congruum statum non sufficiat aliud beneficium, sive residentiale, sive simplex, addi potest, dummodò utrumque personalem residentiā non requirat (e). Sicut etiam si iusta, & Canonica dispensatio Papæ, vel respectivè Ordinarii accedat, interposita ex iustà causà, optimè valent duo, vel plura beneficia uni, & eidem Clerico tradi (f). Sed hæc nihil probant pro arctandis Beneficiariis merè simplicibus ad residentiā personalem, quia pluralitas beneficiorum, merè simplicium non est interdicta ratione debiti residentiæ, sed ratione avaritiæ, & inordinationis, quæ pluralitati beneficiorum inhaeret (g).

6. Ceterum improvidè satis, & perperam colligitur mens Thomassini ex fragmine doctrinæ illius, in objectione allegatæ, quando de ipsius mente dilucidius constat aliundè, ubi aperte innuit, quod antiquis temporibus non vigeat distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia, sed cuncta, etiam merè simplicia, residentiā exigebant, quamquam id non probet nisi documentis, loquentibus de beneficiis residentialibus, choralibus, & curatis (h). Postmodumque laudat Concilium Tridentinum, quod plura decreta ediderit residentiā Beneficiorum concernentia, inter quæ hoc indigitat: *Planum sit ratio à Tridentino quodammodò approbati distinctionem beneficiorum, tam liberè, & tam necessariè residentiæ, adeoque compatibilium, & incompatibilium. Denique planum est ex Concilio residentiæ necessitatem oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine* (i). Ut quid ergo inquirere sententiam Thomassini quoad residentiā beneficiorum merè simplicium ex iis, quæ ille scripsit agens de pluralitate beneficiorum, quando ejus mentem claram, & dilucidam circa hoc habemus ex iis, quæ dictavit, de ipsarum eorum residentiā tractando? Laudat Concilium Tridentinum, quod inter cætera disciplinæ decreta, ediderit illud etiam, per quod beneficia residentialia, à non residentialibus distinguuntur: nunquid ergo non fuit in voto subiacendi sensum suum illi determinationi Concilii, & quod beneficia merè simplicia onus non exigant residentiæ personalis, cum præter beneficia merè simplicia nulla alia sint non residentialia. Rursus colligit ex doctrinâ Concilii, necessitatem residentiæ oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine. Nunquid ergo non censuit Beneficiarios merè simplices immunes esse ab onere residentiæ, cum uno ore omnes Doctores affirmant, eosdem Beneficiarios de consuetudine dictâ immunitate gaudere (l).

7. Respondetur *tertiò* retorquendo argumentum ex iis, quæ suprà posuimus in hoc Tomo cap. 7. n. 5. & sequen. Nam sicuti pertinet ad rationem corporis humani, quod sint in eo varia membra, partim necessaria, ut est caput, pectus, brachia, &c. & partim integralia, ut ungues, capilli, cartilaginee, articuli digitorum, & similia; ita pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesiæ, quod variis constet membris, nempe Beneficiariis, & ministris, partim necessariis, *Brach. de Lib. ecc. Eccl. Tom. IV.*

E e

uti

(a) Petr. Auvet. Appar. ad poss. Theol. 3. ar. 5. Obj. 3.
(b) Vid. sup. 10. 3. cap. 2. ar. 7. & 34.

(c) S. Hieron. in præf. ad Ep. B. 103.

(d) Vid. Natal. Alex. 10. ar. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(e) Concil. Trident. sess. 24. c. 17. de reform. vid. ibi Bæth. Concil. Trident. ann. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600.

(f) Vid. Natal. loc. cit. Fagnan. in cap. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(g) Fagnan. loc. cit. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(h) Thomassin. loc. cit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(i) Thomassin. loc. cit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(l) Borel Sum. Decif. 10. 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

uti sunt Episcopi, Parochi, & Beneficarii chorales: & partim integralibus; uti sunt Beneficarii merè simplices. Et quemadmodum ungues, capilli, cartilaginee &c. in corpore humano exercere non debent functiones illas principales, quas exercet caput, pectus, brachia &c. sic etiã Beneficarii merè simplices obire non tenentur opera illa præcipua, quæ exercent Beneficarii curati, chorales, & residentiales, quorum operum unum, & valde præcipuum est residere, ac personalitèr ministrare in suis Ecclesiis. Vide quàm longè à disco jaculentur verba in Objectione conferta, quæ pro eo quod probent intentum contradictorum; si quid afficiunt, probant potius oppositum.

8. Et per hæc remanet explicata, totalitèrque dispuncta vis auctoritatis D. Gregorij, in objectione allegati: dicit enim: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus*. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita in Ecclesiæ corpore, secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud, neque uni quantalibet exercitate persone uno tempore duarum rerum officia committenda sunt: quòd si totum corpus est oculus; ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis serviat, & pulchritudinem representat; ita varietas personarum per diversa nōdōminè officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Dei Ecclesiæ manifestat. Et sicut indecorum est, ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio: ita nimirum noxium, simulque surpissimum, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa (a). Ex consonantiã, quam habent inter sè membra humana, infert D. Gregorius consonantiã, quæ servari debet inter officia ecclesiastica. Et sicut actus membrorum corporis humani sunt inter se ordinati, & distincti, sic ordinatos, & distinctos esse debere dicit actus officiorum ecclesiasticorum, quæ sunt totidem membra corporis mystici Ecclesiæ. Sed hoc quid proficit ad probandum inesse Beneficariis merè simplicibus onus residentie personalis?

9. Si vera profari volumus, hoc potius probat oppositum; & sensui D. Gregorii Pontificis inhærebimus, si dicamus, quod mens illius fuit, quod sicut inter Beneficarios Ecclesiæ distincta esse debent munera, talitèr ut unus non inter Beneficarios distincta sint, occupat functiones alterius eo modo, quo in corpore humano distincta sunt membra, & unum non surripit actus alterius; ita etiam vult, quod ex Beneficariis ecclesiasticis, alii onus habeant personalitèr residendi, alii verò hoc sint onere destituti. Et ut ex abundanti responsiones responsionibus cumulemus; possumus aliã viã nos à verbis præfati Sancti Pontificis expedire, dicendo, quod ipse D. Gregorius, ejusque doctrina non percutit beneficia merè simplicia, sed solum residentialia: nec alitèr intelligendus erit secundum principia Contradictorum. Nam cum ipsi dicant, quod non nisi postremis sæculis emerit distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia; profectò hæc distinctio tempore D. Gregorii Papæ non vigeat; et si eo tempore non vigeat; ex consequenti Sanctus iste Pontifex in loco superius enuntiato, non potuit loqui de beneficiis merè simplicibus. Adeoque si de illis non est locutus, inutilitèr nobis præfata ipsius doctrina obiicitur.

10. In reliquis quoad id, quod ex objectione deduci contenditur, nimirum esse de jure divino, quod Beneficarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur; dicimus id gratis asseri. Et ut rem ita se habere ostendamus, præter ea, quæ superius attulimus, hic nunc adjungimus egregiam disputationem ad hæc facientem, prædocti Theologi Gabrielis Vasquez, quæ talitèr se habet. *Utrum residentia in Episcopatu, & beneficio, cui cura inest animarum, sit de jure naturali, & divino: id est an non tantum ex naturâ rei, sed etiam in Evangelio id requiratur expressum?* Immediatèr respondet. *In quo dubio Catharinus in Apo-*

logiâ

(a) Cap. Singula a. dist. 19.

logia quadam contrà Sotum, & Mirandam asseruit, residentiam in iis beneficiis, & Episcopatibus, solum esse de jure positivum: Ipse tamen Sanchez opinatur præceptum residentie in præfatis Rectoribus animarum esse de jure divino. Nam, inquit, licet non sit divinum præceptum positivum, hoc est, solum ex divina institutione habens originem, sicut confessionis præceptum; est tamen divinum naturale. Primum, quia supponit divinum positivum, scilicet esse beneficia, & Episcopatus, in Ecclesiâ, eo autem supposito ex naturâ rei sequitur officium, ad quod tenentur, sicut suppositâ confessione jure naturali sequitur, quod nulla fiat irreverentia ipsi Sacramento. Dicitur etiam aliâ ratione divinum præceptum de residentia, quia ex Scripturâ colligitur aliquo modo, saltem ratione naturali simul adjuvante. Et idem Corduba asserit, quod residentia prædictorum est de jure divino largè sumpto, quia non est expressum, cum aliqui impunè contrarium fuerint opinati: nec liquidâ constat traditione, aut Doctorum omnium consensu dogmatizata fuerit: sic enim esset strictè juris divini, sed quia ex Scripturâ ratione naturali non evidenti adjutrice deducitur, idem dicitur jus naturale divinum largè à Cordubâ. Tam etiam divinum largè dicitur, quia in eo potest rationabili ex causâ dispensare Pontifex, inquit Corduba &c. (a). Quem sententiam, & exiguitas quoque nostra superius tenuit, ubi doctum lectorem remittimus (b).

(a) Pely Gualt. Moral. de benef. cap. 4. §. 3. dub. 1. n. 321. f. 446.
(b) Vid. supr. in hoc Tom. cap. 1. n. 12.

11. Prosequitur Vasquez eloquium suum, & probans hanc opinionem ab auctoritate Doctorum illam sequentium, dicens: Quod residentia sit juris divini, & naturalis, multi doctissimi viri asserunt, Cajet. 2. 2. qu. 125. art. 5. Sos. lib. 10. de justitiâ, quæst. 3. art. 1. & 2. (Nam in tercio probat, quod sit de jure positivo imposita) idem docet Franciscus Torrensis in speciali de hac re tractatu, & Miranda Archiepisc. Toletan. in alio opusculo de residentia, Covar. lib. 3. var. riar. cap. 1. 3. num. 9. Sylvest. Verbo Residentia, quæst. 1. 2. & 6. Corduba lib. 1. questionarii, quæst. 19. quæ de hac re est, & colligitur hæc sententia ex Gabriel. in 4. d. 15. quæstio. 8. art. 3. dub. 2. & ex Adriano in 4. in materiâ de restitutione, quæstione de pluralitate beneficiorum, quæ incipit, quia in præmissis, Genfon alphabeto 24. littera Q. & 40. lit. E. & I. & 44. lit. I. imò ex S. Thom. quodlibet. 9. art. 15. & 2. 2. quæst. 185. art. 5. Idem etiam docet Navar. in Summa latine cap. 25. num. 121. Et sanè hæc opinio aperte est approbata in Concilio Tridentin. sess. 23. decreto de Reformatione, cap. 1. ubi aperte dicitur in principio, quod sit residentia pastorum de jure divino. Alios Auctores idipsum sentientes nos supra retulimus (c): Et alios adhuc infra uberiori calamo referemus (d).

(c) Vid. supr. in hoc Tom. cap. 1. n. 12.
(d) Vid. infr. in hoc Cap. 21. §. 20.

12. Prosequitur Vasquez: hæc sententia tam abundantiè ab omnibus probatur præcipuè Mirandâ, Soto, Cordubâ, & Cajet. ut omnium probationes referre esset molestissimum, & inutile: idem, quâ patere brevitate, quæ magis procedunt, in medium adducam, omisso Patrum in hac re testimonio, quæ locupletissimè adduxit Mirandâ: omisso etiam Athanasii Epistolâ, quæ adducit Franciscus Torrensis, & Sotus, quibus hæc sententia maximè confirmatur. Primum quoniam Joannes cap. 10. Bonus pastor animam suam ponit præ ovibus suis, & eas pascit verbo doctrine, juxta illud Joan. 20. Pasci oves meas, quod dictum Petro, omnibus etiam pastoribus dictum fuit: insuper eas cognoscit: sed hæc, & alia munia similia non potest quis exercere sine residentia, nisi, inquam, præsens sit, ergo cum illi incumbat officia pastoris exercere, necessariò præsens esse tenetur: omnes enim tenentur sateri, quod pastor spiritualis tenetur jure divino, & ex ipsâ naturâ sui officii, & dignitatâ, & animas subditorum regere, & curam illarum gerere, eis verbum Domini predicare, & Sacramenta ministrare: sed qui tenetur ad hunc finem, tenetur ad media necessaria, qualis est residentia: qui enim non residet, impossibile est officium suum ergâ oves fidelitè exequatur. Totâ vis difficultatis restringitur ad minorem propositionem, nempe quod, qui non residet, non possit pascere ovile sibi commissum, vultumque agnoscere ovium suæ sollicitudini creditarum, nec illas regere, illarum curam gerere, illis ver-

bum Domini prædicare, & Sacramenta ministrare. Sequentes etenim contrariam opinionem contendunt, hæc omnia exerceri posse per alium: adeoque hinc non probari debitum residentie personalis in pastore animarum, tamquam de jure divino. Addit Vasquez alias rationes, subdens.

13. *Secundò, quid Pastores animarum non sunt Domini ipsarum, sed pastores verè, quibus ovium cura demandata est: sed ministri, & dispensatores juxta illud Petri 5. Pascite, qui in vobis est gregem Dei non dominantes in Clero. Et illud 1. Corin. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores Cre. Sed quo pacto dici potest minister, aut pastor, qui gregem deservi alteri Vicario commissum. Ille neque dispensatoris, neque ministri, nec pastoris officium præstabit: præstare sanè absens Officium Domini, quid Dominus absens esse potest, sed officium pastoris, aut ministri nullatenus exequitur. Tertiò, si attendas formam, quod quis in Episcopum consecratur, dicitur; vade, & prædica, & non dicitur, vade misse qui prædicant. Et Paulus ad Titum, & Timotheum: Oportet, inquit, Episcopum Doctorem esse. Inferit ex his Vasquez, quod cum non possit Episcopus prædicare, docere, pascere, ministrare, ac dispensare, nisi personaliter suo populo afflatur; ad residentiam tenetur de jure divino. Quæ ratio, quia proportionaliter habet locum etiam pro parochis; fit, quod parochi quoque ad idem onus eodem jure tenentur. Difficultas hic quoque apud sequaces opposita sententiæ reducitur ad minorem propositionem: contendunt etenim, quod pastor, præsertim ad aliquod determinatum tempus, committens ovile suum alicui fido, & idoneo substituto regendum, non desinat esse minister, & pastor ipsius ovilis: nec cesset esse prædicator, & doctor suæ plebis, si per alium eam doceat, & benè instruat; hocque faciens, non transgrediatur jus divinum, sed ecclesiasticum, residentiam strictè præcipiens.*

14. *Prosequitur Vasquez. Quartò tandem probatur ex stipendio: qui enim absens est, non laborat: quâ ratione stipendium decimarum accipere potest? Qui enim non servit altari, non videt ex illo: qui non trituras, non comedat. Quo ergo modo ille, qui pastor est, stipendio, & sudore ovium vivit, si non vult in illos officium pastoris exerceere, nam beneficium datur propter officium. Negat sufficere restituere fructus, aut illos non facere suos, quid etsi hoc fiat, à peccato non erit immunis, qui beneficium acceptum, & sibi assumens officium, & obligationem ministrandi animabus, illam non explet. Ultimò: si verò absurda consideret, quæ in omnes ex absentia pastorum sequi consueverunt, ea sola sufficienter indicabunt pastorem sub reatu mortalis teneri ad residentiam, ni velis ea omnia inconvenientia sibi imputari: quæ omnia optimè enumerat Miranda, opere illo de residentia cap. 11. Constat ergò, residentiam ex jure divino colligi, & ex ipsa institutione beneficiorum, quibus cura animarum incumbit. Et de Episcopis aliisque beneficiis curatis, idem dixi tenendum esse Concil. Trid. sess. illa 23. decreto de reformatione cap. 1. Contrà hoc sament sunt aliqua argumenta opposita opinionis, quæ tamen optime diluuntur à Torrensi, Miranda, & Soto, atque Cordubâ (a).*

(a) Gabriel Vasquez
Opus. Moral. de benef.
cap. 4 § 2. dub. 1. et 2.

15. *Hucusque Vasquez rationibus persuasit sententiam de residentia pastorum, quod sit de jure divino. Nunc argumentis respondet eorum, qui oppositam opinionem sequuntur, dicens. Primum argumentum est, quod Episcopi, & Curati habent potestatem suam, non immediatè à Deo, sed à Pontifice, ergò ab illo tantam habent obligationem residentis. Hic immoratur Torrensi, ut probet Episcopos habere potestatem immediatè à Deo: sed non est hujus dissipationis, licet verius sit, quod à Deo illam habeant. Ut tamen argumentum diluatur, sufficit dicamus, quod licet à Pontifice Summo ceteri pastores potestatem accipiant, & illam retineant, ex naturâ rei, & jure ipso naturæ docente, sequitur, quod teneantur officio fungi, ut supra explicuimus: ex officio enim accepto cum stipendio, naturalis sequitur obligatio munus exequendi fidelitèr. Sicut pastor ovium com-*

mittitur

siatus est rusticus quidam ex contractu inser ipsum, & dominum ovium, inde tamen manet naturaliter adstrictus, ut fideliter, & non per Vicarium officium exequatur: aliis dominus conquereretur. Et licet dominus ovium cum illo possit dispensare, ut vellet, & concedere, quod absit à grege; hoc tamen non posset efficere Oeconomus, & dispensator, si ipsum conduxisset, sine causâ rationabili, & præsumptâ voluntate domini. Sic etiam nec Pontifex tollere posset obligationem semel electi in pastorem, nisi rationabili ex causâ, ut iussit dicemus. Verum hæc responsio tanti ponderis non reputatur ab Auctoribus oppositæ sententiæ, ut evacuet totam vim argumenti: adeoque probet residentiam esse de jure divino; sicut in aliis pactis inter contrahentes initis, eorum observantia non est de jure divino.

16. Secundò arguitur ex cap. extirpandæ, de præbendis, ubi conceditur, quod beneficia curata sint perpetuò unita, & connexa alicui dignitati, modò per Vicarium illa beneficia administrantur. Respondetur, quod ea concessio est licita, & sancta, nec contraria juri divino, aut ea, quæ diximus, quia ille Vicarius, qui in hujusmodi beneficiis constituitur, non est mercenarius, sed verus pastor, eo quod sit perpetuus: unde ille, ut proprias habet oves. Quod verò est contra jus divinum, & naturale, est, quod uni incumbat officium, & obligatio ministerii in beneficio, & quod illud officium per conductitium exequatur. Hæc quoque responsio non evacuat vim argumenti apud sequaces opinionis contrariæ, quippe multi Vicarius, in parochiis unitis deputatus, non est perpetuus, sed amovibilis, ut contingit in multis parochiis, quæ unitæ sunt monasteriis: adeoque rector ille non est proprius pastor, sed mercenarius: tuncque proprius pastor qui est Abbas, vel Conventus fratrum componentium monasterium, non residet, neque pascit populum illius loci.

17. Tertiò, quid aliquandò per alium doctiorem, & sanctiorem, posset officium suum melius supplere, ergò eo casu non tenebitur ad residendum. Respondetur, quod lex id, quod us plurimùm est, præcipit: Et licet aliquandò deficiat ratio legis in particulari, non deficit in communi, & idem lex residentie, quæ naturalis est, obligat adhuc in eo casu, sicut lex de non fornicando etiam obligat, licet ratio legis, quæ prohibetur fornicatio, aliquandò cesset in particulari: præsertim quod amor proprii pastoris vix posset suppleri: imò licet suppleatur, illa tamen ratio non cessat, quæ quis tenetur residere, quid, qui stipendio fruitur, laborare debet, nec jure aliquo stipendium accipit, qui non laborat per se: si enim per alium laboras, sufficit, quod per alium vivas, & comedas, stipendiumque servienti tantùm pro servitio decur. Hæc autem ratio nunquàm cessat, licet cessent aliquandò inconvenientia, quæ ex non residentia sequuntur. Hæc itidem responsio non paucas patitur difficultates apud sectatores oppositæ sententiæ: transitum enim facit ab actione morali, qualis est pascere populum in spiritualibus rebus, ad actionem physicam, qualis est comedere ad vitam sustentandam. Et eam probare quidem censent quantum est de jure canonico residentiam onus; non verò quantum est de jure divino.

18. Quartò arguitur, si residentia est de jure divino, & naturalis, ergò Pontifex non posset in illâ dispensare: sed aliquandò dispensat; ergò videtur, quod sit de jure humano. Respondetur tamen, quod in residentia locum non habet dispensatio, sed sola interpretatio juris, quid interpretatur Pontifex Summus, aut Episcopus, in casibus, quibus posset, quod in eo casu, ob instantem aliam necessitatem, præceptum non obligat ad residendum, quia cum tanto dispendio non obligat: hæc autem non est juris relaxatio, sed illius interpretatio (a). Alii non dissimulant asserere, quod verè in isto casu Papa dispenseret: quippe Pontifex dispensare valeat in iis, quæ licet sint de jure divino, vel naturali, quantum est in se; radicaliter tamen, & fundamentaliter pendunt ab Ecclesiæ institutione, ut sit quod talis sit hic, vel ibi Episcopus, vel Curatus (b). Ut cumque res se habeat, & ut

(a) Gabriel Nizolius, de iur. eccles. lib. 1. c. 11.

(b) Bonacin. tom. 1. tract. de iur. ep. lib. 2. de p. 4. cap. 2. n. 1.

dispens-

dispensando, sive declarando, Pontifex procedat; parum refert. Nam licet dispensare, quantum ad sonum vocis importet aliquid diversum ab interpretari: tamen quantum ad effectum, & respectu ad negotium, de quo agimus, sive Pontifex dispenset cum Rectore animarum super residentiâ personali, sive interpretetur, quod in tali, ac tali casu lex non obliget Rectorem illum ad residentiam; res recidit in idem, & videtur esse differentia plus quoad nomen, quam quoad rem significatam per ipsum: quippe tam in primâ, quam in secundâ acceptione, summa negotii est, quod Rector ille auctoritate Summi Pontificis liberatur ab obligatione residentie: hancque ad aliud jus referendam esse, quam ad jus divinum, contendunt illi, qui opinantur præfatam residentiam Curatorum non esse de jure divino, sed solum de Pontificio.

19. Hæc Vasquez de beneficiis Episcopalibus, & curatis, ut de jure divino exigentibus residentiam. Quid autem dicendum sit de merè simplicibus; subinjecerat benignus lector, à majori ad minus deducendo argumentum. Ingenitico natu satagit hic Theologus probare, quod residentie onus Beneficiariis Episcopalibus, & curatis insit de jure divino. Hæcque sententia communis est inter Theologos (a). Attamen res non transit sine contradictione plurimum Doctorem, asserentium onus residentie in præfatis, non esse de jure divino, sed solummodo de ecclesiastico. Et quamvis Concilium Tridentinum decreverit, debere animarum rectores oves suas pascere, agnoscere, ac illis Sacramenta administrare &c. (b). Nihilominus præfati Doctores opinantur hæc fieri posse per substitutum, ad eaque personaliter adimplenda curatos non teneri de jure divino, sed de ecclesiastico (c); prout etiam superius diximus, ubi lectorem remittimus (d). Porro sententiam affirmativam obligantem Beneficiarios Curatos ad residendum de jure divino tenent infiniti Doctores, nempe ex Canonistis Fagnan. in cap. ex parte de cler. non resid. num. 25. Gonzal. ad reg. 8. Came. Glof. 2. 4. n. 139. & Glof. 41 n. 8. & Glof. 43. n. 163. Aloys. Riee. prax. rer. for. Glof. ref. 393. num. 5. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 16. Barhof. de offie. & possess. Episcopi p. 3. alleg. 53. num. 2. & Collect. in Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. num. 3. & de off. Paroch. cap. 1. num. 1. Ferret. conf. 32. à num. 14. Letter. de rē benef. l. 3. qu. 27. num. 37. cum aliis, à Vasquez allegatis.

20. Et ex Theologis. Barthol. de Martyr. in simul Pastor. par. 2. fol. 51. Valent. 10.3. disp. 10. qu. 3. pun. 5. vers. altera sententia. Less. de just. & jur. l. 2. cap. 34. dub. 29. num. 153. Genet. theol. moral. 10. 2. tr. 1. de benef. num. 7. Thomaßin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 2. l. 3. cap. 34. num. 3. & 4. Hurt. de resid. sess. 7. num. 12. Suarez 10. 4. in 3. par. disp. 44. sec. 4. num. 8. Filline. in append. de benef. 10. 2. tr. 41. cap. 6. num. 27. Castrop. 11. 13. disp. 5. Bassæ. in flor. Theol. verb. resid. num. 4. Layman. 10. 3. Theol. mor. tract. 1. c. 6. qu. 2. num. 3. Natal. Alex. Theol. dogm. l. 2. cap. 6. reg. 33. Charlas. de libert. Eccl. Gall. lib. 10. cap. 7. num. 4. Reginal. prax. for. panis. l. 30. tract. 3. num. 53. Navar. in Man. cap. 25. num. 121. Sanchez. de matrim. l. 8. disp. 6. num. 5. & in præcept. decal. tom. 1. l. 4. cap. 37. num. 15. Trullenb. in decal. lib. 4. cap. 1. dub. 8. n. 2. Mosf. in sum. Theol. moral. tract. 6. cap. 11. num. 13. Vivald. in candelab. aur. in append. cap. 9. num. 6. & 7. Possévin. de off. Curas. cap. 1. num. 1. Homobon. de Bonis in resp. quæst. moral. par. 3. resp. 28. Paul. Comit. resp. moral. lib. 1. quæst. 59. num. 1. Eman. Sâ in aphorism. Verb. residentia. Jo. Bapt. Conrad. in resp. cas. conf. quæst. 317. Sanctarel. rar. resol. lib. 1. qu. 1. per 101; cum aliis pluribus, & quidem primæ notæ Theologus, per Vasquez memoratis.

21. Non obstante tamen tot Doctorem unisonâ voce, adhuc pro negativâ stant per plures Doctores, formiter contendentes, debitum residentie non inesse Beneficiariis curatis de jure divino, sed de solo jure positivo. Videatur Diana, rem ex proposito discutiens, & dicens: Residentiam non esse de jure divino docent Ambrosius Castharinus Dominicanus, Archiepiscopus Campensis in Italia.

(a) Diana par. 10. 11. 14. resol. 63. al. 66. Pet. Cord. tom. 9. 11. 3. ref. 70. n. 20.

(b) Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. de refor.

(c) Vid. Auz. par. 1. lib. 3. c. 45. 495.

(d) Vid. suprad. cap. 11. num. 18.

translatione questionis, quo jure Episcoporum residentia debeat: Et Thomas Campegius Episcopus Feltrensis, in tractatu de residentia Pastorum: hic est ille, quem Card. Pallavicinus vocat, Philippum Mariam Campegium, dicitque, quod audito decreto Concilii Tridentini (a), protestata di contraddirvi quanto potete, sicme haveva fatto per l'addietro (b). Prosequitur Diana deicis; Idem docuit Alphonsus Salmironius ex Societate Iesu, & hanc opinionem novissimè ex eadem Societate docet Pater Andreas Gerunda, de Episcopatu, lib. 2. disp. 1, cap. 4. num. 12. ubi sic ait. Dispensatio autem in residentia Episcopi, licet proprium sibi vendicatura sit locum infra, nunc breviter concedenda non est de jure divino, sed de humano: nam tamen si indissolubilitas radicalit ad jurisdictionem pariter aliquo pacto radicalem subsequens cum aliqua Ecclesia vagè, sit juris divini, ut lib. 1. disp. 1. cap. 4. num. 12. & 14. demonstravimus; a Titulis tamèn connexo cum hac certà Ecclesia hujus Episcopi, canonici, utque humani est juris, ad instar matrimonii rati vinculum, imò potest à Pontifice facilius dispensari, ut loco citato diximus, num. 11. juxta nostram tertiam præsentis capituli conclusionem (c). Profectò magna dignum est perpensione, quod passim DD. Cardinales, & Episcopi abesse cernuntur, ut officio Legati, vel Nuntii Apostolici perfungantur, & quidem per longum tempus: vel in Romanà Curià commorentur, aut apud Principes consistant, sive negotiis Reipublice operam dent (d). Hæc autem difficultatem ingerunt iudicio, quod residentie debitum in rectoribus animarum sit de jure divino.

22. Itaque suas oppositiones, & opposites habet sententia, quod beneficia, curam animarum habentia, onus residentie personalis involvant de jure divino. Quod alia verò beneficia, onus quidem residentie habentia, prout sunt Canonicatus, Dignitates, Mansionarie, & alia beneficia choralia, non verò curata, citrà difficultatem esse videtur, quod eorum possessores non teneantur ad personalem residentiam de jure divino, sed solummodò de positivo, (& secundum aliquos etiam de jure naturali, quà de re infra redibit sermo). Conveniunt in hoc Doctores (e), ex quibus Natalis Alexander, alioquin solutus ad rigorem propendere, statuit obligationem residentie in præfatis Beneficiariis esse de jure ecclesiastico (f), idque colligit ex Concilio Tridentino, sanciente, nè Beneficarii ipsi à suis Ecclesiis absint quolibet anno ultra tres menses, alioquin fructibus priventur, & alias poenas successivè incurrant, ibi statutas (g). Quibus ità se habentibus, dicimus, quod si onus residentie, & ministerii, sive servitii personalis, in Beneficiariis curatis, non sine contradictione asseritur esse de jure divino; Rursus si idem onus in Beneficiariis choralibus, & residentialibus non curatis, communi opinione censetur, quod non sit de jure divino; quomodò quæso contendere potest esse de jure divino in Beneficiariis merè simplicibus, qui ex generali consuetudine totius Ecclesie sunt à residentie vinculis absoluti? Numquid major, strictior, rigorosior erit obligatio personalis residentie in Beneficiariis merè simplicibus, quàm in Choralibus, & Curatis? Consideret benignus Lector, & judicet. Igitur prò certo statui debet, Beneficiarios merè simplices de jure divino ad nullum servitii, & residentie personalis debitum obligari, perperamque à Contradictoribus prò hac vanitate probandà defudari, cum in eà evidentè oleum, & operam perdere agnoscantur.

(a) Concil. Trid. sess. 23. cap. 1. de reform.

(b) Card. Pallav. lib. 1. c. 1. de reformatione. cap. 12. §. 9.

(c) Dion. p. 10. ar. 14. ref. 66 fol. 209.

(d) Nonse. loc. cit. par. 1. §. 9. §. 10.

(e) Alex. in h. nov. p. 1. §. 1. c. 1. §. 1. iterum. Pasq. opus. nov. c. 4. §. 1. ar. 1. lib. 1. n. 179. §. 1. verò.

(f) Natal. Alex. Tract. Dign. in Nov. p. 1. c. 1. §. 1. c. 6. ref. 47. fol. 94.

(g) Concil. Trid. sess. 24. c. 1. de reformatione.

C A P U T XXIV.

*In quo enodatur QUARTA OBJECTIO, ex Jure Naturali
proposita, ad involvendo Beneficiarios merè sim-
plices debito personalis Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 Quarta Objectio ex jure naturali, quod dictas passæ esse servanda: Eccle-
siam vel tacitè, vel expresse pollicita fuisse residentiam omnium Beneficia-
riorum.
- 2 Ecclesia non promissit id, quod supponitur ex adverso. Promissio est quid facti,
quod non supponitur, sed est probandum.
- 3 Donatio fidelium ad plateas de id est merè lucrativa, & libera: nec De-
us, & Ecclesia deterioris conditionis esse debent in donationibus, quàm
sint homines privati.
- 4 Beneficia omnia presumuntur simplicia, & ex ipsa solâ juris præsumptione
sunt libera ab onere residentiæ. Omne quod Deo offertur, libere offertur.
- 5 Etiam si in donatione bonorum facta Ecclesiæ appositum esset aliquid onus,
adimpleri potest per alium, nisi conceptum sit cum clausulis adstringenti-
bus personam.
- 6 Si aliqui Beneficarii simplices onus habent peculiare, possunt id explere per
alium, nisi in fundatione dicatur expresse, quod illud debeant per se ipsos
adimplere.
- 7 Hanc sententiam docent passim Theologi, & Canonistæ, quia in Beneficia-
riis merè simplicibus non est electa industria personæ, prout in residentia-
libus.
- 8 Claudius de la Place volens implicare vinculum residentiæ personalis beneficia
merè simplicia, debet probare, quod in illis electa sit industria personæ.
- 9 Ecclesia nunquàm spondit præ Beneficiario de residentiâ in loco beneficii
merè simplicis. Sponsiones, & obligationes non sunt supponendæ.
- 10 In personis privatis promissiones non censentur editæ, nisi de illis constet ex-
presse. Quomodo ergo censeri debent editæ ab Ecclesiâ?
- 11 Vel si sponso Ecclesiæ attendenda est, lex naturalis ejusdem exigens obser-
vantiam, feret, non quod ipsi Beneficarii resident, sed quod non re-
sident.
- 12 Vult Claudius de la Place, quod si non constet de voluntate fundatoris be-
nificii, hæc deducatur ex signis indicantibus onus residentiæ.
- 13 Multa beneficia merè simplicia talia signa habent, ex quibus dignoscitur,
voluntatem fundatorum fuisse, quod Beneficarii non ibi resident.
- 14 Aliqua beneficia merè simplicia habent signa functionum in suis Ecclesiis
exercendarum, potius tamèn pro arbitrio, quàm ex obligatione.
- 15 Etiam si beneficia illa ab initio fuissent alterius speciei, sufficit, quod à mul-
tis annorum centuriis naturam beneficiorum merè simplicium adepti
sint.
- 16 Nullus in sensu veritatis assererat, Beneficiarios merè simplices ad residenti-
am obligari, de jure naturali. Quid de Curatis, & Choralibus?

- 17 Si non sine difficultate affirmatur, quod obligatio residentie personalis in Beneficiariis Choralibus sit de jure naturali.
- 18 *Questio est, an Beneficarii teneantur de jure naturæ ad recitandum officium. An verò de solo jure ecclesiastico.*
- 19 Refertur doctrina Sanchez indicans Doctores, & motiva, faventia opinioni affirmantium esse de jure naturæ.
- 20 Probabilior est sententia negantium. Quod beneficium detur præter officium, non est conditio, sed modus: datur enim etiam ab aliis causis.
- 21 Si non est de jure naturali, quod Beneficarius officium recitet, quomodo erit de jure naturali residere in beneficii simplicibus?
- 22 Qui non recitat officium divinum, non debet omnes fructus beneficii respondentis diei omissioni restituere, si tenetur etiam ad alia onera.
- 23 Tenetur non omnes fructus illius diei, quo non recitat officium restituere. Sed solum partem fructuum, quæ correspondet dictæ omissioni.
- 24 Beneficarii simplices, si tenentur ad residentiam; omittendo officium, non debent restituere omnes fructus, sed partem solum.
- 25 Idem si non ardeantur ad restitutionem, fructum de jure naturali; nec etiam tenentur ad residentiam de eodem jure.

1. BIICIUNT quarto loco Contradictores ex jure naturali hoc modo. Si non ex divino jure, saltè ex lege naturali, Beneficarii merè simplices ad residentiam personalis debitum obligantur; quippè lex naturalis dicitur, quod sub aliquâ conditione susceptum est, debere conditionis complementum obtinere; & quod illi, qui dat aliquid sub determinato pacto, pactum est naturalitèr observandum. Sed bona per fideles donata sunt Ecclesiis sub conditione, quod sint, & esse debeant stipendium Ministrorum, Deo apud eas deservientium; ipsæque Ecclesiæ, sive Ecclesia recipiens præfata bona, si non expr. sit, saltè tacitè, pollicita est, Beneficiarios id, quod supra dictum est, præstituros, vel saltè ex conjecturis, & signis, quæ in Ecclesiis observantur, ità rein esse concili potest. Ergo naturalitèr Beneficarii, proventibus ipsorum honorum, sub fide Ecclesiæ perfruente, tenentur personalitèr ministrare, deservire, residere in Ecclesiis, apud quas sua retinent beneficia, uti fusiùs tuerur Claudius de là Place (a).

2. Respondetur primò, negando suppositum, nimirum quod bona per fideles donata sint Ecclesiæ, cum pacto, & conditione, quod Clerici, eisdem perfruente, debeant apud Ecclesias donatarias residere, & ibi personalitèr deservire: quod quæ Ecclesia promiserit, vel sponderit sic implere. Nam quoad suppositum promissionem Ecclesiæ, tamen si detestabilis sit in Sacris Scripturis, qui promissa non compler (b): atque in profanis quoque dicatur, quod promissa non servaus, Deos sibi reddit adversos (c); tamen quia promissio est quid facti, onus præferens adimplendum, non est supponenda, sed probanda: ideòque, nisi expresse probetur, quod ipsa Ecclesia, Beneficiorum merè simplicium residentiam, & servitium personale promiserit, non illaqueata est verbis dñi sui, & capta proprii sermonibus (d), ut Beneficiarios ipsos residere, servire, & personalitèr ministrare compellat. Probandum est igitur, primo loco istud suppositum, & postèa super ipso fundari poterit argumentum, ex quo deducatur consequentia per Contradictores intentà.

3. Pro eo quoque, quod spectat ad fideles donantes propria bona Ecclesiæ, nisi de opposito expresse constet, eorum donatio censetur merè lucrativa libera, atque ab omni pacto, & conditione nudata. Donatio enim vera, & propriè dicta est illa, quæ non ob aliquam causam, & pactum fit, sed quæ ex solâ libera-

Fræsch. de libris. Eccl. Tom. IV.

F f

litate

(a) Claud. de là Place de fidei benef. c. 3. §. 2. argum. 3.

(b) Proverb. cap. 23. non. 14.

(c) Philarch. in Agglos.

(d) Proverbium cap. 6. num. 1.

- (a) *Barbosa ex. var. appell. 3. m. 1. Fugano, in c. prudentes m. 2. de donat. 1.*
 (b) *Gratian. dist. 1. for. a. 2. m. 13. Barb. report. proli. conclus. P. Donans.*
 (c) *De Luca de Donat. dist. 1. m. 13.*

litate completur (a), quantumvis re verâ Donans, in principio contractus, antequam jus questum sit Donatario, conditiones, quas voluerit, apponere possit (b). Sed eâ semel peractâ, nullum aliud novum gravamen ei apponere potest (c). Quare sicuti bona per fideles alicui privato donata, nisi evidentè constet de vinculo per donantes adjecto; libera ab omni pacto, & onere reputantur: ita etiam libera censenda sunt bona per ipsos fideles Ecclesiæ donata; nisi expressè doceatur de pacto, & conditione, sive vinculo superadjecto, & nisi contra omnia jura velimus, quod Deus, & Ecclesia, quibus sit donatio ad pias causas, sint deterioris conditionis, quam simplices homines, & privati: quod asserere non est sapienter loqui, sed delirare.

- (d) *Lozer. de v. beneficiis. q. 4. m. 40.*
 (e) *Verol. dec. 130. m. 2. p. 2. Mont. dec. 138 m. 1. Barb. jur. Eccles. univ. 1. m. 42.*
 (f) *Ludov. dec. 185 m. 1. Barb. in c. 3. m. 1. de Clero, non res.*

4. Hoc sanè si verum est generalitèr de cunctis vinculis, & conditionibus; multò magis verum est de onere residentie, à quâ secundum Doctores beneficia merè simplicia ex solâ juris presumptione justificantur esse libera (d), cum etiam cuncta beneficia in dubio esse libera præsumantur (e), & reputantur esse simplicia, nisi oppositum demonstraretur (f). Quinimò necdum beneficia, sed etiam quælibet aliæ res, Deo dicatæ, sive donatæ, liberæ sunt, & ab omni prorsus immunes onere servitutis, de quibus in canone scriptum est: *omne, quod Domino consecratum, sive fueris homo, sive animal, sive ager, vel quicquid semel fueris consecratum; Sanctum Sanctorum Domino erit, & ad jus pertinebit Sacerdotum* (g). Ideò nisi expressè constet esse donata cum aliquo onere; præsumptionem pro se habent integræ libertatis. Legat qui vult Formulas Marculli, aliasque illi adjunctas: legat amplum Codicem Monasterii Acutiæ, in quibus continentur infinita exemplaria donationum, & testamentorum, per quæ fideles bona sua Ecclesiis concesserunt, & modum quem in talibus concessionibus observarunt; nec inveniet ibi appositionem alicujus pacti: sed cognoscat bona, liberè, liberalitèr, ac merè lucrativè, sine ullo demùm onere, vel gravamine fuisse Ecclesiis concessa (h). Ubinam ergò fundandum est onus personalis residentie, tamquàm ex pacto, si pactum nullum fuit appositum.

- (g) *Capituli 1. d. 1. 1. 2. 3.*

- (h) *Vide sup. à c. 3. c. 10. m. 1. 2. 3.*

5. Respondetur *secundò*, iterùm negando aliud suppositum, nempe, quod dato etiam, sed non concessio, quod fideles donantes bona Ecclesiis, in junxissent onus aliquod pium, apud Ecclesias ipsas exercendum; teneantur Beneficarii onus illud adeò strictè per se ipsos implere, ut non id facere valeant per substitutum. Nam donatio facta Ecclesiis, continet quidem virtualitèr onus orandi, ac pia opera exercendi pro anima benefactoris (i): sed quod contineat hoc, vel illud determinatum onus, nisi sit expressum, & quod hoc onus sit per Beneficarium Ecclesiæ personalitèr adimplendum; hoc non subsistit. Et si non subsistit quoad onus tacitum, & virtuale, profectò nec etiam subsistit quoad onus expressum, & actuale (si de facto in aliquibus casibus, & beneficiis esset adjectum) quatenus taciti, & expressi idem est judicium (l). Omnino igitur est necessarium, quod onus sit expressum, & quod sit conceptum cum clausulis adstringentibus personam, si debet esse personale: alioquin adimpleri potest per alium.

- (i) *De Luca de Donat. dist. 1. m. 13. c. 1. Clarus.*

- (l) *L. cum quod ff. de certum petatur. l. ult. ff. de legat. l. item quia ff. de Test. Cap. 1. m. 1. q. 1. m. 1. Barb. in c. 1. m. 1. 2. 3.*

6. Adeoque tamen aliqui Beneficarii merè simplices, ex pacto expresso, per Fundatorem appposito, tenerentur ad missas aliquas celebrandas, vel ad annuaria persolvenda, festa solemnizanda, elemosynas dispensandas, vel alia pia opera exequenda; quoties in fundatione, sive pacto convento non est apposita clausula per se ipsam, seu alia dictio æquivalens, personalitatem concernens, nunquàm Beneficarius ex justitiâ, & æquitate adstringi potest ad onus illud ex se personalitèr adimplendum (m); cum illud valeat pro suo arbitrio per alium à se substitutum obire: prouti declaravit pluries Sacra Congregatio, & præsertim hoc decreto: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad Sacerdotium, nisi in fundatione causum sit, ut Capellanus per se ipsam missas in Ecclesiâ celebret, sed debet curare, ut per alium Missæ in illâ celebrentur* (n). Et alibi: *Capellani ubi tenent non possunt compelli ab Episcopo, ut ipsæ celebrent, licet in ejus*

- (m) *Vid. Borellum. dec. 10. m. 1. 2. 3. m. 6. c. 1. m. 1. 2. 3.*

- (n) *Sac. Cong. apud Garciem de benef. p. 3. c. 1. m. 1. 2. 3. Barb. in c. 1. m. 1. 2. 3. Barb. in c. 1. m. 1. 2. 3.*

sun,

fundatione disponatur, quod Capellani celebrent: quod istis oneribus rectè per substitutos satisfi (a). Alia decreta similis tenoris suprà retulimus: undè illuc benigne Lectorum remittimus (b).

7. Hancque sententiam inconcusse tuerent passim Theologi, & Canonistę, & præsertim Tabienna, Armilla, Selva, Lapus, Innocentius, Gratianus, Borellus, & alii apud Petz de Larà, de Capellanis, qui quæstionem hanc ex proposito tractat (c), eidem rationi innixi, quod onera hæc optimè valent per substitutum adimpleri. Et ratio hujus rationis est, quia ad hæc onera adimplenda non est electa industria personę, cum sufficiat ea per alium impleri, quasi utroque modo satisfiat menti, & animę disponentis (d). Ubi ex opposito id non habet locum in beneficiis residentialibus, & curatis, qui tenentur propria officia per se ipsos personaliter exercere, quia in illis electa est industria personę, prouti decrevit Concilium Parisiense hæc sanctione: *Reitores Ecclesiarum, quorum singularis electa est industria, compellantur per suffraganeos nostros, quod si fieri possit ad personalem residentiam: neque cum illis de non residendo, nisi causis probabiliter intercedente, dispensetur &c.* (e). Et ità Argumentum in objectionem positum ad summum probat pro beneficiis, & Beneficiariis curatis, choralibus, aliore titulo residentialibus, quorum electa est industria, ut personaliter administrarent, atque deserviant Ecclesiis, in quibus eorum erecta sunt beneficia.

8. Per quod etiam corrui opinio Claudii de là Place ex adverso allegata, dicentis: *existimo autem, dato mihi quovis iudice idoneo, nec præjudicati quicquam in contrarium afferente, idem planè convinci, & comprobari posse, de beneficiis omnibus, curam animarum non habentibus, sive ut vocant simplicibus, puta Abbatibus in commendam perpetuam datis, Prioratibus, Capellanis, & aliis similibus, quod de Canonicis, & beneficiis duplicibus est demonstratum, eadem nimirum ratione, & lege naturę pro utrisque militante, quam ex passis, conventisque foundationum, & fide, & munere necessario beneficiorum repetivimus, statuentes, nemine reclamante, beneficium dari propter officium (f).* Petitā veniā dicimus, quod errat, sive hallucinatur supponendo in beneficiis merè simplicibus pacta, & onera, quæ non sunt: & si quæ adsunt, non sunt personalia, nisi expresse talis personę industria requiratur. Itē supponendo, quod officium, propter quod eis datum est beneficium, consistat in operibus personalibus præcisè apud Ecclesias suas exercendis, & non in recitatione Divini Officii ubilibet complenda, prouti suprà sustulimus ostendimus. Errat, inquam, hæc supponendo, quæ sunt probanda, sed nunquā probari poterunt. Neque currit paritas inter Beneficiarios curatos, chorales, & residentiales, cum Beneficiariis merè simplicibus, quia in illis electa est industria personę, ut ex se personaliter, & non per interpositam personam debeant munera propria adimplere: in istis verò industria personę non est electa; idèoque illi tenentur ad residentiam, & personale servitium, non verò isti.

9. Respondetur tertio, demò negando aliud suppositum, quod est tertium, & retorquendo argumentum, supponitur enim (prout suprà tetigimus in primā responsione) quod Ecclesia sponderit pro Beneficiario de serviendo, residendo, & personaliter ministrando in loco, ubi erectum est beneficium; quod non est: nec Ecclesia unquā hoc spondit, neque id spondere fortè somniavit. Profectò ad hoc ut promissio sit obligatoria, non sufficit, quod sit solo animo concepta, sed debet etiam verbo, aut nutu, aut alio externo signo esse declarata (g); quia homines non obstringunt se aliquā obligatione, nisi humanomodo, qui est per consensum alteri declaratum verbo, vel nutu, vel alio signo externo, vel interventu alicujus rei. Homines enim, qui tantum vident ea, quæ parent (h), non agunt inter se solis consensibus internis, qui naturā suā latent, sed consensibus exterius declaratis (i). Quapropter nisi intervenerint signa exteriora, quæ patefecerint mentem Ecclesię obligandi Beneficiarios ad residentiam,

Brasib. de liberi. Eccl. Tom. IV.

F f 2

&

(a) Sac. Congr. apud Gonzalad. reg. 3. Conc. gl'is. n. 84. Barbos. loc. cit. n. 11.

(b) Vide suprà in hoc tom. cap. 16.

(c) Petz de Lara de Capellanis fol. 198 num. 7.

(d) Lapus alleg. 19. Gratian. dist. 1. c. 73. n. 10. c. 133. num. 1. Barbos. in c. significatum 1. ad. 4. de prob. tom. 3.

(e) Conc. Parisiense. 1313. can. 12.

(f) Claud. de là Place de juri. benef. c. 3. §. 2. argum. 2.

(g) Vid. 5. Thom. 2. a. qu. 88. art. 2. Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 3. num. 5.

(h) 2. Regum c. 16. num. 7.

(i) Reginald. l. 5. c. 6. fol. 3. n. 74.

& personale servitium in locis, in quibus erecta sunt beneficia, in vanum laboratur pro hac promissione fundanda. Nam si promissio, sponsio, fidejussio in rebus civilibus, & profanis non supponuntur: quomodo ergo supponi possunt in rebus Ecclesiasticis, atque sacris?

10. Rursus ipsę promissiones à personis privatis non censentur editę, nisi de illis constet expresse: quomodo igitur censendę sunt editę ab Ecclesiā, si de illis nullum documentum detur expressum? Admitterentne Contradictores hanc suppositam sponsonem Ecclesię in pręjudicium beneficiorum suorum, si ipsi eadem possiderent? Submitterentne se oneri personalis servitii, & residentię, solo fundamento pręfatę somniatę sponsonis, si ipsi beneficia merę simplicia, & libera retinerent? Nęc facit ad rem, si fortę scriptum ab aliquo reperitur, quod Ecclesia recipiendo bona, se tacitę adstrinxerit tali sponsoni, & virtualiter promiserit servitium personale Beneficiariis merę simplicium; nām hę sunt cantilenę gratis pronuntiatę, quę vel resolvuntur in cavillosas speculationes; vel in politicas adinventiones, ad impetendam libertatem ecclesiasticam excitatas. Vel fortę erunt pię meditationes ab aliquo viro simplici exco-gitatę ad compungendos Beneficiarios, non veró ad juris, & rei veritatem finceris terminis exponendam. Ecclesia etenim, bona Deo dedicata suscipiens, nihil donatori spondet, nihil benefactori promittit, nisi ad summum virtualiter, pro benefactore Deum orare (a). Nęc pollicetur bona ipsa applicare juxtá intentionem in mente dantis latentem, sed juxtá patentem illius voluntatem, si eam expressit: si veró non expressit, solum pollicetur eademmet bona applicare juxtá regulas, ab ipsā Ecclesiā statutas, & observatas.

11. Quo posito retorquetur argumentum adversus Contradictores: Nām, si attendi debet sponso facta ab Ecclesiā in acceptione bonorum, Deo à fidelibus oblatorum; cum tota Ecclesia, per totum orbem diffusa, ita recipiat pręfata bona, in beneficiis merę simplicibus convertenda, ut (nisi aliud expresse à donatore caveatur in contrarium) Beneficarii merę simplices iidem perfrui valeant sine ullo onere servitii personalis, & residentię, Ecclesiis exhibendę, ubi erecta sunt beneficia: & ita decernant Canones, ita Concilia, ita Sacre Congregationes: ita demum ferat usus generalis, & stylus, quo Ecclesia se regit, quem frequentat, cui inhe-ret, cujus observantiam custodit; Sequitur, quod Ecclesia, suscipiendo ipsa bona, non spondit onus residentię Beneficiarii, sed potius ejusdem exemptionem ab onere residentię. Et cum lex naturalis exposcat, ut pacta, & sponsones editę observentur, evenit, quod ex lege naturali, Beneficarii merę simplices sunt à residentię, & servitii personalis debito im-munes.

12. Respondetur *quartó*, rursus retorquendo argumentum adversus Contradictores, respectu ad signa, & conjecturas, quibus utuntur: nimirum quod si defunt publica instrumenta erectionis beneficiorum simplicium, quę residentiam Beneficiariis specificent; perpendatur, an adsint basilicę, ædes sacre, altaria, nolę, mœnē, cœmeteria, domus, ædificia, eorumve ruinę, alięque notę, sumptę ex Claudio de la Place, qui hac apostrophe simplices Beneficia-rios effatur: *Hæc sunt signa jam, & monumenta certa, quod Fundatores illi te beneficiarid simplex sacris operari, ministeria tua præstare, stipendia tua mereri voluerunt, non in urbibus primariis, in aulā, in alienis ejusmodi occupationibus, gratioribus, commodioribusque, quibus cerid nemo nunquam affingat, impueteque, quod voluerint illi te suis stipendiis servire, aut comitatum præbere, & de suo luxuriari, & superbire, aut suis cerid commodis, aut privati negotiis (nam minima de malis præferibo) spectā, & violatā tuā voluntate susceere: de suo, inquam, quod illi pię ad sacros usus Divini cultus, precum, auxiliorum spiritalium, bonę conversationis, exempli, vel adificationis suorum, vel civium, vel subditorum, ac picipiorum, Deo voverunt, ac dedicaverunt* (b).

(a) Card. de Luca
De not. inf. § 4. num. 3.
Clemens.

(b) Claudius de la
Place de singular. be-
nef. c. 1. § 2. argum. 3.

13. Retorquetur inquam argumentum. Nàm de facto major pars beneficiorum merè simplicium erecta sunt non in Ecclesiâ suâ peculiari, sed in aliquo exploribus altaribus alicujus Ecclesiæ, vel in aliquâ Ecclesiâ campestris, & solitaria, non habente domum adjacentem, non cœmeterium, non campanam, non sepulturas, non baptisterium, non tabernaculum, non pulpitu, & similia; neque ut plurimum beneficium tot redditus fructificat, quot sufficiunt ad alendum congruè Sacerdotem, aut Clericum illius possessorem, juxta sui status convenientem rationem. Rursus, quantitas ministerii ibi præstandi, vel nullum esse constat, vel satis exiguum, uti est celebratio unius missæ quolibet anno, vel singulis mensibus; solemnizatio unius anni festi &c. Si hæc ergò signa, & notæ sunt attendendæ; profectò inferendum est, quod Fundatores noluerunt, ut Beneficiarii personalitèr inibi ministrarent. Et si Fundatores id noluerunt; non est contrà legem ullam, quod Beneficiarii non resideant; Sed potius quod urgeantur ad residendum, id est contrà legem naturæ deposcentis nullum onerandum esse pondere, quod non habet,

14. Et licet è contrario aliqua etiam beneficia merè simplicia sint, quæ habent propriam Ecclesiâ, urbanam, vel ruralem, commodam, & decentem, cum ædibus adjacentibus, campanâ; & fortè cum sepulturis, etiam vel tabernaculo, aut pulpito, notisque similibus; tamèn hæc non sunt signa onus residentis, & servitii personalis convincentia, sed solum, quod ibi munera, per illas notas indicata, possint, vel debeant pro arbitrio, vel ex obligatione, cum debitâ respectivè licentiâ, exerceri. Vix attamèn plura ex his sient ex obligatione, quippè eo ipso, quod Ecclesiæ illæ subsunt alicui Parochiali, in quâ Sacramenta ministrantur, Verbum Dei prædicatur, Christianorum cadavera tumulantur, & aliæ sacræ functiones adimplentur; non est necessarium, quod hæc eadem in propriâ Ecclesiâ per Beneficiarios quoque merè simplices exerceantur: quinimò per plura ex præfatis numeribus, quæ spectant ad officium parochiale, liberè non valent sine ipsius parochiæ, vel illius superioris, auctoritate compleri. Et utcumque sacræ istæ functiones ibi debeant exerceri, non sunt tales, quæ à Beneficiario ita personalitèr sint adimplendæ, ut non possint per alium ab eo delegatum obiri, Etenim ex tristissimâ regulâ, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur (a); cur autèm Axioma istud, legale, theologicum, ethicum, morale, ac politicum, in præfatis functionibus locum non habebit?

(a) Vide juan. de D.
op. Barbij. tract. var.
Axiom. 51. n. 1.

15. Præterquàmquod sive beneficia illa ab initio fuerint erecta in beneficia merè simplicia, sive in alterius speciei; hoc unum est, quod jam ab immemorable, & à multis annorum centuriis, vel transferunt, vel alio modo pervenisse, noscuntur ad naturam beneficiorum merè simplicium: eorum conditionem induerunt, adeoque ipsorum etiam legibus subiiciuntur, quæ Beneficiarios merè simplices ab onere ministrandi personalitèr, & residentie personalis debito prorsus absolvent, dummodò Divinum Officium recitent, & si quas alias obligationes habeant, vel exequantur ex se ipsis, vel faciant per substitutum fideliter adimplere. Spatium quadraginta annorum sufficit ad præscribendum statum beneficii (b): talitèr ut de unâ ad aliam transeat conditionem (c). Cur autèm non sufficiant nedùm quadraginta, sed imò centum, ducentum anni, & ultra, ad præscribendum statum beneficiorum merè simplicium cum suis qualitatibus, ramet si fortè ab initio talia non fuissent? Corruit ergò totalitèr vis argumenti, contendens esse de jure naturali, quod Beneficiarii merè simplices, residentie personalis vinculis implicantur. Non sine difficultate transit, an Beneficiarii curam animarum exercentes teneantur ad residentiam personalem ex præcepto juris naturalis: Nàm Paulo Suavi obloquenti de Concilio Tridentini decreto, edito circa residentiam Curatorum, & dicenti, quod Synodus, *promunzio solo quel, ch'era chiaro, essendo evidente per legge naturale, che niuno si può assentare dal suo ufficio, se non per legittima cagione*; Cardinalis Pallavicinus

(b) Fatus de visis. l. 1.
cap. 16. n. 11. Sanchez in
præcept. Decal. lib. 7.
c. 12. n. 16. Barbij. juv.
Ecclesiar. l. 2. c. 4. n. 46.
(c) Litter. de benef.
l. 3. qu. 2. n. 110. Barbij.
locut. n. 44. cum aliis.

ità respondet: *come ha trovato egli quel sì chiaro divieto della legge naturale; che niuno s'assenti dal suo officio senza legittima cagione? Quanti uffizi sono, che s'amministrano bene anco in assenza, soprainattendendo con le informazioni, e con le ordinazioni, ed operando per sussistuti (a)?*

(a) Conc. Trident.
lib. 4. c. 1. de officio
lib. 1. c. 1. de

16. Non plenà ergo facilitatē, nec sine aliquā ambiguitate statuendum erit, quod Beneficarii curam animarum habentes, ad residentiam personalem obligentur ex praecepto juris naturalis. Multò minus id ponendum est de Beneficiariis merè simplicibus. Et sanè vix ullus ex Doctoribus (nisi fortè aliquis nimio zelo raptus) eo usque in verbo progressus est, ut doctrinalitèr, ac partes veri Theologi, vel Canonistæ, seriò scribentis agens, in sensu veritatis affirmaverit, Beneficiarios merè simplices, ex jure naturali, ad personalitèr servitium, ministrandum, & residendum apud Ecclesias beneficiorum, quæ possident, obligari, Aliqui hoc dixerunt habere locum in beneficiis Episcopalibus, Parochialibus, & quocumque nomine nuncupentur, curam animarum habentibus; contententes eorum retentores, & Beneficiarios ad residentiam, & servitium personalem jure naturali obligari (b). Alii hoc idem onus ingerunt etiam beneficiis choralibus, sive alià ratione residentialibus, adeò ut nedum Curati, verum etiam Canonici, Archidiaconi, Prepositi, Mansionarii, Capellani &c. choro additi, vel alio personali onere adstricti (c), teneantur ad residentiam de jure naturali. Verùm hæc ultima pars sine difficultate magnà non transit, ut ex ipsà lecturà Gabrielis Vasquez, in margine citati, enitescit; cum Beneficarii choralis non ex jure naturali, sed ex solo jure canonico videantur ad residentiam personalem debitum obligati.

(b) Vasquez apud
Maz. de benef. c. 6. p. 2.
art. 1. dub. 1. f. 414. et
alii suprà relati. in hoc
sunt c. 13. n. 194. & 195.
(c) Metabol. Alex.
Theol. dignitat. tom. 6.
lib. 4. c. 1. § 1.

17. Nàm si Beneficarii choralis ad residentiam personalem teneantur ex praecepto juris naturalis, non posset Pontifex cum illis dispensare, prout facit interdum. Imò illum nec etiam dispensare in præcepto naturali dicunt Doctores, quando cum Beneficiario curato super debito residentie personalis dispensat (d). Rebusque ità se habentibus, nos ponderamus, quod si de jure naturali, sive lato modo, sive strictè considerato, vel non est, vel ægrè, ac non sine difficultate dicitur, quod sit obligatio residentie personalis in Beneficiariis choralibus: hique propterea non valent arctari ad onus ministerii, ac servitii, & residentie personalis, ex lege naturali; quomodo quæso ex eadem lege ad id arctare poterimus Beneficiarios merè simplices, qui de naturà suà, & de more per totam Ecclesiam observato, ab omni residentie debito sunt exempti? Nunquid majus est onus Beneficiorum merè simplicium, quam choralium, & residentialium? Nunquid strictius, onerosius, & efficacius est jus naturæ quoad illos, quàm quoad istos? Perpendat benignus lector, & judicet.

(d) Dionys. de re.
14. ref. ad c. 40. de
canon. 1. 1. § 1. 3. 1. 70.

18. Nèc pigeat attendere inductioni, quam hic opportunè subjungimus. Quæstio est inter Theologos, an Beneficarii teneantur de jure naturæ ad recitandas horas canonicas, & non eas recitando, ad restitutionem fructuum obligentur, stando in solo jure naturæ, antè decretum Concilii Lateranensis V. quod sic præcipit: *statuimus, quod quilibet habens beneficium cum curà, vel sine illà, si post sex menses ab obtento beneficio Officium Divinum non dixerit, legitimo cessante impedimento, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii, & temporis, sed eos, tamquàm injustè perceptos, in fabricas hujusmodi beneficiorum, vel pauperum elemosinas erogare teneatur &c.* (e). Et quia in dubium vocabatur, an sanctio ista esset usu recepta (f): Dubium sustulit S. Pius Papa V. suà expressà constitutione super hoc edità (g). Veruntamen utraque sanctio Lateranensis, & Diana obligant quidem ad id Beneficarios, tamquàm leges ecclesiasticæ, non verò ut de jure naturali statuere id videntur. Itaque ad quæstionem divisa est sententia Doctorum, aliis affirmativam, aliis verò tuentibus negativam: quæ de se sic habet ex proposito Sanchez,

(a) Concil. Later. V.
sess. 21. statuimus.
(f) Sors de just. in
jur. 1. c. 1. ar. 6. ad 1.
Sancti opus. lib. 1.
c. 2. dub. 1. n. 1. § 1.
(g) S. Pius P. Papa
Concl. 1330.

19. Duplex est sententia. Prima dicit teneri restituere etiam stante jure naturali. Probatur, quia beneficium datur propter officium cap. fin. de re script. in 6. Sed officium maxime proprium Clerici est recitare horas canonicas, ergo qui id non prestat, tenetur jure naturali restituere quod illi datum est propter hoc. Sic Sotus lib. 10. de just. qu. 5. art. 6. Covarrubia lib. 3. var. cap. 131. num. 10. Jusl. Clar. praef. crim. lib. 5. fin. qu. 73. vers. pariter etiam. Calderin. cap. 1. de celebrat. Missarum. Dominicus cap. fin. de re script. in 6. Et ibi Francus num. 4. Baldus l. 1. C. de his, quibus ut indig. in 1. Juson. l. feriniarius C. de testam. milit. num. 6. Decius cap. cum omnes de consil. Ripa l. fin. C. de revoc. donat. qu. 66. Angelus Verb. Hora nam. 11. Adr. 4. materia de restit. qu. an Clericus teneatur restituere, quod ultra visum de redditibus beneficii consumpsit. Vers. Præ responsione. Et hanc sententiam tuiorem glossa pragmat. sanctionis. iii. qualiter hora canonice sint dicende. Licet enim ferè omnes hi Doctores non explicant, quod jure naturali teneatur Beneficiarius non recitans restituere; ac dicunt teneri restituere, Et non meminere decreti Concilii Lateranensis. Unde videtur sentire ante tale decretum, stando in jure naturali, teneri restituere. Idem tenuere quidam docti Neoterici in suis scriptis. Idem de habentibus beneficium simplex tenet Navarra l. 2. de restit. c. 2. num. 197. Secus de Curatis, quid habent alia ministeria. Et cum natura tenet Aragonius 2. 2. qu. 83. art. 13. f. 867. (a).

(a) Sanchez opus
mor. l. 2. cap. 2. dub. 81
num. 7.

20. Ità Sanchez, referens opinionem affirmativam. Deinde prosequitur. Secunda sententia dicit, quod stando in jure naturali, Et secluso decreto Concilii Lateranensis, non tenetur restituere fructus Beneficiarius non recitans. Probatur, quia nullus tenetur id præcipiebat, Et nulla est ratio id convincens: quod enim beneficium datur propter officium, id non convincit, quia respondet optimè Sylvesteri ubi infra, primò quod beneficium non datur simpliciter, Et omnino propter officium, sed etiam ut Clericus assumptus in parcom Domini, de patrimonio Domini vivat, Et non mendices cap. Diaconi 93. dist. c. 1. de præb. Item quid non solum hore canonice sunt officium, propter quod datur beneficium, sed ministeria Sacramentorum, Consiliorum, Et Verbi Dei, Et decantatio divinorum, tempore quo populus confuit, Et denique ut Beneficiarius celebret, Et faciat cetera ordinis Sacerdotalis. Item beneficium non datur propter officium, idcirco propter importes conditionem, sed importat modum, Et sic illo non adimpleto, non sunt restituendi fructus. Hanc tenens Præpositus in Summa 44. Driedo l. 2. de libert. Chrisl. cap. 4. paulò post princip. Navar. cap. quando cap. 7. num. 31. Et cap. 10. Hisp. num. 37. Et Las. cap. 21. num. 58. Sylvest. verb. Hora in fin. Et verb. Clericus 4. qu. 23. Panorm. Et Cardin. cap. 1. de celeb. Miss. Felyn. cap. postulasti de re script. num. 7. Rosel. Clericus 4. num. 23. Tabien. beneficium 3. num. 11. Et V. restitutio num. 19. Arm. V. beneficium num. 69. Et V. Clericus num. 27. D. Antonin. 2. p. tit. 2. cap. 4. sine Et plures alii DD. quos refert Sylvest. ubi supra dicens, esse ferè omnium. Et hæc est communis sententia, ut docet Covar. ubi supra. Item tenuere nonnulli valde docti recentiores. Et hæc sententia est probabilior (b).

(b) Thomas 1. 2. p. 2.
dub. 81. c. 2. ad 2.

21. Igitur communis sententia, & probabilior, ac ferè omnium est, quod Beneficiarii non teneantur ad horas canonicas persolvendas, & restituendos fructus omissioni respondentes, de jure naturali, sed solum de jure ecclesiastico, per Concilium Lateranense V. & S. Pium Papam V. præfatos edito, sive declarato, cum hoc antea in jure expressum non esset (c). Si autem res ita se habet, quomodo quæso firmari potest, quod sit de jure naturali residere, & servire personaliter in Ecclesiis beneficiorum? Principalius onus Beneficiarii est Divinum Officium persolvere, quam residere, quia ab hoc aliqui eximuntur; ab illo verò nullus. Ergo si illud, quod est principalis, de jure naturæ non est; nec etiam erit hoc, quod est minus principale. Et si res ita se habet quoad beneficia residentialia, quid amabo dicemus de Beneficiariis merè simplicibus? Profecto cæteris paribus videretur magis contendendum, esse de jure naturali in Beneficiariis

(c) Sanchez opus
mor. l. 2. cap. 2. dub. 38.
num. 11.

(a) *Capitulum de reformatione* 6. *Beneficium* jur. Eccl. *sum. lib. 1. cap. 4. n. 14. cum aliis do.*

(b) *Garc. de benef. p. 1. d. 1. nu. 60. l. p. 7. c. 11. nu. 1. Benef. loco cit. l. p. sum. Conf. Apost. Concil. 44. n. 5.*

(c) *Suar. de Relig. l. 4. de benefic. c. 10. n. 6. Novor. in sum. cap. sum. 111.*

(d) *Sanch. opus. mor. l. 2. d. 12. num. 2. f. 409.*

clariis merè simplicibus Officium Divinum persolvere, & non persolvendo, fructus restituere, quam residere, & servire personaliter, quia beneficium semper, & indispensabiliter datur propter officium (a), quod præcipue in sacra psalmodia consistit (b); residere verò, & servire personaliter in loco determinato, non semper inungitur, sed solum ubi, & quoties est electa industria personæ, quod non accidit in Beneficiariis merè simplicibus. Ergo si de jure naturali non est, quod Beneficiarii merè simplices horas canonicas recitent &c. multò minus erit, quod personaliter resideant, & ministrent.

22. Et quia de fructuum restitutione sermone habuimus; ponderemus nunc aliam disputationem, quæ fieri solet inter Doctores: an Beneficiarius non recitans Divinum Officium, teneatur fructus beneficii restituere integros, an verò pro illa solâ parte, quæ correspondet præfatæ recitationis, deductâ aliâ parte, vel partibus, quæ correspondent aliis obligationibus, si quas habeat ipse Beneficiarius. Et quamquam pauci quidam ad restitutionem integram, ac totalem proventuum inclinare videantur (c); Tamen meliùs, probabilius, & communius, docent Auctores, ut inquit Sanchez, quod non teneatur restituere omnes fructus Beneficiarii non recitans, quando beneficium habet aliud ministerium, ut residentiam, vel obligat ad aliquos sacra faciendam, vel ad curam animarum &c. Sed deducenda est illa pars, quæ judicio prudentis correspondet aliti ministerio; & ceteri fructus sunt restituendi pro ratâ omissionis. Probatur, quia cum beneficium illud detur non tantum propter officium illud recitandi bonus canonicus, sed etiam propter alia ministeria, ratio ipsa postulare videtur, ut ob id, quod non recitat, non sentatur omnes fructus restituere, sed tantum qui arbitrio prudentis correspondenti illi ministerio recitandi: ergo Concilium Lateranense sic est intelligendum (d).

23. Itâ pro negativâ suggerit, & quidem fundatissimè Sanchez: deinde roborat sententiam ipsam his, quæ sequuntur, validissimis rationibus. Confirmatur quid ipsammet decretum Concilii Lateranensis asserti hanc rationem ad obligandum Beneficiarium non recitanti ad restituendum fructus, quod beneficium datur propter officium: ergo quando est aliud officium, debet deduci, quod correspondet illi. Item quid pene sunt restringenda juxta cap. odia de reg. jur. in 6. Sed ista est pœna; ergo restituenda est ad modum dictam: maxime quia talis restrictio est nimis conformis juri naturali. Item probatur, quia nemo militat sui stipendii unquam, & juri naturæ postulat, ut laboranti detur merces. Item probatur, quia Concilium dicit, quod amittat fructus non recitans: sed fructus intelliguntur in jure, qui remanent deductis expensis, ut dicunt, omnes juris periti ex l. 1. C. de fruct. & litium expens. Navar. sum. cap. 17. num. 25. 215. 216. Sylvest. & Summisæ V. fructus. Covar. alios referens l. 1. var. cap. 3. num. 3. Pinellus l. 1. C. de bonis mater. 2. p. num. 14. ergo fructus, quos parochus tenetur restituere ob omissionem horarum, non comprehendunt illos, qui propter alias impensas, & ministeria debentur. Idem tenet Nerina in sum. l. 1. cap. 14. §. 11. Idem Enriquez de excommunicatione cap. 13. num. 2. Manuch. l. 1. tom. Summa c. 143. n. 4. Idem Aragonius 2. 2. qu. 83. art. 12. & alii.

24. Quibus relatis, & seriò ponderatis, Sanchez pronuntiat sententiam suam sub hac formâ: *Sit conclusio. Hæc secunda sententia est multò probabilior, & amplectenda, ut patet ex ejus rationibus, & Auctoribus. Nec obstat motus proprius Pii V. quia licet ille obliget ad restituendum etiam pro una die, jure etiam pro quolibet hora, quæ omittatur post sex menses à collatione beneficii, ut restituit probat Suarez supra num. 10. 11. & 12. non tamen est receptus in hoc rigore, ut obliget ad restituendum omnes fructus beneficii, seu beneficiorum: Sed solum ad eos, qui correspondent recitationi, & qui propter illam dantur, ut testantur multi viri docti, & praxis timoratorum (e). Hæc Sanchez, non arbitrarie loquens, sed fundamentis innixus tam rationis, quam auctoritatis Doctorum, quæ probabili-*

(e) *Thomas Sanchez loco cit. n. 3. f. 41.*

lita-

licitatem opinionibus inferunt, tùm intrinfecam, tùm extrinfecam. Beneficiarii ergò fimplices, horas canonicas non recitantes, tenebuntur ad integram reftitutionem fructuum, quia præter Divinum Officium ad aliud non adftringuntur, per fe loquendo, nifi fortè per accidens, ad aliquod aliud opus pium, ex particulari pacto in erectione, vel aliter legitime appofito, teneantur. Si autem velimus, quod etiam teneantur ad refidentiam perfonalem; fequetur, quod, intermittendo Divinum Officium, non tenebuntur ad reftituendos cunctos fructus, fed partem tantùm illorum. Hoc autem non videtur adeò de facili concedendum.

25. Qui fanè Beneficiarii, fi ad reftitutionem fructuum non arctantur ex jure naturali, tamenfi teneantur de jure ecclefiaftico, uti fuperius oftendimus; fequitur, quod nec etiam de jure naturali teneantur ad onus refidentie, fervitii, & minifterii, perfonalitè exhibendi Ecclefiis, five altaribus, five locis, in quibus eorum erecta funt beneficia. Si igitur volumus fincero animo veritatem fateri, fupervacaneus, & inanis eft conatus ContradiCTORUM, volentium, quod de jure naturali Beneficiarii merè fimplices ad refidentie debitum coarctentur, quos tot rationes, in præfenti Capitulo congefte-
entur, & illa præfertim, quod nec etiam ipfi Beneficia-
rii, alioquin refidentiales, ad refidendum, fervi-
viendum, & miniftrandum perfonalitè

adftringuntur, tamquam de
jure naturali. De quo
jure cum plura alia
fuperfunt fequenti Capitulo differenda;
fubftitimus jam nunc, & calamum
temperamus, ac paufam
aliquam facimus, ut ea, quæ
fuperfunt, breve poft in-
tervallum temporis
profequamur,

§ § §
§ §
§

recipit latitudinem. Ex eaque si quid parce vivendo detrahatur, Beneficiarii est.

- 18 Una est Ecclesia per totum orbem distributa. Satis operantur Beneficiarii merè simplices, si in aliqua Ecclesia opera bona exerceant, & præsertim si Romanae Curiae deserviant.
- 19 Cum Beneficiarii merè simplices multiformitèr operentur, etiam si non resident, debent posse ipsos redditus adipisci.
- 20 Jus naturale est conceptio indito homini, quæ dirigatur ad agenda ea, quæ re-
Ela sunt, & ad fugienda ea, quæ rationi dissensanea sunt.
- 21 Si obligatio oritur à naturæ rei, præceptio, aut prohibitio ejus spectat ad jus naturale. Si verò oritur à voluntate habentis: tunc spectat ad jus positivum.
- 22 Ea quæ juris naturalis sunt, seu aliqua ex eis, interdum ita mutari possunt, ut desinant esse juris naturalis: aliqua verò non.
- 23 Quoddam discrimen sit inter ea, quæ cum sint de jure naturali, variatio-
nem non admittunt: & inter ea quæ eandem paritèr admittunt.
- 24 Residere apud Ecclesias suas non incumbit Beneficiariis tanquàm de jure naturali: Etsi esset de jure naturali, esset de illis rebus juris naturalis, quæ variationem admittunt.
- 25 Vel est de illà specie rerum juris naturalis, quæ juri positivum facere potest ut liceant, prout est præscriptio in rebus civilibus.

1. **O**BJICIUNT quibusdam loco denudò Contradictores ex jure naturali, hoc modo: Fructus beneficiorum merè simplicium, sunt merces, & stipendium Beneficiorum. Sed merces de jure naturali non debetur nisi operantibus, nec stipendia debentur nisi laborantibus: Beneficiarii autem non residentes non operantur, neque laborant; ergò vel eis non debentur beneficia, eorumque redditus, vel ipsi tenentur in eisdem beneficiis residere, ac personalitèr deservire. Ità de jure naturali Beneficiarios simplices ad residendum teneri firmat Claudius de là Place (a). Consonatque textus in Decretalibus faciens: Cum secundum Apostolum qui altari servit, vivere debet de altari, & qui ad onus eligitur, repellit non debeat de mercede: patesc à simili, ut Clerici vivere debeant de patrimonio Jesu Christi, cujus obsequio deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet, cum Cleros, quod est fors, vel hereditas, Clerici appellerentur; quid in sui ordinatione, vel assumantur in hereditatem Domini, vel assurgunt hereditatem in ipso, ut verè possint psallere cum Propheta dicente: Dominus pars hereditatis meæ: dignum est, ut Ecclesie stipendiis subsistentur, in quâ, & per quam, divinis obsequiis adscribuntur (b).

(a) Claudius de là Place.
de singul. benef. cap. 3.
§ 2. art. 3. & 4.

(b) Cap. cum secundum
de 16. de prebend.

2. Respondetur primò negando suppositum, nimirum quod fructus beneficiorum merè simplicium sint merces, & stipendium Beneficiorum personalitèr operantium aliquid aliud, quàm recitationem ecclesiasticæ psalmodiæ. Nam Clerici, beneficia præfata possidentes, vel tenentur ad solum divinum officium persolvendum, vel ad aliquid aliud ulterius, ut est celebratio missarum, aut quid simile. Si primùm, fructus beneficiorum sunt merces, & stipendium totale solius recitationis divini officii. Si secundùm, ipsi fructus sunt merces, & stipendium parziale tam recitationis divini officii, quàm celebrationis missarum, & si quod aliud onus habent: ità ut merces illa, & stipendium considerari debeat, proportionalitèr, distributive, & relativè ad cuncta illa onera (c). Ipso namque rectè rationis lumine distante, merces, & stipendium debent oneri correspondere. Itaque redditus beneficii sunt merces operantium diverso modo, secundum diversa: nempe operantium personalitèr quoad ea, quæ personalitèr sunt

(c) Sanchez. Opusculum
mor. lib. 1. c. 2. dub. 8. § 1.
num. 2. Bonacin. tom. 1.
de Mor. Canon. disp. 1.
quæ. par. 3. n. 1.

adimplenda: & operantium vel per se, vel substitutum quoad ea, quæ possunt etiam per alterutrum adimpleri.

3. Pro eâ ergo parte, quæ respicit recitationem divini officii, cum hoc sit onus personale, proculdubio Beneficarii merè simplices non valent licitè percipere mercedem, & stipendium, sive redditus beneficiorum, nisi personalitèr operentur, nempe personalitèr officium divinum persolvant (a): deficiendoque ab hoc opere, non faciunt fructus suos, & ad eorum restitutionem tenentur (b): quia recipiunt mercedem operis, quod non exercent: injustum est autem quod præmium, & mercedem recipiat, qui opera mercedi respondentia non adimplet. At pro eâ parte, quæ respicit celebrationem missarum, & alia onera, si quæ adsunt (nisi expresse sit electa industria eorum personæ, quæ indubio non supponitur, nisi clarè de illâ constet, atque in erectione beneficij sit cautum) fructus beneficiorum sunt quidèmerces, & stipendium servitii: sed non personalis servitii, cum onera illa valeat Beneficiarius per alium, pro suo libito, & libertate adimplere, uti plurius in hoc opere demonstravimus.

4. Eo modo, quo Principi, aut Regi tribuantur à populis vestigalia, & tributa, velut merces, & stipendium regiminis, quod illis præstat, & nihilominus non est necessarium, quod Rex, & Princeps populos sibi subiectos personalitèr regat, cum id facere valeat, & solitus sit etiam per Vicereges, Præfides, Proprius Principes, Gubernatores &c. Imò ecquòt Regna sunt, quæ proprius Rex nunquam personalitèr visitavit? Regnum Neapolitanum post Fridericum, Ferdinandi I. filium, nullus Regum, qui eidem præfuerunt, usque ad hæc postrema tempora invisit, præter Carolum V. Imperatorem, & Ferdinandum V. ejus Avum, qui per exiguum tempus ad Regnum ipsum, sive ad urbem Neapolis appulerunt, proût & nupèr fecit Catholicus Philippus V. dum eidem Regno præesset. Regnum Siciliæ ultrà Pharam, quisnam ex ejus Regibus post Alphonsum I. personalitèr, & non potius per Proregem gubernavit, vix aliquibus eorum illuc accedentibus, & per paucos dies consistentibus. Reges Hispaniæ à tempore præfari Ferdinandi V. Catholici usque ad hanc diem, vastissimis Regnis in Americâ imperarunt, & adhuc ea moderantur, absque eo quod quisquam eorum illuc fuerit commoratus. Reges Lusitanie amplissimis Regnis, & Provinciis dominantur in utrâque Indiâ Orientali, & Occidentali: citrà lineam Alexandrinam (c), de quâ Geographi (d): nec tamen quisquam eorum illuc refedit, imò & nec fuit, & nequè probabilitèr unquam est ibi personalitèr, saltem ad longum tempus, commoraturus.

5. Idem dici potest de aliis Regibus, & Principibus, qui varias Provincias, Principatus, & Regna possident, nunquam ab illis ocularitèr visa, nedum non personalitèr habitata, & tamèn ab illis percipiunt vestigalia, tributa, & exactiones, sibi velut stipendium, & mercedem regiminis debitas. Quare? Quia regimen non est officium personale, sed tale, quod potest optimè per ministros, & personas interpositas adimpleri. Eodem ergo modo tamet si redditus beneficiorum merè simplicium pro eâ parte, quæ respicit debitum celebrandi missas, vel alia similia onera complendi (à divino officio diversa) sint merces, & stipendium ipsorum onerum; tamèn quia ipsamet onera non sunt personalia, ideò Beneficarii ad illa personalitèr exercenda, & ad residentiam non tenentur, sed optimè valeant eadem per alium exercere. Multoque fortius ad residentiam non tenentur, si præfatis oneribus careant. Argumentum igitur deficit in supposito: itaque corrumpente, illius quoque vis corrumpitur, & hebescit.

6. Respondetur secundò, iterum negando aliud suppositum, nempe quod redditus cujusque beneficij merè simplicis sint merces, & stipendium Beneficarii, tamquam servientis illi Ecclesiæ particulari, ubi erectum est beneficium. Nam nulla lex, nullus canon id præcepit, nullaque sanctio ecclesiastica hoc præscribit, loquendo de beneficiis merè simplicibus, tamet si aliud sit de beneficiis

Cura.

(a) *Missæ Sum. p. 1. tract. 1. c. 2. n. 22. de aliis passim de beatis Canon.*

(b) *Concil. Later. 2. sess. 9. c. 1. Rasmus S. Plus V. Constit. 1. 15. 1. Kal. Octobr. 1571. Navar. manual. c. 15. nam. 1. Bonac. tom. 1. de Her. Canon. disp. 1. q. 5. p. 1. c. 1.*

(c) *Alex. PP. VI. Constit. 1. c. 6.*

(d) *De la Mote Scoula de Princip. de Capuaniella Geographia*

Curatis, quorum Rectoribus injunctum est onus pascendi, & regendi populos (a): Ac de Beneficiariis choralibus, vel alia ratione residentialibus, quibus injunctum est Horas Canonicas, aliave officia solemniter persolvere per se ipsos, in locis individue designatis (b), quatenus in eis est electa peculiariter industria illorum personarum. Hæc ratione cessante, ac extra casum beneficiorum, de sui naturâ residentialium, res aliter se habet, proventusque beneficiorum merè simplicium non sunt merces, & stipendium servantium personaliter ex debito præciso, alicui determinatæ Ecclesiæ, sed Ecclesiæ ut sic in generali, seu Ecclesiis univèrsaliter consideratis. Et ita in Concilio Generali III. Lateranensi, dicitur, *eorum, qui Ecclesiis dignè valeant deservire, volumus ecclesiasticis beneficiis indigentiam sublevari* (c), ubi nota, quod sanctio non asserit, *qui Ecclesiæ, sed qui Ecclesiis*, ut inueneret sufficere, quod Beneficiarius alicubi, & alicui ex Ecclesiis famuletur, etiam si non ei Ecclesiæ deserviat, in quâ erectum est simplex illud, quod possidet beneficium.

7. Ità se habet res de generali praxi totius Christianitatis, quam sequentes, si velimus dicere, quod suo debito non satisficiant; oportebit etiam concedere, quod major pars Clericorum in statu damnationis vivat, & post obitum ad tartara condemnentur, cum interim circà hoc se gerat eo modo, quo tota se gerit Ecclesià: sique Clerici ad inferos damnabuntur sub fide publicâ: quod asserere, non est sapere, sed delirare. Quis enim condemnet Clericos agentes, quod agendum esse univèrsalis Doctorum cohors indigitat: quod ipsi Clerici timorata conscientia peragunt; quod tota demùm per totum orbem frequentat Ecclesià? Et quod res etiam ità se habere debent, patet aliunde ex facto, quia de facto Clerici beneficiis simplicibus insigniti, possunt ordinari ad titulum ipsorum beneficiorum, pro servitio aliarum Ecclesiarum, diversarum ab illis, in quibus eadem erecta sunt beneficia; ergò non est necessarium, quod resideant, & personaliter ministrent apud Ecclesias suorum beneficiorum, sed sufficit, ut alicubi, & alicui Ecclesiæ servant; pro ut eorum qualitas, & conditio possit, vel est eis superiorum auctoritate commissum.

8. Quod & similiter patet aliâ inductione, siue paritate. Concilium Tridentinum præscribit, quod ad hoc ut Clericus valeat privilegio fori ecclesiastici potiri, debeat *clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inservire* (d): Nihilominus si Clericus non fuerit per Episcopum alicui Ecclesiæ adscriptus (e): vel si alicui Ecclesiæ inserviat, sed non de mandato Episcopi (f): aut si demùm alteri famuletur Ecclesiæ, diversæ ab eâ, quam illi Episcopus præfinivit (g): imò & si nulli Ecclesiæ prorsus deserviat, concurrantque alioquin aliæ circumstantiæ Clerico faventes; optimè fruatur fori privilegio (h). Quare? Quia omnes Ecclesiæ materialiter sunt una Ecclesià formaliter (i): Ideoque sufficit, quod Clericus alicubi, & alicui Ecclesiæ quomodocumque deserviat, & vitam ecclesiasticam in Clericali habitu agat. Eodem ergò modo etiam ad fruendum proventibus beneficii sufficit, quod Clericus alicui Ecclesiæ quomodocumque deserviat, & vitam ecclesiasticam agat, tametsi determinatæ illi Ecclesiæ nullatenus famuletur, in quâ ecclesiasticum possidet beneficium: dummodò faciat adimplere per alium Missas, Anniversaria, & si quæ alia sunt onera, intra illius Ecclesiæ limites adimplenda.

9. Respondetur *tertiò*, denuò negando aliud suppositum: Imò negando etiam suppositum hujus suppositi, & retorquendo argumentum, suppositum est, quod Beneficiarii merè simplices, non residendo apud Ecclesias suorum beneficiorum, non operentur, neque laborent, adeoque percipere non valeant proventus beneficiorum, qui naturali jure solis operantibus, & laborantibus debiti sunt, uti merces, & stipendium suorum operum. Suppositum postea suppositi est, quod redditus beneficiorum dentur Beneficiariis propter solum laborem personalem (extra divinum officium) quem in loco beneficii exercent. Falsum autem

(a) *Brevis sum. i. de sacer. benef. disp. 4. p. 1. num. 1.*

(b) *Idem loc. cit. n. 8. & de Atter. Comm. disp. 2. p. 1. p. 1. n. 1.*

(c) *Conc. Later. III. cap. 14.*

(d) *Conc. Trid. sess. 23. cap. 6.*

(e) *Sac. Congr. in Pa. latione 19. Jun. 1618. Rivius p. 4. dec. 111. num. 1. dec. 112. num. 1. ad Conc. loc. cit. n. 12.*

(f) *Sac. Congr. in Palatio 18. Mart. 1618. Barbof. loc. cit.*

(g) *Genard. prax. Archiep. Neapol. c. 7. num. 1. cum alii. Barbof. Sum. Apst. decif. c. 117. n. 12.*

(h) *Id. Decr. Sacr. Congr. ap. Barbof. Sum. Decif. Apst. c. 117. n. 13. & 14.*

(i) *Idem. in cap. quibus dicitur. S. Anton. Sum. par. 3. c. 10. §. 1. & 2. §. 1. §. 1.*

(a) *Id. hic cap. prec. u. 20. c. 5. u. 9. p. 11. 12. 13.*

tem est utrumque : Nam falsum est suppositum suppositi propter ea , quæ diximus capitulo præcedenti (a) : Falsum quoque est suppositum , nempe quod Beneficiarii merè simplices non laborent , neque operentur , quippè satis laborant quoties albo Clericorum adscripti , habitu ecclesiastico induti procedunt , Sicut aliqui famuli Principum , tamen penè nunquam Dominum suum perambulantem comitentur , nec in Aula se recipiant , ibique cum suis Coaulicis operentur ; Si albo tamèn Alicorum adscripti sunt , & habitu sui Domini , quo circumamicti permeant , ab aliis se distinguant , satis laborare dicuntur , ut stipendium percipiant , sibi ab ipso Domino designatum .

10. Satis quoque Clerici , beneficiis merè simplicibus insigniti , laborant quoties laudabiliter vivendo , modestè se gerendo , studiis honestis , & utilibus incumbendo , fructus superfluos congruo suo statui , in usus pios , vel pauperes impendendo ; Deo serviunt , & in Ecclesiâ Dei operantur , tamen apud Ecclesiâ illas particulares , in quibus eorum erecta sunt beneficia , personaliter non resideant . Undè benè D. Antoninus , postquam firmavit , Beneficiarios merè simplices immunes esse ab onere residentiæ ; respondens Objecto , quod isti non deserviant , ait : *absens , Et præsens servire intelligitur , dummodò benè vivat , & benè expendat quod inde percipit* (b) : Si autem hoc non faciant , cogi possunt ad id fideliter exequendum , juxta canonicas sanctiones , non idèò tamen licitè arctari valent ad residentiam personalem , quam eorum beneficia non exigunt .

(b) *S. Antonin. Sum. p. 2. tit. 17. c. 1. p. 3.*

11. Intèr labores quoquè Clericorum , beneficia merè simplicia possidentium , hic posset non incongruè computari debitum servandi celibatum , & ab ipsis etiam nuptiis alioquin iustissimis abstinendi , quas nulli laicorum sacra lex voluit esse prohibitas . Ad hæc nonnè labor est , vel pars , aut species laboris , obligatio multa peragendi , ad ecclesiasticam disciplinam spectantia , & à multis aliis abstinendi , ad quæ laici non tenentur , & quæ in eis respectivè tolerantur , vel permittuntur , in Clericis verò puniuntur . Hæc , inquam , intèr horum labores posset non incongruè computari , sed quia communia sunt cunctis Clericis , tum beneficia merè simplicia possidentibus , tum eisdem carentibus ; sufficiat ipsamet attigisse . Addentes quod demùm satis laborant Clerici beneficiis merè simplicibus decorati , si Horas Canonicas piè , ac devotè recitent ; quippè hoc ipsam opus psallendi est opus laboriosum , congruè mercede dignum , sine quâ nemo tenetur ad hujusmodi psalmodiam , prout de facto Clericus carens ordine sacro , vel beneficium habens , sed redivitibus denudatum , ad Horas Canonicas persolvendas nullatenus obligatur (c) , quia beneficium datur propter officium (d) : quia obligatio recitandi præfatas horas consurgit ex accepto stipendio (e) : quia justum non est , quod onus sustineat is , cui mercedis utilitas denegatur (f) : quia non est alligandum os bovi trituranti (g) : quia tandem qui altari servit , de altari vivere debet (h) . Et ita Beneficiarii merè simplices satis laborant , si Horas Canonicas , modo , & tempore per Ecclesiâ designato , persolvant .

(c) *Conrad. ad reg. 2. Ceteri. glof. 11. m. 27. Garcia p. 3. c. 3. m. 49. Bonac. tit. 1. de Hor. Canon. disp. 2. q. 6. p. 3. m. 6.*
(d) *Cap. quia per ambitum 15. de rescriptis.*
(e) *Sanchez Obus. mor. l. 2. c. 20. 2. dub. 66. §. secunda 2. a.*
(f) *Idem loc. citat. dub. 71. m. 4.*
(g) *1. Corinth. c. 9. m. 13.*
(h) *1. Corinth. c. 9. m. 13.*
(i) *Idem. p. 1. tit. 17. c. 1. p. 3.*

12. Quod si dicas nimium lautam esse mercedem , & stipendium , centum , ducentum , trecentum , & plurium aureorum pro solâ recitatione divini officii ; repetimus , quod hæc pro solâ recitatione divini officii non dantur , sed pro aliis quoque oneribus , quæ mox retigimus . Deindè dicimus , quod labores , & stipendia Clericorum non sunt commensuranda eodem cubito , & ultrâ , quâ mensurantur labores , & stipendia famulorum (i) , sed eâ proportionè , quâ inter se configurantur merita , & officia Clericorum , atque opportunitas præbendarum . Videmus duos famulos æquè laborantes , & tamèn unum privâ fortunæ , vel in officio humili : alterum verò adificientem singulis mensibus triginta aureos , & ultrâ , quia servit Principi , vel in officio insigni : nunquid

quid est nimirum triginta aureorum stipendium pro secundo; quia primi merces quatuor aureos non excedit? Non quare. Quia si habeatur ratio fortis, quam exigat secundo, serviendi in officio insigni, vel Principi, cuius servitus viginti aureos mensuales fructificat: invenietur hoc stipendium esse pro illo famulo iustum, qui pro alio famulo, serviente in viliori officio, vel apud alium dominum, esset profusissimè exuberans. Perpendamus alia. Videmus, quod singulus tota die laborans, vix lucratur duos julios. Pictor verò excellens unà diei horà laborat, & lucratur viginti aureos. Miles gregarius portat pondus diei, & æstus, viæque paucos asses lucratur. Dux verò exercitus in papilione sedens, lucratur qualibet die multos aureos. Numquid sunt incongruæ mercedes istæ adeo dissimiles, personis præmemoratis? Non. Quare? Quia præmium, & merces non est commensuranda labori materiali, sed exercitio, & personis utrobique operantibus.

13. Idem habenda est ratio præbendarum, & dotis earum, dignitatis quoque Ecclesiarum, & locorum, ac regionum, in quibus sunt. Sunt enim alicubi Beneficia merè simplicia, Canonicatus, Parochiæ, Capellanæ, Dignitates &c. magis abundantes: alicubi magis inopes. Quid plura. Hæc diversitas occurrit in ipsis Episcopatibus: cernimus enim pauperculum Episcopum vix redditus quingentorum ducatorum quolibet anno percipientem, prout alicubi succedere dicitur in Regno Neapolitano, ubi Episcopatum nimiam frequentiam conjunctam esse cum paupertate affirmat Cardinalis de Luca (a). Alterum vero Episcopum percipientem triginta, & quadraginta mille aureos, & ultra, ut in Sicilia, Hispaniâ, Germaniâ, & etiam aliis. contingi, dignitas autem Episcopalis in utroque est eadem; officium, & onus Episcopale in utroque est idem, & ut optime declarabat S. Hieronymus ad Evagrium scribens: *Ubi cumque fuerit Episcopus, sive Romæ, sibi Eugubii; sive Constantinopoli, sive Rhegi; sive Alexandria, sive Tanti, ejusdem meriti, ejusdem est & Sacerdotii. Potentia divitiarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorum, vel inferiorum Episcopum non facit. Ceteram omnes Apostolorum successores sunt* (b).

14. Nunquid ergo subtrahenda sunt tot aureorum millia redditus annui Episcopis Siciliæ, Hispaniæ, Germaniæ &c. quia pauperculo Episcopo Regni Neapolitani non fructificat Ecclesia plusquam quingentos ducatos; & quia congrua portio proventus Episcopo assignanda, sufficit quod ad mille perveniat? (c). Non certè. Quare? Quia redditus Episcopatum non mensurandi sunt à solâ quantitate laboris Episcopalis, sed etiam à dotatione jam diu factâ Ecclesiarum, quibus sua jura, sui proventus, sui redditus servari debent intacti. Et cum inter utrumque Episcopum divitem, & pauperem, æqualis debeat esse sollicitudo, & labor Episcopalis; hoc amplius habebit ditior Episcopus supra pauperiore, quod ditior plus tenebitur de superfluis congruo suo statui in usus pios, atque in subsidium pauperum erogare (d). Ac uti declamabat è Vaticano throno S. Pontifex Gregorius: *qui plura cæteris in hoc mundo accepisse ali- quid cernitur ab auctore mundi; gravius inde judicabitur* (e).

15. Totus autem hic sermo congruè adaptetur Beneficiariis merè simplicibus, & argumenti habebitur dissolutio. Nam sive beneficia, quæ ab his possidentur, quinquaginta aureos, exempli gratia, fructificent, sive mille; Beneficiarii præter ea, quæ diximus num. 9. 10. & 11. ad nullum alium adstringuntur laborem, quam ad solas Horas Canonicas persolvendas; pro quibus tametsi congruum stipendium sint quinquaginta aurei in Clerico mediocris conditionis, qui tantundem solummodò percipit; in alio tamen altioris ordinis, qui mille percipit, non sunt congruum stipendium quinquaginta, sed mille, tum ratione dignitatis, ac meriti personæ, illo beneficio insignitæ, tum ratione præbende; quæ cum sit ditioribus redditibus decorata, non ei debitorum detrahatur proventus, quos à sua fundatione est sortita. Hæc nihilominus differentia inter utrumque Beneficiarium

(a) Card. de Luca. *acut. ad Conc. Trid. cap. 2. n. 11.*

(b) S. Hieron. *ad Evagr. tom. 1.*

(c) Conc. Trid. sess. 4. *cap. 1. de refor.*

(d) Conc. Trid. sess. 19. *cap. 1. de refor. de nob. benef. disp. 4. cap. 2. n. 1.*

(e) S. Gregor. *homil. 9. in Evangel.*

rium intercedet, quod qui habet tantummodò quinquaginta aureos, ad suum victum necessarios, ad nihil aliud præter sacram pſalmodiam tenebitur; qui verò mille percipit; præter Horas Canonicas, ad multas etiam tenebitur elemosynas, & opera pia exercenda de iisdem beneficii fructibus, qui congruo suo statui sunt superflui (a). Hæcque si adimplet, satisfacit obligationi suæ: Si verò non adimplet; rationem Deo reddet suæ omissionis: non tamen adeò superaddendum est illi onus residentie, quod non habet: nec est gravandum beneficium onere insolito, quia Beneficiarius illius fructibus abutatur.

(a) *Matheus p. 23.*
Jo. 7. c. 8. Ep. 10. Lypm.
Jo. 4. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
var. de reddit. mon. 4.
qu. 1. Bonac. l. 1. c. 11.

16. In quâ congruitate, & superfluitate assignandâ, non potest quantitas imprevaticabilis assignari, quippè habenda est ratio qualitatatis, & dignitatis personæ, loci quoque, temporis, & earum contingentiarum, quæ occurrere possunt, & differentiam exigere. Scientiâ namque, & insigni nobilitate fulgentibus, major quantitas debetur (b): hujusmodi etenim conditionis viri non sunt cogendi vivere cibo pauperum (c). Major quoque portio necessaria est in Civitate, quàm in villâ: uberior in Civitate præcipuâ, quàm in mediocri: Lantior in loco, ubi est aula Regis, quàm ubideest. Opulentior demùm, ubi est annonæ inopia, quàm ubi est ejus ubertas (d). Sicut enim non est par omnium conditio; ita justum non est, ut æqua sit omnium in expertis sibi occurrentibus modificatio, & mensura.

(b) *Cap. de multa de proband.*
(c) *Cap. non cogat. dist. 41.*

(d) *Bonac. l. 1. c. 11.*
num. 7. cum aliis ab eo allegatis.

(e) *Novus de Orat.*
in Missal. 16. num. 7.
ad p. 2. l. 4. c. 10. qu.
9. Filius. 10. 11. 12.
cap. 1. qu. 1. c. 10.

17. Porro aliqui, & quidém optimæ notæ Doctores (e), in assignandâ quantitate cuilibet Beneficiario sufficiente, ait Bonacina: *hanc rationem habuerunt, ut videlicet pro Beneficiario infimæ sortis ea quantitas sufficiat, quâ ipse, famulus unus, coquus, & equi alii possit. Pro Beneficiario Doctore, aut simili, ea quantitas sit, quâ ipse, famuli duo, coquus, & equi, juxta patriciæ morem, sustentari queat. Pro Beneficiario nobiliori ea quantitas ad victum assignetur, quâ ipse famuli tres, vel quatuor, equi duo, cum curru, coquo, & rhabdario alii possit, & sic de cæteris, habitâ ratione qualitatatis personæ, aliarumque circumstantiarum (nomine victus, & sustentationis acceptur id, quod Beneficiarius indiget, ad id, familiamque suam honestè sustentandam, ut sunt cibis, vestitus, habitatio, & medicina) Cardinalibus verò aliqui Doctores mille aureos in singulos menses sufficere arbitrantur, exceptis Cardinalibus Principibus, & Nepotibus Summorum Pontificum, à quibus mille aureos in singulas hebdomadæ ad sui, & familie sustentationem tutâ conscientiâ infum posse nonnulli Doctores arbitrantur. Ego verò hanc rem arbitrio boni, & prudentis viri definiendam censeo; spectatis circumstantiis &c. Observandum tamén censeo, partem, seu quotam, quæ cuiquam assignari potest; ad congruam vitæ sustentationem, non consistere in indistinctibili, sed latitudinem habere: Sicut enim pro re vendibili triplex pretium constituitur, infimum, medium, & supremum, quorum quodlibet est justum, ita eadem ferè proportione in constituendâ fructuum parte pro congrua Beneficiarii sustentatione ratiocinari possumus: quamobrem si trecenti nummi auri, exempli gratia, sunt infima quantitas ad congruam Beneficiarii, & ipsius familie sustentationem; trecentos, & quinquaginta dicimus esse medium, quadringentos supremam quantitatem: consequenter Beneficiarius potest quadringentos nummos ad sui, sueque familie sustentationem expendere, & si aliquid parce dividendo ex quadringentis subtrahat, & trecentos ex gr: in se, familiamque sustentandâ solum infumat, reliquos centum ad sui libitum disponere potest, quia liberam illorum habet administrationem, & dominium. Idèd si Beneficiarius ex beneficio mille nummos auri ex gr. colligit, & quadringenti solum sufficiunt ad ipsum, Et ad ipsius familiam alendam, non potest sexcentos, qui congruæ sustentationi supersunt, pro suo arbitratu distribuere, cum illam tantummodò partem ad libitum expendere possit, quæ congruæ suæ sustentationi respondet, reliquam verò &c. in pios usus erogare debet (f).*

(f) *Bonac. 10. 1. de obli. brev. dist. 4. p. 1.*
num. 1. §. 1. 2.

18. Serviant insuper satis Beneficiarii, si in aliquâ orbis parte opera bona

EXCE-

exerceant in servitio alicujus Ecclesiæ, quippè ut suprà tetigitur, omnes Ecclesiæ una Ecclesiæ sunt, nec altera Romana urbis Ecclesiæ, altera totius orbis existimanda est, inquit D. Hieronymus. Et Gallia, & Britannia, & Africa, & Persia, & Oriens, & India, & omnes Barbaræ Nationes, unum Christum adorant, unam observant regulam veritatis (a). Hocque magis verum est si Beneficarii Romæ morentur, officiis Autz Curiz, vel Sedis Apostolicæ incumbentes, quippè hi servire dicuntur Ecclesiis universis, quatenus ad Romanam Curiam ex omnibus Orbis partibus sit recursus: & ibi negotia ad totum Orbem pertinentia tractantur, ac expediuntur. Ideo pro ipsius Curiz servitio interdum etiam Beneficarii Curati, & Chorales à residentiæ debito dispensantur (b). Undè inibi famulantes Beneficarii merè simplices satis laborant, atque Ecclesiæ suæ deservire cognoscantur, dum Ecclesiæ universali deferuntur (c).

(a) S. Hier. epist. 81. ad Euseb. cap. legimus dist. 93.

(b) Cap. cum dilectus 19. de Cler. non resid.

(c) Adh. Penam. in decr. cum dilectus cum a. m. 2. Barbo. dist. 22.

19. Quibus ita se habentibus, jam retorquetur argumentum adversus Contradictores. Nam si de jure naturali est, ut mercedem, & stipendium ecclesiasticum, sive beneficia, & eorum redditus percipiant ii, qui in Ecclesiâ operantur, & laborant; cum ex firmatis, multiforiniter laborent, & operentur Beneficarii merè simplices, divinas laudes debito modo, & tempore persolventes, ac respectivè apud Sedem Apostolicam, vel alibi, officia laudabilia, exercentes, ecclesiasticè viventes, studiis literarum incumbentes; & alia, quæ diximus numero 9. to. & 11. adimplentes; sequitur, esse de jure naturali, quod redditus ipsos assequantur, & suos faciant, quantumvis apud peculiares illas Ecclesiæ nullatenus allaborent, in quibus eorum erecta sunt beneficia; Et ita intelligendus est textus Canonis, ex adverso, in Objectione allegatus (d), si ad significanda beneficia merè simplicia pertrahatur, quamquam re verà non de hujusce speciei beneficiis sermonem habeat, sed de Choralibus, & Curatis, aliove titulo residentialibus.

(d) Cap. cum secundum 16. de presb.

20. Cæterum quantum ad id quod dicitur, esse de jure naturall, ut Beneficarii merè simplices resideant personaliter, & ministrent apud Ecclesiæ suorum beneficiorum, attendendum est, quod jus naturale est conceptio, naturaliter indita homini, quâ ipse dirigitur ad convenienter agendum in propriis actionibus (e), seu ad ea agenda, quæ rationi consentanea sunt, ad eaque vitanda, & prætermittenda, quæ sunt rationi dissentanea (f): hæcque conceptio provenit à lumine illo divino, intellectui cujuslibet hominis impresso, de quo in psalmis: *signatum est super nos lumen vultus tui Domine &c.* (g). Et in hujusmodi acceptione jus naturale, secundum S. Ildorū, est commune omnium Nationum, eo quod ubique insinista nature, non aliquâ constitutione habeatur (h). At quia multimodè solet à multis equivocari, in eis statuendis, quæ re verà juris positivi sunt, cum tamen exaggerentur esse juris naturalis, operæ pretium ducimus hic inferere quædam, à Ludovico Molina, prout sequitur, exarata.

(e) S. Thom. 1. 2. qu. 91. art. 2. Ep. qu. 98. art. 2. ad 3. ar. ubi.

(f) Nat. Alex. Theol. Dign. tom. 9. d. 4. c. 1. art. 1. § 2.

(g) Psal. 4. v. 7.

(h) S. Ildor. lib. Origin. c. 6.

21. Regula, inquit, generalis ad discernendum, nam aliquid ad jus naturale, an ad positivum pertineat, hæc est. Si obligatio oritur à naturâ rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, quid videlicet in se est necessaria aut fiat, ut est subvenire extremè indigenti: vel quid in se est illicitum, & malum, ut furari, adulterari, mœniri; tunc præceptio, aut prohibitio pertinet ad jus naturale. Si verò obligatio non oritur à naturâ rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, sed à præcepto, & voluntate prohibentis, esto ex parte rei sit congruitas, & exigentia quædam, ut præcipiatur, aut prohibeatur; pertinet ad jus positivum. Ejusmodi sunt jejunium quadagesimæ, confessio annua, susceptio baptismi &c. (i). Quod ergo jus naturale à rerum ipsarum naturâ, quæ præcepta, aut prohibita sunt, oritur, eo quod in se illicitum, aut necessaria sint ut fiant, si virtus salva debeat consistere; natura verò quemadmodum indidit nobis semina quædam

(i) Ludovic. Molina de iust. & jur. 1. 2. c. 1. tr. 3. dist. 4. n. 3.

Lyaleb. de libert. Eccl. Tom. IV.

Gg

ad

ad cognoscendum ea rerum ipsarum naturæ veritates speculationis non solum principiorum sed etiam conclusionum, quæ ex ipsis deducuntur; sic quoque dedis igniculos ad cognoscendas ex naturis earundem rerum veritates practicas, non solum principiorum, sed etiam conclusionum, quæ ex eis deducuntur; inde oritur, ut dici consueveris jure naturale esse, quod natura ipsa nos docet. Adverte tamen naturam non ita distinctè nos docere ea, quæ juris sunt naturalia, quin in deducendis aliquibus conclusionibus ex principiis, facile error surrepat, præsertim quando conclusiones ejusmodi remotæ, obscuræque ex primis principiis colligantur: quo fit, ut circa ea, quæ juris sunt naturalia, error possit aliquando evenire.

22. Prosequitur Molina eloquium suum, dicens: Dubium tamen est etred rem præsentem, an ea, quæ juris sunt naturalia, possint aliquando ita mutari, ut esse definant de jure naturali. At quod respondens Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. Et D. Thomas 2. 2. qu. 57. art. 2. ad primum posse interdum mutari: non solum omnia, sed aliqua. Ut enim inter res naturales quedam sunt necessarie omnino, quæ variationem non patiuntur, ut ignis ita est calidus, ut esse nequeat frigidus; & homo sapienter naturæ ita vim habet ad intelligendum, ut nequeat eâ privari: & quedam sunt ita sapienter naturales, ut possint aliquando aliter se habere, sicut licet dextera manus naturaliter fortior sit quàm sinistra; interdum tamen sinistra eadit fortior, quàm dextera; ita in rebus moralibus; quedam sunt de jure naturali ejus conditionis, ut nequeant non esse, ejusmodi sunt, quæ in Decalogo præcipiuntur, eo modo quo præcipiuntur, in quæ sit spectata nè deinde quidem potentia eadit dispensatio, ut 1. 2. qu. 100. ar. 3. latè ostendimus. Alia verò ita sunt de jure naturali, ut possint aliquando desistere, & non esse de jure naturali. Hoc modo licet reddere depositum sit de jure naturali, si tamen rei depositæ dominus in furiam incidat, periculumque sit, ne id, vel alium eâ interficiat, de jure naturali esse contrarium, nempe dum periculum illud imminet, rem depositam ei non reddere.

23. Est tamen notandum latissimum discrimen inter variationem eorum, quæ sunt de jure naturali, & eorum, quæ sunt de jure positivo. Variatio namque eorum, quæ sunt de jure naturali, non evenit propter variationem, aut mutationem, quæ in lege naturali fiat, sed propter adventum circumstantiæ, quæ extrahit objectum à numero eorum, quæ lex ea comprehendebat: quare fit sine ullâ dispensatione, aut mutatione legis, lumine intellectus distans, & interpretante, quod perflente lege in se, ut antea erat, non intelligatur in eo evenit, talique superveniente circumstantiâ. Nequæ enim unquam de jure naturali fuit ut ensu depositus redderetur sario illam petenti, quin potius contrarium semper naturale juri præcepit. Unde efficitur, ut antea verum sit id, quod est de jure naturali eo pacto, quo objectum censetur esse juris naturalis, ubique, & apud omnes habere eandem vim, ut Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. definit. Variatio autem eorum, quæ sunt de jure positivo, evenire potest non solum factâ variatione ex parte objecti, ut fit, qui die Veneris à carnibus abstinere tenebatur, in febrim incidat; Sed etiam factâ mutatione, & variatione in ipsâ lege, eam abrogando omnino, aut in eâ dispensando. Cui enim obligatio illius non ex natura objecti, sed ex voluntate pendet legislatoris; pro illius arbitria eam abrogantis, aut in eâ dispensantis; desinit vel omnino, vel ex parte obligare. Quo fit ut merito Aristoteles loco citato ea quæ juris sunt positivi mensuri vini, aut tristici comparaverit, quæ pro hominum arbitrio mutantur, nequæ sunt eadem apud omnes. Prædicti si adjungas positivum jus, hominumque voluntatem posse interdum proponere ex parte objecti circumstantiam, quâ id quod felici à tali circumstantiâ esset juris naturalis, desinat ad jus naturale pertinere: intelliget multo, quæ aliquibus solens multum negotii facessere &c. Exemplum accomodatam habemus in lege præscriptionis, quâ ei qui bonâ fide possidet aliquod alienum tanto tempore duto ad præscribendum, facta est transactio eo tempore retinere illud, esse scias

scias fuisse alienum, quod tamen seclusā lege prescriptionis, esset contrā jus naturale &c. Nam Princeps potestatem habens jure naturali spoliandi subditos dominio rerum suarum, illudque in alios transferendi, quando id bono Reipublice videris expedire; eo ipso quod ad rescindendū licet, & quasi in penam negligentis proprietatis dominorum, nō id in posterum publicā tranquillitatem turbaret, legem justā prescriptionis condidit, quā statuit, ut qui bonā fide rem aliquam certo quodam tempore possideret, compararet dominium illius, priorque dominus illud amitteret; apposuit circumstantiam ex parte objecti, quā id quod seclusā eā lege esset alienum, ac proinde cuius rescriptio esset contrā jus naturale, stante eā lege, neque alienum sit, neque illius rescriptio sit contrā jus naturale (a).

(a) Luterus, Molina
ubi sup. usque ad n. 7.

24. Ex toto ergo ratiocinio Molinæ patet, quod residere personalitèr apud Ecclesias, in quibus erecta sunt beneficia merè simplicia, non incumbit de jure naturali Beneficiariis, tū quia ex naturā rei residentia non est necessaria ut ibi fiat: tū etiam quia ejus ommissio naturalitèr non est illicita: cum defacto per multa secula, & chiliadas annorum, hæc residentia nullibi fiat, nullibi per totam Ecclesiam observetur, à nullo tandem ejus ommissio pro re illicitā reputetur. Et quatenus etiam per hypothesein ipsa residentia in præfatis Beneficiariis esset de jure naturali, tamen esset de illo genere rerum juris naturalis, quæ variationem admittunt, & itā à suā conditione deficere possunt, ut cessent esse de jure naturali, propter circumstantias extrahentes ipsam residentiam à numero earum rerum, quas lex naturalis comprehendit, uti Molina exemplificat de deposito (b).

(b) Mew Molina loco
cit. n. 1. in fin.

25. Vel esset de illo genere rerum juris naturalis, quæ jus positivum humanum efficere potest, uti liceant ob aliquam circumstantiam appositam ex parte objecti, quantumlibet secluso tali humano jure, & circumstantiā, esset contrā jus naturale: uti succedit in prescriptione, quā possessor bonæ fidei retinere potest rem alienam, quam retinere, seclusā dictā prescriptione per tempus à lege definitum productā, esset contrā jus naturale (c). Cujus prescriptionis indulto sipe dubio gaudet immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitij personalis, & residentię: cum nedum per tempus ad prescriptionem necessarium, sed etiam per tempus decies, & quindecies prolixius, bonā fide, atque observantiā per totum orbem jugitèr frequentatā, eadem immunitate, &

(c) Ipsiomet. Molina
loc. cit. n. 7.

exemptione potiti sint: quare toto negotio sincero inquit
considerato enitescit, quod residentia, & persō-
nale servitium in præfatis Beneficia,
riis merè simplicibus, nec
est, nec esse
dici debet de jure natu-
rali, uti perperam
contenditur ex
adverso.

C A P U T XXVI.

In quo expenditur SEXTA OBJECTIO, proposita ex quibusdam Auctoribus, contendentibus esse de Jure Naturali, quod Beneficarii merè simplices Residentiæ, & Servitii personalis onere constringantur.

S U M M A R I U M.

- 1 Sexta Objectio ex Auctoribus contendentibus esse de jure naturali residentiam Beneficiorum merè simplicium.
- 2 *Ment* Auctorum haberi non potest ex frustula illorum doctrina, sed ex totâ summâ eorum, quæ scripserunt. Claudius de lâ Place quid verè sentiat de hæc exemptione Beneficiorum merè simplicium.
- 3 Ubi Auctor hic favere videtur Contradictoribus, loquitur non ut Theologus, sed ut Declamator, ea, quæ majorem perfectionem continent, proponens.
- 4 Etiam Sancti Patres interdum talia declamatoriè protulerunt, quæ in rigore Theologico non subsistunt. Ponitur exemplum Sancti Joannis Chrysostomi. De lâ Place declamatoriè loquitur.
- 5 Claudius de lâ Place vult Beneficarios simplices ad residentiam teneri eâ ipsâ lege naturæ, quâ tenentur possidentes beneficia duplicia, & curata.
- 6 Ex instrumentis fundationum colligendam censet onus residentie: quod si instrumenta sunt perdita, ad conjecturas recurratur.
- 7 Conjecturas indigitat hic Auctor, ex quibus deduci debeas mentem Fundatorum fuisse, ut Beneficarii merè simplices in tali loco resident.
- 8 Ex titulis Abbatum, Prioratum &c. deducitur beneficia illa exigere residentiam. Sunt tamen causæ legitime justificantes absentiam.
- 9 Se proficitur idem Claudius non esse primum Auctorem hujus opinionis, excludentis immunitatem Beneficiorum merè simplicium à debito residentia.
- 10 Consuetudinem non residentis asserit nullatenus excusare, quid contra jus divinum, & naturale non potest consuetudo prevale.
- 11 Consuetudinem hanc ait esse corruptelam, frustrâque rationi opponi consuetudinem, & Beneficarios simplices non residentem esse in peccato.
- 12 Eos contra jus naturale, ait peccare in materiâ gravi. Iste tamen Auctor non theologicè, sed emphaticè, ac declamatoriè loquitur.
- 13 Doctori dubitanti loquenti non desertur: vel qui sibi contradicit, vel cum suppositis falsis effatur, nullatenus est attendendus.
- 14 De rebus ille semper meliùs judicat, qui est in illis expertus. Agefilai responsio Philosopho eum carpenti de quadam re.
- 15 Quid de Cardinali Balbo, militaria trahente, dixerit armorum Dux. Judicium de rebus dandum est à viris, in ipsis rebus expertis.
- 16 Semper in Ecclesiâ fuerunt Clerici probi, veritati, & iustitiæ proprium interesse proponentes. Trajanus in senem Tribunal præbens, quid dixerit?
- 17 Claudius de lâ Place, fuit etiam in sensu, quod habens de proprio patrimonio, non possit de redditibus ecclesiasticis vivere, contra omnia jura id admittentia.

18. *Tantum valens dicta Doctorum, quantum rationes, quibus innisuntur. Quid sibi velit hoc, quod beneficium datur propter officium?*
19. *Voluntas Fundatorum non spernitur, sed servatur à Beneficiarii merè simplicibus, qui non residentes. Nec juri naturæ in hoc violatur.*
20. *Claudius de la Place enilibus innuitur fundamentis, supponit quod probandum est, tollitque differentiam, quæ est inter beneficia diversa.*
21. *Opinio dicti Claudii caret probabilitate tam intrinsecâ, tam extrinsecâ, estque singularis.*
22. *Est dentiam illius opinio contrâ communem. Cur autem omnium doctrina illius opinioni est postponenda?*
23. *Non omni opinioni adhaerendum est, sed illi, quæ habet pro se legem, & consuetudinem. Ab opinione communi recedere non licet.*
24. *Opinio Claudii de la Place non est magis iusta: Et quatenus etiam esset magis iusta, non idem est necesse illam sequi.*
25. *Consensus D. Bonaventura debere cum, qui peccavit, statim confiteri, Et hoc est tutius: non tamen idem sic facere necesse est.*
26. *Si non est certum, quod Beneficiarii curati, & chorales teneantur ad residentiam de jure naturali, minus certum est de Beneficiariis simplicibus.*
27. *Bernardus Van-Espen ex adverso allegatur dubitative loquitur, & consultive: illiusque verba alioquin paràm ad rem faciunt.*
28. *Nonnisi conjecturaliter loquitur Van-Espen, & satisfit ejus doctrinæ per Beneficiarios merè simplices etiam non residentes.*
29. *Beneficia simplicia, idest choralia, vel similia, prout contrâ distinguuntur à duplicibus, alia exigunt residentiam præcisam, alia ansatiivam.*
30. *Innuis Van-Espen beneficia merè simplicia esse à residentia debito exempta. Non standum est illi, quæ Concilium in votis habuit, sed quæ decrevit.*
31. *Van-Espen admittens distinctionem inter beneficia residentialia, & merè simplicia, non facit profectò Contradictoribus.*
32. *Doctrinæ du-Hamel ex dictis est satisfactum. In Beneficiariis merè simplicibus non est electa industria personæ, ut in residentialibus.*

1.

Revertuntur sexto loco Contradictores ex pluribus Auctoribus, contententibus, esse de jure naturali, quod Beneficiarii merè simplices, onus habeant servitii personalis, & residentie apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et præsertim Claudius de la Place, verbis plenis stomachi, & querelarum excandescit, quod quasi jure publico contrâ juri naturæ, justitiam, & religionem testamentorum pateatur fraudem imponere coram Deo fieri pie,

Et sacrosanctæ illorum voluntati, ut doceatur, in beneficiis, per corruptionem discipline ecclesiasticæ, & violatam fidelibus defunctis fidem, dum ignavia, & cupiditati nostræ mot geritur, ex duplicibus, novâ nomenclaturâ, simplicibus factis, nullam residentiam requiri, sed tantum ut ubiis breviorum Beneficiarii utcumque recites, esse satis. Id verò nemo vir bonus, & sapiens, speculatus superioribus tabulis, Et juris naturæ argumentis, æquo animo ferre possit &c. (a). In eandem sententiam it Zegerus Bernardus Van-Espen (b), Du-Hamel (c), & alii. Ergo, inquit Contradictores, de jure naturali est, quod Beneficiarii merè simplices sint residentie personalis onere adstricti.

2. Respondetur primò, opinionem Doctorum non esse desumendam ex frustulis, & fragmentis eorum rerum, quas scripserunt, sed ex toto simul complexu illorum doctrinæ, conferendo prius scripta cum posterius dictatis, & alterum eorum cum altero concordando: alioquin nedum vera mens Auctorum nunquam habebitur, sed & Auctores ad id firmasse pertrahentur, quod res verè nunquam ten-

(a) Claud la Place de singul. benef. c. 1. § 2. argum.

(b) Van-Espen. jur. Eccl. ant. p. 2. tit. 1. l. 1. num. 23.

(c) Du-Hamel. de præcept. decal. l. 1. c. 3. num. 3.

senferunt. Porro Claudius de là Place ex aduerso allegatus, rotundis literis contrarium docet eorum, quæ dixisse proponuntur, dum paulò antea talitèr est locutus: *Ex ejusdem conditionis necessitate sequitur 2. omnia beneficia sub gravi peccato ad residentiam obligare (exceptis fortè quibusdam beneficiis simplicibus, de quæ exceptione mox dicemus) quosquos videlicet onus impostum habens, quod per se ipsos Beneficarii exercere debeant, in loco, ut idè dicam majorum, hoc est in suo quisque beneficio (a).* Vides quod Auctor loco in Objectione posito, non loquitur de beneficiis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, sive alià ratione residentialibus; quà de re ne dubium oriri posset, subiungit immediatè: *Talia sunt beneficia curata &c. Canonici, & Præbendæ omnes in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis constitutæ &c.* (b). Quæ beneficia, utpotè residentialia, id exposcunt, ut eorum possessores ad servitium personale, & residentiam teneantur; declaratque ipse Auctor disertè, quod ab hoc onere excipiuntur beneficia simplicia.

3. Undè patet cum optimè agnovisse veritatem, & justitiam ipsius exceptionis, & quod in eà fuit, vel rationabiliter in eà debuit esse opinio, quæ immunitati Beneficiorum merè simplicium faver ab onere residentie, dùm de beneficiis agens, ad eam obligatis, beneficia simplicia exceptis expressissimè à talis debiti servitute, quod non faceret, si res ita non esset. Nihil relevante quod successivè, introducto de ipsis beneficiis merè simplicibus ratiocinio, multa cumulet, plura exaggeret, nihil non introducat, utcumque suo intentui favens, ut si possit, velit etiam Beneficiarios merè simplices residentie personalis laqueis implicare. Nàm ex toto illius eloquio, si equanimiter ponderetur, liquet, quod ibi severiore quodam spiritu ductus, ac uberrimo zelo incitatus, per excessum quodammodò locutus est, more declamatoris, prædicatoris, fermocinatoris, emphaticè perorantis, nec talia proferentis, quæ pondus, & nervum continent Theologicæ veritatis, in praxi necessariò sequendæ, sed quæ majorem perfectionem insinuant, ab iis observandam, qui ferventiori spiritu ad rigorem propendunt. Quà in re honoranda est sic agentium devotio, laudanda pietas, celebrandus animi fervor: sed neque illorum facta, neque scripta, dant regulam ab universis Christianis fidelibus impreparabiliter observandam.

4. Accidit hoc non solum in Doctores nostræ ætatis, sed etiam in Sanctis Patribus, qui, ut observat Vincentius Lirinensis, talia quandoque in suis scriptis, declamatoriè, atque concionatoriè protulerunt, quæ in rigore non subsistunt, nec sunt in eo sensu emphatico intelligenda, quem præseferunt, uti tamquam ex zelo quodam, & hyperbolicè dicta: Sic verbi gratia dùm S. Joannes Chrysostomus suum concionando hortatur populum ad assiduam Sacre Scripturæ lectionem; non est voluisse censendus, sicut cum voluisse perperam censens nostris temporis Hæretici, ut omnes indiscriminatim etiam indocti, & instabiles, etiam rudè, & ignaræ mulierculæ, Divine Scripturæ vacarent, sub panâ salutis &c. Sed eam legendam voluit à sapientibus, & peritis, audiendam verò ab aliis rudibus, & indoctis: vel si legendam, cum debita licentiâ legendam (c). Alii alios Patres, qui aliquando per excessum locuti sunt, notavimus (d): Illuc Lectorum remittimus. Itaque dicimus, quod Claudius de là Place non Theologicè, neque Legalitèr, & Doctrinalitèr locutus est, sed declamatoriè, & per excessum, quando gessit onus residentie merè simplicibus Beneficiariis ingerere; Quod inferius etiam cernemus alio in loco Auctorem hunc peregrisse (e). Interim verò ne videamur illi perperam imputare; audiat benignus lector illius verba, fortè aliquantò proluxa, sed hic per extensum necessariò referenda.

5. De beneficiis simplicibus videndum modò est, quorum exceptionem divinus fortè faciendam à generali sententiâ de obligatione sub gravi peccato ad residentiam, & officium personale omnium Beneficiorum. Hic verò impello fidem, & æqualem lectorum sapientium, modò non sint ex eorum numero, qui simplicia

(a) Claud de là Place.
de rite. c. 3. §. 1. arg. 1.
num. 4.

(b) Idem loc. cit.

(c) Petrus Auzan
Appar ad poss. Theol.
lib. 4. tit. 4. n. 4. f. 163.
(d) Vid. sup. tom. 3.
cap. 4. n. 3. §. 1. cap. 11.
n. 1. 2. 3.

(e) Vid. infra in hoc
tom. cap. 28. à n. 17.

huiusmodi beneficia habeant, & hoc ipso quod vulgò ad residentiam nullam, & ad aliud nullam præterquam Breviarium privatim recitandi munus pro fructibus, & bonis perceptis obligari putentur, in eorum vel ambitione, & cupiditate adhuc avoidè inhiant, vel beatâ possessione molliter, & delicias incubant; Stulti, illius divitiis in morem, qui divites animæ suæ, animâ habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Tales enim Iudices reaso; qui in reatu eodem sunt: qui nolum ad residendum, & Deo, atque Ecclesiæ beneficiis suis servendum, ratione ullâ, sermone ullo adigi. Existimo autem, dato mihi quovis Iudice idoneo, nec præjudicati quidquam in contrarium adferente, idem placidè convinci, & comprobari posse de beneficiis omnibus curam animarum non habentibus, sive ut vocant simplicibus, puta Abbatibus in commendam perpetuam datis, Prioratibus, Capellanis, & aliis similibus: quod de Canonicationibus, & beneficiis simplicibus, & contrariis est demonstratum, eadem nimirum ratione, & lege naturæ pro utrisque militante, quàm ex pactis, conventisque fundationum, & fide, & munere necessario Beneficiariorum repetivimus, statuente, nemine reclamante beneficiis dari propter officium, quale cuiuscumque esse debeat, non solum lege illâ, sive consuetudine ecclesiasticâ Breviarium recitandi definitur, contineturque, ad quam Pini V. Bullâ suâ 138. quam suprà citavimus, Prælimonia, Prælimonialesque portiones (cujusmodi multa esse in Hispaniâ Scriptores testantur, & conferuntur, ut plurimam Clericis adolescentibus ad prosequenda studia literarum, vel in subsidium Terræ Sanctæ, ut ait Rebuffini, & sicut portiones quædam fructuum ab ecclesiasticis redditibus abstractæ) & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino (tale videlicet) habentia; cum aliis omnibus beneficiis obligari voluit, obligavitque; verum etiam altero, eoque primario statim conventionum, & conditionum, quibus ipsa beneficia fundata sunt: & Ecclesiæ, præ Beneficiariis stipulanti, ex pacto, conventoque donatione, vel legato, data, atque accepta fuerunt (a).

(a) Cland. de la Pie. de Clerico. Sanclimonia opus. 1. de necessitatibus vel Clerico ecclesiasticis benef. singular. c. 1. § 1. argum. 1.

6. Perquirantur itaque, & exhibeantur instrumenta ipsa fundationum beneficii cuiuscumque simplici: recitentur illa, & persequantur. Quis dubitat ex his talibus, ac monumentis publicis, aperte consilium esse de voluntate Fundatorum, & certo ministerio ecclesiastico Beneficiarii illius præscripto, & consituto: certisque in locis, aut illis certis ipsi locis præstando, fideliter explendo; ubi prædicta bona pii Fundatores in stipendium huius muneris, atque ministerii junctâ se, & in ædificationem regionis suæ, urbis, aut pagi, perpetuo assignata, atque attributa voluerunt? Sed est id, deperdita nonnulla, aut combusta sint instrumenta illa, & tabule fundationis beneficiorum simplicium (quod pro afferendâ quidem residentiâ, muneribusque ecclesiasticis per se ipsi exercendis, vellem Beneficiarii fortè non pauci ubique id esse: præ enumeratione prædiorum, domorumque recuperandorum, si quæ fuerint adempta, profectò nollent) utamur eadem viâ, ad illarum voluntatis Fundatorum notitiam, munerisque sui, ac ministerii legem, & conditionem investigandam; quâ Jurisconsulti irradant perveniri ad internoscendum in dubio de quibusdam bonis Ecclesiæ, an Ecclesiastica sint, atque ad Clericos, tamquam beneficia pertineant, an solum ad laicos homines, quibus fruenda conceduntur, ob munera, laboresque certos ab ipsis exequendos, puta ad nolarum encorum pulsationem, & alia huiusmodi ministeria, que non dicuntur propriè beneficia ecclesiastica.

7. Quovis dubitatur (inquit Duarenus) an redditus illi ad spirituale, sacrumque ministerium constituti, destinatique sint, nec ne? quid facti questio est magis, quàm inris, vulgò traditum est, ad signa, notas, & conjecturas recurrendum esse. Itaque si Basilica, sive ædes sacra, altare, tintinabulum, cameretrum, & alia id genus, in eo, de quo queritur, loco reperiuntur. Sacrum, ac spirituale beneficium esse iudicabimus, nisi contrarium appareat. Perspicimus rursus prædicti ipsius ecclesiastici (de quo nullo jam modo dubitatur, quin sit beneficium, sa-

crigne

erique ministerii fundus, & possessio) an non ibi ades sacra fuerit, vel sacellum, & vicina domus, quam incalendam sacro illius adli, ac beneficii ministro Fundatores consilii curarunt: aut siquidem in urbe, in oppido, in vico, vel pago aliquo celebrandi in ade sacra, & Ecclesiâ Parochiali, Collegiâ, vel hujusmodi aliqua loci illius, alteriusve. Hæc sunt enim signa jam, & monumenta certa, quod Fundatores ille se (beneficiarie simplex) sacris operari, ministeria sua præstare, stipendia sua mereri voluerint: non in urbibus primariis, in aulâ, in alienis ejusmodi occupationibus gratioribus, commodioribusque: quibus certè nemo unquam assignat, impusque, quod voluerint illi se suis stipendiis servare, aut committatum præbere, & de suo luxuriari, & superbire, aut tuis cerè commodis, ac privatis negotiis (nam minima de malis perstringo) sperare, & violatâ suâ voluntate sufficere. De suo, inquam, quod illi pîd ad sacros usus Divini cultus, precum, auxiliorum spiritualium, bonæ conversationis, exempli, atque edificationis suorum, vel civium, vel subditorum, ac vicinorum Deo voverunt, ac dedicarunt: Ecclesiæ acceptavisti, & fore semper spondisti. Furibus semper aliquid excidit ad judicium diti alicubi Terullianus; id semper ex rudibus ipsi prædiorum ecclesiasticorum, simplicibus istis Beneficiariis, velint, nolint, relictum est plusquam satis signorum, conjecturarum, monumentorum, voluntatis, & consilii suorum Fundatorum, ut in suis beneficiis fidem præstent sacri sui ministerii, atque in id operis assidui redeant, incumbantque.

3. Quid urgebo nomina, titulosque Abbatum, Prioratum, & hujusmodi, quorum manifestissima sunt instituta prima, pia, religiosa, & residentia, fidelitatisque maxime: unde ad hodiernam demum licentiam, abusum, abominationem detorta sunt, desecranturque, non sanè in melius, atque ad publicam Ecclesiæ utilitatem, & necessariam gloriæ dîvini bonum, aut studiosiorem curam omnium Christi, & pauperum rusticorum, quibus non est, qui frangat panem! Non enim adeo morosi sumus, ac difficiles, quin ut iustâ, cæque valdè necessariâ de causâ, nonnihil interdum de voluntate Fundatorum in melius commutari agnoscamus convenire: quin ut etiam fateamur, à residentia assiduâ, perpetuâque reviriri excusationes, quas Patres Tridentini agnoverunt, habere locum posse, & occurrere: Cum, videlicet, Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas, aliquos nonnunquam abesse postulat. Verum ut impune, palam, & publicè voluntati Fundatorum præscribatur, illudaturque, ut quasi juri publico contrâ juri naturæ, justitiæ, & religionem testamentiorum puerit fraudem impune coram Deo fieri pig, & sacrosanctis ipsorum voluntati: ut doceatur in beneficiis, per corruptionem disciplinæ ecclesiasticæ, & violatam fidelibus sancti fidei; dâm ignaviæ, & cupiditatis nostræ mori geritur, ex duplicibus novâ nomenclaturâ simplicibus factis, nullam residentiam requiri; sed tantum ut ubi Brevarium Beneficiarius utcumque reciset, esse satis: Id verò nemo vir bonus, & sapiens, spectatis superioribus tabulis, & juris naturæ argumentis, equo animo ferre potest: Beneficium enim datur propter officium, & (ex Paulo quoque Apostolo) hominis confirmatum Testamentum, nemo spernit, aut superor dinat. Vultu spâd læditur plebs, quemadmodum proverbiali sententiâ à sapientibus celebratum est: quid de illo ingrati animi scelere, atque injuriâ Beneficiariorum in pios benefactores suos vira fundus? Aut abi, aut exnere; inelam (ingratè) sibi profana antiquitas: aut si non abis, spartam nactus, hanc exorna; & esto vir.

9. Nè itâ statui debere dicimus de necessariâ jure naturæ in loco beneficii residentia, onerisque, ac ministerii per seipso persolvendi obligatione, omnibus Beneficiariis, eorum animarum non habentibus, quasi hujus sententiæ Auctores sumus, solique Doctores citam inter modernos. Omnium enim pristini Patribus, & veteri Jure Canonico inauditum fuit, ut quisquam unquam esset ordinatus ad aliquod ministerium in Ecclesiâ, deque bonis, alicui ministerio attributis, vesteretur, aut

justen-

suscipiatur: qui neque in ipso degeret, aut resideret, neque per se ministraret, & officio suo fungeretur. Non ita suscipiunt omnes Doctores hujus Seculi Theologia accommodati, atque assentanti, quin viri magni nominis ipsam docuerint; Vasquez id tradidit: Navarrus tradidit: Azor tradidit: cum Anglio, Sylvestro, & aliis à Vasquezio citatis, iisque nobiscum rationibus, eodemque fundamento, ac principio naturali, Beneficium datur propter officium. Nec alii Doctores valde discrepant; dum dicunt quidem naturaliter, & fundamentaliter teneri ad residentiam, & onus beneficium sui per se ipsos persolvendum ex jure positivo, humano, atque ecclesiastico ob institutionem (verbi gratia) recitandi in Choro, & persolvendi divina officia in tali Ecclesia, quemadmodum ex dispositione Juris Canonici, atque adeo etiam Concilii Tridentini definitum, & constitutum habetur. Veruntamen residentiam, personalemque ministerii sui functionem in suis beneficiis teneri, atque obligari sciuntur, ac docent, quia postea illa institutione, ac disciplina ecclesiastica, naturali (inquit) consecutione confurgit obligatio residendi in loco beneficii, ut officio satisfaciunt, sicut famulus sacra laborandi cum Domino compendione, jure naturæ tenetur laborare, quamvis primaria obligatio ex humana conventionione confurgat.

10. Nec in eo diversum esse rationem Capellanorum, simpliciumque Beneficiariorum, Canonicorum item, Dignitatumque ab habentibus beneficia Curata, nisi quod hi strictius obligentur, nempe propter obligationem ex jure divino accedentem naturali, illi tantum propter obligationem ex jure naturali confurgentem, quodque in hi nulla dispensatio, nisi iusta, graviorque de causa, à Summo Pontifice concedi possit, ut illi posse putent: quæ sententia Bonacina fuit, & eorum, quos ipse citat: quamquidam argumento Beneficiariorum simplicium respondens, excusationem suo peccato prætextantem ex consuetudine communi, quæ omni memoria vetustior sit, quæ dicunt ita in usu esse, ut etiam sine simulato conscientie omnes beneficia simplicia habentes in illis non resident; Nobiscum ille cogitur sentire contra consuetudinem ipsam, sanè pravam, & damnam, quod minime excuset, quid juri naturali (inquit) saltem secundario adversatur: non potest autem induci consuetudo contra juri naturæ, nisi ad sit iusta, gravis, & sufficiens causa, ejus gratia, & pondere neglectus, & obmissio residentie compensetur, & corroboretur. Denique juri positivo, humano, longè consuetudine derogari potest: Divino, naturalique non potest. Quare? Quid non solum humano jure positivo, sed etiam naturali beneficia simplicia residentiam (ut vidimus) requirunt. Pace tamen Bonacina dixerim, & Auctorum ejus, non magis videri dispensationem dari posse in beneficiis simplicibus, quam duplicibus, sine iusta, & gravi causa: nimirum ex eâ parte, quæ juris est naturalis, & ex virtute Justitiæ obligat, sicut in onere Breviarii, quod non nemo videt.

11. Adde verò idem sentiendum esse de hac consuetudine, quod Concilio Tridentino visum est de simili consuetudine immemorabili sentiendum, pro non residentia in gratiam Beneficiariorum Curatorum. Nam Decreto de residentia edito, ubi prohibuit excusationem illam ab Episcopo admitti quovis privilegio, statuto, auctoritate, & consuetudine immemorabili confirmatam: istam potius censendam esse corruptelam declaravit, quam consuetudinem. Si quis objecerit nobis (inquit Gulielmus Parisiensis) de Ecclesiis, in quibus non compellitur fieri residentia, dicimus quod non est liberum ex constitutione, & fundatione, sed ex longâ consuetudine, & usurpatâ Clericorum malitiâ. Inobduratam autem ipsorum Beneficiariorum conscientiam, qui nullo metu tremendorum Dei iudiciorum terrentur, rationisque sibi oculus, ac mentem in hac re, non propter Christum, & charitatem Fundatorum sui beneficii, sed sui dumtaxat commodi gratia exerceant; cum B. Cypriano exclamare libet. Consensere jura peccatis, & capis licitum esse quod publicum est. Rationem tamen consuetudo impedire non debet (ais idem Martyr) & Dei veritatem, non hominum consuetudinem sequi oportet. Brasili. de Libert. Eccl. Tom. IV.

Denique consuetudo frustra rationi opponitur, quemadmodum dixit B. Augustinus: multò minus talis corruptela! Discant tandem se, infideles isti, atque ingrati Beneficarii plurales, in gravi peccato esse, quod non resident, nec personali functione ministerium suum præstent, qui stipendia illius per se accipere, Et absolvere nihil verentur: veritatis revelata, consuetudinem sibi cedere oportet ex B. Augustino.

12. Subductis igitur exactè rationibus omnibus de residentia, & functione Beneficiorum simplicium: quid parum nostra hic interest, utrum primariò, an secundariò tantum jure nature, ad eam obligentur; alterutro autem adedè strictè obligantur, ut sine justà, gravique causà, dispensatio ab eà nulla valeat: nec ulla quantuncumque longa consuetudo ipsi præscribere possit. Denique tam simplices isti, quàm duplices Beneficarii ex hac parte, graviter peccant non residendo, quid faciunt utrique contrà præceptum juris naturalis in materia gravi: propterea comprobata habemus generalem istam propositionem, omnia beneficia, nequidem simplicibus exceptis, sub gravi ex natura sua peccato, obligare ad residentiam, personalemque ministerii sui functionem, ex eo quod beneficium axiomate juris, luminisque naturalis evidentissimo, detur propter officium: *Æquè, cerè, ac obligantur ad quotidianam recitationem officii ecclesiastici, sicut Beneficarii, generali sententià, & propositione, ex eodem axiomate constituta, quemadmodum exploratum, convictumque à nobis abunde est &c.* Hi sunt sensus, hæc verba Claudii de là Place, Contradictorum Achillis: quis autem cordatus vir, ea legens, non deprehendit, Auctorem hunc, severiore quodam raptum spiritu, non theologicè, non legalitèr, non doctrinalitèr, sed emphaticè, declamatoriè, ac pià quadam exaggeratione per excessum esse locutum, adeoque illius theoricam nihil prorsus afficere ad revolvendam praxim totius Christianitatis, contrarium docentis, & oppositum sine ullo peccati scrupulo ubilibet observantis? Illius motiva per totum præfens opus abundè disposuimus: undè superfluum erit eisdem hic minutatim ex fufflandis iterum incubare: Nihilominus.

13. Respondetur *secundò*, quod si Claudius de là Place in mente habuit loqui theologicè, non verò declamatoriè, illius doctrina deficit in pluribus, multasque patitur exceptiones, quæ ipsi omnem detrahunt firmitatem. Nam in primis loquitur non constantèr, & absolute, sed modo ancipiti, ac dubitativo, ut ex lecturà pater eorum, quæ ex illius scriptis toto huic Capitulo inferuimus. Doctori autem dubitative loquenti proculdubio non defertur (a). Nec potest ejus doctrina prævalere adversus sententiam plurimorum aliorum firmitèr, & assertivè contrarium edocentium. Secundariò Auctor hic sibi per diametrum contradicit: nam in primo loco excipit Beneficiarios simplices ab onere residentia (b), & in secundo, totus est, ut eos, non minùs ac residentiales, ad servitium personale, ac ad residentiam coarctet (c). Doctor autem qui sibi contradicit, nullatenus est attendendus (d). Præterea loquitur cum suppositis valdè insubfistentibus, de quibus in sequenti responsione diffusius. Doctorem autem cum falsis, & insubfistentibus suppositis procedentem, nullus providus, & sapiens sequi tenetur (e).

14. Omittimus insulam illam protestationem, quam innectit, se nolle pro Judice habere ullum, qui possideat beneficia merè simplicia: quo brevi eloquio excludit judicium Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, & Clericorum majoris, & minoris categoriæ, & ferè omnium illorum, quibus utitur Ecclesia ad judicandas causas beneficiales, cum isti omnes ut plurimum beneficiis merè simplicibus sint instructi. Quid ergò? Standum nè erit iudicio Astrologorum, vel Ruricolarum, aut Militum, vel Artificum? Absit. In iudiciis ferendis, semper eligendi sunt homines de ré, quàm judicare debent experti: Undè Poeta: *Navigata de ventis, de bobus narrat orator, enumerat Miles vulnera, Pastor oves.*

Equi.

(a) Card. de Luca de Donat. disc. 35. n. 5. § 2.

(b) Claud. de là Place de Jug. benef. cap. 3. § 2. arg. 3. n. 4.

(c) Idem ibi num. 9.

(d) Bofiol. art. 3. num. 23. apud Card. de Luca.

(e) De Luca de Testam. disc. 12. n. 11. de Servit. disc. 103. n. 20. de Empt. disc. 3. n. 4.

Equitabat Ageflaus intrâ spatia fuae domus, more puerorum, fuper arundinem, ut morem gereret filioli fuae eadem formâ equitantis, & patrem ad id faciendum urgentibus: Hoc videns Philofophus quidem feuerioris obferuantiæ, ac gravitatis eum carpiſit, quaſi ſe in rebus puerilibus exerceeret Dux tanti nominis. Ageflaus vero interrogans Philoſophum, an filios haberet, à quibus unquam fuiſſet ad tales fve confeſſiones, fve ineptias incitatus, audirè negativè reſponſione, ſubjunct: Vade, & quando ſimiles habebis filioli, te ad talia ſollicitante, de hoc actu meo iudicabis (a).

17. Cum Jacobus de Balve Cardinalis, & Episcopus Andegavensis prævaleret in gratiâ Ludovici XI. Galliarum Regis, omnibusque rebus pro suo libito manum apponeret, ac militariibus quoque negotiis se misceret; Comes Damarini Milinæ Dux Generalis, Regem oravit, ut sibi facultatem faceret Clerum Andegavensem congruè reformandi: cui petitioni, non sine risu audite, Rege non annuente, quia nesciret laicus, & miles de rebus ecclesiasticis judicare; Comes subjunxit: At quomodò militaria pertractat Cardinalis de Balve Episcopus Andegavensis, qui nescit de militariibus judicare (b)? Illorum ergo semper judicium est petendum, qui de illâ re, quæ judicanda est, magis instructi sunt, & in illâ experti. Quare de contractibus melius judicant negotiatores bonæ mentis, & conscientiæ, quam Monachi, & Eremitæ, tametsi docti. De votis, & rebus Clausuralibus melius judicant Regulares, quàm Laici, & Clerici Sæculares tametsi docti. In rebus forensibus melius judicant Juris periti, quàm Theologi (c), & sic de aliis rebus. Non bene igitur Claudius de la Place excludit judicium omnium, beneficia merè simplicia possidentium, cum potius illorum deberet iudicium postulare, illorum tamen, qui sunt candidi, & illibati conscientiæ, tamquàm rei bonæ peritorum, & justitiæ, ac veritatis aman-

16. Numquid enim inter tot Ecclesiæ Proceres, & Prælatos, Presbyteros, & Clericos, non multos invenissit, qui contrâ exemptionem Beneficiorum merè simplicium sententiam protulissent, si eos tali exemptione potiri non debere agnovissent? Nos qui hæc scribimus, nullum possidemus beneficium merè simplex, & tamen pro memoratâ exemptione pugnamus, quia iustitiam, & veritatem sit deposcere cogitamus. E contrâ censuimus, quod multi essent Ecclesiæ Prælati, alique beneficia merè simplicia tenentes, qui reddendo quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo (c), ingenuè supradictam exemptionem condemnarent, si condemnandam esse judicarent, nec lucrum reddituum, integritati propriæ conscientiæ præferrent: Imò ipsi, conscientię stimulis agitati essent primi in hac re proscribendâ, condemnandâ, evellendâ, & sententiâ contrâ se proferendâ, eâ puritate iustitiæ, quâ Trajanus Imperator, Tribunum deputans, ei ensim prorexit, & ait. Cape ferrum hoc, & si quidem rectè Imperium gessere pro me, sin aliter, contrâ me eo utere (d). In Ecclesiâ Dei nunquam defuerunt, & nunquam deerunt Clerici probi, atque sancti, qui veritatis, & iustitiæ proprium etiam interesse possionant.

17. Cæterum perpendendum est, quod Claudius de la Place alibi in suo opere animum suum illuc inclinat, ut censeat, non licere de beneficiis, & redditibus ecclesiasticis vivere, illi qui sufficiens patrimonium habet, quo de proprio possit vivere. Doctrina perfectionem quidem promovens, & laudem concilians cuicumque velit ita se gerere; sed doctrina talis, que theologicè non subsistit, & sub conceptu formalis obligationis posita, potius videtur esse contra jus divinum, præscribens, non esse alligandum os bovi trituranti (*f*): nec debere quemquam stipendiis propriis militare (*g*): Omninoque contra communem sensum est, tam Theologorum (*b*), quam Canonistarum (*z*), una voce afferentium, licitum esse culibet, etiam proprium patrimonium habenti, beneficium de quo vivat, accipere, atque retinere. Undè fit Claudius de la Place

Drach. de libris. Esch. Tom. IV.

112°

1500

(a) Manager is absent.

(b) *Forest Map.
Riv. in Lodov. II. Ry
Franc.*

(c) Pignatelli, *supra* note 1.
Consult. 181 n. 28; Car.
din de Luca de Jurisd.
dific. 11 n. 3.

(d) *Adiantum cap. 2 m*
 1998-1999

(c) Die in Torsion

(f) Deuter. cap. 27.
num. 4. 1. Corinth. c. 9.
num. 9.

(g) 1. Cervicob. c-g.

(h) *Moln. de Jusf. e Jur. 2. disp. 145 Ro*

Mat. tom 1, disp. 4- de
oblig. benef. par. 2 n. 6

(i) Cover: a. de
inflans u. a. Naver: de
-edie u. a. u. a. u. a.

rem adeo tritam, & evidentem, atque passim per totam Ecclesiam ubilibet frequentatam, non expavit in dubium revocare; quid mirum si asseruit, Beneficiarios merè simplices teneri ad onus residentie personalis, sub poenâ gravis culpæ, quam ipse tantoperè exaggerat, esse juri divino, ac naturali contrariam: cum nos e contrâ multiformiter usque nunc patefecerimus, in hac re nullam prorsus esse culpam, & nec divinum, neque naturale jus hâc residentie intermissione violari?

18. Respondetur *tertiò*, Doctores ex regulâ generali tantum in eorum infertioribus prævalere, quantum sonant rationes, quibus inuituntur, & auctoritates, quas allegant (a). Claudius autem de là Place innititur rationibus, quæ ad rem non faciunt, uti mox demonstrabimus, & consequenter attendendus non est (b): Et nedum non allegat auctoritates intentum suum probantes, sed imò loquitur contrâ textum juris expressum, tum Concilii Tridentini (c), tum Decretalium (d), in materiâ clarâ, & rutilante, quæ non admittit interpretationem oppositam, adeoque illius assertio nullius est ponderis, & momenti (e). Et quidem allegat pro auctoritate juridicum illud proloquium, quod beneficium datur propter officium; auctoritas vaga, generalis, & velad rem non faciens, vel alia concernens diversâ ab onere residentie; uti centies in hoc opere demonstratur. Verum est, quod beneficium datur propter officium, sed non datur propter solum officium divinum. Datur enim etiâ ut Clericus assumptus in partem Domini, de patrimonio Domini vivat (f): Et datur propter alias causas, ac labores, quibus ad se adstringit, incumbens vitæ clericali, prout suprà tetigitur (g). Quare divini officii recitatio non est causa totalis, sed partialis exhibitionis beneficii. Imò secundum plures Doctores ipsâ officii recitatio non importat conditionem, sed modum in collatione beneficii (h), adeoque ipsamet non erit causa finalis, sed modalis. Et utcumque res se habeat; etiâ si beneficium daretur propter solam Breviarii recitationem; non inde bene deducitur obligatio residendi apud Ecclesiam beneficii, quippè divinum officium optimè recitari potest, non solum apud illam Ecclesiam, sed etiâ alibi: substantia namque actus præcepti consistit in recitatione. Quod autem hæc fiat hic, vel illic, in unâ, vel in aliâ Ecclesiâ, nil refert, nisi respectu ad illos, quorum electa est industria personæ, & quibus assignata est per Superiorem Basilica, in quâ fiat recitatio, ut contingit in Canoniciis.

19. Allegat quoque pro auctoritate versiculum Apostoli ad Galatas, *homines confirmatum testamentum, nemo spernit, aut superordinat* (i), quasi violetur voluntas fundatorum, dum per Beneficiarios non exhibetur residentia personalis; in quo supposito etiâ unam ex suis rationibus fundat, cum re verâ hoc non subsistat, nec per defectum residentie lædatur ullo modo præfata voluntas: De quâ si non constat: certè illam lædi dici non potest, cum pro libertate beneficiorum sit præsumendum (j). Si verò constat, & residentiam non exigit, profectò Beneficarii simplices hanc omitendo, non sunt prævaricatores voluntatis fundatoris, sed eam servant. Et in dubio præsumendum est fundatorem voluisse voluntatem suam uniformare dispositioni juris, quæ Beneficiarios ipsos eximit ab onere residentie, præsertim accedente observantiâ centenariâ, & plusquam quingentenariâ. Similiter allegat pro ratione, quod non residendo, iugrati animi scelere, injuria piis benefactoribus fiat; justitia lædatur; & alia committantur, per quæ jus naturæ lædatur, cum tamen cuncta gratis asserantur, sine fundamento asserantur, exaggerativè asserantur, fuerintque per totum hoc opus non semel, & bis, sed centies confutata. Nec hic habet quid faciat jus naturale, quod est lex à naturâ mentibus hominum indita (m), & lex immobilis, ac immutabilis (n). Quippè lex residentie mutari potest, ac super eâ dispensari: nec natura, idest Deus, seu natura naturans (o), quidquam indidit menti hominum, quod Beneficarii resident, vel non resident. Sed po-

tius

(a) Card. de Luca de jure potest. dicit. 10. nu. 7. de Jur. dicit. 19. nu. 14. de solvendo. dicit. 98. nu. 1.

(b) De Luca de fidei dicit. 17. n. 11.

(c) Conc. Trid. sess. 6. cap. 2. sess. 14. cap. 17. dicit.

(d) Cap. Clerici. 17. de Cler. concessio. cap. 7. de gratia 7. de rescriptis. 17. 6.

(e) De Luca de Em. puto. dicit. 52. sub nu.

(f) Vid. hic suprà. 24. num. 10.

(g) Vid. hic suprà. cap. 25. n. 10. 11. 12.

(h) Driedo de libert. Christian. c. 4. Novem. 10. cap. quando cap. 7. nu. 31. Vid. alios suprà. loca. 24. n. 10.

(i) Galat. cap. 3. n. 1.

(j) Montis. dec. 158. num. 3. Barbo. Jur. Eccl. c. 1. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

(m) Barbo. de can. jus naturale. 2. n. 1. dicit.

(n) Illius de jur. nat. cap. 1. §. 1. de naturalis. Cap. dicit. 1. 2.

(o) Aug. de Barbo. loc. cit. n. 3.

tius lumen cunctis impreffit dictans non effe fine caufa tollendam libertatem, illi, qui libertate potuit, nec effe alicui onus ingerendum, quod non habet.

20. Mirum eft, opportunè hic dici poteft cum Antonio Charlas, quomodo *leviffimæ rationes fenfui*, Claudii de là Place *faventes*, *argumenta invictiffima videantur*. *Demonftrationes contrariæ argumenta probabilia non exiftimentur*, quid earum vis non percipitur, neque etiam ad eam attenditur. *Miferes me virorum ceteroqui gravium, tum eos video aliquandò in fenfentibus, aut certè falſi, aut plurimùm dubiis ita defixos, ut veritatem fe deſſendere jurarent* &c. *Alii levioribus, alii minùs levibus argumentis cedunt, præter minùs, magiſque inflammatis cupiditatibus incitantur, aut minoribus, majoribusſe pollens ingenii viribus* &c. (a). Uno verbo Claudius de là Place (petit à illius venià ſit dictum) non rationibus, ſed ratiunculis pugnat: non motiis veris, & fundamentalibus innittitur, ſed apparentibus, & nullius momenti. Supponit quod probandum eſt: urget Beneficiarios ſimplices iſſdem inductiõibus, argumentationibus, & fundamentis, quibus Beneficarii curati, & chorales appetuntur: quaſi nulla faciendâ ſit diſtinctio inter beneficia reſidentialia, & non reſidentialia, quamquàm à praxi à veritate, atque à Juribus approbata: plurima tandem commiſcet, exaggerat, coarctat ad rem non facientia, ut ſuam, ſuadeat opinionem, ſed perperam: cum nec audientium aures, nec legentium mentem in ſuum ſenſum captivet: quippè non veritati ſervit, ſed novitati. Parcendum eſt nihilominùs ſerventi ejus zelo, quo Beneficiarios merè ſimplices declamatoriè ad perfectionem allicere cogitavit. Sed non omnes ei deferre tenentur, quia nullus ad id ſequendum adſtriçtus eſt, quod eſt magis perfectum: *uniquiſque enim proprium donum habet ex Deo, alius quidem ſic, alius verò ſic* (b).

(a) Anton. Charlas de Opin. doct. cap. 30. in princip.

(b) 1. Corinth. 7. num. 7.

21. Reſpondetur *quartò*, Opinionem Claudii de là Place eſſe opinionem improbabilem, & ſingularem, contrà communem aliorum Doctõrum ſenſum, adeoque nec attendendam, nec neceſſariò ſequendam. Eſt improbabilis, quia caret probabilitate, tum extrinſecà, tum intrinſecà. Caret probabilitate extrinſecà, quia non habet Doctores, à quibus inconcuſe, atque ſerio defendatur, nec opinionem probabilem reddit ſola authoritas unius Doctõris, ſi in contrarium ſit communis opinio (c), imò & neque authoritas duorum, vel trium: quippè vox communis præfertur dictis paucorum (d). Valetque in eorum reſutatione id, quod ſapientiſſimè quondam D. Auguſtinus aſſeruit: Scriptores non Canonicos ita lego, ut *quanti libet ſanctitate, doctrinæque polleant, non idèò verum pusem, quid ipſi ita ſenſerunt, ſed quid mihi per alios Auctores, vel canonicos, vel probabiles rationes, quod à vero non abhorreat, perſuadere poterunt* (e). Caret quoque probabilitate intrinſecà, quia innittitur falſis fundamentis, ac ſuppoſitis ſubſiſtentibus, de quibus paulò ſuperius, numeris præcedentibus, actum eſt. Paritè eſt opinio ſingularis, quia præter ipſum Claudium de là Place, nemo, qui ad noſtram notitiam venerit, aſſertivè illam defendit.

(c) Fagnan. in cap. ut innotat. num. 432. de Caſus lib. 1.

(d) Proſp. Fagnan. loc. cit. n. 434.

(e) S. Auguſt. ep. 19. ad Hieron. cap. 190. lib. 3. d. 30.

22. Eſt tandem contrà communem, quia tam Theologi, quàm Canonici, quorum notabilem numerum, ſuperius recenſuimus, uniſonà voce pro libertate Beneficiorum merè ſimplicium decertant: adeo ut pro unico Claudio de là Place ſe ſentiente (qui adhuc fluctuat, ut in reſponſione primæ præſentis Capituli patefecimus) inveniantur infiniti alii Doctores optimæ notæ, contrarium ſuſtinentes, quorum doctrina ſine ambiguitate eſt communis; inhærens manifeſtis Scripturæ ſèntentiis, jurisque ſanctionibus, ac naturalis rationis principiis, immemorabilique Conſuetudini, de quibus nos in toto præſenti Tomo. Nè hi ſunt Scriptores levis momenti, ac qui rem delibaverint perfunctoriè, atque ſuperficialitèr, quippè ſic nutaret eorum fides (f): opinio enim communis non eſt dijudicanda à numero, ſed à pondere Auctõrum (g): Alioquin ſi unus alium

(f) Fagnan. loc. cit. num. 437. & alii ibi.

(g) Idem Fagnan. num. 141.

caçà

(a) De Eusebio P. 1.
 Rom. dicit. 1. 1. sub n. 19.
 C. Conf. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

cuncta mente sequatur; corruente Antesignano cuncti simul diruuntur (a). Sed sunt Doctores Classici, Theologi, Scolastici, & Morales, Canonistæ, ac Jurisperiti, uti dicebamus optimæ notæ, qui quæstionem seriò examinarunt, & fundamenta, tum favorabilia, tum opposita, maturius discussuerunt, quorum omnium auctoritatem quis adeò desciplat, ut postponat opinioni unici Claudii de là Place? Quis constituit hunc Auctorem Judicem totius Christianitatis, ut ea facienda sint, quæ ille solus docuit, & alia contemnenda, quæ infiniti alii docuerunt? Quare illius solius opinio, omnium aliorum est opinioni præferenda? Quodnam est illius privilegium, ut nihil attentis infinitis Doctoribus, contrarium sentientibus, neque Scripturæ, neque Canones, neque Decreta Sacræ Congregationis, neque Rotæ Decisiones, nec quidquam aliud sit attendendum, sed cuncta novæ illius opinionationi sint postponenda?

(b) Fagnan. in cap.
 per suas n. 6. de sent.
 excom. 1. 1.

(c) Item in cap. de
 sententia n. 1. de Con-
 f. 1. 1.

(d) Item Fagnan.
 loc. cit. n. 1. 1.

(e) Fagnan. loc. cit.
 num. 1. 1.

(f) Item Fagnan.
 ubi sup. n. 1. 1.

(g) Prop. Fagnan.
 loco cit. n. 1. 1.

(h) Fagnan. ubi sup.
 per n. 1. 1. 1. 1.

(i) Item loc. cit. n. 1. 1.

(l) Fagnan. in cap. de
 sententia num. 1. 1. 1. 1.
 Conf. 1. 1. 1. 1.

(m) S. Thom. in 4.
 dist. 17. q. 1. 1. 1. 1.

(n) S. Thom. in 4.
 dist. 17. q. 1. 1. 1. 1.
 Summ. 4. in corp. C.
 quæst. 1. 1. 1. 1.

23. Legimus centies, quod opinioni, vel magistro cuiuslibet non est credendum (b). Quod opinio illa semper est præferenda, quæ habet pro se legem, vel probatam consuetudinem (c). Quod in iudicando, & consulendo, amplectenda est opinio probabilis, & communis (d). Quod ab opinione communi recedere non licet, nisi habenti pro se rationem certam, & convincentem, quæ in casu nostro nec per umbram occurrit (e). Quod opiniones singulares non sunt Juris, & Decretorum constitutionibus præferendæ (f). Quod demum opinionem alicujus Magistris eligens contrà manifestum Scripturæ testimonium, sive contrà id, quod publicè tenetur secundum Ecclesiæ auctoritatem non potest ab erroris vitio excusari (g). Quomodo ergò Claudii de là Place opinionem exemptionem Beneficiorum simplicium à residentie onere diruendi, adhibere poterimus, si hæc Scripturis, Canonibus, Consuetudini, sensui Ecclesiæ, communi tandem Doctorum consensui obstitit, & si, ut veritatem fateamur, non est nisi opinio insubstans, ac singularis, & ex nimia severitate animi, aut zelo, aut quadam velut levitate dimanans (h).

24. Nec dicatur, quod opinio Claudii de là Place est tutior, quatenus tutius est, quod Beneficiarius merè simplex resideat, & personaliter operetur in loco sui beneficii, quam ut alibi consistat; adeoque hæc opinio potius sit sequenda, quam contraria oppositum docens; Nam respondemus, quod tunc opinio tutior est sequenda, quando res dubia est, non verò quando est certa, & inconcussa (i). Talis autem est illa, de qua loquimur, non est enim dubium, an Beneficarii simplices teneantur residere nec nò, sed est certum, quod non tenentur; & sic non habet locum debitum eligendi tutiorem opinionem; Vel si eligenda est tutior opinio, sequenda est illa, quæ eximit Beneficiarios ipsos ab onere residentie; quippè re verà hæc est tutior, utpotè Scripturæ, Canonum, Conciliorum, Consuetudinis, praxis generalis Ecclesiæ, & communis sensus Doctorum Auctoritati subnixæ, quibus tantis, ac talibus fundamentis inhærens, præcudubio tutior est, quam contraria, iisdem fundamentis opposita. Præterquamquod non semper opinio tutior est sequenda, nisi ubi periculum est animæ manifestum, quod in casu nostro non adest. Et licet laudabile sit semper id sequi, quod magis perfectum est, non tamen ad id homines sunt ex necessitate obligandi, cum satis sit quod ab illis fieri, & exerceri, quod bonum est, ac tutum, atque in praxi communiter observatum (j).

25. Nota est opinio Sancti Bonaventuræ, sentientis, quod, qui mortaliter peccavit, præsertim si Religiosus sit, teneatur statim ac potest, de commissio criminis confiteri (m): Quæ sine dubio est opinio tutior, ac id quod perfectius est promovens, quia tutius, & perfectius est citò à se mortale crimen excutere, quam diutius in animâ retinere. Nihilominus S. Thomas contrariam tenuit opinionem, tametsi iniuriæ tutam, atque minus perfectam (n): ac cum secuta est communis Doctorum consensus: jamque hæc opinio nullam difficultatem admittit. Non ergò eo ipso, quod opinio est tutior, oportet eam sequi, sed

licet.

licitum est ab ea declinare, atque contrariam sectari, quando hæc tuta est, & communis. Ità igitur judicandum est de opinione Claudii de là Place, sententis, quod Beneficarii merè simplices teneantur personalitèr residere: hujusmodi opinio demus, quod fortè tutior (sed non sine difficultate, ex suprà relatis) dici possit & perfectior, non tamen ideò est de necesse illam sequi, tùm quia contrariæ opinioni, fortissimis, ac firmioribus fundamentis innixæ, adhærent unanimiter Doctores, quos non est credibile velle & se, & totam Ecclesiam in discrimen perpetuæ damnationis innicere; tùm etiàm, quia uti superius inuimus, nemo tenetur, sub pænâ peccati gravis, id facere, quod est tutius, & perfectius, sed sufficit si faciat quod satis tutum est, & bonum, atque communiter frequentatum; alioquin nimia inconuenientia sequeretur, & anxietates, ac scrupuli, atque perturbationes, quæ totam inquietarent Ecclesiam.

26. Itaque per ea, quæ usquè nunc allegata sunt, ad confutandam doctrinam Claudii de là Place, patet quod totus ejus conatus nihil prævalet ad probandum, quod Beneficarii merè simplices ministerii, ac residentiæ personalis vinculis alligentur, ut sic: multò minùs autem prævalet ad id probandum, tamquam ex jure naturali, tùm propter rationes in hoc præsentì capitulo recensitas, tùm propter allatas in aliis duobus capitulis præcedentibus, quibus breviter addimus non esse sine perplexitate, quod Beneficarii Curati teneantur ad personale ministerium, & residentiam de jure naturali, cum possint populo deservire per substitutum. Esse verò probabilius, quod Beneficarii Chorales non adstringantur onere servitij personalis, & residentiæ, de eodem jure naturali, sed solum de jure ecclesiastico (a), quippe aliàs non posset Ecclesia cum utrisque dispensare ad tempus, vel in perpetuum, ne residerent: Ecclesia siquidè non valet in jure naturali dispensare (b). Si autem residentia non est de jure naturali in Beneficariis alioquin residentialibus; multò minùs de jure naturali erit, quod ad illam teneantur Beneficarii merè simplices. Et hæc dicta sufficiant quoad Claudium de là Place.

27. Quoad Bernardum Van-Espen, respectu ad loca ex aduerso allegata, in Objectione præsentì, dicimus, illum non firmitèr, sed dubitativè profari; non præceptivè, sed consultivè; nequè rigorem veritatis insinuando, sed quod magis perfectum esse cogitat proponendo, ut ex lecturâ ipsius verborum patet, quæ sic se habent, & si bene considerentur vix, vel parum ad rem faciunt eo, quia nimium vagè loquantur: *Cum dubitari nequeat, quid Ecclesiæ, atque fundatorum intentio sit, ut hujusmodi beneficia conferantur iis, qui sè tamquam ministros Ecclesiæ exhibeant, nec proventus ecclesiasticos oïando consumant; indubie potiori, & Collatores similium beneficiorum allaborare debent, ut hujusmodi Clericis conferantur, de quibus verisimiliter saltem spes apparet, quod operam suam utilitèr Ecclesiæ impendant, & digni erunt, qui de proventibus Ecclesiæ vivant* (c). Et infra: *Ulteriùs observandum est, admodum verisimile esse Capellaniis hæc primis fundatas, & in titulos beneficiorum erectas, ut earum possessores tamquam veri titulares hujus, illiusve Ecclesiæ, perpetuò ibidem residerent, atque ibidem officia beneficii annexa per sè explerent* &c. *Sic enim primis sæculis ordinatio ordinatum Ecclesiæ alicui particulari adstringebat; ità juxta recentiorè disciplinam beneficium adstringit, & incorporat possessorem Ecclesiæ, in quâ beneficium illud est fundatum, eâ nimiam ratione, ut hæc Ecclesiæ tamquam ejus minister, juxta officium beneficio annexum deserviat* (d).

28. Vides quod Auctor loquitur verisimilitudinariè, conjecturalitèr, divinando, dubitando, nec demùm exigendo, nisi quod Beneficarii Ecclesiæ deserviant juxta officium beneficio annexum, quod satis exequuntur recitando divinas horas, & alia officia, si quæ sunt, adimplendo, vel per sè, vel per alios.

IIIq

(a) *Pl. d. Ambrosii*
Cardus, de resid. Bonac. lib. 1. de oblig. benefic. diffinit. par. 1. n. 1.
Op. p. Auct. iust. mor. par. 3. lib. 7. c. 4. Dion. par. 20 f. 127.

(b) *Fegou, in cap. ex parte a 60 de Clero, una resid. Op. in cap. quod in censum nu. 12, de prebend. lib. 1.*

(c) *Van-Espen, For. Eccl. nov. p. 3. tit. 1. §. num. 21.*

(d) *Idem loc. citat. num. 27.*

Illæ quoque responsiones, quas in præfenti Capitulo produximus ad confutandam opinionem Claudii de la Place, congruè adaptatæ diruunt mox relatas allegationes Bernardi Van-Espen, si quidquam sit in eis, quod rê verè exemptioni Beneficiariorum merè simplicium derogat à debito residentie personalis. Sed nè ullatenus dubitari possit de hujusce Auctoris mente, adiutur quid ipse verbis discretissimis proloquatur: *Idque, inquit, ex decretis Concilii Tridentini concludendum est beneficia esse incompatibilia, si residentiam personalem requirant: idque sive residentia ratione curæ animarum, sive ratione servitii requiratur, uti notat Fagnanus ad cap. cum jam dudum 10. de præbend. num. 39. (a).* Admittit ergo beneficia compatibilia, residentiam non requirentia ex mente Concilii Tridentini: quæ autem sunt hujusmodi beneficia, nisi illa quæ vocantur merè simplicia?

29. Sequitur idem Bernardus Van-Espen: *Hec tamèn dicta de incompatibilitate Beneficiariorum simplicium residentiam requirentium, intelliguntur communiter, quando requiritur residentia præcisæ, & simplex, non autem de casu, quo residentia non est præcisæ, & simpliciter obligatoria, sed causativa, ita post olivii Canonistæ Gonzales ad regulam 8. Cancel. glossa 15. num. 20. vocatur residentiam præcisam, & simplicem, quando requiritur sub penâ privationis tituli. Non simpliciter autem, sed causativè requiri dicit, quando solum requiritur respectu privationis fructuum; nimirum, ut, non residendo, privetur quidam fructibus, sed nequaquàm privetur titulo. Deinde num. 23. testatur, scriptis judicatum fuisse, quodd incompatibilitatem beneficiorum simplicium, inspicendam esse residentiam præcisam, & non sufficere causativam, quod Et præxis communis declarat. Exemplum occurrit in Capellanijs Ecclesiæ Collegiatæ S. Petri ble Lewanij, quæ residentiam ratione servitii in choro requirunt, sed tantùm causativam, id est privationis fructuum, non autem tituli: quare & Theologi pluries hujusmodi Capellanijs obtinentes, & eorum titulo ad ordines promoti, postmodum ad Ecclesiæ parochiales assumpti, eas undè cum parochialis, tamquàm simplex beneficium residentiam non requirens retinens; licet nullos, non residentes, fructus percipiant.*

30. Beneficia omnia, etiam simplicia de jure communi requirere personalem residentiam suprà notatum fuit, unaque observatum posterioribus seculis sensim quædam simplicia beneficia à residentia fuisse absoluta; atque ita tandem invaluisse distinctionem inter beneficia residentiam requirentia, & non requirentia. Hanc distinctionem quondam nonnulli Patribus Concilii Tridentini, tamquàm antiqui Ecclesiæ decreti incognitam, abolitam vellent, tamèn eam penitus abolere Concilium conveniens, præ temporum conditione, non judicavit, sed eam apertè in suo decreto supposuit, atque in declarandi beneficiorum incompatibilitate, & pluralitatis proscriptioe usu est, atque eatenus, ob stabilitatem per consuetudinem disciplinam, à jure communi non nihil recessi (b). Supponit hic Auctor, quod Concilium Tridentinum in animo habuerit exemptionem beneficiorum merè simplicium à residentie debito abolere, quod non supponendum est, sed probandum. Et quatenus etiam probaretur, id nihil afficeret, quia non judicandum est per ea, quæ Concilium in votis habuit, sed per illa, quæ in suis decretis expressit: Expressit autem satis, & abundè, atque approbavit exemptionem præfatam. Imò non Concilium, sed solum nonnulli Patribus Concilium sensum aliquem de abolitione distinctionis inter beneficia residentialia, & merè simplicia, habuerunt. Et eo ipso quod reliqui Patres in multo majori numero, totumque Concilium eam abolere decretavit, quinimò eandem synodalitè approbavit, & in suis decretis supposuit; jam patet, quod ex Concilio nihil habetur quod diruat, sed potius quod adstruat distinctionem ipsam, & consequenter immunitatem Beneficiariorum inerè simplicium ab onere residentie,

(a) Van-Espen Jur. Eccl. nov. p. 1. tit. 10. num. 11.

(b) Idem loc. citat. num. 14. 15. 16.

31. Ut autem ad Bernardum Van-Espen redeamus, occurrit ponderandum, quod si Auctor hic promptè defert, ut deferre omninò tenetur Concilio Tridentino, quod apertè admittit distinctionem inter beneficia residentia, & merè simplicia; Et in quo (tamen à nonnullis optaretur, ut abolitio fieret distinctionis inter beneficia residentiam requirentia, & non requirentia, per quod expungeretur immunitas beneficiorum merè simplicium à debito residentie) Patres id sancire omni modo recusarunt; quis integrè mente præditus audeat contendere, Zegerum Bernardum Van-Espen exemptioni resistere Beneficiorum merè simplicium à debito residentie, nisi velit ejus verbis ita vim facere, ut illa distorqueat ad sentiendum oppositum ejus, quod exterius manifestissimè sonant. Profectò si nova methodus nostris temporibus non emerit, intelligendi in sensu negativo distinctiones affirmativas, vel è contrà; Si nos supponimus, quod hic Auctor in suo libro per Antiphrasim sit locutus; Si demùm ex solo fragmine sermonis ejus, aliorum tendentis, non est intelligenda substantia totius ejusdem locutionis; numquam pertrahi poterit ad resistendum præfatæ exemptioni.

32. Superesset aliquid respondere auctoritati Du-Hamel ex adverso allegati (a), sentientis pastores *jure naturali* teneri ad residendum, quia dignus est operarius cibo suo; Et qui non vult operari, non manducat, quæ ratio eandem vim habent in omnibus beneficiis juxta Sotum (b), & Salzedum (c). Sed cum ad hæc ex prædictis jam pateat responsio: isque Doctor, sive Doctores, loquantur de Beneficiariis curatis, in quibus electa est industria personæ, quod non succedit in Beneficiariis merè simplicibus (d), superfluum censemus hæc allegationibus, ad rem non facientibus, & extrà casum, de quo agimus, proloquentibus, consutandis diutius immorari: Lectorem remittentes ad ea, quæ in responsionibus ad Objectiones hucusquæ propositas uberrimè peroravimus.

- (a) Du-Hamel. de præcept. Decal. l. c. 3. v. 1. l. c. 17. n. 120.
(b) Sotus de just. l. 2. q. 1. l. 10. q. 1. art. 2.
(c) Salzed. de leg. post. l. 2. c. 17. n. 12.
(d) Barbosa in cap. significati vi. de prebend. n. 61. 3.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS

EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS
CONTRA PRÆFATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIVM AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXVII.

*In quo examinatur SEPTIMA OBJECTIO, desumpta
ex Jure Canonico, adversus exemptionem Benefi-
ciariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 Septima Objectio ex pluribus Canonibus habentibus, vel explicitè, vel implicitè residentiam Beneficariis merè simplicibus.
- 2 Isti Canonès non loquuntur de Beneficariis, & beneficiis merè simplicibus, sed ad summum de beneficiis residentialibus.
- 3 Ergò excludantur merè simplicia: quâ responsione usitur D. Antoninus, dicent, excepta censeri beneficia in prohibitione non expressa.
- 4 Exceptio est de regulâ, debetque aliquid operari. Canonès residentiam exigunt à solis Beneficariis Choralibus, & Curatis.
- 5 Objectio ex utroque latere claudicat, & parum probat, ubi loquitur de beneficiis residentialibus, nimium verò probat, ubi loquitur de officis, vel Clericis, quorum duplicem speciem enumerat Isidorus.
- 6 Inutile est velle ex Canonibus obscuris residentiam ingerere Beneficariis simplicibus, quos Canonès clarè eximunt ab hoc debito.

- 7 Quando Canoncs sunt contrarii, debent jura juribus concordari, si patitur inter se antinomia: & posterioribus sanctionibus standum est.
- 8 Canon objectus non loquitur de Beneficiis merè simplicibus, sed de Dignitatibus, & Personatibus, Nec semper valet argumentum ab officio ad beneficium.
- 9 Personatus est beneficium duplex, non tamèn Dignitas. Concilium Tridentinum ad residentiam non adstrinxit Beneficiarios merè simplices.
- 10 Alius Canon ex adverso allegatus, loquitur de Prelatis, si moniti non redeant ad suas Ecclesias. Prelatorum nomine qui veniunt.
- 11 Canon hic non completitur beneficia merè simplicia, quæ de jure non exigunt residentiam, ut Choralia, in quibus electa est industria persone.
- 12 Tertius Canon loquitur de Canonicis, & Præbendariis Choralibus, quos non excusat à debito residentiæ tenuitas redditus sui beneficii.
- 13 Exiguus redditus eximere potest Beneficiarios merè simplices à recitatione divini officii, non verò Beneficiarios residentiales.
- 14 Quartus Canon loquitur de Dignitatibus, & Animarum Curis, Canonicatibus, & Beneficiis residentialibus, quæ pueris non sunt danda, sed viris idoneis ad residendum, & ministrandum.
- 15 Septennium satis erat olim ad beneficium: nunc vi Concilii Tridentini exiguntur 14. anni, nisi fundator minorem etatem sufficere admittat, vel Papa super defectu etatis dispensat.
- 16 Duo beneficia residentialia obtinere non est sui in duabus Ecclesiis distinctis, quia unus homo non potest utrique servire.
- 17 Quintus Canon in Objectione notatus, loquitur de adscriptis servitio alicujus Ecclesie, & ad patrimonii titulum ordinatis: Estque intelligendum secundum sua tempora.
- 18 Probat nimium, quid laici quoque, & mulieres tenerentur ad residentiam. Clerici non erat injunctum Ecclesiam adire ratione beneficii, sed ratione ordinis Clericali.
- 19 Satis conveniunt ad Ecclesiam Beneficarii merè simplices, si aliquam Ecclesiam frequentent, tametsi non eam, in qua creditum est beneficium.
- 20 Sufficit ut Beneficarii simplices aliquando ad aliquam Ecclesiam conveniant. Chorales tamèn Beneficarii habent Ecclesiam sibi assignatam.
- 21 Alii Canones Objectionis, partim loquuntur de beneficiis curatis, & hoc nihil ad nos, qui loquimur de beneficiis merè simplicibus. Partim de Clericis beneficio carentibus, & nimium probant.
- 22 Unus ex præfatis Canonibus jubet ne Clerici, festis præcipuis ab Ecclesia discedant, quod plura Concilia decernunt etiam de Laicis.
- 23 Ceterum hi Canones non agunt de residentia Beneficiorum, sed de illorum fixatione in Ecclesiis, ubi residentialia possident beneficia.
- 24 Argumento, quod beneficium detur propter officium, satis est, vel negare suppositum, vel illud retorquere adversus Contradictores.
- 25 Mala ex adverso exaggerata, succedunt etiam in Beneficariis residentialibus, ergò recidere, mala ista non tollit.
- 26 Corrigitur itaque abusus, si qui sunt in beneficiis merè simplicibus: tollatur error si adest: At non exigatur residentia à Beneficariis merè simplicibus, qui ab ejus onere sunt exempti.

(a) Cap. cum ad hęc
13 de prębend.

(b) Cap. xii. tit. 11.
de Cler. non resid.

(c) Cap. conquirent
6 de Cler. non resid.

(d) Cap. super inco-
mmodis de pręb.

(e) Cap. si quis 9.
de pręb.

(f) Cap. non oportet
19. c. si quis 13. ex si
quis 14. c. si quis 19.
causę quę 1.

(g) Cap. ultim. de
reor. in 6.

(h) Extravag. Ence-
phali de pręb.

ARGUUNT *septimo loco* Contradictores adversus exemptionem Beneficiorum merę simplicium à debito residentię personalis, ex *jure Canonico*, hoc modo. Sacri Canones præcipiunt personalem residentiām, & ministerium, vel explicitę, vel implicitę Beneficiariis merę simplicibus, ergo isti ad illam tenentur. Probatur antecedens. Sacri Canones alicubi dicunt, quod singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigunt personalem (a).

Alicubi, quod qui deserunt Ecclesias, vel prębendas suas, nisi ad illas redierint, eisdem priventur (b). Alicubi, quod Clerici Beneficiati residere tenentur, etiam si ex beneficio vix viginti solidos percipiant (c). Alibi dicunt, non esse idoneos ad prębendas pueros, & Beneficiarios illos, qui non possunt in Ecclesiā deservire (d). Decernunt alibi, quod Clericus deponatur, qui quotidię ad psallendum non convenit in Ecclesiā, horis matutinis, & vespertinis (e). Itidē alibi jubent; ne Clerici ad aliam Ecclesiam transcant, & à propriā Ecclesiā non desint (f). Alibi profitentur, quod beneficium ecclesiasticum datur propter officium (g). Alibi tandē exaggerant mala, quę ex defectu residentię Beneficiorum oriuntur (h). Hęc autem quid sibi volunt, nisi vel implicitę, vel expressę, residentiām à Beneficiariis etiam merę simplicibus postulare?

2. Respondetur *primò*, negando suppositum, nempe quod Canones, in Objectione allegati, decernant, disponant, vel quidquam loquantur de beneficiis, & Beneficiariis merę simplicibus, cum de neutris, neque explicitę, neque implicitę sermonem habeant. Quod ut manifestę comprehendatur, sufficit ipsos Canones aliquantō attentius oculis perlustrare, quippę illorum elocutio disertā est. Aliquos ex eis nos superius memoravimus, cunctosque paulō inferius singularitēr percurramus, undę piget hic eosdē sigillatim recensere, ne unam, & eandē rem sine necessitate repetere videamur. Dicimus ergo, quod nullus ex dictis Canonibus de Beneficiariis merę simplicibus loquitur: & si qui loquuntur de Beneficiariis, non nisi de residentialibus eloquuntur. Quidquid ergo sit, an Beneficarii curati, & chorales, sive quocumque alio titulo residentiales, ad ministerii, & residentię personalis debitum tepeantur ex *jure canonico* (quod nos ultro concedimus) hoc nihil facit ad rem, cum questio nostra non sit de Beneficiariis residentialibus, sed de merę simplicibus: ab his autem ad istos non currit parras propter maximam diversitatem, quę inter utrosque reperitur: A diversis autem, ut notissimum est apud omnes, non fit illatio.

3. Respondetur *secundò*, ex Canonibus, in Objectione positis, nedum non concludi, quod Beneficarii merę simplices residentię personalis debito coarctentur, sed imò potius inferri totum oppositum, sagittā in ipsos sagittarios rectorā. Nam uti mox inuimus, quicumque ex præfatis Canonibus de beneficiis, & Beneficiariis eloquuntur, non loquuntur nisi de Beneficiariis residentialibus: ergo eo ipso quod de solis Beneficiariis residentialibus disponunt, nihilque decernunt de Beneficiariis merę simplicibus, hos consequenter excipiunt à sanctione quam edunt, cumque ex notissimis, exceptio firmet regulam in contrarium (i), sequitur, quod etiam in rigore juris, & vi objectionis, ex eo concinnatę, Beneficarii merę simplices ad residentiām, ac ministerii personalis debitum non adstringuntur; tamen si ad illam teneantur Beneficarii residentiales. Nec impropria, neque à recti themate aliena est hujusmodi enodatio argumenti ex opposito allati, quippę in hac eadem beneficiā materiā talitēr se gessit D. Antoninus, dum ait pluralitatem beneficiorum merę simplicium non esse interdictā, quia Canones pluralitatem beneficiorum prohibentes expriment quidem beneficia Choralia, & Curata, sive alio titulo residentialia, non verò specificant merę simplicia.

4. En ejus verba: *De jure communi*, inquit, *potest quis habere plures pręben-*

(i) *2. questio 4. de
negot. ff. de fid. test.
decis. 1. c. cum de illa
n. 6. l. 7. de confirm.
ut. Barbo. tr. var.
an. 10. 8. n. 4.*

*videtur, cum pluralitas dignitas, beneficiorum cum curâ tantum prohibetur bodi-
die: infra eap. de multâ. Unde cum de illis specialiter prohibetur, videtur bodi-
e concessa pluralitas præbendarum: arg. supr. de præsumpt. eap. nonne, cum suis con-
cord. Si enim Papa aliud de præbendis non intellexisset, hoc idem de ipsis excep-
tisset: infra de decimis eap. ad audientiam (a). Et quidem optimè suo more circa
hoc loquitur Dr Antoninus, quippe cum exceptio sit de regulâ, debet aliquid
operari, ne videatur clusoria (b), & sic prohibendo pluralitatem beneficiorum
residentialium tantum; pluralitatem non residentialium permittit: Retento igitur
themate huiusmodi sermonis, nos quoque dicimus, quod cum Canones ex
adverso allegati, exigant quidem residentie personalis debitum à Beneficiariis
curatis, & choralibus, sine aliâ ratione residentialibus, nihil verò disponant de
Beneficiariis merè simplicibus; hi consecutivè pronuntiantur exempti ab illo re-
sidentie, & ministerii personalis onere, quàm à Beneficiariis residentialibus ex-
ponere dignoscuntur; alioquin iura, si voluissent merè simplicia quoque bene-
ficia comprehendere, illa expressissent, sicut expresse runt residentialia.*

5. Respondetur *tertiò*, quod Canones in Objectione propositi, vel parum
probant, vel nimium probant, & sic argumentum ab eis deductum, ex alteru-
tro latere claudicat, nihilque omnimodè probat. Enim verò aliqui ex præfatis
Canonibus evidentèr de solis beneficiis residentialibus eloquuntur, ut ex eorum
lecturâ patet, ex hacque parte deductum argumentum parum probat, quia pro-
bat quidem residentiam exhibendam esse à Beneficiariis residentialibus; at non
probat eam esse exhibendam à Beneficiariis merè simplicibus, uti nostra quæstio
probandum esse deposcit. Alii verò ex præfatis Canonibus non de beneficiis, sed
de officiis ecclesiasticis eloquuntur, seu de Clericis ut sic, etiam nullo beneficio
insignitis: & ex hac parte argumentum nimium probat, quia probat, quod ne-
dum Beneficarii simplices, sed quod etiam alii Clerici, tametsi nullum possiden-
tes beneficium, ad residentiam tenentur, quod falsum est (c). Nisi fortè agatur
de Clericis gyrovagis, & acephalis, quos describit sub hisce terminis S. Isidorus
Hispalensis: *Duo sunt genera Clericorum, unum ecclesiasticorum, sub regimine
Episcopali degentium: Alterum acephalorum, idest, sine capite, quod sequuntur,
ignorantium. Hos neque inter Laicos secularium officiorum studia, neque inter
Clericos religionis divina: sed solos, atque oberrantes sola vaga vita com-
plectitur: qui quædam nullam metuentes, explende voluntatis sue licentiam com-
fiscantur, quasi animalia bruta, libertate, ac desiderio suo fruuntur, habentes
signum religionis, non religionis officium: Hippo centaursi similes, neque equi,
neque homines, mixtumque, ut ait Poeta, genus hominis prolesque bisformis. Quo-
rum quidem fardida, atque infami numerositate satis superque nostra pari occidia
polluitur (d). Hos aliquid Ecclesiæ servitio mancipari, & alicui Episcopo sub-
esse iustum est, quantumvis non habeant beneficia residentiam deponentia (e).
Verùm ad illos controversia nostra non est directâ; neque Canones allegati de
huiusce generis Clericis eloquuntur.*

6. Respondetur *quartò*, ridiculum, & omninò improprium esse conatum,
velle expiscare hinc inde motiva, colligere technas, & exhaurire quicquillas, à
Sacris Canonibus, confusè loquentibus, ad extorquendam ex eis obligationem
Beneficiorum merè simplicium pro onere residentie personalis; quando ha-
bemus alios Canones, clarè, dilucidè, atque expressè loquentes, ac sine ullâ per-
plexitate affirmantes, præfatos Beneficiarios ad residentie debitum non teneri.
Sanè inutili labori dant operam, qui sic agunt, digni, ut comparentur eis, qui
subtili telescopio quærunt nodum in scirpo. Ridet Astrologi de illis, qui gli-
scent intueri minutissimam stellam, in Cœlis existentem, dictam Alchor, &
non advertunt lunarem discum, dum in quintadecimâ totus patet: undè ada-
gium: vidisti Alchor, & non vidisti lunam plenam (f). Ridere nos quoque
possemus de iis, qui laborarunt ex obscuris textibus Canonibus obligationem re-
siden-

(a) S. Antonin. sum.
p. 3. tit. 19. cap. 1. §. 2.
fol. 162.

(b) Castron. conf. 70
m. 2. §. 1. Gemin. conf. 45
m. 5.

(c) Basil. de off. in-
potest. Episc. p. 2. tit. 1.
m. 1. n. 1.

(d) S. Isid. de off.
Eccl. l. 2. c. 1. §. 1. cap.

(e) Fagun. in cap.
cum sit. c. 1. §. 1.
de consue.

(f) Hicron. Psal.
Lxxv. mathemat. p. 1.
Abbor.

tiam tenentur. Sed quia sub illa dispositione non comprehendit beneficia merè simplicia, cum ea posset complecti si voluisset; bene inferitur eadem obligatione residentia non teneri Beneficiarios merè simplices, quia valde diversi sunt à Beneficiariis duplicibus, sive in dignitate, & personatu constitutis. A diversis autem, ut mox inuimus, non fit illatio (a).

10. Similiter secundus Canon, in Objectione allegatus, ita disponit: *In Ecclesiis eorum, qui se fraudulentè abstinant, nec ad ipsos valet citatio pervenire; trime citationis editum facias publicari, Et sic nec se curaverint obedire. Et altera sex menses suat deferantur Ecclesiis, juxta sanctiones canonicas, eis debent meriti spoliari* (b). Dispositum inquam spoliari beneficiis eos, qui moniti, non resident apud suas Ecclesias, sed loquitur de Prelatis, non de Beneficiariis merè simplicibus, ut exponit glossa in casu, quem super præfati canone efformat, & inferius rationem adducit hujus intelligentiæ, hoc modo: *loquitur litteræ de Prelatis tantum, Et eo quod dicit ab administratione removeret, Quibus præsumi Ecclesiis* (c). Quorum Prælatorum nomine licet proprie, & rigorosè veniant soli Episcopi (d); nihilominus, largius accepta hac voce, veniunt etiam Abbates, loci Nullius Diocesis (e): Ac alii quoque ordinarii jurisdictionem exercentes (f): & largissimè veniunt quilibet presbyteri, curam animarum habentes (g). Itaque sanctio hujusce Canonis ad ipsos Episcopos, Abbates, Ordinarios, & Parochos est restricta, quos ultrò admittimus ad residentiam teneri, quoties curam habeant animarum, per se ipsos personalitè exercendam.

11. Quod quos etiam ipse Canon est notabiliter immutatus per Concilium Tridentinum (b), juxta ea, quæ hic adnotat Fagnanus (i). Quod autem Episcopi, Parochi, & quilibet alii curata beneficia possidentes, adigi possint ad residendum personale, & si eam non faciant, beneficiis valeant denudari; hoc nihil refert ad nos, quia hic non disputamus de beneficiis curatis; sed de merè simplicibus, & hæc contendimus residentiam non exigere prout illa. Nec refert si dicatur, quod iste Canon completi possit saltem similitudinariè, & analogicè etiam beneficia choralia, & successivè alia quoque merè simplicia, eo quod in his omnibus viget eadem ratio ac in curatis; nam quidvis sit alio modo, & analogicè ut supra sanctio ipsius canonis ad beneficia choralia, sive alio titulo residentialia, valeat dilatari, ob similitudinem rationis utrobique residentiam exigentis; certè tamen ad beneficia merè simplicia extendi non potest. Tum quia onus residentie istis non est appositum expressè in jure, prout est beneficiis choralibus, & curatis, tum etiam quia, uti sæpè diximus, in Beneficiis choralibus, & curatis, sive alio titulo residentialibus, electa est industria personæ: quæ non est electa in Beneficiis merè simplicibus. Tum demum quia sumus in materiâ odiosa, & poenali, quæ non debet extendi de re ad rem, neque de casu ad casum. Et sic præfens Decretalis non potest completi beneficia simplicia, nisi talia sint, quæ ex aliquâ peculiari ratione fundatio- nis, vel consuetudinis personalem exigunt residentiam (l).

12. Pariter tertius Canon, in præfenti Objectione propositus, decernit, quod si Clericus non deferviat Ecclesiæ, à qua exigit viginti solidos, perpetuum ei silentium imponatur super dictâ exactione (m). Undè inferitur quod quilibet Beneficiarius tametsi tenues de beneficio fructus percipiat, adhuc residentiæ personalis debito coarctatur (n). Verùm Canon iste loquitur de beneficiis, five præbendis suapte naturâ residentialibus, qualia sunt Canonici, & Dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis erectæ, uti deducitur ex gloss. ibidem verb. *deferviat*: quas præbendas qui possident, à residentiæ debito eximere se non valent ratione tenuitatis reddituum, maxime post beneficium ipsum acceptum: sibi enim imputare debet Beneficiarius, quod præbendam ita tenuem acceptaverit, ideoque super ipsius tenuitate non est audiendus, quantumcumque

(2) *L. nit. G. ibi Barr.*
ff. caluminiat. Lancel.
de Attent. par. 1. c. 1. 2. 3.
lim. 2. 3. 2. Barbos. trac.
par. 2. 3. 2. 3. 4. G. ibi
ibid.

(6) Cap. extra 11.
de C. de. non res. 64.

(c) *Glas. in d. cap.*
ex tunc verb. ut infer.

19. de Clero, non resid.
(d) Fagnon, in cap.
cum contingat nu-29.
de for-compet. l.2. Un
aliu ibi.

(e) *Idem in cap. ac-*
ceptis huiusmodi et ex-
ceptis et c.

(f) Item in cap.
relatum n. 3. de Cleu.
non refid. lib. 3. Et in co-
cum ab Ecclesiarum
num. 3. de Offic. Ordini
lib. 2.

(g) *Idem* in d. c. re-
latum a. p. ego in d. cap.
cum ab. E. colatione a. d.

(h) *Cont. Trd. Inf. S.*
cont. trd. inf. s. 1.

(i) *Fogman, in d. cap.*
ex ruc. n. 19-20/21/22 de
Citr. non refid. 42.

(1) *Foreign, Indian*
1900, 21-22 60.

(n) *Fegnan-Lu Barbo* d. cap. comparsit.

1958

(a) Prosper. Fagnat.
id. n. 7. c. 2.

(b) Cujus in d.
cap. concurrente.

indigentia, & paupertate laboret (a). Si redditus enim oneri non respondent, excutiat à se onus dimittendo beneficium in manibus Prælati, cujus erit alium beneficentem eligere. In hocque sensu est vera doctrina Cujacii ex adverso allegati (b), quod uni Ecclesiæ semel adscriptus, idest in eâ beneficio residentiali donatus, debet ipsi deservire, quantumlibet tenuis percipiat redditus: De quibus si vivere non valeat, & beneficio cedere nolit; aliud pinguius beneficium alibi satagat adipisci, si non vult aliquâ industria, vel operibus manuum suarum sibi comparare alimenta: omnino etenim cogitur ad serviendum sue Ecclesiæ, atque apud illam personaliter residendum.

13. Est vera, inquam, illius doctrina, de obligatione residentie, quoad Beneficiarios, & sola beneficia residentialia, non verò quoad merè simplicia. Quam videmus etiam in praxi servari in pluribus Cathedralibus, & Collegiatis, ubi præbendæ non sunt æquales, sed aliæ ditiores, aliæ mediocriter sufficientes, aliæ pauperimæ, & exigui redditus, apud quas tamen omnes præbendati tenentur æqualiter deservire, & deserviunt, vel quia inferioribus insigniti præbendis sperant de paupere ad ditiores in casu vacationis ascendere; vel quia sibi satis habent, honore Canonicali potiri, vel alicujus dignitatis denominatione præ ceteris eminere. Nèc alio modo intelligi potest, vel saltè intelligi rationabiliter debet, canon præfatus, quam de solis beneficiis residentialibus; respectu ad quæ notandum, quod arctior est obligatio recitandi divini officii, quam personaliter residendi; & consequenter si exiguitas beneficii non eximit à residentia; multò minus eximet à recitatione divini officii Beneficiarios residentiales (c). Nihilominus contrarium succedit in Beneficiariis merè simplicibus, hos etenim tenuitas reddituum ab horis Canonis persolvendis excusat, uti latè probat Sanchez, & alii cum eo (d), docens hanc sententiam esse probabiliorè in praxi: tametsi etiam contraria speculative probabilitate non careat (e). Si igitur exiguitas reddituum eximit Beneficiarios merè simplices ab onere sacræ psalmodiæ recitandæ, multò magis eos reddit immunes à debito residentie. Itaque Canon præfatus, nihil prorsus officit nobis, quia de Beneficiis residentialibus disponit, non de merè simplicibus, ad quæ controversia nostra est directa.

14. Rursus Canon quarto loco in Objectione, quam expendimus, allegatus, prout sequitur, cantat: *Cum illi sint in Ecclesiis idonei reputandi, qui servire possunt, & volunt in ipsa &c. Respondemus, quod pueri, & Beneficiati, qui non possunt in eadem Ecclesiâ deservire, in eâ non debent idonei reputari* (f). Canon autem iste loquitur de beneficiis residentialibus, sive ut ait glossa, de Dignitatibus, & Curâ animarum (g), & ex identitate rationis, intelligitur quoque de Canonatibus, Mansionariis, aliisque beneficiis residentialibus personalem exigentibus, non verò de beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus nostra difficultas est introducta. Concedimus autem, quod beneficia curata, choralia, & alio quocumque titulo residentialia, non sunt conferenda pueris, vel aliis Clericis, qui nolint apud Ecclesiam, in quâ ea erecta sunt, ministrare, & personaliter residere, sed non inde sequitur, quod etiam Beneficiarii simplices teneantur & ipsi personaliter residere, quia isti nullo personali onere sunt adstricti, illi verò personale onus, & servitium habent, ad quod exercendum electa est industria illorum personæ, quæ non potest per alium suppleri.

15. Adde quod quantum ad pueros, quorum nomine propriè significantur illi, qui sunt septennio majores, & minores quarto decimo anno (h), isti nedum non sunt idonei ad beneficia curata, choralia, & residentialia, sed nec etiam ad merè simplicia, ex dispositione Concilii Tridentini etatem quatuordecim annorum ad ipsa beneficia præscribentis (i), nisi fundator minorem etatem sufficere vellet (j). Antiquiori namque jure sufficiebat etas septennalis ma-

(a) Fagnat. in lib. 2.
superiorum de a. 11.

(b) Concil. Trid. sess.
27. c. 4. de ref. c. 2. de
curat. c. 1. de a. 11.

(c) Barbo. in c. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(d) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(e) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(f) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(g) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(h) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(i) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

(j) Sanchez. in lib. 2.
de a. 11. c. 2. de a. 11.

jor (a), & nunc etiam ipsamet sufficit in eo, cum quo Summus Pontifex super ipsamet etate dispensat (b). Si enim potest Fundator puerum quartodecimo anno minorem habilem reddere ad beneficia; ecur non poterit Summus Pontifex eundem dispensative ad ipsamet idoneum pronuntiare? Quare Canon præfatus ex adverso allegatus, quantum ad pueros, nihil afficit adversus nos. Imò retorquetur adversus Contradictores, Nam cum pueri sint capaces beneficiorum merè simplicium, non verò residentialium, patet quod Canon, ab ipsis allegatus, arcens pueros à beneficiis, in quibus ipsi non valent personaliter ministrare, loquitur de beneficiis residentialibus, non verò de merè simplicibus, & magnam ponit diversitatem inter beneficia residentialia, & merè simplicia, adeoque nobis favet, non illis.

16. Quantum quoque ad *Beneficiarios*, Canon præfatus non afficit, quia per hos, ut innuimus, in presenti Canone significantur Clerici possidentes beneficia residentialia, quæ tametsi modici valoris, sunt incompatibilia, & residentiam exposcunt (c), adeoque qui jam beneficium unum ex istis possident, non potest aliud simile in aliâ Ecclesiâ adipisci, quia ut ait idem Canon, qui non possunt in eadem Ecclesiâ deservire, in eâ non debent idonei reputari ad beneficia. Præventivè autem possidens beneficium ut supra in primâ Ecclesiâ, cui debent personaliter deservire, profectò non se se valet in plures dividere, & servire personaliter etiam in secundâ. Sed hoc nihil facit ad negotium nostrum, qui hic agimus de beneficiis merè simplicibus, non verò de residentibus debito adstrictis. Itaque Canon præfatus, ex quacunque parte sumatur, nullatenus nobis obest; statque semper inconcussa sententia, quam tuemur, nimirum Beneficiarios merè simplices esse à residentiarum personalis debito immunes.

17. Quintus postea Canon in Objectione allegatus, continet hanc sanctionem: *Si quis Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus Ecclesie deputatus, si intra Civitatem fueris, aut in quolibet loco, in quo Ecclesia est, & ad quotidianum psallendum officium matutinis, vel vespertinis horis ad Ecclesiam non convenerit, deponatur à Clero* (d). Verùm hujusmodi Canon primò non loquitur de Clericis beneficiatis, sed de iisdem Ecclesiæ servitio adscriptis, nempe de illis, qui ad aliam Ecclesiæ deservendum sunt deputati, cui deputationi, sive adscriptioni cum subiiciantur nedùm Clerici beneficia possidentes, verùm etiam alii, qui ad ordines promoventur, juxta decretum Concilii Tridentini (e), in hærentis Concilio generali Chalcedonensi, quod admittit Clericos ordinari non solum ad titulum Ecclesiarum, sed etiam proprii patrimonii vocati ibi *possessantes* (f), jam canon præfatus nobis objectatus nimium probaret, quia probaret, quod nedùm Clerici beneficiis simplicibus, sive residentialibus insigniti, sed etiam Clerici nullum tenentes beneficium, residentiarum debito coarctarentur, quod falsum est. Secundariò Canon præfatus, uti de aliis antiquis Canonibus loquitur D. Antoninus, intelligendus est *secundum sua tempora* (g). Multa enim fieri disponebant olim antiqui Canones, quæ nunc non sunt, & multa fieri disponunt posteriores Canones, quæ olim non fiebant, & sic illorum ordo non est invertendus, sed in illis quoque, prout & in aliis rebus ratio temporum est habenda, ut illi serventur Canones, qui hoc tempore servari jubentur; alii non observentur, quorum obligatio jam obsolevit: aliis tota confunderetur Ecclesia: sicut & totus Regnorum, ac provinciarum status politicus confunderetur, sinunc essent observandæ leges Civiles, quæ olim editæ fuerunt, & modò sunt totaliter antiquatæ.

18. Probaret etiam nimium Canon objectus ex alio capite, quia cum secundum disciplinam priorum seculorum, ad matutinas, & vespertinas horas convenire deberent, non solum Clerici, sed etiam laici, & mulieres (h), sequeretur, quod ad residentiam tenerentur nedùm Clerici beneficiis instructi, sed etiam laici, & mulieres, quod prorsus falsum est. Rursus vi canonis præfati,

(a) Barbos. in c. ex ratione 1. de detet. l. 9. quod 1. 4. Gort. p. 7 c. 4. num. 4. l. 9. ali.

(b) Azz. p. 1. l. 6. cap. 1. quod 1. de detet. l. 9. c. 4. n. 6.

(c) Fagnoli sup. num. 8.

(d) Cap. 8. quis 9. dist. 21.

(e) Concil. Trid. sess. 23. cap. 6.

(f) Cap. universum 1. l. 9. ibi de P. possid. homis dist. 70.

(g) S. Antonius Sum. p. 1. tit. 19 cap. 1. § 9.

(h) Constit. Apostol. lib. 5. c. 14.

In Objectione positi, supponitur, quod Clerici tenerentur convenire ad matutinas, & vespertinas laudes in Ecclesiâ perfolvendas, ratione beneficiorum. Sed hoc non subsistit: nam ad illas urgebantur non quia de prebendis ecclesiasticis quidquam perciperent, sed quia statum Clericalem amplecti erant; Cum enim, inquit Thomassinus, *sui illorum fors, ut participes sint Christi sacerdotis, atque adeo mediatores quidam hominum, & Dei, ad eos multo magis pertinere orandi, & jugiter orandi obligatio: ergo & bonas canonicas nullâ temporaliâ provenientium ratione habita, recitandi. Quamquam & illud pro summa sua equitate, & sapientiâ ad disciplinam suam pertinere judicaveris Ecclesiâ, cum suppediare necessaria Clericis, ut liberos vacarent Dei ministerio: tam eadem subtrahere cum officio defuissent, ut ne otiosi, & nomine solo Clericis pauperum patrimonia alibi vendenda conferrentur* (a).

19. Demum verba illa in Canone obiecto posita, *ad Ecclesiam*, non sunt ibi taxative, sed demonstrative: ideoque sufficit, quod Clerici (tametsi de Clericis, beneficia simplicia possidentibus, canon loqueretur, quod non de facili admittendum est) alicui Ecclesie deserviant, seu in illa officii divinis perfolvendis conveniant, quamvis non id faciant in ipsa Ecclesia, in qua retinent beneficia. Sic etenim etiam infirmat glossa his verbis: *tà die cum, & quoniam Clericum teneri ad hoc, sicut non teneri specialiter ad hanc, vel illam Ecclesiam* (b). Eo modo quo Clericus, quamvis servare Ecclesie jubetur, sibi ab Episcopo deputatur, ut privilegium Clericalibus potiri valeat (c); tamén optimè iisdem gaudet, si alteri Ecclesie famuletur diversa ab illà, quam sibi Episcopus assignavit (d). In hisce namque actionibus obundis, non c. si premissus locus, sed simpliciter indicatus, adeoque, sive servitium in una, sive in alià Ecclesia compleatur; sufficienter impletur, & sic ad Objectionem quoad hanc partem, negatur suppositum, nempe quod Clerici beneficia merè simplicia possidentes, non convenient ad Ecclesiam, tametsi apud illam præcisam Ecclesiam non resideant, in qua cretum est beneficium. Optimè namque conveniunt ad Ecclesiam, si aliquam alicubi sitam frequentent.

20. Née dicas, quod aliquando Beneficarii merè simplices ad nullam conveniunt Ecclesiam, ut horas canonicas recitent; nam quamvis non id faciant quotidiane, sufficit, ut illud faciant aliquibus festis, & determinatis temporibus, juxta eorum commoditatem, statum, dignitatem, & munera, quibus incumbunt. Præterquam quod satis ad Ecclesiam convenire dicuntur, dum congruo diei tempore se colligunt, & applicant ad sacram psalmodiam recitandum, nomine Ecclesię, ac secundum ritum, ab eadem præscriptum: non tam etenim Ecclesia materialis est in hæc attendenda, quam formalis. Imò huic notatur differentia inter Beneficiarios residentiales, & merè simplices; quod his postremis assignata est sola Ecclesia formalis: primis verò, nedum formalis, sed etiam materialis deputata est, ubi ministrent. Usque à primis Ecclesię sæculis fuit introductum, quod quibus non esset commodum, vel non placeret ad Ecclesiam convenire, ut ibi divinas laudes persolverent; illi easdem ex se recitarent (r): locus enim, in quo id faciebant, & faciunt, respectu ad eos, & ad hujusmodi actionem, potest Ecclesia quodammodo nuncupari: eo modo quo Sanctus Gregorius Nyssenus, in Arabiam cum quibusdam aliis peregris, quadrigæ vectus, & in itinere horas canonicas persolvens, ait: *Vebiculum nobis pro Ecclesia erat*. Quæ tamen locum non habent in Canonicis, & aliis Beneficiariis choralibus, quippe illis Ecclesia determinata, & materialis, est peculiaritè prætaxata, & expressè assignata, ut in illà ipsà horas divinas decantent.

21. Sextus Canon in Objectione allegatus, five plures Canones, inibi ad idem congeſti, per ea, quæ toto præſenti capitulo diximus, explicantur. Pigeat eos integralitèr hic inferre, ne præſens Tractatus nimium excreſcat. Sufficit igitur breviter affirmare, in hiſce Canonibus non eſſe ſermonem de Beneficiis

(2) *Thomaffia*, var.
 ♀ nov. *Ecd. diffl.*
 F. 1. L. 2. C. 7½. W. 21. in
 med.

(b) *G'd. incap. f.*
quasi *V. deputatus* 9.
d. R. 21.

(c) *Conc. Trid. fef. 13.*
cap. 8.

(d) *Ricinus par* 4.
dec. 111, num 1. & de-
cif. 154 n. 2. Dion p 1.
ff. 2 ref. 14. Barba; in
Conc. Trid. ses. 23. c. 8.
NUM. 10.

(c) *Timon* 53. var.
 19 nov. Each diff. sp.
 par. 1. 102 & c. 71 m. 11.
 cap 77. m. 12 & c. 84. m. 3.
 4. 5. 6. 7. 10. 12. 13.

merè simplicibus, sed de Episcopis, Presbyteris, & Diaconibus, & quandòque etiam de aliis Clericis. Quà parte autem ipsi Canones loquantur de Episcopis, & ex identitate rationis etiam de Parochiis curatis, & rectoribus animarum, nihil faciunt ad rem, quia parùm probant: non enim probant onus residentie pro beneficiis simplicibus, quæ non memorant, sed pro solis curatis. Quà parte verò loquantur de Presbyteris, Diaconibus, aliisque Clericis, nihil afficiunt, quia nimum probant; nam cum Presbyteri illi, Diaconi, & Clerici, nullo beneficii titulo inibi distinguantur, sed in solâ qualitate proprii ordinis connotentur; sequeretur, quod non solum Beneficarii merè simplices, sed etiam simplices Presbyteri, Diaconi, & Clerici, tametsi nullo beneficio præditi, ad residentiam tenerentur, quod quis audebit asserere? Argumentum ergò claudicat ex utroque latere, & ex nullo concludit inteutum Contradictorum.

22. Itidè inter dictos Canones unus est Canon, *Si quis*, ex Concilio Agathensi decerptus, jubens ne Clerici, præcipuis anni diebus festis ab Ecclesiâ suâ discedant (a). Sed cum idem Concilium paulò antè idipsum decreverit de Laicis (b), consonentque Concilium Aurelianense l. (c), necnon Synodus Arvernensis (d), & Concilium Sardicense (e), ac antè omnia Concilium Eliberitanum (f), quæ consilia decreverunt non minùs pro Laicis, quàm pro Clericis; redit sermo antecedenti numero deductus, quod Objectio quoad hoc nihil probat, quia nimum probat: probat etenim, quod non solum Clerici Beneficiati, sed etiam beneficiis destituti: & non solum Presbyteri, Diaconi, atque Clerici, sed etiam Laici ad residentiam obligentur: quod quis non metuet affirmare? Præterquàm quod isti sunt Canones antiquati, & continentes methodum jam abrogatam, quæ suo tempore laudabilis fuit, sed nunc, postquam eorum observantia cessavit, nimum esset incongruum velle illam ad usum pristinum revocare, ut de se pater.

23. Notetur adhuc, quod Canones hoc sexto loco allegati, in eorum germano, & naturali sensu concepti, non agunt de residentia Clericorum, sed de illorum fixatione in eâ Ecclesiâ, in quâ semel ad beneficium aliquod residentiale sunt assumpti; quia etenim pravus invalescebat abusus, quod Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Clerici, propriam Ecclesiam, quam regendam acceperant, insalutato hospite derelinquerent, ut pinguiorem alibi vacantem acciperent; fieretque, ut nullo petito superiorum assensu, vacuas Ecclesias quisque pro suo libito dimitteret, ac se à vinculo, quod cum propriâ Ecclesiâ contraxerat, propriâ auctoritate dissolveret: Ordines tandè, quos aliqui in primâ Ecclesiâ suscipere incæperant, vel à quibus in cæretimebantur, in aliâ completivè satagerent adipisci; sapientissimè Sancti Patres in præfatis, aliisque Canonibus, hujusmodi clandestinos, arbitrarios, vel inconsultos transitus fieri interdixerunt (g), quod etiam hodiè, tum quoad ordinationes, tum quoad discessum Beneficiorum, residentialium, privatâ auctoritate factum, servatur. Sed hoc est quid valde diversum à residentie debito per simplices Beneficiarios explendo, de quo nobis in præfenti non est sermo.

24. Canonem septimo loco in Objectione allegatum, in quo dicitur, quod *propter officium beneficium ecclesiasticum datur* (h), jam satis, & abundè superius explicavimus, ostendendo, quod etiam Beneficarii merè simplices exercent officium, laborant, & servant Ecclesiæ, horas canonicas pervolvendo, & alia, si quæ habent onera, vel per se ipsos, vel per alios adimplendo, quantumlibet in Ecclesiâ, ubi erectum est beneficium, personalitèr non resideant, neque ministrent (i). Undè superfluum est ibi semel, & bis, ac pluries dicta, hic nullâ exigente necessitate repetere. Ad loca in margine notata redeat benignus lector, & hunc textum, objectionemque ex illo consarnatam intuebitur totalitèr dissolutam, satique erit breviter, vel negare suppositum, nempe, quod Beneficarii merè simplices non exercent officium, tametsi non resideant. Vel retor-

Brasilh. de libert. Eccl. Tom. IV.

L I 2

quere

- (a) Capit. si quis in
Cano. 19. can. 2. qu. 1.
Cano. Agath. c. 44.
(b) Concil. Agath.
cap. 11.
(c) Concil. Aurel. l.
cap. 25.
(d) Concil. Arvern.
can. 15. c. 15.
(e) Concil. Sardic.
c. 11. vel 14.
(f) Concil. Eliberic.
cap. 24.

- (g) Cap. non oportet
19. c. 1. qu. 1. de
24. 7. q. 1. Conc. Nicen.
c. 15. q. 16. Conc. Sar-
dic. cap. 1. Concil.
Chalc. c. 15. Conc. Apos-
t. 14. q. 15. S. Hieron. ep.
81. ad Oecum. S. Leo ep.
84. ad Anastasium.
(h) Capit. unde re-
scriptum 6.

- (i) Vide hic supra
c. 20. d. 7. c. 15. d. 9.

quare argumentum adversus Contradictores. Nam cum beneficium detur propter officium, & Beneficarii merè simplices recitent Officium Divinum, & exercent suum officium, recitando Officium Divinum, jam sufficienter satisfaciunt debito sui beneficii, etiam si alio residentie onere non se involvant.

25. Tandem quoddam ultimum Canonem, in præfenti Objectione allegatum (a), non inapproprium effecit dicere, quod mala in eo propofita, communiter in orationibus magis exaggerantur quàm fint; & fi cafus individualiter examinarentur; inveniretur longè minora effe mala, quæ altifonè conclamantur, quàm res verè effe reperiantur. Nihilominus demus vera effe, & crebrè evenire, omnia illa inconvenientia, quæ Papa in eodem Canone improprie, & fi pauca funt, quæ ipfe percenferet, addamus ea, quæ Concilium Colonienfe, identidem narrat (b): quæ Joannes Gerfonius (c): quæ Dionyfius Carthusianus (d): & quæ alii feverioris genii declamant: quid indè? nonnè Papa, & Concilium præfati, ipfique recentifi Auctores hæc eadem exaggerant etiam de beneficiis refidentialibus folis? Vel faltem, nonnè hæc æquè fuccedunt in beneficiis refidentialibus, ac in merè fimplicibus? Si hæc inconvenientia æqualiter utrobique fuccedunt, jam Objeftio indè perita, vel nihil, vel ferè nihil concludit; quippè ipfa inconvenientia adhuc fuccederent, etiam fi Beneficiarii merè fimplices refiderent.

26. Ceterum si rerum omnium sistema esset abolendum, vel mutandum, ex quibus aliqua inconvenientia succedunt; quidnam remaneret intactum? Quoniam res, tametsi sanctæ, ac sanctissimæ, tute essent. Ex matrimonio plura: adulteria eveniunt: Ex sacra Communione plura sacrilegia: Ex Conviiviis plures ebrietates: Ex mutuis plures usuræ: Ex mercaturâ plures fraudes: Ex Curia plures injustitiæ: Ex Aula plures invidiæ: Ex frequentia Ecclesiarum plures irreverentiæ, vanitates, concupiscentiæ, & sic de aliis rebus. Numquid hæc omnia mutanda sunt, eorumque disciplina varianda? Absit. Corrigendi sunt abusus, non res alterandæ. Itâ ergo si plura inconvenientia succedunt in beneficiis merè simplicibus, corrigendi sunt abusus, non residentia necessariâ exigenda sit: quemadmodum ob non impleta onera donationis, non rescindenda est donatio, sed agendum est pro onerum implemento (e).

Itaque totâ Objectione hac exactius ventilatâ, nullatenus probario ostenditur, quod *de Jure Canonico* Beneficarii merè simplices refidentium personalis onere constringantur.

C A P U T XXVIII.

*In quo perpenditur OCTAVA OBJECTIO, pariter petita
ex Jure Canonico, ad probandum, Beneficiarios
merè simplices Residentie personalis onere
adstrictos esse.*

S U M M A R I U M.

- 1 Octava Objectio, quod Jure Canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia compatiblea, & incompatiblea per 1200. annos.
- 2 Ex suprà relatis optime patet prefata distinctio. De qua etiam fit sermo in Canone Concilii Placentini apud Gratianum.
- 3 Canon iste sano modo intellectus satis exprimit beneficia incompatiblea, & compatiblea: nec non beneficia merè simplicia.
- 4 Ex Hincmaro Remensi cognoscitur, quod illius ætate vigeat distinctio inter beneficia compatiblea, & incompatiblea.
- 5 Continuatur idem sermo, & clarè ostenditur, quod dñc prefata distinctio erat nota, & usualis in Ecclesiâ.
- 6 Concilium Aurelianense III. sermonem habet de Munificentia sacerdotum: memoratque Monasteria, Diocceses, & Basilicas, & quid intelligat per hæc.
- 7 Decernit Concilium priores munificentia retineri posse cum Abbatibus, Parochiis, & Basilicis, satis designat beneficia compatiblea.
- 8 Si beneficia merè simplicia erant antè illud jus antiquum; ergò jam dabantur. Si non erant; ergò creta sunt tempore, quo eximuntur à residentia.
- 9 Sportule, quæ olim fervientibus Ecclesiæ dabantur, non erant beneficia, sicut modò distributiones sunt quid à beneficio distinctum.
- 10 Canonicus, absens ex iustâ causâ, percipit redditus beneficii sui, non verò distributiones. Seculo novo nota erat, & vigeat ista distinctio.
- 11 Sicut nunc non sunt idem beneficium, & distributiones quotidianæ; ita non erant olim idem sportule, & beneficia ecclesiastica.
- 12 Sportule antiquitè non omnibus Clericis præbebantur, sed solis indigentibus: indebitis proinde erant habentibus de proprio, ex quo viverent.
- 13 Sportule non solis dabantur Clericis, sed etiam laicis pauperibus, peregrinis, captivis &c. Unde pauperes vocabantur Beneficarii Ecclesiæ.
- 14 Igitur sportule nec dabantur omnibus Clericis: nec solis Clericis, Ecclesiæ illi deferentibus, sed etiam viris aliis morantibus.
- 15 Licet beneficia, quæ nunc sunt, habeant aliquam conformitatem cum antiquis sportulis, adhuc tamèn in multis distincta sunt ab iisdem.
- 16 Sicut licita fuit mutatio sportularum in beneficia: ita licita fuit mutatio servitii personalis in servitium, quod possit exerceri per alium.
- 17 Differunt beneficia simplicia, ut contradistinguantur à duplicibus; à merè simplicibus, ut contradistinguantur à residentialibus.
- 18 Jura dicunt, quod beneficia exigunt residentiam, quia loquuntur ut in pluribus: tamen beneficia merè simplicia ab illâ generalitate excluduntur.

- 19 *Etiā si Canonici dicant beneficium dari propter officium, non bene inferatur Beneficiarios simplices ad residentiam teneri.*
- 20 *Si aliqui Canonici possunt residentiam à Beneficiariis merè simplicibus; bi veri sunt secundum sua tempora. Leges mutationi subijunt.*
- 21 *Potestatem mutandi leges habet Ecclesia, quæ dān illā usā est, veteribus iuribus popiora derogant. Nosque stare debemus iuribus nānè vigentibus.*
- 22 *Qlīm Sacerdotes plurimū in diē celebrāns. Non licebat in Quadagesimā vinum bibere. Interdicebatur Monachis ad Presbyteratum ascendere &c.*
- 23 *Illā bonum erat tūc observari, non verò nānè, quā supervenerunt causæ mutationem hanc iustificantes. Lex naturalis an mutationem admittat.*
- 24 *Jus antiquum nūc obstat, quando alii Canonici, & generalis observantia residentie debitum abrogarunt Beneficiariis simplicibus.*

1. **B**UEIUNT Octavo loco Contradictores ad versus immunitatem ab onere residentie, quā potiuntur Beneficiarii merè simplices, hoc modo. Jure Canonico veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia servitoria, sive servitium personale exigentia, & beneficia, quæ nūc dicuntur merè simplicia; quandoquidem beneficia ecclesiastica per mille, & amplius annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, nec ulla fuit, mille ducentis annis, umbra quidē distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia, quemadmodū testatur Thomassinus (a). Distributiones autē, sive sportulæ prælatæ, non debebantur nisi præsentibus, & consequenter servientibus personaliter, ac residentibus. Ergo etiā beneficia merè simplicia residentiam personalem exigebant. Et ideo passim dicitur à Doctoribus, quod, spectatō jure communi, etiā beneficia merè simplicia exigunt residentiam; Si ergo secundum jus commune beneficia merè simplicia exigunt residentiam, sequitur, quod Beneficiarii merè simplices non sunt à residentie personalis debito immunes.

2. Respondetur primò negando antecedens: nempe quod jure canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia: quodque per mille, & ducentos annos nē umbra quidē fuerit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia. Nam exsuperius allegatis patet, quod antiquo jure canonico dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia, & inter Compatibilia, & Incompatibilia (b). Redeat Lector ad Caput septimum hujus Tomi, & veritati satisfactum inveniet. Post quæ si ad uberiorem probationem alia ulterius audire desiderat, det intuitum Concilio Placentino, celebrato tempore Urbani PP. II. Anno Christi 1095. in quo editus fuit iste canon, à Gratiano corpori Juris in suā Collectione cōscriptus (c), *In quā Ecclesiā quilibet titulatus est, in eā perpetuò perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque, in quā titulatus est, in eā tantam Canonici habebat. Licet enim Episcopi dispositione unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonici tamen præbendarius, nisi unus Ecclesiæ, in quā conscriptus est, esse non debet. Si quæ tamen Capellæ sunt, quæ suis redditibus Clericis sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Præposito majoris Ecclesiæ, cui Capellæ subditæ esse videntur, imminet, & tūc de possessionibus, quādam de ecclesiasticis Capellarum officiis, ipse providet (d).*

3. Notentur Verba hujusce canonis, & invenietur, quod illā etate optimè dabatur inter beneficia residentialia, & merè simplicia, sive inter beneficia, compatibilia, & incompatibilia distinctio; nam quotiescumque Concilium, sive Pontifex in eo decernit, nullum posse titulari in duabus Ecclesiis, neque

(a) Thomassin. vet. j. nov. Eccl. discipl. par. 1. l. 3. c. 1. §. 6. 34. ubi.

(b) Fide hic supra. 7. num. 13. 14. 15.

(c) Cap. Sanctissimus 3. dist. 70.

(d) Ex Conc. Placentino. Gratianus lib. 1. c. 1.

in eis præbendam Canonicam adipisci, taliter ut in utrâque sit Canonicus, perfectò docet, duos Canonicatus esse beneficia incompatibilia. Similiter dum dicit, quod Episcopi dispositione unus diversis præesse potest Ecclesiis, proculdubio intelligit de Ecclesiis, sive beneficiis compatilibus, ad differentiam eorum, quæ incompatibilia esse præmiserat. Demum cum memorat Capellas, quæ proprios redditus tenuiores habebant; & earum possessiones, & officia ecclesiastica illis adnexa, disponi mandat à Præposito Ecclesiæ majoris; quid nisi beneficia merè simplicia intelligit, & Compatibilia; distincta ab Incompatilibus, per illud adverbium *tamen*, quod est restrictivum & exceptivum eorum, quæ suprà dixerat (a)? Si omnes alii deessent Canoneshic unus, & se solo posset sufficere ad ostendendum, quod etiam jure canonico antiquo plenum locum habebat distinctio, quam Contradictores impugnant beneficiorum compatibilium ab incompatilibus, sive residentialium à merè simplicibus.

(a) *Bertholrac. var. dist. 401. n. 1.*

(b) *Thibaud. Hist. Remens. l. 3. c. 1.*
(c) *Conc. Gall. 23. fol. 635.*

(d) *Concil. Gall. 23. fol. 637.*

(e) *Conc. Gall. loco citat.*

(f) *Concil. Gall. loc. cit. f. 632.*

4. Rursus ad antiquiora tempora procedendo, reperitur Hincmarus, qui anno Christi 845. Archiepiscopatum Remensem adeptus est (b), & duodecimo anno sui Episcopatus, qui incidit in annum Christi 847. quædam Capitula suis Coepiscopis misit, Conciliis Galliarum inserta (c): In quorum tertio sic effatur: *Quia quidam presbyteri præter Ecclesiam, in qua titulati sunt, etiam Capellas habent, & quidam etiam veteres Ecclesias restaurant, aut altaria nova construant &c.* Juberque nè quis eorum celebret in altari per Episcopum, non consecrato. Illa ergo ætate Presbyteri habebant Ecclesias (in quibus titulati erant, nempe ad parochiale munus assumpti, ut ex ejus verbis, quæ subsequenter referemus, elucet) ac simul Capellas, nempe beneficia merè simplicia: Sicque tunc etiam distinguebantur prima beneficia, uti residentialia, à secundis, uti non residentialibus, & hæc cum illis compatibilia fuisse reputata demonstrat Hincmarus, dum ea dimitti non mandat. Successive idem Hincmarus anno 874. in Synodo Remensi, quam Universalem appellat, alia dedit Capitula (d), in quorum primo talia pronuntiat: *quid non solum illiis, sed etiam perniciosè sibi, ac commissæ plebi presumptione, contra Sacros Canones Presbyteri nostræ Parochiæ dicuntur Ecclesias suas negligere, & præbendam in Monasterio Montis Falconis obtinere: Sed & Canonici ipsius Monasterii Ecclesiæ rusticianarum parochiarum occupare: necesse nobis est non solum quid in hæc sacri canones definiant demonstrare, sed & vigorem, ac censuram eorumdem sacrarum canonum, si se non correxerint, in contemptores exercere &c.* Itaque, eos qui aui fuerint post definitionem magnæ, & universalis hujus Synodi, quidquam ex his, quæ sunt prohibita, perpetrare, decrevis Sancta Synodus à proprio hujusmodi gradu recedere (e).

5. Et quibuldam aliis interjectis decernit, quod nullus Presbyter plebem suam deferre, & ad Monasterii quasi tuitionem confugere: *Vel Canonicus ordinatus in Monasterio, obsequia monasterialia derelinquens, turpis lucri cupiditate ob emolumentum decimæ rusticianarum parochiarum Ecclesias studebit invadere &c.* Et quod si presbyter plebis rector vult canonicalem præbendam in Monasterio adipisci, *professionis suæ libello ab ordine, & titulo, atque regimine plebis &c. se exuas &c.* Erant tunc Canonicatus Monasteriales, seu regulares etiam in Cathedralibus, prout & nunc sunt in pluribus locis. Vide autem, quod hic vetatur uni, & eidem Presbytero beneficium Parochiale, & Canonicale insimul retinere, sicut & Canonicale cum Parochiali. Cur? Quia sunt incompatibilia. *Constat enim, inquit Canon præfatus, & certum est, quid & clausura Monasterii, atque obsequia debita, & quæ sunt necessaria plebi in rusticanis parochiis insimul exequi nemo valebit (f).* En clarè indicata compatibilitas, & incompatibilitas beneficiorum, non verbis, sed factis: prima inter parochias, & capellas; secunda inter ipsas parochias, & præbendas canonicas; sic ut ex his postremis alteram tantum retineri mandetur: duarum verò priorum nullam.

ju-

jubeatur dimitti, quia illæ erant incompatibiles, hæ autem compatibiles. Satis ergo nota erat, & usualis, ætate illâ, distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia, nec subsistit, quod per mille, & ducentos annos Ecclesiæ fuerit ignota.

6. Pergamus ulterius ad ætatem adhuc antiquiorem. Concilium Aurelianense III. celebratum anno Christi 540. inter alia de beneficiis merè simplicibus, (munificentis Sacerdotum, ab eo dictis; quia ex merâ munificentia Sacerdotum, idest Episcoporum Clericis conferuntur) ita decernit: *de munificentis verò Sacerdotum id observandum, quod si quid præsentis tempore decedentium munificentis habetur, vel possidetur, deinceps à successoribus nullatenus auferatur* (a). Quibus munificentis intelligi beneficia ecclesiastica supra lautiùs patefecimus (b). Successive Concilium ipsum edicit: *De his verò Clericorum personis, quæ de Civitatis Ecclesiæ officio, Monasteriis, vel Diocesis, vel Basilicis in quibuscumque locis possint, idest sive in Territoriis, sive in ipsi Civitatibus, suscipiuntur ordinandæ; in potestate sit Episcopi, si de eo, quod autem de Ecclesiâ habebant, eorum aliquid, vel nihil habere volueris, quia unicuique facultas suscipi Monasterii, Diocesis, vel Basilicæ debet plenâ ratione sufficere* (c). Per ly *Monasteriis* hic naturaliter significari agnoscuntur, vel Abbatie monasteriales, vel Præbendæ canonicales in Monasteriis. Per ly *Diocesis* evidenter significatur Parochia, quæ aliquandò Diocesis nomine designantur (d). Per ly *Basilicis* intelliguntur Ecclesiæ aliquæ principales, aliquid prærogativæ majoris habentes super ordinarias Ecclesias, uti sunt Cathedralis, vel Collegiata, vel aliæ similes, quarum, quadraginta fuisse Romæ narrat Optatus Milevitanus (e), intelligens probabiliter titulos Cardinalitios (f), aut significat sacras ædes aliquibus Sanctis peculiariter dedicatas, ad differentiam Templorum, quæ destinata sunt ad sacrificia (g).

7. Decernit ergo Concilium, quod si Clericus aliquis jam munificentie Ecclesiæ possessor, idest beneficium ecclesiasticum tenens, ad Abbatiam, sive Præbendam Canonicaem, vel Parochiam, aut Basilicam, in Civitate, vel Territorio Episcopali posita, promoveatur; sit in libertate Episcopum, an à promotio munificentiam ipsam prius obtentam, voluerit cum recentè adepto Canonatu, Abbatia, Parochia, vel Basilicâ, insinual retineri: vel non. Quoties autem decernit in potestate Episcopi esse permittere munificentie, sive Beneficii prioris retentionem, cum Præbendâ, Parochiâ, vel Ecclesiâ posteriori; satis ostendit, quod munificentie ipsius nomine nō nisi beneficium simplex, & compatibile intellexit: alioquin non ejus retentionem permisisset. Ex quibus patet, hallucinari eos, qui existimant, quod jure veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia; quodque per mille ducentos annos ne umbra quidem fuit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia: nam ex textu Concilii Placentini, Decreto Gratiani inserti, habitique anno Christi 1095. necnon ex textu Concilii Remensis, sive Hincmari in eoloquentis, & ex se alia Capitula edentis, sub annis Christi 857. & 874. Demum ex textu Concilii Aurelianensis III. habiti anno Christi 540. contrarium enitescit: Et licet in hisce textibus non legantur voces illæ *residentialia*, & *simplicia*, sive *compatibilia*, & *incompatibilia*; hoc parum refert, cum sufficiat inibi contineri res per voces illas significatas, estque lis de nomine disputare de dictionibus, quando res habetur per dictiones significatas; de quâ rê fufius dictum est supra, cum aliis ibidem prolatis (b), ubi Lectorem remittimus.

8. Respondetur secundò, retorquendo argumentum hoc dilemmate. Vel beneficia merè simplicia erant tempore suppositi antiqui juris, sive ante annos mille ducentos; vel non. Si erant, ergo jam dabantur à parte rei, tempore juris antiqui, & ante illos annos mille ducentos; ac per consequens etiam debebant dari voces, & dictiones connotantes, ac distinguentes beneficia residentialia-

lia

(a) Conc. Aurel. III. c. 15. apud Corisla. fol. 45r.
(b) Vide hic supra cap. 4. & 5. loc.

(c) Conc. Aurel. III. cap. 15.

(d) Sydon. l. 9. ep. 10. Magni Paroch. Ecc. 164. P. Diocesis.

(e) Optat. Milevit. lib. 1. P. de etiam Roman. Deo ad Marti. fol. 104. b.

(f) Theatr. P. Roman. P. Basilicæ.

(g) Theatr. P. Roman. P. Templorum.

(h) Vid. hic supra c. 9. & 11. Ep. seq. 2. q. ad finem.

lis à merè simplicibus, & compatilibus ab incompatilibus, ne præbendæ illæ essent innominatæ: & hæc beneficia merè simplicia tunc existentia sunt eadem ac illa, quæ nunc sunt, & pro merè simplicibus considerantur. Si verò antiquo illo tempore beneficia merè simplicia non erant; ergo beneficia illa, quæ nunc vocamus merè simplicia, & pro merè simplicibus reputamus, fuerunt erecta post illud tempus, sive post annos Christi mille ducentos. Ergo fuerunt erecta sub illis formâ, & legibus, quibus tempore illorum erectionis vivebatur in Ecclesiâ. Sed forma, leges, & disciplina vigens in Ecclesiâ Dei post dictos annos mille ducentos, absolvit Beneficiarios merè simplices ab onere residentiz; ergo isti ad residentiam nullatenus obligantur. Vide quæ dicta sunt superius (a).

(a) Vid. hic superius c. 7. m. 1. l. 2. (q.)

9. Respondetur *tertiò*, negando causalem antecedentis, nempe quod quia beneficia ecclesiastica per mille, & amplius annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, ideo non distinguerentur beneficia merè simplicia à residentialibus. Falsa est ista causalis; nam verum est, quod lato modo dicitur, quod beneficia ecclesiastica nostri temporis succedunt antiquis sportulis Clericorum. Sed magis propriè dicendum est, quod sportulis, quæ olim deferventibus actu, & personaliter Ecclesiæ, dabantur, & quæ in erogationibus mensurnis, seu diurnis, vel alio modo distributis, consistebant, de quibus videre est S. Cyprianum (b), nunc succedunt distributiones, quæ dantur Canonicis, Dignitatibus, Mansionariis, aliisque Clericis, choro personaliter defervientibus, dicuntur distributiones quotidianæ, vel quia quotidie illis distribuuntur, vel quia determinato tempore dispensantur eisdem Clericis, qui quotidie Divinis Officiis in Ecclesiâ persolvendis interfunt (c). Sportulæ autem illæ non erant beneficia, nisi lato modo sic denominatæ, sicut & nunc ipsæ distributiones non sunt beneficia, saltem de rigore sumpta. Etenim distributiones ipsæ tametsi lato modo, analogicè, & similitudinariè dici valeant beneficia manualia (d); nihilominus non sunt verè, & propriè beneficia, velut pro ecclesiastico titulo sumpta (e), sed sunt quidquam à corpore beneficii distinctum (f): & magis propriè sunt dicenda stipendia (g), utpotè data propter solam intercessionem Divinis Officiis, tamquam propter meram causam formalem (h). Quia etiam dantur ultrâ, vel suprâ beneficium in titulum assignatum; appellatione reddituum beneficii non veniunt (i), nisi ubi omnes fructus beneficii in solis distributionibus quotidianis consistunt (k).

(b) S. Cyprian. epist. 14.

(c) Mones. de dist. e. quodid. p. 1. qu. 1. m. 9. Auz. p. 3. l. 7. cap. 7. in princ. Barbof. de Canon. c. 11. m. 3.

(d) C. cum de Verb. Signif. c. an de Cler. non res. d. n. Barbof. loc. cit. m. 4. l. 2. cum aliis ibi.

(e) Idem loc. cit. ibi. 10. v. 1. appel. 173. m. 4. (f) Barbof. sum. 10. 7. m. 10. n. 178.

(g) Barbof. de Canon. c. 11. m. 4.

(h) Mones. de dist. quodid. p. 1. qu. 4. m. 17. Barbof. loc. cit. m. 10.

(i) C. licet de præb. c. 2. de priv. in d. Barbof. loc. cit. m. 6.

(j) Ric. præc. for. Neapol. præc. 6. cell. 24. 7. ad 2. p. 3. l. 7. d. 7. qu. 7. Barbof. loc. cit.

(m) Genoul. ad r. reg. 8. Caus. 8. 7. p. 1. m. 10. 179. Barbof. loc. cit. m. 10.

(n) S. N. Perb. Cler. r. 4. q. 4. m. 1. C. 9. var. c. cum in officio m. 4. de testam. Barbof. loc. cit. m. 10.

(o) Cap. dist. 19. de præb.

(p) Capitul. Car. m. 1. c. 176.

10. Hinc fit, quod si cui Canonico licentia conceditur, ut ab Ecclesiâ suâ possit abesse, ratione studii, vel aliâ iustâ de causâ; competunt ei quidem alii redditus sui beneficii Canonici, sed non distributiones quotidianæ (m): quæ tandem uti traditæ propter ministerium personale, tamquam merces operis, & veluti stipendium laboris, inter bona quasi patrimonialia computantur, de quibus Beneficiarius, tamquam absolutus eorum dominus, potest pro suo arbitrio, etiam per ultimam voluntatem disponere (n). Sunt, inquam, distributiones quotidianæ quidquam à beneficio distinctum, non distinctione recentè excogitatâ, sed antiquis quoque temporibus observatâ: nam in iure disponitur ab Innocentio Papâ III. qui Ecclesiæ præfessio incepit anno 1198. quod Canonico, qui præbendâ caret (sumpti hæc præbendâ pro beneficio Canonicali) distributiones quotidianæ interim non negentur (o). Et antiquiori adhuc tempore, in Capitularibus Caroli Magni, qui regnare cepit anno Christi 868. legitur: *Canonici, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, unde victum, & vicium habere possunt; ut his juxta Apostolum contenti sint, & stipendia fratrum, unde pauperiores vitam sustinent, nequaquam absumant. Si quis hæc statuta contempserit, utriusque caret, idest beneficio, & præbendâ (p)*. Vides hic distingui beneficia à distributionibus quotidianis, quæ hoc loco dicuntur *præbendæ*, ut cognoscas, eo tempore inter utraque distinctionem viguisse.

11. Quemadmodum autem non sunt idem nunc beneficium; & distributiones quotidianæ; ita non erant olim semper idem sportulæ, & beneficia ecclesiastica, optimèque contingebat, ut quis haberet Ecclesiam, seu Oratorium, aut Capellam propriam, & separatam ab aliis, non verò sportulas; vel haberet sportulas, & non Ecclesiam, sive Capellam, vel beneficium proprium: aut haberet insimul & beneficium, & sportulas, primum ut in titulum, secundas ut in stipendium interesse personæ; adeoque non est verum, quod per mille annos beneficia ecclesiastica in solis sportulis consistenter, saltè omnia beneficia, & semper, & ubique: cum priscis etiam sæculis inveniatur, quod Clerici, præter sportulas, habebant propria beneficia, ut ex Capitulari Caroli Magni, mox allegato patet, necnon ex valde antiquiori sanctione Innocentii Papæ I. de quâ superius (a): Et ex ipsâ beneficiorum origine, quæ cum erectione Ecclesiarum, Oratoriorum, Capellarum &c. usque à primis Christi sæculis incipit, uti supra notatum est (b). Clerici etenim ipsi Capellis, Ecclesiis, & Oratoriis præfecti, eorum beneficia, sive redditus in titulum obtinebant, non verò sportulas percipiebant, vel si has quoque alicubi percipiebant, erant quid ab ipsis beneficiis distinctum.

12. Respondetur quartò, negando suppositum, nempe quod, dato etiam, sed non concessio, fuisse idem olim sportulas, sive distributiones, & beneficia, hæ sportulæ darentur solis Clericis, & quidem præsentibus, sive personaliter deservientibus Ecclesiæ, à quâ præbebantur. Nam tametsi ordinariæ Clericis Ecclesiæ deservientibus portigerentur; attamen nec omnibus Clericis, neque solis Clericis tradebantur. Non tradebantur omnibus Clericis, quia sub ipsis primis Ecclesiæ sæculis, quando sportulæ in Clericos dividebantur, plures Clerici, Diaconi, & Presbyteri erant, etiam curam animarum exercentes, qui de proprio patrimonio vivebant; *¶ Jam inde*, inquit Thomassinus, à primis inveniuntur Ecclesiæ sæculis, tam multi Clerici sanctissimi, & parochii præerant, & Decanatus, atque Archidiaconatus administrabant, alique ecclesiastica beneficia, quæ se sua tamen sumpta, & patrimonii censu alebant (c). Hi ergo erant Clerici, Ecclesiæ famulabantur, & ecclesiastica officia exercebant, qui tamen non beneficii, quæ in sportulis consistebant, potiebantur; sed de proprio patrimonio vivebant, & sic sportulæ non omnibus Clericis tradebantur. Imò non semel alibi ostendimus, ex Sanctis Hieronymo, ac Prospero Aquitanico, quod Clerici habentes bona patrimonialia, quibus viverent, non poterant ecclesiasticos redditus adipisci (d). Non ergo tunc dabantur sportulæ cunctis Clericis, sed solis indigentibus ecclesiastico subsidio.

13. Neque pariter tradebantur solis Clericis, quia dabantur etiam pauperibus, egenis, infirmis, damnatis ad metalla, captivis, constitutis in carceribus, peregrinis, masculis, & feminis; ac quotquot sub nomine pauperum nuncupantur: qui propter eam Beneficiarii Ecclesiæ censiti sunt, ut alibi notavimus (e), & ab eodem Thomassino ita considerati: *Elucescit &c. quam verè pauperes inscribendi sint albo Beneficiorum ab Ecclesiâ alendorum (f)*. Hinc apud Flodoardum (g), & adhuc antiquius apud Concilium Antiodorense, anno 590, celebratum, pauperes dicuntur *Matricularii Ecclesiæ (h)*, quia scripti matriculæ, albo, clencho, sive catalogo eorum, qui sportulas ab Ecclesiâ percipiebant, & qui si erant Clerici, dicebantur Clerici, vel Canonici matricularii (i), si verò laici egentes, vocabantur pauperes matricularii Ecclesiæ. Ulterius cum tota potestas ministrandi, & dispensandi bona ecclesiastica, apud Episcopum resideret, in illius erat arbitrio augere, vel minuere numerum Clericorum, numerumque portionum, sportularum, & eorum, qui de hisce participabant. Nullibi reperitur fuisse Episcopis interdictum dispensare partem reddituum ecclesiasticorum viris extrâ eorum dioceses commorantibus; imò potius constat illos consuevisse loculetas erogationes

(a) Vid. hic supr. c. 3. num. 1.

(b) Vid. supr. cap. 3. § num. 9.

(c) Thomass. vet. for. mo. Ecclesiæ. n. 3. l. 3. c. 14. n. 14. § 100.

(d) Vid. infr. c. 3. num. 4.

(e) Vid. supr. tom. 3. cap. 3. n. 3. § 11.

(f) Thomassin. cit. p. 34. c. 6. n. 19.

(g) Flodoard. lib. 2. c. 16. dist. Remens.

(h) Conc. Antiod. ann. 590. cap. 3. c. 18. Bonar.

(i) Dominic. Magri. Verba Ecclesiæ. P. 1. dist. 13. c. 1.

nes huc illuc mittere, uti fufius alibi demonftravimus (a). Et fic fi de fportulis, & redditibus ecclefiafticis participabant etiam extranei; proculdubio ifte non erant debita folis Clericis Ecclefie illi defervientibus, fed etiam aliis.

14. Itaque dum nulla lex prohibebat Episcopis admittere ad sportulas, five ad pias erogationes, suarum Ecclesiarum etiam pauperes, & Clericos alienos, jam in arbitrio erat cujuslibet Episcopi participes facere sportularum suarum Ecclesie quoscumque Clericos, etiam non presentes, dummodò benemeritos, vel quia indigentes, vel quia pijs operibus alibi de mandato ipsius Episcopi manipatos, vel quia aliter eisdem sportulis dignos. Et ita si sportulæ non porrigebantur, vel saltem poterant non porrigi omnibus Clericis: neque dabantur solis Clericis, neque illis solis, qui actualiter in illa Ecclesia ministrabant, cujus reddituum sportulæ distribuebantur; jam patet, quod sicuti tunc sportulæ saltem aliquando licite tradi poterant viris, vel alibi commemoratis, vel actualiter non ministrantibus in Ecclesia sportulas elargiente; ita etiam nunc beneficia merè simplicia, iidem sportulis succedentia, licite valent Clericis, etiam personaliter non residentibus, conferri. Adeoque argumentum non probat adversus nos, sed potius adversus Contradictores.

15. Respondetur *quinto*, quod quamvis beneficia ecclesiastica, quæ nunc sunt, succedant aliquo modo in latâ acceptione antiquis sportulis, & habeant aliquam conformitatem (quæ tamen rigorosâ non est, ut innumis, sed solum similitudinaria, & æquivoca) cum ipsi antiquis Ecclesiæ sportulis; adhuc tamen argumentum ab illis petitum ad beneficia non ambulat pari passu, sed claudicat valdè, quippè in pluribus beneficia ecclesiastica sunt à sportulis dissimilia: omnis autem parva dissimilitudo sufficit, ut argumentum deductum à simili ad simile non afficiat (b). Ideoque dicitur communiter, hoc argumentum esse fragile, infirmum, ac leve (c). Cumque diversa sit juris dispositio inter distributiones quotidianas, & beneficia; diversa quoque est proculdubio inter sportulas, & beneficia; ubi autem inter similia inæqualis est juris dispositio; argumentum ex uno deductum ad aliud nihil afficiat (d). Et ita quidquid fuerit olim de sportulis Clericalibus, an deberentur solum personaliter ministrantibus, nec ne hoc non concludit, quod idem sit nunc in beneficiis ecclesiasticis de necessitate observandum: sicut non idem fit nunc, quod olim fiebat de sportulis consularibus (e).

16. Præterquàmquod si, mutatâ Ecclesiæ disciplinâ, distributiones, & sportulæ, versæ sunt in beneficia; mutata est quoque obligatio assiduitatis personalis, quæ supponitur debita pro ipsâ sportulis consequendis: ergò si licita fuit prima mutatio sportularum in beneficia, jam à totius Ecclesiæ praxi observata, & à jure communi approbata; licita est etiam secunda mutatio, quæ assiduitatis personalis debitum tollit, jam generaliter per totam Ecclesiam observata, & à jure communi pariter approbata, ita ut quæ tunc debebant fieri personaliter, nunc possint fieri per substitutum: non est enim ratio, cur fieri posset mutatio quodam unam rem, & non quodâ aliam. Ergò stante iustitiâ utriusque ipsius mutationis, beneficia merè simplicia, similitudinem, sive cessionem sportulis habentia, exemptionem præbebant Beneficiariis merè simplicibus ab onere residentie: tametsi non eam præbent beneficia residentialia, quia in eis electa est industria personæ specialiter ad onus chorale, vel curatum, personaliter obendum: quæ industria non est electa in Beneficiariis merè simplicibus, utpotè qui cum nullum habeant onus personaliter adimplendum; nihil fuit opus in eis inquirere, ac deligere industrias personæ.

17. Ceterum quod spectato jure communi, beneficia quoque merè simplicia exigant residentiam, ut ex adverso ponitur in Objectione; ingenuè confitemur hoc passim à Doctoribus affirmari, & ità Theologos (f), atque ità Canonistas tenere (g). Sed an de rigore propositio hæc sit vera, judicet quisquis observavit, quod aliqui Doctores, dum commemorant beneficia simplicia, non

(2) *Vide* *supra*, *Tom. 1*,
cap. 2. n. 9. c. 3. n. 7. 8.
Tom. 2. c. 14. n. 5. Tom. 3
cap. 4. n. 21.

(b) Bertay, in repet.
h. si quis unior. C. de
transac. n. 263.

(c) *Microchloa*: 37.
num. 177. *U. conf.*: 78.
num. 62. *Barb.*: trail.
num. loc. 101. U. S.

(d) *Bald. congl.*: 59.
in 8m-10m.

(x) *Alm. Veitör-mias comment. ad Dipyxon Ledeb. c. 4*

(i) *Asper. bull. nigr.*
lib. 7. c. 3. qu. 1. *Filiac.*
tom. 1. 17. 41. c. 6. 15.
de *elli.*

(g) Fagnan. In cap.
super inordinata 15.
num. 5 de prebend. 1.
In 2. conquerrunt 6.
num. 12. In 13 de Cler.
non refit lib. 1. Borel.
Sum decif. 10. 1. 17. 10.
num. 14. In Gar. de be-
nef. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 8

intelligunt de beneficiis merè simplicibus, quorum hic sermo est, sed de beneficiis servitoriis, non duplicibus, qualia sunt Canonicatus, Mansionariæ, Cappellaniz choralis &c. quæ ab eis dicuntur beneficia simplicia, habito respectu ad beneficia curata, & dignitates ecclesiasticas, quæ vocantur beneficia duplicia, Itaque accipiunt beneficia simplicia, non ut merè simplicia, & prout contradistinguantur à residentialibus, sed ut simplicia tantum, prout contradistinguantur à duplicibus, adeoque in sensu valde diverso ab eo in quo nos hic effamur. Quare tamen Auctores dicant, quod beneficia simplicia de jure communi exigunt residentiam; non bene inferitur ad hanc Beneficiarios merè simplices coarctari, quia illi loquuntur, vel saltem exponi possunt, quod loquantur de beneficiis choralibus, non verò de merè simplicibus. Equivocatio ergo est in verbo *simplicia*, quod quoties potest referri ad aliam significationem, nihil concludit pro debito residentie contra beneficia merè simplicia. Adus enim referribiles ad alium titulum, non tribuant jus eisdem alleganti (a).

(a) Cord. de Luca de Regal. dist. 1. §. 1. n. 2.

18. Ad hæc notetur, nullibi in Jure, quod nobis innotescat, disponi, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam obligentur. Decernunt quidem Canones, quod Clerici obtinentes beneficia, residere teneantur, seu aliquod ministerium personale debeant exercere, sed loquuntur de beneficiis generaliter, & prout in pluribus, adeoque de beneficiis residentialibus tantum: quippe beneficia ut in pluribus sunt residentialia: & sic propositio illa regulari debet, prout exigit subjecta materia, idest quod residentiam exigant beneficia residentialia, non verò merè simplicia. Et sanè quemadmodum leges generales non corrigunt leges speciales (b); Sic & propositiones, sive conclusiones generales, quamvis generaliter veræ sint, non tamen earum veritas quoad omnia particularia verificatur. Ità generaliter dicitur, quod omne animal habens aures audit, & verum est, quia ut in pluribus ita est: Sed tamen hoc non verificatur de surdis. Dicitur etiam generaliter, quod omnis homo matrimonium contrahere valet, & verum est, quia ut in pluribus ita est, sed tamen hoc non verificatur de Presbyteris, Monachis, & Monialibus: Ità dic de aliis rebus. Eodemque modo licet jura dicant, quod beneficia exigunt residentiam, quia ut in pluribus res ita se habet, Juraque semper se adaptant ad id, quod solet frequentius evenire (c); Non tamen hinc inferitur, quod beneficia merè simplicia ab illâ generali dispositione non excludantur, propter speciales qualitates in eis concurrentes, quæ in Beneficiariis residentialibus non inveniuntur.

(b) Leg. ad eff. de legib. §. quoniam in constitutione. ubi dicitur, de off. de off. lib. 1. §. Barbo. ad Anum 113. n. 2.

(c) Cap. quia nonnulli de Cler. non resid. (d) Cap. fin. de rescriptis in 6.

19. Nequæ ex eo quod Canones dicant, beneficia exigere aliquod ministerium (d), vel quod beneficium datur propter officium (e); ritè inferitur Beneficiarios merè simplices residentie onere adstringi, quippe, uti alibi ostendimus, ministerium, si quod injunctum est talibus beneficiis, satis adimpletur, cum per substitutum impletur. Officium quoque, propter quod datur beneficium, nisi aliud exprimitur, solas horas canonicas comprehendit, quæ licet possunt ubilibet recitari à Beneficiariis merè simplicibus, quibus nullus est præscriptus locus, ubi sacræ psalmodiæ operam dent, ad differentiam Beneficiariorum choralium, quibus determinata Ecclesia assignata est, ubi sacras laudes perfolvant. Et ita neutrum ex his importat, quod Beneficiarii merè simplices residentie vinculis implicentur ex dispositione juris communis, de eis individue non loquentis. Præsertim quia cum in corpore Juris communis, apud Gratianum (f), in libris Decretalium (g), & in Sexto earundem (h), habeamus Canones dilucidè, patentè, atque inconfusè disponentes beneficia, sive Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito exemptos; certè rē sincerè perpensâ, & fundamentaliter examinatâ, videtur omnino concludendum, quod spectato jure communi beneficia simplicia non exigant residentiam (i).

(f) Cap. Sanctorum, §. Omnes 2. dist. 10. (g) Cap. Clerici 17 de Cler. non resid. (h) Cap. gratia 7. de rescriptis in 6. (i) Vid. hic sup. c. 7. §. 10.

20. Sed admittamus ex abundanti, quod beneficia mere simplicia, de jure communi antiquo exponerent residentiam, hoc nihil prorsus officit; Nam jurium id præcipitum vis destruitur responsione, quam in consimili casu dat S. Antonius dicens, quod *Capitula in contrarium allegata, vel alia similia loquuntur secundum sua tempora, sed hodie fecus* (a). Notum est etiam omnibus, vel mediocriter doctis, quod ad cujuslibet Reipublicæ tutum regimen spectat posse leges, pro locorum, temporum, & personarum opportunitate mutare (b). Hæc potestas fuit in lege veteri, de qua præter Interpretes, legatur Linneus in res alioquin Catholicorum parum propensus (c). Fuit & in Republicâ Romanorum, quorum adhuc memorantur leges *Amilia de Centuriis*; *Appuleja de Majestate*; *Atilia de Tutoribus*; *Bebia de Prætoribus*; *Cæcilia de Fullonibus*; *Calphurnia de ambitu*; & alia permulta usque ad 184. (d), quæ paulatim sancitæ sunt, & paulatim dispunctæ unâ obsolescente, & altera de novo prodeunte. Sed quodnam Regnum, quodnam Imperium, quænam Respublica fuit unquam in mundo, ubi non fuerit licitum leges pro temporum diversitate mutare? Detur intuitus antiquis Regnis, detur præsentibus, & agnosceretur, quam certa, & inconcussa semper fuerit ubilibet hæc potestas, cujus admissio sanè dici potest unum ex primis principiis laudabilis politiæ, ac boni regiminis cujuslibet Principatus.

21. Hanc autem eandem potestatem, quæ de regalibus est (e), habere quoque debet, ac habuit semper Ecclesia (f). Quæ si eam habet, atque habuit, certum est, quod potuit, ac potest etiam eandem exercere (nisi velimus dicere, quod habeat gladium, sed non possit illum eximere: quod habeat schiadium, sed non valeat illud contra solis radios explicare: quod habeat equum, sed non possit super illum equitare &c. quod non esset sapienter loqui, sed delirare). Si ergo Ecclesiæ fas fuit interdum leges mutare, proculdubio antiquioribus juribus recentiora successerunt: veteribus autem juribus noviora derogant (g). Ergo quidquid sit, an antiquiores Juris Canones deposcerent à Beneficiariis mere simplicibus residentiam; hoc nihil ad nos, qui vivere debemus non secundum id, quod antiqua illa jura præscribebant, sed secundum id, quod possunt jura, quæ nostris temporibus observantur. Tum quia non sine causâ mutati fuerunt antiqui illi canones (h): tum etiam quia nimia, & nimium deformia sequerentur inconvenientia, si cuncti antiqui Canones observari deberent, & ea fieri modò, quæ antiquis temporibus, vel poterant, vel solebant in praxim perducì, hodie autem fieri destiterunt; abjunctum in desertudinem, suntque diversis, vel contrariis legibus abrogata.

22. Sic olim Sacerdotes multoties quotidie sacra Missæ mysteria celebrabant, adeò ut Summum, Sanctumque Pontificem Leonem III. legatur in die quandoque etiam novies celebrasse (i). Olim tempore quadragesimæ vini haustus erat Christianis jejunantibus interdictus, quâ de re Theophilus Alexandrinus. *Qui legum præcepta custodiunt, ignorant vinum in jejuniis, & omnis carnis usum repudiare* (j). Olim prohibitum erat Monachis ad Sacerdotium promoveri: adeò ut S. Paphnutius, insignis multorum Monachorum rector, & parens, reputaverit cogitationem *seculis ambitus, si in mentes irreperisset Monachorum, ut vel primi cupiant esse, vel Clerici* (m). Centum, quinimò mille alia similia invenire est in antiquis Sacris Canonibus, vel in aliis regulis ecclesiasticæ disciplinæ, olim observatæ, quæ nunc ab usu penitus recesserant, & hic brevitas grati omittuntur. Ergone nunc quoque licebit novies in die celebrare? Eritne crimen in diebus jejunii vini poculum adhibere? Imputabiturne Monachis ad culpam, si Sacerdotium cum Monachatu suscipiant? Peccabuntne homines non observando mores illos antiquos, vel Canones jam obsoletos, quorum olim praxis fuerat in Ecclesiâ? Absit. Alioquin tota jam confunderetur ecclesiastica disciplina.

(a) S. Antonius. p. par. 11. 15. cap. 1. §. 2. fol. 162.

(b) Anton. Augustin. de legib. cap. 17. f. 39. Vid. supr. tom. 2. c. 2. 1. num. 1. Et infra hoc tom. 2. p. 118.

(c) Joannes Linneus in Aur. Bull. Carol. IV. cap. 19. §. 4.

(d) Anton. August. de legib.

(e) Cord de Luca de Regal. in Sum. Regal. §. 2. n. 147.

(f) Jacob Almoin. de partib. Eccles. cap. 1. in fin. tom. 1. oper. Jo. Gratian.

(g) Suer. de leg. l. 6. cap. 2. Act. p. 1. l. 5. cap. 1. in 2. l. 1. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100. l. 101. l. 102. l. 103. l. 104. l. 105. l. 106. l. 107. l. 108. l. 109. l. 110. l. 111. l. 112. l. 113. l. 114. l. 115. l. 116. l. 117. l. 118. l. 119. l. 120. l. 121. l. 122. l. 123. l. 124. l. 125. l. 126. l. 127. l. 128. l. 129. l. 130. l. 131. l. 132. l. 133. l. 134. l. 135. l. 136. l. 137. l. 138. l. 139. l. 140. l. 141. l. 142. l. 143. l. 144. l. 145. l. 146. l. 147. l. 148. l. 149. l. 150. l. 151. l. 152. l. 153. l. 154. l. 155. l. 156. l. 157. l. 158. l. 159. l. 160. l. 161. l. 162. l. 163. l. 164. l. 165. l. 166. l. 167. l. 168. l. 169. l. 170. l. 171. l. 172. l. 173. l. 174. l. 175. l. 176. l. 177. l. 178. l. 179. l. 180. l. 181. l. 182. l. 183. l. 184. l. 185. l. 186. l. 187. l. 188. l. 189. l. 190. l. 191. l. 192. l. 193. l. 194. l. 195. l. 196. l. 197. l. 198. l. 199. l. 200. l. 201. l. 202. l. 203. l. 204. l. 205. l. 206. l. 207. l. 208. l. 209. l. 210. l. 211. l. 212. l. 213. l. 214. l. 215. l. 216. l. 217. l. 218. l. 219. l. 220. l. 221. l. 222. l. 223. l. 224. l. 225. l. 226. l. 227. l. 228. l. 229. l. 230. l. 231. l. 232. l. 233. l. 234. l. 235. l. 236. l. 237. l. 238. l. 239. l. 240. l. 241. l. 242. l. 243. l. 244. l. 245. l. 246. l. 247. l. 248. l. 249. l. 250. l. 251. l. 252. l. 253. l. 254. l. 255. l. 256. l. 257. l. 258. l. 259. l. 260. l. 261. l. 262. l. 263. l. 264. l. 265. l. 266. l. 267. l. 268. l. 269. l. 270. l. 271. l. 272. l. 273. l. 274. l. 275. l. 276. l. 277. l. 278. l. 279. l. 280. l. 281. l. 282. l. 283. l. 284. l. 285. l. 286. l. 287. l. 288. l. 289. l. 290. l. 291. l. 292. l. 293. l. 294. l. 295. l. 296. l. 297. l. 298. l. 299. l. 300. l. 301. l. 302. l. 303. l. 304. l. 305. l. 306. l. 307. l. 308. l. 309. l. 310. l. 311. l. 312. l. 313. l. 314. l. 315. l. 316. l. 317. l. 318. l. 319. l. 320. l. 321. l. 322. l. 323. l. 324. l. 325. l. 326. l. 327. l. 328. l. 329. l. 330. l. 331. l. 332. l. 333. l. 334. l. 335. l. 336. l. 337. l. 338. l. 339. l. 340. l. 341. l. 342. l. 343. l. 344. l. 345. l. 346. l. 347. l. 348. l. 349. l. 350. l. 351. l. 352. l. 353. l. 354. l. 355. l. 356. l. 357. l. 358. l. 359. l. 360. l. 361. l. 362. l. 363. l. 364. l. 365. l. 366. l. 367. l. 368. l. 369. l. 370. l. 371. l. 372. l. 373. l. 374. l. 375. l. 376. l. 377. l. 378. l. 379. l. 380. l. 381. l. 382. l. 383. l. 384. l. 385. l. 386. l. 387. l. 388. l. 389. l. 390. l. 391. l. 392. l. 393. l. 394. l. 395. l. 396. l. 397. l. 398. l. 399. l. 400. l. 401. l. 402. l. 403. l. 404. l. 405. l. 406. l. 407. l. 408. l. 409. l. 410. l. 411. l. 412. l. 413. l. 414. l. 415. l. 416. l. 417. l. 418. l. 419. l. 420. l. 421. l. 422. l. 423. l. 424. l. 425. l. 426. l. 427. l. 428. l. 429. l. 430. l. 431. l. 432. l. 433. l. 434. l. 435. l. 436. l. 437. l. 438. l. 439. l. 440. l. 441. l. 442. l. 443. l. 444. l. 445. l. 446. l. 447. l. 448. l. 449. l. 450. l. 451. l. 452. l. 453. l. 454. l. 455. l. 456. l. 457. l. 458. l. 459. l. 460. l. 461. l. 462. l. 463. l. 464. l. 465. l. 466. l. 467. l. 468. l. 469. l. 470. l. 471. l. 472. l. 473. l. 474. l. 475. l. 476. l. 477. l. 478. l. 479. l. 480. l. 481. l. 482. l. 483. l. 484. l. 485. l. 486. l. 487. l. 488. l. 489. l. 490. l. 491. l. 492. l. 493. l. 494. l. 495. l. 496. l. 497. l. 498. l. 499. l. 500. l. 501. l. 502. l. 503. l. 504. l. 505. l. 506. l. 507. l. 508. l. 509. l. 510. l. 511. l. 512. l. 513. l. 514. l. 515. l. 516. l. 517. l. 518. l. 519. l. 520. l. 521. l. 522. l. 523. l. 524. l. 525. l. 526. l. 527. l. 528. l. 529. l. 530. l. 531. l. 532. l. 533. l. 534. l. 535. l. 536. l. 537. l. 538. l. 539. l. 540. l. 541. l. 542. l. 543. l. 544. l. 545. l. 546. l. 547. l. 548. l. 549. l. 550. l. 551. l. 552. l. 553. l. 554. l. 555. l. 556. l. 557. l. 558. l. 559. l. 560. l. 561. l. 562. l. 563. l. 564. l. 565. l. 566. l. 567. l. 568. l. 569. l. 570. l. 571. l. 572. l. 573. l. 574. l. 575. l. 576. l. 577. l. 578. l. 579. l. 580. l. 581. l. 582. l. 583. l. 584. l. 585. l. 586. l. 587. l. 588. l. 589. l. 590. l. 591. l. 592. l. 593. l. 594. l. 595. l. 596. l. 597. l. 598. l. 599. l. 600. l. 601. l. 602. l. 603. l. 604. l. 605. l. 606. l. 607. l. 608. l. 609. l. 610. l. 611. l. 612. l. 613. l. 614. l. 615. l. 616. l. 617. l. 618. l. 619. l. 620. l. 621. l. 622. l. 623. l. 624. l. 625. l. 626. l. 627. l. 628. l. 629. l. 630. l. 631. l. 632. l. 633. l. 634. l. 635. l. 636. l. 637. l. 638. l. 639. l. 640. l. 641. l. 642. l. 643. l. 644. l. 645. l. 646. l. 647. l. 648. l. 649. l. 650. l. 651. l. 652. l. 653. l. 654. l. 655. l. 656. l. 657. l. 658. l. 659. l. 660. l. 661. l. 662. l. 663. l. 664. l. 665. l. 666. l. 667. l. 668. l. 669. l. 670. l. 671. l. 672. l. 673. l. 674. l. 675. l. 676. l. 677. l. 678. l. 679. l. 680. l. 681. l. 682. l. 683. l. 684. l. 685. l. 686. l. 687. l. 688. l. 689. l. 690. l. 691. l. 692. l. 693. l. 694. l. 695. l. 696. l. 697. l. 698. l. 699. l. 700. l. 701. l. 702. l. 703. l. 704. l. 705. l. 706. l. 707. l. 708. l. 709. l. 710. l. 711. l. 712. l. 713. l. 714. l. 715. l. 716. l. 717. l. 718. l. 719. l. 720. l. 721. l. 722. l. 723. l. 724. l. 725. l. 726. l. 727. l. 728. l. 729. l. 730. l. 731. l. 732. l. 733. l. 734. l. 735. l. 736. l. 737. l. 738. l. 739. l. 740. l. 741. l. 742. l. 743. l. 744. l. 745. l. 746. l. 747. l. 748. l. 749. l. 750. l. 751. l. 752. l. 753. l. 754. l. 755. l. 756. l. 757. l. 758. l. 759. l. 760. l. 761. l. 762. l. 763. l. 764. l. 765. l. 766. l. 767. l. 768. l. 769. l. 770. l. 771. l. 772. l. 773. l. 774. l. 775. l. 776. l. 777. l. 778. l. 779. l. 780. l. 781. l. 782. l. 783. l. 784. l. 785. l. 786. l. 787. l. 788. l. 789. l. 790. l. 791. l. 792. l. 793. l. 794. l. 795. l. 796. l. 797. l. 798. l. 799. l. 800. l. 801. l. 802. l. 803. l. 804. l. 805. l. 806. l. 807. l. 808. l. 809. l. 810. l. 811. l. 812. l. 813. l. 814. l. 815. l. 816. l. 817. l. 818. l. 819. l. 820. l. 821. l. 822. l. 823. l. 824. l. 825. l. 826. l. 827. l. 828. l. 829. l. 830. l. 831. l. 832. l. 833. l. 834. l. 835. l. 836. l. 837. l. 838. l. 839. l. 840. l. 841. l. 842. l. 843. l. 844. l. 845. l. 846. l. 847. l. 848. l. 849. l. 850. l. 851. l. 852. l. 853. l. 854. l. 855. l. 856. l. 857. l. 858. l. 859. l. 860. l. 861. l. 862. l. 863. l. 864. l. 865. l. 866. l. 867. l. 868. l. 869. l. 870. l. 871. l. 872. l. 873. l. 874. l. 875. l. 876. l. 877. l. 878. l. 879. l. 880. l. 881. l. 882. l. 883. l. 884. l. 885. l. 886. l. 887. l. 888. l. 889. l. 890. l. 891. l. 892. l. 893. l. 894. l. 895. l. 896. l. 897. l. 898. l. 899. l. 900. l. 901. l. 902. l. 903. l. 904. l. 905. l. 906. l. 907. l. 908. l. 909. l. 910. l. 911. l. 912. l. 913. l. 914. l. 915. l. 916. l. 917. l. 918. l. 919. l. 920. l. 921. l. 922. l. 923. l. 924. l. 925. l. 926. l. 927. l. 928. l. 929. l. 930. l. 931. l. 932. l. 933. l. 934. l. 935. l. 936. l. 937. l. 938. l. 939. l. 940. l. 941. l. 942. l. 943. l. 944. l. 945. l. 946. l. 947. l. 948. l. 949. l. 950. l. 951. l. 952. l. 953. l. 954. l. 955. l. 956. l. 957. l. 958. l. 959. l. 960. l. 961. l. 962. l. 963. l. 964. l. 965. l. 966. l. 967. l. 968. l. 969. l. 970. l. 971. l. 972. l. 973. l. 974. l. 975. l. 976. l. 977. l. 978. l. 979. l. 980. l. 981. l. 982. l. 983. l. 984. l. 985. l. 986. l. 987. l. 988. l. 989. l. 990. l. 991. l. 992. l. 993. l. 994. l. 995. l. 996. l. 997. l. 998. l. 999. l. 1000. l. 1001. l. 1002. l. 1003. l. 1004. l. 1005. l. 1006. l. 1007. l. 1008. l. 1009. l. 1010. l. 1011. l. 1012. l. 1013. l. 1014. l. 1015. l. 1016. l. 1017. l. 1018. l. 1019. l. 1020. l. 1021. l. 1022. l. 1023. l. 1024. l. 1025. l. 1026. l. 1027. l. 1028. l. 1029. l. 1030. l. 1031. l. 1032. l. 1033. l. 1034. l. 1035. l. 1036. l. 1037. l. 1038. l. 1039. l. 1040. l. 1041. l. 1042. l. 1043. l. 1044. l. 1045. l. 1046. l. 1047. l. 1048. l. 1049. l. 1050. l. 1051. l. 1052. l. 1053. l. 1054. l. 1055. l. 1056. l. 1057. l. 1058. l. 1059. l. 1060. l. 1061. l. 1062. l. 1063. l. 1064. l. 1065. l. 1066. l. 1067. l. 1068. l. 1069. l. 1070. l. 1071. l. 1072. l. 1073. l. 1074. l. 1075. l. 1076. l. 1077. l. 1078. l. 1079. l. 1080. l. 1081. l. 1082. l. 1083. l. 1084. l. 1085. l. 1086. l. 1087. l. 1088. l. 1089. l. 1090. l. 1091. l. 1092. l. 1093. l. 1094. l. 1095. l. 1096. l. 1097. l. 1098. l. 1099. l. 1100. l. 1101. l. 1102. l. 1103. l. 1104. l. 1105. l. 1106. l. 1107. l. 1108. l. 1109. l. 1110. l. 1111. l. 1112. l. 1113. l. 1114. l. 1115. l. 1116. l. 1117. l. 1118. l. 1119. l. 1120. l. 1121. l. 1122. l. 1123. l. 1124. l. 1125. l. 1126. l. 1127. l. 1128. l. 1129. l. 1130. l. 1131. l. 1132. l. 1133. l. 1134. l. 1135. l. 1136. l. 1137. l. 1138. l. 1139. l. 1140. l. 1141. l. 1142. l. 1143. l. 1144. l. 1145. l. 1146. l. 1147. l. 1148. l. 1149. l. 1150. l. 1151. l. 1152. l. 1153. l. 1154. l. 1155. l. 1156. l. 1157. l. 1158. l. 1159. l. 1160. l. 1161. l. 1162. l. 1163. l. 1164. l. 1165. l. 1166. l. 1167. l. 1168. l. 1169. l. 1170. l. 1171. l. 1172. l. 1173. l. 1174. l. 1175. l. 1176. l. 1177. l. 1178. l. 1179. l. 1180. l. 1181. l. 1182. l. 1183. l. 1184. l. 1185. l. 1186. l. 1187. l. 1188. l. 1189. l. 1190. l. 1191. l. 1192. l. 1193. l. 1194. l. 1195. l. 1196. l. 1197. l. 1198. l. 1199. l. 1200. l. 1201. l. 1202. l. 1203. l. 1204. l. 1205. l. 1206. l. 1207. l. 1208. l. 1209. l. 1210. l. 1211. l. 1212. l. 1213. l. 1214. l. 1215. l. 1216. l. 1217. l. 1218. l. 1219. l. 1220. l. 1221. l. 1222. l. 1223. l. 1224. l. 1225. l. 1226. l. 1227. l. 1228. l. 1229. l. 1230. l. 1231. l. 1232. l. 1233. l. 1234. l. 1235. l. 1236. l. 1237. l. 1238. l. 1239. l. 1240. l. 1241. l. 1242. l. 1243. l. 1244. l. 1245. l. 1246. l. 1247. l. 1248. l. 1249. l. 1250. l. 1251. l. 1252. l. 1253. l. 1254. l. 1255. l. 1256. l. 1257. l. 1258. l. 1259. l. 1260. l. 1261. l. 1262. l. 1263. l. 1264. l. 1265. l. 1266. l. 1267. l. 1268. l. 1269. l. 1270. l. 1271. l. 1272. l. 1273. l. 1274. l. 1275. l. 1276. l. 1277. l. 1278. l. 1279. l. 1280. l. 1281. l. 1282. l. 1283. l. 1284. l. 1285. l. 1286. l. 1287. l. 1288. l. 1289. l. 1290. l. 1291. l. 1292. l. 1293. l. 1294. l. 1295. l. 1296. l. 1297. l. 1298. l. 1299. l. 1300. l. 1301. l. 1302. l. 1303. l. 1304. l. 1305. l. 1306. l. 1307. l. 1308. l. 1309. l. 1310. l. 1311. l. 1312. l. 1313. l. 1314. l. 1315. l. 1316. l. 1317. l. 1318. l. 1319. l. 1320. l. 1321. l. 1322. l. 1323. l. 1324. l. 1325. l. 1326. l. 1327. l. 1328. l. 1329. l. 1330. l. 1331. l. 1332. l. 1333. l. 1334. l. 1335. l. 1336. l. 1337. l. 1338. l. 1339. l. 1340. l. 1341. l. 1342. l. 1343. l. 1344. l. 1345. l. 1346. l. 1347. l. 1348. l. 1349. l. 1350. l. 1351. l. 1352. l. 1353. l. 1354. l. 1355. l. 1356. l. 1357. l. 1358. l. 1359. l. 1360. l. 1361. l. 1362. l. 1363. l. 1364. l. 1365. l. 1366. l. 1367. l. 1368. l. 1369. l. 1370. l. 1371. l. 1372. l. 1373. l. 1374. l. 1375. l. 1376. l. 1377. l. 1378. l. 1379. l. 1380. l. 1381. l. 1382. l. 1383. l. 1384. l. 1385. l. 1386. l. 1387. l. 1388. l. 1389. l. 1390. l. 1391. l. 1392. l. 1393. l. 1394. l. 1395. l. 1396. l. 1397. l. 1398. l. 1399. l. 1400. l. 1401. l. 1402. l. 1403. l. 1404. l. 1405. l. 1406. l. 1407. l. 1408. l. 1409. l. 1410. l. 1411. l. 1412. l. 1413. l. 1414. l. 1415. l. 1416. l. 1417. l. 1418. l. 1419. l. 1420. l. 1421. l. 1422. l. 1423. l. 1424. l. 1425. l. 1426. l. 1427. l. 1428. l. 1429. l. 1430. l. 1431. l. 1432. l. 1433. l. 1434. l. 1435. l. 1436. l. 1437. l. 1438. l. 1439. l. 1440. l. 1441. l. 1442. l. 1443. l. 1444. l. 1445. l. 1446. l. 1

23. Nam licet hæc, secundum priora tempora, bonum esset, ut observantiam haberent; Attamen mutato rerum statu, propter novas causas, quæ supervenerunt, bonum fuit ut non observarentur, ideoque destinum est ab eorum observantia: Et sicuti laudabile tunc erat secundum antiquas illas leges vivere; sic præconio dignum est nunc se novis legibus conformare. Profecto admittunt alterationem, sive rationabilem mutationem nedum leges positivæ, sed etiam ipsa lex naturalis, non quidem in se ipsâ, sed ex parte objecti, ob circumstantias supervenientes. Et ita quamvis ab initio cuncta bona de jure naturali essent inter homines communia, tuncque contra jus naturale fuisset aliquem usu cujuscumque rei privare; nihilominus quia temporis successus, generisque humani status postulavit, pro meliori esse, quod bona dividerentur, jure positivo eorum divisio facta est. Sic etiam licet de jure naturali esset, quod nullus rem alienam retineat invito Domino; attamen jus positivum hanc legem notabiliter immutavit, superadiciendo lege præscriptionis, quâ statuitur, ut qui rem alienam bonâ fide taxato tempore apud se retinuit, illius dominium acquirat; remque ipsam suam faciat (a). Nec jam licite potest quis contra jus præscriptionis rem suam à possessore bonæ fidei vindicare: neque promiscuè, cunctis, & cunctorum rebus pro suo libito uti, sub pretextu quod antiqua lex naturalis ita deposceret,

(a) *Astolin. de Just.*
de Jur. tom. 1. tit. 2.
disp. 4. in fi.

24. Si autem etiam Juris naturalis observantia in sensu præfatæ mutationem admittit; Si jura positiva sunt alterationi obnoxia quoad alias res; nunquid alterari non potuit disciplina, possessionem beneficiorum ecclesiasticorum concernens; & obligationes sive reales, sive personales, illi adnexas perspicimus? Quid habent amplius beneficia, quam habeant aliæ res ecclesiasticæ, ut quemadmodum hæc, sic & illa mutationem non admittant; & quidem mutationem non in essentiali, sed in modo distribuendi eadem cum hoc, vel illo onere? Igitur tametsi de jure communi antiquo, sive juxta prædictos juris communis Canones fuisset, quod olim beneficia merè simplicia residentiam postularent; adhuc nihil obfisteret hoc adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie; quippe Canones illi locum habuerunt pro eo tempore, quo in suo robore vigerunt (si tamen re verâ unquam fuerunt) non verò pro temporibus nostris, quibus jam invaluerunt, & universalem observantiam obtinuerunt alii Canones, generaliter per totum orbem vigentes, qui eadem beneficia, illorumque possessores, à residentie personalis debito liberant, immunesque prorsus, ac exemptos sine ambiguitate declarant,

C A P U T XXIX.

In quo dispungitur NONA OBJECTIO, petita ex eo quod olim esset idem ad Ordinem, & Beneficium promoveri: unde inferatur, quod Beneficarii merè simplices ad Residentiam teneantur.

S U M M A R I U M.

- 1 Nona Objectio ex eo, quod olim promotio ad Ordinem, & ad beneficia sacra unum, & idem esset, nec divideretur officium à beneficio, sive à sportulis.
- 2 Perperam hic supponitur, quod beneficia nunc sint idem ac sportulæ antiquæ: Et quod perceptio sportularum personalem exigeret residentiam.
- 3 Falsum est, quod præcisè temporibus beneficium non distingueretur ab officio. Aliqui Clerici sportulas non percipiebant, etiam si officia ecclesiastica exercerent.
- 4 Juxta Canones antiquos, ex Sanctis Patribus desumptos, jubentur Clerici de proprio vivere, & non de rebus Ecclesiæ, si habent bona patrimonialia. Numerat ergo idem beneficium, & ordo.
- 5 Necdum ergo non est verum, quod antiquis sæculis idem esset beneficium, & ordinem adipisci, & quod unum non esset ab alio separatum.
- 6 Eisdem recentiori Ecclesiæ ætate viguit admissio Clericorum ad titulum proprii patrimonii: de quo in Concilio Chalcedonensi edita fuit sanctio. Hicque est titulus Ecclesiasticus ad Ordinem.
- 7 Promoti olim ad titulum patrimonii carebant beneficio. Titulus patrimonii non est beneficium: gaudet tamen privilegiis honorum Ecclesiæ, & est titulus subsidiarius ad Ordinem consequendos.
- 8 Habebant olim, habentque modò etiam Clerici solà primà tonsurà insigniti; ordine verò carentes, beneficia in titulum. Monachi sunt veluti totidem Beneficarii.
- 9 Prima Tonsura non est Ordo, sed preparatio ad Ordinem. Simplici Tonsurato non licet lectione ex ambonè legere in Ecclesiâ. Possit tamen habere ecclesiastica beneficia.
- 10 Eadem prima Tonsura non est Ordo, sed quedam dispositio ad Ordinem: eo modo quo Novitiatu est quid medium inter statum laicalem, & regularem.
- 11 Contentandū Theologi, & Canonistæ, an prima Tonsura sit Ordo. Cum ei non conveniat Ordinis definitio, nec constet materia, & forma &c.
- 12 Agis fuit Barboza de hac questione; afferens varias rationes, cur Canonistæ censent primam Tonsuram esse Ordinem.
- 13 Cum Clerici primam Tonsuram possint consequi beneficia, quorum laici sunt incapaces; inferitur primam Tonsuram esse Ordinem.
- 14 Ast Theologi oppositâ sententiâ excludunt ab Ordinum numero primam Tonsuram: quid de eâ ex Concilio Tridentino?
- 15 Barboza responsiones addit, diluentes Objecta Canonistarum, afferentium primam Tonsuram esse Ordinem.
- 16 Si ergo prima Tonsura propriè non est Ordo, & Tonsurati sunt capaces beneficiorum; jam non est idem Ordo, & beneficia adipisci.

17 Etiam

- 17 *Etiam si olim non disjungerentur Ordo, & Beneficium; jam nova disciplina aliud exigit. In una quoque Republica leges sunt mutabiles.*
 18 *Etiam leges ecclesiasticæ mutabilitati subsum. Nos vivere debemus non juxta leges antiquatas, sed juxta eas, quæ nunc vigent.*

1. **Q**UIBUNT Nono loco Contradictores, hoc modo. Antiqua Ecclesiæ temporibus, promotio ad Ordines, & ad ministeria sacra, una, eademque fuit ac ad beneficia ecclesiastica: & ita beneficium non dividebatur ab officio, & ab ordine, sive ab illius ministerio, nec hoc ab illo: adeoque ad Ordines promoveri, & beneficio ecclesiastico insigniri; seu ad sportulas ab Ecclesiâ percipiendas admitti, unum erat, & idem. Sed sportularum exactio debita Clericis in ordinibus constitutis personalem residentiam requirebat in locis, ubi Ordines exerceri debebant, & stipendia ordinum percipi, nempe sportulæ præfatæ; ergo etiam beneficiorum possessio, quæ in loco sportularum succedunt, ipsam residentiam requirit. Non beneficiorum solummodò curatorum, & choralium, seu illorum, quæ residentialia dicuntur, igitur etiam beneficiorum merè simplicium. Ergo Beneficiarii quoque merè simplices ad residentiam personalis debitum obligantur.

2. Respondetur *primò* potissimam vim hujus argumenti restringi ad hoc, quod beneficia nunc sint idem ac sportulæ antiquæ: quodque perceptio sportularum, remotioribus illis Ecclesiæ seculis, personalem exigeret residentiam. Erroneum autem est utrumque; vel saltém tales, atque adeò graves patitur difficultates, ut neutrum valeat pro incontrovertibili admitti: Sicque Objectio ininitur duobus suppositis, quæ non subsistunt. Beneficia ecclesiastica nostri temporis sunt res valde diversæ ab eo, quod essent sportulæ antiquæ: Et sportulæ antiquæ admittebant etiam extraneos, longè morantes, & in loco, in quo dispensabantur non residentes. In præcedenti octavâ Objectione de illis fusius est tractatum, & utroque ad trutinam vocato, demonstravimus eam non verificari, nec quod beneficia ecclesiastica nunc sint idem, ac erant olim sportulæ, quàm Ecclesiâ dispensabat: Nec quod participes ipsarum sportularum necessario residentiam personalis onere adstringerentur. Intueatur ergo benignus lector responsiones dictæ Objectioni octavæ per nos allatas (a): Ad illas enim eum remittimus; ne hic easdem iterum repetamus.

3. Respondetur *secundò* falsum esse, quod priscis illis temporibus beneficium non distingueretur ab ordine, & officio, unaque esset ad utrumque promotio: nam, ut alibi adnotavimus, non omnes Clerici, tamen Clericalibus ordinibus insigniti, sportulas, sive fructus ecclesiasticos percipiebant, sed de redditibus proprii patrimonii vivebant, Ecclesiæ nihilominus serventissimè deservientes, de quibus Thomassinus; *qui olim inter Clericos ad culmen perfectionis ferventibus vivebantur, Ecclesiæ gratis ministrabant* (b). Erant & alii, nedum ad ordines promoti, sed & ad regendas Ecclesias, atque ad alia officia ecclesiastica exercenda deputati, qui propriis sumptibus vivebant, memoratque illos idem Auctor dicens, *jam inde à primis incunabulis Ecclesiæ seculi, idem multi Clerici sanctissimi, & parochiis præerant, & Decanatus, atque Archidiaconatus administrabant, aliaque ecclesiastica beneficia, qui suo se tamen sumptu, & patrimonii censu alebant* (c). Et ne putetur eos id fecisse ex solo instinctu pietatis, & spiritu majoris perfectionis; attendant Contradictores, qui antiquorum Canonum observantiam inculcant, & audiant, quid Sacri Canones definierint.

4. In cap. Clericos, sumpto ex D. Hieronymo (d), dicitur: *Clericos illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & proquinquorum nulla suffragantur bona; qui autem bonis parentum, & opibus suis sustentari possunt, si quod*

(a) *Vide cap. præced. p. 279. d. 1.*

(b) *Thomassin. p. 2. l. 1. c. 2. n. 3.*

(c) *Thomassin. loc. cit. p. 2. l. 1. c. 34. n. 14.*

(d) *S. Hieron. epist. ad Donat. am.*

si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abnitionem saluum, iudicium sibi manducant, & bibunt (a). Et alibi ex S. Prospero Aquitanico. Pastor Ecclesiæ, quibus sua sufficiunt, non debet aliquid erogare; quando nihil aliud sibi habentibus dare, quàm perdere. Næc illi, qui sua possident, dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, unde pauper victurus erat, accipiunt (b). Sequitur idem S. Prosper: De Clericis quidem dicit Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedunt. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ita possessores non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt &c. Qui Ecclesiæ seruiunt, & labori suo velut debita reddi oportere credentes ea, quibus opus non habent, aut accipiunt, aut exigunt, nimis carnaliter sapiunt, si putant, quod Ecclesiæ fideliter seruietes, stipendia terrena, & non potius præmia æterna percipiant. Sæcularis quippe milita, quid ecclesiæ non habet, terreno strenuè militantiùm præstat. Unde facti indignum est, si fidelis, & operosa deuotio Clericorum propter stipendium temporale præmia sempiterna contemnat. Quod si quilibet minister Ecclesiæ non habet unde viuat, non ei præmium hie, sed necessaria præstat Ecclesiæ, ut in futuro præmium laboris sui recipiat &c. Illi quoque, qui vel idonei nihil quidem sibi dari velut debitum possunt, sed tamen Ecclesiæ sumptibus viuunt, non est meum dicere, quali peccato cibos pauperum præsumendo suscipiant, qui Ecclesiæ, quàm iurare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insuper gravant (c).

(a) Cap. Clerici 6. cap. 1. q. 2.

(b) Capit. Pastor 7. cap. 1. q. 2.

(c) S. Prosper de vita contempl. 1. 2. c. 10.

5. Tàm juxta Canonum ergò, quàm juxta Patrum sensus, & disciplinam, remotiorum temporum, ut suprâ relatum, nedùm non est verum, quod currentibus illis præcis sæculis, unum, & idem esset beneficium ecclesiasticum, & officium, ac ordinem Clericalem adipisci; nec unum esset ab altero separatum; sed imò potius constat primum fuisse à secundo valde distinctum, & talièr distinctum, ut unus habere aliquando Clericalem ordinem, atque officium, regeretque Parochias, exerceret Archidiaconatus, Decanatus, & alia ecclesiastica ministeria, nec tamen beneficium, seu proventus ecclesiasticos obtineret: Quinimò & nec eos posset integrâ conscientia obtinere, quoties redditus tales ex patrimonio proprio possideret, quibus valeret congruè sustentari. Sic se habebat prætorum illorum temporum disciplina, quæ tamen ætate nostrâ locum non habet, cum Clericus bona possidens patrimonialia, possit optimè beneficia quoque sacra nanctisci, & licite retinere (d). Quis enim militat suis stipendiis unquam, inquit Apostolus. Debet in spæ qui arat, arare: & qui triturat, in spæ fructus percipiendi (e). Quibus ita se habentibus, attentâque præfatâ prætorum temporum disciplinâ, corrui argumentum ex suppositâ inseparabilitate ordinis, & beneficii deductum, & nihil prorsus probatur ad captivandos Beneficiarios merè simplices onere residentia.

(d) S. Thom. quad. 9. art. 15. in argum. sed contra.

(e) 1. Corin. 9. c. 7.

6. Confirmatur hoc idem ex eo, quod nedùm recenti, sed etiam remotiori Ecclesiæ ætate viguit sanctio, ut quilibet ordinis suscepturus habeat titulum, ad quem possit licite promoveri. Et licet non desint exempla Clericorum quoque absque titulo ad ordines promotorum, de quibus in Concilio Meldensi (f), in Londinensi (g), & in aliis; tamèn Ecclesiæ constanter titulum ipsum voluit omnino à Clerico possideri. Titulus autem iste nedùm beneficia ecclesiastica, complectitur, sed etiam censum proprii patrimonii, qui saltèm usque à temporibus Concilii generalis Chalcedonensis, fuit pro legitimo admissus: Decernit enim Concilium ipsum: Neminem absolute ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesiâ Civitatis, sive possessionis, aut in Martyria, aut in Monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicitate notabulum (h). Ubi Glossa in ly, sive possessionis, explicat, id est si ordinatur ad titulum patrimonii sui (i). Hicque jam ex tunc est titulus ecclesiasticus, per omnes Orbis Ecclesias universalitèr frequen-

(f) Concil. Melitens. an. 451. c. 12. ap. Symon. Conc. Gall. 10. p. 161.

(g) Concil. Londin. 1. an. 1175. ap. Corneil. fol. 78.

(h) Concil. Chalced. cap. 6.

(i) Gloss. in c. nominum 2. dist. 70.

(a) *Cyprian. 13. de probanda.*

(b) *Id. Thom. 1. 1. c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(c) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(d) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(e) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(f) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(g) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(h) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(i) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(j) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(k) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(l) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(m) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(n) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(o) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(p) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(q) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(r) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(s) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(t) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(u) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(v) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(w) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(x) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(y) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(z) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(aa) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ab) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ac) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ad) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ae) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(af) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ag) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ah) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ai) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(aj) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(ak) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

(al) *Idem in c. 1. de rescriptis. 1. 1. c. 1. de rescriptis.*

tum, tamquam canonicus, & legalis (a): saltē à tempore Concilii III. Lateranensis, sub Alexandro Papā III. (b): vel melius, ab usque tempore præfati Canonis Chalcedonensis.

7. Illi ergo, qui antiquis temporibus ad titulum patrimonii proprii ordinantur, ordines profectō ecclesiasticos recipiebant, sed beneficio carebant: Quippe proprium patrimonium, tametsi Clerico in titulum assignatum, non est beneficium (c); gaudet tamen privilegiis bonorum Ecclesiæ (d). Carebant, inquam, beneficio ecclesiastico, quia si Clerici, ut suprà promoti, habuissent beneficium, non potuissent ad titulum proprii patrimonii ordinari; quandoquidem patrimonium subrogatur in locum beneficii (e), diciturque titulus dispensativus, & subsidiarius (f). Adeoque Clericus insignitus aliquo beneficio, ad illius titulum ordinari debet, non ad titulum patrimonii. Itaque si etiam præfatis illis saculis Clerici ordines suscipiebant ad titulum proprii patrimonii, patet, quod olim non erat idem, ad ordines, & beneficium ecclesiasticum promoveri, cum primum sine secundo frequentissime conferrentur. Sed de hæc re adhuc inferius.

8. E contrariō quoque, tam olim, quam nunc etiam habebant, habentque multi ecclesiastica beneficia, tum in titulum, tum ad modum antiquarum sportularum, sive ad earum similitudinem, quantūlibet nullum ordinem Clericalem obtineant. Et ita beneficia in titulum accipiebant, & accipiunt viri, solā tonsurā Clericali insigniti, quæ non est ordo, ut paulò infrā ostendemus. Beneficia verò, uti formam, vel similitudinem tenentia antiquarum sportularum accipiebant, & accipiunt Monachi, tam professi, quam novitii, & etiam conversi, qui ordinibus ad tempus, & respectivē semper carent, vivebantque nihilominus, & vivunt de redditibus Ecclesiæ, non secus ac illi, qui antiquas sportulas percipiebant; ideoque dici solet, quod Monachi sunt totidem Beneficiarii (g). Ergo si ex una parte Ordines obtinebant Clerici beneficio carentes; & ex alia si obtinebant beneficia, prout suprà etiam viri ad Clericales ordines non promove; evidens est, quod olim non erat idem ordinibus, & beneficiis ecclesiasticis insigniri; & sic argumentum hinc petitum, nihil probat ad illaqueandos Beneficiarios merē simplices debito residentie personalis.

9. Respondetur tertiō, negando suppositum, nempe quod ad beneficium in ecclesiasticum consequendum, necessarius sit aliquis Ordo: nam hic nunquā fuit, nec est ad id necessarius, sed sufficit prima Tonsura, uti disertē statuit Concilium Tridentinum (h), unisonēque fatentur Doctores, tum Theologi (i), tum Canonistæ (l). Prima Tonsura autem non est ordo, sed præparatio ad ordines, prout eam vocat Catechismus Romanus (m). Et ideō Concilium Nicaenum II. generale VII. vetuit ne Clerici primæ tonsuræ, carentes impositione manuum Episcopi, lectiones in suggestu legerent in Ecclesiā, tamquam ordine in destituti (n). Si autem prima tonsura non est ordo (o), & tamen vir quilibet in eā constitutus est capax ecclesiastici beneficii; sine ambiguitate idem non est, neque fuit beneficium, & ordo, cum beneficium ecclesiasticum sine sacramentali ordine licite valeat obtineri: sique corrui tota ratio in hoc supposito fundata, quod à parte reinon subsistit.

10. Prima inquam tonsura in communiori, ex probabiliori Doctorum sententiā non est Ordo, uti vultur Hallier, scribens, eam non ordinem strictē sumptum, non sacramentum dicendam esse, sed sacramentalem ritum, & dispositionem ad omnes ordines, ac deputatorem, designationemque certæ persone ad Divinæ Officiā: Specialis enim in ordinatione quavis potestas tribuitur, qualis nulla in tonsuræ susceptione confertur, quæ nempe solum est designatio Clericorum ad probationem doctrinæ morum, & industriæ suæ faciendæ, ut si apti iudicati fuerint, functionum eis ecclesiasticarum potestas tradatur, & ad ordines promoveantur. Et apti quidem tonsura, tanquam media dispositio inter statum laicum, & ecclesiasticos gradus interponitur, eo modo, quo Novitiatum inter secularem statum, &

reg-

regularum professionem media quadam dispositio intericitur: adeo ut quemadmodum in novitiatu constituti, seculares curas, vivendi formam, vestitumque obiciant, regularibus privilegiis ornantur, & regularibus, quantum ad ea, quae favorem continent, adscensur, necdum tamen regularibus officiis mancipantur; ita Clerici, qui sola tonsura insigniti sunt, Clericalem vitam, vestitumque suscipiunt, clericalibusque privilegiis ornantur, quamvis functionibus clericalibus nondum addantur. Quo fit ut tonsura, nec ordo stricti sumptus dici queat, quid quidem ordo hoc sensu specialem habet functionem ad Sacrae Eucharistiae ministerium: ne gradus, quid ad nullum per tonsuram Clerici officium assurgunt, sed fit veluti folium, & pavimentum, cui omnis edificatio Cleri spiritualis innisitur. Quare necessum est, ut ordinis nomen in ampliori significatione Innocentius III. usurpaverit (a), dum tonsuram, sive Clericalem ordinem, sive Clericatus ordinem dixit in ea nempe significatione, in qua ordinatus ille dicitur quicumque in Clericorum classem, numerumque transcribitur (b).

11. Scimus notabilem esse contentionem inter Theologos, & Canonistas in definiendo, an re vera prima tonsura Clericalis sit Ordo, negantibus primis, affirmantibus verò secundis, eam ordinem esse. Sed ut iniquius ex Hallier mox relato commoniter, & probabilior censetur illa Theologorum, cui favet D. Thomas eo usque in hoc progrediens, ut affirmet, primam tonsuram non imprimere characterem (c). Et sane cum prima tonsura non consistat materia, & forma, prout alii ordines, sive ordinum Sacramenta (d); Cumque illi non conveniat ordinis definitio, nimirum quod sit signaculum sacrum, per quod spiritualis potestas tribuitur ordinato; Cum tandem nulla peculiaris potestas, neque aliud speciale officium, ad sacre Eucharistiae ministerium tendens, Tonsurato ab Ecclesia conferatur (e); omnino videtur, quod non sit inter ordines computanda. Gratum erit, uti remur, lectori (ut melius responsionis nostrae ad Objectionem vim percipiat) audire utriusque partis rationes, quas inter alios (f) egregie persequitur Barbosa, in suo Juris Ecclesiastici universi libro primo, sic dicens; *Questio est inter Nostros, & Theologos, admodum controversa: an prima tonsura sit Ordo? Nostri enim Canonistae existimant primam tonsuram esse ordinem, multis ad id adducti fundamentis (g).*

12. Primo ex tenui in cop. Clerici 21. dist. Et in cap. perlectis 25. dist. ubi inter ceteros Ordines Psalmista numeratur: & in c. cum coniugas, de etate, & qualitat. libi: Per primam tonsuram juxta formam Ecclesiae datam a talibus clericalis ordo confertur. Secundo, quia sub vocabulo ordo, seu ordinis, Et ordinare, generaliter, & absolute prolato venit prima tonsura, ita ex Doctoribus citatis per Nicol. Gare. de benef. p. 7. cap. 1. num. 5. ita etiam ex pluribus Concilii Tridentini locis, prout in cap. 8. vers. Unusquisque a seipso proprio Episcopo ordinetur, sess. 23. de reform. sicut resolvit Nicol. Gare. de benef. p. 1. cap. 5. num. 142. Et par. 7. cap. 1. num. 8. idem ne cuiquam alienius Praeatus videatur primam tonsuram conferre, movuit Gloss. Verb. Clericam, in d. cop. cum nullus, ubi Joann. Andr. Gemin. Et Franc. Glossa Verb. Clericum, & Verb. Homini in cap. ult. cod. tit. de temporib. ordin. lib. 7. Rebus conf. incip. Ordinosus, num. 2. vers. Et sic male, Nav. cons. 30. num. 1. sub tit. de temp. ord. in antiq. Ego ipse d. p. 1. alleg. 5. ex num. 8. Item & in cap. 9. ejusdem sess. 23. dum prohibetur Episcopo familiarem suum ordinare, nisi &c. ad primam tonsuram extenditur, ita ut illa Episcopus familiarem suum ordinare non possit, nisi &c. secundum Navar. conf. 24. aliud 11. de tempor. ordin. Zerol. in prae. Episc. p. 2. Verb. Ord. vers. quino dubitatur, post med. Cens. pract. & Canonicae quest. 1. 1. qu. 39. num. 30. vers. quod decretum, Ego ipse dist. par. 2. alleg. 5. num. 11.

13. Tertiò confirmatur sic arguendo. Laici sunt incapaces beneficiorum, quid non habens ordinem, cap. ex literis, de translat. cap. 2. de instit. Sed sic est, quod prima tonsura iniuncti possunt habere beneficia ecclesiastica, ut colligitur ex Combrasset. de liberi. Eccl. Tom. IV.

(a) Cap. cum continet de etate & qualitat.

(b) Franc. Hallier. de Sac. Ordin. part. 1. cap. 1. num. 1. & 2. fol. 178.

(c) S. Thom. 3. p. de Sacram. quest. 1. art. 2. ad 2.

(d) Marcin de Sac. Ordin. fol. 6.

(e) S. Thom. loc. cit. ad primam.

(f) Sanchez epus fovea mor. l. 7. c. 1. dub. 6. Marcin. de Sac. Ordin. fol. 6.

(g) Barbosa Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 38. num. 15.

cil. Trid. eadem sess. 23. de reformat. cap. 6. in princ. ergo illos non esse laicos, sed ordinem habere dicendum est, eo maxime, quid in cap. si quis suadente 17. qu. 4. sub nomine Clerici comprehenduntur etiam primam tonsuram initiati, ut resolutum Doctores quos citavi in collect. ad illum text. num. 7. & eos generaliter venire sub Clericorum appellatione, dixi in tract. de appellatione verborum utriusque juris signific. appel. 6. 1. num. 1. Quare ex istis, & aliis primam tonsuram esse ordinem ecclesiasticum, tenent Gloss. magna Verb. Episcopus, in proem. Sexti, Hostien. in d. cap. cum contingat, de etate, & qualis. Greg. Lap. in proem. tit. 5. p. 1. Sylvest. in sum. Verb. Ordo 1. num. 1. Ros. decif. 73. num. 5. & 6. p. 1. divers. Albert. Prot. de vero, & perfecto Clerico, l. 1. cap. 2. Lambertiin. de Jurispatron. 1. p. 2. l. que sit. 7. art. 2. & c. Vivian. in praxi Jurispatron. l. 6. cap. 1. num. 3. aliis num. 9. in ult. impress. Joan. Eckius in homil. de Ordinibus. Has rationes allegat Barbosa, ut suadeat, etiam primam Tonsuram Clericalem esse Ordinem: deinde subiungit.

14. Verum ipsi Theologi communiter resolvunt primam tonsuram non esse Ordinem Ecclesiasticum, sed designationem quandam ad ordines, neque in ea ullam ad Sacrificium Missæ, seu Ministerium Altaris conferri potestatem: ex horum numero videntur esse Eckius in 4. dist. 24. §. 4. Durand. ibid. qu. 6. & Paul. qu. 7. Petr. Sot. de Institut. Sacerd. lect. 1. & 4. de Sacr. Ord. Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 236. cap. 1. à princ. Azor. in instit. moral. p. 2. l. 3. cap. 27. qu. 3. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. qu. 48. num. 11. Bonac. de Sacram. disp. 8. qu. unic. punct. 1. num. 6. Paul. Loymann. in Theol. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 3. num. 3. & ex nostris Canonistis Cov. l. 1. var. cap. 10. nu. 15. & novissime Sebast. Cas. in relect. de Ecclesiæ hierarchia qu. 3. proem. §. 1. num. 7. Videntur facere pro illis verba Concilii Trid. eadem sess. 23. de reformat. cap. 6. ibi, nullus primam tonsuram initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus: & cap. 10. ibi: Tonsuram, vel minores ordines conferre, quatenus distinguunt primam tonsuram à minoribus ordinibus, quasi illa non esset ordo, quod quidem insinuat idem Concil. sess. 23. cap. 2. ibi: Ut in Ecclesiæ ordinationis dispositione plures, & diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut qui jam Clericali Tonsuram insigniti essent, per minores ordines ascenderent: quæ ultima verba satis demonstrant, tonsuram distinctam esse à reliquis majoribus ordinibus, per illam tamen quem Clericum fieri, & ad illos suscipiendos dispositum, ut Eckius, Azor. Comitol. & Vasq. citatis locis intelligunt.

15. Pergit subsequenter Barbosa ad exhibenda motiva, quibus diruatur opinio affirmantium primam Tonsuram esse Ordinem, dicens. Nec esset difficile, si hæc Theologorum opinio placuerit, Canonistarum respondere fundamētis, & in primis ad sextum in d. c. Clericos; & in d. c. perlektis, dum Psalmistam inter ceteros ordines numerant, responderetur illos non ita propriè videri vocabulum Ordinis usurpare, sed latius, proptè importas tantam quandam designationem, seu gradum ad ceteros Ordines. Ad textum verò in d. cap. cum contingat, ultra intellectum Soti in 4. dist. 24. qu. 2. art. 1. in fine, responderetur non asserere per primam Tonsuram conferri ordinem ecclesiasticum, in quo aliqua in ordine ad Eucharistiam conferatur spiritualis potestas, sed tantum conferri ordinem Clericalem, hoc est gradum in Cleros, & de hoc tantum fuit Pontifex interrogatus, ibi: Requisisti, an Clericatus Ordo in Tonsurâ huiusmodi conferatur? Quod quidem diversum est, solumque importat, per primam Tonsuram fieri quem simpliciter Clericum, juxta textum in cap. duo sunt, ibi, & hoc designat, 12. q. 2., & capacem jurisdictionis ecclesiasticæ, & beneficiorum, ac tantam dispositionem ad Ordines ecclesiasticos suscipiendos, ut manifestè videtur insinuare Concil. Trid. d. cap. 13. in illis verbis supra relatis, vel etiam secundum Alcin. in lib. de Divinis Officiis, cap. 35. in 3. tomo Bibliothecæ Sacre, Vasquez in 3. p. 10. 3. disp. 236. poterit responderi, Ordinem ibi usurpari pro gradu eminenti, non quidem in Ecclesiâ, hoc est in templo inter ministros illius, sed

sed in Ecclesia hoc est, in tota congregatione fidelium: nam omnes primam Tonsuram insigniunt, dicuntur esse in gradu eminensi super ceteros fideles laicos.

16. Concludit Barboia cum distinctione procedendum esse, & attendendam vim dictionis Ordo dicens. Ego tamen nec uni, nec alteri opinioni adhibendum puto, sed secundum doctrinam S. Thomae ad 3. p. q. 57. ar. 2. & in 4. dist. 24. ar. 2. sedere distinctionis rem totam componendam esse existimo, ut prima Canonistarum sententia, dum Tonsuram Ordinem censet, procedat improprie, & rationem quarundam aliorum: at verò Theologorum contraria intelligas de ordine proprie sumpto, & pertinente ad consecrationem Hostiae, quod iam diximus de officio. & postea Episcopi p. 2. alleg. 2. n. 19. (a). Aliæ superiunt hinc indirationes ad utriusque partis intentum respectivè facientes, quas videre est apud Doctores (b), nobis sufficiat eas, quas usque nunc retulimus, allegasse: nam ex eis abunde constat, quod prima Tonsura proprie, & absolute loquendo, non est Ordo ecclesiasticus: Cumque simplex Tonsuratus, prout ostendimus, optimè sit capax ecclesiastici beneficii (c), sequitur quod idem non est, nec unquam fuit, beneficium, & ordine insigniri: Adeoque corrui assumptum, cui Obiectio hæc nona innititur; nimirum idem Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalis debitum obligari, quia olim idem esset beneficium ecclesiastico, & ordine decorari, nec unum esset, sive daretur, ab altero separatum.

17. Respondetur quartò, quod admissio, sive dato transeat Antecedent; negatur Consequentia. Nam quamvis etiam remotioribus Ecclesiæ temporibus idem fuisset Ordines, & beneficia nanciſci; id modo nihil afficit, eo quod novioribus legibus, antiquior illa disciplina noscitur abrogata. Laudamus veteres, sed nostris vivimus annis. Jam supra diximus Capitulo præcedenti, & nunc idipsum novis rationibus comprobamus, quod in unaquaque Republicâ est potestas mutandileges, prout eas mutari deposcunt varietas eventuum humanorum, & diversitas personarum, temporum, ac locorum: qua de re Antonius Augustinus: *Quis Civile sæpe mutari solet, vel tacito consensu populi, vel aliâ postea lege lata: Id si omnibus, aut pluribus semper utile est, mutari quidem non debet. Mutatur autem quod utile esse desit, quodque inutile videatur. Apud Livium is, qui abrogationem legis Oppie suadebat, quando, & quæ leges abrogari possent, his verbis ostendit (d). Ego enim quemadmodum ex his legibus, quæ non in tempus aliquod, sed perpetuæ utilitatis causa in æternum late sunt, nullam abrogari debere fateor, nisi quam aut usus coarguit, aut status aliquis reipublicæ inutilem fecit. Sic quas tempora aliqua desiderant leges, mortales, ut ita dicam, & temporibus ipsi mutabiles esse video. Quæ in pace late sunt, plerumque bellum abrogat: quæ in bello, pax: ut in navis administratione, alia in secundâ, alia in adversâ tempestate usui sunt (e).*

18. En quomodo in quolibet Republicâ Civili reperitur potestas leges abrogandi, ac mutandi. Eandem esse quoque in Republicâ ecclesiasticâ, crebro innuunt sacri Canones (f), & S. Leo Pontifex scripsit; *Sicut quedam sunt, quæ nullâ possumus ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro consideratione ætatis, aut pro necessitate rerum oportet temperari (g).* Alia de hac re vide superius (h). Si ergo inest Ecclesiæ potestas mutandi leges, & eas de facto circa dispensationem beneficiorum, non de recenti, sed jam à multis sæculis immutavit; quidquid sit, an primis temporibus beneficia ecclesiastica viderentur ab ordinibus Clericalibus, vel non; hoc parum refert: quippe nos vivere, & operari debemus, non juxta leges obsoletas, & jam antiquitate detritas, sed juxta leges, & mores nostrâ ætate vigentes. Cùmque non minis sancta, & laudabilis sit disciplina novior Ecclesiæ, quam vetustior; eadem namque est Ecclesia nunc subsistens, ac illa quæ tunc erat; eadem illius auctoritas in condendis, temperandis, & mutandis Canonibus; eadem

demum

(a) Barboſ. loc. cit. num. 45. 46. 47.

(b) Sanchez Opus. mor. lib. 7. c. 1. dub. 6. Philibertus Marchini de sacr. ordin. fol. 7.

(c) Moyses Sum. per. 1. 2. ad cap. 7. n. 50. Follin. tom. 2. p. 41. cap. 5. n. 21.

(d) Anton. Augustin. de legibus c. 17. circ. finem.

(e) Titus Livius lib. 24.

(f) Cap. sunt quidam 15 q. 1. Cap. Ut constitueretur dist. 60. § suis dist. 61. c. presens 10 q. 1. cap. catholici dist. 11. cap. privilegia cap. amputata 15. quilibet ab exco. dist. 15. cap. necessaria 7. q. 7.

(g) S. Leo episcopus ad Rusticum.

(h) Vid. super. tom. 1. cap. 11. d. n. 2. ad 30. tom. 3. cap. 10. d. n. 10. ad 15. Episcopus hoc tom. cap. 2. n. 10.

demum super illam divinitatis protectio, atque regimen; non minùs venerari debemus leges, quibuscum nunc Ecclesia regulatur, quàm illas, quibus antiquiori tempore regebatur: Adeoque quia juxta regulas nunc in Ecclesiâ vigentes, beneficium ab ordine divulsum est, fit, ut beneficium quoque sit ab onere residentie divinum: nisi sit ex illis beneficiis, quæ aliundè residentie onus exposcant, Et sic utcumque fuerit res antiquitus, unum est, quod nunc Beneficarii merè simplices sunt à residentie debito exempti.

C A P U T XXX.

In quo proponitur DECIMA OBJECTIO, petita ex relatione, quam habent Beneficia Ecclesiastica, ad Titulum, cujus ratione Clerici ad Ordines promoventur: Undè inferatur, quod Beneficarii merè simplices ad Residentie debitum obligentur.

S U M M A R I U M.

- 1 Decima Objectio. *Debent Clerici ad aliquem Titulum ordinari. Titulus autem iste vel est beneficium, vel ejus loco succedit.*
- 2 *Canonem interdicentem ordinationem Clerici sine titulo, quæ olim fieri poterat ad plures titulos. Quid nunc ex Concilio Tridentino.*
- 3 *Non adeò necessarius est titulus in ordinandis, ut sine illo facta ordinatio sit invalida. Interdum enim licita est, & quando?*
- 4 *Sine titulo facta ordinatio, declaratur irrita, non quantum ad possessionem ordinis, sed quantum ad ejus executionem.*
- 5 *Juxta Huet ubi in Canonibus dicitur illicita ordinatio, intelligitur non de consecratione, sed de ordinis executione.*
- 6 *Clemens P. P. VIII. ad terminos juris reduxit sanctionem Sixti V. innodantis suspensione ordinantes, & Ordinatus sine titulo.*
- 7 *Eisdem si per hypotesin titulus esset necessarius semper; adhuc hoc non verificaretur nisi de solis ordinibus sacris.*
- 8 *Stephanus Tornacensis orat Papam, ut iussionem temperet providendi necessaria Clericis etiam in minoribus constitutis.*
- 9 *Concilium Lateranense III. decernit de Presbyteris, & Diaconibus. Lex nova debet esse possibilis, ac normam dare futuris, non præteritis.*
- 10 *Hoc non obstante, perseveras mos ordinandi Clericos in sacris absque titulo: qui extensus posset fuit ad Subdiaconatum.*
- 11 *Etiâ si titulus ordinationis diceret connexionem cum beneficio; residentie debitum locum habere non poterit in Clericis minorum Ordinum.*
- 12 *Titulus ordinationis non est beneficium: beneficia à Clericis minorum ordinum possessa, non obligant ad residentiam.*
- 13 *Olim poterat quis ordinari ad multos titulos: sed hodiè triplex tantum est titulus ordinationis, & qualis.*
- 14 *Ecclesiæ Civitatis sunt beneficia in Ecclesiis urbanis crecta. Martyria significans Ecclesias alicui Sancto Martyri dicatas.*

- 15 *Titulus possessionis est idem ac titulus patrimonii: Ordinati representant Angelos vel assistentes, vel ministrantes in Ecclesiâ triumphanti.*
- 16 *Titulus Monasterii est titulus paupertatis. Possessiones Monasterii sunt patrimonium Monachorum, qui sunt veluti totidem beneficiati.*
- 17 *Ecclesiâ nedum approbavit Ordines Regulares, bona possidentes; sed etiam alios, qui nihil possident.*
- 18 *Si beneficia simplicia ad residentiam arctarent, quid Clericis pro titulo ad ordines deserviant; etiam promoti ad titulum patrimonii, & paupertatis, ad eam tenerentur.*
- 19 *Ordinatus non tenetur servire illi præcise Ecclesiæ, ubi erectum est beneficium, ad cuius titulum promotus est.*
- 20 *Permissum est Clerico ad beneficii titulum ordinato, beneficium ipsum resignare, dummodò aliandè habeat ex quo vivat.*
- 21 *Qui ordinatus est ad titulum beneficii erecti in unâ Ecclesiâ, potest affigi servitio alterius Ecclesiæ.*
- 22 *Titulus ad hoc solum requiritur ad ordines, ut Clericus habeat undè vivat, neque cogatur cum dedecore mendicare.*
- 23 *Ad titulum propriæ industriæ, vel literaturæ nemo potest promoveri. Si Hincmarus Laudunensi ordinaverat Clericos absque titulo; meruit increpari.*
- 24 *Alexander Leodiensis licet malefeceris promovendo Clericos absque titulo; non propter hoc tamen fuit depositus, sed ob simoniam.*
- 25 *An titulus exigatur nedum ut consulatur sustentationi Clerici, verum etiam ut ibi habeat locum, in quo resideat, ac functiones ecclesiasticas exerceat.*
- 26 *Titulus debet concurrere ad suspensionem sacrorum ordinum solum, ut Clericus non cogatur mendicare: hæcque est vera causa huius rei.*

BENEFICIUM Decimo loco Contradictores, hoc modo. Non potest quisquam ad Ordines ecclesiasticos promoveri, qui non habeat *Titulum*, ratione cuius ordinetur, sic decernentibus pluribus Canonibus, & signanter Concilio Chalcedonen-
si (a), Concilio Placentino (b), Concilio Claromontano (c), Concilio Londinensi (d), & aliis. Hocque tanto zelo fuit antiquis temporibus observatum, ut Hincmarus Archiepiscopus Remensis inter oburgationes, quibus Hincmarus Laudunensem nepotem suum pulsavit, hanc inferere non dubitaverit, quod aliquibus Clericis Ordines absque titulo contulisset. Alexander quoque Episcopus Leodiensis huius criminis reus erat, qui ab Innocentio Papâ II. in Concilio Pisano fuit depositione multatus (e). Quare autem huiusmodi Titulus sacris Ordinibus decernitur præmittendus, vel simultaneè adhibendus, nisi ut Promotilocus, seu Ecclesiam habeant, in qua jugiter debeant residere, & functiones ecclesiasticas exercere? Itâ judicat optimè Thomassinus (f). Titulus autem vel est idem ac beneficium, vel loco beneficii succedit. Ergo saltè ex hoc, quod beneficia, quantumlibet simplicia, pro titulo ad sacram ordinationem deserviant, dicendum est, quod Beneficiarii residentie debito adstringuntur, ut ibi personalitè famulentur, ubi titulum adeptè ordinationis accipiunt.

2. Responderetur primò negando antecedens, saltè illimitatè consideratum. Verissimum est etenim, quod Sacri Canones nullum ordinari permittunt sine *Titulo*. Et præter enuntiatos in Objectione, affluunt alii Canones, idipsum deposcentes, tùm in Corpore juris positi (g), tùm per Concilia dispersi (h): pro quibus omnibus unum valeat Concilium Tridentinum decernens: *Cum non debeat eos, qui divino ministerio àscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare*.

(a) Concil. Chalced.
cap. 6.
(b) Concil. Placent.
ann. 1095. c. 15.
(c) Concil. Clarom.
can. 25. (p. 18).
(d) Concil. Londin.
ann. 1125. c. 2.

(e) Christian. Lup.
in Schol. ad Can. 6.
Chalced.

(f) Thomassin. vet.
op. nov. Eccl. discipl.
par. 2. l. 1. c. 9. n. 1.

(g) Cap. non licet a
c. Episcopus, c. cum
secundum 16. de pre-
bend. in 6. c. accep-
tus de atq. (p. qual.
ordin. c. 10. c. Episcopus
de prebend.

(h) Concil. Tron.
ann. 1545. c. 14. Remens.
cap. 11. Tolosan. cap. 7.
Avenion. c. 19. Burdig.
cap. 14.

re, aut fœdum aliquem quæstum exercere; compertumque sit compluribusque in locis ad sacros ordines nullo ferre delectu admitti, qui variis officiis, ac fallacii confingunt se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere; statuit Sancta Synodus, ne qui deinceps Clerici Sæcularis, quamvis aliis sit idoneis moribus, scientiâ, & ætate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitimè consens, beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad vitam honestè sufficiat, pacificè possidere. *Or.* (a). Canones præcedentes admitterebant ordinationes factas etiam ad alios titulos, quos Concilium Tridentinum restrinxit ad solos tres, nempe beneficium, pensionem, & patrimonium (b); præter alium titulum; dictum paupertatis, proprium Monachorum, qui vitam regularem in aliqua Religione approbatâ professi sunt.

(a) Conc. Trid. sess. 21. de ref. c. 2.

(b) Barbof. ad Con. Trid. sess. 21. c. 2. n. 2.

3. Tamen si autem Titulus ad suscipiendos Ordines requiritur; non tamen adeo necessariò exigitur, ut sine illo facta ordinatio invalida sit, & semper illicita. Non, inquam, semper est illicita; nam, ut ait Barbofa, ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio: dummodò quis spondeat se necessaria ordinandi subministraturum, referunt decisum Nicol. Garcia p. 2. cap. 5. num. 97. Armend. l. 6. 1. de patrimon. Cler. num. 2. (c). Ipsi quoque Contradictores affirmant ab Urbano Papâ II. indultum fuisse Episcopo Tullensi, ut aliquos posset Clericos retinere sine titulo institutos, quamvis Ordinatio sine titulo facta, esset à sacris Canonibus reprobata, citantque hæc verba ex ejus epistolâ 17. de his qui sine titulis ordinati sunt, licet hujusmodi ordinatio Sanctorum Canonum sanctioni contraria judicetur. Et sine dubio Alexander Papa III., atque cum eo Concilium Lateranense III. hanc edidit sanctionem: Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria via percipiat, in Diaconum, vel Presbyterum ordinaverit; sandià necessaria ei subministrat, donec in aliqua ei Ecclesiâ convenientiâ stipendia militie Clericali assignent: nisi forte talis, qui ordinatur, extiterit, qui de sua, vel paternâ hereditate subsidium vite possit habere (d).

(c) Barbof. loc. cit. cum 21.

(d) Concil. Later. III. sess. 1.

4. Censuerunt igitur & Pontifex, & Concilium in illo canone admitti, siue conniveri posse, quod Episcopi ordinarent interdum Clericos sine determinato Titulo, dummodò vellent illis alimenta præbere, vel ipsi Clerici sic promoti tantundem de propriâ, vel paternâ hereditate possiderent, quantum esset suo victui necessarium. Ad hæc viget quoque nostris temporibus privilegium Eugenii Papæ IV. Ecclesiæ Metropolitanæ Florentinæ concessum, quod Archiepiscopus valeat quosdam Clericos etiam sine titulo, ad Sacros ordines promovere (e), quippe ipsimet Clerici tales, ac tantos proventus incertos, sed aliquo modo certos, ibi percipiant, quod propabiliter victu, & vestita congruo, nullatenus valeant indigere, Ex quibus patet, quod Ordinatio, sine titulo facta, non semper est illicita, cum in pluribus hisce casibus licita declaratur. Semperque nihilominus valida sit, quantumvis Concilium Chalcedonense sic disponat: eos autem, qui absolute ordinantur, decrevit Sancta Synodus vacuum habere manus impositionem (f): Et Concilium Placentinum: Ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur (g), Concilium demum Londinense: qui verò absolute fuerit ordinatus, synapti carcat dignitate (h). Nam verba illa, vacua manus impositio: irrita ordinatio: sumpta dignitas &c. non validitatem ordinationis percutiunt, sed impedimentum executionis ostendunt: qui enim sine titulo ad ordines promoventur: potestatem ordinis utique acquirunt, sed ab ordinis executione suspenduntur; & ita irrita non est in illis ordinatio, sed impedita solum ordinis executio (i).

(e) Privilegi. Mon. chin de Sac. Ord. par. 6. cap. 3. n. 6. fol. 109.

(f) Concil. Chalced. sess. 4.

(g) Concil. Placent. an. 1095. c. 19.

(h) Concil. Londin. an. 1125. c. 8.

(i) Gloss. in cap. ut, sacrum dist. 70. Prib. parum.

5. Hæcque est regula generalis, ut advertit Franciscus Hallier de Sac. Ordin. quod, dam passim in Canonibus ecclesiasticis, Patrumque sententiis, quorundam Clericorum, vel Episcoporum ordinatio &c. irrita, vel nulla fuisse dicitur &c. non intelligatur de ipsâ consecratione; quid quibus ordinis executio

non

non conceditur, si consecrationis quidem rem suscipiunt, seu characterem, juxta verò ad Ecclesiam regendam &c. non recipiunt (a). Itaque defectus tituli non invalidat Ordinationem, sed solum adepti Ordinis impedit exercitium, seu quod idem est suspensionem implicat Ordinatam in sententiâ quorundam Doctorum (b), quorum tamen sententia non est certa; quandoquidem alii permulti, tam Canonistæ (c), quam Theologi (d), in eâ opinione versantur, quod Clerici ad Sacros ordines absque titulo promoti, nullam contrahant suspensionem, aliamvè penam: sed tota pœna, per Concilium Tridentinum indicta, solos respiciat Ordinatos (e), nisi velimus quod habeat in cunctis locum Bulla Urbani PP. VIII., perpetuâ suspensione innodantis Clericos absque titulo promotos, quæ tamen videtur tantummodo contra Ultramontanos edita (f).

6. Et sanè cum Sixtus V. Constitutionem edidisset, quâ Ordinatos sine titulo, sive patrimonio, illorumque Ordinatos suspensione innodabat (g); Septennio post, Clemens Papa VIII. eam ad terminos juris reduxit (h). Adcoque suspensio, de quâ sermo est, non subsistere videtur, sed prævalere sanctio illa, quæ dat optionem Episcopis, vel Clericis sine titulo non faciendi, vel eis, si fecerint, alimenta præbendi, quibus honestè vivere possint (i): facitque ad hæc decretum Concilii Mechlinensis, quod Episcopis concessit, ut Clericos etiam sine titulo, pro eorum libito promoverent, dummodò pondus in se fumerent eisdem congrua alimenta præstandi (j). Quibus ita se habentibus, patet, quod assumptum Contradictorum, in Objectione propositum, si ut sic, & illimitatè fumatur, à veritate discordat, cum possint Clerici, etiam sine titulo interdum promoveri; valeatque semper illorum promotio titulo carens, tametsi licitè semper non perficiatur. Si autem semper valida est, & non semper illicita; sequitur, quod ex assignatione tituli ad ordines suscipiendos, nulla inferri potest legitima consequentia ad personalis residentie debitum in Beneficiis merè simplicibus perurgendum.

7. Respondetur secundo, quod si per hypothesim, quæ ut innuimus, sine difficultate non transit, tum pro validâ, tum pro licitâ ordinum susceptione titulus esset imprætermisissibilis, & necessarius; adhuc tamen hoc locum non haberet, nisi in solis Ordinibus majoribus, qui sacri communiter appellantur; non verò in Ordinibus minoribus, pro quibus suscipiendis nullum titulum requiri docent passim non minus Theologi (m), quam Canonistæ (n), probatque praxis, & consuetudo ubilibet observata (o). Quinimò antiquis temporibus etiam Subdiaconatus poterat sine titulo haberi: tum quia hic olim inter sacros ordines non computabatur (p). Tum etiam quia Concilium Lateranense III., à quo efficacius ad effectum revocata est disciplina de non consecrandis Ordinibus absque titulo, solum Presbyteratum, & Diaconatum complectitur, nullâ factâ mentione Subdiaconatus. Aitenim: *Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vis perceptis, in Diaconum, vel Presbyterum ordinaverit, tandè necessaria ei subministrat, dondè in aliquâ ei Ecclesiâ convenientia stipendia militiæ Clericali assignet* (q).

8. Hæcque ratione Stephanus Episcopus Tornacensis, Romani Pontificis oravit temperari mandatum (quo sibi jubebatur, ut Clericis, etiam in minoribus constitutis provideret necessaria ad congruam sustentationem) allegando, inter alias rationes, ipsum Lateranensem Canonem de Subdiaconis, aliisque inferioribus Clericis non loquentem. En totius facti tenor in quadam ipsius Stephani epistolâ expressus: *Sicut muros alme Urbis Jure Civili sanctos, & inviolabiles esse didicimus, adeo ut, qui eos transferint penâ capitali, severitate Romulæ puniri debeant; ita & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mandata intransgressibilia Jure Canonico consitemur esse debere, & eorum contemptum severitate Apostolica puniendum. Confidimus autem de benevolentia paternitatis*

Brach. de libris. Eccl. Tom. IV.

O o

iii

(a) *Hollin. de Sacri Ordinis. Prælegem. c. 4. num. 36.*

(b) *Ugolin. de irreg. cap. 11. §. 7. Graf. aut. dec. p. 2. l. 2. c. 97. n. 66. Barbos. ad Concil. 23 cap. 2. n. 66.*

(c) *George. Lad. reg. 8. Conc. p. 16. §. 10. m. 22. Gort. de benef. p. 2. c. 5. num. 27. Guier. præf. lib. 1. qu. 6. §. 1. Barbos. loc. cit. n. 67.*

(d) *Dion. p. 1. r. 16. ref. 4. Marchin. de Ord. p. 2. c. 7. dist. 6. Bonac. de Sacri. disp. quon. p. 2. n. 14.*

(e) *Barbos. loc. cit. num. 67. cum aliis ibi.*

(f) *Barbos. de Off. Ep. p. 1. c. 1. §. 1. Episcopi p. 2. alleg. 20. n. 34.*

(g) *Sixt. P. Const. 11. §. 1.*

(h) *Clem. VIII. Const. 11. §. 1. Barbos. loc. cit. num. 68.*

(i) *Cap. non licet 2. de præbend.*

(j) *Concil. Mechlin. ann. 1570. tit. 17.*

(m) *Sanchez episc. mor. l. 7. cap. 1. dub. 37. Homob. de Eorum de ration. Eccl. r. 1. quæ 20. Petr. Lefevr. de Sacri. Ord. c. 1. ad fin.*

(n) *Gort. p. 2. c. 5. num. 4. Parf. l. 2. §. 1. num. 4. Rer. præf. for. l. 1. c. 1. §. 1. Barbos. ad Concil. 23 cap. 2. n. 66. Camp. rubr. 8 c. 1. §. 1.*

(o) *Nover. conf. 1. 4. num. 1. de temp. Ordinis. Ugolin. de irreg. c. 6. num. 1.*

(p) *Thomassin. p. 2. lib. 2. c. 10. §. 1. p. 1. c. 1. §. 1. Barbos. ad Conc. 23 cap. 2. c. 1. §. 1. cum aliis ab eo alleg.*

(q) *Concil. Lateran. III. cap. 9.*

in Vestra, quod nobis tamquam obedientibus filiis nequaquam impossibilia, & intolerabilia mandare intenditis, sed quæ & presentibus esse debeant accepta, & utilia, & posteris profutura. Accedunt ad nos frequenter, & passim cum divinis apicibus vestris plures numero, pauci merito, sine omni examinatione originis, conditionis, delicti, vel criminis, terribili comminatorio, vel comminatorio nostram excitantes, & tentantes obedientiam, ut quibuscumque primâ Tonsurâ Clericali, usque ad Sacros ordines inclusivè manus impositionem ordinariam contulimus, vel Decessores nostros imposuisse cognovimus, eis interim provideremus necessaria, quoddamque beneficia conferamus. Quidam etiam, quibus propriæ facultates, ut inde vivere possint, ordinari tamen expetunt, ut pro titula, secundum dispensationem sacrorum Canonum rebus propriis utantur: nonnulli, ut possessionem secularium jurisdictionem devotent, Tonsurâ tantum, vel minoribus Ordinibus dolo inter Clericos sese simulant aggregari.

9. Prosequitur: Salutē sanctâ reverentiâ vestrâ, nobis novum videtur hoc, & insolitum, eum in sacris, & antiquis Canonibus circa Presbyteros tantum, & Diaconos ore stringatur hæc observantia, & in Sancto Lateranensi Concilio, sub felicis recordationis Beati pape Alexandro, cui plures ex nobis interfuerunt, suffragium suum omnibus qui aderant præstantibus, de Presbyteris tantum, & Diaconibus statutum fuerit, & decretum, id libentè amplectimur, fidelitèr approbamus, obedientèr Deo volente servabimus, & servamus. Impossibile autem nobis est nomina, vel numerum eorum, quos infra Diaconatum ordinavimus, memoritèr tenere, nec minùs impossibile est omnibus eis, vel conferre beneficia, vel necessaria providere. Satiùs nobis erit amodò non celebrare ordines, quàm hæc importabilia suscipere onera. Quod si forsè cessantibus nobis contigerit; quantum periculum futuris temporibus, vel personis imminuat, nemo dubitat, vel ignorat. In Gallicanis etiam paribus ad hoc tantum plerique literas addiscunt, sive parvuli, sive adulti, ut in Ecclesiâ Dei gradatim per ordines promovi, Deo serviant, & ministrent. Quod si Ordinarios defecerint, deficient Ordinandi: & cessabunt mysteria, si ministeria cessare contigerit. Attendat & pius, & iustus Pater, quia lex nova in observantiâ suâ debet esse possibilis, in constitutione suâ non præteritis dare formam negotiis, sed futuris. Pro his omnibus paternitati vestre supplicamus, & preces fundimus, ut mandatum illud arduum, intolerabile, & onerosum, si placeat, temperetis, cui nos obtemperare, & difficultas prohibet, & impossibilitas non permittit (a).

10. Hæc Stephanus Tornacensis in epistolâ, cui titulus: *Ad magnum aliquem Prælatum*, quam tamen, ex verbis in eâ contentis, agnoscitur fuisse ad Romanum Pontificem destinatam, fortè ad Urbanum, vel Clementem, vel Cælestinum hujus nominis tertios, qui, Stephano Episcopo Lateranensi tenente, Romanæ Ecclesiæ præfuerunt. Itaque non obstante Canone Concilii Lateranensis præfato, adhuc perseverabant ordinari Diaconi, & Presbyteri sine titulo; quâ de re Chrillianus Lupus ait: *primus apud nos absolutè ordinare ausus, quod pius nunquàm in ore habuerat vel in illi, vel in aliâ Civitatis Ecclesiâ, fuit, teste magno Belgii Chronico, Alexander Leodiensis Episcopus, ab Innocentio II. dejectus in Synodo Pisana. Grassari tunc pedetentim cepit ista prævaricatio, nec per Alexandrum III. Pontificem in Synodo Lateranensi plene eradicari valuit* (b). Et Stephanus Tornacensis mox allegatus, contendit, assignationem tituli in minoribus Ordinibus observari congruenter non posse: nec titulus iustus est præponi Subdiaconatui, nisi ab anno 1200., in quo Concilium Londinense prætaxatum Canonem Lateranensem sic ampliavit: *Idem in Subdiaconi ordinatione statuimus* (c).

11. Igitur nec olim per Subdiaconatum, nec nunc pro minoribus ordinibus adipiscendis, necessarius est titulus, ad quem ipsi minores ordines suscipiantur

(a) Stephan. Episcopus Tornacensis. epist. 12. in tom. 12. par. 2. Bibl. Patr. f. 497.

(b) Chrillian. Lup. ad Concil. Chalced. c. 6.

(c) Covell. Londin. ann. 1200. cap. 6.

tur (a). Et hæc est praxis in toto terrarum orbe, de generali consuetudine custodita; nec sine ratione quoad minores ordines, quippe illis insignitus recedere potest à statu clericali (b), sicque tametsi de facto titulus ordinationis necessarium diceret connexionem cum ecclesiastico beneficio, quod negamus; adhuc tamen, redeundo ad tramitem Objectionis, saltem Clerici minorum ordinum beneficia possidentes, non erunt residentie debito adstricti, quippe in illis nullus titulus est necessarius, in quo residentia, vel personaliter deferviant: Et si non est necesse, quod in titulo ordinationis personaliter deferviant; nec etiam personaliter ministrare tenebuntur in beneficio merè simplici, si illud habeant, quod titulo ordinationis subrogari: Contradictoribus autumatur; ut ab eo valeant residentia debitum deducere: ac quod illis pro titulo ad majores ordines suscipiendos poterit defervire.

52. A Contradictoribus, inquam, sic autumatur. Nam nos aliter sentimus, & nobiscum omnes passim convenire judicamus, donec probetur oppositum: quippe beneficium non subrogatur in locum tituli ordinationis, sed potius ipsum est præcipuus titulus ordinationis; vel titulus ordinationis subrogatur in locum beneficii. Titulus postea ordinationis esto representet beneficium, non tamen est verè beneficium (c). Et licet sit res ecclesiastica in titulum canonico deputata; est quid tamen diversum à beneficio, & consequenter à uno eorum ad aliud, non tenet consequentia, ex regulâ generali, quod à diversis non sit illatio (d). Et quatenus etiam à titulo ordinationis ad beneficium merè simplex valeret argumentum; inferimus ex mox prolati, quod si beneficium, simplicia, quando sunt à Clericis minorum ordinum possessa (ad quorum susceptionem titulus non requiritur, prout ostendimus) Beneficiarios ipsos ad residentiam debitum non impellunt; nec etiam ad illud impellunt, quando à Clericis majorum ordinum possidentur: nam beneficia merè simplicia eadem prorsus naturam retineant, sive à minorum, sive à majorum ordinum Clericis possideantur.

13. Respondetur *tertio*, negando causalem in argumento positam; nempe quod beneficia mere simplicia idē Beneficiarios ad residēntiam impellant, quā eis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nam si resfuduntur pendatur, hoc nec est, nec esse possē videtur. Siquidem non una sola species tituli datur ad ordines recipiendos, sed multiplex. Olim poterat quis ordinari etiam ad titulum stipendiū sibi ab Episcopo assignandi super fructibus Episcopatus (e), necnon ad titulum paternæ hereditatis (f). Item additulum alieni beneficii (g), sed hodie solum triplex est titulus Ordinationis, nempe titulus beneficii, titulus pensionis, & titulus patrimonii, præter titulum paupertatis (h), quorum tres complectitur Concilium Chalcedonense decernens, *veniemus absolute ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesiâ Civitatis, sive possessionis, aut in Martyrio, aut in Monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicatè vocabulum* (i). Ubi vidēs tres tituli species evidentissimè designari, beneficii, patrimonii, & paupertatis; approbato alio titulo pensionis ecclesiasticæ per Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 2. de reformatione.

14. Nam per *ly in Ecclesia Choris*, literaliter intelliguntur beneficia ecclesiastica in Ecclesiis Civitatibus creata. Per *ly quoque Martyrio*, intelliguntur alie Ecclesie, in quibus Martyrum reliquie positae reperiuntur; Unde Eusebius magnum Templum Hierosolimis a Constantino excitatum, vocat *magnum Martyrium* (1). Verbum hoc tamen Martyrium proprie locum illum peculiarem designat, ubi reliquie ipse conditae jacent, latine dictum *Confessio*, sed per figuram metonymiam, ad totam Ecclesiam significandam usurpatum (2). Horum Martyriorum vel nomina, vel res per illa significata leguntur in Concilio Gangrensi (3), in Constantino-politano, habito sub Flaviano (4), in Concilio

Brakib. de libert. Eccl. Tom. IV.

Og 1

lio

(a) *Barbaf. de off. Episcop. p. 2. p. 22. 19. n. 3. (in Conc. off. 21. c. 2. n. 7).*
(b) *O.D. ap. Barbaf. de off. Episcop. loc. cit.*

(c) *Exemplum in cap.
ad audientiam il p. m.
19. de rescriptis.*

(d) *Lex. ult. in fin.*
¶ ibi Bart. ff. de ca-
sums. Gratian. discip.
for. 10. §. c. 516. n. 6.
c. 516. n. 56. ¶ cap.
219. n. 20. Barbof.
Axiom. 214.

(c) *Cap. Episcopus de grand. Abb. in caput secundum te. 11. cod. 110.*

(f) *Eccl. Episcopus*
in su. de prebend.
Barbif. ad Conc. (sej.
et. c. 2. n. 1.

(g) Cap. postulando
jure patr. c. per quas
3. de Simon. Felix in
c. in nostra de rescriptis.
correlar 34. n. 22.

(i) *Conc. Chaired. s.*
S. cap. nemoros. t. diff.
 79.

(m) Douv. Magri
Notae de Vocab. Ec-
clesiastici Verb. Martyr,
1100.

(n) Conc. Gangrenf.
cap. 14.
(o) Vid. Conc. Chal-
cedon. tit. 1. (in 4.

(a) Conc. Carthag. V. cap. 14.

(b) S. Hieron. ad. Pictetum.

(c) S. August. de cur. pro mort. cap. 4. & 5. & 6. epist. 61.

(d) Concil. Chalced. art. 4. n. 2.

(e) Concil. Roman. sub Sixto. 2.

(f) Conc. African. cap. 50. c. placuit 26. de concil. dist. 1.

(g) Gloss. in cap. memorum verb. possessus dist. 70.

(h) Fagnan. in cap. Episcopus n. 24. 49. 50. de probat. l. 3.

(i) Concil. Later. III. cap. 1. Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. c. Episcopus c. non licet de probat. c. 1. c. Episcopus de probat. in 6.

(j) Cap. ad hoc cap. singula dist. 79.

(m) Baillet n. ad Concil. Chalced. p. 255.

(n) Ex Dittmer. Merseburg. l. 14.

(o) Ex P. Vilem. Merseburg. Thesaur. par. 2. lib. 1. cap. 9. n. 1. p. 98.

(p) Barthol. Jur. Eccl. Divinis. l. 2. cap. 4. n. 69. Thesaur. p. 143. cap. 12. n. 1.

(q) Polibert. Marchen. de Ord. p. 6. c. 5. n. 1. p. 227.

(r) Hieron. epist. 4. ad Rusticum.

(s) S. Bonavent. in Vit. S. Francis. cap. 7.

(t) Theatin. de Appell. in Vit. S. Domin. lib. 4. cap. 11. & 12. cap. 2.

(u) S. S. Cajetan. cap. 5.

lio Carthaginensi V. (a), & alibi: Eaque vocat *Basilicas Martyrum* S. Hieronymus (b), prout & D. Augustinus qui ea quoque nuncupat Oratoria Martyrum, & eorum memorias (c); Clericique apud loca illa commorantes antiquitus dicebantur *Clerici Martyriorum* (d), vel *Custodes Martyrum* (e): Quorum Martyriorum crebra olim erat in locis campestribus multitudo, illaque vocat Concilium Africanum *Memoria Martyrum*, dicens: *Altaria, quæ passim per agros, & per villas, tamquam memorie Martyrum construuntur* (f). Et sic tum per *Ecclesias Civitatis*, tum per *Martyria*, Concilium Chalcedonense intelligit beneficia, in Ecclesiis, vel ruralibus, vel urbanis erecta.

15. Per *ly Possessionis* intelligi titulum patrimonii explicat glossa, canonem illum expendens (g). Qui titulus patrimonii tametsi sit titulus subsidarius, sive dispensativus, ad differentiam tituli beneficii, qui est titulus legalis (h); tamen à temporibus Concilii III. Lateranensis late invaluit, quippe tam ibi, quam alibi in jure, & nuper in Concilio Tridentino, Ordinato habentis de proprio patrimonio undè vivere possit, rata prorsus habetur (i). Jamque spectat ad ornatum Ecclesiæ, ut quemadmodum in triumphanti Ecclesiæ est diversitas beatorum Spirituum, qui quæ assistentes, quæ ministrantes, Deum glorificant (j); ita in militanti Ecclesiæ sint Clerici, qui quæ ad titulum beneficii sacris ordinibus insigniti ministrantibus Angelis corresponsdeant; quæ verò promoti ad titulum patrimonii, assistentes quodammodo spiritus representent: quæ de re vide Bail (m).

16. Demum per *ly Monasterio*, Concilium Chalcedonense titulum paupertatis intelligit, ad quam solemnem voto se adstringunt, qui in aliqua Religione approbatâ vitam Monasticam profitentur. Sanè Monachus alicubi vocatur *Servus altaris* (n), alicubi dicitur ad *titulum* Ecclesiæ Monasterii promotus (o). Cumque Monasterium bona possideat in communi, de quibus omnes pro necessariis ad congrua vitæ alimenta participant, omnes Monachi totidem Beneficiarii censentur (p), & ipsa Monasterii possessio patrimonium est Monachi, qui proinde si ad titulum professionis monasticæ promoveatur; vel ad titulum patrimonii, vel ad titulum beneficii, seu ad titulum quemdam medium optimè dicitur promoveri, nempe ad titulum paupertatis Religiosæ, quæ pro magnis opibus computatur, vel beneficii ecclesiastici loco succedit (q).

17. Tantæque virtutis est Religiosa paupertas, eam nempe, quæ, ut inquit D. Hieronymus, *habes expertis gloriam, non illata truetatum* (r), ut ipsâ sponte pro Christo susceptâ, & libenti animo custoditâ, nihil ditius esse possit. Illam vocabat D. Hieroniscus *Evangelici agri thesaurum absconditum, pro quo emendo vendenda sunt omnia, & quæ vendi non possunt, illius comparatione spernenda* (s). Eandem velut hereditatem ditissimam suis fratribus S. Dominicus commendavit, dicens: *hec sunt fratres, & filii, quæ vobis hereditarium jure possidenda relinquo &c. Paupertati voluntaria studete* (t). Ipsam tandem ut futuram sequacium suæ Regulæ thesaurariam elegit D. Capetanus, suos affectus monens: *querite primum regnum Dei, & justitiam ejus, & hec omnia adiciuntur vobis* (u). Et de facto ipsamet paupertas Religiosis, eam solemnem voto profitentibus, cuncta, quæ necessaria sunt congruo illorum statui, subministrat, prout quotidie cerantur oculis, & penè manibus attestatur. Quare sancta mater Ecclesiæ non dubitavit, nedum Religiones Monachales, & Mendicantes, quæ bonis temporalibus supatæ sunt, approbare, verum etiam Ordines religiosos, fratrum minorum Capucinatorum, & Observantium admittere; qui nihil omnino possident, & alium Theatinorum, qui nedum quidquam possident, sed nec quidquam valent pro elemosynâ postulare: tam felici rerum successu, ut in hisce Religionibus ingens numerus Fratrum, & Monialium alatur, qui centum fortè millia hominum transcendunt; Et quibus divinam providentiam nunquam defuisse, pluries miracula comprobant. Ex his illi, qui sacros Ordines ac ci-

piunt

piunt, ad paupertatis titulum promoventur ab Ecclesiâ approbatum, & continuatâ praxi commendatum.

18. Ergò non subsistit, quod ideò beneficia merè simplicia Beneficiarios ad residentiam personalem obligent, quia illis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nam si hoc esset, sequeretur primò, quod nedùm Clerici beneficia merè simplicia possidentes, sed etiam alii ad patrimonii titulum ordinibus insigniti, debito residentie tenerentur; & nedùm titulus patrimonii, sed etiam titulus paupertatis Ordinato ad residentiam obligaret, quod nullus dicere audebit, nisi deliret: licet ipsi Ordinati aliundè, nempe non ratione tituli, sed ratione affixionis servitio alicujus Ecclesiæ, debeant illi jugiter famulari, si sint seculares: quâ de re infra magis ex proposito sermo erit (a): si verò sint Regulares, in illo Convento, & Ecclesiâ suæ Religionis commorari, & ministrare teneantur, ubi à suis Rectoribus transmittuntur, quod nihil habet commune cum Ordinum susceptione; quippe etiam Noviti, & Conversi, ordinibus carentes, ad idipsum obligantur. A primo ergò ad ultimum ex eo quod beneficia merè simplicia pro titulo deserviant ad Ordinum susceptionem, nullatenus inferitur, quod Beneficarii eorum possessores, residentie personalis debito coustringantur.

(a) Vide cap. sequen.

19. Responderetur *quarid*, iterum negando aliam causalem, in Objectione positam, nempe quod ideò requiratur titulus ad ordines suscipiendos, quia Ordinatus debeat præcisè, ratione tituli ordinationis, in Ecclesiâ illâ individuâ, ubi erectum est beneficium, ad cujus titulum promotus est, deservire, ac sacras functiones exercere. Nam Concilium Tridentinum duos diversa decreta edidit; Alterum, in quo mandavit, ne quis absque titulo ad ordines promoveatur (b), & alterum longè post, in quo præcipit, ut quilibet ordinatus affigatur, siue adscribatur alicui Ecclesiæ, ubi suis fungatur muneribus (c). Superfluum autem, & inane fuisset, quod Concilium hoc ultimum decretum affixionis, siue adscriptionis Clerici ordinati edidisset, si jam præventivè alio proluxo decreto sanxisset, nè quisquam ordinaretur, qui titulum non haberet, cui in sententiâ Contradictorum, ex ipsâ ratione, siue naturâ tituli servire personalitèr debuisset.

(b) Concil. Trident. sess. 21. cap. 2. de ref.
(c) Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. 16.

20. Paritèr Concilium permittit Ordinato ad titulum beneficii, ut beneficium ipsum valeat resignare, dum modò mentionem faciat se ad illius titulum fuisse promotum, & aliud habeat undè vivere possit; ait enim: *Id verò beneficium resignare non possit, nisi factâ mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi consisto, quod aliundè vivere commode possit* (d). Hoc autem fieri non valeret, si Clericus in Sacris ordinatus, ratione tituli ad quem est promotus, teneretur ad residendum in eo, & ibi jugitèr ministrandum. Nam si ibi necessàrio ministrare obligatur, quomodò titulum illum, & quidem beneficiale, resignare poterit, ut titulum patrimoniale substituat? Quomodo dimittere licitè poterit titulum legalem, in beneficio consistentem, ut subsidiarium, siue dispensativum Patrimonii, aut Religiosæ paupertatis, accipiat?

(d) Concil. Trident. sess. 21. cap. 2. de ref.

21. Ulteriùs potest ordinatus ad titulum beneficii, erecti in unâ Ecclesiâ, adscribi, seu ab Episcopo deputari ad servitium alterius Ecclesiæ: eo modo, quo à pari, Clericus potest pro suo arbitrio alteri Ecclesiæ famulari, diversè ab eâ, cui fuit à suo Antistite adscriptus, & vigore illius servitii satisfacere conditionibus in eo per Concilium requisitis (e), & fori privilegio gaudere (f); Ergò beneficium, præcisè quâ titulus est, ad suscipiendos sacros Ordines destinatus, non exigit residentiam, neque ministerium personale in Ecclesiâ, ubi beneficium simplex erectum est, vel ubi Beneficiarius sacros Ordines est adeptus; cum possit alteri diversæ Ecclesiæ, vel ex se, vel ex iussione Episcopi deservire. Et sic titulus beneficii ad ordines non idcirco requiritur, quia promotus debeat ratione

(e) Concil. Trident. sess. 21. cap. 6.
(f) Regula de jur. presb. l. 7. c. 6. n. 11. Barboz. sum. Apoll. de iur. collat. 157. n. 12.

tione ipsius tituli ministrare in eâ Ecclesiâ præcisâ, in quâ idem titulus est erectus, cum alteri valeat Ecclesiâ deservire.

22. Denum tollitur omne dubium ex Constitutione S. Pli Papæ V. editâ super hâc materiâ, ubi expressè dicitur, ideò requiri titulum ad ordines suscipiendos, ne ordinatus necessarius ad vitam carens, debeat cum dedecore Clericalis ordinis mendicare (a). Hancque eandem unicam rationem, ob quam idem titulus exigitur, assignat Concilium Tridentinum, dicens: *cum non deceat eos, qui Divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare &c.* (b). Ratio ergo, sive causa, propter quam titulus exigitur ad Sacros Ordines suscipiendos, non est, quia promotus debet præciâ ratione tituli ei peculiari Ecclesiâ in quâ posibus est titulus, deservire, prout Contradictores autumant; sed tota, & totalis ratio hujusce functionis est, ne Clericus titulo carens, ex quo necessaria ad suum statum suscipiat, debeat cum sui ordinis dedecore mendicare. Quod malum jam dudum usque à suis temporibus, S. Hieronymus, quot verbis, tot penè lacrimis deploravit, exclamans: *Mendicas infelix Clericus in plateis, & civilis operi mancipatus publicam à quolibet depositis alimoniam. Et quidem ex eo despicitur cunctis sacerdotale officium, dum misericordiâ desolatur, jussu putatur ad hanc ignominiam devenisse* (c). Ad hoc propterea Cleri dedecus avertendum, Ecclesiâ districte præcepit, ne quisquam sine titulo promoveatur titulo certo, perpetuo, fructifero, ac tali, qui sufficiens ad eventus Clerico porrigendos, ex quibus vivere possit, relictâ Ordinario definitione quantitatis ad sustentationem congruam requisitæ (d), dummodo ex titulo firmo, & non contingente proveniat.

23. Porro tam ad titulum suæ industriæ, sive laboris, utpotè quod sit Musicus, Ludimagister, Pictor, vel aliâ sit professione eruditus (e): Neque ad titulum propriæ literaturæ, sit quantumcumque in literis peregrinus (f), nullus potest ad ordines promoveri, quippe super hisce rebus, contingentem fructum redditibus, titulus certus pro Sacris Ordinibus accipiendis, fundari non potest. Hinc si Hincmarus Laudunensis, in Objectione memoratus, Clericos absque titulo Sacris Ordinibus insignivit, bene captus fuit ad Hincmaro Remensis patruo suo, tum quia prævaricator extitit ecclesiasticæ legis, titulum in promovendis ad ordines requirentis. Tum etiam quia Clericos illos exposuit periculo indigentis incurrendæ, & in illistotam Clericalem hierarchiam discrimini mendicitatis objecit; adeò ut ipsi Clerici, egestate laborantes, cogerentur cum proprio, & totius Clericalis Ordinis dedecore mendicare. Sed hoc nihil proficit Adversariis, pro residentiæ debito Beneficiariis merè simplicibus ingerendo: quid enim commune habet indigentia Clericorum, sive illorum indigentis periculum cum residentiâ Beneficiariorum merè simplicium? Bene stat, quod titulus sit Clericis assignandus pro ordinibus suscipiendis, ne mendicare cogantur: & quod Clerici habentes beneficia merè simplicia residere, seu servire personalitèr non cogantur, cum residentiâ, & titulus sint quid diversum, & uti fert commune proloquium à diversis non fiat illatio (g).

24. Ad id, quod opponitur in Objectione de Alexandro Episcopo Leodiensi, respondemus, quod etsi Præsul iste male se gesserit Clericos ad Ordines absque titulo promovendo, uti Christianus Lupus insinuat (h); Nihilominus non propter hanc, sed propter alias causas, fuit à Summo Pontifice castigatus. Erat hic vir Juliensis, & Episcopatus Leodiensis compos effectus, magis ad secularia, quàm ad ecclesiastica pertractanda visus est aprior: gessit bellum satis cruentum, in quo victor evasit. Innocentium Papam II. Leodium pervenientem excepit, apud quem à Leodiensibus de variis criminibus est accusatus, & præsertim de Simoniâ. Quare Innocentius Leodio iter dirigens ad Italiam, & ibi in urbe Pisana Concilium celebrans anno 1134. illic præfatum Alexandrum adesse jussit, ut ejus causa audiretur. Verum ipse ad Concilium non pervenit, quippe

(a) S. Pius V. Const. 71. b. 1.

(b) Conc. Trid. sess. 22 cap. 1. de ref.

(c) S. Hieron. de 7. Ordin. Eccl. c. 4. Diac. c. 12. diff. 53 in med.

(d) Menach. de ar. h. c. 21. c. 1. v. 1. Barbo. ad Conc. sess. 22 c. 1. v. 1.

(e) Garcia de benef. p. 2. c. 5. n. 136 Barbo. l. c. 2. n. 49.

(f) Menach. de Ord. p. 2. c. 5. n. 136 Barbo. l. c. 2. n. 49. Barbo. l. c. 2. n. 49.

(g) Sarda, conf. 150. m. 39. conf. 460. 19. conf. 512. 17. Libellus de dist. p. 1. c. 1. v. 1. m. 36 Campani rub. 8 c. 4. v. 1. Barbo. l. c. 2. n. 49.

(h) Christianus Lup. ad Conc. C. 1. de c. 1.

quippe in ore compressus occubuit (a). Rem narrat magis præcisè Joannes Chapeville in gestis Abbatum Sancti Laurentii, dicens : *Anno 1135. Alexander Leodiensis Episcopus apud Innocentium Pontificem de Simonia accusatus, & ab ipso senel, & secundo, ac tertio vocatus, cum venire tardaret, in Concilio Pisano deponitur. Quo duro nuncio percepto in tantam amaritudinem incidit, ut quasi dix confessione factâ, communioneque perceptâ, & regulari virâ ad Sanctum Egidium promissâ, spiritum exhalaverit* (b). Vides quod non Clericorum promotio ad Sacros Ordines absque titulo, sed simoniz culpa causam dedit depositioni Alexandri; & quia simonia nihil habet, quod faciat cum ordinatione Clericorum absque titulo; & ordinatio Clericorum absque titulo infinito intervallo distat à residentiâ Beneficiariorum merè simplicium; hinc fit, quod eventus Alexandri Leodiensis nihil prorsus operatur ad negotium nostrum, accircâ illud nihil omnino concludit.

25. Ad doctrinam postea Ludovici Thomassini, in Objectione allegatam, dicimus, eam quidem fuisse docti illius viri opinionem, sed nullatenus subsistentem. Postquam enim ait, quod Concilium Lateranense III. jubens nullum sine titulo ad Sacros Ordines promoveri, præcos canones idipsum præcipientes, non abrogavit, sed potius confortavit (c), subjungit: *vigens etiam nunc ille leges sacre: sed hoc in Concilio pene decernuntur in Episcopos, qui Presbyteros, vel Diaconos, ordinaverint sine titulo, sine patrimonio, iussu Episcopis, ut eorum ipsi provideant sustentationi. Et sanctè priscum illud, ac solemne statutum de non ordinandis sine titulo, vel sine Ecclesiâ Clericis, duabus nitebatur gravissimis causis. Altera erat, quæ ad temporalem spectabat Clericorum sustentationem: altera autem longe potissima causa erat ipsa Clericorum residentiâ iugis, & indefessa assiduitas ad ecclesiasticas functiones. Quæ Clericus sine titulo ordinatus inopia præmebatur, eique consulis Concilium, assignato vel Episcopi censu, vel Clerici ipsius patrimonio. Sed aliud erat præterea, quod in eo desideraretur, nimirum munus, & officium aliquod iuge, quod suam, & aliorum salutem infatigato studio procuraret: idque mox dicemus à posterioribus Conciliis maxime provisum, accuratissime fuisse* (d).

26. Non adeò dilucida sunt hujus verba Doctoris, quod in sensum contrarium menti Contradictorium non valeant explicari. Quoties enim ait à posterioribus Conciliis fuisse provisum, ut ultra titulum, etiam locus Clericis assignaretur; ubi suo munere fungerentur; satis ostendit, se non judicasse, quod ideò titulus Clericis promovendis ad ordines assignetur, quia debeant in loco, ubi est ipse titulus, ministrare. Sed quatenus etiam Thomassinus ita opinatus esset, certè illius opinio non debet sanctionibus Concilii Tridentini prævalere. Cum autem Concilium nullam aliam causam, nullam rationem allegat, propter quam jubet, ne Clerici absque titulo Sacris Ordinibus decorentur, nisi hanc unicam, nempe ne ipsi Clerici titulo carentes, cogantur cum Ordinis Clericalis dedecore mendicare (e): Quam & pariter, unicæque allegat etiam S. Pius Papa V. in sua Constitutione super hoc editâ (f); patet, quod titulus Clericis assignatur pro hac solâ causâ, ne debeant cum dedecore mendicare, non verò ut habeant locum, in quo personalitè resideant, vel ministrent. Adeoque ex præfati assignatione tituli nullatenus inferitur inesse simplicibus Clericis debitum residendi, & multò minus inferitur illud inesse Clericis, qui sunt beneficiis merè simplicibus insigniti.

(a) Jo. Gualter. Chron. Clonice. Ecclesiastice. palat. in Episcopis Leodiens. an. 1135 f. 156 b.

(b) Chapevill. l. 1. c. 17. Episc. 1135. p. 2. Conc. in Concil. Pisano. an. 1135 f. 191.

(c) Conc. Later. III. cap. 1.

(d) Thomass. vet. ac nov. Ecc. diss. p. 1. l. 1. cap. 9. n. 2.

(e) Conc. Trid. sess. 21 cap. 2.

(f) S. Pius V. Const. 77. h. 10.

RESPONSIO NOVIS OBJECTIONIBUS

EX ALIIS VARIIS MOTIVIS
CONTRA PRÆFATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIVM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXXI.

In quo occurritur OBJECTIONI UNDECIMÆ, desumptæ ex adscriptione Clericorum seruitio alicujus peculiaris Ecclesiæ. Undè Beneficiariorum merè simplicium residendi personalitèr debitum inferatur.

S U M M A R I U M;

- 1 Undecima Objectione petita ex eo, quod Clerici debeant Ordinationis suæ tempore adscribi seruitio alicujus Ecclesiæ.
- 2 Jubent Concilia, nè Clericus abseadat à suâ Ecclesiâ: Est enim seruus Altaris, Colonus, & Vassallus ipsius Ecclesiæ.
- 3 Consequentia præfata Objectionis nihil habet commune cum Antecedenti: Promouendus ad Ordines adscribi debet seruitio alicujus Ecclesiæ.
- 4 Adscripti seruitio alicujus Ecclesiæ illam dimittere prohibentur, juxta sanctiones plurimum Pontificum, quæ referantur.
- 5 Concilia quoque, plures Canones, & Leges ecclesiasticæ jubent, ut Clerici à propriâ Ecclesiâ non discedant.
- 6 Sub diversis penis inhihent, nè Clericus propriam Ecclesiam deserat, & nè sine assensu proprii Antistitis ab ullo Presule suscipiatur.

- 7 At Canones hi loquuntur de habente beneficium residentiale, ac de perscrutanti in susceptione Ordinum ab eodem Anzillite.
- 8 Affignatur Clerici alieni Ecclesie, ut locum habeant, ubi Deo deserviant, & non huc, atque illuc velut gyrovagi errent.
- 9 In cunctis hominibus desestabili est vita vaga, multo verò magis in Clericis, quos oportet locum, ac superiorem stabilem habere.
- 10 Clericos adscribendos esse servitio alicujus Ecclesie, nihil concludit, quod Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam.
- 11 Alloquin etiam Clerici beneficii carentes teneantur ad residentiam, quid hi quoque debent adscribi servitio alicujus Ecclesie.
- 12 Clerici etsi alicujus Ecclesie servitio adscripti, beneficio residentiali carentibus, Literæ Dimissoriales ab Episcopo negari non possunt.
- 13 Per Commendatitiam comprobabatur gradus, & ordo ecclesiasticus Clerici. Per Dimissorias verò dimittebatur Clericus à sua Ecclesia, ut alterius Ecclesie Clero inferri posset.
- 14 Literæ Commendatitiæ supplere poterant pro Dimissoriis, non verò è contrà. Per secundas permittebatur Clericis è nativâ suâ Ecclesia ad aliam transeundi.
- 15 Commendatitiæ non solum Clericis præbebantur, sed etiam laici: honorariis tamèn. Laici verò magis vulgaribus sole Pacificè porrigebantur.
- 16 Si argumentum Contradictorium valeret non solum Clerici beneficio insigniti, sed etiam illo carentes: imò etiam laici ad residentiam tenerentur.
- 17 Adscriptio Clerici servitio alicujus Ecclesie non est præceptiva, sed solum directiva: Et ubi non sit in ipso actu promotionis, non amplius fieri potest.
- 18 Affixio, seu adscriptio servitio alicujus Ecclesie determinat etiam olim non erat sub præcepto: poterat enim Clericus ab eâ dissentire.
- 19 Origenes nulli Ecclesie affixus est: non Alexandrine, nequè Cesarienti, ubi ordinatus est: quippè ab utraque illarum discessit.
- 20 Qui quoniam in variis locis morabatur: ex hac ipsâ locorum mutatione patet, illum nulli Ecclesie in suâ ordinatione affixum fuisse.
- 21 S. Martinus Sabariensis variis in locis constitit. Demùm factus est Episcopus Turonensis. Ut Clerici autem nulli Ecclesie sunt affixi.
- 22 S. Paulinus apud Barcinonam ordinatus, non illi tamèn Ecclesie affixus est. Constitit aliquandò Mediolani, sic ut posset pro suo libito abire.
- 23 Idem huc illuc peragravit, donèc Nolæ Episcopus factus est, Paulinianus quoque frater S. Hieronymi nulli Ecclesie affixus est.
- 24 S. Hieronymus Stridonensis Antiochie insignitus fuit Presbyteratu, cum expressâ protestatione, se nolle servitio Ecclesie illius esse affixum.
- 25 Dubius fuit, an licitè posset Ordinem Presbyterii cum professione Monachatus habere: olim enim Monachi à Sacerdotio abstinebant.
- 26 Exempla Origenis, Martini, Paulini, & Hieronymi, non sunt facta paucorum. Non omnia, quæ olim acta sunt fuerunt historie commendata.
- 27 Quatuor illorum Patrum successus secum trahit assensum multorum aliorum Patrum, qui aliquo modo cooperati sunt illorum ordinationi.
- 28 Recensentur plures, qui fuerunt Episcopi absquè affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam, veluti honorariè.
- 29 Monachi illi facti Episcopi, non erant Abbates Episcopali titulo decorati, sed ab Abbasibus diversi. Ecclesia nunquam consuevit intitulare Episcopos in Monasteriis.
- 30 Ex Episcopis, titulum habentibus alicujus Ecclesie, non bene inferitur, quod Clerici omnes debeant alicujus Ecclesie servitio affigi.
- 31 Joannes Filicacus loquitur de variis Episcopis (quorum mentio est in diversis Synodis) non habentibus sedem propriam.

- 32 *Continuatur sermo de Episcopis sede carentibus. Et quod debeant habere sedem fixam. Quid significet intulati.*
- 33 *Iussu Ecclesia, ne ordinentur Episcopi sine sede, vel sine titulo. Adferiptio Clericorum non erat olim de præcepto, nec est nisi directiva.*
- 34 *Canones comminantes penas Clericis ab Ecclesiâ recedentibus, loquuntur de residentialibus, non verò de simpliciter affixis vi ordinationis.*
- 35 *Canones mandantes etiam laicis, ut absint ab Ecclesiâ. Quid de Nestorii culpa, quod permittes Clericis, ut ab Ecclesiâ abessent.*
- 36 *In Concilio Sardicensi Clerici extranei ad propria remissi sunt; nempe exprovari, & residentiales.*
- 37 *Clerici habentes beneficium præsertim residentiale sunt largo modo Vassalli Episcopis, cui debent exhibere fidelitatem: non verò carentes beneficio.*
- 38 *Non potest Episcopus exigere à Clericis simplicibus juramentum serviendi alicui Ecclesiæ. Quid de aliquibus Conciliis id exigentibus?*

BICIUNT Underimo loco Contradiatores hoc modo. Cuncti Clerici, tempore suæ ordinationis, adscribi debent servitio alicujus Ecclesiæ determinatæ, cujus servitio taliter sint affixi, ut ab eâ discedere non valeant: ita expressè disponente Concilio Tridentino (a), quod in hoc legem aliquam recentem non edidit, sed antiquam euntem in desuetudinem reparavit: proficitur enim se Concilii Chalcedonensis vestigiis inhaerere.

Consonat his D. Leo Papa in epistolâ ad Nicetam Aquilejensem præcipiens, nè cuiquam sit liberum ab Ecclesiâ ad Ecclesiam transire (b). Consonat quoque sanctio Gelasii Papæ I. jubentis, nè quis ad aliam transeat Ecclesiam (c). Faciant & ad hæc historiz: nam in Concilio Sardicensi Episcopus Thessalonicensis conquestus est de Clericis, qui è propriis Ecclesiis Thessalonicam confluebant, Synodusque decrevit eos esse ad propria remittendos (d). Similiter in Concilio Ephesino, contra Nestorium fuit acriter declamatum, quod Clericos à suis Ecclesiis abscedere permisisset, ut eorum ipse operâ uteretur (e).

2. Addunt. Tantusque vigor est, & fuit hujusmodi ecclesiasticæ sanctionis, & disciplinæ, ut Clericus ab Ecclesiâ discedens, pro quâ fuerit ordinatus, à sacris Canonibus, & pœnis subijci jubeatur, & censuris plecti, & ab officio deponi, ut patet ex Conciliis Aquisgranensi (f), Triburiensi (g), Arelatensi I. (h), Chalcedonensi (i), & aliis. Demum nè ulla diligentia decisset, quâ Clerici ad serviendum propriis Ecclesiis adigerentur, antiqui Canones præceperunt, nè Clerici de uno ad alium locum transeant, recipiantur sine proprii Episcopi literis commendatiis (l). Et Concilia Valentinum (m), Marticonense (n), ac Narbonense (o), exigi voluerunt ab eisdem Clericis, tempore illorum ordinationis, professionem serviendi Ecclesiis sibi assignatis jurjurando firmatam: & merito; quippè cum Clericus ad alicujus Ecclesiæ sacramentum adscriptus, fiat ejusdem Ecclesiæ veluti homo ligus, & vassallus; quemadmodum eum vocat S. Gregorius (p): seu *Colonus* uti eum nuncupat Concilium Hispalense (q); sive *Servus altaris*, prout in Historiis ecclesiasticis nuncupatur (r); justum est, ut Ecclesiâ ab illo homagii pollicitationem exigat, & homini. Hæc autem omnia singulariter, multoque magis unitim coacervata, demonstrant, Clericos beneficiarios, etiam merè simplices, ad onus residentiz teneri, & in Ecclesiâ propriâ personaliter deservendi.

3. Respondetur primò ad hoc argumentum, proluxâ rerum complicatione concretum, concessio antecedenti, negando consequentiam; quippè consequentia nihil habet cum antecedenti commune: totumque argumentum extrâ Chorum capit, & spiculum longè ab orbitâ, in quam est jaculatum, insigit. Verum

(a) Conc. Trid. sess. 23
cap. 16.

(b) S. Leo epist. 25,
ad Nicet.

(c) Gelas. epist. 1,
cap. 33.

(d) Concil. Sardic.
cap. 1.

(e) Concil. Ephesin.
par. 1. c. 30.

(f) Conc. Aquisgran.
cap. 37.

(g) Concil. Tribur.
cap. 28.

(h) Concil. Arelat.
cap. 11.

(i) Concil. Chalced.
cap. 10.

(l) Conc. Sardic. c. 9.
Conc. Arelat. h. c. 7. & 9.

Cap. 1. de Cler. pœnit.
Conc. Valentin.
cap. 36.

(n) Conc. Marticon.
cap. 10.

(o) Concil. Narbon.
cap. 10.

(p) S. Gregor. in epist.
Hila.

(q) Conc. Hispalen.
(r) Innocent. Alexse.
lib. 6. c.

rum est, & verissimum, quod Clerici, cum ad ordines promoventur, alicujus Ecclesiæ servitio debent adscribi (a), sic etenim diserte sancit Concilium Tridentinum his verbis: *cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius sui Ecclesiæ; sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilii Chalcedonensis inherendo, statuit, ut nullus inpossetur ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur, uti suis fungatur muneribus, nec ineertis vagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur, Nullus præterea Clericus sine Commendatitii sui Ordinarii licentia ob ullo Episcopo ad Divina celebranda, ac Sacramenta ministranda admittatur (b).* Hoc factum fuit præcipue ad reprimendos, & in sacra disciplinâ continendos Clericos sarabaitas, instabiles, vagabundos, gyrovagos, & erroneos, quos paulò infra ex D. Isidoro Hispalensi (c), lineis expressioribus depingemus. At hoc quid proficit ad coarctandos Beneficiarios merè simplices vinculis servitii personalis, & residentię?

4. Verissimum est quoque, quod Clerici Ecclesiis adscripti, pro quarum servitio ad ordines sunt promoti, easdem dimittere prohibentur, & ita observandum esse non semel, sed centies fuit Sacris Sanctionibus definitum: nam S. Leo in epistolâ ad Nicetam Aquileiensem præcepit: *illam partem ecclesiasticæ disciplinæ, quâ olim à sanctis Patribus, & à nobis decretum est, ut nec in Presbyteratus gradu, nec in Diaconatus ordine, nec in subsequenti officio Clericorum ab Ecclesiâ ad Ecclesiam, cuique transire sit liberum, ut in integrum revocari adanemus, & unusquisque non ambitione illeceus, non cupiditate seductus; non persuasione hominum depravatus, ibi, ubi ordinatus est, perseveret (d).* Gelasius I. pariter in Epistolâ ad Episcopos Lucaniæ, inter aliâ mandavit: *quisquis propriæ deficiat Ecclesiæ, nullis extantibus causis, ad aliâ putaverit transgredendum, temerèque susceptus fuerit, atque promotus, reverendorum canonum vel ipse, vel receptor ejus, atque proceptor constituta non effugiet, quæ de hujusmodi presumptione præfixæ servanda (e).* Quibus addimus Urbanum II. hæc decernentem: *sanctorum canonum statuta consonâ sententia decernimus, ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, & in quâ Ecclesiâ quilibet titulari est, in eâ perpetuò perseveret (f):*

5. Itidem in Concilio Arelatensi I. hæc bina, quæ sequitur, proditi constitutio: *De his, qui in quibuscunque locis ordinati fuerint Ministri, in ipsi locis perseverent (g), & infra: De Presbyteris, aut Diaconibus, qui solent dimittere loca sua, in quibus ordinati sunt, & ad alia loca se transferunt, placuit, ut his locis ministrant, quibus præfixi sunt. Qui si relictis locis suis ad aliâ locum se transferre voluerint, deponantur (h).* Demùm Concilium Nicænum II. uniformitèr ad Canonem 17. & 18. Concilii Trullani, & ad Canonem 13. & 23. Concilii Chalcedonensis (i), decrevit: *Quoniam nonnulli Clerici Canoniceam constitutionem, prætergredientes, suâ relictâ parciâ, in aliâ parciâ excurrunt, ut plurimam autem in banc à Deo custoditam, & Imperatoriam Urbem, & apud Principes assident, & in eorum Oratoriis divina ministeria faciunt, eos sine proprio Episcopo non licet in quavis eâ, vel Ecclesiâ recipi. Si quis autem hoc fecerit, & perseveraverit, deponatur (l).* Consonant hinc, sanctionibus aliæ leges ecclesiasticæ, de quibus in Canonibus Apostolorum (m), & in Conciliis Nicæno I. (n), in Sardicensi (o), in Antiocheno (p), in Laodiceno (q), Aquigranensi (r), Epauonensi (s), Triburiensi (t), Vuormaciensi (u), Aurelianensi III. (x), & ex recentioribus, in Aquisiensi (y), Roto, magensi (z), Burdigalensi (aa), Remensi (bb), atque aliis (cc), quibus concordant Canones in corpore juris clausi, & præsertim cap. 4. dist. 71. cap. per venit, cum tribus sequentibus 6. qu. 1. cap. quoniam 21. qu. 2. cap. ex parte cap. inter quatuor, cum alijs de Cler. non resid.

Brach. de libris. Eccl. Tom. IV.

P p 2

6. Et

(a) *Tendit. quæst. Canon. par. 1. c. 1. §. 11. num. 2. Addebat de Jurisdic. Cardinal. in Rescriptis. Titul. 1. c. 2.*

(b) *Concil. Trid. sess. 23. c. 16.*

(c) *S. Isidorus de Officiis Ecclesiæ. L. 2. c. 3. Vid. infra in hoc cap. n. 9.*

(d) *S. Leo I. epist. 2. c. 1. Gelasius I. epist. 10. c. 2.*

(e) *Urbanus II. in Conc. Placent. c. 2. Sacrum dist. 10.*

(f) *Concil. Arel. sub S. Innocentio. c. 1.*

(g) *Concil. Arel. tit. 1. c. 1.*

(h) *Vid. in ipsi Concilio. ad Conc. Nicæm. II. c. 10.*

(i) *Concil. Nicæm. II. cap. 10.*

(j) *Conc. Arelat. cap. 15. c. 16.*

(k) *Conc. Nicæm. I. cap. 15. c. 16.*

(l) *Concil. Sardie. cap. 15. c. 19.*

(m) *Concil. Antioch. cap. 3.*

(n) *Concil. Laodic. cap. 43.*

(o) *Conc. Aquigran. cap. 19. c. 21. 37.*

(p) *Concil. Epauon. cap. 6.*

(q) *Concil. Tribur. cap. 15.*

(r) *Conc. Vuormac. cap. 15. c. 19.*

(s) *Conc. Roto. III. cap. 15.*

(t) *Concil. Aquisi. ann. 1157.*

(u) *Concil. Rotomag. ann. 1181.*

6. Et Concilium IV. Mediolanense: *Clericos quoscumque certe Ecclesie, piove loco adscriptos, si ab Ecclesia, cui adscripti sunt clericali statione, sine Episcopi facultate, eaque literis exarata, discesserint; suorum ordinum numere ex ejusdem Concilii Tridentini sanctione, Episcopum interdicas (a).* Et ut multa in unum breviter congerantur, audiatur Cabassutius ad Canonem Arclatensem ita egregie perorans: *prescribit Concilium, ut penam suspensionis ab executione ordinum incurrant qui ab prefixa sibi statione discedere, aut alibi ordinis susceptos exercere, citra veniam proprii Antistitis presumpserint. Huius aspi- pulatur Nicenus Canon 15. quo cadetur, ne Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, ab Ecclesia, ad quas fuerunt ordinati, in aliarum vel Ecclesiarum ministerium trans- eant. Et citatur in cap. non oportet Episcopum 7. qn. 1. suffragatur pariter ca- non 6. Chalcedonensis Concilii, prohibens quemquam absolute ordinari, sed in ipsi sui ordinatione iubens destinari certa, cui famuletur Ecclesie, & profertur à Graziano cap. neminem absolute dist. 7. Eodem collimant Canonem Apostolorum 15. & 16., quibus etiam pena excommunicationis infligitur Episcopo alienum Clericum destinanti, invito, ad quem Clericus pertinet, Episcopo. Regulam istam aliquà ex parte instaurare connixum est Tridentinum Concilium sess. 23. cap. 16. Nemo, inquit, ordinetur, quin certa Ecclesie ascribatur. Nec admi- tuntur alieni Clerici ad divina officia celebranda sine Commendatitiiis proprii Or- dinarii Episcopi (b).*

(a) Concil. Mediol.
IV. Att. Eccl. Me-
diol. lib. 3. tit. 3. c. 11.

(b) Cabassut. ad Conc.
Arclat. ann. 384. c. 2.
fol. 99.

7. Res ergo certa est, vera est, inconcussa est, nec difficultatem admittit, quod ecclesiasticarum legum vi Clerici ad Ordines promovendi, alicujus Ecclesie ser- vitio debent adscribi, semelque adscripti ab eà recedere prohibentur. Verum quantum ad Canones Concilio Tridentino anteriores, sive in Conciliis editos, sive per Romanos Pontifices exaratos; adscriptio, de qua ipsi loquuntur, valde differt ab eà, quæ per idem indicitur Tridentinum. Canones enim illi loquuntur præci- pue de adscriptione factà per beneficii ecclesiastici, & quidam residentialis con- secutionem, & ut plurimum de Episcopatibus, & Parochiis, eodemque mo- do de existentibus in Ordine Diaconatus, & de aliis Clericis, quos jam præven- tive aliquis Episcopus inceperat ad aliquos ordines promovere, ne proprias relinquere Ecclesias, ut alias pinguiores satagerent adipisci; vel ne proprio relicto Episcopo, à quo inceperant ordinari, reliquos ordines ab alio Episco- po consequi procurarent, quod ita se habere satis educitur ex ipsorum Cano- num verbis, & lecturà, ut ea consideranti patebit. Liqueatque omnino aliunde ex Canone præcipiente: *Clericos in Ecclesiis tue jurisdictionis, beneficia, quæ residentiali exigant affectus, si ad alterius diocesim absque tua licentia morandi tamà transferint; liceat tibi, si moniti non redierint, distis beneficiis*

(c) Cap. 17. de Cler.
non res. d.

(d) L. quæsumus 6.
denique ff. de sum. in-
staur. l. 1. c. 1. q. 4.
et c. 1. de sum. in-
staur. l. 1. c. 1. q. 4.

spogliare, nisi excusationem rationabilem ostenderint (c). Ubi vides interdi- ctum discedendi ab Ecclesia sibi assignatà, ad solos Clericos coarctari, qui beneficia possident, residentiali debitum exigentia. Et cum restrictio, seu ex- ceptio firmet regulam in contrarium (d), sequitur quod Clerici, beneficio ec- clesiastici residentiali carentes, non prohibentur ab Ecclesia, in qua ordina- ti sunt, elongari, ac ad alia loca pro libito se conferre.

8. At verò Concilium Tridentinum, in allegato capitulo, vel non lo- quitur de Beneficiariis residentialibus, & de Clericis ad alios ordines promo- vendis, quippe de his rebus alibi congruas edidit sanctiones: vel si eas quoque hic comprehendi judicetur; certè mens Tridentini per ipsam ocularem inspec- tionem enitescit, quod eo solum tendit, ut evagationem Clericorum com- pesseret, ac focordiam in Ecclesie servitio. Cum enim aliqui Clerici ordines acciperent, sed nunquam Ecclesie deferrent; & alii huc illuc peragrandi, modo hic, modo illic se deferre ipsi Ecclesie simularent; alii susceptis ordi- nibus, tamquam instabiles, & gyrovagi, vitam errorum agerent, ac ve- lût acephali, sine capite, sine loco moræ, sine disciplinâ vagarentur; Concilium eorum

eorum vagationi occurrere gestiens, decrevit in posterum nullos ordinari Clericos, qui non alicui adscriberentur Ecclesiæ, ubi suis perfunderentur muneribus, & non vagantium modo incertis quotidie sedibus commearent.

9. Dissolutionem hujusmodi Clericorum aliquando coarguit S. Ildorus Hispalensis, ita declamans: *duo sunt genera Clericorum. Unum ecclesiasticorum sub regimine Episcopali degentium. Alterum Acephalorum, idest sine capite, quem sequantur ignorantium. Hos neque inter laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberantes sola vaga vita completitur. Quisque dum nullum metuentes explende voluptatis sue licentiam consulantur; quasi animalia bruta libertate, ac desiderio suo fruuntur, habentes signum religionis, non religionis officium: Hippocentauris similes, neque equi, neque homines, mixtumque (ut ait Poeta) genus hominis, prolisque biformis. Quorum quidem sordida, atque infami nuditate, satis superque nostra pari Occidua polluitur (a). In quolibet homine vita iustabilis, & vagabunda detestabilis est: potiusque belluino, quam humano ritu conversantur in terris, qui nec locum habent, ubi conquiescant, nec superiorem, cuius regimini se subiciant: suggerente Psalmistâ, constituit Domine Legislatorem super eos, ut sciant gentes, quoniam homines sunt (b): quasi quod homines, superiore carentes, cui obtemperant, se esse homines non cognoscant. Hoc autem multo verius in Clericis, quos ad vitam ecclesiasticam vocatos, oportet locum stabilem habere, ac superiorem fixum, sub cuius disciplinâ vitæ incumbant, ad normam canonum institutæ, non verò dissolutis itineribus evagando, vitiis omnibus se se immergant. Qui multum peregrinantur, inquit ferventissimus Thomas à Kempis, raro sanctificantur (c).*

10. Ad compescendos ergo hujusmodi depravatos Clericos, vagos, & effrenes, atque ad ecclesiasticam disciplinam quoad hunc abusum fariendiam, decrevit Concilium Tridentinum, quoslibet Clericos alicujus Ecclesiæ servitio esse foriniter adscribendos. Sed si hoc solo intuitu id fecerit, si etiam ad retinendum Beneficiarios residentiales, nè à suis Ecclesiis abscederent, si viderentur nè Clerici, postquam ab uno Episcopo incaperant ordines adipisci, reliquos quibus carebant, ab aliis Episcopis extorquerent: si vè his, si vè aliis de causis Concilium Tridentinum, aliive Canones mandaverint, quod Clerici alicujus Ecclesiæ servitio adscribantur; quid facit hoc ad residentiam beneficiorum merè simplicium possessoribus ingerendam? Quid commune simul habent hæc duo, Clericos alicujus Ecclesiæ servitio adscribi, & Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem arctari? Diversa sunt hæc inter se, toto cælo distantia, atque naturaliter impermixta: benèque stat, quod Clerici tempore suæ ordinationis alicujus Ecclesiæ debeant servitio mancipari, nè incertis vagentur sedibus; & quod Beneficiarii merè simplices sint à residentie debito exempti.

11. Respondetur *secundò*, argumentum, si vè Objectionem, de quâ hic agimus, nihil probare, quia nimium probat: probat enim, quod nedum simplices Beneficiarii, sed etiam simplices Clerici, ordinibus tum majoribus, tum minoribus insigniti, tametsi beneficio carentes, ad residentiam teneantur: quippe omnes Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, & inferiorum ordinum Clerici, alicui Ecclesiæ debent esse adscripti, ubi suis fungantur muneribus, & nullus ex eis sine commendatitiis literis sui Ordinarii ad celebranda Divina, & Sacramenta ministranda debet alibi admitti, ut ex ipso Concilii textu enitescit (d), quod utitur dictione *nullus* illimitatâ, universali, & quæ omnem, etiam minimam partem eorum, de quibus prædicatur, excludit (e). Adeoque cuncti Clerici cuiuscumque gradus sub hac Synodale dispositione capiuntur. Quis autem dicet, quod cuncti Clerici, si vè in sacris, si vè in minoribus constituti, si beneficio careant residentiales, ad residentie debitum obligantur, quia hi omnes alicujus

Eccle-

(a) S. Ildor. de Offic. lib. 1. c. 3 f. 196.

(b) Psalm 9. v. 11.

(c) Thomas à Kempis de Imitat. Christi lib. 1. cap. 134. v.

(d) Conc. Trid. sess. 21. cap. 16.

(e) Abb. in c. ad nostrum c. 5. de elect. Bart. in cons. 27. in princ. Soc. in cons. 12. n. 16. vel. 1. Berthol. 17. var. distill. 129. n. 1. 2.

Ecclesiæ servitio affixi esse debent, nec sunt sine Commendatitiis literis priorum Antistitum ab aliis Episcopis recipiendi?

12. Porro tametsi vigere præstatæ sanctionis Tridentinæ Clerici, alicujus Ecclesiæ servitio adscripti, non valeant inconsulto Episcopo abesse, prout decisum referunt Doctores (a); Attamen certum est licentiam discedendi, si justam causam habeant abeundi, non esse illis ab Ordinariis denegandam: unde ait Barbosa, Presbyteros, & Clericos adscriptos Ecclesiis, non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere, ne discedant ab eâ, causâ studii; imò tenetur illis Dimissorius, seu Commendatitiis literas concedere, ut per Aldan. ult. 8. num. 4. attestat. sic fuisse decisum sub die 11. Martii 1617. (b). Et nedum concurrente causâ studii, sed etiam aliquâ aliâ causâ occurrente: imò necullâ causâ existente, adhuc licentiam discedendi, & literas Commendatitias non posse Clericis beneficio residentiali carentibus denegari, insinuat idem Auctor, sic scribens: *Nec sunt denegande ab Episcopo Sacerdotibus, & Clericis, qui non habent beneficiâ in titulum, residentiam requirentia, prout etiam decisum refert Armondar num. 36. Et iterum in Sac. Congreg. Cardinalium, negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, decretum fuit, illos non posse revocare subditos ecclesiasticos alibi degentes, nec eos cogere, sed teneri literis eis dare extravalentibus morari, si ratione beneficii non adstringerentur in suâ Diocesi residere. Dicit itâ in causâ propriâ obtinuisse Campanil. in divers. jur. canonic. rubr. 9. cap. 6. num. 4. se etiam in suis contingentia respondisse assertis Aloysius Riceus in prax. for. Eccl. dec. 598 in 1. edit. & resol. 524. Ubi amplius ad Clericum obinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere in Diocesi, ubi illud habet, sed poterit ire quod velit. Et itâ dicitur in Rotâ decisum in unâ Nullius Beneficii 28. Maii 1604. coram Ludovico &c. (c).*

13. Quæ literæ Commendatitiæ (species epistolarum, quas Antiquitas vocavit Formatas) ab aliquibus confusæ cum Dimissoriis accipiuntur, sed non rectè; quippè uti notatur à Balsamone ad Concilium Trullanum; omni Clerico duas scripturas afferre antiquitus opus erat: *Ejus qui cum ordinariis, Commendatitiis fuisse, & Dimissorias; ut illi quidem utatur ad probationem illius gradus, qui ei inesse dicitur: hoc verò, ut citrà ullum impedimentum ab aliâ Ecclesiâ in Clerum cooptetur (d).* Et alibi: *Canonibus caveatur, ut licet Commendatitiis literas habeant Clerici, & de fide restâ sentiant, Dimissorias tamen literas suorum Episcoporum eos ostendere oportere, alioqui fueris non operaturus. Per Commendatitiis enim literas eos esse sacrosatos probatur: licere autem illis in alienâ terrâ sacrificare, non ex illis, sed ex Dimissoriis literis ostenditur (e).* Similia de utriusque literis proferunt Matthæus Blastares (f), & Cabasutius (g): Quorum literarum antiquitatem commendat sanctio magni Concilii generalis Niceni I. novam illis formam præscribentis, ne Impostores, & Hæretici eisdem possent abuti: præcepit enim, ut tamquàm tessera quædam eisdem inscriberentur prima elementa verborum Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Petri Apostoli, ac Præsuli scribentis epistolam, cum aliis notis, de quibus videtur est Cardinales Baronium (h), & Bellarminum (i), ac alios de hac re loquentes (j).

14. Itaque Dimissoriæ epistolæ supplere poterant pro Commendatitiis (quatenus testes ordinis, in quo constitutus erat Clericus) non verò è contrâ. Et vi harum Dimissorialium Clerici nedum poterant in alienis regionibus ad sacra peragenda, à locorum Ordinariis admitti, sed etiam ab eisdem proprio Clero interì valebant, seu alicujus Ecclesiæ servitio mancipari. Per illas enim dimittebantur Clerici ab Ecclesiis, in quibus fuerant ordinati; præbebaturque illis facultas aliò se transferendi, ut aliarum Dioceseon Clerici fierent, inibique possent Ecclesias, sive beneficia sacra nancisci. En formula literarum Dimissorialium, quarum antiquitûs usus erat, ex Ivone Carnotenâ desumpta: *Ego N. humilis Episcopus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & in unione*

San-

(a) Barbosa ad Conc. sess. 13. c. 16. n. 13.

(b) Barbosa loc. cit. num. 4.

(c) Barbosa de officio potest. Episc. p. 1. a. 107. 17. num. 1.

(d) Balsam. ad Conc. 17. Conc. Trull.

(e) Balsam. ad Conc. 31. Apostol. (f) Blastar. ad Conc. 33. Apostol. (g) Cabasut. notit. Eccl. Sac. 2. diffinit. 8. num. 4 & 5.

(h) Baron. an. 145. 2. n. 6. (i) Bellarm. de Pœn. 1. 1. c. 14. (j) Cabasut. Ep. Formarum locis citatis. Margi. Notit. not. ab. Eccl. c. 1. Formata.

Sanctæ Ecclesiæ, in quâ Petro datum est jus ligandi, atque solvendi, abfolvo Presbyterum N. de Civitate N. Indictione N. & licentiam de vobis N. inſubornandi cum in quâcumque Eccleſiâ vultis veſtræ Parochiæ (a). Et hæ non ſolum Presbyteris, & Diaconibus, verum etiam inferiorum ordinum Clericis erant olim, ſuntque hodie quoque communes. Et antiquitus alio nomine vocabantur Apoſtoli, de quibus in Concilio Aurelianenſi II. Abbaſes, Martyrarii, Recluſi, Presbyteri, Apoſtoli dare non præſumant. Ad ſolos enim Præſules hæ concedere pertinebat (b).

15. Demùm literæ Commendatiſſiæ non ſolis Clericis præbebantur, ſed etiam laicis, ad alias Dioceſes proſciſcentibus: non cunctis autem laicis vulgaribus, & proletariis, ſed honorationibus tantum, & majoris momenti viris, ut honorificentiis exciperentur. Laicis verò minoris notæ, ſolæ literæ Pacificæ porrigebantur (c). Quâ de rê Concilium Chalcedonenſe, decretum edidit peculiare (d), quod ita reddunt Ivo, & Burchardus: *omnes pauperes, & indigentes auxilio, cum proſciſcuntur, ſub probatione epifcopis, vel eccleſiaſticis Pacificis tantummodò commendari decrevimus, & non Commendatiſſi literis, propter quod Commendatiſſi literas honoratioribus tantummodò præſtari perſonis conveniat (e).* Itaque quidam laicos differebant Commendatiſſiæ à Pacificis, quod illi laicis honoratioribus, iſtæ verò humilioribus iter agentibus porrigebantur, ut utrique hoſpitiuſcuſciperentur, & in communionem cum cæteris Chriſtiſidelibus ſuſciperentur: taliter tamen, ut viri Commendatiſſi conſpici lautiſſi, & liberaliſſi exciperentur (f). Meminit harum literarum Tertullianus ſub nomine *Conſeſſationis hoſpitalitatis (g).*

16. Si ergo affixio Clerici ad ſervitium alicujus Eccleſiæ id efficit, ut ipſe Clericus ita affixus, non poſſit ſine literis Dimiſſorialibus, ſive Commendatiſſi indè diſcedere: ex unâ parte autem affixio non ſolum fit Clerici, beneficium reſidentiale poſſidentis, verum etiam ejus beneficio carentis; ex aliâ verò, præfatæ literæ Clerico, qui beneficio reſidentiali caret, non poſſunt rationabiliter denegari; demùm ſi literæ Dimiſſoriales talis naturæ ſunt, ut competant nedum Clerico in ſacris conſtituto, & beneficiato, ſed etiam Clerico inferioris ordinis, nullum beneficium retinenti: & literæ Commendatiſſiæ, antero ita priſco ritu, non tam Clericis debentur, quàm etiam Laicis; profeſſo patet, quod ex his nullum præſidium cauſæ Contraſcriptorum inferitur, ad Beneficiarios merè ſimplices reſidentiæ debito arſtandos: quippè alioquin, ſi eorum ratio valeret; ſequeretur quod nedum Clerici, beneficio eccleſiaſtico præditi, & in ſacris conſtituti, ſed etiam Clerici minorum Ordinum, omni beneficio carentes: & non ſolum Clerici majorum, & minorum Ordinum, ſed etiam Laici ad reſidentiam tenerentur: quod quis audeat, vel ſine dementiâ eſſutire, vel ſine nauſcâ audire?

17. Reſpondetur *tertiò*, negando ſuppoſitum; nempe quod adſcriptio Clerici ordinibus decorandi, ſervitio alicujus peculiaris Eccleſiæ, ſit de præcepto impræſcribibilis, & ex neceſſitate obſervando. Nam ſi vera loqui velimus, hujusmodi lex potius eſt directiva, quàm præceptiva, ideòque non neceſſariò, ſed ſolum congruenter ſervanda: quod patet tum ex eo, quod in aliquibus locis præſcripta eſt contraria, quatenus in pluribus locis adſcriptio hæc intermiſſitur. Tum etiam quia ubicumque velit ad effectum perducere, oportet eam fieri in ipſo actu promotionis ad Ordines (h). Quo tempore prætergreſſo, ſi adſcriptio tunc non eſt facta; Clericus non poteſt ampliùs ulli Eccleſiæ adſcribi (i). Deberet autem poſſe fieri etiam poſt ipſam promotionem præſata Clerici adſcriptio ſervitio alicujus Eccleſiæ, ſi lex eſſet præceptiva, & neceſſariò obſervanda, non verò tantummodò directiva: quemadmodum cernimus, quod alię res neceſſarię, ac de præcepto ſervandę in ſacrâ Ordinatione, ſi forte omittantur, ſunt ſucceſſivè ſupplendę.

(a) Ivo Canon. p. 6. c. 137. Burchard. d. 2. c. 137. Franc. Bernart. de Fev. de antiqu. Eccl. Episcopalis lib. 1. c. 3 fol. 58.

(b) Vid. Thom. vet. l. 1. nov. Eccl. diſc. p. 1. c. 1. 94. n. 10.

(c) Cabas. loc. cit. Magri notis de Prob. Eccl. p. 1. l. 1. c. 1.

(d) Conc. Chalced. c. 12. & ibi Cabas.

(e) Ivo p. 6. c. 136. Burchard. lib. 2. c. 137. Ferras l. 1. c. 9. fol. 58.

(f) Cabas. notis. Eccl. Sacra. diſc. p. 1. c. 1. n. 10.

(g) Tertull. de Præſcriptis. c. 10.

(h) Garcia de heſ. p. 2. c. 1. n. 101. Barb. ad Conc. ſeſ. 13. c. 16. n. 2.

(i) Garcia loc. cit. Barb. ſum. Apoſt. diſc. c. 1. lib. 1. c. 1. n. 10.

18. Accedit quod etiam olim, & antiquis illis temporibus, in quibus à Contradictoribus floruisse disciplinam ecclesiasticam decantatur, adscribi, sive affigi servitio alicuius peculiaris Ecclesie, non erat quid necessarium, sed arbitrium, ita ut in libertate Clericorum, ordines recipientium esset pati affixionem illam, vel ab eà dissentire. Clerici, inquit Cabasutius, *ad ordines expectati, & rogati, non inferebantur canonici, seu albo ministrorum ejus Ecclesie, in qua ordinabantur, nisi se inferi consentirent; ita ut libertas eui relinqueretur aliò commigrandi, ut constat ex Paulini epistolis 8. & 45. (a).* Si ergo poterant Clerici resistere ne adscriberentur, poterant quoque Episcopi arbitrari, ne Clericos ipsos adscriberent; postoque hoc arbitrio proutraque parte, vel etiam pro illarum alterutra; sequitur, quod adscriptio ipsa non sit necessaria, sive præceptiva, sed arbitraria, sive simpliciter directiva, talisque fuerit etiam temporibus prætergressis.

19. Profectò Adamantius Origenes, natione Ægyptius, patriâ Alexandrinus, illiusque Ecclesie catechistes, ordinatus fuit Presbyter à Theodotio Episcopo Cæsariensi, & ab Alexandro Episcopo Hierosolymitano, nullique Ecclesie, cui peculiariter deserviret, fuit affixus (b). Non Alexandrinæ, quia infcio Demetrio illius Patriarchalis Ecclesie Antistite promotus fuit, & nedum infcio, sed etiam post notitiam habitam facti, contradicente, tantisque adversus illam ordinationem clamoribus ejulante, ut suis vocibus, & literis, de hac re datis, totum orbem repleverit (c). Non Ecclesie Cæsariensi, quia postquam in illà breviter est moratus, ad nativam Alexandrinam reversus est, ut ibi moraretur; nullà præconceptâ suspicione, quod inventurus esset Demetrium sibi valde indignatum, ac totis viribus resistentem. Neque figuretur, sive asseratur, quod Origenes fuerit servitio Ecclesie Hierosolymitanæ, sive Cæsariensis adscriptus, eo quod, Henrico Valefio teste, hi Episcopi *Alexandrinæ scholæ magistrum hoc fuisse ad Ecclesiam suam transfuisse (d)*; Nam non est facile definire, an uterque Episcopus Hierosolymitanus, & Cæsariensis equaliter concurrerint ad ordinationem Origenis, vel alter eorum tantum operâ; alter vero consilio actioni illi interfuerit (e). Adeoque non constat quis eorum tamquam verus Ordinator illum in propriâ potuerit Ecclesiâ retinere.

20. Et quatenus etiam hoc non obstarét, attamen Valefius non loquitur de translatione proprie sumptâ per affixionem ad propriam Ecclesiam: quippè Origenes citò à Palestinâ discessit: sed potius improprie per manuum impositionem: alias si verum esset dictum Valefii, sequeretur, quod Origenes non soli Ecclesie Cæsariæ Palestinæ, sed etiam Hierosolymitanæ affixus fuisset, quandoquidem utriusque illius Ecclesie Antistites ad ipsius promotionem supponitur concurrissè: sicque Origenes non uni, sed binæ Ecclesie fuisset affixus, quod improbabile profusum est. Nec minus est improbabile, quod ipsæ Origenes, cum jam diu per 25. annos in Ecclesiâ Alexandrinâ officio Catechiste persunxisset, se permiserit vel Hierosolymitanæ, vel Cæsariensi Palestinæ Ecclesiis applicari; & adhuc est improbabilius, quod semel istarum alterutri adscriptus, ad Alexandrinam postea redierit ibi perpetuo moraturus, si proprium Episcopum in se irâ magnoperè concitatum non passus esset adversum. Sed tollit omnem difficultatem Eusebius, de Origene scribens: *intercâ jugi, & continuato labore, in explanatione divinorum voluminum persisterat, sive Alexandriæ, sive apud Cæsarem posuit (f)*. Et infra, de Firmiliano loquens Episcopo Cæsariæ Cappadociæ; *tantum venerationis ergà Origenem, scientiæ, & doctrinæ gratiâ habebat, ut inde finem constringeret eum secum morari (g)*. Tandem in urbe Tyri mortuus est, & sepultus (h). Ergo Origenes ad Presbyteratum promotus, modò Cæsariæ Palestinæ, modò Cæsariæ Cappadociæ morabatur; modò Alexandriæ, modò Tyri, ut ex hac ipsâ locorum mutatione pateat, illum in suâ ordinatione nulli Ecclesie affixum fuisse.

(a) Cabasut. vitæ.
Eccles. Conc. Laodice.
cap. 19.

(b) Theodot. test. lib.
viii. Eccles. Hist. p. 1. d. 1.
c. 1. d. 10.

(c) Euseb. Hist. l. 6.
c. 3. lib. de Script.
Eccles. c. 54.

(d) Henr. Valef. ad
c. 1. d. 1. lib. 1. c. 10.

(e) Theodot. test. lib.
viii. d. 10.

(f) Euseb. l. 6. Hist.
c. 19. d. 10.

(g) Euseb. lib. c. 19.
c. 19. d. 10.

(h) S. Hier. de Script.
Eccles. in Origen.

cujus determinatæ Ecclesiæ, in Paulini ordinantis providentiam, & conscientiam refudisse, quem taliter interpellavit: *si sis Presbyterum tribuis, ut monachatum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo* (a); Futilis est, & insipiens hujusmodi verborum Sancti Doctoris, ad hæc significanda, interversio. Siquidem ipse Sanctus Hieronymus non de jure suscipiendi ordines absque concomitanti affixione Ecclesiæ alicui titubavit, sed de compatibilitate presbyteratus, cum monachatu anceps aequaliter fuit: etenim ipse monachatum, quem antea professus fuerat, à se abicere recusabat, & quia dubitabat num fas esset monachi, & presbyteri officia in eodem homine copulare; ideo egre annuebat sacri illius ordinis susceptioni.

25. Notum est eruditis, quod Monachi sub primis illis temporibus, sacros ordines suscipiendi consuetudinem non habebant (b): adeo ut etiam, si numerosa series Monachorum simul alicubi moraretur, nullus nihilominus inter eos Sacerdotio præfulgeret: Sed cum solemnitas ex more deposceret, ut mysteriorum celestium participes fierent, ex proximis viculis presbyteros comovebant, qui eis festinissime letitie spirituali implerent (c). Ratio hujus observantia legitur in vitâ S. Pachomii, & refunditur in eo, quod factum, & arrogantiam quandam saperet in monacho sacros ordines adipisci, quatenus hinc frequenter inter fratres contentiones, & emulationes inutilis nascerentur (d). Sanctus igitur Hieronymus, de monachatus compatibilitate cum Sacerdotio dubius; ne errorem incurreret, in judicio Episcopi Ordinatoris coniecit, an tunc, & super ipso expediret observantia hujusmodi consuetudinis derogare. Quodque hæc fuerit illius mens, convincitur ex facto per Sanctum Epiphanium recensito, nimirum Sanctam Hieronymum nunquam voluisse intrâ limites Monasterii Sacerdotali officio perfungi (e). Et ex eo, quod ipse S. Hieronymus constanter obstitit Joanni Episcopo Hierosolymitano, conanti eum suæ Ecclesiæ subjugare: contestatus est enim se innumem esse à cujusvis Ecclesiæ peculiari affixione, hancque sibi exemptionem, expressis vocibus in ordinatione servasse (f).

26. Habemus igitur exempla Sanctorum Paulini, Martini, Hieronymi, & aliorum, qui etiam sub antiquis sæculis, quando sacra disciplina summopere florebat, dum ordines ecclesiasticos recipiebant, affixionem suam servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ declinabant. *Illi ergo tam sancti, idem perfecti viri sancti eisdemque clamant, posse, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utrique homines tam secularium, quàm divinarum literarum sine ambiguitate docti sunt* (g), nunquam affixionem servitio alicujus Ecclesiæ devitassent, si consensissent, hanc nullo modo cadere sub præcepto. Quod si fortè dicatur, hæc, quæ mox retulimus, exempla esse facta paucorum, quæ statum non faciant, nec vim legis generalis exolvant; nos respondemus, quod ubi agitur de re antiquissimâ, & de probando præcorum sæculorum more, non est parum tot, & talia exempla congerere: quippe non omnium remotiorum successuum memoria ad nos pervenit: multæ namque historiæ periire; neque cuncta, quæ in Ecclesiâ evenerunt, fuerunt in codicibus registrata: pro magno ergò habeatur, quod ad probandum qualis fuerit antiquorum sæculorum disciplina, circa affixionem Clericorum servitio alicujus Ecclesiæ, præfatis exemplis, & quidem magni ponderis ostendatur, affixionem præfatam non fuisse tunc temporis necessariam.

27. Præsertim quod si res seriò perpeudatur, invenietur in his paucis exemplis non trium, vel quatuor tantum virorum sensum, sed multorum, & quidem ex præcipuis Ecclesiæ Patribus, doctrinâ, & respectivè sanctitate quoque celeberrimis, in unum consentire cogeriem, nempe Origenis, Hieronymi, Martini, Pauliniani, Ambrosii, Augustini, Epiphani, Paulini Nolani, Paulini Antiocheni, Hilarii Pictaviensis, Firmiliani Cæsariensis in Cappadocia, Theodisti Cæsariensis in Palæstina, Alexandri Hierosolymitani, Lampii Barcinonensis, Alipii Tagastensis, & aliorum, qui omnes, vel ordines conferendo, vel respectivè sine affixione, seu adscriptione servitio alicujus Ecclesiæ peculiaris suscipiendo,

vel

(a) S. Hier. ep. ad Pamach.

(b) Vid. Theophyl. ep. nov. Eccl. dy. p. 10. f. 4. v. 10. f. 18 fol. 67. 670.

(c) Vita S. Pachomii cap. 24.

(d) Ex quod. vita ipse.

(e) S. Prosper. de vit. Joann. compl. 2. c. 9.

(f) S. Epiphani. ep. 5. Hæret. ep. 60.

(g) S. Hier. ep. 61. ad Pamach. Verbo, loco citat.

vel aliter præfatis exemplis quomodolibet se immiscendo, discederent, eorum sententiam hanc esse, quod eo tempore, in quo ipsi vixerunt, necessarium non fuit, Clericos, quibus ordines ecclesiastici præbebantur, alicujus Ecclesiæ servitio adscribere, & ut ibi personaliter ministrarent, affigere.

28. Sed si desissent exempla Clericorum nulli Ecclesiæ affixorum, non desunt exempla plurimorum Antistitum, Episcopali honore præditorum, sine affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam. Nam apud Eusebium legimus, quosdam fuisse Episcopos non Urbium, sed Nationum, qui proinde affixione peculiaris Ecclesiæ caruerunt (a). Alios consimiles memorat Photius in sua Bibliothecâ (b). Sozomenus agens de Syriæ, & Edessæ Monachis, recenset nomina Lazarari, Barsæ, & Eulogii, qui non Urbium, sed honoris ergo Episcopalis dignitatis præstulerunt insignia, quamquam Episcopatus nomen sit operis, non honoris (c). Adde his, inquit Sozomenus, Barsen, & Eulogium, qui antea post creabantur Episcopi non urbis alicujus, sed honoris causa, qui veluti vice præ antea illa compensatio in propriis monasteriis illis deferrebat. Ad quem modum Lazarus quoque, de quo supra diximus, Episcopus fuit (d). Legitur adhuc privilegium, quod Hadrianus Papa I. Monasterio S. Dionysii contulit, ut licet ibidem habere Episcopum sicut à præfatis temporibus, & usque hactenus suis &c. & quando Episcopus &c. de hoc sæculo migraverit, & alius ab Abbate, & Monachis dignus electus fuerit &c. à vicinis Episcopis consecratur (e).

29. Nec dicatur, hujusmodi Monachos, Episcopali titulo decoratos, fuisse affixos Monasteriis, in quibus degebant, non secus ac si essent Abbates in Episcopos versi, vel Episcopi Abbatum munere defungentes; quippe quidquid sit de aliis, an Monasteriis præsent, in eisque Abbatum officium exercerent; certè Episcopus in Monasterio S. Dionysii degens, non erat Abbas, sed ab Abbate distinctus, & vix quidquam poterat sine Abbatis assensu, prout ex privilegio Hadriani Papæ innotescit. Et tam iste, quam alii præfati Episcopi Ecclesiâ carebant, cujus Cathedralæ, velut cardinati Antistites insisterent: Cumque nunquam Ecclesiâ consueverit Episcopos in Monasteriis intulare, sive incardinare; sequitur, quod Monachi præfati, nullius Ecclesiæ Antistites proprii fuere, nullique omnino fuerunt Ecclesiæ defixi. Sic & Sanctus Bonifacius Anglus fuit à Gregorio Papâ II. constitutus Episcopus, sed sine titulo, atque sede, Germaniam huc illuc excurrens, & sanctâ operatione fecundans, nec nisi post 25. annos fuit ei à Zachariâ Papâ Ecclesiæ Moguntinæ titulus assignatus (f). Et dudum ante, S. Augustinus Episcopus, à D. Gregorio ad Angliam directus, titulo caruit Ecclesiæ peculiaris, cui esset affixus, nec nisi post plures annos Cantuariensem est Cathedralam asscetus (g). Similia evenere apud Hispanos Egilæ, quem Valcharius Legatus Apostolicus in Episcopum consecravit.

30. Parum relevante, quod hujusmodi Episcopi essent quidem ordinati sine sede cardinali, sed non sine titulo cardinali, prout etiam sit modo quoad Episcopos Titulares. Nam quidquid sit de istâ distinctione; summa negotii est, quod quantum ad rem præsentem intitulatio quoad denominationem differt ab affixione quoad servitium. Et sicut non per hoc, quod addit aliquis Prælatum Romæ, vel alibi, insignitum titulo Episcopali, exempli gratiâ, Patriarchæ Alexandrini, fas est ordinare Clericum Romanum, & eum servitio Ecclesiæ Alexandrinæ affigere; ita ex eo, quod præfati Episcopi carentes sede, haberent tamen titulum sui Episcopatus, non bene inferitur, quod alicujus Ecclesiæ servitio Clerici sint necessario assignandi. Alios Episcopos sic ut supra nulli Ecclesiæ quoad servitium affixos, memorat Concilium Ravennatense (h). Alios ex Hiberniâ sine certo Episcopatus loco constitutos, adeoque cardinali titulo sui Episcopatus carentes, recenset S. Anselmus Cantuariensis (i). Rursus Episcopos vagantes, & parochiam non habentes, refert Concilium Vernense (l). Episcopos in suis thronis non constitutos commemorat Concilium Trullanum (m). Conciliabulo Ephe-

brasch. de libris. Eccl. Tom. II.

Qq 2 fino,

(a) Euseb. hist. lib. 3.

c. 17. l. 1. c. 10.

(b) Photius in Biblioth. c. 98.

(c) S. August. de Civitate Dei. l. 19. tom. 5.

(d) Sozomen. lib. 6. cap. 14.

(e) Conc. Gall. 782. fol. 221.

(f) Vit. S. Bonif. ap. Surium de 5 Junii.

(g) Vit. S. August. Angl. ap. Surium de 26. Augusti.

(h) Conc. Ravenn. III. an. 518. c. 4.

(i) S. Anselm. lib. 1. ep. 127.

(l) Conc. Vernenf. an. 855. c. 11.

(m) Concil. Trullane. cap. 17.

sino, ex Nestorianis composito, plures Episcopi interfuerunt, sedium, atque Ecclesiarum expertes (a). Hujusmodique qualitatibus fuisse oportet Episcopos, quorum Clemens Papa V. vetuit ordinationem, utpote Clero, populoque carentium (b).

(a) Relatio Synod.
Episc. ad Celestin. I.
(b) Clemens, in
pluribus P. de elec.
et elect. potest.

31. Auger istorum numerum Joannes Filescus de sacrâ Episcoporum auctoritate sic loquens: *Negue verò illud præmittendum, Episcopos aliquando consecratos sine ullo titulo, sine Sede Episcopali. Cujusmodi exiit B. Bonifacius Moguntinus Episcopus, quidâ Gregorio II. Pont. Rom. ordinatus est sine sede, sine titulo. Sic enim Gregorius epistolâ ad eundem Bonifacium scriptâ, quæ est 125. inter Bonifacianas, tuam reverendam fraternitatem ad imitationem Apostolorum, qui Domino jubente, præcepti sunt cunctis prædicare evangelium regni, gratis accepisse, gratis dare, in partibus Hesperiarum ad illuminationem Germanicæ gentis, in umbrâ mortis sedenti dirigere prævidimus. Idem firmatur epistolâ 120. 121. quæ sunt Gregorii ad Saxonos, & Thuringos, itâ 143. quæ est Zachariæ Pont. Rom. ad Bonifacium. Et apud Hincmarum epistola 6. cap. 19. Cui Bonifacio per annos 25. in eadem prædicatione sine cardinali sede laboranti, præfatorum successore Zachariæ Papa inter cætera in privilegio sibi directo scripti &c. Quo pacto etiam Concilio Maissonensi II. subscribere Episcopi non habentes sedes. Hos Scotos nominarunt nostris, Conc. Cabilon. II. cap. 43. quod repetitum in Capitularibus, de quibus itâ statuerant Episcopi Gallicani, Conc. Verrensi cap. 13. De Episcopis vagantibus, qui parochias non habent, nec finius de ordinatione eorum qualis fuerit; placuit juxta instituta Sanctorum Patrum, ut in alterius parochiâ ministrare, nec ullam administrationem facere debeant, sine iussione Episcopi, cujus parochia est.*

32. Prosequitur in suo eloquio Filescus: *Idem habet Concil. Vormac. cap. 63. citatur ex Concilio Carthag. nescio an allusum ad c. 2. Concilii Carthaginensis II. & Concil. Carthag. III. c. 20. Hispani ut malo ejusdemodi mederentur, Concil. Valent. c. 6. itâ definiunt. Næ ullum sanctorum sacerdotum, idest Episcoporum quispian ordinet, qui localem se futurum primitus non sponderit. Quod localem hic nominat Synodus Hincmarus, loquens de B. Bonifacio Germanicæ Apostolo, qui sine sede Episcopali ordinatus fuerat Episcopus, ut dictum est antè epistola 6. c. 19. cardinalem sedem appellat, idest certam, & definitam. Eodem sensu Concil. Meldens. cap. 54. tituli cardinales, idest fixi, & certi, quosque Episcopi canonice, & sine retractatione ordinare, & disponere debeant. Cardinalem Sedem etiam præcipuam interpretari licet, ut cardinalis alienus dicitur, qui præcipuus est, non diductus, apud Bernardum Benevall. lib. 2. de vit. S. Bernardi c. 5. Cui respondet illud Gelasii Pont. Rom. ad Celestinum Episcopum, quo illum Visitationis nomine alicui Ecclesiæ præstitum significat, non cardinalis Pontificis: hic Cardinalis non aliter vocatur, quàm quod nec Corepiscopus, nec Coadiutor, nec incertæ sedis, sed præcipuus talis Dioceseos Pontifex. Næ alieno sensu cardinalis dicitur idest authenticus, nec inuusus, aut usurpator alienæ Ecclesiæ: enim cardinalis authenticus exponitur Collatione Carthaginensi integrâ (c). Sermonem alibi fusiùs habuimus, quid sit inritulari, quid incardinari significet. Illuc lectori remittimus: Qui si plura desiderat, legat Auctores in margine citatos (d), ad satietatem etenim per hos ei satisfiet.*

(c) Joan. Filic. de
Sac. Episcop. Au-
thor. c. 10. §. 1. p. 137.
(d) Vid. Gratian. post
cap. 4. dist. 1. in glof.
in cap. datum 54. P.
instituti de election.

33. Itaque ex his, quæ hucusquæ allata sunt, patet, quod elapsis temporibus ordinabantur Episcopi, nedum sine sede, sed etiam interdum sine titulo cardinali, & sine affixione ad ullam Ecclesiam, donec fuit ecclesiasticis legibus interdictum, ne quis Episcopus ordinaretur sine sede, vel saltem sine titulo, eo quod episcopali nomine indigni esse censerentur illi, qui nec ad aliquam Episcopalem sedem titulati erant, nec ad aliquam Episcopalem Cathedram ordinati (e): Et qui nec ut expediret, prodesse, nec præse ut deceret valentes, instabilitate vagationis, & mendicitatis opprobrio, serenitatem Pontificalis obnubilant

(e) Concil. Gall. 1802.
Sess. 40. §. 19.

lans dignitatis (a). Quibus ita se habentibus, jam deducendo argumentum à majori ad minus, quod est optimum, & validissimum (b), dicimus, quod si absque affixione ad ullam Ecclesiam Episcopi olim poterant promoveri, multo fortius ordinibus insigniri poterant Clerici absque adscriptione ad servitium alicujus Ecclesie determinatæ. Et sic patet, adscriptionem istam non semper fuisse in Ecclesia observatam: quæ nunc quoque, quia in Concilio Tridentino nulla adiecta pœnâ insinuat, sit ut non præceptiva sit, sed simpliciter directiva. Quare si de facto intermittatur; nihil deperit necessario in sacra ordinatione, servandum: tamen nullus prudens, & benè agens Præsul debeat Clericis sacros Ordines elargiri, quin & eos famulatu alicujus Ecclesie peculiaris affigat.

34. Quoad reliqua, in Objectione hæc proposita, nempe censuras, atque pœnas fuisse à sacris Canonibus indictas contra Clericos ab Ecclesiæ servitio discedentes; dicimus, quod Canones illi non nisi de Clericis loquuntur beneficio aliquo residentiali insignitis (c). Non verò de illis, qui solo titulo ordinationis sunt Ecclesiæ alicujus ministerio deputati: nisi quatenus olim, & nunc quoque alicubi hujusmodi deputatio secum trahit jus participandi de proventibus ecclesiasticis, inter præsentibus tantummodò dividendis: habet enim nunc, prout & olim habebat ista adscriptio suum onus, & suum commodum. Onus in obligatione ministrandi: commodum in jure participandi ex bonis communibus Ecclesie (d). Certè Clerici sic affixi, si participes esse volunt illorum proventuum; ab Ecclesia sibi assignatâ discedere non debent. At extrâ istas circumstantias affixio ut sic pœnis non involvit Clericum, ab Ecclesiæ servitio, cui adscriptus fuerat, discedentem. Et quod antiquis temporibus res ita se haberet, convincitur ex eo, quod Concilium Agathense jussit Clericos ad Ecclesiam convenire solis diebus anni solemnioribus (e). Ad quid Concilium hoc præscribere, & ita limitate præscribere, si Clerici toto anni tempore, vi affixionis, ex ordinatione manantis, fuissent ad quotidiani servitii, & personalis ministerii bebitum obligati? Quod paritèr res ita nostrâ ætate se habeat, patet ex viribus superius allegatis (f).

25. Cæterum Canones aliquandò pœnas comminantur etiam laicis ab Ecclesia discedentibus, sive ad illam per determinata tempora non convenientibus, ut ex Conciliis Sardicensi (g), Parisiensi (h), Turonensi (i), & Burdigalensi (j), enitescit; nec tamen ideò quisquam asserere audebit, quod laici ad residentiam personalem in determinatis Ecclesiis teneantur, vel quod ex talibus sanctionibus debitum residendi in Beneficiariis merè simplicibus inferatur. Quà paritèr responsione occurritur historiæ ex adverso allegatæ Nestorii, cui ad culpam datum est, quod alienos Clericos à suis Ecclesiis abstulisset: verum est hoc de Clericis, qui in aliis Ecclesiis ad parochialia, vel aliàs residentialia officia præventivè fuerant deputati: vel de iis, qui semel à proprio Episcopo in hæperant ad aliquos ordines promoveri: non enim poterat Nestorius illos ad se trahere, & reliquis Ordinibus insignire, absque eo quod sacrorum canonum esset prævaricatio, per quos strictissimè prohibitum legitur, ne quisquam Episcopus alieni Episcopi Clericum accipere auderet, ac suo Clero inferere, sine Dissinctorialibus literis proprii Antistitis (m). Fortè illà ætate nondum Præsules Constantinopolitani prævaluerant in jure accipiendi Clericos undecumque, illosque ad suam, vel ad aliorum Ecclesias traducendi: de quâ rê alibi dictum est.

36. Historia postmodum Archiepiscopi Thessalonicensis, quæ relas multas in Concilio Sardicensi effundentis adversus Clericos extraneos illic confluentes, & ut ad propria remitterentur instantis; nihil facit ad rem, & idcirco in Objectione perperam allegatur. Nam vel ipse quoque Archiepiscopus locutus est de Presbyteris, atque Diaconibus, ratione officiorum, sive beneficiorum, quibus præerant,

(a) Clementin. in plen. q. v. de elect.
(b) Cephalas. de presb. abbas. v. 17. Sanch. de Matr. l. 3. d. 1. n. 11. Barboz. traç. var. Loc. 67. v.

(c) Cap. 17. de Cleric. non resid.

(d) Basil Sam. Conc. tom. 1. ad Can. 6. Conc. Const. f. 154. E.

(e) Concil. Agath. cap. 44. cap. 5. quæ 19. 7. q. 1.

(f) Vid. hic super. num. 12.

(g) Concil. Sardic. cap. 14. Basil abo.
(h) Concil. Parisiens. cap. 12.
(i) Concil. Turon. ann. 1584 tit. 15.
(j) Concil. Burdigalens. tit. 5.

(m) Concil. Auran. P. cap. 5. Conc. Arvernen. cap. 10. Bracar. l. cap. 3. l. 2. Cabilon. c. 15.

erant, residentis debito adstrictis: vel de talium Ordinum Clericis, gyrovagis, erraticis, & vagabundis, propriam dioecesim relinquentibus, ut sine capite, sine Antistite, sine dace, tamquam accephali, excusso omnis obediens jugo, huc illuc sine lege vagarent, quos corripere bonum erat, & ad proprias remitti sedes: cum imò subsequens temporum Canones jussu erant ad certam Ecclesiam destinare (a), & si opus esset, custodiæ mancipari (b), ac omni etiam clericali honore privari (c). Finis præterea Præfatus Thessalonicensis, in Concilio Sardicensi clamantis, non fuit urgendi alienos Clericos, Presbyteros, & Diaconos, ut apud suas quique Ecclesias residerent, sed alleviandi onus, quo propter ipsos premebatur Ecclesia Thessalonicensis, quæ cum subsidia multis Clericis ex propriâ Dioecesi porrigere tenebatur, non habebat quid daret extraneis, eadem deponentibus, nisi subtraheret primis quicquid daret secundis: & sic neque his, neque illis præbendas congruas ministraret. Unde ex facto Archiepiscopi Thessalonicensis nihil prorsus deduci potest ad involvendos Beneficiarios merè simplices onere residentis.

37. Demum ad id, quod postremo loco fuit Objectioni tandem insertum, de juramento per aliquos Episcopos in ordinatione Clericorum exacto, ut serviant Ecclesiæ, sibi peculiariter assignatis; dicimus, quod si agatur de beneficiis parochialibus, vel choralibus, aut alia ratione residentialibus; optimè adiguntur Clerici eorum possessores ad spondendam Episcopis fidelitatem, ac personale servitium in loco, seu Ecclesiis, ubi ministrare debent, actualiter exhibendum (d). Et ratione administrationis eis commissæ Clerici sunt veluti vassalli non stricto modo loquendo, nec sumpto vassallagio in legali acceptione, quæ sumi solet; sed lato modo, & perquamdam similitudinem, siquæ præfati Clerici sunt velut homines ligii sui Antistitis, eique iustum est per illos hominum exhiberi. Si verò sermo sit de Clericis, beneficio residentiali carentibus; dicimus, quod tametsi exigi ab eis possit juramentum fidelitatis Episcopo præstandæ ratione beneficii, quantumvis non sit residentiale, sed merè simplex, tamen nec ipsi, neque Clerici simplices adigi debent ad spondendum, iurejurando servitium personale Ecclesiis sibi peculiariter assignatis. Imò nedum non debent, sed etiam quod licitè non possint ad id impelli; per ea, quæ sequuntur, legitur definitum.

38. Etenim Barbosa, de præsentis rē loquens, ita suum sensum exponit: *Episcoporum non posse ante ordinationem exigere ab Ordinandis promissionem de interveniendo certæ Ecclesiæ, etiam post obtentum beneficium simplex, residentiam non requirens, dicit Salus c. 13. n. 29. ubi refert decisum in Laurentianâ 15. Aprilis 1628. (e).* Quod si aliqua Concilia in Objectione relata hanc sponsonem exigi posse sanxerunt, hæc tamquam illa, quæ non faciunt legem generalem, sed particularem, extrâ loca, Conciliis ipsi subordinata, non obligant. Demumque si promissio ista exigatur, & respectivè præstetur, Clericis ad residendum, & personaliter deservendum tenebitur Ecclesiæ sibi assignatæ, non ratione adscriptionis, & affixionis eidem, sed ratione propriæ promissionis, & oneris ex se voluntariè suscepti, sub vinculo juramenti, quo sibi legem peculiarem constituit imprævaricabiliter observandam (f). Et ita quocumque modo, & ex quacumque parte accipiat Argumentum in hac Objectione propositum, tam collectivè sumptum, quam distributivè in suis partibus consideratum, nullatenus probat, inesse Clericis beneficia merè simplicia possidentibus, debitum servitii personalis, & residentis.

(a) *Concil. Tolet. 3°.
(b) Concilium Mo-
rentinum.
(c) Concilium Pa-
læstinens.*

(d) *Cap. nullus de
jurjur. c. legabatur de
inter. & ord. c. fin.
xx. qu. 5. Relet. d. fu-
gu f. Clerici fav. Cleri.
perjon. §. 1. c. 2.*

(e) *Barbof. ad Cap.
fug. 1. c. 16. n. 29.*

(f) *Phil. cap. quod
dicitur. cum alia seq.
22. qu. 4.*

C A P U T XXXII.

In quo datur congrua DUODECIMÆ OBJECTIONI Responsio, petita ex spirituali conjugio, quod contrahitur inter Clericum, Beneficio Ecclesiastico insignitum, & Ecclesiam, in qua erectum est Beneficium.

S U M M A R I U M.

- 1 Duodecima Objeçtio, quod inter Clericos, beneficio insignitos, & earum Ecclesias contrahitur spirituale conjugium, residentiam exposcens.
- 2 Inter Episcopum, & suam Ecclesiam, contrahitur spirituale connubium: idem verum est ei, suâ Ecclesiâ dimissâ, aliam accipere.
- 3 Hæc vera sunt solum metaphoricè: pluraque locum habent in spirituali matrimonio, quæ non verificantur in corporali.
- 4 Inter Beneficiarios residentiales, & illorum Ecclesias non contrahitur spirituale connubium, sed quasi spirituale matrimonium.
- 5 Ipsa obligatio residentie, quæ inest Beneficiariis curatis, & eboralibus, affectu strictius, vel laxius dependens à voluntate superioris.
- 6 Etiam inter Clericum simplicem, & Ecclesiam, cujus servitio adscriptus est, contrahi dicitur spirituale connubium: tamen non tenetur ad residentiam.
- 7 Si ratio spiritualis matrimonii valeret, etiam Clerici simplices alicujus Ecclesiæ servitio adscripti, ad residentiam tenerentur: quod non subsistit.
- 8 Matrimonium spirituale contrahitur inter Clericum, & Præbendam merè simplicem, non verò inter Ecclesiam, in qua præbenda ipsa est erecta.
- 9 Alioquin occideret interdum polyviria spiritualis, quæ vitium est in matrimonio corporali. Quinam polyviriam admitterent?
- 10 Polyviria sicut non admittitur sine vitio in matrimonio corporali; sic & in spirituali admittenda non videtur.
- 11 Matrimonium, ut contractus, subjacet legibus ab Ecclesiâ præscriptis, quæ varietatem admittunt, ut patet de impedimentis.
- 12 Etiam matrimonium spirituale est contractus, & idè subjacet regulis Ecclesiæ, quæ immutem faciunt Beneficiarios merè simplices à residentia.
- 13 Connubium inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, seu Præbendam esse simile videtur potius matrimonio rato, quàm consummato.
- 14 Professio in religione dirimit matrimonium ratum, non consummatum: Hocque valet contractum cum conditione servandi castitatem.
- 15 Referuntur nomina multorum Sanctorum, piorumque Principum, & aliorum, qui in matrimonio castitatem servaverunt.
- 16 Bimembre Jura dant sponsi ad proficiendam religionem antè consummatum matrimonium. Ex matrimonio spirituali non inferitur obligatio residentie.
- 17 Romanus Pontifex dispensare potest pro dissolutione matrimonii rati, & nondum consummati, prout pluries factum est.

11 Multo fortius dispensare, vel statuere potest in matrimonio spirituali Beneficiarius merè simpliciter enim à residentia.

1.

OBIICIUNT Duodecimo loco Contradictores adversus exemptionem Beneficiarium merè simplicium à debito residentia, hoc modo. Inter Clericum, beneficio insignitum, & Ecclesiam, contrahitur spirituale matrimonium: siquidem hoc proculdubio contrahitur inter Episcopum, & suam Ecclesiam. Hinc Perilianus Donatista Constantinensis Episcopus, in collatione Carthaginensi, ac decretum Ephesinæ Synodi de Eustathio Pamphylorum Metropolitâ, necnon hujus Synodi Canon 15. mentionem faciunt de Cathedralis, aut Ecclesiis viduatis. At verò *Viduata*, ut rectè advertit Hincmarus, *conjugium supponit*. Sed Clerici, non minus quàm Episcopi, sunt suarum Ecclesiarum sponsi: Undè inferebat Hayton Basilensis Episcopus eos debere illis immobiliter adherere, dicens: *Sciatis quid in Ecclesiis, quibus præsumunt sponsi facti sunt, & ideo omni vigilantia, qualiter eas decorent, & eis incessanter deferantur, totius vite sue vigilantiam impendant* (a). Ergo sicuti carnale matrimonium exigit cohabitationem viri cum uxore, sic spirituale, deponit assiduitatem Beneficiarii cum sua Ecclesia. Sed hæc assiduitas sine residentia esse non potest; ergo Beneficiarii ad residentiam personalis debitum obligantur.

(a) Spirit. leg. tom. 6. fo. 628.

2. Respondetur primò verissimum esse, quod inter Episcopum, & suam Ecclesiam contrahitur spirituale conjugium, de quo Innocentius Papa III. si electus electioni consenserit, ut per mutuum consensum eligentium, & electi quasi conjugio vinculum spiritualiter sit contrahitum &c. (b). Et dudum antea Evangelistæ Papa ad omnes Episcopos scripsit: *sicut vir non debet adulterare uxorem suam; ita nec Episcopus Ecclesiam suam, id est ut illam dimittat, ad quam sacramentum est &c.* Et sicut uxori non licet dimittere virum suum; ut alteri se, vivente eo, matrimonio societ &c. ita Ecclesia non licet dimittere Episcopum suum, aut ab eo se segregare, ut ulterius, vivente eo, accipiat (c). Hæc de causâ Eusebii se Antiochenum respuisse Patriarchatum, ultro sibi à Constantio Cæsare oblatum, professus est, quia Cæsariensi Ecclesiæ connubiali nexu erat indissolubilitè alligatus (d). Quam panitè ob causam Canones Apostolici (e), nec non Concilia Nicænum (f), Sardicense (g), Carthaginensè III. (h), & alia plurima interdiciunt Episcopo de unâ ad aliam Ecclesiam transmigra- & de minori ad majorem pertransire: nè, ut ait D. Hieronymus, *Virginis pauperule societate contempta, ditioris adultera quærat amplexus* (i). Porro Episcopus dicitur *sue Ecclesiæ alligatus*, atque idcirco non valet eligi ad aliam Ecclesiam, sed tantummodò postulari (j). Sicut & ob eandem causam liberum ei non est ad aliam Cathedralè transire, nisi ad eam auctoritate Summi Pontificis, dissolvente primum vinculum, transferatur (m).

(b) Can. cum inter 21. de elec.

(c) Capit. sicut 11. cons. 7. qu. 1.

(d) Eu. de vit. Corp. lib. 1. c. 10.

(e) Canon. Apostol.

14. c. 15.

(f) Conc. Nicæ. I.

c. 15. 16.

(g) Conc. Sardic. I.

cap. 11.

(h) Conc. Carthag. III.

cap. 8.

(i) Hieron. epist. 83.

ad Oros.

(j) Cap. sicut 11. cons. 7. qu. 1.

(k) Cap. cum inter corporalia de translat. Episc.

(l) Cap. sicut 11. cons. 7. qu. 1.

(m) Cap. sicut 11. cons. 7. qu. 1.

3. Hæc inquam vera sunt (n), sed non sunt vera, nisi metaforicè, similitudinariè, & per quamdam analogiam, quæ claudicat multis pedibus: plurimatenim vera sunt de carnali matrimonio, quæ in hoc spirituali conjugio non habent locum: plura è contra locum habent in matrimonio spirituali, quæ de carnali verificari non possunt. Sic viro non est licitum dimittere uxorem, cum quâ matrimonialiter se commisit: non eam permutare: non super insolubilitate conjugii consummati à quolibet dispensari; quæ tamèn omnia quoad beneficia ecclesiastica, servatis servandis, & possunt, & potuerunt, & semper poterunt ex Ecclesiæ praxi compleri. Legitimè namque concurrente causâ, & superioris auctoritate, fas est Beneficiario Ecclesiam sponsam suam dimittere, ac permutare (semel, & bis, ac pluries, si opus sit, ita fieri). Quare tamen carnale matri-

matrimonium exigit personalem adhesionem viri uxori suæ; non idcirco tamen sequitur, quod etiam spirituale connubium Beneficarii cum Ecclesiâ deprecatur personalem assiduitatem illius cum istâ, imprevaricabiliter observandam.

4. Tantò magis quod non caret difficultate, an inter Beneficiarios inferioris ordinis, & eorum Ecclesias contrahatur verè, & propriè matrimonium spirituale, sicut inter Episcopos, & eorum Ecclesias, quippè Doctores in eo sensu versantur, quod inter Beneficiarios inferiores residentiales, & illorum Ecclesias non matrimonium spirituale, sed quasi matrimonium spirituale contrahatur (a); Multò magis ergò ratiocinium hoc esse verum reperitur respectu ad Beneficiarios merè simplices: quippè cum hi, vel ut plurimum non habeant Ecclesiam suam propriam, & peculiarem, sed solummodò altare, ubi eorum erectum est beneficium; vel si habent, nullum ei sponderint personalem famulatum, prout spondent Beneficarii, residentiz debito adstricti; videtur omnino dicendum, quod Beneficarii merè simplices vel nullum contrahant spirituale conjugium cum suis Ecclesiis, vel ad summum cum eis contrahant quasi spirituale connubium, diversum ab eo, quod cum suis Ecclesiis contrahunt Beneficarii residentiales. Hancque differentiam talem effectum parere dicendum erit, quod ubi Beneficarii residentiales ad exhibendam personalem assiduitatem, & præsentia ministerium suis Ecclesiis tenentur; Beneficarii merè simplices è contrà ab hoc onere sunt exempti.

(a) *Gl'f. Ep. Abbat. in cap. eif. uacatur de post. Pral. Alister. ad c. 1. eod. tit.*

5. Auger vim hujus rationis alia ponderatio, quod nec etiam inter Beneficiarios residentiales, & eorum Ecclesias contrahitur spirituale connubium cum obligatione indefinitâ, & absolutâ personalitèr residentis, sed conditionatâ, & limitatâ ad loca, tempora, & personas, de quibus alitèr per leges ecclesiasticas non disponitur (b). Uno verbo residentiz onus est subordinatum voluntati superioris: quâ de re Diana: *illud pactum inter proprium Episcopum, & suam Ecclesiam, ex natura rei subordinatur supremo Pontifici; ita ut in illo pacto includatur conditio offerendi ministerio talis Ecclesie cum subordinatione ad supremum pastorem, qui habet in illâ Ecclesiâ excellentiorem potestatem* &c. (c). Pontifices ergò varias ediderunt, vel approbarunt sanctiones, regulam dantes oneri residentiz à Beneficariis, tam curatis, quàm choralibus exequendæ; itâ ut in aliquo loco magis, in alio minùs: & juxta varietatem personarum, temporum, & causarum, strictius, aut laxius istud onus afficiat. Si autem ipsos Beneficiarios altioris, & inferioris ordinis ad residentiam obligatos, inter quos analogicum, vel quasi matrimonium spirituale intercedit, & suas Ecclesias, non urget debitum personalis residentiz, nisi subordinatè ad voluntatem Superioris, modum, locum, & tempus ipsius residentiz regulantis, & limitantis, multò magis id verum erit in Beneficariis merè simplicibus, inter quos vel minùs rigorosè contrahitur idem quasi spirituale matrimonium, & quos voluntas Superioris, legesquæ à Superioribus conditæ, à personalis residentiz debito exsolvunt (d).

(b) *Concil. Trid. sess. 23. cap. 2. in mid.*

(c) *Diana par. 300. tract. 1. q. ref. 66.*

(d) *Id. Diana p. 10. tract. 1. q. ref. 66.*

6. Respondetur secundò, argumentum in præsentî Objectione contentum, nihil probare, quâ probat nimium: nam spirituale conjugium, vel quasi spirituale conjugium, non contrahitur solummodò inter Beneficiarium merè simplicem, & Ecclesiam, sive præbendam, quam recipit in titulum (si tamen re verâ contrahitur, ut inuimus) sed etiam inter simplicem Clericum, tamen beneficii carentem, & Ecclesiam, cui adscriptus est. Quare Christianus Lupus, semel, atquè iterum affirmat, quod non solummodò Episcopatus, sed inferior Clericatus esse dicitur spirituale cum Ecclesiâ conjugium, quo Ecclesiis, ut uxoribus propriis, sacramentalitèr alligari etiam Clericos rectè scribit Stephanus Episcopus Tornacensis (e), adeò ut inter spirituale connubium Beneficarii cum sua Ecclesiâ, quam habet in titulum, & Clerici cum Ecclesiâ, cujus servitio affixus est, non alia differentia intercedere videatur, nisi quod primum est firmitus, quàm secundum (f). Firmioritas autem hæc est qualitas extrinseca, non tangens sub-

(e) *Christianus Lupus. ad Can. Conc. 1. bel. c. 10.*

(f) *Lup. ad Conc. P. Rem. sub Greg. VII. Can. 12.*

stantiam vinculi spiritualis, sed solum illius vim augens, secundum magis, & minùs, quæ ex notissimis, non mutant rei speciem, aut naturam (a).

(a) *L. fin. de fund. instr. Barboj. rr. var. Annot. 140. n. 6.*

7 Itaque si argumentum probaret, si ratio spiritualis matrimonii attendenda esset; res eò usque se protenderet, ut probaret, quod nedùm Beneficiarii merè simplices adstricti sint onere residentie, sed etiam simplices Clerici ad servitium alicujus Ecclesie deputati; quod non subsistit. Retrotrahat benignus lector gressus aliquantulum, & excurrat responsiones, quas præcedenti Objectioni dedimus, certus quod rem ita esse comperiet (b). Igitur spirituale connubium, quantum est in se, non exigit debitum residentie personalis, nisi subordinatè ad leges ecclesiasticas. Et si non illud exposcit à simplici Clerico servitio alicujus Ecclesie deputato, nec etiam exposcet illud à Clerico, qui est simplici beneficio insignitus.

(b) *Pro hic sup. exp. p. accid. per tot.*

8. Respondetur tertio, negando majorem propositionem, in Objectione productam, si generalitèr, & illimitatè sumatur. Quippè tamen si ponatur, quod inter Beneficiarios merè simplices contrahatur spirituale connubium; verum quidem erit, quod contrahitur spirituale conjugium inter Clericum beneficium, & præbendam, quam sortitus est in titulum: non verò quod contrahatur spirituale connubium inter Clericum beneficium, & Ecclesiam, in quâ præfata præbenda erecta est; sicuti contrahitur quidem carnale, seu corporale matrimonium inter virum, & uxorem, non verò inter virum, & Civitatem, in quâ uxor nata est, vel in quâ dotem tenet, vel paternam sortita est habitationem: quandoquidem locus nativitatis, vel dotis, vel habitationis paternæ, merè accidentalitèr, & extrinsecè se habent ad contractum matrimonium, quod in solo mutuo consensu viri, & uxoris consistit, non verò in præfatis accidentalibus, & extrinsecis qualitatibus dotis, nativitatis, vel habitationis paternæ &c. Ergo eodem modo spirituale connubium (quod in solo consensu confensu, quo se Clericus obligavit accipere in titulum præbendam ecclesiasticam) contrahitur quidem inter ipsum Clericum, atque eandem præbendam; non verò inter ipsum Clericum, & Ecclesiam, in quâ præfata præbenda erecta est: adeoque licet Beneficiarius debeat assidue versari cum suâ præbendâ, quod facit retinendo apud se illius titulum, recitando divinum officium, aliaque adimplendo onera ipsi adnexa, si quæ habent; non tamen idcirco tenetur assidue versari, idest residere, & morari cum Ecclesiâ, in quâ præbenda ipsa erecta est.

9. Alioquin sæpè sæpius contingeret, seu contingere diceretur polygamia, sive polyviria spiritualis: quippè cum crebrò accidat, quod in unâ, eademque Ecclesiâ, imò in uno, eodemque Altari, seu Capellâ ipsius Ecclesie, sint erecta duo, tria, & quatuor præbendæ beneficiales, diversis Clericis in titulum, concessæ; sequeretur, quod Ecclesiâ illa, & Capellâ dicenda esset spiritualis uxor cunctorum ipsorum Clericorum, qui eadem beneficia, sive præbendas beneficiales inveniuntur possidere: quod an convenientèr dicatur, prudens lector dijudicet. In matrimonio corporali Polygamia quandòque priscis temporibus permixta fuit, & tunc, ut ait D. Augustinus, plures habere uxores *inculpabile erat, quia nulla lex erat, quæ polygamiam prohiberes eo tempore* (c): At Polyviria, quod unquam fuerit licita, nobis non contingit reperire: ipsa profectò à Lactantio Firmiano dicta est *confusio generis humani* (d), vitiumque in se continet communis uxorum, quæ sint plurium hominum libidini prostitute: quam communionem admisisse magnâ turpitudine Parthos, & Aegyptios, refert Eusebius (e): Athenienses, Lærtius (f): Herodotus, Thracæ (g): Cirenaiocos, Pomponius Mela (h): Mauros, & Numidas, Sallustius (i): Plinius Garamantas (j): & alios populos, alii rerum antiquarum relatores (m): quam pariter in Ecclesiâ introducere fatigasse Nicolaum, unum ex numero septem primorum Diaconorum, habemus ex Apocalypsi (n): Simonem magum, legimus apud D. Augustinum (o). Adamitas, narrat S. Ioannes Damascenus

(c) *S. Aug. de Civ. vii. l. 6. c. 3. de p. cor. 1. c. 47.*

(d) *Lactant. de Div. inst. lib. 2. c. 22.*

(e) *Eusebius de prep. ev. l. 10. c. 6.*

(f) *Lærtius in vita Socrati. Act. ab Alex. ad gen. lib. 1. cap. 24.*

(g) *Herodotus in Hist. lib. 1. c. 1.*

(h) *Pompon. Mela lib. 1.*

(i) *Sallustius in Jugurtha.*

(j) *Plinius lib. 2. cap. 1.*

(m) *Didar. Traj. in l. de Polygamia quæ 2. cap. 2.*

(n) *Apocalyp. c. 2. v. 18.*

(o) *S. Augustinus lib. de iter. cap. 10.*

Aus (a) : Picardos demum, recenset Aeneas Sylvius (b) : & de Luthero, ejusque sequacibus, Bellarminus (c) ; Nè alias barbaras gentes enumeremus, beneficii modo viventes, & communi usu mulierum abutentes : mixtim, ac sine ullo discrimine se cum eis libidine commiscentes, canino modo per usum promiscuum faminarum, ut inquebat D. Augustinus (d) .

10. Hujusmodi turpitudinem quoad connubium corporale, quæ fuit in tot Sæclis, Populis, & Nationibus improbata, & quæ ipso jure naturali esse dicitur interdicta (e) ; adeo ut nec etiam Summus Pontifex super illâ valeat dispensare (f) ; quoad spiritualia non contingit. Attamen si analogia, seu metaphora matrimonii in beneficiis merè simplicibus teneatur, videtur, quod in terminis, de quibus supra dici poterit, alicubi dari polyviriam spirituales, de quâ judicet lector. Igitur magis propriè dicendum videtur, quod matrimonium spirituale succedit inter Beneficiarium, & suam præbendam, non verò inter Beneficiarium, & Ecclesiam, in quâ præbenda erecta est : & ideò tenetur quidem Beneficiarius juxta ad hære ipsi præbendæ, idest illius titulum apud se retinere, illum à se sine causâ legitimâ non abicere, divinum officium recitare, aliaque onera, si quæ habet, implere ; non verò apud Ecclesiam, in quâ eadem præbenda erecta est, indivisibiliter residere. Dicimus hæc in illâ hypothesi (quæ sine magnâ difficultate non transit) quod Beneficiarius merè simplex suscipiendo beneficium, contrahat matrimonium spirituale in sensu de quo supra, & respectu ad ipsa beneficia merè simplicia.

11. Respondetur quatuor, quod matrimonium corporale, sive carnale, non est solummodo Sacramentum, sed est simul etiam contractus (g) : Et quidem contractus ordinatus ad bonum commune totius Reipublicæ civilis, prout illud vocat D. Thomas (h) . Uti contractus autem subjacet legibus ab Ecclesiâ prescriptis (i). Nam omni humano contractui commune hoc est, ut pro varietate temporum, ac circumstantiarum, subinde alias, & alias conditiones, & quasi modum alium possit requirere, ut ejus usus sit opportunus, & conducibilis ad commune bonum Reipublicæ Christianæ (l) . Est igitur si matrimonium pro varietate temporum, & circumstantiarum alio, & alio modo oportet contrahi, ut conducat ad bonum commune Christianæ Reipublicæ, in quod tamquam in finem est ordinatum ; dubitari non debet, quin illa auctoritas, quæ toti Christianæ Reipublicæ præest, possit pro varietate temporum, & circumstantiarum, varias conditiones in illâ requirere, ut sine ipsis aut non valide, aut non bene, & licite contrahatur (m) . Sic Ecclesia varia introduxit impedimenta, matrimonium dirimentia, & nullum prorsus redditia : non recenti adinventione, sed antiquissimâ disciplinâ, jam usque à prioribus Christianæ fidei temporibus efflorente . Nam matrimonium inter Confubrinus ab Ecclesiâ prohibitum commemorat S. Augustinus (n) : Vetitum inter Patruels itidem recenset S. Ambrosius (o) : Inter Confanguineos, gradum septimum Cognationis non egressos, S. Gregorius innuit interdictum (p) . Et quod potuit Ecclesia facere sæculis remotioribus, potuit procûldubio etiam recentioribus temporibus adimplere : quippè Ecclesia una est, & semper est eadem, quæ fuit, est, & erit, æquali semper præditâ potestate : quæ tamquam talis, in Synodo Tridentinâ decrevit nullitatem matrimonii, cui Parochi, & testium præsentia non interfit (q) .

12. Quâ itaque ratione matrimonium corporale subest legibus Ecclesiæ, illud regulantibus, approbantibus, & respectivè in aliud declarantibus, eadem imò, & fortiori ratione subest eisdem spirituale matrimonium, quale est illud, quod inter Beneficiarium, & illius præbendam, seu Ecclesiam occurrit, cum, & ipsum sit contractus, præsertim respectu ad obligationem residentie, de quâ Diana loquens de beneficii Episcopalibus : obligatio residendi non insurgit, nisi mediante pacto, & vinculo inter Episcopum, & Ecclesiam : hoc autem pactum, & vinculum humanâ voluntate contrahitur, & ideò ex hac parte inutabile est, Brasili. de lib. 1. Eccl. Tom. 11. R r 2 saltem

(a) S. Jo. Damasc. in lib. Hieronym. S. Kyprian. l. 1. c. 1.

(b) Aeneas Sylv. de orig. Bæmæ. c. 14.

(c) Bellarm. de contr. tom. 2. lib. 2. c. 10.

(d) S. Augustin. de bono viduæ. lib. unic. tom. 4. f. 13. D.

(e) Sanchez de matrim. l. 2. disp. 8. num. 4. Follu. tract. 10. cap. 1. quæst. 164.

(f) Sanchez de ritibus 8. Bæmæ tom. 1. de matrim. quæst. 1. p. 1. tom. 4. c. 8.

(g) Valent. tom. 4. disp. 10. quæst. 1. p. 1. c. 1. quæst. 1.

(h) S. Thom. in 4. disp. 34. quæst. 1. ad 4.

(i) S. Thom. loc. cit. c. 1. disp. 4. art. 1. ad 2. c. 2. disp. 36. art. 1. in corp.

(l) Valent. loc. citat. 10. 4. disp. 10. quæst. 1. p. 1. c. 1. minor.

(m) Item loc. cit. 8. 12. autem.

(n) S. Augustin. lib. 1. de Civitate. c. 16.

(o) S. Ambrosius. ep. 66. ad Paternum.

(p) S. Greg. lib. 1. c. 1. ep. 31. Valent. loc. cit. 8. secundo Vid. Gratian. conf. 35. quæst. 1.

(q) Concil. Trid. sess. 24. c. 1. de ref.

saltem per potestatem publicam. cap. inter corporalia de transil. Episcopi, & ideo per eandem relaxari possit, & consequenter etiam potest naturalis obligatio, quæ ex illo nascitur vel mutari, vel auferri. Et declaratur amplius, quid illud possum inter proprium Episcopum, & suam Ecclesiam ex natura rei subordinatur supremo Pastori: ita ut in illo pacto includatur conditio offerendi id ministerio talis Ecclesiæ, cum subordinatione ad supremum Pastorem, qui habet in illa Ecclesiâ excellentiorem potestatem, & immediatam etiam curam (a). Igitur matrimonium spirituale est contractus, & tamquam contractus profectò legibus, & dispositionibus Ecclesiæ subest, sub earumque dictamine taliter est regulandum, ut non ultrà earundem legum exigentiam prævaleat ad obligandum. Sed leges Ecclesiæ, uti centies in hoc opere diximus, & infinitis prope modum rationibus demonstravimus, absolvunt Beneficiarios merè simplices ab onere residentie; ergo quantumvis inter ipsos, & præbendas spirituale conjugium interveniat; non inde tamen sequitur, quod ullo personalis residentie onere confringantur, sed potius sequitur, quod ab illo sint penitus absoluti.

13. Respondetur *quinto*, distinguendo majorem propositionem, in Objectione propositam, & retorquendo argumentum. Inter Clericum beneficio insignitum, & Ecclesiam, contrahitur spirituale matrimonium ad modum matrimonii rati concedo: consummati, nego: seu analogia, & metaphora, quæ spirituale conjugium accidit inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, sive præbendam, configuratur matrimonio corporali rato, non verò consummato. Notissimum est tam apud Theologos, quam apud Canonistas, quod duplex datur matrimonium, vovum ratum, & alterum consummatum: ratum, quod in solo mutuo utriusque conjugis præstito assensu consistit: consummatum verò, quod præter voluntatis consensum, etiam sexuum permixtionem inter utrumque Contrahentium admittit. Nec solummodo hoc secundum esse Sacramentum certum est, sed etiam primum; quippe commixtio carnalis inter conjuges non est de primâ perfectione matrimonii, sed tantummodo de secundâ (b): nec pertinet ad significationem rei in matrimonio contentæ, sed ad rem non contentam (c). Nequæ consensus, faciens matrimonium, est explicitè in copulam, ut in finem necessarium, sed solum implicitè velut effectus liber, & voluntarius in suâ causâ (d). Ideò benè S. Augustinus ait: *in conjugali vinculo si pudicitia conservatur, damnatio non timeatur* (e).

14. Hincque fit, quod cum professio castitatis facta per alterutrum ex sponsis in monasterio, & regulâ monachali per Sedem Apostolicam approbata, reddat matrimonium ratum, inane, ac nullum, de quo in Concilio Tridentino decernitur: *si quis dixerit matrimonium ratum, non consummatum per solemnem professionem alterius conjugis non dirimi, anathema sit* (f); ideo sequitur, quod etiam validum sit matrimonium sub hâc expressâ conditione contractum: ducet, si tē ad servandam perpetuam castitatem obliges, vel ad professionem in religionem emittendam (g): Quia essentia matrimonii consistit in mutuo consensu, & traditione domini cum subiectione corporum per ordinem ad usum matrimonii. Cum autem dominium distinguatur ab usu, fit, ut præfatum dominium, & subiectio mutua corporum cum præfata conditione subsistat: adeò valeat matrimonium cum illâ ipsâ conditione contractum (h). Et ideo passim Doctores affirmant, verum, & reale matrimonium fuisse inter Beatissimam Virginem Mariam, ejusque Sponsum S. Joseph (i): de quorum servatâ castitate sic declamavit D. Augustinus: *Hoc exemplo magnificè ininuatur fidelibus conjugatis, etiam servatâ pari consensu continentia, posse permanere, vocarique conjugium, non permixto corporis sexu, sed custodito mentis affectu* (j).

15. Eodem modo S. Epiphanius commemorat, atque laudat matrimonium ratum, & non consummatum S. Ecclesiæ (m): Metaphrastes, Sancti Alexii (n);

San-

(a) Diana par. 10. trad. 14. ref. 66. vel coord. tom. 3. ff. 346. 70. n. 1.

(b) S. Thom. 1. par. qu. 29. art. 2. & 10. 4. dist. 16. qu. 1. art. 4. & dist. 17. qu. 1. art. 1. qu. 1. c. dist. 18. art. 4. qu. 1. c. (c) S. Thom. 1. par. dist. 16. qu. 1. art. 4. ad 2. (d) S. Thom. 1. par. dist. 18. art. 4. (e) Conc. Trid. sess. 24. cap. 6.

(f) S. August. de bono & malo lib. 10. c. 4. fol. 119. D.

(g) Cælestis de Monach. qu. 47. art. 1. Reg. bel. 14. qu. 100. 19.

(h) Benc. tom. 1. de Matrim. qu. 2. par. 10. n. 13.

(i) S. Thom. 1. par. 29. art. 1. Jean. Ger. sent. 4. de conj. Jo. Joseph. Mar. 1. 19. fidelibus conjugatis, etiam servatâ pari consensu continentia, posse permanere, vocarique conjugium, non permixto corporis sexu, sed custodito mentis affectu.

(m) S. Epiph. ben. Elu. (l).

(n) Metaphrastes vit. S. Alex.

Sanctus Gregorius, cuiusdam Gorgoniae (a). Et in historiis tam celeberrima, quam piorum virorum preconis predicata sunt matrimonia rata solummodo inter S. Henricum Imperatorem, & Cunegundem Palatinam ejus Uxorem (b): inter Pulcheriam Augustam, & Martianum itidem Imperatorem (c): inter Eduardum II. Britanniae Regem, & Egitham ejus conjugem (d): inter Boleslaum Pudicum Poloniam Regem, & Cunegundem Belae Hungariae Regis filiam (e): inter Egfredum Northbrorum Regem, & Etheldredam Regum Anglorum sanguine natam (f): inter Sanctam Cecilia, & Valerianum (g): inter S. Julianum Antiochenum, & Basilidam (h): inter Arnulphum Turoensem, & Stambergam (i): inter Constantiam, Constantini filiam, & Galicam (l): inter S. Elzeazrum Comitem, ac Delphinam (m): & alios: ne referendis immoremur Emerico D. Stephani Hungariorum Regis filio (n): Alphonso Casto Aituriæ Rege (o): Conrado Henrici IV. Imperatoris filio (p): aliisque apud Historicis clari, qui matrimonio inito, castitatem cum suis uxoris observaverunt.

16: Cujus matrimonii rati, & non consummati, tanta est dignitas, & tam inclytum privilegium, ut ex antiquâ Ecclesiæ traditione (g), atque expresse jure Canonico (r), cunctis matrimonialibus fœdere copulatis, sacri Canonis tempus conceſſerint ad deliberandum de Caſtitate ſervandâ, quod bimeſtre eſſe ſolet, poteſtque etiam à Judice, cauſâ rationabili concurrente, aliquantulo latius prorogari (s). Si itaque admittatur, quod inter Beneficiarios omnes, & ſuam Eccleſiam, & quod etiam inter Beneficiarios merè ſimplices, & eorum præbendam, intercedat ſpirituale connubium, dicimus hoc eſſe connubium æquipollens, ſive correſpondens matrimonio corporali rato, non verò confirmato: hocque poſito, argumentum faciliſimè retorquetur hoc modo. Quemadmodum matrimonium ratum, non verò consummatum, cohabitationem viri cum uxore non exigit; ità etiam matrimonium ſpirituale, inter Beneficiarios merè ſimplices, & eorum præbendas, ſivè etiam Eccleſias ſuccedens, illos nullatenus impellit ad cohabitationem, ſive reſidentiam, ſive ſervitium perſonale in loco, ubi eorum præbenda creſcit eſſe, præſtandam, & ſic argumentum à Contradictoribus deductum ex matrimonio ſpirituale, conſiſtente inter Beneficiarios merè ſimplices, & eorum præbendas, non concludit in iſtis debitum reſidentie perſonalis.

17. Præterquàmquod Matrimonium ratum potest ex gravi causâ per Summum Pontificem dispensari, sive taliter dissolvi, ut tam vir, quàm uxor, liberè valeant ad alia vota transire, sive cum aliis sibi benè visis conjugibus copulari. Quæ sententia tamquàm vera, & certissima à Canonistis communiter reputatur (1): præsertim ab iis, qui scribunt super cap. ex publico de Converf. Conjug. uti Goffredus, Innocentius, Hostiens. Joannes Andr. Panormitanus, & alii: necnon ab iis, qui interpretantur Capit. Ex parte g. cod. tit. & cap. fin. de Spons. duorum. Nec minori constantiâ à Theologis optimæ notæ defenditur (u). Quorum sententiam roborat praxis Ecclesiæ, quam pluries matrimonium rata solummodò, nec adhuc consummata, dissoluisse dubium non est. Nam D. Antonius testatur, se vidisse Bullas Martini Papæ V. atque Eugenii Papæ IV. qui super hujusmodi matrimonio dispensarunt (x). Navarrus refert Paulum III. & Pium IV. tervel quater ad sui petitionem super eadem rē dispensasse (y). Cajetanus affirmat, suo tempore fuisse pluries per Romanos Pontifices interpositas dispensationes (z). Demùm Henriquez commemorat Gregorium Papam XIII. unâ, & eadem die undecim dispensationes hujusmodi generis concessisse (aa). *Es certè sufficere debet unicuique Christiano, quomvis literato, Romanos Pontifices (& præcipuè Pium V. alioqui sanctissimum, ac eximium Theologum) sæpè dispensasse in prædictis matrimoniis nondum consummatis* (bb).

18. Si itaque Romanus Pontifex matrimonium ratum, & nondum consummatum, dissolvere potest, tum per viam statuti, tum per viam particularis dispensationis.

- (x) *S. Greg. Dial.*, 1.
cap. 14.
(y) *Crantz* 1, 94-97.
Fugate 1, 4-5. *Eggen-
hoff* 4-5. *Baron*, ann.
1042, 18.
(z) *Nicéph* 1, 4-6.
(aa) *Baron*, ann. 4.
apud *Crédacensis* 1.
apud *Merton* 1.
Palmer.
(ab) *Mural* 1, 4-5.
(ac) *Baron* 10, 19.
(ad) *Crédac* 1, 1.
(ae) *Crédac* 1, 1.
(af) *Mural* 1, 4-5.
(ag) *Mural* 1, 4-5.
(ah) *Mural* 1, 4-5.
(ai) *Mural* 1, 4-5.
(aj) *Mural* 1, 4-5.
(ak) *Mural* 1, 4-5.
(al) *Mural* 1, 4-5.
(am) *Crantz* 1, 94-97.
(an) *Baron* 1, 11.
(ao) *Baron* 1, 11.
(ap) *Baron* 1, 11.
(aq) *Baron* 1, 11.
(ar) *Baron* 1, 11.
(as) *Baron* 1, 11.
(at) *Baron* 1, 11.
(au) *Baron* 1, 11.
(av) *Baron* 1, 11.
(aw) *Baron* 1, 11.
(ax) *Baron* 1, 11.
(ay) *Baron* 1, 11.
(az) *Baron* 1, 11.
(ba) *Baron* 1, 11.
(bb) *Baron* 1, 11.
(bc) *Baron* 1, 11.
(bd) *Baron* 1, 11.
(be) *Baron* 1, 11.
(bf) *Baron* 1, 11.
(bg) *Baron* 1, 11.
(bh) *Baron* 1, 11.
(bi) *Baron* 1, 11.
(bj) *Baron* 1, 11.
(bk) *Baron* 1, 11.
(bl) *Baron* 1, 11.
(bm) *Baron* 1, 11.
(bn) *Baron* 1, 11.
(bo) *Baron* 1, 11.
(bp) *Baron* 1, 11.
(bq) *Baron* 1, 11.
(br) *Baron* 1, 11.
(bs) *Baron* 1, 11.
(bt) *Baron* 1, 11.
(bu) *Baron* 1, 11.
(bv) *Baron* 1, 11.
(bw) *Baron* 1, 11.
(bx) *Baron* 1, 11.
(by) *Baron* 1, 11.
(bz) *Baron* 1, 11.
(ca) *Baron* 1, 11.
(cb) *Baron* 1, 11.
(cc) *Baron* 1, 11.
(cd) *Baron* 1, 11.
(ce) *Baron* 1, 11.
(cf) *Baron* 1, 11.
(cg) *Baron* 1, 11.
(ch) *Baron* 1, 11.
(ci) *Baron* 1, 11.
(cj) *Baron* 1, 11.
(ck) *Baron* 1, 11.
(cl) *Baron* 1, 11.
(cm) *Baron* 1, 11.
(cn) *Baron* 1, 11.
(co) *Baron* 1, 11.
(cp) *Baron* 1, 11.
(cq) *Baron* 1, 11.
(cr) *Baron* 1, 11.
(cs) *Baron* 1, 11.
(ct) *Baron* 1, 11.
(cu) *Baron* 1, 11.
(cv) *Baron* 1, 11.
(cw) *Baron* 1, 11.
(cx) *Baron* 1, 11.
(cy) *Baron* 1, 11.
(cz) *Baron* 1, 11.
(da) *Baron* 1, 11.
(db) *Baron* 1, 11.
(dc) *Baron* 1, 11.
(dd) *Baron* 1, 11.
(de) *Baron* 1, 11.
(df) *Baron* 1, 11.
(dg) *Baron* 1, 11.
(dh) *Baron* 1, 11.
(di) *Baron* 1, 11.
(dj) *Baron* 1, 11.
(dk) *Baron* 1, 11.
(dl) *Baron* 1, 11.
(dm) *Baron* 1, 11.
(dn) *Baron* 1, 11.
(do) *Baron* 1, 11.
(dp) *Baron* 1, 11.
(dq) *Baron* 1, 11.
(dr) *Baron* 1, 11.
(ds) *Baron* 1, 11.
(dt) *Baron* 1, 11.
(du) *Baron* 1, 11.
(dv) *Baron* 1, 11.
(dw) *Baron* 1, 11.
(dx) *Baron* 1, 11.
(dy) *Baron* 1, 11.
(dz) *Baron* 1, 11.
(ea) *Baron* 1, 11.
(eb) *Baron* 1, 11.
(ec) *Baron* 1, 11.
(ed) *Baron* 1, 11.
(ee) *Baron* 1, 11.
(ef) *Baron* 1, 11.
(eg) *Baron* 1, 11.
(eh) *Baron* 1, 11.
(ei) *Baron* 1, 11.
(ej) *Baron* 1, 11.
(ek) *Baron* 1, 11.
(el) *Baron* 1, 11.
(em) *Baron* 1, 11.
(en) *Baron* 1, 11.
(eo) *Baron* 1, 11.
(ep) *Baron* 1, 11.
(eq) *Baron* 1, 11.
(er) *Baron* 1, 11.
(es) *Baron* 1, 11.
(et) *Baron* 1, 11.
(eu) *Baron* 1, 11.
(ev) *Baron* 1, 11.
(ew) *Baron* 1, 11.
(ex) *Baron* 1, 11.
(ey) *Baron* 1, 11.
(ez) *Baron* 1, 11.
(fa) *Baron* 1, 11.
(fb) *Baron* 1, 11.
(fc) *Baron* 1, 11.
(fd) *Baron* 1, 11.
(fe) *Baron* 1, 11.
(ff) *Baron* 1, 11.
(fg) *Baron* 1, 11.
(fh) *Baron* 1, 11.
(fi) *Baron* 1, 11.
(fj) *Baron* 1, 11.
(fk) *Baron* 1, 11.
(fl) *Baron* 1, 11.
(fm) *Baron* 1, 11.
(fn) *Baron* 1, 11.
(fo) *Baron* 1, 11.
(fp) *Baron* 1, 11.
(fq) *Baron* 1, 11.
(fr) *Baron* 1, 11.
(fs) *Baron* 1, 11.
(ft) *Baron* 1, 11.
(fu) *Baron* 1, 11.
(fv) *Baron* 1, 11.
(fw) *Baron* 1, 11.
(fx) *Baron* 1, 11.
(fy) *Baron* 1, 11.
(fz) *Baron* 1, 11.
(ga) *Baron* 1, 11.
(gb) *Baron* 1, 11.
(gc) *Baron* 1, 11.
(gd) *Baron* 1, 11.
(ge) *Baron* 1, 11.
(gf) *Baron* 1, 11.
(gg) *Baron* 1, 11.
(gh) *Baron* 1, 11.
(gi) *Baron* 1, 11.
(gj) *Baron* 1, 11.
(gk) *Baron* 1, 11.
(gl) *Baron* 1, 11.
(gm) *Baron* 1, 11.
(gn) *Baron* 1, 11.
(go) *Baron* 1, 11.
(gp) *Baron* 1, 11.
(gq) *Baron* 1, 11.
(gr) *Baron* 1, 11.
(gs) *Baron* 1, 11.
(gt) *Baron* 1, 11.
(gu) *Baron* 1, 11.
(gv) *Baron* 1, 11.
(gw) *Baron* 1, 11.
(gx) *Baron* 1, 11.
(gy) *Baron* 1, 11.
(gz) *Baron* 1, 11.
(ha) *Baron* 1, 11.
(hb) *Baron* 1, 11.
(hc) *Baron* 1, 11.
(hd) *Baron* 1, 11.
(he) *Baron* 1, 11.
(hf) *Baron* 1, 11.
(hg) *Baron* 1, 11.
(hh) *Baron* 1, 11.
(hi) *Baron* 1, 11.
(hj) *Baron* 1, 11.
(hk) *Baron* 1, 11.
(hl) *Baron* 1, 11.
(hm) *Baron* 1, 11.
(hn) *Baron* 1, 11.
(

(a) *Pagura in cap.
de parte n. de causis.
Conjug. n. 9. cum alijs
lib.*

dispensationis (a), multò magis potest virum à cohabitatione mulieris nondum carnaliter cognitæ dispensare. Et si utrumque potest in matrimonio corporali, multò fortius idipsum poterit in matrimonio spirituali. Ideoque sive ex suâ naturâ spirituale connubium inter Beneficiarium mere simplicem, & præbendam suam intercedens non exigit cohabitationem ipsius Beneficiarii apud Ecclesiam sui beneficii, sive ab huiusmodi cohabitatione per Summum Pontificem dispensetur; hoc unum est, quod ipsi Beneficiarii ad residentie personalis debitum nullatenus obligantur; & ita Obiectio ex adverso proposita ex analogiâ matrimonii spiritualis cum corporali, nequaquam prævalet ad probandum Beneficiarios mere simplices, residentie personalis esse vinculis allegatos.

C A P U T XXXIII.

In quo expeditur TERTIADECIMA OBJECTIO postulata ex interdicto pluralitatis Beneficiorum, in uno, eodemque Clerico conglobata, quatenus huiusmodi prohibitionis ratio sit onus residentie personalis, à singulis Beneficiariis indivisum.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimateria Obiectio de pluralitate Beneficiorum interdicta sive uni corporis membro non licet plurium membrorum officia exercere.
- 2 Pluralitas ipsa quod prohibetur, quid singula beneficia exigant servitium personale; & consequenter onus residentie.
- 3 Recensentur plures Canonici, Et Concilia, nec non Pontifices interdicentes pluralitatem Beneficiorum in uno, & eodem Clerico.
- 4 Obligatio residentie in Beneficiariis nullatenus est ratio, nisi inadeguata, ob quam interdicta est pluralitas beneficiorum.
- 5 Assignantur duo motiva constantia veram rationem, propter quam beneficiorum pluralitas fuit interdicta à sacris Canonibus.
- 6 Aliud motiuum est, quid non debent uni dari plura beneficia, quibus potest satisfieri opportunitatibus plurium Clericorum.
- 7 Canonici à Contradictoribus allegati, loquuntur de beneficiis residentialibus, non verò de mere simplicibus.
- 8 Canon in Obiectione positus, & alii similes non loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Ceterum pluralitas ipsa permixta fuit etiam antiquitatis.
- 9 Plures Pape cum Pontificatu alias tenuerunt Ecclesias; In Oriente pluralitas beneficiorum aliquandò locum habuit.
- 10 Recensentur plures Clerici, qui in Galliâ, Angliâ, Hispaniâ, Germaniâ pluribus eodem tempore præfuerunt Ecclesiis.
- 11 Alii referuntur ex Belgio, & Italiâ. Et quoddam Orientem innuitur sensus Balsamonis de pluralitate beneficiorum.
- 12 Non eadem ratio, quæ afficit in beneficiis residentialibus, afficit quoque in merè simplicibus, unde in his non inferitur debitum residentie.
- 13 De iure novo, & de consuetudine pluralitas beneficiorum simplicium non est prohibita: potestque super eâ Ecclesiâ dispensare, si opus est.

- 14 Si consuetudo tenendi plura beneficia merè simplicia damnanda esset, oportere infirmos viros pios, & sanctos damnare, quàm ea tenuerunt.
- 15 Super pluralitate beneficiorum nedam potest dispensari: sed etiam quaritur, an iustè concurrente causâ dispensari debeat.
- 16 Si super pluralitate beneficiorum residentialium dispensari potest; multò magis id fieri potest super beneficiis merè simplicibus.
- 17 Cum personis sublimibus, & literatis, & cum Cardinalibus S. R. Ecclesiæ dispensatur super pluralitate beneficiorum.
- 18 Ubi causa quoque utilitatis, vel necessitatis concurrat, licetè interponitur dispensatio super pluralitate beneficiorum.
- 19 Ipsæ pluralitas an sit prohibita solo jure canonico, vel etiam naturali, & diuino, disputant Doctores. Ecclesia in eâ dispensat.
- 20 Dispensatio super pluralitate beneficiorum excludit onus residentie ab habentibus illud; multò magis à beneficiis merè simplicibus.
- 21 Plura habere præbendas non curatas sine dispensatione, ex D. Thomâ est actus licitus, concurrentibus iustis circumstantiis.
- 22 Nimia hominum multitudo damnetur, si plurimas beneficiorum non posses licetè haberi: nec Ecclesia illam permitteret.
- 23 Quid sentiendum sit de revelatione damnationis cuiusdam habentis plura beneficia? Non omni spiritui credendum est.
- 24 Revelatio illa forsè fuit de habente plura beneficia residentialia: vel simplicia ad excessum: vel de abutente redditibus beneficiorum.
- 25 Etiam si plura possidenti beneficia peccaret; non idè iamè sequitur, quod Beneficiarii merè simplices ad residentialiam teneantur.

BISETUM. Decimo tertio per Contradictores hæc formâ. Profusissimi sunt sacri Canones in prohibendâ pluralitate Beneficiorum, nè in uno, eodemque Clerico multiplices agglomerentur præbendæ, ac geminata coarverentur officia: nam in cap. singula D. Gregorius ita decernit: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi ju-*

bemus: sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; itè in Ecclesiæ corpore secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud: nequè uni, quantumlibet exercitatus persone uno tempore duarum rerum officia committenda sunt, quid si totum corpus est oculus, ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem repræsentat; itè varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Ecclesiæ Dei manifestat, & sicut indecorum est us in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio, itè nimirum noxium, simulquè turpissimum, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa (a). De quâ corporis mystici Ecclesiæ cum corpore humano analogia superius quoque sermo habitus est ex D. Paulo ad Romanos (b).

2. Hinc illi, qui plura occupant beneficia, nominantur à Guillelmo Parisiensi ignis devorum ipsam corpus Ecclesiæ, ac membra ipsius, atque ut pestis idolatriæ, avaritiæ, & damnatæ ambitionis, vastans, & auferens ex magnâ parte bonorificentiæ cultus diuini (c). De illis etiam ita pronunciat Cujacius, non minù mihi monstruosi videntur, qui eos personas in Ecclesiâ sustinent, quàm Briareus ille, qui manus centum habuit, us est in fabulis, aut Geryon, quem trium fuisse corporum perhibent (d). Tota autem ratio, cur sic à sacris Canonibus interdicta legatur hæc pluritas Beneficiorum, est, quia unus non potest duo-

(a) Cap. Singula 1. d. 8. 9.

(b) *Id. sup. in hoc Tom. cap. 1. n. 1.*

(c) Guillelm. Paris. lib. 1. de collat. plur. benef.

(d) Cujac. cap. 3. de Cler. non regl.

bus beneficiis deservire, ac in binâ Ecclesiâ residere. Igitur supponunt sacri Canones ineffe beneficiis omnibus onus residendi, & per consequens nullum genus beneficiorum esse ab illo onere exemptum. Ergo etiâ Beneficiarii mere simplices, non minus ac alterius cujusque generis præbendarii, hoc eodem personalis residentie onere constringuntur.

3. Responderetur *primò*, admittendo tamquàm verissimum, quod pluralitas beneficiorum est à Sacris Canonibus interdicta, Ecclesiæ injuriôsa, penèque centiens fuit ab ipsis, & à Conciliis, atque à Summis Pontificibus condemnata. Prolixam seriem Canonum eam verantium hic in margine damus (a). Concilia quoque Agathense, & Epaonense (b), Venetense (c), Colonienfe (d), Ravennatenfe (e), Burdigalense (f), Nicænum II. (g), Parisiense VI. (h), Toleranum XVI. (i), & novissimè Tridentinum ipsammet vetant (l): præter Concilium Viennense adversus eandem pluralitatem beneficiorum altè declamans (m): Londinense, pro eadem eradicandâ toto conatu decertans (n): Lateranenfe III. eandem declarans Sacris Canonibus inimicam (o): & Colonienfe II. eidem ingerens hanc censuram, quod sit studium insatiabile à Sacris Canonibus detestatum (p). Ex Romanis Pontificibus demùm S. Gregorius Magnus pluralitatem ipsam non semel in suis epistolis improbat (q). Joannes Papa XXII. prolixam edidit Constitutionem, juris corpori insertam, quâ coarctaverunt beneficiorum in uno, eodemque Clerico decretatur (r). Et post eum Urbanus V. aliam sanctionem non longa post tempora promulgavit, in quâ totus est, ut idem vitium Ecclesiæ perniciosum radicatus evellatur (s). D. Bernardus eandem detestatur (t): Et D. Thomas improbat (u).

4. Omnia hæc libenti animo confitemur, sed nihil indè. Nam intèr cætera negamus causalem in Objectione propositam, nempe quod tota ratio prohibens pluralitatem beneficiorum, sit, quia unus non potest duobus beneficiis, aut Ecclesiis deservire. Hæc etenim nedum non est tota ratio, sed imò nec ratio est, ad summumque dici potest, vel aliquis congruentia, vel ratio inadequata, intentum non concludens: quippe cum defectus residentie suppleri possit per ministerium Clerici substituti, qui defungatur omnibus officiis à Beneficiario impendendis; ex hinc postulanda non est ratio, seu causa prohibitionis pluralitatis beneficiorum: qui etenim per alium facit, per se ipsum facere videtur (x): id facere, inquam, non sictè, sed veracitè, & proprie (y), etiam in beneficiis: Et ità Canones antiquos, ac Patres habemus admittentes, quod Parochi plura interdum beneficia possidere valeant, & eorum aliquibus per substitutos presbyteros deservire (z). Sic & Arnulphus Lexoviensis repellendum esse clamavit à limine iudicii Robertum quemdam, lite fatigantem Ricardum Ursellum, super Ecclesiâ de Cormorleu parochiali, Diocesis Bajocensis, coràm Episcopo Abrincensi Judice delegato jam ventilatâ, quia inquiebat, *Dominus Abrincensis, vir sanctè religiosus, & prudens, veritate diligentis inquisitâ, cognovit Ricardum plus 30. annis continuè possedisse, & per Vicarias deservisse personas, suoque jure beneficia percepisse (aa)*. Quo vides, etiam temporibus antiquis, iustissimam rem esse censitam officia, & ministeria beneficiorum, Vicariorum operâ posse quandoque obiri, & competenter impleri.

5. Tota ergo ratio, quare prohibita sit pluralitas beneficiorum, ad tria motiva refertur: quorum *primum* est hoc, quod in beneficiis curatis, & servitoriis eligitur industria personæ Beneficiati (bb). Et ità Concilium Parisiense decrevit: *Rectores Ecclesiarum, quorum singularis electa est industria, compellantur per suffraganeos nostros, quodâ fieri possit ad personalem residentiam (cc)*. Si ergo in hisce Beneficiariis electa est industria personæ, per consequens ad personalem residentiam coarctantur, quia sine personalis residentia non potest eorum industria exerceri. *Secundum* motivum est, quod pluribus beneficiis inhiare, sapit quandam turpitudinem, & speciem negotiationis, ac deformis lucri, atque

(a) C. unio 109. q. 1. c. ubi in consilio de excessu p. ale. quâdum tunc ad hoc c. referente c. de multa de preb. c. quâdum tunc de C. ad resid. c. cum 10. docet de alio. l. q. qualis.

(b) Conc. Agathens. c. 17. Conc. Epaon. c. 9.

(c) Concil. Venetum. an. 1179. c. 18.

(d) Conc. Colon. an. 1192. c. 10.

(e) Conc. Ravenn. an. 1197. rubr. 9.

(f) Conc. Burdigal. an. 1155. c. 11.

(g) Conc. Nicæm. II. an. 1179.

(h) Conc. Paris. VI. an. 1212. c. 49.

(i) Conc. Tol. XVI. cap. 4.

(l) Conc. Trid. sess. 23. c. 15. l. 1. c. 17.

(m) Respons. an. 1171. c. 1.

(n) Conc. Londin. an. 1173.

(o) Conc. Later. III. cap. 14.

(p) Conc. Colon. II. an. 1192. c. 10.

(q) S. Greg. Mag. 34. ep. 1. c. 10.

(r) Extrav. extra. de preb. c. 1.

(s) Urbanus V. an. 1365.

(t) S. Bernard. epist. 171. ad Iohann. de Consta. l. 3. c. 6.

(u) S. Thom. in quod. lib. 9. art. 15.

(x) Caput. qui per alium facit 112. q. 10. c. 1. mulieres de sent. ex. om. l. si per eum si. ne qui cum l. non idem Code acuf.

(y) Barba. An. an. 11. c. 1.

(z) Arnulph. Lex. an. ep. 63. ad Legatos.

(aa) Vid. Arnulph. de Paroch. p. 1. c. 5. n. 40.

(bb) Concil. Emerit. an. 866. c. 13. Concil. Neomatenf. Can. 8.

(cc) Conc. Paris. an. 1128. c. 11.

avaritiæ (a). Unde Concilium Nicænum II. sanctione generali decrevit: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis. Negotiationis enim hoc est, & turpis lucris proprium, & ab ecclesiastica consuetudine penitus alienum &c.* Quæ enim per turpe lucrum in ecclesiasticis rebus efficiuntur, aliena consilium à Deo &c. (b). Quia ergo removenda est ab Ecclesiâ, quantum fieri potest, nedum avaritia, turpis quæritus, & negotiatio, sed etiam eorum species, & imago; ideo pluralitas beneficiorum fuit à Sacris Canonibus, & quidém sapienter, atque rationabiliter interdicta.

6. Demum tertium motivum est inæqualitas, quæ causatur in bonorum Ecclesiæ distributione, dum plura beneficia in uno, eodemque Clerico conglobantur. Et ideo Joannes Papa XXII. in sua Extravaganti Constitutione, de hac re verba faciens, improbavit, quod interdum unus, qui unicuique, quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quæ multis literarum viris, vite puritate, ac testimonio bonæ fame pollentibus, qui mendicant, possent abunde sufficere, æquâ distributione collata (c). Inæqualitas autem ista, non minus conferentibus, atque distribuentibus, quam suscipientibus ecclesiasticis bona, & beneficia vitium ingerit, ipso Divino jure damnatum, saltém radicaliter: ubi D. Paulus abominatur, quod unus quidem efurit, alius autem ebrius est (d). Salvâ nihilominus semper dignitate personarum, ad quarum majorem, vel minorem qualitatem habendus est in bonorum ecclesiasticorum distributione respectus: dignum est enim, ut qui sublimi nobilitate, doctrinâ eminenti, ac dignitate notabili præditus est, majora quoque de honis, & beneficiis ecclesiasticis percipiat emolumenta, id etiam Sacris Canonibus Ecclesiæ approbantibus evidenter. Hæ sunt causæ vetantes pluralitatem beneficiorum, non residentię onus, quod cunctis beneficiis institum sit.

7. Respondetur secundò ad Argumentum, quod Canones vetantes pluralitatem beneficiorum, loquuntur de beneficiis Curatis, atque residentialibus, & incompatilibus, nec ullus ex eis aperte sermionem habet de beneficiis merè simplicibus, quorum in præsentem res controvertitur. Ità intelligendum esse Capis. Singula, in Objectione allegatum, satis ex ipsâ lecturâ patet; cumque sit sumptum ex D. Gregorio, conferendum est cum aliâ doctrinâ ejusdem Sancti, & invenietur vim ejusdem Canonis ad beneficia merè simplicia non pertinere. Insupèr quia Canon hic insertus est Decreto Gratiani, satis erit glossam illi adjectam oculis intueri (e). Perpendantur quoque cæteri Canones superius recepti, & alii quotquot poterunt allegari; in illisque nunquam vel ullum verbum erit facillè reperire, quod beneficiorum merè simplicium mentionem faciat, & tamen cum simus in pœnalibus, certè operæ pretium erat, quod Canones eorundem facerent individuali verbo mentionem: lex etenim non comprehendit id, quod non nominat (f). Hocque magis attento generalis totius Ecclesiæ stylo, & consuetudine, excludente à residentię debito Beneficiarios merè simplices. Consuetudo autem præsertim generalis, & per totum orbem ab Ecclesiâ frequentata, ex notissimis est interpretes legum Ecclesiæ.

8. Non quod Canones approbent, ac ratam habeant pluralitatem beneficiorum merè simplicium, cum potius hanc quoque improbent, & detestentur; sed quod Canon ille, qui ex opposito allegatur, & alii similes de his beneficiis non loquuntur. Sufficit autem nobis ad præsens negotium, quod Canones ipsi pluralitatem beneficiorum interdicentes, de merè simplicibus non loquantur, ut eorum pluralitas vetita non censeatur: eo modo quo D. Antoninus ponderans prohibitionem retinendi plures curas animarum, indè infert, prohibitionem non esse pluralitatem alterius generis præbendarum: Unde, inquit, cum de illis specialitè prohibetur, videtur hodie concessa pluralitas præbendarum (g). Cæterum dicimus, quod antiquius, & in veterum Canonum sensu, (priusquam aliud subsequentes Canones definirent) nedum prohibita non erat pluralitas beneficiorum

(a) Concil. Parif. an. 819 c. 19.

(b) Conc. Nicænsis cap. 15.

(c) Extrav. exco. b. de præb.

(d) 1. Corin. cap. 11. v. 21.

(e) Ghf. in cap. sive qua 2. dist. 32.

(f) Barbof. 11. var. loc. 76.

(g) S. Antonin. p. 1. lib. 15. c. 1. § 2.

præbendis Canonicos suæ Cathedralis, alibi beneficia possidentes, sed solis ple-
nis ripendiis, sive distributionibus quotidianis, pro ratione servitii (a). In Italia
præter alia occurrit memoria Stephani II. sive III. Pape, qui Anscaso Episcopo
Pompiliensi, Monasterium S. Hilarii Galiatensis contulit, toto suæ vitæ tempore
possidentem (b). Memorat quoque Luitprandus, quod Manasses Arelatenfis
præfuit Ecclesiæ Mediolanensi, Mantuanæ, ac Tridentinæ (c). In Oriente quo-
modò se res habuerit, ex jam dictis superius enitescit; quibus addimus Theodo-
rum Balsamonem, asserentem extrà urbem Constantinopolis liberum fuisse Cle-
ricis in duabus Ecclesiis constitui, sive in eis beneficia possidere: quod et si pro-
hibitum esset intrà eandem urbem vi Canonis Ephesini (d); tamen id non ser-
vabatur, inquiens. *Ita reginâ autem Urbium, non solum in duabus, sed etiam in*
pluribus Ecclesiis constituuntur. Ut est autem verisimile præfatus Canon neglectus
est habitus, eo quod non puniantur ejus infractores, vel propter Ecclesiarum mul-
titudinem, vel propter quod, qui digni sunt, unde cum rebus ipsi in angustum con-
tracti sunt (e). Ex quibus patet, quod tam secundum Canones antiquos, quam
secundum antiquam praxim Ecclesiæ pluralitas beneficiorum fuit permissa. Quæ
si permilla fuit in beneficiis residentialibus, & curatis; multò magis locum ha-
buit in beneficiis merè simplicibus.

12. Hinc perperam decantatur, eandem rationem, quæ urget adversus
pluralitatem beneficiorum residentialium, asficere quoque adversus pluralitatem
beneficiorum merè simplicium. Nam in primis hoc merè gratis asseritur, cum
longè diversæ rationes concurrant in beneficiis residentialibus, quæ non præva-
lent in merè simplicibus; Undè quidquid sit, an aliquis Auctor ex privata ejus
opinioe, vel ad opportunitatem suæ causæ, vel in alio sensu, posuerit æquali-
tatem inter utriusque generis beneficia; certè tamen diversæ rationes præfata
aliud expofcunt. Secundariò, si ex hac usque relatis, etiam beneficiorum resi-
dentialium pluralitas aliquandò fuit admilla, tam secundum pios Canones,
quàm secundum antiquum Ecclesiæ morem; multò magis licere nunc debet
pluralitas beneficiorum merè simplicium. Præterquamquod dato etiam, & non
concesso, quod eadem prorsus ratio concurreret in utrisque beneficiis, adhuc
tamen hinc non concluditur obligatio residentie in beneficiis merè simplici-
bus: quippè optimè stare potest, quod alicui non sit licitum duo simul benefi-
cia merè simplicia possidere, & tamen quod, qui eadem beneficia possident,
ex vi neutrius residentie debito constingantur: cum pluralitas beneficiorum,
ut mox vidimus, non sit interdicta ratione obligationis residentie, sed aliis ex
causis.

13. Respondetur *tertio* ad Argumentum, quod quatenus etiam daremus
tamquam verum pluralitatem beneficiorum merè simplicium esse prohibitam,
hoc intelligendum esset *primò* salvâ potestate Ecclesiæ sancienti, & admittendi
eandem, & super ipsamet dispensandi, ut mox dicemus: Nam si dispensat super
pluralitate beneficiorum residentialium, prout accidece cernimus in Germaniâ,
ubi unus, & idem quandoque pluribus præest Episcopatus, vel plures possidet
Canonicatus, & Dignitates in Cathedralibus; multò magis dispensare potest in
pluralitate beneficiorum merè simplicium. *Secundò* id esset intelligendum ad
summum de jure antiquo, non verò de jure novo, quod in Ecclesiâ observatur,
& pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittit (f). *Tertiò* esset intelli-
gendum salvâ contrariâ consuetudine generali, per omnes nationes Christiani-
tatis frequenter, per totam Ecclesiâ observatâ, & ab infinitis viris piis, sanctis,
& religiosis ad effectum perductâ, quàm in iis, quæ ad fidem non pertinent,
sectandam esse, & imprævaricabiliter custodiendam clamant uno ore Patres (g),
atque ecclesiasticæ leges (h). Nec eam sine notâ magnæ temeritatis impuguari
posse ceri xam est. Eamque individue in beneficiorum pluralitate attendendam
esse definiit Concilium generale Ephesium superius memoratum constât eo

Bra. *lib. de Libert. Eccl. Tom. IV.*

Sf 2

quod

(a) *Stephan. Tornac.*
epist. 3.

(b) *Vid. gall. epist.*
l. 10. p. 10. Paris. Pape. L.
ap. Rivin. 1646. p. 11. E.

(c) *Luitpr. ap. Riv.*
10. 7. Conc. p. 10. in vit.
Leop. II. 174.

(d) *Can. Ephes. 11.*
6. 1. 10. 10.

(e) *Theodor. Balsam.*
in Canon. Const. N. 1.
canon. 11.

(f) *Capitulum quædam*
de Cler. non est. cap.
de multa de presb.

(g) *S. Greg. 1. 1. ep. 74.*
1. 2. ep. 8. 1. 3. Hieron. 1.
1. 2. ad Romanos 1. 1. An-
gust. ep. 1. 1. 1. ad Ja-
nuar.

(h) *Ep. 3. cum plur.*
1. 2. 1. 2.

quod & Sacri Canones, & civiles leges veterem consuetudinem jubcant vim legis habere (a).

(a) Concil. Episc.
M. 7. Thomassius, p. 2.
lib. 3. c. 1. n. 3.

14. Præsertim quod, si vellemus consuetudinem hanc damnare, oporteret penè totam Ecclesiam damnare, ac pœnis infernalibus destinare infinitos viros sanctos, ac respectivè pios, & probos Clericos, Presbyteros, Diaconos, & Episcopos, qui ab initio Christianæ fidei, usque ad præsentem ætatem plurimè beneficia possederunt, & tunc actualitèr possident, Itali, Galli, Hispani, Germani, Hungari, Lusitani, Poloni, Neapolitani, Siculi, Sardi, & omnium Nationum Clerici: quod nec sine impietate affirmari potest, nec sine demeriti contendi; estque tanti ponderis hæc ratio, ut eam in proposito, de quo agimus, D. Antoninus non obnuat allegare, ex mente celeberrimi Canonistæ Hostiensis, Natione Galli, quem laudat Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis (b), & de quo ipse D. Antoninus ait: *Quod liceat habere plures præbendas, vel beneficia, arguitur, & inter alias rationes has induci, quia nimia multitudo damnabitur, si dicatur esse mortale, & qui nimis emangit, elicit sanguinem, dist. 4. denique. Nec jura contraria sunt recepta dist. 4. §. 1. leges, & per consuetudinem videtur Papa dispensare quasi tacite: ad hoc facit cap. de multa de præbend. (c).*

(b) Bellarm. de
Script. Ecclesi. in Henr.
sic. Quæst. 1.

(c) S. Antonin. Sum.
3. p. 24. §. 1. c. 1. §. 1.

15. Respondetur quartò, quod iterum dato, sed non concessio, prohibitam esse beneficiorum pluralitatem, præsertim merè simplicium: adhuc tamen hæc prohibitio non subsisteret, nisi, ut innuimus, ubi deesset legitima dispensatio (d). Estque de hoc textus expressus in jure sanciens: *Contingit, quod unus interdum etiam ad unum beneficium ecclesiasticum minù idoneus in diversis Ecclesiis, necdum vicinis, sed etiam ab invicem longè distantibus, in eodem nunquam in diversorum Regnorum partibus situatis, duas, aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia, seu prioratus, aut diversa ecclesiastica beneficia, curam animarum habentia, possit dispensatione, cum aliis non liceret de jure communi recipere, & similè licetè reinere (e).* Consonant & alii Canones (f). Jamque necdum non revocatur in dubium, an super pluralitate beneficiorum dispensari possit, sed quæritur, an iustà causà concurrente, debeat dispensari, de quâ re est glossa notabilis, ita loquens, an dispensatio sit debita, ubi subest causa, & quò jure peti possit, & an peccet non dispensans, ubi causa subest: vide quod not. in d. cap. ut constitueretur, & exigunt, & 50. dist. Domino Sancto (g).

(d) Gloss. in c. regula
F. §. 1. c. 1. dist. 19.

(e) Extravag. exco-
municatio de præb.
(f) Cap. 1. de c. 4.
in 1. c. 1. de c. 4.

(g) Gloss. in d. ex-
tra vag. exco-
municatio de præb.
Sponitur de præb.

16. Tota ergo difficultas restringitur in casibus practiciis, ad videndum, an dum aliquibus plura beneficia tribuuntur, adfuerit iustà causa, ut eis conferrentur nec ne. Nam si causà iustà concurrente dispensari potest super pluralitate beneficiorum residentialium, procùldubio dispensari quoque potest super pluralitate beneficiorum merè simplicium. Inter causas autem super hæc re dispensandi, una est dignitas, nobilitas, & prærogativa personæ, beneficiis ecclesiasticis decorandæ (h): iustum est enim, ut quantò aliquis est doctriinà, & notabili nobilitate insignis, tantò amplioribus, pluribusque beneficiis, muneretur (i). Quæ ratio tam gravis ponderis reputata est olim in Concilio Londinensi, tempore Gregorii Papæ IX. celebrato (j), ut instante Othone Cardinali Legato pro extirpanda pluralitate beneficiorum, Episcopus Vigorniensis Valterus scilicet de Cancellulo, surgens in medio, deposità mitra sua, sic Dominum Legatum est effatus: *Pater Sancte cum multi Nobiles, quorum sanguis noster est, plura obtineant beneficia, cum quibus nondum dispensatum est, quorum etiam aliqui propele sunt exarati, & usque ad præsentem honorificè vixerunt, & hospitalitatem ad posse procurando, elemosinas patensibus januis erogarunt; Durum est nimis tales fuisse beneficiis spoliatos in ignominiosam iradi pauperitatem &c. (m).*

(h) Gloss. in c. con-
querunt. F. sufficien-
tia de Clero. non respo-
S. Antonin. loc. cit.

(i) Fagnan. in c. 4.
in 1. c. 1. de c. 4.
lib. 1.

(j) Concil. Londin.
an. 1237. ap. Henr. 10. 7.
Hail 10. 2. §. 1.

(m) Matth. Parisius
an. 1237.

17. Sed quid alia quærimus, si expressos textus in jure habemus, caventes, locum esse dispensationi super pluralitate beneficiorum propter personarum sublimitatem? Audiatur textus ipse, de pluralitate prælatà sic decernens: *Circa sublimes tamèn, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis ho-*

moranda:

moranda; cum ratio postulaveris, per Sedem Apostolicam poteris dispensari (a). Et alibi. *Cardinalibus tamē S. Romana Ecclesiā, qui circa nos universali Ecclesiē serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt, ac Regum filiis, qui propter sublimitatem eorum, ac generis claritatem, sunt potioris prerogativā gratiæ attollendi, duntaxat exceptis &c. (b).* Unde nec sine causā, nec sine iuris assistentiā semper fuit in Ecclesiā observatum, ut quoad Clericos, doctrinā, sanguine, & dignitate eminentes, dispensatio concederetur super plurium beneficiorum consecutione, eorumque licitā retentione: Per talem namque dispensationem consulitur bono publico (c).

18. Præter causam verò sublimitatis personæ, doctrinā, dignitate, aut nobilitate eminentis, aliæ duæ causæ assignantur, propter quas licitum est super pluralitate beneficiorum dispensare, nempe causā utilitatis, & necessitatis (d). Causam utilitatis passim admittunt Doctores (e): sed & glossa eam approbat (f). Ideoque quoties Superior, consideratis considerandis, iudicat expedire, ac esse utile, quod cum aliquo super pluralitate beneficiorum dispensetur; dispensatio licita est, rationabilis, ac legitima. Multo fortius autem licita est ex causā necessitatis (g): quā de re nulli, qui mentis non patiatur defectum, potest esse ambiguitas, & dubitatio. An autem dispensatio hæc sit à Summo Pontifice concedenda, vel etiam valeat ab Ordinario loci conferri; non est necesse hic fusiùs perquirere: satisque est dicere super incompatibilibus beneficiis solum Papam, super compatilibus verò tam Papam, quàm etiam Episcopum intrā propriæ Diocesis limites dispensare, quando, & in quibus casibus, videndi sunt Canonistæ, ad quos Lectorem nostrum remittimus (h).

19. An autem ad hoc ut valida, & licita sit dispensatio, debeat adesse causa gravis, aut levis eam interponendi; res est requirens altiore indaginem. Aliqui tenent, quod nec etiam Papa sine iustā causā valeat super beneficiorum pluralitate dispensare (i): Alii aliter censent. Consultat idcirco Lector Auctores, si de hæc res plura desiderat. Non satis ergo tutē dicitur, quod pluralitas beneficiorum interdicitur sit jure naturali, aut divino; quippe multi Doctores opinantur, illam esse solo ecclesiastico jure prohibitam (l), coufertque ad hoc praxis, & effectus, à quo validum deducitur argumentum (m). Cum enim Ecclesiā non valeat nec super divino, nec super naturali jure dispensare, possit autem dispensare, & quotidie dispenset super pluralitate beneficiorum; necessariū consequitur, quod ipsa pluralitas neque divino, neque naturali jure sit interdicta: Imò aliquando utilis esse Ecclesiæ, & fieri rem Deo magis gratas, meliusque esse inquit Marchinus, *plura uni Sacerdoti pio, docto, & prudenti beneficia conferri propter Sacerdotum paucitatem, quam singula singulis ineptis dari, & omnibus illis satisfiat (n).* Sed fortē res hæc aptius in casibus practicis deliberatur juxta exigentiam locorum, temporum, & personarum, quàm de illā speculative fiat sermo.

20. Licitum est itaque, iustis concurrentibus causis, dispensare super pluralitate beneficiorum etiam residentialium: ergo multo magis id est licitum super pluralitate merè simplicium. Quæ dispensatio vel fiat expresse à superiore, vel tacite per Ecclesiā, scientem, & non improbantem consuetudinem ipsius pluralitatis (o); dat iustam causam Beneficiariis merè simplicibus ipsa sua beneficia retinendi, & apud ea non residendi. Nam quia dispensatio præfata super pluralitate beneficiorum necessario includit dispensationem super residentiā ipsorum, si eam de sui naturā requirant (p); restat quod multo fortius censendi sint dispensati: quatenus opus esset, Beneficiariis mere simplices ab opere residentiæ: Sicque à pluralitate beneficiorum nihil præsidii capere possunt Contradictores, vi cuius persuadere valeant ullo modo, quod Beneficiarii merè simplices onere personalis residentiæ constriuantur.

21. Respondetur *quintū* ad Argumentum, quod pluralitas beneficiorum, anima-

(a) Cap. de multa in
S. R. de p. d. b. d.

(b) Extrac. exco-
m. de p. d. b. d.

(c) Pagoria e. d. d.
dum n. 17. 18. de elec.
lib. 1.

(d) Gloss. Marginal.
ad c. de multa V. per
Sedem 28. de p. d. b. d.
(e) Vid. Pagoria, in
e. d. d. de elec. l. 1. c. 1.
in c. quid in totum de
p. d. b. d. in c. super
inducta de p. d. b. d.
lib. 1.

(f) Gloss. in c. singula
V. sedem 2. d. 1. lib. 1.

(g) Gloss. in cap. de
multa V. per Sedem
de p. d. b. d. in c. Ex-
trac. exco. m. de p. d. b. d.
de p. d. b. d. l. 1. c. 1.

(h) Vid. Pagoria, in
e. d. d. in cap. refer-
rentes c. de multa, in
c. cum jam dictum, 1. c.
e. ad hoc, & alia
cap. de p. d. b. d. l. 1. c. 1.

(i) Vid. Diction. par.
20. tit. 13. ref. 1. c. 1.
et c. d. d. 100. 1. 1. c. 1.
ref. 17. cum aliis ab eo
aliqui.

(j) Innocentius in cap.
non jam dictum in
p. d. b. d. Zabari. in
Circ. gratia de refer.
quod. 19. Per. J. d. d.

(k) Cap. si h. c. de
ref. de p. d. b. d. c. cum ef-
fante de appella.

(l) Innocentius in cap.
non jam dictum in
p. d. b. d. Zabari. in
Circ. gratia de refer.
quod. 19. Per. J. d. d.

(m) Cap. si h. c. de
ref. de p. d. b. d. c. cum ef-
fante de appella.

(n) Philib. Mar-
chius de Ord. 27. p. 2. p. 2.
cap. 10. n. 1. f. 193.

(o) S. Thomas quod-
lib. 9. art. 15. c. 1. f. 6.
d. 1. c. 1. d. 1. c. 1. f. 6.
par. 1. c. 1. f. 6.

(p) Pagoria in e. d. d.
dum il. 1. cum. 15. de
elec. lib. 1.

animarum curâ carentium, probabilitèr potest, vel saltèm juxta vetustiora jura potuit, etiam sine dispensatione, à Clericis retineri: Rationem dat D. Thomas integro articulo super hâc difficultate proposito, in quo quærit: Utrum habere plures præbendas sine curâ animarum, absque dispensatione, sit peccatum mortale, & respondet negativè, quia hujusmodi pluralitas non est ex actibus de sui naturâ super malis, sed est actus, qui, aliquibus justis concurrentibus circumstantiis, potest esse bonus: & sic secundum jus naturale, nullam videtur inordinationem involvere. Jus quoquè positivum non ei obstitit, quia est contrariâ consuetudine absumptum. Quare si pluralitati beneficiorum naturale jus non restitit, & si antiqua jura sunt per consuetudinem abrogata, tunc prædictis circumstantiis supervenientibus, etiam sine dispensatione licitum est plures præbendas habere, sine quibus circumstantiis licitum non est (a).

(a) S. Thomas quæst. lib. 9. tit. 15.

(b) S. Thomas loc. cit. in 4.º quæst. 3.º de Contr.

(c) Diana par. 10. tra. 7. ref. 1. & coroll. tit. 3. tra. 2. ref. 171. n. 3.

(d) Vid. Barbes. præf. var. loc. 67.

(e) Thom. Cantiprat. lib. 1. apud c. 19. n. 5.

(f) S. Thom. quæst. 9. art. 15.

(g) S. Thom. cap. 1. sum. 1.

(h) Cajet. Opus. tom. 1. tr. 1. c. 5. §. 4. n. 27.

22. Aliam etiam optimam rationem allegat D. Thomas, & est sequens: Illud, quod vergit in commune periculum, non est ab Ecclesiâ sustinendum: sed Ecclesiâ sustinet, ut aliqui communiter habeant duas præbendas: ergo in hoc non est periculum peccati mortalis (b). Et sanè si pluralitas beneficiorum esset damnabilis, secum traheret damnationem majoris partis Ecclesiæ, cum in eâ infiniti sint Clerici pluribus præbendis ecclesiasticis decorati: Non est autem credibile hos damnari, nequè Ecclesiam sibi persuadere, quod Clerici ipsi in statu sint damnationis, alioquin non deberet illud permittere. Tangit hanc, & alias rationes Diana plures allegans Doctores pro pluralitate ipsâ sentientes, quippè ita consuetudo obtinuit, & servat, quam Papa scit, & tolerat, & consensuenter excusat, & reddit licitam dictam pluralitatem, & aliter dicendo esset illagurare multas animas, vel, ut inquirunt, totus mundus esset in statu damnationis: consuetudo enim generalis potest de illicito facere licitum, & t. converso. cap. cum olim de cler. conjug. (c). Utitur D. Thomas verbo præbende: per quod si intelligit de beneficiis merè simplicibus, jam secundum sententiam illius Doctoris plura beneficia merè simplicia licitum est infirmè retinere. Si verò loquitur de beneficiis residentialibus, prout sunt Canoniciatus, & Præbendæ chorales; jam ejus ratio deducta à majori ad minùs est efficax (d). Nam si beneficiorum residentialium est licita, vel saltèm Divi Thomæ tempore licita erat possessio, etiam sine dispensatione; multò magis licita est in se pluralitas beneficiorum merè simplicium, & cum dispensatione, quando illa opus est.

23. Possent Contradictores opponere, ex Thomâ Cantipratenfî, quem citant, cum Guillelmo Parisensî, & aliis, exemplum ab eo relatum, cujusdam Philippi Cancellarii Parisiensis, quem dicit post mortem præfato Guillelmo apparuisse, ac miserrimè falsum esse, ad poenas inferi se damnatum propter plura, quorum unum fuit pluralitas beneficiorum (e). Possent etiam opponere terribilem illam sententiam D. Bernardi clamantis, qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures erit in suppliciis (f). Sed quoad primam partem, quæ resolvitur in merè, & privatâ, nec per Ecclesiam, quod sciamus, approbatâ, unius hominis revelatione attendendâ; cum nos divinum eloquium doceat, nolite credere omni spiritui (g); posset veritas hujusmodi revelationis in dubium revocari: Et fortè si ad hoc argumentum respondere deberet celeberrimus Cajetanus, diceret id, quod de aliâ revelatione, sibi parum probatâ, est effatus; nimirum hæc esse, vel esse posse phantasias, vel etiam figmenta pro mulierculis, nec digna, de quibus verba fiunt (h): quippè si revelatio hæc admittatur pro verâ, major pars Clericorum erit ad inferos condemnata: quod an admitti debeat, patet ex mox firmatis, & de eo prudens, ac doctus Lector judicet ex se ipso.

24. Nos tamèn benigniori animo, ad utramque partem oppositionis respondendo; dicimus, tam narrationem Thomæ Cantipratenfî, quam sententiam D. Bernardi, verificari posse de beneficiis residentialibus, præsertim curatis,

non

non verò de merè simplicibus: vel verificari de utrisque, non in sè, sed uti sine legitimâ dispensatione susceptis: crebrò enim contingere potest vel dispensationem non fuisse interpositam, vel non ex justis causis fuisse collatam, vel fuisse per subreptionem, aut obreptionem extortam, in quibus casibus procùdubio pluralitas beneficiorum mortalem culpam involvit (a). Vel utramque narrationem verificari de coacervatione beneficiorum ultrà id, quod opus sit Clerico ad congruum ejus statum. Vel adhuc melius dici potest utrumque Auctorem intelligendum esse, non de pluralitate beneficiorum præcisâ, sed potiùs de malo usu reddituum, ex beneficiis perceptorum; qui etenim his abutitur, in culpâ est, abscondens in terrâ pecuniam domini sui, quam ad comparandum sibi lucrum acceperat, sive benè usus fuisset: Itaque, ut ait D. Bernardus, sicut fuit non unus, sed plures in beneficiis; ita non unus, sed plures erit in simplicibus. Verùm hæc culpa non minùs occurrere potest in singularitate, quàm in pluralitate beneficiorum.

(a) S. Thom. quæsti. 9. art. 12. in fin. Guilieim. Paris. de Coll. benef. cap. 6.

25. Cæterùm D. Thomas quæstionem formitèr ventilando, *Utrum ille, qui habet plures præbendas, peccet*, non eo facile pergit, ut asseveret quod peccet (b). Quis ergò condemnabit quem tantus Doctor non damnat? Sed demus ex abundanti, quod possidens plura beneficia, etiam merè simplicia, culpam incurrat, peccet, in conscientia sit reus: quid inde? non propter hoc probatur intentum Contradictorum, quod Beneficarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur: quandoquidè, uti notavimus, pluralitas beneficiorum non est interdicta propter debitum residentie inhærens Beneficiario, sed propter alias causas superius allegatas: Adeoque argumentum ex pluralitate beneficiorum deductum, nihil proficit causæ Contradictorum.

(b) S. Thom. quæsti. 13. art. 13.

C A P U T XXXIV.

In quo refellitur QUARTADECIMA OBJECTIO, illuc directa, ut ostendat Clericos, Romanæ Ecclesiæ deseruientes, Ecclesiæ Universali non deservire, ac proinde teneri apud Ecclesias, in quibus beneficia simplicia obtinent, personalitèr residere.

S U M M A R I U M.

- 1 Decima quarta Objectio de Clericis Romæ residentibus, quod non seruiant Ecclesiæ Universali, & de Card. Bellarmino renuens Romæ morari cum reuentione Archiepiscopatus.
- 2 Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ, & in quo sensu. Lutherus id impugnavit, nolens vim veritatis intelligere in disputatione Lipsianâ.
- 3 Antiqui Scriptorum Regni Neapolitani, ut S. Thomas, & Joannes de Neapoli dicunt, quod Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ.
- 4 Servire Ecclesiæ Universali non est ratio cur Beneficarii simplices excusentur à residentiâ, sed aliis rationibus hæc immunitas innuitur.
- 5 Objectio Contradictorum siue concedatur, siue negetur, nil proficit: non soli enim Clerici Romæ degentes, sed alii quoque beneficia simplicia possident, alibi commorantes.
- 6 Clerici, Sedi Apostolicæ deseruientes, seruiunt Universali Ecclesiæ, & reputantur pro presentibus apud propria beneficia residentialia.
- 7 Hocque non fictione juris, sed verè, & realitèr: Nulla enim est in Canonibus dictio, quæ hanc fictionem juris ostendat.
- 8 Fictio juris imitatur naturam, operando in casu ficto, quod operetur veritas in casu vero, quemadmodum contingit in re iudicatâ, in adoptione, in civilitate &c.
- 9 Clerici occupati in servitio sui Episcopi, vel Cardinalis titularis, vel Legati, habentur pro residentibus apud suas Ecclesias.
- 10 In eis fictio juris quoddam residentiâ, non minùs salvaret ipsos in conscientia, quàm salvent alie fictiones juris.
- 11 Licitum est Beneficariis residentialibus ob Reipublicæ utilitatem, & multo magis ob servitium Sedis Apostolicæ à suis Ecclesiis abesse.
- 12 Vel una, vel plures ex causis admissis à Concilio Tridentino, in servientibus Apostolicæ sedi concurrant, pro residentibus apud suas Ecclesias habentur.
- 13 Romæ morantes S. Sedis servitio non addicti, hi non habentur pro residentibus: tamen hoc in Beneficariis merè simplicibus nihil afficit.
- 14 Morantes in Curia ad questum proprium, pro residentibus non habentur. Sed hoc non arctat Beneficarios simplices ad residentiâ.
- 15 Clericos Apostolicæ Sedis servientes haberi pro residentibus, dudum antè translationem Sedem ipsam ad Urbem Avenionensem censebatur.
- 16 Quod plura mala secuta sint ex dictâ translatione, hoc nihil facit alligandos residentiæ onere Beneficarios merè simplices.

- 17 Cardinalis Bellarminus fuit vir insignis doctrinâ, & probitate: tamén ejus facta non dant legem necessario observandam.
- 18 Noluít resinere Ecclesiam Capuæ, Romæ interim commorando. At dirigendam sumptu Ecclesiam Politanensem in absentia Ubaldis Episcopi.
- 19 Interdum unus, vel plures faciunt opera opposita, quæ non cadunt sub præcepto: ut fecerunt S. Paulus, Censurus, Zachæus, & alii.
- 20 Etsi Bellarminus ut supra resinere Capuanam Ecclesiam desertiuit; Alii tamén pii viri non dubitarunt contrarium facere.
- 21 Bene fecit Bellarminus id se gerendo, & bene fecerunt alii oppositum agendo. Interdum pii viri laudabiliter contraria opera faciunt.
- 22 Anastasius Cardinalis depositus fuit, quid à suo Titulo aberat sine licentiâ, & Antipapatus sibi assumendo totus incumbere.
- 23 Ille Cardinalis non aberat in servitio Sedis Apostolicæ. Tituli Cardinalisii quid ab initio essent? Olim obligabant ad residentiam.
- 24 Bulla Bonifacii VIII. in Objectione posita, non loquitur de beneficiis merè simplicibus, neque de absentibus in servitio Sedis Apostolicæ.
- 25 Pontifex ibi tollit licentias non residenti concessas personis, non verò beneficiis, qualia sunt merè simplicia, carens onere residentie,

BIICIUNT Decimoquarto Contradictores, hoc modo. Intantum fautores exemptionis Beneficiariorum merè simplicium à debito residenti, eos ab hoc onere absolunt, in quantum autumant, quod fictione juris illi, qui Romæ resident, ubilibet residere censeantur, tamquam qui serviant Ecclesiæ universali (a). Sed hæc ratio nullius est ponderis, & momenti, tum quia hic est merus prætextus à Fleuri detestatus, natusque eo tempore, quo translata Avenionem Sede Pontificali, tota caput pietas, ac vetus, & sancta disciplina confundi: tum etiam, quia fictio juris afficit quidem pro foro fori ad eximendum homines à poenis forensibus; non verò pro foro poli ad reatum culpæ coram Deo declinandum, uti docent Cajetanus, Sotus (b), Fagnanus, Thomassinus (c), & Natalis ab Alexandro (d). Favet exemplum Cardinalis Bellarmini, qui maluit Episcopatum Capuanum dimittere, quam illum Romæ commorando tenere (e). Favet exemplum Leonis Papæ III, qui Anastasium Cardinalem, in sua Ecclesiâ non residentem, deposuit (f). Favet tandem decretum Bonifacii VIII. qui permanentiam in Romanâ Curiâ à justis causis non residenti prorsus excludit. Ergo Romæ morari non est causa sufficiens ad eximendos Beneficiarios merè simplices abouere residenti.

2. Ad hoc Argumentum radicibus evertendum, non absrè esset de titulo Episcopi universalis Ecclesiæ fusiore stylo sermonem habere, quandoquidem titulum ipsum Contradictores Romano Pontifici nullatenus dubitant denegare. Sed quoniam de hac re nos alibi ex proposito disserimus; illuc lectorem remittimus, ne ibi dicta hic denuo repetamus (g). Unum est, quod Summus Pontifex est Episcopus universalis Ecclesiæ: titulumque Papæ universalis ei attribuant, atque ita de illo sentiant & Canones (h), & Concilia (i), & Patres (j), & Theologi (k), & Jurisconsulti (l), & Historici (m), & Reges, ac Principes (p), & Episcopi (q), & alii, quos ubi supra, dum ageremus de hoc titulo, fusiis allegavimus. Episcopus universalis Ecclesiæ, inquam, non in essendo, sed in causando: non ut sponfus immediatus, & proprius cujuslibet particularis Ecclesiæ: sed ut sponfus totius Ecclesiæ Dei universaliter sumptæ, quæ ab uno Capite Christi Vicario, & Petri successore, dirigitur, & gubernatur (r). Distinctio hæc optimè rem totam explicat, & significat. Alii rem ipsam exponunt, dicendo, Papam non esse Episcopum universalem, sed Episcopum universalis

Drabib. de liberr. Eccl. Tom. IV.

T t

Ec-

(a) Cajetanus. a. a. qu. 185. art. 5. Natalis ab Alex. Theol. lib. 2. reg. 16.

(b) Cajetanus. de cit. Sotus de just. ep. jur. lib. 10. qu. 1. art. 5. vers. si autem necessitas.

(c) Fagnanus. inc. ex parte de Cler. non res. d. 25. Thomassinus. p. 2. l. 2. c. 11. m. 10.

(d) Natalis ab Alex. loc. cit.

(e) Bellarminus. op. 2. c. 1.

(f) Cap. 1. de Cler. non res.

(g) Cap. finalis de res. script. in 6.

(h) Fik. supra. d. 2. cap. 10. q. 11.

(i) Cap. 1. de res. script. in 6.

(j) Conc. Remensis. an. 1049. ap. Bion. 10. c. 1. fil. 19.

(k) S. Pater. Dom. l. 1. ap. 17. ep. 10. c. 1. de her. d. 2. Tit. de error. Græc. 10. p. 10.

(l) Bellarminus de Pont. 1. c. Cajetanus de Primat. Ecclesiæ. c. 13. ad 6.

(m) Boninus Ep. de jur. Sac. l. 1. c. 4. m. 23.

(n) Tarreco. in c. in novo. n. 6. dist. 11. Sel. 10. de benef. p. 2. qu. 1.

(o) Barbo. in j. Eccl. univ. l. 1. c. 1. m. 11.

(p) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(q) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(r) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(s) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(t) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(u) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(v) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

(w) Barbo. in 10. Rom. 10. fol. 6. c. 1. c. 1. m. 11.

Ecclesiæ: quàm distinctionem, non minùs temerè, quàm ignavissimè deridebat impius Lutherus, teste Cardinali Pallavicino, quando effuticbat, *che bavava cavato da tante spese nella disputazione di Lipsia l'imparare, che il Papa non era Vescovo universale, ma bensì Vescovo della Chiesa universale*. E pure basta il sapere leggere, à fin di vedere, che tal è per appunto secondo il senso di que' Papi, i quali riputaron il titolo di Vescovi universali: poichè ne allegarono per ragione, che quindi parrebbe, che gl'altri non fosser Vescovi. Non volevano pertanto essi quell'intitolazione, la qual potesse importare, che il Papa siccome à di Roma, così fosse Vescovo d'ogn'altra Chiesa. Ma non negarono, ch'egli fosse Vescovo della Chiesa universale, cioè in quanto ella non si considera divisa in varie Diocesi, mà si prende come una, e richiede un capo visibile, che la governi (a).

(a) Pallavic. lib. del Conc. l. 1. c. 37. n. 3.

(b) Vid. supr. tom. 9. lib. 20. ed. 3.

(c) S. T. non opus. 19 de error. Græc. or.

(d) S. Thom. 1. par. quartus art. 2. ad 2. ad primum opus. 1. c. 65.

(e) S. Antonin. l. 2. in Turres. aut. oper. Joann. de Neapoli.

(f) Joann. de Neapoli. qu. 107. qu. 38. puer. 2. l. 2.

5. Titulum *Pape universalis* datum centis Romanis Pontificibus à Patribus, Conciliis, Imperatoribus, Regibus, Scriptoribus Ecclesiasticis, aliisque primariis viris, vidimus suprà (b). Huncque eundem sensum habere quoque de Papà Contradictores nos, modeste de illis cogitando, censemus; tamet si, vel tamquàm Politici suggerendo, vel tamquàm Advocati scribendo, potius ad opportunitatem suæ causæ, quàm ad sinceram animi sui opinionem declarandam, in dubium revocaverint, an Summus Pontifex sit Ecclesiæ universalis Episcopus: Alioquin nimium discordare invenirentur à majoribus suis, à celebrioribus inquam Scriptoribus Regni Neapolitanis, quos inter Angelicus D. Thomas adversus errores Græcorum strenuè tuctur Papam esse Ecclesiæ universalis Episcopum (c). Et in Summâ profitetur, erroneum esse dicere, quod Papa, Vicarius Christi, non habeat universalis Ecclesiæ Primatum (d). Joannes quoque de Neapoli, solemniter Doctor à pluribus appellatus (e), in speciali quæstione, quam proponit de potestate Papæ, totus est, ut ostendat, quod Pastor universalis Ecclesiæ fuit Christus, donec est inter homines conversatus: quod post Christi Ascensionem Pastor universalis Ecclesiæ fuit D. Petrus: quod demum, post obitum D. Petri, Pastores universalis Ecclesiæ fuerunt ejus in Summi Pontificatus dignitate legitimi Successores, & talis est Papa (f). Quibus positis.

4. Responderetur primò ad Argumentum, negando suppositum, nempe quod idè Beneficarii merè simplices sint à residendo debito immunes; quia Romæ permanendo, Ecclesiæ universali deserviant, & huic famulando, censcantur residere, ac Ecclesiæ propriæ deservire. Nam immunitas præfata non huic rationi innitur, neque totalitèr, & primariò, neque secundariò, sed multis aliis rationibus, & motivis, per nos in toto decursu hujus operis allegatis: adeò ut præfens assumptum, servitii, Ecclesiæ universali præstiti, à famulantibus Apostolicæ Sedi, non sit nisi una ex congruentiis, quæ justificare immunitatem ipsam favore Beneficiorum residentialium, non verò favore merè simplicium, quæ illà non indigent: & sic hæc congruentia conferta cum aliis rationibus, earum numerum augeat: quæ tamen absque illà, adhuc suum effectum haberent. Nam etiam si Clerici Romæ Curie non censerentur universali Ecclesiæ deservire, adhuc tamen ex infinitis aliis rationibus, superius memoratis, immunes essent ab onere personalitèr residendi apud Ecclesias, in quibus erecta sunt beneficia per eos possessa.

5. Tantò magis, quod etiam si hæc ratio totalis esset, ac præcipua, & à Contradictoribus non impugnaretur, sed ultrò nobis concederetur pro verà; ipsa nec nobis multum proficeret, nec eis valdè noceret, quandoquidem omnia beneficia merè simplicia non complectitur: Sed aliquam tantum eorum partem, & fortè minorem, ne dicamus minimam. Erenim non cuncta beneficia merè simplicia possidentur à Clericis Romæ Ecclesiæ, sive Sedi Apostolicæ deservientibus; sed multò numerosiora possidentur à Clericis, Diaconibus, Presbyteris, Abbatibus, Episcopis, à viris tandem ecclesiasticis per Italiam, Germaniam, Hispaniam, Franciam, Lusitaniam, Poloniam, utramque Siciliam, aliaf-

que

que Christianitatis Regiones, distributis, qui apud Ecclesias non resident, ubi eorum erecta sunt beneficia: sicque argumentum vel concedatur, vel negetur, tam à Contradictoribus, quam à nobis, parum refert: quippe cujus vis, non ad cuncta generaliter beneficia merè simplicia se protendit, cum tamen omnia deberet complecti.

6. Respondetur *secundò*, iterum negando suppositum, nempe quod Clerici Romæ commorantes, vel Sedi Apostolicæ deservientes, solà *fictione juris* habeantur pro residentibus apud propria beneficia: Non enim *fictione juris*, sed expressa, rutilanti, atque cubitali juris dispositione hoc privilegio potiuntur, ex Decretali Honorii Papæ III. jam à quingentis propè annis edità, & juris corpori insertà, cujus tenor est, qui subsequitur, Capitulo Metensi directus: *Mandamus quatenus non absente constitutione, quæ contrà absentes Canonicos inter vos dicitur emanasse, fructus prebende suæ assignetis eidem in nostro servitio commoranti: Cum familiares nostri, qui circa nos se obsequiales exhibent universi, minori non debeant prerogativa gaudere, quàm vestrum singuli, quorum negotiis per ipsos sepius promoveantur* (a). Consonat textus in Extravaganti execrabilis, ubi à Papà cunctis prohibetur pluralitas beneficiorum, exceptis tamen, inquit, *Cardinibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui circa nos universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt* &c. (b).

7. In quibus textibus nullum vel unum verbum legitur, quod *fictionem juris* involvat, qualiter esset si diceret, *quodammodo* (c), vel *Ac si* (d), aut, *Creditur* (e), vel quid simile: Ubi autem leges nullà utuntur dictione, quæ *fictionis* speciem contineat, sed absolute, auctoritative, ac liberè decernunt aliquid sic, vel sic esse faciendum; id quod præcipitur, non *fictione juris* præcipitur, sed expressa, & absoluta dispositione juris præcipitur; adeoque veraciter, & non fictio: fictio etenim cessat, ubi veritas locum habet (f). Alioquin sequeretur, quod major pars illarum rerum, de quibus jura tum ecclesiastica, tum civilia disponunt, diceretur *fictione juris* ità se habere, tametsi in lege, vel canone nulla vox appareret *fictionem juris* indigitant: quod quippè prudens rerum æstimator bene agnoscit subsistentiam non habere.

8. Sed quatenus etiam Clerici Romanæ Ecclesiæ deservientes non reputantur presentes locis beneficiorum suorum, nisi *fictione juris*, quid iude? Nonne hoc sufficeret? Certè sufficeret: nam fictio juris naturam imitatur (g), actantum operatur in casu ficto, quantum veritas in casu vero (h). Et ideo dici solet in jure, quod fictio idem operatur, ac veritas (i), ità res judicata, quæ pro veritate habetur, idem operatur, ac si esset veritas (l). Adoptio, quæ est ficta filiatio, tantum operatur, quantum veritas in vero filio, & naturali (m). Confessio ficta idem operatur, ac vera. Civis talis factus *fictione juris*, est verè, ac realiter civis, & sic de aliis rebus: Ubi etenim concurrat potestas in disponente, seu in legislatore; actus, seu res, quam lex præcipit *fictione juris* esse talem, ità se habet ac si verè esset talis. Quarè cum nec in Legislatore, nec in lege ecclesiastica desit potestas disponendi, ut Beneficiarii Sedi Apostolicæ famulantes, *fictione juris* habeantur pro residentibus apud sua beneficia, hoc satis esset ad illos eximendos ab onere residentiz. Multo magis autem hoc verum est in casu nostro, in quo Beneficiarii præfati non verbis *fictionem* redolentibus, sed terminis fortibus, & expressis, imperativis, absolutis, atque inconvulsis, lex canonica disponit, ut pro residentibus personaliter apud sua beneficia reputentur verè, & non fictè.

9. Profectò Clerici cujuslibet Ecclesiæ in servitio proprii Antistitis occupati, à jure decernuntur habendi pro personaliter residentibus apud sua beneficia, per textum in pluribus locis (n). Jamque hoc transit sine difficultate apud omnes Doctores (o): & praxis totius Christianitatis id confirmat: textusque præfatus dat hujus rei rationem, dicens, *cum absentes dici non debeant, sed*

Brach. de libert. Eccl. Tom. IV.

T t 2

præ-

(a) Cap. cum dilectis
14 de Cler. non resi.

(b) Extrav. exco.
de preb. l. 1. §. 1.

(c) L. prætor §. 1. ff.
de edict. l. 1. §. 1. ff. de ver.
bor. oblig. Barbof. d. d.
11. §. 1.

(d) L. si alterius ff.
de her. instit. Barbof.
d. d. 4. §. 1.

(e) *Abbas. de præ.
sumpt. l. 6. pr. assumpt.*

(f) L. nec ei §. 1. ff.
de adopt. Barbof.
d. d. 10. §. 1.

(g) L. adoptio ff. de
adoptio. Barbof. l. 1. §. 1. ff. de
ad. in l. 1. §. 1. ff. de
usucap.

(h) L. 1. C. de rei
usucap. l. 1. §. 1. ff. de
ad. in l. 1. §. 1. ff. de
usucap. Barbof. d. d.
10. §. 1.

(i) L. 1. ff. de adopt.
l. cum ex ff. de excof.
tutor. Sord. conf. 488.
num. 10.

(l) *Idem. conf. 3.*
n. 10. l. 1.

(m) Barbof. in q. 1. in
prior num. 10. Barbof.
d. d. 10. §. 1.

(n) Capit. de castro
cap. ad audientiam de
Cler. non resi.

(o) *Goncz. præn.
for. archiep. de capol.
cap. 95. §. 1. Barbof.
d. d. 10. §. 1.*

nescimus videre, quare idem non liceat Episcopis, Romæ, vel alibi, jussu Romani Pontificis, servitio Sedis Apostolicæ, ac Ecclesiæ Universali addictis.

12. Verum circa hoc syllogizent, prout volunt, Auctores: doctrinam solidam, vel differtia pronunciant; quod eorum scripta in hac parte non dant legem, neque faciunt auctoritatem, neque normam præfigunt impreparabiliter observandam: sed legem, auctoritatem, normam, & veritatem habemus à S. Concilio Tridentino, quod quoties approbat pro legitimis non residendi causis præfatas quatuor, quæ sunt, *Christiana charitas, argens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (a); vel hæc omnes, vel ferè omnes unà simul, vel aliqua earum concurrat in eo, qui abest, ut in Sedis Apostolicæ Romæ, vel alibi servitio maneat occupatus; hoc sufficit, & plusquam sufficit, ut pro certò ponamus, quod Beneficiarius Romanæ Ecclesiæ famularui addictus, habeatur prò residenti apud Ecclesiam, in qua obtinet beneficium, quidquid dicant, vel semineant, vel alibi fingant Scriptores, suadere oppositum satagentes; ecquid prævalent enim privati Doctores coram sanctione clarâ, & rutilanti Concilii generalis? Quiescunt opiniones privatorum Doctorum, ubi loquitur generale Concilium: nec digni honore ullo essent Doctores sua scripta typis evulgantes, nisi ipsi prius honore debito sanctiones Concilii generalis profecerentur.

(a) Concil. Trid. sess. 23. c. 11.

13. Si dicatur aliquos quandòque Beneficiarios Romæ commorari, qui vel non sunt in servitio Ecclesiæ generalis, aut Summi Pontificis occupati: vel si sunt, non sunt ministri necessarii, & tales, sine quibus Sedes Apostolica non possit optimè se habere, & sua exequi ministeria; replicamus hanc instantiam locum habere non in Beneficiariis merè simplicibus, sed in solis residentiariis. Et quoad residentiarios etiam non verificatur de illis, qui verè, & realiter sunt Sedis Apostolicæ obsequiis applicati, sed tantum de illis, qui proprio arbitrio sine causâ, & ex solo eorum pruritu, in Romanâ Curia commorantur (b), quibus quadrant verba D. Bernardi ad Eugenium, à Contradictoribus allegata: *Clericum Curiam frequentantem, qui non sit de Curia, ad idem moris perscrutare ambientium genus* (c). His certè privilegium Romanæ permanentiæ non suffragatur pro causâ illos absolvente ab onere residentie, quia non serviunt Ecclesiæ generali, sed sibi: non obsequuntur Pontifici, sed ejus potius voluntati resistunt. Verum hoc totum est extrâ casum, ideòque nihil probat adversum nos.

(b) S. Anton. 3. p. tit. 15. cap. 2. §. 3. 4.

(c) S. Bernard. de Consid. lib. 4. c. 4. n. 9.

14. Ultròque assentimur, quod si contingat casus à Contradictoribus exaggeratus, & à Cardinali de Turrecrematâ summopere detestatus, nimirum quod in Romanâ Curia Episcopi, vel alii Rectores animarum conveniant, non devotionis gratiâ, sed ambitionis spiritu propulsati, ut ulteriora quarant, aut beneficia addant beneficiis, aut honores honoribus, atque officia, & legationes querant, quæ curæ animarum commissarum afferunt plurimum impediendi (d); Si contingat, inquam, iste casus, assentimur non debere talia facientes frui absentie privilegio, sed potius debere à Romano Pontifice ad residentiam coarctari, si ad eam ratione beneficii tenentur. Idem dicimus de illis, qui non sunt Sedis Apostolicæ servitio necessarii. Sed hoc quid probat adversus eos, qui verè sunt necessarii, qui verè Sedi Apostolicæ famulantur, qui verè de mandato Papæ ministerii ecclesiasticis, vel Romæ, vel extrâ Curiam incumbunt, quos uno ore tam Theologi, quàm Canonistæ residendi debito exemptos pronunciant? (e). Et multò magis quid probat adversus Beneficiarios merè simplices, quos & jura, & praxis totius Ecclesiæ, & omnium Scriptorum concors doctrina, perhibent esse à residentie vinculis absolutos.

(d) Cardin. Turrecremat.

(e) Accurs. l. 9. c. 4. q. 7. Mis. in fav. 17. c. 1. §. 36. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 118. Barboz. de pot. Episcop. p. alleg. 4. §. 17. Pal. q. opus de benef. c. 9. §. 4. art. 1. lib. 2. num. 17. Beneficiarius, vide over. de alleg. benef. disp. 5. pa. 5. n. 39.

15. Respondetur tertio ad Argumentum, denudò negando aliud suppositum, nempe quod sententia docens, Clericos in Romanâ Curia morantes, ac in officis, legationibus, & servitio Sedis Apostolicæ, Summique Pontificis applicatos, haberi pro præsentibus apud suas Ecclesias, ortum habuerit post translata Sedem

dem

dem Pontificalem ad urbem Avenionensem; dicimus non subsistere: Nèc Fleurius id affirmans apud Contradictores vir tantæ auctoritatis est, qui non patiatnr notabiles exceptiones, & cui potius, quàm historiæ chronologica, & legibus sacris debeamus cecâ mente deferre. Nam quoad historiam, plena est *historia sacra Legationum Episcopatum, quas Summi Pontifices destinabant, vel ad Concilia generalia Orientis, vel ad Patriarchas, vel ad Imperatores ad præsecandas exorientes hereses ad contutandam avitam fidem, ad repurgandam disciplinam, ad pactum restituendam, deniquè ad ejus momenti rei profigandas, ut particularium damna Ecclesiarum, pastoribus suis interim orbatarum, abundè resarcire utilitas Ecclesie Universalis. Tot penè occurrunt in Annalibus Ecclesie harum Episcopatum legationum exempla, quot cause majores (a).* Quoad sacras leges, & chronologiam, habemus inter cetera textum expressum in jure, superius allegatum, in quo disertissimis verbis mandatur, habendos esse pro præsentibus apud suas Ecclesias Clericos Sedi Apostolicæ deservientes: qui textus desumptus est ex epistola Honorii. Papæ III. ad Capitulum Metensem (b).

16. Porro Pontifex iste fuit electus anno Christi 1216. (c), & cum processio Romanæ Curie ad urbem Avenionensem non contingerit, nisi post annum 1316. quo electus est Pontifex Joannes XXII. (d). qui fuit primus omnium Pontificum Avenione residentium; Vel ad summum post annum 1305. quo electus est Clemens Papa V. per quem translata est Sedes Apostolica in Galliam (e), hinc fit, quod lex Honorii Papæ III. præcessit per centum circiter annos translationem Curie præfatam, adeoque malè Fleurius, & qui cum ipso sentiunt Contradictores memoratam doctrinam à Juris dispositione divellunt, & posteriorem faciunt protectioni Avenionensi præfatæ. Quod postea ex hoc transitu Romanæ Curie ad oras Gallicas, multa secuta sint inconvenientia, & mala, tam ipsi Sedi, quàm ferè toti Christianitati perniciofa, nos non negamus (f), sed si vè id affirmetur, si vè negetur, hoc parùm refert, quia parùm, vel nihil facit ad rem, de quâ impresentiarum est sermo. Sicut etiam parùm refert sententia præfata, Clericos in Sedis Apostolicæ servitio commorantes, absolvens ab onere residendi, ortum habuerit antè, vel post perfectionem Avenionensem, quia prioritas, vel posterioritas temporis nihil præjudicat veritati. Undè quodcumque prodierit hæc doctrina, satis est, quod sit doctrina verax, juri consona, equitati consentanea, nihil detruenti Ecclesie inferens, à cunctarum Nationum Clericis frequentata, pro beneficiis merè simplicibus nullatenus necessaria; & quoad beneficia residentialia, juri, & praxi Ecclesie in omnibus consentiens; nèc leges laudabilis disciplinæ solvens, sed observans: non ledens, sed conservans: non destruens, sed adimplens.

17. Ad id, quod opponitur de Cardinali Roberto Bellarmino, qui Episcopatum Capuanum resignare maluerit, quàm Romæ commorando, retinere; dicimus Cardinalem hunc adeò doctum fuisse, ut de illo Clemens Papa VIII. in sermone ad Cardinales habito, professus sit: *Hunc elegimus, quid non habet parum Ecclesie Dei quoddam doctrinam &c.* (g). Et quanta fuit in eo doctrina, tanta quoque fuit pietas, & morum sanctimonia; uti apud Auctorem vitæ illius legere est (h). Verùm non ideo talis fuit, ut illius opera sint de necessitate salutis à cunctis Clericis imitanda: alioquin vix mundo, & Clericis majoris, & minoris ordinis, si sub penâ prævaricationis legis Divinæ, tenerentur omnes actus vitæ suæ actionibus Cardinalis Bellarmini conformare? Quolibet anno ille per mensem Exercitiis spiritualibus incumbat. A summo Pontifice nunquam redditus ecclesiasticos postulabat, quinimò pluries, antecesseret habitos resignavit. Munera à Principibus accipere detrectabant. Vestibus obsoletis utebatur, terebratis, ac ex pluribus panni fragminibus, veteramentarij alicujus Sartoris industria coassutus. In prandio nunquam tertium potus hauristum excessit; sæpè jejunabat; mortificando suo corpori incumbat; hyema-

(a) Thomasia 107.
Ep. 107. Eccl. descript.
p. 137. 138. 139.

(b) Cap. cum dilecto
14 de Cler. non
resid.

(c) Odo Riccardi,
110. 111. 112. 113.

(d) Idem 114. 115. 116.

(e) Genevards Chron.
101. 102. ad ann. 1305.
Polster. 133.

(f) Ciceron Ep. Plau.
101. 102. ad ann. 1305.
McDonnell. 134.

(g) Anton. Baldes.
ser. Compendios. re-
fretto: in Robert. Bel-
larmino.

(h) Jacob. Falgout.
101. 102. Card. Bel-
larmino.

li tempore ignis commodum non admittebat: Æstivo, refrigerium blandientis aureę non querebat: nec muscas suo vultui infestas, neque cinifes sibi utcumque molestos, manibus unquam, aut ventilabro fugabat. Alia demum fecit, quę brevitas gratiā intermittimus (a). Ergone tantundem tenent de necessitate salutis exequi omnes Cardinales, Episcopi, Abbates, Parochi, Canonici, Prępositi, cuncti demum viri ordinis Clericalis? Absit.

(a) Fulgentii *supra*, c. 17. (p. 13. l. 10)

18. Nihilominus ne à negotio residentię Beneficiarium discedamus, notandum est, quod ipse Cardinalis Bellarminus gubernandam suscepit Ecclesiam Montis Politiani ex conditō cum Domino Ubaldino illius Antifiste in Gallias proficiscente, ut ibi Nuncii Apostolici munere fungeretur (b). Romę, inquam, consistens Bellarminus, operā industriorem hominum Ecclesiam Politianensem rexit, quod tametsi ex motivo charitatis exercuerit, adhuc tamen videtur, quod id facere salvā conscientiā non potuisset, cooperando qualitercumque absentię Ubaldini, & pręjudicio, quod Ecclesia Politianensis, ut supponitur, patiebatur propter distantiam sui Præsulis; si servitiis Apostolicę Sedis applicari non agnovisset esse causam legitimam, & sufficientem pro exemptione à debito residentię personalis. Cum autem hoc sine ullo scrupulo egerit; postmodum verò Archiepiscopatum Capuanum noluerit Romę commorans retinere; dignoscitur, quod istud ultimum facere recusavit, quia sic voluit, non quia ut sic faceret opus esset. Alioquin nec etiam dirigendam à longē suscepisset Ecclesiam Politianensem in absentia Ubaldini: non enim majorem causam habuit Ubaldinus retinendi Ecclesiam illam, dum in Gallia serviens Sedi Apostolicę moraretur, quam potuisset habere Bellarminus tenendi Archiepiscopatum Capuę, Romę in obsequio Sedis Apostolicę commorando, & rem agendo, quam alii plures pii, & sancti viri sine scrupulo egerunt.

(b) Item Fulgentius *supra*, c. 17.

19. Equidem inter mundanas res multę sunt, quas agere, vel vitare sub pręcepto non cadit: & ideo tam benę facit, secundum diversos respectus, qui easdem operatur, quam qui abstinēt ab eisdem. Nam cum in cœlo non una, tantum, sed plures mansiones sint (c), unica quoque in terris non est, sed multiplex via, quā tenditur ad easdem. Gloriosissimus Paulus Apostolus interdum res aliquas agebat, interdum ab ipsis abstinēbat, de quo D. Joannes Chrysostomus: *credite sibi dispensationis modum sepe variando, nequaquam de Domini sui imitatione culpatus est, cum modo Judeus fieret, modò se illis nullā communicatione misceret: & nunc quidem custodires legem, nunc verò despiceret: & aliquando conservares presentem vitam, aliquando contemneret: & nunc quidem etiam postulares pecunias, nunc autem oblatis etiam repudiaret: nunc & sacrificium obtulit, & purificationem ex more celebravit, & capus rasis: sed rursum & anathematizavit ista facientes: & nunc quidem circumcidebas ipse, nunc circumcissionem penitus excludebat. Et erant facta equidem ipsa diversa inter se, atque contraria, mens verò, atque sententia ex illa fiebat valde sibi coniens, & concordant (d). Si autem in uno, & eodem homine interdum ipsa opposita pręconio digna sunt; multò magis laudabilia sunt in diversis. Centurio Evangelii se indignum censuit, ut ejus domum Christus personaliter introiret (e). E contra verò Zacharus cum gaudens introduxit in domum suam (f). S. Bonifacius Moguntinus non nisi unicam in die missam celebrabat: E contra verò S. Leo Papa III. celebrabat pluries in die (g). Aliqui quotidie communicant, alii e contra magis rarò ad Eucharistiam accedunt: omnes autem benę faciunt, quia, ut inquit D. Augustinus, & ille honorando non audeat quousidē sumere, & ille honorando non audeat nullo die prętermittere (h).*

(c) Joann. c. 14. m. 2.

(d) S. Jo. Chrys. homil. 5. de laud. S. Pauli. tom. 1. f. 604.
(e) Matth. c. 23. v. 6.
(f) Luc. c. 19. m. 4.

(g) Walafr. Strab. de reb. Eccles. lib. 1.

(h) S. August. ep. 115 ad Juliar. lib. 2.

20. Democritus philosophabatur omnia irridendo: Eraclitus e contra id faciebat omnia deplorando. S. Franciscus, ut ajunt, amabat loca defęcati aeris, ut ubi Conventus suę Religionis erigeret. E contra verò S. Bernardus eligebat loca potius aeris seculenti, sive parum salubris. S. Joannes Chrysostomus se-

prom-

promptum exhibuit rationem reddere administrationis bonorum Ecclesie, declamans: *sumus etiam parati vobis reddere rationem. Sumptus non sunt minores proveniunt, sed aliquando majores* (a). E contra verò S. Cyrillus Alexandrinus, nedum ad hoc promptum non obtulit, sed imò alienissimo ab eà re fuit animo, consensus illam in totius ordinis Episcopalis injuriarum redundare, quem Deo, non hominibus rationem præfate administrationis reddere debere unicè cogitabat, dicens: *multū habet, magnāque tristitiā afficit sanctissimos Episcopos &c. quod sumptuum, qui illis coeniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur, sive ex ecclesiasticis redditibus, sive ex fructu aliunde percepto. Unusquisque enim nostrum dabit suorum malorum rationem omnium Judici* (b). Itā homines abundant in suo sensu, faciendo, vel vitando, ut magis eis libet, opera opposita, quorum nec actio, neque omisio cadit sub præcepto. Ad rem nostram autem redeundo dicimus, quod etsi Bellarminus recusaverit retinere Archiepiscopatum Capuæ, non ibi residendo, ut servitio Sedis Apostolicæ incumberet; alii tamē pii, docti, & insignes viri non dubitarunt facere oppositum. S. Leo Papa IX. adepto Pontificatu, & Romę commorans, adhuc Ecclesiā Tullensem retinuit (c). Idipsum fecerunt alii optimi Pontifices, quorum exemplum sectatus est felix reordinationis Innocentius XII. Neapolitanus, qui suæ patriæ Archiepiscopatum, cui antecesserāt præerat, per aliquod tempus cum Summo Pontificatu retinuit: ne plura alia exempla congeramus Episcoporum, Cardinalium, Abbatum &c. non mediocriter prohibitis, & animi integritatis, qui vel Romę, vel alibi, Legationibus, Nunciaturis, & muneribus publicis, in servitio Sedis Apostolicæ incumbentes, beneficia etiam curata, & residentialia, sine ullius peccati scrupulo tenuerunt. Nunquid omnes isti apud inferos igne torrentur æterno, quia Bellarminus, contrariam sequendo semitam, Archiepiscopatum Capuanum dimisit? Profecto non: nec quisquam hoc effutire audebit, qui dementia non laboret.

21. Benè quidem fecit Cardinalis Bellarminus dimittendo Archiepiscopatum Capuanum, ut Romę negotiis Sedis Apostolicæ incumbere: sed benè quoque fecerunt plurimi alii, qui officia Romanę Curię exercentes, vel alibi Summi Pontificis, & Sedis Apostolicę obsequiis incumbentes, sua beneficia, etiam Episcopalia, tenuerunt: & itā agendo, ille perfectioni operam dedit, isti usque jure suo, utrique autem benè fecerunt, quia utrique virtutis opera, sub diversis prospectibus exercuerunt: eo modo, quo etiam benè fecit S. Cælestinus V. Pontificatum dimittendo, & benè fecit S. Pius V. Pontificatum ipsum tenendo. Igitur it, qui manducas, non manducantem, non spernat, Et qui non manducat, manducantem non judices (d), nec Bellarmini exemplum dimittentis Ecclesiā, arguat eos, qui Ecclesias retinent; nec eas retinentes, exemplum Bellarmini, Ecclesiā dimittentis, impugnent: parum attento, quod hi contrariā inter se viā processerint, quippe ut egregiè notat Facundus Hermianensis, pro eadem religione, quæ rectè colitur Deus, non solum dissentire à se invicem, verum etiam laudabiliter pugnare adversum se religiosi, ac rectissimi possunt (e). Ultrā quod exemplum Bellarmini nihil facit ad rem, quia ipse dimisit beneficium residentiale, quæstio autem nostra est de beneficiis merè simplicibus: ab his autem ad residentialia ingens distantia est, & præsertim ratione residentię, quę ipi merè simplicibus sub præcepto non cadit.

22. Paritèr ad exemplum Cardinalis Anastasii, depositi à Leone Papā III, sive IV. præfatio est responsum ex Anastasio Bibliothecario, dicente: *In hac denique post cætera Synodo Anastasius Presbyter Cardinalis tituli B. Marcelli, ab omnibus canonicè est depositus, eo quod parochiam suam per annos quinque contrā Canonum iussus deseruit, & in alienis usque hodie moratur. Qui neque ad duo pro eo congregata Concilia venire voluit, neque per Apostolicas epistolas, neque per viros vocatus Episcopus, Nicolaum videlicet, Petronacium, & Joannem: idem meritis uno consensu, secundum quod de talibus sacri continetur Canonibus,*

etiam

(a) S. Joan. Chrysost. hom. 31. in ep. ad Corinthios.

(b) S. Cyrill. Alex. Ref. Canon. tom. 1. p. 3 fol. 212.

(c) Card. Baron. ann. 1605. ubi Clæves. Placito Forst. Ep. ubi in 6. l. 1. c. 12.

(d) Rom. 14. 2.

(e) Barroch. Her. innot. 1. 1. c. 1.

enim Sancta Synodus deposuit, & Sacerdotali honore priuavit (a). Romæ dis-
cesserat Anastasius, ut Imperatorem adiret, alliceretque manus imponere in futu-
rum Summi Pontificis electione, atque ipsum Anastasium in Pontificem desti-
gnare (b). Quare comperit Leo Papa illum reuocavit ad Urbem, & recusantem
parere depositione multauit, Concilio 67. Episcoporum in idipsum consen-
tiente (c): *cujus rei series, Juris corpori inserta est (d). Ipsomet nihilominus*
Cardinali Anastasio foverente propriam ambitionem, & Antipapatum aduersus
Benedictum III. sibi usurpante (e), à quo fuit ingenti dedecore expulsius (f).

23. Laborat ergo in æquivocis argumentum, si supponit, quod Anastasius Sedi Apostolica deferviret, quippe deferat Ecclesiâ suâ titulari, & parochiali, jam per quinquennium Aquileje, uti profugus latitabat (g); & sic neque in suo titulo, neque in Romanâ Curiâ, neque alibi manebat in servitio Summi Pontificis occupatus. Borrò *Titulus* Cardinalium, quos ab initio fuisse domo Divino cultui consecratos aliqui censent (h): Alii, fuisse primarias Romæ Ecclesias (i): Alii, Ecclesias baptismales, ubi sacramenta ministrabantur (j): Olim possessores eorum ad personalem residentiam coarctabant (m). Cumque officium Cardinalium sit assistere Papæ (n); hinc est, quod tenebant, vel saltem tunc tenebantur in Curiâ residere (o), nec ab illâ discedere illis unquam fuit licitum sine Summi Pontificis permissione (p). Cardinalis ergo Anastasius, qui & *Titulum* Divi Marcelli deferuerat, & Româ inconsulto Papa discesserat: & nec pluries monitus, ac citatus regendi voluerat, certe Sedi Apostolicæ non deferviebat: & si non ei deferviebat, jam illius eventus nihil facit ad propositum nostrum.

24. Respondetur *quæritur* ad Argumentum ex eâ parte, quâ innititur Constitutioni Bonifacii Papæ VIII. (g), negando alia duo supposita. Primum est, quod in ea sit sermo de Beneficiariis; Sedî Apostolicæ deservientibus: cum: verâ de hâc re ibi nullatenus agatur, sed de illis, qui Romę, non pro servitio Sedis Apostolicę, sive Summi Pontificis, sed pro solo eorum proprio, & privato commodo permanent, ut etiam apertè insinuat glossa eidem textui aptata (r). Secundum suppositum est, quod ibi agatur de beneficiis etiam simplicibus: nullum enim ibi verbum est, quod beneficia simplicia comprehendat, sed solum sit sermo de beneficiis choralibus, & residentialibus, ex quibus Beneficarii ultrâ reductus præbendę, distributiones etiam quotidianas valeant adipisci, quas certum est nonnisi pro beneficiis Choralibus solitas esse, concedi. Itâ verò beneficia, uti Archidiaconatus, Prępositurę, Canoniciatus, Mansionarię, & similia Chori servitium deservientia, tametsi in aliquo sensu dicantur, omnia, vel aliqua eorum, beneficia simplicia, prout contradiſtinguuntur à Curatis, tamen re verâ sunt duplicia, quâ Chori servitium, & personalem residentiam exposcunt. Vel si dici velint simplicia, non sunt merè simplicia, qualia sunt ea, de quibus agimus.

25. Præterea argumentum retorquetur adversus Contradictores. Nâm, Pontifex in dictâ Constitutione revocat licentias non residenti, concessas personis tantum, non verò collatas Dignitatibus, vel Ecclesiis: ait enim: *Non nolentes emendare præterita, & quantum possumus adversus futura cavere, omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel Dignitatibus datas, penitus revocamus* (1), ergo supponit aliqua dari Beneficia, seu Ecclesias, aut Dignitates, quibus insita sit, vel collata exemptio ab onere residenti: hæc autem beneficia, hæ Dignitates, hæ Ecclesiæ vocantur, & sunt beneficia merè simplicia, quæ tam à commorantibus in Romanâ Curiâ, quàm alibi permanentibus, de jure, & de consuetudine, absque ullo peccati scrupulo retineri possunt, & sine debito personalis residenti possideri.

(a) *Analysis of Bible*
Ch. 1, Verse 10

(b) *Being in not and*
Control. Rem. and. 14 p.
com. 6.

(c) *Conc. Rem. on. Sfg.*
(d) *Conc. on. Sfg.*

(c) Card Ryan, an

(f) *Idem* Aug. 1895.

(c) *Circumlocution*.

1000-0000/01/0000-0000\$10.00/0

(h) *Barro, am. 113.*
W. A. R. R. 1900.

(i) *Asian. Forest.*
10.2 f. 33.4 cm.

(1) *Magri Pocat. Es-
claf. V. Tumb.*

(m) *Barhof, in c. a.*
in de Clere, non resid.

(m) *Flaminio de resign.*
benef. l. 2. q. 1. m. 14. d. 17.

(c) *Borel-fun. decid.*

(e) *Consolidated reg.*

Canc. Glos 24, no. 124
Barbaf-loc.cit. n. 2.

(q) *Capit. quod pri-*
ambus inq. v. de re-

ser. in 6.

(c) *Glabris Per. Re-*
mon Car.

(c) *De quid per am
Bisium de refec. in 6*

RESPONSIO ALIIS OBJECTIONIBUS

IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS
MOTIVIS MEMORATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORVM
MERÈ SIMPLICIVM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXXV.

*In quo discutitur vis QUINTODECIMÆ OBJECTIONIS,
ad id prospicientis, ut evertat velut inanem, &
illicitam, Consuetudinem, cujus vigore Benefi-
ciarii merè simplices eximuntur ab onere perso-
nalis Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 Deimaquinta Objeçtio de consuetudine, quod non salves Beneficiarios sim-
plices à debito residentiæ: nec ista sit consuetudo, sed abusus jura ledens:
- 2 Mala consuetudo eliminanda est, velut corruptela, contrà quam clamant Pa-
tres, & Pontifici, ut eradiceatur.
- 3 Ecclesiæ quod resisteris huic consuetudini, nec Beneficarii simplices ex Clau-
dio de la Place sint per eam tuti.
- 4 Objeçtio hæc continet sex supposita. Beneficarii simplices non residendo, non
ledunt jus naturale, neque divinum.
- 5 Idipsum non est contrà jus canonicum, sed potius est contrà illud velle ad resi-
dentiam Beneficiarios merè simplices arctare.

6 Opus

- 6 Oniſſo reſidentie in eis non eſt punctum diſcipline immobile . Immobiles puncta ſunt ea , quorum ſubtractione deformaretur Eccleſia .
- 7 Alia minoris momenti puncta diſcipline , quorum aliqua indicantur , mutabilia ſunt , & recta ratio ſtaſiavit illa mutari .
- 8 Olim pluride in die celebrabatur à Sacerdote : nunc ſemel tantum . Olim ter id fiebat etiam in feſto S. Jo. Baptiſte : nunc ſi in ſolo Natali Domini .
- 9 Quod Beneficarii ſimplices non reſideant , ad punctum diſcipline invariabilis non ſpectat , ſed potius opportunum eſt ad aliquos bonos effectus .
- 10 Nimiam perturbationem pareres in Eccleſiâ velle Beneficarios ſimplices ad reſidentiam arctare , uſque nunc ab hoc onere cimmantes .
- 11 Patres , Doctores , & Pontifices allegati in Objectione , non loquuntur de beneficiis merè ſimplicibus , adeoque nihil officiant .
- 12 Conſuetudo quod Beneficarii merè ſimplices non reſideant , eſt legitimus mos , nec ulla fortè datur conſuetudo meliùs fundata .
- 13 Conſuetudine olim totus orbis terrarum utebatur . Nec ſragminibus vagis doctrinarum impetende ſunt laudabiles conſuetudines .
- 14 Oportet à Contradictoribus allegari Canones , Patres , & Concilia individue improbantia conſuetudinem non reſidendi in beneficiis merè ſimplicibus .
- 15 In Concilium Epheſinum juſſi ſervari conſuetudinem habendi plura beneficia reſidentia : multò magis ergò proficiat conſuetudo merè ſimplicibus .
- 16 Mutata rerum aſpectu , rectè mutantur quæ aliud olim fiebant : & plures eccleſiaſticas res mutationem habuiſſe certum eſt .
- 17 Nullus canon expreſſè præcipit reſidentiam in beneficiis merè ſimplicibus : & an verum ſit , quod de jure hæc quoque ad illam obligentur .
- 18 Canones dicentes Beneficarios generi ad reſidentiam intelligendi ſunt de generibus ſingulorum , non de ſingulis generum .
- 19 Canon , qui pro reſidentiâ beneficiorum merè ſimplicium adducitur , non de illis loquitur , ſed de choralibus , & reſidentiaſibus .
- 20 De generali conſuetudine beneficia merè ſimplicia excludant reſidentiam . In beneficiis conſuetudo multum prævalet .
- 21 Idipſum offenditur aliis motiis . Conſuetudo quod Beneficarii merè ſimplices non reſideant , eſt à Sacris Canonibus approbata .
- 22 Sicque jam facta eſt de jure , tametiſi fuiſſet olim contrà jus . Sicut & juſſa-ironatus eſt de jure , quod antèd erat contrà jus .
- 23 Conſuetudo non reſidendi in beneficiis merè ſimplicibus jam eſt lex , cui Canones , & Eccleſie ſotius praxis ſavet .
- 24 Si erant jura reſidentiam poſcentia jam per conſuetudinem ſunt abrogata . Si non erant , jam hæc ipſa conſuetudo lex eſt .
- 25 Conſuetudo quod aſſibus contrarii vulneretur . Concilia præſatam conſuetudinem Beneficiorum merè ſimplicium non impugnant .
- 26 Eccleſia nedam ſoleras negatiõe , ſed etiam poſitiõe approbat immunitatem Beneficiorum merè ſimplicium ab onere reſidentie .
- 27 Differunt non ulciſci opus prohibitum , & ratum habere opus de ſua naturâ bonum . Hoc ſecundum contingit in diſciâ immunitate .
- 28 Plures conſuetudines per Eccleſiam ſublata ſunt , quæ erant corruptelæ , Tali autem non eſt illa , de quâ hic ſermo eſt .

1. **O**BIICIUNT *quintodecimo* Contradictores hoc modo: Potissima ratio fovens immunitatem Beneficiorum, merè simplicium à debito residendi, est consuetudo jam inolita de residentià apud beneficia hujusce generis non facienda: sed hæc ratio nihil probat, quia consuetudo ista non est vera consuetudo, sed abusus, & corruptela: *non est libertas ex fundatione, aut constitutione, sed magis ex longâ consuetudine, & Clericorum malitiâ usurpata* (a). Est abusus, quæ jus divinum, & naturale lædit, contrà quod nulla consuetudo suffragari potest, aut præscribere (b): Est corruptela irrationalis, inimica Sacris Canonibus, & uti talis reprobanda, eo modo quo plures alix consuetudines sacris legibus adversæ, fuerunt ab Ecclesiâ sublata: Est abusus tandè, quæ nunquam potuit, neque poterit in justâ consuetudinis rationem transire, quoniam ea, quæ spectant ad mores, sunt immutabilia, & nullius consuetudinis varietati subiecta: Ea etenim quæ Ecclesiâ sciens, & prudens constituit, nullâ defuetudine, nullâ possunt etiam prolixi temporis longinquitate, aboleri (c), quippè manente eadem ratione, propter quam lex primò utilis erat, non consuetudo legem, sed lex consuetudinem vincit (d).

2. Adversus hanc corruptelam Cardinalis Bellarminus apud Clementem, Papam VIII. ut ab Ecclesiâ eliminaretur, instetit. Uti corruptela ergò, & abusus habet contrà se voces Offii Cordubensis, in Concilio Sardicensi exclamantis, non tam mala consuetudo, quàm perniciosissima rerum corruptela &c. ex ipsis fundamentis penitus extirpanda est (e). Habet contrà se murmur S. Cypriani docentis: *Consuetudo impedire non debet, quominus veritas prævaleat, & vincat: nam consuetudo sine veritate vetustas erroris est* (f). Habet S. Augustinum, altis clamoribus persreptentem, *veritate manifestata cedat consuetudo veritati* (g). Habet tandè Alexandri III. Clementis IV. Tertulliani, Gersonii, aliorumque Pontificum, Patrum, & Scriptorum fremitus, uno ore pravas consuetudines reprobantium.

3. Quibus accedit, quod mos iste non residendi in beneficiis nunquam in justâ consuetudinis rationem abivit; quippè ad tollendam consuetudinem sufficit, quilibet actus contrarius. Contrà morem hunc autem toties fuit oppositum, quoties in Conciliis fuit de beneficiorum residentià tractatum. Nihil relevante quod Ecclesiâ connivendo permiserit exemptionem præstatam, quia multa per patientiam tolerantur, quæ si deducta fuerint in iudicium, exigente justitiâ, non debent tolerari (h). Hinc Claudius de la Place scriò declamat consuetudine non esse tutos Beneficiarios merè simplices à debito residendi, ait etenim inter cætera: *Denique tam simplices isti, quàm duplices Beneficarii, ex hac parte graviter peccant non residendo, quia faciunt utrique contrà præceptum juris naturalis in materiâ gravi: propterea comprobatur habemus generalem istam propositionem omnia beneficia, ne quidem simplicibus exceptis, sub gravi ex naturâ suâ peccato, obligare ad residentiâ, personalemque ministeriû sui functionem: ex eo quod beneficium axiomaticè juris, luminisque naturalis evidentiissimo, datur propter officium*.

4. Respondetur primò ad hoc argumentum, vixæ quidè apparentiæ, sed tenuissimæ substantiæ; potiùsque dicendum argumenti larvam, quàm argumentum; respondetur, inquam, negando sex supposita in eo perperam complicata. Primum est, quod non residere apud Ecclesias, ubi erecta sunt beneficia, merè simplicia, jus divinum, atque naturale offendat: nam ex hucusque propositis in toto decursu istius Tomi, tam in probationibus, quàm in responsionibus ad argumenta, evidentè ostendimus nec divinum, nec naturale jura violari per non residentiâ præstatam. Et quidè tribus Capitulis ostendimus Beneficiarios merè simplices ad residentiâ non teneri de jure naturali (i). Aliis tribus Capitulis

(a) *Willelm. Parisiens. de collat. benef. cap. 6.*

(b) *Tertul. de Virgin. veland. c. 1.*

(c) *Cap. 8. de Simonia.*

(d) *S. Thom. 1. 2. q. 97. art. 9. & Catal. Alex. Torr. univ. lib. 3. art. 116. 117.*

(e) *Concil. Sardicenf. cap. 1.*

(f) *S. Cyprian. epist. 74.*

(g) *S. August. d. 4. de bapt. c. 17.*

(h) *Can. evasim dudum 1. de presb.*

(i) *Vid. sup. in hoc tom. cap. 14. 15. 16.*

lis idipsum offendit, sicut de jure divino (a). Et integro Capitulo conferto ex analogia Beneficiorum novi testamenti ad Sacerdotes, & Levitas antiqui fœderis (b), ostenditur, Clericos beneficia merè simplicia possidentes omnino exemptos esse à debita residentia. Et sic illos non residere, nedum non est contra jus divinum, sed non potius aliquo modo est juxta illud.

(a) Vid. sup. cap. 21. 22. & 23.

(b) Vid. hic sup. cap. 2. per totum.

5. Secundum suppositum est, quod ipsum ut supra non residere, sit Sacris Canonibus inimicum: scilicet, quod in idem recidit, Clericos non residentes apud sua beneficia merè simplicia, Sacrorum Canonum jus transgredi, prævaricari, prostrernere; hoc etenim gratis asseritur, estque probandum, non supponendum. Nedum autem Contrafactores non id probarunt, nec unquam probabunt, quamvis verba Canonum per vim trahere, & ad suum intentum torquere connixi sint; sed imò potius per tribus integris Capitulis (præter adducta in responsionibus ad Objectiones) minutissime probavimus, quod vi Canonum in Conciliis Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus, & in corpore Juris contentis, Beneficarii residentiales à residentia personalis debito sunt immunes (c). Adeoque quod ipsi non resistent, nedum Canones non lædit, sed imò prorsus canones lædit velle illos ad residentiam coartare, quando jura onus hoc ab illis abscindunt.

(c) Vid. hic sup. cap. 16. 17. 18.

6. Tertium suppositum est, quod debere residere in beneficiis etiam merè simplicibus, sit punctum disciplinæ immutabile, & invariabile. Nam hoc tam gratis fingitur, quam sine ulla hæsitacione asseritur: & supponitur quidem ex adverso, sed non probatur. Preceptorum, aequiebat B. Petrus Cluniacensis, quædam pro ratione causarum, & temporum mutantur, quædam se mutari nulla ratione permittunt (d). Immutabilia sunt primo loco divina mandata, de quibus D. Bernardus: quod est non ab homine tractatum, sed divinitus promulgatum, nisi à Deo qui tradidit mutari omnino non potuit, ut exempli causa, non occides, non machaberis &c. (e). Immutabilia quoque, sive immobilia sunt aliqua puncta disciplinæ, quorum generali subtractione decoloraretur formositas Ecclesiæ: Vel omnes illius ordines scandalum paterentur: Vel status universalis Ecclesiæ mutaretur, confunderetur, perturbaretur. Hæcque taliter sunt immobilia, ut secundum Doctores nec etiam Pontifex ea valeat totaliter abrogare, nec in eis generaliter dispensare (f): Sic esset tollere prorsus, in perpetuum, & quoad omnes Jejunium quadragesimale: Vino consecrando ne miscetur aqua interdiceret: Abstinenciam à carnibus quibusdam anni diebus omnimode prohibere: Cunctos Clericos Canonis privilegio privare: Viros omnes ecclesiasticos generali lege potestati laicali submittere, & alia majoris momenti, per quæ nimium Ecclesia deformaretur, scandalizaretur, & turbaretur.

(d) Petr. Cluniac. epist. 2. & 3. tit. 1.

(e) S. Bernard. de præceptis & dispensat. cap. 2. item 1.

(f) S. Bernard. loco citato.

7. Alia verò, spectantia quidem ad ecclesiasticam disciplinam, sed non tanti momenti; mobilia sunt, variabilia, & juxta locorum occasionem, ac temporum contingentias, diversitati subiectas. Quæ quia, ut ipsemet D. Bernardus ait, inveniunt, atque insinuta fuerunt, non quid aliiter non liceat, sed quod magis id expediret, nec plane ad aliud, quàm ad lucrum, vel custodiam caritatis &c. nonne iustissimum est: liquet, ut quæ pro caritate inveniunt, pro caritate quoque, ubi expedire videbitur, vel omittantur, vel intermittantur, vel in aliud forte commodius demutantur (g). Ità cernimus in desuetudinem abiisse, aut languisse, vel aliiter abrogatas fuisse, abstinenciam à sanguine, & suffocato: quotidianam laicorum Communionem in missa post peractam consecrationem: Agapes sive prandia, quæ in Ecclesiis fiebant: mutuum osculum, quo se fideles, post preces finitas vicissim complectebantur: Pœnitentiæ publicæ frequentem usum, & similia (h). De his bene dici potest cum D. Augustino: mutata temporis causa, quod rectè antè factum fuerat id mutari vera ratio flagitavit, ut cum ipsi dicant rectè non fieri si mutantur; contra veritas claret rectè non fieri, nisi mutantur (i).

(g) DD. ap. Bæth. 2. de Eccl. univ. la. c. 2. à n. 192 ad 194.

(h) S. August. in epist. ad Aliphan.

(i) Vid. Petr. Anan. opp. ad Dosit. Theol. 1. ar. 6. & 2. ibi.

8. Quid

8. Quid plura? Ipsum venerabile Altaris Sacrificium, nihil augustius, olim pluries in die à Sacerdotibus poterat celebrari, adeo ut alios bis (a), alios pluries, & Sanctum Leonem Papam III. septies, octies, & ultra in die celebrasse apud Historicos inveniatur. Et tamen jam à septingentis annis non licet unà, & ipsà die plus quam unam celebrare, ex quo Urbanus Papa II. generali lege decrevit: *Sufficit Sacerdoti unam missam in die unà celebrare, quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est unam missam facere, & valde felix est, qui unam dignè celebrare potest* (c). Cur autem hoc? quia unam vel plures die missas celebrare punctum est discipline, sed punctum, quod qualiterque observetur, non alterat integritatem fidei, non decolorat venerationem Ecclesiæ; non pietatem fideliū diruit, non scandalum causat, non perturbationem in Ecclesiâ producit, ideoque mobile, variabile, alterabile fuit, & temporum, locorum, & personarum circumstantiis. Huic nostrâ ætate tres missæ in die Natalis Domini celebrantur ex præcepto Papæ Telephori (d), totidemque olim in festo S. Joannis Baptistæ celebrabantur (e), sed subsistente nunc Natalis observantiâ; alia festi Sancti Præcursoris jam recessit ab aulâ. S. Leo III. ut innumus, novemusque vicibus in die celebrabat: & opposito S. Bonifacius non nisi semel in die missam facere audebat; ambo inquit Vvalafrius Strabo, *tam scientiâ, quam gradu præcipui. Itaque unusquisque in suo sensu abundet, dum fides concordet* (f).

9. Idem dicendum est de similibus aliis punctis, & præsertim de illo residentia, quæ sive fiat, sive non fiat, in hoc, vel illo beneficio, & præsertim in beneficiis merè simplicibus, ad ecclesiasticam quidem disciplinam pertinet, verum non est punctum disciplinæ immobile, & invariabile, sed potius mobile, & variabile, quia sive residentant Beneficiarii simplices sive non resident; nihil deperit Ecclesiæ decoris, nullum scandalum in Ecclesiâ gignitur, nulla interfedales perturbatio causatur, sed potius custoditur decor ille, qui refunditur in Ecclesiam, quod sit *circumdata varietate*, dum alii ex ejus ministris in eo loco, alii in alio Deo famulantes stipendia suæ servitutis accipiunt: alii personaliter resident, & officia propria ex se ipsis complent, non aliorum ad aliud officium exercendum addicti: alii non per se, sed per alios beneficiis inferviunt, ut alibi utiliùs Ecclesiæ famulentur, studiis literarum, ministeriis ecclesiasticis, vel Sedis Apostolicæ, aut Reipublicæ Christianæ pro illorum habilitate congruis utilitatibus applicati. Tam ad venustatem quoque, quam ad æquitatem Ecclesiæ pertinet, quod viri nobiles, & egregii, vel doctrinâ, vel insigni sanguinis claritate non cogantur in locis ruralibus & solitariis, tamquam exules, & eremite, habitare, ubi beneficia merè simplicia possident, ut studio scientiarum, & artium liberalium postposito, in solitudinibus errent, otientur, vel rebus ruralibus applicentur, cum solis rusticis conversantes.

10. Propter quæ, & quoniam usque ad præsens tempus in totâ Ecclesiâ, in cunctis Christianitatis Regionibus, omnia est residentia à Beneficiariis merè simplicibus, etiam Doctrinâ, & Sanctitate præclaris, & ita in dies frequentatur ab infinitis Clericis, morum probitate, & Sacræ Scripturæ, Theologiæ, atque Canonum peritiâ excellentibus, piis tandem, & doctis; velle nunc omnes Beneficiarios hujusce speciei ad residentiam personalem arctare, idem esset ac Ecclesiam perturbare, atque inquietare: hincque prævaleret sensus ille celebris D. Augustini, quod ipsa mutatio consuetudinū etiam quæ utilitate adjuvat, tamen novitate perturbat, quæ propter quæ utilis non est, perturbatione infructuosâ consequens moria est (g). Oporteret quoque perturbare, ac inquietare Beneficiarios simplices omnes, qui sunt, & qui hucusque fuerunt, peccati, & respectu damnationis æternæ damnare; Cunctos demum Papas, Episcopos, Reges, & Laicos, quæ conferentes beneficia simplicia, quæ Clericos ad ea nominant-

(a) Domus. Mag. Petri. Eccl. V. Missa.
(b) Vvalafrius. Strabo.
de rebus Eccl. cap. 11.
Baron. ann. 116. n. 54.

(c) Cap. sufficit 57.
de Consecr. dist. 1.

(d) Vvalafrius. Strabo.
de rebus Eccl. cap. 11.
(e) Idem loc. cit.

(f) Vvalafrius. Strabo.
de rebus Eccl. cap. 11.

(g) S. Augustinus. epist.
ad Januar.

minantes, nec ad residentiam urgentes, gravis peccati proprii, vel cooperationis ad peccatum Beneficiorum, arguere, & sit totum mundum ad panes erebi condemnare, quod non est sapere, sed delirare, & parum providè se gerere. Cæterum quoad legum, & rerum ecclesiasticarum mutabilitatem requirit Lector, quæ alibi in hoc opere sumus fusiùs elocuti (a).

11. *Quartum* suppositum est, quod S. Augustinus, S. Cyprianus, S. Thomas, Osius Cordubensis, Vvillhelmus Parisiensis, Tertullianus, Gersonius, Belarminus, Alexander III., Clemens IV., & alii Pontifices, Patres, & Scriptores quæ circa hoc in oppositum allegantur, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus; quandoquidè nec unus illorum de tali re sermonem habet, sed vel loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus; de quibus nobis nulla est disputatio: Vel sermocinantur de dogmatibus fidei, aut de rebus ad traditionem Divinam, vel Apostolicam pertinentibus, cum quibus præsens controversia nihil habet commune: Vel demùm agunt de aliis causis, & negotiis, ad rem nostram non facientibus, & quæ toto cælo distant ab articulo, quem discutimus: adeoque cum unumquodque illorum sit adia phorum, sit parergon respectu negotii nostri, nihil ad nos refert, quidquid ipsi scripserint, vel protulerint: à diversis enim ad diversa non valet argumentum, & consequentia non tenet.

12. Respondetur *secundò*, negando causalem minoris, in argumento propositæ, nempe quod consuetudo non residendi in beneficiis merè simplicibus, non sit legitima consuetudo, sed corruptela, & abusus, cui adaptari debeant, & possint doctrinæ in oppositum allegatæ pro pravis consuetudinibus evitendis; ideoque ista quoque consuetudo sit ab Ecclesiæ limitibus obliganda: falsum est hoc enim, ac merè commentitium, & ideale. Non enim dici potest corruptela, nequè abusus, nequè quid pravam, ritus, observantia, sive mos, qui tot rationibus innitur Scripturalibus, Theologicis, Legalibus, Historicis, Politicis, ac ex Sanctorum Patrum, & Conciliorum auctoritate desumptis, quot supra enumeravimus: Nec esse potest prava consuetudo illa, quam omnes Papæ frequentarunt, omnesque Episcopi, omnes Clerici, omnes Reges, omnes Laici, alii conferendo beneficia mere simplicia, alii respectivè ad eam nominando, alii eadem tandem suscipiendo: praxi quæ ab initio Ecclesiæ usque ad nostra tempora invaluit, & nunc quoque indefinenter viget, dum cuncti Christiani sic vivunt, & sine scrupulo observant. Imò si vera loqui volumus, nulla fortè reperibilis est consuetudo tot iustis titulis innixa, totque rationibus constipata, quot habet pro se consuetudo, de quâ tractamus.

13. Nèc valet inutilitèr aggregare fragmenta doctrinæ, & segmina auctoritarum, ex Patribus, Conciliis, Summorumque Pontificum Constitutionibus carpitata, generalitèr contrà pravas consuetudines declamantia, quasi & nos non possemus centum alia frustula, in contrarium resonantia, congerere, ac Patrum, Conciliorum, & Pontificum doctrinam proferre, bonas consuetudines collaudantium. Quis negat etenim pravas consuetudines eliminandas esse, atque è medio tollendas? Sed quis negabit etiam, si sanè mentis est, quod bonæ consuetudines custodiendæ sint, & pro viribus observandæ? Olim *consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, & hæc sola opponebatur inducere volentibus novitatem* (b). Bonæ consuetudines ergò servandæ sunt, & sicut præparatorum legum divinarum; ita contemptores consuetudinum ecclesiasticarum coerendi sunt (c), quidquid alicubi clament Pontifices, Patres, & Canones contrà pravas consuetudines. Alioquin si vis argumenti, & modus arguendi, quo hic utuntur Contradictores, prævalere deberet; cum viris doctis, & peritis, notum sit Patres, Pontifices, & Concilia, atque Scriptores, multa pro bona, multa contrà malam consuetudinem dictasse, posset unusquisque pro suo libito periodos codicum auctoritates Doctorum, ac fragmina librorum, vagè, ac

(a) Vide supra Tom. 1. cap. 19. n. 1-4. c. 11. præ 101. in Tom. 2. c. 6. n. 6.

(b) S. August. lib. 3. de baptis. c. 9.

(c) S. August. epist. ad Gelasium.

generalitèr loquentia consuevere, sicque omnes humanas consuetudines, tam quæ civilem, quamque positam ecclesiasticam concernunt, arbitrato suo de approbare, & improbare; & impugnare, & laudare; & adstruere, & dissolvere. Sed quis ita desipiat, ut hoc sapiat (a).

14. Oportet ergo, quod Contradictores non fragmenta doctrinæ in abstracto, vage, ac generalitèr eloquentis, producant, sed doctrinam solidam, & auctoritates in concreto, de negotio nostro tractantes, atque impugnantes non malas consuetudines utcumque, sed hanc præcisam consuetudinem non residendi in beneficiis merè simplicibus, quod tamèn nunquàm facient, quia nunquàm inveniunt Patres, Pontifices, Concilia, & Scriptores ecclesiasticos, qui animum illuc intenderint, ut hanc individué consuetudinem improbarent. Ubi nos ex opposito (prætermisissimis infinitis aliis recentioribus probationibus) ostendere possumus, quod in Concilio Ephesino consuetudo non residendi in beneficiis, nedum merè simplicibus, sed etiam residentialibus, & curatis pronuntiata est pro legitima, iustâ, rationabili, & fidelitèr observanda. Nam cum Euprepius, & Cyrillus Episcopi provinciæ Europæ Synodum interpellassent, ut liceret eis in posterum, quemadmodum usque tunc fuerat observatum, binos, ternosque regere Episcopatus, tamet si consuetudo illa residentiam impediret, quippe pluralitas in beneficiis curatis necessariò immunitatem à debito residendi in alterutro includit (b); Synodus antiquum stylum, & consuetudinem observari omninò mandavit.

15. En ejus verba. *Sancta, & Universalis Synodus dixit: Honestè petitio est pientissimorum Episcoporum Euprepij, & Cyrilli &c. Undè & sanctis Canonibus, & æternis legibus, quæ veterem consuetudinem habens vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Civitatibus, sed juxta veterem consuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim (c), sicque perrexerunt Episcopus Heracleæ juxta præcisam consuetudinem retinere beneficia Episcopalia Heracleæ, & Panionis; Episcopus Bizensis, Ecclesiæ Bizæ, & Arcadiopolis; Episcopus Cælenis, Episcopatum Cælanum, & Callipolitani, & alii alios, in quorum alterutro necessariò non residebant (d). Si ergo ex definitione Concilij præfati Generalis tertii, communi voto 200. Episcoporum, qui ei interfuerunt, sanctum est consuetudinem eo usque prævalere adversus residentiam Beneficiarios, ut eam etiam à beneficiis Episcopalibus, & Curatis expungat; quis tam insipiens erit ut arguendo à majori ad minus, à quo ritè ducitur argumentum (e), audeat pertinacitèr affirmare, illam non sufficere ad liberandos Beneficiarios merè simplices ab eodem debito residentia?*

16. Ad id, quod dicitur, consuetudinem in iis, quæ spectant ad mores, & quæ jam semel approbata sunt, nihil juris habere ad illa mutanda, respondeat D. Augustinus in epistola ad Marcellinum theoreticè sic perorans: *non itaque verum est, quod dicitur: semel rectè factum nullatenus esse mutandum. Mutata quippe temporis causa, quod rectè antè factum fuerat, ita mutari vera ratio plerumque flagitat, ut cum ipsi dicant rectè non fieri si mutetur; contra veritas clames, rectè non fieri nisi mutetur, quid utrumque tunc eris rectum, si eris pro temporum varietate diversum (f).* Et si theoricè gloriosissimi hujusce Doctoris pleiè non satisfacit voto Contradictorum, legant ipsi tres tomos Ludovici Thomassini (g), qui totus est in scrutandâ veteri, & nonâ Ecclesiæ disciplinâ: inveniuntque non unam, sed centum, & mille res, ab initio Ecclesiæ usque ad nostra tempora multiformitèr immutatas; & facta convincunt quos rationem captivat.

17. Respondetur tertio, denuò negando aliud suppositum, quod est *quintum* in ordine, fundatum in eo, quod consuetudo adversus canones, residentiam exigentes, nihil prævaleat. Negamus inquam suppositum, nempe quod dentur canones individué, ac expresse decernentes, Beneficiarios merè simplices

(a) S. August. de doct. Christian. lib. 4. c. 1. num. 1.

(b) Fagnan. in cap. dudum n. 21. de elect.

(c) Conc. Ephes. l. 2. c. 20. in fin.

(d) Ibidem paulò ante.

(e) Fur. (p. D.D. ap. Borchium tract. Var. lib. 61.

(f) S. August. epist. 9. ad Marcellin.
(g) Ludov. Thomassini. Eccl. disc. l. 1. c. 1. 2. 3. 4. 5.

ces ad residentie personalis debitum obligari. Nam in illo libro canones contingente, reperire facile erit ullum Canonem hoc expressè præcipientem. Et quamvis communiter à Doctõribus asseratur, quod de jure cuncta beneficia exigunt residentiam (a), scilicet servitium personale; hoc enim importat obligatio residentie (b), & sic de jure ipsam residentiam deponant etiam beneficia simplicia (c). Tamen hoc rigore loquendo non subsistit, ut alibi pluries in præsentì Tomo pleno calamo patefecimus; verumque est hoc assertum non de beneficiis merè simplicibus, sed de aliis beneficiis choralibus, uti sunt Canoniciatus, Mansionariæ, & similia, servitio chori addicta, quæ solent dici à Doctõribus beneficia simplicia, quatenus contradistinguuntur à beneficiis curatis, & dignitatibus ecclesiasticis, quæ vocantur beneficia simplicia. Et sic perperram affirmatur, quod de jure communi beneficia merè simplicia exigant residentiam.

(a) Abbat. in c. ex-
tirpantes n. 30 ad præ-
bend. Oldrad. c. 11. n. 100.
Fagnan. in c. 11. innot.
n. 12 de Const. l. 1.
(b) Fagnan. in c. ut
Abbat. n. 201, de
stat. l. 1. qui l. 1.
(c) Fagnan. in c. 14
per inordinata n. 5. de
præbend. l. 1.

18. Sanè tota ratio, propter quam DD. affirmant, quod de jure communi etiam beneficia merè simplicia residentie debito coarctentur, est quia in cap. *super inordinata* 35. de præbendis, decernitur, quod Beneficiati in alià Ecclesià, non sunt idonei ad beneficia in alià Ecclesià consequenda, ob hanc rationem, quia in eadem non valent personaliter deservire (d). In illo autem Canone Pontifex pro ly *Beneficiatis* non intelligit singula generum, sed genera singulorum, ut loquuntur Philosophi: nempe intelligit, quod Clerici, qui sunt ex genere Beneficiatorum, nimirum Episcopi, Abbates Monasteriales, Parochi, Canonici, Mansionarii, Archidiaconi, Præpositi, & alii Ministri curati, vel chorales, qui ingrediuntur genus Beneficiatorum, non sunt idonei ad beneficia similia in secundà Ecclesià suscipienda, quia in eà non valent personaliter deservire. Non vero intelligit singulos generis, quia sunt aliqui, genus Beneficiatorum intrantes, qui tamen Beneficiati sint, non tamen tenentur ex se Ecclesiæ, in quà beneficium obtinent, deservire, & hi sunt Beneficarii merè simplices, quibus alia beneficia est licitum adipisci.

(d) Præter Fagnan
loc. citat.

19. Præterquam quod ex ipsà lecturà contextus, & epistolæ Gregorii IX. ex quà constat est Canon prælatus, patet, quod Papa respondet consultationi Episcopi Argentinensis, de beneficiis Choralibus loquentis. Nèc res aliter esse debet etiam in sententià ContradiCTORUM, qui comminiscentes, quod beneficia merè simplicia remotioribus Ecclesiæ temporibus non darentur à parte rei, & primo inceperint emergere circa sæculum Christi duodecimum (quod tamen supra nos demonstravimus gratis asseri); Vix credibile est, quod tempore Gregorii Papæ IX. qui initio sæculi decimotertii electus est, jam adeò invaluisset in Ecclesià Argeutinenfì beneficia merè simplicia, ut bina eis uni, & eidem Clerico traderentur. Vel si tempore Gregorii IX. jam inceperant beneficia merè simplicia, & consequenter etiam eorum exemptio ab onere residentie; incredibile penè videtur, quod Episcopus Argentinensis consultaverit Papam, an posset beneficium simplex Clerico jam beneficiato præbere: cum jam ut supponitur invalesceret mos abstinens à beneficiis merè simplicibus debitum personalis residentie. Quare oportet, quod in illo Canone fermo sit non de beneficiis merè simplicibus, sed de residentialibus, & sic nil probat, quod Beneficarii merè simplices de jure communi residentie debito confringantur.

20. Sed quatenus etiam verum esset vj hujus, vel alterius Canonis, quod de jure communi beneficia quoque merè simplicia exigent residentiam, certum est, quod de generali Ecclesiæ consuetudine illam jam ampliùs non exposcunt (e). Perperam autem contenditur consuetudinem nihil contra Canones prævalere, cum ex decreto ejusdem Gregorii Papæ IX. Juris corpori inserto, habeamus, quod Consuetudo *rationabilis*, & *legitimè præscripta* juri positivo prævalet, ac præjudicat (f). Et individué in materià beneficiorum dubium non est ex D. Thomà, quod consuetudo valet jura humana abrogare (g), Profecto quid

(e) Seraph. de c. 19.
m. 5. Oldrad. conf. 140.
Fagnan. in c. 11. innot.
n. 12. de Const. l. 1.
(f) Cap. ult. de Con-
suetud.
(g) S. Thomas quod
lib. 2. art. 15.

(a) Concil. Ephes.
Act. 7.

(b) Innoc. III. epil.
ad. Proter. Rom.
fol. 50.

(c) Barol. sum. decr.
tom. 1. tit. 10. n. 24.

(d) Plindor. l. 1. c. 4.
(e) Cap. N. de nume-
ris 1. c. 1. q. 3.

(f) Fagnan. in cap.
cum omnes. cu. 14. 15.
16. de Cons. 1. 1.

(g) Cap. monent 20
quis. Glis. in Cap. pie
mentis 16. q. 7.

(h) Cap. pie 16. q. 7.
(i) Cap. pie mentis
16. q. 7.

(l) Cap. nobis de Ju-
repatr.

(m) Cap. decerni-
mus 16. q. 7.

(n) Fagnan. in cap.
quoniam 2. 7. de Jur-
patr. l. 1.

(o) Fagnan. loc. cit.
num. 11.

(p) Harbof. Jur. Ec-
cles. nov. tit. 1. cap. 12.
n. 41.

in Concilio Ephesino, ut inuimus, permittit fecit Episcopis Europæis posse duas, & plures infimul Ecclesias retinere, nisi consuetudo (a)? Quid in Concilio Nicæno audaciam repressit Meletii Lycopolitani hæc illac Sacerdotia diffundentis, nisi consuetudo? Quid in Concilio Antiocheno absolvit Cyprios Episcopos à subjectione Patriarchæ Antiocheni, nisi consuetudo? Quid allegatum fuit à Philippo Pulchro Gallorum Rege adversus Bonifacium Papam VIII. pro jure conferendi quemadmodum faciebat ecclesiastica beneficia, tametsi esset laicus, nisi consuetudo? Quid propositum fuit ab Innocentio Papâ III. ad ar-
standos Canonicos Rotomagenses ad residentiam, nisi consuetudo (b)?

21. Itidem consuetudo facit, quod fructus præbendarum, qui de jure ad solos præsentis pertinent de more etiam absentibus debeantur (c). Consuetudo inculcata fuit ad Hincmaro Remensi apud Francorum Regem, ut in electione Antistitem servaretur (d). Consuetudo agit, quod certa ratio custodiatur in Cathedralico persolvendo, quod est pars proventus ecclesiastici beneficii (e). Consuetudo demum alia plura circa res beneficiales disponit, quas minutatim recurrere longum esset: Non ergo verum est, quod consuetudo nihil prævaleat adversus canones in materiâ, quæ prospicit ecclesiastica beneficia, cum ex relatis pateat evidentè oppositum. Et adhuc magis individualitèr sermonem restringendo ad residentiam beneficiorum merè simplicium, nedum consuetudo eandem residentiam perimens invalescit, nec est prava, neque abusiva, & Sacris Canonibus inimica? Sed potius est bona, laudabilis, legalis, & à Sacris Canonibus approbata: Audiatur Fagnanus: *Generalis consuetudo inolevis, ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant &c. Sed satis est eis deservire per substitutum, quæ quidem consuetudo hodiè videtur approbata in cap. gratia de rescrip. in 6. Et Clemens. gratia. rod. tit. (f).*

22. Et ita, si fuit unquam antecederet de jure, quod Beneficarii quoque merè simplices ad residentiam debitum arctarentur; jam vi consuetudinis, per canones approbatæ, & per totum orbem universalitèr custoditæ, factum est de jure, quod ad illam non amplius adstringantur. Eo modo, quo res se habet in Jurepatronatus, quod ab initio nullum erat de jure. Et ita in Concilio Toletano decretum est: *Noverint conditores Basilicarum, in rebus, quas eisdem Ecclesiis conferunt, nullam se potestatem habere: sed juxta canonem instituta sicut Ecclesiam, ita & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere (g).* Successu temporum inceperunt plura jura concedi fundatoribus Ecclesiarum, ut est jus defensionis (h), necnon jus processionalis (i), item jus alimentionationis (l), & tandem jus præsentationis (m). Et quamquam hoc jus præsentationis, quod inter cetera est magis relevans, & frequentatum, sit jus gratiosum, quippè illud Ecclesia ex merè gratiâ incipit, & postea continuavit, & continuat reservare fundatoribus (n); attamen postquam invaluit jus istud præsentationis, sive jus patronatus, fuitque non solum toleratum ut antè, sed etiam approbatum, & redactum in corpus Juris; amodò non tam gratia, quam justitia est, & est de jure (o). Ità ut Ordinarius cogi possit ad reservandum juspatronatus fundatori Ecclesiæ, & adhuc renuente Ordinario illud reservare, Superior Antistitis, vel Ordinarii, auctoritate suâ illud valeat reservare (p), siquæ factum est jus, & de jure, quod antè erat contrà jus.

23. Memoriz occurrit historia, quam hic opportunè posse inferi cogitamus. Jus positivum Civile interdicit, & olim quoque interdicebat, nèquis posset in Uxorem etiam adulteram, privatâ auctoritate seivire, illamque, & cum ea adulterum interficere: nemini namque licitum est sibi met ipsi jus dicere. Nihilominus inter Gothos paulatim ea invaluit consuetudo, ut quisque in adulterio deprehensam uxorem cum adultero posset propriis manibus trucidare. Improbantibus autem aliquibus morem hunc, tamquam legibus inimicum, & apud Regem Theodoricum de ipsomet obloquuntibus, Rex nedum non illum su-

sustulit, sed imò potius expressis vocibus approbavit, respondens: *pro amore pudicitie porrigere ferrum maritis, non est leges calcare, sed condere* (a). Congruè igitur adaptando sensum istius historici questionis nostræ, breviter asserimus: pro pace Ecclesiæ tuendâ, nè novitatibus perturbetur; vim conferre consuetudini, absolvendi Beneficiarios merè simplices ab onere residentie, *non est leges calcare, sed condere*. Quid enim est consuetudo, inquit S. Ildorus, nisi *ius quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur, cum deficiat lex* (b).

(a) Cassiod. Var. l. 1. epist. 17.

(b) Cap. Consuetudo §. 4. §. 1.

24. Profectò rem non vagè, sed strictè considerando, unum necessariò ex his duobus est verum: quod vel antè consuetudinem hanc erat aliqua lex cogens Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem, vel non. Si non; prout de facto nulla erat, saltè expressè, & individue loquens; ergò stare debet pro lege consuetudo, illos ab hoc debito absolvens. Si erat, ergò cum successivè invaluerit consuetudo, debitum illud abscondens; Consuetudo iusta, opportuna, laudabilis, cui & per multæ rationes hucusque recentitæ suffragantur, & praxis totius Ecclesiæ, & Canonum approbatio (c), & Doctorum consona opinio (d); jam hæc ipsa in legem transivit quâ nil firmius reperiri potest (e); & illi dare vim eximendi Clericos, beneficiis merè simplicibus insignitos, à debito residentie, *non est leges calcare, sed condere*. Nèc tolli meretur hæc lex, sed illius potius contemptores merentur congruis incrementibus coerceri (f).

(c) Fagnan. in cap. ex eo omnes no. 16. de Cons. l. 1.

(d) Rorel. tom 1. tit. 10. d. n. 16. ad 25. Abb. C. 1. in princ. lib. 1. Seraph. det. d. 39. namq.

(e) Cap. fructu diff. 6. cap. 1. d. 1. §. 1.

(f) Cap. in his rebus diff. 11.

25. Respondetur *quartò*, ad reliqua in argumento proposita, nempe quod ad vulnerandam consuetudinem sufficiat etiam unus actus contrarius: tot autem contrarii actus hic intercesserint quot Concilia posteriorum sæculorum, consuetudinem hanc improbarunt, & de redintegrandâ residentia tractarunt; Respondetur, inquam, quod, quidquid sit de numero actuum sufficientium ad consuetudinem evertendam; negamus suppositum, quod est *sextum* in ordine, nimirum quod ullum Concilium quidquam de redintegrandâ residentia in beneficiis merè simplicibus tractaverit, vel tractando definiverit. Nam imò potius patet oppositum, & retorquetur argumentum ex duplici capite; primò quia de facto Concilia posterioris temporis, eandem beneficiorum immunitatem, à residentie personalis onere decretis plurimis approbarunt, prout superius nos uberrimè demonstravimus (g); secundo, quia si de hac residentia inducendâ tractarunt, & nihilominus nihil definierunt; signum est, quod re serio ventilatâ, cognoverunt, esse rem nimium injustam velle Beneficiarios merè simplices novo hoc onere prægravare, ac nativâ libertate nudare. In Concilio Tridentino factum est verbum de hac re, nec tamen impugnata immunitas Beneficiariorum merè simplicium à debito residendi, nec ut in futurum residerent decretum est. Imò si de hoc onere ipsis ingerendo, vel per Concilium, vel per Papam deliberatum esset; censet Historicus ejusdem Synodi, quod Reges, & Principes obstitissent: ait enim: *Dimandiamone il parere à tutti i Principi, ed à tutte le Signorie Castoliebe. Proponea il Papa una legge, ebe tutti i Beneficii doveano di residenza, e vedremo se aleun Potentato sia per approvarla; d se elastano giudicherà necessario al buon governo, ebe molti di que beneficii, de quali conviene à se la presentatione, possano darsi à chi non rispegga, mà sia impiegato ne ministerii della Republica* (h).

(g) Vide sup. in hoc Tom. c. 6. §. 1.

(h) Card. Bellar. lib. 1. de Concil. lib. 8. cap. 17. no. 6. Vide hic supra c. 6. no. 10. §. 1.

26. Tandem ad id, quod dicitur, Ecclesiam non approbare consuetudinem non residentem apud beneficia merè simplicia, sed solum eam tolerare ad vitanda majora mala; superflua est ulterior responsio, cum ex hucusque adductis pateat evidentissimè, hoc gratis asseri, nec Ecclesiam merè connivendo se habere, solamque patientiam præstare, sed re verâ exemptionem ipsam à residentie debito, ejusque morem, & consuetudinem approbare, tam Sacris Canonibus Juris corpori insertis, quàm sanctionibus editis in Sacris Conciliis, *Brief. de libert. Eccl. Tom. IV.*

neq non praxi generali, à cunctis Christianis Nationibus frequentatà, jam à multis sæculis observatà, neq unquam interruptà, & à piis quoque, ac sanctis viris praxim redactà; quam demùm tenent, custodiunt, & ad effectum quotidianè perducunt omnes Summi Pontifices, Cardinales, Episcopi, Abbates, Parochi, Presbyteri, Clerici, omnesque Reges, Duces, Principes, Magnates, Laicique alii, qui beneficia merè simplicia, vel conferunt, vel ad ea nominant; vel respectivè ipsa suscipiunt. Si hoc autem tota per orbem frequentas Ecclesia Cre. quin id faciendum sit disputare, insensibilissimè insanit est, inquit Sacerdos Pontifex, & Ecclesie Doctor Augustinus (a).

(a) S. August. epist.
114. ad Januar.

27. Nec facit ad rem cap. cum jam dudum de prabendis, quia ibi textus loquitur de beneficiis residentialibus, quæ toto calo distant à merè simplicibus, beneque ibi dicit Pontifex, quod plura residentialia, tutà conscientia non valeat insimul retineri sine dispensatione, etiam si adsit patientia, & tolerantia Ecclesie, actum illum non punientis, quippe patientia non est dispensatio (b). Aliud est enim non ulcisci opus prohibitum, sed illud dissimulare, ne intentatio ultionis pecora mala parturiat. Aliud est ratum habere opus, de sua naturà, non malum, sed bonum, utile, moribus hominum consentaneum, & à cunctis nationibus frequentatum; hoc non dicitur pati, sive patientiam præbere, sed approbare, authorizzare, ac licitum declarare: hocque ipsum contingit in consuetudine, de qua est sermo, non enim illam patitur Ecclesia, non illi simpliciter connivet, non illius cursum dissimulat; sed eam positiva approbat, & authorizat.

(b) Cap. 1. de Canon. (p. ibi G. q.)

28. Prout etiam nihil facit ad rem, quod plures consuetudines fuerint ab Ecclesia sublata, eo quod essent à Sacrorum Canonum institutis alienæ: quemadmodum erat illa, quod Sacramentum Confirmationis à Presbyteris, vel Abbatibus conferretur: Quod Præsides Ecclesiarum easdem, inconsulto superiore, deferrent: Quod Monachi in Prioratibus non residerent: Quod Canonici duas prabendas possiderent: quod Clerici ex se sibi beneficia, sine Ordinarii collatione susceperent &c. Nam hæc, & similes introductiones non erant legitimæ consuetudines, neque mores per totam Ecclesiam recepti, sed solum alicubi temerariè usurpati, furtim intrusi, ac adversus apertas juris divini, vel humani, dispositiones inducti; talesque demùm, quibus Ecclesia fortissimè resistebat, ac eos pro abusibus manifestissimis declarabat: Quæ circumstantiæ non concurrunt in nostro casu. Immunitas namque beneficiorum merè simplicium à debito residentiæ personalis, nec divino, neque humano juri adversatur: nec unquam declarata fuit corruptela, vel abusus, ab Ecclesia eliminandus: nec in uno tantum, vel altero loco furtim ad praxim perductus est, sed ubilibet in totà Ecclesia, à cunctis Christianis Clericis, & Laicis, sine ullo peccati scrupulo frequentatur, & sub hoc themate jam tota vivit Ecclesia: quam totam in errore versari, totam in peccato vivere, totam in statu damnationis miserrimè delitescere, si quis affirmet; elleboro indiget, quo curetur, non responsione, qua suadeatur,

C A P U T XXXVI.

In quo corruiere SEXTAMDECIMAM OBJECTIONEM ostenditur, deductam ex Sacris Conciliis, quæ decernant Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimasexta Obiectio de pluribus Conciliis, à quibus decernantur Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalem teneri.
- 2 Idemque etiam deducatur ex Concilio Tridentino, beneficia compatibilia memorant alicubi, sed ea non approbante.
- 3 Alenque Concilii huius arctandi Beneficiarios ipsos eliciatur ex pluribus sacris, dictis, & decretis S. Caroli Borromæi.
- 4 Plura ex dictis Conciliis non loquuntur de beneficiis merè simplicibus, & aliqua loquuntur de Clericis, non de beneficiis.
- 5 Aliqua obligant non solum Clericos, verum etiam laicos, unde non desrabunt immunitatem à residentiæ debito Beneficiariis simplicibus.
- 6 Concilia Provincialia non obligant extra propriam provinciam. Posita in Obiectione loquuntur de beneficiis residentialibus, non de simplicibus.
- 7 Cum possent Concilia illa nominare Beneficiarios merè simplices, nō id fecerint, signum est voluisse illos ad residentiæ arctare.
- 8 Concilio maxime Concilii Andegavensi non distinguunt inter Beneficiarios curatos, & merè simplices, sed inter illos, & alios residentiales.
- 9 Quæ sit vis adverbii maxime in sermone positi. Præfatum Concilium percutit omnes Beneficiarios residentiales, sed potissimè curatos.
- 10 Ut quid residentiæ præfatum ex locis vagis Tridentini expiscare, quando alibi Beneficiarios merè simplices à tali onere excludit.
- 11 Bis de residentiæ decernens Tridentinum, nunquam beneficia merè simplicia suis decretis inclusit, ut fecit residentialia.
- 12 Perperam contenditur Concilium voluisse Beneficiarios simplices ad residentiæ obligare, sed non potuisse, quia fuit in aliis rebus occupatum.
- 13 Non est attendenda intentio Concilii nullibi per illud explicata, sed quam verbis expressa præfatos Beneficiarios à residentiæ excludentibus.
- 14 Concilium sicut expressit Beneficiarios curatos, & chorales, sic exprimere potuisset merè simplices, si eos residere voluisset.
- 15 Alii exigui dispensationem in pluralitate beneficiorum incompatibilium tantum. Approbat proinde compatibilia.
- 16 Distinxit beneficia requirentia à non requirentibus residentiæ: binoque decreto profuit immunitati, de qua loquimur.
- 17 Deliberationes Conciliorum sunt honorande. Injuriam facit Concilio, qui semel in eo disposita revolvere nititur.
- 18 In Beneficiariis residentialibus electa est industria persone: in merè simplicibus verò non ita. A divertiis autem non fit illatio.
- 19 Plures rationes argens Beneficiarios residentiales, quæ non afficiunt merè simplices. Lex non comprehendit, quod non expressit,

- 20 *Inter fundantes Iuspatronatus, & Ecclesiam sit contractus aliud citroque obligatorius: post beneficium erectum non ei potest novum onus addi.*
 21 *Beneficiis simplicibus, præsertim de jure patronatus novum onus non est addendum. S. Carolus quomodo se gesserit circa beneficia simplicia.*
 22 *In suis Conciliis S. Carolus plura decrevit, quæ profusi immunitati Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis residentie.*

1.

BIICIUNT Sextodecimo loco Contradictores hoc themate; Sacra Ecclesiæ Concilia onus residentie cunctis differenter Beneficiariis imponunt: Nam Concilia Laodicænum, Antiochenum, & Sardicæne, interdiciunt Clericis, ne à suâ Ecclesiâ discedant (a). Concilium Meldense jubet Episcopos sæpè plebes sibi creditas personaliter visitare (b). Concilia pariter Colo-

nienſe, Burdigalense, Venetense, Ravennatense, Beneficiarios omnes incunctanter ad residentiam sollicitant (c). Pariter Concilium Ebroidense residentiam Beneficiariorum hiſcè verbis inculcat: *Cogitent utroque jure non sibi deberi beneficium, nisi propter officium, idcirco fructus suos non facere, si suum non obierint ministerium* (d). Concilium Andegavense hoc onus injungit nedum Beneficiariis curatis, sed etiam aliis, dicens: *cum persone ecclesiasticæ in suis beneficiis teneantur personaliter residere, & maxime securam habeant animarum* (e). Concilium Lateranense III. omnes Ecclesias, & ecclesiastica ministeria committi jubet *semper soli persone, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere* (f).

2. Addunt: Sed præsertim Concilium Tridentinum id & tacite, & expresse interdixisse cognoscitur, dum vetustos Canones de moribus Clericorum in usum revocavit, inter quos est debitum residentie (g). Alibi affirmat, beneficia ad divinum cultum, & ecclesiastica munera obeunda esse instituta, per quod appareret, velle à Beneficiariis Divinum cultum, & ecclesiastica ministeria personaliter exerceri (h). Alibi mandat aliqua seminario beneficia, quatenus sit opus, uniri, addens tamen id fieri sine Divini cultus præjudicio: unde patet Divinum cultum antè omnia esse à Beneficiariis adimplendum (i). Alibi antiquos Canones de residentia innovat, ne Cardinalibus quidem ab eâ exemptis (j): quos etiam Gregorius Papa XIII. & Urbanus VIII. specialibus Constitutionibus ad residendum arctavit. Et licet Concilium ipsum alicubi memoret distinctionem inter beneficia compatiblea, & incompatiblea (m); tamèn compatiblea non fuerunt à Concilio approbata, inquit Claudius de la Place, sed solummodo tolerata propter iniquitatem temporum, & duritiam cordis plurimorum, donec opportunius posset huic abusi occurrì (n).

3. Sanè Concilium (inquiunt Contradictores) non omnia vitia, & abusus potuit eradicare, in proſtigandis hæresibus occupatum: concepivit tamen, & præsertim in vobis habuit Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem arctare. Cujus rei sit fidelis interpres S. Carolus Borromæus, qui ejusdem Concilii absolvendi adjutor fuit Pio IV. ejus Avunculos Episcopos, qui Concilio interfuerant sæpius, audivit, nuntius Interpretis decretorum ipsius Concilii unà cum aliis Cardinalibus ad idem deputatis exercuit, Catechismo tandem conficiendo, de voto ipsiusmet Concilii, superintendit. Ipse inquam S. Carolus, tam faciendo, quàm docendo, patefecit, mentem præfati Concilii Tridentini fuisse, quod etiam Beneficarii simplices residerent: dùm ipse plura fecit huc tendentia; quorum unum est in Conciliis Provincialibus Mediolanensibus decrevisse, ut arcerentur Clerici à possessione plusquam unius beneficii simplicis, quoniam nullus valeat plusquam in unico residere, & ministrare (o). Ergò Sacra Concilia præmemorata Beneficiarios quoque simplices residentie debito adstringunt.

4. Re-

(a) In Decr. 7. q. 1. c. 1. in Decretal. de Cler. non resid.

(b) Conc. Meld. c. 5. ap. Innocent. p. 1. c. 190.

(c) Conc. Calim. ann. 1310. c. 10. Conc. Burdig. ann. 1355. c. 1. Conc. Cil. Pict. ann. 1367. c. 18 Conc. Roman. ann. 1317 rubr. 9.

(d) Conc. Ebroidem. ann. 1357.

(e) Conc. Andegav. ann. 1367 c. 16.

(f) Conc. Later. III. cap. 29.

(g) Conc. Trid. sess. 23 cap. 9.

(h) Trid. sess. 23. c. 20.

(i) Trid. sess. 23. c. 18.

(j) Idem sess. 6. c. 1. c. 2.

(m) Sess. 4. c. 1. c. 5. c. 14 c. 17.

(n) Place c. 2. verba sentent. p. 1. c. 2.

(o) Conc. Mediol. IV. sess. 1. c. 1. benef. c. 1. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

4. Respondetur *primò* ad hoc argumentum, vassissimè quidè mols, sed exiguissimi ponderis, negando suppositum, nempe quod Concilia exadverso citata, loquantur de beneficiis merè simplicibus: nullum enim omninò ex illis sermonem habet de talibus beneficiis, sed solummodò vel loquantur de beneficiis curatis, aut auralibus, & servitoriis: ac aliqua ex illis, nec etiam verba faciunt de beneficiis, sed tantummodò de Clericis uti, fine ordine ad beneficia. Et tamèn cum simus in pœnalibus, & odiosis, non est facienda extensio de re ad rem, neque de casu ad casum, sed oporteret, quod Concilia individualitèr, & expresse, de Beneficiariis merè simplicibus loquerentur. Quæ responsio ut melius pateat, descendamus particularitèr ad singula Concilia in oppositum allegata. Concilium Antiochenum, Laodicenum, & Sardicense, nedum non loquantur de beneficiis merè simplicibus, sed imò nec loquantur de aliis residentialibus: quoniam de neutris loqui poterant, quia tempore, quo edita sunt ipsa Concilia, nondum erant erecta ullius speciei beneficia in præbendas distincta, & titulum Beneficiale erecta: & signanter non erant beneficia merè simplicia, quæ in sententiâ Contradictorum post annum Christi millesimum emerferunt: nou entis autem, uti fert commune proloquium, nullæ sunt qualitates (a), nec ex non ente fit ens (b).

5. Quod autem præfata Concilia interdiciant Clericis ab Ecclesiâ discedere, hoc nihil facit ad rem, quia nihil habet commune cum residentiâ Beneficiorum. Nàm vel illorum intentio fuit Clericos cohibere, ne ansum fumerent Ecclesiæ propriam deferendi, & huc illuc sine disciplinâ vagandi, ut patet ex Concilio Laodicensi (e). Vel hæc iusserunt, ut cunctos Dioecesanæ ad frequentiam sacro- rum mysteriorum in communione Ecclesiæ propriæ perurgerent: quandoquidem etiam laicis inhiibuit Concilium Sardicenæ ab Ecclesiâ propriâ ultra tres septi- manas abesse: Undè Officius Cordubensis in Concilio ipso est effatus: *Mementi autem superiore Concilio fratres nostros consiluisse, ut si quis laicus in eâ, in quâ commoratur civitate, tres Dominicos dies, idest per tres septimanas non celebrasset conventum, in communione privaretur* (d). Concilium hic ab Offio memoratum, est Concilium Eliberitanum (e), quod antecesserit decreverat: *si quis in civitate positus tres Dominicos Ecclesiæ non accesserit, tanto tempore abstineat, ut correptus esse videatur* (f). Hæc autem nihil faciunt ad contriungendos Beneficia- rios merè simplices debito residentiæ: Vel si ad id facere contendatur; oportebit quod residentiæ personalis onere distingatur, non solum præfati Beneficiarii, verum etiam omnes Laici: quod quis sanâ mente affirmabit?

6. Pariter cætera Concilia in Objectione propofita, videlicet Ebroicenfe, Colonienfe, Burdigalenfe, Ravenatenfe, Andegavenfe, & Veneticum, tamquam Provincialia, extrâ propriam Provinciam non afficiunt (g), etiam fi effent à Sede Apoftolica confirmata (h), nifi eis Papa dediffet exprellam vim legis generalis, quemadmodum funt Canones Conciliorum Provincialium, qui leguntur Juris corpori inferti (i). Præterea ipfamet de beneficiis loquuntur curam animarum præferentibus, necnon de fervitoriis, refidentialibus, & choralibus, quorum natura depofcit, ut vocati ad illorum poffeffionem ex fe ipsis munia beneficiis adnexa exerceant, funtque totalitèr diverfa à beneficiis merè fimplicibus, quia ifta præfato onere carent. Concilium demùm Generale Lateranenfe III. factis clarè sermonem habet de prædictis tantummodò beneficiis choralibus, refidentialibus, & curatis (l). Et quatenus etiam veluti per vim traherent illius verba ad comprehendendos etiam Beneficiarios merè fimplices, in vanum laboraretur: quippè Concilium illud non expoſcit refidentiam perſonalem, neque ſervitium perſonale, ſed ſolummodò ſervitium oportunitum, ibi, *prætermiſſi indigni, idoneos aſſumant, qui Deo, & Eccleſiis velint, & valeant gratum impendere famulatum* (m): gratus autem hic famulatus à Beneficiariis merè ſimplicibus, nedùm per ſe, verùm etiam per alium poteſt exhiberi: quiper alium nàmque facit

(2) *Capit bone de
elect. c. ad diffolvendū
de despons. impuber.
l. ff. de hered. vend.
l. 4 § condemnatum ff.
de ed. indic.*

(c) *Conc. Laodicea*.
C42: 42.

1991-1992

(c) Cabafat and Can.
24. Sard.

(f) *Council Elections*
CCE-11-

(g) *Fogade c. Cano*
Barro Colorado

(h) *Barboj* from *Apocynaceae* sect. *serot.* 1931.
num. 3.

(i) *Fagundes citatus*.

(1) *Carbof. in c. gravu*
nium de p. g. b. n. b.

(m) Conc. Latr. IV
c. 19-19 c. 20 et simi-
le de prebend.

(a) Cap. qui per 22;
de reg. jur. in 6. c. moul-
liers de jure. ancom.
si per alium ff. de ve-
quis l. non idem C. de
Arceus.

(b) Vincens. Car-
m. singular. Arg. 402.
Barb. tr. 200. Arque-
m. num. 2.

(c) S. Antonin. p. 3.
sum tit. 15. c. 1. §. 9.

(d) L. quodlibet §. de-
nig. de fund. inst. Glaf.
P. dand. §. vel. l. m. Ex-
m. de V. signis. Seraph.
dec. 980. nu. 7. Barb.
Arque. 35. nu. 4.

(e) Barb. tr. par.
di. 3. §. 127. nu. 3.

(f) Alexand. raf.
231. col. 1. ibi. 1. Inf.
hu. D. com. 509. nu. 1.

(g) Barb. tr. par.
157. nu. 25.

facit, per se ipsum facere censetur (a), non per fictionem, sed realiter, atque verè (b).

7. Respondetur *secundo*, retorquendo argumentum adversus Contradictores: nam cum allegata Concilia, de residentia Beneficiorum ex professo tractantia, solummodo Beneficiarios, qui possident beneficia curata, vel choralia, sive aliter servitoria, hujusmodi obligationis residentialis legibus implicaverint, & beneficia merè simplicia pratermiserint, signum est, quod illa ab eadem obligatione absolverunt (c): & per consequens vi decretorum in memoratis Synodis editorum Beneficarii merè simplices non sunt residentie personalis debito adstricti, sed potius absoluti: Exceptio namque firmat regulam in contrarium (d). Nec deerant verba Patribus, qui præfatis Conciliis intererant, quibus potuissent exprime Beneficiarios quoque merè simplices, eosque residentie personalis debito arctare, si voluissent: quare si eos nullatenus nominarunt, silentium hoc loquax est, ut eos à memorato debito absolvat.

8. Nec valet dicere, quod Concilium Andegavense, utendo verbo illo *maximè*, ostendit se residentiam deponere, non solum à Beneficiariis curatis, sed etiam à simplicibus: nam præterquamquod, ut innuimus, hoc Concilium, tamquam Provinciale, extrà suam provinciam non facit legem; nedum non probat intentum Contradictorum, sed imò potius retorquetur adversus illos: quod quidem Concilium decernit Beneficiarios debere *in suis beneficiis personaliter residere*, statimque subjungit, *maximè si curam habeant animarum*. Verbum autem illud, *maximè*, stat ibi comparative, tamquam includens casum magis relevantem Beneficiorum, quibus animarum cura est commissà (e). Et ita ly *maximè* non distinguit inter Beneficiarios curatos, & merè simplices, sed potius inter curatos, & chorales, aut alià ratione residentiales: & vult significare, quod omnes Beneficarii contenti sub genere Beneficiorum residentialium, sive sint Episcopi, sive Abbates Claustrales, sive Parochi, sive Canonici in Cathedralibus, vel Collegiatis, sive Præpositi, Decani, Archidiaconi, Mansionarii, Portionarii &c. choro addicti; omnes, inquam, hi tenentur ad personalem residentiam, sed inter hos ad eam tenentur *maximè* Curati, propter speciales rationes in eis concurrentes.

9. Hicque est obviis, germanus, & naturalis sensus præfatæ dictionis *maximè*, de qua Doctores affirmant, quod statutum loquens, vel disposens aliquid per verba exprimentia genus, includit omnes species sub genere comprehensas, etiam quando enumeratio aliquarum specierum fuit facta: modò fuerit facta cum hac dictione *maximè*, quæ ampliat (f). Et quando genus præcedit, descenditque sermo ad speciem per dictionem *maximè* adjectam, hæc vox importat rationem magis vigentem in illà specie, quæ jam comprehensa erat in genere, ideoque exprimitur cum dictione ipsà, *maximè*, ampliativà, & adjunctivà. Sic quoque si addatur ratio alicujus facti per dictionem *maximè*, nil aliud importat, nisi quod licet aliæ rationes subsint; illa tamen, quæ ibi exprimitur, est magis relevans, & potentior (g). Quare Concilium Andegavense, urgens ad residentiam personalem Beneficiarios, *maximè* verò si curam habeant animarum, significat, quod omnes Beneficiarios residentiales ad ipsam residentiam vult adstringere, uti Canonicos, Decanos, Præpositos, Archidiaconos, Mansionarios, Chorales demùm, ac omnes quacumque ratione ad residentiam personalem obligatos: potissimè verò, urgentius, & efficacius adstringere ad eam intendit Beneficiarios curatos, quia cura animarum rationes habet peculiare, ac magis potentes, quæ residentiam exposcunt, Sed quia hic nulla fit mentio Beneficiorum merè simplicium, qui includuntur quidem sub genere Beneficiorum ut sic, sed non sub genere Beneficiorum residentialium; hinc fit, quod ad Beneficiarios merè simplices Concilii Andegavensis sanctio non se extendit, nihilque prorsus proficiat causa Contradictorum,

10. Respondetur *tertiò*, negando totum id, quod recensetur in Objectione, respectu ad Concilium Tridentinum, in eo sensu, quo proponitur: cum ex ejus sanctionibus contrarium evidentissimè probetur, ut nos jam suprà patefecimus (a). Et quidem est valde mirum, quod tam illustri, atque gloriose Synodo à Contradictoribus vis inferatur, ut ex fragmentis decretorum ejus, generalibus, vagis, adiaphoris, & ad rem non facientibus, velint eliquare sincerum illius sensum, huncque violentè pertrahere laborent ad vinciendum Beneficiarios merè simplices loris residentie personalis; quando habemus alibi ejusdem Concilii clara, dilucida, pecuniaria, & expressa decreta, eosdem Beneficiarios merè simplices ab hoc debito excludentia. *Extreme dementie est*, inquit Martianus Augustus, *in medio, & perspicuo die commentitium lumen inquirere* (b). Sic & valde insulsum est apud Tridentinam Synodum expiscare residentiam Beneficiarium merè simplicium, ubi vetustos Canones, de moribus Clericorum, agentes, in usum revocat; vel ubi dicit, beneficia ecclesiastica ad Divinum cultum esse instituta: sive ubi mandat uniri, si opus est, beneficia ecclesiastica Seminario Clericorum, sine tamen præjudicio Divini cultus &c. Et loca illa vitare, ubi aqua limpida est, clara, & chrySTALLINA, nempe ubi Concilium, de residentia Beneficiorum agens, merè simplicia huic oneri non supponit, & ubi eadem ab incompatilibus, atque residentialibus discretis verbis distinguit.

(a) Vide suprà, in hoc tom. 4. c. 4. per tot. (p. 611. 2. 3. 4. 5.)

(b) Leg. 4. C. de sim. Trin.

11. Enimverò Concilium sub suis primis initiis, videlicet sessione 6. habità die 7. Januarii 1543. efficacissimo decreto Beneficiarios ad residentiam personalem arctavit (c). Deindè post viginti annos, re bene persensà, iterum sess. 23. quæ habità est die 15. Julii 1563. decretum super eadem residentia replicavit (d). Nèc primà tamen, neque secundà vice Beneficiarios merè simplices hisce legibus alligavit, sed solum Beneficiarios animarum curam habentes, necnon chorales, & fervitorios, seu qui de sui naturà residentiales vocantur. Quid dicunt ad hæc Contradictores? Quid volunt expiscare ex decretis ejusdem Concilii, generalibus, vagis, adiaphoris, & alienis; si Concilium, non in abstracto, sed in concreto; non vagè, sed in subjectà materià; non generalitèr, sed individue loquens, remque non perfunctorie, sed ex proposito tractans, per multos annos exagitata, ponderatam, examinata, discussam, totàque assiduitate revolutam; tandem censuit, Beneficiarios merè simplices non esse ad residentiam personalis debitum obligandos? Nunquid magnæ illi Synodo defuere verba, quibus intentionem suam exprimeret? Nunquid voluit intra numerum beneficiorum, residentie debitum exposcentium, includere beneficia merè simplicia, quæ non expressit? Quæ lex, quis Legislator, in suis sanctionibus comprehendit id, quod omittit?

(c) Conc. Trid. sess. 6. cap. 1.

(d) Idem sess. 23. c. 1.

12. Officium sanè Astrologi, non Theologi exercere videtur Claudius de là Place, & quicumque ipsimet consentiunt, dicentes, voluisse quidem Concilium Tridentinum Beneficiarios quoque merè simplices residentie personalis nexibus devincire, sed non potuisse, quia distentum ad hæreses profligandas, & alia vitia eradicanda, huic rei non se valuit applicare: harriolando papæ, atque divinando hæc effutunt, qui sic loquuntur. Et quis eis Concilii mentem, secretaque cordis magis intima revelavit, dissonantia à verbis, quæ in suis sanctionibus publicavit? Quis eos talia docuit? Undenam ii talia didicerunt? Infinita prope modum alia majoris, & fortè minoris quoque momenti, Concilium ipsum in suo cursu decidit; & omnia quæcumque in materià disciplinæ censuit determinatione indigere, sine metu, ac sine ullà respectus humani remorà definivit. Si ergò Beneficiariis merè simplicibus, residentie personalis debitum non ingessit, eos proculdubio in suà libertate reliquit: Si enim eos ad hoc obligare voluisset, id expressisset (e). Et sic argumentum ex Concilio Tridentino petum, non contrà nos probat, sed potius adversus Contradictores evidentissimè retorquetur.

(e) Cap. ad auditionem 1. de decimis. c. 2. de transact. l. 1. v. 6. 5. in C. de raduc. 21. Garter. proli. 2. 3. qm. 21. n. 7.

(a) *L. differentia*
C. de respu. c. 11. N. 8
Sed. vacat. S. u. d. c. 107.
119. n. 11.

(b) *M. r. c. 107. c. 107.*
2. n. 11. r. c. 107.
Adm. 116. n. 6.

(c) *C. de Trid. s. 13*
de res. 11.

(d) *C. de Trid. s. 13*
cap. 1.

(e) *Idem s. 7. c. 4.*

(f) *Idem cap. 5.*

(g) *Leffus de iust.*
de iur. c. 11. dub. 17
n. 147. c. 148.

(h) *L. apud 11. C. de*
iur. c. quomodo. c. 107.
de DD. de Crif. Ma-
fcard. de prob. concl.
1146. non. 3. Barbof.
loc. 17. n. 1.

(i) *Cap. translat. de*
Confi. c. melleffum de
iure. i. iust. aduif.
de res. iur. l. 1. ff. de iur.
qui iust. iur. c. 107. Bar-
bof. de iur. Adm. 116
non. 11.

13. Cæterum cum ab homine præsumendum non sit, quod lex non dicat (a), satis patet, quod in præfenti negotio non est attendenda intentio Concilii, nulli per illam explicata, sed mens in ejus verbis expressa: quibus si Beneficiarios merè simplices ad residentiam non adegit, vel non expressit, se optare, ut ad illam obligarentur, cum id posset facillimè exprimere; consequenter eos à tali onere absoluit (b). Vel si eos non obligavit, quia tempus magis aptum, ad evellendum hunc suppositum abusum intermissè residentie censuit esse expectandum, expectent igitur Contradictores tempus hoc, quandò definita fuerit obligatio residendi in præjudicium Beneficiarios merè simplicium, & tunc rationabiliter, ac iustissimè pro eis ad residentiam personalem compellendis instabunt. In reliquis comminisci, quod per viginti annos, quot intercurrentur à sextà, usque ad vigesimam tertiam sessionem Tridentinam, & per longius adhuc tempus, quo antè, & post, Concilium duravit, à multis centurijs Episcoporum, Canonistarum, Theologorum, hominumque insigniorum, qui tunc temporis in totà Christianitate florebant, Tridenti congregatis, non potuerit minutum hoc punctum discipline maturari, & respectivè Synodaliter definiri, hoc non est Doctoraliter effari, sed insulsum delirare: nisi fiat per modum differendi, & ad allegandum, non quidquid verum est, sed quidquid est utcumque dicibile.

14. Si Concilium Tridentinum cubitalibus literis definiit cunctos Beneficiarios curatos, & chorales esse ad personalem residentiam adigendos, assignatis etiam causis, propter quas ab eà possent occurrentibus occasionibus dispensari, quæ sunt hæc quatuor, nempe Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & evidens Ecclesie, vel Reipublice utilitas (c); si hoc, inquam, potuit definire, & definivit, cur & non idem potuit decernere de Beneficiariis merè simplicibus? Si Concilium declaravit consuetudinem non residendi in beneficiis animarum curâ præditis, choralibus, & alià quacumque ratione residentialibus esse corruptelam, & abusum stirpitibus evellendum (d); Eccc tantundem declarare non potuit de beneficiis quoque merè simplicibus, & paucis verbis decernere, omnia, & quacumque beneficia ecclesiastica cujuscumque generis, & conditionis, residentie debitum postulare, tametsi merè simplicia? Cur quædò cendum est hoc non potuisse, si quod ejus potestatem erat utrobique par ratio?

15. Præterea Tridentina Synodus in eà sessione, quam habuit die 3. Martii 1547. compatibilia beneficia ab incompatilibus discrevit, sanciens: *quicumque de cetero plura curata, aut alijs incompatibilia beneficia ecclesiastica &c. recipere, ac simul retinere præsumperit, beneficiis ipsi &c. pro jure &c. privatus existat* (e). Et infra: *Ordinarii locorum quoscunque plura curata, aut alijs incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere compellant* (f), quæ compatibilitas aptè significat, esse talia beneficia, quæ simul in eodem Clerico non possunt compati: sive sit incompatibilitas, quam vocant *primi generis*, quæ reperitur in beneficiis curatis, & dignitatibus, ac personatibus, vel prebendis uniformibus sub eodem tecto: sive sit incompatibilitas *secundi generis*, quæ intervenit in beneficiis inferioris ordinis, choralibus, aut alià ratione residentialibus (g). Quà posita incompatibilitate, ex lege contrariorum, à quibus validum delinuntur argumentum (h), quippe contrariorum eadem est disciplina (i); insertur, quod Concilium approbat beneficia compatibilia. Et cum residentia onus appropriet incompatilibus, taliter ut siue dispensatione non valeant possideri, sequitur quod compatibilia dispensatione non egent: non egent autem dispensatione ad eorum pluralitatem, quia neutrum ipsorum exigit onus residentie personalis: beneficia verò ista compatibilia sunt illa, quæ alio titulo vocantur merè simplicia.

16. Ulterius in alià sessione, quæ celebrata est post sexdecim annos, nempe die 11. Novembris 1663. Concilium distinxit expressè beneficia simplicia à non residentialibus, ait enim, *unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis*

con-

conferatur, quod, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceas nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requiras eidem conferri (a). Quid per hoc autem nisi merè simplicia beneficia à residentie debito absolvit, vel absoluta esse monstravit? Duplici ergò modo Concilium in hujusmodi negotio processit, per multos annos de illo tractando, & statuendo, quænam beneficia personalem exigenter residentiam, & quænam non: binoque decreto, cuncta beneficia huic debito subesse declaravit, exclusis tamèn beneficiis merè simplicibus. Nèc sine observatione transcendendum est, quod Concilium bis diverso temporis intervallo discussit, si-ve discussisse indicavit, an darentur beneficia incompatibilia, à compatilibus distincta; & simplicia, à residentialibus differentia: reque diù perpensa, & exactissimè maturatà, decisit affirmativè. Concilium igitur, bicipi viâ Beneficiarios merè simplices à residendi debito exemit, vel exemptos esse synodalitè declaravit.

(a) Conc. Trid. sess. 14. cap. 12. de res.

17. Porro ingens honor est à cunctis Catholicis deferendus Ordinationibus Conciliorum, præsertim generalium, & quidquid in eis vel expressis verbis, vel naturalitè deductivè eorum significatione deliberatum est; obsequiosæ venerationis officiis est colendum, non cavillosis interpretationibus vellicandum. Quare in proposito nostro id oportebit opportunè profari, quod Martinianus Imperator, de quibusdam, Concilii Chalcedonenis decreta turturantibus pronuntiavit: *Sacrilegus est qui post tot Sacerdotum sententiam, opinioni suæ aliquid tractandum relinquit. Et. Injuriam facit judicio religiosissimæ Synodi, si quis semel judicata, ac rectè disposita, revolvere, & publicè disputare contendit* (b). Concilium Tridentinum non semel, nec unico in loco, neque obfcurè, sed clarè, bis, & pluribus in locis pro exemptione Beneficiarios merè simplicium à residentie onere sententiam dedit, eadem excludens à serie illorum, quæ residentie debito constringuntur, ipsorumque compatibilitatem, residentiam prorsus exclusivam admittens: qui ad contrarium sensum, vel alitè ad intentionem diversam ejus verba contorquet, non veritatè obsequitur, sed errori: nèc sinceritati servit: sed veritatem impugnatur: & pro eo quod honorem afferat, injuriam potius facit judicio illius religiosissimæ Synodi, ac tot Antistitum eam componentium, quorum sinceræ sententiæ non deferendo, enormem illis ingerit contumeliam, penam, non plausu; & acri correptione dignam, non resonanti præconio.

(b) L. 4. C. de Sum. Trium.

18. Nèc dicatur easdem rationes, quæ Beneficiarios Curatos, & Choralles, ac servitorios, urgent ad residentiam, urgere etiam Beneficiarios merè simplices ad eandem, ideòque quidquid Concilium decrevit circa primos; intelligatur decrevisse quoque circa secundos. Nam in factò tametsi aliquis Doctor privatà suà opinionem istam æqualitatem, vel paritatem rationis admiserit, quæ aliqualem veri speciem habeat, quoad pluralitatem beneficiorum (c); quo tamèn ad residentiam hæc eadem paritas non subsistit, quia beneficia residentialia valde à merè simplicibus differunt: à diversis autem, ut fert commune proloquium, non fit illatio (d), cum diversorum diversum debeat esse judicium (e). Et ratio rationis est, quia in Beneficiariis residentialibus plura, & relevantia motiva concurrunt, quæ in merè simplicibus non habent locum. Eteum in beneficiis Pontificalibus, Curatis, Choralibus, aut alijs quocumque modo residentialibus electa est industria personæ Beneficarii (f), adeoque debet ipse, non per interpositam personam, sed ex se personalitè cuncta sui beneficii munia exercere. Hæc industria verò non est electa in Beneficiariis merè simplicibus (g): Et ideò illi quidè ad residendum teneantur, non verò isti.

(c) Thomassin, vet. ty. nov. Eccl. discipl. par. 2. l. 2. c. 4.

(d) L. ult. de fin. ty. libi Bart. ff. de calum. Gratian. discip. for. tom. 1. cap. 1. §. 6. n. 6. ty. cap. 12. §. 1.

(e) L. i. de iud. significationem h. Sacram ff. de verb. oblig. Barbos. Aulic. 74. n. 6.

(f) Concil. Paris. an. 1528. c. 11. Barbos. de Paroch. p. 1. c. 4. num. 40.

(g) Barbos. in cap. significatioem 11. nu. 4. Et in pend. lib. 3.

19. Insupèr adsunt expressi Canones, & Concilia, Constitutiones quoque Apostolicæ, nec non plurimæ rationes Theologicæ, Legales, Historicæ, & Drakib. de libert. Eccl. Tom. IV.

Politicae, quæ Beneficiarios residentiales ad residendum, & serviendum personaliter in beneficio proprio adstringunt, sed non concurrunt in Beneficiariis merè simplicibus, ideoque illi residere tenentur, non verò isti. Et quatenus etiã per hypothesim, quæ rê verà non subsistit, par utrobique ratio concurreret; ac motiva, quæ in beneficiis residentialibus enumerantur, vigerent quoque in merè simplicibus; oportebat quod Concilium clarè nominaret beneficia merè simplicia, sicut nominavit residentialia, ubi de residentia personalis debito egit: alioquin stat libertas pro non expressis, ex eâ ratione, quod lex non præsumitur voluisse comprehendere, quod non expressit; si enim voluisset, id expressisset. Præterquamquod etiã si utrobique concurreret æqualis ratio, adhuc locus esset dispensationi. Superiori namque adempta non esset facultas dispensandi super residentia Beneficiorum merè simplicium, vel generaliter, vel particulariter, quoties in casibus practicis consideraret id expedire. Quæ dicta sint ex abundanti, ad ostendendum pluribus rationibus, & motivis, mentem Concilii Tridentini nunquã ad id prospexisse, ut vellet Beneficiarios merè simplices iisdem residentia vinculis irretire, quibus adstringendos esse censuit Beneficiarios residentiales.

20. Cæterum addimus, quod Concilium, nedum non hanc intentionem nutrit, sed imò illam sine iustitiæ læsione, saltè quoad beneficia jurispatronatus, videtur quod alere non debuerit, & multò minùs ad executionem perducere. Certum est enim, quod multi Præfules, Abbates, Clerici, Confraternitates, locaque pia, multa beneficia merè simplicia sub suo patronatus jure obtinent, quæ dicuntur beneficia ecclesiastici patronatus: multa quoque alia tenent Principes, Magnates, Equites, alique sæculares, nobilis, & ignobilis qualitatibus, quæ dicuntur beneficia laicalis patronatus: inter quos laicos, vel ecclesiasticos patronos, fundatores, aut dotatores beneficiorum, & Ecclesiam acceptantem fundationem ipsam, aut dotationem, stipulatus fuit contractus ultro citroque obligatorius; vi cuius, sicut fundatores ipsi, aut dotatores se obligarunt in potestatem Ecclesiæ tradere illorum bona, illaque in effectu tradiderunt, & de evictione, ac ab omni oppressione defendere tenentur (a), sic & Ecclesia se obligavit ipsis præbere jura omnia, & prærogativas ad patronos spectantes, quarum una est, ut possint ad eadem beneficia virum idoneum præsentare absque onere residentia. Cùmque hoc onus resultet in gravamen beneficii, & Beneficarii, hinc est, quod illud beneficio addi non potest sine injuriã, & præjudicio patroni, quatenus patronus non posset ut antè Clericos in solâ etate 14. annorum præsentare (b); neque Clericos sibi benè visos eligere, nisi habentes qualitates insolitas, residentia debito correspondentes: Ideoque fideles alienarentur à fundandis beneficiis, si viderent ab Ecclesiã promissionem pristinam non observari, cum tamen ad hoc Ecclesia ipsa fundatoribus reservet jurispatronatus, ut eos ad beneficia fundanda, sive dotanda promptius alliciat (c).

21. Ex his, aliisque rationibus fit, quod Ecclesia non permittit, beneficia simplicia libera converti in residentialia, & curata (d): Neque Beneficiarios, eorum possessores ad residentiam, vel ad servitium personale aliquod obligari (e), multòque minùs id permittit in Beneficiariis merè simplicibus jurispatronatus ecclesiastici, vel laicalis. Ac propterea videtur, quod liberum non fuisset Concilio decernere onus residentia, quoad Beneficiarios merè simplices de jurispatronatus, absque læsione patronorum, jurisque jam per eos possessi: quare omnino improbabile est, quod Concilium Tridentinum habuerit unquã in mente velle beneficiis merè simplicibus residentia onus injungere. Super quã intentione, si adhuc standum sit testificationi S. Caroli Borromei, quem Contradictores inducunt pro Interprete mentis Tridentini; tam jure, quàm facto, causam vincemus. Nam ipse gloriosus Sanctus plurima possedit beneficia merè simplicia per longum tempus, in quibus nunquã recedat, plura inquam, quã permultis

Abba-

(a) Fagnan. in cap. cum autem n. 4. de jurispat. lib. 3.

(b) Barlos. Sum. Apost. Decis. Caus. 64. num. 1. et 2.

(c) Gloss. in Clementina 6a. Et facti sunt de rescriptis. Fagnan. in cap. quoniam n. 6. de jurispat. l. 1.

(d) Garcia de beneficiis p. 1. c. 1. n. 3. Barlos. Sum. Apost. decis. Caus. 64. n. 4.

(e) Barlos. loc. cit. num. 1. et 6. Garcia par. 3. c. 2. n. 9.

Abbatibus, ac Præbendis fuerat à Pio PP. IV. ejus Avunculo cumulatus. Et licet progressu temporis plura ex illis à se generose abdicaverit, plura quoque tamen sine hæsitacione retinuit: nec ea quibus renuntiavit, ideo à se abjecit; quia non posset apud eadem residere, sed quia erant suo usui superflua: cumque, actus specificatur à fine. & judicetur à principali intentione operantis. (8), jam patet, quod intentio S. Caroli resignantis beneficia merè simplicia, necum non probat intentum Contradictorum, sed imò potius probat oppositum, quia nec eadem resignavit, eo quod non posset apud illa personaliter residere, nec alia similia retinere desistit, quamvis nunquam apud illa retenta intendere residere.

(a) L. i. C. ad leg.
Cornel. de Sacar, Co-
tar. 1.2, var. 2-4, n. 5.
Barbaf. Axiom. 11.
part. 2.

22. Demum S. Carolus in suis Conciliis, prout sunt relata in Actis Ecclesie Mediolanensis, beneficia compatibilia ab incompatilibus evidenter discreverit (b). Habenti beneficium simplex, ne alterum sine dispensatione conferretur, inhibuit (c). Duo beneficia simplicia eidem Clerico benemerenti contradi posse decrevit (d). Modum permutationis faciendæ inter beneficia simplicia, & parochialia prescripsit (e). Residentiam, & personalem servitium à Beneficiariis exigens, illos ab hoc onere exceptit, qui ad eandem de jure, vel de consuetudine non tenebantur (f). Quæ sanè tam singulariter, quam collectivè pensata, quid quæso pronuntiant, quod Beneficiarios merè simplices valeat ad personalem residentiam coarctare? Imò quid non inclamant, ut eosdem à tali onere absolvant? Perperam igitur sive ex factis, sive ex dictis gloriosissimi

(b) *Att. Eccl. Med-*
dicinale, 18 f. 148.

(c) *Idem* exp. 13.
fol. 174.

(d) *Abies* cap. s.
Feb 1877.

(c) *Abies rep.* v.
fol. 160.

(f) *Eidens cap. 9.*
f. 444. *Am. cap. 16* f. 149.

istius Antifistitis, & Cardinalis mens Concilii Tridentini expiscatur (nisi velit ex illis inferri) quod Synodus illa Beneficiarios ipsos nunquam intenderit ad residendum personale impellere, & non potius illos ab eadem omnimodo liberare. Verum iam est super-

*praesto sunt haec; cecus est, & manu sen-
tans, oblivionem accipiens veterum
suorum delictorum (g).*

(г) 1. *Petri cap.* 1.

C A P U T XXXVII.

In quo demonstratur DECIMÆSEPTIMÆ OBJECTIONIS insubsistentia, continentis Doctrinam Patrum, ex quâ probetur, Beneficiarios quoque merè simplices, ad residentiam obligari.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimaseptima Obsectio de Patribus, quod sentiant, Beneficiarios simplices ad residentiam teneri. S. Bernardus exclamat contrâ Monachos percipientes redditus Beneficiorum.
- 2 Quodque ex verbis S. Bernardi deducatur, cum in sensu fuisse, etiam Beneficiarios merè simplices teneri ad residentiam.
- 3 Patres antiqui in oppositum allegati non loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Veritas super omnia amanda est.
- 4 Etate Patrum antiquorum an essent beneficia merè simplicia. Hi Patres improbant malas consuetudines, qualis non est nostra.
- 5 Guillelmus Parisiensis carpsit Beneficiarios curatos, & chorales, non merè simplices. Quando emerferit distinctio beneficiorum compatibilium.
- 6 D. Bernardus loquitur de primitiis, & decimis, quæ Deo, ejusque ministris debentur, ut fiebat olim ab Hebræis.
- 7 Cur dentur Parochis oblationes, & decime. Incaperant fideles interdum eas dare devotionis intuitu etiam Monachis florentibus sanctitate.
- 8 Decimas ab initio sponte ablatas Monachi exigere inceperunt ut debitas: quibus resistere Patres, & Concilia.
- 9 Olim monachi redditibus carerent, opificio, & labore manuum sibi victum comparabant: quâ de re plures Patres, & Historici.
- 10 S. Robertus fundator Cenobii Cisterciensis volebat possideri decimas, & primitias à Monachis, qui ei resisterant.
- 11 D. Bernardus cum decimas, & oblationes à Claravallensibus ablegasset; improbat eas in Cluniacensibus.
- 12 B. Petrus Cluniacensis allegat Ecclesiæ auctoritatem, & Monachis non secus ac Levitis decimas deberi ostendit.
- 13 Deberi quoque illas eisdem dicit, quia utilitati Ecclesiæ proficiunt, & per Presbyteros necessaria populo facinne exhiberi.
- 14 Summi Pontifices indulserant Cluniacensibus posse decimas, & oblationes Ecclesiarum percipere, idcirco illas in se possidebant.
- 15 Inter dictos Patres non altercabatur de puncto fidei, sed de apice disciplinæ, solam perfectionem religiosæ vitæ concernentis.
- 16 Optabat D. Bernardus severiorem regulam D. Benedicti servari. B. Petrus in custodiendâ normâ vitæ consuetâ incumbebat.
- 17 Pii viri bene interdum discordant inter se. S. Bernardus obiciendo decimas, & B. Petrus Cluniacensis eas retinendo bene se gerebant.
- 18 Multa fecit S. Bernardus, quæ aliis non dant legem. In Concilio Tricassano, Templariis permissæ sunt decime.

- 19 Concilii præfati decretum affertur. Si Equitibus permissum est decimas adipisci, cur non eas habeant Monachi?
- 20 Quod Monachi possint, vel non possint decimas percipere, Beneficiarios simplices residentiæ onere non ligat.

1. **O**BTINENT decimo septimo Contradictores hoc modo: Veteres Ecclesiæ Patres consonâ elocutione consentiunt, Beneficiarios merè simplices ad personale servitium, & actualement residentiam teneri apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et prætermisiss Tertulliano, Cypriano, Augustino Guillelmo Parisiensis, ac aliis in idem convenientibus, unus pro multis valeat D. Bernardus, qui in epistolâ ad Odonem Abbatem, ita declamat: Clericorum est altari deservire, & de altario vivere, nobis nostra pro-fessio, & antiquorum Monachorum exempla vitium ex propriis præscribit laboribus, & non ex Sanctuario Dei. Hæc accedit, quod eadem Ecclesiæ, de quâ præsens disceptatio est, Clerici soli deserviant: vosque cum illis parimini beneficium, cum quibus non exhibetis obsequium &c. Quâ audaciâ d. Monachi præsumitis, seu vinum de vineâ, quam non plantastis, seu lac de grege, quem non pascitis? Quo pacto ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? Certè si ita vultis, baptizate nascentes, sepelitis morientes, visitate jacentes, copulate nubentes, instruite rudes, corripite delinquentes, excommunicate contumaces, absolvoite resipiscentes, reconciliate penitentes; & in medio deniquè Ecclesiæ aperiat os suum Monachus, cujus officium est sedere, & tacere: sic fortassis dignum se probabit Alaceruarii mercede suâ. Alioquin invidiosum est admodum velle metere, ubi non seminaveris: sed & colligere quod alius sparserit, etiam injuriosum &c. Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum possessiones, quæ ratio vobis contulsi? cum hæc omnia non ad Monachos, sed ad Clericos Canonicâ sanctione pertineant? Illis quippè, quorum officium est baptizare, & predicare, & reliqua, quæ ad animarum pertinent salutem, gerere, hæc concessa sunt, ut non sit eis necesse implicari secularibus negotiis: sed quid in Ecclesiâ laborant, de Ecclesiâ vivant, ut Dominus dicis: dignus est operarius mercede suâ. At vos quare hoc usurpatis, cum nihil eorum, quæ diximus, facere debeatis. Et cum illum non feratis laborem, cur laboris suscipitis mercedem (a)?

(a) S. Bernard epist. 207. ad 187. inter Epist. Hilar. Joannis Carnuti epist. 280.

2. Quibus verbis Sanctus Doctor, ut patet, acerrimè detestatur Monachos percipientes fructus beneficiorum, quibus non deserviunt, nequè in eis personaliter resident, ac famulantur. Illius ergò fuisse dignoscitur sententiam, quod Beneficiarii, ad hoc ut licitè potiri possint beneficiis, eorumque proventus, debent apud ipsa beneficia moram facere, illorumque Altaribus, & Ecclesiis personaliter deservire. Ergò eâdem obligatione constringi declarat etiam Beneficiarios merè simplices, quippè isti quoque percipiunt redditus Ecclesiarum, & proventus beneficiorum. Alioquin sicut injustum esse pronuntiat, quod Monachi lac sumant de grege, quem non pascunt, & vinum de vineâ, quam non plantarunt, ibique exigant ubi nihil exhibent; ita injustum esse insinuat, quod Beneficiarii merè simplices redditus beneficiorum percipiant, apud quæ personalem non faciunt residentiam.

3. Respondetur primò ad hoc argumentum, negando suppositum quoad eam partem, quâ præfert nomen Patrum antiquiorum Tertulliani, Cypriani, Augustini, & si qui alii sunt ex adverso allegati. Suppositum est, quod Patres ipsi nunquam locuti sint, vel etiam loqui potuerint de beneficiis merè simplicibus. Non de illis locuti sunt, quia nos,volvendo, & revolvendo scripta ipsorum Patrum, nullum apicem in eis novimus adnotare, quo affirmetur, Beneficiarios merè simplices ad residentiam onus urgeri. Quare si periodi eorum, talia continentes, oculos nostros non effugerunt (quibus tamen adhuc, Deo dante

dante, hoc anno 1717. Episcopatus nostri decimonono, perspicilia non adhibemus) rationabiliter iudicamus, hæc à Contradictoribus desperam decantari. Veruntamen semper veritati locum relinquimus, & quando sententia ipsorum Patrum, sic ut suprâ affirmantium, nobis intuentur offerentur; vel congruum non detestabimur illis exhibere responsum; vel si re verâ Patres præfati in hoc sensu concorditer, & voto unanimi fuerunt, ac sic eos fuisse invenietur, nihil nos pigebit illorum scripta, ut in aliis rebus, ita & in hac venerari, ac toto prosequi honore, quem illis deberi postulat consonantia veritatis: veritas etenim super omnia amanda est, & consequenda (a).

(a) L. fide Legatum
ff. de condit. & de
inst. l. Barbas. ad rem.
229. n. 1.

4. Nodum autem, uti dicebamus, Patres memorati nunquam affirmant Beneficiarios merè simplices ad residentie personalis debitum obligari; sed imò id asserere non potuerunt: & ratio est, quia corrente illâ ætate, in quâ ipsi vixerunt, nullius speciei beneficia erant adhuc in titulum erecta, tametsi essent erogationes ecclesiasticæ, quibus nunc exemplariter solum, & analogicè beneficia succedunt. Multo minus ergo erant beneficia merè simplicia, quæ ipsi Contradictores censent non nisi circa duodecimum Christi sæculum emeruisse: adeoque antiqui Patres de illis habere sermonem non potuerunt. Cum enim non entis nullæ sint qualitates (b), impossibile est, quod Patres ad beneficia merè simplicia eorum scripta dixerint, nisi supponere velimus, vel somnare, quod ab hac re sit propheticaliter elocuti. Affirmamus nihilominus, quod S. Augustinus, Cyprianus, Tertullianus &c. improbant consuetudines pravas; verum quia nec de beneficiorum merè simplicium residentia sermonem habent, nec illorum exemptionem à residentie personalis onere inter consuetudines improbandas recensent; hinc est, quod nullâ ex parte locus est opinioni, quæ in argumento ex auctoritate Patrum deduci posse contenditur in præjudicium Beneficiarium merè simplicium.

(b) Cap. ad diffolu-
tionem de dispens.
imp. lib. 1. ff. de her.
ven. l. 1. ff. de Barbas.
ad rem. 162. n. 1.

5. Respondetur *secundò*, retorquendo argumentum quoad eam partem, quæ prospicit doctrinam Guillelmi Parisiensis, viri valde pii, & docti, qui floruit anno 1240. Variæque edidit opuscula (c), in quibus de beneficiis quid est ecclesiasticis egit, non verò de implicandis merè simplicibus vinculo residentie. Irrepsit illius ætate pravi quidam abusus, quotidie semper amplius invalescens, ut Episcopi, Parochi, Archidiaconi, Canonici, & alii beneficia curata, vel choralia, aut aliter servitoria possidentes, apud ipsa non resident: quinimò sæpè contingebat, ut unus, & idem Clericus plura simul ex ipsis beneficiis captaret; ac in se unitim coacervaret, nulli eorum personaliter deserviendo. Guillelmus ergo, sive Vvilelmus, fervore suo actus, plurimum invehit est adversus ipsam pluralitatem beneficiorum: & subtractionem residentie in Parochialibus, Choralibus, & Servitoriis, altis ululatibus improbat: sed nihil de beneficiis merè simplicibus est effatus, tamquam supponens, residentie personalis omnis, atque actuale servitium, à Beneficiariis merè simplicibus, nec licitè prætendi posse, nec rationabiliter postulari. Nequè hic audeat quisquam inopportunè supponere, quod Guillelmus Parisiensis notitiam non habuerit beneficiorum merè simplicium. Siquidem Contradictores, ut innumus, concordant sensibus Ludovici Thomassini affirmantis, *intelligimus illo temporis interstitio, quod ab Alexandro III. ad Gregorium IX. ab anno 1180, ad 1230. elapsum est, eam invaluisse distinctionem beneficiorum, quæ vel à compatibilitate, vel à residentia petitur* (d). Cumque Guillelmus præfatus fuerit Gregorio IX. posterior, profectò habuisse notitiam merè simplicium satis probabiliter est censendum, ne ipse esset *solus peregrinus in Hierusalem* (e). Qui quoniam suas declamationes ad beneficia merè simplicia non extendit; evidenter patefecit, se in illo voto fuisse, quod re verâ ipsa beneficia merè simplicia essent, ac quoque nunc sint à servitii, & residentie personalis onere liberata.

(c) *Beatus de Scrip-
ta. & de Guillelmo
Parisien.*

(d) *Tomeff. de
leg. h. l. de
disp. l. 1. ff. de
Barbas. ad rem. 162. n. 1.*

(e) *Luce cap. 24.
num. 18.*

6. Respondetur *tertio*, iterum negando aliud suppositum, quoddam proposita in argumento ex D. Bernardo; Nimirum quod D. Bernardus, in citatâ epistolâ, sermonem habeat de beneficiis mere simplicibus, cum re verâ solummodo de parochialibus eloquatur, de illorumque decimis, & primitiis. Constat etenim, non parum interesse omnium Christianidelium, ex cunctis, quæ dat illis Dominus, portionem aliquam in primitiis, & decimis consistentem, referre Deo universiorum datori, offerendo illas Sacerdotibus, ejusdem Dei Ministris: qua de re D. Augustinus: *Deus, qui dignatus est totum dare, decimam à nobis dignatur repetere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam* (a). Quare de torpentibus in hoc, sic apud Prophetam indoluit Dominus: *Dixistis in quo confingimus tè? In decimis, & in primitiis. Es in penuriâ vos maledixisti essis, & nos vos confingitis gens tota. Inferis omnem decimam in horreum, & sit cibus in domo meâ, & probas mē super hoc, dicit Dominus: si non apernero vobis casareas celi, & effundero vobis benedictionem usque ad abundantiam, & increpabo pro vobis devorantem, & non corrumpes fructum terræ vestræ: nec eris sterilis vinea in agro, dicit Dominus exercituum* (b). Hinc usque ab initio Ecclesiæ Christiani omnes, pio corde, ac reverenti in Deum affectu, primitias, & decimas Sacerdotibus obtulerunt: nec mirum hoc fieri inceptum esse à fidelibus respectu ad Sacerdotes Novæ Legis, quippè in veteri quoque lege Sacerdotibus ordinis Levitici pendebantur (c). Inno primitiæ etiam à Gentilibus alicubi exhibebantur suorum Deorum inanibus simulacris, eorumque Sacerdotibus, & ministris (d).

(a) S. August. *Serm.*
219 de tempore.

(b) Malachie c. 3.
vers. 9.

(c) Exodi c. 28. Genes. 8. Levit. 12. Num. 18. Deuter. 18.

(d) Alex. ab Alex. *genal. Diac. lib. 5. c. 18. Philost. 8. c. 2. Euseb. Hier. Eccl. hist. 1. 3. c. 25. mem. 4.*

(e) Thomassin. p. 3. lib. 1. c. 10. d. 2. c. 1.

(f) S. Prosper. de *prosp. sentent. 1. c. 12.*

(g) Cassian. *Collat.*
11. c. 1.

(h) Mem. *Collat.* 12. cap. 30.

(i) Thomassin. *novi ac
veter. Eccl. discipl. p. 3. lib. 1. c. 10.*

(j) Cap. *quoniam* 68. *Can. 16 q. 11.*

7. Has autem oblationes Parochis rectoribus animarum deberi, sacra semper censuit antiquitas (e), veluti mercedem, ac premium tam ipsis debitum, pro animarum curâ Christianis impensâ, quam non debitum pro subtractâ: Unde S. Prosper Aquitanicus adversus desides declamabat: *Gregem Domini pascendum pastores facti suscipimus, & nos ipsos pascimus, quando non gregem utilitati propinquimus, sed quid foveas, & augeat nostras voluptates attendimus. Lac, & lanas ovium Christi, oblationes quotidianas, ac decimas fidelium, gaudentes accipimus, & curam pascendorum gregum, à quibus perverso ordine volumus pasci, deponimus* (f). Nihilominus florente in Cœnobitis Monachorum sanctitate, incæperunt fideles, pietatis, & devotionis intuitu, Monachis quoque particulas ex fructibus bonorum suorum, veluti decimas, vel primitias, aut oblationes exsolvere. Quapropter legitur apud Cassianum, Joanni Eremitæ solitos fuisse circumhabitantes ruricolæ, decimas, atque primitias offerre, *qui certatim decimas, vel primitias frugum suarum, memorato seni de suis substantiis offerebant* (g). Quos ipse Sanctus vir sub hiscè terminis alloquebatur: *Gratantior amplector, quid fideliter primitias vestras, ac decimas, indigentium usus profuturas, velut sacrificium Domino bonæ suavitatis offertis* (h). Quas quidem oblationes, Monachis factas, Clerici, Rectoresve animarum, nedum avertere non satagebant, sed imò potius, ut animo libenti conferrentur, suadebant: quippè hoc in ipsorum aliquam redundabat utilitatem, quatenus hæc fidelium contributio alleviabat, absorberebatque onus, quod alioquin Clericis fuisse institum, Cœnobitiis, ac Cœnobitis indigentibus elemosynas impertiendi (i).

8. Enim verò, ut scribit D. Hieronymus ad Damasum, *quoniam quidquid habens Clerici, pauperum est, & domus illorum omnibus debens esse communis susceptioni peregrinorum, & hospitum invigilare debent: maxime curandum est illis, ut de decimis, & oblationibus Cœnobitiis, & Xenodochiis, qualem voluerint, & posuerint sustentationem impendant* (j). Quare quod Monachi haberent ex decimis, & primitiis undè viverent, refundebatur in utilitatem Clericorum, qui ex imebantur ab onere suppeditandi eisdem subsidia. Itaque in libertate fidelium erat, & est quoque, Monachis, & spiritualibus viris, Deum timentibus, & coelestibus, decimas, & oblationes, cunctaque remedia concedere, & de jure suo in

(a) S. Hieron. loc. cit. in d. c. quoniam.

(b) Conc. Gangr. in Praef. c. 7. 8.

(c) S. Epiph. haer. l. 1. cap. 5. 6.

(d) Florent. hist. l. 3. c. 25.

(e) Conc. Rom. an. 1078. c. 8.

(f) Theoph. loc. cit. p. 3. l. 4. c. 10. p. 106.

(g) Rufin. in vit. Patrum. l. 1. c. 10.

(h) Joann. Abbot. cap. 13.

(i) S. Hieron. ep. ad Rusticum.

(l) S. Epiph. haer. l. 1. c. 50.

(m) Rufin. de vit. Patrum. l. 1. c. 10.

(n) Theodoret. hist. l. 1. c. 19.

dominium illorum, & usum offerre: nec tam in pauperibus paupertatem, quam religionem attendere (a). Verum quia progressu temporis Monachi decimas, uti de jure sibi, non parochis debitas, alicubi exigere conabantur; eisdem Patres Ecclesiae, atque Sacrorum Antistites aliquando viriliter resistere. Concilium Gangrense Monachos quosdam, ob primitias, decimasque extortas, improbavit (b). S. Epiphanius propter eandem causam adversus quosdam alios clamavit (c). Hincmarus Remensis Monachos S. Dionisii, ut decimas parochio, cui debebantur, restituerent, non venderent, increpavit (d). Concilium Romanum sub Sancto Gregorio VII. Canonem hunc generali lege sancivit: Nullus Abbas decimas, & primitias sine auctoritate Romani Pontificis, seu Episcopi consensu, in cuius Diocesi habitas, detineat (e). His tamen non obstantibus, plurimae Ecclesiae parochiales ad Monachos pervenire, vel Episcoporum traditione, vel parochorum oblatione, vel secularium hominum, qui eas usurpaverant, deditione, & quandoque etiam venditione (f). Unde ad Monachos ipsos, cum parochiarum bonis, jus quoque decimas exigendi pervenit.

9. Sed licet Monachi possent bonis parochiarum, adeoque decimis etiam sine controversia potiri; attamen ad perfectionem regularis observantiae visum est pertinere, ut se ab ipsis decimis percipiendis compellerent, & vel arva, & praedia possiderent, ex quorum redditibus viverent, vel de labore manuum suarum victum sibi ex proprio officio compararent. Posterior haec via fuit apud ipsos prior in usu, de qua S. Augustinus, qui librum integrum de Monachorum opere compilavit. Abbas quidam Pammon apud Ruffinum agebat: extra opera manuum mearum nescio me panem gustasse (g). Quidam Abbas Marcus apud Joannem Moscum inquebat: manus mea nutrimus me, & eos, qui propter Deum veniunt ad me (h). S. Hieronymus in suis scriptis hoc narrat: Aegyptiorum monasteria hunc tenent morem, ut nullum absque opere, aut labore suscipiant, non tam propter victus necessitatem, quam propter animae salutem, ne vagentur perniciosis cogitationibus (i). Nedumque in Aegypto, sed etiam alibi eadem methodus tenebatur, de qua S. Epiphanius: In singulis Monasteriis, tam in Aegyptiorum regione, tam in aliis omnibus, sic laborant ad iustitiam, velut apes, in manibus quidem habentes ceram officii, in ore vero guttas mellis, eum propriis hymnis, & voce universarum Dominum iuxta proprium sensum laudantes (l). Ita res ab initio se habebant, & non sine admiratione audiebatur, alicubi Monachos vivere, nec se operi manuum applicare, unde dicentibus quibusdam Monachis: nos nihil manibus nostris operamur, sed secundum quod dicit Apostolus, sine cessatione oramus; Lucius Abbas eos audiens, ab eis quaesivit: nunquid non manducatis (m)? Et apud Theodoretum Theodosius Abbas ita profitebatur: Absurdum est eos, qui in saeculo versantur, & liberos, & uxores multis cura arummit, & laboribus alere, atque insuper tributa conferre, & vestigia pendere, & Deo primitias offerre, pauperumque inopia pro viribus subvenire; nos vero res necessarias laboribus nostris non parare; praesidium enim vili, ac modico cibo, vilique praesente utamur: sed compressis, ac complicatis manibus sedere, alienisque frai manuum laboribus (n).

10. Admissa postmodum in virorum Monasteriis possessione bonorum, & primitiarum quoque, ac decimarum proventibus; alio sub regimine thesaurum Monachi sibi consulendum esse duxerunt. Nihilominus non desuerunt observantiores, & serventiores Abbates, qui praefatis decimis, & primitiis vale dici in monachali ordine peroptarunt: & sic se gessit inter alios S. Robertus Abbas Molesmensis, qui eandem decimas, utpote quas solis Clericis, seu Parochis debitas afferebat, voluit suos Monachos, & Coenobium non habere. Et quoniam ipsi Monachi eidem Abbati super hac re acrius resistebant, profluentes: nos autem & ordine, & officio Clerici sumus, & Clericale servitium Summo Pontifici, qui penetravit Caelos, offerimus: Ecclesiastica igitur beneficia iure possidemus, &

con-

communis sanctione semper tenere decernimus. Hoc à Reverende Pater Sanctissati vestre indubitantèr notum sit, quæ à prioribus vinctis, qui religiosè vixerunt, servanda didicimus, ac ut heredes ordinis, & professionis habemus (a); Quoniam, inquam, illius ei Monachi refugerunt, non acquiescens Robertus, una cum duodecim sibi assentientibus Monachis, à Monasterio Molismensi recessit, aliud alibi Cœnobium fundaturus, ubi regulam D. Benedicti ad literam observarent. Tumque Odo filius Henrici, Burgundiæ Dux illis compassus est, & prædium in loco, qui Cistercius dicitur, in Episcopatu Cabilonensi largitus est (b): Et ita Monasterium, quod inde Cisterciense fuit appellatum, erectum est.

(a) Ordere. Final.
Ecl. Hist. L. 3. p. 1094
f. 711. B.

(b) Idem Ordere.
Final. loc. cit. lit. C.

(c) Guilel. Abb. in
viti. S. Bernar. L. 1. c. 4.

(d) Idem lib. c. 5.

(e) Ordere. Final.
loc. cit. f. 711. C.

(f) Vide suprà 10. 2.
cap. 2. à n. 1. ad 11.

11. S. Bernardus itaque, qui in eodem Cœnobio Cisterciensi vitam monasticam esse professus (c), amplius æmulator existens severioris observantiæ Regulæ S. Benedicti, eamque servari adamussim exoptans, in Monasterio Claravallis, cui fuerat in Abbatem præfectus (d), nedum à subiectis sibi Monachis jus percipiendi decimas ablegavit, quod erat unum ex punctis, quæ Robertus prælati in Cœnobitis observantibus improbat, his verbis: *Abundantiæ victum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus, & ea, quæ competunt presbyteris, ingenio, seu violentiâ subtrahimus* (e); Verum etiã id ipsum fieri optabat à Monachis Molismensibus. Quædè rē suprà locuti sumus (f), sed & quandoque talem usum in Monachis Cluniacensibus easdem decimas percipientibus improbat: nec minùs detestandos censuit alios usus, quos audivit in eodem Cœnobio Cluniacensi teneri, tamquàm quos censere à literali D. Benedicti Regulâ deviare. Beatus proinde Petrus vir venerabilis, præfati Monasterii Cluniacensis Abbas, quandam quodammodò apologiam disciplinæ, quam ipse cum suis affectis observabat, composuit, literis ad D. Bernardum directis, in quibus rationem dat, cur in sua Congregatione mores tenerentur, quos audiebat à Claravallensibus impugnari.

12. Et inter cœtera, quoad propositum decimarum, ita ritum sui Monasterii defendit: *Subjungitis interrogando, quæ ratio, vel auctoritas possessionis Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis consuleris: cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicè sanctione pertineant. Nos verò sicut in supradictis, sic & in istis, Catholica Ecclesiæ auctoritatem præcedimus, atque ipsius sanctionibus, nos parochiales Ecclesias, & idcirco ipsarum primitias, & decimas legitime possidere confirmamus. Nam si Tribui Levi hereditas inter fratres suos data non est, ut expeditiores ad Dei cultum, & circa Divina mysteria redderentur: neque ab eis secularibus impedimentis revocarentur, atque idcirco primitias, decimis, & oblationibus aliorum alerentur, nec ita eadem Monachis conceduntur, qui sicut illa Tribui, rerum temporalium hereditate privati sunt, ac Divinis servitiis die, nocteque insistant. Qui namque iustias fidelium oblata suscipiunt, Monachi qui assidue pro peccatis offerentiarum intercedunt, an Clerici, qui nunc, ut videmus, summo studio temporalia appetentes, spiritualia, & quæ ad animarum salutem pertinent, omnino postponunt? Et qui de suis non curant, quomodo aliorum animas salvare contendunt* (g)?

(g) Petrus Chano.
L. 2. p. 11.

13. Et paulò post sequitur: *Hoc dicimus salvo intellectu illo, quo novimus per officium Clericorum, Divinis quidem mysteriis Ecclesiam salvari, sed quorundam talium parum orationibus adjuvari. Quid ergo Monachi cum maxima parte fidelium salutis invigilant, licet sacramenta minime ministrent, æstimamus ipsorum primitias, decimas, & oblationes, & quæque beneficia eos dignè posse suscipere, quoniam & reliqua populo Christiano necessaria à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi. Ista verò dicendo nequaquam Clericos ab Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum rerum possessionibus excludere volumus, sed Monachos hæc omnia legitime posse obtinere istis rationibus, & auctoritatibus approbamus. Si enim ipsi pro officio baptismatis, penitentiae, predicationis, ac ceterorum sacramentorum populo exhibitorum, de redditibus ecclesiasticis vivere volunt; cur Mo-*

Brosch. de Libert. Ecl. Tom. IV.

Z z 2

nacbi

nachi pro orationibus, pro psalmis, pro lacrymis, pro elemosinis, ac multiplicibus bonis, ob salutem populi Deo oblatis, rebus ecclesiasticis, & devotorum oblationibus non usantur (a)?

(a) Idem Petrus ibi
suprà.

14. Tuebatur igitur Petrus Cluniacensis propositum sui Monasterii *Costitutio a Ecclesia auctoritate*, nimirum privilegii plurium Romanorum Pontificum, quos inter Agapirus Papa II. Aymardo Cluniacensi scripsit, *decimas, que olim ad vestras Capellas pertinebant, & per modernam quasi auctoritatem, sine licentia à quolibet Episcopo subtrahere sunt, vobis ex integro restitimus. Capellas autem, si aliquæ jam factæ, vel faciende inibi sunt, iis manere concedimus, ut vestris Ecclesiis nihil ex decimis minuatur (b).* Cujus sanè diplomatis, ac aliorum consimilium, à diversis Romanis Pontificibus concessorum, intuitum habuit Ludovicus VII. cognomine transmarinus, Gallorum Rex, dum de quibusdam locis, ad Monasterium Cluniacense pertinentibus pronunciavit, *decimas suas indominicatas ad Hospitale habeant. Ecclesias verò suas, cum omnibus decimis, sicut per privilegia Romanorum, & per scripta Episcoporum adquisierunt, teneant, & possideant (c).*

(b) Andr. Barro-
bar in not. ad C. 100.
Cluniar. ad fol. 47.
pag. 111.

(c) Idem loco citat.

15. Inter sanctos ergo Bernardum Claravallensem, & Petrum Cluniacensem non altercabatur de aliquo articulo fidei, neque de aliquo puncto principalis disciplinæ, ad mores Ecclesiæ universalis pertinente, sed de simplici, & mero proposito percipiendi, vel non percipiendi decimas, qui est articulus, non substantiam, sed perfectionem religiosæ vitæ monachalis concernens, nec majus fortè momentum in sua differentiâ continens, quàm sit facultas à D. Dominico suis Alumnis indulta, possidendi bona temporalia; & libertas à D. Francisco suis Fratribus strictioris observantiæ subtrahita, nummos, prædia, & res immobiles retinendi. Neque fortasse magis ad interesse Ecclesiæ generalis pertinebat, quod opinio D. Bernardi sententiæ B. Petri Cluniacensis prævaleret, aut e contra; quam referat hoc, quod Fratribus Franciscanis Conventualibus sit permixtum Secularium contentiones audire, & quod e contra hoc idem sit Capucinis inhibuit. Vel quod Carthusiani solitariam vitam agant, vitæ contemplativæ principaliter applicati; & e contra Carmelitæ, Augustiniani, Servitæ &c. vitæ activæ incumbant, & adipiscantur gloriam in conversatione gentium: quæ omnia diverso modo se habent, sed in suo genere bona sunt.

16. In quæstione, inquam, de percipiendis decimis, ambo isti Sancti Abbates contrariam opinionem nutriebant, nec tamen alterutrius sententia legem faciebant necessariam, & generaliter observandam. Fervebat D. Bernardus igne, qui e pectore Roberti Molismensis erupit in hæc verba: *Fratres charissimi secundum normam S. Patris Benedicti professionem fecimus, sed ut mihi videatur non eam ex integro tenemus &c. Manibus nostris non laboramus &c. Abundantem victum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus &c. Laudo igitur, ut omnino regulam S. Benedicti teneamus &c. Victum, & vestitum labore manuum nostrarum vendicemus &c. Decimas, & oblationes Clericis, qui Diocessimulantur, relinquamus &c. (d).* E contra B. Petrus Cluniacensis illi sensui firmissime inhærebat, quo Molismenses Monachi, præfati Roberti æstuantem zelum cohibendum, vel non sequendum esse duxerunt, eidem memorando, quod Regula S. Benedicti plura pro locorum, temporum, & personarum diversitate variari posse permittit: Sequè tutos esse vitæ talem observando tenorem, qualem à suis majoribus didicerant observatum: *Hoc à Pater, dicebant, vobis notum sit, quæ à prioribus Canoniis, qui religiose vixerunt, servanda didicimus, ac ut heredes ordinis, & professionis habemus &c. Næ ut temerarii novitatem adinventores, à fratribus nostris longè, latèque condemnari volumus (e).*

(d) Obedio. Fial.
Ecc. Hist. l. 8. ad ann.
1094. f. 111. C.

(e) Idem loco cit.
f. 111. B.

(f) Ibidem f. 111. C.
(g) Rememor. c. 14.
num. 1.

17. Porro in unâ fide, salvâ illius substantiâ, in reliquis, quoad disciplinam, nihil efficit sancta Ecclesiæ consuetudo diversa (f). In iis, quæ sub obligatione non cadunt, unusquisque in suo sensu abundet (g). Et ut alibi notavimus ex Facundo

cundo Hermianensi, pro eadem religione, quæ rectè collitur Deus, non solum dis-
sentire à se invicem, verum etiam laudabiliter pugnare adversum se religiosi, ac
religiosi possunt (a). Igitur benè sentiebat D. Bernardus decimas reiiciendo,
non quia ejus fratres Ecclesiis non fervirent, ad quas ipsæ decimæ pertinebant,
sed quia major perfectio, & exactior observantia erat Regulæ D. Benedicti, re-
ditibus contemptis, vivere de opere manuali. Benè quoque faciebat B. Petrus
Cluniacensis easdem decimas percipiendo, non quia Ecclesiis ipsis per idoneos
Clericos, atque Presbyteros deserviebat, sed quia Summorum Pontificum pri-
vilegiis, Congregationi Cœnobii sui fuerat indultum decimas ipsas posse sine
contradictione percipere. Et sic uterque sanctitate, uterque doctrinâ insignis,
uterque bono spiritu ductus, in re non præcepti, sed consilii; tam devotioni,
quàm opinioni propriæ deserviebat. Nos autem cur D. Bernardi sententiam
amplectemur, potius quàm venerabilis Petri? præsertim cum hujus ultimi do-
ctrinam, Ecclesiæ praxis, & Pontificum decreta, & generalis Monasteriorum
observantia confirmet? Nunquid omnia, quæ scripsit, dixit S. Bernardus,
sunt de necessitate salutis? Nunquid quia Beatus iste vir Cœnobii, ut plurimum
in locis depressis, atque impuri aeris fabricare solebat; damnabimus propter
hoc alios Regulares, qui pro suis domibus extruendis colles amenos quæruunt,
locaque aeris desecati? Absit.

(a) Favon. Her-
mon. lib. 7. c. d.

18. Infinita propemodum gloriosissimum, & sanctissimum Abbas Bernardus
fecit, dum conversaretur in terris, quæ in ejus vitâ, & apud historicos legere
est, egregia; & mirabilia: hæcque proprio fervore actus peregit, & agnam sine
dubio meretur venerationem, sed necessariam non exigunt obedientiam: fuit
namque vir tanti fervoris, ac zeli, ut aliquibus visus fuerit esse nimius. Verum
uti benè notat in ejus vitâ Gulielmus Abbas: Si nimias in eo reprehenditur
sancti fervoris, habet cerè apud pias mentes excessus iste reverentiam suam: quid
quicumque spiritu Dei aguntur, multum verentur in sermo Dei reprehendere ni-
miam ipsam nimietatem. Habet & suilem apud homines excusationem, cum vix
audat quisque eum condemnare, quem Deus iustificavit, idem multa, idem sublimia
eum eo, & per eum operando. Felix cui solùm reputatur ad culpam, quod ceteri
presumere sibi solent ad gloriam (b). Opera ergo illius non sunt necessariò ha-
benda pro lege. Undè quidquid scripserit circa decimas respectu ad Monachos
Cluniacenses; nihil afficit: verba enim illius non præceptum resonant, sed con-
siliium. Hocque individue in materiâ decimarum convincitur ex alio facto ipsi
usinet mellissui Doctoris, excludentia præceptum abstinendi à decimis, dum ali-
quibus aliis easdem permitti posse dilucidissimè declaravit. Nam in Concilio Tri-
cassino, cui Beatus idem vir interfuit, & vivendi methodum Equitibus Templa-
riis præscripsit (c); inter cœtera pro eisdem Equitibus approbata, illis indultum
est jus decimas percipiendi.

(b) Gulielm. Abb.
vit. S. Bernard. l. i. c. 8.
pass. med.

(c) Baron. an. 1127.
num. 6. 7. 8.

19. Decretum Concilii sub his terminis conceptum est: *Credimus namque
relictis affluentibus divitiis vos spontanea paupertati esse subiectos; unde decimas
vobis communi vitâ viventibus, iuste habere hoc modo demonstravimus. Si Epi-
scopus Ecclesiæ, cui decima iuste debetur, vobis charitative eam dare voluerit,
assensu communi Capituli, de illis decimis, quas ianc Ecclesiæ possidere videtur,
vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam, vel ex patrimonio suo
damnabiliter amplectitur, & se ipsam in hoc vult redarguens vobis eandem reli-
queris, ad nutum ejus, qui præest tantum, sine consensu Capituli id agere potest (d).
En quomodo, & qualiter, ac quâ methodo collata est potestas Templariis de-
cimas ecclesiasticas acquirendi, & iuste habendi: Nimirum si decime ab Eccle-
siâ possiderentur, in facultate esset Episcopi, unâ cum assensu Capituli sui, deci-
mas ipsas in Templarios transferendi. Si verò decimæ jam fuissent ab aliquo laico
usurpate, qui tamén compunctus, vellet easdem ipsismet Equibus Templariis
deferre; in potestate esset Episcopi solius, absque alio Capituli assensu, cessio-
nem*

(d) Conc. Tricass.
an. 1127. c. 66.

(2) Cap. 5. reg. 2.
 qu. 1. c. si Pontifex de
 Glos. 12. qu. 1. ad h.
 multo magis C. de Sa-
 cror. Eccles. D. D. apud
 Barhe. tr. par. l. c. 69.

nem præfatam approbandi, atque memoratas decimas Templi militibus appropriandi. Arguendo autem à majori ad minus, à quo proculdubio est validum argumentum (a), magis à Sacerdotali statu, & officio (propter quod decimæ conferuntur) absunt Milites, aut Equites, tametsi regulares, arma tractantes, quam Monachi Clericatu, & respectivè Presbyteratu insigniti, orationibus, prædicationibus, psalmodiis, ministerio sacramentorum, sacris studiis, aliisque piis operibus indulgentes. Cur ergò Sanctus Bernardus decimas ipsas præberi sæpè dictis Equitibus non impugnavit, qui eas à religiosis Monachis, profitentibus Regulam D. Benedicti, percipi adeò modicis improbat, nisi propter hoc unum, quod Monachos ad ea, quæ majorem observantiam, & excellentiorem perfectionem, uti de consilio concernunt, non verò ad quid de præcepto perducere nitebatur?

20. Quæ dicta sunt ad enodandam, funditusque exhauriendam vim argumenti, in præsentī Objectione propositi, cum totā illius historiā: dicta sint inquam ex ubundanti: Nām in reliquis posset *quarto* ad idem argumentum breviter responderi, quod canit extrā chorum, ac procedit extrā quæstionem: non enim nostra est disputatio, an Clericis, & Monachis liceret olim, vel non liceret; liceat nūc etiā, vel non liceat percipere decimas, & retinere parochiales Ecclesias, ad quas noscuntur primariò ipse decimæ pertinere, sed an Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam personalem, necnè, apud illas Ecclesias, ubi eorum simplicia erecta sunt beneficia. Hæc namque sunt quæstiones valde diversæ, nec talem habent inter se communionem, ut una earum sit alteri subalterna; præsertim cum optimè possit subsistere, quod Monachis perfectioni addictis non liceret decimas percipere, & tamen Clericis, beneficia merè simplicia possidentibus, licetum esset tunc, prout est nūc, eisdem beneficiis per substitutum deservire, absque eo quod apud eadem personalitè residerent, ac onera beneficiis annexa, ex se ipsis implerent.

C A P U T XXXVIII.

In quo diluitur DECIMAOCTAVA OBJECTIO, contendens Beneficiarios merè simplices non posse suo debito per alium satisfacere, adedque teneri personalitèr in loco beneficii residere, ut proprium munus valeant ex se ipsis obire.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimaoctava Objectio, quod Beneficarii simplices opera pia vel injuncta habeant, vel possint Episcopi eadem illis injungere.
- 2 Et quod hec non possint per substitutos adimplere, sicut Christus non redemit mundum per substitutum, sed ex se.
- 3 Non est sine difficultate, quod Ordinarii possint nova onera Beneficariis simplicibus opponere.
- 4 Patres, Theologi, & Canonistæ, in Objectione positi, loquuntur de Beneficariis residentialibus, in quibus electa est industria persona.
- 5 Damasi Pape sermo est de beneficiis curatis, maleque ex adverso fuerunt intermissa verba id declarantia.
- 6 Concilium Lateranense non loquitur de beneficiis simplicibus, quorum immunitati à residentiâ alibi faciet.
- 7 Sancti Bernardus, & Bonaventura, & alii in oppositum allegati, effantur declamatoriè, penè ad excessum.
- 8 Nunc sermonem habent de beneficiis merè simplicibus. Quale matrimonium inter Beneficarios, & Beneficia contrahatur?
- 9 Argumentum à matrimonio carnali ad spirituale valet: tamèn in pluribus dispari passu gradiuntur.
- 10 Etiam Beneficarii residentiales interdum uti possunt substituto, nec curris paritas à matrimonio spirituali ad carnale.
- 11 Alias indissolubile esset matrimonium spirituale, ut est carnale: nec posset dispensari, ut Curavi per substitutum regeret Ecclesiam.
- 12 Cardinalis Papiensis scribis de Cardinali Riario, in quo fuerant plures Episcopatus, & Beneficia congesta.
- 13 Præcepti casus Riarii dedit motivum Papiensis scribendû Cardinali Gonzaghe de mundi pompis citò præterlabentibus.
- 14 Declamatur Papiensis ut orator, non ut decisor casuum conscientie: monetque spernendos fortune lusus, & acervationes beneficiorum.
- 15 Loquitur idem Auctor de beneficiis Episcopalibus, & residentialibus, non verò de merè simplicibus, de quibus est questio.
- 16 Lessius, Fagnanus, & alii, in Objectione positi, loquuntur non de beneficiis merè simplicibus, sed de residentialibus.
- 17 Claudius de la Place loquitur ut declamator, non ut Theologus. Cur Christus mundum redemerit per se ipsum, & non per substitutum?
- 18 Præciâ Dei præordinatione de Christo passuro potuisset mundus redimi, atque salvari etiam aliquo alio modo.

- 19 *Christus non omnia circa Ecclesiam ex se fecit, etsi ea facere posset, sed aliqua Apostolis, & Discipulis suis facienda delegavit.*
 20 *Plura Christus poterat ex se facere, quæ aliis agenda commisit, gessit, & parabolis in idem consonantibus.*
 21 *Cum tot alia Christus delegaverit facienda, cur actus unicus redemptionis indelegabilis attendi debet contra Beneficiarios simplices?*
 22 *Quæ Beneficiarius debet Deo, scilicet Divinæ laudes, non sunt delegabiles: Secus de illis, quæ debet Ecclesie, ut est omnis missarum.*
 23 *Sac. Congreg. Rota, Patres, Concilia, Theologi, Jurisconsulti excludunt à beneficiis simplicibus residens am.*

1.

DISCIUNT decimo Octavo Contradictores hoc modo. Cunctis Beneficiariis merè simplicibus inest aliqua obligatio adimplenda, vel tot missas celebrandi, vel alia opera pia determinata exercendi: de quibus oneribus, si expresse constat, sine ulla dubitatione ad ea tenentur fideliter exequenda. Si verò expresse non constat, pertinet ad Episcopum opera pia, missas, aliaque adimplenda onera definire, prout in Concilio Mediolanensi decernitur hisce verbis: *ceteris etiam beneficiis, quæcumque jam ab ecclesiasticis officiis immunita reperiuntur, sive Canoniciatus, sive Clericatus, sive etiam simplicium nomine appellantur, his Episcopus pristina munera restituat: ac si non constet satis qualia ea essent, pro fructuum ratione onera imponat, aut missas, diviniæque officia celebrandi, aut si Clericatus, simpliciter beneficiata sunt, minorum etiam ordinum functiones obcundi, ad Divini cultus propagationem (a).* Sed hujusmodi opera sunt ab ipso Beneficiario personaliter adimplenda: ergo Beneficarii merè simplices ad residentie personalis debitum sunt adstricti.

(a) Conc. Mediol. l. ut. Communio de missis.

2. Quod præfata opera Beneficiariis merè simplicibus injuncta sint ab ipsismet personaliter obunda, & non per interpositam personam, suadetur ex eo quod hic est sensus communis omnium: nam ita rem esse agendam concordant, ex Theologis Lessius: Ex Jurisconsultis Faguanus, & Cujacius: Ex Patribus D. Bernardus, & Guillelmus Lugdunensis: Ex Scriptoribus ecclesiasticis Jacobus Cardinalis Papiensis: Ex Conciliis Concilium Lateranense III.: Et ex Pontificibus Damasus, omnes unâ voce clamantes, debere Beneficiarios onera suæ præbendæ ex se ipsis obire, non verò per interpositam personam: quippe uti bene notavit Claudius de la Place, Ecclesiam non per Vicarium Christum, aut Angelum; sed per se ipse redemit, proprio sanguine sanctificavit: ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra &c. Non legatus, neque Angelus, sed ipse salvavit eos, eo quod diligeres eos, & parceres eis (b). Ergo sensus Ecclesie fuit semper, & est, quod Beneficarii merè simplices in loco sui beneficii debeant residere, ut munera beneficio adnexa personaliter, & ex se ipsis adimpleant.

(b) Claud. de la Place c. 1. titulus 1. de exco.

3. Respondetur primò dato transeat majori propositioni positæ in Objectione, negatur minor, & consequentia ex eisdem illata. Damus inquam transeat majori, & non sine magnâ difficultate quandoquidem ex regulâ generali Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissimâ consuetudine non tenentur (c). Ideoque non est incontrovertibile, atque certum, quod valeat Ordinarius integrâ, & plenâ facilitate, ac pro suo arbitrio majora, & inconsuetâ onera Beneficiario merè simplici (nullum habenti onus, præter officii recitationem) adungere, nisi aliæ circumstantiæ concurrant hoc exposcentes. Et quidquid sit, an id fieri possit in provinciâ Mediolanensi, vi decreti Concilii I. Provincialis à D. Carolo editi, certè hujusmet decreti vi hoc fieri alibi non est permissum:

(c) Sac. Congr. Conc. ap. Barhof. Sum. Apostol. decr. collect. 60. num. 5.

quippe

quippe Concilium Provinciale, ut pluries diximus, extra limites proprię provincię non afficit (a). Et quatenus etiam re verã onus aliquod posset ab Ordinario, præsertim tempore Visitationis, Beneficiario merè simpliciter adjuungi, hoc verum non est de onere personali (b), & sic non ideo arctari potest ad residentiam personalem, taliter ut ipsa onera per substitutum non valeat adimplere.

4. Quantum ad minorem in Objectione positam, jam illam negavimus absolute, & ad rationes in ea contentas, negamus suppositum, nempe quod Patres, Theologi, Canonistę, & alii ibidem allegati, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus; ex ipsâ etenim illorum literali lecturâ patet, quod loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis residentialibus, & curatis, in quibus, ut alibi non semel advertimus, tam ex Conciliis (c), quàm ex Theologis (d), ac etiam ex Canonistis (e), certum est electam esse industriam personę Beneficiati, qui prout tenetur ex se ipso munus beneficio suo injectum obire, nec licet valeat ad id alterum delegare, obstantibus Juribus expressis, quę nullius delegati substitutionem admittunt (f). Quia verò industria personę Beneficiati non est electa in provisione beneficiorum merè simplicium (g); hinc fit, quod isti onera beneficiorum (excepta officii divini recitatione) non tenentur personaliter adimplere, sed satis est, si ea per interpositam personam exercent.

5. Et ut cuncta, in Objectione ex adverso proposita, evacuentur, ea singillatim examinemus. Allegatur Papa Damasus, qui in suâ epistolâ sic effatur: *Curam vobis aded demandatam negligitis: qui talia sumunt, videntur mihi meretricibus esse similes, quę statim ut pariant, infantes aliis nutricibus tradunt educandos, ut suam citius libidinem explere valeant. Sic & illi infantes suos, id est populos sibi commissos, aliis educandos tradunt, ut pro suo libito curis secularibus inhiant, & ad principes, & ad eorum favores confugiant, & quod unicuique visum fuerit liberius peragant: pro talibus enim animę negliguntur, & oves pereunt, morbi erescunt, hæreses, & scismaticæ prodeunt, Ecclesię destruantur, Sacerdotes viciantur, & reliqua mala proveniunt; non enim ita Dominus docuit, nec Apostoli instituerunt; sed ipsi, qui curam suscipiunt, ipsi peragant: nam Dominus ovem perditam diligenter quæsoit, ipse invenit, ipse propriis numeris reportavit. Si Dominus pro ovis tantam curam habuit, quid nos miserum dicitari sumus, qui etiam pro populo nobis commissio curam impendere negligimus, & aliis educandum tradimus (h)?* Textus hic non sine mendis in oppositum allegatur, nec sine industria reticentur tria hæc verba illi namque Episcopi, qui talia &c. eisdem vocibus etenim fideliter exaratis, innotuisset, Damasum non de Beneficiariis merè simplicibus loqui, sed de residentialibus, & curatis, nempe Episcopis.

6. Interferitur quoque Objectioni auctoritas Concilii Lateranensis III. quod nos alibi ostendimus non obesse, sed favere immunitati Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentia (i). Nihilominus Contradictores ejus decreto utuntur, quod sic eloquitur: *Cum igitur Ecclesię, vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit; talis ad hoc persona queratur, quę residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter fuerit actum; & qui receptis quod contra sanctos Canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi potestate privetur (j).* Hic quoque Canon nihil habet commune cum beneficiis merè simplicibus, quandoquidem evidenter loquitur de beneficiis parochialibus, & de choralibus, quibus inest titulus dignitatis, uti pateret ex totâ & totali ipsius Canonis lecturâ, si non fuisset mutilatè relatus: habet etenim: quid nonnulli, modum avaritię non imponentes, dignitates diversas ecclesiasticas, & plures Ecclesijs parochiales, contra Sacrorum Canonum iussus accipiunt, ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicant, ut innotuit; ne id de exteris fiat districtius inhibemus (m); quis non videt hic

(a) Bignon, in cap. Canonam Rescrit. c. 1. q. 4. de Constit. 1.

(b) Sac. Cong. Conc. ap. Barbof. loc. citat. Collect. 69. n. 5.

(c) Conc. Paris. ann. 1173. c. 11.

(d) Cælestine 2. c. 2. D. Tit. qu. 185. ar. 1.

(e) Barbof. de Pp. cap. 1. c. 2. n. 40.

(f) Pp. Decret. 100. tit. de Cler. non 115. l.

(g) Barbof. in cap. significatum 11. nu. 4. de grad.

(h) Damas. P. P. l. epist. 4.

(i) P. l. l. ap. nos hoc Tom. cap. 3. n. 5.

(j) Conc. Later. III. cap. 13.

(m) Conc. Later. loc. cit. c. 1. de Cler. non 115. l.

sermonem fieri de Beneficiariis residentialibus, non verò de merè simplicibus?

7. Eidem Obiectioni subintrudit nomen D. Bernardi clamantis: *qui per Vicarium inferat, per Vicarium remunerabitur*. Itè D. Bonaventura vox dicentis: *Vae illis, qui habent plura beneficia per Vicarios distributa, ipsi solum saluam, sed de omnibus non curant*. Nec non Guillelmi Peralti Archiepiscopi Lugdunensis, ità tonantis: *ridiculum est matrimonium contrahere spè ponendi Vicarium, & qui hoc facit, videtur incidisse in illam maledictionem. Deuter. 18. Uxorem habebis, & alias dormies cum eà. Querimus de Vicario illo, utrum sit pastor, vel mercenarius. Si mercenarius est, latro est, sicut prius ostensum fuit: Cùm ergò dicis aliquis bene possum habere hoc beneficium, quid ponam ibi Vicarium, penè idem est ac si dicas, possum illud habere, quid ponam ibi latronem, qui furetur, & mactet, & perdat*. Joan. 10. (a). At quæ dicimus hos Auctores non theologicè, sed potiùs concionatorie, seu declamatorie locutos esse, zelo usquè adeò se diffundenti, ut quodammodò tetenderint ad excessum: quæ est una ex observationibus habendis in lectione Patrum, perpendendo nempe, an tamquam Theologi, vel tamquam Oratores, & Præcones effati sint (b).

(a) Guillelm. Peraltus de Avarit. 19.3 c.11.
b. 2.

(b) Petr. Anst. Appar. ad post. Theol. lib. 4. art. 4 n. 4.

8. De quâ etiam re quidquid sit, adjungimus, D. Bernardum, D. Bonaventuram, ac Guillelmum Lugdunensem, sermonem habere, non de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus est noster articulus; sed de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, de quibus nobis nulla est nunc controversia: fatemurque, quod inter Beneficium Episcopalem, & Curatum, contrahitur spirituale matrimonium analogicum, & similitudinarium, in sensu de quo supra sermonem habuimus (c). Ac sicut dedecet matrimonium carnale consummari per substitutum, ità quoquè dedecet matrimonium spirituale per Vicarium exerceri. At hoc matrimonium spirituale non intercedit, saltè ità propriè, atque stricte, inter Beneficiarios inferiores, merèque simplices, & eorum Ecclesias, sed solum latè, improprie, ad modum sponsaliorum, itaùt à Scriptoribus appelleretur, non matrimonium, sed quasi matrimonium (d): sicque nullam turpitudinem involvit, quod per subdelegatum exerceantur, & adimpleantur onera ejusdem, illa nimirum, quæ per substitutum jura permittunt adimpleri commodè posse. Et ità hic deficit vis rationis à præfato Guillelmo propositæ.

(c) Cap. excommunicatione 6. de postul. Presb. Vide sup. in hoc Tomo cap. 15.

(d) Glos. 4. de lib. in c. 1. de post. Presb. Alioquin ad cap. 2. de elec. Oldred cons. 4.

(e) Authen. nisi rogati. C. ad Trebel. c. permitt. 4. de trans. Presb. c. cum inter de elec. Oldred cons. 4.

(f) Fro. Neapolide. c. 1. de post. Presb. c. 1. de elec. Oldred cons. 4.

9. Cæterum dicimus, quod quamvis inter Beneficium, & suam Ecclesiam, detur matrimonium, & respectivè, quasi matrimonium spirituale; atque à matrimonio carnali ad matrimonium spirituale, sit validum argumentum (e); adhuc tamen paritas inter utrumque claudicat multis pedibus, quia plures differentie sunt, ob quas unum eorum diversificatur ab alio, plurimæque sunt conditiones, & qualitates, in eorum altero concurrentes, quæ non possunt in alio verificari. Undè spectat ad eum, qui vult de uno ad aliud arguere, probare similitudinem in ea re, de quâ arguit (f). Quare tamen matrimonium carnale non valeat exerceri per substitutum, tam propter deformitatem hujus actus, quam propter illius restrictionem ad personam contrahentem vinculum matrimonii; bene nihilominus potest exerceri matrimonium, & multò magis, quasi matrimonium spirituale per delegatum, quia nulla est deformitas in hoc actu: nec ipse actus, illiusque exercitium restrictum est ad personam, quæ matrimonium quasi spirituale cum suo beneficio contrahit.

10. Imò hoc ipsum verum est etiam in matrimonio spirituali Rectoris animarum cum sua Ecclesia: quippè licet electa sit industria personæ in Curato, dantur attamen causæ, propter quas potest Superior suam auctoritatem, seu dispensationem interponere, ut Curatus officium suum exerceat per substitutum, quæ non dantur, ut matrimonium carnale possit exerceri per substitutum. Quare patet ad sensum, quod paritas inter matrimonium carnale, & spirituale, nec semper, nec in omnibus equali pede procedit, nec inter utraque hæc matri-

tri-

trimonia spirituale, atque carnale, intercedit paritas, nisi analogica, similitudinaria, per modum loquendi, ac in latissimo sensu: quæ licet in aliquâ ræ faciat eadem inter se convenire; in pluribus tamén aliis rebus claudicat notabiliter, & præsertim claudicat quoad exercitium, & restrictionem personarum, prout fufius integro capitulo sumus superius elocuti (a): ad quod benignum remittimus Anagnostem,

(a) Vid. *supra* citatum
10 Cap. 15. per tot.

11. Alioquin sequeretur, quod sicut matrimonium carnale est indissolubile, ita quoque indissolubile esset matrimonium spirituale inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, contra praxim Ecclesiæ per omnia sæcula custoditam. Infinita quippè sunt exempla Virorum doctrinâ, & sanctitate sublimium, nec non aliorum, qui beneficia Episcopalia, Abbatialia, & Curata (cum quibus jam contraxerant spirituale connubium) dimiserunt, absque eo quod unquam fuerint de hæc dimissione in culpam vocati. Sequeretur pariter, quod sicut neque Papa, neque Concilium generale, neque ulla terrena Potestas dispensare potest, ut matrimonium carnale per substitutum exerceatur: ita nec etiam dispensare posset, ut matrimonium spirituale exerceatur per substitutum: cum tamen supra viderimus fuisse à Concilio Generali Ephesino statutum, ut Episcopi Europæ provinciæ possent duo, & tres Episcopatus regere (b), quorum aliquos proculdubio cogebantur regere, & sic matrimonium spirituale exercere per substitutos. Et quoad Papam, cerpimus, quotidie penè, per illum dispensari, ut Prælati Germaniæ binas, & ternas possideant Ecclesias Episcopales, cum quibus contrahunt spirituale matrimonium, nec tamén eas cunctas regere, administrare, ac exercere valent, nisi per Vicarios, quippè in illis omnibus nec resident, nequè residere valent: sed inò dispensatio ipsa ad plura beneficia curata, necessarii in suis viscèribus includit dispensationem super residentiâ in alterutro (c).

(b) Concil. Ephes.
Ad loc. 7.

(c) *Fagnan. in cap.
datum II. c. 2. 21. de
elect.*

12. Id postea, quod ex adverso proponitur ex Cardinali Papiensi, est fragmen ejus epistolæ ad Cardinalem Franciscum Gonzagam, è Ducibus Mantuæ, his verbis: *Adde publicum odium meritò in nos ex tantâ infamiâ comparatum: lamentari Ecclesios vides, quod his cumulis, egenorum ponens eripimus, dolere populos, quod veneranda pastoribus loca plena nunc mercenariis vident (d).* Verum ad hæc responsum congruum ex se præbent, tam dat historiam, quam contextus. Historia est ista. Objerat illis diebus Raphael Riarius Cardinalis S. Sixti, adolescens ex ordine Minorum, qui apud Sixtum Papam IV. poterat quod volebat: dignitate, fortunâ, redditibus ecclesiasticis, mirifice cumulus: in Conviviis, in ædium ornatu, in familiarium pompâ, & quidquid ad splendorem conferre potest, adeò sumptuosus, ut ejus profusio excederet non modo credendi fidem, sed quodammodo facultatem quoque narrandi. Possidebat hic ingentem congeriem beneficiorum: Nam præter illustria Genobia magna, & multa ubique gentium comparata, præter inferiora, imæque dignitatis non spreta, etiam eæ Supreme Sedes in unum ipsum erant aggregata: Patriarchalis Constantinopolitana, Metropolis Hispanensi, Metropolis Florentina, & Mantuensi Galliæ: Congerendæ haud dubiè plures, nisi visæ, & cupiditati unâ Dei dispensatione esset modus impositus (e).

(d) Jacob. Cord. Papiens.
epist. 147. 148.

(e) *Memo. epist. 148.*

13. Ad hujus viri, tam celerem è nihilo exaltationem ad fortunæ apogeeum, quàm præcipitem casum, è sublimi potentiâ, & dignitate ad inferiora sepulchri: Cardinalis Papiensis binas edidit literas, Gonzagæ Cardinali directas, quarum prima est etiam sine fine (f). In utrâque autem tonus est, ut se simul, ac Mantuanum compungat, consideratione præcipitis casus Cardinalis Riarii. Nam primam incipit hoc modo: *O Mantuane, alienæ infantiæ ad salutem nos instruant. Secunda inchoatur: Quamvis quotidie exemplis erudimur ad vitam, nisi Mantuane! Quamvis nobis se offert ab alieno exitu disciplina. Et. Vel nunc hoc exemplo Cardinalis S. Sixti quodnam potest esse conspectus &c. Quamvis* *Brulik. de libert. Eccl. Tom. IV.*

(f) Cord. Papiens.
epist. 147. 148.

discrimini fortunam videbimus? Quamque admonemur infirmitatis humane? Ecce. Biennio toto hic sanus fortune successus fuit, tam ut appareat festinatus, quàm brevi erat casurus. Quid ergo ex tantâ gloriâ reliquum nunc illa mortuus inspicimus? Ecce. Desit jam Cardinalatus tam properatus. Evanuisse comitatus ingentes. Convivorum gloria periit. Apparatus divitiis cessare, Ludi in lacrymas versi sunt. Vestium nullus illi est usus &c. Quem capere paulo antè Orbis totus non poterat, premis nunc brevis sepulchrum &c. Quis tanta exemplo manendum non censas in lege sacerdotii?

14. Hæc, & similia scribit Mantuano, Cardinalis Papiensis, non ut Theologus, sed ut Orator: non ut decisor casuum conscientie, sed uti declamator, fallaces delicias mundi perstringens. Quæ autem Patres, quæ Scriptores Ecclesiastici, quæ Doctores proferunt tamquam declamatores, instruunt ad perfectionem, non obligant ad conscientiam: alioquin si cuncta eorum scripta, ex abundanti zelo edita: si cuncta eorum dicta, ex fervore vehementi prolata, necessariam observantiam exigerent, sub penâ damnationis æternæ, vel mundo, & incolis ejus. Papiensis ergo instruit animum suum, & Mantuani, ut mediocritate contenti, ampliora non quærant: in casu Concardinalis, sagaces fortunæ lusus ediscant: in celeri morte adolescentis, dignitate, divitiis, gloriâ, potentia, cunctos sui temporis Clericos transcendentes, agnoscant, stare suam, unicuique diem interitus, & ut plurimum cum minus expectatur: adeoque solliciti sint magis de sempiternâ, quàm de terrenâ felicitate assequenda. Admonet quoque vitandam esse plurium beneficiorum in uno, & eodem viro aggregatam congeriem, adversus quam linguæ hominum perstrepebant. Ad hæc omnia simul sumpta, nihil probant pro arcuandis Beneficiariis merè simplicibus ad ecclesiastica beneficia.

15. Contextus postea fragmenti epistolæ Cardinalis Papiensis ex adverso citatæ, evidentè impugnat pluralitatem Beneficiorum, & quiddam residentialium, animarum curam præferentium: nihil verò de merè simplicibus verba facit. Ait enim: *quasor quinque plurimove præsum sedes occupat unus. Cenobiorum minorum patres idem unus excludit, minorumque munerum ministros idem unus in domo Dei esse non sint. Tam multos eiicimus, quàm multa superfluo possidemus. Iterùm quoquæ de omnibus creditis meremur indignè, à quibus, juxta verbum Apostoli, metentes carnalia, non seminamus eis spiritualia. Quâ enim ratione intendere mens una tam pluribus potest? Et custodis unius oculi tam diuisa regionibus consueri? Vicarie verò diligentie nullæ ad satisfactionem sunt satis. Atercedem sequuntur illæ, non fructuum: Quod de omnibus ad eas non pertinet, lupis venientibus fugiunt &c. (a). Ex quibus evidentè patet Papiensem loqui de Episcopatibus, & beneficiis Abbatialibus, atque Curatis, quorum possessores non negamus ad residentiam teneri, sed impugnamus, quod ad eam etiam Beneficarii merè simplices sint adstricti. Alibide Cardinali Papiensi sermonem habuimus, illuc Lectorem si plura petat remittimus (b). Ubi tametsi Auctoris hujus & scripta, & facta retulerimus ad probandam libertatem Ecclesiæ præficiendi beneficiis etiam Clericos extraneos; adhuc tamen ex eisdem congruâ ponderatione perpensis, & approbatis, deducitur etiam immunitas Beneficiorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentie.*

16. Citant demùm in præsentī Objectione Contradictores Iessium, Fagnanum, Cujacium &c. Sed istorum periodi, eorundem Contradictorum libris inserti, nihil probant, quia de beneficiis curatis, & residentialibus agunt, cum quibus beneficia merè simplicia, quidquam commune quoad hoc interesse non habent. Undè superfluum censemus tam ipsas periodos hic referre, quàm aliarum scripta subungere in idem collimantia. Vis ergo Objectionis bene canit: sed extra chorum: alitè clamat, sed casum nostræ disputationis non percutit: adeoque etiam si totum in eâ contentum sine contradictione concederetur; nul-

(a) Card. Papiens.
epist. 147.

(b) *Phil. super Thom.*
secul. 15. c. 4. d. 210.

lum nostræ sententiæ fieret præjudicium: quippe contenta in Objectione ipsâ loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus, nos verò controvertimus de beneficiis, ac Beneficiariis merè simplicibus: statque optime, quod à primis-residentie debitum exigatur, non verò à secundis, cum secundorum ratio sit à primis multum diversa.

17. Respondetur *secundò* ad argumentum, quod ea, quæ proponuntur ex Claudio de la Place, quod nos jam suprà latè doctrinam ejus ponderavimus, & nihil prodesse causæ Contradictorum ostendimus ad subtrahendam Beneficiariis merè simplicibus immunitatem ab onere servitii personalis, & residentie (a). Nihilominus nè illam quoque, quam præfens Objectio continet indiscussam relinquamus, promptè admittimus, quod Christus non per Vicarium, neque per Angelum, sed per ipsum mundum redemit: Verùm hæc elocutio, quantum pertinet ad præfens negotium, videtur potius declamatoria, quàm Theologica: & talis, quæ magis deceat Concionatorem ex amboe ad populum perorantem, quàm Doctorem ex cathedrâ docentem quid secundum conscientie leges sit ex necessitate faciendum. Christus non redemit mundum per substitutum, sed per se ipsum. Benè. At quid facit hoc ad causam nostram? Quid probat ad casum? Christus non redemit mundum per Angelum, neque per hominem, tum quia, ut ait Evangelista, oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam (b). Tum etiã quia, ut inquit Theologi, necessarium fuit Verbum incarnari, non ut id, sine quo redemptio esse non posset, sed ut id, per quod melius posset ad redemptionis finem perveniri (c). Fuit quoque necessarium redemptionem fieri à Christo per passionem suam, non necessitate coactionis, tùm ex parte Dei, quàm ex parte Christi consideratâ; quippe Christus oblatus est, quia ipse voluit (d); sed necessitate finis, quatenus humanum genus non erat nisi per passionem Christi liberandum, eo quod voluntas Dei de Christo passuro, prænuntiata in scripturis, non nisi per passionem ipsius Christi debebat adimpleri (e). Itaque suppositâ præfentiâ, & præordinatione Dei de passione Christi futurâ, non erat eventurum, quod homo alio modo, quàm per passionem Christi salvaretur (f).

18. Ex his tamen non inferitur, quod præcisâ Dei præordinatione, non potuisset mundus redimi, atque salvari, sive per Angelum, sive per hominem, sive alio modo, Divinæ potentie magis grato: Nam hoc simpliciter fuisse possibile docet clarissimè D. Thomas (g). Et quidquid sit an alio modo, quàm per passionem Christi potuisset Deo per peccatum offenso satisfieri de condigno, vel ex perfectâ condignitate, vel ex perfectâ iustitiâ compensante offensam Deo per hominem irrogatam (h), quod relinquimus Theologis magis ex proposito ventilandum, aut decidendum nostrum enim non est huic disputationi funditus discutienti immorari, & longius ab itinere, quod prosequimur, declinare; hoc unum est, quod simpliciter, & de potentiâ Dei absolutâ mundus potuisset aliter, quàm per passionem Christi salvari. Undè D. Augustinus ait, *modum quo nos per mediatorem Dei, & hominum, hominem Christum Jesum, Deus liberare dignatur, asserimus bonum, & Divinæ congruam dignitati: verùm etiã offendamus non alium modum possibilem Deo defuisse, cujus potestati cuncta equaliter subjacent* (i).

19. Tametsi verò salus hominum, & mundi redemptio fuerit à Christo Domino immediatè operata; certum est tamèn, quod multa alia, salutem hominum concernentia, atque ad Ecclesiæ edificationem, dilatationem, regimen, & augmentum facientia, non immediatè Christus per se ipsum operatus est, sed per Apostolos, ac discipulos suos, eorumque successores. Undè benè dicit Cornelius à Lapide Christum non omnia ordinasse, sed multa circa Ecclesiæ regimen, pro ratione temporum futurorum ordinanda, commisisse Apostolis, eorumque successoribus (l). Porro cum adhuc in terris conversaretur, multa quæ per se ipsum facere

(a) Vid. suprà in hoc Tomo, cap. 26. §. 2. ad 17.

(b) Luca cap. 24. num. 26.

(c) S. Thom. 1. 2. par. de 3. art. 1. §. 1.

(d) Gal. cap. 5. §. 1.

(e) S. Thom. loc. cit. qu. 46. art. 1.

(f) Idem S. Thom. art. 1. §. 1.

(g) S. Thom. 1. 2. par. de Solut. qu. 46. art. 1. §. 1. in corpore ibi Cajet.

(h) Leonard Pannetier de Incarn. nu. 114. fol. 229.

(i) S. August. lib. 11. de Civitate Dei, c. 10. §. 1. par. 100-30.

(l) Cornel. à Lapide. loc. cit. Titum. 1. 8. §. 1.

facere poterat, non peregit, sed Apostolis, & Discipulis suis operanda commisit. Et ita postquam Apostolos ipsos elegit, hos *duodecim misit, precipiens eis, in viam Gentium ne abieris, & in Civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed positis ite ad oves, quae perierunt de domo Israel. Euntes autem predicate dicentes, quia appropinquavit regnum Celorum: infirmos curate, mortuos suscite, leprosus mundate, demones eicite* &c. (a). Similia injunxit septuaginta duobus Discipulis à se delectis, dicens: *Itē, ecce ego mitto vos sicut agnovi inter lapos* &c. In quancunque domum intraveritis, prius edicite pax huic domui &c. (b). Alibi misit duos ex Discipulis suis in Castellum, ut fumerent asinum, ac pullum ejus, quibus uteretur in ingressu Hierusalem (c). Aliā vice Apostolos delegavit, ut irent ad quendam, ut pararet domum, ubi comederet Pascha (d).

20. Omittimus parabolas, in quibus sæpè alloquebatur Apostolos, Discipulos, turbas, & homines illum audientes: parabolas inquam hoc idem, de quo differimus, concernentes; ut est illa Patris familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam, mittens eos in illam, ut ibi operarentur, & foderent (e). Item alia hominis Regis, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, qui ingressi in vias congregaverunt omnes quos invenerunt, malos, & bonos, & impleti sunt nuptiæ discumbentium (f). Omittimus historiam gestorum ejus huc identidem intuentes rerum, quas alii operandas delegavit, etiam esse posset ex se ipso ad effectum perducere: prout est illa decem virorum lepræ infectorum, qui Christo eunti in Hierusalem occurrerunt, ille autem eos misit, ut se ostenderent à Sacerdotibus, & sanarentur (g). Et ut aliis prætermisiss, breviter multa dicamus, notum est, quod Christus mittens Discipulos suos ad evangelizandum per Urbes, ita illos commouit: *qui vos audit me audit, & qui vos spernit me spernit* (b). Et alibi: *qui accipis si quem misero, me accipis, qui autem me accipis, accipis eum, qui misit me* (i).

21. Quæ omnia cum Christus docuerit, & respectivè operatus sit, & operari voluerit per suos Apostolos, & Discipulos, dum adhuc ipsi in terris viveret, ac pro suo libito posset eadem ex se ipso ad effectum perducere; proculdubio tam factis, quam dictis suis ostendit, aliqua esse in Ecclesiâ delegabilia, & quæ possunt per alium adimpleri, aliqua verò indelegabilia. Postremi hujus ordinis fuit redemptio generis humani, quæ supposita præordinatione Dei de Christi passione futura, alteri quam Christo non potuit delegari. Primi ordinis verò sunt multa alia superius enunciata, statum, & progressum, aut regimen Ecclesiæ, ac respectivè illius ordinem politicum concernentia, quæ quamvis posset Christus ex se ipso, & immediatè complere, per alios tamen voluit exerceri. In articulo autem nostro possessionis beneficiorum merè simplicium, si super illis ad facta, vel dicta Christi habenda est relatio, dicant quæso Contradictores, cur ad unicum illum actum redemptionis mundi, præsupposita ut supra præordinatione Dei de Christo passuro, incommunicabilem, & indelegabilem illa referemus, non verò ad tot alia facta, dictaque Christi, delegabilia, & de facto ab eo delegata? Perperam ergo proponitur ex diverso redemptionis mundi facta à Christo immediatè per se, & non per substitutum, ad inde inferendum, Beneficiarios residentie personalis vinculis alligari.

22. Itaque inter delegabilia, & exercibilia per alium, sunt onera non-personalia. Beneficiarius merè simpliciter incumbens: Hæcque optime, licet, ac iuste possunt per alium adimpleri. Nec ista est nova doctrina, nova praxis, nova nostri temporis adinventio, sed est sententia, praxis, & doctrina, per totam Ecclesiam approbata, custodita, frequentata, ac cum quâ Ecclesia ipsa ubilibet vivit, in eâque consuetudo hæc inalterabiliter invalescit (1). Aitipulatur huic doctrinæ auctoritas Conciliorum (m): Aitipulatur Patrum.

(a) *Memberships* are assumed to be *closed* under $\cap$.

(b) *Lucas cap.* 10.
num. 2.

(c) *Massachusetts*

(d) *Martini cap.* 18.

(c) *Mathias et al.*
1998, p. 1.

(f) *Marbri cap. 20.*
num. 2.

(2) *Lucas caps 17*.
 Page 114.

(b) *Matrôyl exp. 10*
exp. 10 exp. 10

(i) *Fact. exp. v.*

(1) *Enc. Congr. an.
Barbaf. Sum. Apoll.
degl. Coll. n. 4. n. 5.*

(m) Loc. Tord (if 9.
esp. 9. Vrd. alla Conc.
Inoc. 6-17. 12.

confensio (a) : Sententia Theologorum attipulatur (b) : Quorum Princeps D. Thomas hæc habet: *Suppositio quod aliqui licitè sit præbendatus in duabus Ecclesiis, scilicet in dispensatione, considerandum quod ille, qui in aliqua Ecclesia præbendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debeat laudes exobitus pro ejus beneficiis: Et Ecclesie, de qua accepit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi: Prelatorum Ecclesie: Et ideo hoc debitum, quod debet Ecclesie, debet exobere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirit residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesie statum, ac consuetudinem (c). Quid clarius dicti potest ad propositum nostrum?*

(2) *Fid. sup. cap. i.e.*
dm. 11.

(b) *Id.* *supra*, n. 26.
(c) *Id.*

(c) *S. Thom. quadr. l.*
art. 2 in corp.

(d) *Mid. super cap.* 15.

(c) *Vid* (sup-cap 16)

23. Affiliatur tandem Sacra Congregationis Decreta (d), nec non Decisiones Romanæ Rotæ (e), ac Jurisconsultorum, & Canonistarum concors sententia, una voce clamantem, Beneficiarios merè simplices esse residentiam debito exemptos, posseque onus suis beneficiis inhærens per subdelatam personam adimplere (f). Quid ultra desiderari potest? Quid amplius quærant Contradiçtores? Perperam sanè allegant Doctores, congruente Auctorum sententias de Beneficiariis, & Beneficiis curatis, atque residentialibus eloquentiam, quando adiunt & mos generalis Ecclesiæ, & Judicium decrètæ, & Patres, & Concilia, & Pontifices, & Theologi, & Canonistæ &c.

(F) *Vid supra* - c. 19
 Jan. 20. Basel. Same day

Conf. 10.1. 118 : 10. 11 6. 19
118-10. 11. 118-10. 11

Perez de Lara de Ca
rellomura 8 f. 141 d

magno numero, & indistinctè, & innumerabiliter, & confusè
modo, prout hucusquē in toto præfenti Tomo probavi-
mus, suggerentes, Beneficiarios merè simplices
rescindentur, ac servitii personalis debito
non arctari. His ergo credant,
his deferant, his
acquiescant, ac veritatem potiùs
cognitam impugnare, quàm
ignotam videantur
inquirere.

● ● ●

● ●

C A P U T XXXIX.

In quo evertitur DECIMANONA OBJECTIO, quod Beneficarii merè simplices, non residendo, Ecclesiæ non deserviant: idèdque nèc redditus suorum Beneficiorum percipere valeant.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimanona Objectio, quod Beneficarii merè simplices, non residentes, non serviant Ecclesiæ, nec adimpleant suum officium.
- 2 Virumque agunt, si Officium recitant, & onera beneficii, quæ per se non exercent, faciunt per alios adimpleri.
- 3 Beneficiarius debet laudes Deo persolvere, & hoc est onus personale. Alia obsequia debet Ecclesiæ, & hæc non sunt ita personalia, ut non possint per alium adimpleri.
- 4 Beneficium datur propter Divinum Officium recitandum. Hoc onus in se sumere est quid grave, & pretio estimabile.
- 5 Omnes Ecclesiæ sunt una Ecclesiæ: Beneficiarius simplex alicui Ecclesiæ serviens, bene per alium cetera adimplet, si non est in eis electa industria persone.
- 6 Serviant Ecclesiæ Beneficarii simplices, quotiens officium recitant, alia onera sui beneficii per alios adimplent.
- 7 Stat cum Inequalitate reddituum equalitas laboris, à quo merces Beneficiorum non mensuratur. Episcopi omnes æquales sunt in dignitate, tametsi inæquales in proventibus temporalibus.
- 8 Principes veltigalia recipiunt à subditis, nec eos regunt ex se ipsis immediatè, sed per suos officiales.
- 9 Non idèd tamen veltigalia ipsa non merentur. Sic dicendum de Beneficariis simplicibus, si aliqua per substitutos adimpleant.
- 10 Clericus est idoneus ad beneficia, tametsi solum Tonsuratus. Hi dicebantur olim Confessores, & Psalmistæ.
- 11 Si Beneficarii simplices non possent onera per alium adimplere, non liceret beneficia hæc simplicibus Tonsuratis conferre.
- 12 Tam juxta antiquum Ecclesiæ morem, quàm recentiorè, Beneficarii simplices onera sua per alium obire possunt.
- 13 Beneficarii equiparantur usufructuariis, nec possunt onus residentis in se suscipere, quod non habent.
- 14 Nequè Beneficarii præfati novum onus residentis suscipere, nec Presules hisce beneficiis tale onus addere valent.
- 15 Suo muneri satisfaciunt Beneficarii simplices, quotiens Divini officii onus personalitèr, & alia onera per substitutos adimplent.

BENEFICIUM Decimonono Contradictores hoc modo. Nulla ratio, nullaque iustitia deponit, ut qui non militant in Ecclesia, stipendiis militantium in servitio Ecclesie perfruantur: sive ut dicuntur proventibus Ecclesie, illi, qui Ecclesie ipsi non serviunt: Jura etenim clamant, beneficium dari propter officium: id est propter personale exercitium officii, beneficio inhærentis. Sed Beneficarii merè simplices, non residentes apud Ecclesias, in quibus erecta sunt eorum beneficia, sive in quibus adimplenda sunt onera, ac beneficiis incumbenda; Beneficiorum fructus percipiunt, absque eo quod officium beneficiorum adimpleant: hocque est contra iustitiam, & naturalem æquitatem: ergo Beneficarii merè simplices tenentur ad residentiam, & personale servitium suorum beneficiorum Ecclesiis impendendum: alioquin eorundem beneficiorum proventibus eis non est licitum potiri.

2. Respondetur ad hoc argumentum, illud peccare in solita cantilenâ, nempe in supposito. Negamus suppositum, scilicet quod Beneficarii merè simplices non deserviant Ecclesie, neque satisfaciant muneribus sui beneficii, nisi eadem ex se ipsis exerceant, ac resideant personaliter apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Falsum est hoc, & jam supra pluribus in locis, ac multiplicibus motivis ostendimus, hoc non subsistere (a). Ipsi etenim Beneficarii sufficienter, satis, & optimè deserviant Ecclesie, ac satisfaciunt muneribus sui beneficii, etiam si personaliter non resideant, si officium Divinum recitant, & onera suo beneficio incumbenda, vel per se ipsos, vel per alios, ab ipsis deputatos, exerceant. *Absens, & præsentis*, inquit S. Antoninus *servire intelligitur, dummodo bene vivat, & bene expendat quod inde percipit* (b). Et ita in sententia hujus Sancti Doctoris, non servit Ecclesie ille solus, qui residet, ac ministrat, sed etiam qui alibi consilens bene vivit, & laudabiliter utitur fructibus sue præbendæ. Hoc dicit D. Antoninus, postquam paulo antè affirmaverat: *si beneficium residentiam non exigit, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesie, de novo suborta, non possunt cogi Beneficarii ad residentiam* (c).

(a) *Vid. sup. in hoc tom. c. 30. n. 7. & c. 32. num. 6.*

(b) *S. Antonin. 2p. tit. 19. c. 1. §. 13.*

(c) *S. Antonin. loco cit. paul. antè.*

3. Sed si cui hæc doctrina non placet, vel si quis in eâ sibi totaliter non satisfaciât; audiat quid de rigore Theologico, in hac materiâ veritati coheret. Duæ sunt obligationes, quas contrahit unusquisque Beneficiatus: Una quoad Deum, ut ei debitas laudes persolvat, & hæc est personalis: altera quoad Ecclesiam, in qua erectum est beneficium, ut oneribus beneficio inhærentibus satisfaciât, & hæc est realis. Quæ doctrina in pondere, & mensurâ est D. Thomæ scribentis: *Ille, qui in aliquâ Ecclesia præbendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debitas laudes exolvat pro ejus beneficiis: Et Ecclesie, de qua accepit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispositioni Prælatorum Ecclesie, Et idcirco hoc debitum, quod debet Ecclesie, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si suæ præbendæ, quæ requirit residentiam: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesie statum, ac consuetudinem: Sed debitum, quod debet Deo, per se ipsum debet exolvere. Non refert autem quantum ad Deum, quibus psalmis, & hymnis Deum laudet &c. Sed sufficit, quod semel officium dicat secundum consuetudinem alicujus Ecclesiarum, quarum est Clericus &c.* (d).

(d) *S. Thomas quodl. 2. art. 13. in corpore.*

4. Igitur Beneficarii merè simplices optimè deserviant Ecclesie, quoad illam primam partem, quæ respicit obligationem coram Deo, recitando Divinum officium, ab Ecclesia destinatum: hacque ratione dicitur communiter, quod beneficium datur propter officium (e), nempe propter officium Divinum recitandum; & ita respectu beneficiorum merè simplicium axioma hoc interpretantur Doctores (f). Nèc sine magnâ ratione quippè laudes Divinas persolvere, & ad eas quotidie recitandas se personaliter obligare sub poenâ peccati mortalis, & consequenter damnationis æternæ, non est res parvi momenti, sed est

(e) *Cap. quid per amplexum 15. de rescrip. in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 62. & p. 2. cap. 11. num. 1. Barboz. Action. 36. n. 7.*

(f) *Lettere de rescrip. l. 1. q. 7. n. 10. & l. 2. q. 36. n. 1.*

fiatque majores alio, cum iniquitate, vel equalitate laboris: Et quod parum operans personaliter, laudem accipiat de suo ministerio provenient: quia premium percipit pro ratione officii, non pro ratione laboris: satisque operatur, administrat, & servit Ecclesiæ, si personaliter Divinas laudes persolvit, quæ onus sunt personale: & velper se, vel per alios cœtera munia exercet suo beneficio connexa, quæ sunt onera non personalia, sed realia.

8. Succedit hoc diem pariformiter in humanis, nec in uno solo rerum, genere, sed in multis, illudque veluti manibus attrahamus in Regibus, & Principibus, quibus debentur per subsidia contributiones, & vestigalia, tamquam stipendium laboris, propter regimen œconomicum, & politicum, quod illis impendunt: Et tamen Principes isti non omnia ex se ipsis tantum faciunt, sed aliqua tantum, quæ magis ad eorum personas pertinent; nec immediate per se ipsos, sed mediate per alios officiales suos populos regunt: Etedò in illâ Provinciâ, in illâ Urbe, Oppido, & loco, à quibus contributiones, ac vestigalia præfata percipiunt, deputant Judices subalternos, qui causis Civilibus, & Criminalibus dijudicandis incumbunt, pacem inter populos promoveant, injurias propulsent, damna reparent, offensas impendant, œconomico regimini communitatum invigilent, & sæpe computa expensarum pro fraudibus evitandis recipiant: hæcque tempore pacis. Si vero bellum occurrat, Principes raro ad aciem procedit, sed milites congregat, Duces deputat, Præfatos eligit, Generales determinat, qui ad locum, ubi pugnandum est, se recipiant, & Principatum, Principem, ipsosque subditos à vi hostium teneant.

g. Nunquid licite valent subditi Principem reconvenire, illique debitas contributiones, & vectigalia negare, eo quod ipfos non per se immediate regat, ac defeudat, sed mediatè per alios ministros, personas, & judices interpositos? Non certè: nec justa esset illorum reclamatio, neque contributionum justa subtractio: quia sufficit, quod Princeps in sua Regià consistens, quæ magis sunt sibi propria per se agat, juxta rerum, & temporum contingencias; alia verò, quæ delegabilia sunt, per ministros subalternos adimpleat. Et idcirco scitissimè per utrumque jus, tam Canonicum (a), quam Civile, provisum est (b), proiut suprâ quoque tetigimus, ut qui per alium facit, per se ipsum facere censetur. Idipsum (congruâ semper proportionè servatâ) dicendum est de Beneficiariis merè simplicibus; Ut stipendia sui officii, & beneficii percipiant, sufficit, quod in loco sibi magis commoda permanentes, quotidie orationi, ab ecclesiasticis regulis designatæ se applicant, & hanc personalitè exequantur, cœteris verò oneribus, si quæ intuitu beneficii complere tenetur, vel per se ipsum immediate, vel mediatè per aliquam interpositam satisfaciât.

10. Hic est stylus in Ecclesiâ inolitus, est mos in totâ Christianitate observatus, est consuetudo ubique gentium custodita, cujus si antiquam originem persequeretur, vel vestigia ejus requiramus, invenimus illam ab ipsis Ecclesiâ primordiis aliquale initium sumere, nec circa illam aliter esse faciendum, quam fiat. Sanè Ecclesiâ cœntes definitivè, ad simplex beneficium idoneum esse quælibet Clericum: Ità Canones (e): Ità Concilia (d): Ità Doctores (e). Nec tantum Clericum in minoribus Ordinibus constitutum idoneum censet Ecclesiâ ad beneficia merè simplicia, sed etiam Clericum ad ordines non promotum, sed solâ primâ tonsurâ initiatum (f), quoniam *per primam tonsuram, juxta formam Ecclesiæ datam, Clericalis ordo confertur*, inquit Pontifex (g), sumpto hic nomine ordinis, non rigorose, sed lato modo. Tales autem Tonsurati, qui quibus Ecclesiæ temporibus, vocabantur *Consejores*, atque *Psalmiste* (h), de quibus memoriâ facit Concilium Toletanum I. (i), & Carthaginense III. (j), illosque in suis precibus ad Deum annuâ recordatione commendat Ecclesiâ, rogans pro Acolytis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus (w).

11. Isti autem simplices Tonsurati
Brasch. delibert. Eccl. Tom. IV.

B b b 2

quais

(2) Cap. qui per aliu
72. de reg. jur. in d.
c. mulieres §. ille de
fentens ex com.

(b) *L. quod iussu al-*
terius ff. cod. l. 1. d. De
juris ff. de vi, l. vi
arm. l. ita §. quod si
quis ff. de aduoc. tu-
tor.

(c) C. en hærdis de
trafaff. c. cum adbi:
de refcrs. Clementin.
quid contingit § ut an-
te de reu. Com-

(d) *Conc. Trid. f. 133*
cap. 8.

(e) *Evangelium ad Hebr.*
18. 1. 18. 10. 18. 17. 18. 19
314. *Lat. de re be-*
nific. p. 2. qu. 4. 18. 16.
Belier. disquis. Cler.

(5) Conc. Trid (cf. 23)

(g) Cap exam contin.

தூதர் தீர. ௫ தூதர்
தூதர்.

(h) *Dacnusa*. *Megred*
not. *Parab. Erid. Da-*
cardia...

(i) Conc. Tolet. L. 9.
cl) Conc. Carthage. 114

(m) Affiliated in De-

(iii) *Salmonella* sp. *ser.* *enteritidis*.

(a) *Magri lra eis*
(b) *V. Psalmilla Tho-*
mas. q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

(b) *Magri lra eis*
P. Psalmilla.

(c) *S. lra. epist. ad*
Lucas. Cordab. f. 6. 7.

(d) *Item de off. Ec-*
cl. d. 3. d. 12.

quos temporibus canendi, & psallendi officio in Ecclesiâ fangebantur (a). D. cuncturque nunc etiam in Ecclesiâ Græcâ *Psalter* (b). Quorum officium ita describit D. Isidorus: *ad Psalmistam pertinet officium canendi, scilicet benedictiones, laudes, sacrificium, responsoria, & quidquid pertinet ad canendi peritiam* (c). Alibique fufius eorum institutionem, officium, & modum explicat adhibendum, in cantu ecclesiastico modulando (d). Illis autem Ecclesiâ, priscis temporibus, stipendia, sive sportulas conferebat, quibus cum nunc beneficia sacra succedant; iustissimè Ecclesiâ ad eadem beneficia simplices quoque Tonsuratos admittit: Admittere autem illos non posset: & admittendo penè quotidie Clericos Tonsuratos tantum, vel in minoribus constitutos, ad ecclesiastica beneficia, quibus absque alio ulteriori ascensu ad sacerdotium perfruantur, erraret, & en ratio. Tàm Clericus, minoribus ordinibus insignitus, quàm alter, solâ primâ Tonsurâ Clericali initiatus, postquàm beneficium ecclesiasticum est adeptus, non potest aliud officium personalitèr adimplere, quàm Divinas laudes in Breviario dispositas recitare: Nèc enim potest missas ex se ipso, vel planas, vel in cantu solemniter celebrare (si beneficium harum onus præferat) quia caret ordine Presbyterali; sine quo impossibile est aliquem, tàm privatim, quàm solemnè ritu sacrificium offerre: ergò si necessariò deberent Beneficarii merè simplices missas, & alia similia onera suis beneficiis adherentia, ex se ipsis tantum, & personalitèr adimplere, nec eisdem fas esset ipsamet onera per substitutum obire, etiam Ecclesiâ non posset illis Clericis talia beneficia conferre, & conferendo, prout crebrò facit, erraret: quod sine delirio, vel sine læsione fidei, nemini permisum est affirmare.

12. Constat ergò, quod etiam loquendo de toto rigore; & stando etiam antiquæ observantiæ, ad disciplinæ, per priora sæcula, in Ecclesiâ custoditæ, habitoque respectu tàm ad radicalem institutionem beneficiorum merè simplicium, ac illorum, quos Ecclesiâ ad eadem admittebat, primavis illis temporibus, quæ valdè à Contradictoribus magnificantur; quàm ad simplices Tonsuratos, & Clericos minorum Ordinum, quibus Ecclesiâ dictum solet beneficia, de quibus impresentiarum sermo est, impertiri; Beneficarii merè simplices nullum aliud onus personale habent, quàm Divinas laudes persolvendi. Quod si beneficium, ratione dispositionis per fundatorem ipsius factæ, ad aliud onus obligatur, uti missarum, per designatos dies celebrandarum, hoc onus non est personale, sed reale, adeoque arbitrarium, ut Beneficiarius illud per se ipsum adimpleat, si velit, & sit ordine insignitus ad idem necessario; vel isto carens, aut nolens, onus ipsum per aliquem à se delegatum exerceat. Quarè iidem Beneficarii, tàm officium Divinum persolvendo, quàm alia onera, si quæ habent, vel per se, vel per interpositam personam adimplendo, verè officium, propter quod beneficium illis datum est, exequuntur, idèoque ipsius beneficii reditus, & fructus, juxta omnem iustitiam, & naturalem æquitatem percipiunt.

13. Tantaque est rei istius veritas, ut pro iustitiâ, & naturali æquitate præfatâ aliter esse non debeat, nec esse posse videatur, tùm propter infinitas ferè rationes hucusque adductas ad favorem exemptionis Beneficiorum merè simplicium à debito residentiæ: tùm etiam quia ipsi Beneficarii nedum oneri personalis residentiæ non subiacent, sed imò illud, etiam volentes, in se suscipere non possunt, nec eodem propria beneficia gravare. Siquidem Beneficarii, dum vivunt, æquiparantur usufructuariis (e): & hi viceversa in re, quâ fruuntur, dicuntur Beneficiarii (f), talitèr ut inter utrosque, quibuscumque in rebus, congrua currat proportio. Beneficarii autem, tamquàm usufructuarii bonorum Ecclesiæ, non habent dominium proprietatis illorum, sed solummodò usum. Usufructus verò communiter desinitur, quod sit jus utendi, & fruendi rebus alienis, salvâ rerum substantiâ (g). Ergò Beneficarii tenentur conservare beneficia, quæ possident in eâ juri, & rerum integritate, in quâ eadem acceperunt. Sed beneficia merè

(e) *C. 6. de precu-*
cler. c. 1. de se-
ssum.

(f) *Card. de Luc. de*
benef. d. 1. c. 1. 2. 3.

(g) *L. 1. § usufructu-*
si. l. usufructu.

sim-

simplicia acceperunt sine onere residentie; ergo sine illo onere debent eadem conservare, ac ad suos successores transmittere: Et sic etiam si velint, non est ipsis liberum suas prebendas personalis residentie debito arcere.

14. Accedit ad hæc vinculum juramenti, quo cuncti Beneficarii ore proprio se confringunt jura sui beneficii fideliter conservandi, nec illis præjudicium aliquod inferendi: quare fas non est eis beneficia, quæ possident insolitis ponderibus onerare (a), neque majores obligationes eisdem injungere, quam fuerint in erectione (b), nimium autem grave onus apponerent suo beneficio, si onus residentie personalis in se susciperent, & beneficium ipsum à propria ad aliam speciem transferrent, sive de merè simplici in residentiale mutarent. Quinimò si hoc vellent facere auctoritate privata, resisteretur eis per Judices ecclesiasticos, ne præjudicium fieret successoris in beneficio. Et quod notabile est hanc potestatem, sive libertatem addendi nova onera beneficiis merè simplicibus, nedum non habent Beneficarii, sed imò ea carent etiam Episcopi, & Ordinarii locorum, nisi tales concurrant circumstantie, quæ in eis illam stabiliant. Et ita sancitum legitur, ne Præsules beneficia merè simplicia in parochialia convertant (c): Nè Beneficiarios merè simplices ad residentiam compellant (d): Neque illos urgeant ad personaliter interfervendum, sive ex se ipsis satisfaciendum oneribus proprii beneficii (e). Itaque ipsis Beneficariis nulla alia remanet obligatio personalis, nisi illa Divinas laudes oretenus persolvendi; cæteris oneribus pro eorum arbitrio, vel per se, vel per personam interpositam adimpletis.

15. Ex quibus omnibus evidens, ac patentissimum restat, quod Beneficarii merè simplices, nedum optimè, ac tutè conscientia, possunt se immunes tueri, ac eximere ab onere personalis residentie, & munera, suo beneficio inhærentia, per alium adimplere; sed imò ex opposito non possunt, salvà conscientia, onus residendi, & personaliter munia ipsa exercendi, à quibus, ex natura suâ, præfati Beneficarii sunt immunes, voluntariè, ac scienter, ac privatà auctoritate, in beneficia ipsa suscipere, atque libertati beneficii sui præjudicium inferre, quia Domini non sunt ea subjugandi indebitè servituti: sed quemadmodum illa libera suo caperunt, sic libera servare debent, & in primavâ libertate ad successores transmittere. Optimè igitur suo muneri satisfaciunt ipsimet Beneficarii, satisque serviunt Ecclesie, ac quidquid debent coràm Deo, & hominibus exequuntur, si onus personale recitandi horas canonicas personaliter

adimplent: alia verò munia, si quæ sunt suis beneficiis
injuncta, vel immediatè per se ipsos com-
plent, vel mediatè per alios
à se deputatos ad effe-
ctum perducunt.

✱✱✱

(a) *Loquer. de re be-
nef. l. 1. c. 33. n. 10.*
(b) *Idem de re eand.*
num. 11.

(c) *Sacr. Congr. ap.
Garcia de benef. p. 1. l.
c. 3. n. 3. Barbes. Apol.
de re eand. l. 6. n. 4.*
(d) *Sac. Congr. apud
Garc. de benef. p. 3. c. 2.
n. 9. Lexan. sum. quæst.
regul. 10. 3. V. beneficii
num. 18.*

(e) *Barbosa sum.
Apol. de re. V. benefici-
um collect. l. 6. n. 5.*

CAPUT XL

In quo diruitur VIGESIMA, & ultima OBJECTIO, de Inconvenientibus, quæ supponuntur ex non impensâ per Beneficiarios merè simplices residentiâ, & servitio personali Ecclesiæ, profluere.

SUMMARIUM.

- 1 Vigesima Objectio, quod ex non impensâ per Beneficiarios simplices residentiâ, succedant plura mala.
- 2 Similita Inconvenientia exaggerat Joannes Papa XXII. ad quæ tollenda, obligandi sint Beneficarii ad residentiâ.
- 3 Concilium Ravennæ non loquitur de Beneficariis merè simplicibus. Verba præcedentia declarant sequentia.
- 4 Joannes XXII. sermonem habet de Beneficariis residentialibus, in quibus electa est industria persone.
- 5 Idem est de sanctione Urbani V. Beneficarii residentiales tenentur residere, quid & ipse in eis ostendit electam esse industriam persone.
- 6 Similita habentur ex Bonifacio VIII. ex D. Thomâ, & aliis, qui loquuntur de Beneficariis residentialibus.
- 7 Etiam Cardinalis Papiensis exaggerat mala, quæ proveniunt ex coarctatione beneficiorum residentialium.
- 8 Mala, quæ decantantur in Objectione, succedunt etiam in Beneficariis residentialibus: ergo non ex defectu residentiæ proveniunt.
- 9 Etiam etiam D. Bernardi erant Inconvenientia in oppositum exaggerata: bonumque est, quod nunc sint minora.
- 10 Juris remediis non residentiæ adlectione cogendi sunt Beneficarii simplices ad evellenda Inconvenientia.
- 11 Inconvenientia ipsa rarè succedunt, quippe Beneficarii merè simplices, ut in pluribus, rectè se gerunt, prohi potes ex præxi.
- 12 Non quod aliqui Beneficarii malè se gerat, gravandum est novo onere beneficium, nec alii Beneficarii rectè se gerentes.
- 13 Nulla est ars, ex quâ interdum non aliqua profuunt mala. In mundo mali cum bonis admixti sunt.
- 14 In Arcâ Noë, in domo Abraham, Jacob, David, in collegio Apostolorum sanctis, mali, & mala fuerunt.
- 15 Non ex eo quod aliqui Beneficarii merè simplices malè se gerant, subjuganda sunt oneri residentiæ illorum Beneficia, & alii Beneficarii.
- 16 In Evangelio inhibuitur est evellere zizania, ne eradicaretur & triticum: Mala non sunt corrigenda cum præjudicio bonorum.
- 17 S. Raymundus ex quinque capitibus notatum Clericum affirmat esse in peccato, quod non est de iisdem singularitè sumptis.
- 18 Loquitur de Beneficariis residentialibus, Pluralitas beneficiorum in Clerico excludit residentiâ ab alterutro.
- 19 Idem Sanctus collegit Decretales Pontificum, in quibus Beneficarii simplices eximuntur à debito residentiæ.
- 20 Monentur Contradictores ut veritati deferant: Honor enim est Divinæ majestati cedere, & auctoritati Ecclesiæ non reluctari.

BICIUNT *Vigesimo* Contradiatores hoc modo. Multa inconvenientia, & infinita mala proveniunt ex eo, quod Beneficarii merè simplices apud suas Ecclesias non resident, illique personaliter non deserviunt: Nam honorificentia, & cultus Dei deperit, Ecclesiæ desertæ cernuntur, & ministrorum penuriâ laborant: non exercentur in eis sacræ functiones;

Templa diruuntur: eorum bona ab Afflictuariis dissipantur: Sacra paramenta deficiunt, nec ibi nisi absoleta, & sordida reperiuntur: Clerici, qui deberent suis Ecclesiis famulari, Romæ, vel alibi oriantur, ibique aut vitis incumbunt, aut lucris inhiant, & honoribus acquirendis: reparationi Ecclesiarum, partem fructuum non impendunt: aliam partem pauperibus non distribuunt: alia demùm indè mala proveniunt, quæ ita deflet Concilium Ravennatense: *quorundam Clericorum desidiam, & periculosam negligentiam radicem extirpare volentes, qui in eorum Ecclesiâ residere negligunt, in grave præjudicium animarum ipsorum, & scandalum plurimorum, propter quod Ecclesiæ sapientiâ divinis defraudantur officiis, cultusque divinus minuitur, quem summo cordis desiderio augeri desideramus* (a). Fufius mala eadem dolentè exponit Urbanus Papa V. his verbis: *Ex quo hujusmodi Beneficariis nequeuntibus in diversis beneficiis residere, dimissio Divini cultus, hospitalitatis defectus, ecclesiasticæ libertatis, & jurium perditio, ac rerum lapsus, prædiorum destructio, edificiorum, & ipsarum Ecclesiarum ruina, vitiorum pullulatio, animarum pericula &c. veniunt* (b).

(a) Conc. Ravenn.
ann. 1317. m. 19.

(b) Urban. V. Constit. edit. ann. 1365.

2. Et adhuc prolixius eadem inconvenientia Joannes Papa XXII. exaggerat, clamans; Unde inter cetera inconvenientia, subscripta sequuntur, quod videlicet interdum unus, qui unicuique quantum modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quæ multis literatis viris, vitæ puritate, ac testimonio bonæ fidei pollentibus, qui mendicant, possent abundè sufficere, æquâ distributione collata: Habentibus ipsa paratur vagandi materia, Divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur. Et idem non sunt sui in unaquaque regione rectores, Ecclesiarum detrahitur commodis, & honoris, quæ carentes defensorum auxilio, in juriis suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis patens edificia nobilia, quæ magnificentiâ extruxerat decessorum, & quod amarum est dolendum, animarum cura negligitur, & vitiorum sentibus fomentum periculose præbatur (c). Cum ergo ex non impensâ residentiâ Beneficiorum merè simplicium tot inconvenientia, & tanta mala proveniant, quæ oportet avertere, ac ab Ecclesiâ longius ablegare, sequitur ex consequenti, quod ipsi Beneficarii ad actualem residentiâ in suis Ecclesiis faciendam, & ad servitium personale, suis beneficiis irrefragabiliter impendendum, sint iustitiâ, & æquitate flagitante constricti. Et ideo benè D. Raymundus de Pennafort in suâ Summâ proponens quæstionem, an Clerici seculares, qui non interfunt divinis officiis, nec resident, nec deserviunt Ecclesiis, sint in statu salvandorum, diserte negativè respondet, parvipendens, quod ex hac suâ sententiâ aliqui scandalizentur, volentes applaudere sibi in peccatis (d).

(c) Extravag. Extr. capitulum de præbend.

(d) S. Regem. Sum. lib. 1. f. 12.

3. Respondetur primò ad hoc argumentum (quod magnum fortè strepitum facit apud minus peritos; nullum verò effectum parit apud sapientes) negando suppositum, nempe quod Concilium Ravennatense, Urbanus V. & Joannes XXII. in Extravaganti Excecrabilis, loquantur de Beneficiis, & Beneficariis merè simplicibus: Nam legenti eorum scripta, cum totâ serie antecedentium, & succedentium, evidentissimè patet, eorum sermonem ad Beneficarios curatos, chorales, & residentiales esse directum. Et sanè Concilium Ravennatense immediatè antecedentè ad locum in Objectione citatum, agit de Canonicis, tam ad Cathedralis, quàm ad Collegiatas spectantibus, jubetque illo-

rum

(a) Concil. Ravenn.
anno 1317. c. 7.

(b) Idem Concil.
cap. 10.

(c) Bonif. 1867. 1868.
Anno. 1317. n. 42. &
ib. DD.

(d) Extrav. Extr.
credilis de praebe.

(e) Bonif. 17. var.
Anno 1317. n. 6.

(f) S. d. decr. 288.
num. 30 Extr. de de-
hi. p. 4. conf. 37. n. 115.
& conf. 61. n. 110. Bon.
1867. repere. var. 17. var.
num.

(g) Bonif. in e. cum
duobus 1. n. 3. de suc-
cessib. integ. l. 3.

(h) L. licet Imperator
off. de legat. 1. Secu.
ph. dec. 76. n. 3. Secu.
conf. 13. n. 39. l. 1.

(i) Cap. ad de reg.
jur. in d. cap. in penis
cod. int. l. solium cap.
1. in penibus, & ibi
DD. ff. de reg. jur. l. 1.
quidam ff. de liber. &
possum.

rum numerum, ubi jam non est statutus, sine dilatione decerni (a). Immediatè post edit decretum de distributionibus quotidianis (b), quæ non dantur nisi Beneficiariis residentialibus, & choralibus. Quia ergo tam verba præcedentia declarant sequentia, quàm è converso (c); tametsi ex ipsâ lecturâ canonis intermediâ Contradictoribus allegati, non constaret, ibi agi de Beneficiariis residentialibus, choralibus, & curatis; hæc ipsa ponderaret extremorum antecessoris, & subsequents, esset sufficiens ad probandum, quòd Concilium ea, quæ sancit, sancit non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de implexis onere residentialitatis. Quis dubitat autem, esse ad personalem residentialiam personalitè obligandos Clericos, beneficia choralia, & curata possidentes?

4. Similiter Joannes Papa XXII. in Extravaganti citatâ, invehitur contrà eos, qui in diversis Ecclesiis, nedum vicinis, sed citim ab invicem longè distantibus, hnd nonnunquam in diversorum regnorum partibus situatis, duas, aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia, seu prioratus, aut diversa ecclesiastica beneficia, curam animarum habentia, possidere inveniuntur, prout ex proximo, sive ex initio ipsius Extravagantis agnoscitur (d). Et tùm quia verba legis intelligenda sunt secundum subjectam materiam, de quâ loquantur (e); tùm etià quia, ut innuimus, verba antecedentia declarant sequentia (f); tuncque præsertim quando prolata sunt per modum causæ, ita ut dispositivè se habeant (g); plålmitèr constat, quòd Constitutio, sive Extravagans præfata non percutit casum Beneficiorum merè simplicium, sed solummodo curatorum, & choralium, sive residentialium, quales sunt ii, qui possident Dignitates, personatus, prioratus, & beneficia, curam animarum habentia. Proculdubio ad residentialiam personalem sunt urgendi Beneficarii residentiales, curati, & chorales, ut per se ipsos suis perfungantur officis: cum enim in eis, ut pluriès notavimus, electa sit individue industria personæ; personalitèr quoque debent exercere munia suæ præbendæ. Sed quoniam hoc non succedit in Beneficiariis merè simplicibus; hinc fit, quòd hi Extravaganti Joannis XXII., & decreto Concilii Ravennatis non adiguntur, ut debeant in locis sui beneficii personalitèr residere.

5. Idipsum dicendum esse de sanctione Urbani V. patet ex lecturâ contextus: Et quoniam, ubi verba sunt clara, superfluum est illorum interpretationem quærere, vel super illis conjecturas formare (h); inutile censemus eadem perferutari, & ad solos Beneficiarios residentiales restricta esse docere. Quibus ita se habentibus, cum jam auctoritates in Objectione positæ, nec Beneficiarios, neque beneficia merè simplicia complectantur, sed solummodo residentialia, & curata, simulque in pœnalibus, & odiosis, in quibus non est extensio faciendi, sed potiùs restrictio (i); hinc fit, quòd argumentum est de subiecto non supponere, nostrumque ad casum non facit: fateamur etenim libentissimè, quòd Beneficarii curati, & chorales, sive quocumque alio titulo residentiales, ad personalem servitium, & residentialiam facientiam apud Ecclesias suorum Beneficiorum tenentur; sed non idèò sequitur, quòd ad eandem Beneficarii quoque merè simplices sint adstricti. Et quamvis inconvenientia præfata sicut accidunt in Beneficiariis residentialibus; ita quoque accidunt, vel accidere possunt in merè simplicibus; tamen hoc nihil refert quantum ad præsens negotium: quippè Beneficarii residentiales non tenentur ad residentialiam, quia mala illa possint succedere, sed quia electa est industria illorum personæ ad personalitèr exercenda munia, illi beneficio residentialiam exigenti formalitèr inhergentia, quòd non succedit in Beneficiariis merè simplicibus.

6. Collimar in idipsum declamatio Bonifacii VIII. adversus Clericos non residentes, & Juris corpori sub hoc themate inserta: *Ex quo insolentie oriuntur vagandi, & dissolutionis preparata materia, minuitur cultus Divinus, quem desideramus augeri, & officina plerumque (propter quòd beneficium*

ficiū ecclesiasticū datur) omittitur (a). Consonat ex Patribus, & Theologis D. Thomas, de iisdem hæc deformitates recensens: *Sequitur diminutio cultus Divini, dñm unū loco plurimū insituitur. Sequitur etiā in aliquibus defraudatio voluntatis testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis consulerunt, ut certus numerus Deo deservientium ibi esset. Sequitur etiā inequalitas, dñm unū pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia huiusmodi, quæ de facili patens* (b). Omittimus alios minoris momenti Theologos, ac Scriptores, qui coherentibus vocibus carpunt Clericos non residentes, Verū nec Bonifacii VIII. quidquam proficit clamor, nec D. Thomæ, neque aliorum minoris momenti, quia illorum locutio ad Beneficiarios merè simplices non est directā, sed ad solos curatos, chorales, atque residentiales, quos ultrò fatemur esse residentie debito adstrictos, ex rationibus mox allatis, quæ afficiunt quoad illos, sed nihil prævalent ad gravandos Beneficiarios merè simplices novo residentie onere, quod de suā naturali conditione non habent.

(a) Cap. quid per ambrosianum 17. de scriptis.

(b) Sanctus Thom. quodl. 2. art. 15. in corp. in notā.

7. Sic & ex Scriptoribus Ecclesiasticis Jacobus Cardinalis Papiensis aliquandò literis ad Franciscum Gonzagam Cardinalem Mantuanum directis, itā è cordis intimo peroravit: *recense mecum coactarum administrationum quantā sint mala, quantisque nos involvans criminibus. Defraudamus primo loco Deum gloria justī obsequii sui: quod enim illi persolvi pluribus administrationibus oportet, per unum cogimus fieri &c. Rursum debilitamus corpus Ecclesiæ. Quotior, quinque plurimove Presulum fidei occupat unus. Canoniorum multorum Patres idem unus excludit, minorumque munerum ministros idem unus in dono Dei esse non finit. Tā multos ciuivis, quā multa superflua possidemus. Iterum quoque de omnibus creditis meremur indigne, à quibus juxta verbum Apostoli, metuentes carnalia, non seminamus ei spiritualia. Quā enim ratione intendere vult una tam pluribus posse? Et Custodiis unius oculi tam disjuncta regionibus committi* (c). Hæc Papiensis: sed & iste, non secus ac alii præfati, de beneficiis residentialibus manifestissimè effatur; recurritque discursus paulò antea expositus, quod ab istis ad beneficia merè simplicia fermo non currit, quia inter utriusque speciei beneficia æquilibrata proportio, ac paritas æqualiter non occurrit.

(c) Card. Papiensis epist. 147.

8. Respondetur secundò ad Argumentum, iterum negando suppositum, sive bina supposita insimul complicata: nimirum quod mala, & inconvenientia ex adverso obiectata succedant in solis, & in omnibus Beneficiariis merè simplicibus. Non enim in solis Beneficiariis merè simplicibus hæc succedunt, quia eadem in Beneficiariis quoque residentialibus accidere conspiciuntur, Ecce tot namque Parochi, Priores, Præpositi, Abbates, Archidiaconi, Canonici, Mansionarii reperiuntur, qui tamen apud suas Ecclesias resideant, in memorata prorumpunt mala? Quot finit bona ecclesiastica devastari, sacras ædes dirui, Divinum cultum negligi, curam animarum despicere, paramenta Sacra deficere, Ecclesiarum jura perire: docendo populo non incumbunt, pascendis verbo, & exemplo subditis non attendunt: manus subtrahunt ab elemosynis, avaritiam, ludo, crapulæ, ebrietati, & interdum etiā scortationibus, aliisque vitiiis se involvunt? Utinam non ista crebrò vel in uno, vel in alio loco succederent! Episcopi, qui præstant suis Diocesibus, poterunt hæc de re congruum, & experimentale testimonium perhibere. Ergò mala, quæ in oppositum decantantur, si, & in quibus succedunt, non ex defectu residentie proveniunt, sed ex inertia, desidia, pravæque Beneficiariorum animi voluntate, ac laxitate conscientie: sive resideant, sive non resideant.

9. Totus erat D. Bernardus in exclamando adversus Beneficiarios suæ ætatis, quod *habuit milites, quæstu Clericos, ætū neutrum exhiberens: Qui subdit, neque ut milites pugnans, neque ut Clerici evangelizans. Cujus ordinis Blasph. de liber. Eccl. Tom. II.*

C c c

fuit?

sunt? Cùm utriusque esse cupiunt, utrumque deserunt, utrumque confundunt

(a) S. Bernard. de
Consid. lib. 3. ad fin.

O miserandam Spensam, talibus creditam paranympbis: qui assignata, cultui, ejus proprio retinere questui non verentur (a). Et alibi: ecclesiasticæ dignitatis officia in turpe a questum, & tenebrarum negotium transferunt, nec in his solum animarum, sed luxus quaritur divitiarum. Propter hoc tonduntur: propter hoc frequentant Ecclesias: missas celebrant: psalmos decantant. Præ Episcopatibus, & Archidiaconatibus, Abbatibus, aliisque Dignitatibus, impudenter hodie decertatur, ut Ecclesiarum reditus in superfluitatibus, & vanitatis usus dissipentur (b). Vides quod inconvenientia illa, quæ à Contradictoribus exaggerantur, erant quoque tempore D. Bernardi; erant antea, & erant post. Quæ si per tot annorum centurias non potuerunt prorsus evelli; quid mirum si aliqua eorum adhuc supersint? Si nunc sunt minora; gratias agamus Deo, quod Ecclesia perget in melius, & paulatim eradicentur vitia, quæ tempore nostrorum antenatorum erant pejora. Vel si tunc erant communia cunctis Beneficiariis etiâ residentiâlibus; gaudeamus, quod nunc redacta dicantur ad solos merè simplices Beneficiarios.

(b) S. Bernard. in
psalm. Qui habitet.

10. Cum igitur tot ipsa mala, ubi plus, ubi minus, respectivè occurrant, etiâ in Beneficiariis curatis, & choralibus, residentiâ facientibus, non vero solum in Beneficiariis merè simplicibus, à residentiâ personali deficientibus; patet, quod residentiæ defectus non est illorum causa, sed pravi animi affectus: & sic vel Beneficarii resideant, vel non resideant, mala eadem non extirpantur, nisi conscientie laxitas corrigatur. Huic ergo emendandæ incumbendum est, ubi, & respectu ad quos ita sit opus, non coarctandis ad residentiâ Beneficiariis merè simplicibus de naturâ suâ à tali onere exemptis. Quemadmodum Beneficiariis curatis, choralibus, & residentiâlibus, in antedictis mala procurrentibus, non inculcatur personalis residentiæ assiduitas, sed emendatio morum, voluntatis morigeratio, earumdem inordinationum euulsio, monitionibus, oburgationibus, minis, mulctis, penis, fructuum subtractionibus, aliisque juris remediis. His ergo Beneficarii quoque merè simplices proficue sunt pulsandi, si mala ex eorum culpâ succedunt, si Ecclesie, si bona earum detrimenta patiuntur, si Divino cultui præjudicium inferitur, si alia tandem inconvenientia succedunt, quæ in Objectione magnificantur: non verò residentiæ laqueis inutiliter implicandi, & onerandi pondere, quod non habent. Tanto magis quod superaddictio novi oneris residentiæ refunditur in ipsum beneficium, quod cum antea esset liberum; sit servile: justum autem non est, quod si Beneficiarius delinquit, plectatur beneficium, nè inter nos parabola vertatur in proverbium istud: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt (c).

(c) Ezechiel. Cap.
18. vers. 2.

11. Omnes pariter Beneficarii merè simplices præfata mala, & inconvenientia non incurruunt (quæ est alia pars memorati suppositi, vel aliud suppositum, de quo loquimur) sed valde pauci in eâ prolabantur, & pro uno sic errante, centum toto zelo rectè procedunt. Cernimus enim Cardinales, Episcopos, Abbates, Præpositos, Canonicos, Presbyteros, Clericos, qui benenicia merè simplicia possident, religiosè, ac pie vivere: de honore Dei esse sollicitos: Missam assidue celebrare: Orationi se addicere: Functiones Sacras, quas debent, vel per se ipsos, vel per alios viros idoneos adimplere: juribus ecclesiasticis custodiendis invigilare, ac si opus est, litigiis, atque dispendiis contraeri: Ecclesias reparare, illasque mundas, nitidas, paramensis, & utensiliis benè instructas tenere: pauperibus elemosynas, tum secretas, tum publicas, impertiri: ut arva colantur, domus rurales fartetecè ferventur, inspicere: arva plantare, vineas, ac vites augere, agros quauoque comparare, interdum hereditates, & legata de bonis propriis, & patrimonialibus Ecclesiis, & beneficiis ipsis deferre: ac quidquid sit, analiqui fortè valde rari desides

fides, & inertes, diversimodè se gerant; certum est, quod ut in pluribus Beneficiarii mere simplices Ecclesias, & bona beneficiorum suorum solertè custodiunt, eorumque oneribus fidelitè satisfaciunt, vel amore Divini cultus, vel utilitatis propriæ intuitu, vel vitandæ humanæ ignominie gratiâ, vel timore pœnarum, quibus desides percutiuntur. Unde ista enormia, & adeò immoderata inconvenientia, quæ exadverso decantantur, in praxi sunt valdè rara, nec digna, ut de illis tanta dicatur.

12. Et quatenus etiam ut plurimum (quod non est) Beneficiarii mere simplices præfatis deordinationibus, exadverso decantatis, ac multum exaggeratis, causam darent, prædia, domus, Ecclesias in deterius ruere sinerent, missas, anniversaria, pia opera, & onera quæque beneficiis subgregerent, non implerent, velaliter à suâ obligatione decerent; hoc non probat, quod debeant ad residentiam personalem urgeri, sed solum quod possint, & debeant per Ordinarios locorum, vel alias respectivè per legitimos superiores, pœnis, multis, sequestrationibus fructuum, aliisque juridicis remediis, ad sua onera prorsus adimplenda compelli: posse tandem, & debere vitia, corrigi, mala percuti, inconvenientia divelli; non verò Beneficiario, & Beneficio nova pondera superaddi: alioquin malum curaretur malo, ut inquietabat Socrates apud Stobæum (a), & pro eo quod abscienderentur errores, oppositum potius eveniret; nam errores majoribus cumularentur erroribus: correctio esset crimine pejor: remedium esset morbo deterius, dum pro reis delinquentibus, pœne indubitè subicerentur insontes: nempe dum propter culpam Beneficiarii delinquentis, novo submitteretur oneri residentiæ illorum beneficium, quod non deliquit: & demum propter malitiam alicujus Beneficiarii in.orrectè viventis, aut laxius se gerentis; omnes alii Beneficiarii, solertes, & pii, gravi, & insolito residentiæ personalis pondere premerentur, contra Divinum oraculum sic sonantem: *unusquisque in iniquitate sua morietur, non aliena: Quis homo, qui comederit avam acerbam, obliquefecerit dentes ejus, non aliorum* (b).

(a) Terentius Cap. 33.
num. 19.

(b) Joan. Stobæus.
Serm. 4. num. 23.

13. Ceterum, quod in tam numerosâ serie Clericorum beneficia ecclesiastica merè simplicia possidentium, aliqui fortè à recti tramite deviant, & in præfata mala improvidè dilabuntur; nil mirum: hoc enim fert humana conditio. *In magnâ domo*, inquit Apostolus: *non solum sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia* (c). In mundo nulla est ars, nulla facultas, nulla rerum qualitas, nulla subllunarium dispositio, ex quâ non tam bona proficiant, quàm interdum etiam adversa. Medici non semel egros occidunt: Judices quandoque proferunt sententias injustas: Theologi aliquandò prava dogmata insinuant: Philosophi crebrò hæresibus vias iterant: Amici amicos fallunt, nec rarò: Milites ut plurimum vim, & rapinas exercent: Plerique Artifices fraudes committunt: Causidici minus recti litigia fovent: Scribæ nequiores veris scriptis falsâ commiscunt: Famuli perfidiores heris suis parant insidias: Et oh utinam rarò succederet, quod *inimici hominis sint domesticus ejus* (d). Demum ut bene notat D. Gregorius, in Ecclesiâ *multi enim bonis, & reprobi eum elevis admixti sunt* (e). Hæcque mixtura, ut putamus, probabiliter semper erit, quia usque ab initio temporum quoque fuit. Quam ob causam Abraham interpellavit Dominum dicens: *Nunquid perdes justum cum impiis? Si fuerint quinquaginta justi (declinatio deinde paulatim usque ad decem) peribunt fideles? Ecce Absit à te, ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, sique justus sicut impius* (f).

(c) Timoth. Cap. 2.
num. 20.

(d) Michæ Cap. 7.
num. 6.

(e) S. Gregor. homil.
12. in Ezech.

(f) Genes. Cap. 18.
num. 24.

14. Egredi è mundo debet, qui non vult mala in genere morum, quæ in mundo fiunt, vel auribus audire, vel palpebris intueri. Et an detur aliquis locus, in quo nec mala eveniant, nec mali bonis sint intermixti; Contradictorium erit illum assignare, & sub quâ zonâ, sub quâ poli elevatione, sub quo zenith sit

Brasib. de Libert. Eccl. Tom. IV.

Ccc 2

• indi-

indicare. Nos censemus, quod nulla sit provincia, nulla civitas, nullum oppidum, quinimò & forte nulla domus, in quâ improbi cum viris probis; ferventes cum piis; & nepharii cum optimis non morentur. Undè D. Augustinus: *quantumlibet vigilet disciplina domus mea, homo sum, & inter homines vivo: nê mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit quàm Arca Noè, ubi eamèn inter octo homines reprobos unus inventus est: aut melior sit quàm domus Abraham, ubi dictum est, eicce Ancillam, & filium ejus: aut melior sit quàm domus Isaac, aut de duobus geminis dictum est, Jacob dilexi, Esau autem odio habui: aut melior sit quàm domus Jacob, ubi lectum patris filius incepsavit: aut melior sit quàm domus David, cujus filius cum sorore concubuit, cujus alter filius contrâ patris tam sanctam mansuetudinem rebellavit: aut melior quàm cohabitatio Pauli Apostoli, qui tamèn si inter omnes bonos habitares, non diceret, fors pugnâ, intus timores: nê diceret cum de sanctitate, & fide Timothei loqueretur, neminem habeo, qui germane de vobis sollicitus sit: Aut melior quàm cohabitatio ipsius Domini Christi, in quâ undecim boni, perfidum, ac furem Judam toleraverant: aut melior sit postremò quàm celum, undè Angelus ceciderunt (a).*

(a) S. Aug. 8. epl.
117.

15. Ità non est locus, qui tametsi bonis abundet, mala tamen, & malos quoque eisdem intermixtos non capiat. Quid ergò ad hæc? Nunquid exterminandæ sunt provincie, diruendæ civitates, evertenda oppida, desolandæ sunt domus, quia inter multos bonos, mala, & mali quoque homines insimul delectescunt? Absit. Quare? Quia parcendum est humanæ infirmitati proclivi ad malum: compatiendum est hominum fragili conditioni: & supponendum est, non mirandum, nulla esse Orbis partem à perversis habitatoribus immunem, quando, teste Augustino, nec Arca Noë, nec domus Abraham, nec Aula David, nec ipsum Cælum, nec Apostolorum Christi Collegium, malorum cum bonis caruit admixtione. Ità ergò etiam de Beneficiariis mere simplicibus est sub congruâ proportionem loquendum: non ex eo quod aliqui fortè illorum à propriâ obligatione deficiant, statim ipsorum beneficia sunt novo onere prægravanda: nec vitia desudum sunt solertibus inurenda: nec ob paucorum culpam, cunctorum est innocentia plectenda, gravi pondere, insueto onere, laqueo tandem residentię, pedes liberos implicantem. Non: Imò potiùs his evenientibus inhereat quisque consilio D. Chrysostomi sic docentis: *Propter bonos Sacerdotes, etiam malos honorare, nê propter malos, etiam bonos condemnatis. Melius est enim malis iusta præstare, quàm bonis iusta subtrahere (b).*

(b) S. Jo. Chrysost.
Omn. impers. humil.
43.

16. Habemus hujus rei parabolicum documentum in Evangelio, ubi detectum est zizaniam crevisse in medio tritici: servi etenim patris familias, dixerunt ei: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Undè ergò habet zizaniam? Ecce ait illi: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imus, & colligimus ea. Et ait, non, ne fortè colligentes zizaniam, eradicetis simul eum eis & triticeum. Sinite utraque crescere usquè ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizaniam, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum (c).* Hoc modo Paterfamilias Evangelicus intemperantem zelum servorum suorum compescuit, ut nos inde discamus, mala non esse corrigenda præjudicio bonorum, nec quod unius proponitur ad remedium, refluere debere in alterius detrimentum. Itaque quantum ad nostrum propositum, neque culpa, quæ in Beneficiariis merè simplicibus, inertia tabescentibus, reperitur, est refutanda in dociles, & solertes; neque tali pænâ plectendi sunt rei, quæ simul anxiet innocentem. Cumque ex unâ parte remedium residentię non sufficiat ad mala præstata, si quæ accidunt in Beneficiariis merè simplicibus, evellenda, quia, ut inuimus, communia sunt etiam Beneficiariis residentialibus: & ex aliâ parte remedium ipsum reis applicatum, in detrimentum refundatur infontium, resultat, quod

(c) Matthei Cap.
13. vers. 27.

quod nec opportuna est, neque iusta compulsio Beneficiarios merè simplicium ad residentiam personalem, quam hæcenus nullatenus habuerunt.

17. Respondetur *tertiò* quoad Sancti Raymundi de Pennafort doctrinam, explicando illam, & declarando, prout ejusdem veritas poscit. Proponit Sanctus in loco exadverso allegato, quæstionem non de Clericis à residentiâ solum deficientibus, an sint in statu salvandorum, nec ne? Sed complicat simul capita, & respectivè vitia permulta, in eisdem Clericis concurrentia, nempe quod *non portant coronam, vel tonsuram, vel habitum congruentem, vel qui non interfunt divinis officiis, nec resident, nec deseruiunt Ecclesiis*. Et supposito, quod hæc quinque capita, & respectivè vitia in eodem Clerico congregentur; optimè, ac sapientissimè resolvit Sanctus ille vir, talem Clericum non esse in statu salutis. Quis de hoc dubitare debet? Cum evidentissimè peccet, nec talis dicendus sit Clericus, sed Pseudoclericus, & quodammodo Apostata, prout de facto idem S. Raymundus in resolutione quæstionis eum de apostasiâ redarguit, dicens: *cum enim pro tali apostasiâ pena gravis, & multiplex imponatur &c. patet quod non est consilium, sed præceptum*, illa adimplere (a). Verum si D. Raymundus loquitur de Clerico, ex quintuplici capite, ac quinque de causis insimul intertextis ad trutinam vocato, nùm peccet, necne? Non idèò ex quacumque ex illis causis singularitèr acceptâ, concludendum est peccare mortalitèr Clericum ipsum, quia ex cunctis simul gravem culpam incurrat.

(a) S. Raym. Sum. p. 1. tit. de Apost. & 10. f. 32.

18. Coetèrùm S. Raymundus ea, quæ in præfato loco resolvit, notet, quod asseverat, non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, aut aliâ ratione residentialibus, ut ex contextu emittitur. Quidquid autem sit de his, nihil ad nos, qui non de beneficiis residentialibus agimus, sed de merè simplicibus hic eloquimur. Nihilominus tamet si beatus iste Vir haberet formenem de Beneficiariis merè simplicibus, ea non dixisset, quæ protulit, si Clericos, de quibus quæstionem instituit, nullo alio defectu notatos supponeret, quàm residentie non impensæ apud Ecclesias, in quibus retinent beneficia merè simplicia. Nam cum alibi doceat, in quinque casibus posse aliquem obtinere duas Ecclesias, quorum ultimus est, si habeat unam in titulum, & aliam in commendam (b), quæ retentio necessariò includit subtractionem residentie in alterutro (c); constat quod ille admittit in isto casu exemptionem à debito residentie etiam Beneficiarios alioquin residentialium: multò magis igitur oportet eam admisisse in Beneficiariis merè simplicibus, ex naturâ suâ à tali onere exemptis. Si enim cognovit esse in Ecclesiâ auctoritatem talem, quæ abscondere valet à beneficiis alioquin residentialibus, onus residentie personalis; proculdubio cognovit etiam inesse talem auctoritatem, quæ residentie debitum abstulerit à Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus.

(b) S. Raym. Sum. l. 3. tit. quæst. Ordin. sit. Dom. sue bene propos. d. 3. f. 289. (c) Fagnan. in cap. doctum il. a. num. 21. de ecc. l. 1.

19. Ad hæc notum est, quod ipse S. Raymundus, de mandato Gregorii Papæ IX. collegit literas Decretales ipsius Papæ, ac præcedentium Pontificum, easque in unum simul redegit volumen (d), quod componit partem corporis Juris Canonici (e). Et quia in ipsis Decretalibus aliquæ sunt manifestissime absolventes Beneficiarios merè simplices à debito residentie (f); sicut incredibile est, quod easdem Decretales non legerit, & non sit attente perscrutatus, ità incredibile est, quod viso illarum tenore, liberante præfatos Beneficiarios merè simplices ab obligatione residentie personalis; voluerit ipse oppositum docere, ac quos Jus Pontificum absolvere cognoscebat, idem ipse residenti vinculis iretine. Et ità quamvis etiam D. Raymundus loqueretur de Beneficiariis merè simplicibus, quod negamus, adhuc multiformitèr patet, mentem illius nec fuisse, nec rationabiliter esse debuisse, trahendi super Beneficiarios merè simplices onus residentie personalis, quod non habet.

(d) Barthol. Collet. in lib. 1. Decretal. in præf. num. 3. Cord. de Luca Rel. Curial. l. 6. num. 6.

(e) De Luca Annot. ad Conc. disc. 28. num. 2. Vide suprad. cap. 7. num. 17. 18.

(f) Cap. Clerici 17. de Cler. non resid.

20. Et per hæc jam satis sit dictum de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, ac de illorum immunitate à debito servitii personalis, & residentie.

Restat

Resstat ut Contradictores, his auditis, libentè agnoscant veritatem: Agnitâ veritate, humiliter illi deferant: Illi deferentes, ingenuè fateantur, se jam sp̄ritu sanioris consilii concitatos, à doctrinâ pristinâ resillire, atque de præfatis Beneficiis, & Beneficiariis id omnino tenere, quod tota observat Ecclesia. Cujus quidè animi mutationis, si expressa signa præbebunt, sibi consulent: se dignos Ecclesiæ filios ostendent: honorem suum augebunt: existimationis sibi præparabunt materiam: & à pravorum illorum hominum se commercio sequestrabunt, de quibus Augustinus: *Homines minds intelligentes, cum arripimus defensionem cujusque opinionis, ab ea vel nunquam, vel difficilè infestantur: dàm docti, atque sapientes magis putari, quàm esse concupiscunt* (a). Sed fortè Contradictores non indigent commoneri ad salutem, revocari ad cor, provocari ad gratiam, mutationem facere voluntatis, quia habent in animo quid immutent: quippe, ut putamus, quæ scripserunt, non in sensu veritatis, sed ut alienæ voluntati suffragarentur scripserunt: ad opportunitatem causæ sibi commendatæ scripserunt: disputaturi, non triumphaturi scripserunt:

benè alioquin sentientes de fide, de Apostolicâ Sede, de communi sensu Ecclesiæ, cujus auctoritati demùm post contentiones cedere, nec diutius reluctari, fuit semper ingens decus, & honor, de quo mellifluus D. Bernardus: *Summum*

victoriæ genus, divina cedere majestati.

Et auctoritati matris Ecclesiæ non

reluctari, summus honor,

Et gloria (b).

(a) S. Augus. 'epl.
170.

(b) S. Bernard. ep.
186. ad Enlhiachium.

F I N I S

Quarti Tomi.

I N D E X RERVM. ET VERBORVM

*Primus numerus significat Tomum . Secundus , Paginam
Tomi . Tertius , Paragraphum , seu Numerum Paginae .*

A

ARON. Ab eo descendentes Pontificatum, & Sacerdotium apud Hebræos tenuerunt Tom.III. Pag.5. Num.4. Et defuncto substituitur Eleazar III. 156. 9. V. *Levitas*.

Abbas. Antiqua mentio hujus vocis IV. 20. 4. l. 52. 8. Ex eremo ad

Cenobitas venit . Significat Patrem . Olim dicebatur *Majus monasterium*, vel *Hegumenus*, aut *Archimandrita* I. 132. 3. IV. 51. 6. 2. S. Hieronymus improbat Rectores monasterii dici Abbates IV. 52. 7. Eos uti insigniis Episcopalibus improbat Petrus Blesensis I. 447. 28. IV. 52. 8. Abbatix, quæ sunt beneficia merè simplicia ; raro habent prerogativas Abbatiales IV. 4. 5. Undè fluxerint tot Abbatiz, & Abbates singulares, qui nunc sunt IV. 52. 8. Quidam Eremitæ electi in Abbatem à Cenobitis III. 139. 17. Non debet præfici monasterio, qui proficitur aliud vitæ institutum II. 73. 16. f. 74. 19. III. 278. 21. Abbatès ab initio subierant Episcopo Diocesano, qui eos præficebat Cenobitis I. 225. 4. fol. 286. 24. f. 370. 11. III. 136. 12. ad 16. Poterat illos undecimque sumere I. 227. 9. f. 228. 13. 14. Et ex causa deponere III. 137. 14. Vel dimissionem Abbatiz concedere I. 381. 1. Successivè variatus est modus considerandi III. 279. 23. 24. In Dig. c. si Catalaunensi Episcopus præfuit Abbatès monasteriis I. 426. 22. III. 138. 15. In Abbatum promotione Episcopi exigebant quoddam emolumentum, ubi non erat privilegium I. 226. 6. 7. II. 202. 14. 16. Eorum electioni aliquando Principes ad immiscebant, eique assensum præbant I. 226. 7. & 10. Eligendus erat Abbas à Monachis Cenobii ; non tamen erat de jure, ut eligeretur necessariò aliquis de ipso gremio III. 139. 16. 17. f. 177. 20. Ubi non erat privilegium speciale I. 225. 3. 4. fol. 269. 17. II. 253. 28. 29. III. 136. 12. ad 17. Nostra etate quomodo præficiuntur II. 254. 29. III. 140. 19. f. 270. 22. Aliqui Abbates benedicti à Papâ II. 74. 19. 20. Abbatia est ecclesiasticum beneficium I. 148. 17. f. 167. 5. f. 230. 19. f. 340. 29. f. 384. 10. fol. 428. 25. II. 72. 14. IV. 51. 6. Quod dicitur de ea, locum habet etiam de Episcopatu, & de alijs beneficiis I. 286. 24. II. 72. 14. III. 136. 12. 13. fol. 278. 20. De titulo Abbatia Abbatum disceptabat Abbas Cluniacensis cum Cassinati I. 343. 1. fol. 431. 34. Abbatia quædam in Francia, dicta caput totius Ordinis monastici IV. 132. 11. Hegumarchium, idest primaria Abbatia IV. 51. 7.

Archontes monasteriorum dignitas Ecclesiæ Constantinopolis . S. Euthymius dictus Hegumenus, vel Abbas Universalis III. 187. 9. Abbas Giunia-censis se indignum reputans titulo Reverendissimi III. 208. 8. Abbas invitus transferri non debet II. 3. 2. Habens monachos sufficientes debebat Abbas dare Episcopo aliquem præficiendum alteri monasterio I. 228. 13. III. 140. 18. Interdum qui fuerat in uno monasterio Abbas, in alio stabat ut monachus I. 167. 2. Abbas refutatus à monachis, eo quod esset nimium austerus I. 402. 29. Abbatès plura simul regentes monasteria I. 362. 24. IV. 53. 11. f. 131. 8. ad 12. f. 322. 10. 11. Plures Abbatès per Principes data laicis III. 135. 16. III. 134. 7. Data euidam Reginz IV. 39. 8. Abbatès interesse possunt Concillis I. 191. 15. f. 415. 30. II. 59. 21. 23. Et Ordines minores suis monachis elargiri IV. 52. 8. Alicubi spolia in Ecclesiis à se dependentibus colligebant III. 466. 19. Et interdum exigebant Annatam in dando beneficio II. 212. 12. Abbatissa datus licentiam Moniali transcendendi ad aliud monasterium I. 370. 11. Aliqui Episcopi simul plures Abbatias possederunt IV. 131. 8. ad 12. fol. 322. 10. 11. Abbatès carentes curâ, & Co conventu non tenebant ad residentiam IV. 151. 6. Abbas Ordinarius alienius loci nullius Diocesis lato modo dicitur Prælati IV. 263. 10. Abbati non est fas concedere Apostolici, seu literas dimissoriales I. 308. 11. IV. 203. 14. Nec Sacramentum Confirmationis conferre IV. 348. 28. Cassinensem Abbatem Victor 2. unâ cum Papatu retinuit IV. 322. 9. Quidam Abbas Cæsar Legatus Papæ ad Regem III. 384. 20. Abbas quidam, seu Archimandrita in Conc. Chalced. appellatus titulo Papæ III. 212. 16. Alia vid. V. *Anacletum*. V. *Privilegium*.

Abajalarum à principatu Apulizæ excutitur à Roberto ejus patre II. 319. 16. f. 392. 13. **Abbo** Svesionensis præfuit Episcopatuvi Remeſi pro Hugone puero Præsule I. 335. 14.

Aberceti Theropolitanus quidam triticum pro sui Ecclesiâ ab Imperatore Pagano obtinuit II. 176. 6.

Alfalus Roschildensis duns regens Episcopatus I. 202. 37. IV. 132. 9. 14.

Acocius Amidensis liberalissimus in redimendis Captivis I. 23. 14. 15. f. 40. 13. f. 43. 22. f. 112. 19. III. 83. 42.

Acocius Constantinopolitanus ei permittit Papa, ut posset Antiochenum Præsulem Constantinopoli consecrare I. 170. 15. & alia de eo III. 348. 37. 40. Aca-

RERUM, & VERBORUM.

Acacius ipſo pluries excommunicatus in conſurā moritur III. 105. 43.

Acceptio perſonarum reprehendiſſilis eſt I. 27. 25. fol. 28. 26. &c. f. 31. 32. f. 548. 9. f. 560. 3. 4. II. 41. 3. In Deo non datur, & cur I. I. 118. 13. Quale poſſeſſum fit IV. 45. 24. Incurritur excommunicatione Extraneorum à beneficiis I. 514. 3. ad 13. fol. 562. 10. II. 45. 19. f. 84. 2. f. 93. 28. f. 125. 15. f. 141. 26. Ex collatione beneficii curati minus digno, omiſſo digniore IV. 45. 24. f. 65. 10. 11.

Acchulus Theſſalonienſis: Ei ſcribit S. Damasus Papa I. 95. 19. f. 96. 21. 22. Quomodo electus II. 242. 1. Designat ſibi ſucceſſorem Anyſum II. 235. 12. III. 345. 31. Sollicitudinem plarium Eccleſiarum habebat III. 187. 9.

Actardus pulſus à Normanniſ à Sede Nannetenſi Romanus petiit. Papa ei Pallium concedit, jubetque ut alteri Eccleſiæ præficiatur. An Sedem Morinenſem iſo titulum habuerit. Obtinuit demum Turonenſem: regebat ſimul reliquias Nannetenſis. Hincmarus Remenſis, modo ei fuitor, modo contradictor fuit. Carolus Calvus Rex ei favit: & alia de eo I. 60. 30. fol. 77. 9. fol. 288. 31. 32. II. 289. 13. fol. 460. 16. III. 377. 1. ad 11. IV. 153. 14.

Actus ſpecificatur à fine, & intentione operantis IV. 357. 21. Actus æquivoci non tribuunt ullum jus III. 338. 14. V. *Facultatores*. Actus referibiles ad alium titulum non proſiſcunt eos alleganti IV. 276. 17.

Adalbertus Bremenſis obtinet duas Abbatis I. 402. 29.

Adalbertus Hambugenſis oblatum ſibi Papatum recuſat I. 369. 5.

S. Adalbertus Pragenſis incedebat nudis pedibus III. 159. 16.

Adelardus Episcopus Veroenſis excommunicatus à Papa, & cur I. 286. 24. II. 72. 14.

Adalgiſus filius Deſiderii Longobardorum Regis Italia pulſus II. 330. 42. Obiit in prælio apud Beneventum II. 331. 45. Alius Adalgiſus Dux Beneventi II. 394. 20.

Ademarus Lemovicen. habens beneficia in Angliā I. 536. 19. f. 541. 34.

Adenolfus Princeps Caput ſe proſtitetur ſubditum Papæ, & ejus nomine omnes figurare II. 334. 50. & alia de eo II. 397. 26.

Adventus Metenſis Papam vocat Præſulem univerſalem III. 223. 41.

Advenſus. Præſtat etiam advenſus interdum Civitatem donare. Quid Romani, & alii de hoc agerent I. 209. 12. & ſeq. Advenſus quinam ſunt? Domicilio mutantur in indigenas I. 432. 40. II. 374. 6. Advenia, & peregriniſ reſolvendis pars bonorum Eccleſiæ deſtinatur I. 401. 14. f. 52. 9. f. 56. 19. f. 66. 6. f. 153. 33. f. 293. 10. II. 176. 6. 8. Advenſus ſunt benignè excipiendi, & honorandi I. 209. 12. 13. Quæ ſit differentia inter advenſas, peregrinos, & prociptos I. 523. 24. 25. Advenſus dici poſſunt omnes, qui non ſunt de Diaceſi Episcopi II. 91. 20. Peregrini amplectentes legem Moysi habebantur pro indigenis inter Hebræos II. 376. 11. Peregrini poſſerant olim Eccleſiæ poſſeſſionem concedi I. 143. 2. 4. f. 156. 5. f. 389. 25. IV. 29. 3. Alia de advenſis I. 157. 9. 11. f. 432. 37. 38. V. *Civitas*. V. *Elemeſyna*. V. *Peregriniſ*.

Affixio, ſive adſcriptio. Clericus etiam in minoribus adſcribi debet ſervitio alicujus Eccleſiæ III. 147. 34. ad 42. IV. 198. 3. 4. 5. f. 295. 25. f. 298. 2. ad 38. Ille adſixio olim non erat IV. 118. 3. f. 301. 9. Interdum ordinati ad titulum patrimoni nulli Eccleſiæ affixi I. 69. 16. Illi ſoli ſervitio Eccleſiæ olim adſcribebantur, qui in id conſentiebant III. 149. 41. IV. 304. 18. Origines, SS. Hieronymus, Paulinus, Martinus, & alii nulli Eccleſiæ affixi fuerunt I. 54. 15. fol. 117. 3. 5. f. 126. 26. III. 149. 42. IV. 129. 2. 3. f. 304. 19. ad 27. Affixio per preſbyteratus ordinationem I. 167. 3. Affixio per Monachatum Monafterio editæ profeſſionis I. 81. 22. f. 128. 32. f. 248. 11. & ſeq. Locardinare quid ſit I. 183. 14. 18. f. 187. 31. IV. 308. 32. I. 1275. 33. III. 147. 34. ad 40. f. 182. 34. IV. 298. 1. ad 7. Directivè, non præceptivè præſcribitur hæc affixio Clerici III. 149. 41. 42. IV. 303. 17. ad 27. debet fieri in ipſa promotione ad ordines: Si omittatur tunc amplius non eſt faciendā III. 149. 41. IV. 198. 4. f. 198. 4. f. 303. 17. Affixus ſervitio Eccleſiæ, ne ad aliam tranſeat I. 68. 14. f. 134. 8. f. 230. 21. III. 92. 13. f. 147. 34. ad 39. IV. 198. 3. f. 298. 1. 7. f. 299. 3. ad 6. f. 309. 25. Poſſeſſor Beneficiorum ſimplex affigi ſervitio alterius Eccleſiæ, diverſa ab eā, in qui obtinet beneficium IV. 237. 7. f. 293. 21. Ordinatio ordinatum alicui Eccleſiæ adſcriptio IV. 255. 27. Adſcripti ſervitio Eccleſiæ, debent ei jugiter deſervire IV. 265. 17. At poſſunt ex juſtis cauſis ab ipſa Eccleſiā diſcedere IV. 198. 4. f. 302. 12. f. 309. 34. Vagabundo vita in Clericis improbat IV. 118. 3. f. 198. 4. 5. f. 261. 5. f. 299. 3. f. 301. 8. 9. 10. f. 319. 36. Affixio eſt quid diverſum à Titulo, ad quem debet Clericus ordinari IV. 293. 18. 19. In canonibus antiquis ſignificabat rem diverſam, ab eo quod nunc facit IV. 300. 7. Clericus nullibi ſpondet permanentiam, niſi ubi habet beneficium reſidentiale I. 248. 13. 15. Sicut onus, ita & commodum affixio dat Clerico participandi de proventibus Eccleſiæ IV. 309. 24. Solemnioribus ſolium diebus jubet Conc. Agath. Clericos ad Eccleſiam convenire IV. 309. 24. An exigi poſſit à Clerico juramentum ſerviendi Eccleſiæ illi adſignat IV. 298. 2. f. 310. 37. 38. Inter Clericum, & Eccleſiam, cui adſcriptus eſt, an matrimonium ſpirituale accidat IV. 313. 6.

Africanum Concilium 2. ita dictum, ſicet ei plura alia præceſſerint. Scriptis Papæ, ac Venerio Mediolanenſi, ut mitterent Clericos ex Italia in Africam I. 131. 2. & ſeq. Africanum Concilium 3. dictum generale ſcribit Anallaſto PP. ut liceret Donatiſtas recipere in ordinibus, quos acceperant apud Hæreticos I. 133. 6. 7.

Agapitus Papa Conſtantinopolim pergit inſtante Theodato Gothorum Rege. Anthimum deponit, & Mennum illi Eccleſiæ, manu ſua conſecratum præſicit, permittens Anthimo regreſſum ad Sedem Trapezusinam I. 173. 22. & ſeq. mandat alimēta dari Episcopo deſpecto II. 190. 9. In quo ſenſu dicat ſe non poſſe violare canones II. 266. 26. Ab Orientalibus Pater Patrum dictus II. 267. 9.

RERUM, & VERBORUM.

Agathense Concilium cui plures Sancti interfuerunt l. 129. 35. IV. 29. 3. Sanctibos Ecclesiam peregrinis praeberi posse l. 144. 4. Vetat pluralitatem beneficiorum l. 135. 10.

Agellus equitans super arundinem IV. 146. 15. f. 251. 14.

Agellus Fundanus praeficitur a D. Gregorio Sedi Terracinae l. 184. 27.

Aicardus Pictavensis duo reges Monasteria l. 231. 23. IV. 53. 11. f. 132. 9.

Aidius ejus praedicantis fuit Interpres Ofualdus Anglorum Rex III 178. 27. f. 409. 33.

Aimericus Lemovicens. Patriarcha Antiochiae l. 472. 27.

Aistalpus Longobardorum Rex ob occupatas terras Papae, coactus a Pipino Rege Gallorum, & alia de eo l. 239. 17. f. 242. 22. II. 330. 42. 43.

Aibericus Etruriae Comes paelio est Joanni 10. PP. ad pellendos Italici Saracenos l. 321. 20.

Albertus Magnus quid sentiat de plenitudine potestatis Papae III. 208. 23.

Albertus Imper. cedit Regi Franciae jura Regni Araxensis, & Burgundiae II. 344. 18. III. 493. 6.

Albainus Longobard. Rex a Narsete accersitus, fundat Regnum in Italia II. 328. 39.

Alcimus desiliens ad Paganismum Sacerdotio hebraico privatus est III. 5. 4. f. 7. 9.

S. Alcimus Episcopus Viennensis filius Uschii item Viennensis Episcopi, & frater Apollinaris Praefatus Valentini l. 144. 5.

Aleianus undenam fuerit. Cur iverit in Franciam. A Leone PP. 3. petit absolutionem peccatorum. Discipulus fuit Bedae, & Egherti Eboracensis. Magister S. Ludgeri Monasteriensis. Diaconus Eboraci, Monachus apud Londinam, & Fuldae. Ivit Romam nomine Caroli Magni. Laudatur ab eximio Viris. Habuit quinque Abbates l. 252. 24. & seq. Aliade deo l. 293. 10. 12. IV. 231. 12.

Aleat stella minutissima, à qua proverbium III. 80. 36. IV. 261. 6.

Aldricus Episcopus Cenomanensis II. 250. 22. fol. 252. 25. Vexatus appellavit ad Papam III. 299. 27.

Alebrandus translatus de Sede Colonienfi ad Ham-burgensem l. 499. 6.

S. Alexander Cappad. quomodo factus fuerit Episcopus Hierosolymitanus l. 504. & f. 59. 29. & f. 64. 4. f. 81. 21. f. 118. 6. f. 160. 21. sola fama notus III. 42. 47. f. 345. 31. Alia l. 44. 25. f. 53. 11. 15.

Alexander Carboenarius lictor Episcopus Comanenfi a S. Gregorio Thaumaturgo l. 49. 3. III. 70. 6. f. 360. 11.

Alexander M. dono dedit 4 Civitates Phocioni Atheniensis II. 344. 17. Poema adulatorium in flumen fecit prociat, taurumque miniatum Ausonii III. 428. 17. Eum noluerunt Scythae sibi dominari, volentes naturalem Regem III. 241. 10. Illi Templum Hierosol. ingredienti, occurret Jaddus Sacerdos IV. 83. 11.

Alexander PP. 2. quomodo, & cujus opera fit promotus III. 386. 25. Ejus electio à Concilio approbata l. 371. 13. 14. Tenuit cum Papatu Episcopatum Lucensem fatigatus fuit à Cadalo Antipapa. Arguit Jocelinum Parisiensem de criminibus. Sancti ut Abbas Vinodocion fit semper Cardinalis l.

442. 10. Cogit quemdam ad Episcopatum fumen-dam l. 374. 22. Agit ut subigat S. Sedi Campa-niam II. 354. 51. Terras Regni Neapolit concedit in feudum Normannis II. 407. 17. 19. Alia de eo l. 360. 14. 15. IV. 322. 9.

Alexander 3. quis, & unde fuerit. Ei opponuntur plures Antipapa l. 458. 7. Arguit Abbatem vetan-tem subditum, ne matrimonio contrahat cum extraneis l. 421. 18. Ei scribit Stephanus Tornacensis. l. 444. 19. Dat privilegium electionis de gremio Archimandritae Messanae II. 72. 15. Gratias agit Hugoni, qui ei miserat librum III. 525. 13.

Alexander 4. offert Regnum Siciliae Edmundo filio Regis Angliae, inde Carolo Andegavensi II. 432. 7. 8. 9. f. 508. 15. Libros Guilelmi de S. Amore igni damnavit III. 516. 15. Edidit Constitutionem Cyprum pro regimine Graecorum III. 401. 15. ad 28.

Alexander 5. mandat expediti Bullas Apostolicas bene-ficiorum intra annum II. 201. 12.

Alexander 6. Hispanus ei in minoribus destinavit Papa Abbatem in Burgundia III. 412. 36. Privat Regno Neapolit Fridericum Aragonium, allegans inter alias causas, quod executionem literarum Pa-pae impediret II. 516. 8. Inveitituram Regni ipsius dederat Alphonso 2. II. 509. 17. f. 515. 7.

Alexander Leodienfi ordinabat Clericos sine titulo. Deposuit ob simonias IV. 290. 10. f. 294. 24.

Alexander Scotia Rex se Praetura dispensandis im-miscet II. 249. 18.

Alexander Severus, iogenfiq. illius diligentia in ele-ctione ministrorum, & iudicium III. 41. 46. eo modo quo faciebant Christiani de promovenda ad munia ecclesiastica III. 160. 17. Nolut dici Pater Patri III. 208. 9.

Alexandria: D. Petrus fundavit Ecclesiam Alexandriam III. 215. 21. S. Marcus totam Aegyptum in Episco-patum, & parochias divisit IV. 23. 13. f. 56. 24. Philo laudat Christianos Alexandriam III. 41. 46. Erant ibi parochi tempore Arrii l. 105. 14. Quo-modo, ubi, ex quibus, & quo ritu eligenduse- rat Praeful Alexandriae l. 82. 24. II. 239. 22. III. 164. 28. ad 32. f. 276. 17. f. 354. 6. Multum poterat in profectione Praefulum Aegypti l. 82. 23. II. 272. 5. An posset Praefules transferre V. Translatio. Clerus Alexandriae vocat S. Leonem Papam universalem III. 420. 35. Quid sentiat S. Cyrillus de Primatu Papae III. 225. 45. S. Gregorius mittit Pallium Alexand. Praefuli III. 217. 27. Arguit Eulogium Alex. ob titulum universalis III. 183. 21. f. 196. 33. Quidam Oeconomus Ecclesiae Alexand. memoran-tur III. 103. 40. 41. Et aliqui Patriarchae l. 464. 3. fol. 568. 29. II. 237. 26. f. 277. 19. f. 288. 13. III. 42. 47. f. 89. 5. f. 103. 44. f. 156. 16. f. 165. 31. f. 276. 17. f. 525. 13. IV. 55. 17. Ecclesia Alexand. sub Ethniciis dives erat, Constantinus Imper. ei triti-cum assignaverat II. 176. 6. 7. Schisma in electione Patriarchae II. 237. 16. Quidam Patriarcha inde extranei III. 353. 3. Concilio 4. Later. interfuit Pa-triarcha hic per Vicarium l. 464. 1. Dioscorus ju-nior interventione Papae fit Praeful Alex. qualis fue-ris II. 288. 23. III. 352. 1. ad 7. Alexander desi-gnavit sibi successorem Athanasium, & hic Petrum II. 345. 31. Petrus sedens non in solio Episcopa-li, sed in supplicanteo III. 159. 16. Joannes Tala-

D d d da

I N D E X

- da translatus ab Ecclesiâ Alexandrinâ ad Nolanum II. 533. 19. Cyrus Alexand. Episcopus excommunicatus à Papâ ob hæresim III. 116. 17. Frumentius missus à D. Athanasio ad prædicandum Indis Evangelium III. 177. 26. Dioscorus usus est titulo Patriarchæ Occumenici. Gestit à Concilio habere potestatem super omnes Orientis Ecclesias III. 188. 12. Alexandria Patriarcha, quibus titulus utatur III. 195. 30. Papæ titulum ei dedit S. Cælestinus III. 195. 3. Thomas ex Alexandria Episcopus Thessalonici. I. 260. 22. S. Cyrillus nolebat arctari ad reddendam rationem administrationis bonorum Ecclesiæ IV. 17. 22. Humbertus Patriarcha Alex. & Archiepisc. Remensis IV. 132. 10.
- Alexandrinus* Cardinalis missus à S. Pio 5. ad interpellandum Regem Hispaniæ super abulibus Regni Neapolis contra Iurisdictionem ecclesiasticam II. 320. 19. Beneficia plura habuit IV. 136. 21.
- Alexius* Angelus Isaacum deponit, Imperium assumit, alisque de illo I. 484. 18.
- Alexius Angelus junior* filius Isaacii implorat auxilium Occidentalium, quibus multa promittit, sed non observat I. 484. 18. ad 40.
- Alexius Ducas*, vel Mursiculus Imperator Græcus multa mala fecit I. 484. 18. 22.
- Alienatio* bonorum Ecclesiæ. Eam interdicit Concilium Romanum Palmarum I. 143. 1. Agathense, & Toletanum 3. I. 144. 4. Concilium Oxoniense II. 194. 23. Conc. Carthag. IV. 25. 17. Agapitus, & Symmachus Papæ I. 156. 4. 389. 25. IV. 15. 15. 429. 3. 6. Penus gravisbus plebentur alienantes bona Ecclesiæ: reliq. hæc valde antiqua est IV. 14. 15.
- Alipius* Tagastensis intervenit pro Piniano, ne ordinaretur invitatus à D. Augustino I. 25. 32. ordinatus fuit Mediolani à D. Ambrosio I. 126. 27.
- Almund*: vox hæc quid significet III. 366. 34.
- Alphonfus* I. Rex utr. Siciliæ schisma, & Antipapatum fovit II. 518. 13. Adoptatus à Joana 2. Regina Neapolis II. 399. 33. quæ successivè adoptat alios duos, prevalente nihilominus Alphonso II. 437. 21. f. 440. 1. f. 449. 22. Investituram Regni obtinet ab Eugenio 4. de qua latè II. 350. 33. fol. 437. 21. f. 449. à num. 22. ad 26. f. 514. 2. Obtinet à Papâ mediam annatam super beneficiis II. 214. 20. Fædissimas pacta non servavit in præjudicium Ecclesiasticæ libertatis II. 451. 27. Petit à Papâ minus sincere potestatem adhibendi assensum Regium II. 514. 3.
- Alphonfus* 2. Rex Neapolis investituram Regni obtinet à Papâ II. 452. 28. f. 509. 17. f. 515. 7.
- Alphonfus* Princeps Capuæ filius Rogerii Silvii Regis Siciliæ II. 418. 8.
- Alphonfus* monachatu relicto regnum Legionis accipit II. 417. 6.
- Alphonfus* alter idem facit in Regno Castellæ II. 417. 6.
- Alphonfus* 7. fit ab Innocentio II. Imperator Hispaniæ. Petit transferri Episcopum Salamantinum ad Sedem Compostellæ I. 1458. 16. 17. Tollit abusu, quod Clerici Hispani habeant uxores I. 291. 3.
- Alphonfus* x. Rex Hispaniæ electus Imperator in schismate I. 564. 17.
- Alphonfus* xi. Rex Castellæ contentiones habet cum Clemente Papâ 6. ob exclusionem extraneorum à beneficiis I. 31. 34. f. 200. 32. f. 538. 25. f. 547. 7. ad 12. II. 121. 4. f. 530. 9. Moriens mandat Ecclesiæ jura redintegrari. Papa eum laudat, & de morte ipsius dolet I. 549. 11. 12.
- Alphonfus Testatur* Episcopus Abulæ quis, qualis fuerit? Sua doctrina favet admissioni extraneorum ad beneficia II. 45. 19. ad 22.
- Alrinense* Concilium scribit Carlo magno, ut ulciscatur occisionem Patriarchæ Gradenfis I. 265. 1.
- Alvarus Palagius* quis, & qualis fuerit: quid sentiat de Electoribus Imperii, à quo constituti sint, & mutari possint I. 562. 12. & seq.
- Avallarius* Monachus Luxovien. Episcopus Meten. Archiepiscopus Treviren. demum Cardinalis, in Concilio Aquisgranen. consecravit indiculum Canonum, pro norma Episcopis I. 266. 4.
- Avallastina* Regina Gothorum, Imperatori à Patre Teodorico commendata, occiditur à Theodato ejus marito I. 173. 22. II. 326. 36. 37. Prius maritum habuit Eutharicum, ex quo genuit Athalaricum: Ob eam eum eversum est Regnum Gothorum II. 326. 36. 37. 38.
- S. Avandus* missus à Papâ ad propagandam fidem apud Sclavos, & alia de eo III. 177. 26. f. 337. 12.
- Avantius* Romanus Archiepiscopus Remensis II. 72. 13.
- S. Avostolus* Mediolan. Episcopus, electus pro acclamationem, dum intererat ut Præf. electioni facienda. Quo auspicio illius missus fuerit à Præbo Præfeto. Convertit S. Augustinum, exclusit ex presbyterio Theodosium Imper. qui eum dicebat esse verum Episcopum I. 112. 28. II. 258. 41. f. 274. 10. III. 497. 13. Sacram psalmodiam in Ecclesiâ introduxit IV. 6. 13. sollicitudinem aliarum quoque Ecclesiarum habebat III. 186. 8. Liberalis fuit in redimendis captivis I. 23. 14. III. 83. 42. Felix Bononiens. & Gerontius Nicomedien. Episcopi fuerunt ex suo Clero, cui inferre voluit S. Augustinum I. 112. 28. &c. Inferuit verò S. Paulinum, à quo visitatus fuit I. 126. 27. Ordinavit Alipium Tagastem. Ibi. Legatus pro Valentiniano 3. Imper. adit Maximum Tyrannum III. 442. 6. Quidam sermones an sint ejus, vel S. Maximi III. 227. 50.
- Anastastus* Papa rogatur à Concilio Africano 9. ut mittat Clericos Italos in Africam I. 137. 2. & 217. 31. Ei scribit Concilium Africanum 3. ut liceat Donatistas recipere in iis ordinibus, quos habebant I. 133. 6.
- Anacletus* Anapapa dat Rogerio Ducl Apuliæ, ac Siciliæ titulum Regis II. 322. 23. f. 409. 20. 23.
- Anastastus* 4. transfert Episcopum, quem Eugenius 3. recuserat transferre I. 454. 6. 7.

RERUM, & VERBORUM.

Anastafius Antiochenus l. 183. 16. exturbatus à Iuliano Imperatore III. 337. 12.

Anastafius Bibliothecarius quo tempore vixerit. An fixus aut Chronici Damasi II. 209. 5.

Anastafius Card. S. Marcelli depositus à Papà, & cur? III. 214. 19. IV. 336. 22. 23.

Anastafius Sinaita Episcopus Antiochenus l. 172. 20.

Anastafius Theſſalonicen. ei ſcribit S. Leo pluriès l. 171. 17. f. 217. 31.

Anatolius Alexandrinus Episcopus Conſtanti-nopolis l. 98. 26. Promotus à Dioſcuro Hæretico l. 246. 4. 5. S. Leo Papa ejus promotioni aſſentitur II. 285. 5. Aequalia jura cum Romano Papà à Concilio Chalcedonenſi ſuſtulit III. 423. 14. Archiepiſcopali honore donat Eccleſiam Bery-theſem III. 199. 41. Et Præſulem Antiochiæ ordinat. Ibi.

S. *Anatolius* ex Alexandria Coadiutor Theoteci Caſarienſis ſit Episcopus Laodiceus l. 50. 5.

Anacrus Trecentis Archiepiscopis Londini l. 470. 20.

Ancyranum Concilium de Episcopis non receptis à populo decernit. Approbat à Concilio Nicæno. Favet extraneis l. 64. 2. & ſeq. f. 138. 18.

Andreaſtus à Joannà l. Regina Neapolis Averſe ſtrangulatus II. 436. 16. f. 518. 13.

Andreas Monachus excluſus ab Episcopatu Can-tuariæ propter pinguedinem l. 229. 17.

Angeli diverſorum ordinum ſub diverſis muneribus in Eccleſià triumphanti glorificant Deum III. 406. 25.

Anglia. In eà extranei pervenire poſſunt ad Re-gnum l. 212. 18. f. 372. 17. f. 564. 16. Ludovicus 8. Rex Gallie Angliam ſibi debere contendebat l. 212. 18. Ellet ne ſecundis Papæ l. 372. 18. III. 455. 31. 32. f. 467. 21. Mira diligentia Guil-lemi Regis, ut egregii Præſules Eccleſiis præſce-rentur l. 373. 19. 20. II. 248. 15. III. 264. 32. Cum Rege Papa diſcepat pro libertate præſciendi be-neficiis extraneos l. 500. 9. latè l. 535. 19. ad 40. III. 434. 38. Reges Angliæ conferentes quendam beneficia l. 506. 26. f. 537. 24. III. 302. 9. Papa petente duo beneficia poſſe conferre in Eccleſiâ Angliæ, quid Angli reſponderint l. 468. 14. l. 431. 30. ad 36. Henricus 6. interpellatus à Papà, ut liberam ſibi ſineret beneficiarum diſpoſitionem II. 249. 17. III. 434. 36. Se aliqui Re-ges eorum diſpoſitioni ingerebant, mandando ro-gantes II. 292. 20. Extranei quidam habentes beneficia in Anglià l. 229. 16. f. 541. 34. ad 39. III. 189. 13. Angli habentes alibi beneficia III. 274. 16. IV. 132. 11. Tandem an extranei fue-rint excluſi à beneficiis III. 417. 2. f. 432. 34. Quomodo ſe res ibi haberent circa electiones præſulum l. 537. 24. II. 248. 15. 16. f. 275. 13. f. 484. 18. III. 506. 31. Henricus 2. offert Papæ diſpoſitionem omnium Eccleſiarum, ſi S. Thomam Cantuar. deponeret l. 275. 13. S. Anſelmus vole-bat conſecrare Episcopos à Regibus electos II. 248. 15. Hi aliquando aulicos ineptos nominabant II. 276. 20. In dando Electis aſſenſum pecuniam po-

ſcebant III. 506. 31. Uſque ad tempus Eugenii 4. Rex non nominabat ad Episcopatus, ſed ſuppli-cabat Papæ per aliquo l. 543. 38. II. 4. 5. Sc. f. 247. 12. ad 17. f. 308. 21. Tandem obtinuit ut nominaret Præſules II. 248. 15. 16. 17. Papa utens plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ reſpectu ad Angliam III. 288. 1. f. 299. 28. Regalia per-miſſa Regi cum ſpoliis vacantium Eccleſiarum, & qualiter III. 464. 14. f. 467. 21. 22. Interdum Rex diù faciebat vacare Eccleſias, utreditus ad ſe traheret II. 248. 15. Quid ex Angliâ perciperet Papa quotannis III. 456. 32. Denarius S. Petri ei ſolvebatur II. 221. 3. quem ſuſtulit Henricus 8. III. 455. 31. 34. Hæ rex ſub quo obtento voluit repudiare uxorem III. 320. 34. Librum edidit pro deſenſione fidei, quam deinde deſeruit III. 529. 20. IV. 103. 19. Mos tenendi plura beneficia to-leratus in Angliâ IV. 103. 20. 21. Rex volenti retinere incompatibilia ſuggerit ut diſpenſationem petat à Papà IV. 133. 14. Reſervationes beneficiarum factæ à Papà ad petitionem Regis II. 300. 3. Episcopis poſſentibus indultum præci-piendi Annatas, Papa eas ſibi reſervavit II. 214. 19. Variæ circa exactionem Annatarum ex benefi-ciis Angliæ l. 543. 39. II. 214. 19. ad 22. f. 221. 3. f. 227. 21. Connubia ibi permiſſa in quibuſdam gradibus conſanguinitatis inſolita II. 263. 18. III. 319. 20. fol. 325. 44. f. 418. 3. IV. 112. 8. Subſidia pro ſuccurſu Terræ Sanctæ petit Papa à Clero Angliæ III. 448. 16. Prædicatores miſſi in Angliam ad propagandam fidem. Rexque officio interpretis fungens Prædicatori III. 177. 26. 27. f. 409. 33. S. Auguſtinus Cantuarien. ab initio nulli ſedi af-fixus IV. 307. 29. Aliqui Reges Canonici in qui-buſdam Eccleſiis III. 260. 21. Cardinales Angli ex Regio ſanguine IV. 137. 25. S. Eduardus Rex honorat Papam ut univerſalem Patrem III. 220. 34. Rex an utatur ex ſe plenitudine poteſtatis. Carolus 1. capite plexus III. 326. 47. Bona Cleri-corum ab interſtato decedentium Innocentius 4. Sedi Apoſtolicæ applicavit III. 465. 16. Idem ſpo-lia per annum conceſſit Archiepiſcopo Cantu-rien. III. 467. 21. Edilvaldus Rex Viſſido Episcopopo donavit inſulam II. 344. 18. Anglià dicta triplo minor Francia l. 543. 39. Unafidus in An-glià monialis ad matrimonium tranſiit II. 417. 6. Richardus, inde Edmundus Regii principes Angliæ à Papà invitantur ad Regnum Siciliæ II. 432. 6. 7. Cum Rex Scotiæ ſe feudatarius eſſet Re-gis Angliæ; hic prætendebat Eccleſiis Scotiarum præſciendos eſſe Præſules ſine ejus aſſenſu II. 249. 18. f. 459. 14. III. 499. 15. In Angliâ quid de be-neficiis curatis circa in ſciis idiomatis III. 12. 21. f. 429. 36. Pro pueris Angliæ emendis, & veſtendis D. Gregorius pecuniam impendit III. 81. 38. Filius Regis appellans ad Papam l. 460. 23. II. 248. 16.

Annata. Hæ beneficiis Papa exigit Annatas in reco-gnitionem univerſalis domini, & loco decimæ, ac reddecimæ ei debita à totâ Eccleſiâ, aliâque ob-cauſas, & ut ſubventiones, ac recompenſa-tiones ei debitas II. 21. 9. ad 30. f. 220. 13. f. 224. 11.

I N D E X

III. 449-18. debentur Papa jure divino, ecclesiastico, & gentium II. 222-6. 8-9. 11. & jure quidem divino eo modo, quo decime decimarum debebantur Pontifici Moslayco II. 216. 25. f. 220. 1. 2. III. 449-18. Minus inde Papa exigit quam Pontifex Hebraicus perciperet II. 224. 11. earum exactionem justum esse pluribus rationibus probatur II. 214. 19. ad 30. f. 220. 1. ad 14. III. 449. 18. 19. Abique vitiis limoniz exigitur II. 215. 22. 23. 27. f. 223. 8. Nec calamus, & charta gratis habentur II. 205. 22. fol. 211. 8. f. 227. 22. Institutionis earum ignoratur principium II. 211. 9. f. 217. 26. Pro Bullis ab initio nihil exigebatur. Sponte tamen oblata poterant recipi II. 202. 14. ad 22. f. 210. 6. Temporibus Damasi, & S. Gregorii, & deinde quidam Papa aliquid exigebant, alii non II. 210. 5. 6. Dataria olim dicta scrinium II. 210. 7. Annatas aliqui censent originem habuisse in Francia: Joan. Papa 22. II. 227. 22. III. 450. 21. Antè Bonifacium q. non erant generales, & perpetue. Jam verò communi omnium Ecclesiarum festu ubilibet sunt receptæ II. 215. 21. 22. f. 223. 8-12. Cur Episcopi eas exigere non valeant, nisi habeant speciale privilegium II. 202. 15. ad 22. f. 204. 18. f. 212. 11. ad 17. f. 220. 1. fol. 222. 5. f. 226. 5. Annatas interdum locis piis applicantur II. 213. 15. 16. f. 218. 28. f. 224. 12. f. 228. 25. III. 449. 18. Interdum applicantur Regibus II. 214. 20. f. 218. 28. III. 449. 18. 19. Abbates quidam eas exigebant in dando beneficia à se dependentia II. 212. 12. f. 213. 16. Et Archidiaconus Cantuariensis II. 213. 14. Quidam Episcopi Angliæ petunt à Papa indultum exigendi aliquas annatas II. 214. 19. Exactioni Annatarum Datarie favent Concilia Viennense, & Constantiense II. 211. 10. 13. f. 218. 30. f. 223. 10. 11. III. 450. 21. Concilium Basiliense illas impetens, indirectè roboravit II. 11. 22. f. 221. 5. f. 226. 19. III. 452. 24. Quid in Gallia circa annatas II. 223. 10-11. f. 227. 21. 22. III. 452. 24. 25. 26. An illas impetant Pragmatica Sanctio, & pragmatica S. Ludovici II. 11. 22. fol. 223. 10. III. 448. 17. 18. Vi Concordatorum debentur, quæ illas auxerunt II. 223. 10. III. 448. 17. 18. fol. 452. 25. Aliqui Scriptores eas carpunt, alii plures, & probiores eas tuerunt II. 215. 22. ad 25. f. 220. 2. 6. Signanter Scriptores Neapolitani II. 217. 28. f. 224. 12. Vestigio jure debitas esse scribit Calistus 3. Imperatori III. 453. 26. Hoc unus non inest Beneficiario, sed beneficii II. 223. 8. f. 228. 25. Quod si bis, aut pluries eodem anno vacet, Annata semel tantum solvitur II. 216. 17. Diverso modo in diversis regionibus penduntur Annate II. 227. 21. an debeantur ex beneficiis, quæ conferuntur vi Primarum precum II. 223. 11. Quid sit Beneficiatio. Quid Commense servitium. Quid Minuta servitium. Quid Revidencia II. 208. I. ad 30. fol. 209. 3. 4. f. 227. 20. f. 220. 1. 18. Quod immensum aurum Dataria exigit his Annatis aliqui dicunt, restantem minor esse II. 227. 21. Fluere solent hæ exactiones ad manum Eleemosynarum Papæ II. 211. 9. Princeps licet inhibere non possit earum solutionem II. 217. 28. ad 30. III. 440. 1. f. 444. 9. 10. fol. 448. 18. ad 22. Ludovici 11. Rex Franciæ deposuit Procuratorem Regium declamantem contra Annatas II. 227. 22. Propositum, & refutatum fuit

in Conventu Norimbergensi applicari fisco Cæsarei II. 214. 20. f. 223. 11. 14. In Sveciæ solvuntur fisco Regio II. 225. 14. Allicubi ex beneficiis plus percipit Princeps, quam Papa II. 227. 22. Alibi si exigitur pecunia pro Regio Exequatur; Cur non exigantur Annate à Dataria. V. Neapolis. Pro assensu Cæsari eo novus Papa olim solvebat pecuniam, quam remisit Constantinus Pogonatus II. 205. 23. 24. III. 497. 12. Rex Gothorum quidquam simile exigebat III. 496. 11. Rex Vandalorum exigens 500 aureos à novis Episcopis citò destitit, & cur III. 462. 9. S. Anno Bambergensis Archiepiscopus Colonien. frater Vivalonis Magdeburgen. ex aula electus I. 402. 28. III. 364. 29. Et Anno Episcopus Juvenensis provinciam dono accipit à Carolo Magno II. 344. 18. *Amberus* 5. Rotomagensis dat privilegium exemptionis monasterio Footanellensi, & alia de eo I. 226. 5. 7. III. 499. 16. IV. 53. 11. *Ansewardus* Episcopus Pompiliens. & Abbas S. Hilari Galatien. IV. 323. 11. *Ansbarnus* missus ad propagandam fidem in Dania III. 177. 26. *Ansigilis* Abb. Laubienfis inde Episcopus Senonensis quomodo electus, collegit Capitularia Caroli M. I. 293. 8. q. III. 119. 27. f. 499. 16. S. *Anselmus* Italus Abb. Beccen. Archiepiscopus Cantuariensis. quomodo electus I. 373. 20. II. 274. 10. Dictus, & factus proficit causæ extraneorum I. 273. 20. f. 386. 15. 20. Virtutibus floruit: faveat immunitati benef. simpl. à residentia IV. 119. 8. Munusculum misit Papæ II. 293. 16. Recusat aurum Regi dare II. 206. 25. III. 516. 31. Et consecrare Episcopos à Rege electos II. 248. 15. Dirigit librum Papæ III. 525. 13. Alia de eo I. 400. 20. 21. f. 418. 3. III. 224. 43. f. 455. 31. f. 509. 36. *Anspertus* Mediolanensis. excommunicatus à PP. & cur I. 287. 27. *Anterus* PP. Calaber decernit Episcopos posse transferri ex causa I. 57. 21. *Antibianus* Trapezuntinus sumit Sedem Constantinopolitanam. Papa ei resistit, permisso rediit ad suam Ecclesiam. Ille reddens Pallium Cæsari, discedit. Imperator exilium, & Concilia quædam damnatione illum pulsant. Se finxerat Catholicum I. 98. 16. fol. 172. 22. ad 27. II. 285. 5. *Antibianus* Tysaneosis factus Metropolitae ab Imper. infensus SS. Basilio, & Gregor. Nazianz. I. 91. 10. 11. *Antigonus* Rex dicens non ei licere nisi iusta III. 308. 4. *Antiochia* S. Petrus ibi sedet per 7. annos III. 215. 21. Ecclesia hæc sub Paganis dives erat II. 176. 7. Res illius ministrabat Oeconomus III. 103. 39. Aliquando illi præerant plures simul Episcopi I. 117. 3. fol. 258. 13. Episcopi per Papam ibi constituti II. 285. 5. Aliqui ab eo depositi III. 115. 15. ad 20. fol. 212. 15. f. 348. 37. 38. Maximus Episcopus Domino antecessori depositio pensionem solvit, & alia de eo II. 189. 8. Episcopus Antiochiæ ne eligeretur Constantinopoli Papa reclamavit, tolerat interdum tamen, vel dispensat pro bono pacis I. 170. 13. 14. III. 109. 41. f. 318. 30. Antiocheni refutant Balsamoneum Episcopum electum Constantinopoli III. 391. 35. Boemundus Princeps pacificetur cum Grecis, quod Præsul Antiochiæ mitteretur illud ex Constantinopoli I. 472. 27. Post diutinam vacationem;

RERUM, & VERBORUM.

tionem Princeps Arabum permittit eligi Episcopum Antiochie I. 258. 14. II. 200. 10. Cyprus suberat Patriarcha Antiochie I. 260. 20. Subducta sunt consuetudinis IV. 346. 20. Flavianus Episcopus sacrum psalmodiam introduxit in Orientis Ecclesia IV. 6. 13. Patriarcha hic dictus Catholicus: plures Metropolites illi subiecti III. 195. 29. Poterat Episcopos, & Clericos transferre V. *Translatio*. Malefactum à Patriarcha Episcopi Translationem Papa sanat III. 300. 29. Papa mandat Patriarche, ut quemdam recipiat in Canonicum III. 396. 1. Plures Patriarche Antiochie memorantur I. 171. 20. f. 409. 12. f. 464. 1. fol. 472. 27. 29. f. 568. 29. II. 275. 11. f. 285. 5. III. 99. 29. f. 199. 39. f. 337. 12. f. 498. 15. Paulinus designat sibi successorem Evagrium III. 345. 31. Papa obditit in illi Ecclesie præficiatur Dioclorus III. 352. 1. 4. Antiochie electus est Dorotheus Syrus Episcopus Constantinopolis I. 96. 23. & Gregorius Cappadox pro Episcopatu Alexandrie I. 84. 24. f. 88. 4. f. 90. 7. Constantinianus Imper. astitit Antiochie Templum elegans, dictum aureum Dominicum I. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Patriarcha Antiochie resistit, ne Præfati Alexandrie detur potestas super omnes Orientis Ecclesias III. 188. 12. Gregorius Patriarcha vexatus ad Cæsarem, & Concilium appellat III. 196. 12. Episcopi Constantinopolis tentate iudicare Antiochenum Papa resistit III. 196. 32. f. 199. 41. Vicarius Papæ deputatus in Patriarchatu Antiochie II. 285. 5. III. 116. 17. Archimandrite Syrie honorantes variis titulis Papam III. 222. 40. *Antiochenum* Concilium quia occasione fuerit celebratum, in eo confirmata est depositio S. Athanasii, & designatus ei successore Eusebii Emesenus, inde Gregorius Cappadox I. 76. 7. f. 88. 3. Canonum huius Concilii quanta sit auctoritas, & quando Ecclesie Romana illos admisit I. 77. 10. f. 250. 17. S. Jo. Chrysostomus Concilium hoc pro spurio habuit I. 77. 10. Alia de eo IV. 25. 17. Concilium Antiochenum misit Episcopos ad visitandas plures Ecclesias I. 92. 12. Alia de Conciliis Antiochenis I. 49. 2. f. 50. 5. f. 76. 8. f. 88. 3. f. 110. 23. f. 137. 18. f. 218. 34. *Antipoda* olim pro fabulosis habebantur, nunc autem quis eos neget IV. 70. 24. *Antiquitas* veneranda est, & in facultativis maxime consideratur I. 305. 1. Antiquas res aliqui libentius laudant, quam præsentis II. 231. 1. In antiquas leviores probationes sufficit II. 537. 28. Antiquitas laudanda est, sed nostris vivimus annis II. 175. 4. III. 276. 16. IV. 68. 18. Antiquitatis vestigia ad ornatum, & pncipam, vel eruditionis cultudinis II. 261. 11. 12. Si antiquitas non est attendenda quod indignatum, idem erit faciendum quod alia II. 375. 10. Ut antiquitas servetur dictum est quinquies in Concilio Romano sub Hilario III. 343. 25. *Antonius Augustinus* egregie probat, leges mutabilitati subiectas esse II. 262. 14. *Antonius* Episcopus Ephesi, cum uxore incontinentèr agens, & ordinationes vendens II. 212. 22. III. 359. 18. *S. Antonius* Florentinus quis, & qualis fuerit: Multiformiter proficit admissioni extraneorum ad beneficia II. 40. 21. ad 5. Quid fecerat de plenitu-

dine potestatis Papæ III. 298. 23. Quid de beneficiorum simplicium exemptione à debito residentia, & pluralitate ipsorum ab uno possessum IV. 125. 23. 24. f. 321. 8. Quæ si non licent, nimia hominum multitudo damaretur IV. 148. 9. fol. 304. 14. *Apollinaris* sit Episcopus Arvernensis vi munerum Regi daturum II. 245. 9. f. 272. 5. *S. Apollinaris* Valentinus frater S. Alciami, & filius Ilici Viennensis I. 144. 5. *Apologia*. Christiani perplures scripserunt Apologias in defensionem fidei I. 42. 18. *Apollini* ex variis orti regionibus, & Tribubus I. 8. 13. 17. f. 32. 36. III. 26. 8. Aliqui fuerunt Christi consanguinei I. 12. 22. f. 561. 8. II. 86. 6. Vivebant opere manum I. 122. 18. Eis tamen debita fuit merces laboris I. 8. 14. f. 12. 22. Christus illos elegit II. 234. 8. III. 59. 31. Non omnes ipse consecravit I. 396. 7. II. 233. 5. Cur non elegit sapientes, & divites in Apostolos II. 232. 5. Quomodo electus Matthias II. 233. 7. III. 25. 6. Loquebantur variis linguis III. 11. 19. Fuerunt Episcopi in loca, à quibus erant extranei, & extraneos Ecclesie præfecerunt I. 29. 30. ad 34. f. 200. 33. fol. 548. 8. II. 235. 11. In quo pares Petro fuerint, & in quo dispare, ac ei subordinati II. 233. 6. III. 262. 26. Dicit Dii III. 309. 6. Alia fuerunt ut organa Christi, alia ut Episcopi: & an omnia, quæ egerunt, sint de jure divino, vel de Apostolica traditione, & in quo sensu I. 82. 24. f. 90. 7. f. 325. 24. II. 256. 6. f. 262. 15. III. 162. 24. f. 252. 5. fol. 320. 33. f. 421. 9. IV. 17. 21. V. *Yus*. V. *Traditio*. Quod omnium Apostolorum consilio factum est, auctoritate divina adscribitur III. 31. 21. Inhibuerunt fidelibus libros gentilium III. 521. 7. Ad eorum pedes bona offerebant fideles IV. 10. 1. fol. 12. 7. D. Petrus Apostolus universalis non vocatus III. 198. 38. f. 209. 10. S. Paulus ordinatus Apostolus ad Gentiles conversos, se censet indignum titulo Apostoli III. 208. 8. IV. 200. 10. Canones Apostolorum quante sint auctoritates I. 70. 18. f. 82. 24. f. 90. 7. f. 109. 21. f. 218. 34. f. 250. 17. II. 160. 3. f. 272. 4. IV. 13. 9. Noricorum Apostolus S. Severinus II. 325. 33. Gallorum S. Martialis, & Remigius I. 367. 1. f. 453. 1. *Apocrypha* scripta sub nomine Apostolorum III. 522. 9. fol. 526. 14. *Apostolici* quid essent V. *Litteræ Ecclesiasticæ*. Apostolici dicti quidam hæretici I. 423. 13. *Appellatio*. Fas est omnibus appellare ad Papam III. 217. 28. S. Athanasius ad eum appellavit I. 88. 2. III. 163. 25. Marcon Ponticus recurrit ad Sedem Apostolicam I. 39. 10. f. 106. 15. Gerbertus appellavit ad Papam ex Gallia, Ivo Carnotensis I. 507. 9. Daimbertus Hierofolymitanus I. 412. 26. Hugo Sanctandreeus ex Scotia I. 461. 26. III. 509. 36. Hinmarus Laudunensis III. 190. 12. III. 132. 3. 8. 9. Ebbo Remensis III. 124. 40. Clerici Remensis III. 125. 42. Abbas S. Audoeni II. 74. 19. Henricus filius Anglie Regis I. 460. 23. II. 248. 16. Jo. Talasida Alexandrius II. 533. 19. Anastasius Ilaureus III. 216. 26. Rotaldus Suffoniensis III. 280. 27. Aldricus Cenomanensis III. 290. 27. Tuentius Gallus III. 340. 18. Theutboldus Lingonien. III. 381. 12. 14. Græci Cypri III. 401. 15. Joannes Confidit. III. 197.

19. f. 216-26. Carolmannus fil. Caroli Calvi III. 131. 2. Appellatione pendente nihil innovetur I. 482. 14. III. 163. 25. Confluitio Cypria appellationes ad Papam admittit III. 403. 19. Frivola appellatione non attendatur I. 180. 9. 10. f. 506. 29. 30. Frivola est appellatio ab electione extræ gremium III. 398. 7. 8. A' Concilio generali appellatur ad Papam III. 525. 13. A' Papâ ad nullum alium appellatur III. 281. 2. f. 318. 28. Appellatio à Papâ male consulto ad eum bene consultum fatalis est II. 52. 4. 5. Senatus Parisien. à Papa ad futurum Concilium appellat II. 15. 32. f. 52. 3. 4. Appellatio ad futurum Concilium illicita II. 52. 4. III. 298. 23. Ex toto orbe potest Papa egerere homines ad suam prefatiam III. 297. 21. De appellationibus utriusque Siciliæ ad Papam II. 411. 28. 29. f. 422. 18. f. 437. 20. f. 451. 26. f. 458. 9. Delationes casuum ex Germania ad Papam. IV. 106. 28. Recurrendes ad Papam Sergius Damascenus I. 321. 9. Theodardus Narbonensis I. 188. 14. Stephanus Larissenus I. 171. 17. Coelestius, & Pelagius heretici II. 334. 4. 6. 7. Appellatio à Cesare irato ad Cæsarem paratur III. 338. 13. Patriarcha Antiochus appellat ad Cæsarem, & Concilium à suis vexatoribus III. 106. 32.

Apulia pars Magnæ Græciæ II. 473. 3. Troja ejus Caput II. 316. 8. Catapanus ibi magistratus Græcorum II. 316. 8. f. 345. 21. f. 395. 24. Græci eum occupant, & Saraceni II. 324. 27. f. 332. 46. ad 51. f. 345. 20. 21. f. 395. 23. ad 27. Apuli dicti interdum Longobardi II. 391. 13. f. 394. 20. ad 23. Joan. Papa 8. vocat Imperatorem, ut Græcos Italia pellat II. 395. 24. Otho 1. Imper. eos pellit, eisdem redeunt II. 395. 24. Prellis fatigatur II. 393. 17. ad 15. Apulia pertinebat ad Papam antè S. Leonem 9. qui ad pellendos inde Græcos vocavit Normannos, hiique illam dedit in feudum sub titulo Comitatus II. 318. 12. ad 15. f. 348. 27. f. 394. 20. ad 25. Apuli quoque invitaverunt Normannos ad pellendos Græcos II. 316. 8. ad 12. Quomodo pulsî II. 391. 12. ad 25. Gregorius 7. dat Apuliam in feudum Roberto Guiscardo sub titulo Ducatus II. 319. 16. ad 21. f. 448. 17. Quod antiqui Duces Apulie quendam beneficia conferunt I. 506. 16. II. 302. 9. Regnum Neapolia dictum quoq. Regnum Apulie II. 315. 5. f. 319. 15. In diplomate Henrici 4. Imper. favore S. Sedis memoratur Apulia II. 340. 8. Papa in Investituris Regni specificat Ducatum Apulie II. 349. 28. ad 31. f. 345. 10.

Aquileja Patriarchatus dividitur in duos. Ei favebant Reges Longobardi contra Gradensem I. 280. 6. Aquileja suberat Regibus Longobardis, Paulinus Patriarcha convocat Concilium Altriense I. 265. 1. Aquilejenses Patriarchæ ab Imperatore nominati I. 337. 5. f. 402. 26. Aliqui Patriarchæ Aquilejenses innotantur I. 280. 6. f. 402. 26. f. 568. 29.

Aquiligranense Concilium an. 816. consistit Indiculum Canonum, qui servient Prælatia pro normâ disciplina I. 265. 4. In Aquiligranensi Concilio Felix Urgellitanus resipuisse dicitur I. 251. 22. Aquiligranense Concilium 3. quid de Clerici alienia non recipiendis sanciat I. 266. 7.

Aragonia. Ramirus moriebatu relicto, uxorem, & Regnum Aragonie suscepit II. 417. 6. Petrus Rex

quod Papæ renuntiaverit patronatus plurium beneficiorum, & sustulerit adhibitionem Assensus Regia novis Beneficiatis II. 201. 13. f. 484. 19. III. 503. 25. ad 29. In Aragonia extranei pervenire possunt ad Regnum I. 212. 18. Quod Reges censuerit Capitulis jus eligendi Præsules II. 245. 8. f. 276. 14. & quod ibi excludatur à beneficiis extranei III. 135. 7. fol. 143. 29. f. 153. 15. III. 153. 1. f. 417. 1. Ubi quod ad Martinum Papam 5. beneficia patebant etiam extranei: nec Rex presentabat Præsules, sed supplicabat Papæ pro aliquo II. 4. 5. 6. f. 247. 13. fol. 308. 21. In Indulto Sixti 4. exclusivo extraneorum non fit mentio Aragonie II. 82. 40. Aragonia exposita invasioni Caroli Valesii, & eum II. 445. 11. Papa dat Regi patronatus beneficiorum per urbes ereptas Mauria II. 308. 21.

Aragoneses dominantes Regno Neapoli, quinam, & qua fuerint II. 399. 33. f. 442. à num. 22. ad 29. Aragonia Petrus faveat fuit doctrinâ promotioni extraneorum ad beneficia II. 89. 16.

Archidiaconus solebat intendere orationibus, quæ Clericis præbentur I. 148. 12. Et ministrare alicubi bona Ecclesiæ nutu Episcopis I. 218. 35. Cujus est oculus. Antiqua est ejus mentio apud Patres, & Concilia I. 420. 8. IV. 55. 16. Archidiaconus Cantuariensis erat Ordinarius quarundam Ecclesiarum, à quibus vacantiis exigebat annatam II. 213. 15. Archidiaconus est prima post Pontificalem dignitas. Sedet ad dexteram Episcopi, cujus est Vicearius natus IV. 55. 16. Archidiaconi alicubi sibi usurpabant spolia Clericorum III. 460. 6. Deputati aliquando ad res Ecclesiæ vacantis custodiendas III. 461. 7.

Archiepiscopus retundere mala, & docere Compromissiles debet, non sequi errantes III. 343. 26. Habebat magnam partem in electionibus Præsulum suffraganeorum I. 243. 20. f. 315. 33. f. 387. 20. fol. 390. 29. II. 240. 23. f. 257. 3. III. 114. 21. ad 14. fol. 168. 2. f. 361. 22. f. 364. 30. f. 382. 14. f. 400. 10. Si vota Eligentium seimdebantur, præelectio ad Metropolitanum spectabat III. 383. 15. Archiepiscopis inhibuit fuit spolia decedentia Coepiscopi sibi usurpare III. 461. 6. Deputatus Visitatorem Episcopatus vacantis conservationi rerum ejus intendentes III. 461. 8. 9. Archiepiscopo suo debet se presentare Episcopus novitè electus, & ei honorem exhibere III. 503. 25. Sinè illius assensu electio fieri non poterat II. 242. 2. 3. f. 245. 9. III. 126. 45. Ad eum spectare jubent canones suos Compromissiles consecrare II. 243. 3. Archiepiscopo debet Episcopus suffraganeus venerationem exhibere III. 132. 4. 6. Que forma tenenda olim peculiaritèr esset in electione Metropolitanæ III. 168. 1. 2. 3. Archiepiscopus non appelletur Princeps Sacerdotum, sed primæ Sedis Episcopus III. 184. 3. f. 213. 18. Archiepiscopus factus à Patriarcha Constantinopolis III. 199. 41.

Archipresbyter Ecclesiæ plebanus rector, habentia sub ad plures parochias III. 122. 24. Quanta sit ejus antiquitas, & quodnam officium. De se non habet jurisdictionem, nisi ab Episcopo ei detur IV. 55. 17. Urbanus Archipresbyter Archidiacono subest, quanta sit ejus antiquitas, & quale officium IV. 55. 17.

RERUM, & VERBORUM.

Arelatenfis Antistes *emulabatur* majores Sedes. *Habuit* aliquando primatum super plures provincias. An possit transferre Clericos I. 81. 21. f. 128. 33. III. 113. 10. f. 170. 7. *Arelatenfis* Concilia I. 74. 1. fol. 129. 35. f. 300. 29. f. 396. 8. f. 449. 36. III. 68. 31. & alibi.

Ariminense Concilium numerosissimum fuit, sed doctus irreveritum, & illegitimum II. 58. 19. 20. Joann. Papa 9. vocat illud Latrocinale III. 526. 15.

Ariovaldus Longobardorum Rex. Ad eum fugit Fortunatus Gradenis, contra quem illi scribit Honorius I. Papa I. 181. 7.

Aripertus Longobardorum Rex quasdam Urbes, & loca Sedi Apostolicæ restituit II. 346. 22. f. 348. 26.

Armenii non nisi descendentes à parentibus Sacerdotibus ordinis Clericatum dabant, & interdum etiam non adhuc tonsis I. 197. 25. Leo Rex Armeniæ se vocat Imperii Romani gratia Regem: appellat Innocentius 3. Papam universalem III. 220. 34. fol. 300. 28. Armeniorum Præfuit dicitur Catholicus III. 193. 29.

Armenia, live Britannia V. *Francia*.

Armenius de universalitate potestatis D. Petri loquitur III. 222. 40.

Arnulpus notus Lotharii Regis Clericus Laudunensis, indè Archiepiscopus Remensis, per doliis accusatus, & à Rege carceri traditus, depositus fuit, indè redintegratus: Excommunicat proditores urbis Remorum, & alia de eo I. 337. 20. III. 241. 21. ad 27. f. 342. 22. f. 510. 38.

Arnulpus Lexoviensis frater Episcopi Sagienfis, legatus Papæ pro pace inter Reges Francie, & Angliæ: reclamavit contra electionem Canoniorum Regularium, & contra Monachos tenentes parochias: aliaque plura de eo I. 447. 30., & seq. f. 494. 46. Sentit quod Clerici sint fures, si redditus superfluos non dant pauperibus III. 70. 15. Et alia de eo I. 448. 30. 33. III. 175. 19. f. 510. 38.

Arnulpus Narbonensis imperat à Papâ indultum pro electione de gremio III. 71. 12. Simile quid III. 378. 16.

Arrius Lybicus Alexandrie presbyter, & parochus I. 105. 14. IV. 58. 24. Ejus hæresim compressit Concilium. I. Niennum I. 68. 13.

Artaldus Remensis plures tenuit Abbatis. Ejus contentio cum Hugone puero pro Episcopatu Remensi I. 335. à n. 13. ad 19. IV. 322. 10.

Artaxerxes Rex donavit Themistocli tres Urbes II. 343. 17.

Avarense Concilium à prælaris Episcopis celebratum, Laicos in Episcopatum dispensatione se immiscuitos compelevit, ordinationem alieni Clerici vetuit. Scripsit Theoderberto Regi pro habentibus beneficia io ejus Regno I. 145. 9. & seq.

Avarenses improbantur, quod apud eos Canonici essent hereditarii I. 197. 26. 31.

Africanus Tarraconensis promovet provocationem Irenæi ad Sedem Barcinonensem ab Antecessore designati: redarguit à Papâ III. 341. 20. 24. 26. 35.

Affensus Regius. Morem assensum præbendi provocationi Papæ renuntiavit, & cessit Constantinus Pogonatus, Ludovicus Pius, Henricus I. & Otto magnus II. 105. 23. 24. f. 338. 3. III. 494. 6. f. 497. 12. fol. 501. 21. f. 503. 24. 25. Bullis Pontificis Assen-

sus Regius non licitè interponitur, nisi ubi privilegium Apostolicum id permittat II. 224. 13. f. 493. 10. 11. f. 498. 26. f. 502. 1. f. 505. 9. III. 492. 3. fol. 503. 24. f. 510. 39. f. 512. 42. f. 515. 47. Vel immemorabili consuetudo, non nuda, sed cum fama privilegii II. 493. 11. f. 502. 1. f. 520. 19. III. 503. 24. f. 510. 39. ad f. 515. 47. Habens iudicium Assensus Regii pro Prælaris, non illum apponere potest provisionibus beneficiorum inferiorum II. 493. 10. 11. III. 511. 40. 42. Sine indulto Apostolico fas non est retinere, vel examinare Bullas Pontificias, vel impedire beneficiarios, ne beneficii possessionem assequantur I. 498. 3. II. 493. à n. 11. ad 30. Statutum laicale vetans ne quis beneficii possessionem accipiat sine assensu Principis, aut Miſiſtrorum ejus, est nullum II. 96. 35. f. 493. à num. 11. ad 30. f. 497. 23. 25. 26. f. 518. 15. III. 492. 3. Bullæ beneficiales ab Episcopis factæ, nullibi indigent assensu Regio II. 495. 15. Si Princeps habet privilegium Apostolicum apponendi Assensum Regium, vel examinandi literas Pontificias: hoc totum facit potestate Papali ipsi delegata II. 496. 19. Si dubium sit an litera Apostolicæ sint falsæ, vel subreptitiæ, examinari debent coram Judice Ecclesiastico, non seculari, & secundum canones, ooo secundum jura civilia II. 496. 18. 19. 20. fol. 497. 21. 22. 23. 24. 25. f. 499. 28. An Reges aliqui habeant privilegium examinandi literas Apostolicas: hæcque facultas sit revocata per Bullam Urbani 8. ambigunt Doctores II. 496. 18. 19. f. 500. 19. Ubi autem est hoc privilegium, intelligitur de Bullis, & scriptis privatis, non verbis de Bullis, & constitutionibus generalibus, regimine Ecclesiæ universalis concernentibus II. 500. 20. fol. 517. 12. Libertas ecclesiastica dirigitur submissione literarum Papalium Regio Assensui II. 493. à num. 5. ad 30. Innocentius 8. Leo 10. Clemens 7. Bullis plexerunt impediens executionem literarum Apostolicarum II. 516. 19. f. 518. 15. Io Bullâ Cæsar quotannis vibratur excommunicatio contra impediens executionem literarum Apostolicarum II. 521. 20.

Assensus Regius ab initio nullibi erat II. 254. 30. fol. 506. 9. III. 495. 9. Locuperunt Imperatores, & Reges electionibus Præfultum se ingerere vel ex præpotentia, vel ad comprimendos tumultus, vel ex convenientia Ecclesiæ: modo annuendo electioni, modo ei suffragando, modo resistendo, modo nutum, modo consilium, modo bene gratiam, modo benevolentiam, modo favorem ei adhibendo, ut sit difficile definire quid facerent III. 495. 9. ad 17. f. 510. 38. 40. Excussit hoc onus Ecclesiæ, vetans ne Principes electionibus Præfultum se immiscerent, etiam preces interponendo, que libertatem eligentium minuerent. III. 500. 17. 18. f. 506. 31. V. *Princeps*. Rex Aragonie renuntiavit Papæ potestatem apponendi Assensum regium, tamquam pessimam consuetudinem III. 503. 25. 29. Quod alicubi possent Reges præstare assensum Regium electioni Præfultum, fuit ex privilegio Ecclesiæ concessio pro bono pacis, & ad concordiam servandam II. 254. 30. f. 506. 9. III. 495. 9. f. 504. 25. Et intelligendum est de assensu præstando post electionem factam, non antè III. 361. 22. fol. 505. 28. f. 510.

- fol. 510. 39. fol. 515. 47. In Hispaniâ non erat olim Assensus Regius III. 509. 29. In Germaniâ interdum adhibitus fuit assensus regis electionibus Præsulum. Qui non habebunt feuda regalia non illum petebant. Otto 4. reliquit liberas electiones tollens contrarium abulum III. 506. 30. In Angliâ erat assensus Regius, ab eis non negandus alia, quia sine illo profectio Præsulum rata erat III. 506. 31. In Italia locum non habuit assensus Regis electionibus Præsulum adhibendus. In Æmiliâ: In Subalpinis: in partibus Venetis: in Piceno: in Insuëria &c. III. 507. 32. ad 35. In Bormiâ videtur non fuisse adhibendum assensum regium, sed solum consilium III. 506. 30. In Scotia non habuisse locum videtur assensum Regium III. 509. 36. In Polonia quoque non videtur habuisse antiquitus locum eundem assensum III. 509. 37. Idem dic de Norvegia: Sicut etiam & de Svecia III. 509. 37. In Lusitania locum non habuisse videtur assensum Regium III. 506. 30. In Gallia locum habuit assensus regius, ita confusus verba explicatus, ut non scilicet pereptior ejus vis III. 510. 38. At non in Gallia strictiora obediunt, & in Comitatus Tolosano, & Aquitanico. Ibi. Nunc in Hispania, Gallia, Germania, Polonia, Hungaria, Lusitania, Boemia, quid sit circa Assensum Regium, stantibus Concordatis, & respectu Indultis Apostolicis III. 512. 41. Princeps reclamare potest, quod Beneficiarius sit ei rationabiliter suspectus II. 493. 9. III. 492. 3. f. 515. 48. V. *Princeps*. At cessante suspitione cessare debet exclusio III. 430. 29. Nec suspitionis nota est ultra limites rationis trahenda: rationabilisque non est, quæ à sola extraneitate repetitur II. 425. 26. f. 491. 5. ad 8. f. 506. 30. f. 518. 14. III. 510. 39. f. 513. 43. ad 48. Non est fas Principi, prætextu assensus regii ardeare beneficia ad quos ipso vult II. 298. 24. f. 371. 13. II. 425. 26. f. 491. 5. f. 507. 11. 12. III. 381. 22. f. 363. 26. f. 510. 33. Nec potest assensum ipsum sine gravi causa negare I. 416. 20. 21. f. 532. 12. II. 506. 10. f. 511. 24. f. 518. 14. III. 513. 43. ad 48. Non est jus regium, neque de regalibus Principis dare, vel negare assensum ad beneficia sacra, sed privilegium Ecclesiarum II. 483. 17. 18. III. 492. 3. 4. 6. Interdum profluxibus actu urbanitatis III. 412. 39. Verum de se non est necessarius I. 360. 15. f. 418. 2. f. 423. 14. f. 468. 13. f. 533. 12. II. 294. 30. Cavendum ubi cernitur præstitus assensus Regius: an sit datus electio, an electioni, ut liberè heret III. 507. 32. Exactiones pro assensu regio III. 496. 11. 12. f. 500. 17. f. 503. 24. f. 506. 31. Tempore Pauli PP. 2. videtur, quod nullibi haberet locum Assensus Regius ad possessionem beneficii II. 44. 15. De Assensu Regio quoad Regnum Neapolitanum V. *Neapolis*.
- Abbas* Rex Gothorum feribit Romano de Papâ noviter electo II. 275. 12. Alia de eo I. 173. 72. II. 326. 34. 36.
- S. *Abbas* Alexandrin. puer sacerdotalis exercebat III. 106. 45. Longa series ejus rerum III. 162. 24. ad 33. Transfert Episcopum de una ad alium Ecclesiam I. 59. 29. Deponitur in Conciliis Tyri, & Antiochie Julius PP. cum redintegrat I. 76. 7. fol. 82. 23. f. 88. 2. Calumnias de stupro, & magna III. 133. 7. f. 162. 24. Scribit Dracontio Episcopatum fugienti I. 82. 23. III. 163. 27. Distribuebat Ecclesiis triticum II. 176. 6. Quosdam Anachoretas ex eremo vocatos fecit Episcopos I. 82. 23. III. 163. 27. Catastrophes rerum suarum vocat Tragediam I. 87. 1. V. *Gregorius Cappadocia* Alia de eo I. 325. 24. f. 482. 14. II. 200. 9. III. 122. 20. f. 177. 26.
- Abbas* Antiochenus I. 472. 27. Constantinopolitanus I. 566. 26. Hieropolymitanus I. 409. 11. Alter. I. 474. 33.
- Abbas* Episcopus, & Dux Neapolis Sergium fratrem excommunicatum Romam misit, ipse fuit excommunicatus à Papâ II. 246. 21. f. 397. 27.
- Athenienses* Extraneos ab officiis publicis pelientes; tamen interdum etiam eos admittebant I. 209. 12.
- Atilius* ruri morans iaviratus est ad Imperium exercitus Romani II. 374. 8.
- Athanasius* Constantinopolitanus mittebat elemosinas ad alia loca pro juvandis pauperibus I. 21. 10. & fol. 37. 7. Persequitur hæreticos I. 138. 19. Transfert Episcopum I. 59. 29. Scribam habuit Proclum Cysicem. I. 48. 15. Jurisdictionem in Patriarchatu Antiochie exercuit. Episcopos transtulit III. 199. 41.
- Athanasius* Pomponius cur noluit esse Civis Athenis I. 375. 9.
- Attila* multis exploratoribus interna hostium penetrabat III. 429. 26. Cantilenas Marulli Calabri fecit exuri III. 528. 17.
- Atto* sine Abbatis licentia à Cænobio digressus affectat Episcopatum I. 275. 33.
- Audenus* Rotomagen. ex Aulico fit Episcopus III. 364. 29. f. 499. 16. Nummos desert ex Gallia D. Petro III. 454. 29. f. 475. 1. Monasterium committit habenti aliud monasterium I. 231. 23. 25. IV. 53. 17. Liberalis in præbendo elemosynas extraneis I. 21. 10. Designat sibi successorem Ansbertum II. 235. 12. III. 345. 31.
- S. *Automarus* Episcopus Morinen. I. 231. 25.
- Averis* ejusque Comes Ranulfus II. 317. 9. Ibi suffocati fuerunt Andreas, & Joanna I. Regina Neapolis ejus uxor II. 436. 16. 17.
- S. *Augustinus* liberalis in elemosynas præbendo etiam extraneis I. 20. 9. Et redimendo captivos I. 23. 14. III. 83. 42. Patrem suum reputat D. Ambrosium I. 121. 28. S. Patribus Ecclesiam valde laudatur I. 122. 17. Fugiebat à locis carentibus Episcopo, ne fieret eorum Episcopus. Aurelius Carthagen. optabat eum suæ Ecclesiæ mancipare. Valerius Hipponensis cum ordinat presbyterum, & sibi constituit Coadjutorem. Habebat S. August. monasterium, ubi Cleri mores firmabat, ex quo multi prodierunt Episcopi. Optabat suo Clero inferre Pinianum Romanum, at hoc renuit. Sic & suo idem facere optabat S. Ambrosius de Augustino. Qui cum ordinatus esset, sebat populo insistente proventus. Dolet Augustinus, quod Severus ordinasset ejus Clericum. Alium commendare noluit suo Episcopo ut ordinaretur, & alia de eo I. 103. 7. fol. 123. 33. f. 121. 21. f. 113. 21. f. 132. 4. f. 195. 18. II. 258. 4. III. 42. 47. f. 99. 29. f. 155. 7. f. 161. 21. fol. 128. 51. Sibi designavit successorem Eradium II. 235. 12. f. 237. 16. f. 239. 21. III. 345. 31. Dum esset Presbyter prædicabat supplendo pro Valerio Ilip.

RERUM, & VERBORUM.

procul lingua ignaro III. 11. 19. f. 409. 3. In parvulo Fufale funt diceffis erigit Epifcopatum III. 169. 4. f. 341. 21. Vifus eft aliquando in fuis fcriptis excedere III. 206. 2. Quid fentiret de ftylo Sac. Scripturae III. 227. 49. Antipodas negavit III. 328. 51. IV. 70. 24. Retraflationes egit III. 2701. 1. Hugo de S. Viftore dictus eft lingua Auguftini I. 439. 1.

S. Auguftinus Anglorum Epifcopus, ab initio nulli fedi amicus, demum in Cantuarienfi cathedra locutus fuit IV. 307. 29.

Auguftinus Triumphus, quis, & quantus fuerit: quid de Cardinalium electione fentiat: de proveftione Prefulum ad commendationem Principum: de proveftione confanguineorum, & compatriotum: de Electoris Imperii, & de admiffione extraneorum ad beneficia I. 558. 1. ad 19. Quid de pluralitate beneficiorum merè fimpli- cium, & eorum exemptione ad refidentiam IV. 125. 25. ad 29.

Auguftus Herodiæ contatit plures urbes, & provin- cias II. 344. 17. Difperfit libros fœdicos III. 520. 5.

S. Avitus Viennenfis liberaliffimus in peregrinos III. 82. 40. Vocat Papam orbis terræ Patriarcham III. 222. 40.

Aurelianenfis Concilia. Primum decernit de bonis Ecclefie, & alia I. 219. 36. f. 300. 29. f. 390. 8. Secundum approbas poffe Monafteriis bonis Ecclefiarum concedi I. 389. 25. Tertium vetat ordinationem alieni Clerici I. 145. 9. f. 300. 29. Alia de eo IV. 37. 2. Quantum vetat præfic Ecclefie Clericos peregrinos fine licentia Epifcopi, & beneficia tunc fuiffe perpetua osten- dit I. 148. 18. Mandat Archiepifcopos in propriâ Ecclefia ordinari I. 171. 17. Quantum vetat ordinare alienum clericum: & ne quis alterius Ecclefie res fibi arceat I. 150. 22. f. 300. 29.

Aurelianus Lugdunen. Pape literis non refpon- det circa Teutoboldum Lingonien. fed Egilonem in eâ fede introducet, & alia de eo III. 381. 12. ad 18.

Aurelianus Diaconus in velle fœminas obtulit Severo Antiocheno libellam depofitionis I. 169. 11.

Aurelius Carthaginen. convocat Concilium Cartha- ginenfè 3. in quo variâ ftatuta funt I. 78. 12. f. 216. 29. Volebat fuo clero inferre S. Auguftinum I. 123. 21. Præfuit Concilio 2. Africano I. 131. 0.

Aurum V. Divitie.

Auftriaci domatores utrique Siciliæ, quinam, & quot fuerint II. 399. 34. f. 456. 4. f. 516. 10. Eorum proſapia, à quo inceperit II. 399. 34. Albertus à Rodulfo Imper. patre fuo Auftriam ob- tinet. Ibi. Eam reliquerat Fridericus 2. Imperat. depofitus Friderico Nepoti fuo II. 430. 1.

Auxentius Cappadox Ariarius Epifcopus Medio- lani, antecelfor Ambrofii, ignarus linguae latine I. 112. 30. III. 12. 20.

S. Auxentius Abbatia in Gallia, poffeffa à Clerico Romanæ Ecclefie I. 286. 26.

Auxiliarij milites non femel armis opprimentes eos, ad quos juvandos fuerant accerſiti II. 394. 21.

Auxilius Presbyter defendit Formoſi proveftionem ad Papatum I. 282. 12.

Axiomaticus dignitas ecclefiaſtica I. 96. 22.

Axiarius doctrina ſua favet proveftioni extraneo- rum ad beneficia II. 95. 34. III. 57. 26.

B

Bajelardus Comes Apulie V. **Abajelardus**.

Baldauus Flander Latinorum Imperat. Con- ſtantinopoli: Ejus probitas, & alia de eo I. 485. 21. 24.

Baldauus Rex Hieruſalem contendit cum Patri- archa de dominio illius Urbis I. 414. 26.

Baldauus Gallus Abbas S. Edmundi in Angliâ I. 287. 18.

Baptiſmus an faciat Baptiſmum ſubditum bapti- zantis pro ordinibus aſſequendis I. 78. 12. f. 168. 7. II. 376. 12. Facit indigenam loci II. 376. 12. Sumebatur olim adulta etate III. 99. 29. Bapti- zare in alienâ Diceceſi I. 257. 9. Non erant adhuc baptizati, quando electi ſunt Epifcopi, Neſta- rius Conſtantinopolitanus I. 96. 21. Ambroſius Mediolanenſis I. 112. 30. Gregorius Cappadox I. 82. 24. f. 88. 4. Xenaja ſine baptiſmo Epifcopa- tum invadit I. 89. 4. III. 99. 29. S. Hieronymus ba- ptizatus Romæ III. 99. 29. S. Paulinus Burdiga- lœ I. 125. 26. S. Hilarius Pictaviensis Romæ III. 99. 29. S. Florianus Hiſpalenſis Mediolani I. 168. 7. II. 99. 29. Maximus Cynicus Conſtantino- poli. 93. 15. III. 99. 29. Severus Antiochenus Tripoli. 169. 11. III. 99. 29. Baptizati ab heret- icis non debent rebaptizari I. 159. 24. Errorum de his rebaptizandis aliqui Patres tenuerunt III. 157. 12. Parvulorum baptiſma Ecclefia approbat III. 99. 29. Epifcopi compaſſes I. 413. 24. Ba- ptiſmus ut in ſe non eſt differendus III. 99. 29. Peregrini baptizati, & ignoti, ne ad Clericatum, & promoveantur III. 99. 29. Baptizatus in infirmi- tate excludendus à Clericatu III. 99. 29. Bapti- ſmus ſicilè ſuſceptus à Proteo, ut à Chriſtianis ſub- ſidia captares III. 300. 32. Profeſſio Monachalis dicta velut alter baptiſmus III. 173. 13. Baptiſ- mii ordinatio, cura chriſmatis, ejulque diſtributio parochis, ſpectat ad Theſaurarium IV. 56. 19.

Plebana Ecclefia baptiſmalis pro toto plebanatu III. 122. 34. f. 267. 39.

Bannes doctrina ſua favet extraneis II. 85. 5. ad 10.

Barbari quinam ſint, & reputarentur Romæ, ac in Grecia I. 211. 15. f. 429. 29. II. 379. 20.

Barbeſa Auguſtinus doctrina ſua favet proveftioni extraneorum II. 134. 1. ad 11. Et exemptioni benef. ſimpl. à refidentia IV. 183. 2. 3. 4.

Barwadar diſcipulus Domini erat ex Cypro, ubi ha- bebatur prædium I. 8. 14. f. 12. 22. f. 25. 20. III. 32. 24. IV. 12. 6.

Bartholomæus Apoſtolus ex quo loco eſſet I. 8. 13.

Beſilerſe Concilium, vel conciliabulum impetit poteſtatem Pape, eligit Anapapam, favet ex- tranecis: impugnât reſervationes Apoftolicas: quid de Cardinalibus ſanciat, & alia II. 7. f. ſeq. f. 1. 22. f. 31. 8. f. 32. 12. Electione voluit provideri Prælaturas, II. 32. 9. & 11. Anatus perfe-
Ecc qu-

quirit, quibus tamen indirecte favet II. 226. 29. Eas favore Antipapæ decernit II. 11. 22. f. 221. 5. Magis docti qui erant in eo, antebant Papæ potestatem effe irrefringibilem II. 294. 25. Jur præventionis Papæ in collatione beneficiorum, non aulum effe expungere II. 295. 27. Impetie plenitudinem potestatis Papæ, illiusque regimen monarchicum III. 293. 13. Alia II. 93. 28. III. 89. 7. Basileensis convencus tempore Alexandri PP. 2. f. 371. 13.

Inſtituta ſunt Eccleſiæ principales, aliquid prerogative majoris habentes: quarum 40. erant Romæ IV. 272. 6. Baſilicæ ideſt Eccleſiæ I. 144. 6. f. 119. 36. II. 307. 18. IV. 292. 14.

S. Baſilicæ Episcopos Caſaræ ſrater S. Gregorii Nyſſeni I. 91. 10. f. 98. 27. In ejus odium Valens Imper. partem Cappadociæ ſubmiſit Anthimo Tyaoeni I. 91. 10. Baſiliæ cum præventionis ſacrae coſecravit Episcopum Gregorium Nazianzenum I. 91. 10. III. 149. 4. Nec etiam Judæos ab eleemoſynis excluſit I. 21. 10. & f. 43. 22. Tranſfert Euphronium e Colonienſi ad Nicopolitana Metropolitani I. 59. 29. Et utramque poſſe ex diſpoſitione ab eo retineri tuctur IV. 133. 13. f. 222. 9.

Baſilicæ Imper. carpit Marinum, quod ex alio Episcopatu ſuſcepſiſſet Papatum. Stephanus PP. 6. ei reſcribit, licere translationes Antiliſitum I. 83. 26. f. 278. 3. Eumque arguit quod Eccleſiam Romanam diſcretis vellicat II. 229. 54. Imperator proſtitetur laicos non ſe debere cauſis eccleſiaſticis immiſcere, qui ab Eccleſia regi debent III. 212. 17.

Beda Italus, vel Britannus, preſbyter, & monachus in pluribus locis, fuit magiſter Alcuini I. 229. 18. f. 252. 25.

Bela relicto Monachatu regnum Hungariæ ſuſcepit Ei ſcribit Alexander 2. ne impediatur libertatem eligentium Praefulos II. 549. 34. f. 417. 6.

Belyſarius Theodoræ Auguſtæ juſſu Silverium PP. deſicere, & Vigilium ſubrogare contendit II. 292. 20. III. 496. 11. Contra Gothos miſſus à Juſtiniano I. 159. 14. f. 173. 22. II. 326. 34. 38. Petens obolum pro eleemoſyna III. 443. 7.

B. Harminius Card. multæ pietatis, & doctriinæ: iuxta Eccleſiam Politanen. in abſentia Episcopii: noluit Eccleſiam Capuanam tenere commorans Romæ. Illius acta non ſciunt legem IV. 334. 17. ad 21.

Bellum quandonam ſit licitum II. 55. 14. Non repugnat quod Papæ, & Praefulos Eccleſiam interdum bello dent operam, & res militares tractent II. 54. 12. 13. 14.

Del Bene Thomas favet ſua doctrina admiſſioni extraneorum ad beneficia II. 126. 21.

S. Benedictus Nurſenſis Monachorum Occidentaliū parens quatuor genera Monachorum enumerat: ſivey provectionis extraneorum: diſtinguit inter Canonicos, & Eremitas I. 168. 8. 9. fol. 385. 12.

Benedictus Levita digeſſit in tres libros Capitularia Caroli M. III. 119. 27.

Benedictus 7. ex Episcopio Sutirino ſic Papa. Fo-

vet Sergium Episcopum Damascenum I. 321. 9.

Benedictus 11. dat Regi Neapolis indultum conferendi quædam beneficia in Eccleſiâ Luceriæ II. 303. 10. f. 509. 17.

Beneficentia ordinatum exerceri debet in propinquiores, & qui ſint hi II. 166. 21. III. 46. 2. 34. f. 49. 8. 13. Beneficentiæ diſpenſatio interdum idem ac eleemoſyna, & ſportulas ſignificabat III. 103. 38. IV. 19. 2. Interdum beneficium ſignificat actum beneficentiæ I. 206. 4. f. 212. 19. IV. 3. 3.

Beneficium hæc vox ut ſic ſignificat actum beneficiendi. In jure vero ſignificat privilegium IV. 3. 3. Ob vocem beneficii altercatio fuit inter Hadrianum PP. 4. & Fridericum 1. Imper. & cur? IV. 3. 4. Apud eccleſiaſticos beneficium ſignificat præbendam, Clerico in titulum tributum IV. 3. 5. Interdum beneficium non confertur in titulum, ſed in commendam IV. 3. 5. Ex dignitate, vel reſidentis debito juncto beneficiis, non immutatur illorum natura IV. 3. 5. f. 37. 1. Beneficium quomodo definiatur I. 248. 11. IV. 4. 6. Non erant initio Eccleſiæ beneficia, ſed res eis æquivalentes I. 4. 3. f. 17. 2. f. 35. 1. Ad eleemoſynas Beneficiarii tenebantur pro viribus ſuis III. 70. 14. 15. f. 82. 40. IV. 6. 12. f. 185. 2. f. 211. 14. Sacerdotibus debentur ſtipendia ex obligatione IV. 12. 6. f. 37. 2. f. 62. 3. An eſſet olim idem ordinis, & beneficia ſuſcipere V. Ordo Vox beneficium quando incipit audiri in Eccleſiâ IV. 19. 2. ad 6. Antiquior eſt res ſignificata per illud IV. 21. 7. ad 21. Beneficia ſunt introducta à jure poſitivo I. 220. 38. IV. 28. 1. f. 37. 2. 3. f. 91. 17. f. 113. 9. f. 208. 6. Originem habent a Papa I. 220. 38. f. 501. 11. 15. I. 503. 18. II. 283. 1. 3. 4. f. 292. 22. 23. IV. 24. 15. f. 28. 1. Initio ſæculi 6. incipiſſe beneficia caſet Baronius, ſed prius erant præſertim ſæculo 5. III. 49. 9. f. 72. 22. f. 289. 5. f. 311. 12. ad 18. f. 316. 23. ad 25. IV. 28. 1. ad 4. Clerico datum beneficium ſubtrahi non debet I. 149. 9. IV. 28. 2. f. 37. 2. Beneficia olim diſcebantur etiam *Maniſcentia*, vel *Eccleſieſticum munus*, vel *Remuneratio Eccleſiæ*, vel *Azeli Eccleſiæ*, vel *Tituli*, vel *Maniſcentia Eccleſiæ*, vel *Maniſcentia Sacerdotum*, vel *Præcarie*, vel *Eccleſiæ officia*, vel *Alitaria* I. 389. 26. f. 145. 7. f. 286. 26. IV. 28. 4. ad 9. f. 37. 2. f. 104. 23. f. 272. 6. Beneficia quocumque nomine nuncupentur, parum reſert IV. 32. 15. Prebenda, & beneficium quomodo inter ſe differant IV. 32. 16. ad 18. Bin ſciatitã dicta ſunt, ſumpta metaphora à ſeculari militia, in qua dabantur prædia militibus benemeritis ad fruendum, ut ſunt Commendæ militares à Timotheo Terciarum &c. IV. 33. 20. 21. Beneficium Eccleſiaſticum ſeculare debet eſſe perpetuum, ſed poteſt eſſe ammovibile ex ſpeciali jure IV. 37. 1. 3. Regularia verò beneficia ſunt manualia, & ammovibilia IV. 37. 2. Beneficia ordinata ſunt ad divinum cultum, & debent aliquid ſpiritualitatis habere IV. 38. 5. f. 180. 23. f. 184. 6. f. 189. 16. f. 210. 11. 21. 15. ſuntque res ſpirituales I. 514. 3. *Beneficium* 7. pro deſ. de reſcriptis f. 525.

RERUM, & VERBORUM.

f. 525. 28. ff. 93. 26. ad 30. f. 122. 7. f. 145. 36. f. 403. 5. f. 425. 25. f. 498. 26. Deben beneficiis esse erecta auctoritate Ordinarii, alias resolvuntur iō Legatum pium IV. 38. 4. Capellanis non collative, non sunt beneficii, & regulariter ad modum Legati pii IV. 38. 4. An fructus beneficii sint quid à beneficio distinctum IV. 38. 6. f. 42. 17. Boni beneficiorum sunt exempta ab oneribus, statutis, & functionibus laicalibus V. *Bona Ecclesie*. Sportularum in locum succedunt beneficia, tamē ab illis differunt I. 25. 19. 21. f. 56. 18. f. 146. 11. f. 183. 23. f. 195. 18. IV. 7. 14. ad 20. f. 10. 1. ad 24. f. 32. 14. f. 30. 4. f. 273. 9. ad 15. f. 280. 2. V. *Sportule*. Beneficia succedunt loco mercedis, quā Christus operariis evangelicis debet voluit I. 9. 16. & seq. & f. 12. 22. f. 516. 8. Succedunt etiā in locum decimarum, primitiarum, & oblationum, debitorum Levitis I. 1. 20. ad 24. f. 516. 18. III. 33. 26. ad 28. f. 33. 33. IV. 1. 14. 5. f. 81. 3. Item succedunt loco Eleemosynarum, vel Collectarum, quę corrobantur in Ecclesiis I. 19. 7. f. 24. 18. Beneficiū adstringit, & incorporat Beneficiarium cum sua Ecclesia IV. 25. 27. Officiū, Beneficiū, Personam, Dignitas interdū promiscuē sumuntur, & in quo differant IV. 262. 9. Beneficia non fuerunt fundata ab Episcopis de bonis propriis III. 315. 21. Relinquatio beneficii ad favorem alterius I. 445. 22. f. 447. 28. Beneficia sunt merces, & stipendium Clericorum I. 415. 6. 8. f. 519. 16. IV. 49. 1. f. 235. 1. ad 17. Quo magis fructus beneficii, eo magis Beneficiarius debet rationem Deo reddere de multis oneribus, quę habet III. 443. 7. 8. & de redditum erogatione IV. 185. 7. 8. f. 239. 24. 15. Ab eleemosynis ad beneficia valet argumentum I. 52. 9. Beneficiū est sequela ordinis I. 395. 17.

Beneficiū præsertim residentiale tenens, Illud sine licentia Episcopi dimittere non potest I. 63. 14. f. 134. 8. f. 151. 27. f. 196. 22. f. 237. 11. V. *Residentia*. Beneficia non sunt ingerenda onera, quę non habent III. 76. 26. f. 312. 14. IV. 5. 10. f. 9. 20. Intentio Fundatorum beneficiorum non est, ut hæc dentur solis indigenis III. 74. 23. ad 22. f. 312. 13. ad 18. f. 316. 23. 24. 25. Quę quantitas debeatur pro honesta sustentatione Beneficarii, attendenda est ejus qualitas, & dignitas III. 76. 27. f. 171. 1. V. 43. 18. 19. Sportulantes antiqui totidem erant Beneficarii IV. 97. 4. Sportulæ non dabantur habenti de proprio patrimonio III. 98. 28. f. 283. 35. 36. Beneficiarius residentialis, si aliud residentiale beneficiū recipiat, vacat primum IV. 143. 26. Labor præstandus in beneficio est sequela beneficii, & ejusdem naturę cum eo IV. 208. 6. Propter officium datur beneficiū IV. 210. 11. f. 211. 15. f. 220. 14. f. 227. 8. f. 231. 19. 21. f. 238. 11. f. 252. 18. f. 260. 1. f. 267. 24. f. 350. 1. *Ly propter* non importat conditionem, sed modum IV. 231. 20. f. 242. 18. Nec propter officium solum, sed etiā ut Clericus habeat de patrimonio Christi undē vivat; & alia faciat, ad Clericum spectantia IV. 31. 20. f. 252. 18. Non recitans Beneficiarius Divinum officium fructus suos non facit, & ad eos pro rata omisionis restituendos tenetur IV. 38. 5. f. 210. 13. f. 230. 18. Possit constitui aliqua nova species beneficiorum diversæ à novæ existentibus IV. 69. 19. 21. Benefi-

cia legem accipiunt à voluntate fundatoris IV. 85. 22. Dantur Capellanis laicalibus III. 433. 34. Status beneficiorum, etiā circa onus residentie, firmatur cursu 40. annorum, & ut de una ad aliam transeat qualitatē IV. 92. 21. f. 229. 15. Beneficia non sunt in Monasteria transferenda, nisi cum consensu Episcopi, vel Papæ I. 388. 23. ad 27. Non sunt danda ei qui nondum porgavit ea, quę sibi objecta sunt I. 399. 17. Nec indigno III. 271. 2. Parochus possideri à Monachis improbat D. Bernardus: defendit Petrus Cluniacensis I. 431. 35. 37. V. *Bernardus*. V. *Parochia*. Quod dicitur de Episcopatu verum est etiā de aliis beneficiis I. 58. 24. f. 60. 32. f. 151. 20. f. 163. 27. II. 403. 3. f. 428. 33. f. 530. 10. III. 267. 37. 39. f. 278. 20. Inter Beneficiarios, & Occionomos rerum Ecclesię non currit paritas III. 105. 35. Inter Beneficiarium, & beneficiū est matrimonium spirituale V. *Matrimonium*. Difformia beneficia dicuntur ea, quę sunt diversę speciei IV. 176. 12. Leges laicorum nil afficiunt in materia beneficiorum III. 421. 9. f. 492. 3. In quantum est legibus canonicis, non civilibus II. 98. 1. III. 50. 10. f. 280. 27. 29. f. 282. 33. f. 421. 9. IV. 183. 1. Aliqua loca habentia privilegium Apostolicum exclusivum extraneorum. Vid. V. *Extranei*, & V. *Privilegium*. Si in erectione beneficii patrimonialis non est decretum irritans, potest dari extraneo II. 113. 15. Beneficiarii de redditibus sui beneficii, testari possunt, & eos in aliis ulibus impendere II. 161. 7. 8. 9. An, & quo jure teneantur suos redditus piis ulibus applicare, & quibus, ac ubi, tam in loco beneficii, quā extrā II. 162. 8. ad 20. Non constat, quod beneficia fuerint fundata à Principibus, vel privatīs, ut dentur indigenis II. 175. 4. f. 464. 2. 3. Libera beneficia, non sunt servituti subjuganda II. 179. 14. f. 465. 2. f. 479. 7. Quod beneficia dentur ad beneplacitum principum, res est pravi exempli, & non concedenda II. 182. 21. f. 292. 21. f. 309. 23. Sine diminutione conferenda sunt beneficia I. 191. 13. 16. f. 194. 21. 23. f. 212. 11. IV. 39. 7. Non privatur beneficio, qui ejus fructus non rectē impendit II. 193. 19. Licentia necessaria est ad dimittenda beneficia II. 200. 9. Secularia beneficia mutantur in regularia, & e contrā cursu 40. annorum I. 245. 6. IV. 50. 2. f. 54. 15. Residentialia quoque verti possunt in merē simplicia, & e contrā IV. 50. 3. f. 55. 15. Papatus est primum beneficiū, improbi tamen sic vocatum IV. 50. 3. Cardinalatus, Episcopatus, Abbatia, sunt beneficia V. *Cardinalis*. V. *Episcopus*. V. *Abbas*. Vicaria perpetua est beneficiū IV. 103. 20. Omnia beneficia censentur esse secularia, nisi constet oppositum IV. 55. 15. Prioratus, Decanatus, Præposituræ, Archidiaconatus, Archiepiscopatus, Priuiceriatus, Thesaurarius, Scholasticatus, Cantoratus, Canonicatus, Parochia, Capellania. De his vid. IV. 52. 10. ad 26. Beneficia alia sunt curata, alia simplicia. Curata alia habent jurisdictionem in utroque foro, ut Episcopatus, Abbatia regularis &c. Alia in solo foro interno, ut parochia IV. 61. 1. Dignitates, personatus &c. habentia administrationem in foro externo, vel jurisdictionem dicuntur ab aliquibus duplicia, ut distinguuntur à simplicibus IV. 46. 29. f. 49. 1. Beneficia sunt bona Ecclesiastica II. 286. 7. Non sunt res peremptoriarie ad

I N D E X

ad civilem conversationem: habent enim pro fine Dei cultum, & celestem beatitudinem III. 49. 9. 20. 11. f. 64. 1. ad 7. Beneficia patrimonialia alicubi sunt, & unde id proveniat III. 52. 15. 16. 17. f. 57. 26. f. 153. 1. V. *Gremium* V. *Privilegium*. Non censetur talia nisi probetur. Ubi sunt talia daoda sunt solis indigena, etiam ceteris non paribus III. 52. 16. f. 57. 26. Non possunt fieri patrimonialia vel restringi ad aliquos sola Principis auctoritate III. 57. 26. Commendae ordinum militarium sunt beneficia I. 206. 4. Ab officio ad beneficium valet argumentum V. *Officium*. Respectu ad Papam omnia beneficia sunt manualia I. 502. 14. IV. 38. 3. Nullum tamen sine gravi causa privat I. 503. 17. Sunt destituta servientibus Ecclesie I. 514. 4. ad 8. Beneficia praesumuntur esse libera III. 53. 16. IV. 40. 10. f. 87. 3. f. 93. 22.

Beneficium meri simplex, ut contradistinguitur a residenti III. 3. 5. f. 46. 29. f. 49. 1. f. 61. 1. f. 75. 9. fol. 169. 18. f. 177. 14. f. 178. 17. f. 208. 5. f. 276. 17. fol. 334. 24. f. 345. 17. Quomodo designatur IV. 4. 6. Mole dicunt Contradictores beneficia simplicia innoctuisse solum 11. vel 12. saeculo II. 175. 3. f. 179. 15. IV. 7. 15. f. 22. 8. f. 31. 12. f. 69. 18. f. 90. 14. fol. 111. 5. f. 360. 5. Nam dudum antea erant etiam tempore S. Gregorii IV. 21. 7. f. 30. 8. f. 117. 1. 2. fol. 130. 5. f. 270. 1. ad 24. & tempore Sportularum IV. 13. 11. 13. f. 15. 16. 17. f. 18. 24. Incuperunt, quando initium habuerunt cetera boecicia IV. 19. 1. ad 21. f. 28. 1. ad 24. A multis saeculis sunt in presenti statu III. 178. 20. IV. 68. 17. 18. Quae sint eorum qualitates de essentia, & quae de honestate IV. 37. 1. ad 15. Differunt a residentialibus III. 121. 21. f. 180. 33. f. 267. 37. ad 40. IV. 4. 5. ad 9. f. 87. 4. f. 168. 17. f. 323. 12. f. 348. 27. fol. 355. 18. Differentia haec non est nova IV. 65. 9. Eam dari offenditur & analogia Ecclesiae ad Synagagam, & Clericorum ad Levitas I. 11. 20. 21. fol. 13. 24. IV. 62. 3. 4. f. 81. 3. ad 14. f. 341. 4. Ex analogia Corporis mystici Ecclesiae ad corpus naturale IV. 63. 5. 6. f. 73. 11. f. 118. 8. f. 215. 1. ad 9. fol. 319. 1. 7. Rationalibus Theologicis IV. 64. 7. ad 11. fol. 122. 17. Legalibus IV. 66. 12. ad 16. Petitio ex Sac. Conciliis IV. 73. 1. ad 8. Aliis rationibus IV. 75. 9. ad 14. f. 125. 24. Tota frequenter Ecclesia quod beneficiarii simplices immunes sint a debito residentie IV. 80. 2. f. 87. 3. f. 111. 3. fol. 113. 9. f. 119. 7. f. 146. 17. f. 160. 10. f. 179. 22. fol. 187. 12. 14. f. 195. 29. f. 230. 17. f. 237. 7. f. 243. 24. f. 250. 12. f. 254. 23. f. 323. 13. f. 334. 16. f. 341. 30. f. 348. 26. 28. Consecutio generalis eos a residentia eximit IV. 64. 8. 9. f. 67. 13. f. 88. 7. f. 90. 14. ad 18. f. 101. 13. 14. f. 120. 9. 12. f. 127. 28. f. 126. 16. f. 152. 8. 10. f. 158. 6. ad 15. f. 165. 7. 9. f. 172. 3. 4. f. 175. 10. f. 177. 7. f. 179. 20. f. 180. 23. f. 183. 3. f. 184. 5. f. 186. 10. 11. 13. 14. f. 190. 18. f. 217. 6. f. 221. 7. Consecutio hinc licita est, non prava, nec laedit ullam jus IV. 172. 4. f. 174. 7. 9. f. 177. 14. fol. 340. 4. ad 28. Ideo non tollenda IV. 104. 22. Non est solum toleranda, sed approbata in jure IV. 189. 16. 17. f. 220. 2. ad 7. f. 241. 5. f. 246. 21. ad 17. Et in Conc. Trident. IV. 73. 1. ad 3. f. 100. 13. ad 18. f. 217. 6. f. 232. 7. f. 353. 10. ad 21. Haec quoque jam facta est jus IV. 146. 16. 19. f. 347. 24. In

materia beneficiorum multum valet consuetudo IV. 345. 20. Nam potest addere onus residentium beneficio illam non habenti, & contra IV. 101. 14. fol. 160. 10. ad 14. f. 177. 16. f. 184. 5. f. 187. 12. f. 190. 18. f. 208. 7. Consecutio hinc excedit 500. annos IV. 191. 21. f. 252. 19. f. 229. 25. An tolli possit, & debeat IV. 146. 17. ad 22. Beneficia simplicia erecta post 12. saeculum, cum haec exemptiones fuerint erecta IV. 22. 8. f. 63. 18. ad 25. f. 75. 7. 8. f. 87. 3. 4. fol. 273. 8. Uique ad nostram aetatem oemo possit in dubium hanc exemptionem IV. 4. 6. 7. f. 125. 25. fol. 137. 23. f. 176. 13. Eidem exemptioni favent auctoritas Ecclesiae IV. 89. 9. f. 119. 5. f. 121. 11. fol. 124. 20. f. 134. 15. f. 145. 14. Rationes Theologicae IV. 110. 1. ad 16. Legales IV. 86. 2. ad 22. Ex Conciliis IV. 96. 3. ad 35. f. 347. 25. Ex Patribus IV. 117. 1. ad 19. Historicis IV. 129. 1. ad 26. Ex similitudine Levitarum I. 11. 20. f. 13. 24. IV. 81. 3. ad 14. Rationes politicae IV. 140. 1. ad 21. Decreta Sac. Congregationis IV. 151. 6. ad 18. fol. 184. 4. f. 188. 14. 15. 20. Rotae decisiones IV. 158. 6. ad 16. f. 183. 4. f. 186. 10. 13. f. 189. 16. Prescriptio IV. 92. 19. ad 22. f. 243. 25. Theologi Scholastici IV. 163. 2. ad 18. Morales IV. 171. 2. ad 23. Canonisti IV. 183. 1. ad 30. Proportio ad officia politica IV. 24. 22. f. 143. 10. 11. 12. Aliae rationes IV. 115. 18. Voluntas fundatoris huius immunitati favet IV. 87. 2. 3. 4. f. 145. 14. f. 229. 13. fol. 252. 19. Quae nec divino, nec humano juri, neque canonico est contraria IV. 113. 10. f. 198. 2. ad 21. fol. 340. 4. 5. f. 346. 21. ad 28. f. 164. 4. ad 6. fol. 167. 12. ad 17. f. 173. 4. f. 197. 2. ad 21. f. 206. 1. ad 20. f. 217. 1. ad 22. f. 225. 1. ad 25. f. 235. 2. ad 23. fol. 245. 1. ad 32. Beneficia simplices spectant ad ornatum Ecclesiae IV. 63. 6. f. 76. 10. f. 163. 2. fol. 242. 9. De illorum iustitia, & utilitate agit Card. Pallavicinus IV. 76. 10. ad 13. Quod sola officii recitatio non sufficiat in beneficiariis, verum est de residentialibus IV. 209. 8. ad 15. f. 211. 15. ad 20. Quot onera habeat beneficiarius simplex IV. 64. 9. fol. 120. 10. Ad solum officium divinum tenetur III. 178. 29. IV. 4. 6. ad 14. f. 32. 13. f. 40. 10. f. 49. 1. fol. 64. 9. f. 77. 13. f. 151. 6. f. 154. 15. 17. f. 169. 18. fol. 173. 6. f. 175. 10. f. 178. 20. 22. f. 183. 2. 6. fol. 188. 15. f. 190. 19. f. 210. 10. 12. f. 213. 17. f. 218. 24. Ideo dicitur quod propter officium datur beneficium, id est propter Officium Divinum I. 516. 8. II. 384. 1. IV. 6. 12. f. 37. 1. f. 38. 5. f. 49. 1. f. 172. 2. fol. 175. 9. f. 208. 6. f. 227. 8. f. 232. 21. f. 233. 24. fol. 276. 19. Etiam si redditus beneficii sint pingues IV. 185. 7. ad 9. f. 238. 12. ad 17. Nec hoc est parvum onus, sed grave, & pretio estimabile IV. 185. 7. f. 211. 13. f. 238. 11. Habet & onus castitatis servandae, elemosinas dandi, & a multis abstinenti quae permixta sunt laicis IV. 77. 13. f. 185. 7. 8. fol. 211. 14. f. 238. 10. 11. f. 252. 18. Si onera missarum habet, vel similia non ea tenetur personaliter adimplere, quippe in illo non est electa industria personae IV. 5. 9. f. 84. 12. f. 87. 5. 7. f. 186. 10. f. 190. 18. fol. 207. 5. f. 213. 18. f. 227. 7. f. 236. 3. f. 257. 32. fol. 263. 11. f. 275. 16. f. 355. 18. Et per aliam faciens per se facere censetur vere, non ficti IV. 5. 9. fol. 37. 1. f. 59. 26. f. 64. 9. f. 87. 5. f. 89. 9. f. 106. 26. fol. 126. 27. f. 152. 7. f. 155. 18. f. 175. 9. f. 178. 17. fol. 184.

RERUM, & VERBORUM.

f. 184. 5. f. 191. 23. f. 194. 27. f. 208. 6. f. 413. 18. f. 216. 3. f. 226. 5. f. 229. 14. f. 236. 2. fol. 276. 19. f. 280. 4. f. 358. 6. *Servit Ecclesie etiam si non residet l. 10. 18. 19. III. 96. 42. V. servit IV. 208. 6. In dubio beneficia presumuntur esse simplicia. IV. 40. 10. f. 49. 4. Benef. simplicia incompatibilitatem non causant IV. 41. 13. f. 176. 12. f. 179. 21. conferri debent Clericis benemerentibus, & dignis IV. 41. 14. Non tamen est necesse quod dentur dignioribus IV. 41. 15. f. 45. 24. ad 30. f. 65. 10. 11. Honestum est illa conferri Clericis non habentibus aliud beneficium IV. 41. 15. An hæc beneficia sint bona communia, debita decertantibus IV. 45. 24. Cum Episcopatu titulari sunt compatible IV. 40. 13. f. 154. 13. Alia sunt beneficia merè simplicia per se, alia per accidens IV. 49. 1. Simplicia beneficia veri possunt in residencia, & contra IV. 50. 2. f. 55. 15. f. 87. 4. f. 108. 35. Abbatiz, Prioratus, Decanatus, Præpositura alique sunt beneficia simplicia. Vid. IV. 51. 6. ad 26. Prima tonsura facta est ad beneficium simplex consequendum IV. 40. 13. f. 104. 40. f. 141. 2. f. 182. 8. ad 13. f. 285. 16. f. 379. 10. Et annorum 14. inceptorum ætas, imò & minor, si fundator ita disposuit IV. 51. 12. 20. 2. f. 40. 13. fol. 141. 2. f. 152. 9. f. 191. 22. Super qua ætate non potest Episcopus dispensare IV. 152. 9. De iure antiquo facta erat ætas IV. 40. 12. fol. 153. 9. f. 264. 15. Simplicia beneficia non debent dari in curata, nec in distributionibus chorales, nec omnia uniri Seminario IV. 153. 12. 13. An spectent ad iustitiam commutativam, vel distributivam IV. 164. 5. f. 167. 12. Interf. Papæ, Episcopum, Regum, & Principum, Clericorum, & Laicorum, ut beneficia simplicia sint à residencia onere immunita IV. 141. 2. ad 9. Nec Principes permittere hoc onus suis patronatibus addi IV. 77. 12. f. 135. 20. f. 142. 6. f. 347. 25. Si Beneficarii simplices tenerentur residere sub peccato gravi, nimia hominum multitudo damneretur, quod non est dicendum IV. 137. 24. 26. f. 148. 8. 9. S. Pii 5. Bulla de residencia non comprehendit beneficia merè simplicia IV. 151. 6. f. 155. 17. f. 183. 2. f. 188. 14. Missas celebrare debens Beneficiarius simplex, potest eas per alium adimplere, nisi fundator iusserit, ut celebraret per se ipsum III. 178. 29. IV. 5. 9. f. 6. 12. f. 88. 6. 9. f. 152. 7. f. 154. 15. 16. f. 160. 11. fol. 169. 18. f. 173. 6. f. 179. 22. f. 184. 5. f. 186. 10. 12. f. 191. 22. ad 27. f. 213. 18. f. 226. 6. V. Missa Non est iustificandum sed supponitur, quod benef. simpl. caret debito residencie IV. 158. 6. 7. 8. 9. 14. 15. 16. f. 176. 13. f. 179. 20. f. 183. 3. f. 186. 11. 13. f. 226. 4. Beneficia præsumuntur simplicia, nisi probetur oppositum IV. 40. 10. f. 49. 4. f. 158. 8. 9. f. 161. 15. f. 226. 3. Præstamentia, & alia beneficia simplicia, sunt immunita ab onere residencie IV. 163. 3. 4. f. 166. 12. 14. 18. f. 172. 3. ad 7. f. 175. 10. f. 179. 22. f. 247. 5. Quod de iure communi beneficia simplicia exigant residenciam aliqui dicunt IV. 159. 10. 12. fol.*

171. 4. ad 4. f. 172. f. 174. 9. 10. f. 177. 17. fol. 180. 23. f. 183. 3. f. 184. 5. f. 186. 10. 11. 12. f. 188. 16. f. 217. 6. f. 256. 30. f. 275. 17. Sed res potius est contraria est, cum iura favent immunitati eorum ab onere residencie IV. 173. 5. f. 179. 2. ad 23. f. 216. 6. f. 252. 20. f. 262. 6. 7. f. 270. 2. ad 7. f. 276. 17. ad 19. f. 322. 12. f. 345. 17. 18. Beneficia merè simplicia nunquam sunt mos dispensandi per viam electionis III. 61. 36. Quod beneficium simplex multum, vel minus fructificet, non est causa residencie, vel non IV. 185. 7. Res est parvi momenti, & non confrens ad essentiam pietatis, quod Beneficarii simplices residenciam IV. 146. 17. 18. f. 341. 6. 9. Quid facere debent Beneficarii simplices apud Ecclesias campolites? IV. 145. 5. Prædicare, Sacramenta ministrare, & alia quæ ad Beneficariis residenciales pertinent, non tenentur Beneficarii simplices facere: imò & non potest IV. 5. 10. 11. f. 134. 17. f. 145. 15. f. 212. 15. 16. f. 249. 14. Onus insolitum, & indebitum non potest Beneficiarius simplex suo beneficio adungere, cuius iura, & libertatem servare iuravit IV. 5. 10. f. 9. 20. f. 77. 12. f. 93. 22. fol. 145. 14. f. 153. 10. 12. f. 183. 2. 4. f. 187. 11. 14. 17. f. 302. 12. f. 410. 38. Neque ad sacros ordines suscipiendos IV. 40. 13. Ecclesia non spondet residenciam esse à Beneficariis simplicibus exhibendam IV. 225. 1. ad 10. Residenciam ingerere benefic. simplicibus aliqui optarent IV. 227. 8. 12. f. 245. 1. 3. 5. Qui huic oneri non se submitterent si haberent beneficia simplicia IV. 228. 10. Simplicia benef. non sunt verenda in residencia IV. 356. 21. S. Carolus pluribus modis sinit exemptioni benef. simpl. à residencia IV. 356. 21. 22. Ei, & aliis, S. Congr. non permisit onus addere benefic. simplicibus IV. 190. 19. f. 212. 17. Quibus, nec Concilium provinciale addere potest onus residencie, nec Visitator Apostolicus IV. 198. 18. f. 198. 15. f. 212. 16. 17. f. 190. 19. Non est res dubia, sed certa quod benef. simplicia immunita sunt à residencia IV. 234. 24. Effect in damnum patronorum addere residenciam eorum beneficiis IV. 356. 20. Canones obligantes ad residenciam, non loquuntur de merè simplicibus IV. 260. 1. ad 26.

Beneficii collatio. Christus pro ea nullam designavit formam, id remittens arbitrio Ecclesie II. 231. 2. 3. Forma hæc pluribus mutata est IV. 278. 24. V. electio. Collatio beneficii quid sit II. 470. 17. Papa est supremus dispensator omnium beneficiorum I. 403. 1. f. 500. 8. ad 28. II. 293. 1. fol. 300. 2. III. 300. 30. f. 310. 7. ad 11. IV. 165. 9. Collativa potestas ab eo in alios excitatur, à quo fuit & relictus I. 27. 24. II. 283. 1. f. 286. 7. fol. 295. 29. V. Papa. Propter reservationes conferunt beneficia ubilibet II. 167. 23. Quintuplici iure id facit II. 293. 24. V. Regula Cancellarie Episcopos.

I N D E X

scopus de jure est collator beneficiorum fuz Dilectis 1.502.14. f.503.19. II.167.23. f.287.23. f.287.20. V. *Episcopus*. Acceptor perinorum abesse debet in eorum distributione 1.28.27. f.514.3. Sed servanda est iustitia distributiva 1.515.5.8. f.119.16. Danda sunt benemerentibus 1.515.6. f.519.16. IV.49.1. Primario ad utilitatem Ecclesie 1.520.16. Secundario ad premiandum susceptorem, non ut ex debito, sed ut ex gratia: premium enim expectare debet in Cælo III. 316.25. IV.13.12. f.43.20. 24. f.261.4. Consensu beneficium confert illud nomine Ecclesie II. 193.20. III.97.25. Nullus habet jus ad beneficia libera, sed ea dare in arbitrio collatoris est III.19.33. qui proinde gratiam facit Beneficiario II.226.17. III. 116.6. Dignioribus conferenda sunt beneficia, & quis sit dignior 1.517.9. ad 23. f.86.5. ad 12. f.113.13. f.281.27. IV.41.15. ad 30. f.65.10. Dignior non semper est, qui sanctior, vel doctior est IV.44.21. f.65.10. 11. In foro fori fit est eligere dignum 1.520.18. III.179.30. Ad simplicitatem in utroque foro latius est eligere dignum 1.520.18. IV.41.15. f.45.24. ad 30. f.65.20. Imò & ad residentialia non curata IV. 46.28. Concilium Trid. noluit decernere omnia beneficia parochialia fieri patrimonialia 1.201.35. II.63.33.35. f.85.4. f.88.13. f.92.22. f.102.12.15. f.145.34. fol. 153.16. Magna sedulitate uti debent collatores beneficiorum, res est enim plena periculi 1.873.19. f.533.11. f.560.5. III. 326.15. f.478.12. III. 57.37. f.43.51. f.264.32. ad 35. Charitatis ordo iterandus est in eorum distributione III. 49.8. Attendi debet prius utilitas universalis Ecclesie, deinde particularis IV. 44.23. Que qualitates requirantur in beneficiario IV.44.22. Ex se nemo sibi potest sumere beneficium IV.348.28.

Beneficia conferre non est actus ordinis, sed jurisdictionis IV.39.6. Voluntarie, non contentiose II. 286.8. Laici, imò & femina, ex privilegio Apostolico potest conferre beneficia, hocque agens est organum Papæ II.305.14. III.236.7. f.314.205. f.317.26. IV.33.6. Oportet quod beneficium a viro ecclesiastico conferatur II. 308.20.21. IV.38.6. Qui non potest sibi illud conferre IV. 39.7. Clerico debent beneficia conferri IV.39.8. Capax ordinis est capax beneficii 1.269.15. Quæ ætas requiratur ad beneficia residentialia IV.40.12. Ad Canonicatum Collegiatum sufficiunt 14. anni, ut sit IV.40.12. f.120.8. Non semper bonum est dare beneficia Clericis in patria 1.4.4. & seq. Regularia Regularibus, & Secularia Secularibus danda sunt 1.368.3. Laici de manu suscipienda non sunt 1.128.18. f.368.3. f.505.23. IV.32.6. V. *Laici*. Laici sine privilegio non est capax juris conferendi beneficia, tamquam rei spiritualis, non obstante immemorabili consuetudine 1.220.39. f.531.7. f.535.17. II.302.7. ad 16. f.403.5. f.470.18. Non est jus regium, sed ecclesiasticum beneficia conferre III.492.4. Aliqui Reges, ex privilegio Apostolico beneficia conferentes 1.220.39. f.531.8.11. f.537.24. II.167.23. f.180.17. f.302.7. ad 16. f.470.17.18. V. *Rex*. Tuncque aliqui hoc posse vocaverunt Jus Regium 1.537.24. f.556.27. II.304.13. f.309.24. IV.141.3. An id subsistat III. 303.9. Aliquorum tali indulto uti voluerunt, & var. II. 306.15.16. f.484.19. Beneficia patere debent

etiam ex nance 1.30.32. II.175.3. & seq. f.465.3.4. Sicut eisdem patent elemosine 1.36.3. f.41.15. Libera non est collatio effringatur ad certum genus personarum 1.37.5. f.495.42. II.48.26. f.403.5. f.471.18. Restrictio hac fieri non potest respectu ad Papam, quin fiat etiam respectu ad alios Collatores, & Patronos II. 48.28. f.456.5. V. *Restrictio*. Ceteris paribus beneficia danda sunt indigestis potius quam extraneis V. *Honestas*. V. *Paritas*. In praxi pauca sunt beneficia, quæ dantur extraneis 1.213.21. f.351.26. Major libertas inesse debet collatori beneficii, quàm electori ad illud II. 404.6. Minus est communicabilis potestas collativa, quàm iustipatronatus II.150.7. Collatio est quid differens a susceptione bullarium II.228.23. Beneficia dantur vel per collationem, vel per presentationem, vel per electionem II. 302.7. Suscipiens beneficium fit iudicatus Episcopi collatoris II.276.13. III.171.7. Laici est incapax beneficii sine privilegio Apostolico 1.240.23. III.314.20. IV.98.8. Femina cum eodem privilegio illud potest obtinere IV.39.8. Contulisse beneficia per 10. annos fundat jus collationis, & in Clerico, ut habeat jus conferendi, sufficit consuetudo II.139.1. Episcopatus intrâ 3. alia beneficia intrâ 6. menses conferenda sunt, alias collatio devolvitur ad superiorem II.296.31.33. Principum, & Magnatum ad commendationem beneficia conferri non debent 1.419.6. f.560.5. II.292.21. III. 34.29. ad 33. f.91.11. ad 17. f.360.22. f.361.23. V. *Princeps*. Neque pueris IV.20.2. f.118.4. f.172.2. f.260.1. f.264.14. Sed solis Clericis benemerentibus II.292.21. III.361.22.24. Per quot portas intretur ad beneficia III.38.38. IV.20.4. Filius non potest immediatè habere beneficium patris III. 345.30. Beneficia non sunt ex humano affectu danda, neque hereditariè 1.197.25. ad 38. III. 34.29. f.56.33. f.435.30. V. *Hereditas* Bonum est ea conferre his, qui à tenera ætate se Ecclesie addixerunt III.1731. f.34.29. f.105.42. ad 45. f.352.1. f.356.10. f.364.30. f.366.13.36. f.378.3. f.383.17. IV. f.292.9. Infideles non sunt capaces beneficii III.7.9. f.62.38. Nè excommunicati 1.302.33. III.17.33. f.62.38. Nè irregulares III.376.43. IV. 44.12. Collatio facta per annuam porrectionem 1.402.11. Interdum confunditur cum nominatione II.303.11. 32. Dicitur etiam donatio 1.249.20. f.241.23. f.420. f.445.22. f.516.31. II.214.11. f.303.9. Vel Inordinatio 1.187.31. f.287.29. Vel Inthronizatio 1.306.5.6. f.387.7. IV. 303.14. 303.14. Vel Intitulatio 1.263.26. f.164.31. f.306.6. Vel Investitura 1.516.31. III. 175.21. Vel beneficii ordinatio 1.194.13. f.267.9. Vel commendatio 1.197.27. Vel conscriptio III. 379.7. Vel consecratio, & ordinatio 1.267.8.9. III. 91.10. Collatio habet vim electionis 1.398.12. f.480.8. II.46.20. f.75.21. f.184.25. f.238.19. f.404.6. f.428.33. f.470.17. f.508.16. III. 238.11. Presentationis, electio, confirmatio, institutio, translatio, permutatio, & omnis provisiō beneficii, sunt species collationis 1.163.29. II. 303.11. f.470.17. Quibus datum est aliqui majora beneficia, non est cur & minora obtinere non possint 1.46.29. f.150.15. f.179.1. f.182.11. f.192.9. f.429.28. f.470.21. f.493.7.

RERUM, & VERBORUM.

Beneficiorum pluralitas capit negotiationem, & alias inordinationes habet L. 135. 10. IV. 98. 7. f. 105. 25. 27. f. 217. 5. f. 320. 3. f. 323. 12. f. 345. 18. Non est prohibita jure divino IV. 113. 10. f. 121. 12. fol. 126. 26. f. 165. 7. 14. f. 325. 19. Nec naturalis IV. 121. 12. 16. f. 165. 7. 14. f. 325. 19. 21. Solo jure positivo prohibetur: ideo consuetudo potest facere illam licere IV. 124. 22. f. 126. 26. f. 323. 13. fol. 325. 19. ad 22. f. 344. 14. 15. In Oriente lex vetans pluralitatem beneficiorum abjuebat in delictum IV. 323. 11. Papa dispensare potest in ea, etiam quoad residentialis IV. 100. 11. f. 105. 25. f. 113. 12. f. 118. 4. f. 126. 26. f. 123. 19. f. 217. 5. Quia dispensatio consilium bono publico IV. 324. 15. ad 22. Episcopus dispensare potest in ea IV. 153. 11. f. 213. 79. f. 217. 5. f. 270. 2. f. 272. 6. f. 325. 18. Dispensatio necessaria non est ad beneficia compatible IV. 164. 4. ad 6. f. 166. 9. ad 16. f. 176. 13. ad 17. Causa ob quam dispensatur in ea, sunt necessitas, vel utilitas, Personae dignitas, eminent doctrina, subtilitas nobilitas IV. 100. 11. f. 113. 12. f. 118. 19. fol. 186. 9. f. 213. 19. f. 340. 16. f. 321. 6. 5. f. 324. 15. ad 22. Vel quando unum beneficium alicui non sufficit ad congruam vitae sustentationem IV. 153. 21. fol. 168. 16. f. 213. 19. f. 217. 5. f. 321. 6. f. 325. 17. ad 19. f. 327. 24. Sine causa prohibita est ipsa pluralitas L. 134. 8. f. 373. 19. III. 282. 33. IV. 26. 19. f. 63. 5. f. 73. 1. f. 93. 7. 10. f. 102. 17. f. 118. 8. fol. 121. 13. f. 176. 14. f. 261. 4. 8. f. 270. 2. f. 319. 1. fol. 327. 24. Clemens 4. nepoti habenti tres praebendas, duas sustulit III. 446. 13. Cum causa licita est, iure favent Concilia L. 135. 10. f. 138. 21. fol. 249. 16. IV. 98. 6. ad 11. f. 102. 17. f. 107. 31. fol. 322. 8. & Patres IV. 118. 4. f. 120. 10. ad 16. fol. 133. 43. f. 320. 4. ad 11. Patres, Episcopi, & alii habentes plura simul beneficia L. 183. 15. f. 192. 6. f. 231. 23. 25. f. 239. 17. 22. f. 251. 25. 26. f. 256. 5. fol. 261. 23. f. 272. 26. f. 288. 22. f. 291. 1. f. 362. 24. 25. f. 381. 2. f. 403. 29. f. 446. 25. f. 507. 30. f. 511. 41. II. 44. 16. f. 68. 2. 3. III. 377. 2. IV. 98. 6. fol. 118. 3. f. 131. 8. ad 26. f. 322. 9. ad 11. Papae tenentes cum Papatu alias Ecclesias L. 357. 6. 10. 15. Quae sit incompatibilitas 1. & quae 2. generis IV. 354. 15. Quid de revelatione ejusdem damnati ob pluralitatem beneficiorum IV. 326. 23. Si non liceret plura beneficia simul tenere, nimia hominum multitudo lamaretur, quod non est dicendum IV. 237. 24. ad 26. f. 128. 8. 9. f. 327. 7. f. 324. 14. f. 326. 22. 23. f. 342. 10. Duo beneficia difformia, vel uniformia, quando eidem Clerico possint concedi, & à quo, & quid quando sint sub eodem titulo IV. 153. 11. Episcopus potest beneficia uni valeat conferre IV. 153. 11. Pluralitas beneficiorum quando, & in quibus licita sit III. 171. 9. f. 379. 7. IV. 53. 21. f. 64. 7. 8. f. 66. 13. f. 73. 12. 4. f. 75. 9. f. 98. 6. 7. fol. 99. 10. f. 103. 20. 21. f. 105. 25. f. 113. 17. ad 29. Tenetas beneficia in pluribus locis, magis precipue sit indigena loci, ubi principaliter habet beneficium, & juxta hujus Kalendarium recitare debet Officium L. 164. 31. III. 171. 9. fol. 259. 20. 21. f. 267. 37. IV. 120. 10.

Beneficiarius est civis loci ubi habet beneficium I. 127. 30. f. 144. 6. f. 157. 7. f. 164. 30. f. 213. 21. fol. 385. 15. II. 376. 13. f. 381. 24. III. 171. 9. f. 267.

37. IV. 66. 12. Beneficiarius tamen simplex ibi sortitur solum forum, non domicilium IV. 66. 12. Beneficiarius olim dicti in *Canone recentiori* I. 68. 14. 161 vel in *Catalogo Ecclesiae* scripti I. 196. 21. vel *Clerici martyriorum*, vel *Custodes martyrorum*, vel *Martyriarii* IV. 292. 14. f. 303. 14. Habent vere dominium redditum sui beneficii III. 161. 7. 8. 9. III. 69. à n. 12. ad 22. f. 75. 25. f. 101. 35. Aliqui Patres oppositum sentientes per excessum locuti sunt III. 69. 13. 14. 15. 17. Sunt domini redditum sui beneficii, cum onere erogandi in pios usus superflua, II. 162. 8. III. 67. 8. ad 12. III. 73. 21. 22. f. 76. 25. 26. IV. 42. 18. 19. Sunt domini redditum beneficii durante locum eorum vita: post eorum mortem pertinent ad ipsorum haereditatem III. 72. 19. Vel ad ipsa III. 466. 19. 20. Beneficiarius non erogantes superflua in usus pios, non peccant contra iustitiam III. 73. 20. 21. 25. f. 82. 40. Quodam jure habeant pauperes ad illa III. 69. 11. 12. Patres quidam clamantes, Clericos esse fures, si victus superflua non dant pauperibus III. 70. 14. 15. Beneficiarius potest locare fructus sui praebendae III. 72. 19. IV. 42. 17. Quid Consanguineis, familiaribus, amicis dare possit, & de parimonialibus disponere IV. 43. 19. Si quid parce vivendo reservare de quota debita fuit congrua sustentationi, potest pro suo arbitrio applicare IV. 242. 17. Alicui beneficiarius de redditibus testari possunt III. 161. 7. Habenti de proprio patrimonio unde viveret, olim fas non erat redditus Ecclesiasticos adipisci V. *Sporadicis*. At nunc et licet beneficia possidere IV. 251. 17. f. 281. 5. Beneficiarius non debet sibi eligere successorem I. 199. 30. 31. Tenentur bullas beneficii à collatore suscipere, & cur. II. 197. 1. Pauperes quoque sunt veluti totidem Ecclesiae beneficiarii. Vid. V. *Pauperes*. Beneficiarius ex mera gratia, & solo titulo lucrativo, beneficia consequuntur II. 226. 17. III. 116. 6. Juramentum fidelitatis ratione beneficii potest Episcopus exigere à beneficiariis IV. 310. 37.

Beneventum: Ejus Princeps cum aliis, pellendis Apuliae Grecis operam dat II. 317. 10. f. 394. 25. Rodulfus Beneventi Princeps instituitur à Papa, cui fert opem contra Normannos II. 318. 12. Beneventum occupatum à Gulielmo Ferribrachio, restituitur à Roberto Guiscardo II. 321. 21. f. 324. 28. In divisione Italiae inter Gracos, & Francos tempore Caroli M. Beneventum proprio Duci remanet II. 324. 27. Indit Carolus, & Pipinus illud subjugare nituntur II. 332. 46. Beneventanus Ducatus comprehensus in donatione Caroli M. facta Papae II. 331. 44. Quondam fundatus fuerit? Ex eo emerferunt Salerni, & Capuae Principatus II. 332. 46. f. 394. 20. Ducatus Beneventi erat unus ex 4. principibus Longobardorum, & quam latè olim extendetur II. 333. 48. f. 394. 20. Beneventum spectat ad Papam II. 334. 50. f. 338. 3. f. 339. 5. Beneventum expresse excluditur ab investitura Regni Neapolitani II. 350. 31. 33. f. 406. 14. f. 431. 34. Beneventani honorifice excipiunt Normannos advenientes Apuliam II. 391. 13. 17. Princeps Beneventi infligit Saracenos contra Neapolitanos II. 396. 27. Beneventani à Neapolitania infestati II. 399. 26. Alia de Benevento I. 311. 20. II. 395. 23. III. 377. 49. Be-

Beneventi monasterium S. Sophia privilegio
Papae indultum II. 75. 25. III. 139. 16. Archiepi-
scopus Beneventanus athena bulla plumbea II. 197. 2.
Tasigum Hieraticus agit ut Iustinian. Imper. mit-
tat Papae librum examinandum I. 159. 16.
Breriparius Gallus Abbas S. Trinitatis Venusii I.
395. 6.
S. Bernardus Senensis quid fecit de plenitudine
potestatis Papae III. 297. 22.
S. Bernardus quibus verbis prosequatur dignita-
tem, & potestatem Papae I. 429. 31. III. 224. 43.
fol. 296. 212. Non improbat, sed approbat sum-
ptuositatem ecclesiarum III. 476. 2. 3. Improbatur
Hibernos, quod beneficia hereditarie conferrent
I. 197. 26. 31. Deploret quod laici potentes occu-
pent bona ecclesiastica I. 198. 28. Privilegium
exemptionis datum Monachis, non approbat I.
216. 6. Arma direxit contra infideles III. 55. 12.
libra latere de eo I. 422. à n. 1. 3. ad 33. f. 434. 42.
ad 129. 3. III. 55. 214. f. 287. 8. III. 17. 34. f. 224.
ad IV. 335. 20. f. 359. r. ad 18. Potestatem dis-
pensandi quoties opus est, admittit I. 467. 10. Cor-
rupti Canonici Lugub. ob verbum Conceptionis
IV. 71. 25. Papam rogat, ut Episcopo deposito
deserit subditum II. 191. 15. Clericos declamat esse
tenuis, si vicini frons sua non dant pauperibus III.
71. 15. Improbatur monachos possidentes parochias,
& decimas I. 431. 35. III. 172. 11. ad 21. IV. 88. 8.
fol. 119. 6. f. 359. r. ad 17.
Berno, Balmensis Abbas, indult Cluniacensis I. 344. 3.
Operatur ut sibi succedat Vido ejus consanguineus
I. 202. 37.
Bertichid Ambianensis privilegium favore mo-
nasterii antiquae Corbeje I. 226. 5. 7.
Bosfarren Cardinalis Patriarcha Constantinopolis
se instituit Oecumenicum III. 193. 27. f. 210. 11.
Berallus Cardinalis pietate insignis, quomodo era-
garet redditus suorum beneficiorum III. 79. 33.
IV. 137. 24.
Ectovini Graecus Episcopus Remensis II. 72. 13.
Bituricensis Concilium jubet eligi personas idoneas,
unde cumque sint II. 180. 24. III. 111. 4. Abud
I. 469. 16. 17.
Bianca fil Regis Navarrae uxor Martini Aragonii
Regis Siciliae, regnum Siculum post viri mortem
tenet II. 419. 21.
Blandus Legatus Papae resistit Patriarchae Constanti-
nopolis I. 169. 12.
Bobinsis monasterium: plura de eo I. 323. 16.
f. 339. 26.
Boemia, an in ea extranei à beneficiis excludantur
II. 143. 2. 9. III. 12. 20. f. 153. 1. f. 497. 1. An Rex
nominet ad Episcopatum III. 309. 23. III. 422. 12.
In statibus haereditariis Imperator tempore Pii 2.
supplicabat pro Episcopatu III. 33. 13. Boemia
cui secundum Imperii II. 384. 17. Flecto Pragensi, il-
lius lingue nescio, Aeneas Sylvius obtulit. Ladis-
laus Rex veneno ab Hussitis sublatu. Georgius
Podiebrachus fectus Catholicus, ex Gubernatore
fit Rex. Procopius Cancellarius regni perfectus
Catholicus III. 407. 29. ad 33. Boemia olim infe-
lica scriptis Vviclephi, quos Episcopus Pragen-
si fecit III. 519. 3. 6. Boemiam potentibus tribu-
tum Poloni resistunt III. 455. 30. De Assensu Re-

gio Beneficiatis dando III. 506. 30.

Boemundus Guileardi filius, cum fratre de Ducatu Apo-
liae certat, fit Princeps Tarenti: io expeditione
Hierosolymitana cegregè se gerit: lib. Fit Princeps
Antiochia. Vitat in Italia Imper. Constantinopoli-
tis: cum eo pacificatur de sumendo Constantinopoli
Patriarcha Antiochiae I. 472. 28. II. 322. 22. Alter
Boemundus puer II. 416. 3.

Boleslaus Rex Poloniae, nulum eligere, sed & tran-
sire tentabat Episcopos I. 411. 15. f. 459. 20. II.
247. 13.

Bona Ecclesie. Dominium illorum proprietatis est
apud Christum I. 26. 23. f. 123. 20. f. 119. 37. 515. 6.
II. 28. 7. f. 465. 4. f. 477. 1. III. 50. 10. f. 65. 3. ad 12.
f. 219. 9. f. 312. 14. 18. f. 469. 26. f. 492. 3. IV. 7. 15.
f. 42. 17. Administrationis supremæ, & generalis
est apud Papam I. 14. 27. f. 216. 21. f. 149. 19. 21. II.
465. 4. III. 88. 3. f. 310. 7. ad 11. IV. 70. 21. fol.
126. 27. Qui tamen eorum non est Dominus II.
149. 5. III. 288. 3. f. 310. 7. ad 11. V. Papa. Admini-
strationis particularis est apud Episcopum I. 14. 8.
f. 17. 1. f. 35. 3. f. 218. 34. 35. II. 159. 3. 5. III. 66.
5. ad 12. f. 189. 5. 314. 18. f. 469. 26. f. 492. 3. IV.
12. 9. f. 12. 10. f. 35. 17. ad 20. Omnium ecclesiarum
bona sunt bona unius Ecclesie generalis I.
515. 6. Christus habuit loculos III. 232. 5. IV. 1. 2.
5. Formam eorum distributionis arbitrio Ecclesie
reliquit II. 231. 2. 3. Fiebant collectæ in ecclesiis
I. 18. 3. 6. Erant hæc bona omnibus communia I.
112. 28. IV. 17. 23. Ad pedes Apostolorum fideles
pecunias ferebant I. 17. 1. f. 25. 19. f. 35. 3. f. 112.
28. III. 216. 24. IV. 10. 11. f. 12. 7. 32. 13. Incipit
indè ecclesia possidere stabula I. 35. 3. II. 177. 10.
IV. 13. 11. 14. Inquantum partes bonorum Ecclesie
divisio I. 25. 20. f. 66. 8. 9. II. 160. 4. IV. 17. 21. ad
23. Alicubi in tres partes II. 160. 5. f. 291. 3. IV.
17. 23. In Oriente divisio hæc non erat IV. 22.
Dicitur de præcepto Apostolico missis propriè IV.
21. 21. Ibi administrabant bona ab Episcopo per
Æconomum I. 218. 35. IV. 13. 9. Quem ubique de-
putari iussit Ecclesia III. 71. 16. Bona Ecclesie sunt
Ecclesie formalis, non materialis I. 150. 24. Tàm
antiqua, quàm recentia bona Ecclesie similia sunt
I. 36. 3. IV. 8. 17. ad 20. Tàm que dantur Clericis
in beneficium, quàm que pauperibus in elemosy-
nam similia sunt I. 41. 16. f. 45. 26. f. 52. 9. f. 56.
18. f. 67. 11. f. 119. 10. f. 156. 4. f. 322. 36. II. 159.
3. f. 168. 24. III. 64. 2. Si Ecclesia habet multa
bona, multas etiam habet expensas I. 37. 7. ad 17.
f. 36. 20. f. 431. 35. III. 471. 30. IV. 11. 3. Inventari-
um sua bonorum Ecclesie à Beneficiario I. 145. 7.
f. 173. 9. III. 461. 7. f. 465. 16. A nullo occupen-
tur I. 149. 22. f. 198. 28. Contra occupatorem man-
dat invocari imprecationes psalmi 118. Conc. Tu-
roon. IV. 30. 6. Papa uni Ecclesie bona detraxe-
re, & alteri dare potest I. 14. 27. IV. 72. 21. Et ex cau-
sa redditus beneficiorum ubi etiam profectus ap-
plicare II. 168. 22. Nontam bona Ecclesie per-
fundare, alienare, vel irrationabiliter cuique dare
III. 68. 8. 10. f. 288. 3. f. 310. 7. ad 11. Etiam sub
Eucharistia Ecclesia bona abundabat III. 176. 6. ad 9.
Principes liberales in dando bona Ecclesie II. 178. 11.
13. Bona non sunt Ecclesie data cum onere, ut pre-
bentur iulis indigenis II. 163. 12. f. 178. 13. 14.
Cui.

RERUM, & VERBORUM.

Cunctis communicantibus in fide patent I. 28. 27. 28. f. 112. 28. In quocumque regno bona beneficii sunt, Beneficiario debentur I. 146. 13. 14. f. 150. 23. Diuisio bonorum in prebendas, loca pia, & Ecclesias, quando incipit IV. 19. 1. f. 22. 10. f. 25. 17. 20. f. 32. 16. 19. V. Beneficium. Bonis Ecclesiis non est iniiciendum onus, quod non habent II. 379. 14. 15. III. 312. 14. Bona ecclesiastica non spectant ad Clerum, & populum Ecclesiam, cui donata sunt, neque ad Communitates locorum, ubi Ecclesiam ipse erectus fuit. Imò nec etiam dantur istam Communitates III. 64. 1. ad 7. f. 73. 22. f. 289. 5. f. 311. 12. ad 18. f. 316. 23. ad 25. Bona Ecclesiastica vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonialia pauperum IV. 12. 5. f. 14. 12. f. 42. 18. Pauperum sunt sustentationis deputata III. 69. 11. 12. f. 98. 28. Censetur liberè donata Ecclesiis, & ita olim fiebat: nisi de onore constet III. 74. 24. 25. 26. f. 312. 10. ad 18. f. 316. 23. 24. 25. IV. 225. 3. 4. De bonis Ecclesiis non licebat stipendia, vel portalia accipere Clerico, habenti ex se imòdè viveret III. 98. 28. f. 283. 36. 37. f. 316. 24. IV. 13. 11. ad 16. V. portalia. Bonis, & iuris non est privanda Ecclesia, quibus per 30. annos potita est III. 97. 24. In eorum distributione consuetudo servanda est II. 528. 3. Que proportio fervaretur in eorum distributione tempore S. Gregorii II. 536. 25. 26. Ecclesia corporalis sine rebus corporalibus non proficit II. 66. 5. Bona Ecclesiis sunt sacra quartæ species sacrorum III. 68. 9. Diaconi deputati ab Apostolica ad ministranda bona Ecclesiam IV. 13. 9. Ministratores bonorum Ecclesie dictus olim Proprius, vel Senior, vel Defensor, vel Procurator, vel Economist IV. 13. 9. Vel Thesaurarius IV. 25. 11. In quot, & quarum personarum usum erogantur à suo initio bona Ecclesiastica IV. 32. 13. Ecclesiastica bona immunia sunt ab oneribus, functionibus, & statutis laicalibus, & quo jure IV. 42. 17. Quilibet in dando Ecclesiis bona sua, potest adicere conditiones sibi bene visas III. 52. 15. f. 57. 26. IV. 40. 9. f. 45. 25. f. 86. 1. f. 108. 7. Donatio bonorum facta Ecclesiis virtualiter continet onus orandi pro benefactore IV. 226. 5. 10. Cum dante bona Ecclesiæ hæc stipulari videtur IV. 247. 5. S. Chrysostomus se offerbat promptum reddere rationem administrationis bonorum Ecclesie. At S. Cyrillus Alexandr. improbabat hoc ab Episcopis exigere IV. 17. 22. f. 326. 20.

Bona fides: recognitio ejus est quid valde diversum à privilegio II. 77. 29. & seq. f. 81. 37. 38. 39.

Bonitas faveat exemptioni benef. simpl. ab onere residendi IV. 179. 22.

S. Bonaventura quid sentiat de plenitudine potestatis Papæ III. 297. 22.

S. Bonifacius Anglus Monachus refutat Episcopatum in Anglia, Romæ fit Episcopus sine Sede, & in Germaniam mittitur, ad convertendos infideles, & morigerandos fideles. Post 23. annos PP. ei assignat sedem Moguntinam. Conversiones uberrimas infidelium fecit in Frisia, Hassia, Saxonia &c. Pius laboravit in corrigendo fideles, quàm in convertendo infideles I. 60. 30. f. 255. 1. ad 10. Luget Episcopatus à victis laicis occupatus II. 177. 17. Semel in die tantum celebrare solebat, cum tunc

pluribus liceret IV. 335. 19. Designat sibi successorum Lullum I. 255. 8. III. 245. 31. Zacharias Papa mandat ei, ut quædam Capitula, in Synodo à se congreganda publicet I. 238. 13. Ipse scribit Papæ clamores audiri in Germania propter exactiores Romanæ curiæ II. 210. 7. Et de male collocatis Episcopatibus II. 177. 17. Per 22. annos, nulli sedi fuit affixus I. 255. 4. IV. 307. 29. 31.

Bonifacius PP. 1. translationem Perigenia ad Sedem Corinthiensem approbat I. 136. 13.

Bonifacius Papa 2. eligit sibi in successorem Vigilium: inde electionem ipsam abrogat III. 345. 21. 33.

Bonifacius PP. 8. diffidum habet cum Philippo Pulchro Rege Gallie, propter beneficia etiam extraneis conferenda, & propter alia, quæ Rex faciebat I. 214. 22. f. 529. 1. ad 18. II. 121. 4. f. 151. 9. Alia de hac re II. 307. 7. 9. f. 304. 12. 13. f. 492. 8. Venit ut Beneficiarii ante bullas acceptas se ingerant in beneficio II. 201. 12. Profectur omnes Ecclesias, ac beneficia ad Papam pertinere II. 282. 3. Dat Philippo Pulchro speciale indultum concedendi quædam beneficia II. 305. 15. III. 433. 36. Decernit deberi successionem Regni Neapolis agnato proximiori, excluso jure representationis II. 436. 15. Approbat conventiones pacis inter Reges Neapolis, & Siciliæ II. 445. 12. Censuras Frederico Aragonio infligit. Pacta inter hunc, & Carolum Claudum super Sicilia approbat II. 445. 12. 13. 14. Concedit uniri beneficium Prioratus Barri, cui Rex quædam bona contulit II. 474. 25.

Bonifacius PP. 9. declarat Henricum 3. Regem Castellæ censurâ implexum, excludentem à beneficiis extraneos I. 550. 14. 16. Non fuit auctor exactionum Datarum II. 211. 8. Decernit de Annata, quæ ab eo dicitur Bonifaciano II. 109. 3. f. 216. 6. 327. 20. Annatas quæ prius erant locales, & temporaneæ, fecit generales, & perpetuas II. 215. 22. 23. Laudatur à Genebrando: capitur à Niemeni II. 2. 5. 27. 23. Alia de eo II. 227. 20.

Bononia recuperata Ecclesiæ à Julio PP. 2. II. 54. 11. f. 111. 5. Bononienses habent Privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis II. 77. 11. f. 112. 5. f. 139. 16. Florida est Universitas Bononie, cui Gregorius 9. direxit libros decretalium II. 111. 5.

Borellus Camillus faveat immunitati benef. simpl. à residentia IV. 187. 12.

Branda Castilionensis Card. quis, & qualia fuerit II. 5. 7.

Britannia: contra ejus Ducem, qui literas Papæ contemplerat, invehuntur Patres Concilii Turonensis II. 296. 18. f. 460. 14. Illam cedit Carolus Calvus Salomoni II. 344. 18. f. 460. 16. Britanni quanteper se obediunt profecti sunt Sedis Apostolicæ, respuentes Pragmaticam Sanctionem II. 358. 11. Illic missus fuit à Papa S. Germanus Altiſiodoren. ad propagandum fidem III. 177. 26. Denarius S. Petri debuit ex Britannia Sedis Apostolicæ III. 456. 34. In ei locum non habuit assensus Regis III. 510. 38.

S. Bruno quis, & qualis fuerit. Fundat magnam Carthusiam in Gallia: aliam in Calabria. Recusat Archiepiscopatum Rhegii: Rogerius Rex Siciliæ dat ei Ecclesiam. Et alia de eo I. 388. 21. 22. 23.

I N D E X

Bracarense Concilium vetat ordinationem alieni Clerici I. 146. 10. f. 300. 29. jubet diffusionem bonorum Ecclesie in tres partes II. 160. 5.

Braulio Celsarugustanus S. Leandro scribit, ut ageret cum Rege de quodam ad Episcopatum Tarracensem promovendo I. 191. 4. Alia de eo II. 244. 7.

Bulla in Casa Domini afficit ubilibet omnes, non obstante pretexto, quod non fuerit acceptata II. 502. 1. Eam publicari mandat S. Pius 5. in Regno Neapolis absque Regio exequatur II. 519. 17. Fas non est Principi impedire ne publicetur, vel observetur II. 519. 18. In cunctis Regnis Hispano Regi subiectis est publicata, & acceptata II. 521. 21. 22. Philippus 2. Rex Hispanie mandavit agi cum Papa pro moderatione quarundam ejus clausularum II. 521. 21. Propositio, quod hec Bulla non sit in Belgio usu recepta, proscripta fuit II. 522. 22. In Regno Neapolis est publicata, & acceptata II. 521. 21. 22. f. 523. 16.

Bulle pro beneficiis: Literę Papales monitorie quando imperant dari, inde preceptorie, ac demum executorie I. 504. 19. Bullę ad quid sint occurrere II. 197. 1. De dictis Bullis latę agitur II. 195. ad num. 3. ad 26. Formula antiqua Bullarum II. 199. 9. 11. Imperator Grecus literas dabat pro confirmatione translationis Episcopi I. 457. 14. Rex prohibens ne pecunia à Regno extraheretur pro Bullis Pontificiis destinata I. 531. 5. Bullę Pontificię non possunt licet à Laicis iudicibus impedi, examinari, sed si dubietur de illarum subreptione, examinari debent coram Iudice Ecclesiastico II. 122. 8. 9. f. 127. 23. f. 493. 5. ad 30. In Hispania examinantur antequam executioni dentur II. 80. 35. f. 122. 8. & seq. f. 127. 23. Bullę Pontificię scribuntur Gothico charactere, habentque executionem paratam. Idem habent Bullę Episcopali II. 197. 2. f. 493. 11. 12. 15. Bullę pro Episcopatu, quales olim, & à quibus dabantur II. 199. 6. 7. 8. Intrā quod tempus Bullę accipiendę sint? Nec antę illas adeptas potest provissus f. ingerere in beneficium II. 201. 12. II. 197. 1. 4. f. 207. 12. Cur à Bullis Apostolicis pendeant cordula bicolores? II. 202. 13. Quis ex Papis prius apposuit sigillum plumbeum bullis II. 202. 14. Pro bullis olim nihil exigit poterat: Spontę tamen oblata licebat accipere II. 203. 16. ad 22. Episcopus cogere potest Beneficiarios ad accipiendas bullas II. 404. 21. Bullę olim appellata chartę II. 202. 14. 15. 16. 22. f. 207. 7. Farum antiquitas II. 198. 34. f. 201. 13. III. 344. 28. Beneficii provissio fit per signaturam Collatoris. Bullę verō sunt testificatio collationis factę. Idem etiam antę bullas acceptas, beneficium iam obtentum resignari potest II. 226. 23. Pape literas non admittens, totam offendit Christianitatem II. 291. 18. V. *Annata*. V. *Assensus Regis*. V. *Mandata*.

Bulla, seu sigillum. Imperator bulla aurea utitur, vel cerea II. 197. 2. Papa utitur bulla cerea, vel plumbea II. 197. 2. Episcopi aliqui utentes bulla plumbea II. 197. 2. Reges Neapolis utentes bulla aurea II. 403. 3. f. 412. 10. f. 419. 11. V. *Sigillum*.

Bulla à Cardinalis II. 299. 19. 20.

Bartholomęus Wormacionis quis, & qualis fuerit, Fra-

tri suo Franco in Sede successit. Translationem Antistitum licitas esse docet. Formulam Epistolę Formate affert &c. I. 382. 4. 5. 6.

Burgundia olim proprios duces habebat I. 425. 18. Pretendebat ibi Rex Gallię, de ejus, uti directi domini asseossi, præficiendos esse præfules Ecclesię II. 459. 14. Albertus Imper. ejus cessit jura Regi Francię II. 344. 18. III. 493. 6. Burgundia Duci Fridericus 3. Imper. noluit Regium titulum dare III. 243. 23. Alia de Burgundia III. 12. 20. Odo Dux Burgundie fuit Canonicus Turonensis III. 260. 22.

C

Cabilonense Concilium I. 195. 18. f. 199. 36. fol. 169. 15. f. 300. 29. Et alibi.

Cedalano Antipapa I. 359. 15. f. 371. 13.

Calabria olim pars magna Gręcię II. 473. 13. Rhegium qua occasione occupatum fuerit à Romanis II. 394. 21. Occupata à Gręcis Calabria II. 395. 23. 24. 25. Subtrahita Gręcis ab Orhone Magno II. 395. 24. A Saracenis vexata II. 395. 24. 26. 27. Guilielmus Ferribrachius eam occupat II. 321. 20. 21. Papa eam in feudum dat Duci Roberto Guiscardō II. 319. 16. f. 324. 28. Patrimonium Calabritanum Ecclesię Romanę II. 323. 16. f. 334. 50. fol. 347. 25. Calabria spectat ad Papam II. 338. 3. fol. 339. 5. f. 540. 8.

Cajeta reddita Pape à Principe Capuano II. 334. 50. Rex Cajetanus memoratur II. 347. 25.

Caligala omnia sibi, & in omnes licere autumabat III. 308. 4. Degener filius fuit Germanici III. 347. 41. Alia de eo III. 6. 8.

Callistus 2. Pape, quis, & qualis fuerit I. 408. 6. Eximit Clunę censas à decimis I. 431. 38. Canonizat S. Hugonem, & sancit quod Abbas Cluniaci sit semper Cardinalis I. 441. 11. Obtinet ab Imperatore, ut cedat Investituris I. 454. 5. II. 106. 25. fol. 151. 26. Dat investituram terrarum Regni Neapolis Guillelmo Duci II. 408. 19. Qui Constantinopolim pergens, uxorem duxerat, commendat eidem Pape Ducatum ipsum II. 312. 22.

Callistus 3. prophietur se velle Concordata Germanicę servare II. 294. 26. III. 453. 26. 28. Mortuo Alphonso, Neapolis regnum devolutum declarat ad S. Sedem, & Ferdinando notho intimat, ut ab ejus occupatione desistat II. 451. 27. Alia de eo II. 459. 14.

Cardinalatus Catholicus Patriarcha Aquilejensis ponit Sedem suam apud Gradum I. 180. 7.

Calumnias: S. Epiphanius calumniatus de hæresi Antropomorphitarum I. 206. 16. Severianus Gabulensis accusatus, quod incarnationem Christi negaret I. 199. 9. Fbbo Remensis calumniis facit deponi Ludovicum Pium ab Imperio I. 472. 15. Paschalis PP. t. calumniis petitis, ab illis coram pluribus Episcopis se purgat I. 284. 17. Ejus, qui calumniatus fuit, debet probitati testimonium reddi I. 295. 15. Silvester 2. calumniatus quod magicis artibus operam daret I. 213. 17. Arnulfus Remensis de perditione I. 337. 20. Et Adalbero item Remensis I. 338. 24. Gregorius 7. PP. calumniatus quod esset vir

RERUM, & VERBORUM.

vir sanguinum, magus &c. Benno ejus calumniator l. 361. 20. III. 388. 27. Ichirion calumniator S. Athanasii l. 482. 14. Calumnies contra Bonifacium l. 530. 2. Contra Julium 2. II. 53. 7. Contra Symmachum III. 308. 33. Nil detrahunt contra habentibus bonam conscientiam II. 54. 12. Multi Sancti Pontifices, & ipse Christus fuerunt calumniis petiti II. 55. 13. S. Jor Chrysostomus de mala rerum Ecclesie administratione III. 103. 39. Tryphon Conspolitanus quod nesciret scribere III. 192. 23. Teutperga Regina de incestu cum fratre III. 371. 46. Martyrius Antiochenus calumniis vexatus III. 348. 38. Ivo Carnoten. l. 398. 9. Tetricus Abbas l. 381. 1. Præfules, & Principes calumniis expoliti sunt, etiam ob simplices suspensiones, vel de rebus minimis III. 40. 43. 46. IV. 16. 20. Concilium puniens calumniatorem III. 355. 7.

Canonicis Ecclesia facta Archiepiscopalis III. 370. 42.

Companilis Jocheronymus faret sua doctrina extraneorum admiffioni ad beneficia II. 103. 14.

Canones Rex Danie rogat Papam, ne Archiepiscopi ejus Regni pro Pallio quid solvant II. 303. 18.

Canones Spiritu Dei conditi dicuntur, & totius mundi reverentia consecrati l. 478. 2. III. 15. 27. l. 51. 1. l. 524. 43. Reverendum Canonum Constituta IV. 299. 4. Eorum scientia est subalternata Theologia IV. 183. 2. Collectores Canonum, Martinus Bracarenfis, Dionysius Exiguus, Isidorus Mercator, Gelasius Cyzicenus, Hincmarus Laudunensis, Ivo Carnoten. Anselmus Lucen. Burchardus Vvormacien. Gratianus. S. Raymundus de Pennafort l. 150. 25. III. 301. 31. IV. 68. 16. 17. Benedictus Levita, & Anselmus collectores Capitularium Caroli Magni III. 119. 27. 28. Indiculum Canonum compactus jussu Hadriani 1. PP. l. 238. 14. fol. 250. 17. Zacharias PP. l. 238. 13. l. 240. 21. Concilii Aquifranen. l. 265. 4. Clementinas plures composuit Durandus III. 54. 19. An omnes editæ fuerint Conciliariter in Conc. Viennensi III. 303. 35. Jusellus Collectionem confecit multis mendis plensum IV. 68. 16. Canones Nicæni excedentes 20. & ex Arabico, quales sunt l. 68. 13. III. 301. 31. 32. IV. 13. 9. Apostolorum Canones V. *Apolloli*. Per Corpus Canonum intelliguntur Decretum Gratiani, Decretales Gregorii q. Clementine, & Extravagantes. His solis inest vis faciendi jus IV. 68. 16. 17. Papa dat Canonibus auctoritatem, ut vim legis habeant II. 152. 13. III. 421. 9. In Canonibus salva intelligitur Papæ auctoritas, qui subest eis solum quoad vim directivam III. 222. 30. ad 43. l. 525. 5. l. 327. 30. fol. 421. q. Potest Papa eos mutare, temperare, tollere, vel in eis dispensare: præstat enim eos ex causa pro locorum, temporum, ac personarum diversitate variari, vel relaxari l. 287. 28. II. 152. 13. III. 275. 13. ad 19. III. 225. 45. ad 53. IV. 112. 7. 8. fol. 285. 18. Exceptis illis qui continent aliquid juris divini, vel naturalis, vel quorum subtractione decoloraretur formositas Ecclesie III. 270. 2. IV. 341. 6. 7. Contra quos non afficit præscriptio II. 160. 12.

Canonum recentiorum tanta est auctoritas, quanta

antiquorum, & idem spiritus, ac ea lem est potestas Ecclesie utroque edentis l. 478. 2. ad 5. II. 253. 8. ad 25. III. 112. 7. ad 9. l. 273. 9. ad 19. IV. 285. 18. Non omnia in Canonibus contenta sunt præceptiva III. 253. 6. l. 354. 5. l. 385. 21. Parum sententiam, & Conciliorum decreta in Canonibus contenta, quam vim habeant III. 327. 51. 52. Quidam Canones determinat tempus implendi præcepta divina III. 271. 4. Inter aliquos Canones contraria disponentes est antinomia III. 271. 4. 6. Tunc standum est ultimo III. 273. 9. IV. 262. 7. Si diversa decernant, Canones sunt canonibus concordandi IV. 173. 5. l. 362. 7. Leges civiles canonicis famulantur, easque adjuvant III. 241. 20. fol. 281. 31. Leges civiles correctæ per canones III. 272. 7. l. 281. 31. 32. An spiritus canonum dici possit Spiritus Dei III. 270. 2. ad 8. In quo sensu aliqui Papæ dicant se non posse canones solvere II. 266. 26. 27. III. 277. 18. l. 389. 4. Non mirum quod canones interdum ab aliquibus impugnentur II. 383. 1. 2. Aliqui ejulant canones esse servandos, quando eis quis proficit: opponunt nobis canones, nescientes quid loquantur III. 327. 30. Canones aliqui sunt antiqui: hique loquantur secundum sua tempora, sed hodie secus III. 252. 4. IV. 265. 17. 22. l. 277. 20. Nos non secundum illos agere debemus, sed secundum alios, quibus hodie vivitur in Ecclesia IV. 277. 21. 22. l. 285. 7. 18. Velle antiquos canones omnes in usum revocare, effect totam confundere Ecclesiam IV. 68. 18. l. 265. 17. fol. 277. 22. 23. l. 285. 18. Canonum conditiones non potuerunt cunctis casibus occurrere: unde necesse est, quod superior possit eos relaxare, & temperare, vel in eis dispensare III. 318. 30. Judicandum est secundum verba Canonum, non secundum intentionem illorum, qui eos condiderunt IV. 256. 30. Canones Decreti Gratiani, & Decretalium locum habent in Francia II. 10. 21. Canones Juris Pontificii Lutherus temere adussit III. 520. 5. Alia V. *Jus V. Lex*.

Canonice favent admiffioni Clericorum extraneorum ad beneficia II. 98. 1. ad 26. l. 133. 1. ad 38. Similiter & immunitatem tuerentur beneficium ab onere residentium IV. 183. 1. ad 30. In rebus forensibus plus defertur Canonistis, quam professoribus aliarum scientiarum IV. 183. 1. l. 209. 8.

Canonici. Canonico antiqua mentio in fastis Ecclesie l. 167. 8. l. 194. 13. II. 253. 28. IV. 26. 20. l. 29. 5. l. 10. 31. l. 57. 22. 23. Alicubi dicti Canonici Cardinales l. 251. 41. III. 251. 2. Faciunt unum Corpus cum Episcopo l. 51. 42. qui est eius pater, ipsi illi ut filii IV. 193. 25. 27. Laici non possunt esse Canonici l. 508. 35. Tamen aliqui Principes fuerunt Canonici III. 260. 22. IV. 75. 6. Parochi conversi in Canonicatus l. 194. 13. IV. 21. 10. Monachi alicubi Canonici l. 435. 48. Prebende datæ Monachis l. 435. 48. l. 443. 15. l. 453. 1. 2. Alicubi Canonici regulariter vivunt l. 428. 20. IV. 271. 4. 5. Canonici idest beneficium IV. 26. 23. Canonici pauperum, & Canonici Matricularii II. 526. 26. IV. 274. 13. Sponsa Canonica l. 444. 14. Canonici an veniant nomine Clericorum l. 508. 35. Canonici an veniant nomine beneficiorum II. 414. 18. Apud Arvergentes erant hereditarii l. 197. 26. l. 199.

fol. 199. 30. Eorum distinctivum est almutia I. 391. 31. Olim dispensabantur Canonici per viam electionis III. 267. 39. 40. A' novis Canonice licite Capitulum aliquod exigit ubi est mos II. 211. 8. f. 220. 2. Quis sint dignitates Capitulares IV. 52. 10. 26. Canonici cur ita dicti IV. 57. 22. 23. Olim in commune vivebant IV. 12. 8. f. 32. 14. f. 57. 23. Canonici interdum dicuntur beneficia simplicia, & in quo sensu IV. 3. 5. f. 46. 29. f. 120. 8. Non est necesse illos dare digniori, sed fufficit digno IV. 46. 28. Canonici sine prebenda IV. 273. 10. Prebenda, & distributiones an, & in quo differant à beneficio IV. 32. 16. ad 18. Non potest quis habere 2. canonicatus IV. 170. 2. fol. 348. 26. Quidam eos habens legitur in Jure IV. 132. 9. Aliud est esse de gremio Ecclesie, aliud de gremio Capituli I. 508. 35. Quod faciunt duæ partes censetur facere totum Capitulum I. 507. 31. III. 257. 7. Electio Præfultis de jure spectat ad Capitulum II. 253. 28. 29. III. 114. 72. f. 397. 5. f. 509. 37. Quidam Canonici cesserunt huic juri favore Principis laici II. 273. 8. Canonici residere tenentur plura, vel minus pro more ecclesiarum IV. 175. 11. Et per se ipsos sua munia exercere IV. 88. 6. f. 106. 29. Etiam hæc tenues habeant reditus IV. 263. 12. 13. 16. In eis est electa industria persone IV. 189. 18. f. 227. 8. fol. 263. 11. f. 275. 16. f. 320. 5. f. 355. 18. Abfentes in servitio Episcopi habentur pro presentibus IV. 89. 31. f. 331. 9. Abfens causa studii non tenetur servare per substitutionem IV. 184. 6. f. 190. 19. Nec percipit distributiones IV. 173. 10. Canonici non potest esse parochus IV. 271. 4. 5. Canonici Collegiati, fat est habere 14 annos IV. 40. 12. f. 120. 8. Hi quando non teneantur ad residendum IV. 152. 8. f. 154. 15. f. 189. 18. Ordinem præfidentem quem spectat disponere IV. 56. 18. Et distributiones pariter IV. 56. 19. Si Canonici sint tenues, quomodo occurrendum IV. 107. 32. Vertere beneficium simplex, vel tertium partem præbendam in distributiones, non est fas IV. 154. 13. 15. Canonici memorantur IV. 39. 8. f. 75. 6.

Capellania interdum non est beneficium, sed in dubio præsumitur esse IV. 59. 26. f. 104. 24. Capellanie immovibiles non sunt beneficia I. 213. 21. In quo differant Capellania, & Capella? Promiscue sumuntur IV. 152. 8.

Capitularia Caroli M. quando edita, à quo collecta, vim legis Ecclesiasticæ an habeant: & alia de illis III. 119. 27. 28.

Capua. Principatus ejus datus à Papâ in feudum Ricardus fratri Roberti Guiscardii II. 319. 16. 17. fol. 334. 51. Emerfitex Ducatu Beneventano II. 332. 46. f. 394. 20. Substitut etiam post everfos Longobardos II. 333. 48. Principes Capuæ perstantes subditos Papæ, in ejus nomine nomina figurare & ei reddere Cojetam II. 354. 50. Capua in Donatione Ludovici Pii contenta II. 338. 2. In alia Othonis M. II. 339. 5. In investitura Regum Neapolis specificatur Principatus Capuæ II. 349. 28. 29. 30. 31. f. 350. 10. Capuani Principes antiqui erant generis Longobardi II. 394. 20. Fædus ineunt ad pellendos Apulia Grecos II. 395. 24. Robertus Capuan Princeps junctus Papæ ad bellum inferendum

Rogio Regi II. 408. 20. Titulus Princeps Capuan interdum datus filio secundogenito Regis II. 409. 22. 25. f. 418. 9. Clerici Capuani olim permanentes Neapoli, ubi faciebant presbyterium I. 185. 22. II. 535. 23. 27. IV. 117. 2. Capuanam Ecclesiam dimisit Card. Bellarminus, & cur IV. 334. 17. ad 21. Capuani discordes in electione Præfultis, tandem eligunt Prælatum Romanum I. 506. 29. ad 38. II. 121. 3. f. 281. 25. III. 238. 11. f. 400. 11.

Captivorum redemptio. Ibaa Edessenus accusatus, quod pecuniam, captivorum redemptioni destinam, sibi usurpasset II. 71. 16. S. Gregorius captivis redimendis incubuit III. 81. 38. S. Pius ejusdem operi manum dedit III. 81. 39. Commendato eam Canones Concilia, Patres II. 83. 41. 43. Captivorum redemptio commendatur à D. Ambrosio III. 474. 4. In hoc pio opere licet est vasa sacra confringere, & bona Ecclesie alienare I. 23. 14. f. 40. 13. 13. f. 143. 1. Plures Sancti in hac re liberalissimi I. 23. 14. f. 40. 13. 13. f. 56. 19. f. 56. 4. f. 212. 19. f. 270. 19. IV. 10. 14.

Cardinales. In aliquibus Ecclesiis Canonici dicti sunt Cardinales I. 511. 41. III. 251. 2. Et Episcopus cujusque loci dictus Episcopus Cardinalis Illius Ecclesie I. 186. 35. III. 277. 2. 37. 9. IV. 130. 5. Incardinare, vel cardinalis ius facere alicujus Ecclesie rectorem I. 183. 14. ad 18. f. 187. 31. f. 206. 5. 6. III. 259. 19. 20. IV. 130. 5. f. 308. 32. Cardinalatus Romanæ Ecclesie est beneficium I. 180. 4. f. 311. 10. f. 358. 10. f. 407. 2. 9. f. 560. 3. II. 9. 16. f. 30. 5. f. 41. 4. Quod potest dari in commendam IV. 50. 4. Per ejus allocationem vascant alia beneficia I. 560. 4. IV. 50. 4. Tituli Cardinalitii, quibus antiqui sint, & alia de illis I. 180. 4. II. 176. 8. IV. 24. 14. fol. 272. 6. f. 336. 22. Cardinales in suis titulis habent jurisdictionem, ut Episcopi in suis Diocesi: tuncque eum eis desponsati I. 358. 10. f. 510. 40. II. 41. 4. III. 149. 40. IV. 50. 4. An ibi residere tenentur I. 510. 40. 41. IV. 337. 23. Canonici Tituli Card. abfentes in servitio titulari, habetur pro presente IV. 332. 9. Cardinalium officium est assistere Papæ, eumque juvare in regimine Ecclesie I. 429. 30. II. 14. 30. III. 221. 38. IV. 337. 23. Quales debeant esse Cardinales probitate, & doctrina I. 407. 4. f. 428. 26. 30. f. 460. 25. f. 560. 3. Restus in honorem Papæ si egregius promovet Card. I. 560. 34. II. 41. 3. Ex toto orbe assumendi sunt I. 275. 25. f. 428. 26. II. 41. 3. 5. III. 430. 29. Olim ex Germania non assumebantur, & cur I. 35. 21. 22. III. 426. 21. f. 430. 29. Ulfque ad seculum 14. videtur quod Reges non proponerent alicquem pro Cardinalatu I. 561. 5. Faciunt unum corpus cum Papâ I. 511. 42. III. 41. 4. Servitium Ecclesie Universali I. 455. 10. f. 511. 42. III. 221. 38. IV. 335. 17. f. 331. 6.

Cardinales sex antiquiores tenent totidem Episcopatus circa Romam IV. 132. 15. Functurus vice Metropolitanæ, dum eligitur Papa III. 144. 30. Privilegia Episcopis concessa extenduntur ad Cardinales I. 510. 40. Ordine sunt minores Episcopi, dignitate majores, & eis præferuntur I. 510. 40. II. 41. 4. IV. 51. 5. Præfati possunt Episcopatibus etiam per viam electionis I. 510. 40. Si Episcopatum habent, in eo residere tenentur IV. 350. 2. Capax Cardinalatus est capax etiam aliorum beneficiorum I. 429. 28. II. 9. 16. f. 30. 5. Quis Papa dedit eis munus

elie

RERUM, & VERBORUM.

eligendi Pontificem IV. 50. 4. Possunt eligere in Papam, extraneum ab eorum Collegio II. 89. 15. ad 20. f. 125. 18. III. 117. 22. f. 145. 31. 32. Tamen qui sunt de ipso Collegio magis apti sunt ad Papatum III. 145. 31. Roma discedere non possunt sine assensu Papæ. Card. Anastasius solemniter depositus III. 214. 19. IV. 336. 22. 23. Card. de Coligni depositus IV. 112. 6. Card. de Cusa carceri trusus II. 351. 21. 22. Vercher in prælio captus I. 321. 15. Quot redditibus opus sit Cardinalibus ad congruum eorum statum IV. 240. 17. Cameris cur dispensetur in pluralitate beneficiorum IV. 325. 17. f. 331. 6. An ea consequi possint in locis, privilegio extraneorum exclusivo munitis I. 540. 32. 33. 39. II. 44. 13. f. 121. 4. Cardinales utorum facti Bonifacii 8. in iurgio cum Philippo Pulehro I. 532. 9. 10. Redigi Card. ad numerum 24. voluit fecit Conc. Basileæ, & alia de illis II. 8. 16. Possit Papa eos eligere undò vult, quos vult, semper, & quando vult I. 560. 3. 4. II. 41. 3. Quod Urbanus 6. una die elegerit 29. Card. Neapolitanos II. 41. 5. Cardinales ex Regiis stirpibus inveniuntur, & ex Ducalibus IV. 137. 25. Aliqui recentiores Card. fuerunt pietate insignes IV. 137. 24. Varii Card. memorantur I. 357. 6. 10. f. 360. 15. 20. f. 365. 31. f. 408. 8. f. 423. 15. f. 471. 25. 26. f. 510. 39. f. 541. 34. II. 29. 2. f. 68. 2. 3. III. 387. 25. Decreta S. Congr. Card. quam vim habeant II. 111. 8. IV. 151. 1. ad 5. S. Hieronymus an fuerit Card. I. 116. 1. Abbates Cluniaci, & Vindocini erant simul Card. I. 441. 10. 11. Clericus Isauria factus Diaconus in Ecclesia Rom. III. 216. 26. Quidam Prælati habent Ecclesias Romæ in titulum, cum non esset Cardinalis I. 455. 10. Exco-
catus. gli erant velut Cardinales Patriarchæ Constantinopolis III. 391. 35.

Carlomanus frater Pipini Regis Francorum fit Clericus à Zacharia Papa, & Monachus Montis Sorathus Pergit ad Cynabium Montis Cassini. Rediit in Galliam, cogente Aistuiho Longobardorum Rege & cur. Viennæ moritur. Ejus corpus Cassinum remittitur. I. 237. 10. f. 40. 21. 22.

Carlomanus Caroli Calvi filius, excommunicatus ab Hincmaro Remensi, appellat ad Papam. Erat Diaconus. Pater eum fecit excommunicari III. 131. 2. 3. Conjuraverat contrâ patrem: habebat plures Abbates IV. 132. 11.

Carlomanus Balbi filius Rex Franeis, dedit quendam privilegia Monasteriis pro libera electione I. 312. 25.

S. Carolus Borromæus liberalis in peregrinos III. 83. 41. Usquâ à pueritia inclinatus ad res ecclesiasticas III. 106. 45. Habuit 12. Abbatis, cum Archiepiscopatu Mediolan. Plures ex eis resignavit ne superfluas. Immunitatem beneficiorum simplicium à residenti approbavit IV. 136. 22. f. 356. 21. 22. S. Congr. non ei permisit novum onus addere benef. simplicibus IV. 190. 19. f. 112. 17. 18. Adjutor fuit Pio 4. in abolivendo Concilio Tridentinum, fuitq; hujus interpres. Catechismo conficiendo superintendit, & alia de eo IV. 350. 3.

Carolus Magnus, Romæ recipit à Papâ compendium Canonum I. 250. 17. Viros literatos fovebat I. 151. 24. 25. Cur peperit Paulo Diacono illius infidiatore I. 260. 21. Habuit Cancellarium, &

Generum Eginhartum I. 261. 23. Concitatur à Concilio Altiensi contrâ Ducem Venetorum I. 265. 1. Dat Alcuino Abbatum, cum onere subsidia exhibendi peregrinis I. 293. 10. 12. Regnabat in Germania, & Gallia. Fit à Papâ Imperator. A' eundis familiis sui status jobet solvi denarium D. Petro III. 454. 29. Dedit Clericis, & Monachis libertatem eligendi sibi Episcopos, & Abbates II. 245. 9. f. 250. 21. f. 276. 14. f. 484. 18. III. 351. 27. Præsumptum profectionis seimiserat III. 250. 22. Quanta sit via ejus Capitalarium III. 119. 27. A Papâ interpellatus Desiderium Longobardorum Regem fraugit, capis, ejusque regnum evertit I. 562. 13. II. 320. 18. f. 314. 27. f. 330. 41. f. 331. 44. Vocat Hadrianum I. Papam universalem III. 219. 32. Romam venit, & donationem facit amplam D. Petro: in qua comprehendit Siciliam, Sardiniam, & Corsicam III. 320. 19. Quod partem hanc non fuit donatio, sed refectionis II. 347. 25. 26. De hac donatione Caroli Magni II. 320. 19. f. 324. 29. f. 325. 31. f. 331. 44. f. 332. 47. f. 334. 50. Continebat quedam loca sub ipse illa expugnandi III. 332. 45. f. 345. 20. Qualiter Carolus se gesserit circâ Ducatum Beneventanum II. 532. 46. Donationem Caroli confirmat Ludovicus Pius II. 333. 49. f. 337. 1. 2. 3. Et Otto magnus II. 333. 49. f. 339. 4. 5. 6. Carolus transfuit in Papam Regnum Neapolis, everso jam Regno Longobardorum, antequam fieret Imperator II. 481. 11. Donat Annoni Episcopo, ejusque Ecclesie provinciam quandam II. 344. 18. Toleranda dicit mandata, etiam gravia, Sedis Apostolicæ cum humilitate II. 358. 10. An haberet ab Hadriano Papa potestatem assentiendi electioni Papæ II. 244. 6. III. 504. 26. Alia de eo I. 312. 24. f. 253. 27. II. 194. 21. f. 250. 22.

Carolus Calvus obtinuit à patre suo Neustrium: diffidia habuit cum Lothario fratre. Præficio Ecclesie Remensi Hincmarum I. 272. 25. 26. Impetrat à Papâ privilegium 2. Canonibus, pro electione de gremio I. 285. 20. Papa dolet cum eo, quod nimium frequenter extranei præficerentur Ecclesiis I. 292. 5. III. 365. 32. ad 40. Abbatis laici tribuit I. 292. 10. III. 131. 3. f. 133. 6. 7. Alia de eo I. 313. 28. 29. &c. f. 326. 26. II. 397. 27. III. 123. 35. 36. 39. f. 127. 46. 48. f. 134. 8. 9. 11. f. 219. 33. fol. 369. 42. f. 502. 22. Se multum ingessit in profectionibus Antistitem II. 245. 9. 10. f. 250. 22. III. 255. 10. Cedit Britanniam Salomoni eam occupanti II. 344. 18. f. 460. 16. Quid de eo circâ Capitalaria III. 120. 28. Venilonem denonensem infestum habuit I. 173. 29. Exregit fecit Carlomanum ejus filium III. 31. 2. Contrâ eum frater illius, & Nepos invocant præsidium Papæ III. 219. 33. Quam fecit favore Aetardi Nannetensis III. 377. 2. & seq. Occisus fuit à Sedecia Medico III. 427. 23. Sanctionem edidit contrâ usurpatos spolia Ecclesiæ vacantium, & ea, que tibi usurpaverat relaxavit III. 451. 8. 9. 10. Episcopos factus in ejus ditione à Papâ, cum Rex alium optaret III. 507. 33.

Carolus 4. Imper. cedit Regi Francie, & Delphino jura Regni Arelatensis, & Delphinatus II. 344. 18. III. 493. 6. filium de genere Wenceslaum genuit. III. 437. 44.

Carolus 5. Imperator dissimulat injuriam, coram se Ma-

I N D E X

gnati Hispano illatam l. 552. 18. Edit pragmaticam contra extraneos pro beneficiis Hispanis, inhaerens in Julio Sexti 4. l. 555. 25. ll. 81. 39. f. 102. 12. fol. 104. 18. 23. f. 143. 28. Quae tamen aliter faves extraneis ll. 402. 1. Obtinet ab Hadriano 6. & Clemente 7. jus praesentandi Episcopos ad Ecclesias Hispaniae l. 556. 28. ll. 209. 23. 25. Contentum cum Francisco 1. Rege Galliae pro adipiscendo Imperio l. 564. 18. 19. Sub eo in Comitibus Norimbergae quid propositum fuerit de Curia Romana, circa beneficia ll. 25. 17. ad 30. Capitulum Ultrajectense in eum transfert jus eligendi eorum Praesidem ll. 273. 8. Pacificatur cum Clemente 7. de 24. Cathedralibus Regni Neapolis regii patronatus ll. 310. 25. f. 359. 114. f. 486. 23. f. 517. 11. Dispensatus fuit a Papa, ut Regnum Neapolis posset cum Imperio tenere: investituram Regni accepit, postquam fuit annuus census Regni ad 7. milia Ducatorum ll. 362. 23. f. 455. 22. Fuit primus ex Austriae Rex utriusque Siciliae ll. 398. 34. Franciscus 1. Rex Franciae illi cessit si quod jus haberet in Regno Neapolis ll. 455. 1. Recusat excedere ad benef. Regii patronatus Neap. extraneos, & assensum pro sola medietate ll. 363. 23. ad 27. f. 382. 27. f. 472. 21. Renunciat Imperio, & Regno, & quae vitae privatae addidit ll. 481. 10. Fuit Canonikus in Basilicis Lateranensi, & Vaticana Romanae ll. 160. 22.

Carolus 6. Imper. tenet nunc Regnum Neapolis. Consultit Sabaudiae Duci plures terras, & loca in Infubria ll. 346. 24. f. 390. 10. Non mandavit libere Sedi Apostolicae spolia Regni Neapolis ll. 472. 23.

Carolus 2. Rex Hispaniae obtinet investituram Regni Neapolis ll. 351. 34. f. 456. 4.

Carolus Simplex s. ejus jura tuetur Papa circa Antistitum promotiones ll. 503. 24.

Carolus Crassus dat Abbatum Huberto laico ll. 73. 15.

Carolus 6. Rex Franciae schisma promittit inde neutralitatem suis proponit: editum promulgat de modo providendi beneficia, & alia &c. ll. 10. 20. 21. Habuit ab Antipapa indultum conferendi duas prebendas in qualibet Ecclesia ll. 433. 36. Alia de eo ll. 452. 24. f. 465. 17.

Carolus 7. Rex Franciae revocat editum patris notum potestatis Papae in beneficiis, sed e contra promulgat Pragmaticam Sanctionem ll. 9. 17. ad 23. ll. 434. 37. f. 454. 24. 25. Rogat Papam, ut sibi retineret Sedem Tornacensem cum primo vacasset ll. 459. 14.

Carolus 9. Rex Franciae tollit editum Aurelianense, obsequium praevencionis Papae in beneficiis ll. 295. 28.

Cavalerius I. Andegavensis provehitur a Papa ad Regnum Neapolis, & Siciliae, cum homagio, cen-
tisque designato ll. 341. 12. f. 350. 31. f. 421. 2. ad 5. fol. 473. 9. ad 13. ll. 446. 13. Exclulo Assensu Regio ll. 508. 16. Occidit in praelio Manfredum usurpatorem ipsius Regni ll. 213. 24. f. 399. 33. Primus capere visidit Neapolim ll. 215. 4. Ejus milites, & ministri ceteri una die a Sicilia, unde Vespere Sicilia ll. 215. 5. f. 411. 2. Exiit tunc solum Regnum Neapolim: ei parvit ll. 215. 5. Duo Monasteria erexit in Ducatu Salernitana ll. 474. 25. Moritur, a Scri-

ptoribus valde laudatus ll. 435. 14. f. 445. 16.

Carolus 2. Claudius obtinet investituram Regni Neapolis, spondens libertatem dispositionis beneficiorum ll. 350. 32. f. 453. 15. Ejus pragmatica faves extraneis ll. 404. 7. Sancit ad beneficia sui patronatus admittendos Clericos quoque Romanos. Quidam de Priaratu Bari ll. 474. 25. f. 475. 28. Papa oon servat, quem spononderat cum esset captivus Regia Aragoniae ll. 458. 10. f. 486. 32. Papam requirit, ut defendat Regnum Neapolis ll. 457. 8. Quem & rogat declarare Capitula Regni ab ipso edita ll. 458. 11. Interpellat Legatum Apostolicum, ne fiat Episcopus quidam sibi suspectus ll. 493. 9. fol. 5. 1. 24. 25. Obtinet indultum conferendi quiddam beneficia in Ecclesia Luceriae, & ibi Assensum Regium dandi ll. 503. 10. f. 509. 17. 18. Conventiones cum Rege Siciliae initas confirmari facit a Papa V. Siciliae.

Carolus 3. de Dyraebio Regnum Neapolis obtinet ab Urbano 6. Joannem Reginam necat. In investitura Regni spondet libertatem provisionis beneficiorum, & exclusionem Assensu Regii: se ingratus reddit Papae, à quo excommunicatur. Affluat Regnum Hungariae, ubi occiditur, caretque ecclesiastica sepultura ll. 436. 17. ad 20.

Carolus Robertus Rex Hungariae fil. Caroli, Martelli excluditur à Regno Neapolis, & curat ll. 435. 15.

Carolus Palaeus, Philippi Pulchri frater, aspirat ad Imperium Constantinopolis, ratione suae uxoris l. 530. 3.

Carolus I. Rex Angliae capite plexus jussu suorum feodiorum ll. 326. 47.

Cartophylax Ecclesiae Constantinopolis: quanta esset ejus dignitas, ornatus, officium &c. ll. 391. 35.

Carthusienses Monachi Papam pluribus verbis honorificis prosequuntur ll. 287. 8. ll. 221. Guigon Prior Carthusiae volebat appellari Pater ll. 208. 8.

Carthagos ejus Episcopus erat Primas Africae l. 79. 17. Poterat Clericos alienos de una ad aliam Ecclesiam traducere l. 79. 15. 16. f. 81. 21. f. 84. 27. f. 167. 4. f. 196. 22. 23. f. 247. 10. f. 250. 18. f. 410. 12. ll. 170. 7. f. 390. 32. Et cogere Episcopum habentem Clericos abundanter, dare aliquem alteri indigenti l. 80. 18. f. 216. 29. f. 218. 32. Primatum habuit a Summo Pontifice l. 80. 19. Plura Monasteria erant apud Carthaginem l. 122. 18. Et alia per totam Africam huic Episcopo immediate subiecta l. 225. 4. Et si diruta esset urbs, ejus tamen jura stare mandat S. Leo Papa 9. l. 334. 10. ll. 170. 6.

Carthaginiense Concilium 1. in quibusdam fuit corruptum per tertium l. 102. 5. Quondam de secundo l. 315. 33. Alia de tertio l. 78. ad fol. 84. f. 6. 29. fol. 300. 29. Alia de quarto circa Monachos l. 131. 3.

Casimirus relicto monachatu, & alter Casimirus relicta societate Jesuitarum, Regnum Poloniae suscepit ll. 417. 6.

Casimirus Magnus Rex Poloniae tenet perperam excludere extraneos à beneficiis ll. 5. 7.

Cassius Monasterium: antiquum ejus diploma perpenditur, an subsistat ll. 328. 30. Fuit aliquando Abbatia ejus possessa à Cardinali ll. 402. 13. Conradus Imper. noluit ei Abbatem praeficere, nisi defecisset.

RERUM, & VERBORUM.

rentibus Monachis III. 277. 20. Victor cum Papatu hanc Abbatiam tenuit IV. 323. 9. Abbas Cassinensis cum Chianicensi succedens de cetero Abbatis Abbatum V. Abbas.

Cassiodorus vocat Papam patriarcham patriarcharum III. 22. 39.

Cassitas lex continentie à Clericis observanda non est leve onus IV. 77. 3. 65. 7. 4. 138. 1. Clerici Hispani olim habebant uxores, id introducente Vitiza, & abrogante Alphonso 7. Regibus I. 291. 3. Papa non possit solum matrimonii cunctis presbyteris concedere V. *Matrimonium*. Gothi permittunt viro occidere uxorem cum adultero se miscens IV. 346. 17.

Castrati, & Eunuchi sunt irregulares. Qualis fuerit castratio Origenis L. 53. 12. & seq. Canones mandant, Clericum se abstinendum, deponi, Laicum ab Ecclesia dispelli I. 54. 13. Leontius Antiochenus fuit ab Episcopatu depositus, quia se eviravit I. 54. 13. Aliqui Episcopi celabres, fuerunt eunuchi I. 54. 14.

Catalonia, olim in ea extraeici à beneficiis repellantur III. 153. 8. & 417. 1. Catalani reclamantes quod Rex Aragonie cessisset Papæ jura patronatus III. 504. 25. Raymundus Comes Barcinonensis dimittit abusum usurpandi sibi spolia Clericorum III. 463. 11.

Casus amissus remanet sub dispositione Juris communis IV. 75. 8. L. 100. 11.

Cathedra debetur Episcopo à suis Subditis II. 216. 25. In eo servanda consuetudo IV. 246. 21.

Catholici idem significant, ac universales III. 184. 4. 8. vel Orthodoxos, fidei professores III. 195. 29. Quando, & à quibus Reges Hispanie habuerint titulum Regis Catholici III. 194. 29. Interdum etiam aliqui Reges Francie hoc titulo insigniti sunt III. 194. 29. Episcopus Seleucie, Patriarcha Antiochie, & Episcopus Armenorum, Catholici titulo utuntur III. 194. 29.

Causa 1. bonum est allegare plures causas, cur aliquid dicitur I. 89. 6. 7. Cum adest justa causa, bonum est res mutari, vel dispensationem interponi V. *Mutatio*. V. *Dispensatio*. An adit causa transferendi Clericum, vel prescriendi extraneum indigenæ in collatione beneficii, ab ipso collatore judicandum est, non ab aliis I. 15. 30. f. 44. 2. f. 61. 31. fol. 163. 28. f. 183. 13. 14. II. 155. 23. V. *Paritas*.

S. Celsus Papæ. 1. decrevit posse Episcopum de una ad aliam Ecclesiam transferri I. 59. 76. Spiritum Sanctum Concilio adest profectur I. 63. 1. Quale mandatum dedit Legatis missis ad Concilium Ephesinum II. 57. 17. S. Cyrillus Alexandrinus ejus nomine interfuit Concilio Ephesino I. 138. 19. II. 56. 7. Quod ei dicitur titulum Papæ III. 195. 30.

Celsus 3. usus est plenitudine potestatis respectu ad Angliam III. 299. 28.

Celsus quis, & qualis fuerit, dictus Alpinus canis. Ephesi ordinatus Presbyter: ejusque hæresis contragratia Dei, & fallacia ad Papas, & Concilia deludenda, ut videretur Catholicus I. 138. 19. III. 322. 3. ad 8.

Cesar Romana civitate donavit omnes Doctores II. 379. 20. Occupavit Imperium, quod successivè fa-

ctum est legitimum IV. 92. 20. Et non habens dandum militibus, templa diripiebat II. 206. 4. Ejus commendationes erant præcepta II. 389. 14.

S. Cesarius Arelatenfis Clericus Cabilonen. monachus Lerinen. amicus plurimum Pontificum, & Regum, præfuit Conciliis quibusdam I. 129. 35. fol. 156. 5. Censet divites non esse domos suorum reddituum sed pauperes III. 70. 14. Pleudrit Insulam Leriensem I. 127. 31. III. 240. 17. Liberatus fuit in pauperes peregrinos III. 82. 41. In redimendis captivis I. 23. 14. f. 42. 12. III. 83. 41. Designatus fuit Episcopus ab Eonio Antecessore III. 345. 21. Alla de eo I. 129. 35. 36. f. 144. 4. f. 176. 32. IV. 15. 15. fol. 29. 4.

Cessio, sive missio, vel dimissio Clerici facta à proprio Episcopo alteri Præfuit, ut eum possit ordinare, vel suo Clero inferere I. 70. 20. f. 245. 1. f. 252. 18. fol. 261. 24. f. 266. 5. f. 300. 30. III. 155. 6. An fieri debeat præcepto charitatis I. 84. 30. Blandè faciendus est Episcopus, ut eadit Clericum alterum petenti I. 183. 15. f. 187. 30. Cogi ad id potest à superiore I. 79. 16. 18. f. 193. 13. 15. Consensum Episcopi, sede vacante, supplet Papa I. 187. 30. Cessio monachi, facta ab Episcopo, & Abbate, ut in Clerum alienæ Diocesis possit recipi I. 186. 25. Formulæ Cessionis Clerici ab Episcopo factæ alio Episcopo I. 205. 2. 3. 5. & c. f. 383. 6. Clericus post Cessionem non amplius poterit ab Episcopo cedente ordinari I. 207. 7. Nec ab eo repeti I. 8. 12. Male faciunt qui habent Clericos excellentes, & eos aliis cedunt I. 401. 23. 24. V. *Chiricus*. V. *Transfira*.

Chalcedonense Concilium venit pluralitatem beneficiorum, & admisit transitionem Clericorum I. 134. 8. In illud anathema quotidie dicebat Severus Antiochenus hæreticus. Prædixit mandatur I. 170. 12. fol. 182. 11. Jubeat bona Ecclesiæ ministrari ab Episcopis per Oeconomum I. 218. 35. III. 71. 16. fol. 201. 24. Hi interfuit Marcianus Imperator I. 110. 24. II. 56. 16. Ibi data est executio Epistolæ S. Leonis II. 57. 17. Dataque est fructu paritas Episcopo Constantinopolis cum Romano reclamantibus adhuc audita Papæ II. 540. 35. III. 64. 35. f. 189. 14. fol. 423. 14. Abrogat acta Lactronii Ephesii III. 188. 13. Libros Euthychis, & Manicheorum facit exuri III. 522. 8. In eo delatus est Papæ titulus Episcopi universalis III. 189. 14. f. 207. 5. f. 216. 25. fol. 220. 35. Titulus assignat, ad quos Clerici ordinantur I. 63. 14. IV. 25. 19. Memorat presbyteros pluribus Ecclesiis præpositos IV. 98. 6. Pensiones quibusdam Præfultibus dari mandat II. 189. 8. Chalcedonensem Episcopatum esse voluit Metropolitani Marcianus Augustus II. 250. 21. Quantæ fuerit dignitatis, & auctoritatis hoc Concilium III. 101. 34. f. 216. 25.

Charakter ordinis impressus in anima, indelebilis est I. 281. 11. An eum imprimat prima Tonsura IV. 283. 11.

Charibertus Rex Fravorum Iteraclum Saontonensem plausu spinis pleno imposuit, & in exilium egit, multavitque Episcopos I. 151. 29. 30. Diripi Spolia Episcopi Remensis depositi III. 462. 9.

Charitas Ecclesiæ, & Episcopi debent sibi mutua charitate optulari I. 107. 5. f. 132. 2. 5. f. 215. 25. f. 216.

Fol. 266. 29. ad 32. f. 266. 5. f. 449. 23. II. 194. 22. Quod charitatis intuitu facit Papa, dat alius regulam idem agendi I. 143. 3. Charitatis lex facit bona Ecclesiastica esse communia I. 432. 37. 39. f. 445. 23. II. 94. 29. f. 194. 22. Leges famulantur charitati, quæ tamen non præpoderant juri Divino, val naturali I. 84. 30. f. 358. 9. III. 275. 15. Charitas quædam fieri admittit, quæ alioquin non fierent II. 263. 18. V. *Pax*. Plenitudo charitatis quænamque III. 290. 6. 7. Charitas Christi præponitur omnibus, in qua nulla est simulatio I. 107. 17. Debet esse communis indigenis, & extraneis I. 340. 31. 35. III. 50. 11. Charitatis ordinatrix est discretio II. 469. 13. Interdum fieri dicitur ex necessitate quod fit ex charitate I. 97. 25. f. 369. 6. II. 231. 4. Quod charitatis intuitu introductum est, bene urgente charitate mutatur II. 321. 4. f. 363. 17. 18. IV. 341. 7. Charitas debet esse ordinata I. sed ordo est diversus III. 46. 1. ad 13. Charitas civilis differt à charitate, quæ est virtus Theologica III. 47. 5. & 8. f. 449. 9. Ingens charitas S. Filaretii III. 80. 35. Charitas omnibus ab Apostolo commendatur. Papa sua charitate solers est pro cunctis Ecclesiis III. 230. 57. 58.

Charitativum subsidium Episcopo debent ejus subditi II. 216. 25. f. 221. 4. III. 443. 7. Nec semel, sed quoties eo opus habet II. 221. 4.

Charitas sub Papæ nomine figurare, indicium est subjectionis II. 354. 50.

Christophorus propositus à Duce Venetorum. & Gregoriorum Imper. pro Ecclesia Ulivoleni refutatur, unde multa mala I. 265. 2.

Christus non omnia ex se ordinavit, ad Ecclesiæ regimen spectantia, sed plura Apostolis, & Episcopis decernenda reliquit II. 231. 2. f. 235. 10. f. 266. 1. III. 274. 13. f. 219. 32. Ipse fuit quodammodo primus Ecclesiæ beneficiarius: loculoque habuit I. 9. 15. II. 231. 5. III. 443. 7. IV. 12. 5. Ad ex se ipso ordinaverit omnes Apostolos, vel solum Petrum I. 396. 7. II. 233. 5. Licet omnia ex se posset, tamen aliqua impetrare voluit opæ orationis II. 233. 7. Prius Christus habere debet quod seivum est, deinde Rex III. 542. 37. Christus prænuntiatus à Moyse III. 9. 15. Quo anno mundi sit natus III. 49. 9. Habet dominium proprietatis bonorum Ecclesiæ V. *Bona Ecclesiastica*. Habuitque dominium omnium rerum mundi ætæ, & in actu primo III. 66. 6. III. 310. 7. Quod fuerit expers omni doloris, male sensit D. Hilarius III. 69. 13. Quomodo fuit impeccabilis III. 206. 2. Non omnia, quæ fecit sunt de traditione Divina III. 253. 5. 6. Dignitates suas largitur aliis, se illis tamen non spoliatis III. 263. 29. Plenitudo Divinitatis, & plenitudo temporum adventus Christi &c. III. 290. 7. Habuit plenitudinem potestatis, quam commisit Petro III. 290. 8. 12. Est Caput Ecclesiæ, diverso modo ac sit Papa III. 290. 8. f. 293. 13. ad 17. fol. 300. 29. Mater ejus cur dista deipara III. 208. 7. Ipse est Caput Sacerdotum III. 290. 8. IV. 11. 5. Qualiter se gesserit circa legis observantiam, & Sacramenta III. 312. 39. Fuit communis petitus II. 55. 13. Non fecit miracula in patria I. 4. 4. ad 12.

Christiani ab Ethnicis confabantur esse mali, & vi-

tiosi III. 41. 46. Antiqui Christiani ab aliquibus infidelibus laudati sunt III. 41. 46. In primitiva Ecclesia vivebant in commune IV. 12. 7. Bonaque illorum erant communia I. 112. 28. Potuissent armis resistere persecutoribus III. 532. 14. Melior est fraternitas Christi, quam sanguinis I. 112. 21. Inter se omnes sunt unum in Christo, & omnes fratres I. 24. 16. f. 25. 20. f. 4. 19. f. 44. 23. 25. fol. 101. 2. f. 111. 28. f. 123. 19. 20. f. 47. 3. f. 185. 5.

Civis: Invidere solent cives concivibus I. 4. 4. ad 12. fol. 352. 31. f. 421. 19. III. 435. 39. Civitate donati fuerunt Romæ, & alibi, multi I. 209. 12. 13. fol. 315. 23. f. 349. 20. f. 524. 26. II. 374. 8. 9. f. 479. 19. 20. 21. 22. Principes, & Decuriones Civitatis possunt facere cives III. 379. 20. ad 24. Ao Papa pro toto orbe, & Episcopus pro sua Diocesi, possunt exteros facere cives quoad spiritualia I. 324. 22. ad 34. f. 430. 33. II. 380. 23. 24. An id possit Princeps supremus in terris Vassalli II. 380. 24. Varii Principes aggregati civibus alioarum urbium. Qui sic aggregati dicuntur Pilsburgeri in Germania II. 379. 21. 22. Sæpèque vere cives, estis sctione juris IV. 331. 8. An quis ex aquo possit esse civis in pluribus locis II. 375. 9. f. 379. 21. III. 171. 9. f. 259. 20. 21. Episcopus est primus civis sue Urbis, & Diocesis III. 267. 27. Beneficiarius est civis loci beneficii I. 127. 30. f. 144. 6. fol. 157. 7. f. 164. 30. f. 183. 22. f. 385. 15. II. 376. 13. fol. 381. 24. III. 359. 20. f. 267. 37. At beneficiarius simplex non ibi sortitur domicilium IV. 66. 12. Cives sunt potiores, & præferendi extraneis III. 241. 25. Maxime in spectantibus ad civilem conversationem III. 46. 2. ad 9. Ad quam tamen etiam extranei admitti solent III. 52. 11. Num beneficia Ecclesiæ spectent ad civilem conversationem III. 49. 9. 10. V. *Extraneus* V. *Indigenus*.

Claramontanus Concilium vocat pluralitatem beneficiorum I. 135. 10. Ibi promota est expeditio Hierosolymitana I. 364. 31. V. *bractæ* coluere adversus Regem Francie ob vestiam uxorem: & plures editi Canones I. 386. 19. Decernit de parochiis monachorum I. 449. 35.

Clavis. Per eam significatur potestas alicui collata III. 292. 11. 12. Clavis potestatis, & Clavis scientiæ, quibus utitur Papa III. 219. 20. Porrectam Petro à Christo significant plenitudinem potestatis II. 185. 5. III. 262. 26. 27. f. 292. 11. 12. f. 296. 19. Soli Petro collatæ sunt, qui earum potestatem aliis Apostolis communicaverit III. 262. 26. 27. f. 274. 11. fol. 292. 12. Clavis discretionis III. 318. 28. Clavis non errans III. 298. 24. f. 193. 31.

Clement 1. ejus epistola ad Corinthios est genuina I. 64. 3. II. 235. 11. Deputatur à Petro, ut ei succedat II. 235. 12. III. 345. 32.

Clement 2. Electus extra Clerum Romæ, ut res grata fieret Imperatori I. 97. 25. Translationes Præfatum ex causa licere decernit I. 369. 5. 8.

Clement 3. Declarat omnium beneficiorum dispositionem ad Papam pertinere II. 284. 3. III. 392. 30. Favit prius Tancredio ootho pro Regno Neapolis, inde illi restitit, rebus mutatis II. 322. 14. f. 415. 1.

Clement 4. Investituram Regni Neapolis concedit Carolo I. 341. 12. f. 350. 31. f. 399. 33. f. 434. 11. 12. 33. Binis filiabus, quas in matrimonioq. habuit, exi-

quam

RERUM, & VERBORUM.

quam dotem contulit. Nepoti tres praebedas habenti duas abfuit III. 446. 13. Ipse in minoribus habuerat beneficia in pluribus locis III. 470. 22.

Clement PP. 5. in Concilio Viennensi proficitur omnium Ecclesiarum, & beneficiorum dispositionem ad se pertinere II. 284. 3. III. 288. 1. f. 300. 30. Requiritur à Rege Neapolis, ut ad Regnum tuendum expensas belli agat, tamquam dominus directus II. 457. 6. Recipit quaedam puncta, ponderanda in Concilio Viennensi, à Durando, qui Clementinas ibidem extendit III. 53. 19.

Clement 6. declarat omnium beneficiorum dispositionem ad Papam pertinere II. 284. 4. III. 300. 30. Regi Angliae, à beneficiis excludenti extraneos, resistit I. 500. 9. f. 536. 19. ad 40. III. 250. 56. Carpit ob eandem causam Regem Castellae I. 31. 34. fol. 200. 33. f. 558. 25. f. 547. 7. ad 12. II. 121. 4. Qua de re disceptat etiam cum Rege Galliae I. 545. 1. ad 6. II. 121. 4. f. 149. 4. III. 230. 56.

Clement 7. dat Hydruntinis privilegium exclusionis extraneorum à beneficiis II. 76. 24. Et Regi Hispaniae indultum nominandi presules Ecclesiarum praebendis II. 245. 8. f. 309. 22. f. 310. 22. Pacificatur cum Carolo 5. de 24. Cathedra ibus Regii patronatus Regni Neapolis II. 310. 25. f. 359. 14. Idque parum libenter facit II. 486. 23. Alia de eoll. 69. 8.

Clement 8. confirmat Milevitanis indultum exclusionis extraneorum II. 70. 9. f. 110. 3. Aliud simile dat incolis Sardiniae II. 71. 11. f. 109. 1. Recuperat Ferrariam, illamque adde, ac simile indultum dat Ferrariensibus II. 110. 3.

Clement Alexan. rinus, quis, qualis fuerit. Et alia de eoll. 44. 25. f. 45. 28. f. 102. 4.

Cleopatra Regina Aegypti dono obtinuit plures provincias à Marco Antonio II. 344. 17.

Clerici: Clerici undecumque aui faciunt unum corpus Ecclesiasticum, sunt fratres in Christo, & aequè indigunt quoad bona Ecclesiarum consequenda I. 42. 19. 20. f. 44. 24. 26. f. 101. 2. f. 112. 28. fol. 123. 19. 20. f. 185. 11. f. 445. 23. 24. f. 516. 7. II. 93. 26. ad 30. III. 47. 3. f. 50. 11. f. 82. 41. Nulla est diversitas in Sacrodotio Dei I. 107. 17. Sunt sors, & hereditas domini à Cleros dicti IV. 235. 1. Et milites Christi III. 24. 2. IV. 34. 21. 22. Dicitur interdum Vicarii Christi II. 239. 20. Sunt maiores Laici IV. 186. 8. f. 285. 15. Sunt operarii in agro Ecclesiae, eorumque officium est orare III. 148. 38. IV. 15. 17. f. 231. 19. f. 266. 18. Succedunt Levitis antiquae legis III. 33. 26. ad 28. f. 175. 20. IV. 62. 3. Non debent esse deterioris, sed potioris conditionis Laici I. 156. 6. fol. 291. 3. II. 385. 2. f. 187. 8. f. 400. 35. IV. 144. 12. f. 186. 8. f. 226. 3. Nec deterioris esse conditionis in lege nova, quam in veteri I. 1. 20. II. 224. 12. III. 36. 34. Neque sub principibus Christianis, quam sub infidelibus I. 11. 20. II. 55. 12. 530. 6. IV. 11. 3. Debent exemplariter vivere III. 39. 41. ad 46. A' comediis, vanitatibus, & officiis saeculi abstinere III. 93. 16. 19. Non debent eum dedecore ordinis mendica-

re IV. 288. 2. f. 294. 22. 25. Habentes de proprio non poterant olim de bonis Ecclesiarum vivere: at secus est hodie III. 98. 28. f. 283. 35. f. 316. 24. IV. 13. 12. f. 15. 16. f. 42. 15. f. 251. 17. 281. 5. V. *Sporule.* De altari vivere debent III. 175. 20. 24. f. 283. 35. f. 289. 30. IV. 32. 13. f. 105. 25. f. 235. 1. f. 359. 1. Non tamen luxuriari IV. 43. 19. f. 218. 12. Qui plurà bona Ecclesiarum habent, plùs tenentur Deo rationem reddere IV. 185. 7. 8. f. 239. 14. Quae quantitas sit congrua eorum sustentationi V. *Congrua.* Aliqui olim in commune vivebant, alii seorsim cum consanguineis suis IV. 12. 8. f. 32. 14. f. 57. 23. An exigat eis possit iuramentum serviendi Ecclesiae, quibus adscripti sunt IV. 298. 2. f. 310. 37. 38. Vagabunda vita in eis reprehenditur IV. 118. 5. fol. 198. 4. 5. f. 261. 5. f. 299. 3. f. 301. 8. ad 10. fol. 307. 30. f. 310. 36. Ad aliam Diocesim transire debent à suo Praefule veniam petere I. 84. 29. fol. 144. 6. fol. 297. 22. III. 126. 45. V. *Cessio.* Nemo alienum Clericum ad ministrandum sine commendatitio admittat, neque ordinet, vel Clero suo insinat, sine Dimissoriali I. 70. 20. fol. 74. 1. fol. 80. 18. f. 144. 6. 9. f. 149. 22. 27. f. 194. 17. ad 21. f. 217. 31. f. 237. 11. ad 16. f. 245. 1. 2. f. 250. 17. 18. f. 521. 21. fol. 261. 24. f. 266. 5. 5. f. 268. 12. 15. f. 284. 19. f. 297. 22. f. 299. 28. f. 275. 26. 30. f. 279. 37. III. 116. 18. f. 148. 37. 38. f. 153. 1. f. 155. 6. 7. f. 282. 34. fol. 390. 32. IV. 96. 3. f. 298. 1. ad 6. f. 301. 11. Ignoti & extranei nec ministrant, nec praeficiuntur Ecclesiis III. 100. 30. 31. f. 163. 26. 28. f. 239. 15. f. 244. 26. 29. f. 338. 13. Sine licentia Diocesani nullus eos praeficiat Ecclesiis I. 148. 18. f. 495. 47. II. 42. f. 91. 20. f. 105. 20. f. 134. 1. fol. 143. 25. 27. 31. f. 154. 19. f. 306. 17. III. 60. 35. f. 100. 30. f. 122. 33. f. 153. 1. f. 284. 39. IV. 20. 4. f. 24. 16. f. 299. 5. Indiscussi, & ignari non debent Clero inseri III. 256. 14. IV. 290. 8. Nec qui ordines petunt ut foro laicali se subtrahant IV. 290. 8.

Clericos bonum est à pueritia esse addictos rebus Ecclesiasticis III. 17. 31. fol. 34. 29. 30. f. 105. 42. ad 45. f. 332. 1. f. 356. 10. f. 364. 30. 33. fol. 367. 36. f. 378. 3. Clerici soli Episcopo subfunt, eisque sunt Vassalli I. 370. 10. IV. 98. 2. f. 310. 31. Quae qualitates in eis requirantur, ut possint privilegio fore, & Canonici IV. 237. 6. f. 266. 19. f. 293. 21. Utrumque privilegium cunctis generaliter Papa detrudere non potest, secus ex causa in casibus particularibus III. 421. 35. IV. 341. 6. Quo iure sint exempti à potestate iudicis laici III. 280. 7. 28. 32. Non tenentur iurare fidelitatem Principi laico: secus est in Francia de Episcopis III. 505. 28. Taxatio numeri Clericorum Ecclesiae Constantinopolitanae I. 81. 22. III. 91. 11. ad 14. Clerici non debent militibus rebus se ingerere III. 492. 4. IV. 142. 5. Nec luxuria, & avaricia studere, etiam animo facienda opera pia III. 478. 6. In minoribus positi possunt à Clericali statu resiliere IV. 291. 11. Clericus impediri non debet ne fiat Monachus I. 185. 21. Papa fuit

I N D E X

non effe cunctis Clericis Matrimonium generali-
ter concedere, fecus in cafibus peculiaribus. Idem
dic de officio divino fubtrahendo III. 321. 36. Quod
dicitur de monachis, interdum verum effe etiam de
Clericis, & contra I. 292. 5. II. 71. 14. III. 367.
35. Laici folent effe Infefti Clericis III. 453. 26.
Olim non omnes Clerici, fed foli contentientes, in-
fcribebantur albo fervientium Ecclefie III. 149. 41.
IV. 304. 18. Debent ei fervire ut deest Clericos,
non ut rucolicas IV. 185. 8. 9. f. 208. 6. 7. Sole-
mnioribus anni diebus confluant ad Ecclefiam IV.
309. 34. Papa alienos Clericos ad fe trahere po-
teft, vel ad alias Ecclefias transferre: Idem de
Præfulibus primarium fedium I. 80. 18. ad 29. fol.
183. 14. V. *Transitio. Translatio.* Epifcopus po-
teft ordinare multos Clericos I. 79. 6. f. 85. 30.
fol. 133. 5. f. 94. 16. f. 27. 30. Et abundantes ha-
bens debet dare Epifcopo indigenti, alias cogitur
per Superiorem I. 79. 6. f. 93. 13. f. 126. 19. 30.
Clerici conjugati tanfuram gelfare an debeant non
poffunt obtinere beneficia IV. 74. 5. 6.
Cladoveus Rex Francorum Coronam, Regnum di-
ctam, Hermilam Papæ mifit I. 157. 8. Dat privile-
gium monafterio S. Dinnysii I. 325. 2. Cladovei
filii diviferunt inter fe Regnum Francorum, & quo-
modo? I. 147. 4.
Clotharius Rex Francorum præpotentem præfexit Eme-
ritum Sedi Santonice I. 151. 29. Terras quasdam
obtinuit à Juftiniano III. 246. 18. III. 493. 6. Se-
dem habebat Svedionis: & alia de eo I. 174. 14.
Cluniacensis Monafterium largas elemofynas, & of-
ficia charitatis faciebat I. 38. 7. & f. 49. 14. A quo
fundatum I. 343. 1. Alia de illo I. 339. 28. 29. &c.
fol. 343. à num. 1. ad 6. fol. 431. 34. 35. fol. 431. 38.
fol. 433. 40. ad 48. f. 441. 12. f. 456. 38. III. 83. 41.
Rex Caftellæ ibi Canonicus III. 360. 22. Deficit
ejus obfervantia I. 443. 14. Ejus Abbas erat Car-
dinalis I. 441. 11. Situm effe in Diocèfi Matifco-
nenfi III. 386. 24.
Coadjutorio V. *Expellatice.*
Collette fiebant nùm in Ecclefia: ex quibus mitte-
bantur lubidia ubi npus erat I. 18. 3. 4. Dicuntur
de Apoftolica institutione III. 31. 21. Eis fucce-
dunt beneficia I. 24. 18.
J. Columbanus Hibernus: ei in eremo cibaria tulit
Marculus I. 225. 2. Monachus fuit prius Benchoren.
indè Lexovien. demùm Bobien. I. 176. 31. f. 231. 23.
Comaculum inter terras Sedis Apoft. nominatum II.
330. 35. f. 338. 24.
Comites. Ab initio Comites locorum, & urbium erant
temporanei: Deindè facti funt eorum ftatus hære-
ditarii III. 463. 11.
Commenda. Commendarum antiquitas, & juftitia
latè II. 25. 25. & feq. IV. 50. 3. ad 26. Epifcopa-
tus commendati I. 507. 29. II. 32. 14. Commen-
dæ factæ à Principe de beneficio I. 309. 14. II.
434. 10. Commendare beneficium idem ac illud
conferre, ex Cnec. Tulet. I. 197. 27. Commenda
Ordinum militarium funt totidem beneficia I. 206.
4. II. 138. 15. IV. 33. 20. Alicubi dantur etiam
extraneis III. 98. 2. Laici habere poteft benefi-
cium in commendam, ex Apoftolica difpenfatione
I. 241. 23. Antiquitus monafteria commendata I.
187. 29. f. 270. 21. f. 291. 2. 3. f. 388. 21. f. 445. 22.

25. IV. 204. 23. Refiftit Archidux Auftrii, ne Ec-
clefia Brixinenfis commendetur tandem cedit II.
35. 21. Monafterium commendatum extraneo in
ftatu Mediolani, invito Duce II. 37. 26. 27. Bene-
ficium in Francia datum in commendam lato II.
43. 11. & feq. Abbatæ multæ datæ laici ad poffi-
dendum II. 73. 15. 16. 17. Commenda effe titulus
canonicus beneficii II. 161. 9. III. 380. 8. IV. 52. 9.
Omnia beneficia poffunt dari in commendam, Epi-
fcopatus. Abbatia, Cardinalatus, non vero Pa-
patus IV. 50. 3. ad 9. Commendarum antiquitas
in Regno Neapolis, ufque à Sæculo Chrifti quinto
I. 187. 29. II. 534. 19. Commendatarii tenentur
ad elemofynas III. 79. 33. Ad officium divinum
III. 380. 8. Poffunt eas resignare, & permutare
IV. 52. 9. Alia de Commendis III. 126. 45. f. 350. 8.
Commenda alia temporalis, alia perpetua. Con-
tinet virtualiter difpenfationem fuper incompati-
bilitate IV. 52. 9. Tempore S. Gregorii erant com-
mendæ. Illas viri fancti poffiderunt, vel contulerunt,
Concilia eafdem ratas habuerunt. Jam à
12. Sæculis fuerunt introductæ, & quis earum fit fi-
nis. Varias viciffitudines experiri funt. Nunc vi-
gent, & alia de illis IV. 51. 5. ad 13. fol. 17. 1. Cur in-
troducunt. Laici non poffunt eas dare IV. 53. 17.
12. Jufta caufa opus effe ad eas IV. 123. 18. Com-
mendare in perpetuum beneficia folus Papa poteft.
Ad tempus poffunt etiam Epifcopi. Quid de Pa-
rchialibus Ecclefiis IV. 54. 14. 15. f. 70. 21. f. 87. 4.
fol. 108. 33. Commenda tempore Leonis 4. IV.
322. 4.
Commendæ exactio Datarie, in quo confiftat II. 202.
14. 15.
Communicatio focialis debet effe inter homines I.
209. 12. ad 20.
Communio contra tñm quotidie, quàm rarius fumatur,
bonum effe fecundum diverfa IV. 335. 10. Laicorum
communio quotidiana in miffa in defuetudinem
abivit IV. 34. 7.
Communis fervitium exactio Datarie, & in quo confi-
stat II. 209. 3. 4. f. 217. 20.
Compendienfe Conciliabulum depofuit Ludovicum
Pium Imper. & alia de eo III. 123. 36. 37.
Compensatio fit inter Extraneos, & Indigenas, quan-
do alter beneficia poffidet in Diocèfi alterius I.
213. 23. f. 225. 25. III. 441. 3. 4. 5. f. 443. 8. De-
betur Ecclefie compensatio cum damnum patitur
III. 452. 24. Et pro Indultu exclusivo extraneo-
rum II. 47. 25. f. 369. 37. 38. f. 405. 10.
Compoffella, illud translata fuit Sedes Emeritenfis I.
193. 13. Laudatur Ecclefia Compoffellana, à Petro
Cluniac. I. 435. 47. Quod ibi effe enonandum
tertio loco Imperator Hifpanus, designatum olim
fuit I. 458. 16. 17.
Conceptio B. V. olim dicebatur feftum fanctificatio-
nis, & quid de eo D. Bernardus IV. 71. 25.
Concilium. Generalia Concilia quæ fuerint ufque
modò II. 51. 1. III. 174. 10. IV. 55. 2. Concilium
generale obligat totam Ecclefiam III. 109. 3. f. 321.
38. Etiam fi non acceptatum II. 60. 26. f. 63. 31.
Debet effe confirmatum à Papa II. 261. 21. III.
322. 38. 41. f. 328. 51. 52. Sine cujus auctoritate
celebrari non poteft I. 196. 50. II. 58. 20. f. 61.
27. f. 226. 19. III. 197. 34. 35. f. 217. 28. f. 225. 13.
14.

RERUM, & VERBORUM.

In quo & Papæ auctoritas præservata intelligitur Il. 226. 19. Ill. 110. 4. f. 322. 38. 39. f. 328. 52. IV. 108. 33. f. 112. 8. Divinæ voluntati adscribitur quod ibi decernitur I. 63. 2. IV. 73. 1. f. 96. 1. fol. 302. 19. Papa transfert potest de loco ad locum Concilium generale Il. 14. 31. An limitare numerum Patrum, qui ad illud accedant Il. 59. 22. 23. Et res in eo tractandas, quæ ab ejus Legatis proponantur Il. 57. 17. f. 64. 33. 34. Potest esse generale, etiam si ex parvo Patrum numero constet Il. 57. 19. Sat est quod Patribus pateat accessus ad illud, nisi quibuldam ex causa inhibeat Il. 57. 28. ad 23. f. 61. 27. Nil refert Concilium esse valde numerosum, si iniusta decernat I. 292. 7. Ill. 246. 23. f. 424. 15. Non potest legem ponere Papæ Il. 8. 14. f. 112. 24. fol. 131. 34. f. 226. 19. Ad quem à Concilio appellatur Ill. 525. 13. Et qui super Concilii decretis dispensat IV. 112. 8. Non minus novioribus, quam antiquis Conciliis addidit Spiritus Sanctus Il. 262. 15. f. 266. 22. IV. 74. 4. f. 96. 1. fol. 102. 19. Papa Concilii decreta male edita reprobat, vel cassat Ill. 110. 4. f. 190. 17. f. 216. 24. fol. 328. 51. f. 340. 17. 18. f. 371. 48. f. 423. 14. 15. Locus Concilii prudenter artem munitur Il. 56. 16. Princeps an inhibere possit, ne Præsules sui status adeant Concilium I. 530. 2. 5. Ill. 11. 23. f. 59. 23. 24. Abbates interesse possunt Conciliis I. 191. 15. fol. 415. 30. Il. 59. 21. 22. An Concilium generale Ecclesiam representet IV. 111. 4. Concilii aliquando interfunt Principes, vel eorum Oratores, & cur I. 66. 8. f. 191. f. 282. 13. f. 326. 25. f. 334. 7. 9. fol. 336. 15. f. 368. 4. f. 370. 10. Il. 56. 15. Ill. 214. 19. f. 431. 31. Legatis Papæ in Concilio generalibus primus locus debetur Ill. 214. 19. Concilium generale an possit errare IV. 111. 4. An decernere valeat exclusionem generalem extraneorum à beneficiis I. 556. 27. Il. 88. 14. f. 102. 14. Ill. 421. 11. Injuriam facit Concilio, qui bene ibi disposita vult revocare Il. 64. 36. IV. 355. 17. Non bene pro parte admittitur, & pro alia parte refellitur Il. 61. 29. Mali homines dum fiunt Concilia machinantur novitates I. 110. 24. Nec Sanctionibus eorum acquiescunt, nisi decernant id, quod ipsi optant Il. 60. 25. Generali Concilio debent privatæ hominum opiniones acquiescere IV. 333. 12. Magna consideratio posita fuit verba in decretis Conciliorum I. 69. 16. fol. 75. 4. f. 174. 30. Concilium privatæ statu temporali Comitum Tolosæ, ob hæresim Ill. 432. 31. Conciliabulum deposuit Ludovicum Pium Ill. 123. 36. In Concilio Lugdunensi, depositus fuit Fredericus 2. Imper. Il. 350. 31. **Concilia** aliqua particularia fuerunt ex majori numero Patrum, quam generalia Il. 58. 19. Et dicta fuerunt generalia, cum essent solum particularia I. 333. 7. f. 369. 7. f. 371. 13. f. 467. 10. Ill. 124. 38. 40. f. 137. 13. f. 187. 9. f. 195. 30. f. 221. 37. f. 333. 4. f. 372. 46. f. 498. 15. IV. 271. 4. Nationalia, vel Provincialia Concilia extræ propriam nationem, vel provinciam non faciunt legem, nec obligant I. 75. 5. f. 103. 5. Ill. 55. 22. f. 109. 3. f. 144. 19. f. 213. 18. f. 322. 38. f. 328. 51. IV. 102. 19. Quid si fuerint approbata per Papam Ill. 110. 3. 4. f. 328. 51. f. 333. 4. IV. 103. 19. f. 111. 16. f. 351. 6. Debent ab eo confirmari I. 415. 30. Ill. 333. 4. Per-

fectum Concilium provinciale illud est, cui interest Metropolitanus I. 76. 8. f. 150. 25. Concilium Duaciense dictum Latrocinale Ill. 135. 9. Idem de Ephesio Ill. 188. 13. Metense dictum Latrocinium, & profubulum Ill. 372. 48. Diospolitanum dictum miserabile Ill. 333. 3. Aquileianense quoddam dictum Machofynodus Ill. 371. 45. ad 48. Interdum in Conciliis agitur de Republicæ utilitatibus I. 270. 20. f. 367. 1. Principes promouentes celebrationem Conciliorum I. 66. 8. f. 138. 19. f. 144. 5. f. 191. 5. Il. 533. 17. Fabulantur Græci, quod eorum Imperator possit præsidere Conciliis Il. 482. 13. Decreta unius Concilii corriguntur per aliud I. 102. 5. f. 228. 13. Decreta Conciliabuli cremata in subsequenti Concilio I. 332. 3. Concilia interdum scribebant Synodis Regibus I. 146. 12. Mittant quoque Visitatores ad visitandas Ecclesias I. 92. 12. Vel mandata Papæ sua præceptione muniebant Il. 290. 17. Papæ aliquando fidei fidebant sua gesta à Conciliis confirmari I. 229. 6. f. 334. 7. Papa dictus in Concilio Lugdunensi ab Imperatore, & Græcis, Pater Patrum Il. 287. 9. Concilia deferentis Papæ titulum universalis Ill. 230. 35. ad 38. Alia assentientia in eo plenitudinem potestatis Ill. 301. 31. ad 37. Principes accusantes alios in Conciliis Ill. 123. 37. 38. f. 124. 7. Concilia implorantia brachium Principis secularis Ill. 123. 35. Præsules depositi à Conciliis Ill. 113. 10. f. 424. 23. f. 462. 9. Hi non poterant, nisi à Concilio numero fore, redintegrari Ill. 125. 41. Præsul citatus à Concilio, & non comparens Ill. 124. 40. Alius loquens in Concilio depositus mitra IV. 324. 16. Quem locum habet in Conciliis Præsul Hierosolymitanus I. 110. 23. Concilia celebrata occasione dedicationis Ecclesiarum I. 76. 7. f. 88. 3. Concilium an possit mutare legatæ pietatis, & ultimas voluntates Ill. 487. 26. Et inhibere lectionem pravorum librorum Ill. 522. 7. 8. f. 525. 13. Et Beneficiarios implicat ad residendum obligare IV. 188. 15. Concilia favent admissioni extraneorum ad beneficia Ill. 87. 1. Dolet S. Bonifacius, quod à diu in Francia non essent celebrata Concilia Il. 277. 17. S. Gregorius dispensat cum Siculis, ut semel in anno ea celebrarent Il. 319. 30. IV. 112. 8. Concilio electionis Matthiæ præfuit D. Petrus Il. 233. 7. Conciliorum reverenda majestas dicta à S. Anselmo Ill. 506. 31. Judices deputati à Concilio, dicti Electi Ill. 124. 38. Synodus Episcoporum, dicitur Concilium I. 257. 9. Suspenditur à Concilio Ill. 109. 1. Janus Papa 23. rogatus, ne adiret Concilio Constantiæ, adhuc adivit Il. 56. 16.

Concordata quarundam Nationum cum Sede Apostolica circa beneficia. Eis causam dedit mutus Papæ, & Regum utilitas Il. 227. 22. Concordata Germanica, & Gallicana Il. 14. 30. fol. 18. 1. a. f. 62. 29. f. 180. 16. 17. f. 301. 6. An Papa ex causa possit resilire à Concordatis ipsis Il. 21. 11. f. 170. 29. f. 204. 26. f. 486. 23. Concordata diruere oporteret si excludendi essent extranei Il. 180. 16. ad 30. In eis ausus fuerunt Annatæ quoad Galliam Il. 223. 10. f. 227. 21. Ill. 452. 25.

Concurfus. Papa concurrat cum omnibus collatoribus ad beneficia dispensanda Il. 293. 24. 26. f. 294. 27. 28. Ill. 288. 2. f. 317. 26. Imperator concurrat

I N D E X

in iurisdictione cum suis subditis II. 294. 25.
Conditio appositae contractui non est supponenda, sed probanda II. 178. 13. Conditio insolita, vel non appositae ad arctandum aliquid, vel quae non habuit effectum, habetur pro non adiecta II. 465. 3.
Confessio : An religiosus in peccatum grave lapsus, teneatur statim confiteri IV. 254. 25.
Confirmationis Sacramentum cum apud Graecos conferretur à Presbyteris, id Papa vetas I. 487. 12. IV. 348. 27. D. Gregorius indulsit conferri posse à presbyteris Sardiniae deficientibus Episcopis III. 216. 26. f. 297. 22. f. 299. 27.
Congregatio Cardinalium : ejus decreta quantum vim habeant ? Pluribus talia decrevit, quae favent admissioni extraneorum II. 121. 8. Et plura favent exemptioni beneficiorum simplicium à debito residentibus IV. 151. 6. ad 18. An haec decreta habeant vim legis IV. 150. 1. 2. 3. f. 154. 14. 18. Se habent ut responsa prudentum : & ab eis in iudicando non est recedendum IV. 151. 4. Habent executionem paratam sine contradictione IV. 151. 3. 5. Quid requiratur, ut eis adhibenda sit fides IV. 150. 2. fol. 151. 6. Alia de ipsis IV. 158. 4. Decretis Congregationis promptè acquiescit S. Carolus Borromeus IV. 213. 18.
Congrua quantitas, debita Clerico ad suum victum, non est regulanda à quantitate laboris, sed à merito, doctrina, sublimitate personae, & quantitate ponderanda sit III. 76. 27. f. 171. 9. IV. 43. 8. 19. fol. 185. 7. 8. 9. f. 238. 12. ad 17. fol. 294. 21. Congrua debita Parocho pro sua mercede V. *Parochus*. Episcopalis congrua est mille futorum IV. 239. 14.
Conradus 2. Imper. noluit deligere Abbatem, Cœnobio Cassinensi proficiendum esse Monachi id ei deferret III. 177. 30.
Conradus 3. Imperator dat privilegium Monasterio S. Remigii I. 453. 1.
Conradus Capatus filius Friderici 2. Imper. post patrem depositum, & mortuum, occupavit Regnum Neapolis II. 443. 7. Henricum fratrem occidit. Ipseque à Manfredi fratre notho occiditur II. 428. 32. f. 430. 2. A Patre fuerat relictus hæres Imperii II. 430. 1.
Conradus Moguntinus simul Episcopus Sabinensis IV. 132. 30.
Conradus Mincrita procurator Rodulphi 1. Imper. ratificat quem idem Imperator sponderat Sedi Apostolicae II. 342. 14.
Conradus Oligensis egregiè scripsit de Primis precibus Imperatoris II. 311. 30.
Consalvus de Corduba, curdissimus Gran Capitano Regnum Neapolis acquirit, Gallos debellat, & Ferdinando 5. Hispanum Regi submittit II. 361. 19. fol. 152. 29. 30. Interpellatur à Neapolitanis, ut beneficia Regni nominationis solis Regnicolis conferantur : quibus non annuit II. 361. 9. Ipse deponitur, eo quod suspicaretur, eum ad Regnum Neapolis aspirare II. 362. 22. Auri multum in exploratoribus impendebat III. 459. 16.
Confanguiueus. Affectio facit aliquos à recti tramite deviare ob consanguineos I. 7. 11. f. 521. 19. Consanguinitatis sola ratio non alicui beneficium conferre, non caret culpa I. 561. 7. 8. II. 46. 23. f. 93. 28.

Nisi aliud meritum eorum exposcat I. 197. 25. 26. fol. 519. 15. f. 561. 7. 8. f. 125. 16. Vid. V. *Hereditas*. Interdum expedit beneficia consanguineis dari I. 202. 37. Eis danda, si digni sint I. 447. 29. II. 46. 21. 22. In Apostolos Christus aliquos ex sibi consanguineis elegit I. 12. 26. f. 561. 8. II. 86. 6. Consanguineis potius, quam exteris, ceteris paribus beneficentiae opera impertienda sunt II. 166. 21. At non eis danda bona Ecclesiastica irrationabiliter III. 188. 3. Beneficiarii quid consanguineus, & familiaribus dare possint IV. 43. 19. Beneficia Ecclesiastica non sunt danda ex humano affectu Consanguineis III. 34. 29. f. 36. 33. f. 49. 8. IV. 53. 11. Tamen charitas in eos exercenda prius est quoad spectantia ad naturam. Et qui ordo in his servandus III. 46. 1. ad 28. Consanguineo Episcopatum resignare aggressus est S. Udalricus Augustanus IV. 131. 8.
Consensus Superioris multum facit in Beneficialibus II. 1. 4. 15. f. 125. 18. Consensus, & consultatio pro eadem est sumitur in Concilio Arausico I. 71. 22. & fol. 75. 3. 5. fol. 315. 33. Consensus pro Episcopo Ecclesiam vacans interdum dat Papa J. 187. 30.
Consiliarius. Principum Consilii, & Officiales debent eis suadere bona, & vera, alioquin reprimi merentur I. 206. 6. f. 474. 17. f. 532. 9. f. 546. 3. fol. 547. 8. II. 506. 11. f. 507. 13. f. 519. 16. f. 521. 20. III. 230. 56. Principes egent consiliariis IV. 141. 4. Fideles ei sunt, non si ei adulentur, sed si corrigenda significant II. 524. 27. Prava consulescent III. 369. 41. f. 471. 46. 47. Clerici magia pia consilia suggerunt, quam laici IV. 77. 12.
Consilium. Quod de consilio est, non cadit sub præcepto III. 161. 21. 23. IV. 12. 7. In consultando tenenda est opinio probabilis, & communis IV. 154. 24.
Constantia 1. fit Regina Neapolis, & Siciliæ contra Tancredum nothum, qui ei homagium fecerat II. 322. 24. f. 416. 2. Invelita de Regno ab Innocentio 3. II. 349. 30. Arma movet contra virum, tyrannicè tractantem regnicolis II. 398. 32. Nuptui data fuerat Henrico 6. Imper. vivente adhuc Guillelmo Bono Rege II. 416. 2. Non fuit Monialis, sed solum ut educanda in Monasterio II. 316. 3. 4. 5. Plures ex Regnicolis ei resistebant II. 416. 4. Nata est posthuma II. 417. 7. 8. Quando desponsata est agebat ad summum annum 34. II. 417. 7. 9. Quando peperit Fridericum 2. agebat annum 41. ad summum. II. 418. 7. 9. Moritur, & filium Papæ commendat, quem Badium Regni relinquit II. 411. 16. Alia de eâ II. 416. 3. I. 504. 6.
Constantia 2. filia Manfredi, uxore Petri Regis Aragonæ, illius obtentu post vespæras Siculas Scyllam invadentis : cum ipsa tamen jus nullum ad Regnum haberet II. 441. à num. s. ad 11.
Constantiensis Concilium quod egerit circa Annatas Pontificis II. 223. 10. Abolere optavit spolia Clericorum, nisi ubi consuetudo post vespæras Siculas Scyllam invadentis : cum ipsa tamen jus nullum ad Regnum haberet II. 441. à num. s. ad 11.
Constantiensis Concilium quod egerit circa Annatas Pontificis II. 223. 10. Abolere optavit spolia Clericorum, nisi ubi consuetudo post vespæras Siculas Scyllam invadentis : cum ipsa tamen jus nullum ad Regnum haberet II. 441. à num. s. ad 11. An vere fuerit Concilium generale II. 51. 1. Papali potestate præjudicialia decrevit. Ideo illud magnificebat adversarii Siciliae Apostolicæ, & alia de eo II. 56. 16. 18. IV. 211. 4.

Cm:

RERUM, & VERBORUM.

Constantinopolis dicta *Regio* urbium IV. 23. 12. & Imperatoria, & a Deo custodia Urbis IV. 299. 5. Et nova Roma II. 379. 20. Pro ea replenda, alie urbes populo denudatas sunt I. 95. 20. S. Petrus dedit illi Præfulem I. 175. 25. Qui ab initio fuberat Archiepiscopo Hieracem III. 126. 7. f. 199. 40. f. 402. 16. Crevit paulatim usque ad jura Patriarchalia III. 199. 40. 41. Quæ furtim elieuit a Conestis Constantinopoli 1. & Chalcedon. dantibus ei æqualia jura cum Papa I. 83. 25. f. 197. 24. III. 379. 20. III. 189. 14. f. 390. 33. f. 402. 16. f. 413. 14. Legati Papæ huic rei resisterunt III. 540. 35. III. 199. 40. fol. 423. 14. 15. Et Papæ decreta hæc refutavit I. 71. 1. & III. 318. 52. f. 413. 14. Tandem Papa quocq; ei Patriarchatum desuit III. 300. 28. f. 302. 34. Constantinopoli Præful est primus Prælati Ecclesie post Papam I. 319. 2. Abhinebat à carnis I. 567. 27. Nomen suum præmittit nomini Imperatoris III. 196. 31. A quo provehebatur per invocationem SS. Trinitatis II. 483. 15. Mulo velus incedebat III. 391. 35. Patriarcha reuocare cororare Imperatorem, nisi legem revocaret, libertati Ecclesie noxiæ II. 250. 21. III. 303. 3. Patriarchæ excentes jurisdictionem in alienis Patriarchatibus II. 243. 4. III. 196. 32. 24. f. 199. 40. 41. Augentes Episcopo honore Præfules Antiochenos, & Alexandrinos: dispensante, & coonivente ad id Papa pro booopecis I. 170. 13. III. 199. 41. f. 354. 6. fol. 49. 35. Irigentes Episcopus in Regno, Neapolis II. 473. 23. Concedens exemptionem monasteriis, sub suo Sauraproegio erectis III. 138. 15. Alia injungentes, ut subdilia præberent Præfules egrotibus II. 194. 21. Transferebant monachos de uno ad aliud Cenobium I. 81. 21. Poterat Patriarcha Clericos se undecunque ad se trahere, vel à libi locare I. 79. 17. f. 81. 21. 22. f. 196. 22. 23. f. 217. 30. f. 247. 8. 9. f. 374. 24. f. 410. 13. III. 170. 7. f. 390. 33. 34. Patriarcha transferens Episcopum III. 199. 41. Quidam eligens sibi successorem III. 245. 31. Pallium Archiepiscopis Patriarcha dabat I. 37. 17. *Constantinopolitana* Ecclesia liberalis in pauperes, & extraneos I. 37. 7. In quo statu esset tempore S. Gregorii Nazianz. I. 91. 13. Noo poterant ibi deesse viri ad Episcopatum idonei I. 95. 20. f. 97. 25. f. 111. 14. 15. f. 175. 29. f. 246. 5. III. 356. 10. fol. 389. 30. Semper ibi fuerunt multi Catholici I. 486. 14. ad. 17. f. 489. 31. 33. Monachi latinoerant ibi I. 384. 10. f. 433. 41. Tenebat ibidem Papa Legatum, vel Vicarium I. 488. 11. f. 486. 25. Patriarcha tenebat Romæ Responsalem suum III. 196. 33. Templum S. Sophie dictum *Magna Ecclesia* III. 88. 3. ad. 20. f. 480. 10. Quam numerosus esset ejus Clerus, taxatus ab Imperat. petente Patriarcha 81. 22. III. 91. 12. ad. 14. f. 389. 29. 31. 33. Erat ibi Optio præbendarum III. 87. 2. f. 90. 8. 9. 12. 25. Et solutio emphiteuticæ III. 90. 8. Quidam Imper. ei bona quodam assignat. Alius ea tulcepit sub sua protectione III. 90. 8. Quandoque ita fuit ære alieno gravata, ut ibi divina officia, nec missa celebraretur III. 92. 14. Appellatio à Patriarcha ad Papam III. 191. 19. f. 216. 16. Patriarcha arripentes sibi titulum Oecumenei, & contentio hac de re cum Papis I. 160. 19. f. 457. 13. III. 183. 54.

ad f. 216. Patriarcha in quo sensu, & sub quo limite dictus est Oecumeneus III. 193. 26. ad. 32. Papa exercens jurisdictionem in Patriarchis III. 6. 189. 14. 16. f. 192. 14. f. 194. 28. f. 200. 42. f. 207. 3. f. Depositione III. 116. 16. 17. f. 212. 15. Depositi re-integrant III. 217. 28. Dispensatio ad Patriarcham petitionem III. 325. 44. ex D. Chrysof. Papa est super omnes Patriarchas III. 225. 45. Sampson Romanus erexit Constantinopoli Xenodochium, & Studium item Romanus, Cenobium Aemmetarum III. 80. 35. Archontes Monasteriorum dignitas Ecclesie Constantinopoli II. 187. 9. Exocatacæli velus Cardinales Patriarchæ præcedebant Episcopis: Quos honore habiti in Conc. Florent. Carophylax unus ex eis, quanta ejus dignitas, officium, ornatus III. 391. 35. Plures Oeconomi illius Ecclesie memorantur III. 104. 40. f. 191. 20. Gennadius Patriarcha voluit quilibet Ecclesiam suos assignatos habere redditus IV. 12. 17. 12. Quid ibi de pluralitate Ecclesiarum in uno Clerico IV. 96. 6. 8. Abbas duorum Cenobiorum IV. 132. 9. Quid de spoliis Clericorum III. 460. 5. 8. Plures Patriarchæ fuerunt heretici III. 198. 39. Atticus Celestium hæreticum expellit III. 334. 5. Constantinopoli capta à Latinis: inde recuperata à Græcis I. 483. 18. ad. 33. Occupata à Turcis V. *Mohometes*. Ao ibi sit qui iheretico se vocet Imperatorem II. 397. 29. Aliqui Episcopi Constantinopoli memorantur I. 96. 22. 23. 26. fol. 173. 24. f. 258. 15. f. 260. 19. f. 409. 10. f. 457. 23. f. 464. 1. f. 473. 31. ad. 35. f. 486. 23. f. 567. 26. ad. 28. 11. 74. 18. f. 250. 21. f. 275. 11. f. 285. 5. III. 89. 5. 11. 14. f. 96. 22. f. 116. 16. 17. f. 138. 15. 17. fol. 187. 9. fol. 189. 14. ad. 17. 291. 30. ad. 23. f. 199. 41. f. 217. 27. f. 301. 31. f. 364. 29. f. 392. 35. 36. f. 458. 15. IV. 26. 20. Concilium vetans, eo Imperator se Patriarchæ electioni ingereret II. 296. 15. Tamen res aliter succedebat V. *Imperator*. Constantinopoli cana Concilia, & varia de illis I. 95. 19. f. 159. 16. 17. f. 169. 11. II. 56. 16. 17. III. 87. 2. 3. *Constantinus Imperator* vocat Papam Universalem III. 218. 30. Honorat Concilia I. 63. 1. IV. 73. 21. Patribus cunctibus ad Concilium dat vehicula, & annonam: Interfuit Concilio Romano I. 66. 8. Templum erigit Antiochiæ, à filio suo completum I. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Dat triticum Ecclesie Aegypti, & Lybii III. 176. 6. f. 178. 12. Res Ecclesie restitui præcepit, multaque Ecclesias erexit, & ditavit I. 109. 12. II. 177. 9. 11. III. 480. 9. De donatione ab illo facta Sedi Apostolicæ III. 323. 25. 26. f. 324. 29. 30. f. 344. 19. III. 218. 30. 31. Præno ejus equi unus ex elavis Crocis Christi fuit inscriptus III. 18. 35. Adificavit magnam Ecclesiam S. Sophie Constantinopoli III. 88. 4. & Basilicam S. Petri Romæ III. 475. 11. *Constantinus Pogonatus Imper.* vocat Romanum Pontificem universalem III. 219. 32. Interfuit Concilio II. 56. 16. Remisit exactionem pendi solitam Imperatori à ooovo Papa II. 205. 23. 24. III. 494. 6. 12. *Constantinus Copronymus Imper.* ob hæresim domitio Italicæ cepit II. 370. 42. *Constantinus* laicus invadit Pontificatum: Depositione, & tradit in Monasterium I. 235. 4. ad. 8. Ejus ordinationes validæ an fuerint I. 282. 21. III. 118. 23. K k k

Cor:

I. N. D. E. X

Constantianus Imperii invalor, timore Constantii, contrarium ab Honorio missi, in Presbyterum se ordinari facit: ac capus interemptus fuit III. 332. 1.

Constantius Caesar complexus Tempium Antiochie ab eius Patre incertum I. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Cooperatur depositioni D. Athanasii I. 88. 3. 9. Alia de eo I. 325. 23. 24. II. 275. 12. Provehit Eusebium Nicomediensem ad Sedem Constantinopolis II. 250. 21. Simoniaci Ecclesiam dispensat II. 272. 4. Adem S. Sophia Constantinopolis ampliavit I. 11. 88. 4. Clamores contra eum, quod intruderet Episcopos Ecclesiam, eosque de una sede ad aliam transferret III. 162. 24. f. 165. 33. Quod Liberio Papa exturbato, alium intrulerit III. 496. 10.

Consuetudo est lex non scripta, & ius moribus institutum II. 527. 2. IV. 64. 8. f. 90. 15. ad 18. Eius robore olim tenebatur orbis terrarum II. 528. 3. IV. 343. 13. Ipsa est lex, facitque de non licito licitum, & aequipollet veritati, pacto, statuto, privilegio, praescriptioni, & abrogat iura I. 129. 22. f. 184. 19. II. 528. 2. f. 264. 20. III. 467. 22. IV. 27. fol. 64. 8. f. 90. 15. ad 18. f. 127. 28. f. 146. 16. fol. 172. 4. f. 347. 33. Abrogat leges IV. 121. 25. 32. 3. 9. f. 345. 20. Est legum interpres IV. 191. 22. fol. 245. 19. Ad eam in dubiis est recurrendum III. 467. 21. Praevaleat iuri positivo IV. 345. 20. Praeviciores Consuetudinum Ecclesiasticarum puniendi II. 528. 2. IV. 92. 18. f. 172. 4. f. 343. 13. Quod tota per orbem frequentat Ecclesia, bene fit III. 531. f. 417. 2. f. 423. 12. IV. 8. f. 80. 3. f. 88. 7. f. 343. 12. f. 348. 26. Mutatio consuetudinis ipsa sua novitate perturbat II. 187. 5. f. 528. 3. III. 155. 5. IV. 147. 18. f. 341. 10. Eam laudent, & servari mandant Patres, Pontifices, Canones, Concilia I. 139. 22. II. 541. 37. IV. 91. 25. f. 323. 13. f. 344. 15. Consuetudo recentior antiquiori praevalet II. 175. 4.

Consejtuato in materia beneficiorum multum praevalet IV. 345. 20. 21. In qua materia eam servandam esse clamant Patres, Canones, & Concilia III. 362. 25. IV. 91. 16. Est in bonorum Ecclesiarum dispensatione II. 528. 3. Hinc consuetudo sufficit Clerico ut possit conferre beneficia II. 399. 1. Ut quis percipere possit spolia Ecclesiarum vacantium III. 459. 2. 6. f. 464. 14. f. 467. 22. Retinere plures prebendas IV. 64. 7. 8. Aliquid exigere occasione ordinis, vel beneficiorum II. 103. 16. f. 206. 26. fol. 211. 8. f. 212. 11. ad 16. Vel exigere annatas II. 217. 26. Ut fructus beneficii primi anni dentur haeredi defuncti Beneficarii II. 211. 4. Ut laicus possit se aliquibus rebus Ecclesiasticis immicere III. 501. 20. f. 503. 24. Non tamen consuetudo sola sine privilegio latet est ad conferenda beneficia I. 220. 39. II. 100. 6. f. 305. 14. Neque ad interponendum assensum regium II. 520. 19. Consuetudo inferre potest ovis residens beneficium, illam non habent, & e contra eam tollere IV. 101. 14. f. 160. 10. ad 24. Est sufficiens causa Beneficarii simplicibus non residendi IV. 88. 7. f. 90. 14. ad 18. Ipsa non sufficit ad excludendos extraneos a beneficiis, nisi sit iuncta privilegio Apostolico, vel eius fiam II. 100. 6. 9. f. 104. 19. f. 121. 35. Ad ostendendam proximam est unus actus, habens tractum successuum II. 537. 28. Quot contrarii actibus vulneretur consuetudo IV. 347. 26. Consuetudo quam Papa

fecit, & tolerat, censetur approbata IV. 123. 19. f. 191. 22. f. 326. 22. Prave consuetudines, quae contra divinum ius, vel naturalem sunt, evelli debent IV. 202. 14. f. 249. 10. f. 340. 1. 2. 3. Rationem consuetudo impedire non debet IV. 249. 11. Veritati cedat consuetudo IV. 340. 2. Quae his non est contraria servari debet III. 528. III. 154. 3. 5. IV. 92. 18. Aliquam consuetudinem male ab Ecclesia sublatam IV. 348. 18. Cum mos erat, crimen non erat II. 205. 23. Alia II. 520. 19. III. 369. 40. f. 419. 4. IV. 104. 22. f. 241. 3.

Contradictores autem, se non per vim, sed ut de jure velle id, quod suis scriptis promovent IV. 181. 25. Quae dixerunt non formidanda, sed in usus nostros trahenda III. 347. 36. Ipsi non faciunt leges, & Canes, sed secundum eos loqui, & vivere debent II. 467. 8. Non consulunt iuribus Regia, sed illa diruunt II. 469. 13. 14. Non concordant inter se I. 164. 30. II. 373. 3. 4. Fit parvos Contradictoribus, eisque omnia bona desiderantur II. 541. 37. 38. Eorum libri fuerunt a Sede Apostolica prohibiti III. 518. 1. Et quidem iustissimum III. 533. 28. Ipsi regii magistratus Neapolis esse improbarunt II. 357. 9. 10. f. 468. 12. Quae scripturae, non in sensu veritatis, sed ad opportunitatem suae causae scripturae II. 459. 22. f. 514. 2. III. 270. 2. f. 304. 39. f. 440. 1. IV. 78. 14.

Contrarii interdum ab aliquibus fiunt, vel dicuntur contrarii, & uterque bene procedit. S. Gregorius nullum compellebat ad Episcopatum I. 413. 23. Gregorius tamen 7. & alii aliquos compulerunt I. 362. 23. fol. 374. 22. III. 206. 2. Anastasius 4. transfert Episcopum, quod Eugenius 3. renuere facere I. 454. 6. 7. Interdum contrarii a duobus dicuntur, vel sunt, & uterque bene agit I. 440. 7. III. 160. 17. fol. 423. 23. f. 328. 51. IV. 335. 19. 20. 21. f. 343. 8. Contrarii sensus D. Bernardi, & Petri Cluniacensis in quadam re I. 431. 36. f. 434. 42. III. 172. 1. ad 21. IV. 359. 1. ad 20. Eiusdem D. Bernardi cum Philippo Bonae Spei I. 440. 6. Demotritus ridendo, Heraclitus plorando philosophabantur IV. 335. 20. Canones interdum inter se contrarii sunt, vel adversantes legibus civilibus III. 371. 4. 6. 7. 9. Aliqui contrarii dicunt his, quae dicunt alii, ut videantur excellentes IV. 180. 24. Ex propositionibus contradictoriis non potest argumentum deduci III. 355. 9. Argumentum a contrario sensu in iure optimum est I. 90. 8. f. 150. 25. f. 169. 10. fol. 195. 19. f. 196. 21. f. 230. 21. f. 238. 13. f. 245. 2. fol. 266. 6. f. 287. 20. f. 454. 7. II. 134. 1. III. 470. 27. f. 518. 7. IV. 93. 22. f. 101. 14. f. 207. 4. Quando hoc non fit verum IV. 207. 3.

Convene quiaam verum sit III. 374. 6.

Corbejense Monasterium, Imperatore intercedente imploret a Papa privilegium pro electione de suo gremio I. 285. 20.

S. Cerdianus missus ad propagandam fidem apud Francos, & Germanos III. 177. 26.

Cordubensis Antonius fuit sua doctrina protectioni extraneorum ad beneficia II. 93. 26. ad 33. Et immunitati beneficiorum simplicium a residentia IV. 166. 12.

Corinthiam Concilium iussu Bonifacii PP. congregatum pro translatione Perigenis I. 136. 13. Alia de Corinthi Archiepiscopo I. 137. 17.

S. Ger-

RERUM, & VERBORUM.

S. Cornelius PP. 1. omnium confesso, & quomodo factus est Pontifex I. 65. 9. II. 236. 14.

Cornelius à Lapide sua doctrina favet extraneis II. 125. 15. 16.

Corpus physicum non potest esse circumscriptivè in duplici loco I. 107. 30. IV. 98. 6. I. 105. 27. f. 134. 15. f. 164. 9. f. 193. 25. Corpus humanum habet varia membra, alia ad necessitatem, alia ad honestatem, & decorem, quæ sibi debent mutuo subvenire: inde inferitur quid sentiendum de diversitate beneficiorum in corpore mystico Ecclesiæ IV. 63. 5. 6. f. 115. 1. ad 9. f. 119. 1.

Corradinus in plateâ Neapolis obruncatus II. 428. 31. f. 441. 8. Erat Comes Catanensis II. 430. 1.

Correlli laudabile est ea, quæ male acta, vel dicta sunt corrigere II. 541. 37. III. 270. 1. f. 275. 13. 14. 15. f. 340. 19. f. 412. 40. 41. f. 454. 18. f. 463. 10. Peritiam vero in malo damnablem est III. 357. 13. f. 333. 18. V. *Mutatis V. Retractatio.*

Correspondentia debet esse hinc inde inter Clericos in obtinendo beneficia, alter in loco alterius, & è contrâ f. 218. 33. f. 212. 44. f. 416. 29. f. 433. 41. II. 6. 8. f. 20. 6. f. 15. 13. 14. f. 27. 19. & seq. f. 35. 21. fol. 41. 5. f. 79. 33. 34. f. 381. 28. f. 468. 10. 11.

Corfica comprehensa in donatione Caroli Magni, facta Ecclesiæ II. 311. 19. f. 315. 30. f. 321. 44. In alia Lodovici Pii II. 338. 3. In alia Othonis M. II. 339. 5. Io diplomate Friderici 2. II. 423. 18.

Cornelius 3. Magus Dux Etruriæ Canonicus Basilicæ Vaticanæ III. 260. 21.

Covarruvias Didacus favesit sua doctrina promotioni extraneorum ad beneficia II. 102. 12.

Creta insula subjugata à Romanis solâ avaritate regnandi II. 194. 19. Centum Civitates antiquitus continebat IV. 199. 6. Cretenses benignè proferebantur extraneis, & eos etiam ad officia publica admittebant I. 209. 12.

S. Cyprinus liberalis fuit in elemosinis præbendis etiam alienigenis I. 20. 9. Io capivis redimendis I. 23. 14 & f. 2. III. 83. 12. Loquitur de Sportulis IV. 16. 18. 19. Iohannat modum in Præfiliis electione tenendum I. 397. 2. III. 127. 12. f. 156. 9. f. 25. 2. Interdum consultabat, interdum non cum Clero de Clericia ordinandis III. 40. 44. fol. 156. 9. f. 161. 12. Aliqua fecit, non imitanda. Errorem rebaptizantium baptizatos ab hæreticis tenuit, quem creditur correxisse III. 157. 12. Spondit subsidia Histrioni ut ab arte mimica desistat. Fuit doctus, & Martyr, aliaque de eo I. 55. 17. 18. III. 104. 40. f. 155. 9.

Cyprus insula suberat in spiritualibus Patriarchæ Antiocheno, deinde habuit proprium Exarchum I. 260. 20. *Cyprus* data Cleopatriæ à Marco Antonio II. 344. 17. Cyprî Concilium damnat tomos Originis III. 523. 8. Cardinalis ex familiâ Regum Cyprî IV. 117. 25. Cyprî Episcopi subditi à Patriarchatu Antiocheno vi consuetudinis IV. 346. 20. Pro Græcis, in Cypro viventibus inter Latinos, edita est Constitutio Cyprî, dans normam regiminis eorum. Erant ibi quatuor Episcopi Græci, & totidem Latini cum Archiepiscopo Nicolsim, aliquam relationem inter se habentes, & alia de hæc III. 401. 15. ad 28.

S. Cyrillus Alexandrinus restituit Juvenali Hiero-

solymitano, satagenti obtinere jurisdictionem Patriarchalem, & ut S. Leo PP. idem faceret, inclamavit I. 110. 24. Interfuit Concilio Ephesino, ut legatus Calistinus I. 138. 19. Ibi ejus anathematismi lecti sunt II. 56. 17. Successit in Sede Alexandrinæ Theophilo ejus patroo I. 202. 37. Ad eum quidam accusati ob malam ministrationem rerum Ecclesiæ III. 71. 7. Alia de eo III. 225. 45. fol. 301. 31. Quid sentiat de potestate D. Petri III. 291. 10. f. 296. 20. Nolebat arctari ad reddendam rationem administrationis boorum Ecclesiæ IV. 17. 22. f. 336. 20.

S. Cyrillus Hierosolymitanus quid sentiat de potestate D. Petri III. 296. 20.

Cyrus à Laicitana Sede ad paludem Mentidem Alexandrinam petiit. Monothelismum prædicabat, cui Honorius PP. 1. obstitit, suafu Sophronii Hierosolymitani I. 181. 10.

Cyrus Alexandrinæ Episcopus ob hæresim excommunicatus à Papâ III. 116. 17.

Cyrus ex Trogesio Amathridos Episcopus Constanti-nopolis I. 98. 26. Dictus etiam Protocyrus, à Justiniano Rinothmeto proventus, à Philippico depositus I. 259. 15.

Cyrus Rex Perlarum donavit Pytharco Cysiceno 7. urbes II. 343. 17.

D

Daimbertus Pisanus Legatus Papæ fit Patriarcha Hierosolymitanus I. 356. 3. Contendit cum Regibus, ob dominium illius Urbis. Depositus appellat Papam: Moritur Messanæ I. 414. 16.

Dagobertus Rex Franc. Oppidum Argentinensium Ecclesiæ donat II. 344. 18. Expellit Amundum Ultra-jecten. III. 337. 12.

Dataria Apostolica V. *Anasta V. Bullæ.*

Damasus Papa quid egerit in caufa S. Gregorii Nazianzeni, & Maximi Cynici I. 95. 19. f. 96. 21. 2. *Damasus* famularus est in conscribenda epistola D. Hieronymus I. 116. 1. Qui ab eo petit, cum quoniam ex contententibus de Episcopatu Antiocheno communicare deberet I. 117. 3. *Damasus* Chronicon an ejus sit, vel alterius auctoris II. 209. 5. In quo sensu dicat, se non posse violare canones II. 267. 12.

Dania. Apud Danos beneficia erant hereditaria, cui rei Henricus Rex obstitit I. 197. 26. 31. Ad Episcopatum Danie proponitur Canonicus Parisiensis I. 444. 20. Archiepiscopi Danie, pallium recipientes, pecuniam pendebant, quod, Canuto Rege petente, Joannes PP. 20. fieri interdixit II. 103. 18. III. 454. 18. Propagatores fidei in Daniâ III. 177. 26. 27. Electio Ecclesiæ reddita in Daniâ, cum pucto, ut Archiepiscopus Nidrosiensis cederet juri designandi Regem II. 276. 14. Isaurus Archiepiscopus Nundenfis præelectus à Papâ in Archiepiscopum Salernitanum II. 538. 31. Episcopus ignavus, verbum pro verbo cantans in sacris, risum movet. Profecit in latina lingua, & fit Archiepiscopus Roschildensis III. 410. 35. Ex Daniâ debebatur Denarius S. Petri, Sedi Apostolicæ solvendus III. 456. 34. Regium titulum Imperator Danie dedit II. 143. 24.

De-

I N D E X

Datus Apulus solers elicere Græcos ex Apulia II. 316. 8. f. 393. 16. f. 396. 15.

David Rex optavit edificare Templum Deo : ad quod immensam auri summam paraverat III. 475. 1. f. 478. 5. 11. Uxorem duxit filiam Regis Gessur. III. 8. 12. Alia V. *Levita*.

Debet debere importat obligationem, & necessitatem aliquid faciendi I. 301. 31.

Decanus est dignitas, ex monasteriis ad Clerum Seculare traducta, cuius mentio est valde antiqua. Nunc alicubi est beneficium simplex IV. 53. 10. 11. 12.

Decima Curata debentur divino, & naturali jure II. 216. 25. IV. 359. 1. Pontifici Moysæ debebantur à Levitis decima decimarum II. 216. 25. fol. 220. 1. f. 223. 9. Decima debentur Papæ à tota Ecclesia II. 221. 3. f. 224. 11. Quisdam decimas exigebat Eduardus Rex Angliæ idem à Papâ corruptus II. 248. 16. Decimas, & parochias à monachis possideri aliqui Patres improbarunt. At licet ad eisdem possidentur I. 431. 36. 37. III. 172. 11. ad 11. IV. 359. 1. ad 20. Cur Decimarum *Tertius* de beneficiis habet Rex Hispaniæ III. 311. 9. Decima *Tertia* vid. quidquam III. 313. 16. Decima, primitivæ, oblationes debebantur Sacerdotibus, & Levitis antiqua legis I. 11. 20. 21. III. 32. 23. 24. IV. 21. 3. 4.

Demetrius Alexandrinus cur, & quantum ejulaverit contra Origenem, & ejus Ordinatores I. 53. 11. 12. fol. 195. 18. IV. 304. 19.

Demetrius philosophabatur omnia irridendo : Etacelius plorando IV. 335. 10. Demetrius terram percurat, ubi dulciores nascuntur cucumeres IV. 146.

Demophilus Episcopus Berrensis Indè Constantinopolitanus I. 98. 26.

Denarius S. Petri solvebatur ex Gallia, Polonia, Hibernia, Britannia, Anglia, Scotia, Svecia, Dania, Norvegia, & aliis locis II. 221. 3. Fusc III. 454. 29. ad 34.

S. Degratias Carthagiensis liberalissimus in redimendis captivis I. 23. 14. III. 83. 42.

Deposito. Ambiguum olim erat, an validè conferret ordines Episcopus depositus, præsertim ad communionem laicam reductus I. 281. 11. f. 488. 19. III. 118. 23. f. 122. 39. ad 44. Antistes deponi, nec à Principe, nec à populo potest III. 337. 11. 12. Archiepiscopi Colonienfis, ac Treverensis depositi, & excommunicati à Papa III. 371. 48. Depositio 2. Presbyterorum facta à S. Perpetuo Turonensi, relictis eis spualibus IV. 16. 18. Alexander Leonidensis depositus ob simoniam IV. 294. 24. Et Carolus Constantinensis I. 402. 28. Imperatores Constantinensis deponentes Præsules de sacro I. 457. 13. Episcopi depositi II. 189. 9. 10. f. 199. 8. f. 200. 10. Depositio Præsuli penio pro congruo victu debetur II. 189. 8. 9. 10. f. 197. 15. f. 193. 21. f. 194. 22. Idem de Presbytero II. 190. 12. Solus Papa deponere potest Antistes I. 459. 22. III. 197. 34. Papæ deponentes Patriarchas III. 116. 26. 27. Depositiones Præsulum factæ à Conciliis I. 191. 9. II. 189. 8. 9. 10. III. 121. 3. f. 128. 13. Depositio intima Archiepiscopo Arclatenfi Primati à Concilio Cabilonensi III. 113. 12. Severus Antioche-

mus depositus à duobus Episcopis, & quomodo I. 169. 11. Joan. 15. suspendit Episcopos, qui deposuerant Arnulfum Remensem I. 337. 20. Perurium, & homicidium, fuisse pro depositione Episcopi I. 373. 28. Gausfredus Caroten. deponitur ab Urbano 2. reintroditur à Conciliabulo Estampensi I. 390. 28. Depositus à Legato Apostolico propter affectatum Episcopatum I. 394. 1. Legatus deponit Patriarcham Hierosolymitanum I. 414. 27. Formosus depositus à Joan. 8. reintegratus à Marino, & alia de hac re I. 279. 6. 10. 11. Degradatio interdum dicitur, quæ depositio est I. 337. 20. f. 372. 18. III. 142. 23. 25. 26.

Desiderius Longobard. Rex delicit à Papatu Constantinensi invasorem I. 236. 5. Præsules Neapolis, & Cajetæ cogit restituere patrimoniis S. Petro, & electos ad Episcopatus ire Romam ad suscipiendam consecrationem I. 241. 26. III. 347. 25. Habuit Cancellarium Paulum Diaconum I. 260. 21. Terras Ecclesiæ occupatas Papa vocat contra eum Carolum Magnum, qui eundem vicit, captivum facit, & Regnum Longobardorum evertit I. 563. 13. II. 320. 18. 19. f. 330. 40. f. 331. 45. f. 348. 26.

Devolutio beneficii fit non conferatur in tempore debito sit ad superiores I. 298. 24. f. 26. 30. f. 464. 3. fol. 502. 6. f. 526. 31. II. 296. 31. ad 33. III. 143. 28. f. 401. 15. Et quidem gradatim II. 296. 31. Devolutarius servare debet ea, quæ ille, à quo fit devolutio I. 508. 34. II. 296. 31. III. 406. 26. 27. Potestque eligere extraneum III. 236. 7. f. 238. 21. Valde antiquus est usus devolutionis II. 296. 31. 32. Quid de devolutione quod Imperatorum I. 454. 5.

Deus. Spiritus Dei est substantia Dei, an insit legibus, & creaturis : Et spiritus canonum sit spiritus Dei III. 270. 1. ad 8. An Deus proposita sua mutet III. 273. 8. ad 15. Io Deo est potestas tamen ordinaria, tñm absoluta III. 308. 2. Quod Deus aliquæ res facere non possit : quomodo intelligatur III. 289. 4. f. 327. 49. Plenitudo Divinitatis Christi III. 290. 7. Attributorum, quæ sunt propria Divinitatis, homo capax non est III. 291. 8. Deus est terribilis etiam Regibus, qui ejus legi subiecti sunt III. 513. 43. 45. Decipi non potest Deus, nec irridetur III. 514. 46. Deum ante omnia invocare debet qui aliquid est facturus IV. 2. 1. Deum esse per se orem est, quem soli nostra interest : eoliturque sacrificiis IV. 11. 2. Deus natura oaturans IV. 752. 19. Apostoli dicti Dii. Sed & Papa, Imperator, Rex dicti interdum Dii terreni III. 303. 5. 6.

Dexter, five Lucius Flavius Dexter, & ejusque Chronicon quantæ sit auctoritatis II. 531. 11.

Diaconus. Quænam essent olim, & sint modò officia Diaconorum I. 89. 6. Primi septem Diaconi quomodo electi, & qui fuerint III. 128. 12. 13. Totidem Romæ deputavit S. Fabianus Papa, qui habent curam pauperum III. 79. 33. Non debent se præponere Presbyteris I. 89. 6. Io Diaconatum solum, & Presbyteratum primitiva habebat Ecclesia, & cum Diaconatu ceteri ordines inferiores junctim conferrentur I. 108. 20. Ministrabant bona Ecclesiastica nutu Episcopi I. 148. 12. f. 148. 13. Interdum erant Oeconomi Ecclesiæ III. 104. 40. IV. 239. Erant olim etiam Diaconissæ III. 92. 14.

Lia.

RERUM, & VERBORUM.

Diana Antoninus faveat sua doctrinā profectioni extraneorum II. 123. 7. & seq.

Diocesis interdum significat Provinciam Ecclesiasticam I. 183. 14. f. 269. 17. f. 296. 22. f. 300. 29. f. 305. 3. II. 318. 16. III. 379. 7. In aliena diocesi absque consensu Ordinariorum non licet ullum ordinare I. 109. 21. Quid fieri in Cypro I. 107. 18. 19. Diocesis episcopalis limitibus non arctantur limitibus territorii temporalis I. 150. 20. f. 184. 19. II. 85. 3. III. 425. 18. Diocesis interdum significat parochiale beneficium I. 64. 2. fol. 238. 12. IV. 272. 6. Non est fas Principi laico Diocesem scindere I. 184. 19. In aliena Diocesi Pontificalia exercere permittebat Imper. Græcus II. 483. 16. Diocesis interdum dicitur Ecclesia III. 83. 3. Territorium Episcopi quod nunc dicitur Diocesis, olim dicebatur Parochia I. 64. 2. IV. 104. 23. f. 271. 4. f. 299. 5. f. 307. 30. 31. V. *Parochia*, Diocesis aliqua si dividebatur, ut ibi novus erigeretur Episcopatus, Cives utriusque loci se habebant hinc inde ut concives, & indigene III. 341. 21. 22. V. *Remorum*.

Dignitas est præminetia in Capitulo, & Choro cum jurisdictione IV. 262. 9. Tales sunt Archiepiscopatatus, Archidiaconatus, Primiceriatatus &c. IV. 52. 10. & seq.

Dignior: conferenda sunt beneficia digniori, seu magis idoneo: Dignioritas quomodo consideranda II. 123. 11. 12. f. 126. 19. f. 129. 29. f. 134. 3. III. 279. 30. IV. 41. 15. f. 43. 20. ad 30. f. 65. 10. 11. V. *Beneficiarius*.

Dimissoriales litteræ recognoscendæ à Dioceseo loci, ubi Clericus morari vult I. 49. 8. 4. Alia V. *Litteræ*.

S. Dionysius Papa primus divisit beneficia I. 220. 38. V. *Beneficium*.

S. Dionysius Corinthinus qualis, & quantus fuerit I. 35. 1. Laudat elemosynas, quas faciebat Ecclesia Romana I. 21. 9. & f. 3. I. IV. 19. 1.

Dionysius Carthusianus admittit pluralitatem beneficiorum jussu ex causis, & faveat immunitati beneficiorum simplicium à debito residentie IV. 124. 21.

Dionysius Rex Lusitanie nolens beneficia conferri, nisi quibus ipse volebat, desultare cogitur metu Censurarum II. 294. 21.

Diofcorus Alexandrianus Hæreticus provehit Anatolium ad Episcopatum Constantinopolis I. 246. 4. 5. Quot Præsules duxerit ad Concilium II. 59. 23. Faciorem multa fecit in latrocinio Ephesino: Titulum Occumenici sibi arrogavit, Patriarcham occidit: Deposuit fuit III. 188. 12. 13. Accusatus quod fraudasset triticum Ecclesiis debitum II. 176. 6.

Diofcorus junior rogans Papam, ut fieret Episcopus Alexandr. Consecratus Constantinopoli. Imperator maluisse eum præfici Ecclesie Antiochia. Hæresis fuit infectus, & alia de eo II. 288. 13. III. 352. 1. ad 7.

Discipuli Domini: eis succedunt Presbyteri erant ex variis Tribubus, & Regionibus I. 8. 14. f. 9. 17. III. 26. 8. Aliqui eorum inveniuntur II. 529. 5.

Discedere Clericus non debet à sua Ecclesia discedere, ut ad aliam pergat. Carenti tamen beneficio residentiali, & cultas discedendi negari non potest I. 248. 13. f. 267. 10. V. *Clericus*. V. *Residentia*. V. *Transfatio*.

Discordes aliqui sunt inter se, at concordēs contrā veritatem II. 373. 4.

Discretio est ordinatrix charitatis II. 469. 13.

Disdorus Tarlensis solemnem psalmodiam in Ecclesia introduxit IV. 6. 13. Nestarius scribere fecit indiculo eorum, ex quibus unus elegi posset Præsul Constantinopolis I. 97. 24.

Dispensatio quid sit II. 155. 22. IV. 112. 7. Est necessaria potestas dispensandi, quia leges non potuerit cunctis casibus occurrere III. 318. 29. 30. IV. 112. 8. Non bene provisum esset regimini Ecclesie, si in ea non esset potestas dispensandi IV. 112. 7. 11. 13. Omnis dispensatio in personā, vel ad honorem Christi fit IV. 113. 11. Duplicitèr interponitur, vel tacite, vel expresse IV. 113. 9. 14. f. 315. 20. Adesse debet iusta causa, ut dispensatio licite interponatur III. 318. 28. ad 30. f. 324. 42. 43. Quā causa extante nedum potest, sed debet dispensari II. 323. 3. 4. III. 304. 15. f. 318. 28. ad 30. f. 324. 43. Episcopus in pluribus rebus dispensare potest III. 284. 39. 40. In pluralitate beneficiorum compatibilium IV. 153. 11. f. 213. 19. f. 217. 5. f. 270. 2. f. 272. 6. fol. 325. 18. Potestatem in Episcopo dispensandi admittit S. Basilus IV. 33. 13. Et generaliter in iis, quæ non sunt Papæ reservata II. 154. 18. Qui sinolit dispensare, recurrit ad Archiepiscopum I. 467. 6. Dispensatione consultat publico bono II. 323. 3. 4. IV. 325. 17. Dispensatio purgat quicquid vitii est in re III. 171. 9. Proficere soli dispensato: in reliquis ius iustitiam permanet IV. 113. 11. Ausert ligamen juris positivi, non verò naturalis IV. 122. 15.

Dispensatio. In iure divino, & naturali Papa dispensare non potest I. 155. 3. f. 335. 12. f. 379. 37. f. 467. 9. f. 495. 48. II. 99. 3. f. 152. 2. f. 265. 23. III. 12. 19. fol. 319. 31. ad 37. Potest tamen declarare interdum illa non efficere III. 321. 37. IV. 113. 11. fol. 165. 8. fol. 221. 18. Hæcque declaratio an differat à dispensatione IV. 222. 18. f. 230. 17. Item in illis, quæ sunt de iure naturali permissivo, ut libertas hominum, communio honorum III. 320. 34. Vel ex iure naturali eliciuntur, & explicantur IV. 126. 27. f. 202. 15. 16. An interdum etiam aliquo modo in iure naturali dispensari possit IV. 242. 22. 23. f. 255. 26. In voto, & iuramento, tamen ad ius divinum pertinent, cur dispensari possit I. 359. 12. III. 320. 33. fol. 324. 42. In reliquis, quæ sunt juris positivi, Papa liberè dispensare potest, & canones temperare, etiam editos à Conciliis generalibus I. 286. 23. f. 229. 32. f. 467. 9. III. 136. 25. III. 347. 27. 28. f. 319. 32. 33. f. 325. 45. 46. f. 468. 24. IV. 112. 7. ad 16. Nedum cum causa, sed etiam sine causa I. 467. 9. 10. III. 156. 25. Generaliter loquendo an dispensans sine causa peccet II. 155. 22. 25. III. 324. 42. 43. IV. 115. 16. f. 165. 8. ad 11.

10. f. 168. 16. f. 202. 16. f. 325. 19. Dispensationes sic concessæ, vel per importunitatem obtentæ, an profint III. 53. 18. ad 21. f. 324. 42. 43.

Dispensatio: Etiam qui Papæ interdum dispensant. 170. 15. III. 318. 30. f. 325. 44. f. 112. 8. In voto castitatis Papa dispensare potest II. 417. 5. 6. III. 157. 12. Et pro dissolutione matrimonii rati, non consummati IV. 317. 17. 18. Item in iis, quæ licet radicaliter sint de jure divino, vel naturali, tamen instituta sunt ab Ecclesiâ IV. 221. 18. Super defectu ætatis ad beneficium solus Papa dispensat IV. 152. 9. f. 264. 15. Super pluralitate incompatibilium IV. 100. 11. f. 105. 25. 27. f. 113. 12. f. 118. 4. f. 120. 10. ad 18. f. 126. 20. h. 133. 3. 14. f. 153. 11. f. 165. 8. l. 213. 19. Et super debito residuum IV. 101. 15. f. 212. 7. ad 27. f. 121. 2. ad 16. f. 219. 10. f. 221. 18. f. 255. 26. Quæ tamen dispensatio sine gravi causa dari non debet IV. 249. 10. 12. Super defectu scientie idiomatis in Curato I. 209. 11. f. 466. 8. V. *Idiomata.* Super defectu natalium ad Regnum, vel Episcopatum I. 328. 31. 32. Cum Simoniacis I. 360. 16. cum Schismaticis I. 489. 31. III. 325. 44. Non verò super polyvaria, vel communiōe uxorum IV. 315. 10. Vel uno, vel alio modo dispensetur, parum refert IV. 99. 9. f. 325. 20. Tolerantia differt à dispensatione IV. 348. 27. Generales Ordinum cum suis religiosis dispensare possunt II. 130. 32. Ecclesiæ iustis ex causis dispensat super irregularitatibus II. 154. 18. Extraneæ dispensative potest præfici beneficiis in locis, indulto eorum exclusivo munitis I. 467. 11. 12. f. 494. 45. II. 130. 32. 34. f. 144. 31. f. 154. 18. 19. Dispensative poterat Gentilis admittere ad consortium Iudeorum I. 124. 27. Et Hebræus unus Tribus ducere uxorem alterius I. 8. 13.

Distributiones quotidianæ non debentur Canonico ablati causa studii IV. 273. 9. sunt diversæ à beneficio IV. 275. 15. Non est fas in eas vertere beneficium simplex IV. 154. 13. Cur dicantur distributiones? Desunt non sunt beneficia, sed stipendia IV. 273. 9. Inter bona quasi patrimonialia computantur IV. 273. 10. Similitudinem habent cum antiquis sportulis à Alicubi sunt idem cum præbenda 32. 16. ad 18. f. 84. 14. f. 273. 9. 10. Alia de illis IV. 329. 34. Levitæ quique ministrantes in Templo, qualesam distributiones percipiebant IV. 84. 13.

Divitiæ illas habet Ecclesiæ, non qui servet, sed ut eroget pauperibus III. 477. 4. Aurum, & pecunia sunt nervi Principatus, quas inde aliis transferri, præiudicium publicæ utilitati: non tamen quando iustè sit, vel aliunde habetur compensatio, III. 434. 37. 38. f. 440. 1. ad 9. Aurum, & munera oblata non solent refutari III. 453. 27. Quam ingentes auri, & pecuniarum summa ex his traductæ fuerint in Hispaniam III. 440. 2. Ex legationibus, mercatura, matrimonii, cambiis, donis, & ad stipendia medicorum, militum, iudicum, artificum, exploratorum & militum pecuniæ transfertur extra Regnum, quod incommodum aliis commodia compensatur III. 427. 2. 3. ad 27. f. 441. 4. ad 8. Princeps inhibere potest, ne pecunie à suo Statu extrahantur, sed non hac lege comprehendere Papam, & Ecclesi-

rum reditus III. 465. 16. f. 472. 33. Clericorum labores non sunt ampliandæ cum majoritate reddituum IV. 185. 8. Regum, Camporum, Mercatorum, & omnium est jus, posse redditus, & pecunias ad se pertinentes, ad erarium, vel domum, & propriam patriam trahere III. 471. 31. Majoritas, vel minoritas divitiarum, non diversificat Episcopos IV. 739. 13. Alia III. 387. 27. 30.

Divisa. A diversa non fit illatio II. 393. 10. III. 390. 31. IV. 8. 16. f. 211. 14. f. 263. 9. f. 291. 12. fol. 155. 18.

Di-pulsus Dux Imper. contra Tancredum in Regno Neapole II. 416. 2. Arrogat sibi Balium ejusdem Regni II. 421. 16.

Dissol. Quam probabiliter tribuant propositionibus doctores, qui de re bene examinata loquuntur, ac rationem reddunt sui dicti II. 84. 1. f. 98. 1. Non opus est auctoritate Doctorum, ubi jura clare disponunt II. 84. 1. Differunt scripta Doctorum pro veritate, ab editis ad opportunitatem alicujus causæ II. 137. 10. Non debent viriliter vivere cibopuperum IV. 240. 16. 17. Mens Doctorum non ex fructu eorum doctrinæ, sed ex toto eo, quod scripserunt indaganda est IV. 245. 2. Qui dubitative loquitur: qui sibi contradicit: qui suppositis falsis innititur, non attenditur IV. 250. 13. Qui loquitur contra textum legis expressum pervertitur IV. 252. 18. Dicta Doctorum sunt cum aliis eorum dictis conferenda IV. 245. 2. Interdum rationibus levibus innituntur, & rationes fortiores non attendunt IV. 253. 20. Videndum, non quid scripserint, sed quibus rationibus jura scripta munierunt IV. 252. 21. Non satis est superficialiter aliquem rem delibasse IV. 253. 21. Magistro cuiuslibet non est credendum IV. 254. 21. Pii, ac veraces, non vaniloqui, attendi debent II. 216. 2. Aliqui se censent doctos, cum novas opiniones excogitant, velut ad discordiam natum IV. 180. 24. Ex Doctorum dictis nequit sumi argumentum à contrario sensu IV. 207. 3. Doctorum assertiones tantum valent, quantum auctoritatis per illos allegatæ II. 115. 18. IV. 209. 8. f. 211. 14. f. 252. 18. Corruente antesignano, corrumpitur eorum opinio, qui in eo se fundant IV. 11. 2. 16. f. 254. 12. Auctoritas Doctorum dat opinionibus probabiliter extrinsecam IV. 133. 24. V. *Opinio.* Doctores artium liberalium, & medicinarum Romanæ Civitatis donavit Cæsar II. 379. 20. Doctos viros Roma benigne complectitur, & fovet IV. 76. 10. 11. Literati profunt Ecclesiæ IV. 100. 11. 12. f. 163. 12. f. 213. 19. Quæ cum eis dispensat, ut habeant plures præbendas IV. 123. 18. 19. f. 186. 9. f. 240. 16. f. 321. 6. f. 324. 17.

Docere alios non potest, qui prius non didicit I. 95. 20. II. 278. 19. III. 94. 18. Docere & prædicare olim poterant etiam laici in Ecclesiâ, de consensu Episcopi III. 176. 23. Docendum est populus, non sequendus II. 161. 20.

Dolus. V. *Fraus.*

Domicilium vertit advenas in indigenas: quanto spatium temporis contrahatur I. 492. 40. II. 377. 15. 17. Cuique liberum est, fraude cessante, ubicunque vult, suum figere domicilium II. 377. 15. Domicilium contrahit Beneficiarius residentialis, non verè simplex in loco beneficii IV. 66. 12. f. 177. 17. V. *Civitas.*

RERUM, & VERBORUM.

Domini quid sit II. 163. 10. III. 67. 8. Jurē gentium est introductum III. 69. 10. Qualiter Papa sit Dominus bonorum Ecclesiarum II. 47. 23. III. 66. 4. 9. 8. *V. Bona Ecclesie V. Papa.* De ratione domini est, quod sit liberum, & non coarctatum II. 47. 23. Re-
dictum fuit beneficii dominium habent Beneficarii II. 161. 7. 8. 9. III. 69. 12. ad 20. f. 101. 35. Omnis natura intellectualis, & rationalis est capax domini III. 67. 7. Non anima separata III. 67. 8. Clausula ad habendum importat dominii translationem III. 313. 17. Dominium rei distinguitur ab usu ejusdem IV. 316. 14.

Domitius inquires, quid te habeam ut Imperatorem, si me non habes ut Senatorem III. 313. 40.

Donatus Cenomanensis liberalis in peregrinos III. 82. 41. Obstat ne S. Maurus fundet Monasterium in Francia I. 147. 16.

Domus Antiochenus resistit, ne Episcopo Alexand. daretur potestas in Ecclesia Orientis III. 188. 12. Deponitur, assignata ei pensio III. 189. 3.

Donatio Reges, & Principes donare possunt urbes, oppida, & provincias II. 343. 16. ad 24. *V. Rex.* Donatio propriè est, quæ fit liberè IV. 226. 3. Et libera censetur, nisi ei onus expressè apponatur II. 178. f. 477. 1. III. 76. 26. 4. 225. 3. 4. Alia est gratuita, alia remuneratoria. Sicut quilibet potest donare res suas etiam extraneis, ita quoque conferre potest beneficii etiam extraneis I. 526. 32. 33. Collatio beneficii dicitur etiam donatio I. 149. 20. f. 516. 31. 32. II. 303. 1. *V. Beneficii collatio.* Donans potest apponere pacta sibi bene visa ante donationem, non post IV. 226. 3. *V. Testator.* Donatio facta Ecclesie virtualitè continet onus orandi pro benefactore IV. 226. 5. 10. Non rescinditur donatio ob non impleta onera donationis, sed ad ea implenda agitur IV. 268. 26.

Donatista. Concilium Africanum ad Ecclesiam Catholicam eos redeuntes decernit admitteudos in suis Ordinibus I. 133. 6.

Erothens Syrus intrusus in Sede Constantinopolis in locum Marini Thracis, electus Antiochie I. 96. 23.

Eustebus Venetus Episcopus Hierosolymitanus, in dè Constantinopolis, cur, & quomodo? I. 98. 26. fol. 409. 10. 11. f. 456. 13. III. 391. 36.

Eustebus translatus de Seleuciensi Ecclesia ad Tarsensem I. 60. 30. f. 84. 27. f. 278. 4. f. 382. 5.

Eustebus Episcopus ex conditio con Nestorio mater-
nitatem Desipare impugnatur I. 121. 13.

Dracianus Episcopus fugiens, de quo D. Athanasius I. 82. 23. III. 163. 27.

Drogo fit Episcopus Metensis operà Ludovici Pii II. 350. 22.

Drogo Normannus expugnat Græcos Apulie, & itque ibi Comes II. 317. 21. fol. 319. 15. f. 331. 21. f. 393. 18. Restituit Monasterium apud Venusiam II. 474. 25. Occiditur in Ecclesia à Duce Neapolis II. 345. 21. f. 392. 14. f. 395. 32.

Duchanus Dux Græcorum in Apulia II. 317. 9. 10. 11. f. 393. 18.

S. Donatus plures Episcopatus eodem tempore tenet IV. 131. 8. f. 322. 10. Et ab alio teneri posse decernit IV. 133. 14. Did. resuscitatus tandem translatus est ad Episcopatum Cantuariensem I. 60. 30. III. 506. 31.

Darandus de S. Poreiano Episcopus Meldensis inter-
fuit Concilio Viennensi, cui quædam ageoda sug-
gestit, & aliquos Clementinas fecit, propoluit benefi-
cia cæteri paribus dari indigenis III. 53. 19. Episco-
pos dicit non bene posse præfisse, nisi habeant quo
præmia dent sibi servientibus IV. 142. 5.

Darandus Mimatenfis clamat contrà vitia, quibus
electiones Presulium contaminantur II. 178. 21.
Alia de eo III. 53. 19.

Dax Dignitas à Longobardis instituta II. 329. 40.
Interdum significat solum rectoratum Civitatis, vel
exercitum II. 333. 48.

Daziacense Concilium I. 230. 32. f. 288. 31. 32. II. 289.
23. III. 131. 1. &c.

E

EBellus Catalaurensis monetur à D. Bernardo, ut
Monachum extraneum præficiat Canonio, præ-
termisso indigena I. 226. 22.

Ebo translatus de Remensi Ecclesia ad Hildesheimen-
sem I. 60. 30. Signifer fuit exauthorandi Ludovici Pii.
Lotharius Imperator ei fuit, & à Papâ obtinuit
recognosci ejus causam I. 272. 25. Ebbonis depositi
ordinationes fuisse invalidas contendeatur I. 282.
11. Alia de eo I. 307. 7. 8. II. 290. 22. Fusè de tota fe-
rie illius causæ III. 113. 36. ad 43. Dux habuit cum
Episcopatu Abbatis IV. 131. 11.

Ebo *Gratiopolitana* excommunicatus Episcopatu
acceptus. Ei restituit Hincmarus Remensis, &
alia de eo I. 301. 33. III. 15. 27. f. 17. 33. f. 36. 35.
f. 38. 39. f. 126. 43.

Ebo *Flariensis* Abbas, & martyr defendit Arnul-
phum Remensem in Concilio hujus urbis III. 143.
27.

Eberardus fit Episcopus Bambergensis operà Imper.
II. 251. 23.

Ebremaus deponitur à Patriarchatu Hierosolymitano
illegitimè adeptus, & fit Archiepiscopus Cæsare
I. 414. 27.

Ecclesia significata per linteum à D. Petro visum I. 27. 25.
26. Quid fit Ecclesia III. 65. 3. 4. f. 88. 3. f. 86. 7. Eccle-
sia est in Episcopo, & Episcopus in Ecclesia III. 65.
3. 4. f. 88. 3. IV. 89. 11. f. 332. 9. Est corpus morale
consistens ex Clericis, & laicis I. 121. 15. f. 150. 24.
III. 188. 11. Est una, & omnes Ecclesie faciunt
unam Ecclesiam I. 24. 27. f. 23. 16. f. 26. 3. f. 43.
20. f. 102. 2. f. 123. 20. f. 133. 5. f. 384. 10. 11. fol.
445. 23. 24. f. 511. 42. f. 515. 6. II. 106. 12. ad 30. f. 121.
5. f. 216. 25. f. 232. 5. III. 65. 3. f. 188. 11. f. 225.
44. 45. f. 262. 26. f. 292. 11. ad 14. f. 297. 22. f. 300.
29. IV. 125. 23. f. 237. 8. f. 241. 18. Ejus caput in-
visibile est Christus III. 290. 8. f. 293. 13. ad 17. Vi-
sibile est Papa II. 265. 22. *V. Papa V. Petrus.* Est li-
bera I. 3. 1. II. 109. 1. f. 116. 24. f. 372. 1. f. 464.
2. f. 541. 37. III. 76. 26. Resistendum volentibus
eam captivare I. 3. 1. 2. II. 541. 37. Succedit Sy-
nagoga, & ea perfectior est I. 524. 26. 27. *V. He-
brei.* Non habet maculum III. 185. 6. f. 491. 1. IV.
211. 6. Errare non potest III. 14. 26. f. 48. 7. fol.
198. 39. IV. 6. 11. f. 69. 9. f. 81. 1. 2. f. 88. 7. f. 100.
1. ad 6. f. 348. 28. Ipsa est fundamentum veritatis
III.

III. 48. 7. Nec sustinet id, quod in commune periculis
vergit IV. 64. 7. f. 326. 32. Non debet esse deterio-
ris conditionis nunc, quam esset sub Ethnicis I. 1. 2.
20. II. 55. 12. III. 520. 6. IV. 11. 3. Nec quam sint
homines privati IV. 216. 3. Christus non determi-
navit omnia spectantia ad illius regimen, sed ali-
qua determinanda reliquit ipsi Ecclesie III. 231. 2.
f. 355. 10. f. 356. 1. Ejus regimen est Monarchicum
III. 185. 6. f. 293. 13. f. 295. 17. f. 298. 24. 326. 48.
V. *Papa*. Omnes fideles reputat filios III. 77. 29.
Admissos ad fidem admittit ad sua bona I. 28. 17.
28. f. 102. 2. II. 232. 5.

Ecclesia est circumdata varietate, variaeque in ea
membra sunt III. 178. 28. III. 406. IV. 63. 5. 6. fol.
215. 1. ad 9. Patiense est, tamen & injurias plebs
cum opus est I. 187. 4. Tunc inalevis cum oppri-
mi videtur III. 534. 28. Ipsa culpam non habet,
nec vexanda, cum ejus ministri delinquant I. 351.
27. 34. II. 540. 37. III. 202. 49. Eadem est omne,
ac erat primis temporibus II. 268. 29. III. 112. 9.
f. 274. 11. f. 176. 16. fol. 291. 9. IV. 285. 18. Ex
quo Christiani Principes esse ceperunt, ab illis Ec-
clesiam negotia pendere inciperunt III. 208. 20. III.
255. 11. f. 495. 9. Imperator est filius Ecclesie III.
497. 13. fol. 502. 23. fol. 523. 11. Regia pote-
stas ad praesidium Ecclesiae data est I. 555. 25. II.
539. 34. III. 428. 11. V. *Rex*. Inter Ecclesiam, &
regnum concordia esse debet, ut per illud ista pro-
ficiat I. 555. 25. II. 384. 21. f. 433. 21. f. 539. 34. III.
422. 11. f. 427. 22. Politia Ecclesiastica politia im-
pularis subest III. 491. 1. Ejus regalia, jura, &
privilegia divelli non possunt III. 97. 24. f. 270. 2.
f. 293. 14. f. 494. 7. Quod si pro quate Ecclesia
prohibet ad regni quietem III. 540. 34. Leges Ec-
clesiae mutare potest II. 259. 8. ad 30. III. 112. 7. ad
9. f. 274. 12. ad 25. Aurum habet ut dispolet pau-
peribus III. 477. 4. Ecclesiae status in substantiali-
bus Papa mutari non potest III. 320. 35. 36. Da-
mandum non est, quod tota frequentat Ecclesia IV.
237. 7. V. *Consuetudo*. Regalia favores Ecclesiae Prin-
ceps cedere potest, tuncque evadunt Ecclesiastica
III. 493. 6. Ecclesiam significavit Petrus, quando
elaves accepit III. 262. 26. f. 292. 11. 12. Nec Cle-
ricus, nec laicus diem domicum agit sine Ecce-
lesia IV. 97. 5. Ecclesia formalis an significet fideles
aliquam peculiarem Ecclesiam componentes III. 64.
1. ad 7. f. 88. 3. Ecclesia non est universalis, quia
habet pro capite quinq. Patriarchas III. 185. 6. V.
Universalis. Ecclesiam debent sibi mutua charitate
opulari I. 107. 15. f. 132. 2. 5. f. 193. 13. f. 216.
29. 31. 32. f. 445. 13. 24. II. 121. 5. Ecclesia inter-
dum significat Diaconum III. 88. 3.

Ecclesia Materialis. Judei Templum, Ethnici Fa-
tum, vel Delubrum, Christiani mores Sacras vo-
cant Ecclesias III. 88. 3. Ecclesie dicuntur, quae San-
ctus dicatur subest: Tempia, quae ad sacrificia de-
purata sunt: Basilicae, quae majorem prerogativam
habent IV. 272. 6. Cathedralis Ecclesia dicta etiam
Ecclesia major, vel *magna*, vel *major*, vel *senior*,
vel *matris*, vel *matris* I. 17. 1. II. 178. 10. III.
88. 3. ad 14. IV. 25. 18. 20. Quae interdum aliud
significant I. 200. 32. f. 412. 20. f. 480. 11. Eccle-
sia licet ornari V. *Fabrica S. Petri*. Cur in lege
veteri unicum esset Templum, & apud nos tot sunt

Ecclesiae IV. 82. 8. Olim in qualibet Diocesi erat
sola Cathedralis, deinde multiplicari ceperunt
Ecclesiae IV. 22. 10. ad 21. f. 29. 4. 5. f. 58. 25. In
sola urbe Hierusalem erant 480. Synagoga IV. 82.
6. Non edificentur Ecclesiae, nisi assignata eis do-
te I. 247. 8. II. 307. 17. 18. IV. 21. 9. Quae presu-
mitur ab initio illi fuisse assignata II. 477. 1. 5. Om-
nes Ecclesiae diocesis cum suis bonis subsunt Epi-
scopo I. 219. 36. f. 370. 10. IV. 22. 10. f. 26. 19. f.
29. 5. Erant olim Ecclesiae non habentes rectorem
IV. 23. 11. 12. In Ecclesiae consecratione magna
solemnitas III. 89. 5. Pro qua ovis exigi fas est IV.
18. 2. Ecclesiae, & loca pia ab aliquibus extra patriam
erecta I. 126. 27. f. 153. 34. III. 80. 18. 39. Ecclesia di-
ctus locus quidam mobilis, in quo Episcopus psal-
lebat IV. 266. 20. Nullus praeficiatur Ecclesiae sine
assensu Episcopi V. *Clericus* Fundator Ecclesiae V.
Infirmitas. Ecclesiae restaurari permittit Gale-
rius Imper. & multas erexit Constantinus II. 177. 9.
11. Ecclesiae & Magnatibus consui soliti in eorum
villis I. 107. 18. f. 148. 18. f. 246. 6. f. 505. 24. IV.
25. 18. f. 292. 14. dictae interdum *Physica* I. 144. 6.
f. 219. 36. II. 307. 18. IV. 104. 23. *Martyrium* I.
68. 15. f. 134. 8. III. 98. 27. IV. 291. 14. *Oratorium*
I. 144. 6. f. 148. 18. f. 246. 6. *Dominicum* I. 76. 7.
f. 88. 3. II. 177. 9. V. *Titulus*. Parochiales Ecce-
liae quam antiquae erant I. 105. 14. f. 116. 2. f. 134.
8. f. 194. 13. f. 197. 27. f. 199. 36. IV. 23. 13. ad 17.
Elisba edictum Ileracii Imper. a PP. damnatum III.
116. 17.

Edgarus Rex Angliae Canobio se f. struendo privile-
gium Papae impetravit I. 137. 12. 13.

Edmundus fil. Regis Angliae a Papae oblatum Regnum
Neapolis accepit 1. induit habitum Apulum: ut
Rex illius Papae scribit: res tamen carnis effectum
II. 432. 7. f. 508. 15.

Edmundus Riccio sine intermissione adversus Sedem
Apostolicam locutus est: ante mortem resipuit, sua
scripta iudicio Ecclesiae Romanae submittens II. 53.
7. 8. 9.

S. Eduardus Rex Angliae confirmat donationes, &
nummos debitos ex Anglia D. Petro III. 455. 31.
Vocat Papam Univeralem III. 220. 34.

Eduardus 2. Rex Angliae obnoxiatur Joannes 22. Aona-
tam super brevecis II. 214. 20.

Eduardus 3. Rex Angliae occupat redditus extraneo-
rum, & disceptat cum Papa propter admissionem
eorum ad beneficia I. 500. 9. f. 535. 19. ad 40. III. 12.
21. f. 320. 56. Eligitur Imperator I. 664. 18. Prove-
hit ad Episcopatus dantes sibi pecunias, impeditque
electiones canonicas, reservationes Pontificias im-
pugnat. Inde resipiscit II. 248. 16. 18. Moriens exigit
juramentum a Magnatibus, ut successorem recipiant
Guillelmum I. 372. 17. Pretendit ad Regibus datam
Ecclesiae libertatem electionis canonice II. 275.
13.

Egbertus Rex Angliae Redfridum praefectum suum ob-
viam mittit Theodoro Tarlensi, quem Papa illud
direxerat factum Archiepiscopum Cantuariensem I. 229.
18. 20.

Aegidius Romanus Augustinianus fit Episcopus Bitu-
rentis in Gallia, vii. eximius I. 533. 12.

Egilo Senonensis Archiepiscopus ante monachus in
pluribus locis. Frequens nimium electio extranei
car-

RERUM, & VERBORUM.

carpitur à Papà in eo : & alia l. 292. 5. 7. III. 19. 37. 40. fol. 24. 2. fol. 237. 10. fol. 365. 32. ad 44.

Egilo Lingonien. clàm ab Archiepiscopo Lugdooen. consecratus, undè contentiones, & alia de eo III. 381. 12. ad 18.

Eginburtus gener. & Cancellarius Caroli Magni : Mortuus uxore, fit Monachus, & Abbas in pluribus locis : faveat admiffioni extraneorum, & alia de eo l. 261. 23. 24. f. 293. 8.

Eleazar coràm omni populo ad Sacerdotium proventus est III. 14. 25. fol. 35. 32. f. 59. 31. 32. f. 156. 9.

Electio Canooica cum pace agenda, & ab ea omnis violentia debet abesse l. 82. 24. f. 90. 4. 7. f. 152. 30. f. 275. 33. f. 382. 3. f. 398. 15. II. 249. 19. fol. 236. 14. f. 238. 18. III. 164. 30. 31. f. 237. 8. ad 11. f. 400. 10. f. 498. 14. Et venalitas, ac ambitio II. 237. 3. III. 114. 11. Libera esse debet II. 402. 2. ad 6. III. 500. 18. Nec est, si restringatur ad quoddam genus personarum l. 460. 18. III. 113. 12. f. 37. 12. f. 279. 24. f. 403. 5. III. 111. 4. Hanc restrictionem Papa facere potest II. 141. 23. Interdum vox electio, & suffragium confunduntur II. 242. 1. In electione facienda fervetur consuetudo IV. 346. 20. Gratus esse subditis debet, eligendos, ne praeficator iuvit III. 156. 2. f. 168. 12. f. 434. 37. Electio per fortes II. 234. 8. 9. Per compromissum l. 186. 27. f. 480. 9. 10. II. 258. 5. III. 360. 21. f. 398. 6. f. 410. 34. Per acclamationem II. 257. 4. Per caelestia signa II. 257. 4. Fieri potest per viam, vel secretioni, vel compromissi, vel inspirationis l. 481. 10. Ab omnibus debet eligi, cui debet ab omnibus obediri II. 236. 13. f. 257. 2. Digniori eligendus II. 236. 14. III. 61. 35. f. 264. 31. In foro fori sat est eligere digmo III. 179. 30. Debet electio fieri intra trimestre, alias devolvitur l. 298. 24. 25. f. 310. 16. 17. II. 253. 27. f. 297. 32. 33. III. 143. 28. f. 357. 13. f. 401. 15. Eligibilis non est, qui crimina sibi objecta non purgavit l. 399. 17. Quilibet undecumque potest elegi l. 481. 11. II. 135. 5. 6. f. 138. 12. f. 428. 33. f. 438. 22. f. 453. 32. Nisi ubi est privilegium restrictionis ad tales electionem II. 141. 22. Eligendus debet esse cognitus l. 82. 24. f. 90. 7. III. 99. 29. ad f. 315. 6. 9. 10. f. 160. 19. f. 164. 29. f. 168. 2. f. 326. 6. 9. f. 239. 14. &c. Electio fieri debet à majori parte eligentium l. 480. 7. 8. Electores, facta electione, resistere non valent l. 48. 8. III. 60. 35. f. 264. 31. f. 397. 7. Electus assentiri debet sum electioni l. 480. 7. III. 398. 7. Nemo eligat seipsum l. 481. 10. Nulla coaditio miscenda est electioni l. 245. 9. Subscriptio in electione II. 239. 21. 22. Facta electione cantatur *Te Deum* Sc. l. 418. 2.

Electio Praefulum. De solo jure humano est, quod Episcopi per viam electionis assumantur, non verò de divino, nisi exemplariter, & analogice l. 82. 24. f. 90. 7. III. 141. 23. f. 404. 6. f. 258. 6. ad 9. f. 270. 1. III. 13. 24. f. 28. 12. f. 30. 18. ad 22. f. 50. 33. f. 252. 9. Ideo variata pluries fuit forma electionis l. 65. 5. II. 242. f. 257. 3. III. 114. 11. 12.

f. 158. 14. f. 257. 16. f. 273. 10. Potuissent S. Petrus, & Papae ex feciam antiquos Praefules provehere II. 234. 35. f. 256. 1. Electio oblique sublata, excepta Germanià, & apud Maronios II. 18. 2. f. 89. 16. fol. 254. 29. f. 270. 1. III. 400. 11. Qua forma sublata cessantur dispositiones ad eam facientes III. 62. 38. f. 112. 9. f. 114. 13. f. 121. 31. f. 158. 13. fol. 136. 6. Justa causa adfuerunt illam abrogandi ob simonias, tumultus, discordias, factiones, males artes, humanos affectus, praeelectiones indignorum, praepotencias l. 275. 33. II. 183. 23. fol. 271. 3. ad 28. Jàmque à 500. annis deficit II. 91. 19. f. 136. 20. f. 254. 29. fol. 260. 9. Populus ab initio non habebat intellegendi, sed solum praesentiam, inde testimonium, inde consensum dandi electio. Populus, idest non piebis minuta, sed honoratioris l. 64. 4. ad 6. f. 104. 10. f. 127. 29. f. 309. 15. f. 361. 19. II. 136. 13. ad 23. f. 242. 12. f. 238. 19. ad 22. f. 242. 12. III. 43. 49. f. 39. 31. f. 121. 30. f. 168. 20. f. 241. 20. 29. f. 336. 8. An populus hanc potestatem habuerit à Papà II. 138. 17. Quasito tempore duraverit Clericorum, & Laicorum mixtura in electionibus II. 239. 22. Episcopi comprovinciales ab initio eligebant Episcopos l. 64. 3. 5. f. 82. 24. f. 150. 26. f. 190. 2. 6. fol. 196. 17. II. 257. 15. f. 242. 23. III. 265. 26. Necessarius erat assensus Metropolitanis l. 315. 33. fol. 387. 20. 29. f. 296. 8. qui multum in hac re poterat l. 243. 20. f. 315. 33. f. 387. 20. f. 390. 29. III. 382. 14. 15. Mittebat Visitatorem l. 310. 16. Clerici ab initio non eligebat, sed intererat electioni inde incapit eligere l. 65. 5. 6. f. 151. 29. II. 237. 15. f. 242. 12. III. 42. 49. f. 79. 31. 32. Idest tàm Clerici seculares, quàm Monachi Diocesis II. 230. 13. f. 253. 28. Demùm soli Canonici Cathedralis II. 253. 28. 29. III. 114. 12. f. 509. 37. Principes non poterant licite se ingerere electionibus l. 64. 4. fol. 89. 5. f. 151. 29. f. 392. 3. f. 399. 16. II. 245. 9. fol. 248. 15. 19. f. 254. 30. f. 481. 12. III. 115. 14. f. 500. 17. 18. f. 502. 21. 25. f. 506. 30. 31. 37. Tamèn crebro ex se eligebant praeficiendos l. 72. 22. f. 151. 29. f. 392. 3. f. 399. 16. Quid fieret olim circa electionem Praefulorum in Regnis Christianis II. 244. 7. ad 22. Principes interpellati, ut liberam finceret electionem l. 273. 28. 29. III. 361. 22. ad 31. f. 365. 32. ad 52. Eam tandèm liberam finceret III. 245. 9. f. 258. 6. III. 505. 30. 33. Principes nolentes ex se Praefulum eligere l. 112. 30. f. 118. 8.

Electio, quod fiat de gremio, de honestate est l. 273. 28. f. 292. 5. II. 89. 16. Ceterùm etiàm extraneus eligi potest l. 299. 25. f. 390. 30. f. 398. 12. f. 465. 4. f. 481. 11. II. 428. 33. f. 438. 22. f. 453. 32. III. 110. 4. Electioni antiquum subrogata est collatio, vel institutio l. 398. 12. II. 465. 30. f. 184. 25. f. 428. 33. f. 508. 16. III. 238. 11. Electiones dilatae olirà tempos l. 167. 3. f. 170. 13. f. 424. 17. III. 355. 8. 13. 14. f. 362. 24. f. 369. 41. Vota civium, testimonio populorum, honoratorum arbitrium in electionibus l. 128. 34. f. 137. 18. f. 391. 31. f. 397. 12. f. 445. 21. II. 236. 14. III. 43. 49. f. 164. 30. f. 238. 12. f. 251. 1. 4. Testimonium habere bonum II. 238. 18. 19. III. 38. 40. ad 52. f. 156. 9. ad 20. Praefec-

- cia Principia, vel iudicis ad reprimendos tumultus l. 112. 30. ll. 174. 9. 10. ll. 498. 13. ad 24. Præsentia, vel iudicium missi Apostolici l. 136. 15. fol. 243. 4. 5. f. 363. 16. ll. 501. 12. f. 507. 32. Af-
fectus Papæ l. 435. 36. ll. 261. 15. Tres propoliti
a Clero, & populo, ex quibus uous ab Episcopis
eligendus, vel e contra ll. 357. 3. ll. 359. 17. So-
lebat eligi Presbyter, vel Diaconus, inde etiam
Subdiaconus ll. 351. 1. 2. Electio Gregorii 7. à
quibus facta ll. 357. 15. Clerici in electione Præ-
sulis sunt Vicarii Christi, & Episcopi in consecra-
tione ll. 359. 10. Ab initio electio fiebat à supe-
riore, inde fluxit ad Clerum, & populum, demum
rediit ad superiorem ll. 59. 31. ad 33. fol. 158.
15.
- Electores Imperii** vocati sunt in partem sollicitudinis
Imperialis l. 566. 13. Nil exigere ante, sed post
electionem sponte oblata possunt suscipere ll. 106.
Electores, & Principes Imperii fateantur nullam
in esse Jurisdictionem Imperio in utraque Sicilia
iuxta diploma Friderici 2. Imper. ll. 340. 9. 10.
Electores ipsi à quo fuerint constituti: quot, &
quales sint: cur ex sola Germania deputati: an
aliunde assumi possint: quæ sit potestas Papæ circa
illos l. 562. 12. ad 16.
- Eleemosyna.** Locus in Ecclesia ad eam colligendam,
& ad quos usus l. 19. 6. 8. f. 43. 21. Collectas facere de
Apostolica institutione dicitur ll. 31. 71. Aliqui sin-
gentes se Christianos, ut eleemosynas acciperent
ll. 100. 32. Harum largitas interdum vitia pau-
perum fovet: nec hæc solum, sed alia etiam pia ope-
ra grata sunt Deo ll. 479. 8. f. 482. 14. Ab eis
non excludendi Infideles l. 10. 10. f. 43. 22. 24.
fol. 119. 10. ll. 165. 16. 17. ll. 83. 42. Quidam
liberalia in eis alio mittendis l. 10. 9. 10. f. 22. 13.
fol. 37. 6. 7. f. 170. 19. f. 339. 31. ll. 177. 8. ll. 8.
37. ad 41. Hierosolymas, & ad S. Petrum l. 18.
3. 4. ll. 454. 29. Cæteris paribus dandæ indige-
ntis potestas, quam extraneis ll. 166. 11. ll. 64. 2.
fol. 74. 23. ad 32. Non excludendi ab eis extranei
l. 20. 9. f. 37. 7. 8. ll. 165. 18. 19. f. 340. 31. 32. fol.
336. 25. 26. ll. 64. 2. f. 74. 22. ad 44. Jus eleemo-
synas petendi nulli negatur ll. 481. 11. Non po-
test lex ferri, excludens ab illis extraneos ll. 166.
20. 11. Ab eleemosynis ad beneficia valet argu-
mentum l. 124. 18. f. 51. 9. f. 341. 32. 36. ll. 64. 2.
Beneficarii tenentur dare eleemosynas de super-
fluis ll. 162. 8. ad 20. ll. 69. 11. 12. f. 74. 23. IV.
185. 7. f. 111. 14. f. 239. 14. 15. Non tamen neces-
sario pauperibus loci beneficii l. 342. 35. ll. 161.
6. ad 20. Ad laici ex iustitia debeant facere eleo-
mosynas ll. 70. 14. 15. f. 82. 40. IV. 6. 12. Man-
dans eas non presumitur, quod restringit ipsas ad
solos indigenas loci, si non expresse ll. 74. 23. ad
32. Concilia iubentia eleemosynas ll. 78. 30. ad
32. Alia de illis ll. 162. 13. f. 176. 6. ad 12.
ll. 79. 33. ad 40. f. 103. 38. IV. 6. 11. fol. 199.
19.
- Eleutheropolis** monasterium l. 106. 16. f. 109. 21.
Videtur fuisse exemptum l. 110. 25. Nolebat ibi
min fratre D. Hieronymus l. 117. 4.
- Eleutherum** Concilium quante fidei sint ejuseanones,
tæde: Libris transla: ad Granatensem; & alia de
- dicto Concilio ll. 97. 26. ad 33.
- S. Eligius Noviomensis**, unde natus: captivos externos
redemit: duo monasteria aibi erigit l. 270. 19. 176. 32.
21. ll. 80. 35. Aurifex erat excellens ll. 170. 6.
36. 11. Fidem propagavit apud Belgas ll. 178. 16.
Una simul 50. hominibus maledixit ll. 133. 5. Fuit
liberalis io peregrinos ll. 83. 41.
- Elipandus** Christum dicebat filium Dei adoptivum.
Felicem Urgelitanum resipiscens ad errorem
ipsum revocavit: Et alia de his l. 251. 22.
- Eljeus** Propheta maledixit pueri, cum contemnen-
tibus ll. 133. 5.
- Elpbeus** translatus de Vintoniensis Ecclesie ad Can-
tuarensem l. 60. 30. Liberalis io pauperes extra-
neos l. 38. 8. 9.
- Emerius** Santonenfis provectus per præpotentiam
Regis l. 151. 29. Profecit Ecclesiam à suo An-
tecessore inceptam, sed non eam completit l.
153. 34.
- Emerita** urbs diruta: ejus Archiepiscopatus transla-
tus ad Lucensem, inde ad Compostellanam Eccle-
siam l. 193. 13. Emeritenfe Concilium de bonis
Ecclesiarum decrevit ll. 160. 5. & quidam, extra-
neia favorabilia l. 194. 13. IV. 31. 10. Alia de eo
IV. 41. 14.
- Emilia** olim à proprio Duce regebatur. Archiepi-
scopus Ravennæ Episcopos per eam provinciam
consecrabat: quid Dux circa illorum electiones?
ll. 507. 31.
- Emphaniſia** est contributio, quam alicubi solvunt
Capitulo novi Canonici ll. 220. 2. ll. 89. 7. 8.
- Emanus** Arclatenſis prædecessor S. Cæsarii l. 129.
35. Reliquæ argentum mensum sum Episcopali l.
23. 14.
- Epanense** Concilium, Burgundie Rege promovente
celebratum, cui multi Episcopi sancti interfuerunt
permittit transitum Clerici ad aliam Diocesim,
consentiente Episcopo l. 144. 6. Vetat pluralita-
tem beneficiorum l. 135. 10.
- S. Ephrem** glutino coagulat librum Apollinaris hæ-
retici ll. 521. 7.
- Epigonius** Mapalensis ordinat laicum Usalitanum,
quem baptizaverat l. 78. 12. ll. 376. 12. Alia de
eo l. 80. 19.
- Epikija** benignam legis interpretationem admittit
ll. 322. 37. f. 368. 38.
- Epiri** veteria Concilium pro Joanne Nicopolitano
scribit Hormisdæ Papæ ll. 105. 41. 43.
- Episcopatus** est nomen operis, non honoris IV. 307.
27. Est beneficium l. 58. 24. f. 192. 8. IV. 51. 5.
Quod potest poni in commendam IV. 51. 5. Di-
citur summum Sacerdotium l. 145. 7. ll. 177. 10.
ll. 213. 18. f. 505. 29. IV. 14. 14. Summus honor
IV. 199. 7. Et culmen Ecclesiasticarum dignita-
tum l. 499. 7. Et eminentissima dignitas ll. 176. 15.
Ac Serenitas Pontificalis dignitatis IV. 308. 33. Ad
illum etas 30. annorum exigitur l. 507. 19. Non
est major, vel minor Episcopus, quia majores, vel mi-
norea redditus habeat, aut Urbem, cui præest ll.
170. 6. IV. 239. 13. Nec perdit sua jura, eo quod
urbs ejus diminuat l. 334. 10. ll. 170. 5. 6.
Quod dicitur de Episcopatu, verum est etiam de
aliis beneficiis l. 58. 24. f. 60. 31. f. 151. 26. f. 163.

RERUM, & VERBORUM.

27. f. 1283. 14. f. 410. 14. f. 439. 2. f. 457. 15. f. 462. 25. 11. 139. 18. f. 164. 13. f. 168. 24. f. 240. 23. f. 403. 3. fol. 428. 33. f. 537. 29. III. 109. 1. f. 134. 2. 5. fol. 243. 25. f. 267. 37. 39. f. 278. 20. IV. 199. 8. In aliquibus tamen differunt III. 111. 5. f. 121. 32. fol. 137. 13. f. 180. 33. f. 235. 5. f. 266. 37. ad 40. Episcopatus non scindendi I. 184. 19. Nec impedendum ne eis praeficiatur Episcopus I. 167. 3. fol. 361. 23. Ab Episcopatu distentus obpinguedinem I. 229. 17. Ob alias leves causas I. 186. 27. III. 359. 17. f. 385. 22. Ob defectum scientiam I. 363. 26. Quia psalmos nesciret III. 385. 22. Ob insipientiam I. 298. 13. Recusantes accipere Episcopatum I. 82. 13. 1229. 16. f. 340. 28. 29. f. 388. 21. f. 412. 22. f. 443. 14. II. 245. 9. f. 249. 19. Nullius cogendus ad eum sumendum I. 183. 16. f. 186. 25. f. 240. 20. f. 413. 23. Potest tamen cogi I. 362. 23. f. 374. 22. f. 413. 23. 25. II. 100. 10. III. 358. 15. 16. f. 385. 22. Episcopatus instituit D. Petrus, & Romana Ecclesia I. 30. 32. II. 123. 6. f. 266. 24. III. 261. 25. Qui potuisset ubique ex se praeficere Episcopos III. 334. 20. Usque ab initio praevia fuit contentio futura pro adipiscendis Episcopatibus II. 235. 11. Non est dandus illis affectantibus, sed potius fugientibus I. 413. 23. II. 271. 2. ad 4. fol. 176. 15. f. 179. 11. 22. III. 16. 31. f. 71. 17. Dandus est magis idoneo, & meritis digniori II. 114. 21. f. 281. 27. III. 179. 30. f. 346. 34. IV. 46. 27. Bonum est, Episcopatus viduatos citò conferri II. 297. 23. Melius providentur per collationem, quam per electionem III. 266. 35. Episcopatum plurimum in uno I. 138. 2. f. 197. 7. f. 256. 5. II. 68. 2. 3. III. 126. 45. IV. 131. 8. ad 15. Vel cum Abbatibus IV. 53. 11. Jus patronatus ad Episcopatum non habebant Principes usque ad Paulum Papam 21. 550. 15. 27. f. 561. 5. II. 36. 23. 247. 12. 13. f. 308. 21. ad 26.

Episcopus: Episcopatus Regni Neapolis solent esse tenues II. 387. 8. III. 169. 5. IV. 239. 13. Episcopatus interdum à laicis occupati II. 277. 17. 18. Venales facti III. 500. 17. Cum datur Episcopatus loci feudalis, quæ ratio habenda sit domini directi II. 459. 13. ad 17. De Episcopatibus disponere est de regalibus Papæ II. 486. 23. Principes ut sic non habent quod se illis immisceant II. 254. 30. f. 506. 9. III. 495. 9. Aliqui promoti opera Principum III. 355. 8. f. 358. 16. Quod Imperator Græcus posset Episcopatus in Archiepiscopatus vertere II. 482. 13. Episcopatus significatur per visionem libri III. 410. 34. Episcopatus est beneficium curatum, & quomodo III. 248. 39. Episcopus est parochus parochorum sum Diocesis IV. 22. 10. Proficit Episcopatus dari istis, qui à pueritia educati sunt in Ecclesia III. 17. 31. f. 24. 29. f. 105. 42. ad 45. f. 552. 11. fol. 556. 10. f. 364. 30. 33. 36. f. 378. 3. f. 382. 13. 17. Privare urbem Episcopatum potest Papa III. 261. 24. Populi augmentum, vel diversitas lingue non est causa erigendi novos Episcopatus III. 247. 35. Episcopatus, seu Episcopium domus Episcopalis III. 124. 38. f. 370. 43. Ibi residere debet Episcopus III. 352. 2. IV. 97. 5. Titularis Episcopatus I. 231. 24. f. 255. 4. f. 334. 10. II. 189. 8. III. 150. 42. IV. 307. 28. ad 33. Non est incompatibilis IV. 40. 13. f. 154. 13. Episcopatus non est inva-

dendus militari modo III. 164. 28. 30. Nec dandus accusato, nec ei, qui non est ritè ordinatus III. 126. 44. f. 128. 48. Bonum est interdum dari incolæ loci III. 279. 6. Episcopatus, & Dioceses divisæ Ecclesie IV. 10. 12. Migna cautela procedendum in tradendo Episcopatus III. 37. 37. f. 43. 51. fol. 264. 32. ad 35.

Episcopi: Episcopi sunt successores Apostolorum I. 8. 14. f. 17. 1. f. 100. 33. f. 548. 8. IV. 239. 13. Positi sunt à Spiritu Sancto III. 66. 5. Dicitur etiam Vicarii D. Petri II. 273. 6. Sexdecim qualitates in eis desiderat Apostolus III. 39. 41. 42. Virtus si quæ habent, statim innotescunt III. 41. 43. ad 45. III. 40. 43. 46. IV. 16. 20. Sunt stellæ firmamenti Ecclesie III. 201. 45. Olim omnes Episcopi vocabantur Papæ III. 195. 30. f. 212. 16. Debeat vitæ, & doctrinæ clarescere III. 497. 13. Episcopus est in Ecclesia, & est contra IV. 89. 11. f. 331. 9. Dicitur sanctus Sacerdos IV. 308. 32. Summus Sacerdos III. 213. 18. IV. 14. 14. Interdum dictus Presbyter IV. 199. 6. Episcopo propter dignitatem plura competunt, quæ non aliis III. 111. 5. Dicitur *Dei gratia* Episcopus III. 127. 47. In qualibet Diocesi unus tantum Episcopus esse debet III. 247. 36. fol. 404. 22. Episcopi vacantes post habitum Episcopatum, vel recusati à populo I. 77. 9. f. 94. 1. 59. 28. f. 65. 6. f. 77. 9. f. 94. 18. f. 133. 11. f. 137. 18. fol. 183. 14. f. 178. 4. III. 237. 10. f. 164. 31. f. 268. 38. Possunt esse Vicarii aliorum Episcoporum III. 247. 34. f. 404. 22. De illis loquitur varii canones I. 64. 27. f. 76. 8. f. 77. 12. f. 133. 13. f. 137. 18. f. 150. 25. 16. f. 160. 20. 25. f. 278. 4. f. 373. 19. II. 237. 16. III. 380. 9. Non impediatur morari in aliena urbe I. 250. 18. f. 335. 11. Aliis Episcopis commendati I. 184. 18. Non invadant alienas Sedes I. 64. 2. f. 150. 25. f. 160. 20. Uxorati facti Episcopi I. 27. 29. f. 144. 5. f. 157. 10. f. 158. 14. f. 321. 8. fol. 374. 22. f. 460. 23. f. 567. 17. III. 355. 8. f. 358. 15. ad 19. Cæci Episcopi III. 191. 12. III. 135. 10. Leves, & incepti I. 95. 20. f. 128. 34. f. 273. 29. fol. 267. 26. II. 271. 3. f. 277. 17. ad 21. Episcopi non debent esse personæ viles II. 250. 22. III. 128. 48. Episcopi illegitimè nati I. 329. 31. f. 338. 21. fol. 465. 5. II. 263. 18. III. 141. 21. 22. Ex paupere officio facti Episcopi III. 170. 6. f. 361. 27. Episcopus ridiculus ex cursu I. 128. 34. Ex infestis linguis latinæ III. 410. 35. Episcopi Romæ ad iudicium vocati I. 314. 21. f. 320. 5. f. 345. 8. In monasterium detrusi II. 189. 9. Carceri injecti I. 314. 30. f. 337. 20. f. 370. 9. f. 419. 6. f. 531. 5. III. 123. 37. f. 142. 23. 25. Ex Curia suscepti I. 96. 21. fol. 118. 7. f. 169. 11. Crebrè ex monasteriis assumpti I. 179. 36. f. 437. 39. 45. f. 443. 14. Quidam improbandi, monachum fieri Episcopum I. 491. 36. Ex Aula suscepti III. 364. 29. 30. f. 369. 40. De Palatio Principis assumendi non sunt, nisi digni I. 89. 5. fol. 273. 28. 29. f. 294. 13. II. 154. 21. f. 251. 23. fol. 277. 19. III. 94. 7. f. 113. 14. f. 161. 22. 28. fol. 496. 10. Nec provehi ad commendationem Principum I. 302. 33. f. 392. 3. f. 399. 16. f. 455. 10. II. 276. 16. ad 20. III. 361. 22. f. 364. 29. f. 367. 35. 41. fol. 386. 23.

Episcopar: in parvis locis non ponendi Episcopi I. 482. 14. III. 169. 14. IV. 199. 7. Bene locum Sa-

cerdotii dignitate, idest ibi ponere Episcopum III. 141. 21. Sine Papæ auctoritate oculus consecrari potest Episcopus I. 396. 7. Bonum est consecrationem non differri I. 402. 28. Fiatque die Dominico I. 396. 6. f. 485. 21. Tres Episcopi eam debent perficere: Olim unus, vel duosatis erant II. 240. 23. f. 124. 3. IV. 250. 2. Ad deceat Papam ex se Episcopos consecrare I. 396. 6. ad 14. Debeant consecrari in sua Ecclesia III. 164. 28. f. 354. 6. Vel in Metropolitana II. 199. 6. III. 383. 16. In vita nemo praefici debet I. 128. 33. f. 135. 11. 17. 18. f. 192. 5. f. 382. 3. f. 399. 17. f. 454. 6. f. 509. 36. II. 236. 13. 16. f. 493. 9. III. 43. 49. f. 60. 35. f. 113. 24. ad 24. f. 164. 28. 30. f. 168. 2. f. 155. 10. ad 14. fol. 264. 31. f. 338. 13. 15. f. 349. 39. f. 367. 36. f. 434. 37. Nam omnibus placere debet, cui est ab omnibus obediendum III. 400. 10. 11. Tamen non est dandus eis, quem ipsi volunt II. 240. 23. III. 118. 24. Viventi Episcopo alius non superinducendus I. 64. 3. f. 82. 23. f. 90. 7. f. 93. 15. 19. f. 118. 33. f. 174. 31. f. 335. 13. f. 414. 26. III. 30. 19. f. 164. 28. ad 30. f. 228. 51. Episcopi debent sibi mutuo opitulari I. 110. 25. f. 193. 13. f. 216. 29. 31. Indisculsi, & ignavi non debent prochi III. 256. 14. IV. 200. 9. Factus Episcopus debet examinari I. 273. 28. f. 300. 29. f. 302. 34. 35. Bullas suscipere II. 199. 6. 7. 8. Se Metropolitanum presentare II. 199. 6. III. 503. 25. Episcopus honorandus est etiam a Papa I. 187. 30. f. 537. 24. II. 57. 17. f. 168. 26. f. 295. 30. Est primus civis sum urbis III. 280. 24. III. 267. 37. Est pars publicae quietis, interesse Principis illum non habere infensum III. 310. 26. f. 510. 20. III. 417. 21. 22. 28. f. 511. 40. Solus Papa deponere potest Episcopum III. 197. 34. Episcopo deposito, vel renuntiante, debetur congrua pro victu III. 189. 8. ad 10. f. 191. 15. Episcopi facti in etate puerili I. 335. 13. V. *Aetas*. Quidam non baptizatus factus Episcopus I. 89. 4. III. 99. 29. Alius una die Diaconatus, & Presbyteratus Episcopatum sumens III. 284. 4. An sit necessaria in eo peritia idiomatis loci III. 55. 22. V. *Idiomata*. A solo Papa iudicatur III. 299. 26. 27. Aliqui Episcopi ob metum Regem non recta operantes III. 126. 43. f. 135. 9. f. 142. 25. f. 369. 41. Episcopi se habent ut Iudices in urbibus, Papa ut rex in Regno III. 297. 22. Praeferebantur olim Cardinalibus IV. 51. 51. Episcopi praeferebantur Excommunicatis Constantinopolitana III. 191. 35. Jurant iurari sum Ecclesie III. 495. 8. Et Ecclesie Romanae III. 169. 28. In Francia jurant fidelitatem Regi III. 418. 5. Eis caput submittere Imperator III. 497. 13. fol. 502. 23.

Episcopi potestas, officium &c. Episcopus est Princeps I. 527. 28. III. 380. 23. Næ habet minorem auctoritatem in sua Diocesi quoad spiritualia, quam Princeps quoad temporalia I. 327. 28. Potest Principes laicos sum Diocesi punire. An Regem excommunicare II. 380. 23. An dare literas naturalitatis pro beneficiis I. 327. 28. Si habet diuisionem temporalem, in ea potest, quæ Princeps secularis potest II. 54. 12. 14. IV. 47. 30. Debet esse Ecclesie utilis, Regno profueus, Regi fidelis III. 363. 26. Decet eum legiti officio fungi pro utilitate publica III. 442. 6. Sine iurisdictione saltem habituali non potest creari Episcopus III. 168. 25. Ad ejus iurisdictione fit à Deo

III. 295. 19. IV. 220. 15. Est à Spiritu Sancto per ministerium hominum I. 199. 8. Initium sumit à D. Petro II. 336. 6. f. 166. 24. Provenit à Papa I. 220. 38. f. 503. 19. II. 168. 25. f. 326. 6. f. 366. 24. IV. 220. 15. An possit in sua Diocesi quantum Patriarcha in suo districtu I. 81. 22. Omnia potest, quæ non sunt reservata I. 527. 28. Episcopus non est Papa in sua Diocesi III. 326. 48. Potestatem habet in omnes Ecclesias suæ Diocesis, & personas Ecclesiasticas I. 370. 10. 11. Executor est omnium piarum voluntatum III. 481. 12. f. 485. 21. Quando eas commutare possit III. 487. 26. An ei liceat militaria tractare II. 54. 12. 14. Episcopo serviens, servit Ecclesie II. 191. 14. Insignia Episcopalia non alios decet IV. 52. 8. Episcopus non potest sibi eligere successorem I. 199. 31. f. 335. 13. III. 341. 20. ad 24. Olim id fiebat III. 335. 12. f. 142. 1. III. 345. 31. Et possit etiam fieri nōc cum assensu Papæ III. 322. 21. Vel successorem proponere I. 355. 4. f. 364. 31. Debet habere curam pauperum III. 74. 23. f. 78. 32. V. *Pauperes*. Est iudex privilegiorum sum Ecclesie III. 325. 45. Est administrator bonorum Ecclesie I. 14. 28. f. 171. fol. 35. 3. II. 159. 35. f. 163. 13. III. 66. 5. ad 12. f. 98. 28. Non potest eligi ad aliam Ecclesiam, fed polulari III. 342. 23. Nil potest exigere pro beneficiis, & ordinibus III. 204. 18. f. 212. 13. Quid circa Annatas II. 212. 14. 18. Quid circa spolia Clericorum III. 460. 6. Est collator beneficiorum sum Diocesi I. 502. 14. 19. II. 167. 23. 25. f. 287. 10. 11. Die dominio Ecclesiam adcat IV. 97. 5. In rebus arduis consilium Cleri requirit III. 159. 15. Potest ubique in Diocesi pro tribunali sedere IV. 97. 5. Contrà jus commune nil decernere valet II. 114. 18. 21. Est aliquot sum Ecclesie IV. 312. 2. V. *Matrimonium*. Episcopi continentur in rebus, in quibus Papa contemnitur III. 378. 4. f. 497. 12. Et eis detrahitur potestas, si Papa minuat. Nam vocati sunt in partem sollicitudinis. V. *Papa*. Episcopus visitare debet Diocesim IV. 350. 1. Congrua Episcopalis est scut. mille IV. 239. 14. Superfluum nomine quid intelligatur, & quibus, ac quo in loco debeat ea applicari II. 162. 9. ad 12. An teneatur ad residentiam de jure divino IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 21. In eo electa est industria persone I. 201. 14. f. 207. 5. f. 355. 28. Si quid non potest facere per se, debet per alium IV. 88. 6. Indiget adiutoribus, & mediis, quibus possit eis premia largiri IV. 142. 4. 5. Ejus interest, ne beneficiis simplicibus ingeratur onus residentie IV. 141. 2. ad 5. Defuncto Episcopo unus ex Coepiscopis provincie ibat, ut funeri assisteret III. 461. 7. Metropolitanus mittebat Visitatorem pro electione novi praesulis I. 302. 33. f. 309. 16. Inventarium rerum Ecclesie fiat à oovo Episcopo III. 355. 8.

S. Epiphanius Salmin in Cypro Episcopus, Pheoix, Monachus in Aegypto, quinque idiomatum peritus, Panarium contra hereses composuit: ordinat unà die ad Diaconatum, & Presbyteratum Pauliniana resistentem: Contentione habuit cum Joanne Hierosolymitano, qui eum etiam de heresi Antropomorphitarum carpebat, & alia de eo I. 105. 13. fol. 109. 21. fol. 117. 4. 5. fol. 127. 31. IV. 25. 17. Ipse Epiphanius fuit unà die promotus ad Diaconatum, & Presbyteratum, & Episcopatum III.

RERUM, & VERBORUM.

28. 14. In Concilio Cyprio damnat libros Origenie III. 522. 8.

Epiphanius Episcopus Constantiopolis quomodo electus II. 236. 13. Voluit ordinare Constantiopolim Paulum Antiochenum, sed ei resisterunt Legati Hormisdas Papa: fuit bonus Catholicus I. 170. 14. fol. 172. 21.

S. Epiphanius Ticinensis missus pluries Legatus ad Principes pro utilitate publica III. 442. 6.

Epiphanius Concilium damnat haeresim, & libros Nestorii I. 121. 13. III. 521. 8. Interfuit ei S. Cyrillus Alexandrinus ut Legatus Papae I. 138. 10. Concilium hoc iussu nihil innovari quoad plures Ecclesias, quas quidam Episcopi habebant I. 138. 21. IV. 91. 26. f. 232. 9. In eo non fuerunt dictata decreta de maternitate Deiparae, sed lecti Anathematismi D. Cyrilli Legati. Papa quid mandaverit aliis suis Legatis ad Concilium missis II. 56. 17. Alia de eo III. 59. 23. IV. 96. 4. f. 344. 14. 15.

Erastus philosophabat ut omnia deplorando, Democritus ridendo IV. 335. 20.

Erastus quomodo electus successor S. Augustini II. 235. 12. f. 237. 16.

Erastus praesentatur a Mathilda Regina Angliae ad Abbatem Malmsberiensem I. 400. 20.

Eberhardus Augustinus fit Patriarcha Aquilejensis I. 402. 26.

Eres Arelatenfis depositus a Constantio Duce Imper. I. 128. 32. Eius prohibita, ac tota illius rerum serie cum Papa Zosimo, & aliis propter Pelagium, & Celestium &c. III. 332. I. ad 19. factus inde Episcopus in Hispania III. 339. 16.

Eusebius Archiepiscopus Lundenfis successorem habuit Abbalonem consanguineum I. 201. 37.

Esampense Conciliabulum reintrodit Gaudridum Carnotensem, quem Papa deposuerat I. 390. 12.

Ætas 30. annorum necessaria ad Episcopatum, expectata in Archiepiscopo Capuano I. 507. 19. Hugo quinquennia factus Episcopus IV. 118. 4. Necnon Regia Aragonie exclusus ab Episcopatu ob puerilem aetatem III. 37. 28. Pueris, imò & nec adolescentibus dandi sunt Episcopatus I. 335. 13. f. 394. 2. Ætas canonica est una ex conditionibus requisitis in Beneficium II. 47. 21. III. 61. 32. Super defectu aetatis Ecclesia dispensare potest ad beneficia II. 54. 18. IV. 264. 14. 15. Anni 14. sufficiunt ad beneficium simplex, imò & minor aetas, si fundator ita disposuit IV. 5. 10. fol. 40. 12. f. 152. 9. f. 264. 5. Non defunt anni ei, qui consummavit aetatem dignitate IV. 16. 18. Ad Canonicatum Collegiatum sufficiunt 14. anni IV. 40. 12. f. 120. 8. Pueris, & immaturis beneficium non fuit danda I. 382. 2. IV. 20. 2. f. 118. 4. f. 172. 2. f. 260. 1. f. 264. 14. 15. Pueri sunt 7. majores, & 14. anno minores IV. 264. 25. Septennium de iure antiquo satis erat ad beneficium IV. 40. 12. Presbyter factus 30. annum agens videbatur adolescens I. 109. 21. f. 111. 26.

Esterius Scriba Caroli Magni exarat donationem, ab ipso factam Sedi Apostolicæ II. 331. 44. fol. 338. 3.

Etioici stipendia suis Sacerdotibus pendebant I. 12. 23. Libros pravæ lectionis prohibebant III. 519. 4. 5.

Evagrius Antiochenus, an ordinaverit Jo. Chrysostomum I. 118. 7. Designatus in successorem a Paulino Antecessore III. 345. 31.

S. Eucherius honorifice loquens de Papâ ut pastore pastorum III. 221. 39. Habuit uxorem III. 359. 18.

Eudoxia uxor Arcadii Imperatoris, pro Severiano Gabalenfi filium suum Theodosium supplicem posuit ad pedes Chrysostomi I. 199. 9.

Eudoxia uxor Theodosii edificat Ecclesiam in Palestina, cui praeficit Gabeilem Monachum III. 306. 17. Ei Hierosolymis versanti, quidam plauserunt versus Scriptura accomodatissimè III. 18. 35.

Eugenius P. P. 3. ci describitur S. Bernardus, qualis debeat esse Papa I. 429. 31. Recusat transferre quoddam Episcopos ad alias Ecclesias I. 454. 6. III. 242. 21. f. 246. 31. Dat Ludovico 7. indultum conferendi quasdam praebendas III. 433. 36.

Eugenius P. P. 4. resistit fortiter Pragmatici Sanctioni, reservationes Apostolicas tuetur II. 9. 18. 19. 24., & potestatem Apostolicam disponendi de cunctis beneficiis II. 284. 4. III. 300. 30. Conciliabuli Basiliensis attentata damnat II. 12. 22. Dat Majoricentibus indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. f. 155. 22. Alia de eo II. 247. 12. f. 249. 17. f. 350. 33. f. 437. 21. f. 440. 1. f. 495. 21. fol. 230. 56.

Eulalius Syrtaculanus suadet D. Fulgentio, nè Thebaidem pergat, quia regio illa Papae non communicabat I. 166. 1.

S. Eulogius Cordubensis elect. Archiepiscopus Tolosan. martyr occubuit. Scriptis itinerarium suum peregrinationis, & historiam Martyrum Cordubensium I. 296. 17.

Euphrasius Arvernenfis pensionem de suis bonis dedit ad vicum Quintiano Rutenensi II. 194. 22.

Euphrasius ex Hierosolymis fit Episcopus Antiochenus I. 169. 12. 20.

Euphronius Cappadox Episcopus Antiochenus I. 172. 10.

Euphronius Colonienfis in Oriente duos infimil tenens Episcopatus, quod resisti fieri D. Basilium tuitus est I. 59. 19. IV. 132. 9. 13. f. 322. 9.

Eustasius Sidenfis translati de Berengii Ecclesia ad Antiochenam I. 60. 30. fol. 172. 20. Interfuit Concilio 1. Niceno I. 69. 16.

Eustasius translatus de Myrensi Ecclesia ad Thessalonicensem I. 60. 30.

Eustorgius Graecus à Papâ fit Episcopus Mediolani, ubi baptizavit, instruxit, & Diaconum fecit S. Flavianum Pannonium, postea Episcopum Hispanensem I. 268. 7.

Eusebius Alexandrinus factus Episcopus Laodicenus I. 50. 5.

Eusebius Cremonensis Abbas Monasterii Bethlehemitici I. 106. 16.

Eusebius Episcopus Dorylei liberos Nestorii, & Pauli Samosatensis prohibuit III. 521. 6.

Eusebius Emelicus ex Edessa, designatus Episcopus Alexandrinus I. 76. 8. f. 88. 3. III. 162. 25.

Eusebius Nicomedienfis Arrianorum significat, auctore depositionis D. Athanasii I. 88. 3. Plurimè mutavit Sedem I. 484. 14. II. 250. 21.

Eusebius Episcopus Berithensis, inde Nicomedienfis, postea Constantinensis I. 98. 26.

Eustasius Episcopus Pelusienfis, delatus S. Cyrillo Alexand.

xand. quod non invigilasset super Oeconomo regum Ecclesie III. 71. 17.

Eusebius Samosatensis sub militari amicitia visitans Ecclesias jussu Concilii Antiochei, constituit in eis Episcopos Catholicos I. 92. 12. II. 243. 3.

Euthybius Amaseus Episcopus Constantiopolis I. 28. 26. f. 173. 24.

S. Euthymius Armenus, Lectoratu in patria insignitus, inde incoluit Lauram Pharan, & Monasteria Palestini. Habuit discipulos Heliam Hierosolymitanum, & S. Sabam I. 175. 30.

Euthymius praefes Monasteriorum, inde Patriarcha Constantiopolis III. 187. 9.

Eutropius adigit Theophilum, Alexandrinum, ut consecraret Chrysothomum, alius responderet accusationibus in folio descriptis I. 119. 8.

Exactiones pecuniarum in beneficiis, & ordinum collatione V. *Annata*. V. *Consuetudo*. V. *Almas*.

Exames. Examinandi sunt Clerici, antequam admittantur ad ordines, & beneficia I. 273. 18. fol. 300. 39. f. 302. 34. 35. III. 256. 14. f. 290. 8. V. *Clerici*. V. *Episcopus*.

Exarchatus Ravennae, quandam, & an iussu fundatus fuerit, & quoto tempore dura verit, qualque Civitates complecteretur II. 329. 404. 1. 4. f. 331. 43. f. 338. 1. f. 339. 4. Grecia illum repentibus Pipinus non annuit, sed illum Papae decessit II. 330. 43. Comprehenfus in domibus Ludovici Pii II. 338. 2. Othonis Magni II. 339. 4. Et Othons 4. II. 340. 2. Eum Papae subtraxerat Aistulphus Longobardorum Rex, ad restitutionem coactus a Pipino II. 348. 28. Exarchatum freti potentia Praefules Ravennae resistebant contra Papam III. 261. 25. Exarchae faventes Patriarchae Gradeni contra Aquilejensem I. 182. 6. Exarchus captus auro faveat Paschali pro Papatu I. 179. 3. Alii I. 324. 20. II. 320. 18.

Exceptio firmat regulam in contrarium I. 109. 10. f. 466. 7. II. 153. 17. III. 154. 5. IV. 67. 13. f. 100. 11. 13. f. 260. 3. f. 352. 7. Exceptus est de regula, & debet aliquid operari, ne sit elusor IV. 261. 4.

Excessus corrigendus est si ubi est: non ideo tamen spolanda est Ecclesia suis juribus, & libertate I. 351. 27. 34. II. 22. 12. & 19. fol. 42. 9. fol. 195. 24. fol. 301. 5. fol. 541. 37. II. 202. 49. fol. 419. 25. f. 436. 42. 45. f. 472. 33. 34. IV. 76. 11. IV. 168. 26. Per excessum interdum aliqui Patres locuti sunt III. 69. 13. 14. f. 206. 1. 2. 3. IV. 246. 34.

Excommunicatio vibrata contra incellus reum I. 39. 10. f. 106. 15. & Adulteri I. 391. 32. Clericum recedentem a sua Ecclesia I. 151. 27. Impedientes libertatem electionis canonice I. 469. 18. III. 370. 43. Non recipientes Episcopum I. 136. 15. Non obediens Episcopo I. 157. 9. f. 286. 24. Episcopatum sumentem sine assensu Papae II. 204. 21. Nolentem consecrare Episcopum rite electum I. 287. 27. Praesidentem Abbati Monasterii exempto I. 286. 24. Non competentem ad Concilium I. 336. 15. Affluentem Episcopatum I. 394. 1. Proditores urbis I. 337. 20. III. 142. 13. Uxorem dimittentem alia superinducta I. 372. 15. Suffipientem beneficia de manu laicorum I. 73. 17. Accipientem Episcopatum auctoritate regia II. 330. 43. Eum accipientem sine assensu regis III. 510. 38. Epi-

scopum recipientem alienum Clericum III. 148. 38. Episcopos male regi consilia dantes III. 369. 41. Uirpantes spolia Clericorum III. 459. 2. ad 4. fol. 464. 13. 14. Arretratores officii suppel Episcopalis II. 204. 21. Occupatores bonorum Ecclesie III. 131. 3. Adversus quos invocentur maledictiones psalmi 118. IV. 30. 6. Contra vocantes quemdam presbyterum, in supposito, quod esset male ordinatus I. 206. 16. Contra appellantes Episcopum Constantino- lia Oecumenicum III. 184. 3.

Excommunicatio: Quidam plures excommunicatus III. 105. 43. Turba hominum simili excommunicatione plexa III. 133. 5. Episcopi maledictione, vel censuris plectentes urbes, & populos III. 132. 5. Excommunicatus carens Ecclesiastica sepultura II. 436. 17. Exclusus ab officio ungendi regem I. 371. 17. Beneficia excommunicato non est fas adipisci I. 302. 33. II. 154. 18. III. 17. 33. f. 38. 39. f. 62. 38. Quidam excommunicatus iusepiscopi Episcopatum I. 302. 33. Excommunicatus ab uno Episcopo, ab alio non suscipiatur I. 482. 14. Perpetua lata excommunicatio contra agentes quicquam ibi prohibuit III. 137. 13. Concilium Toletan. mandans recipiio communicum, quos Rex in gratiam receperat I. 345. 25.

Excommunicati Principes. Rex ob ejectionem uxorem I. 389. 26. Alius ob impedimentum Episcopum, ne eum Episcopatum assequeretur III. 506. 31. Alius in casu simili III. 509. 36. Plures Reges Aragonii, ob occupationem Siciliam II. 448. 11. 12. Dux Austriae ob ejectionem Cardinalem II. 35. 21. Princeps Normanni ob occupatas terras Ecclesiam II. 319. 16. f. 324. 28. f. 334. 51. fol. 393. 18. Rex contemnens excommunicationem I. 531. 6. Alius citò mortuus in excommunicatione II. 436. 17. Alius idem infortunium expertus II. 445. 21. Dux Neapolis excommunicatus a Papâ II. 345. 21. f. 397. 27. Carolus 3. Rex Neapolis II. 436. 17. Fridericus 2. Imper. excommunicatus, & depositus II. 425. 27. ad 31. Joanna 1. Regina Neapol. excommunicata, & deposita II. 436. 16. Imperator excommunicatus ab Episcopo III. 123. 37. Filius Regis ab Archiepiscopo III. 131. 2. An Episcopus possit Regem excommunicare II. 380. 23. In Patriarchas vibrata censura III. 105. 43. f. 116. 16. 17. f. 184. 3. Archiepiscopi Colonien. & Trevirens. excommunicati, & depositi, retractorum anathema III. 372. 48. 49. Quidam in partibus Orientis, & Dalmatiae oculis plexi à D. Gregorio II. 293. 23. III. 216. 26. 27.

Exemplum: Factis, & exemplis non est iudicandum, sed legibus I. 277. 1. Quae sunt ex necessitate, non sunt in exemplum trahenda. Facilius sunt, quae praecedunt exemplum similis facti habent I. 458. 14. Exemplis non limitantur regulae III. 79. 34. Exemplum suo debet Princeps alios praeire in observantia legum III. 323. 59. 41. In exemplum non sunt trahenda, quae ex speciali economia, vel divina inspiratione, vel alia contra solitum rerum ordinem facta sunt III. 345. 31. f. 358. 15. 18. f. 361. 20. 21.

Exequatur Regium. V. *Assensus Regis*, & V. *Neapolis*.

Exhilaratus Dux Neapolis oculis à populo, quia de- severat ad Gracos II. 329. 40. 42.

Exitus acta probat I. 170. 12.

RERUM, & VERBORUM.

Excoꝛdali erant veluti Cardinales Patriarchæ Constantinopolis. Præcedebant Episcopis. Et quo honore fuerint affecti in Concil. Florentino III. 391. 25.

Expellere: Papa dare potest jus ad beneficia vacatura 1. 500. 8. Erant in usu in Angliâ tempore Gregorii 11. 543. Tridenti sub Callisto 3. III. 411. 36. Eas late concedebat Petrus de Luna 1. 550. 26. Concilium Basilem ipsas improbat II. 8. 14. f. 11. 22. & Pragmatica sanctio II. 11. 23. f. 51. 2. Card. Carvajal resistit in Confitorio, ne abolerentur expectative II. 36. 25. quod ad eas in Sabaudiâ non admitantur extranei ex privilegio II. 103. 23. sub decreto Tridentini, excludente illas; non clauduntur primæ preces Imper. II. 311. 30. Coadiutorum licet concedantur ex causa II. 26. 26. Coadiutores fuerunt S. Alexander Nereus Hierosol. Anatolius Theotechni Cæsarien. 1. 50. 4. 5. S. Augustinus Valerius Hipponen. 1. 222. 17. 21. Macharius junior, Macharius senior Antiocheni 1. 356. 1. Plures Episcopi sibi successorem designarunt III. 345. 31.

Exploratores sunt utiles reipublicæ. Aliqui Principes fuerunt munifici in eis præmiandia III. 419. 26.

Extranei: Quid significetur per extraneos I. 10. 18. f. 31. 35. f. 447. 29. II. 372. 2. ad 26. III. 338. 14. Secundum naturam nullus est indigena, nec extraneus II. 373. 5. Extranei sunt interdum Principi suspecti III. 427. 21. ad 29. Non est dogma politicum generale, quod extranei sint ab officiis secularibus arceendi, sed potius admittendi I. 351. 28. ad 32. f. 515. 4. f. 564. 16. ad 19. II. 121. 26. 27. Aliubi admittuntur etiam ad Regnum 1. 209. 12. ad 18. f. 348. 16. ad 15. Pluribus in locis civitates donati I. 103. 12. 13. f. 335. 23. f. 349. 20. f. 344. 16. V. Civis. Contraria III. 124. 20. Interdum sunt opportuniores ad publicæ officia I. 107. 8. 9. f. 249. 10. 21. Aliquam legem jubent ea committi extraneis I. 352. 29. II. 102. 26. Cæteris paribus extraneis præferendi sunt indigne in rebus secularibus III. 141. 20. Socialis humanitas poscit, quod amplectamur extraneos I. 203. 12. In Moscoviâ an habeant accessum I. 212. 17. Utile est superioribus, quod eis etiam ab extraneis deferriatur II. 188. 16. Extraneis non mensuratur limitibus regnorum quod res ecclesiasticas III. 415. 17. 18. Christiani sunt unum in Christo, nec inter eos datur ratio indigenæ, val extranei, quod res sacras, præsertim inter Clericos I. 24. 17. ad 20. f. 42. 19. 10. f. 76. 88. f. 385. 11. Amplectentes legem Moysi non erant extranei apud Hebræos II. 376. 11. III. 7. 11. Extraneitas ratione fidei excludit Regno, & Sacerdotio III. 5. 6. ad 13. Ad elemosinas extranei debent admitti I. 20. 8. f. 22. 15. f. 37. 7. 8. II. 161. 6. ad 22. f. 536. 25.

Extranei quoad beneficia. Usque nunc ad beneficia Regni Neapolis patuerunt extranei II. 375. 10. Nullibi usque ad sæculum 14. & 15. actum est de excludendo extraneos à beneficiis I. 529. 1. f. 545. 1. II. 4. 4. 5. III. 420. 7. De traditione Apostolica est, quod etiam extranei admittantur ad beneficia I. 30. 32. 33. Eorum exclusio divino, & humano juri est inimica I. 540. 32. f. 546. 34. II. 4. 4. Frivolis motibus innuitur I. 479. 6. f. 507. 19. f. 548. 8. 10. 4. 2. Præjudicat unitati Christianæ II. 93. 26. ad 31. Deum offendit II. 37.

27. III. 513. 43. ad 48. Nulla lex datur, quæ excludat à beneficiis extraneos II. 527. 1. III. 423. 12. 13. 15. Potius jura illos admittunt III. 127. 45. fol. 245. 29. f. 315. 21. 23. Et de jure communi admittendi sunt II. 155. 22. 23. f. 179. 13. III. 117. 45. f. 245. 29. f. 419. 9. ad 13. f. 451. 23. Et ipsi quoque habent jura ad eandem III. 19. 39. f. 77. 28. Nec per hoc laedunt jura tertii III. 315. 21. Nec admittuntur de plenitudine potestatis, sed via ordinaria III. 315. 22. Eos excludere à beneficiis, non est jura regum II. 483. 17. 18. III. 492. 3. ad 8. Statuta laicorum ea excludentia, irrita sunt I. 494. 44. fol. 554. 24. ad 27. II. 70. 9. f. 85. 4. 5. f. 95. 34. 35. 101. 10. f. 104. 17. f. 114. 17. 20. 21. f. 122. 7. f. 125. 17. f. 126. 21. f. 137. 12. f. 144. 32. f. 145. 35. f. 153. 16. f. 495. 17. 18. f. 499. 16. III. 57. 26. f. 418. 3. f. 421. 9. 11. fol. 492. 3. Solo privilegio Pontificio excludi possunt II. 69. 5. fol. 77. 26. 27. f. 80. 34. f. 92. 24. 25. f. 100. 6. fol. 105. 21. ad 23. f. 111. 13. fol. 116. 23. 24. f. 122. 6. f. 141. 23. f. 144. 31. f. 181. 25. III. 285. 40. f. 418. 4. f. 423. 12. 16. f. 430. 29. f. 493. 2. ad 8. Vel consuetudo inmemorabilis cum fama privilegii III. 419. 4. 6. Antequam exclusionem jubere possit Concilium generale III. 422. 11. Varia indulta Pontificum de hac re II. 31. 7. f. 37. 32. 9. fol. 48. 4. ad 12. f. 76. 24. f. 78. 31. f. 100. 6. f. 153. 15. III. 417. 1. 2.

Extranei. In loca, indulta habentibus, adhuc plures viæ sunt admittendi extraneos III. 419. 5. An reges cedere possint libertati admittendi extraneos ad beneficia sui patronatus III. 495. 8. Papa intendit cuique beneficium dare in patria; hujusque taciturnitas subrepticia est II. 153. 13. Cætera paribus beneficiis dando indigenis potius, quam extraneis, & an cætera sint paria, nec nò, Collatoris est judicare I. 15. 30. f. 61. 31. V. Paritas. Extranei interdum sunt apiores ad beneficia I. 6. 9. 10. f. 517. 11. 13. f. 521. 19. fol. 563. 9. Pro extraneis aliquando censetur, qui non sunt de gremio Ecclesiæ, tamen natiivi illius loci III. 366. 33. ad 36. f. 379. 4. f. 414. 16. 17. Nullus canon vocat extraneos eos solos, qui non sunt de tali Regno, vel Provinciâ, sed qui non sunt de tali loco, urbe, oppido, etiam si orti in illi Regno, Provinciâ I. 310. 18. 19. f. 559. 19. f. 470. 21. II. 81. 37. f. 85. 3. f. 91. 19. f. 100. 5. f. 105. 22. f. 123. 5. f. 228. 26. fol. 372. 2. f. 466. 5. III. 51. 12. f. 61. 37. f. 111. 6. fol. 128. 12. f. 244. 16. f. 284. 37. f. 336. 10. 14. f. 424. 16. ad 20. Ob solam extraneitatem non est fas Principi obitare promotioni extraneorum ad beneficia etiam possit contra ea excipere ex rationali causa II. 491. 5. ad 30. III. 513. 43. ad 48. V. *Assensus Regis*.

V. Princeps. S. *Exuperius* Tolosanus pauper, in pauperes liberalis, in pauperibus vasis consecravit I. 12. 13. fol. 38. 8. 9.

Ecira Rex Hispan. interest Concil. Toletan. ubi depositus fuit Sisibutus conspirator in ejus vitam I. 191. 5.

F

Fabianus Papa electus indicio cælestis columbæ II. 257. 4. Septem Diaconos deputavit, qui Romæ curam pauperum haberent III. 79. 32.

Fa-

I N D E X

Fabrics S. Petri, ejusque Tribunal: In Basilica Vaticanæ requisivit Corpus D. Petri. Eam erexit Constantinus Imper. Injuria temporis qualitatam renovare cogitavit Julius Papa 2. Illic olim donaria pecuniarum, & auri à Christianis longè posita mittebantur. Julius ei applicavit legata pia, vaga, incerta, & incapacibus relicta, erexitque Tribunal Fabricæ ipsius Basilicæ. Simile quid est Venetis pro Fabrica D. Marci III. 475. 1. Magna est sumptuositas hujus Basilicæ, quam laudant omnes boni: aliqui mali ex invidia ei detrachunt, abutentes verbis D. Bernardi, qui potius ejus gloriæ complaudunt: improbat enim vanitates, & ineptias in Ecclesiis positas, ornatum verbecarum laudat III. 476. 2. 3. Ecclesiis ornare sanctum, & laudabilia opus est binæ virtutis, religionis, & liberalitatis III. 477. 4. 5. 480. 10. Templum Hierosolymitanum quàm fuerit sumptuosum: innumera ejus vasa aurea, & argentea: immensa pecuniarum summa, qua constructum est, & auro undique ornatum: non sine magno mysterio III. 475. 1. 5. 6. 8. 11. Tabernaculum Hebraicum quanta sumptuositate fuerit erectum, populo ad id contribuyente immensa donaria III. 478. 5. 11. Non improbat, sed approbat D. Hieronymus sumptuositatem Ecclesiarum III. 478. 6. 7. 8. Panis tempore, ac interdum in aliis etiam rerum circumstantiis, melius est pauperibus adjuvando, quam Ecclesiis construendis, & ornandis aurum conferre: ac extra hos casus pietatis, optimum est opus Ecclesiis edificare, & ornare III. 477. 4. ad 8. Simile quid est de Principibus, & privatis costructis, aut ornantibus Palatia, castra, villas &c. III. 479. 7. 8. B. Virgo jussit constructi Basilicam Liberianam. Patres laudant quod erigant Ecclesie III. 479. 8.

Fabrica S. Petri: Ex pulchritudine templorum erigitur animus ad contemplanda Cælestia III. 476. 2. fol. 480. 8. Etiam Ethnicorum tempore habebant Christiani Ecclesias auro, & marmore pretiose ornatas III. 480. 9. Invenitur varix Ecclesiarum sumptuositas, & præcipue in Germania, Gallia, Hispania, Anglia, Burgundia III. 480. 10. De magna Aede S. Sophiæ Constantinopolis latè III. 88. 3. ad 10. f. 480. 10. Decet Basilicam D. Petri Principis Apostolorum esse cunctis Orbis Ecclesiis augustiorem III. 480. 10. Plures Papæ Bullas ediderunt favore Fabricæ S. Petri III. 481. 12. f. 484. 17. 18. 19. 20. Quos offenditur potuisse applicare ipsi Fabricæ legata pia, vaga, incerta, incapacibus relicta, & alias exactiones, ad ejus Tribunal pertinentes III. 482. 13. ad 25. Quod legata pia, & communiarum eorum, ac ultimum voluntatis testatoris V. Legata pia, & V. Testator. In quibus legatis, & testamentis Fabrica non se ingerit III. 486. 24. 25. Legata pia, & exactiones, spectantes ad tribunal Fabricæ D. Petri ius Regno Neapolitani, quem jussit exigantur III. 486. 25. ad 28. Papa commutare potest omnia legata pia, & ultimas voluntates III. 482. 14. 15. 16. Quid de Episcopo, de Concilio generali, nationali, & provinciali III. 487. 26. In Regno Neapolis Tribunal Fabricæ fuit acceptatum, & quomodo in causis se gerat III. 487. 27. 28. Ordines Regni non ibi conveniunt, ut deliberat de instando pro illius abolitione III. 487. 27.

Nec obest, quosdam supplicasse Proregi Toletio pro ipsa abolitione: nam privata auctoritate hoc factum est coram Judice incompetente, nec petitio habuit effectum: & post illud tempus Tribunal ipsum fuit in præfato Regno acceptatum III. 488. 27. 28. Voluntas testatorum interdum in melius mutari potest IV. 248. 8.

Facere. Qui per alium facit, per se ipsum facere censetur III. 11. 29. Verè, & non fide III. 11. 19. IV. 5. 9. V. Beneficium simplex.

Factum. Voluntas facta non dant legem. Necessaria sufficiunt, ut vestita suis circumstantiis III. 79. 34. Facta aliqua Sanctorum non sunt necessaria imitanda, et si optima in se III. 159. 16. Non tam factum attendendum est, quàm cur, quomodo, & quando factum est I. 107. 17. III. 432. 33. Non est judicandum factis, sed juri III. 119. 10. 177. 1. III. 79. 34. Non debet attendi quod factum est, sed quod fieri debuit I. 193. 10. Factum proprium impugnare nulli licet I. 193. 10. Quandoque, & ex quibus factis licitum sit judicare I. 193. 10. & seq. Veritas non minus factis, quam jurius comprobatur I. 332. 1. Facta per vim, & præpotentiam non sunt in exemplum trahenda II. 518. 13. Facta præcedentia sunt conferenda cum subsequentiis III. 161. 22. V. Exemplum.

Facilitatius actus liberi sunt, & statum non faciunt III. 162. 33. f. 193. 25. fol. 243. 24. Nec subjacent præscriptioni III. 243. 24.

Fagones Prosper laudatur: Doctrina sua favet extraneis II. 137. 12. Uetor annatas II. 222. 6. Et immuabilitatem benef. simplicium ab onere rescindendi IV. 188. 16. ad 20.

Falsitas. Hincmarus Remensis falsavit literas Papæ, quas suo voto adaptavit III. 125. 42. Conciliorum, Epistolarum, Astorum falsatio III. 190. 16. Falsitatis crimen III. 198. 36. f. 209. 9. In cumulo falsitatum bonum est veritatem audire III. 270. 1. Fama notos facit illos de quibus loquitur. Aliqui sola notis fama ad magnas dignitates provecti sunt III. 42. 47. 48. fol. 59. 15. f. 160. 19. f. 265. 33.

Familia qualibet est parvum Regnum I. 106. 5.

Familiares: eis quoque subveniendum est, & quo ordine III. 78. 31. 32. V. Charitas.

Familiaritas nimia contemptum gignit I. 5. 5. & 6. 8.

Farsense Monasterium, ejusque Codex antiquus, & magnus, ac illius monachi memorantur III. 75. 24. fol. 2. 3. 42. f. 226. 47. f. 312. 15. 16.

Farus Meldenis habuit uxorem I. 231. 25. III. 359. 18. Fuerat sulcus Clotharii Regis Francor. III. 364. 29.

Faustus Episcopus Africanus, à sede pulsus, monasterium construxit in loco sui exilii I. 166. 1. Compellit S. Fulgentium redire ad proprium Cenobium, cujus illum facit Abbatem, & ordinat presbyterum, ne ab illis disceret I. 167. 3.

Felix Papa 4. Eustorgium Græcum præfuit Ecclesiæ Mediolani I. 168. 7.

Felix Gallus Episcopus Urgellitanus in plures impetgit errores: an resipuerit, & alia de eo I. 251. 22. 23.

Felix Portuensis fuit Archiepiscopus Hispani à Concilio Toleti, cui subfiteri tamquam utriusque Sedis Antistes I. 60. 30. f. 192. 7. f. 499. 6. II. 244. 7.

RERUM, & VERBORUM.

Felix ex Clero S. Ambrosii factus est Episcopus Bononiæ I. 113. 33.

Fama ex privilegio Apostolico potest esse capax conferendi beneficia II. 136. 7. E. 14. 20. IV. 39. 6. Beneficia quoque potest ex pari privilegio conferri, & possidere IV. 39. 8. Canonice memorantur IV. 39. 8. f. 75. 6. Femenio jubentur convenire ad sacras horas in Ecclesia IV. 265. 18.

Ferdinandus 1. Rex Neapolis petit minando, ut Jocejus filius heret Cardinalis II. 30. 4. 5. Dat. plura indulta Hydruntinis ob visitatum Turcarum II. 76. 24. Agit Parlamentum in Terra Foggia II. 353. 1. Pragmaticam edit faventem promotioni extraneorum ad beneficia II. 405. 10. Investituram Regni obtinet à Pio 2. cum solitis pactis. Calixtus 3. ei fortiter resisterat, ne Rex esset II. 451. 27. 28. f. 515. 7. Diffidia inter ipsum, & Innocentium PP. 8. propter beneficia, quomodo sopita sint II. 516. 9.

Ferdinandus 2. vulgo Ferdinandus Rex Neapolis à Gallis sibi metuit. Oppignorat quendam loca Regni, pecunia indigens. Interpellatur ut vellet beneficia regni nominationis ad solos Regnicolas restringere, blandis verbis assentiri noluit II. 360. 17. Moritur absque liberis II. 453. 29. f. 515. 7.

Ferdinandus 5. Catholicus obtinuit à Julio 2. investituram Regni Neapolis II. 350. 33. f. 453. 31. f. 455. 13. f. 516. 7. Acquisit opera Consilii de Corduba, quem deinde deposuit ab officio II. 361. 19. 22. Rogatus, ut beneficia patronatus Regii solis regnicolis conferrentur, verba vius est annuere, sed fides tenuit II. 361. 19. ad 32. Vocatus in adiutorium à Friderico Rege Neapolis, illum à Regno excludit II. 361. 19. f. 339. 21. f. 443. 29. 30. f. 516. 7. Duxit uxorem Germanam de Foix, & pacem init eum Rege Gallie, obliquitur cessionem jurium Regni Neapolis, cujus investituram saluto modo caput II. 452. 29. ad 31. Habuit à Papâ privilegium recognoscendi Bullas Pontificias in suis Regnis Hispaniis II. 499. 28.

Ferdinandus Rex Aragonie fil. Joannis Regis Castellæ, per triennium fuit Rex Siciliæ II. 449. 1.

Ferdinandus de Avalos Dux inclitus multum auri in exploratoribus infumebat III. 429. 26.

Ferè est vox diminutiva, & imperfectionem denotans II. 114. 16. f. 144. 32. II. 43. 50. f. 157. 10.

Ferraria ducatus recuperatur à Clemeote 8. qui multa privilegia Ferrariensibus contulit II. 110. 3. Ferrariæ urbs memoratur II. 330. 43. f. 338. 2. f. 339. 4.

Festilianus Dolensis obtinet Pallium à Papâ, intercessionem Salomonis Regis Britannie III. 378. 5.

Feudum : Submissio rei alieni ad feudum, feudum constituit II. 319. 19. f. 320. 17. f. 335. 52. Pendum est beneficium feudale II. 385. 3. Contentio inter Papam, & Imper. ob vocem hanc IV. 34. Investitura feudi habet rationem contractus, & pacti ultro, citroque obligatorii II. 42. 15. V. Investitura. Vassallus violans juramentum ut prius, feudo privatur II. 426. 19. Quantum temporis requiritur, ut aliquid censatur feudum II. 457. 6. Aliquid esse feudum probatur testificatione Historicorum, & juris consultorum II. 457. 7. Spolia feudi ad Dominum directum pertinent II. 470. 27. Cleverius est velut vassallus, & homo ligus sui Epi-

scopi IV. 298. 2. f. 310. 37. Fidelitatis juramentum exigere potest Episcopus à benefectis, ratione beneficij IV. 310. 37.

Fictio juris non est, ubi lex verba non ponit fictionem resonantia IV. 331. 7. Juris fictio imitatur naturam : hæcque fictio idem operatur ac veritas, ut patet in adoptione, in re judicata, in confessione tacita, in civilitate &c. IV. 331. 7. 8. Cessat fictio, ubi veritas locum habet IV. 331. 7. Fictio juris prodest nedom quoad forum extraneum, verum etiam quoad internum IV. 332. 10.

Fides. Identificatio io fide producit indigenatum, datque Christianis capacietatem participandi de rebus spiritualibus, & de bonis Ecclesiæ I. 28. 27. & seq. f. 113. 28. f. 384. 11. II. 376. 11. III. 7. 11. f. 101. 5. f. 473. Fides primo Christi seculo gratiam dilata. Secundo jam cuncta replebat II. 530. 8. 14. 15. Fidei defectus excludit à beneficiis ecclesiasticis III. 7. 9. & 10. f. 10. 17. Plenitudo fidei III. 290. 6.

Bonafides. Privilegium Apostolicum, excludens à beneficiis extraneos, non est recognitio bonæ fidei, sed mera gratia, à Papâ concessa I. 553. 25. II. 77. 28. 29. f. 11. 37. ad 39. Bona fides necessario debet esse juncta possessioni, ut hæc vim habeat II. 148. 2. 51. 7.

Figura, & figuratum satis est, quod in aliquo conveniant I. 13. 24.

S. Filaretus collum iugo suppositus, ut arserit agrum pauperis, cui unus est bobus perierat III. 85. 35.

Filius favet exemptioni benef. simpl. ab onere residentie IV. 180. 23.

Filius : crebro accidit, quod ex patre egregio filii nascantur degeneres : ejus rei exempla recensentur III. 437. 44. Filius est persona distincta à patre IV. 193. 25. Habens multos filios eximitur à publicis oneribus sustinendis IV. 3. 3. Filius eogi potest ad præbendum alimenta patri egeno II. 216. 25. 27. III. 449. 18. Filius orundus dicitur à loco patris. Patris origo facit filium municipem quoad paternam honores II. 377. 14. Non potest obtinere beneficium immediate ante possessum à suo patre III. 345. 30. Habentem filium D. Gregorius excludit ab Episcopatu III. 385. 22.

Firmilianus Cæsarea Cappadoce episcopus optabat Origenem apud se morari I. 54. 15. IV. 304. 20. Rebaptizandos ab hæreticis baptizatos eodem die III. 157. 12.

Flandria. An in ea extraiei repellantur ab ecclesiasticis beneficiis II. 186. 22. Propositio, quod Bulla Cæm 000 sit usu recepta io Belgio, fuit proscripta II. 522. 22. S. Eligius Noviomens. fidei propagator apud Belgas III. 178. 26. Arnulpho Marchioni Flandrie decimas quasdam Papæ concessit, contra Vandalos pugnatore III. 467. 21. Quidam Episcopi Flandrie accipiunt Mortuam, que est species spoliorum III. 467. 22.

Flavianus de Antiocheno Episcopatum contendens I. 92. 12. f. 94. 17. Scripsit catalogum eorum, qui possent præfici Ecclesiæ Constanti inopulis ex quo Theodosius elegit Nestarium I. 97. 24. An ordinaverit presbyterum S. Jo: Chrysostomum I. 118. 7. Sacram pñalmodium io Ecclesiæ introduxit IV. 6. 13.

Flavianus junior Episcopus Antiochiæ in Concellabulo

I N D E X

- bulo Sidonenſi deſcriptis, ob fidem Catholicam l. 169. 11.
- S. Flavianus* Conſtantiopolitanus calcibus à Dioſcuro Alexandr. Epheſi interemptus III. 188. 12. 13. Cauſam Iſta Edreſſeni ventilandam commiſit III. 199. 41.
- Flavius Dexter*; Ejus Chrennicip quante ſit auſtoritatis II. 531. 11. IV. 58. 24.
- Florentia*; Hujus Reipublice indultus Sixtus 4. ut nominare poſſet duos, vel tres, ex quibus Papa unum eligeret præficiendum Episcopatu II. 37. 29. An ibi ſit privilegium excluſivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. Florentina Eccleſia indultum habet ordinandi quosdam Clericos abſq. Titulo III. 95. 21. IV. 288. 4. Florentini cenſuris à Papâ implexi, protegentur à Rege Francie III. 452. 25. Cardinales plures fuerunt ex familia M. Ducis Etrurie IV. 137. 25. Florentinum Concilium quante dignitatis fuerit, & quid ſentiat de Primatu Papæ III. 303. 35. Canonici Florentie quosdam redditus percipiunt etiam in abſentia IV. 192. 23.
- Forus Magiſter* quis fuerit, quando vixerit, & quid ſentiat de Principibus, ſe ingentibus diſpoſitioni beneficiarum Eccleſiaſticorum II. 554. 30. fol. 506. 9. III. 495. 9. f. 504. 25.
- Forus* gratia pollens apud Theodobertum implovavit regium præſidium D. Mauro Abbati, ut poſſet reſtituere Monaſterium in Galliâ; eique donavit bona, unde viverent Monachi I. 147. 16. 17.
- Fluminis incertum* Oppidum, ſive Terra Rhegien, diſceſſis in Calabriâ habet Pontificium privilegium excluſivum extraneorum à beneficiis II. 69. 6.
- Foris*. Proius quiſorſunt quinam intelligantur III. 40. à num. 44. ad 52. f. 95. 19. f. 300. 31. f. 366. 34. f. 397. 4.
- Formoſus* poſt mortem exhumatus, & in Tybrim proſectus. Joannes 9. Papa in Synodis Romanâ, & Ravennati, aſta contrâ ejus memoriam, & cadaver abrogavit ſi fuerit primus, qui ex Episcopos alterius loci fieret Papa; quis, & qualis ipſe fuerit cum tota ſerie illius eventuum in viâ, & poſt mortem I. 83. 25. f. 279. 2. ad 15. f. 332. 1. ad 8. III. 225. 46. f. 526. 15. Diſpenſat cum promotis à Photio III. 325. 44. Ei ſcribit Fulco Remenſis de translatione Episcopii III. 379. 6.
- Forſiſſienſis* Ducatus erat unus ex 4. præcipuis Longobardorum II. 333. 88. f. 453. 31. fol. 455. 1.
- Fortunatus* Gradenſis hæreticos à Papâ deponitur, & Judæ comparatur, direptâ Eccleſiâ Gradenſi ad Longobardorum Regem Arrianum auſugerat I. 180. 7. 8.
- Fortunatus* Neapolitanus, Ei ſcribit S. Gregorius de Eccleſia Maſenatē I. 95. 21. Erat extraneus, electus fuit Romæ à compromiſſariis Neapolitanis, S. Gregorius illi committit, ut quen-dam Monaſterium Monaſterio præſticiat. Concedit ipſi Clericum Venetiſſimum, quem petebat I. 186. 27. & ſeq. f. 377. 31. II. 289. 13. III. 157. 14.

Forus eccleſiaſticus: illum ſortitur quilibet Beneficiarius. Promotio ad ordines eſt aſtus conſecutivus ſortitionis ſori IV. 66. 12. Fori privilegio gaudet Clericus, etiam ſi ſerviat Eccleſiæ non ſibi aſſignatæ ab Episcopo, vel diverſe ab ea, quæ illi ſuit aſſignatæ IV. 237. 8. fol. 266. 19. fol. 293. 21.

Francia, S. Martialis Francorum dictus Apoſtolus I. 367. 1. S. quoque Remigius iſta dictus I. 453. 1. Eorum regnum quomodo diviſum inter filios Clodovei I. 147. 14. Remenſis urbs dicta Caput Regni; cujus Episcopus eſt Cancellarius Regis, eumque coronat, ac ejus nuptiis benedicit I. 453. 3. An hoc regnum ſubordinationem habeat Papæ in temporalibus I. 530. 2. Henricus 6. Rex Angliæ præteſtebat illud ſibi debere I. 212. 18. Plures urbes Galliæ ſubterat proprio Episcopo in temporalibus, quas ſubtraxit Philippus Pulcher I. 531. 5. Juſtinianus Imper. ceſſit Clothario Regi Galliam Narbonenſ. & Provinciam. Albertus Imper. ceſſit Regi Franciæ ſua jura ſuper Regno Arelaten. & Burgundia. Et Carolus 4. Imper. ceſſit omne ſus ſuper Delphinatū, & ſuper dicto Regno Arelaten. II. 344. 18. III. 493. 6. Carolus 3. Rex ab Henrico Aſucepe Imper. excluditur à Lotharingia I. 345. 7. Gallia per Francos occupata, progreſſu temporis legitimum regnum evaſit IV. 92. 20. Eccleſias per Franciam D. Petrus, & Papæ creverunt III. 176. 27. Episcopii Franciæ jurant fidelitatem Regi III. 133. 6. fol. 418. 5. f. 505. 28. Philippum Valeſium acclimato voto nobilium, ſatagatum Eccleſiis detrahare juſdiſſiones temporales; Archiepiſcopus Senonen. deterruit II. 344. 19. Dagobertus rex donat oppidum Eccleſiæ Argentiniæ II. 344. 18. Galli ad Regnum Neapolis aſpirantes, excluduntur à Duce Conſalvo III. 361. 19. Franciſcus 1. renuntiat Carolo 5. ſua jura ſuper Regno Neapolis, quæ & Ludovicus 12. ceſſerat Ferdinando Catholico II. 453. 30. f. 455. 1. Guido Comes Arvernæ profitor homini fidelitatem Papæ quem vocat Univerſalem III. 220. 34. Rex Franciæ eſt ſimul Rex Navarræ IV. 144. 10. Britanniam Carolus Calvus ceſſit Salomoni ejus occupatori II. 344. 18. Theodoricus ex Monacho ſit Rex Franciæ, & Nantildis ex moniali traſit ad nuptias II. 417. 6.

Francia quoad alia. Parlamenti vires imminuit Ludovicus 11. Rex plenitudine poteſtatis liberè utitur III. 326. 47. Leges in Francia non obligant, niſi à Parlamenti acceptatæ II. 522. 23. Philippus 4. & Carolus 5. veteres, non civibus officia politica dentur I. 349. 12. Helvete Francorum Regibus jura civitatis dederunt II. 380. 22. Galli per manus S. Audoeni mittentes aurum Baſilicę D. Petri III. 454. 29. f. 475. 1. Patimonium S. Petri in Galliâ tempore S. Gregorii. IV. 26. 6. 7. f. 30. 8. Qui ejus redditus jubet ibi dari pauperibus III. 79. 33. 38. Tine Gallicæ montana non habebat cuſum Romæ III. 81. 38. Denarius D. Petri ſolvi ſolites in Galliâ III. 454. 29. Aliqui Reges Franci titulo *Gallicæ* inſigniti III.

RERUM, & VERBORUM.

III. 194. 29. Arguta petitio Ducis armorum contra Episcopum Andegaven. militaria trāstantem III. 492. 4. Galli rogantes Papam, ut Ithrum Boteri prohibeat III. 525. 12. Francie Reges laudati ab Innocentio 4. II. 431. 3. S. Ludovicus filio commendat obedientiam Papæ, quo hortante ipse expeditionem Terræ sanctæ suscepit, & ipsius intuitu Papa Regnum Siciliae Carolo ejus fratri concessit: aliæque III. 446. 12. 13.

Francia quoad beneficia. Reges antiqui Galliæ quam partem haberent olim in electionibus Præfulum III. 499. 16. fol. 502. 22. Non debebant eis se immiscere II. 245. 9. ad 11. fol. 251. 24. fol. 254. 30. III. 500. 17. Tamen magnam partem in pravectionibus Præfulum habebant I. 309. 14. 15. f. 312. 23. 24. f. 530. 2. 5. II. 250. 22. 23. Resistentiæ de hoc eis factæ II. 246. 10. III. 461. 22. ad 31. f. 400. 10. Reges in libertate electiones finescentes I. 312. 24. 45. II. 276. 14. f. 279. 24. f. 484. 18. Quidam Reges lineæ Caroling. habuerunt ex privilegio posse quosdam præfules nominare III. 503. 24. Antiqui Præfules proveheantur sine assensu Regio III. 496. 9. Hæc deinde locum habuit: & quidam excommunicatus fuit ob illud non petiitum III. 510. 38. An Reges juxta haberint nominandi Præfules, eo quod Ecclesiæ dotaverint I. 556. 27. II. 309. 24. Uquæ ad Eugenium 4. non præsentabant ad Ecclesiæ, sed supplicabant Papæ pro eo, quem optabant II. 4. 5. 6. f. 247. 12. 13. III. 308. 21. Nunc præsentant ad illas vi Concordatorum II. 245. 9. 10. 11. f. 254. 29. f. 308. 22. 25. Concordata Gallica, & plura de illis I. 214. 23. f. 534. 16. II. 14. 30. fol. 52. 4. f. 169. 29. f. 180. 16. ad 20. f. 245. 9. 10. 11. f. 254. 29. f. 308. 22. 25. III. 303. 36. Hæc nullia sunt illi nationi III. 62. 29. f. 246. 10. 11. f. 279. 23. III. 303. 36. Fuerunt à Gallia Parliamentis approbata II. 52. 4. 5. An Papa possit ab illis resiliro II. 21. 11. fol. 170. 21. fol. 294. 26. Ista diruerentur, si excludendi necessario essent extranei à beneficiis II. 180. 16. ad 20. Reges Gallia sunt Canonici in quibusdam Ecclesiis III. 260. 22.

Francia: Tempore S. Gregorii Papa consecrabit aliquæ beneficia in Francia IV. 21. 6. 7. f. 30. 8. Bonifacius 8. clamat, se illa posse ibi, & ubilibet conferre II. 284. 3. Quod Galli resistere interdictum Papæ, volentibus consecrare ibi beneficia I. 469. 16. II. 143. 29. III. 432. 33. ad 36. Qualiter de illis disponant V. *Mandata Apostolica.* Plures Papæ ad Regum persuasionem sibi reservant Ecclesiæ vacaturas II. 300. 3. Alii ad Regum instantiam dantes mandata Apostolica pro beneficiis II. 291. 17. Reges Gallia conferunt plura beneficia I. 220. 39. f. 506. 26. f. 533. 11. II. 180. 17. Id laico non licere clamabat Bonif. 8. sine indulto Apostolico IV. 39. 6. V. *Bonifacius 8.* Papæ privilegio id sciunt Reges ipsi I. 539. 24. II. 304. 12. ad 16. f. 310. 25. Quodque id possint facere aliquando dictum est in regium I. 537. 24. II. 304. 13. IV. 141. 3. Resuere in Regnum præjudicium onus residendi benef. simplicibus addere IV. 135. 20. Julius 2. dedit Regi patrona-

tum in quibusdam beneficiis in suburbia II. 308. 21. Plures Papæ dederunt variis regibus Francie indulta pro conferendis quædam designatas præbendas, quibus indultis interdum aliqui Reges uti noluerunt II. 305. 15. 16. III. 433. 36. Pro factis auspiciis Regni Rex dæ primas preces collatoribus beneficiorum II. 312. 30. Pro variis Ecclesiis urbium, quæ accesserant Coronæ, Papæ dederunt Regibus indulta ad præsentandum Præfules III. 243. 23. f. 425. 18. Quomodo res se haberent antè Concordata II. 246. 11. f. 272. 5. 6. Et quid circa Præfules urbium feudalium Coronæ I. 382. 3. II. 459. 14. ad 19.

Francia quoad Pragmaticam Sanctionem, & alia. Pragmatica Sanctio Caroli 7. & multa de ea II. 9. 17. ad 34. f. 51. 2. ad 6. III. 434. 37. f. 451. 24. 25. Non impugnabat juxta præventionem in Papâ II. 295. 28. Ab ejus abolitione Senatus Parisien. appellavit ad Concilium futurum, & ad Papam melius consultum II. 15. 32. f. 51. 3. 4. In Britannia non habuit locum II. 58. 2. 4. f. 358. 11. Pragmatica S. Ludovici an sit genuina: & plura de ea III. 444. 10. ad 24. f. 450. 20. Non percutit exclusionem extraneorum à beneficiis III. 451. 22. 23. Nec Annatus Datarie III. 448. 17. Neq. juxta Papæ in præveniendū collatores beneficiorum III. 451. 23. Carolus 9. tollit edictum Aurelianen. obstitens præventioni Papæ II. 295. 28. De beneficiis vacantibus in Curia contentiones inter Papas, & Reges III. 243. 23. fol. 420. 7. Quilibet Gallus in tota Gallia potest beneficia consequi II. 245. 17. Assensus Regius in Gallia strictioris obedientiæ, ac in Comitatu Aquitanico, & Tolosa, non videtur locum habuisse III. 510. 38.

Francia quoad extraneos, Annatus, & Spolia. Quanto tempore ibi contrahatur Domicilium II. 377. 15. Acres contentiones inter Papas, & Philippum Pulchrum, & Valefium, ob extraneorum provectionem ad beneficia, in quibus libertas Ecclesiæ prævaluit I. 214. 22. f. 520. 1. ad 18. f. 545. 1. ad 6. II. 121. 4. f. 304. 12. Uquæ ad Martinum 5. beneficia patebant extraneis I. 535. 18. II. 4. 5. 6. Qui nunc excluduntur III. 153. 1. fol. 417. 2. Non jure regio I. 556. 27. Sed privilegio Pontificio II. 98. 2. 3. f. 100. 6. f. 103. 13. f. 105. 22. 23. f. 122. 7. f. 140. 20. f. 143. 29. f. 155. 11. f. 153. 15. III. 419. 5. ad 8. f. 432. 34. De quo aliqui dubitant II. 103. 14. f. 127. 22. 27. Pulchri tempore non videtur adfuisse III. 515. 47. Pro Britannia minori Dux impetravit à Papa indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 517. Reges, præteritæ, se posse Præfules undecumque providere I. 382. 3. f. 359. 16. Rex male exagerans, venientia ex collatione beneficiorum extraneis III. 434. 37. 40. Itali habentes beneficia in Francia II. 43. 11. 12. Angli III. 174. 15. IV. 132. 12. Franci ea habentes in Italia II. 45. 17. IV. 333. 11. In Hispania II. 45. 17. III. 339. 16. An Cardinales extranei indigeant literis naturalitatis pro beneficiis in Gallia II. 44. 13. f. 121. 4. Galli suggerentes in Conc. Trid. decerni residentiam in bene-

I N D E X

- beneficiis, idest in refidentialibus IV. 134. 17. ad 20. Et beneficia curata fieri patrimonialia II. 92. 23. Nec eis imponi pensiones III. 442. 5. & oe darentur insciti idiomatis, nec in eis rē dispensaretur II. 106. 24. f. 123. 6. III. 12. 21. Dispensat in ea Papa quod loca patrie obediētie II. 135. 26.
- Francia quoad Annatas, & Spolia.* Annatæ solitè solvi Datarie, quod ortum habuerint in Francia II. 227. 22. III. 450. 21. Clerus Gallie nunquam fecit actum positivum pro earum abolitione III. 451. 24. Debentur etiam vi Concordatorum, quum illas auxerunt, nec eas percipit Pragmatica D. Ludovici: & alia de illis II. 223. 10. t. f. 2. 7. 21. 22. III. 448. 17. Rex deponit Procuratorem Regum declamantem contrā annata, & quid de illis responderit Sixtus 5. II. 227. 22. Quod Henricus 4. vetuerit eas persolvi III. 440. 1. Spolia in Galliā non percipit Papa III. 464. 15. Tempore antiquo illa obtinebat III. 465. 17. Clerici testari possunt de redditibus sui beneficii II. 161. 7. III. 467. 22. Papa concedens spolia quendam Episcopo Iolonensi III. 467. 21. Childbertus Rex sibi capit spolia Archiepiscopi Remensis depositi III. 462. 9. Comes Narbone, & Tolose dimittunt abulum capendi spolia Clericorum, & redditus Ecclesiarum vacantium III. 462. 12. Quod Ludovicus 11. vetuerit spolia à Papa percipi III. 440. 1. f. 465. 17. Ludovicus 12. impedit Papam ne habeat spolia Cardinalis de Amboisa III. 470. 27. Rex in quibuscumque vacantibus Ecclesiis habet Regalia III. 464. 14.
- Francia quoad alias res.* Decretum Gratiani, & Decretales Pontificum locum habent in Francia II. 10. 21. Rex, & Præfules petentes à Zacharia Papa, quædam capitula, disciplinam ipsentia. Alia eis direxit Hadrianus Papa in gratiam Ingilrami I. 238. 10. Capitularia Caroli M. a iohi vim legis habent III. 119. 27. 28. Coccilium Lugdunen. in quo deposita fuit Imperator, protexit S. Ludovicus Rex II. 476. 19. III. 450. 20. Galli suggerentes Papæ, ne permitteret Præfili Constantini spolia titulum Occumenici in suo tractu III. 193. 26. f. 223. 42. Venerantur Papam ut caput Ecclesiæ, ejusque communionem tenent III. 226. 47. Cujus perlonam necessariam in Ecclesiā agnoscunt III. 318. 30. Dissidia in Francia, ob transitum Regni à Carolingis ad Capetinos III. 153. 1. f. 417. 2. Ob ordinationes factas ab Ebbone deposito III. 124. 39. 41. 43. Franciscus 1. non servavit pacta, inita Matri cum Carolo 5. II. 486. 22. Papa petens à Gallis subsidia ad succurrendum Terræ Sanctæ III. 448. 16. De aliis subsidiiis petitis, & negatis ogannit Parisius III. 447. 10. Pragmatica D. Ludovici quas percipiat exactiones III. 444. 10. ad 24. f. 450. 20. Rex petens à Clero subsidia Comparatis exaggerata multum III. 471. 31. Clerus dolens de multa decimis, & exactionibus Regi pendendis III. 448. 16. 19. Idem rogans Papam pro excutienda quadam exactione III. 474. 34. Hugo Abbas regent regnum in minoritate Regia III. 361. 22. Monasterium in Galliā dictum eap: Canoborium III. 214. 20. IV. 132. 11. Tempore S. Bonifacii Mogunt. per 80. annos in Galliā non fuerat celebrata Concilia III. 277. 17. Pueri soliti literas addiscere, ut ad ordines promoverentur IV. 150. 9. Cardiales ex regali familia Burbonia IV. 137. 15. Abbatē traditū Regine jussu Papæ IV. 39. 8.
- Franciscus 1.* Rex Gallie aspirat ad Imperium I. 564. 18. Concordata Gallicana cum Leone X. init. II. 14. 30. Pacta cum Carolo 5. inita, dum detineretur Matri, cur non servavit II. 486. 22. Renuntiavit eidem Carolo Imper. si quid juris habebat in Regno Neapolis II. 455. 1.
- Franciscus de Jojola* Capucinus, ad sæculum, Papā dispensante, rediit II. 417. 6.
- Franciscus Alencus* favesit sua doctrina provectioni extraneorum II. 103. 13.
- Franciscus Aules* retundit libellum Winphelingii circa gravamina supposita nationis Germanicę propter beneficia II. 23. 16. ad 30.
- Franciscus Piscapassus* Bononiensis, Archiepiscopus Mediolani, tuctur libertatem prædicandi beneficiis extraecos in ditione Mediolanen. II. 32. 9. & 11.
- Franciscus Dux Mediolani* Papæ conferenti beneficiis extraneo resistit, Papaque prævalet II. 37. 26.
- Francis Parisiensis* redargutus, quod laicis beneficia concederet III. 314. 19. IV. 39. 8.
- Francis Vormaciensis* frater S. Burehardi, & ejus in Sede Antecessor I. 382. 4.
- Franciscus* Concilium plura decernit. Confutat errores Elipandi. In eo Carolus M. admitti facit confortio orationum Patrum, & Aleum I. 25. 1. 22. 24.
- Frans.* Pia fraus Ruricii, ut educeret à Monasterio S. Martinum, ad hoc ut possit eligi Episcopus I. 104. 10. Aurelianus Diaconus indutus veste fæminea, obtulit Severo heretico libellum depositionis I. 169. 11. Christophorus Primicerius cum filio, sub specie sduendi Monasterium, Regem Longobardorum petunt, & eum concitant adversus Constantinum occupatorem Papatus I. 235. 5. Deus decipi non potest, nec leridetur III. 514. 46. Simulatio, fraus, dolus à viris ecclesiasticis abesse debet II. 58. 20.
- Fridericus 1.* Imper. contendit cum Hadriano Papa 4. ob vocem beneficiorum IV. 3. 4. Quale contulerit privilegium Canobio S. Remigii I. 453. 1. In Germania præiudicat ad se devolvi electionem Præfili, silectores in unum non concordant I. 454. 5. Petit Guidonem Blandratensem fieri Archiepiscopus Ravennæ: At Papæ resistit I. 455. 8. 9. III. 502. 22. Se ingerit, ut Papa transferat Episcopus Ciceensem ad Ecclesiam Magdeburgicam III. 242. 22. f. 246. 31. Dedit Danie Regi titulum Regium III. 243. 24.
- Fridericus 2.* Imper. & Rex utr. Sicilie, investitus à Papa II. 349. 30. f. 419. 10. Quo anno fit nata II. 418. 7. 9. Plura diplomata edit favore Sedis Apostolicę circa dominum supremum utriusque Sicilie, libertatem electionis, Præfili, Appellationis, Spolia, & alia. Quę diplomata ratificata fuerunt à Principibus Imperii, & à Rodolpho Imper. II. 340. 9. 10. f. 343. 15. f. 350. 30. f. 422. 17. 18. fol. 416. 29. Binas edit Pragmaticas, faventes adfessionis extraneorum ad beneficia II. 402. a. ad 6. fol. 422. 17. 18. Fædissimus promissa non attendebat II. 413. 19. Consecravit beneficia, etsi potestate carens II. 303. 9. f. 424. 25. Excludebat ab etiam in digno.

RERUM, & VERBORUM.

digenas, non ommatos ab eo II. 423. 21. ad 25. f. 507. 12. 13. Radargitur à Papâ, quod impeditur libertatem electionis Præfatum II. 428. 14. f. 422. 20. ad 34. f. 507. 12. 13. Excommunicatur à Gregorio 9. II. 426. 18. Deponitur in Conc. Lugdunen. II. 350. 31. f. 426. 19. ad 32. f. 443. 7. Inter causas depositionis una fuit, impedisse libertatem electionis præfatum II. 485. 20. Blasphemias, & hæreses effudit II. 518. 13. Post depositionem adhuc se confovit in Imperio, & Regno II. 443. 7. Suffocatur à Manfredò filio II. 428. 32. f. 430. 1. Edidit testamentum: an reliquerit dubium est, iussit reddi Ecclesiæ male illi sublatâ III. 430. 1.

Fridericus Rex Neapolis tenuit arcem ad regniæolæ beneficiæ regni nominationis II. 360. 18. Privatur Regno à Papâ, quia impeditur executionem litterarum Apostol. Societatem inisset cum Turcia, & alias ob causas II. 516. 8. f. 518. 13. Vocans in adiutorium Hispanos, ab eis Regno pellitur, & in Francia moritur II. 361. 29. f. 394. 21. f. 452. 29. 30. f. 516. 7.

Fridericus 1. Rex Siciliæ ob eam invasam censurâ plexus 1 post multa prælia ducit filiam Regis Neapol. cum pacto tenendi ad vitam insulam illam velut Rex Trinacriæ, quæ pacta confirmantur à Papâ, sed ipse illa non servat, coronato filio in Regem, unde multa bella II. 445. 12. ad 16.

Frutarius Tullensis plura de eo I. 291. 1. ad 9.

Frutiusus transiit ad Dumiens. Ecclesiâ ad Braccaren. I. 60. 30.

Fulbertus Carnotensis, quis, & qualis fuerit. Abbat. admittit cessionem Abbatiæ. Negat decanatum Ecclesiæ euidem ætate adhuc immaturo. Clamat, oculus iuvitis esse præficiendum in Præsulem I. 381. 1. 2. 3. Improbatur laicos beneficiâ ecclesiasticâ possidentes II. 277. 18. Papam vocat universalem III. 224. 43. Arguit Francorum Parisiensem, quod beneficiâ laicis conferret III. 3. 4. 19. IV. 39. 8. Fuit ex aulâ vocatus ad Episcopatum III. 364. 29.

Fulco Monachus S. Remigii fit Episcopus in Suecia, quem laudat Petrus Cellensis I. 442. 14.

Fulco Abbas S. Germani. Ei scribit Stephanus Tornacensis I. 444. 18.

Fulco Cartheageni impetrat ab Innocentio 3. privilegium electionis ad gremio III. 399. 9.

Fulco Remensis ex aulâ ad Episcopatum vocatus III. 364. 30. Papæ scribit, an approbet, quod Episcopus Morinensis aliud transferatur, & ibi novus Antistes gratus populo ordinatur III. 379. 6. Papa si denunciât publicandas causas, cur Epilonom ad Episcopatum Lugdunensem non approbavit III. 383. 16. Scribit Odoni Regi pro libertate electionis Canonice III. 400. 10. Alia I. 272. 25. III. 409. 11.

Fulco Dux Andegavorum fuit Canonicus Turonensis III. 260. 22.

Fulcherius Aquitanus Patriarcha Hierosolymitanus I. 409. 12.

S. Fulgentius origine Carthaginensis, patriæ Taleptensis, variis in locis monachus fuit, & Abbas. Thebaidam pergas Syracusis hæret, quia Thebaidensis non communicabant Papæ. Romam profectus vidit pompam Theodorici Regis Gotho-

rum, unde ad celestis gloriæ contemplationem mentem elevari. In Africam rediit. Pluribus in Cenobis Abbas, Cœqbas, & Monachus fuit. Flabellousis manibus continebatur. Abfcondit se, ne fieret Episcopus. Ruspenses cum inventum invadunt, adiguntque ut sic illorum Antistes I. 166. 1. & seq. III. 476. 2. Plures Abbatis eodem tempore tenuit, & rex IV. 121. 8.

Fulgentius Afigitanus Episcopus frater Leandri, & Isidori Hispalensis I. 176. 31.

Fulradus Abbas, quis, & qualis fuerit 1 missus bia fuit Romam à Pipino Rege ad tractandum cum Papâ, & quibus de rebus I. 239. 17. 20. II. 330. 43. Habuit Romæ duo beneficiâ. Impetrat à Papâ indulgentiam, ne posset invitus feri Episcopus I. 239. 17. 20. Ei scribit S. Bonifacius Moguntinus I. 256. 7. Plura beneficiâ in Italiâ, & Galliâ simul tenuit IV. 121. 8.

Fundator beneficii V. Testator.

G

G Abriel Monachus præfatur Ecclesiâ ab Eudoxia Imper. constructâ II. 306. 17.

Ganganus electus Episcopus Alexandrinus in Schismate contra Theodosium II. 237. 16.

Galerius Maximianus Imper. Ecclesiâ restaurari permisit, & eis bona reddi præcepit II. 77. 9.

Galfridus Plautaginata ex Episcopo Lincolnien. Archiepiscopus Eboracen. I. 465. 5.

Galla Placidia uxor prius Athaulphi Visigot. Regia, inde Constantii Duci, ex quo natus est Valentianus 3. Imper. III. 333. 2.

Gallia V. Francia.

Gallus Episcopus Arvernen. si quo electus II. 245. 9. Fuit unus ex pluribus Sanctis Episcopis Concilii Arvernen. I. 145. 9.

Gale impeditur à Rege Franciæ, ne obtineat Episcopatum Bellovacen. habet inde Parisiensem. Eum laudent S. Anselmus, & Ivo Carnotensis I. 391. 31. 32. 33.

Gambardus Petrus Andreas fuit sua doctrina provectioni extraneorum ad beneficiâ II. 104. 16.

Gangreufe Concilium mandat deputari Oeconomum bonorum Ecclesiæ I. 218. 35.

Garcia Nicolaus fuit immunitati benef. simpl. à debito residentia IV. 187. 13. ad 16. Et admissioni extraneorum ad beneficiâ II. 100. 6.

S. Gaudentius Hispanus Episcopus Novariensis I. 168. 7.

Gaufridus Carnotensis ei scribit Ivo Carnoten. quando Præful eligendus sit da alia Ecclesiâ I. 390. 30.

Gaufridus Ridel Cantuarien. fit Episcopus Eliensis I. 460. 23.

Gaufridus Carnotensis daponitur ab Urbano 2. re-intruditur à Conelhabulo Estampans I. 390. 28. fol. 396. 9.

Gaufridus Clarevalensis clamat, sacrilegos esse Clericos superflua victui non dantes pauperibus III. 69. 15.

Gaugericus Diaconus Diocesis Treviren. sanctus Episcopus Cameracen. I. 175. 31.

Gelasius Papa 1. varios libros interdictæ lectionis

P pp pro-

I N D E X

prohibet III. 522. 9. f. 526. 14. Vetat transire Clerici de una ad aliam Ecclesiam IV. 298. 1. In quo sensu dicat, se non posse violare canones II. 267. 28. Jubet bona Ecclesie dividi in 4. partes IV. 16. 21. Et uni data in beneficium non ei subtrahi IV. 28. 2.

Gembaldus Laudunensis uxorem habuit, cujus confortium non vitans, filium ex ea genuit III. 360. 19.

Gennatus Franciscus quid sentiat de immunitate beneficiorum, simpli. ad residentiam IV. 209. 8. ad 15.

Gennadius Constantinopol. cuilibet Ecclesie suos redditus esse proprios voluit IV. 26. 20.

Gennepes noluerunt dare saluum conductum Episcopis Gallie euntibus ad Concilium 5. Lateranense II. 62. 28. Favore Ligurum Theodoricum Gothorum Regem adit, veniam petiturus S. Epiphanius Ticinensis III. 442. 6.

Genus: A genere ad speciem valet argumentum IV. 153. 10.

Georgius Constantinopolis Episcopus: quid de eo circa titulum Oecumenici III. 192. 23.

Georgius Podiebrachius fideus catholicus, ex Gubernatore Boemie fit ejus Rex III. 408. 31.

Gerardus Tolofanus Card. habens beneficia in Angliā I. 536. 19.

Gerasmus ē Manganio Monasterio fit Patriarcha Constantinopolis I. 567. 28.

Gerberga Saxonica uxor Ludovici 4. Transmarini Regis Francie, filios duxit Lugdunum, ut ibi tui essent sub presidio Magni Hugonis III. 142. 24.

Gerbertus, quis, & qualis fuerit III. 510. 38. V. *Silveller* 2.

Gerbertus Fontanellensis I. 373. 20.

Germania. Varii Prædicatores illiē missi ad fidem propagandam III. 176. 26. 27. Libertatem electionis Præfulus restituit Ecclesie Germanie Carolus Magnus II. 276. 14. Quæ tunc etiam interdum alicui dabatur de præcepto Papæ III. 219. 32. Quidam Papa noluit transferre Episcopum, petente id Imperatore III. 248. 21. Antiqua quædam concordia inter Papam, & Imper. circa Ecclesias: vi cujus si eligentes non conveniebant in unum, contendeat Imper. ad se spectare Præfulem designare III. 246. 32. Episcopus Lubecensis factus à Papâ sine assensu Regio, quia non haberet regalia. Imperator interdum assensum regum præbens pro electione Præfule. Quod ut abulum dimisit Otho 4. liberas sine electionibus III. 506. 30. Episcopi Germanie vocant Joannem 8. Papam universalem III. 221. 37. Delatio causarum ex Germania ad Sedem Apostolicam IV. 106. 28. S. Pius 5. Germanis indigentibus præbet subsidia III. 82. 30. Papa potens subsidia pro succursu Terræ Sanctæ à Clero Germanie III. 448. 16. Aliqui Germani offerentes munera, ut Romæ beneficia captarent III. 453. 27. Infantia Germanorum pro concessione Matrimonii Presbyteris IV. 77. 13. Olim ex Germania non creabantur Cardinales, nunc fecus est II. 35. 21. III. 426. 21. f. 430. 29. Plures Cardinales memorantur ex Regali, & Ducali sanguine Germanico IV. 137. 24.

Germania: Cur deputati ex ea fuerint Electores Imperit, & an Papa illos mutare possit I. 563. 12.

ad 15. Electores sunt vocati in partem sollicitudinis, Imperator in plenitudinem potestatis Imperialis I. 566. 23. Idem non exigere possunt pro electione Imperatoris ante illam factam, sed post sponte oblata valent recipere II. 210. 6. Principes Germanie fatentes, nullam inesse Imperio jurisdictionem in Regno utriusque Siciliæ, juxta diploma Friderici 2. Imper. II. 340. 9. 10. Varii Principes Germani se fecerunt aggregari civibus liberarum civitatum II. 379. 22. Canonici in Germania alicubi jugiter non resident: & alii tenentur ad residentiam præfiam, alii ad causativam IV. 175. 11. Concordata Germanica, inita inter Papam, & Imperatorem circa beneficia, quorum plura in sex mensibus alternatim, ac primæ dignitates in Cathedralibus, & Collegiis reservantur Papæ. Prælatum verò per electionem providitur II. 18. 1. ad 8. f. 34. 16. Episcoporum, & Abbatum provectio fit ibi per viam electionis II. 18. 2. f. 89. 16. f. 254. 29. f. 258. 6. f. 310. 27. III. 157. 11. f. 357. 16. Contentiones circa iobservantiam Concordatorum II. 20. 10. 11. An ab illis Papa possit ex causa resistere II. 21. 11. f. 170. 29. Interdum de facto ab illis recessit favore Imperatoris II. 294. 26. fol. 311. 28.

Germania quoddam extraneus. Idioma loci scire debet habiturus beneficium curatum III. 23. 21. Concordata an excludant extraneos II. 10. 9. ad 21. Quod ipsi extranei à beneficiis ibidem excludantur III. 417. 1. Si ita est, id fiet ex privilegio Apostolico III. 422. 12. Imperator Papam rogans, ut pensiones ex Germania dentur extraneis III. 442. 5. Quod Sixtus 4. Germanis indulserit, ne ibi dentur expectativæ extraneis II. 38. 29. Plura beneficia, & pensiones ibidem habuit Aeneas Sylvius, postea Pius 2. sine literis naturalitatis, iniquis, Papam illa potuisse ipsi concedere sine ullius iniuria III. 411. 37. 39. Ipsa tamen dicit, se ibi nolle habere beneficia sine bona gratia Principis loci III. 499. 15. Utiq; ad ejus tempora an in usu fuerint literæ naturalitatis II. 33. 15. Utiq; ad tempus Comitiorum Norimbergæ beneficia patebant etiam extraneis II. 27. 29. 30.

Germania quoddam Annatus, Spolia, & alia. Clamores ibi erant tempore S. Bonificii de exactionibus Romanæ Curie. Papa verò, negabat, easdem fieri II. 210. 7. Aliæ conquestiones circa beneficia, & Annatus, de quibus Martinus Meyr, Jacobus Vaphelingius, & Comita Norimbergæ II. 21. 9. ad 30. fol. 33. 15. 16. f. 424. 20. f. 423. 11. Denarius S. Petri an ex Germania solveretur III. 454. 29. An Papa ibidem percipiat Spolia Clericorum III. 464. 25. Callistus 3. ostendit, se non exigere, nisi Annatus, & se promptum corrigere errorem, si adesset III. 453. 26. 28. De quibus beneficiis ibi solvantur Annatus II. 227. 11. Exiguntur de illis, etiam si dentur vi primarum Præfium II. 223. 11. Comes Tyrolis resistens, ne Ecclesia Brixinæ, dentur in commendam Cardinali de Cusâ Germano, & cur, tandem credit II. 35. 21. Ecclesiastici Status Germanie rogant Imper. ut agat cum Papâ, ne uni dentur plura benef. residentialia III. 282. 33. IV. 105. 25. In statibus hereditariis Imper. tempore Pii 2. non nominabat, sed supplicabat Papæ pro Episcopatu.

RERUM, & VERBORUM.

patibus II. 33. 23. Legatus Pape in Germania an possit sibi reservare beneficia II. 18. 2. Alia V. Imperium. V. Investitura. V. Prima preces.

Germanus Archiepiscopus Adrianopolis, inde By-santius I. 474. 32.

S. Germanus Antiochenensis exercitum duxit contra Infideles II. 54. 12. Propagavit fidem in Britan-nia III. 177. 26.

S. Germanus Constantinopolis Episcopus fuit Eunu-chus I. 54. 14. Antea erat Episcopus Cysicienus. Floruit sanctitate, doctrina, & spiritu propheti-co. Concilium Nicenum 2. illum laudavit I. 98. 26. f. 359. 16.

S. Germanus ex Augustoduno Episcopus Parisiensis, antea Abbas S. Symphoriani Eduensis, inde S. Ger-mani Parisien. cujus favore factus Episcopus, edidit privilegium I. 176. 32. f. 226. 5.

Germanus Episcopus unus ex Legatis Hormisdæ Pape resistit Patriarchæ Constantinopolis I. 694. 2.

Germanus Cysicienus fit Episcopus Sirmienis I. 325. 13. 24. III. 162. 24. f. 165. 33.

Gerontius ex Clero S. Ambrosii factus Episcopus Ni-comediæ I. 115. 33.

Gerfonius vid. V. *Joannes Gerfonius*.

Gervasius Cenomanensis trusus in carcerem à Gos-frido Andegavensi, liberatus iussu Concilii Remen-sis, inde fit Archiepiscopus Remen. I. 370. 9.

Gervolus Archiepiscopus Moguntinus occisorem sui patris propria manu interfecit I. 256. 5.

Getobaldus Metensis fit Patriarcha Aquilejen. I. 402. 26.

Giselbertus Arelaten. translatus ad Sedem Hierosoly-titanam. Laudatur à Papâ I. 409. 11. 16. fol. 414. 27.

Gilbertus Porretanus confusus à D. Bernardo in Concilio Remensi I. 423. 13.

Gildardus Rotomagensis frater Medardi Noviomen-sis unde effert I. 176. 32.

Giselbertus Gulielmum Repostellum coram Roberto Duce Normandis occidit II. 391. 13. 16.

Gislebertus Comes Capremontis favens Hiliduno pro Episcopatu Tungrani I. 345. 7.

Gislebertus Lexoviensis fit Episcopus Ebroicensis I. 374. 22.

Gislebertus Crispinus Abbas Vvelmonasterien. cui scribit S. Anselmus I. 387. 18.

Gosar ex Aquitania Episcopus Treviren. I. 175. 31.

Godefridus, vel Gostifredus Rex Hierusalem fatetur, illam urbem esse feudalem Patriarchæ I. 414. 26. Cui quondam loca temporalia concedit II. 344. 18.

Goffridus Ambianensis quomodo electus III. 510. 38.

Goffridus P'adocinensis male habitus in patria I. 5. 6. Abbas, fuit dum adhuc esset Diaconus: factus Pre-sbyter Romæ I. 377. 32. Duodecies transcedit alpes, ut Papæ opera, consiliis, & pecunia præsto esset: ter carceri trusus fuit: fuitque Cardinalis Ro-mane Ecclesiæ: sed alia de eo I. 441. 9. 10. III. 225. 46. De Investituris beneficiorum loquitur III. 500. 18.

Gomez Ludovicus favet sua doctrinâ extraneis II. 106. 24.

Gondulfus, ludens ex libri fortuita lectione, fortune sue præsumptum habet: fuit monachus Beccensis, inde Episcopus Rossensis I. 386. 17.

Gonzales Emanuel suâ doctrinâ favet provectioni extraneorum ad beneficia II. 141. 25. ad 33.

Gonzales Hieronymus itidem doctrinâ suâ favet ex-traneis II. 145. 34.

Gostefridus Viterbiensis secretarius Friderici 2. & Henrici 6. Imper. II. 417. 7. Librum offert Papæ III. 525. 13.

Gothi Ad eos erudiendos in fide misit Vvillam S. Jo-c Chrysothomus III. 177. 26. Qui Gainam eorum Ducem adivit ut Legatus Imper. III. 442. 6. Pars eorum occupavit Hispaniam IV. 92. 20. Go-thi missi in Italiam ab Imper. contra ejus invasio-res: benigne excipiuntur ab Odoacre. Legitimè re-gnarunt in Italia sub 8. Regibus. Bellisarius, & Narjes everterunt eorum Regnum, & cur? Theo-datus Rex multa offerebat Imperatori, ut ei par-ceret: alliance de illis I. 159. 14. f. 173. 21. II. 325. 33. ad 39. Athalaricus Rex dicit Imperatorem Deum terrenum III. 309. 5. Reges Gothi se Papæ provectioni mifebant III. 496. 11. Permittabant marito occidere uxorem cum adultero IV. 246. 23. Bullæ Papæ scribuntur caractere Gothico II. 197. 2.

Gostifredus Normannus Comes Apulie II. 321. 21.

Gosticalcus Princeps Vandalis interpretis Officio fungebatur Sacerdotibus prædicantibus, neculis lingue vernaculæ III. 409. 33.

Gosticalcus, & ejus errores, de quibus tractatum fuit in Concilio Valentino 3. I. 273. 28.

Gostifredus Cabilooensis missus ex palatio ad illam Sedem I. 294. 13.

Gostifredus Andegavensis à Concilio Remensi cogit-ur exacerare Gervasium Cenomanensem I. 370. 9.

Græci. Tempore Pauli Papæ 1. Marinus presbyter Romanus cum Imperatore Græcorum machinabatur contra Sedem Apostolicam, & contra Pipinum Regem Francorum I. 242. 17. 28. Græcis Monachis Paschalis Papa 1. Cænobium S. Praxedis Romæ concedit I. 283. 16. Benedictus 7. dedit Sergio Epi-scopo Damasceno Abbatiam S. Alexii Romæ I. 321. 9. Inter Græcos erant Monasteria Latinorum I. 384. 10. fol. 433. 41. Latini Monachi in Cænobiiis idiomatis Græci I. 450. 37. Græci interfuerunt Con-cilio Lateranensi 4. & ejus decreta in Græcam lin-guam transfulerunt I. 464. 2. Joannes Camaterus traxit cum Innocentio 3. le unione utriusque Ec-clesiæ I. 373. 31. Niseophorus Blemides tracta-tum edidit de processione Spiritus Sancti à Patre, & Filio I. 473. 31. Joseph Patriarcha Constantinopolis oblitus ne fieret unio, Joannes Bechus verb ejus successor istam promovit I. 474. 34. De qua etiam tractatum fuit, quando Latini acquisierunt Constantinopolim, sed frustra I. 485. 20. 25. Multi Græci Catholici tunc ibi erant I. 486. 24. ad 27. Græcos honorare intendit Papa, eorumque ritus sustinere, quantum cum Domino potest I. 488. 29.

Græci suo Imperatori adulescentes dicebant, quod in rebus sacris omnia possent, non secus ac si esset Summus Pontifex II. 482. 13. 14. 15. 16. Alia V. Im-perium. Græcus Patriarcha Hierusalem se intulit universalæ III. 189. 13. Græcis Episcopus S. Grego-rius scribit, ne dent Præfuli Constantinopolis titu-lum Episcopi universalis III. 190. 17. 18. f. 201. 46. 47. Græcorum cum Latinis facta unio in Concilio Flo-

I N D E X

Florentino, articulis fidei definiti &c. III. 130. 56. Ubi sunt foli Græci, Episcopus Græcus cooptatur. Ubi sunt mixti Latini, Episcopus sit Latinus III. 247. 36. Quo honore fuerint exceptio Conc. Florentino III. 391. 35. Eorum schismatis peritæ fautor fuit Balsamoo. III. 392. 38. Paulatim schisma hoc incipit, & sub Photio magis invaluit, jamque pluries tentata Latinorum cum Græcia unio semper evanuit III. 405. 16. Constitutio Cypria, & alia leges edite pro bono regimine Græcorum, ut quæ in fide catholica viverent cum Latinis, haberentque suos Antistites. Quæ forma, & tempus in eorum electione servandum. Præsules non nisi à Papi possent deponi, vel transferri. Subessent Archiepiscopo Nicolsi, cui & Pape obedientiam Jurarent. Appellatio daretur ad Papam: & alia plura III. 401. 15. ad 18. Per multas provocationes diffusi sunt III. 404. 20. 24. Sc contemptos à Latinis dicebant, schisma idcirco solventes I. 560. 3. II. 41. 3. Hugo Lusignan, Sidorus Thessalonicensis, Bessaron Nicenus, Ludovicus Todochatarus Græci Cardinales II. 30. 3. & sequi.

Græci in Concilio Florentino uniti Ecclesiam, à Marco Ephesino revocati sunt ad schisma II. 59. 23. Græci Præsules exigunt annatas in dando beneficiis III. 121. 13. Græci, & Orientales variis titulis honoris efficientes Papam II. 187. 9. Græci Apuliam dominantes quomodo inde pulsi fuerint à Normanis II. 316. à num. 7. ad 12. f. 391. 12. ad 15. Alia de illis Vid. V. *Apulia* V. *Excursus*. An in Græci sit aliquis secreto se nominans Imperatorem Græcorum III. 397. 29. Apulia, & Calabria dictæ olim Magna Græcia. II. 473. 23. Valerius Hipponensis Græcus iusticius lingue latine, pro quo prædicabat S. Augustinus III. 11. fol. 409. 33. Commendæ apud Græcos, ex Balsamone IV. 53. 11. Protosacerdos apud Græcos correspondet Latino Archiepiscopo, & Cimeliarcha latino Thesaurario IV. 55. 17. Imperium translatum à Græcis ad Germaniam I. 563. 13. Græcum inficium Latine linguæ ab officiis publicis exclusit Claudius Imper. III. 408. 31.

Gradenus Patriarchatus quomodo fuerit excitatus, & quam late se protenderet ejus jurisdictio? Tuebatur fidem Catholicam contra Aquileensem. Ei favebat Exarchus Imperialis. Honorius Papa. deponit Fortunatum Gradensem, & alium ei subrogat I. 180. 6. Gradum suberat dominio Venetorum, quorum Dux occidit Joannem Patriarcham, & cur? Fortunatus nepos Joanni patruo occiso succedit. Joannes noluit consecrari Episcopum Ilivolensem optatum à Duce I. 265. 1. & sequi.

Gratiæ collector canonum, quando, & ubi vixit IV. 98. 17.

Gratianus Clericus Venafranus, datus à D. Gregorio, Fortunato Neapolitano I. 187. 30.

Græcia Dominicus quid sentiat de excommunicationis Annatarum Papulum II. 224. 18.

Græci Episcopus in Concilio Carthaginiensi voluit, non posse alienum Laicum ordinari. Interfuit Concilio Sardicensi I. 102. 5.

S. Gregorius Papa 1. liberalis fuit in fovendo elec-

mosyis etiam extraneos I. 20. 9. f. 22. 13. f. 37. 58. f. 341. 32. III. 81. 37. 38. Etiam redimendis captivis I. 40. 12. III. 83. 42. Sollicitudinem habebat omnium Ecclesiarum. Pro oulo se miscebat, ut eligeretur Antistes. Quid jussit Neapolitanis pro electione illorum Præsulis. Alienos Clericos ad se trahere. Beneficia in alienis Diocesisbus conferre. Interdum post habitum iudicium. Extraneos Ecclesiæ præficeret. Opitulabatur Episcopis vacantibus, & expulsi. Moeet Reges Gallis, ne scindatur Neapolis Taurinensis. Præfuit Abbatem Canobio Neapolis. Nullum promovebat iovicum, & alia &c. I. 182. ad 188. Dat privilegium favore Moosulieri Classitani, extensum deinde aliis Canobiis I. 226. 5. III. 138. 15. Ejus gesta allegantur in exemplum ab aliis Papis I. 288. 31. Post patientiam adhibitam, letus contra periculum ibat II. 187. 4. Deponit Agathonem Lapanum II. 190. 10. Provenit Gallis ibi pauperibus dari jubet II. 79. 33. 38. Episcopis renuntiantibus congruum portioem ad vicium assignabat II. 190. 11. Prohibet quidquam recipi pro ordinum, pallii &c. collectione II. 202. 14. fol. 210. 6. Subsidio indigentibus Episcopis providebat II. 190. 11. Dat mandata Episcopis pro beneficiis II. 289. 13. 14. Species reservationis beneficii Episcopalis aben facta II. 293. 23. Erexit Hospitale Hierosolymis III. 80. 35. Alia de eo III. 81. 37. 38.

S. Gregorius peregrinos sua mensa adhibebat. Pauperibus ultra ad alia loca subsidia mittebat. Pro pueris Aeglis emendis, & vestiendis subsidia erogavit III. 81. 38. Peregrinis subsidia præbebat III. 82. 40. 41. Pluribus super canones dispensavit IV. 112. 8. Quamdam ab illo sancta circa Monachos III. 138. 15. f. 140. 18. Mittit Operarios evangelicos in Angliam III. 177. 26. Permittit præfici micos idoneum ex ocellato. Dicit prædicatores alii debere, ut prædicent. Secreto moeet quendam de sua intentione. Non vult misceri depositioni Episcopii iofirmi, & alia de eo III. 176. 22. ad 34. D. Gregorii, & aliorum Pontificum contentio cum Patriarchis Constantinopolis, ob titulum Occumenici III. fol. 183. ad 216. Se indiseretum & stultum ab Imperatore dici humiliter patitur III. 191. 20. f. 197. 36. Nolebat, fumum quendam se illi iofcribere ancillam. Sc Sacerdotem non esse dicebat. Servum servorum Dei se vocabat III. 209. 9. Nolebat Ecclesiam jura suo tempore minui III. 202. 49. Per excessum aliquandò locutus est III. 206. 1. 3. In quo seofu dicebat, sibi non debere titulum Univerfalis III. 209. 11. ad 27. V. *Univerfalis*.

S. Gregorius multa fecit, & dixit, quæ non egisset, ois Papa esset Episcopus univerfalis III. 214. à n. 20. ad 27. Nemo majori plenitudine potestatis regnavit, quam S. Gregorius III. 219. 27. Dat presbyteris Sardinie potestatem conferendi Confirmationis Sacramentum III. 216. 26. f. 297. 27. f. 299. 27. Interdum levibus ex causis aliquis arcuit ab Episcopatu I. 186. 27. III. 359. 17. f. 383. 22. Laicus ne eligeretur in Episcopum vetuit interdum verbò id admitti. Idipsum fecit de electione de gremio III. 386. 23. Beneficia io commendam coaccipit IV. 51. 5. f. 53. 11. Mittebat Visitatores Ecclesiis vacantibus, & de eorum reditu disponebat III. 466. 20. f. 501. 19. Mauritium Cæsarum rogavit,

R E R U M, & V E R B O R U M.

ne sue electioni in Papam praberet assensum III. 497. 12. Pro nullius persona, ad Præfatum pro-
vehenda, se volebat ingerere III. 501. 19. Quid
de proportionibus bonorum antiquorum Ecclesie cum
recentioribus decreverit IV. 8. 17. Beneficia con-
tulit in aliena diocesi IV. 307. In Sicilia IV. 130:
5. 6. In Francia IV. 21. 7. 30. 8. Circa res Neapo-
lis V. *Fortunatus*. Alia de eo I. 377. 31. f. 491.
36. II. 285. 6. III. 194. 29. IV. 117. 1. 2.

Gregorius 2. mittit ad predicandum in Germaniam
S. Bonifacium Moguntinum I. 254. 1. 4. Joannem
Constantinopolitanum Monothelitam depo-
nere fecit I. 259. 16. Impedit, ne Itali Græcorum excusso
jugo, alium sibi Principem stantem II. 339. 42.

Gregorius 4. loquitur de plenitudine potestatis Pon-
tificis III. 299. 27.

Gregorius 5. Confanguineus Imperatoris, ex Episco-
po Verulensi, fit Papa I. 322. 12. 13. Constituit
Electores Imperii I. 563. 12. 13.

Gregorius 6. de Simonia falsè impudatus, obviam it
Imperatori usque ad Papiam, convocat Conci-
lium Sacrum. Spontè edit Papatus, & Clunia-
cum pergit I. 368. 4. 5. Latrones Agri Romani,
& Imperatorem hostem Ecclesie praelis attrivit II.
54. 12.

Gregorius 7. proficitur, se posse undeclique Clericos
ad se trahere I. 284. 18. Fuit Prior Cluniaci, &
Abbas Pauli Romæ prædixit sibi Papatum: ele-
ctus omnium consensus. Diras habuit cum Henrico
3. Imperatore quæstiones, à quo ei oppositus fuit
Antipapa. Variis calumniis appetitur. Compel-
lit quemdam ad Episcopatum. Bonas Abbatis uni
Monacho committit. & alia de eo I. 357. 6. ad 29.
f. 374. 23. III. 387. 25. 26. Quid decernat de Pre-
abytero homicida II. 190. 21. Certavit contra Im-
peratoris propter investituræ beneficiorum II.
211. 8. f. 252. 25. Eum excommunicat I. 374. 23.
Concedit Roberto Guiscardi in feudum Apuliam,
Siciliam, & Calabriam, à quo fuerat adjectus contra
Imperatorem II. 320. 17. 21. f. 334. 51. f. 393. 18. fol.
407. 17. Sacrorum fastis adscriptus est II. 484. 19.
Indat solvi denarium D. Petri à pluribus Regibus
III. 455. 19. 31. Alia de eo I. 395. 1. ad 14. f. 401.
23. II. 120. 2. III. 195. 30. f. 384. 19. ad 28.

Gregorius 9. compilare facit libros decretalium, quos
dirigit Universitati Bononiæ II. 111. 5. Carpit, de-
indè excommunicat Fridericum Imperatorem, &
eum II. 425. 27. 28.

Gregorius 10. oburgat Episcopum Leodiensem ob
exactionem annuatum II. 113. 17. Dicitur pater
patrum ab Imperatore, & Gregis in Concilio Lugde-
nensi. II. 287. 9. Dilectus est Papæ alexandrensium Hierosoly-
mitæ: versus Scripturæ accommodatè pollicitus est
subsidium porrigere Terræ Sanctæ II. 18. 35.

Gregorius 11. concordiam init cum Rege Aoglin super
dispensatione beneficiorum I. 542. 38. Arguit
Angliæ Regem exigentem decimas ab Ecclesia II.
248. 16. Ecclesiam Upsalensem in Sveciæ confers
II. 249. 19. Approbat concordiam inter Reges Nea-
polis, & Siciliæ II. 447. 17.

Gregorius 13. dat Bononiensibus indulgentiam exclusi-
vam extraneorum à beneficiis II. 71. 11. fol. 112. 5.
f. 113. 14. f. 139. 16.

Gregorius 15. idem confirmat II. 111. 5. f. 139. 16.

Gregorius Cappadox intrusus in locum S. Athanæsii
I. 65. 5. Fuit armata manu Alexandriam ductus.
Depositus jussu Concilii Sardienensis. Fuit ab Alex-
andrinis occisus, & alia de eo I. 76. 7. 8. f. 82. 23.
24. f. 89. 4. II. 142. 25. f. 237. 15. fol. 242. 2. f. 277.
19. f. 376. 11. II. 28. 12. f. 30. 19. fol. 162. 24. ad 33.
Non erat baptizatus, quando fuit subintrusus Atha-
nasio I. 88. 4. III. 163. 25. Quindecim causas Julius
Papa 1. assignat improbat illius electionis I. 90. 7.
III. 164. 28. 29. 30. Alia de eo I. 325. 23. 14. f. 482. 14.
III. 237. 8. f. 496. 10.

Gregorius Cyprius ordinatus Lectoris puer Latinus, fit
deindè Patriarcha Constantinopolis, postea Eccle-
siæ dimittit I. 474. 33.

Gregorius Cyprius Episcopus Alexandr. Confubria-
nus S. Jo. Eleemoynarii III. 353. 3.

Gregorius Liengienensis cum alia Sanctis Episcopis in-
terfuit Concilio Epaoensis I. 144. 5. & Arvernensi
I. 145. 9.

Gregorius Abbas Montis Sinai Episcopus Antioche-
nus I. 171. 20.

Gregorius Mastinensis Episcopus ordinatus invitus II.
189. 9.

Gregorius Nazianzenus senior, pater Theologi,
suadet filio, ab eo ad ordines promotò accipere
Episcopatum Salsimæ, ejusque Consecrationi fi-
stet. D. Basilio cooperatur I. 91. 10. IV. 139. 1.
Habuerat uxorem II. 359. 18.

S. Gregorius Nazianzenus liberalis fuit in præbendo
elemosynas etiam extraneis I. 10. 9. Bona sua Ec-
clesiæ Nazianzænæ reliquit: libros vendidit, ut
pauperibus subveniret I. 22. 13. Meletius Antio-
chenus aggressus est eum transire de Sede Salsimæ
ad Constantinopolitanam I. 81. 21. Translatus ad
Ecclesiam Constantinopolitanam I. 84. 27. f. 278. 4. f.
410. 13. Solus post D. Joannem dictus per antonomasiam
Theologus: fuit filius Gregorii senioris Episco-
pi Nazianzeni I. 91. 10. Defect, quod ineptè eli-
geretur ad Episcopatum II. 278. 19. Fuit ex Ariano
I. 22. 13. f. 91. 10. A. D. Basilio factus est Episco-
pus Salsimæ relictus, deindè consentiens iussu
Patri, qui ejus consecrationi cooperatus est.
Quam vilis esset locus Salsimæ, quem citò dimisit,
& cur? Solitudinem petiit. Nazianzum rediit,
ut Patrem senem adjuvaret. Ecclesiam Nazianzænæ
nunquam habuit in titulum. Mortuo Patre in Mo-
nasterium S. Theclæ propè Seleuciam se recepit.
Ivit ad Concilium Antiochenum, à quo missus est
Constantinopolim I. 91. 10. & seq.

S. Gregorius Nazianzenus ab initio habuit Eccle-
siam Constantinopolis in administrationem: de-
indè in titulum. Meletius Antiochenus, & Impera-
tor Theodosius ejus profectioni operam dederunt.
Hospitio excepti Maximum Cynicum, eumque
baptizavit: is verò etiam se fecit consecrari Episco-
pum Constantinopolis. A' Concilio generali
fuit approbatus D. Gregorius in Episcopum Con-
stantinopolis. Passus est adversarius Episcopus
Egyptus, Macedones, & Orientales. Ipse tandem
spontè Sedi cessit, & abivit I. 91. 10. & seq.
Curabat tolli schisma Antiochenum post mortem
Meletii I. 94. 17. Brevis tempore proficere fecit si-
dem Catholicam Constantinopolim I. 97. 24. Ejus
consecrationi eum D. Basilio interfuit *Gregorius*
ejus

I N D E X

ejus pater, & Gregorius Nyssenus L. 98. 27. Ord-
natus ad presbyteratum adiverat solitudinem
III. 149. 42. IV. 119. 1. Alia I. 383. 5.

S. Gregorius Nyssenus missus à Concilio Antio-
cheno ad visitandas Ecclesias Arabum L. 92. 12.
Episcopus fuit Nyssi in Lydia, & frater S. Basilii
Magni: interfuit consecrationi S. Gregorii Nazian-
zeni I. 98. 27. Itineranti ei vehiculum pro Eccle-
sia erat IV. 260. 20. Habuit uxorem III. 358. 15.

S. Gregorius Thaumaturgus, quis, & quantus fue-
rit, & cujus loci Episcopus: fratrem habuit Athe-
nodorum Episcopum. Absens, fuit à Phedimo Ama-
seno factus Episcopus. Tamquam compromissarius
Comanorum eis elegit in Episcopum S. Alexandrum
Carbonarium, & alia de eo L. 49. 2. III. 360. 21.
IV. 24. 14.

Gregorius Tarontensis Episcopus patria fuit Arvernus
L. 176. 32.

Gremium Ecclesie. Aliud est esse de gremio alicujus
Ecclesie, aliud de gremio Capituli alicujus Eccle-
sie I. 508. 35. III. 61. 36. Esse de gremio differt
ab esse concivis, vel consanguinei III. 61. 36. Esse
de gremio alicujus Ecclesie, non intelligitur esse
ex Clericis incolis alicujus regni, sed ex Clericis
incolis alicujus Diocesis III. 535. 24. III. 425. 16.
27. Gremium Ecclesie pro facienda electione com-
ponebant olim omnes Clerici, & Monachi totius
Diocesis I. 297. 22. f. 508. 35. III. 61. 36. Episco-
pi Provinciales celebrabant de gremio Eccle-
siarum sum provincie III. 774. 6. Et infertur Eccle-
sia per ordinem susceptionem III. 28. 14. 15. Etiam
Clerici origie extranei esse possunt de gremio alic-
ujus Ecclesie pro beneficii ademptione III. 60. 34.
fol. 258. 18. 19. Interdum qui non est de gremio Ec-
clesie dicitur extraneus, tamen aliquo ejus loci
indigena III. 366. 33. ad 36. f. 397. 4. f. 424. 16. 17.
Gremio plurium Ecclesiarum infertur per plura be-
neficia ibi possessa, adhuc ibidem est origine extra-
neus III. 259. 19. 20. 21. 37. Insinere gremio Ec-
clesie interdum dicitur intronizare, vel cardina-
re I. 306. 9. 6. III. 259. 19. 20. Vel intulare I.
306. 6. Inferi gremium Ecclesie elusoria, & fraudu-
losa I. 299. 26. 27. f. 301. 33. III. 258. 18. Esse
de gremio aliquando dicitur esse ex ipso sacro
Ecclesie III. 251. 1. Vel ex ejus presbyterio III.
276. 17. Quondam de Clerico de gremio Ecclesie
S. Sophie Constantinopolis III. 87. 2. f. 91. 21. ad 15.
Aliqui Principes Canonici, & de gremio quorundam
Ecclesiarum III. 260. 22. Esse de gremio S. Ma-
tris Ecclesie, id est de aliqua Ecclesia, ubi viget fides
catholicæ III. 387. 35.

Ex gremio Ecclesie eligi Præfulem, non est de jure
divino, neque de Apostolica traditione, nec incipit
cum ipsa Ecclesia, sed initium posterius ha-
bit cum assensu Papæ II. 176. 3. III. 252. 5.
fol. 271. 3. Quod electio fieret de gremio, locum
habuit ubi, & quando vigebat forma electionis
III. 252. 3. 4. Et cum ipsa electione est antiquata
I. 522. 21. Reges non consentit se teneri præfule
Ecclesie alicujus de gremio III. 254. 21. Ceteris
paribus bonum est eligi alicujus de gremio potius
quam exteriorem I. 297. 5. f. 297. 21. f. 299. 27. III.
60. 35. f. 34. 17. 18. f. 169. 5. f. 180. 33. f. 234. 2.
fol. 237. 10. 14. f. 236. 10. f. 366. 33. 35. 36. f. 397. 4.

Nam qui est de gremio; ut in pluribus solet esse
utilior Ecclesie: aliquando verò non I. 522. 22.
II. 86. 6. f. 124. 13. f. 128. 28. III. 4. 2. f. 56. 24.
fol. 60. 35. f. 120. 29. f. 236. 2. At quod non possit
eligi nisi quis de gremio, acceptio personarum est
II. 45. 19. 20. Canones dicentes, eligendum esse
alicujus de gremio, loquuntur demonstrative, &
de honestate, non taxative, & de præcepto I. 364.
29. f. 509. 36. f. 522. 21. II. 6. 8. f. 116. 19. 20. f. 89.
16. ad 21. f. 128. 28. 30. f. 154. 20. f. 175. 4. f. 179.
13. f. 535. 24. III. 60. 34. 36. f. 120. 37. f. 120. 29.
fol. 144. 29. ad 33. f. 168. 3. f. 180. 33. 34. f. 235. 34.
fol. 251. 1. ad 5. f. 385. 21. ad 28. f. 397. 3. ad 5.
fol. 401. 14. V. *Honestas*. S. Gregorius suggerere-
bat eligi alicujus de gremio Ecclesie, qui tamen
interdum præferebat extraneos. Idemque fecer-
unt alii Papæ III. 254. 9. f. 386. 23. f. 396. 11. ad 14.

Gremium Ecclesie: de jure communi eam qui non
est de gremio Ecclesie, potest eligi I. 272. 24.
fol. 344. 2. f. 469. 18. f. 494. 44. f. 509. 37. f. 528. 28.
II. 153. 28. 29. III. 139. 16. f. 366. 33. Quod ali-
cui sit eligendus quis de gremio, non est de jure,
sed ex privilegio particulari III. 255. 11. ad 14.
fol. 299. 9. ad 11. Et ad hanc restrictionem omnino
est opus privilegio Papæ I. 285. 21. 23. f. 313. 26.
27. f. 344. 3. 6. III. 71. 12. ad 21. f. 742. 8. 21. f. 879. 9.
fol. 92. 24. III. 139. 16. f. 255. 11. 12. f. 285. 40.
Qui ex causa potest illud tollere, ac formam illam
mutare III. 261. 24. 25. Exceptio, quod electus
non sit de gremio Ecclesie, refutatur ut frivola I.
479. 6. 7. f. 506. 29. 30. III. 121. 32. f. 144. 29.
fol. 253. 6. 7. f. 398. 6. ad 8. In compromisso, si non
cavetur eligi alicujus de gremio, eligi potest ex-
traneus I. 480. 9. III. 261. 23. In aliquibus locis
impossibile esset eligere præfulem de gremio III.
169. 5. f. 426. 20. Electio ejus, qui non est de gremio,
semper fuit valida III. 253. 6. 7. f. 278. 20. Etiam
vigente forma electionis de gremio III. 261.
23. f. 278. 11. f. 368. 38. 40. Et etiam in locis pri-
vilegio munitis electionis de gremio faciente
I. 313. 26. 28. f. 359. 12. 13. II. 75. 20. 21. f. 154.
fol. 251. 23. Beneficia patrimonialia I. 201. 35. II.
63. 33. 35. f. 85. 4. f. 88. 13. f. 92. 22. ad 24. f. 124.
13. f. 153. 16. V. *Privilegium*.

Gauvrius Anglus Archiepiscopus Panoormitanus I.
447. 28.

Gavrimundus Ambianensis Patriarcha Hierosolymita-
nus I. 409. 11. 20.

Guibertus factus ab Imperatore Antipapa contra
Gregorium I. 361. 19. f. 371. 13.

Guido Blaudratensis Præfatus Romanus ubi ha-
buit Ecclesiam in titulum Imperator petiit eum fieri
Archiepiscopum Ravennæ, Papa id recusavit L. 455.
8. & seq. III. 502. 22. f. 507. 32.

Guido Cremenfis Antipapa I. 403. 7.

Guido Cemes Reatinus petiit præfici Ecclesie illi
quendam, sed Papa exigit prius assensum Cæsa-
ris II. 459. 14.

Guigo Prior Magnæ Carthusiæ se indignum censet
titulo Patriæ III. 208. 8.

Guilelmus malus Rex Siciliæ unà cum Regerio pa-
tre ab Innocentio 2. flagitatus, humiliter se, ac
Rex Apulie constituitur II. 322. 3. f. 409. 22. 25.
Conventionem init cum Hadriano 4. in qua posuit
Inve-

R E R U M, & V E R B O R U M.

Investituram Regni Sicilia, Ducatus Apulie, & Principatus Capue, cum Neapoli, Salerno &c. II. 349. 28. f. 411. 27. 28. Dicitur ab initio Guillelmus magnus, sed ob vicia deinde dictus est magnus II. 411. 27. Extorquet ab Hadriano 4. per vim potestatem adhibendi Regium assensum electionis Præfulum II. 503. 4.

Guillelmus bonus Rex Neapolis, & Sicilia, cur ita dictus? Favet Alexandro 3. Hierosolymitanæ expeditioni opitulatus est. Regno suo profuit. Montem regalem cōstruxit II. 322. 23. f. 412. 32. f. 503. 5. Eo regnante extraneis patebant Ecclesiastica beneficia in utraque Sicilia II. 412. 32. 33. Obiit juvenis. Antè mortem nuptui dedit Constantiam amitam Henrico 6. II. 416. 2. Uxorem habuit Joannem filium Regis Angliæ, quem illi peperit filium Boemundum II. 416. 3. Liberè non finebat electiones Præfulum celebrari II. 503. 5.

Guillelmus Ferrerachius Dux Normannorum in Apulia II. 317. 11. II. 319. 15. fol. 321. 20. f. 393. 18. f. 398. 31.

Guillelmus Barba, filius Rogerii, nepos Guiscardii, expellitur à Ducatu Apulie per Rogerium Silvum confubrinum suum II. 322. 22. f. 408. 20. Investitus fuerat à Paschali 2. de Ducatu Apulie, Calabria, & Sicilia II. 349. 27. fol. 408. 19.

Guillelmus puer, filius Tancredi, nothi coronatur Rex Sicilia II. 416. 1. Captus ab Henrico 6. Imper. & in Germaniam missus, execratus, & eviratus fuit II. 418. 9. f. 422. 19.

Guillelmus Rex vocatur ad regnum Angliæ ab Eduardo 3. quod non nisi armorum vi obtinuit. Competitores suos Haraldum in prælio occidit, ac Edgarum huic subrogatum vicit. Per vexillum ab Alexandro Papa 2. Regnum accepit, à cujus Legatis connatus fuit. Quanta esset ejus sedulitas, ut dignos Præfules Ecclesiæ præficeret, & alia de eo I. 372. 17. & seq. f. 400. 21. 22. II. 248. 15. fol. 264. 32. f. 409. 34. 35. Guillelmus Rufus Rex Angliæ se miscbat provectionibus Præfulum: Dignè Ecclesiæ varare faciebat, ut earum redditus ad se traheret II. 248. 15. Suos aulicos, & immeritos Ecclesiæ præficebat II. 278. 20. Petit aurum à D. Anselmo, sed perperam II. 206. 25.

Guillelmus Rex Scotiæ contendit circa Archiepiscopatum Sanctandree II. 191. 13. f. 249. 17. Se facit feudatarium Regis Angliæ, ac quibus patris II. 249. 18. f. 459. 14.

Guillelmus Comes Hollandiæ electus Imperator post depositionem Friderici 3. II. 427. 32.

Guillelmus de Benediclis favet, non nescit, provectioni extraneorum II. 105. 22.

Guillelmus Abbas S. Benigni suadet Papæ, ut permittat Præfuli Constantinopolis titulum Oecumenici, & alia de eo III. 193. 26. f. 223. 42.

Guillelmus Blesensis fit Episcopus Lincolnensis I. 470. 20.

Guillelmus Cadomensis Episcopus Rotomagen.

I. 401. 24. Concedit Guillelmus Decanum suum, ut fiat Episcopus in Angliā I. 386. 17. Guillelmus Præfulus Cardomensis fuit Radbodi Episcopi Sageniensis filius I. 374. 22.

Guillelmus Gemmeticensis scripsit historiam Normannorum Apulie II. 391. 1. f. 473. 23.

Guillelmus Parisiensis declamans contra pluralitatem beneficiorum IV. 319. 2. Et contra Beneficiarios non residentes, & quos I. V. 360. 5.

Guillelmus frater Petri Blesensis, Abbas Maniacensis in Sicilia, recipit usum Pontificalium insignium à Papâ: id Petrus impræbat. Resignat Abbatiam in manibus Papæ I. 442. 28. II. 412. 32.

Guicmannus Cicensis proponitur pro Archiepiscopatu Magdeburgen. refutatur, & cur? Deinde admittitur I. 454. 6. 7.

Guirmundus Avernensis refutat Episcopatum in Angliā, & cur? Excluditur ab Archiepiscopatu Rotomagensis dicitur, quod illegitimus natus sit. fit Cardinalis, & Episcopus Avernæ I. 400. 23. ad 25. III. 12. 21. f. 409. 34.

Guthaldus Rotomagensis: Sergius Papa ei committit causam Ebbonis Remensis I. 273. 26. III. 124. 40.

Guthbertus Colniensis favet repudium Theutperge Regine factum à Luthario. Excommunicatur, & deponitur à Papâ: contra quem retorquet anathema. Schismatici Phœli se jungit, tandem revertitur ad cor, & alia de eo III. 371. 45. ad 50.

Guinramnus Rex Franciæ se Præfulum provectionibus immiscet II. 245. 9. f. 292. 20.

Gwymer Cosmas gladiator Pragmaticæ Sanctionis favet suæ doctrinæ extraneis II. 139. 18. ad 21.

H

AD *habendum*: Clausula hæc domini translationem importat III. 313. 16.

Hadrianus 1. recursum habet ad Carnum M. contra Longobardos, & à Carolo donationem plurium terrarum obtinet II. 320. 18. f. 330. 42. 44. Conqueritur cum Constantino 6. Imper. quod Tharacum Constantinopolitan. Oecumenicum dixisset III. 192. 24. f. 202. 48. f. 229. 54. Non dedit Carnum M. potestatem præbendi assensum electioni Papæ III. 504. 26. Dat Insignem Mediomatricenli quidam Capitula, disciplinam, spestantia, quæ à Gallis tamquam regula observarentur I. 238. 14. Dat & Canonum epitomen Carolo Magno Romæ existentem I. 250. 17. Improbatur laicos citò prævehi ad Episcopatum I. 491. 36. Dat Tilpino Remensi indulgentiam electionis de gremio II. 72. 13.

Hadrianus 2. mandat præfici Aëardum Nanneticum Sedi primo vacaturæ, & alia de hac re I. 288. 31. II. 289. 13. III. 377. 1. ad 21. Decernit validum ordinationem Clerici, ab Episcopo deposito promoti III. 125. 43. Dat Pallium eidem Aëardo, & Festiniano Dolensi. Scribit Salomoni Bri-

Britannicæ Domino titulo Regio III. 377. 2. 4. Librum Photifici aduri III. 526. 15. Jubeat Regi Franciæ, ut quasdam Abbatis concedat Regem IV. 39. 8.

Hadrianus 4. Ei congratulatur Henricus 2. Angl. Rex I. 407. 3. Refusat annuere petitioni Imperatoris I. 455. 10. Quis, & qualis fuerit I. 460. 24. 25. Sub eo invaluerunt mandata Apostolica pro beneficiis II. 289. 14. Conventionem edit cum Guillelmo mulo de investitura Regni Neapolitani, & Sicilia II. 349. 19. f. 411. 27. 28. Tractat de Hibernia Regi Angliæ subigenda III. 455. 31. Altercatio ejus cum Friderico 1. Imper. ob vocem Beneficium IV. 3. 4.

Hadrianus 6. Dat Carolo 5. indultum patronatus in Ecclesiis Hispaniæ I. 556. 28. II. 310. 25.

Hadrianus Imper. à turba medicorum occisus III. 428. 23.

Hadrianus Afer Abbas Monasterii Niridiani propè Nesopolim, refusat Archiepiscopatum Ceotariensi fuit inde Abbas S. Petri in Anglia I. 229. 16. 17. II. 189. 13. f. 536. 25.

Halmiricus fuit per 50. annos Ecclesiæ Antiochenæ præfuit 409. 12.

Hannus medicus Bajazeto 2. Turcarum Sultano mortem intulit III. 427. 32.

Hannibal ope multorum exploratorum secreta hostium penetrabat III. 429. 16.

S. Hasso Celsus exivit alibi quidam Monasteria III. 80. 35.

Hasta erat insigne Regum Longobardorum II. 329. 40.

Hattemburge monialis in Saxonia ad nuptias dispensata fuit II. 417. 6.

Hatto Moguntinus, dictus cor Regis habuit simul 12. Abbatis IV. 132. 11.

Hebræi, & eorum lex. Erant in eâ Pharisei, Sadducei, & Esseni, ut & alii religionis. Erant & Legisperiti, ac Scribæ. Pharisei, ac Scribæ innumbebant convertendis Gentilibus ad legem, hique conversi dicebantur proselyti, qui admittabantur ad res fidei Synagogam, lærisieia, phasæ: non citò tamen ad officia civilia. I. 523. 24. ad 27. II. 376. 11. III. 7. 31. Ammonitis, Mosbitæ, & alios capitales hostes non admittabant, quia vix credebant veram eorum conversionem: vel non admittabant ad officia civilia I. 524. 26. Hebræi alios populos superbè ab eorum lege excludabant I. 12. 19. II. 93. 27. Eubuchi, & Manzeres excludabantur à Synagoga I. 524. 26. Synagoga interdum appellata fuit Ecclesia Dei I. 524. 26. Ecclesia illi succedit, & est eâ per fectus Testamentum fuit figura novi, & quomodo hoc illi succedat I. 525. 28. III. 35. f. 13. 14. IV. 11. 5. Clerici, & Pontifex novæ legis non debent esse deterioris conditionis Levitis, & Pontifice antiquum I. 11. 30. f. 124. 11. III. 36. 34. f. 481. 11. De Judæorum Sacerdotibus, & Levitis. V. *Leviti*. Pontifex Hebræorum potestatem plenitudine potestatis III. 292. 11. 12. Eleazar substitutus fæsta Aaron Pontifici morienti III. 156. 9. Docere legem non erat officium Levitarum, sed Scribarum, quorum aliqui non erant ex Tribu Levi IV. 82. 7. Præcepta Decalogi, & Monialia legis hebræicæ sunt: Judicialia, & Cæremonialia desierunt II. 262. 16. III.

5. fol. 319. 32. Cæremonialia erant 613. nempe affirmativa 248. quot sunt ossa, & membra in homine: negativa 365, quot sunt dies in anno II. 263. 27. Christum ex eis necessarium promittit Deus III. 9. 14. 15. Aliqui Reges inhibuerunt ei legere quosdam libros noxios, & igni damnatos III. 519. 4. Hebræi non esset fidei leges libros, quos Christiana fides repudiat III. 523. 8.

Hebræorum Principes, & Regum. Principes eorum ab initio fuit Moyses, qui principatum non in filios suos, sed in filios Josue transtulit III. 34. 49. V. *Moyset*. Judæi per totam Palestinam, Europam, & Asiam distributi erant IV. 62. 4. f. 81. 4. 6. Tribus eorum fuerunt 12. inter quas erat Societas, et si non quoad omnia I. 18. 13. Eorum Regum ab initio unicuique divisum est in duo III. 4. 3. 7. Quam longè, & latè se protenderet III. 34. 28. Permissivè habuerunt à Deo Regem. Regnum ipsorum ab initio unum divisum est in duo. Regno Israël duæ Tribus, Regno Juda decem alim prebant. Reges Israël omnes fuerunt ex stirpe David, Reges Juda ex diversis familiis Hebræis III. 4. 3. 7. f. 15. 28. ad 30. Proselytus potuisset esse Rex III. 4. 2. ad 11. Regnum erat hereditarium: tamen transiit in diversas Tribus, & familias, & diversis modis electi sunt Reges III. 4. 3. f. 16. 30. Rex noviter electus jurabat observare legem Moysis: ungebatur à Sacerdote, dabatur ei Deuteronomium in manu, ponebatur ejus capiti diadema: & alia fiebant III. 5. 6. ad 8. Salomon 20. urbes donavit Regi Tyr II. 343. 17. Hebræi non poterant nisi sedes cum paganis, nisi cessante periculo perversionis fidei. Et quid de matrimonio cum eis contrahendo III. 8. 18. Proclives erant ad Idolatriam III. 6. 7. Fuerunt pluribus persecutionibus, & captivitate Babyloica attriti III. 102. 16. Eorum magis strages sub Vespasiano I. 109. 22.

Hebræi, eorumque Templum & Tabernaculum à Moysè constructum fuit, populo laute donaria conferente III. 478. 5. 11. Ubi oam consisteret IV. 81. 5. Templum, quanta ejus sumptuositas, vasæ auri, & argenti, auro undique ornatum, & immensa pecunia edificatum III. 475. 1. 5. 6. 8. Alexandro illud ingredienti, occurrit Jaddus Pontifex IV. 83. 11. Templum Zerobabel, & Templum Herodis Asealonitæ quævisposse constructa III. 480. 9. Synagoge ad quos effectus esset destinæ: in solâ Hierusalem erant 480. Erant Synagoge in aliis locis etiam in Palæstina, Asia, Græcia IV. 82. 6. 7. Ter in anno Hebræi concurrebant ad Templum, ferebantque speciem quandam decimarum Levitis, quibus aliquot decimas, & primitias pendebant III. 32. 23. 24. Herodes obtinuit ab Augusto plures provincias II. 344. 17. Asealonita mortuo divisum est Regnum in 4. Tetrarchias Antipa habuit insignia regis à Cæsare, dictus rex Silvester. Herodes Asealonita fuit qui Innocentes occidit. Antipa qui Baptistam decolavit, & Christum albis indutum illudit. *Agrippa senior* qui S. Petrum carere, & S. Jacobum morte afflixit. *Agrippa junior* qui audivit, & judicavit S. Paulum III. 6. 8. Moyses minatus est Hebræis, quod populus alienigenæ eis dominaretur III. 9. 14. Quod adit nōne Judæus se vocans Regem Hebræorum ad eludendam prophæ-

R E R U M, & V E R B O R U M.

phetism adventus Messie II. 398. 29. Sedecias Hebraeus Medicus Carolo Calvo, & Hamnon Basseto Turcarum Sultano mortem intulerunt III. 427-23.

Hibernicus substitutus Hincmaro Laudunen. injuncto depositio, & qualiter II. 190. 12. III. 131. 1. fol. 135. 10.

Hildebrand Noviomensis dirigit Formatum Rodolpho Laudunensi I. 307. 9.

S. Helena adfuit Cancellio Romano sub S. Silvestro I. 66. 8. Templi, & ædificia erexit Hierosolymis I. 109. 23. Unum ex Clavis crucis Christi misit Constantinio, qui illum habere sui equi inferuit III. 18. 35.

Hellas Episcopus Hierosolym. Arabs. S. discipulus S. Euthymii. Ne expelleretur a sede illum S. Sabas cum suis Monachis in brachio forti defendit I. 175. 30.

Heligabalar Imper. Araneorum telis ponderandis tempus infumens IV. 146. 15.

Helisia rogat Petrum Clunianensem, ut extraneo beneficium impetret I. 435. 48.

Helvetia deradit jura propriæ civitatis Regibus Gallie II. 380. 22. Quod in Helvetia extranei à beneficiis excluduntur III. 153. 1. f. 417. 2.

Henricus 1. Imperator fe Antistitum provectionibus ingerbat II. 251. 23. Vocatus à Papæ contrà Normannos in Regnum Neapolis II. 334. 51. Edit diploma favore S. Sedis quod ejus terras, confirmans Donationes aliorum Imperatorum II. 340. 8. Renunciavit juri, si quod haberet, assentiendi provectioni Papæ III. 501. 21. Alia de eo III. 506. 30.

Henricus 2. Imper. obvium habet Papatu Gregorio 6. usque ad Papiam, cui infestum se reddit. Interest Cocilio Sutirino, ubi Gregorius ipse cedit Papatui I. 368. 4. Disponbat de Episcopatibus Germanie I. 402. 28.

Henricus 3. Imper. magnas habuit contentiones cum Gregorio 7. quæ deponere fategit, & Antipapam creavit I. 361. 19. f. 371. 13. III. 387. 26. 27. Dispoſebat Episcopatus Germanie I. 402. 28. 29. Idque contendeat, ad se pertinere ex privilegio Apostolico II. 306. 16. Indultum præjudicialia libertati Sedis Apostolicæ, illi datum à Nicolao 2. revocat Victor 3. III. 509. 17.

Henricus 4. Imper. extorquet per vim à Paschali 2. privilegium Investiturarum II. 254. 26. Edit diploma favore Sedis Apostolicæ, memorans ejus terras II. 340. 8. Romæ fugatur à Roberto Guisardo Normannorum Duce, Pontificem adjuvante II. 493. 18.

Henricus 5. Imper. cædit investituris beneficiorum I. 454. 5. II. 306. 25. f. 252. 26.

Henricus 6. Imper. uxorem ducit Constantiam Reginam Sicilia II. 322. 24. f. 416. 2. Uxor ejus movet arma contrà ipsum, tyrannice trāsantem Regno Sicilia II. 398. 32. Cogominatus fuit Agrestis, à moribus asperis II. 417. 5. Habuit ex Constantia uxore Fredericum 2. & alium filium II. 418. 7. Cito mortuus est Messane II. 419. 10. Promissorum inobservator fuit II. 422. 19. Tancredi, & Rogerii junioris cadaveribus fecit ornamenta regia evelli II. 444. 9.

Henricus 7. Imper. Canonicus Basilicæ Vaticanæ III. 250. 23.

Henricus Auceps Germanorum Rex Carolum 7. Regem Francie à Lotharingia excludit I. 345. 7.

Henricus 1. Rex Gallie petit subsidia, dicta *Compauit*, & quid hoc derò III. 471. 31.

Henricus 3. Castellæ Rex Legem edit contrà extraneos. Ardente schismate Urbani 6. se Accephalum declarat. Ceofuria involvitur: resistit Antipapæ danti beneficia extraneis. Desistit tandem ab exclusione extraneorum à beneficiis. Non fuit Rex Imbellis, sed metuendus: & alia de eo I. 549. 13. ad 21. III. 434. 37.

Henricus 4. Rex Castellæ alio edicto extraneos à beneficiis repellit: res verbò non habuit effectum, donec ei Sixtus PP. 4. dedit indultum exclusivum extraneorum I. 553. 21. & seq.

Henricus 1. Rex Angliæ. Illi resistit S. Anselmus, quia pro assensu Regio pecuniam exigeret à Præfultibus III. 506. 31. Contendit cum Hildeberto Turonensi propter turres Ecclesiæ I. 419. 6.

Henricus 2. Rex Angliæ congratulatur Hadriano 4. promotò ad Papatum I. 407. 3. fol. 460. 25. litigat cum filio, appellante ad Papam, cui filio libenter adversabatur I. 460. 23. Prohibit ad Episcopatum Sanctum Thomam Cantuariensem, si misset electionibus Præfultum. Indè eas liberas finit II. 248. 16. Quid responderet D. Thome Cantuarien. II. 264. 20. Offert Papatu dispositionem omnium beneficiorum Præfultum, si S. Thomam deponat II. 275. 12. Feudatium sibi facit Regem Scotie, si tamen, ut ejus assensus exigendus esset in provectione Præfultum Scotie II. 249. 18. f. 450. 14. Erat Canonicus Cantuariensis III. 260. 22. Hiberniam sibi statuit subjugare, cum Papæ de hac re agens III. 455. 31. Intercepit denarium S. Petri, ex Angliâ debitum III. 456. 32. Proficetur, Regnum Angliæ esse feudale Sedis Apostolicæ III. 456. 32. Contendit cum S. Thomæ Cantuarien. de Regaliâ, & Spoliis III. 467. 21. 22.

Henricus 3. Rex Angliæ appellat ad Papam contrà Patrem, liberas sinentem electiones Canonicos I. 460. 23. f. 468. 14. II. 248. 16. Se offert dare Papæ duas præbendas in singulis Ecclesiis, si idem fieret in aliis Regnis III. 431. 31. Resistit Innocentio 4. addicenti Cameræ Apostolicæ bona Clericorum ab instantia decedentium III. 465. 16. At res infectis remansit, & eor III. 470. 27. Alia de eo III. 506. 31.

Henricus 6. Rex Angliæ interpellatus à Papâ, ut ei liberam sineret beneficiorum Angliæ dispositionem, quam promiserat Henricus 5. ejus pater II. 249. 17. III. 434. 36.

Henricus 8. Rex Angliæ, sub quo obento aggressus est Uxorem repudiare III. 320. 34. A fide, quam defensaverat, desilivit IV. 102. 19. Sultit denarium S. Petri, solum annualiter solvi ab Anglia III. 456. 32. Ejus liber pro defensione fidei Catholice III. 519. 20.

Henricus Rex Danorum solers, ne in Daniâ beneficiis essent hæreditaria I. 197. 26. 31.

Henricus Archiepiscopus Bituricensis frater Odonis de Soliaco Episcopi Parisiensis I. 447. 29.

Henricus Comes Thuringiæ electus Imperator loco Friderici 2. depositi II. 427. 32.

Henricus Abbas Clareaensis recusat Archiepiscopo

- patum Tolosanum l. 443. 14.
Henricus Secundogenitus **Frederici** 2. Imper. occisus à proprio fratre **Conrado** II. 428. 32. f. 430. 2. Fuerat à Patria deposito relictus hæres Regni Sicil. III. 430. 1.
Henricus Talla Dux **Henrici** 6. contrà **Tancredum** **Nothum** in Regno **Neapolim** III. 416. 2.
Heracius Imper. dat Episcopatum **Antiochiam** **Athanasio** **Iacobito**, spondenti fidem **Chalcedonensem** l. 182. 11. Taxat numerum **Clericorum** **Ecclesiam** **S. Sophiam** III. 92. 14. Ejus **Ethiopia** condemnatur III. 116. 17. Operà **Exarchi** diripit **Patriarchium** **Lutranense**, mortuo **Honorio** I. Papa III. 462. 9.
Heracius electus sibi in successorem à **Maximo** **Hierosolymitano** III. 345. 31.
Heracius **Archiepiscopus** **Cesarem**, in dñe **Patriarcha** **Hierosol.** l. 409. 11.
Heracius **Burdigalen.** præficitur **Spis** **Santonensi** à **Concilio**. **Eum** **Rex** **plaustris** **pinis** **plano** **impositum**, **exilio** **mulsit** l. 152. 3.
Herardus **Tarsusensis**. **Ei** **scribit** **Haderianus** **Papa** **pro** **Aldardo** **Nannetensi**, quem habuit successorem l. 288. 31. III. 377. 2. **Alia** **de** **eo** l. 302. 34. 35.
Hercules : **Illius** **omnia** **terra** **patria** **sibi** l. 573. 5.
Hereditas. **Apud** **Christianos** **non** **debet** **Sacerdotium** **hereditario** **jure** **obtinere**, **ut** **fiat** **apud** **Judæos** : **more** **que**, & **merita** **in** **promovendis** **suos** **attendenda**, **non** **genus** l. 197. 25. f. 415. 29. f. 420. 9. f. 483. 17. f. 547. 8. 10. II. 95. 34. f. 129. 16. f. 145. 35. III. 34. 29. 30. f. 36. 33. f. 284. 37. f. 343. 25. **Armeni** **ad** **Clericatum** **non** **promovebant** **nisi** **descendentes** à **Sacerdotibus** l. 197. 25.
Hiberni, **Arvernenses**, & **Dani** **hereditaria** **faciebant** **beneficia**, **ideo** **improbat** **suos** l. 197. 26. 31. fol. 420. 9. **Hereditariè** **data** **esse** **Monasteria** **laicis**, **dolet** **Concilium** **Meldense** l. 312. 25.
Hereditaria **successio** **in** **beneficiis** à **sacris** **canonibus** **improbat** **II.** 235. 12. III. 343. 25. ad 34.
Hersfordiense **Concilium** **sub** **S. Theodoro** **Cantuariensi**, **quodam** **decernit** **de** **Clericis**, & **Monachis** l. 230. 21.
Hæretici. **Ordinati** **ab** **Hæreticis**, **an** **penitentes** **debeant** **in** **suo** **ordine** **recipi** l. 133. 6. f. 246. 4. **Non** **admittendi** **ad** **fidem**, **nisi** **libros** **males** **Ecclesie** **tradant** III. 521. 7. **Baptizati** **ab** **Hæreticis** **non** **debent** **rebaptizari** l. 139. 24. **Hæretici** **sunt** **irregulares** II. 154. 58. **Cum** **eis** **Papa** **dispensat** III. 325. 44. **Hæretico** **damnato**, **eius** **quoque** **scripta** **damnata** **censentur** III. 529. 20. **Heretici** **extra** **investituræ** **beneficiorum** **per** **annulum**, & **virgam** II. 239. 20. f. 302. 8. **Hereticus** **non** **potest** **esse** **Imperator** III. 7. 8. **Hæreses** **natae** **sunt** **indè**, **quod** **uni** **Summo** **Christi** **Vicario** **non** **obedit** III. 65. 3. **Dolis**, & **vocibus** **implicatis** **heretici** **se** **interdum** **fungunt** **catholicos** III. 333. 3. ad 7. **Imper.** **Honorius** **Pelagium**, & **Cælestium** **publico** **edicto** **persequitur**. **Constantium** **Cesar** **vestit** **Cælestio**, **neper** **100. miliaria** **propè** **Romam** **accedat** III. 336. 8. **Beneficia** **nullus** **ab** **hereticis**, **vel** **opera**, **sive** **precibus** **iporum**, **obtinere** **licet** **potest** III. 348. 37. 39. **Ob** **heresim** **defensam** **Raymundus** **Co.** **Voloka** à **Concilio** **fuit** **suis** **Statibus** **privatus** III. 431. 32.
Hieribertas **Veromandensis** **facit** **eligi** **in** **Episcopum**

- Hugooem** **filium** **quieuennem** l. 335. à **num.** 13. ad 19.
Hermanus **Colonienfis** **Romam** **vocatus** **ob** **male** **promotum** **Episcopum** l. 320. 5. 6. f. 346. 9.
Hermanus **Leodineus**. **Episcopus** **Cameracen.** l. 338. 21.
Hermenus **Contraltus**, **undè** **dictus**, & **quis**, **ac** **qualis** **fuerit** l. 402. 26.
Hermesfredus **Sedunensis** **cum** **2. aliis** **Legatis** **Papa** **coronat** **Regem** **Angliæ** l. 372. 18.
Haraldus **Regnum** **Angliæ** **assidat** : **obitque** **in** **prælio** l. 372. 17. 18.
Hermes **Biterrensis** **Episcopus** à **suis** **subditis** **non** **admissus** l. 65. 6. f. 127. 18. **Fit** **Archiepiscopus** **Narbonensis** l. 77. 9. **Reffit** **ei** **Papa** **Hilarus** : **Tandem** **consentit**, **subtrahit** **illi** **jure** **ordinandi** **Episcopos** **sue** **provinciæ** l. 135. 11. **An** **esset** **antè** **Archidiaconus** **Narbonæ** l. 135. 12.
Heraeus **Banorensis** **provehitur** **ad** **Episcopatum** **Lexoviensem** l. 387. 19. f. 400. 21.
Herali **sub** **Odoacre** **illorum** **Duce** **invadunt** **Italiam** II. 325. 33.
Hibernia. **Improbantur** **Hiberni**, **quod** **apud** **eos** **beneficia** **hereditaria** l. 197. 26. 31. f. 420. 9. **Rex**, **Episcopi**, **Clerus**, & **Populus** **requirit** **S. Anselmum** **Contuarien.**, **ut** **Episcopum** **Waterfordensem** **ordinet** II. 249. 20. III. 509. 36. **Hiberni** **recusant** **habere** **Episcopum** **Dublinensem** **virum** **Hispanum** III. 12. 20. **Quod** à **beneficiis** **Hibernis** **excludantur** **extranei** III. 152. 1. f. 417. 2. **S. Malachia** **in** **Hiberniam** **missus** **ad** **propagandam** **fidem** III. 177. 26. **Exactiones** à **Clero** **Hibernis** **Papa** **poscit**, **ad** **succurrendum** **Terræ** **Sancit** III. 448. 16. **Denarius** **D. Petri** **quotannis** **ex** **Hiberniâ** **pendebatur** : **quam** **sibi** **subjugare** **gens** **Henricus** 2. **passus** **est** **cum** **Hadriano** 4. **dictum** **denarium** **annualitèr** **solvere** III. 455. 31. 34. **Quantum** **penderet** **Hiberniâ** **quotannis** **Pontifici** III. 456. 32. **In** **Hiberniâ** **Regius** **assenfus** **profectionibus** **Præfulum** **locum** **habuisse** **non** **videtur** III. 509. 36. **Episcopi** **quidam** **apud** **Hibernos** **nulli** **Sedi** **affixi** **memorantur** IV. 307. 30.
Hierophilus **Episcopus** **Trapezopolis** **translatus** **Platinopolim** l. 383. 5.
S. Hieronymus **Stridonien.** **Romæ** **baptizatus** III. 99. 29. **Præter** **habet** **Paulinianum** l. 205. 16. **Ordinatus** **presbyter** **Antiochie**, **itâ** **ut** **nulli** **affixus** **esset** **Ecclesiam** l. 103. 7. f. 116. 26. III. 150. 42. IV. 305. 24. **Per** **4. annos** **in** **deserto** **Palestina** **habitavit**. **Greci** **cum** **dicunt** **presbyterum** **Hierosolym.** **Alii** **Cardinalem** **Romanum**. **Favit** **S. Epiphanius** **contrà** **Joan.** **Hierosol.** **Hic** **opavit** **eum** **juxta** **Clero** **inferre**. **Moratus** **est** **apud** **Bethlehem**, **habitavit** **Monasterium** **Eleutheropoli**. **Famulatus** **est** **in** **scribendis** **epistolis** **Damaso** **Papæ**, à **quo** **petiit**, **cum** **quoniam** **ex** **3. de** **Episcopatu** **Antiochie**, **contententibus** **communicare** **deberet** **aliique** **de** **illo** l. 106. 16. 17. f. 116. 1. f. 449. 34. IV. 52. 7. f. 305. 24. **Timet** **venenum** **latens** **in** **verbo** **Hypocritæ** III. 520. 21. **Data** **opsci** **normam**, **qua** **vivere** **debeat** III. 478. 6. **Flagellatus** **ab** **Angelo**, **ob** **rylum** **Sac. Scripturæ** III. 227. 29. **Improbat**, **quod** **rylus** **ipsius** **Sac. Scripturæ** **incumbent** **lectioni** **III.** 70. 13. IV. 129. 2. **Non** **improbat**, **sed** **approbat** **sumptuositatem** **Ecclesiæ** **III.** 478. 6. 7.

RERUM, & VERBORUM.

6.7. Sentit, Clericos non esse dominos reddituum ecclesiasticorum III. 69. 12. Nec illos posse percipere, si habeant de proprio III. 98. 28. f. 283. 36. IV. 15. 16. f. 280. 24.

Hierusalem sita in Tribu Judâ III. 34. 28. Io ea erat Templum, de quo V. *Hebraei*. Et 480. Synagoga IV. 82. 6. Vastata fuit à Vespasiano, & desolata ab Hadriano Imperat. qui ibi propè edificavit Æliam, hæcque dicta est Hierusalem, quam Constantinus, & Helena ædificia illustrarunt I. 109. 22. Quo anno fundata sit Ecclesia Hierusalem III. 26. 9. Quæ dicta est mater omnium Ecclesiarum I. 109. 22. Bethlehem erat ejus parochia I. 445. 34. Ejus Præsul habuit ab initio solam prerogativam honorariam post Patriarchas, & ante Episcopos seculares in Conciliis generalibus: In provincialibus verbò Palæstine sedebat post Cæsariensem, uti suum Metropolitanum. Talem in Conc. Chalced. habuit tres provincias cum jurisdictione Patriarchali I. 109. 22. & seq. III. 186. 7. Tyrusei suberat I. 412. 21. An Præsul Hierosol. postea transferre Clericos I. 81. 2. f. 111. 27. Petrum Episcopum Saracenis dedit III. 177. 26. Habebat solius nudinematium Ecclesiarum III. 186. 8. Hujus Ecclesiæ presbyteri fuerunt S. Joan. Damascen. & Cosmas Majumem. I. 258. 11. 12. Io Conc. Hierosol. damnatus est Anthimus Trapezunt. I. 174. 27. In alio deponus fuit Daubertus Patriarcha I. 414. 26. Maximus, & Narcissus Episcopi Hierosol. sibi successores designarunt III. 345. 31. Dositheus translatus ad Sedem Constantinopolis III. 391. 36.

Hierusalem. S. Gregorius construxit hospitale Hierosolymis III. 80. 35. S. Cyrillus Hierosol. quid fecit de potestate Papæ III. 296. 10. Polichronius Episcopus Hierosol. accusatus ad S. Petrum Papam quod bona Ecclesiæ alienasset IV. 14. 10. f. 28. 2. Amos Episcopus Hierosol. scribit S. Gregorius, ut Romam mittat Clericum, si excommunicatum III. 216. 26. Episcopus per Papam in Patriarchatu Hierosol. constituitur III. 285. 5. Vicarius Papæ deputatus io eodem Patriarchatu II. 285. 5. III. 316. 7. Proculus Hierosol. scribit Papæ favore Cæsarii hæretici, qui se fingeat catholicum III. 335. 6. Urbs Hierusalem expugnata ab Occidentalibus I. 356. 3. f. 364. 31. S. Ludovicus Rex Franciæ bis expeditionem istam suscepit, Clericusque multas pecunias contulit, ac ex aliis regionibus ad id Papæ subsidia postulavit III. 446. 21. ad 16. Urbis illius dominium ad se pertinere contendebat Patriarcha, unde jurgium Regibus I. 414. 26. Qui Patriarcha habebat dominium temporale aliorum locorum II. 344. 18. Græci Patriarcha Hierusalem omnè se intulit universalem III. 189. 13. Varii Episcopi Hierusalem memorantur I. 110. 23. 24. f. 175. 30. f. 356. 3. f. 409. 10. 11. f. 414. 26. f. 457. 13. f. 464. 1. f. 473. 34. III. 340. 19.

Hilarus Arelatensis unde effert, fuit monachus Leningensis, S. Honorati antecessoris sui vitam scripsit, à Patribus valdè laudatus: Male dedit successorem Projecto Episcopo adhuc viventi, fuit frater Bonnadii Episcopi Remensis I. 128. 31. & seq. II. 72. 3. Præfuit Concilio t. Arausicano I. 74. 3. Liberalia fuit in redimendis captivis III. 83. 42. Resultavit contra potestatem Papæ: demùm se correxit III. 293. 14.

Hilarus Gabalitanus insignis Episcopus interfuit Concilio Arverneni I. 145. 9.

S. Hilarius Pictaviensis, ex Aquitania, Ecclesiæ Catholice dictus defensor, à D. Augustino, & aliis laudatus. Docet, Ecclesiam esse unam, & omnes Christianos unum corpus componere. Illum aliqui censent fuisse Romæ Diaconum. S. Martinus Sabarriensem Exorcistam ordinavit, voluitque facere Diaconum suum Ecclesiæ Pictaviensis I. 101. 1. & seq. III. 128. 14. Excessit dicendo, Christum fuisse omnis doloris expertem III. 69. 13. Romæ baptizatus est III. 99. 29. Habuit uxorem III. 359. 18.

Hilarius PP. improbat provectionem Hermetis Biterrensis ad Sedem Narbonneensem. Tandem pro bono pacis illam ratam habet, sine potestate tamen ordinandi Episcopos Compromissarios, quam committit alteri I. 135. 11. Resistit Irenæo, quem Nundinarius Barchinonensis sibi elegerat successorem I. 199. 31. II. 378. 16. III. 341. 20. ad 36. Alia de eo I. 315. 33.

Hildebertus Turonensis vexatus à Rege, quia volebat ad ejus nutum beneficia conferre III. 291. 21. Improbatur Arvernenses de Canonicebus hæreticè collatis I. 197. 26. 31. f. 199. 30. Idem vitium evellit à Britannia, de quo scribit Papæ I. 423. 30. Alia de eo I. 418. 1. ad 14. II. 288. 10.

Hildegrinus translatus de Catalaunensi Ecclesiâ ad Selingestadiensem I. 60. 30.

Hilduinus Abbas valdè acceptus Ludovico Pio, & Carolo Calvo, Plures habuit Abbates, Ei Eugenius Papa 2. dat reliquias Sancti Sebastiani. Cooperatur promotioni Isaac ad Sedem Lingonicam spoliatur Abbatiâ, inde redintegrat, & alia de eo I. 291. 1. 2. III. 127. 46. IV. 132. 12.

Hilduinus Cameracensis promotus opera Lotharii Regis, improbat rem Nicolao Papâ 1. & alia de eo III. 365. 32. 34. f. 369. 41. 42. 43. Hilduinus à Rege Galliarum ad Imperatorem transiens, satagit fieri Episcopus Tungrensis. Resistit ei Rex. Romanus vocatur, causâ cadit, excommunicatur: tandem fit Episcopus Mediolani I. 345. 7. ad 11. Hilduinus iohannis Sedi Leodiensi I. 320. 5. 6.

Hincmarus Remensis clamat, Deum non esse personarum acceptorem I. 28. 27. Objurgat Ebbonem Gratianopolitainum I. 302. 23. III. 15. 27. 33. Docet, sufficere necessitatem, vel utilitatem ad translationes faciendas I. 60. 31. Resistit Regi, ne Avicci, & iocenti præficeretur Ecclesiæ II. 278. 20. fol. 491. 5. Falsavit literas Papæ III. 125. 42. Excommunicavit filium Regis: adversus iura Papæ resultat: odio prosequitur Hincmarum Laudunensem nepotem suum: quem accusat in Concilio, deponi facit, carcerari, & excrucari. Afflictabat Anarchiam, subjectionis Papæ debim excussor. Laudatur à Carolo Calvo, & alia de eo II. 190. 12. fol. 199. 7. III. 131. 1. ad 11. Vocat Nicolaum 1. Papam universalem III. 223. 42. Fortiù se opponit Regibus Galliarum pro defensione libertatis electionis Canonice III. 361. 22. ad 31. Aioimarii fuisse videtur cum Papâ: & io rebas Astarid Nannetensis, modò hujus fautor, modò contradictor: aliaque de illo I. 288. 3. III. 377. 1. ad 11. f. 462. 9. 10. f. 501. 19. Cogit ad restitutionem Comitum, qui sibi usurpaverat spolia Clericorum III. 460. 3. Quis,

I N D E X

- Quis, & cuius esset, pluraque de ejus promotione ad sedem Remensem, & de aliis ejus rebus l. 372. 25. l. 297. 22. ad 36. III. 124. 39. ad 42. IV. 21. 5. fol. 118. 3. l. 346. 21.
- Hilacenus Laudunensis* nepos Remensis, cuius effectus auctoritatem Papae contra Patrum. Renuit assentiri consensu latius contra unum, qui appellaverat ad Papam. Excommunicat Normannum, occupantem bona Ecclesiae. Accusatur à Patruo in Concilio, quo agente deponitur, vinculis alligatus detruditur in carcerem, & excrucatur. Carpius, quod non esset obediens Metropolitano, quod omnes Laudunenses excommunicasset, multos Clericos suspensione innodasset, Regem accusasset ad Papam: quoniam vera esset? Fuit unus ex Collectoris canonum. Papa cum fuit excommunicatus, pontificalibus induti, benedicere populo, & missam cantare. Et alia de eo l. 272. 26. III. 120. 12. III. 131. à n. 1. ad 11. l. 341. 21. IV. 21. 5. f. 132. 11. Alii quosdam Clericos sine titulo ordinaverit IV. 287. 1. fol. 294. 23.
- S. Hippolytus martyr* Metropolitaneus Arabiae, inde Episcopus Portuensis, quis, & quotus homo fuerit l. 49. 1.
- Hispanensis* Archiepiscopus Primatiales honores olim habuit in Hispania l. 190. 1. Hispanosa Concilium l. 300. 29.
- Hispania*. Svevi, Vandalii, Alani sub Honorio Imper. Hispaniam invaserunt III. 332. 2. Gothi eam occupaverunt, sed eversu temporis eorum regnum factum est legitimum IV. 91. 20. Vallaure Visigoth. Regi Vascianum Honorio Imper. concessit II. 344. 38. Hispania Rex precessit multos regis in America IV. 336. 4. Est simul Rex Castellae, Aragoniae, Valentiae &c. IV. 144. 11. Rex Hispanica antecessit 38. annis Aera Christi l. 370. 10. Eam sustulit Joan. Rex l. 549. 3. Quietiam sanctivit, ut Rex obviam habens Eucharistiam, ad terram dilatat, & eam usque ad Ecclesiam associet. Idem aspirabat ad regnum Lusitanie l. 550. 13. Fidem in Hispaniam invexit S. Jacobus Apostolus l. 200. 33. III. 530. 9. 11. Ecclesias Hispaniae erexit D. Petrus, & alii Papae III. 177. 26. Saeculo 2. ibi fides jam erat adulta, aderantque Collegia Clericorum l. 45. 28. Rex Hispaniae ornatus olim titulo Imperatoris à Papa deputatus 3. Ecclesiam in quibus coronaretur, & designatis Regibus feudatarius ejus l. 435. 47. l. 458. 26. Est magnus magister Ordinum militarium S. Jacobi, Alcantarae, & Calatravae III. 444. 9. Insultatur Rex Catholicus: & unde habuerit hunc titulum III. 194. 29. Quam immensam auri, & argenti copiam Hispani ad se traxerint ex India III. 440. 2. Sedes regia fuit aliquando apud Ovum l. 334. 9. De rebus Aragoniae V. Aragonia. Contentiones inter Gallos, & Hispanos propter Neapolis Regnum V. Neapolis. S. Pius 5. interpellat regem super abusu Neapolis contra Jurisdictionem Ecclesiae II. 519. 17. 19.
- Hispania*. Clerici Hispaniae olim habebant uxorem, introductione Vitae Regis, quam Alphonsus 7. sustulit l. 291. 3. Variae res Hispaniae referuntur l. 192. 1. 2. &c. Martyres Cordubenses, & plura de illis l. 295. 17. 18. &c. Hispana Ecclesia multum colit Romanam II. 244. 7. Alphonsus Rex Legionis, & Veremundus Rex Castellae, fuerant mooschi II. 475. 6. Hispani rogant Papam, ut librum Antonii Perez prohibeat III. 525. 12. Bulla in Cnâ Domini est acceptata in Hispania: Rex an mandaverit agi cum Papa pro moderatione quorundam clausularum ejus II. 521. 21. 22. Episcopi Hispaniae animarum Innocentium 4. in Conc. Lugduno. ut Imperatorem deponeret, Ecclesiam depresserunt II. 426. 29. Papa petens subsidia ab Hispanis pro succursu Terrae Sanctae III. 448. 16. Papa ibidem percipit spolia Episcopatum vacantium III. 464. 15. f. 469. 26. Beneficiarii mortui testamentis de bonis beneficii III. 161. 7. III. 467. 22. Lusitaniam alicubi accipiunt Episcopi III. 467. 22. Comes Barenonen. & Urgellitan. dimiserunt abusu usurpandi spolia Ecclesiarum vacantium III. 463. 14. Rex Hispaniae ex decimarum tertias habet de beneficiis III. 311. 9. f. 444. 8. f. 449. 19. Multum pecuniam percipit ex bonis Ecclesiae, pro iudulis Apostolicae circa Bullam Cruciatam, Spolia, Tirames. S. Officium, Ordinis Militaris, Pensiones impositas Episcopatibus &c. III. 444. 9.
- Hispania quoad extraneos, & beneficia*. In ea extranei possunt pervenire ad Regnum l. 212. 18. fol. 564. 16. 19. Usque ab initio Ecclesiae ibi erant Episcopi extranei l. 45. 28. Episcopi antiqui solebant sibi eligere successores, cui rei restitum fuit III. 343. 15. f. 346. 31. Quidam Rex Castellae erat praebendatus in Ecclesia Cluniacensi III. 260. 22. Quam partem haberent antiqui Reges in electionibus praesulum III. 498. 15. Non qui dotaverint, vel infidelibus subtraxerint Ecclesias, habent ibi Reges iustipatronatus, sed ex concessione Ecclesiae l. 556. 27. ad 29. III. 309. 24. III. 493. 5. An ipsi transulerint sui eligendi praesules in capitula Ecclesiarum: Indubie electio redierit ad Papam vi Regularum Cancellariae II. 245. 8. f. 309. 21. f. 484. 18. Concilium Toletanum cum assensu Papae dedit Regi Castellae, ut nominaret ad Prelaturas Ecclesiarum l. 179. 24. f. 311. 22. f. 556. 28. III. 244. 7. fol. 309. 22. III. 114. 12. Praeclio privilegio Apostolico, Reges non se possent promotionibus Praesulum iogerere II. 251. 24. f. 254. 30. Sub Gregorio 7. Rex non nominabat ad Prelaturas III. 309. 22. Nec usque ad Martinum 5. Eugenium 4. & Sixtum 4. sed solum suffragabat Papae, si quem optaret praefici Ecclesiam II. 4. 5. &c. f. 37. 28. f. 247. 12. f. 308. 2. - 12. III. 420. 7. Petrus Crudelis rex sibi arrogavit Praesulatum dispositionem, mirante Marianâ, quod Papa id toleraret III. 505. 29. Nunc rex nominat ad Episcopatum III. 254. 29. fol. 308. 22. Sixtus 4. hoc indultum concessit Regi Castellae. Hadrianus 6. & Clemens 7. id concessit pro cuncta Hispania II. 245. 8. f. 309. 24. f. 310. 25. Rex nominat ad plura alia beneficia II. 180. 17. Duo Galli facti Episcopi in Hispania III. 339. 16. Belgae factus Archiepiscopus Toleti II. 68. 2. Magna diligentia Philippo 2. Regis in diligendo viros ad Episcopatum praefectandos III. 264. 32. In tota Hispania supponi non potest, quod viri deficiat ad Episcopatum idonei l. 263. 27. 29.
- Hispania*. Tempore Gregorii 7. beneficia Hispaniae patebant extraneis l. 363. 26. II. 120. 2. Et tempore Martini 5. II. 4. 5. 6. III. 420. 7. Contentio-

RERUM, & VERBORUM.

nes inter Papas, & Reges circa beneficia extraneis quoque danda I. 31. 34. f. 200. 34. f. 38. 25. f. 47. 7. ad 30. II. 37. 28. f. 81. 39. 40. f. 105. 22. f. 121. 4. Rex mala exaggerans ob ea data indigenis III. 434. 37. Beneficium ibi datum Gallo II. 45. 17. Danda sunt foliis Hispanis III. 15. 3. Majoricenses habent privilegium Papale exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. Idem habent Valentini II. 78. 31. 32. Castellani quod idem habeant indulto Sixti 4. I. 549. 13. ad 30. II. 37. 28. f. 81. 39. 40. fol. 101. 5. ad 12. f. 105. 22. 23. f. 126. 19. f. 143. 28. fol. 151. 11. f. 417. 1. III. 421. 100. De eo dubitat Thomas del Bene II. 127. 22. 27. Ibi extreme non excluduntur à beneficiis jure regio I. 556. 27. III. 422. 10. 11. Reges edentes de hacre Pragmaticas, inhæserunt privilegio Sixti 4. I. 554. 25. II. 81. 39. 40. f. 102. 12. f. 104. 18. 19. Nec procurassent privilegia Apostolica, si per hæc ibi fuisset præjudicium II. 82. 40. f. 110. 2. Ibi extranei excluduntur etiam à pensionibus II. 126. 19. Pluribus in Hispania tractatum fuit de pauperibus exteris depellendis, irrito consilio I. 341. 33. III. 82. 40. Et de obligando Beneficiarios simplices ad residentiam IV. 178. 18. Hiberi resistunt Hispanis, volentibus præficere Hispanum Ecclesiæ Dublinensi, & cur III. 12. 20. An Philippus 2. tentaverit prohibere commercia pecunie, & annatarum solutionem Curia Romanæ III. 441. 1. f. 444. 9. Quadam de assensu regio III. 505. 29. In Hispania examinantur litteræ Apostolicæ ante executionem, ex privilegio Pontificis II. 80. 35. f. 499. 28. Præsumitur ibi existentes fuisse beneficia simplicia IV. 164. 3. 4. f. 166. 12. 14. 18. f. 172. 3. ad 7. fol. 175. 10. f. 179. 22. f. 475. 5. Cardinalis Infans memoratur IV. 137. 25.

Historia testis temporum, lux veritatis, magistra vitæ &c. dicitur à Tullio: & sibi venerationem ex ipsa rerum vetustate conciliat IV. 129. 1. Plures Historiæ antiquæ perierunt IV. 306. 26. Historia est conglobata sapientia, & multorum mensio unum collecta ex D. Nazianz. IV. 134. 16. Non omnia, quæ in mundo venerunt, scripta sunt in historiis IV. 306. 26.

Histrionem non permittit D. Cyprianus docere artem mimicam, eique spondet subsidia I. 55. 17.

Hoellus Brito Episcopus Cenomanen. fovet Hildebertum I. 418. 2.

Homicidium inducit irregularitatem II. 154. 18. fol. 190. 11.

Homilia. S. Proclus fuit Scriba homiliarum, seu sermonum Attici Constantinopolitani I. 58. 25. Eusebius Emesenus propter eloquentiam designatus Episcopus Alexandrinus I. 76. 7. f. 88. 3. Nestorius electus est Episcopus Constantinopolis, eo quod ad docendum populum aptus esset I. 121. 13. S. Joannes ob excellentiam in predicando dictus Chrysostomus I. 118. 7.

Honobonus de Bonis doctrinâ suâ favet extraneis II. 124. 13.

Honoriæ, vox hæc quando, & quâ occasione emerit in Ecclesiâ IV. 70. 22.

Honestas. Multa de honestate desiderentur in hominibus, quæ non exiguunt de necessitate III. 39. 41. 42. De honestate est, non de jure, quod bene-

ficia dantur indigenis, & non extraneis I. 467. 12. fol. 493. 43. 45. f. 509. 36. II. 81. 37. f. 90. 18. f. 100. 7. 8. fol. 103. 13. f. 116. 23. f. 128. 28. & seq. f. 134. 2. fol. 136. 8. f. 138. 15. 17. f. 139. 18. f. 143. 27. f. 145. 35. f. 154. 20. f. 175. 4. III. 20. 40. f. 25. 5. f. 60. 34. fol. 102. 37. fol. 121. 32. fol. 235. 3. 4. fol. 240. 16. f. 353. 3. 5. f. 385. 21. V. *Indigena*. V. *Paritas*. Quod de honestate est, lato modo dici potest esse de jure II. 136. 8. III. 235. 4. Quomodo consideranda sit hæc honestas II. 245. 15. Honestati opponitur, quod Clerici sine assensu Episcopi Ecclesiis præficiantur II. 154. 19.

S. Honoratus Arelatenfis undè esset, Erexit Monasterium Lerinense, ad quod traxit Hilariu Arelatensem, qui ejus vitam scriptis fuit successor Patrocl II. 127. 31. III. 240. 16. Designavit sibi successorem dictum Hilariu III. 345. 31.

S. Honoratus Episcopus Novariensis, undè Mediolanensis I. 168. 7.

Honorius Vandalorum Rex, pater Theodati Gothorum Regia II. 327. 36.

Honorius Papa 1. quis, & qualis fuerit. Deponit Patriarcham Gradensem, & alium à subrogat. Ei scribit Sophennius Patriarcha Hierosolymit. I. 180. 6. 7. 10. Cyro Alexandr. scribit Honorius, ut à prædicandâ in Christo univ. voluntate desisteret. Cujus filii voces pro bono patris duxit. Scriptis & Sergio Constantinopolit. I. 81. 10.

Honorius Papa 2. scribit Tyrini. Dat Vilelmu Tyrio Pallium Archiepiscopale I. 412. 20. Scribit Hildebertus Turonensis, & ipse scribit Episcopo ejus provincie I. 415. 30. Arms pulsat Rogerium Silvium, quem demum investit de Ducatu Apulie II. 249. 28. f. 408. 20.

Honorius Papa 3. indulget Episcopo Tullensi exactionem 2. annatarum II. 214. 18. Arguit Fridericum 2. quod se electionibus Antistitem immisceret II. 248. 14. fol. 422. 19. ad 29. An hic Papa dederit Regibus Gallis indultum, v. ejus concessum beneficia II. 306. 16. Ei Fridericus 2. diploma dirigit favore Ecclesiæ Romanæ II. 422. 18. Ipse petis duas præbendas in singulis Ecclesiis Franciæ, & Angliæ, sed irrita consilio III. 431. 30. ad 36. Scribit Regi Hungariæ circa juramentum III. 491. 1.

Honorius 4. confirmat pragmaticam Regni Neapol. à Carolo Claudio factam II. 404. 8. Capitula ipsius Regni edit pro bono ejus statu, & alia circa ea edicit II. 458. 9. 10. 11. Excommunicat Jacobum Aragonium in vasorem Siciliæ, hancque subicit interdicto II. 445. 11.

Honorius Imper. concedit Aquitaniam Vallis Visigothorum Regi in Hispania II. 344. 18. Ut contra eum commoveret populum, Sicilico libros Sybillinos cremavit III. 520. 5. Honorius Imper. vexatus à multis affectantibus Imperium, quæ inter idem Sicilico ejus Socer, & Constantinus. Galliam Placidiam junxit Constantio, quem in Galliam misit, ubi purpure in vasorem dispecit III. 332. 2. Pelagium, & Celestium hæreticos publica edicta persecutus est III. 336. 8.

Hormisla Papa. Quis, & undè fuerit. Ei Papatum prædixit S. Ennodius Ticinensis, & plures litteræ scriptæ S. Remigius Remensis illi congratulatus est.

- Clodoveus** Rex Francorum Coronam, qua regnum dicitur, eidem misit. **Justinus** Imper. alia donaria ipsi transmissit l. 157. 7. & seq. Amavit **S. Casarium** Arelatensem l. 129. 35. Habuerat uxorem, ex qua filium genuit **Silverium** Papam l. 158. 14. f. 202. 37. Reliquit Patriarchæ Constantinopolis, ne Episcopus Antiochenus ordinaretur Constantinopoli l. 169. 12. Libros Manichæorum fecit exuri l. 156. 15. Mandat præfici Ecclesiæ Alexandrinæ Diofcorum l. 288. 13. lll. 352. 1. Alia de eo lll. 304. 11. lll. 105. 42. 43.
- Hospitalia**, & **Xenodochia**. Eis bona, & beneficia ecclesiastica uniri, & addici possunt l. 68. 12. f. 432. 37. Hospitalia Sampsonis celebre Constantinopoli, cui præfuit **Mennas** l. 98. 26. f. 174. 26. Hospitalia memorat Concilium Chalcedonense l. 134. 8. IV. 26. 19. Quædam ab aliquibus erecta extra patriam lll. 80. 34. Hospitalia sunt interdum ecclesiastica beneficia l. 174. 27. f. 239. 18. 19. Variæ species sunt Hospitalium, ut **Xenodochia**, seu Hospitalia pro peregrinis. **Orphanotrophia** pro pupillis. **Ptochotrophia** pro inopibus. **Berphotrophia** pro infantibus. **Gerontocomia** pro senibus, & invalidis. **Barthenotrophia** pro virginibus. **Nyctocomia** pro infirmis lll. 73. 22. IV. 17. 24. Alia de Hospitalibus IV. 32. 15.
- Hospitalas** fugientibus, non eludenda, sed aperienda est via, ut evadant l. 216. 27. 28.
- Hæbertus** laicus obinet Abbatiam à Carolo Crafuo l. 73. 15.
- Hugo** Capetus fit Rex Franciæ, Carolinghis se favore velle dicit Arnulphum Remensem carceri includit, ac deponere facit, quem ad illam Sedem promoverat: & alia de eo lll. 141. 21. ad 26.
- Hugo de S. Caro** Cardinalis invehitur contra dantes beneficia consanguineis, & hæreditario jure l. 198. 29. Quod fentiret de præstantis ad beneficia lll. 12. 201.
- Hugo Candidus** Card. detractor accerrimus Gregorii 7. lll. 387. 27.
- Hugo Diefensis** Cardinalis, Legatus Papæ, Archiepiscopus Lugdunensis præfuit pluribus Conciliis: ordinibus insignitus à Papâ, & plura alia de eo l. 395. 1. ad 14. lll. 384. 19. f. 387. 25.
- Hugo Edensensis** Abbas Cluniacensis, impetrat privilegium pro suo Cænobio, Hildebertus Turenensis ejus vitam scribit l. 344. 4. f. 418. 1.
- Hugo Lincolniensis** clamat adversus Regem Angliæ, ne beneficia darentur aulicis lll. 278. 19.
- Hugo Parisiensis** Comes, etiam Laicus, tres possidebat Abbatis, dictus Abbtcomes lll. 73. 15. f. 277. 18.
- Hugo Pipini** de Erifallo nepos plures habuit Episcopatus, & Abbatis IV. 132. 10.
- Hugo Ringuennis** factus Episcopus Remensis, de quo multa l. 335. 13. ad 19. IV. 118. 4.
- Hugo Rotomagensis** plures habens Episcopatus, & Abbatis IV. 322. 10. Ei scribit Petrus Cluniac. de Airaldo Clerico extraneo l. 435. 48.
- Hugo Scotus** appellat ad Papam, & coram eo contendit cum suo Competitore propter Archiepiscopatum Sanctandreensem l. 461. 26. 27. Fuerat aulicus Regis Scotiæ lll. 364. 29.
- Hugo de S. Vittore** in septem scientiis eruditus, dictus lingua S. Augustini, et Saxoniâ in Galliam transivit, ubi fuit Abbas: tnetur, licitas esse mutationes Antilitum, & quando? l. 439. 1.
- Humbertus Card.** Episcopus Silvæ Candida vir insignis l. 357. 6.
- Humbertus Viennensis** Archiepiscopus Remensis, & Patriarcha Alexandrinæ l. 568. 29. IV. 132. 10.
- Humbertus Lugdunensis**: ei mandat Pape, ut Landricum ad Episcopetum compellat l. 362. 23.
- Humbertus Agnitanus** fit Episcopus Leodiensis l. 180. 4.
- Hunfridus** Cancellarius Imper. fit Archiepiscopus Ravennæ l. 402. 27.
- Hunfridus** Normannus fortiter pugnat contra Gregos lll. 317. 11. f. 393. 18. Fit suorum Dux, superatque S. Leonem 9. in prælio lll. 318. 12. A quo Comes Apulie constituitur lll. 319. 15. f. 321. 21. f. 348. 27. f. 392. 14. f. 406. 13. 14.
- Hungaria** dicta magnum Regnum lll. 244. 26. Ibi extranei possunt ascendere ad Regnum l. 212. 18. f. 564. 16. Carolus de Dyrrachio affectans idem Regnum confecti lll. 436. 17. Bela ex Monacho fit Rex lll. 417. 6. Ei scribit Pape, ne impediat electiones Præfulum lll. 540. 34. Comprovinciales Episcopi concurrentes ad electionem Archiepiscopi lll. 242. 2. fol. 248. 14. Contentio pro electione Archiepiscopi Ecclesiæ Strigoniæ, ad quam Papa transfert Archiepiscopum Coloceni lll. 242. 21. 25. Quidam Rex audebat ex se transsire Episcopos l. 459. 22. Papa scribit Regi, ne alienaret jura sua coronæ, que tueri juraverat lll. 491. 1. Carnius Uberrus Rex affectat confecti regnum Neapolis lll. 435. 15. Matthias Rex mentito amicu alienas urbes circumlustrabat lll. 429. 27. Tempore Pii 2. Rex non nominabat Præfules, sed supplicabat Papæ pro eo, quem optabat lll. 33. 13. Nunc Rex illos nominat, nec sine privilegio se tali rei ingereret. lll. 247. 14. f. 251. 24. f. 254. 29. 30. f. 309. 23. An Rex conferat aliqua beneficia l. 506. 26. lll. 302. 9. Quod à beneficiis Hungariæ excludantur extranei lll. 143. 29. lll. 153. 1. f. 417. 1. Idque ex privilegio Apostolico proveniet lll. 422. 12. S. Pius 5. Hungaris egentibus præbuit subsidia lll. 82. 39.
- Hydruntis** urbe expugnata à Turcis, civibusque consumpta; Clemens Papa 7. dat Hydruntinis privilegium exclusivum extraneorum lll. 75. 22. & sequ.
- Hyemenus** Episcopus Hierosolymitanus interfuit Concilio Antiocheno l. 110. 23.
- Hypostasis** una, vel tres dicenda esset olim ambigebatur, & cur lll. 208. 7. S. Hieronymus timet venenum latens verbo Hypostasis lll. 530. 21.

RERUM, & VERBORUM.

I

S *Aulus Jacobus Apostolus fidem* introduxit in Hispaniam, ubi erat extraneus l. 200. 33. Ill. 1. 2. 4. Alia l. 8. 13. f. 561. 8.

Jacobus Aragonius invadit Siciliam. Papa eum excommunicat, & Siciliam interdito supponit. Jacobus eam restituit, Carolo a. tradendam, cujus filiam Blancam ducit uxorem, & ad Regnum Aragonie pergit. Papa conventiones ejus cum Carolo approbat ll. 445. 11. 12.

Jacobus Majoris Maritus Joannæ I. Regine Neapolis ll. 436. 16. 21.

Jacobus Minulus petit beneficium in Diocesi Lucensi, inde fit Episcopus Agathensis ll. 45. 18.

Jacobus Nisibitanus interfuit Concilio I. Niceno l. 69. 16. Collegit Canones Arabicos ll. 302. 32. Arma direxit contra Infideles ll. 54. 12.

Jacobus Cardinal. Papensis ex Luca. Ei obstitit Dux Mediolani, ne haberet Episcopatum Papensem, tamen ipse prevaluit ll. 34. 19. 20. Ipsum ibi ei accedit, propter alius beneficium ll. 37. 26. Alia plura de eo ll. 43. 10. ad ll. 508. 34. IV. 54. 12.

Jacobus Peinbelingius pro Germania scribens contra supposita gravamina Sedis Apostolicæ, confutatur ll. 21. 9. ad 30.

Ibas Edessenus accusatus, quod reditus Ecclesie suis ulibus applicaret l. 482. 14. Alia ll. 71. 16. f. 103. 39.

Iconoclasta Sacras Imagines damnatas in Conciliab. Constantinopoli persequuntur. De his tractatum est in Concilio Romano, & in Niceno a. l. 242. 29. f. 246. 4. Felix Urgellitanus, & Claudius Taurinensis easdem Imagines impugnaverunt l. 251. 22. 33. S. Joan. Damascenus fuit earum strenuus defensor l. 257. 11. Ob hæresim Iconomacorum Græci Cæsares perdidit Italiam ll. 330. 42. Iconomachis favere videtur canon Eliberitanus suspectus ll. 100. 33. Alia ll. 192. 24.

Ididi urbs Africae, prope quam erat monasterium S. Fulgentii l. 166. 1.

Idiomata quod homines non intelligant alter alterius idioma, incommodum eis est ll. 248. 37. Inficium latini idiomata Cæsar à publicis officiis amovit. Apollonius Tianeus suadebat Vespasiano, ne provincias committeret inficis earum lingue ll. 408. 32. Uti vicario, vel interprete incommodum est. Super Apollolos lingue ignis apparuerunt ll. 409. 32. ad 34. Quidam inficij lingue Canonij, cujus erant monachi l. 384. 10. f. 450. 37. Gallus Abbas in Anglia, et si lingue illius neficijs laudatur à D. Anselmo, quod moribus loqui possit l. 387. 18. Ill. 55. 22. Curata beneficia debent dari scientibus idioma populi l. 208. 10. f. 385. 11. f. 465. 6. f. 537. 23. ll. 22. 14. 20. 22. f. 85. 3. f. 104. 16. f. 140. 20. ll. 11. 18. ad 22. f. 55. 21. 22. f. 248. 38. Regula Cancellarij exigunt scientiam idioma populi in Curatis ll. 248. 38.

Tamen hæc pericia non est de Jure divino ll. 99. 3. ll. 11. 19. Aliqui secus sentiunt ll. 419. 5. An sit necessaria in Episcopis ll. 55. 22. In Regio Neapolis non videtur attendi hunc defectum in Episcopis l. 209. 11. Ill. 55. 22. f. 248. 39. Super hoc defectu Papa dispensat etiam in Francia quoad patriam obedientiam l. 209. 11. f. 466. 8. ll. 98. 2. 3. f. 106. 24. f. 156. 26. ll. 11. 19. 22. f. 55. 23. f. 248. 38. An Episcopus possit super eo dispensare ll. 104. 16. Quidam Galli in Tridentino optassent decerni, ne Papa in hac re dispensaret ll. 106. 24. V. *Tridentinum*. Æneas Sylvius restitit, ne fieret Episcopus Prætor, quidam inficij lingue Boemice ll. 407. 29. 31. Episcopus proferens verbum pro verbo, ut inficij illius lingue irrisus fuit ll. 410. 35. Episcopus regna populos diversi idiomatis, uti debet Vicariis conficis eorum lingue ll. 247. 34. 37. f. 404. 22. Alia vid. ll. 379. 6. In beneficiis, quæ non sunt curata, non est necessaria pericia idiomatis loci l. 466. 7. ll. 25. 23. 24. f. 27. 29. f. 106. 25. ll. 13. 22. fol. 55. 22. f. 248. 39. Nisi aliud lex propria beneficii deposceret ll. 248. 40.

Jejunium V. Quadragesima.

S. Ignatius Constantinopolis Episcopus eunuchus l. 54. 14. Rogat Formosum Papam, ut cum promotis à Phocio dispenseret ll. 325. 44.

S. Ignatius Layola quæstuando viuitans, bono operi incumbbat l. 341. 34.

Illebon Concilium statuit de congrua mercede, debita restori Parochiæ unitæ Monasterio l. 389. 27.

Illegitimus non potest ordinari, nisi cum eo dispensetur l. 329. 32. Ut fiat Episcopus solus Papa dispensare potest l. 329. 32. Ad successionem Regni Papa cum illegitimo dispensat l. 328. 31. f. 444. 9. Guimundo Averfano, ne fieret Archiepiscopus Rotomagensis, oppositum fuit, quod esset illegitimus l. 401. 23. Illegitimum fieri posse Presulem docet charitas ll. 263. 18. Illegitimi in Regno Neapolis ad coronam non succedunt ll. 444. 9.

Illyricum Concilium mandat, Episcopos vacuos præfici Ecclesiis successivè vacantibus l. 77. 10. Decem provinciæ Illyrici suberant Episcopo Thessalonicensi, velut earum Hierarchæ l. 137. 16. ll. 105. 43. Para Illyrici dicitur Slavia l. 260. 19. Illyricis indigenisibus D. Pius 5. subsidia præbuit ll. 82. 39.

Imagines Sacre V. Iconoclasta.

Imma filia Caroli M. Græcorum Imperatori prius in sponsam destinata, fuit uxor Eginharti l. 261. 23.

Imperium. Tempore Gentilium in uno erat Pontificatus, & imperium. In lege Christiana utraque dignitas distincta est, & à duobus regitur ll. 482. 14. Etiam sub Imperat. Ethnicis Ecclesiæ boais temporalibus affluere ll. 176. 6. ad 9. Cæsaris Imperium à tyrannide incipit, tamen tempore Christi jam evaserat iustum ll. 398. 30. IV. 92. 20. Ei suberant ab initio Italia, Gallia, Hispania, & aliæ regiones, quæ possidentur ab aliis Principibus

piant II. 379. 38. ad 45. f. 344. 10. 23. fol. 398. 30. f. 480. 9. 10. III. 193. 26. Regna, & Imperia licet ab initio male paria, tamen progressu temporis sunt legitima III. 348. 26. f. 398. 30. Imperia, & Regna sicut valent urbes, & regiones acquirere, sicutiam eas perdere possunt II. 480. 9. 11. Imperatorem vocabat Deum terrenum Rex Gothorum III. 309. 5. 8. Plures Imperatores fuerunt extraneis ab urbe Roma I. 210. 23. 14. 18. f. 349. 21. f. 564. 16. ad 19. Dabant jus Romanę civitatis, quibus volebant, quod tandem indultum est cunctis Romani orbis incolis II. 379. 20. Iussiones Imperiales dictę aliquandō *Divini assatus* I. 352. 29. Vel *Sacra* II. 200. 10. Vel *Divales* Iussionis II. 205. 23. 24. Vel *Sacra Imperialis* III. 505. 29. f. 507. 33. Missi Imperiales intrerant electionibus Pręsulum, & eor III. 501. 29. ad 28. f. 507. 31. Valentinianus noluit ex se eligere Episcopum Mediolani I. 112. 30. II. 244. 6. fol. 250. 22. f. 274. 10. III. 497. 13. Quid simile fecit Conradus 2. III. 377. 20. Quomodo se gesserint in Pręsulum electionibus Arcadius I. 119. 8. III. 498. 15. Theodosius I. 131. 13. Iulianus I. 169. 12. 13. II. 236. 13. III. 498. 15. Zeno I. 170. 15. Iulianus I. 174. 28. II. 250. 21. Heraclius I. 182. 11. Imperatoris non est de rebus ecclesiasticis decernere I. 80. 19. III. 213. 17. Ideo. *Typus* Constanti, *Ecclęstici* Heraclii &c. a Papā circumscripti fuerunt III. 116. 16. 17. Ex quo Imperatores esse caperunt Christiani, Ecclesie oecumę illis pendereemperunt II. 308. 20. III. 255. 11. f. 495. 9. Inter Ecclesiam, & Imperium mutua debet esse concordia II. 384. 2. Novus Papa mittebat Imperatori Legatos, ad mutuam amicitiam confociandam III. 502. 21. Electioni Papę Imperatores assensum præbent, exigentes pecuniam, a quā re tandem destiterunt II. 203. 23. 24. f. 209. 5. III. 493. 6. f. 497. 12. f. 501. 21. f. 505. 30. 33. Imperius Cęsaris permotavit cum Republica Neapolis Insulam Ænari II. 393. 19. f. 473. 22. Imperator debet esse unus III. 247. 36. Etiam Rex Hispanię olim fuit dictus Imperator, in 3. Ecclesiis coronandus I. 435. 47. fol. 458. 16. Imperium melius custoditur beneficiis, quam armis I. 206. 4. Appellare a Cęsare irato ad eum pacatum III. 338. 13. Quid te habeam ut Imperatorem, si me non habuit ut Senatorem, quidam dixit II. 327. 40. Quidam Patriarcha Antiochię appellans ad Cęsarem, & Concilium III. 196. 22.

Imperium Romano-Germanicum. Etiam extraneus potest eligi in Imperatorem, nec Bulla aurea præscribit, quod esse debeat ex Germania I. 351. 28. f. 564. 16. ad 19. Infidelis non potest eligi in Imper. III. 7. 8. Imperium hoc non venit dedit a Cęsare, cuius Imperium quoddam partem Orientis fuit destructum a Turcia II. 175. 5. V. *Mohometes*. Quod partem Occidentis cessavit in Augustulo per 324 annos. Unde hoc fuit ex integro excitatum a Leone Papā 3. in Carolo Magno II. 226. 32. f. 332. 45. f. 334. 49. f. 345. 20. f. 406. 12. f. 454. 29. f. 480. 9. 10. Joannem Papā 9. adjutur Lambertum ad Imperium contra Berengarium I. 337. 7. Contentio inter Hadrianum 4. Papam, & Fridericum 1. Imper. ob vocem *beneficium* IV. 3. 4. Ut rem gratam Imperatori faceret, inter alia extra proprium gremium Ecclesię Ro-

mana Papam elegit I. 97. 25. f. 358. 8. 14. f. 372. 16. II. 220. 1. III. 145. 32. Imperatores se ingerentes electionibus Pręsulum II. 250. 22. 23. Olim ad Episcopatus, & Abbatis Germanię nominabant, & quid de Patriarchatu Aquileię I. 402. 26. ad 29. Ad se devolvi nominationem Pręsulis contentebant, si eligentes non coovenirent in unum I. 454. 5. Et se id posse facere ex Apostolico privilegio II. 306. 16. Magnę contentiones inter Papas, & Imperatores propter Investiturę Episcopatum, & Abbatiarum I. 454. 5. II. 206. 25. f. 211. 8. f. 239. 20. f. 251. 23. ad 26. Hinc investiturę illis erant satis fructuosę II. 206. 25. Comes Palatinus Rheni præsentat Clericos ad beneficia da jure patronatus Imperii, illo vacante II. 310. 27. Possit de quibusdam beneficiis ab Imperatore disponi, aliquandō dictum est jus Cęsareum IV. 241. 3. Aliqui Imper. fuerunt Canonici in quibusdam Ecclesiis III. 260. 22. Quomodo se gererent olim circa pensiones ecclesiasticas II. 149. 21. Imper. dat primas preces pro beneficiis in Ecclesiis Germanię I. 214. 24. f. 220. 39. f. 506. 27. V. *Preces*. Electores Imperii Gregorius Papa 5. constituit, & quinam sint Papa ex causis aut aliquos ex eis possit mutare, alique I. 563. 12. ad 19. Assumpti sunt in partem sollicitudinis, Imperator verb in plenitudinem potestatis Imperialis I. 566. 23. Hanc plenitudinem potestatis Imperator habet III. 291. 9. fol. 295. 17. ad 19. Electoribus nulli fas est exigere ante electionem: post eam, sponte oblata, licet accipere II. 210. 6. Regni Neapolitani loca partim donec 14. partim restituta fuerunt Papę a Carlo Magno, antequam in eo excitaretur Imperium nunc subsistent II. 345. 20. ad 22. f. 348. 26. f. 481. 11. fol. 506. 11. Principes Imperii sicutur, nullum inesse jus Imperio super utramque Siciliam: juxta diploma Friderici 2. II. 340. 9. 10. Alia de hac re II. 345. 20. ad 22. f. 348. 26. f. 477. 21. Qui est Rex Neapolis non potest esse similis Imperator, & Carolus 5. fuit super ea re dispensatus a Papā II. 455. 2. V. *Neapolis*.

Imperium Gręcum. Hoc Imperium deferrebat electione nobilium, nec succedebat filius genitus a Patre, quando nondum erat Imperator. In Templo S. Sophię eligebatur, vel ad eam electus ducebatur I. 484. 18. 20. 22. Patriarcha nomen suum præmittebat nomini Imperatoris III. 196. 31. Quidam Patriarcha noluit coronare Imper. nisi revocaret legem libertatis Ecclesię adversus II. 250. 21. fol. 503. 3. Imperatori suo adstantes Gręci, dicebant, quod posset quicquid vellet in Sacris rebus, tamquam oleo Sacro unctus I. 459. 21. II. 482. 13. ad 16. Se valde immiscebant hi Imperat. rebus ecclesiasticis I. 110. 24. f. 173. 23. f. 278. 4. II. 250. 21. Constantinus deponit S. Athanasium I. 82. 23. 24. f. 90. 7. Rinorhmetus Callinicum I. 259. 15. Len 6. Niceniam Myrsinam I. 329. 35. Imperatores Constantinopolis se multum ingerentes electioni, & depositioni Patriarchę I. 58. 16. f. 93. 24. f. 97. 24. f. 121. 13. f. 173. 25. f. 258. 15. 19. f. 318. 22. f. 329. 35. f. 357. 13. f. 486. 25. II. 236. 15. fol. 250. 21. f. 275. 11. III. 391. 35. f. 498. 15. Et aliorum Antistitum I. 76. 6. f. 89. 5. f. 169. 12. 15. fol. 182. 11. f. 265. 2. f. 311. 22. f. 459. 21. II. 244. 6.

RERUM, & VERBORUM.

6. f. 150. 21. f. 275. 11. III. 496. 10. ad 15. Translationes Clericorum, & Episcoporum faciendas de una ad aliam Ecclesiam mandantes I. 82. 32. f. 278. 4. III. 92. 13. f. 162. 26. f. 165. 33. Taxantes: numerum Clericorum Ecclesie S. Sophie I. 81. 22. III. 91. 11. ad 4. Provinciam ecclesiasticam in duas Velens Imper. divisit I. 92. 10. Quidam vertebat Ecclesie Episcopales in Metropolitans III. 150. 21. Alii edentes sanctiones contra usurpantes Spolia Clericorum III. 450. 5. Imperator quidam permittens Episcopis exactionem Annate in conferendo beneficia II. 212. 12. Imperatores Græci, post regum Græcorum, & Loogobardorum, oullum ius habebant in Regno Neapolis II. 327. 38. ad 49. f. 398. 30. fol. 480. 9. 10. Nec iustè possidebant loca, quæ ibi occupaverant II. 339. 42. 42. f. 427. 21. f. 481. 11. fol. 503. 3. Neque dabant assensum Regium adipiscibus ibidem beneficia ecclesiastica II. 503. 3. Jam etiam perdiderant provincias Italicæ ob hæresim, aliasque ob causas II. 330. 41. f. 397. 28. V. *Exarchatus*, Imperium transiit ad Græcos ad Germanos per Papam I. 563. 17. II. 126. 26. f. 124. 17. Latini acquirunt Imperium Constantinop., & Balduinus ibi fit Imper. Græcumque Imperium à multis in frusta disceptum tunc fuit I. 485. 21. 22. A' Græcis recuperatur totalitèr, & duravit usque ad Mahometem 2. Turcarum Sulcanum, qui illud destruxit II. 175. 5. fol. 330. 41. f. 333. 49. f. 345. 22. f. 397. 19. f. 480. 10. Et ipse solus occupavit 2. Imperia, 12. Regna, & 200. Urbes, & Oppida II. 75. 22. An in Græciâ sit adhuc quidam, qui secretò se ominant Imperatorem Græcorum II. 397. 29.

Imperator est defensor Ecclesie II. 191. 14. III. 497. 13. Cujus iura in sua coronatione tueri jurat II. 371. 32. Et ab eâ regi debet, non ei præcipere III. 213. 17. Illi enim subiectus est. III. 497. 13. Caput submittit Episcopis, eorumque monita suscipit III. 497. 13. f. 502. 23. Imperator ab Episcopo excommunicatus III. 123. 37. Imperatoris est iura Sedis Apostolicæ tueri, & augere III. 472. 32. Se profectus filium Summi Pontificis, & quibus titulis ei ferbat II. 320. 34. Plures Imper. vocant Papam Præsulem universalem Ecclesie III. 218. 30. ad 34. Ad Papam spectant res sacræ, ad Imper. profanæ: hique dicere debet ab Ecclesiâ, eique subesse, si diu vult imperare III. 281. 29. 30. f. 361. 22. Quis diu iudicem Pontificum constituit, inquebat quidam Papa Imperator III. 229. 34. Imperatores accusantes alios in Conciliis III. 123. 37. 38. f. 134. 7. III. 123. 37. Ladovicus Pius depositus à Concil. Compneni. & in monasterium trahendus deseruit. Imperator quidam hostis Ecclesie, prælio à Papâ pulsatus II. 54. 12. Fridericus 2. Imper. à Papâ depositus in Conc. Lugdun. statimque electores alium elegerunt Imperatorem II. 426. 30. ad 32. f. 430. 2. f. 443. 7. Carolus 5. renouciavit Imperio II. 481. 10. Imperator donare potest, & edere, atque in feudum concedere urbes, & oppida, prout pluries fecit II. 331. 45. f. 343. 16. ad 24. III. 493. 6. An possit facere claves in uribus sui vasalli II. 380. 24. Concurrit in iurisdictione cum suis subditis II. 294. 25. Nobilitate potest, & illustres facere III. 211. 15. Potest dare titulum Regis, prout pluries Principibus datus, vel ogeatus fuit III. 178. 17. f. 243. 23. Quod vim dire-

ctivam, non quod coactivam subest legibus III. 324. 41. Rex Armenie se profectus Imperio Romani greta regem III. 220. 34. Imperator est Rex Germanie, plurimique aliorum statuum Princeps IV. 144. 10. Utitur Sigillo, sed bulla aureâ, vel cereâ II. 197. 2. f. 483. 16.

Importunus Episcopus, cui S. Gregorius mandat, ut Ecclesiam cuidam committat II. 289. 13.

India: quam ingentes auri summas Hispani ex India transfulerint in Hispaniam III. 440. 2. Concilium Mexicanum jubet, beneficiarios edificare linguam Indicam III. 12. 21. Ad prædicandam India fidem S. Athanasius misit Frumentium III. 177. 26.

Indigena : Ille sumi debet indigenatus civiliter, non grammaticalitèr II. 374. 7. 10. Quinam sint verè indigenæ, & quinam extranei II. 372. 2. ad 26. Secundum naturam nullus est indigena, neque extraneus II. 373. 5. Indigenatus an possit haberi simul in pluribus locis I. 127. 30. II. 375. 9. III. 171. 9. fol. 259. 20. 21. V. *Civis*. Qui eandem fidem tenent, sunt simul indigenæ II. 376. 11. III. 7. 11. fol. 10. 15. Baptizatus in aliquo loco, ibi fit indigena II. 376. 12. locolatu, & domicilio quis fit indigena I. 491. 40. II. 34. 17. f. 84. 2. f. 377. 15. III. 159. 20. Domicilium non statim, sed progressu temporis contrahitur I. 492. 40. Professione monachali fit quis indigena ejus civitatis I. 128. 32. Aggregatione ad cives, facta à Decurionibus, aliquis fit indigena II. 378. 17. 18. Literis naturalitatis, datus à Principe II. 378. 17. Incola duarum urbium, quæ ab initio unum corpus faciebant, habentur hinc inde pro indigenia III. 136. 12. f. 141. 21. 22. f. 341. 21. 22. Tenens Baroniam in aliquo loco, est ibi indigena II. 364. 18. 17. f. 378. 18. Habens ibi beneficium I. 127. 30. f. 144. 6. f. 157. 7. fol. 164. 30. f. 213. 21. f. 301. 31. f. 385. 14. II. 376. 14. f. 381. 24. III. 159. 20. 21. f. 171. 7. Quid de habente beneficia in pluribus locis I. 164. 31. III. 171. 9. f. 159. 20. 21. Indigenæ in pluribus rebus, & officiis præferuntur extranei III. 241. 20. Ad publica tamen officia magis opportuni solent esse extranei, quàm indigenæ I. 208. 9. 10. f. 348. 16. 17. fol. 352. 19. 30. II. 142. 26. 17. Indigenatus est res adiephora pro assequendo beneficium II. 46. 21. f. 129. 30. f. 138. 15. Et fabulosum est, quod hæc qualitas sit ad id necessaria I. 122. 16. Indigenatus quodam hoc oegotium, nec arduum, nec extenditur limitibus Regnorum II. 85. 3.

Indigenus. Nullus est Canonicus, qui pro indigenis, ad effectum consequendi beneficium, lætelligit cunctos incolæ alicujus regni, sed si qui sunt, loquuntur de incolis alicujus Oppidi, vel Urbis, vel loci particularis I. 310. 18. 19. f. 459. 19. f. 470. 21. II. 81. 37. f. 85. 3. f. 91. 19. f. 100. 5. f. 105. 22. f. 121. 5. fol. 128. 26. f. 272. 2. f. 466. 5. f. 535. 24. III. 51. 12. fol. 61. 37. f. 109. 16. f. 238. 12. f. 244. 26. f. 264. 37. 38. f. 336. 10. f. 339. 14. f. 414. 16. ad 20. Si indigenatus esset necessarius ad beneficium, non possit ei derogari per literas naturalitatis, vel aliter, non huic juri renuntiari, in præjudicium naturalium, & admittendi effectus leici, & deficientibus Clericis I. 121. 15. 16. f. 293. 8. f. 301. 32. f. 302. 35. f. 309. 14. fol. 311. 21. f. 314. 32. f. 320. 7. 9. f. 347. 4. f. 363. 28. fol. 391. 30. f. 399. 3. f. 413. 23. 24. f. 408. 34. ad 36.

II. 535. 22. III. 347. 36. V. *Laicus*. Exceptio, quod ecclesiis sit extraneis, refutatur in jure, uti frivola I. 479. 6. f. 507. 29. III. 135. 3. Concilium Trid. noluit decernere, quod beneficia fierent patrimonialia pro solis indigenis I. 101. 35. II. 63. 33. 35. Solum de honestate, & ceteris paribus, beneficia danda sunt indigenis potius, quam extraneis I. 8. 12. fol. 148. 19. f. 202. 38. f. 50. 20. f. 292. 5. 7. f. 347. 15. f. 353. 34. f. 391. 30. f. 465. 3. 4. f. 467. 12. f. 495. 43. f. 551. 16. II. 34. 17. f. 46. 19. ad 21. f. 96. 35. fol. 100. 7. 8. 11. 13. f. 116. 23. f. 120. 2. f. 124. 13. 17. f. 129. 19. f. 134. 4. 8. f. 138. 15. f. 144. 31. 33. fol. 167. 22. III. 19. 39. f. 34. 19. 20. f. 50. 11. ad 14. fol. 56. 24. 25. f. 120. 29. 37. f. 180. 33. 34. f. 135. 34. fol. 140. 18. ad 20. f. 353. 3. 5. f. 365. 31. f. 385. 21. V. *honestas*. V. *Paritas*. Patrimonialia verb beneficia eis debentur, etiam ceteris non paribus III. 51. 17. Ut beneficia restringantur ad solos indigenas, opus est privilegio Apostolico III. 285. 40. V. *Extraneus*.

Infames sunt irregulares II. 154. 18.

Infideles. Mittere Missionarios ad converteodos Infideles III. 177. 26. 27. V. *Prædicare*. Infideles, & Pagani suis Sacerdotibus stipendia præbebant I. 12. 23. Non sunt ab elemosyna excludendi I. 21. 10. fol. 43. 12. f. 212. 19. III. 83. 41. Infidelis oon est matrimonio copulandus cum Fidele II. 376. 11. Non est capax beneficii ecclesiastici III. 7. 9. 10. f. 62. 38. Præstat ut provohendi ad dignitates testimonium bonum habeant etiam ab Infidelibus II. 238. 18. 19. III. 41. 45. f. 161. 20.

Infirmus: Non est dependendus beneficiarius propter infirmitatem II. 190. 10. III. 180. 32.

Ingebeimense Concilium, in quo S. Udalricus Augustinus fecit, ut sibi subdisteretur Adalbero ejus nepos I. 102. 37.

Inspiratus Episcopus Mediocris obtinet quendam capitula, disciplinam spectantia, dum Romæ esset, quæ à Gallis pro regali servabantur I. 238. 34.

Innocentius PP. 2. sollicitatur à D. Bernardo, ut resisteret Regi Franciæ, excludenti extraneum I. 413. 24. 20. Exemit Clavevallis à solutione decimarum, reclamante Petro Cluniacensi I. 431. 35. Qui pluribus eidem Papæ scribit I. 424. 18. f. 435. 46. 47. Facit Alphonsum 7. Imperatorem Hispaniæ, designans tres Ecclesias, in quibus coronaretur I. 458. 16. Dat privilegium cuidam Canobio II. 74. 19. Deposuit Alexandrum Leodiensem ob simoniam in Conc. Pisisco IV. 394. 24. Guillelmum malum Siciliæ Regem supplicem in Regnum consolidat II. 322. 23. Rogerio Silvio dat utulum Regis, & Investituram Siciliæ, Apulie, Capuæ &c. II. 349. 28. f. 390. 10. f. 409. 23. ad 26. Armis cum eodem Rogerio certaverat, & cur? II. 54. 12. f. 322. 22. 23. f. 390. 11. f. 409. 21. f. 474. 26.

Innocentius 3. Ingenient numerum pauperum aliebat Ecclesiæ Romanæ ejus tempore I. 37. 6. Arguit Patriarcham Constantinopolis, quod non nisi Venetis præberet beneficia I. 200. 33. f. 481. 11. 12. Dat privilegia quibusdam monasteriis II. 74. 19. 20. III. 399. 9. Docet Papam, posse mutare leges II. 273. 23. Multa de eo, mandante electionem de gremio consulit, dante mandata pro extra-

neis &c. III. 396. 1. ad 14. Inter Scriptores ecclesiasticos numeratur I. 477. 1. Alia de eo I. 390. 9. fol. 479. 6. 9. f. 487. 27. 29. f. 493. 1. 2. f. 499. 5. f. 506. 29. II. 492. 8. III. 506. 31. Concedit Investituram Regni Neapolitis, & Siciliæ Friderico 2. & Constantino ejus matri II. 349. 30. f. 419. 10. Cavetque, ut inconcussa maneat libertas ecclesiastica II. 420. 12. 13. 14. Constantia Regina Siciliæ illi Fridericum 2. moriens commendat, eumque Badium Regni facit, qui illud misit Legatum II. 421. 16. Scribit Raracenis Regni, ut obediant Friderico 2. II. 422. 16. Et Rex Aragoniæ renuntiavit consuetudinem Assensu Regii, & jura patronatus III. 503. 25. 29.

Innocentius 4. Extimus Legisti, & à Scriptoribus valde commendatus I. 480. 7. Et resistunt Lugdunenses, ob collationem beneficiorum extraneis II. 143. 29. Renuit minuire pensionem, quam quidam solvere promiserat II. 193. 20. Indulget Archiepiscopo Cantuariensi exactionem Annatatum II. 213. 17. Deposuit Fridericum 2. Imper. in Concilio 1. Lugdunensi II. 350. 31. Quod protexit S. Ludovicus Gallorum Rex I. 426. 29. III. 450. 20. Hæres fust narratur II. 426. 29. 30. 31. Invitat Carolum Andegavensem ad Regnum Siciliæ II. 431. 2. 3. 4. Deinde illud offert Richardo fratri Regis Angliæ. Quo abouente, Regnum per Ecclesiæ Romanæ recuperare statuit, Neapolim pergens, ubi moritur, & deique amplum ejus elogium II. 432. 6. Ad eum Angli reclamant, de extraneis, & immeritis, tenentibus in Angliæ beneficia III. 436. 41. Addicit Sedi Apostolicæ spolia Clericorum, ab intestato decedentium II. 465. 16. f. 470. 27. Concedit spolia per annum Archiepiscopo Cantuarien. III. 467. 31. Excommunicat Regem Angliæ, quia resistebat, ut Stephanus Cantuariensis Ecclesiam illam possideret III. 506. 31. Mandat, ut in Suecia Præsules eligerentur à Canonicis Cathedralis III. 509. 37. Improbans quod ibi electiones tumultuarie fierent II. 249. 19.

Innocentius 8. Obfistit Pragmaticæ Sanctioni II. 11. 24. f. 31. 6. Resistit Ferdinando 2. Regi Neapolitis propter beneficia: Gravem edit Bullam contrâ impediendes literas Apostolicas II. 516. 9.

Innocentius 12. Optimus Pontifex II. 364. 29. Tequitur cum Papatu Archiepiscopatum Neapoli IV. 332. 9. f. 336. 20. Exemit Episcopos Regni Neapolitis ab onere spoli II. 472. 32. Edidit Bullam de Ordinandis IV. 66. 12.

Investitura beneficiorum per annum, & virgam. De ea inter Papas, & Imperatores altercatum fuit: tamquam de re hæretica, & res fopita inter Callistum 2. & Henricum 4. in quibus terminis I. 454. 5. II. 406. 25. fol. 211. 8. f. 339. 20. f. 351. 23. ad 26. f. 303. 8. A quodam, & quali urbanitate initium habuit II. 232. 25. Investire de beneficio, interdum famitur pro illud conferre I. 526. 31. III. 175. 21. Investituras has facere aggrediebantur etiam aliqui Reges I. 530. 2. 5. Imperatoribus valde fructuosæ erant II. 206. 25. Pro bono pacis aliquando dictæ investiture tolerate sunt II. 310. 26. Investitura beneficiorum in Germania, & concordia super illa quid posceret, Fridericus 2. illas re excitabat III. 246. 37. Investiture ipse in Angliâ inhibuit III. 500. 18. Alia

RERUM, & VERBORUM.

Alia de Investitura beneficiorum III. 502. 18. fol. 504. 26. Investitura beneficii quid sit? II. 470. 17. Investitura feudi habet vim pœci utroque eisdemque obligans II. 421. 15. f. 438. 22. f. 490. 2.

Interdictum Jo. Papa 15. interdicti sacris Episcopis, qui Arnulfum Remensem de possessione l. 337. 20. Interdictum positum in Regno Francie. ob non receptum Episcopum l. 423. 14. Familia interdicti illorum, qui impediunt libertatem electionis Canonice l. 469. 19. Pius 3. volebat interdicto supponere Mutinam ob exclusum à Duce extraneum II. 35. 10. Cum Archiepiscopus Austriæ carceri detrussisset Cardinalem de Cusa ob acceptum Episcopatum Brixinensem in commendam, Pius 3. illum excommunicat & ejus ditioni sacris interdictum II. 35. 21. Interdicti totius Regni pœna est apposita investituræ Caroli I. Regia utriusque Sicilia, à statuto tempore integrum censum annuum non solvat Apostolicæ Sedis II. 435. 13. Sicilia interdicta, eo quod Jacobus Aragonius eam in vaserat II. 445. 11. Diocesis Remensis interdicta propter ebbonem pridem ejus Episcopum III. 124. 40. Urbes, & Regna interdum censuris supplicia III. 131. 5. Interdictum illatum à Papâ pluribus Episcopis simul, & cur. III. 142. 26.

Invidia in cunctis est damoabilis l. 279. 6. Solet esse inter concives l. 4. 4. ad 8. f. 352. 31. f. 521. 19. Qui prevalens in potestate, invidia sunt expositi III. 387. 26. Interdum invidiosi promoveant alicuius bonum, ut facilius eum depriment l. 446. 26.

Joanna 1. Regina Neapolis investituram obtinuit à Clemente 6. Andream Hungaro nupsit, quem postea necavit. Tres deinde alios maritos duxit: Schisma fovit contra Urbanum 6. à quo excommunicatione, & privatione multatus est. Ludovicus Hungarie Rex arma movet contra illam. Carolus de Dyrrachio illam inierit: Ludovicum 1. Andegavensem adoptaverat II. 436. 16. 17. f. 518. 13. Siciliam dimittit in feudum Aragonensibus II. 447. 16. 17. 18.

Joanna 2. Regina Neapolis adoptat in filium Alphonsum I. Regem Siciliæ, & Aragonie II. 399. 23. fol. 437. 21. Quo abrogato, adoptat Ludovicum 3. Andegavensem: hocque defuncto, adoptat Renum ejus fratrem. Mulier fuit inconstantis animi. Jacobum maritum carceri includit. Investituram Regni acceperat à Martino 5. cui se ingratis exhibuit II. 437. 21. f. 440. 1. f. 449. 32. fol. 518. 13. Vetuit, ne vicinialis ex Regno Romam ferrentur: at Papâ minante censuras, desistit II. 457. 7. In eâ extincta est linea Regum Andegavensium Neapolis II. 513. 2.

Joanna Ferdinandis. Catholici filia, transmittit utramque Siciliam ad Austriacum II. 399. 34.

Joannes P. 4. liberalis in redimendis captivis l. 40. 12.

Joannes 8. Dat privilegia Monasteriis Tornontensi, & Aurelianensi l. 271. 23. II. 72. 14. Asserit plenitudinem potestatis Papæ III. 299. 27. An dederit anam fabulæ Joanne Papæ, & cur? l. 280. 8. 9. III. 134. 8. Adfuit Concilio Trecenti l. 279. 6. III. 134. 8. Depoñit Formosum Episcopum Portuensem, & cur? l. 83. 26. fol. 279. 6. ad 14. Plura alia de Joanne 8. vid. l. 286. 24. ad 30. f. 328. ad 35. f. 491. 36. II. 72. 14. f. 190. 12. f. 345. 21. f. 395. 24. fol. 396. 25.

III. 131. 2. fol. 134. 8. fol. 501. 19. 21. f. 507. 32. 33. f. 510. 38.

Joannes 9. abrogat ædta prius edita contra memoriam, & cadaver Formosi l. 83. 26. f. 282. 13. fol. 332. 1. ad 8. III. 526. 15.

Joannes 10. antea Episcopus Bononiensis, inde Ravennæ. Plura de eol. 319. 4. 5. f. 345. 7. ad 10. II. 303. 11. III. 503. 24. Arma movet contra Saracenos II. 59. 12. f. 311. 20.

Joannes 12. valde adolescens Papatum obtinuit, ac moribus sedavit: unde fortè fabula Joanne Papæ manavit l. 281. 9. Accusatus, quod puerum decemnem fecit Episcopum l. 335. 13.

Joannes 13. ex Episcopo Narniensis fit Papa, fuit filius Episcopi l. 321. 8. Quibusdam Canobis pro electione de gratio privilegium dedit II. 75. 20. III. 136. 12. f. 139. 16.

Joannes 14. antea Episcopus Papiensis, & Cancellarius Othonis 2. Imperatoris fit Papa l. 321. 10.

Joannes 15. suspendit omnes Episcopos, qui deposuerant Arnulfum Remensem l. 337. 20. 22.

Joannes 20. sustulit usum, quo Archiepiscopi Danie, pallium suscipientes, pecuniam dabat II. 203. 17.

Joannes 22. dat Majoricenis indultum exclusivum extraneorum II. 71. 11. f. 115. 22. Moderatus est exactiorem Datarie, idem *Commune severius* II. 209. 4. Mandat coronari Uladislavum in Regem Poloniæ III. 455. 30. Exigit tributum à Regno Angliæ III. 456. 32. Denarium D. Petri mandat in pluribus Regibus exigi III. 456. 33. 34. 35. Aliagesit circa exactiões Datarie II. 114. 20. ad 26.

Joannes 23. militariis rebus libens incumbat. Ladislavum Regem Neapolis armis fatigavit. Rogatus, ne iret ad Concilium Constantinense, tamen adivit, & alia de eo II. 56. 16.

Joannes Zemisfer Imper. abrogat legem Nicephori, libertati Ecclesiæ contrariam II. 250. 21. f. 503. 3.

Joannes Paleologus Constantinopolis Imperator annuit Vespersi Sicilia II. 441. 2. 3.

Joannes 1. Rex Castellæ Aram Cæsaris tollit, & aliam Christi introducit. Sancti, ut Rex, obliam habens Eucharistiam, in terram desiliat, camque ad Ecclesiam committit. Thesauros Ecclesiæ Guadalupi diripit, Schisma fovet, unde Urbanus 6. illum Regno privat. Ad regnum Lusitanie aspirat: precipiti lapsu ex equo moritur l. 549. 13.

Joannes Rex Angliæ obstitit Stephano Anglo, ne obtineat Archiepiscopatum Cantuarien. l. 468. 13.

Joannes Abbat. post Severum Patriarcha Aquilejensis l. 261. 22. Electus à Schismaticis: Ponit sedem apud Forum Julii l. 180. 6.

Joannes Alexandrinus Romam duxit Eustorgium Græcum, sacrum Episcopum Mediolanensem l. 268. 7.

Joannes Antiochenus. Ei scribit S. Cæsarius Papa de translatione Episcoporum l. 59. 26.

Joannes Antiochenus, diversus à Chryostomo Episcopus Constantinopolitanus l. 98. 6.

Joannes Ascrias favet immunitati beneficiorum simplicium à residentia IV. 171. 1. ad 7.

Joannes Cabanatus pluribus rationibus probat justitiam exactiões annuariae II. 2. 6. 25. 27.

Jo.

I N D E X

Joannes Comaterus Patriarcha Constantinopolis transfavit Innocentio 3. de unionis utriusque Ecclesie l. 473. 31. Fugit, deponitur, & alia de eo l. 483. 16. l. 486. 23.

Joannes Castrariensis incitavit Regem Angliam contra Papam, propter hereticam collatam extraneis l. 535. 19.

S. Joannes de Capistrano quid sentiat de plenitudine potestatis Papae III. 298. 23.

Joannes Cappadox Syncellus, inde Episcopus Constantinopolis l. 98. 26. Optimus Catholicus l. 172. 22.

Joannes Carvajal Card. Legatus in Germaniā isle Concordats Germanica II. 18. 1. Resistit in Consistorio, na aboleant Reservaciones Apostolicas, ac Expectative II. 36. 35.

Joannes Cassianus, vulgo Collator, unde efficit? Ordinatus Diaconus à S. Joanne Chrysostomo, & Presbyter Romae, vel apud Massilam, ubi duo Monasteria condidit l. 119. 9.

S. Joannes Chrysostomus ex Cassidulo ad Lecturatum promotus, in solitudinem per 6. annos abivit IV. 129. 2. Ordinatus inde Presbyter ab Episcopo Antiochia, cujus Vicarius fuit: electus Episcopus Constantinopolis, cum à patria abductus est. Edidit 6. libros de Sacerdotio (Diaconos fecit Cassianum Scytham, & Serapionem Aegyptium. Constantinopoli populi Severianum Gabalen, quem ad preces Augustinus revocavit. Docet, eleemosynam faciendam etiam Infidelibus. Opus Impericolum an ejus sit. Fuit occisus 46. articulis à plures Episcopos infensos habuit l. 118. 7. & sequ. S. Paulus ei scribenti adest l. 58. 26. Theodorum Mopsuesti, & eam libris revocat l. 159. 17. Depositus Gerontium Nicomedien. l. 113. 33. Quomodo electus Episcopus l. 119. 8. II. 250. 21. l. 271. 3. Famā eruditiois notus erat ubilibet l. 122. 16. III. 42. 47. Fuit liberalis in pauperes l. 58. 26. Calumnias de malā rerum administratione III. 103. 39. 40. Se offert promptum, rationem reddere ipsius administrationis III. 471. 30. IV. 336. 20. Monet Magnates, ut fabrient Ecclesiae IV. 25. 18. Ab Imper. mittitur ad Galaam Ducem Gothorn III. 442. 6. Misit Villam ad Gothos in fide erudiendos III. 177. 26. Deponit plures Episcopos in Patriarchatu Antiochia III. 193. 41. Conset, Divites non esse Dominos, sed solam administratores suorum bonorum, quae spectant ad Pauperes III. 70. 14. Suadet populo, ut in eum benedictionem Sac. Scriptura III. 70. 13. IV. 246. 4. Dicit de invaliditate Concilio Antiocheno l. 77. 10. Aliquando visus est excedisse in falsis scriptis III. 205. 2. IV. 246. 4. Depositus, redintegratus fuit iussu Papae III. 217. 28. Cujus primatum asserit, & Petri potestatem per totum orbem diffusam III. 223. 41. f. 225. 45.

Joannes Compesius Dux Neapolis resistit Exarcho Eleuthero II. 329. 40.

Joannes Constantinopolis Episcopus, Monothelitarum Corypheus deponitur iussu Gregorii 2. Papae l. 259. 16.

Joannes Damascenus, Eustorgius 2. ejus discipulos à Papa praeficitur Ecclesiae Mediolanensi l. 168. 7. Fuit dictus Chrysolari: ob defensionem Sacrarum Imaginum dicit ab Iconoclastis vexatus est, B. Virgo

manum ei abscissam restituit. Ipse Saraceni principi servivit, inde in Lauria S. Sabae Monachus fuit, postea presbyter Ecclesiae Hierosolymitanæ. Cosmas Majomenis ejus amicus fuit l. 157. 11. 12.

S. Joannes Eleazarus liberalis in pauperes etiam extraneos l. 38. 7. 8. Bx laico factus est Episcopus l. 236. 8. Extraneus erat ab Ecclesia Alexandr. III. 352. 3. Solā fama notus fuit Episcopus Alexandrinus III. 42. 47. Liberalis in peregrinos III. 83. 47. Quis, & qualis efficit habuerat uxorem III. 358. 16. Ejus vitam scribit Anastasius III. 525. 13.

Joannes Gersonius quid sentiat de potestate Summi Pontificis l. 219. 37. III. 298. 24. Quid de pluralitate beneficiorum, ab uno, & eodem possessorum IV. 225. 22.

Joannes Glycis, uxorem, & filios habens, nos valens abstinere à carnibus, fit Patriarcha Constantinopolis l. 567. 27.

Joannes Patriarcha Gradenis solitus Improbare, & contrariis Duci Venetorum, ab eo è turri precipitatur; unde multa mala emerferunt V. l'ent.

Joannes Grap Norvicensis Episcopus excluditur à Papā ab Archiepiscopatu Cantuariensi, ad quem eum Rex petebat l. 408. 12.

Joannes Hierosolymitanus defendit Origenem l. 51. 8. De cujus erroribus arguitur à D. Epiphasio, qui eum etiam sterceravit, ob ordinatum Paulinianum. Theophilus Alexandr. & Archelaus Comes nituntur eos componere l. 106. 16. Joannes sollicitudinem habebat omnium Ecclesiarum III. 186. 8. Optavit inferre suo Clero S. Hieronymum, qui ei obstitit in negotio Pauliniani l. 117. 4. Alia l. 195. 18. fol. 117. 31.

Joannes jejunator Episcopus Constantinopolis arrogat sibi titulum *Univerfalis*, unde contentiones cum Papā, quo jubente mittit Romam astra in causa Joannis Presbyt. qui appellaverat III. 190. 17. ad 19. Ficta erat ejus devotio: subjungere sibi gestiebat alios Patriarchas, & convocare Concilium generale III. 196. 32. f. 197. 35. ad 47. f. 226. 47.

Joannes Lefredi Cardinal. Aretrean. Gallus obtinet à Papā beneficium in Hispaniā II. 45. 17.

Joannes Major improbat exclusionem extraneorum à beneficiis II. 84. & seq.

Joannes de Neapoli eximius Doctor, quid sentiat de potestate Papae, illiusque plenitudine, ac de titulo Episcopi Univerfalis, eidem competet. l. 565. 20. ad 25. III. 226. 47. f. 304. 39. IV. 330. 3.

Joannes Dux Neapolis Cumanae Sedis Apostolicæ recuperavit II. 345. 21. f. 347. 25.

Joannes Nicopolitanae Catholicae fidei fortis defensor: à pueritiā in Clerum cooptatus, virtutibus praestans, à Dorotheo Thessalonici vocatus est. Concilium Epilri pro eo scribit Papae III. 104. à num. 41. ad 45.

Joanne Philadelphien. Vicarius Papae in Oriente, ad praeficiendos quibuscumque Ecclesiis Praefules II. 285. 5. III. 115. 15.

Joannes presb. Constantinopolis, à Petro Fullone factus Episcopus Apameae, à Civibus refutatus, Antiochiam petit, & Fullonis Sedem occupavit. Simplicius Papa de eo conquestus est cum Acacio Constantinopolitano: & alia de ipso III. 348. 37. ad 40.

RERUM, & VERBORUM.

Joannes de Precida tractavit de Vesperis Siculis
agadis II. 441. 2. 3.

Joannes Episcopus Ravennae improbatus, quod
Gregorium invitum ordinasset Episcopum II.
189. 9.

Joannes Sarisberienfis Monachus S. Remigii, inde
Episcopus Carnotensis, & alia de eo I. 443. 16.
17. f. 447. 29. f. 453. 1. Laudatur ejus electio II.
273. 6. Alia III. 244. 44. Alter Joannes Sarisberien-
fis I. 460. 23.

Joannes Scalabisenſis Lusitanus fundator Mona-
sterii Bielari, Episcopus Gerundensis I. 231. 24.

Joannes Scotus contredit in Scotia, inde Romam,
cum Hugone competitor, propter Archiepisco-
patum Sanctandree I. 461. 26. 27.

Joannes Sozopolites Patriarcha Constantinopolis
sedem dimittit I. 474. 33. f. 566. 26.

Joannes Syracusanus valde liberalis in pauperes etiam
extraneos I. 39. 9. Mittit nummos S. Petro in
Vaticano III. 454. 29.

Joannes Tolaida Oeconomus, inde Episcopus Ale-
xandriae, translatus ad sedem Nolanam I. 60. 30.
II. 533. 19. III. 103. 40.

Joannes Card. Turresemata quis, & qualis
fuerit? Sua doctrina fuit admissioni extraneo-
rum ad beneficia, & alia de eo II. 47. 23. ad
28.

Joannes Pechus Patriarcha Constantinopolis schi-
smati Gmcorum adversus, anionem utriusque
Ecclesiae promovit. Sedi resurrexit, & in mona-
sterium se recepit I. 474. 32. II. 287. 9.

Joannes Dux Venetorum precipitavit à Turri Jo-
annem Patriarcham Gradenſem, & cur? I.
265. 1.

Joannes de Vespallia damnatus, ejusque libri
exusti, & cur IV. 111. 6.

Joannes Xiphilinus Episcopus Constantinopoli-
tanus monachus in Monte Olympo I. 98. 29. f.
356. 4.

Joseph Hispanus uxoratus beneficium habens in
Belgio I. 291. 2. 3.

Josephus Monte Galleſio Patriarcha Constanti-
nopolis obſiſit unioni Gregorum cum Latinis I.
474. 32.

Joseph Percellenſis Ecclesiae praefectus, à Papâ repro-
batus: obtinuit postea Aſtenſem I. 287. 27.

Joſephus Sueſſionenſis Conſiliaris Regis arguitur
à D. Bernardo I. 424. 17.

Joſeph extraneus eligitur ad Ducatum populi à Moy-
ſe, etſi hic haberet filios proprios, & agnatos.
An Joſeph fuerit Sacerdos, de qua Tribu ſit or-
tus, & alia III. 34. 29. ad 34. f. 50. 10. V. Moy-
ſes.

Jrenaeus Episcopus à Nundinario Barcinonenſi nomi-
natur in ſucceſſorem, Hilarus Papa ei obſiſit,
reſque caruit effectu I. 199. 31. II. 378. 16. III.
341. 20. ad 36.

Irregularitas. Flores irregularitatis enumerantur
II. 154. 18. Super irregularitate Ecclesiae dispen-
ſat ad beneficia II. 154. 18. Homicidia presby-
ter non eſt ſuo officio ſuſtinentus II. 190.
21. Irregularis non poſſet beneficium adipiſci

III. 370. 43. IV. 44. 22.

Iſaac Monachus, inde Archidiaconus Laudunen-
ſis, ſit Episcopus Lingonenſis III. 127. 46. 47.
ſol. 255. 10. ſol. 384. 13. Quomodo fuerit
electus II. 274. 10. Eo adhuc vivente, Anſa-
rius Sedem ipſius occupavit I. 274. 32.

Iſacius Angelus Imper. transferri facit Doſitheum,
à quo ei praediſtum fuerat Imperium à Sede Hiero-
ſolymitana ad Conſtantinopolitanam, deluden-
ſis Baſamonem ad eam aſpirantem I. 456. 13.
24. III. 391. 36. Iſacius exccatur à fratre, de-
ponitur, & in carcerem traditur, & alia plura
de eo I. 482. 18. & ſeq.

Iſaias ex Monte Athos, literarum Imperitus, ſit Pa-
triarcha Conſtantinopolis I. 567. 28.

Iſebryius accuſator S. Athanaſii, ſacſus Episcopus
parvi loci I. 482. 14. III. 169. 4. Accuſat Dio-
ſcorum Alexandrinum de fraudatâ oratione
triticis, debiti Eccleſiae II. 176. 6.

Iſicrus Episcopus Vienneſis, antea Senator, ſuis
pater SS. Alcimi Episcopi Vienneſis, &
Apollinaris Valentini I. 144. 5.

Iſidorus Alexandrinus intruſus Sedi Conſtan-
tinopolitanae à Theophilo Alexandrino contra
Chryſoſtomum I. 96. 23.

Iſidorus Hiſpalenſis frater S. Leandri Hiſpalen-
& Fulgentii Aſtigiani I. 176. 31. Praefat Concilio
4. Toletano I. 190. 1.

Iſidorus Peluſianus declamat contra Episcopos, &
Clericos III. 71. 17. Erat Oeconomus Eccleſiae
Alexand. III. 104. 41. Ex moribus concit, Pſa-
gium eſſe hypocritam III. 334. 5.

Iſidorus Roſanenſis obſtat Aeneas Sylvio, ne ob-
tineat beneficium in Ducato Mediolani, repri-
mitur à Concilio Baſilenſi, praevaletque Aeneas I.
326. 26. II. 31. 8. & ſeq.

Iſtris. Iſtri dolent cum Romanis, quod nimii ex
inde Romam pergerent, & recipereotur I. 211.
15. Iſtris comprehenſa in donatione Caroli M.
II. 331. 44. In alia Othooni M. II. 339. 5.

Italia. Omnes Itali habebant jus Romanæ Civit.
quo aliquibus detracto, initium fuit belli Italici
contra Romanos II. 375. 9. f. 379. 19. Eccleſiae
Italicae Papae crexerunt III. 177. 26. Uſq. ad Augu-
ſtum Italia paroit Imperio tunc viginti II. 325.
32. Zeno Imper. eam ceſſit Theodorico Gotho-
rum Regi. Quorum Regno durante, & alio
Longobardorum, qui totam Italiam, excepto
Exarchatu Ravennae, regebant; Imperium Graecis
in ea ſus non habebat II. 326. 33. ad 45. Graeci
perdiderunt provincias Italicae, & cur. II. 330. 42.
ſol. 397. 28. Quidquid ibi occupabant in Regno
Neapolis ante Normannos, injuſti tenebant II.
339. 41. Manuel Imper. Conſtantinopolis explo-
ratores in Italia aſſebat III. 429. 26. Saraceni, qui
eam invaſerant Ioan. Papa 10. armis populi II.
54. 12. f. 341. 20. Quomodo diſſiſa fuerit, quando
Carolus M. pulſis Longobardis eam ſibi ſubmiſit
II. 324. 27. Imperium Romano-Germanicum
plura loca Italicae Principibus contulit II. 328. 45.
Electioſibus praefulum, dum ſebant, non opus
erat aſſenſu Regis III. 507. 32. ad 35. Quid deo
V u u hac

hac re tempore Leonis Papæ 4. II. 251. 23.
Judificationes ex qua Tribu efficit I. 8. 13. Et
 Christus commisit loculos I. 9. 15.
Juditha Augusta rogata nomine Ecclesie Seno-
 nensis pro libertate electionis I. 391. 4. 8.
Judex. Interdum dantur mali judices, focii furum,
 diligentes munera &c. III. 428. 23. Ille melius de
 rebus judicat, qui est in illis expertus. Miles de
 rebus bellicis: Nauta de maritimis: Negotiato-
 res de contrahentibus: Regulares de votis claustra-
 libus: Jurisperiti de rebus forensibus &c. IV.
 251. 14. 15. In judicando amplectenda est opinio
 probabilis, & communis IV. 254. 23.
Julianus Apostata sustulit frumentum, assignatum
 ab Imperatoribus Ecclesie Lybie II. 176. 6.
Julianus Pomerius Africanus Arelate docebat, & di-
 kipulum habuit S. Cæsarium I. 129. 35.
Julianus Uzalitensis contendit cum Epigonio Ma-
 palienſi, qui laicum Juliani subditum ordina-
 verat. Concilium Carthagenſis 3. illum coer-
 cuit I. 78. 12.
Julius PP. 1. defendit strenuè S. Athanasium ve-
 xatum, & depositum, eumque suæ fedi restituit
 I. 82. 23. 24. I. 88. 2. 3. I. 325. 24. III. 162. 24. ad 28.
 Offici Cordubensis fuit ejus legatus in Concilio
 Sardicensi II. 64. 33. Alia de eo III. 299. 26. fol.
 321. 32.
Julius 2. molestis affectus à Ludovico 12. Rege
 Francie, qui & eum impedit, non habet Spolia Car-
 dinalis de Amboisa II. 12. 24. III. 470. 28. Prag-
 maticam Sanctionem condemnare aggreditur in
 Concilio Lateran. 5. II. 13. 29. I. 52. 6. Dispensavit
 cum Henrico 8. II. 320. 34. Quasi, & quantus
 vir fuerit iste Pontifex? Rectè se gessit in Con-
 cilio Lateranensi 5. à se convocato. Justè processit
 armorum vi, repetendo terras Ecclesie, injustè illi
 substractas &c. II. 57. 7. ad 23. Recuperat Bo-
 noniam, datque Bononiensibus privilegium ex-
 clusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 1. I. 11.
 5. Mandat expediri bullas beneficiorum intra an-
 num II. 201. 12. Dat Regi Francie multum pa-
 tronnatus pro quibusdam beneficiis solubris II. 308
 21. Ferdinando 5. Dat investituram Regni Neap.
 II. 350. 33. I. 453. 31. I. 455. 1. 3. Basilicum S. Petri
 augustius construxit aggressus est, cui legata pia,
 incerta, vaga &c. applicavit III. 455. 1. fol.
 480. 10.
Jurista jurant, quæ sperata non profunt I. 90. 7.
 II. 174. 1.
Jos Cardinalis legatus ponit interdictum in Gallia,
 ob non receptum ibi Episcopum I. 423. 14.
Jos Carnotensis improbat privilegia exemptionis
 datæ Monachis I. 226. 6. Ordinari Diaconum Gos-
 fridum Vindocinensem I. 377. 32. Quis, & qualis
 fuerit ipse Ivo: Ab Urbano 2. sit Episcopus
 Archiepiscopus Senonensis ei obliſit. Promovet
 Galanem ad Episcopatum Parisiensem, & plura
 alia de eo I. 390. 28. ad 34. I. 397. 9. I. 413. 23. II.
 246. 10. 11. I. 289. 14.
Juramentum. Perjurium sufficiens est pro deposi-
 tione Episcopi I. 372. 17. 18. & Principis II. 485.
 22. Jurat quidam Rex non dare assensum eodam,

ut fieret Episcopus I. 391. 31. I. 423. 13. 14. Reges
 Francie antiqui jurabant, non personaliter, sed
 per alium I. 391. 32. Juramentum cur exigit Papa
 ab Archiepiscopis in traditione Pallii I. 411. 15.
 I. 459. 22. Juramentum illicitum non tenet, tamen
 in Francia pudor erat illud solvere I. 423. 15. 16.
 Illicitum juramentum, ac per vim, & metum
 extortum, servandum non est I. 483. 16. 17. Ale-
 xius Angelus Imperator Græcus, tot incurrit in-
 perjuria, quæ præstitit juramenta I. 485. 21. Car-
 olus 7. Rex Francie petit à Papâ absolvi à jura-
 mento improvidè factò II. 10. 22. Etiam Turcæ,
 & Judæi pacta, & juramenta observant II. 22. 13.
 I. 343. 16. Juramentum additum contrahentibus,
 etiam invalidis, eos confirmat II. 171. 33. Prioci-
 pes quoque tenentur servare pacta, & contrahen-
 tes initos II. 343. 16. I. 362. 21. 22. Vassillus violans
 juramentum, ut periculis feodum privatur II. 426.
 29. Jurare Dei quomodo se habeat, si jurata non
 exequatur III. 275. 14. Absolvere à juramento fi-
 delitatis, & ab omni alia obligatione III. 298. 23.
 Juramenta habent obligationem juris Divini, sed
 quæ pendent ab humana obligatione, dispensa-
 bilia sunt III. 320. 33. IV. 202. 15. 16. Invalida est
 dispensatio, si desit justa causa III. 324. 42. IV. 303.
 10. Juramentum de residendo exigere à parochis
 IV. 103. 20. fol. 310. 37. 38. Clerici non tenentur
 jurare fidelitatem Principi. Ad Episcopos in Fran-
 ciæ eam jurant Regi: & quantum id afficiat III.
 133. 6. I. 418. 5. fol. 505. 28. Juramentum an exigi
 possit à Clerico, de serviendo Ecclesie sibi assigna-
 tæ IV. 298. 2. I. 310. 37. 38. Juramentum fidelitatis
 ratione beneficii exigere potest Præsul à Benefi-
 ciarius IV. 310. 37.

Jurisdicctio inheret territoria, eique supereminet,
 sicut nebula super paludem II. 288. 8. Extra terri-
 torium exerceri non potest. Secus censui S. Epi-
 phanias sub sperati habitationis I. 127. 17. 21. Po-
 testas ordinis differt à potestate jurisdictionis I.
 281. 11. I. 565. 21. III. 125. 41. fol. 298. 24. Jurisdic-
 ctiones inter Clericos, & Laicos divisit Deus I.
 329. 14. III. 280. 29. In quolibet loco est duplex
 jurisdictio, secularis, & ecclesiastica, nec minus
 hæc inest Præfult, quàm illa Principi laico I. 327.
 28. II. 85. 4. I. 380. 23. I. 494. 13. III. 280. 29. fol.
 413. 43. Jurisdicctio Præfult non arctatur limi-
 tibus regnorum II. 85. 3. I. 287. 8. III. 225. 18. In-
 ter judices ecclesiasticos, & seculares debet esse
 mutua concordia II. 384. 2. I. 423. 21. Ad Sacer-
 dotes spectant res sacræ, ad Principes profane
 III. 281. 29. 30. I. 361. 22. Jurisdicctio ecclesiasti-
 cæ capax est Clericis primæ tonsuræ IV. 284. 15.
 Non est capax laicis, sine privilegio Papæ V. *Lai-
 cæ*. Defectus jurisdictionis est infamabilis II. 409.
 23. Hæc non potest exerceri in non subditum:
 nec inferior judicare potest superiorem III. 326.
 47. Ecclesiastica jurisdictio non subest, sed præest
 laicali II. 498. 23. III. 280. 29. Oportet gladium
 esse sub gladio, & jurisdictionem temporalem
 subici spirituali II. 281. 31. I. 297. 22. Jurisdicctio
 ecclesiastica In Sacerdotibus est à Spiritu Sancto
 per ministerium hamum IV. 199. 8. In inferto-

RE R U M, & V E R B O R U M.

res tota profuit à Summo Pontifice I. 220. 38. fol. 396. 7. f. 503. 19. f. 565. 21. II. 168. 25. f. 233. 6. fol. 266. 24. III. 297. 22. Ad jurisdictionem Ecclesiasticam spectat visitare, corrigere, excommunicare, suspendere IV. 203. 27. Superior non omnia facere debet, quæ potest II. 267. 17. Subjuncti jurisdictioni Episcopi, Clerici, Monachi, Moniales I. 370. 10. 11. Habere jurisdictionem plenam, & non posse illam exercere, involvit contradictionem II. 48. 26.

Jura. Jura sunt jurbus concordanda III. 161. 22. IV. 173. 5. f. 62. 7. Jura posteriora derogant prioribus I. 75. 6. III. 111. 4. f. 258. 17. IV. 262. 7. fol. 277. 21. Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Lex generaliter loquens, generaliter est intelligenda I. 249. 16. Ubi ratio est eadem, debet quoque esse eadem juris dispositio I. 241. 32. Legem querere, ubi effulget ratio naturalis, est inhumana intellectus I. 222. 44. Jurbus judicandum est, non factis, nisi quando facta juri coherant I. 193. 10. 11. f. 277. 1. Jura antiqua loquuntur secundum sua tempora: hodie secus III. 252. 4. Stare debemus jurbus, quibus nunc vivitur in Ecclesia, non secundum jura antiqua IV. 277. 21. 23. f. 285. 18. Si leges patiuntur antinomial, ultimæ standum est IV. 27. 2. Sanctio particularis alicujus loci non est jus, sed statum locale III. 109. 2. Sanctiones factæ pro casu particulari, interdum sunt leges generales I. 163. 26. Jus commune Canonicum fassiet Decretum Gratiani, & Decretales II. 10. 21. f. 111. 5. Et Clementinæ, quæ à quo fuerit editæ, & an Conciliariter III. 54. 19. fol. 303. 35. Quid de Canonibus Chalcedonenibus III. 101. 34. Quid de Antiochenis I. 77. 10. Et de Capitulis Caroli M. III. 119. 27. 28. Juri Canonici conditor est Paps IV. 126. 26. A quo Canones accipiunt auctoritatem I. 81. 20. fol. 430. 33. II. 156. 25. f. 226. 18. f. 258. 6. Et io quibus illius potestas præservata intelligitur I. 467. 9. 10. f. 483. 17. II. 156. 25. III. 110. 3. 4. Episcopus contra jus commune nil valet statuere II. 114. 18. 11.

Jus. Jus suo utens nulli facit injuriam I. 137. 17. f. 445. 23. f. 501. 22. II. 34. 16. Juri suo quisque renunciare potest I. 507. 31. II. 118. 29. f. 121. 3. f. 130. 31. 34. III. 247. 36. f. 464. 15. Jus ad rem, & jus in re differunt III. 19. 39. Jus in armis quodnam sit II. 394. 19. Ubi non constat de mente testatoris, recurritur ad jus commune I. 344. 2. Jure regio conferre beneficia, an subsistat I. 533. 24. II. 304. 13. f. 309. 24. IV. 141. 3. Et ad illa præferre I. 156. 27. II. 219. 24. IV. 141. 3. Et extraneos ab illis arceret I. 556. 27. In rebus beneficiabilibus Paps est supra jus, extra jus, & contra jus I. 563. 10. Io ipsique rebus attendi debet jus Canonicum, non laicale II. 98. 1. f. 496. 19. IV. 483. 1. Et in concernentibus legatis pia III. 483. 16. Alia V. Beneficium. V. Dispensatio. V. Lex.

Jus divinum. Præcepta juris divini non sunt fundanda in verbis Scripturæ indirectè sumptis IV. 206. 2. Nec sunt de jure divino, quæ fecerunt Apostoli tamquam Episcopi III. 240. 33. Juri divini mandata quænam sint II. 262. 15. III. 220. 32. De jure divino sunt aliqua, quæ licet in sacris literis ex-

pressa non sint, ex illis tamen colliguntur IV. 201. 13. f. 219. 10. Jus divinum est, quod spectat ad legem novam, & veterem: Hujus præcepta judicialia sunt abrogata III. 319. 32. Aliquid esse de jure divino, vel de Apostolica traditione, quomodo, & quando verum sit, propriè, vel impropriè II. 99. 3. f. 258. 6. III. 13. 23. ad 26. f. 28. 12. ad 22. f. 30. 18. ad 22. f. 59. 33. f. 156. 9. 10. f. 162. 24. fol. 251. 1. 4. f. 421. 9. IV. 17. 21. Jus divinum est invariabile I. 155. 2. II. 262. 15. 16. Nec ei quicquam renunciare potest I. 508. 33. II. 535. 12. Nec ulla necessitas ei derogare valet I. 335. 12. Quæ continent obligationem juris divini, sed ab humana voluntate pendunt, ut vota, & juramenta, dispensabilia sunt III. 220. 33. Jus divinum præponderat præcepto charitatis I. 85. 30. De Constitutione domini, vel de traditione Apostolica dicitur modus in præfatis electione tenendus, & in quo sensu I. 82. 24. f. 90. 7. f. 235. 24. II. 258. 6. Exemptio Clericorum à judice laico, an sit de jure divino III. 221. 35. Et quod translationes Anstusitum fiant à solo Paps I. 499. 5. Non est de jure divino, nisi remotè, & analogicè, quod Curatus intelligat idioma sui populi II. 156. 26. III. 11. 19. fol. 13. 23. 24. In jure divino nullus dispensare potest I. 153. 3. f. 335. 12. III. 12. 19. fol. 319. 31. 32. V. Dispensatio.

Jus naturale. Lex naturæ putanda est consensio omnium gentium in aliqua re IV. 92. 18. Jus naturale præponderat præcepto charitatis I. 85. 30. Nec illi renunciari potest I. 508. 33. II. 535. 12. Natura illud suggerit I. 497. 1. III. 48. 6. Est invariabile I. 155. 2. f. 508. 33. III. 220. 34. Commune est omnibus nationibus, nec in illo dispensari potest III. 48. 6. 7. f. 319. 32. 34. V. Dispensatio. Jus naturale permixtum, ut est libertas hominum, communio bonorum, vel id, quod ex jure naturali elicitur, & explicatur, dispensabile est IV. 126. 27. Matrimonium inter Leviros non est prohibitum jure naturali III. 220. 34. Princeps laicus juri naturali derogare non potest: neque divino: & neque ecclesiastico II. 182. 21. f. 187. 2. fol. 413. 34. Legis naturalis habet vim consuetudine centenaria IV. 64. 8. f. 90. 15. 18. f. 146. 16. Alia V. Naturale jus.

Inspatrimonatus. olim nullum erat: incipit reservari ad vitam alicujus: indè fieri hereditarius: jamque factum est de jure I. 219. 36. f. 505. 23. 24. II. 309. 16. ad 19. III. 75. 24. IV. 346. 21. Est res equitativa consentanea III. 493. 5. Est gratia, quam Ecclesia facit fundatori I. 344. 2. f. 505. 22. f. 556. 28. Sed gratia nulli negabilis, & jam facta de jure II. 307. 19. IV. 346. 22. Potest cogi Ordinarius ad præstandum assensum reservationi jurispatrimonatus, aliis id facit Superior I. 504. 22. IV. 346. 22. Viri, & mulieres, ac omnes acquirere possunt jus patrimonatus, nisi sint de jure incapaces I. 505. 24. fol. 220. 41. Ecclesia nulli id oegat, ut alliciat fideles ad similia II. 475. 17. III. 57. 26. IV. 356. 20. Et quilibet in donatione sum rei potest apponere pacta honesta, sibi bene visa II. 307. 19. III. 52. 15. fol. 57. 26. IV. 40. 9. f. 45. 25. f. 86. 1. f. 207. 8. f. 226. 3. Juspatrimonatus est jus spirituale I. 504. 22. II. 479. 7. Est servitus appolita beneficio I. 504. 22. f. 556. 28. II.

II. 479. 7. III. 493. 5. Quis semel extincta per extinctionem vocatorum, non est rursus excitanda I. 524. 22. II. 479. 6. 7. Triplex est iurispatronatus, ecclesiasticum, laicale, & mixtum II. 306. 17. Quid sit iurispatronatus ecclesiasticum, & quid laicale IV. 356. 20. Jus processionis, defensionis, & alimentationis patrono competens IV. 346. 22. Quid sit hoc jus processionis II. 307. 18. Iurispatronatus est ius spirituale, acquisitionem ex gratia, ob donationem, fundationem, vel augmentationem bonorum Ecclesie II. 220. 39. f. 344. 2. Tunc solum habet locum, quando sit expressè reservatum. Ibi & II. 167. 23. f. 307. 18. Semper crescit in fundatore acquisitionem, nisi illi renuntiet I. 344. 2. Per solum augmentum dotis non acquiritur iurispatronatus, nisi alia concurrant II. 477. 1. Dotans iurispatronatus tenetur de eversione bonorum IV. 356. 20. Ecclesia cum eo stipulari videtur, & patrici II. 170. 31. IV. 247. 5. f. 356. 20. De patronatu Episcopi III. 956. 8. Semel concessum iurispatronatus non potest patrona tolli, sine magnacumula II. 308. 19. Exemplum patroni, tenentis clavam Ecclesie vacantis II. 213. 14. Patronus est aliquo modo administrator bonorum sui beneficii I. 220. 40.

Jurispatronatus omne radicaliter proveit à Pontificia concessione II. 122. 7. f. 126. 21. Sine assensu Ordinaris acquiri non potest I. 504. 22. II. 479. 7. Quilibet Ordinarius illud reservare valet. I. 201. 35. Antiqua vestigia iuris patronatus inveniuntur II. 306. 17. IV. 21. 7. Jus patronatus est magis communicabile, quam potestas conferendi beneficia II. 150. 7. Fundator, ubi aliud non constat, censetur se conformasse dispositioni iuris II. 175. 3. Laicorum iurispatronatus derogare potest Papa I. 122. 8. f. 127. 25. fol. 537. 23. II. 495. 17. fol. 497. 23. Non tamen id facere intendit, nisi exprimat II. 310. 18. Aliqui Principes habent jus patronatus in quibusdam beneficiis II. 180. 17. 19. Usque ad Martinum 5. & Paulum 2. non videtur, quod Reges habuerint jus patronatus in Episcopatibus I. 550. 25. II. 36. 23. In Magnatibus iurispatronatus est suspensum de usurpatione II. 308. 20. An Reges possint cedere libertati nominandi ad beneficia sui patronatus etiam extraneos III. 495. 9. Patronatus in aliquibus Principibus aliquando dictum legitur, jus regum I. 537. 24. f. 556. 27. II. 304. 13. f. 303. 14. IV. 141. 3. Interest Principum, & laicorum obstaré, ne suis patronatibus addatur onus residentie, quod non habent IV. 2. ad 6. f. 77. 21. f. 135. 20. f. 142. 6. f. 347. 25. f. 356. 30. Beneficium iuris patronatus potest alteri uniri, cum consensu patroni IV. 107. 32.

Jurispatronatus. Nominatio ad illud est idem ac presentatio II. 470. 17. Presentatio ad beneficium quid sit II. 470. 17. Interdum dicitur donatio II. 304. 11. Nominare ad beneficium interdum dicitur illud conferre II. 303. 11. 13. Presentantes tenent locum eligentium II. 428. 33. Nominans ad beneficium jurispatr. id facit nomine Ecclesie III. 97. 25. Instituit in benef. jurispatr. quid sit II. 470. 17. Dicitur etiam donatio I. 405. 20. f. 526. 32. Patronus non potest perire Clericum Ecclesiam, vel beneficium ex se, sed hoc spectat ad Episcopum loci I. 448. 18. f. 466. 17. II. 306. 7. III. 155. 7. V. Clericus.

Ex pluribus per patronos presentatio; potest Episcopus gratificari ei, quem vult I. 527. 32. Si patronus intra debitum tempus non presentet, sit locus devolutioni II. 297. 33. Per non usum iurispatronatus, beneficium fit liberum II. 479. 6. Quilibet potest ad illud presentari, nisi sit ex prohibitione à jure I. 210. 41. An patronus teneatur presentare digniorem II. 88. 11. 12. IV. 45. 25. 26. f. 65. 10. Bonum est si presentet Dilectissimus III. 52. 20. f. 156. 8. Tamen potest presentare etiam extraneum II. 104. 16. f. 105. 20. f. 113. 15. f. 139. 18. III. 317. 37. An iurispatronatus apponi possit conditio, quod solis indigenis conferatur II. 170. 31. Ad beneficium curatum non est presentandus vir populo odiosus I. 399. 17. Patronus non potest presentare se ipsum, etiam per procuratorem IV. 39. 7. Formula nominationis facta à Rege ad Episcopatum I. 309. 15.

Justellus collectionem canonum, fecit multis mendis, scitentem IV. 68. 16.

Justinianus Imper. excipit Constantinopoli Agapitum Papam, qui Anthimum deponit, à Cesare, ejusque uxore protectum, & Meoniam prescit illi Ecclesie Imper. tandem exilio multat eundem Anthimum I. 173. 22. ad 27. Vir legis habere decrevit Canones Conc. Chalcedonensis II. 506. 34. Se ingessit pro Pelagio ad Papatum promovendo III. 496. 11. Librum Theodori Mopuestensis examinandum misit Vigilio Papæ I. 159. 16. III. 526. 15. Decernit modum, in electionibus observandum II. 257. 3. Bellum interit Gothi, & cur? Causam habuit plectendi Regem eorum, non evitendi Regnum Gothicum, iussit fundatum I. 173. 22. II. 327. 37. 38. Cedit Clothario Regi Francorum Galliam Narbonensem, & Provinciam II. 344. 18. III. 493. 6. Construit Ecclesiam S. Sophie Constantinopoli III. 88. 4. 5. fol. 480. 10. Emphanisticam, seu Infinitivam solvi mandat in ipsa Ecclesia II. 220. 2. I. 89. 7. 8. f. 91. 10. 11. 12. Taxavit numerum Clericorum ejusdem Ecclesie III. 91. 12. 13. 14. f. 389. 29. 31. 39. Episcopatum vertit in Metropolim II. 250. 21.

Justinianus Rinstmetus Imper. deponit Callinicum Patriarcham Constantinopolis, & provehit Cyrum I. 258. 15.

Justinianus Valentinus Episcopus tres fratres habuit episcopos I. 175. 31.

S. Justinus Philosophus Apologiam scripsit pro Christianis I. 42. 18.

Justinus Imperator donaria, & nuntios misit Hormisdæ Papæ, & cur? I. 157. 8. Prescit facit Ecclesie Antiochenæ Paulum presbyterum Constantinopolis I. 170. 12. Regi Lazorum Coronam Regiam, & fidei propagatores misit III. 178. 27. Fuerat Argentarius III. 216. 14.

Iustitia distributiva servanda est in dispensatione beneficiorum, & hæc in quo consistat I. 515. 5. 8. f. 519. 16.

Iustus Episcopus Cantuariensis, illuc Roma missus I. 182. 11.

Iustus Monachus Agaliensis fit Episcopus Toletanus I. 172. 11.

Iustus Ursellianus tres fratres habuit Episcopos I. 275. 31.

RERUM, & VERBORUM.

Isacialis Hierosolymitanus omnem lapidem movit in Concilio Ephemio. ut jurisdictionem Patriarchalem posset obtinere, cui resisterunt S. Leo Papa 1. S. Cyrillus Alexandrinus, Maximus Antiochenus I. 110. 24. Petrum Episcopum Saracenis dedit III. 177. 26.

L

L *Absorere* in servitio Ecclesie V. *Servire*
Ladislavus Rex Boemie ab Humilis veneno sublatu
III. 408. 30. 31.

Ladislavus Rex Neapolis Investiturem Regni habuit à Bonifacio Papà 9. Obiit sine filiis II. 437. 21.

Laicus. Nullam potestatem habent laici in res, & personas ecclesiasticas I. 370. 10. 11. Solent esse infelices Clerici III. 453. 26. Eis Clerici non debent esse deterioris conditionis I. 156. 6. f. 231. 3. V. *Clericus*. Laici quoque sunt pars communitatis componentis Ecclesiam I. 121. 15. f. 508. 35. Ab initio in commune vivebant cum Clericis IV. 12. 7. Poterant olim prædicare, & docere in Ecclesia de consensu Episcopi III. 176. 23. Poterant etiam præveniri, & ordinari à quolibet Episcopo V. *Ordo*. Ne per tot dies absente ab Ecclesia, laxaverunt antiqui canonici IV. 96. 3. f. 309. 25. f. 351. 5. Iusseruntque eos convenire ad sacras horas IV. 165. 18. 22. Laicos de se non est capax jurisdictionis spiritualis II. 305. 14. f. 425. 35. Nec eam consuetudine præferre potest sine privilegio II. 496. 19. ad 21. f. 499. 37. Monachi olim erant laici I. 102. 4. f. 167. 3. f. 449. 16. V. *Monachus*. Laici non sunt præficiendi monasteriis I. 285. 20. f. 368. 2. II. 73. 16. ad 18. Non eis fas est occupare, vel ministrare bona ecclesiastica I. 198. 28. III. 312. 13. Nec se de causis ecclesiasticis immiscere III. 312. 17. Obsequi debent Ecclesie, non ei imperare I. 362. 11.

Laicus quoddam beneficium consequendo. De se Laicus non est capax beneficii I. 368. 2. II. 73. 17. III. 314. 19. IV. 74. 5. 6. f. 283. 13. At Papà dispensante capax est I. 240. 35. f. 291. 2. 3. II. 167. 24. III. 311. 9. f. 314. 20. IV. 39. 8. f. 74. 6. Laici quidam inveniuntur, tenentes beneficia de facto, ac illicitè I. 293. 10. f. 312. 25. II. 73. 15. ad 17. f. 277. 18. 19. III. 127. 33. f. 131. 3. 6. 7. f. 314. 19. fol. 362. 24. IV. 39. 8. f. 53. 11. Aliqui Laici fuerunt Canonici III. 260. 22. IV. 75. 6. De se tamen Canonici esse non possunt I. 508. 35. Subita Laici ad sacerdotium profectione improbatu I. 216. 27. f. 236. 8. f. 491. 36. II. 278. 19. 20. III. 94. 17. 18. f. 177. 21. fol. 144. 30. f. 355. 8. Tamen non est prohibita jure divino I. 236. 7. Laicus est eligi non possit, postulari tamen valet ad Episcopatum I. 237. 8. Sed ad alios docendos, ac sanctificandos minus habilis est I. 95. 29. II. 278. 19. 20. Laicos fieri Episcopos vult S. Gregorius, interdum verb. id indultus III. 380. 23. S. Augustinus adhuc laicos fugiebat, ne fieret Episcopus I. 123. 21. Ex laicis facti sunt Episcopi S. Ambrosius I. 112. 31. f. 236. 8. f. 490. 35. Nestorius I. 96. 22. f. 312. 15. f. 236. 8. f. 490. 35. Nijetius II. 592. 20. Paulus I. 122. 15. Iulianus

I. 122. 15. f. 236. 8. Alii plures I. 236. 8. f. 490. 35. ad 36. Uxorati plures facti Episcopi III. 355. 8. f. 358. 15. ad 19. Hi olim convivebant cum uxoris in castitate: At nunc nullus fieret Episcopus, nisi uxor profiteretur castitatem in Monasterio III. 358. 15. ad 19. Uxoratus non potest consequi beneficium, & obtento privatur IV. 74. 5. 6. In defectum Clericorum indogenarum, laici necessario ordinandi essent, & beneficia præficiendi, si hoc necesse esset dare solis indigenis I. 121. 15. fol. 133. 5. f. 217. 32. f. 302. 35. f. 363. 18. f. 440. 33. f. 508. 36. II. 152. 14. III. 140. 33. f. 356. 10. 11. f. 386. 23.

Laici quoddam concedenda beneficia. Admissio laicorum potentum ad electiones Praefatum. pro compescendo tumultu, fuit remedium malo descriptum II. 274. 9. ad 11. De manulicorum nullis est beneficia suscipere I. 368. 2. f. 505. 23. II. 251. 24. fol. 253. 27. f. 276. 16. f. 302. 8. f. 308. 10. III. 125. 14. f. 122. 33. f. 175. 19. 20. f. 237. 8. 9. IV. 30. 6. Laici nulli potest beneficia committere, sine licentia Episcopi I. 148. 18. f. 246. 6. 7. II. 251. 24. 27. III. 122. 33. f. 153. 1. f. 155. 6. 7. f. 284. 39. IV. 20. 4. f. 299. 5. Conferre beneficia laicis non potest sine indulto Apostolico I. 220. 39. f. 504. 21. ad 25. fol. 531. 7. ad 11. II. 152. 14. f. 174. 35. f. 238. 19. fol. 302. 7. ad 16. f. 425. 25. f. 487. 16. III. 97. 25. IV. 38. 6. Ipso indulto accedente, nedum laici, sed etiam famina potest beneficia conferre III. 136. 7. f. 304. 44. f. 314. 20. f. 317. 16. IV. 39. 6. Laici præstato indulto conferre beneficia, est organum Papæ. I. 207. 7. f. 403. 31. fol. 466. 8. f. 504. 21. fol. 509. 26. 28. II. 303. 7. ad 16. f. 312. 30. f. 487. 16. f. 490. 3. IV. 39. 16. Laici sine privilegio, non est fas quidquam de beneficiis, & rebus ecclesiasticis dispoñere I. 562. 11. II. 122. 7. f. 126. 21. f. 139. 17. f. 145. 36. f. 252. 24. ad 30. f. 275. 12. ad 16. f. 481. 12. f. 487. 26. III. 57. 26. f. 115. 14.

Lambertinus Cæsar sua doctrina faves admissi cætraeorum II. 105. 20.

Lambertus adjuvatur à Jo. 9. Papà, ut Imperium obtineat contra Berengarium, Interfuit Concilio Ravennæ I. 333. 7.

Lambertus Card. Ostiensis obtinet, ut Imperator cedat investituræ favore Callisti 2. II. 252. 26.

Lambertus Sebafuaugenfis quis fuerit I. 402. 26. *Lampas*. Ecclesie lampadem S. Theodorus Episcopus Anastasiopolis ex se accendebat III. 159. 16.

Lampinus Barcinonensis ordinat presbyterum S. Paulum uxoratum, reluctatam, populo ei piam vim faciente I. 216. 26. & seq. III. 161. 21. IV. 129. 2.

Landericus Dyssipatius subscript Conciliis 15. & 16. Toletanis. An ei intituat Opus suum Marculfus I. 224. 2.

Landericus Parisiensis indultum contulit Monasterio S. Dionysii. Interfuit Conventui Cipiacensi. An sit ille, cui Marculus suum Opus inscripsit I. 225. 2. 5. II. 200. 11. III. 312. 14.

Laudramus Taronenfis ex urbanitate dedit Ludovico Pio baculum pastoralæ, porrigendum Aldrico Cenomanensi, quem consecravit II. 252. 15. Quid egerit in causa Ebbonis Remensis III. 124. 40.

Laudricus jussu Gregorii 7. compellitur suscipere Episcopatum Matikonen. I. 362. 25.

Laudulfus Princeps Capuz eicitur à Ricardo Nor-

I N D E X

meno, cui Papa datillum preceptum II. 319. 16.
S. Laurentius Papiensis, Abbas Becensis, inde
 Cadomenis, recusat Archiepiscopatum Rotoma-
 gensem. Accipit Cantuariensem, & cogente Papa I.
 373. 20. 21. Confulit S. Anselmo, ut Monaste-
 rium Becense ingrediatur I. 386. 15. Dat quasi
 dam parochias Moaschis I. 449. 34.

Lapsi in persecutione Maximi, ne ad communio-
 nem, nisi pravia penitentia admitterentur, deere-
 tum fuit I. 64. 3. Eis negat communionem, est
 correctis, Concilium Eliberitanum, suspectum in
 hoc III. 100. 33.

Lapsi de Cylindro celebris Jurisconsultus favet
 immunitati benef. simplicium à debito residentie.
 Huncque Austorem laudant Doctores, & se-
 quitur Rota IV. 191. 21. ad 29.

Lateranensis Concilia. Secundum vetat ne beneficia
 hereditario jure, vel affectu carnali conferantur
 I. 197. 27. f. 4. 15. 19. Tertium interdicit plura-
 ritatem beneficiorum I. 135. 10. IV. 100. 10. Ur-
 get Beneficiarios residentes ad servitium perso-
 nale I. 492. 39. Quartum prohibet pluralitatem
 beneficiorum I. 135. 10. IV. 99. 10. Quale, &
 quantum Concilium fuerit, hoc quam numerosum,
 Papat, Patriarchatum, & Oratorium Principum
 penitentia decernatur, & Gracii illius decreta in co-
 rum linguam traduxerunt, ut ea servarent. Favet
 hoc Concilium extraneis I. 464. 1. 2. 3. Alii de eo
 I. 492. 39. III. 12. 22. f. 301. 34. Quotum. In ea ab-
 rogata sunt Pragmatica Sanctio, & alia dic. II.
 13. 28. ad 34. Hujus Concilii dignitas, valor, &
 in eo gesta, fuisse habentur II. 51. 1. ad 3. III. 303.
 36. An fuerit acceptatum, & ejusque decreta vim
 legis habeant, velut Concilii generales I. 60. 25.
 ad 31.

Laodiceum. Hæc urbs olim cum Urbe Remorum
 unum territorium faciebat III. 136. 12. f. 141. 21.
 22.

Laurentius Campegius Card. Legatus retundit præ-
 sentia gravamina Germanicæ Nationis, propulsa
 in Comitibus Norimbergæ contra Sedem Aposto-
 licam II. 23. 17.

S. Laurentius Hispanus Diaconus Ecclesiæ Romanæ
 I. 51. 6.

S. Laurentius Justinianus quid sentiat de Summo
 Pontifice III. 598. 23.

Leazarus Agapitus, ejus probitas, totaque illius
 rerum series, cum L. summo Papa, eum Constantio
 duce, ac Pelagio, & Cælestino fuisse referunt III.
 332. 1. ad 19. Optavit Sedem, à qua dejectus fuerat
 recuperare III. 338. 12. Factus deinde Episcopus
 in Hispania III. 339. 16.

Leazarus, & alii, facti Episcopi honorarii III. 150.
 42.

Leymus favet immunitati beneficiorum simplicium à
 debito residentie IV. 175. 10. ad 16.

Leander Episcopus Hispaniensis, & Carthagine frater
 Isidori Hispaniensis, & Fulgentii Albigensis I. 176.
 31. Legati officio fungitur pro rege Hispano ad Im-
 per. Constantinopolim III. 442. 6. Præfuit Con-
 cilio 2. Toletano I. 190. 2. Scribit ei Braulio Cæsar-
 augustinus I. 191. 4.

Legatus pia: eorum exequutor est Episcopus III. 481.
 12. f. 485. 21. Vaga, indefinita, incerta, & in-

casibus personis relicta, applicata sunt Fabricii
 D. Petri III. 475. 1. f. 481. 12. Et ea sic edens tes-
 tator, cunctis se legibus ejusdem applicationis
 uniformare III. 485. 13. 14. V. *Fabricia*. Legna
 præfata non tolluntur, sed commutantur applica-
 tione illorum Fabricii D. Petri III. 482. 14. 16.
 Non solæ Missæ, nite solæ elemosynæ, sed etiam
 ornatu Ecclesiarum, & alia opera pia sunt grata
 Deo III. 482. 14. Observantia ultimarum volun-
 tatum non est de jure divino, vel naturali, sed
 positivo III. 482. 15. Papa potest legata pia com-
 mutare, & in alium usum convertere, in toto orbe
 III. 482. 15. f. 487. 26. Legata profana potest prin-
 cepts mutare, ac in alios usus convertere III. 483. 15.
 In legatis piis de jure salva intelligitur potestas Pa-
 pæ, qui eadem valet mutare, & in alios piis usus
 convertere, in toto orbe Christianum III. 483. 15.
 16. 17. Legatum vagè factum pauperibus loci debet
 pauperibus loci Testatoris III. 74. 23. fol. 77. 29.
 Quod pia opera, loca, & legata, ubilibet obser-
 vandum est juxta canonicum III. 483. 16. In quibus
 legatis piis se ingerat, & in quibus non se immiscet
 Fabricia S. Petri III. 482. 14. f. 484. 17. ad 25. Con-
 cilia generale, nationale, & provinciale possunt
 legata pia commutare, & quando III. 487. 26. Epi-
 scopus in quibuscumque casibus potest idem facere III.
 487. 26. Voluntas testatorum interdum in melius
 mutari potest IV. 248. 8.

Legatus Apostolicus exigere potest stipendium sui la-
 boris I. 146. 27. Legati Apostolici fuerunt Lucifer
 Calarimus, Osius Cordubensis, Cyrillus Alexan-
 drinus, Legato Papæ undecumque nato honor ha-
 beri debet I. 361. 21. 22. Abbas Massiliensis erat Le-
 gatus Gregorii 7. in Hispania I. 361. 26. III. 384. 19.
 Legati Papæ ungunt Guillelmum Regem Angliæ
 I. 372. 18. Quid iustum fuerit Legatus Papæ, missis
 ad Concilium Ephesinum II. 57. 17. Legatus Sediæ
 Apostolicæ in Germania, an reservare sibi possit
 beneficia II. 18. 2. Legatus Papæ in Concilia, an
 competat proponere defuncti in Synodo II. 64. 33.
 34. Primus locus debetur eis III. 214. 19. Legati Papæ
 assensu olim alicubi opus erat ad electiones presu-
 lum II. 243. 4. Thessalonicensis Archiepiscopus erat
 Legatus, vel Vicarius Apostolicus I. 136. 15. II.
 243. 4. Legationes Apostolicas liberè mitti valeant
 in Regno Neapolitano II. 128. 2. Quid circa eas in Si-
 cilia II. 411. 29. Legatus Papæ interdum dictus ejus
 Vicarius III. 220. 35. Legati Papæ ad Synodum
 Metensem prævaricatores fuerunt, in causâ repudi-
 i Theuturgæ Regiæ III. 371. 46. Alii Legati præ-
 varicatores III. 225. 46. Absens in servitio Legati,
 habetur pro residente in propria Ecclesiâ IV. 332. 9.
 Plenum sunt historici legationibus Apostolicis, quas
 Episcopi exerceverunt IV. 334. 15. Decet Episcopos
 fungi officio Legati apud principes, ad populorum,
 & principum utilitatem, cujus rei multa dantur
 exempla III. 442. 6.

Lemovicensis Concilium 2. pro titulo Apostoli, San-
 cto Marciali dando, deicit laicum à beneficio I.
 368. 2.

Leporius crexit Monasterium, de quo S. Augustinus
 III. 80. 35.

Lericiense Monasterium Diocæsa Forojulienis, ere-
 ctum à D. Honorato Arclæto, in insula maris,
 pulz

RERUM, & VERBORUM.

pulsus iodd serpentibus, ex eo multi Sacerdotes & Presbiteri proderunt. Illud laudat S. Cyprianus Arelatensis l. 127. 31. 32. l. 119. 36. l. 111. 240. 16. Hilarius Arelatensis ibi monachus fuit l. 127. 31. Idem monasterium laudatur a Sodonio Apollinari l. 119. 36. Episcopi per Gallias crebro fumebantur ex hoc monasterio l. 129. 36. l. 111. 239. 14. 16.

Leontius Alexandrinus Episcopus Brundisius Sacerdos l. 2. l. 45. 28.

Levite. Permissum eis erat inire matrimonia cum cunctis Tribubus l. 8. 13. Quotus esset numerus Levitarum in lege veteri. Non omnes actualiter operabantur in Templo. Eis debebantur decime, oblationes, ac primitivae, & cur. Nullus nisi ex Tribu Levi, poterat esse Sacerdos, vel Levita l. 11. 20. 21. f. 13. 24. fol. 420. 9. f. 432. 36. IV. 11. 3. In veteri lege Sacerdotium erat hereditarium ad solos illos, qui erant de Tribu Levi, restrictum l. 197. 35. f. 420. 9. Ordo temporis, & vicium, quibus Levite debebant ministrare in Sanctuario, suis a Davide statutus IV. 83. 10. Levites debebant decimam decimarum, & primitivam Sacerdoti l. 216. 25. f. 220. 1. f. 223. 9. Majora percipiebant Pontifex Hebraicus, quam Papa l. 224. 12. IV. 11. 4. Hebraeorum Pontifex deterior esse non debet Pontifex Christianorum l. 224. 12. l. 36. 34. Coram omni Synagoga constitutus fuit Pontifex Hebraicus l. 127. 15. Levite erant veluti totidem beneficiarii IV. 81. 3. Sacerdotium aliqui ex Tribu Benjamin invaserunt, & eisdem amiserunt l. 4. 4. Pontifex debebat jugiter manere apud Sanctuarium IV. 83. 11. Levites, & Sacerdotes ex sola Tribu Levi assumpti sunt. Manantes a Moyse Levites erant, descendentes ab Aaron erant Sacerdotes l. 5. 4. f. 35. 31. Extraneus a fide, vel ab ea deficiens ad Paganismum, fuit incapax Sacerdotii apud Hebraeos l. 7. 9. Varii Pontifices Hebraeorum innuuntur l. 4. 4. f. 7. 10. f. 92. 11. IV. 83. 11.

Levite. De illis & Sacerdotibus, ac Pontifice antiquae legis late agitur: quot redditus, & proventus, praedia, & urbes habebant. Possidebant etiam alia praedia extra Iudaeam. Morabantur per suas Civitates. Aliqui erant distributi per alias Orbis partes. Ministrabant in Templo, vel secundum vices suas, vel ex devotione aliis etiam temporibus. Erant divisi in 24 classes, continentes singulis ultra quinque millia, & in totum 120. millia hominum. Aptiores ad ministrandum in Templo erant 38. millia. Actu ei servientes quosdam proventus pecuniarios, & sportulas percipiebant. Alii praedam hereditariam sui Levitatus possidebant, etiam Templo non servient. Quoniam essent Levites forenses, vel externi l. 32. 1. n. 23. ad 28. IV. 61. 3. 4. f. 81. 3. ad 14. Levites antiqui Clerici novae legis succedant l. 33. 26. ad 28. f. 173. 20. IV. 11. 4. f. 62. 3. 4. f. 81. 3. f. 84. 12. Tabernaculum, & Arcam de loco ad locum movere, Levitarum erat: interdum id fecerunt Sacerdotes IV. 81. 4. f. 83. 11. Arca, & Tabernaculum fuerunt in diversis locis. At solebant manere, ubi erat Pontifex IV. 81. 5. Levites in Templo solum, non in Synagoga, exercere poterant laicum officium IV. 81. 7. Alia V. Hebraei.

Lex est regula agendorum, & omittendorum l. 477. 1. Ratio legis aequiparatur legi l. 182. 22. f. 300. 2. An causa, & ratio legis cessante cesset lex l. 481. 22. ad 25. f. 507. 31. Quod lex non dicit, non est ab homine presumendum IV. 354. 13. Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus l. 470. 20. Lex non censetur voluisse quod non expressit, cum possit. lbi & IV. 72. 2. 3. f. 353. 11. ad 13. f. 356. 19. Verba legis intelligenda sunt cum effectu, & debent aliquid operari l. 30. 8. Non mens, sed verba legislatoris sunt attendenda IV. 73. 3. f. 356. 30. Lex recipit interpretationem per consuetudinem l. 493. 42. Inobservantia aius per 40. annos illam abrogat l. 479. 5. Non exemplis, & factis, sed legibus iudicandum est l. 193. 10. fol. 277. 1. Leges non sunt pro privatis hominibus, sed pro omnibus, ad differentia privilegii l. 271. 24. Leges generales non corriguntur per speciales IV. 276. 18. Leges aptae sunt ad id, quod solet ut plurimum evenire l. 281. 26. l. 111. 306. 2. IV. 221. 17. f. 276. 18. Debent esse possibiles, & normam dare futuris, non praeteritis rebus IV. 292. 9. Noluit Plato de illis disputari, sed eas observari l. 262. 14. Ex legibus, alii bonum, alii malum desumunt l. 234. 1. Et dum gloriantur in lege, per praeviationem ejus Deum inhonorant l. 25. 11.

Lex divina, & naturalis. Lex oovi, & veteris Testamenti quomodo inter se differant, & sibi succedant l. 525. 28. l. 5. f. 523. 1. f. 273. 8. IV. 11. 5. Divina lex ad aliqualem admittit variationem l. 262. 12. f. 265. 23. f. 268. 29. l. 111. 273. 8. 10. 13. Decalogi, & moralia precepta sunt. Cereemonialia vero, & Judicialia veteris legis cessant: quoniam essent precepta cereemonialia l. 262. 16. 17. l. 111. 273. 8. 10. Alia V. Hebraei. V. *Lex divina*. V. *Jus naturale*. V. *Naturale jus*.

Lex quod ejus Conditorum. Lex humana a Deo est, a naturali derivatur, & de lege Dei aeterna participat l. 478. 2. 2. l. 111. 272. 5. 6. In quo seculi leges dicantur a Deo esse, vel divino motu, aut divinitus esse editae l. 11. 24. f. 272. 5. ad 7. Lex non substituit, si ejus conditor potestate legislativa careat IV. 158. 4. Promulgatio est de necessitate legis IV. 150. 2. Sufficit eam promulgatam esse in Curia Principis l. 523. 25. Verum leges innuuntur, & qua occasione hoc editum l. 482. 14. Leges Principis laici non obligant, si non sint acceptum l. 522. 23. Legum conditores non potuerunt cunctis casibus occurrere: Ideo Superioris auctoritas rerum eventus, eas relaxare l. 111. 218. 30. IV. 113. 8. Legum observantia admittit *epithymum* l. 322. 37. Legislatoris est veram intelligentiam suae legis declarare IV. 150. 2. Stylus Romanae Curiae habet vim legis IV. 158. 3. 5. Consuetudo etiam eorum legem, ipsa esse lex non scripta IV. 64. 8. f. 90. 15. 18. Responsa prudentum legem faciebant apud Romanos. Quid nunc de Sac. Congreg. Decretis, & Decisionibus Rotae IV. 150. 1. ad 5. f. 157. 3. Se legi obligatum profiteri debet, qui eam evadit l. 360. 16. l. 111. 208. 3. 4. f. 322. 39. 41.

Lex quod ejus mutationem. Rex, Princeps, Comes &c. Episcopus, Abbas &c. in sua ditione leges coedere, ac mutare possunt: multo magis Papa in tota Ecclesia l. 259. 8. 9. l. 111. 112. 7. 8. f. 174. 10.

I N D E X

- ad 25. f. 468. 14. IV. 277. 21. Referuntur Jura, Patres, Scriptores, Reges, Hæretici, & Gentiles, de legum mutabilitate loquentes II. 260. 10. ad 21. III. 112. 8. f. 274. 17. Leges nullibi sunt æternæ, et interdum tales in aliquo sensu dicuntur II. 260. 10. Prodest bono publico, quod leges interdum mutantur II. 268. 29. III. 275. 13. ad 19. IV. 261. 7. f. 177. 20. f. 285. 17. 18. Non sine causa sunt mutandæ IV. 277. 21. f. 285. 17. Ejus est legem tollere, cujus est condere II. 151. 13. f. 459. 8. g. Successor potest legem tollere Antecessoris, vel in ea dispensare III. 337. 51. In quo sensu aliqui Papæ dicant, se non posse Canones solvere II. 266. 26. ad 28. III. 277. 18. Leges posteriores derogant prioribus I. 479. 5. II. 259. 8. 10. III. 111. 4. f. 258. 17. f. 273. 9. IV. 261. 7.
- Lex quid ejus obligatio.** Leges laicorum non obligant Ecclesiasticos II. 82. 40. III. 280. 27. 32. Lex Papalis obligat etiam si non sit acceptata, & cur II. 61. 26. f. 19. 17. ad 26. Si Papa convivet inobstantiam suæ legi, ipsa non obligat II. 62. 30. Potest eas condere independentè ab Ecclesiâ II. 465. 21. 23. Romæ publicatæ ubique afficiunt II. 519. 17. f. 523. 25. Nec dari potest contra eas de novo usû II. 523. 24. 26. Leges totam Ecclesiâ obligantes solus Papa condere potest III. 217. 18. A Conciliis edite, non obligant, nisi approbatæ à Papa II. 265. 22. III. 110. 3. 4. Pientudo legis est dilectio III. 290. 7. In rebus beneficiis juxta canonice, non civile servandum est II. 98. 1. III. 421. 9. *V. Beneficium.* Leges civiles non designantur sacros Canones imitari III. 241. 20. f. 280. 29. Et eis famulari III. 281. 31. Aliquæ illarum sunt per Canonicos correctæ III. 272. 7. f. 281. 31. 32. Variæ leges inveniunt antiquæ, nunc obsoletæ II. 261. 12. IV. 277. 20. Hæ loquuntur secundum sua tempora, sed hodie sæpe III. 252. 4. IV. 265. 17. Si nunc servandæ essent leges abolitæ, quæ olim erant in usu, confunderentur regna III. 112. 7. 8. IV. 265. 17.
- S. Leo P. 1.** à D. Cyrillo Alexandrino incitatus, ut resistat Juvenali Hierosolymitano, ambiendi Patriarchatum Palæstinæ, scribit Maximo Antiocheno I. 110. 24. Reprehendit gesta Hilarii Arelatensis I. 228. 33. III. 293. 14. Scribit Anastasio Thessalonicensi, ut Archiepiscopus in sua Ecclesiâ ordinetur I. 171. 17. Eidem, ut nemo usurpet aliorum Clericum I. 217. 31. Alia de eo I. 299. 28. Libros Manichæorum fecit exuri III. 526. 15. 16. In Concilio Chalcedonensi data est executio ejus episcopi de incarnatione Verbi II. 57. 17. Deposuit Basilianum ab Episcopatu Ephesino II. 200. 10. Partem habet in providentia Anatolii Constantinopol. II. 285. 5. Se intulit Episcopum Ecclesiæ universalis III. 219. 54. Affert pientudinem potestatis Papæ III. 299. 26.
- Leo 1.** vetat, ne quid in acceptione pallii solvatur II. 210. 6.
- Leo 3.** impetrat à Carolo M. ut intacta fiant bona beneficiorum II. 194. 21.
- Leo 4.** monet Nomenojum in usorem Britanniam, ut sit fidelis, & obediens Carolo Calvo. Literas ejus Nomenorius non aperuit, ideo carptus fuit à Concilio Turonensi, dicente, in hac re totam la-
- sam esse Christianitatem II. 291. 18. f. 460. 15.
- S. Leo 9.** quæ, & undè fuerit? Sanctus adscripsit Gerardum Coionensem, Plures Cardinales insignes creavit I. 357. 6. Interfuit Concilio Remensi I. 370. 9. Ipse Papa confert privilegia quibusdam monasteriis, pro electione de gremio I. 344. 4. II. 75. 20. Arma movet infensiter contra Normannos II. 54. 12. f. 318. 18. f. 406. 13. Alia vid. *V. Normanni.* Quos vocavit contra Græcos, & Saracenos Apulim II. 318. 13. f. 354. 51. Vocat Imperatorem contra ipsos Normannos II. 334. 51. Sanctorum fœlia adscriptus est II. 484. 19. Dæc indultum exemptionis Canobio S. Sophiæ Beneventani III. 139. 16. Alia de eo III. 386. 24. Celebrabat aliquando novies in die IV. 277. 21. f. 335. 19. Tenet cum Papatu Episcopatum Tullensem I. 257. 6. IV. 321. 9. f. 335. 20.
- Leo 10.** Sub Julio a. fuit præfatus exercitus Pontifici & anuum agens præfectus est Papa. Dedit Romanis, & aliis privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis, & aliis de eo II. 67. 1. ad 9. Init Concordatam cum Gallis, abolivit Pragmaticam Sanctionem in Conc. Later. 5. II. 114. 30. Cujus exemplaria sub gravibus penis retineri prohibuit III. 526. 15. Dispensat cum Carolo 5. ut cum Imperio tenet Regnum Neapolim, cujus invasitram ei concedit II. 435. 2. Condemnat Lutherum, ejusque doctrinam III. 177. 19. f. 526. 15. Hic verò Papæ Bullas, & Canones temere exurit III. 520. 5.
- Leo 4. Imper.** Philosophus alimenta præstari facit Theodoro Santabazeano Episcopo deposito II. 193. 21.
- Leo Mauricus Imper.** Græcos ob hæresim à dominio Italiam decedit II. 330. 42.
- Leo Arelatensis.** In scribit Hilarius Papa de Hermete Biterrensi I. 135. 11.
- S. Leodegarius** Arehidiaconus Pictaviens. in d. Episcopus Augustodunens. & Abbas S. Maxentii I. 231. 25. Fuerat auleus Childerici Gall. Regis III. 364. 29. Plura beneficia simul tenuit IV. 132. 9. f. 321. 10.
- Leodegarius Papiensis** missus à Greg. 7. ad Arelatenses, pro electione novi Præfatus III. 384. 19.
- Leonardus Cognatus** defendit exactionem annatarum Datarie II. 223. 8. 9.
- Leontius** Constantinopolitanus depositus ab Isaac Imperatore Græco I. 457. 13.
- Leontius Hierosolymitanus** I. 409. 11. f. 457. 13.
- S. Leontius Bardigalenis** Romanus subscriptus Concilio Parisiensi, celebravit Concilium Sedi Santonense, in quo depositus est Emerius intrusus Santonico à Rege, & suffectus à Heraclio, quem Rex plausitro spolia pleno impostum, exilio affecit, & Leontium pœna pecuniaria multavit. Ipse Leontius liberalis fuit in peregrinos. Struxit Ecclesias in locis extraneis I. 151. 29. & seq. Erexit alibi monasterium III. 80. 35. Habuerat uxorem III. 359. 18.
- Leontius Phrix** Episcopus Antiochenus I. 172. 20.
- Leopoldus 1. Imper.** dedit Duci Brandeburgico titulum Regis Prussie III. 243. 27.
- Liberius P. P.** Deposuit à Constantio Imp. intrudente Felicem II. 496. 10.

RERUM, & VERBORUM.

Libertatis Baslica: eam Romę constitui jussit B. Virgo III. 479. 8.

Libertas cautus ingenuis viris grata est, & servitus odiosa IV. 142. 7. Libertas data servo in eorum Altaris I. 306. 5. f. 383. 7.

Libertas Ecclesiastica. Ecclesia libera est, & domina, non ancilla III. 504. 27. i. libertate servanda est I. 3. 1. 2. II. 109. 1. f. 116. 24. f. 464. 2. Libertas ei connaturalis est I. 243. 32. f. 162. 26. Honor est adversus impugnatores ipsius libertatis non facillè quiescere III. 64. 1. Nec ulla est honestior causa certandi, quam pro tuenda Ecclesiastica libertate II. 423. 21. f. 415. 26. ad 31. f. 503. 3. Pro qua tuenda interdum arma adhibita sunt II. 474. 26. Prælati eam debent fortiter tueri II. 369. 39. Hildebertus Turonensis fuit strenuus ejus defensor I. 419. 6. II. 292. 31. Et S. Gregorius VII. 387. 26. Quendam de D. Bernardo I. 423. 14. 17. Reges jurant servare jura Ecclesiarum III. 494. 7. Regum est Ecclesiasticam libertatem conservare, non tollere II. 525. 28. f. 539. 34. Ipsique Regnorum felicitati est profectus I. 147. 12. 13. II. 1. 26. Leges civiles eam lædentes nullæ sunt III. 280. 28. Legem Odoacris Regis, dictam libertati noxiam, abrogavit Concilium Roman. I. 143. 1. III. 493. 10. Justinonem similem Theodoberti Regis abolevit Concilium Arvernense I. 146. 12. 13. Bonis, & beneficiis ecclesiasticis non est incipienda servitus, quam non habuit II. 179. 14. 15. f. 465. 2.

Libertas, & immunitas Ecclesie. Imditur restrictione collationis beneficiorum ad certum genus personarum I. 197. 26. f. 298. 4. f. 371. 13. II. 186. 2. 3. V. **Libert.** Et impedimento executionis literarum Apostolicarum per Regem exequatur II. 493. 5. ad 30. V. **Assensus Regis.** Usque ad seculum 14. non fuit impugnata libertas percipiendi beneficiis etiam extraneos I. 539. 1. Ab hac libertate nunquam Ecclesia decidit I. 232. 26. f. 243. 32. f. 262. 26. f. 353. 35. f. 392. 24. f. 401. 25. f. 436. 50. f. 461. 28. II. 38. 30. Si quibus Papa dederit indultum exclusivum extraneorum; per id non violata, sed firmata est præfata libertas I. 201. 36. Ubi est aliquis excessus in rebus Ecclesie, agendum est de tollendo abusu, non ideo autem spolianda est Ecclesia sua libertate I. 38. 27. V. **Excessus.** Hæc libertas olim male habita in Angliā I. 538. 26. 29. Clerici de jure divino sunt exempti à potestate judicii laici, & à legibus civilibus III. 280. 27. 28. f. 321. 35. In consensu opinionum sequenda est ea, quæ faveat libertati Ecclesiasticæ III. 48. 29. In investituris Regni Neapolis deductæ in pactum integritas libertatis Ecclesiasticæ, & revocatio legum illi adversantium II. 419. 12. ad 15. f. 432. 3. ad 21. f. 451. 26. Pragmatica S. Ludovici faveat libertati Ecclesiasticæ III. 444. 10. f. 451. 22. 23. Dolébat S. Bernard. quod conculerentur Sancta, & Ecclesia turpiter auxilaretur III. 510. 38.

Libet. Per librum in fomis visum, cuidam pernuntiatu fuit Episcopatus III. 410. 34. Alexander Papa 3. gratius reddidit Hugoni, qui ei miserat librum III. 525. 13. Examinandi sunt libri antiquam publicentur. Olim transmittabantur Papæ ut eos examinaret, antequam publicarentur. D. Paulus nunt. S. Petro approbandum Evangelium, quod

fieri fecerat. Episcopi est licentiam imprimendi libros concedere III. 525. 13.

Libri prohibiti. Officium est Ecclesie inhibere libros prava continentes III. 518. 1. ad 28. Hanc potestatem nullus Catholicorum Ecclesie denegavit III. 518. 2. f. 520. 6. f. 523. 10. II. f. 532. 16. Ex Sac. Scripturæ, exemplis Patrum, & usu omnium gentium liquet, homines corruptos, & libros pravam doctrinam divulgantes esse tollendos III. 518. 2. 3. 4. Ad Sedem Apostolicam spectat tollere scandalosa, & prava doctrinas I. 428. 26. III. 526. 15. Papæ est principaliter inhibere libros malos, & quàm antiquus sit iste mos III. 522. 9. f. 524. 12. ad 16. f. 529. 19. f. 531. 23. Huic potestati Papæ plaudat Concilium Turonense III. 527. 15. Reges rogantes Papam, ut libros quosdam prohiberet III. 525. 12. Justinianus Imper. vigile Vigilæ Papæ librum Theodori Maphueseni examinandum I. 159. 16. III. 526. 15. Episcopus in sua Diocesi prohibere potest libros prava continentes III. 520. 6. f. 521. 3. 11. 12. 15. 27. Nestori, & Pauli Samosatani libros Eusebii Episcopus Dorylei prohibuit III. 521. 8. S. Epiphanius interdixit libros Originis III. 522. 8. Lutherus, & Calvinus innotuunt, libros noxios esse tollendos III. 520. 5. Concilia prohibere possunt libros pravorum III. 522. 7. 8. Concilia Romę, & Ravennæ aduri fecerunt acta contræ Formosum, dicendo, plures simile factum esse. 332. 2. 7. III. 526. 15. Concilium Trident. mandat fieri indicem librorum prohibitorum III. 528. 19. f. 531. 24. Index similis talium librorum quam sit antiquus in Ecclesiā III. 522. 9. f. 526. 14. Ad principem laicum non pertinet libros prave lectionis quoad fidem inhibere. Alios tamen seditiosos, sibi injuriosos, & similes prohibere valet, & qualiter III. 524. 10. 11. f. 531. 24. Et libris ab Ecclesiā vetitis addere penas, ne legantur III. 523. 10.

Libros prohibitos flammis dare, & alio. Non admittentur ad fidem antiqui Christiani, nisi libros pravorum Ecclesie darent, igni tradendos III. 521. 7. Libri Severi Antiocheni exusti fuerunt I. 169. 21. Plures Papæ etiam antiqui, flammis offerunt libros noxios III. 526. 15. 16. Libri Joan. de Westphalia combusti fuerunt Moguntie, ipseque damnatus IV. 111. 6. Periculum est ex lectione librorum malorum, & quid acciderit S. Petro Martyri III. 530. 22. Wiclephus plura obfuit ubi scriptis, quàm ubi verbis f. innotuavit III. 519. 3. Et si foris in libris prohibitis aliquid sit boni, tamen majus est malum, & periculum ex eorum lectione proveniens III. 521. 6. 7. f. 527. 16. 21. Libri hæreticorum, et si hæresis carentes, jussu prohibentur vel interdum permittuntur ad eorum confusionem III. 529. 10. 21. Neddum libri contra fidem, sed etiam contrā bonos mores, inhonesti, seditiosi, honoris principum detractores, inhibendi sunt III. 524. 12. f. 528. 7. 18. 22. Libri Gogitium quoniam sunt prohibiti III. 521. 8. Libri postearum obsecans loquentium III. 527. 17. Pragmaticæ Sanctionis retentio prohibita est sub penæ excommunicationis, & eriminis lese Majestatis II. 51. III. 526. 15. Papa libros prohibendo, utitur clava potestatis, & scientia III. 529. 20. Nun prohibet libros pro arbitrio,

I N D E X

- quâ suis vocis non faveant, sed quâ verè notios, & prava continentes eos compertit III. 529. 20. fol. 431. 23. Quanta maturitate, & diligentia Sedes Apostolica in hac re procedat III. 523. 23. ad 28. Legentes libros prohibitos graviter peccant, & aliis poenis subiciuntur: Sunique plerumque qui eos defendunt, vel pro non prohibitis habent III. 528. 18. 19.
- Limina Apostolorum* Roma. Illa memorat D. Gregorius I. 183. 13. Frequenter erant itinerantes ad ea tempore Nicolai I. Pape III. 371. 48. S. Audomus Rotomagen. ivit ad limina I. 211. 10. S. Paulinus Nolanus I. 126. 27. Votum Regis Anglie ad eundem limina, commutat Papa in erectionem Canonici I. 359. 13.
- Limnes* Joannes probat, leges mutabilitati esse subiectas II. 261. 13.
- Linea Alexandrina*, de qua Geographi, quid sit IV. 236. 4.
- Litteræ, seu Epistolæ*. Litteræ Papales, dictæ interdum *Apices* IV. 200. 8. Alia *V. Bullæ*. Litteræ Imperiales dictæ olim *Sacra* II. 200. 10. Vel Alia modo *V. Imperium*. Litteræ Regales dictæ *Sacra Regalia* III. 505. 29. & 33. Litteræ byblium I. 107. 17. Litteræ collybitica, vulgò *di combio* III. 441. 4. Litteræ naturalitæ *V. Naturalitas*. Litteræ aliquem aliter commendare II. 124. 22. f. 157. 9. 10. f. 261. 25. f. 195. 15. f. 302. 35. f. 420. 8. f. 423. 15. f. 435. 47. f. 443. 14. 19. 30. f. 447. 29. III. 377. 2. Litteræ Principum pro aliquo ad Episcopatum provehende II. 200. 11. Officialis debet habere litteras publicas seu Officii II. 198. 4. Litteras Episcopi, denuntiantes dicitur iuribus, per Olliarios divulgare officium est Principum IV. 56. 18. Quidam Archiepiscopus non respondet litteris Papæ III. 381. 12. 14. Britannia in vasorum perire contentiona litteras Papæ illi scripsit, arguitur à Concilio II. 291. 18. f. 460. 15. *V. Novemviri*. Litteræ, seu Epistolæ Pontificum, usque ad Siricum, quantum sunt auctoritatis I. 57. 24. III. 226. 48. ad 53. f. 30. 32. Epistola S. Clementis ad Corinthios est genuina I. 64. 3.
- Litteræ Ecclesiasticæ*. Formulæ antiquæ illarum II. 200. 9. 11. *V. Manuscriptæ*. Litteræ Communicatorie, de quibus in Concilio Elibertino II. 198. 5. Litteræ suorum Præsulum necessarii sunt Clericis, ut alibi admittantur ad ministrandum II. 198. 3. 4. An sint legitime, judicandum est ab Episcopo Diocesano II. 42. 7. Litteræ Episcopi, cum ejus nomine plumbis impressis I. 269. 16. II. 107. 2. Litteræ *Formate* I. 267. 8. f. 306. 3. ad 9. III. 155. 6. IV. 302. 13. Dictæ etiam interdum *Canonicæ* I. 267. 8. f. 297. 22. 26. Vel litteræ *Regulæ*, aut litteræ *Ecclesiasticæ* I. 295. 15. Vel *Apostolicæ* inique non nisi ab Episcopo danda esse decernitur I. 302. 12. IV. 302. 14. Vel litteræ *Dimissoriales*, sumptum interdum promittit: cum *Commendatitiis* I. 305. 1. ad 12. f. 383. 6. 7. f. 387. 10. IV. 303. 24. Verè tamen inter se differunt, nam per *Formatas* manu mittebatur Clericus I. 308. 12. f. 383. 7. f. 387. 20. *Formate* sunt idem ac *Dimissoriales*, quas obtinens Clericus potest alibi Clero inseri, & ordines recipere I. 53. 11. f. 196. 21. 22. f. 228. 12. f. 245. 1. f. 247. 8. f. 286. 25. f. 305. 2. ad 12. f. 493. 4. III. 155. 6. *V. Censuræ*.

- Litteræ Commendatitiæ* sunt quæ testantur integritatem fidei, & morum eas obtinentia, & gradum ejus I. 53. 11. f. 196. 21. 22. f. 320. 21. f. 238. 12. fol. 251. 21. f. 308. 12. III. 198. 3. 5. f. 306. 17. III. 153. 1. 6. IV. 24. 16. f. 298. 21. 3. 6. 11. f. 302. 13. 14. Hæ necessarii sunt Clerico, ne quis se singul ordinatum, cum non sit I. 166. 7. f. 383. 6. II. 198. 3. 8. III. 155. 6. Promittunt interdum iumentum *Dimissoriales*, & *Commendatitiis*: verè tamen differunt IV. 302. 13. 14. *Commendatitiis* dictæ etiam *Placite* II. 199. 7. Vel *Consejrationes hospitalitatis*: Et hæ commendatitium, nedum Clericis, sed etiam laicis nobilioribus itinerantibus dari solent. Laici verò minoris notæ dabantur litteræ *Pacificæ* IV. 302. 15. *Commendatitium* sunt idem ac *Testimonialia* I. 302. 12. Hæ negari non possunt Clerico discedere volenti, si carat beneficio residentiali IV. 302. 12. *Commendatitia*, vel *Dimissoria* sui Abbatis erant olim necessariæ Monacho, ut posset aggregari alteri Monasterio I. 169. 9. fol. 230. 21. f. 249. 14. *Formate*, quas olim Papæ, & Archiepiscopi dabant Episcopo II. 198. 5.
- Lindinsæ* Concilium præservat in suis decretis auctoritatem Papæ I. 467. 10. Vetans designationem successoris in beneficio I. 199. 30.
- Longobardi* venerunt prius in Italiam pro Cæsare contra Totilam, inde vocati sunt à Narsete ad eam accipientem, famam quoque illorum, cesarie ad mentum alligata, in præliis pugnabant II. 328. 39. Hæc erat inter eos consuetudo, illorum regnum fuit iustum. Toti Italie domini sunt, excepto Exarchatu Ravennæ II. 329. 40. 41. f. 348. 15. Erant 4. præcipui eorum Ducatus, & qui III. 333. 48. Fovebant Patriarchum Aquilej Schismaticum I. 180. 7. Nolebat S. Gregorius, quod se immiscerent electionibus Præsulum III. 328. 39. Stategat quod cum eis haberetur pax, etiam duris conditionibus III. 197. 36. Aliqui eorum Reges Papæ restituerunt urbes illi subtrahitas II. 346. 22. 26. Ultimi eorum Reges plexi à Pipino, & Carolo M. notu Ecclesiæ I. 563. 3. III. 320. 18. 19. Illorumque regnum iustum fuit everlum II. 331. 45. Etiam post illud destrictum, quidam Magister Agulim dicebantur Longobardi II. 391. 13. f. 394. 20. ad 26.
- Longobardia*, seu Lombardia, dicta ab aliquibus Paradisus Italie I. 371. 13. Ejus civitas erat S. Anselmus I. 386. 15. Alia *V. Mediolanum*. Rex Neapoli, & Sicilia non potest simili esse dominus Lombardie II. 434. 12.
- Liberi*: quid significet hæc vox III. 289. 3. Excludit Affensum regnum II. 417. 1. Excludit quoque restrictionem beneficiorum ad certum genus personarum I. 493. 42. II. 406. 58. 11. f. 412. 31. f. 428. 33. f. 438. 12. f. 449. 20. f. 453. 22. III. 300. 30.
- Lodovici*: eam Carolus Ludovici 4. Regis Franc. filius ab Othone 2. Imper. suscepit, cui felicitatem juravit II. 122. 24.
- Lodovici* 1. Imperator Imperio, ut Ludovicus Pius ejus pater deponatur ab Imperio, duas Abbatis dat Ebboni, cujus depositi causam refricari obtinet à Sergio Papâ. 1272. 25. 26. III. 123. 36. ad 40. Aufert Monachia Abbatis, peregrinorum subventioni destinatis, ut eam de laico 1293. 10. Interpellatur à Concilio Valentiano, ut liberam fiat electionem

Anti-

RERUM, & VERBORUM.

- Antistitem Il. 246. 11. f. 251. 23. Ill. 255. 10. Subscribit sententiam, latam à Papâ contrâ Anastasium Cardinalem Ill. 214. 19. Dividit ducatum Beneventanum, & partem ejus dat Principi Salerni Il. 394. 20.
- Lotharius Rex:** Lotharii Imper. fil. Theutbergam uxorem repudiare, & Vvaldredem eccipere natus est, faventibus ei duobus Pseudosynodis. Cui rei obstitit Nicolaus Papa 1. & alia de hac re Il. 371. 45. ed 50. Idem Papa ei censures minatur, nisi Ecclesie Cameracensi libertatem sineret sibi Præfulem eligendi Ill. 369. 41. ed 44. Qui & ei mandat, ut Theutbergam quâdam Abbatias tribuet IV. 39. 8.
- Lotharius fil. Ludovici 4.** Regnum Francie tenuit: Lugduni morans: habuit ex concubina Arnulphum filium, Archiepiscopum Remensem Ill. 142. 32. 34.
- Lotharius Episcopus Semonensis** discipulus Gerberti, qui fuit Papa Silvester 2. l. 323. 16.
- De Luca** Jo. Baptista Cerd. doctrina sua favet promotioni extraneorum ad beneficia Il. 136. 14. ed 17.
- Lucas** Petriarche Constantinopolis decretum edidit circa Monachos l. 81. 22. Ill. 74. 18. Ill. 139. 17.
- Lucense Concilium** in Hispaniâ, cui Martinus Braconensis collectionem Canonum transmisit l. 139. 25. Archiepiscopalis dignitas ex Emeritenſi urbe translata est ad Lucensem, & ex hac ad Compostellanam l. 193. 13. Alia de hac Sede, & Concilio l. 334. 9. tn. f. 396. 8.
- S. Lucianus** Martyr scripsit Apologiam pro Christianis l. 42. 18.
- S. Lucianus Antiochenus** fuit Episcopus Nicamedienſis l. 51. 6.
- Lucius Papa 1.** invehitur contrâ occupantes bona ecclesiastica l. 198. 28.
- Lucius Rex Britannia** fidem in suo Regno admisit Ill. 178. 27.
- Lucifer Calaritanus** Legatus Papæ præfuit Ecclesie Antiochenæ Paulinum l. 94. 17. Ill. 285. 5.
- S. Ludgerus** discipulus Alcuioi Episcopus Munsterienſis l. 252. 25.
- Ludovicus Primus Imper.** inflat in Concilio Aquiligranensi confectis indiculum canonum, qui servient Prælati pro norme disciplinae l. 265. 4. Assignat Neustrium Carolo Celvo ejus filio l. 272. 25. Det Ecclesie libertatem electionis canonice Ill. 362. 23. Dat Monasterio Ferrariensi Ecclesiam S. Judochi, cum onere subsidii peregrinis exhibendi l. 293. 10. Interpellatur à Concilio, ut bonos eligat Episcopos Ill. 245. 9. Diploma concessionis, vel donationis plurimum tererum fecit favore Sedis Apostolicæ, confirmans alias Donationes Caroli M. Patris, & Pipini ejus avi, multasque ibi expressè memorat Urbes, & Provincias Il. 320. 19. f. 337. 1. 2. 3. Ill. 219. 32. Hac diploma confirmatur à Rodolpho I. Imperi. l. 342. 12. Opera Lotharii filii, & Ebbonis Remensis episcopi spoliatur, depouitur, & ciliçin indatus in Monasterium detr-

endus destinatur: Liberatur à Ludovico filio, redintegratur, accusat Ebbonem in Concilio: & alia de eo l. 272. 25. f. 312. 24. Ill. 250. 22. 25. f. 484. 18. f. 127. 46. Ill. 123. 36. ad 38. fol. 178. 27. f. 462. 10. Vocet Paschalem 1. Papam universalem Ill. 219. 32. Cedit mori essentium præbendi electioni Papæ Ill. 494. 6. f. 594. 26. Moritur Ill. 124. 39.

Ludovicus 2. Imper. dabat laica Abbatias, ut eos sibi concilieret Il. 73. 15. Intret Regnum Neapolis, vocatur à Beneventanis, & Capuanis Il. 346. 22. Prælin attrivit Sacerdos Il. 397. 28.

Ludovicus Rex Germania. Ludovicus Pin ejus Patri vexato, ac deposito, succurit, eumque liberavit Il. 123. 37. 38. Cum Lothario nepote, invocat auxilium Papæ contrâ Carolum Calvum Ill. 219. 33.

Ludovicus, & Carlomanus Reges Francie ab initio impuberes fuerunt, Hugone Abbate Regum regente. Cum eis deinde contendit Hincmarus Remensis, ne opprimeretur libertas ecclesiasticæ canonice Ill. 361. 22. ad 31.

Ludovicus 4. Rex Galliarum dat Archiepiscopo Remensi jus eudendum monete Il. 461. 17.

Ludovicus 5. iners ex progenia Caroli Magni. Ab eo Regnum Francie transit ad Hugonem Capetum Ill. 141. 22.

Ludovicus 6. egit, ut Papa dirigat mandatum Capituli Parisien. pro beneficio. Vexat Episcopum, quia non conferebat beneficia ad ejus nutum Il. 291. 17. 21.

Ludovicus 7. Rex Galliarum: multa de eo l. 423. 14. & seq. Hebuisset Eugenius 3. indultum conferendi quosdam præbendas Ill. 433. 36. Idem Ludovicus Rex Francie noluit ut Apostolico indulto, distribuendi quosdam beneficia Il. 395. 15. f. 484. 18. Ill. 243. 23.

S. Ludovicus 9. Rex Galliarum protexit Concilium Lugdunen. in quo depositus fuit Imperator l. 426. 29. Ill. 450. 20. Hebuisset à Papâ indultum conferendi quosdam præbendas Ill. 434. 36. Quo noluit ut l. 395. 15. 16. f. 484. 18. Ejus Pregmeuca non tollit Papæ jus præventionis in beneficiis l. 295. 28. Ill. 451. 23. Eam esse suppositum in tantum, velin articulo 5. impetente jura Sedis Apostolicæ, ostenditur: Et quatenus genuina esset, non tollit Annetas Detarum, sed solum exstinguit navas, & injustas: justas enim permittit Ill. 444. 10. ad 21. f. 450. 20. Ingens fuit ejus devotio in Papam, quem filium commendavit. Expeditiones in Terram Sanctam suscepit Papæ consilio Ill. 446. 12. 13. f. 450. 20. Cum en condicta est concessio Regni Siciliae Carolo 1. ejus fratri Il. 433. 9. 10. Ill. 456. 16. Magno zelo utebatur in conferendis beneficiis ad se spectantia l. 533. 11. Ill. 304. 15. An verò conferret beneficia, vel solum ab ille nominaret Ill. 304. 13.

Ludovicus 11. Rex Francia vim Parliamenti immittit Ill. 326. 47. Arguta petitio ei facta à Generali suorum ermarum pro reformatione Cleri Andegavenſis, quia Episcopus illius Ecclesie se rebus militaribus immiscuebat Ill. 494. 4. IV. 251. 15.

Hic

I N D E X

- Hic Rex abolevis Pragmaticum Sanctionem, quam deinde offendit se velle rescindere II. 12. 24. ad 28. III. 452. 25. *V. Pragmatica.* Deposuit Procuratorem Regium, declamantem contra Annatas Datarie II. 227. 22. Protegit Florentinos, censuram plexos à Papâ III. 452. 25. Inhibet spolia percipi à Pontifice III. 485. 17.
- Ludovicus 12. Rex Gall.** Impedit Julium 2. Papam, per centem spolia Cardinalis de Amboia III. 470. 27. Contra ipsum Julium refuscitat Pragmaticam Sanctionem II. 12. 24. 28. Mittit Legatus, qui renuncient Conciliabulo Pisano, & adhæreant Lateranensi 5. II. 6. 128. Obtinuit à Julio 2. in iulium patronatus pro quibusdam beneficiis Insubrie II. 308. 21. Delusus ipi occupandi Regum Neapolia, cedit Ferdinandus 5. si quod jus in eo habet II. 452. 29. 30.
- Ludovicus Rex Hungar.** arma movet contra Joannem 1. Reginam Neapolim ubi eadem Andreâli hujus meriti, & illius fratri, urgens Papam, ut eam deponeret. Mariam suam post se relinquit, cujus Regnum Carolus Dyrrachinus assidit II. 436. 16. 17.
- Ludovicus Tarentinus Rex Neapolit.** maritus Joannem primum II. 436. 16.
- S. Ludovicus fil. Caroli 2.** Regis Neapolia postponit Regnum vite Ecclesiasticum II. 435. 15. Fuit Archiepiscopus Tolosanus I. 530. 3. Qui & alium simul rexit Episcopatum I. 531. 8.
- Ludovicus 1. Andegavensis** adoptatus à Joanna 1. Regina Neapolim II. 436. 17.
- Ludovicus 3. Andegavensis** adoptatur à Joanne 2. Regina Neapolim. Et favet Martino 5. citò mortitur, relique Regni pro eo impropter succedunt II. 437. 21.
- Ludovicus Mediarota** Patavinus Card. Episcopus Albanus Patriarcha Aquilejens. apprime potens apud Eugenium Papam 4. Ecclesiam Ierustinam petit pro Decano suo, quem dedit Aeneâ Sylvio II. 33. 13.
- Lugdunense Concilium 1.** In eo depositus fuit Fridericus 2. Imper. ab Innocentio 4. Papa, quem animavit Episcopi Hispani ad id faciendum, & S. Ludovicus Rex Francie Concilium protexit. Ne solum presentiam, sed etiam approbationem depositioni Concilio adhibuit. Episcopi tunc accensas deiecerunt in terram II. 450. 31. f. 416. 28. 29. 30. f. 431. 2. f. 443. 7. III. 450. 20. Inter causus depositionis fuit. libertatem electionis Præfatum impedito II. 485. 20.
- Lutprandus Rex Longobardorum** honore prosequitur Zachariam Papam I. 237. 9. Quasdam urbes, & loca S. Sedi restituit II. 346. 22. f. 348. 26.
- Lutprandus Ticiensis** Scriba, & secretarius Berengarii Regis Italie, memorat decretum Symmachi Papæ de bonis Ecclesiæ loquentis I. 156. 5. Alia effatur de Cadavere Formæ Papæ III. 245. 46.
- S. Luitus** Anglus Archidiaconus S. Bonifacii Moguntini, & ejus in fide successor I. 256. 6. III. 345. 31. Excommunicat presbyterum, sine suo assensu Ecclesiam illius Diocesis ad intrudendum, & de ea re scribit Papæ I. 257. 9.
- Lupus Arelatensis** Archiepiscopus Senonensis I. 231. 25.
- Lupus Ferrariensis** Abbas, quis. & qualis fuerit, & multa de eo I. 293. 10. ad 16. Binis præfuit Abbatibus IV. 132. 11.
- Lupus** Episcopus Sarinæ jussu Joannis Papæ 8. ordinatus I. 288. 33.
- Lupus Senonensis** campanam sua manu quandoque pulsavit III. 59. 16.
- S. Lupus Trecentis** Episcopus habuit uxorem III. 359. 18. Arma direxit contra Infideles II. 54. 12.
- Lupus** Ex ea quædam referuntur I. 193. 13. Illam Hispani quandoque ipsi submiserunt I. 212. 218.
- Juanes Rex Castellæ** illam sibi debere contendit I. 550. 13. Sæculo 3. in ea erant Episcopi extranei I. 45. 18. Rex Lusitanie est simul dominus Algarbi, Brasiliæ, & aliarum provinciarum in Asia, Africa, & America citrà lineam Alexandrinam IV. 144. 11. f. 236. 4. Quidam Cardinales ex hac regali familia innuuntur IV. 137. 25. Rex quidam, nolens eligi in Præsules oisi quos ipse volebat, ad desistendum cogitur II. 247. 12. f. 252. 21. Assensus regis pro consequendo beneficiis ad habuerit, habeatque ibi locum III. 506. 30. Francisco privilegio Apostolico, fas non est Regi se Præsulum electionibus immiscere II. 251. 24. f. 254. 30. Eugenii Papæ 4. tempore Rex non nominabat ad Episcopatum, sed supplicabat II. 308. 21. Nequeque ad Paulum 2. II. 36. 24. f. 247. 12. Neque usque ad Innocentium 8. II. 247. 12. Nunc ad eos nominat II. 254. 19. f. 339. 25. An hoc ei competat, quia Ecclesiæ donaverit, vel de manibus Infidelium eripuerit I. 556. 27. II. 309. 24. In ea quædam Episcopi percipiunt Lusitaniam, quæ est species Spoliatorum III. 467. 22. Papa ibidem an percipiat spolia III. 464. 15. Eugenius 4. Regi scribit, se posse omnes ubique Ecclesiæ conferre II. 384. 4. An in Lusitanis sit privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis I. 100. 6. f. 135. 7. f. 143. 29. fol. 153. 15. III. 153. 1. f. 417. 2. f. 422. 12.
- Lutherus** detractor impudens Romane Curie, cum 41. ejus articulis condemnatur. Ipse verò temerè comburit Cudices juris Pontificii, & Bullam Papæ, qui eum condemnaverat: dicitque libros noxios esse tollendos III. 117. 19. f. 520. 5. f. 526. 25. Negat Papæ titulum Universalis IV. 330. 2.

M

- Macarius Antiochenus senior**, Patricius Macarii junioris, quem sibi subrogari procurat I. 355. 1. Alia II. 275. 11.
- Macarius Junior** Antiochenus, dimissa Ecclesiâ, Hierosolymam petit, inde per Occidentem peregris profectus est, & in Belgio defunctus I. 356. 1. 2.
- Macarius Hierosolymitanus** interfuit Concilio Nicæno 1. & præfuit Eusebio Cæsariensi I. 69. 16. fol. 110. 23.
- Macedonius Episcopus Antioch.** hæreticus, & intrusus, à Papâ deponitur III. 115. 15. ad 20.
- S. Macleus** Britannus maledixit III. 131. 5.
- Magdunense Concilium** decernit de quibusdam ad Monachos spectantibus II. 136. 12. & seq.
- Mogis**, & minus non variant naturam rei I. 4. 10. 14. II. 9. 16. IV. 120. 9. f. 314. 7.

210.

RERUM, & VERBORUM.

Asiometes 2. Turcarum Sultanus destruxit Imperium Constantinopolim Il. 330. 41. f. 333. 49. fol. 345. 32. Totumque simul Imperiale familiam fecit eo tempora trucidari Il. 337. 39. fol. 480. 10. Ipse solus duo imperia, 12. Regna, & 200. Urbes, & Opida occupavit Il. 75. 22.

Majoretjes habent privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis Il. 71. 21. f. 115. 22. & seq.

Majus. Cui licitum est majus, licitum est etiam quod est minus l. 14. 28. f. 179. 1. 2. f. 192. 9. fol. 235. 3. f. 344. 8. f. 406. 1. A majore ad minus valet argumentum l. 144. 6. f. 145. 8. f. 172. 21. f. 179. 1. fol. 192. 9. f. 235. 3. f. 249. 15. f. 319. 2. f. 360. 17. fol. 406. 21. f. 470. 21. Il. 89. 1. f. 85. 15. f. 125. 18. fol. 530. 10. IV. 45. 25. ad 27. f. 100. 12. f. 126. 25. fol. 309. 33. Et è contra l. 248. 10. f. 334. 8.

Malacibus missus ad propagandam fidem in Hibernia Il. 177. 26.

Malmesburiensis Abbatia in Anglia ubi, & à quo fundata sit l. 400. 20.

Malum; nulla est ars, officium, professio, & status hominum, ex quo sicut multa bona proveniunt; ita etiam pericula mala provenire non valeant, & sepe lepra eveniant: non idem tamen artes illi, officia &c. è medio tollenda sunt, & eae? Il. 427. 23. 24. 25. f. 437. 43. 44. f. 268. 26. Malum non est amplectendum, sed fugiendum. A malo quis bonum deducat? IV. 140. 1.

Mansueti Arelates, plures Episcopatus alibi tenens IV. 323. 11.

Mansueti Kemeis volebat deferre alicui Legato, qui de gremio Romanæ Ecclesiæ non esset, & alia l. 361. 21. 24.

Mandata Apostolica pro beneficiis antiquissima, Hormisdas, S. Gregori, Pauli 1. & aliorum Pontificum de beneficiis in Italiâ in Galliâ &c. l. 229. 18. f. 242. 28. 30. f. 287. 30. 31. f. 454. 4. Il. 289. 13. f. 283. 13. Commendationes Papæ, & Principum habent rationem jussionis Il. 289. 14. Mandata Apostolica invaluerunt sub Hadriano 4. adde- nte in eis preceptum Il. 289. 14. Papæ censente se honorare Episcopos, eum eis mandata de beneficiis dirigebant. Aliqui Episcopi prebendas aliquas destinabant, super quibus reciperent mandata Apostolica. Quæ mandata, quia ab aliquibus spernebantur, idem Papæ jussiones, & precepta addiderunt Il. 290. 15. 16. 18. 19. Contra crebriora Mandata Apostolica reclamavit Philippus 4. Rex Galliarum. At Cardinales illorum jus defendunt l. 332. 8. fol. 531. 10. Interdum Papæ dirigebant Episcopis mandata de beneficiis, ad instantiam Regum Il. 291. 17. Mandata Apostolica frustranda non esse ipsi Episcopi inflamabant Il. 290. 16. 29. Apostolica mandata aliquando vocata primitivum precum Il. 291. 18. Precatoriis literis, preceptoriis, idem executoriis Papæ addere inciperunt l. 504. 14. Il. 288. 11. 12. f. 291. 19. Etiam Imperatores, Regesque Lusitaniarum, Franciarum, Angliæ mandata mixta precibus, beneficiorum dispensatoribus dirigebant olim Il. 292. 20. 21. Mandata Apostolica de beneficiis locum habent in Galliâ vi Concordatorum l. 114. 23. Il. 292. 21. Pro uno beneficio solebant Papæ dare mandatum collatori- bus prebendam Il. 288. 12. Plura mandata de-

dit Innocentius 3. Patriarchæ Antiocheno, & aliis Episcopis Galliarum, Angliarum, Italiam l. 526. 31. III. 396. 1. f. 400. 12. 13. Alia de Mandatis Apostolicis Il. 301. 4. V. *Regalia Cancellaria*.

Mansueti Frederici 2. Imper. illegitimè natus Il. 443. 7. 9. Invasit Regnum Siciliæ. Papa illi opposuit Carolum Andegavensem, qui eundem in prælio occidit Il. 321. 24. f. 399. 33. f. 428. 32. Suffocaverat patrem Fredericum, hujusque filium primogenitum Conradum Il. 448. 32. f. 430. 1. 2. Principis Tarentini titulo potiebatur Il. 430. 1. Infinita mala in Regno perperabat, Ecclesiis anxiebat, Saracenos Christianis præferebat, ad eorumque penè vitam transierat Il. 433. 9. 10. 11.

Mansueti Cifanus, etiam Regniola excluditur ab Episcopatu Regni, quia Regi odiosus Il. 493. 9. fol. 511. 23. 24.

Mansueti est beneficium chorale, ejus quanta sit antiquitas, & quodnam officium IV. 57. 21. Mansuetiarii dicti etiam Assisii, & ad residendum tenentur IV. 174. 8.

Mantua urbs comprehensa in Donatione Caroli Magni Sedi Apostolicæ Il. 331. 44. & in alia Othonia M. Il. 339. 5. Mantuæ Concilium approbat electionem Alexandri 2. contra Cadalum Antipapam l. 359. 14. f. 371. 13. &c.

Manni Comensis Imper. sub sua recipit protectione bona S. Sophiæ Constantinopolis III. 90. 8. Exploratorum ope in cunctis Italiæ urbibus secreta Principum penetrabat III. 429. 26.

Marcellus P. P. 2. multas probitates, & austeritates, fuerat Legatus in Conc. Trid. à fastu, & sanguine alienus fuit: Beneficiarios ad residendum urgere intendit, non tamen simplices IV. 136. 21.

Marcellus Anagninus reintegratus à Papâ III. 217. 28.

Martinius Imper. Concilio Chalcedonensi interfuit, & alia de eo l. 110. 24. Il. 56. 16. Episcopatum Chalcedonem, vertit in Metropolim Il. 250. 21.

Marcion Ponticus, rejectus ab Ecclesiâ Romanâ eum suis nummis l. 39. 10. A Patre suo Episcopo propter insectum excommunicatus, Romam petierat, undè spe frustratus discessit, & ad Cardonis bæretici sequelam transiit l. 106. 15.

Marcandinius tyrannus affectat Batiatum Regni Neapolis exercere Il. 421. 16.

Marcus Abbas Prumiensis l. 294. 13. 15.

Marcus auctor Formularum, quia fuerit. Ejus plures formulæ recensentur l. 224. 1. & leg. III. 200. 2. Alia de eo III. 312. 14.

Marcus Antonius dono dedit Cleopatraz plures provincias Il. 344. 17.

Marcus Antonius de Damiani, qui & Paulus Suavis, ecclesiasticæ potestatis impugnator, ob ejus pravam doctrinam exultavit IV. 77. 14.

Marcus Aurelius Imper. quoddam triticum Ecclesiæ Hieropolitanz assignavit Il. 176. 6.

Marcus Carinus, ruri rapas elixans, repertus est ab Oratoribus Samnitum Il. 374. 8.

Marcus Ephesus revocavit Græcos ad schisma, quod abjuraverant in Concilio Florentino Il. 59. 23.

Marcus Perperna ejus memoria damnata est, quod eum non esset: Civis Romanus triumphasset III. 241. 20.

I N D E X

- Maria filia Ludovici Hungarici Regis, & hæres Regni, vexatur à Carolo Dyrrachino, Regnum ipsum affectante, qui ab Hungaris occiditur* II. 426. 17.
- Maria Regina Sicilia, sive Trinacriæ, nabet Martino Duci Mombianchi Aragonio, citòque moritur, & Regnum vir ejus tenet* II. 449. 21.
- Martinianus Episcopus Ravennæ* Ei scribit S. Gregorius de Monasterio Claustrano: Et ut possit invito Abbate Monachos abundantes tollere, ac aliis præficere monasteriis I. 226. 5. f. 228. 13. III. 277. 20. *Ægrè susceperat Episcopatum Ravennæ, fuitque à D. Gregorio in honore habitus* III. 285. 22.
- Martinus Papa confirmat privilegium Monasterii Solemniacensis* I. 270. 20. 21. II. 72. 14. Bulgari cum optarent in Archiepiscopum antè Papatum An tunc esset Episcopus. Basilus Imper. scriptis contra eum amaras literas. Illius profectionem à Papatum justum fuisse defendit Stephanus PP. 6. f. 183. 26. f. 277. 2. 3. Redintegrat Formosum à Ioan. 8. depositum I. 279. 6. &c.
- Martini plures erant Romæ tempore Pauli Papæ 1. quorum unus perductionis suspectus, quod adhereret Imperatori Græco, missus in Franciam, ibi jussu Papæ affixus fuit Episcopatu, Pipino Rege admittente* I. 232. 27. 28.
- Martinus Trux intrusus ab Arrianis in Sede Constantinopolitana* 96. 23.
- Martinus Alterius quid sentiat de Dominio Ecclesiæ super Regno Sicilia, ac Neapolis* II. 320. 18. 19.
- Maronita natio catholicæ à in Phœnicia ad montem Libanum. Eorum Patriarcha, & Præsules præfiliunt per viam electionis* II. 254. 29. f. 258. 6. f. 270. 1. III. 400. 11.
- Martinus Scriptor Neapolitanus quid sentiat de Donatione Constantinæ, & de dominio Papæ super Regno Sicilia, ac Neapolis* II. 323. 25. ad 28.
- S. Marialis Lemovicensis quis fuerit, à D. Petro missus ad Gallos, eorumque est Apostolus* I. 367. 1.
- Martinianus querens per pecuniam fieri Episcopus apud Alexandriam* II. 272. 5. Cum esset Oeconomus Ecclesiæ Pelusienis, accusatus fuit de mala ministratioe III. 71. 17.
- S. Martinus Bracarensis, ex Pannoniâ in Galliam profectus est, ubi Abbas Dumienis fuit, inde Archiepiscopus Bracaren. per 30. annos. Fecit collectionem antiquorum Canonum, quam misit Concilio Lucensi* I. 150. 25. 26.
- S. Martinus Sabaricensis, Ambiani baptizatus, Monachus apud Mediolanum, inde in Insulâ Gallinariâ, post apud Angulorum à D. Hilario Pictaviensi ad Exorcistatum promotus, à quo recessit Diaconatu insigniti. Pio dolo eductus est à suo Monasterio, ut posset eligi Episcopus Turonensis. Aliqui Episcopi repugnabant eum consecrare tamquam despicabilem, & incultum, & alia de eo I. 102. 3. & seq. III. 28. 14. f. 339. IV. 305. 21. Electus est sine assensu Regis III. 494. 9. Fuit Legatus ad Maximum Tyrannum III. 442. 6.*
- Martinus PP. 1. in quo sensu dicat, se non posse violare canones* II. 256. 26. Deputat Vicarium, qui in Patriarchatus Antiocheno, & Hierolytanico constituit Præsides II. 285. 5. Dicitur Sacerdos Sacerdotum ab Orientalibus II. 287. 9. Deponit Patriarchas, & alia de eo III. 216. 17.
- Martinus 4. habuit plura beneficia in locis diversis. Legatus fuerat Papæ in Galliâ in Concilio Bituricensi* I. 469. 17. f. 471. 22. Censuras inflixit Siculis, à Carolo 1. Rege deficientibus, clamans contra Vesperas Siculas, & Petrum Aragonum Regem II. 442. 4. ad 11.
- Martinus 5. arguit Uadislauum Regem Poloniæ, quod arceret à beneficiis extraneos* I. 212. 20. f. 550. 15. II. 4. 4. ad 10. f. 31. 6. f. 149. 4. Indulget Regi utriusque Siciliæ annuatim beneficiorum II. 214. 20. Dicitur felicitas sui sæculi II. 3. 2. Alta de eo circa annatas II. 218. 30. Alta de eo II. 247. 13. fol. 249. 17. f. 308. 21. f. 437. 21.
- Martinus filius Martini seniores Regis Aragoniæ, ducit Mariam Reginam Trinacriæ, & Rex Siculorum* II. 449. 21. Confirmat edictum Episcopi Milevitani exclusivum extraneorum à beneficiis, sed res caruit effectu, donec impetratum est privilegium Apostolicum II. 70. 9.
- Martinus Meyr conqueritur pro Germanis contra Reservationes Pontificias, Annatas &c. Ei respondet Pius 2. tunc in minoribus* II. 21. 9. 12. f. 33. 15. 16.
- Martinus Navarrus suâ doctrinâ favet profectioni extraneorum ad beneficia* II. 91. 21.
- Martinus Polonus fuit Archiepiscopus Cusentinus in Calabria* II. 6. 8.
- Martinus Temitanus translatus à D. Gregorio ad Sedem Alaticensem* I. 184. 17.
- Martyrium, sive Crastorium, vel Ecclesia, est unum ex titulis, ad quem quis potest ordinari* I. 68. 15. f. 109. 22. f. 124. 8. III. 98. 27. IV. 24. 16. 19. f. 42. 16. f. 98. 6. Quid significet hæc eadem vox Martyrium IV. 291. 14. Clerici Martyriorum, vel Custodes Martyrium, vel Martyriani IV. 292. 14. f. 403. 14.
- Martyrius Antiochenus à Petro Fullone, affectante illius Cathedram, calumniis fatigatus* III. 243. 38.
- Morvan Princeps Arabs permittit eligi Theophilæum in Præsilem Antiochiæ* II. 200. 10.
- Massilienses quod extraneos à beneficiis excludant* II. 143. 29.
- Matbilde Comitissa uxor Goth. fidei Lotharingæ Ducis, frater Stephani X. 1. 358. 10.*
- Matbilde uxor Guillelmi Regis Angliæ, nominat ad Abbatiam* I. 400. 20.
- Matrimonium. Non poterant Hæbrei connubia contrahere cum alienigenis* III. 8. 12. Neque cum feminis diversarum Tribuum, nisi dispensative: Levite ex cunctis Tribubus accipiebant uxores I. 8. 13. Junge non debet Fidelis Infideli II. 376. 11. Olim Polygamia erat permissa III. 258.

RERUM, & VERBORUM.

158. 13. IV. 314. 9. Quidam habuerunt plures uxores III. 252. 3. Polyuria nunquam fuit licita IV. 314. 19. Uxorum communione aliqui populi habuerunt in usu, quam quidam fatigerunt introducere inter Christianos. In ea non potest Papa dispensare IV. 314. 9. 10. Matrimonium debet esse liberum III. 441. 4. Nec metu contractum III. 371. 46. Leges civiles nihil disponere valent circa matrimonium III. 282. 32. Et quidam ex illis fuerunt correctæ per canonica jura: Ideoque prohibita sunt Concubinæ, inhibitu repudium, valet matrimonium feminae sine assensu patris, vel fratris, etsi leges civiles aliter fiant III. 272. 7. 1281. 31. 32. Principes prohibere non possunt, ne sui subditi contrahant matrimonium cum exteris I. 411. 28. 19. III. 441. 4. Matrimonium ut contractus subest legibus Ecclesiæ, quam diversa impedimenta introduxit, usque à seculis antiquissima IV. 315. 11. S. Gregorius cum Anglis dispensavit in quibusdam gradibus cognationis III. 319. 30. 1325. 44. Contentiones in Franciâ ob Regem, tentantem repudiare uxorem I. 389. 26. III. 225. 46. Inter leviores matrimonium non est prohibitum jure naturali, neque divino III. 320. 34. Valet matrimonium contractum eum pacto castitatis servande: quam multi de facto in matrimonio servarunt IV. 316. 13. 14. 15. Bonum est matrimonium celebrari in propria parochia, sed non est necessarium III. 397. 3.

Matrimonium spirituale. A matrimonio carnali ad spirituale valet argumentum I. 411. 18. f. 480. 7. Metaphoricè tamen: Nam de rigore non ambulant pari passu IV. 312. 3. In quo consistat essentia utriusque matrimonii IV. 314. 8. f. 316. 14. Inter Episcopum, & suam Ecclesiam est matrimonium spirituale I. 420. 7. f. 497. 2. III. 211. 5. f. 165. 33. fol. 342. 23. IV. 223. 21. f. 312. 1. ad 8. Quid est simile matrimonio carnali rato IV. 316. 13. 16. Hocque spirituale matrimonium subest legibus Ecclesiæ IV. 315. 12. Inter Beneficiaria verò inferiora, & suam Ecclesiam non est matrimonium, sed quasi matrimonium spirituale I. 498. 3. 4. f. 510. 40. II. 40. 2. f. 376. 14. III. 111. 5. f. 148. 39. IV. 313. 4. Quid de Beneficiariis merè simplicibus, & de Clericis alieuius Ecclesiæ servitio addictis IV. 313. 4. 8.

Matrimonium quoddam aliud. Uxoratus non potest fieri Episcopus. Aliqui tamen olim fuerunt, cessantes à matrimonio. Nunc hoc non fieret nisi uxor profiteretur in Monasterio III. 355. 8. fol. 358. 15. ad 19. Habens uxorem non potest consequi beneficium, & adeptum amittit. Olim Clerici conjugati erant capaces beneficiorum IV. 74. 5. 6. Instantia Germanorum pro concessione matrimonii presbyteria IV. 74. 13. Non potest Papa cunctis Sacerdotibus generaliter matrimonium concedere, possit verò in casibus particularibus II. 417. 5. 6. Provis interdictum cum religiosa, ex gravi causa dispensat II. 417. 5. 6. III. 156. 12. f. 321. 36. Matrimonium ratum dissolvitur per professionem alterutrius conjugis in religione, qui ad hoc deliberandum bimestre habent, prorogabile ulterius ex eausd IV. 316. 14. 16. In matrimonio rato non consummato. Papa dispensare potest pro dissolutione IV. 317. 17. Vir, & uxor non sint alter ab altero extraneus II. 377. 43.

S. Matthias quomodo, & à quibus electus fuerit ad Apostolatam II. 233. 57. & seq. III. 25. 6. 7. Potuisset à solo Petro ad Apostolatam provehi, sed hic voluit electionem deferre Ecclesiæ II. 233. 7. Quid significant sortes, per quas Matthias electus est II. 234. 8.

Matthias Corvinus Rex Hungariæ venit in subdium Regni Neapolis, ut Turcæ pelleret, qui Hydruntum occupaverant II. 76. 23. Aliquando mentito amictu aliena urbe circumultrabat III. 429. 27.

Matthias Card. de Aquasparta gesta Bonifacii 8. contra Regem Galliarum defendit I. 532. 9. & seq.

Matthias Episcopus Aquilanus fuit Patriarcha Constantinopolis I. 474. 34.

Matthias Cracoviensis fuit Episcopus Wormaciensis II. 6. 8.

Mauritius Imper. rogatus à D. Gregorio, ne assensum præberet ejus electioni ad Papatum III. 497. 12. Misit denario D. Petro in Vatisno III. 454. 29. Prefecit fecit Cyriacum Ecclesiæ Constantinopolis II. 275. 11. & Maximum Salonitanæ II. 292. 20. Vilipendit S. Gregorium; quem indifferenter, & sultum dixit III. 191. 20. f. 197. 36.

S. Maurus Abbas missus in Galliam à D. Benedicto, ut ibi fundaret Monasteria I. 147. 16.

Maurus Episcopus Casens in Concilio Romano locum tenens Mauri Archiepiscopi Ravennæ III. 221. 37.

Maurus Episcopus Milevitanus edicit, ne beneficia pascant extraneis: Sed res caruit effectu II. 70. 9.

Maximè: vox est ampliatiua, & quid significet in legibus IV. 352. 8. 9.

Maximilianus 1. Imperator edictum promulgat pro observatione Concordatorum Germaniæ. Satagis ibi introducere pragmaticam Satisfactionem, sed perperam II. 2. 13. ad 16.

S. Maximus Martyr honorificè loquitur de Honorio r. Papa. I. 180. 6.

S. Maximus Episcopus An quidam sermones sint ejus, an verò S. Ambrosii, ambigitur III. 227. 50. Vocat Papam pastorem Ecclesiæ III. 222. 39.

Maximus Antiochenus, littera S. Leonis Papæ inhærens, Juvenali Hierosolymitano, Patriarchatum ambient, restitit I. 110. 24. Offert pensionem Antecessori: aliamque designat alteri dandam II. 183. 8.

Maximus Cynicus Alexandrinus. Eum Constantinopoliti S. Gregorius Nazianzenus hospitio accepit, instruxit, & baptizavit. Ipse verò etiam fecit ab Episcopo Aegypti consecrari in Episcopum Constantinopolensem, quem damnavit Concilium ibi celebratum I. 93. 15. Damasci quoque Papa eum exautharari mandavit, & alia I. 95. 19. 23. III. 99. 29.

Maximus Hierosolymitanus Heraclium sibi successorem elegit III. 345. 31.

Maximus Salernitanus, an opera Mauriti Cæsariæ præfectus sit: restitit ei S. Gregorius, ne fieret Episcopus II. 292. 20. 23.

Medardus è Salentino Viromanduenfis, Episcopus Novionensis, frater Gildardi Rotomagenfis I. 176. 32. IV. 133. 14.

- Medici* quidam intulerunt mortem quibusdam Principibus III. 427. 23.
- Mediolanum*. In hoc Ducatu tempore Pii Papæ 2. beneficia patebant extraneis I. 326. 26. II. 31. 8. 9. f. 35. 19. 20. f. 43. 10. III. 508. 34. Et tempore Pauli a. qui de hac re contendit cum Duce II. 36. 26. f. 43. 10. III. 508. 34. Dux noluit dare saluum conductum Episcopis Gallis, euntibus ad Concilium 5. Lateranense II. 62. 28. Julius 2. dedit Regi Franciæ iurpatronatus pro quibusdam beneficiis, per Insubriam constitutis II. 308. 21. Afcamus Card. fil. Ducis Mediolani II. 30. 4. Quedam loca hujus Ducatus data à Carolo 6. Imperat. Duci Sabaudie II. 346. 24. Ille qui est Rex Neapolis, prohibetur dominium simul habere Lombardiæ II. 434. 12. Mediolanenses Canonici dicti olim Cardinales III. 51. 2. Valentinianus Imper. noluit se miscere electioni Episcopi Mediolani V. *Valentinianus*. S. Gregorius monet Mediolanenses, ut eligant Episcopum, nil metuentes Agilulfum Loogobardorum Regem III. 508. 34. Mediolanenses refutant Viacomitem, electum à Papâ in Archiepiscopum, timentes, ne excidium statim moliretur III. 508. 35.
- Münster* Episcopus Paterbornensis, opera Henrici 1. Imper. II. 25. 1. 23. Dat quædam beneficia, & Ecclesias Monachis I. 449. 34.
- Meldense Concilium* dolet, Monasteria data esse in alodium laicis I. 312. 25. Aliud in causa Hugonis Remensis pueri I. 336. 16.
- Melchior Antiochenus*, sola fama notus, fit Episcopus Sebastenus III. 41. 47. Translatus ad Sedem Bergensem I. 98. 27. In id ad Ecclesiam Antiochiæ I. 84. 27. f. 117. 3. f. 172. 20. f. 278. 4. f. 499. 6. An ordinaverit Diaconum S. Jo. Chrysost. I. 118. 7. Cooperatus est profectioni S. Greg. Nazianz. ad Sedem Constantinopolis I. 81. 21. f. 93. 13. Missus à Concilio Antiocheno ad visitandas Ecclesias Syriæ I. 92. 12. Obiit Constantinopoli I. 94. 17.
- S. Melchior Martyr* Episcopus in Perside fux urbi maledixit III. 132. 5.
- Melchior Lycopitannus* hæc illæ sacerdotia diffundens IV. 346. 20. Conflavit schisma adversus S. Petrum Alexandr. compressum à Conc. Niceno I. 68. 13.
- Melitenum Concilium*, & quædam in eo decreta. I. 388. 23. f. 449. 35.
- Melita*. Ordo Equitum Melitensium laudatur II. 367. 33. IV. 37. 2. Insula hæc est seculum Regni Siciliæ. Magnus Magister nominat pro Episcopatu regi Siciliæ, qui ex eis præstatat Papæ aliquem. Ibi Episcopus, & Rex jussuerunt exciudi à beneficiis extraneos, sed res non habuit effectum, donec Papa indultum exclusivum contulit, & alia II. 69. 7. 10. f. 110. 3. Commende Ordinis Melitensis sunt beneficia I. 206. 4. II. 138. 15. IV. 37. 2. Quomodo, & quibus datur II. 367. 34. 35. Sunt de leammovibiles: tamen manualis sine magna causâ non habet effectum II. 367. 34. IV. 37. 2. Diffidia in Milevitana Ecclesia ob Præbendis electionem II. 237. 16. Episcopus ibi quædam spolia percipit III. 461. 6. Neapolitanæ rogant Regem, ut agat, ne Commende hujus Ordinis, in regno possint, dentur extraneis II. 367. 33. 35. Ejus Commendæ in Franciâ dantur etiam extraneis II. 98. 2: *Melito Sardenis* apologiam scriptam pro Christianis I. 42. 18. Fuit Eusebius I. 54. 14.
- Melior* Barenis Apulus solers pro dispellendis ex Apulia Græcis II. 316. 8. f. 392. 15. 16. 17. f. 394. 21. f. 396. 25.
- Menas* Alexandrinus fit Episcopus Constantinopolis, & consecratur ab Agapito Papâ. Sampsonem Romanum promovet ad presbyteratum. Concilium celebrat, in quo damnatus est Anthimus I. 98. 26. f. 173. 23. ad 29. II. 285. 5.
- Mercēs*, vel præmium Clerico præbendum, non est regulandum à quantitate laboris, sed à qualitate meriti personæ, officii, temporis, loci, & ut fit in nobilibus IV. 185. 8. f. 238. 12. ad 17. V. *Servire*. Laboranti debetur mercēs, quæ debet operi correspondere IV. 232. 23. f. 235. 2. f. 238. 11. Qui ad onus eligitur, repelli non debet à mercede IV. 235. 1. f. 238. 11. Beneficia sunt mercēs, & stipendium Clericorum, & propter quod opus illi debita IV. 235. 1. ad 17. Rigorose tamen, & propriè ipsi mercedem non debent postere ex beneficiis, sed expectare in Cælis III. 316. 25. IV. 13. 22. fol. 43. 20. 24. f. 281. 4. V. *Præmium*.
- Meteuse Concilium*. In eo Ludovicus Pius accusavit Ebbonem Remensem I. 272. 25.
- S. Methodius Olympi* in Lycia, inde Tyri in Phœniciâ Episcopus I. 51. 6. Impugnat Originem I. 52. 8.
- Methodius* missus ad propagandam fidem in Moraviâ III. 177. 26.
- Dux Methimna* las Torres Vice rex Neapolis, ingenti dono prosequitur filium primi Ministri Regis Hispaniæ II. 386. 7. III. 444. 8.
- Metropolis*. Modus qui servatur in Metropoli, servandus est etiam in locis subiectis II. 459. 13.
- Metus*. Quæ sunt per metum aliquam veniam merentur I. 332. 2. f. 335. 14. 15. f. 483. 17. II. 252. 26. III. 135. 9. f. 142. 25. f. 369. 41. Principum preces sunt iustiores, & minas II. 289. 14. III. 499. 17. V. *Viri*.
- Michael Imper.* Constantinopolis facetur Primateum Papæ, ac ejus plenitudinem potestatis III. 302. 34. In Concilio Lugdunensi Papam honorat II. 287. 9.
- Michael 8. Palæologus Imper.* Græcos recuperat Constantinopolim de manu Latinorum I. 486. 23. Detrahit Patriarchæ Constantinopolis potestatem excimendi monasteria III. 136. 15.
- Michael Paphlagon Imper.* mandat alimenta præberi Theophani deposito Episcopo II. 194. 21.
- Michael Bulgarorum Rex* optat sibi dari in Archiepiscopum Marinum Diaconum Rom. Ecclesiæ. Abnuat Nicolaus Papa 1. & eidat Silvestrum I. 278. 2. 3. Optat sibi dari in Archiepiscopum Formosum, qui fuit Papa I. 279. 6.
- Michael Antonius* fit Patriarcha Constantinopolis coronat Theodorum Lascaris Imper. I. 486. 23.
- Michael Decanus Meldensis*, indè Laudunens, deum Parisien. I. 445. 23.
- Michael Oxiter* Episcopus Constantinopolis I. 98. 26. f. 409. 10.
- Michael Salusius* doctrinâ suâ favet profectioni extraneorum à beneficiis II. 91. 22. ad 25.
- Milites rei*. Officia militaria præstat dari extraneis potius, quam indigenis I. 208. 10. Extranei Mili-

RERUM, & VERBORUM.

Militaribus dignitatibus decorari I. 209. 17. 13. Arx cuiusdam Ecclesie I. 271. 21. f. 419. 6. S. Bernardus factus Generalis Exercitus Crucifigastorum I. 423. 13. II. 55. 12. Clerici sunt Milites Christi III. 24. 2. IV. 34. 21. Militie operam dare non est res mala III. 24. 3. Militari vi non debent Sacerdotes prefici Ecclesiis III. 164. 28. 30. fol. 137. 8. g. Bella, & alia ad Principum sacularem spectantia, licet exerceri possunt etiam a Sacerdotibus, Episcopis, & Papa, quando adest iusta causa II. 54. 12. ad 16. S. Leo 9. arma movet contra Normannos II. 54. 12. f. 118. 12. f. 406. 13. Joannes 10. contra Saracenos II. 54. 12. f. 118. 12. Alii Pape arma moveant Honorius 2. II. 349. 18. fol. 408. 30. Hadrianus 4. II. 411. 27. Innocentius 2. Vid. sub eius nomine. Interdum milites auxilium occupant regiones, quas ad juvandas fuerant accersiti II. 394. 21. Primus nervus militarium rerum est pecunia II. 447. 16. Ipse res, ut in se, non deest Clericis IV. 142. 5. Et nec ha sunt a Clericis regulandæ, neque Clericales a Militibus III. 492. 4. IV. 251. 15. Res militares diverso modo a diversis militum speciebus sunt obsequenda IV. 209. 10. Nemo militis stipendiis suis IV. 232. 13. f. 251. 17. f. 281. 5. Non idem stipendium debetur militi, ac Duci IV. 239. 12. Car militibus stipendia terrena dantur IV. 281. 5. *Milo* similis Episcopus Triventis, & Metensis IV. 322. 10. *Minuta servitio* exactio est Dataria, & in quo consistit II. 203. 4. f. 227. 20. *Minutus Felix* scripsit apologeticè pro Christianis I. 42. 18. *Miraculum*. Dum sunt miracula, Deus utitur sua potestate absoluta. Et quia quidam miracula assidue videntur; Deus alia miracula facit insolita, de quibus homines obliuiscuntur III. 308. 2. *Misericordia*. Melius est peccare in ea, quam lo rigore I. 339. 18. *Missa*. Christus obtulit sacrificium pro peccatis hominum III. 290. 8. Coll. Deum nostra interest. Colitur præsertim per sacrificium Missæ IV. 11. 2. Cur in veter. lege unus tantum esset locus, in quo offerrentur sacrificia; in lege verb nova tot sunt Ecclesie, ubi missæ celebrantur IV. 81. 8. *Qua hora*, die, & quoties missa celebranda esset tempore D. Augustini III. 154. 3. Sacerdotes olim pluries in die celebrabant; & S. Leo 9. interdum novies id fecit. E contra S. Bonificius semel tantum in die celebrare volebat IV. 277. 12. f. 335. 19. fol. 342. 8. Urbanus 2. decrevit, ut semel tantum in die celebraretur. In die Natalis Domini ter id fit: & olim fiebat etiam in die S. Joann. Baptiste IV. 341. 8. Plenitudo benedictionis descendit super panem missæ III. 290. 6. Infusio aquæ in vino missæ tolli non posset IV. 341. 6. Nomen benefactoris in missa memoratum II. 307. 17. Cuius quidam Episcopus admittas ad cantandum missam II. 191. 12. In altari quo Episcopus celebravit, sua non est illa die cuiquam celebrare I. 378. 34. Missam bonum est, sed non de precepto, audiri in propria parochia III. 397. 3. Extranei presbyteri non sunt admittendi ad celebrandum, sine licentia Episcopi Diocesani I. 148. 19. f. 257. 9. II. 305.

17. Communio quotidiana populi in missa in de: fuerundem abivit IV. 341. 7. Constantinus Imper. frumentum assignavit, pro celebratione missarum in Lybia II. 176. 6. Monachus Imper. es dedit pro celebrando in Ecclesia S. Sophie III. 92. 24. Non solum missæ, sed etiam alia opera pia sunt Deo grata III. 482. 14. Qui ad missæ celebrandas toetetur, eas potest adimplere per alium, nisi fundator aliud præscribit III. 178. 29. IV. 5. 9. 12. fol. 40. 11. f. 59. 26. f. 88. 6. 9. f. 151. 7. f. 154. 15. 16. fol. 160. 11. f. 169. 18. f. 179. 22. f. 184. 5. f. 216. 6. Super missis malitiosis omittis, Fabrica S. Petri non facit compositionem III. 482. 14. *Missonarii* missi ad prædicandum V. *Prædicare*. *Mithridates*, & Mithridaticum Electuarium contra omnia venena III. 153. 2. *Moguntium* Concilium I. 268. 12. f. 449. 34. *Musfius* Andreas fuit exemptionis boct. simpl. à debito residentis IV. 178. 18. *Momyllus*, vel Augustinus ultimus tenuit Imperium à Cæsare suæ in Occidente, pulsus ab Odoacre II. 325. 32. 33. *Monachus*. Quodam fit officium Monachorum III. 173. 13. 14. Eorum est sedere, & tacere IV. 359. 1. Ipsi communem vitam agunt, quam ab initio etiam Clerici agebant IV. 12. 8. Monachorum 4. genera distinguit S. Benedictus in sua regula I. 385. 12. Monachi Conventuales, seu Cœnobites differunt ab Anachoritis, seu Eremitis. Ibi: & III. 139. 17. Reclusos memorat Conc. 2. Aurelian. IV. 303. 15. Aliqui domi suæ videntes monachali habita induti, ut erat Pelagius hæreticus III. 334. 5. Olim erat sola regula S. Basilii, & S. Benedicti, deinde supervenerunt Mendicantes Ordines, ac postea Clericales IV. 69. 20. Nullus impediendus est, ne fiat monachus I. 185. 21. Sed Clerico inhibetur monachatum proficere, nisi beneficio dimisso IV. 273. 5. Aotique monachi orientales totulicè tonsi incedebant I. 229. 17. f. 356. 4. Monachalis professio à quibusdam reputata est velut inter baptismum III. 173. 13. Monachi antiqui propriis manibus laborabant I. 122. 18. III. 173. 13. ad 16. S. Fulgentius flagellos texebat I. 267. 2. Quod monachi Occidentales laborare non deberent III. 173. 15. Monachi Fidelium salutis invigilant I. 432. 36. IV. 88. 8. f. 119. 6. Non decet eos avaritiæ incumbere, etiam animo applicandi piis usibus congregata III. 478. 6. Nec debent officii, & operibus secularium se applicare IV. 10. 5. Bonum est eos monachatu operam dare extra patriam: tamen in ea quoque possunt esse perfecti I. 7. 11. *Monachi quoddam exemptionem*. Generalitèr exempti sunt à potestate Episcopi I. 371. 11. Ab initio subjecti erant Episcopo Diocesano I. 185. 26. fol. 225. 4. f. 286. 24. f. 370. 11. f. 426. 22. Cui honorem præstare debent I. 111. 26. f. 118. 5. Exemptionem eis datam improbat quidem Patres I. 226. 6. III. 138. 15. Cur exemptio. Huius data I. 227. 9. Antiquitas exemptionum monasteriorum quanta sit I. 110. 25. f. 449. 36. Interdum Episcopi dabant indultum exemptionis monachis suis Diocesis I. 225. 5. Fundator Monasterii poterat illud, cui ipsa mallet submittere I. 225. 4. Privile-

I N D E X

gia exemptionis data quibusdam Monasteriis I. 285. 22. Patriarcha Constantinopolis eam dabat in suo districtu III. 138. 15. S. Gregorius pluribus Monasteriis exemptionem concessit I. 226. 5. III. 138. 15. f. 14. 20. f. 21. 27. Memoratur Monasterium, positum sub immediata protectione Regis I. 299. 12. Aliud existens sub immediata protectione Papae I. 377. 32.

Monachi quoad beneficia. Monachi sunt magis extranei à beneficiis, unitis Monasteriis, quam Clerici aliunde orti I. 389. 25. 27. f. 390. 30. fol. 433. 39. f. 449. 36. ad 38. f. 453. 4. Ipsi Monachi sunt veluti totidem beneficii I. 7. 11. f. 122. 18. f. 128. 32. f. 148. 17. f. 167. 59. f. 30. 18. f. 248. 11. f. 295. 16. f. 339. 27. f. 370. 11. f. 384. 16. f. 439. 3. 11. 12. 9. III. 127. 46. f. 174. 16. f. 386. 24. IV. 20. 3. f. 29. 3. f. 42. 16. f. 82. 8. f. 292. 16. Dignitates Monasteriales, ut Prioratus, Decanatus, Proposituras, sunt beneficia I. 169. 10. f. 384. 10. fol. 434. 44. III. 386. 24. IV. 5. 1. 6. ad 14. Et quidem beneficia manualia, quae tamen aptitudine sunt perpetua I. 384. 10. f. 340. 6. IV. 37. 2. Monachi possidentes praebendas in Cathedralibus I. 435. 48. f. 443. 15. fol. 453. 1. a. IV. 27. 4. 5. Alia de hac re III. 33. 31. Beneficia regularia cursu 40. annorum possunt fieri saecularia, & à contra IV. 50. 2. fol. 55. 15. Sine assensu Episcopi, vel Papae, non licet Monachis assuequi beneficia I. 388. 23. ad 27. III. 303. 33. Monachis concedi posse bona Ecclesiae sancit Symmachus Papa I. 156. 5. IV. 29. 3. Parochias, & Decimas à Monachis haberi, improbant quidam Patres: alii id defendunt I. 431. 36. f. 448. 12. f. 448. 33. III. 172. 21. ad 21. IV. 259. 1. Alia de his I. 449. 34. ad 38. III. 303. 33. IV. 59. 25. f. 88. 8. f. 119. 6. 7. fol. 271. 5. Haec parochiae regi debent à praebytero faculari I. 449. 34. III. 174. 18. Cui debeatur congrua merces I. 194. 14. f. 289. 26. 27. fol. 448. 33. V. *Parochiani.* Cum beneficium unius monasterio, exiungitur ejus titulus IV. 89. 8. Parochiae unius monasterio quis sit verus parochus IV. 221. 16. Beneficiarii olim poterant sua beneficia Monachis concedere I. 389. 26. 27. Monachi exigentes Annatas de beneficiis II. 212. 12. 16. Eremitae quidam secti Episcopi I. 82. 23. III. 163. 27. Superior negare non potest religioso licentiam assuetudini suae electioni ad Episcopatum I. 299. 26. f. 454. 45. f. 444. 20. Formula hujus assensus I. 387. 20.

Monachi quoad ordines: Olim Monachi non erant Clerici, sed Laici I. 102. 4. fol. 167. 3. f. 449. 16. f. 491. 36. Et fastum sapiebat in eis ad presbyteratum aspirare: diebus sanctis presbyterum aliunde accersiebant pro sacra mysteriis IV. 20. 3. f. 277. 22. f. 306. 25. Deinde inceperunt esse Clerici III. 173. 15. Invito Abbate non fuit, nec fias est Monacho ordinari I. 228. 13. f. 449. 36. Qui ordines minores suis Monachis conferre poterat IV. 52. 8. Ad quem spectat Sacerdotio illos insignire I. 185. 21. Ordinatio Monachi eum antiquitas à potestate Abbatis emancipabat I. 226. 6. Regulares ordinantur ad titulum monasterii I. 68. 15. IV.

42. 16. fol. 281. 6. Qui etiam dicitur titulus paupertatis, hujusque quanta sit vis, & ejus meritum IV. 292. 16. 17. Memoratur quoddam Monasterium, in quo nullus erat, qui conficeret sacramenta I. 107. 18.

Monachi quoad transitum ad aliud Conventum. Xenochoreta, idest Monachus professus talis, vel talis Conventus I. 81. 22. Episcopus poterat ab initio transferre Monachos de uno ad aliud Monasterium I. 81. 22. f. 28. 13. 14. III. 39. 17. Inde ad hoc opus fuit licentia quoque Abbatis I. 132. 3. f. 86. 25. f. 433. 41. Fas erat Monacho transire ad aliud Monast. cum licentia Abbatis I. 123. 20. f. 166. 1. f. 169. 9. f. 230. 21. f. 248. 114. 14. f. 339. 27. f. 370. 11. f. 433. 41. f. 444. 20. Ex ignoto Monasterio venientes poterant alteri aggregari, etiam sine licentia sui Abbatis I. 168. 8. 9. Et ex iusta causa quilibet Monachus poterat ad aliud Monast. transire I. 249. 14. f. 295. 15. f. 385. 13. f. 434. 42. f. 439. 3. Nisi Monasterium haberet privilegium Apostolicum, vetans Monachis transitum I. 440. 6. 8. Monachalis professio affigebat Monachum Conventui I. 128. 32. f. 370. 11. f. 449. 34. Discedentem sine licentia poterat Abbas repetere I. 251. 21. Nec fine illa poterat transmutare I. 279. 31. III. 138. 15. 18. An Monachus transiens posset praefici alteri Conventui I. 81. 22. f. 132. 3. f. 269. 17. 11. 74. 18. 19. III. 139. 17. Abbas negare non poterat monachum ab eo petitum, ut praeficeretur alteri Monasterio I. 228. 13. f. 299. 26. III. 140. 18. Monachus, vel Abbas coactus redire ad Monasterium, à quo abiverat III. 173. 16. Monacho, sive Regulari, licentiam transire ad alium Ordinem concedere poterat Papa I. 440. 7. f. 448. 31. Et etiam contrahendi matrimonium II. 417. 6. Imperator Graecus dabat licentiam Monachis egrediendi, & militiae incumbendi II. 483. 15. Lucas Patriarcha Constantinopolis vetuit Monachis transitum ad aliud Conventum II. 74. 19.

Monachi quoad alias res. Omnes Generales Ordinum subiecti sunt Papae III. 195. 30. Monachia praeficiendus optimus esse debet I. 520. 16. Parum compositum impedit D. Gregorius, ne praeficiatur III. 138. 15. Superior Monasterii distinctus etiam Pantochratorensis I. 287. 19. In Monasteriis exemptis electio ab illa Abbatis restricta fuerat ad Monachos Conventus II. 253. 28. III. 139. 16. Nunquam fuit de jure communi passiva electio Abbatis de gremio, sed alicubi tantum de speciali privilegio I. 244. 2. II. 253. 28. III. 136. 12. f. 139. 16. ad 18. V. *Privilegia.* Quoddam dicitur de Monachis, verum est etiam interduum de Clericis I. 292. 5. f. 295. 16. f. 385. 14. III. 137. 13. Antiqui Monachi difficultes exigebant de Conventui I. 104. 10. Educabantur ibi in virtutibus pueri III. 106. 45. Monachus factus in mutae 11. annorum I. 7. 11. Arx, vel fortitium Monachis permixtum I. 271. 21. fol. 388. 22. In Monasteriis Aegypti Diaconus erat administrator proventus Conventus III. 104. 40. Semel datae res Monasteriis non eis auferantur I. 450. 38. Patriarcha Constanti-

RERUM, & VERBORUM.

Rantinopolis jubebat, ut Monasteria Episcopis indigentibus darent subsidia II. 104. 21. Monachi egyptosynas dent superbiis sum Parochis III. 78. 3. 33. f. 83. 41. Aliqui monachum profites in Canonibus locorum, quorum non callebant idioma I. 287. 18. f. 384. 10. f. 450. 17. III. 55. 21. Novitii potuerunt privilegia Regularium IV. 282. 8. 10. Antiquitus Monachi quoque habebant partem in electione Episcopi Diocesani II. 236. 13. f. 253. 28. Bonum est Monachos esse devotos, & observantes III. 385. 21. An lapsi in peccatum teneantur statim confiteri IV. 354. 5. Severior observantia regule S. Benedicti alicubi tentata, difficultates invenit III. 173. 13. ad 15. Matrimonium ratum dissolvitur per professionem monachalem IV. 316. 14. Alia de Monachis V. Abbat.

Monasterium. Plura monasteria erant etiam antiquis temporibus, tempore S. Augustini, S. Hieronymi, S. Fulgentii I. 110. 25. f. 122. 18. ad 22. f. 132. 3. 4. f. 166. 1. f. 449. 34. S. Maurus nolit fundare in Francia Monasterium sine redditibus: Obstat ei Episcopus: favebat Rex I. 147. 16. 17. Monasteria ab aliquibus fundata extra patriam, vel diocesim I. 119. 9. f. 166. 1. f. 231. 24. f. 270. 19. f. 386. 16. f. 400. 20. III. 80. 35. 39. In aliquibus Monasteriis erat Episcopus titularis, & contentio de hac re I. 231. 24. fol. 255. 4. III. 150. 43. IV. 307. 28. 29. Monasteria data laicis I. 112. 25. II. 73. 15. 17. E Monasterio S. Augustini plures Præfules prodierunt I. 124. 22. f. 132. 3. 4. E Lerinensi I. 127. 31. 36. E Cluniacensi I. 433. 39. 45. f. 443. 14. Ex aliis III. 176. 22. Antiquitus monasteria erant inter se independentia I. 228. 13. f. 248. 12. f. 270. 11. fol. 385. 13. II. 74. 18. Postea inceptum in congregatione se unire, & Ordinem religiosum componere, cujus territorium se extendit ubicunque sunt illius Monasteria I. 248. 12. III. 140. 18. 19. Omnes ibi sunt æqualiter cives, & capaces officiorum Religionis II. 93. 26. 27. f. 129. 30. 31. Quomodo præficiantur superiores II. 254. 29. III. 140. 19. 20. Capitulum generale representat totam Religionem II. 130. 32. Præfex Monasterii debet ejus regulam esse professus I. 285. 20. fol. 368. 3. II. 73. 16. ad 19. III. 405. 24. 27. Et in ea diu exercitatus III. 278. 21. Alii Abbates memorantur simul regentes plura Monasteria: Episcopi pariter, & Clerici plura simul possidentes Monasteria IV. 53. 11. f. 104. 23. f. 131. 8. ad 12. f. 322. 10. 11. Monasterium factum à Papa caput Monasteriorum Francie III. 214. 20. IV. 132. 11. Papa tenens Monasterium Montis Cassini cum Papatu IV. 323. 9. Ei nolit præficere Abbatem Imperator, etiam ad id à Monachis invitatus III. 277. 20. Monasterium iouuerit, à Matrona constructum, quæ illi præfecit rectorem I. 505. 24. Alius ab Imperatrice deputatus II. 306. 17. S. Bernardus in locis parum puri aeris; S. Francisus in locis aeris defæcati Monasteria edificabant IV. 335. 20. Priores Monachales quibus loca præficiendi IV. 52. 10. In Monte Athos Macedonici sunt 3. Monasteria Græcorum Calogorum I. 467. 28. Imperator depositus, & detrusi in Monasteria destinatus III. 123. 36. Episcopi ibidem detrusi II. 189. 9. Episcopi vacantes in Monasterio interim commemorantes III. 333. 3. Episcopus

quidam depositus, qui proficitur in Monasterio IV. 295. 24.

Moniales. Monasteria puellarum I. 270. 19. f. 370. 11. Moniales subfunt Episcopo Diocesano I. 370. 11. Poterant olim ad aliud Monasterium transire cum licentia Abbatis. Ibi Bonum est eas penitentiam acerbis incumbere III. 479. 7. Moniales innuuntur extra Monasteria confitentes III. 81. 37. Quod dicitur de Monachis, etiam de monialibus locum habet I. 248. 11. f. 370. 12. II. 112. 9. A monialium Cœnobii fas non est excludere extraneas, nisi fundator id caverit II. 112. 9. Papa dispensare potest cum moniali, ut mstrimonium contrahat II. 417. 6.

Moneta. Jus cudendi monetam Ludovicus 4. Rex Francie dedit Archiepiscopo Remensi II. 461. 17. Rogerius Rex Sicilie vetuit monetam Romanam habere cursum in Regno: à qui re citò destitit ob minas Papæ II. 457. 7. Moneta Gallica cursum non habebat Romæ tempore S. Gregorii III. 81. 38. Apud Congenses coegit pro moeta deservit III. 81. 38. V. Livisig.

Monachelita unicam in Christo voluntatem ponebant, & alia de ipsis. Sergius Constantinopolitanus, & Cyrus Alexandrinus non observant ipsorum silentii unam, vel duas voluntates eo. Honorius Papa 1. Et Sophronius Hierosolymitanus huic hæresi resistere I. 180. 10. Ioannes Constantinopolitanus Monachelitarum coriphæus iussu Gregorii Papæ 2. deponitur I. 259. 16. Contrarios amicit verbum Theandrica IV. 70. 23. De hac heresi, & eam fecit plura innuuntur III. 115. 15. ad 20. Alia II. 287. 9.

Mores Silicie facta comprehensio in Donationis Caroli Magni, scilicet Sedi Apostolicæ II. 331. 44. Et in simili diplomate Othonis M. II. 339. 5.

Mores. Patientem defectum quod mores S. Gregorius excohasit, ne fieret Episcopus III. 385. 22. Quid simile de Abbate III. 38. 15. Morum qualitas dignoscitur ex qualitate eorum, cum quibus habetur societas III. 337. 11. Sanctitas in eo non est, qui sibi usurpataliena III. 371. 44. Præsul loquitur probitate morum III. 55. 22. Hæc necessaria est in suscepturo beneficium IV. 44. 22. Talis pro posse marum probitas desideratur in Clericis, in Rectoribus animarum, in Episcopis, & in aliis quoque, ut irreprehensibiliter vivant, velut Angeli III. 39. 42. ad 46. Notantur in minimis interdum, qui sunt à vitiis gravioribus immunes. Magnatum vitia citò deteguntur, & à cunctis notantur III. 41. 43. 46. Mores Promovendorum ad Ordines, & Dignitates ecclesiasticas, noti esse debent III. 99. 29. 30. fol. 100. 31. f. 156. 9. 10. f. 160. 17. 19. f. 237. 8. 9. fol. 239. 14. 15. f. 244. 26. 27. 28. f. 264. 31. ad 36. fol. 338. 14. 15. V. Fama V. Testimonium.

Moscoria; olim ad eam non patebat accessus extraneis: nunc res aliter se habent I. 212. 17.

Mosonense Concilium in eam Hugo Remensis I. 336. 15.

Mosjes petiit à Deo, ut daret sibi adjuutores in regimine populi I. 205. 3. Jejunavit 40. diebus in monte III. 60. 33. Edificavit sumptuosè Tabernaculum III. 478. 5. f. 481. 11. Ab eo delecto Levitatu fulgebant apud Hebræos III. 5. 4. Minatur mala Hebræis III. 9. 14. Duxit Æthiopis-
sam

I N D E X

- fam filiam Jethro III. 8. 12. Pronunciavit Christi adventum III. 9. 15. Principatum suum, non in fine, vel agnatos suos moriturus transiit, sed in Jofve extraneum III. 26. 27. Fuit Sacerdos. An transiit etiam Sacerdotium in Jofue. Et aliis de eis III. 34. 39. ad 34. fol. 50. 10. Elegit Eleazarum ad Sacerdotium III. 59. 31. 32. *V. Eleazar.*
- Jareffius*, vel *Alexius* Dux Imper. Græcorum multa mala fecit I. 484. 18. 22.
- Juratio*. Sapientis est mutare consilium in melius II. 541. 37. III. 383. 17. An Deus mutet proposita sua III. 373. 8. 11. ad 15. Novis morbis, nova remedia paranda sunt II. 280. 24. III. 275. 13. Mutata rerum causa, bonum est leges mutari, & male fieret, si non mutarentur II. 232. 3. 4. f. 265. 23. III. 212. 8. f. 266. 16. IV. 341. 7. f. 344. 16. Itā aliqua, quæ olim erant contra regulam, nunc sunt juxta illam IV. 14. 15. Leges mutari posse proficit bono publico IV. 262. 7. f. 277. 20. f. 285. 16. 17. Et bonum est mutari eas, dum adest causa III. 275. 13. ad 19. Quæ concernunt jus divinum, & naturale, vel punctum disciplinae, cujus subtractione decoraretur Ecclesiæ formositas, immutabilia sunt: quæ verò juris positivi sunt, mutari possunt II. 232. 2. f. 265. 23. 28. f. 270. 2. III. 112. 7. 8. IV. 341. 6. 7. Nec mutatio fit in Ecclesiā, sed in hominibus ei subiectis II. 268. 29. Papa leges ecclesiasticas mutare potest, eas temperare in eis dispensare, & alias de novo condere II. 259. 8. ad 30. III. 274. 10. ad 25. f. 468. 24. *V. Canon.* *V. Jus.* *V. Lex.* Beneficia mutant statum per cursum 40. annorum IV. 50. 2. Modus eadem distribuendi admittit mutationem IV. 278. 24. Spontaneæ mutatur in beneficia IV. 275. 16. Mutatio consuetudinis perturbatores cauat III. 155. 5.
- Mutatio, cjasque Ducatus*, an quid pertineat ad Sedem Apostolicam II. 54. 11. Plures Cardinales fuerunt ex Ducali familiā Estensi IV. 137. 25. Pius 2. Episcopatum Mutinæ contra votum Ducis contulit Extraneis II. 34. 19. 20. III. 508. 34.

N

- N** *Amatias* Venerandus habuit uxorem Euphrasiam III. 359. 18.
- Nannetense* Concilium celebratum contra incestuosas nuptias, & hereditariam beneficiorum occupationem I. 415. 30.
- Narcissus* Episcopus Hierosolymitanus adsevit sibi Coadjutorem S. Alexandrum Cappadocem I. 50. 4. Ex. 29. f. 81. 31. f. 118. 6. III. 245. 31. Ei discedenti successit est Dux I. 64. 4. Interfuit Concilio Cæsariensi contra Quarta decimanos I. 110. 23.
- Narves* eunuchus Dux Imperatoris contra Gothos I. 159. 14. Totillam occidit, & Tejam oppressit eorum Reges. Fuit devotus B. Virginis. Invidia maiorum spoliavit Patriciis à Justino 2. A Sophia Augusta commate dehonestatus, Neapolim pergit, ubi à Papa invisitur, vocatus in Italiam Longobardos, quæ Gothos exegerat II. 318. 39. 41. Ejus pietas multum commendatur II. 329. 41. Alii memoratur II. 392. 16.

Naturale jus. Naturæ naturans quid sit IV. 252. 19. Naturale jus est conceptio naturaliter indita homini, quæ dirigatur ad agenda ea, quæ rationi consonant, & vitanda ea, quæ ab eadem dissonant: estque commune omnibus nationibus IV. 241. 20. f. 252. 19. Si obligatio oritur à natura rei præcepta, vel prohibita, est de jure naturali. Si oritur à voluntate superioris ita principientis, est à jure positivo IV. 241. 21. Lex naturalis est immutabilis IV. 252. 19. Nec in ea dispensari potest IV. 255. 26. Et si aliqua sint de jure naturalis, taliter ut mutari non possint, alia tamen sunt, quæ possunt mutari IV. 242. 22. 23. Si quæ de jure naturali mutantur, mutatio ejus non fit in se, sed ex parte objecti IV. 279. 23. Uxorum communio naturali jure est prohibita IV. 315. 10. Principi de jure naturali debentur stipendia à Subditis IV. 11. 2. Non est de jure naturali, quod Beneficiarii merè simplices rediantur IV. 215. 2. ad 25. f. 235. 2. ad 25. f. 245. 1. ad 32. Alia *V. Jus naturale* *V. Lex divina* &c.

- Naturalitatis literæ*. Bonum est eas posse dari ad accedendum viros eximios I. 309. 14. Si præfatus effectus necessarius Indigenis beneficiis; non possent dari extraneis literæ naturalitatis pro beneficiis consequendis in præjudicium Indigenarum I. 293. 8. f. 301. 32. f. 309. 14. f. 311. 21. f. 327. 27. fol. 347. 14. II. 99. 5. f. 152. 14. f. 182. 21. &c. fol. 187. 2. f. 413. 34. III. 48. 7. An olim essent cognitæ. An eas concedere possit Episcopus pro sua Diocesi, & Papa pro toto orbe ad beneficia. Pluraque alijs de hæc res I. 312. 22. ad 34. f. 430. 33. II. 380. 23. f. 413. 34. His literis donatus, non est indigena origine, sed fictione juris II. 182. 21. Sufficit eas obtinere post adeptum beneficium in Galia I. 3. 6. 26. III. 419. 5. An essent in usu in Germania tempore Pii 2. II. 33. 15. In Francia erant in usu tempore Pauli 2. II. 44. 13. 12. In Hispaniā statuit de eis Carolus 5. II. 82. 39. Naturalitas quomodo, & quando acquiratur II. 143. 28. fol. 376. 11. ad 26. Antiqui Imperatores jus Romanæ Civitatis dabant quibus volebant II. 378. 20. Princeps Supremus non possit dare literas naturalitatis, & facere cives in Urbibus sui Vassalli II. 380. 24. Datus literas naturalitatis alicui Princeps, non utitur plenitudine potestatis III. 315. 22. Eis carens extraneus, validè acquirat beneficium, sed eo potest destitui III. 419. 5. Alia de his literis II. 98. 2. 3. f. 152. 14. f. 378. 17. III. 419. 5. *V. Indigena.* *V. Loicens.*
- Naturalis ab Alexandro* non bene Pontifici negat plenitudinem potestatis super canones III. 375. 45. ad 49. Quid sentiat de residentia beneficiorum IV. 211. 15. ad 20.
- Natio*: verbum hoc interdum æquivocè sumitur III. 402. 16. f. 407. 28.
- Navarra*. Incolæ Navarræ habentur pro asturalibus in Regno Castellæ. An habeant privilegium Apostolicum exclusivum extraneorum à beneficiis III. 135. 7. f. 153. 15. f. 381. 16. III. 153. 1. f. 471. 1. Cardinalis de Alibret ex Regiā familiā Navarræ IV. 137. 25. Navarræ præest Rex Franciæ. IV. 144. 10.
- Navarræ* Martinus faveat doctrinā suā provectioni extraneorum ad beneficia II. 91. 21.

Nau.

RERUM, & VERBORUM.

Neufagos sublevare eleemosynis II. 23. 15. fol. 41. 74. 643. 21.

Neapolis ejusque Regnum. Urbis Neapolis laudes II. 315. 4. Urbis est amplissima I. 186. 27. 28. II. 532. 21. Ut Respublica permittat insulam cum Romanis II. 393. 19. f. 473. 22. Quibus deinde paruit II. 375. 10. f. 379. 19. Sub Gothis, & Longobardis eam regebat Comes, ac Duces I. 185. 22. 23. II. 317. 9. f. 326. 34. f. 329. 40. 42. f. 345. 21. f. 397. 27. Neapolitani fœdus ineunt cum Saracenis, ac Beneventanum, Capuanum, & Salernitanum principatus infestant II. 345. 21. f. 397. 27. Beneventani infestant Saracenos contra Neapolitanos II. 390. 27. Neapolis expugnata à Roberto Guiscardo II. 320. 21. Noluit is Regi submittere, nisi post acceptam à PP. investituram II. 391. 11. fol. 409. 22. Carolus I. Rex in ea caput residere II. 315. 4. 5. f. 341. 12. Regnum Neapolis dictum etiam Regnum Apuliam II. 315. 5. f. 451. 27. f. 470 14. Ac Sicilia citrà Pharrum II. 314. 3. f. 390. 10. Quot Urbes, Baronies, Oppida, Principatus, & Episcopatus continet II. 353. 1. & 5. f. 385. 3. f. 466. 6. 7. 8. Apulia, & Calabria olim dictæ magna Græciæ II. 473. 23. Regnum hoc laudatur, ejusque ubertas II. 400. 25. f. 431. 2. 3. In rebus magni momenti opus est convocacione Parlamentis: & quid agere possint Sedilia Neapolis, nomine regni II. 354. 1. ad 7. f. 381. 26. 27. III. 487. 27. 29. IV. 127. 19. 20. 22. Hoc regnum ab initio erat unum cum Regno Siciliae II. 314. 13. f. 390. 10. Excluduntur ab eo illegitimi, nisi cum eis dispenfetur II. 444. 9. Arbor Regum, Ducum, & Comitum, qui præfuerunt Regno Neapolim II. 388. 9. Pragmaticæ Regni faciunt ibi legem communem II. 402. 1. Tribunal magnæ Curie Vicarie II. 385. 4. Consilii Collateralis decisiones quam vim habeant II. 112. 10. IV. 158. 4. Papa edere potest leges pro dicto Regno, vel editas confirmare II. 404. 8. f. 458. 9. ad 11. III. 304. 39. Declarat ad quem agnatum Regnum pertinet II. 435. 15.

Neapolis, ejusque regnum ad dominium Sedis Apostolicæ spectans. Joan. Dux Neapolis Cumanam restituit Papæ II. 345. 21. 25. Usque à tempore S. Gregorii Papa habebat patrimonium in Regno Neapolis, dominium quorum acquisiverat I. 186. 27. II. 347. 25. Tempore Pipini coacti fuerunt Reguli Neapolitani, & Cajetæ restituerunt Patrimonium Neapolitanum D. Petro I. 241. 26. 27. II. 334. 50. f. 347. 25. Quid significet hæc vox Patrimonium II. 347. 25. Cajetam restitueret spondet Papæ Princeps Capuæ II. 334. 50. Campaniæ Urbes ad Papam spectantes II. 334. 51. f. 338. 2. 5. f. 347. 25. Campaniæ incolæ se ipso submiserunt Papæ II. 347. 25. Neapolitana ditio contenta in Diplomatis factis favore Sedis Apostolicæ ab Imperatoribus Ludovico Pio II. 338. 3. Othone M. II. 339. 5. Friderico 2. II. 340. 9. Rodolpho 1. II. 341. 11. ad 14. Quid de donatione Constantini ex monumentis Neapolis II. 323. 25. Ex terris Regni quasdam Carolus M. eversis Longobardis, donavit Papæ, quasdam ei restituit II. 347. 25. 26. Alias ei destulit sub ipsâ expugnandi, ut fecit etiam Otho Magnus II. 342. 47. f. 345. 10. Joan. PP. 10. inde pepulit Saracenos II. 312. 20. Variis rationibus

ostenditur, Regnum Neapolis esse feudum Sedis Apostolicæ II. 457. 7. ad 17. III. 470. 28. 30. Et omnino saltem à 700. annis hoc regnum est feudale Papæ II. 315. 6. f. 333. 49. 52. f. 394. 20. f. 398. 30. fol. 457. 6. Et accepta Investitura Reges 5. lineærum Regnum tenuerunt ut feudum Papæ II. 316. 6. fol. 348. 27. ad 35. f. 387. 8. In investitura antiquis specificatur Sicilia caput Regni, Principatus Capuæ, & honor Neapolis II. 409. 23. Et expressâ Urbis Neapolis II. 399. 29. f. 412. 30. f. 419. 10. Interdum filio majori Regis invenitur assignatus honorariè Ducatus Apulie. Secundogenito verb Principatus Capuæ II. 322. 3. f. 409. 22. 25. f. 418. 8. In conditionibus oblati à Papâ Carolo I. ad regnum invitato, dicitur Papam concessurum Regnum Siciliae, Ducatum Apuliam, Capitaniam, & Calabriam, & Principatum Capuæ II. 421. 4. Investitura solita est concepta, ut Papa concedat Regi Regnum Siciliae, Ducatum Apuliam, & Principatum Capuæ etc. II. 390. 10. f. 410. 26. f. 419. 10. Investituraque ipsa habet rationem pacti, & contractus ultro citroque obligatorii II. 421. 15. fol. 438. 12. f. 484. 19. 23. f. 490. 2. Quidam Rex Neap. propter animum censum non solum fuit punitus II. 426. 29. ad 32. Pœna indicta Regi, non illum solvendi II. 435. 13. Præservatio ejusdem pœnæ III. 304. 39. Censui annuus regni prius erat 8. mille unciarum auri, cum albo palafredo II. 434. 11. ad 20. f. 449. 22. ad 29. Indè deductus est ad 7. mil. scut. II. 362. 23. f. 455. 2. 3. In Regno Neapolis Papa consideratur esse, nedum ut Pontifex, sed etiam ut supremus ejus dominus II. 462. 21. 22. III. 469. 27. 28. f. 487. 26. 27. Qui minus ibi juris non debet habere, quæz alibi obtineat II. 424. 22. f. 507. 16. III. 469. 27. 28. f. 487. 26. 27.

Neapolis, ejusque Regnum ante, & sub Normannis. Regnum post Romanos fuit sub Gothia, quibus Neapolim eripuit Belisarius II. 326. 34. 38. Deinde fuit sub Longobardis II. 329. 40. 41. 42. Etiam post eversum Regnum Longobard. perrexerunt ibi esse varii Duces, & Principes; Neapolis, Bari, Capuæ, Salerni II. 333. 48. f. 345. 20. Varia loca occupabant Græci, & Saraceni II. 332. 46. f. 345. 20. 21. Eaque injustè detinebant II. 330. 41. f. 334. 50. 51. Dux Neapolis occisus, quia defecerat ad Græcos II. 329. 40. 42. Regnicolæ fœdus ineunt ad pellendos Græcos ex Apuliâ II. 395. 24. Hoc Regnum à tempore Caroli M. usque ad Normannos pertinuit ad Papam II. 332. 46. ad 52. f. 481. 11. Regis in dominio hujus Regni, non succedunt Imperatoribus Græciæ, sed Papæ II. 472. 21. f. 481. 9. ad 12. Investitura data à Papâ Principibus lineæ Normannicæ libertatem dispendendi de beneficiis continet II. 407. 15. ad 18. fol. 411. 27. ad 31. Prima investitura dat regulam subsequenti II. 408. 18. f. 453. 31. Guilelmus Dux commendat Ducatum suum Papæ, Constantinopolim pergens, ad uxorem accipiendam II. 321. 22. Rogerius Silvius fuit primus Rex titulum hunc adeptus ab Innoc. 2. cum investitura Regni II. 349. 28. f. 390. 10. Vetuit ne moneta Romana eursum haberet in Regno, sed Papæ reclamante, destitit à conatu II. 457. 7. Se ingerbat electionibus præiudicium, quæ, Papæ urgente, liberass

Bbb b

di-

I N D E X

dimisit II. 409. 21. ad 26. Guillelmi Mali Investitura libertatem electionis præstulit, & accessum extraneis dat ad beneficia II. 411. 27. ad 31. Per annos 184. vel 191. Principes 16. Normanni Regno Neapolis domini sunt II. 398. 31.

Neapolis, ejusque Regnum sub Regibus Svevis, & Andegavensibus. Quatuor Principes Svevi per 78. annos Regno huic præfuerunt II. 399. 32. Pragmatica linea Svevicæ favent extraneis pro beneficiis II. 402. 1. ad 6. f. 422. 18. f. 426. 26. f. 428. 33. Svevis investituram Regni dedit Innocentius 3. in personam Friderici 2. & Constantini 1. ejus matris, deducta in pactum Ecclesiasticæ libertate quoad provisionem beneficiorum II. 419. 10. ad 14. Fridericum Innocentius ipse defendit, Balium Regni agens in ejus minoritate: & alia II. 421. 16. fol. 433. 9. 10. 11. Qui Fridericus pacta dictæ Investituræ suo diplomate confirmavit II. 422. 17. 18. f. 426. 29. Deinde in reprobum sensum lapsus, multa mala patravit II. 248. 14. fol. 422. 19. ad 31. Ideo fuit in Conc. Lugdun. depositus II. 426. 29. ad 31. Manfredus ejus filius nothus Regnum invadit, multa mala faciens II. 433. 9. 10. 11. A Papa ipsum Regnum, deposito Friderico 2. fuit oblatum Richardo, inde Edmundo Anglis. Rêque non habente effectum, Innocentius PP. 4. Regnum ipsum Sedi Apostolicæ recuperare deliberavit, sed morte præventus non potuit II. 437. 6. 7. 8. Conditione inveniunt, propostus Carolo 1. à Papa in præbitione ipsius Regni, & pacta Investituræ II. 437. 2. ad 22. Osto Reges linea Andegav. per 172. annos Regnum tenuerunt II. 399. 33. Pragmatica linea Andegav. favet extraneis pro benef. II. 404. 7. 8. 9. Prima investitura Andegavensium, dicta Clementina, dedit regulam subsequenti II. 509. 17. Carolus Claudius Rex petiit, ut Clemens 5. tamquam Regni dominus, expensis belli faceret, pro eo defendendo II. 457. 8. Honorius PP. 4. edidit Capitula Regni, quæ sunt ejus leges. Confirmata deinde tempore Ferrandi Regis II. 458. 9. ad 11. III. 304. 59. Idem Carolus non servavit pacta, quæ ipseponderat per viam Regi Aragonum II. 486. 22. Papa deposuit Joannem 1. & Regnum confert Carolo 3. cum pactis Clementinæ II. 436. 17. ad 20. Joannæ 2. vetana nō victualia Romam ex Regno ferrentur, Papa reclamante, destitit à consuetu II. 457. 7. Conventiones inter Andegavensibus, & Aragonensibus approbatæ à Papâ V. Sixto.

Neapolis, ejusque Regnum sub Regibus Aragonensibus, & Austriacis. Sex Reges Aragonii per 79. vel 82. annos Regno præfuerunt II. 399. 33. Pragmatica linea Aragonens. favet extraneis pro beneficiis II. 405. 10. f. 449. 20. ad 32. Eugenius 4. dat investituram Regni Alphonsio 1. cum pactis Clementinæ II. 449. 22. ad 26. Pius 2. confert investituram Regni Ferdinando 1. cum solitis pactis ipsius Clementinæ II. 452. 18. 29. Ferrandus Rex quedam loca Regno oppignarat Venetis II. 360. 17. Fridericus Rex petens auxilium à Ferdinando 5. ab eo excluditur à Regno, operâ Consilii Ducis II. 394. 21. Post hunc Regem nullus Rex amplius reledit jugiter in Regno Neapolis IV. 136. 4. Galli à Regno Neap. exclusi opera Consilii Ducis per Rege Hispanum II. 361. 19. f. 452. 19. 30. Quæ, & undè essent jura

Gallorum ad Regnum Neapolis. Tandem Ludovicus 12. Rex Gall. illa cessit Ferdinando 5. Regi Hispan. & Francisco 1. Carolo 5. Imper. II. 452. 29. 30. f. 455. 1. Quinque Reges Austriaci per 184. annos Regnum tenuerunt II. 399. 34. Pragmatica linea Austriacæ favet extraneis pro beneficiis II. 402. 1. Reges Austriaci à quibus Papis habuerint investituram Regni II. 456. 4. Revalutio Massanielli originem habuit ob vectigalia, super fructibus posita III. 487. 27. Tunc Hispani artes Regni Neapolie decreverunt Papis committere, uti Regni dominum II. 457. 8. Post Carolum 2. Regnum tenuit Philippus 5. inde Carolus 6. Imper. II. 346. 24. Posteriores temporis Reges non successerunt Regibus Normannia, & Svevis jure sanguinis II. 479. 5. 6.

Neapolis Regnum quoddam beneficium. Sancti Petrus, & Paulus fuerunt Neapoli, & in Regno plures fundarunt Ecclesias II. 528. 4. 5. 6. Non tamen omnes Ecclesie, quæ ibi nunc sunt, fuerunt eo tempore fundatæ, ac bonis dotatæ IV. 7. 16. Antequam ibi essent Reges, aderant multe Ecclesie, & beneficia fundata II. 473. 22. Rex Neapoli habet indultum conferendi quedam beneficia in Ecclesiâ Lucerinæ II. 303. 10. f. 509. 17. 18. Quod dictum est privilegium singulare II. 509. 17. 18. III. 304. 40. Fridericus 2. de factis, & illicitis conferebat beneficia II. 303. 9. f. 472. 20. Rex olim non præsentabat ad illum Episcopatum II. 148. 14. fol. 305. 23. Nunc præsentat ad 24. Ecclesias, ex conventionem, quam cum Carolo 5. edidit Clemens 7. II. 310. 25. f. 359. 14. 15. f. 517. 11. Etsi parum libenter II. 486. 23. Quas conventiones Papa Regi servare debet II. 490. 2. An Reges Neapolis dotaverint Ecclesias Regni II. 473. 23. ad 28. f. 477. 1. ad 8. Aliqui Reges interdum se beneficiis provisionibus ingesserunt ex præpotentia II. 412. 19. ad 31. f. 448. 14. f. 478. 23. Disponere de beneficiis ut sic, non est de regalibus Principis II. 483. 17. 18. III. 492. 3. ad 7. Papa minui non potest libertas de beneficiis disponendi, quin minuat etiam Regi, Episcopis, Magnatibus &c. II. 456. 5. f. 490. 4. Investituræ datæ Regibus continent libertatem Ecclesiæ disponendi de beneficiis II. 402. 2. ad 31. f. 410. ad 14. f. 431. 2. ad 22. f. 449. 22. ad 29. fol. 484. 18. 19. Reges tenentur servare pacta in investituris apposita pro libertate dispositionis beneficiorum II. 484. 19. 23. Turpè esset dicere, Regem non teneri pacta servare, tamen jurata II. 486. 22. Nam sicut Papa tenetur servare Regibus pacta, in investituris apposita: sic & vice versa idem ei debent facere Reges II. 487. 25. 26. f. 490. 2. III. 493. 3. 4. Propter beneficia fuerunt gravia dissidia inter Innocentium PP. 8. & Ferdinandum 1. Regem. Alexander 6. deposuit Fridericum Regem, allegans inter causas, quod impedisset executionem litterarum Apostolicarum II. 516. 8. 9. Etiam antiquis sæculis Papa habebat dispositiones Ecclesiarum, & consecrationes Episcoporum Regni II. 411. 27. Innocentius 12. cum Papa per aliquod tempus tenuit Archiepiscopatum Neapolis IV. 322. 9.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam extraneus. Quinam habeantur pro oriundis, vel indigenis in Regno II. 364. 26. 27. f. 377. 15. 17. In hoc definitum non

con-

RERUM, & VERBORUM.

concordant Contradictores II. 373. 3. 4. Pro talibus habentur tenentes ibi Baroniam: possidentes beneficium: habentes literas naturalitatis à Rege, vel civitatibus demandabilis: qui sunt ibi baptizati: & qui contraxerunt domicilium II. 376. 11. ad 26. f. 385. 2. 3. Clerici Rom. Ecclesie non ibi habentur pro extraneis II. 381. 25. Papa nō ibi possit facere cives II. 382. 2. Antiqui Neapolitani potebantur jure Romanę civitatis II. 375. 10. fol. 379. 19. Guilielmus Rex dabat officia etiam extraneis I. 328. 18. Neapolitani habentes officia in aliis Regnis I. 350. 23. Omnes Reges Neapolis fuerunt extranei II. 387. 8. f. 398. 31. ad 34. Prorex est semper extraneus, ejus ingenies sunt proventus II. 386. 7. III. 440. 2. Septem officia majora Regni, & alia minora, ex quibus plura dantur extraneis II. 385. 4. 5. 6. Cur extraneis pervenire possint ad Regnum Neapolim, non verò ad beneficia Regni II. 398. 31. ad 35. Scriptores, & alii Neapolitani pro cedentium temporum fenserunt admittendos esse extraneos ad beneficia I. 143. 3. f. 155. 1. fol. 245. 3. fol. 401. 25. fol. 47. 28. fol. 559. 1. ad 24. II. 107. 31. ad 15. f. 105. 20. ad 24. f. 126. 21. f. 134. 1. ad 36. f. 533. 18. IV. 125. 35. Ad hanc exclusionem non satis est sanctio laicalis III. 424. 15. Sed omnino opus est privilegio Apostolico III. 423. 12. f. 426. 20. Non est autem ibi indultum Apostolice exclusionem extraneorum à benef. II. 432. 29. f. 381. 26. 27. Quod si pro toto Regno imperstrandum esset, non id agendum esset privata auctoritate, neque per prepotentiam, sed precibus, & communis omnium Ordinum consensu II. 370. 40. fol. 381. 26. 27. Illud verò sibi specialiter procurarunt Hydruntini II. 77. 26. f. 69. 6. f. 76. 24. Sæculi Terrę Fiuminis morum II. 63. 6. f. 76. 24. Sæculi Christi 1. & 2. erant ibi Episcopi extranei I. 45. 28. II. 529. 5. ad 15. Idem factum est de sæculo in sæculum, ulquid ad nostram ætatem II. 532. 16. ad 38. Interdū ibi fuerunt plures præfules extranei, quam oriundi II. 530. 34. Extranei potebant beneficia Neapolis tempore D. Gregorii etiam postpositis indigenis I. 183. 13. f. 185. 22. 25. II. 258. 5. f. 34. 20. 24. III. 261. 25. Cum tamen ibi nunquā defuisse censendum sit viros ad Ecclesiis idoneos I. 186. 27. II. 534. 21. III. 235. 4. f. 397. 4. Idem S. Gregorius propositionem suscepit, sub qua bona Ecclesie Neapolis deberent erogari etiam extraneis II. 536. 25. 26. Quidam ex Africa fuit Abbas propē Neapolim, inde in Angliā I. 229. 16. II. 289. 13. f. 536. 25. S. Gregorius mandat quendam præfici Abbatem Monast. Neapol. I. 187. 29. II. 289. 13. f. 534. 20. III. 137. 14. Plures Episcopi ex Regno Neapol. interfuerunt Conc. Rom. faventi admissum extraneorum ad beneficia I. 143. 3. f. 155. 1. Petrus Blacus electus Archiepiscopus Neapol. I. 446. 16. Neapolitani habentes beneficia in Angliā I. 541. 35. ad 38. II. 538. 10. In Siciliā II. 461. 10. Non excludendæ sunt puellæ extraneæ à Monasteriis Regni II. 112. 9. Defectus peritior idiomatis loci non attenditur in Episcopis Regni I. 209. 11. III. 12. 12. f. 55. 22.

Neapolis, ipsaque Regnum quoad ipsos extraneos. Nulla unquam ibi fuit edita lex, à beneficiis arcens extraneos: sed potius ibi observantia semper fuit in

contrarium II. 537. 1. ad 34. Cur per 17. sæcula admitti sunt? II. 540. 35. 36. III. 423. 12. 13. 35. Reges Neapolis nunquam assentiri voluerunt, quod beneficia solis regnicolis conferantur I. 209. 11. II. 469. 14. f. 475. 28. f. 484. 1. 2. 3. Et si decem vicibus per 200. annos sollicitati ad hoc, plurimum etiam exhibitione millionum, & de solis patronatus regis ageretur. Itā sub Ferrandino, Friderico, Ferdinando 5. Carolo 5. & Philippo 2. Regibus. Annuerunt demū pro medietate. Quod beneficium verò libera, & commendata Militarum Ordinum, abnuerunt II. 360. 17. ad 38. f. 382. 27. f. 472. 21. 25. f. 540. 35. f. 566. 31. 32. An Rex valeat restringere suos patronatus ad solos regnicolas II. 362. 21. f. 468. 10. ad 15. f. 480. 8. f. 487. 25. Nec Rex, neque Regnum promovet additionem exclusionis extraneorum à beneficiis, quæ illis, & Regnicolis non est utiles, sed damnoſa, & ignominiosa II. 353. 11. ad 40. f. 382. 28. f. 466. 5. ad 14. Regii magistratus improbarunt libros Contradictorum II. 357. 9. ad 11. f. 468. 12. Prelati Regni assentiantur, & possint assentiri exclusioni extraneorum à benef. II. 369. 39. Non potest subtrahi Papæ libertas præficiendi beneficiis extraneos, quin detrahatur etiam Regi, Episcopis, Magnatibus &c. II. 456. 5. f. 490. 4. Non proicit, sed officit iuribus regia exclusio extraneorum à benef. II. 469. 13. ad 15. fol. 480. 8. fol. 490. 1. 539. 34. Quod antiqui Reges conferrent, vel non, aliqui beneficia II. 470. 17. 18. 19. Quod Ecclesiæ dotaverint, vel non II. 475. 28. f. 479. 5. ad 8. Quod possint abdicare à se regalia, vel non II. 484. 17. ad 26. Quod petendus sit regius assensus, vel non II. 525. 29. 30. Quod Rex possit beneficia sui patronatus dare Clericis libere visis, vel non II. 489. 1. 2. 3. Hæc omnia nihil probant pro exclusione extraneorum à beneficiis. Non constat beneficia esse à solis Regnicolis fundata, & eo animo, ut solis Regnicolis conferantur, sed potius à contrā II. 464. 2. 3. 4. Regnicola admittuntur Romæ ad Prelaturas, Cardinalatus, & Papatum II. 454. 1. Quot Card. Neapol. fecerit Urbanus 6. usque II. 41. 5. Quot Papæ fuerint ex Urbe, & Regno Neapolis II. 468. 12. Ferdinandus Rex precibus minas addebat, ut ejus filius fieret Cardinalis II. 30. 4. 5. Ab his dignitatibus arcedunt Regnicola, si à beneficiis regni excludantur extranei II. 382. 28. f. 468. 13. V. *Correspondentia.* Vivunt multi Regnicola, habentes Romæ, & alibi beneficia: Unde si etiam extranei aliqui in Regno habent beneficia, hinc inde compensatio III. 441. 3. Interdū Reges, nedum extraneos, sed etiam Regnicolas à beneficiis excludunt II. 422. 19. ad 31. f. 472. 20. fol. 477. 2. Sub Regibus *Novomontibus* beneficia patebant extranei II. 407. 15. ad 31. f. 412. 32. 33. f. 473. 23. 24. Sub *Sævis* II. 402. 2. ad 6. f. 421. 15. 18. f. 425. 26. fol. 428. 33. Sub *Andegavensibus* II. 404. 7. ad 10. f. 433. 8. ad 12. fol. 475. 28. Sub *Aragonis* II. 405. 10. f. 449. 20. ad 31. Sub *Austriacis* II. 402. 1. f. 455. 2. ad 5. Libertas admittendi extraneos ad beneficia Regni, vel sit ibi de jure, vel ex privilegio, servanda est II. 404. 9. 10. Si in Regno libero excludere non est iis extraneos, sine indulto Sedis Apostolicæ, multò minus id licebit in Regno Neapol.

I N D E X

lis, feudali Papæ II. 27. 30. fol. 182. 21. Si inde repellendi essent extranei, arceudi essent etiam ipsi Regnicolæ II. 466. 5. 8. f. 535. 22. V. *Extranecus*.

Neapolis Regnum quoddam Assensum Regium, five Regium Exequatur II. 224. 13. Sub duobus Regibus linea Normannica fuit adhibitæ illicitæ. Sub uno linea Svevica, licitæ. Et sub uno linea Aragonica, subreptitiæ. Ceteri eo caruerunt II. 510. 20. f. 513. 1. f. 524. 28. Quod Rex possit assensum Regium adhibere provisioni Ecclesiæ Lucerig, ex indulto Apostol. Robertus Rex id vocat *Privilegium singulare* II. 509. 17. 18. III. 304. 40. Extra hunc casum locum non habet. In investitura linea *Adogavensis* fuit expressè sublatum II. 435. 13. 20. f. 508. 16. 17. fol. 511. 22. 23. Idem quoddam *Aragonensis* II. 514. 2. fol. 448. 19. f. 451. 25. fol. 516. 18. 19. Alphonsus 1. tamèn id obtinuit à Papa subreptitiæ, & sub conditione II. 514. 3. 4. 8. In investitura linea *Austriaca* deducta est in pactum exclusio assensus Regii II. 455. 2. 3. 4. fol. 517. 10. 12. 16. fol. 520. 20. Quid citrà hoc eveniret inter Clementem 7. & Carolum 5. cui Procurator Regius denuntiavit, tollendam *Servitutem* Regii exequator. vi pactorum II. 519. 15. 16. 17. Quid inter S. Pium 5. & Philippum 2. II. 519. 17. 18. 19. Quid inter Clementem 8. & quondam Philippum 2. II. 510. 20. f. 520. 20. 21. Sola consuetudo non sufficit pro ejus opposi-tione: contra quam pluries fuit reclamatum II. 520. 19. 20. Nec etiam sola lex laicalis ad id sufficit. II. 466. 12. II. 96. 35. f. 101. 10. f. 122. 7. fol. 126. 21. f. 128. 26. f. 145. 36. f. 493. 5. ad 30. f. 518. 15. Potest tamen Rex contra sibi suspectum excipere, ne beneficia obtineat. Sed hoc afficit etiam contra indigenas suspectos II. 493. 9. fol. 511. 23. 24. Qui non utrumque, sed *probabili ratione* debent esse suspecti II. 426. 20. 21. f. 532. 12. II. 506. 10. f. 511. 24. f. 518. 14. III. 513. 43. ad 48. Nec suspitionis nota est ultra æquitas limites trahenda II. 425. 26. f. 491. 5. ad 8. f. 506. 10. f. 518. 14. *Qui* secus agit, peccat contra iustitiam, & ad restitutionem tenetur II. 518. 13. III. 513. 43. ad 48. Non est autem rationalis suspicio, in sola extraneitate fundata II. 492. 7. III. 513. 43. ad 48. Etiam si adesset privilegium assensus Regii, afficeret pro solis Prælatis, non pro beneficiis inferioribus II. 514. 3. 4. 8. Et quoddam literas, ac rescripta privata Romanæ Curie, non verò quoddam Bullas, regimen Ecclesiæ generale concernentes II. 500. 29. f. 517. 12. De Bulla in Coena Domini II. 502. 1. fol. 519. 17. ad 26. Alia de assensu Regio vid. latè II. 491. 5. ad 30. f. 502. 1. ad 24. f. 513. 1. ad 30. III. 495. 9. ad 48. V. *Assensus Regius*. Philippus 2. vetat, ne quis pro illo à suis ministris exigatur II. 224. 13. Sub linea Svevica, cum Regius assensus peti debebat vi privilegii Apostolici; vicissim quoque positus negari non debebat II. 402. 2. f. 412. 29. f. 419. 11. 13. 15. f. 515. 5. 6. Plures Papæ ediderunt sanctiones contra impediens executionem litterarum Apostolicarum III. 516. 9. fol. 518. 15.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam Imperium. Nul-lum in eo habet jus Imperium Romano-Germa-nicum II. 334. 49. f. 345. 20. f. 481. 11. Id profi-tentur Principes Imperii II. 341. 10. Nondum erat erectum hoc Imperium, quando Carolus M. terras hujus Regni detulit Papæ II. 435. 20. ad 23. f. 481. 11. Imperatores aliqui armis illuciverunt, non ob jus in eas, sed ut invitati à Papa contra occupatores, vel ad injuriam aliquam acceptam propulsandam II. 346. 22. Ille, qui est Rex Neapoli-s, non potest simul esse Imperator II. 431. 2. ad 5. f. 433. 8. ad 22. Nisi cum eo Papa dispenset, ut fecit cum Carolo 5. II. 362. 23. f. 455. 2. 3.

Neapolis Regnum quoddam ejus Magnates. Quanta sit dignitas, & potestas Magnatum Regni Neapoli-s II. 351. 35. f. 385. 21. Sinè illorum prejudicio negari non potest, Regnum esse feudum Papæ II. 351. 35. Extranei possunt ibi habere Baronias II. 364. 26. 27. f. 378. 18. f. 385. 23. Quot sint ibi Principatus, & Baronie II. 353. 1. 5. fol. 385. 3. Quæ sint septem majora officia Regni II. 385. 4. Magnatibus Regni damnosum esset excludi à beneficiis extraneos II. 456. 5. f. 490. 4. Et urgeri Beneficiarios simpliciter ad residendum IV. 147. 19. ad 22. Plura sunt regalia, quibus Magnates potiuntur in eorum statibus II. 484. 17. 21. 22. Papæ se juxerunt Magnates Regni contra Rogerium Regem, detestantem suscipere investituram II. 408. 20. Et contra Guillelmum Malum Regem II. 411. 27. Et contra Fridericum 2. depositum II. 426. 29. ad 32. f. 432. 6.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam variæ res. Antiqui Reges Neapolis Sedem Apostolicam honorabant, se in ea, & per eam exaltari censentes II. 420. 12. Utebantur Bulla, seu Sigillo aureo II. 403. 3. f. 412. 30. fol. 419. 11. Quædam ibi competunt Regi, quæ non competunt Proregi II. 145. 36. Plenitudo potestatis adhibita à Papa pro rebus Regum, & Regni Neapolis II. 425. 25. f. 450. 24. f. 458. 11. f. 486. 22. fol. 509. 17. III. 304. 39. 40. In illo Regno Episcopatus solent esse tenues II. 387. 8. III. 69. 5. IV. 239. 13. Quod Ecclesia Neapolis erecta sit in Metropoli à Patriarcha Constantinopolis II. 537. 28. Clerici Capuani solebant esse Neapoli, quolibet proventus esset tenues tempore D. Gregorii 1. 185. 22. II. 535. 23. 24. IV. 117. 2. Exemptio Beneficiarius merè simpliciter ad onere residentie semper locum habuit in Regno IV. 121. 8. Nec tolli potest sine magno omnium prejudicio, nec privata auctoritate pro ea tollenda potest agi IV. 147. 19. ad 22. Quænam sint Regalia in Regno Neapolis, & an subcabilia II. 484. 17. 18. Optandum est, ut Rex immitetur suos Antecessores bonos, non improbos II. 470. 20. f. 478. 3. Antiqui Neapolitani professi sunt, Papam esse Episcopum Universalem IV. 320. 3. Tempore S. Gregorii erat in Regno Neapolis Subdiaconus Ecclesiæ Romanæ, administrans bona Ecclesiarum vacantium ad nutum Papæ II. 467. 20. *Spolia Clericorum* in Regno iustissime ad Papam spectant II. 422. 17. 18. III. 469. 27. ad 34. Etiam in beneficiis Regii patro-natas;

RERUM, & VERBORUM.

- maior: in his tamén reditus decurrentes post mortem provisi, spectant ad successores II. 360. 15. Innocentius 2. exemit Episcopos Regni à Spolio III. 472. 32. Alia V. *Spolium*. De appellationibus ex Regno Neap. ad Papam II. 411. 28. fol. 422. 18. f. 436. 17. ad 20. fol. 449. 22. ad 29. De exactionibus Datarum quid sentiant Scriptores Neapolitani III. 417. 28. f. 424. 12. Quid de immunitate benef. simpl. à debito residentie IV. 178. 19. ad 21. Legationes Apostolicæ illuc mitti possunt II. 411. 28. Ingens donum inquitur, factum à Prorege filio Privati Regis Hispan. II. 387. 7. III. 444. 8. Modus qui servatur Neapoli in variis rebus, dat regulam de agendis in aliis locis Regni II. 459. 13. De rebus Regni Neapolis alia vide V. *Apulia*. V. *Calabria*. V. *Italia*. V. *Normanni*. V. *Sicilia*.
- Nestorius* Episcopus tres fratres habuit Episcopos, & quos. I. 175. 31.
- Necessitas* interdum dicitur, quod fit ex charitate I. 97. 25. f. 108. 19. f. 117. 32. fol. 169. 6. II. 232. 4. Et legas simulatur III. 475. 13. 15. Née ipsa ullà lege contrahitur, ac facit licitum, quod esset illicitum I. 14. 28. f. 84. 28. f. 132. 2. f. 194. 15. fol. 217. 32. f. 333. 4. f. 335. 12. Ipsa facit omnia communia I. 84. 28. Interdum sumitur pro utilitate, & cum ea equiparatur I. 14. 28. f. 84. 28. fol. 108. 19. f. 132. 2. f. 194. 15. f. 228. 13. f. 309. 14. f. 333. 4. f. 357. 7. f. 369. 6. f. 374. 23. f. 490. 35. II. 332. 4. Quæ sunt ex necessitate non debent in exemplum trahi. I. 14. 28. f. 84. 28. f. 287. 29. f. 332. 2. f. 491. 36. III. 180. 32. f. 345. 31. Ex necessitate quod fit, vel permittitur, cessante necessitate ab eo quoque cessandum est III. 180. 32. f. 461. 24. f. 430. 29. f. 462. 10. f. 501. 20. 21. f. 504. 26. 27. Vel mutari id potest III. 421. 8. Ubi necessitas, vel utilitas possit, temperare oportet canones, & iuribus dispensare III. 318. 28. 29. 30. IV. 325. 18. Necessitas interdum significat congruum est II. 267. 27. Etiam extra calum necessitatis, de bonis, & beneficiis ecclesiasticis participare debent extranei I. 15. 16. 19. 20. f. 304. 14. V. *Eleemosyna*.
- Nestorius* ex curia susceptus ad Episcopatum Constantinopolis: Dubium est an tunc esset laicus, an verò Axiomaticus. Patria erat Tarsensis, & frater Arsacii pariter Episcopi Constantinopolis. Illum ultimo loco scriptum catalogo eorum, qui possent præfici eidem Ecclesie, Theodosius Imper. prælegit, renitentibus Episcopis: & alia de eo I. 96. 21. 22. f. 122. 15. f. 236. 8. fol. 490. 34. 35. II. 250. 21. f. 257. 3. III. 199. 41. Jura Patriarchalia fategit adipisci in Conc. t. Constantinopol. III. 423. 14.
- Negotium argumentum* infirmum est III. 228. 51. f. 419. 6. Tamén interdum afficit, præsertim a re non nominata, ubi locus, & tempus erat, ut nominaretur I. 106. 16. IV. 73. 2. f. 74. 8. fol. 105. 26. f. 107. 30. f. 135. 17. f. 214. 20. f. 261. 4. 9. fol. 352. 7. f. 353. 11. 12.
- Neoplatani* presbyteratu accepto ab Ecclesia discessit III. 150. 42. D. Hieronymus ejus avunculus dat ei normam, qua vivere debeat III. 478. 6.
- Nestorius* Germanicensis presbyter Antiochenus, indè Episcopus Constantinopolis Hæreticus depositus I. 58. 25. f. 98. 26. fuit nepos Pauli Samosatensis: & ad docendum populum aptus. Maternitatem Deiparæ negavit, quæ hæresis in Concilio Ephesino damnata fuit. Ingens adhuc Nestorianorum secta est in Oriente I. 121. 13. Landavit illum ab initio S. Cælestinus 1. Papa. & cur? I. 128. 19. Culpæ illi datum est in Conc. Ephesino, quod ueretur Clericis aliundè accitis I. 300. 29. Profectus fuit à Theodosio 2. II. 250. 21. Et qua occasione II. 271. 3. fol. 482. 15. Ejus libros Eusebius Dorylei prohibuit III. 521. 6.
- Nicænum Concilium* 1. ex tribus causis celebratum est I. 68. 13. Ejus Canones, excedentes numerum 20. vel ex Arabico sumpti, quantæ fidei sint I. 68. 13. III. 301. 31. 32. IV. 13. 9. Quot, & quam insignes Patres illi adfuerint I. 69. 16. Plenitudinem potestatis Papæ agnoscit III. 301. 31. Igni damnavit libros Arrii III. 522. 8. Alia de eo I. 315. 33. Ipsius appendix fuit Sardicense Concilium. IV. 96. 2.
- Nicænum Concilium* 2. celebratum contra Iconomachos. Statuit recipiendos esse ordinatos ab Hæreticis penitentes. Redintegrat Episcopos in hæresim lapsos, veniam petentes. Saneivit ne Clerici, & Monachi ad alienas Dioeceses, & Monasteria transirent I. 246. 4. ad 16. Laudes dat S. Germano Constantinopolitano I. 259. 18. Admittit pluralitatem beneficiorum, ubi, & quando IV. 98. 7. 8.
- Nicephorus Imper.* legem colit, ne quis sine permissione ejus eligeretur Episcopus, quam legem abrogavit Joan. Zemiſces Imperator II. 250. 21.
- Nicephorus Blemysdes* recusat Patriarchatum Constantinopolis. Excludit Marcelsinum pellicem Imperatoris de Ecclesia. Librum edidit de processione Spiritus Sancti à Patre, & Filio I. 473. 21.
- S. Nicephorus* Constantinopolis Episcopus tenuit elenchium Prædecessorum suorum I. 96. 22.
- Nicephorus* ex laico fit Episcopus Constantinopolis, cui subitus mutationi obstitit S. Theodorus Studita I. 236. 8.
- Nicephorus Pseudo* quosdam provehit ad Episcopatum II. 250. 21.
- Nicetas Aquilejensis*. Ei scribit S. Leo Magnus I. 299. 28.
- Nicetas Sitaris* vir ignavus, fit Patriarcha Constantinopolis, valde gratus Copronymo I. 260. 19.
- Nicetius* ex laico fit Episcopus Aquis opera Regis II. 291. 20. f. 460. 17.
- Nicetius Lugdunensis* quomodo electus III. 499. 16.
- S. Nicetius Trevirens*. natus cum signo coronæ Clericali in capillis III. 105. 45. Interfuit Concilio Arvernensi I. 145. 9. Redarguit, & corripit Theodobertum Regem Francorum I. 147. 14.
- S. Nicolaus* Patrensis electus Episcopus Myrensis à Coepiscopis I. 64. 4. dum adhuc esset laicus

1.256.8. Interfuit Consilio 1. Niceno 1.69.16.
Nicolas PP. 3. in epistolis ad Michael. Imper. memorat Siculum, & Calabritum patrimonium, spectans ad Sedem Apostolicam II. 223. 26. f. 334. 50. Multa de eo in causa Egiptio, ad Senonensem sedem favore Caroli Calvi, proventi I. 298. 5. 7. III. 19. 37. ad 40. f. 14. 2. f. 237. 10. f. 365. 31. ad 44. Alia in causa Hilduini Cameracensis, proventi favore Lotharii Regis, & uxoris per hunc repudiata: atque Guntharii Colonienfis, & Theutgauri Treverensis, à se depositorum III. 371. 34. ad 42. Quibus nullum substitui prohibet sue suo assensu II. 293. 23. Fuit velut alter Helias, & vir optimus. Proficietur se posse Monachos, & Clericos undecumque ad se trahere. Dat privilegium electionis de gremio Canonibus S. Carilei, & Corbejensi &c. I. 184. 18. &c. II. 78. 14. Alia de eo I. 377. 30. II. 73. 17. 18. f. 199. 7. III. 124. 28. fol. 115. 42. 43. fol. 128. 48. fol. 370. 44. Renuit concedere Michaeli Bulgarorum Regi Martium in Archiepiscopum: eis verb mittit Silvestrum I. 278. 873.
Nicolaus 2. anteq Episcopus Florentin, impedit S. Petro Damiani diffensionem Ecclesie Offensis. Dat privilegium Comobio Anglim. Dispensat com Rega Anglim in voto visitando limina D. Petri I. 358. 21. 12. Opera ipsius Petri Damiani scribit Medicationibus, omnes dignitates, & beneficia instituta esse à Romanæ Ecclesie III. 284. 3. Promotus fuit opera Gregorii 7. III. 386. 24. Invenit Robertum Guiscardum de Apulia, Calabria, & Sicilia cum jure Ducis II. 319. 16. 17. f. 321. 21. f. 334. 51. f. 391. 12. V. *Normanni*. Alia de eo III. 504. 27. f. 516. 15. IV. 504. 4.
Nicolaus 4. declarat nullæ, & injustæ, nec servanda esse pacta, quæ Carolus Claudius Rex Neapolis spononderat Regi Aragonum, cum esset ejus captivus II. 486. 22. Cavet ne prædianus Ecclesiis Regni Neapolis vitriationabiliter Regi suspecti II. 493. 9.
Nicolaus 5. iocit Concordata Germanica cum Frederico 3. Imper. II. 18. 1. & seq. f. 21. 6. Dat Petro Duci Britanion privilegium exclusivum extraoconum à beneficiis sui status II. 317. 9. Quid de D. Antonio vivente proposuerit II. 40. 1. Recedit à Concordatis Germanicis favore Imperatoris II. 294. 26. Ut faveret Regi, quemdam ei suspectum ab Ecclesia Terracenensibus excludit II. 493. 9.
Nicolaus Casabus fit Imperator Græcorum, & sitib depositur I. 485. 22.
Nicolaus Card. de Casa carceri traditur ab Austriæ Duce. Papa hunc excommunicat: qui tandem humiliatur, & Cardinalis obinet Episcopatum Brianensem ceteri extraneus II. 35. 21.
Nicolaus Damselmensis renunciat Ecclesiam cum pensionem tertiam partis fructuum II. 193. 10.
Nicolaus Lucensis obinet Episcopatum Mutinensem, reluctante Duce II. 34. 19. 20.
Nicolaus Rhyticus Patriarcha Constantinopolis depositur à Leone 4. Imper. I. 329. 35.
Nicolaus Tadesius Abbas Panormitanus, quis, & qualis fuerit? Sua Doctrina faver extraneis II. 42. 6.
Nicomenfis Theodorici immerito carpit Bonificium 9. de Simonia propter exactionem annuatum II. 215. 22.

Nilus flumen ignotum caput habet II. 502. 21.
Nipho Archiepiscopus Cysici, Patriarcha Constantinopolis, vix legere scios, & non scribere I. 567. 26.
Nobilitas. In quo sensu perpendenda est III. 211. 15. Huc non exigitur ad beneficia, sed virtus II. 26. 27. Tamen viros nobiles, & propria virtute eximios Ecclesia fovet, ejusque beneficiorum pluralitate, & majoritate reddituum liberis est IV. 100. 11. 12. f. 123. 18. 19. f. 186. 9. fol. 213. 29. f. 240. 16. f. 321. 6. f. 324. 16. 17.
Nomevotus Britanion occupat, & in ea Principatum sibi exeat. Fundat Episcopatus. Contemnit, nec aperit literas Papæ. Objurgatur à Concilio 3. Turonensi II. 291. 18. f. 460. 15. III. 378. 4.
Novantala ejusque Monasterium. Propter istud Joann. PP. 8. excommunicat Episcopum Veronensem I. 286. 6.
Novanquam, verbum hoc quid significet III. 435. 40.
Novimberga. Io Comitibus ejus propofita fuerunt plura gravamina, quæ Nationi Germanicæ supponebantur illata à Curia Romana circa beneficia II. 23. 17. ad 30. Et quod Annata Pontifici solventeret sicut Imperiali II. 214. 20. f. 223. 11. 14.
Normanni Regno Neapolis domoantes, quoniam fuerint, & andè venerint. Adjutorum præbuerunt Apolis, ac Ducibus Breveviti, & Salerni &c. contrâ Saracenos, & Graecos II. 391. 13. 15. fol. 394. 10. ad 30. Eorum historiam scripsit Guilelmus Gemmeticensis II. 391. 13. Apulia Graecos expulerunt II. 316. 7. ad 8. f. 387. 8. f. 506. 12. Et urbes illius regionis inter se scibi dividerunt II. 317. 11. Vocati fuerunt à Papâ illis adversus Graecos, & Saracenos II. 318. 13. f. 334. 51. Nam Apulia, & Regnum Neapolis à tempore Caroli M. usque ad eorum adventum sub proprietate Sedis Apostolicæ erat II. 332. 46. ad 52. Cum verb Normanni Loca illa pulsâ Graecis, & Saracenis affectarent in dependenter à Sede Apostolica retinere S. Leo Papa 9. contrâ eos Imperatorem vocavit II. 334. 51. Sed & ex se ipso arma movit contrâ ipsos II. 34. 12. f. 318. 12. 14. f. 334. 51. f. 348. 27. fol. 406. 12. Qui proinde se obtrulerunt esse feudatarios Papæ II. 317. 12. 14. ad 16. fol. 324. 28. Uodè S. Leo loca illa in feudum ipsi concessit II. 319. 15. ad 17. f. 406. 13. 14. Nicolaus quoque 2. concessit Roberto Guiscardo Normanno Apuliam, Calabriam, & Siciliam II. 319. 16. 17. f. 321. 21. fol. 324. 28. f. 334. 51. f. 349. 27. f. 406. 14. 15. Idem fecit Alexander 2. II. 407. 17. 19. Rt replicavit Gregorius 7. II. 320. 17. f. 321. 21. f. 334. 51. fol. 393. 18. f. 407. 17. Principes 16. licet Normannici illis regnarent per 184. vel 192. annos II. 398. 31. Quorum arbor ponitur II. 388. 9. V. *Apulia*. V. *Sicilia*.
Norvegia. Rege contendente, Regnum hoc esse hereditarium, & Archiepiscopo Nidrosiensi, quod esset electivum. sub Gregorio 10. conventum est, quod Archiepiscopus sui eligendi Regem deponeret, sc Rex in electionibus Prælatum non se immisceret II. 249. 20. f. 176. 14. III. 504. 37. Denarius S. Petri debitus ex Norvegia III. 456. 34. V. *Dania*.

RERUM, & VERBORUM.

Notarius Episcopi quid occasione collectionis ordinum, vel beneficiorum exigere valeat pro charta, sigillo, labore &c. II. 208. 14. ad 22. Cancellarii Episcopalis munus olim erat officium, & beneficium ecclesiasticum II. 204. 19. f. 212. 21. Cancellariam, ejusque proveniunt, non potest Episcopus vendere, vel locare, vel illum emolumentum ipse inde percipere II. 204. 21. 22. Notarius potest stipulare instrumenta ad favorem absentis III. 68. 8.

Novitas. Novis morbis nova remedia opponenda sunt II. 280. 24. Novae voces quando bonum est, ut excutiantur II. 186. 2. IV. 70. 22. 23. Novitatibus resistendum, & quibus II. 186. 2. ad 5. Interdum praestas novas voces sileri, ne pax turbetur III. 191. 19. 20. 21. f. 201. 45. 47. Novas opiniones inventare volentes, sunt aliquando ridiculi IV. 110. 1. Post 400. annos docere nos vis quod ante nescivimus IV. 111. 15. Novorum inventores dogmatum ad Patrum doctrinam suam provocant IV. 117. 1. Opiniones novas aliqui profitentur, velut ut ad discordiam nasci, contrarii aliorum sentientes IV. 180. 24. Confusio potest opponi tentantibus intrudere novitatem IV. 343. 13.

Nullus est vox illimitata, omnia, de quibus praedicatur, complectens IV. 301. 11.

Numidius Episcopus in Concilio Carthaginensi 3. sententiam proferit super ordinatione ejusdem. Et potuit Episcopum Carthaginensem tradere Clericum de una ad aliam Ecclesiam I. 78. 12. 15.

Nundinarius Barcinonensis elegit sibi successorem, sed res non habuit effectum I. 199. 31. II. 378. 16. De tota hujus historici serie, latè III. 341. 20. ad 26.

Nuntius distulerunt electionem sui Praefuli, ut sibi praesentent S. Fulgentium, ipse verò se abscondit I. 167. 3.

O

Obfervantia est interpret precedentium dispositionum I. 194. 16.

Octavianus Augustus coluit appellari Dominus III. 209. 8. Obtinuit à populo, ut solutus esset legibus suis III. 324. 41.

Oda moralis ad matrimonium disponsata in Polonia II. 47. 6.

Odoratus Aquensis sacra exercebat pro Hugone puer Archiepiscopo Remensi I. 335. 14.

Odoratus Remensis nepos Aquis I. 336. 16. fol. 340. 28.

Odus translatus de Velsen Ecclesia ad Cantuariensem I. 60. 30.

Odatus de Coligni Card. purpurà privatus, & damnatus ut haereticus IV. 112. 6.

Odilo Cluniacensis recusat Episcopatum Rotomagensis, accipere, & Pallium ei à PP. missum, pro successore apud se custodivit I. 340. 28. Instituit annum commemorationem omnium defunctorum, ac alia de eo I. 252. 25. f. 339. 28. f. 344. 4. Allus Odilo Abbas I. 401. 23.

Odo Abbas Corbejensis petit privilegium à Papà pro

illo Canobio. Fit Episcopus Ballovacensis I. 285. 21.

Odo Carusensis Comes renuit accipere in Episcopum virum, quem optabat Rex Francie I. 382. 3. f. 399. 18. II. 461. 19.

Odo Cluniacensis, quis, & qualis fuerit? In pluri bus locis habuit beneficia. Multa docet pro admissione extraneorum ad beneficia. Et alia de eo I. 340. 30. ad 26. f. 344. 3.

Odoacer Herulorum Rex legem tulit, Ecclesiasticam libertati adversum, quam abrogavit Concilium Romanum, circa Papae electionem I. 143. 1. II. 274. 9. f. 275. 12. III. 496. 10. f. 498. 14. S. Severinus ei praedixit Regnum Italiae. Augustulum deposuit. Romam Odoacrum vocavit. Praetis fugatus à Theodorico Gothorum Rege, illum in exilium Regni admisit, à quo Ravennae oculis est II. 325. 32. 33.

Odoacer electus à Bellovacensibus in Episcopum, reprobatur, & cur I. 298. 24.

Odolphus Comes sulcipit Abbatiam à Carolo Calvo, alteri laico ablata I. 293. 10.

Oeconomus. Bona Ecclesiae ministranda erant per Oeconomos in Oriente L. 118. 35. f. 481. 14. Unus habuerit causam lex de constituendo Oeconomo in qualibet Ecclesia I. 482. 14. III. 71. 16. Debet Oeconomus optimo modo consulere negotia Domini sui, alia peccat I. 519. 16. Declamatio contra Oeconomos, male administrantes bona Ecclesiae III. 71. 17. De ipsius Oeconomis latè III. 101. 34. ad 41. f. 461. 7. Inter Oeconomos, & beneficiarios non currit paritas III. 101. 35. 36. Nondum unus, sed & plures Oeconomi deputabantur alicubi rerum Ecclesiae III. 102. 36. Oeconomum eligi de gremio Ecclesiae stat demonstrativè, & de honestate, non taxativè, & de principio III. 102. 37. Poterat eligi etiam extraneus ad hoc officium, solum dari Presbytero, vel Diacono III. 102. 38. ad 41. Oeconomi est custodire res vacantis beneficii, usque ad successoria electionem III. 460. 4. 6. 7. De Oeconomo rerum Ecclesiae alia vid. IV. 13. 9. f. 20. 2. f. 23. 12. Rogatus depositarius S. Cypriani I. 56. 19.

Oecumenicus. Haec vox minus latè patet, quam vox Universalis III. 186. 8. Praefatus Constantinopolis Oecumenici titulum sibi arrogavit I. 260. 19. III. 189. 14. 15. Et Caesar in hoc eos fovebat I. 157. 13. III. 189. 15. f. 191. 20. 23. Hinc conventiones inter Papas, & eosdem Patriarchas, latè III. à fol. 183. usque ad fol. 216. Titulum hunc sibi non deberi dicebat S. Gregorius, & in quo sensu III. 183. 1. f. 207. 1. & seq. f. 210. 11. 12. f. 214. 20. fol. 215. 44. Non nullibi magis quam ex ejus factis, & scriptis, patet, Papam esse Episcopum universalem III. 214. 20. ad 27. Papam resistebant, eo eo uteretur Patriarcha Constantinopolis, & cur III. 184. 3. f. 190. 17. & seq. f. 196. 32. f. 199. 41. Phocas Imper. vocat Syriaco Patriarcham, ne tali titulo utatur, tamquam fidei Papae debitum III. 192. 21. Concilium Africanum vult, quod nullus, etiam Papa dicatur Episcopus universalis & in quo sensu III. 184. 3. Alia fusius vide V. *Unio-*
falis.

Officium divinum. Orare tñ officium proprium Clericorum.

I N D E X

ricorum IV. 15. 17. fol. 121. 19. Etiam si non habeant beneficium IV. 166. 18. Deponatur Clericus, qui ad Matutinum, & Vesperas non concurrat, inquit Canon antiquus IV. 160. 1. Qualiter hoc sit intelligendum, cum etiam de laicis, & feminis aliquid simile sancitum fuerit IV. 169. 17. 2. Sacra psalmodia Choralis in Oriente, & Occidente, quando inaeperit in Ecclesiis solemniter decantari IV. 16. 13. Clericis, quibus non erat commodum ad Ecclesias conuenire, inaeperit permitti, ut Horas canonicas privatim recitarent IV. 166. 20. Clericus carens beneficio ecclesiastico, vel illud habens absque redditibus, ad Officium divinum non tenetur IV. 178. 11. 1. 264. 13. Si verbò habet beneficium, ad Officium divinum omnino tenetur IV. 38. 4. 121. 21. Nam beneficium datur propter Officium V. *Beneficium meri simplex*. Habena plura beneficia ad unicum Officium tenetur IV. 127. 28. Et debet juxta Kalendarum dignioris Officium recitare I. 164. 31. III. 171. 9. 1359. 20. IV. 110. 30. Ab obligatione divini Officii cunctos in sacris constitutos, & beneficiales absolvere, vel sacram psalmodiam de cunctis Ecclesiis generaliter abolere, Papa non possit. Secus in talibus, & cum personis particularibus, dispensando, vel commutando illud onus III. 321. 36. An beneficiarius teneatur ad Officium divinum de jure naturae IV. 230. 18. ad 21. Sub quibus panis ad officium ipsum obligetur IV. 38. 4. Peccat, nec facit fructus suos, si illud omittit IV. 38. 5. 1210. 13. fol. 130. 18. 1236. 3. Fructus autem non omnes, sed correspondentes aeri recitationis officii illius diei IV. 231. 23. 24. 1235. 2. Non est parvum onus debere quotidie, ac devotè illud recitare IV. 185. 7. fol. 111. 3. 1238. 11. Officium divinum aliquando intermissum in Cathedrali Constantiensi, ob deficientiam reddituum III. 92. 14.

Officium. Interdum officium sumitur pro beneficio IV. 262. 8. 9. Inter Officium, & beneficium est aliqua proportio, etsi differant inter se I. 514. 4. II. 328. 1. 2. Ab Officio ad beneficium valet argumentum I. 268. 13. f. 308. 11. f. 328. 15. f. 353. 33. fol. 373. 20. f. 562. 12. II. 138. 14. f. 384. 1. III. 4. 2. fol. 7. 10. f. 19. 27. f. 35. 32. IV. 47. 30. f. 104. 23. fol. 148. 10. Tamen hoc interdum non verificatur IV. 262. 8. In Levitis Judaicis Officium erat distinctum à beneficio III. 323. 16. Officium, id est Anniversarii celebrationis missarum, legitur apud Lupum Ferrarensem I. 294. 1. Officium seculare qui acquirit habere debet literas de ipsius acquisitione testantes II. 198. 4. In his idiomatis loci, Officia secularia danda non sunt III. 408. 32. Hic multoties dantur non residueis in Inconofficiis IV. 148. 10. 11. 12.

Opè Eremus Diocesis Sarinæ, cujus erat Prior S. Petrus Damiani I. 381. 8.

Oligensis Conradus egregie scripsit de primis prelibus Imperatoris II. 311. 20.

Opinio. Probabilitas ab intrinseco unde adveniat alicui opinioni IV. 115. 18. f. 133. 24. Sensus Doctorum illam tenentium, qui ad probabilitatem extrinsecam III. 57. 27. IV. 115. 18. f. 133. 24. Quod si multi sint, & docti, opinio est tuta, & communis IV. 115. 18. Unius Doctoris opinio

quantum praevalcat III. 58. 29. Tantum valent opiniones Doctorum, quantum sonat ratio per illos adducta III. 67. 7. In conflictu opinionum sequenda est ea, quae favet libertati Ecclesiae III. 58. 29. Et quae habet pro se legem, vel consuetudinem IV. 254. 23. Ab opinione quoque communis, in quam omnium Catholicorum est consensus, non est recedendum III. 68. 9. IV. 110. 11. 1254. 23. Improvida res est, Patrum doctrinam relinquere, & sequi discipula insipientium III. 218. 31. Theologi sœventes opiniones laxas in discrimine ponunt salutem animarum III. 428. 23. Novas invehentes opiniones, ut admirationi sint, potius despiciuntur IV. 110. 1. Inventores novarum opinionum ad Patrum doctrinam sunt provocandi IV. 117. 1. Aliqui, velut ad discordiam nasci, tunc se sapere putant, cum contrarium dicunt eorum, quæ alii sentiunt IV. 180. 24. Opiniones singulares, quæ contra communem sensum Doctorum veniunt, attendende non sunt IV. 251. 21. Neque hæc sunt Juribus præferendæ IV. 254. 23. Sicut etiam opiniones, quæ sunt contra Sac. Scripturam, vel sensum communem Ecclesiae, attendende non sunt IV. 254. 23. Opinio tutor non semper est sequenda IV. 254. 24. Vel sequenda est, si res sit dubia, non quando res est certa IV. 254. 24. 25. Non est obligatio agendi semper id, quod perfectius est, sed sufficit agere, quod bonum est IV. 246. 3. 1253. 20. f. 254. 24. 25. Opinio communis non est judicanda à numero, sed à pondere Doctorum, eam tenentium IV. 252. 21. Unius, vel a. vel 3. Doctorum opinio non reddit eam probabilem, si contra illam sit consensus omnium aliorum sensus IV. 252. 21.

Optatus Genevensis f. Joan. PP. 8. in Episcopum consecratus, ab Ocerama Viennensi tementi fuit carceri inclusus I. 313. 28. 29. f. 326. 16.

Optio præbendarum in Ecclesia Cathedrali III. 92. 12. ad 18.

Ordinatus Vitalis 11. annos natus sanctus est Monachus I. 7. 11.

Ordinis Sacramentum quid sit IV. 283. 11. Potestatem Ordines minores conferendi potest Papa Presbytero impertiri III. 197. 22. Eos potest Abbas suis monachis conferre IV. 52. 3. Omnes Ordines habent specialem functionem ad Eucharistiae ministerium IV. 283. 10. Prima tonsura an sit Ordo V. *Tonsura*. Lectoralis, Psalmistatus, & Officiarius, antiquis inculta memorati I. 103. 5. IV. 56. 18. f. 283. 12. Cantoratus, & Lectoratus memorati in Conc. Truliano. I. 197. 25. An olim fuerit mos conferendi Ordines minores una simul cum Diaconatu, vel eisdem prætermittendi, distinguente tunc ecclesie velles Ordines Diaconatus, & Presbyteratus I. 108. 20. III. 28. 14. Subdiaconatus olim non erat inter Ordines sacros IV. 289. 7. Potestas Ordinis est à Spiritu Sancto per ministerium hominum IV. 199. 8. Ordinatio facta ab Episcopo deposita, vel Schismatico, censetur olim nulla, cum tamen sit valida, etsi non licita i character etenim est indelibilis, Exempla hujus rei in Formoso, Constantino, Ebbone, & aliis I. 281. 21. 1488. 29. III. 118. 23. f. 125. 29. ad 44. Pluries dicitur in antiquis canonibus, quod ordinatio va-

RE RUM, & VERBORUM.

coa fit in quibufdam cafibus I. 151.27. Vel irrita I. 238.14. f. 159.18. f. 266.5. f. 281.11. f. 288.29. III. 147.35. Idem non quoad Ordinis fufcepionem, fed quoad executionem IV. 288.4. 5.6. f. 294. Nam potestas Ordinis differt à potestate iurisdictionis III. 225.41. Pro Ordinum collatione nihil fufcipiatur, & quoniam fit fas fufcipere III. 202.14. ad 21. f. 210.6. III. 117.27. Manuum impositio fignificat Ordinum collationem III. 35.31.32. fol. 354.6. Interdum etiam aliud fignificat III. 165.31.32. Profectio ad Ordines est afumptio ad maximos honores II. 377.14. Plus est Ordines, quam beneficia conferre I. 308.11. f. 379.36. Ordinatio Ordinatum Ecclefie adstringit I. 27.30. IV. 255.27. Eiusque gremio inferit III. 28.14.15. V. Affio.

Ordinet quoad eorum fufceptores. Ordinandus debet effe baptizatus, & Xenis fecit oppositum I. 89.4. III. 99.29. Quibus confectis non poffunt ordines, nec etiam conferre fas est primam Tonturam IV. 283.22. Armeni Ordines conferebant non adhuc tonis I. 109.25. Inuitus nullus debet ordinari I. 124.21. f. 183.16. Paulinianus etfi prae humilitate relictus, ordinatus fuit, Diaconia ejus eo obftruetibus, ne clamaret I. 106.16. c. 18. IV. 25.17. Aggre fe paffiunt ordinari SS. Gregor. Nazianz. I. 91.10. Hieronymus I. 117.3. Ambrosius I. 813.31. Crefyftofomus I. 118.7. Auguftinus I. 25.24. Paulinus I. 126.26. Fulgentius I. 167.3.4. Martinus I. 104.10. Alii prae humilitate fugientes Ordines inuenerunt I. 322.13. Moacochus inuit Abbate non Ordinandus I. 132.3. f. 228.13. Ordinatio Monachorum olim eos emancipabat ab Abbate, & adiecit Epifcopo I. 126.6. Nemini debet Epifcopus citra manus impingere III. 244.47. Indifculli, & inexaminati promoueri non debent III. 256.14. Ordinandus, ejusque mores debent effe bene cagnati Epifcopo III. 99.29.30. f. 244.27. V. *Mores.* Quot finis poris, per quas intratur ad Ordines III. 38.38. Non funt conferendi Ordines illi, qui eos petit ad vitandam forum laicalem IV. 290.8. Baptizati in infirmitate ab Ordinibus excludendi. Idem de peregris baptizatis, & ignorant III. 99.16. 19. S. Auguftinus noluit quemdam commendare Epifcopo, ut eum ordinaret I. 124.21. Ordines nulli conferendi funt ex humano affectu, neque ad commendationem Potentum, vel aliorum III. 34.19.30. f. 36.33. f. 91.11. f. 161.12.

Ordinet quoad idem. Nullus ordinandus est, nifi qui fit utilis, vel neceffarius Ecclefie III. 147.34. IV. 198.4. f. 299.3. Signum Diuinae vocationis ad Ordines habere debet qui promouendus est III. 17.31. f. 24.29.30. Unum ex his fignis est, fi a pueritia fit rebus ecclefiafticis inclinat III. 105.42. ad 45. f. 325.21. f. 336.10. Boom est enim in Clericis hanc inclinationem inueniri III. 17.3. f. 34.19.30. f. 364.30.33. IV. 290.9. Ordinandi debent bonum testimonium habere à populo II. 238.18. 19. III. 40.44. ad 52. f. 115.16. f. 156.19. ad 20. f. 300.31. In arbitrio Epifcopi est de hac re confultare, vel non cum suo Clero, & Populo. S. Cyprinus modò id fecit, modò intermiffi III. 40.44. f. 156.9. ad 23. Ordinandus debet effe fubditus Epifcopo Ordinantis, & quot modis quis fit fubditus I. 78.14. Fit ratione iurisdictionis, & beneficii II. 377.13. Ratione baptifmi 78.12. fol. 168.7. Alienum Clericum sine confenfu

fui Epifcopi nullus Ordinare potest: eum confensu potest I. 68.14. f. 69.17.18. f. 74.21. f. 102.4. f. 145.9. 10. f. 151.27. f. 195.17. ad 21. f. 237.11. ad 16. f. 245.1. f. 261.24. f. 266.5. f. 299.28.29. f. 307.7. f. 375.26. III. 147.36. Laicus olim poterat à quolibet Epifcopo praeueniri, & ordinari I. 74.1.3. f. 102.4.5. fol. 108.20. f. 111.26. f. 118.6. f. 113.21.22. f. 147.36. f. 155.7. fol. 390.31. Sic ordinati funt Origenes I. 54.15.16. Clemens Alexand. I. 102.4. Laicus Usaltanus I. 78.12. Paulinianus I. 108.20.26. SS. Martinus I. 102.4. Hieronymus I. 103.7. Paulinus I. 126.26. Fulgentius I. 167.3. Auguftinus I. 103.7. fol. 123.21. Florianus Hippolentis I. 168.7. Hi omnes III. 147.36. Vetitum poffet fuit alienos laicos ordinare I. 75.5. f. 102.5.8. Clerici quoque alieni jam ordinati, qui non erant in Ecclefia Canone, poterant ab initio reliquos Ordines à quolibet alio Epifcopo accipere I. 69.16. f. 102.4. Sic S. Martinus, & alii, in diuerfa loca diuerfos ordines adepti funt I. 302.23. f. 336.16. Quidam ordinatus lector à Latinis, & ad reliquos Ordines apud Graecos I. 474.33. Verè tamen qui incipit Ordines ab uno Epifcopo accipere, non potest ceteros ab alio adipifci IV. 167.13. fol. 300.7. Aliorum Clericum beneficiatum, Epifcopus loci benefici ordinare potest, fervati formà Bullae Innocentii 12. III. 171.9. IV. 66.12.

Ordinet quoad Titulum, Tempus, & Locum. Quotus funt Tituli ad sacros Ordines fufcipiendos I. 68.14. III. 98.27. f. 147.35. IV. 25.19. f. 216. f. 198.7. Titulus Patrimonii non erat anteq. Chalcedon. IV. 97.4. Sine Titulo nec etià antiquitus aliqui ordinabatur I. 378.35. III. 147.35. Aliqui tamen sine illo ordinati fuerunt IV. 281.6. Archiepifcopo Florentino quodam Clericos potest sine Titulo ordinare III. 95.21. Titulus quantum froficulare debeat. V. *Titulus.* De Titulo Patrimonii V. *Patrimonium.* Qui habet beneficium, ordinari non potest ad titulum patrimonii IV. 282.7. Ordinatus ad Titulum patrimonii, sub mercede ipsius tituli debet Ecclefie fervire III. 90.9. f. 98.27. f. 147.36. Ad Titulum cuiuslibet beneficii, cum redditibus, cum simplicia, potest Clericus ordinari I. 164.31. Titulus paupertatis pro Regularibus dicebatur olim Titulus Monasterii IV. 42.16. Titulus ad Ordinationem necessarius est IV. 24.19. f. 281.6. Penfio est Titulus fufficiens pro Ordinibus fufcipiendis IV. 288.12. f. 291.23. Extra tempora canonica Ordines conferre non licet III. 505.19. Olim nec etiam Papa conferebat Ordines extra tempora à jure statuta I. 396.6. f. 285.21. Quidam fuit eodem die ad Diaconatum, Presbyteratum, & Epifcopatum promotus III. 28.14. Extra propriam Diocefin nulli Epifcopo fas est quemquam ordinare ex ad I. 109.21. Io Cypro tamen olim fiebat oppositum, ordinando in aliena Diocefi, & alienos Clericos, sub ipse mutum rationis habitationis I. 106.16. ad 10. Ordinati extra patriam, Origenes Cefariae I. 11. f. 55.15. f. 102.4. Clemens Atheniensis Alexandri I. 45.28. Paulinianus Eleutheropoli I. 108.11. SS. Hieronymus Antiochiae I. 117.3. Auguftinus Hippone I. 203.7. f. 122.17.21. Paulinus Barcinone I. 126.26. Venantius Fortunatus Pictavi I. 261.22. Aliipus Mediolani I. 226.26. Beneficiatus tenetur quam primum Ordines, à suo beneficii requisitis, fufcipere IV. 103.19. f. 106.29.

I N D E X

- Ordines quidam varii rei.* Minor 25. annis non promouentur ad presbyteratum IV. 191. 23. Paulicianus agens 30. annum, dicitur quod ordinatus fuit adolefcentulus I. 109. 21. f. 111. 26. Ordinatius debet habere ab Ordinatore Placita, seu litera testimonialis ordinis suscepti I. 366. 7. II. 198. 3. ad 9. Ordinare plures, vel pauciores, Episcopo licitum est pro suo iudicio, & arbitrio III. 279. 26. Videtur quod antiquitus Episcopi registram non seruari eorum, quos ordinabant IV. 290. 9. Alicubi quandoque taxatus fuit numerus Ordinandum, obproventus ab Ecclesia percipientes I. 81. 23. III. 91. 12. ad 14. Contradictores dicunt, idem fuisse olim Ordines, & beneficia suscipere I. 53. 21. f. 78. 13. f. 108. 19. f. 125. 23. f. 146. 11. f. 149. 22. f. 185. 21. f. 250. 19. f. 258. 12. f. 266. 6. f. 300. 29. II. 198. 2. III. 40. 44. f. 147. 36. fol. 339. 16. IV. 97. 4. f. 118. 3. f. 130. 4. Et interdum ita erat III. 28. 13. Sed generaliter non erat idem Ordo, ac sportula, vel beneficii suspensio III. 98. 27. fol. 247. 35. f. 149. 41. f. 287. 35. 36. f. 389. 30. IV. 15. 26. 17. f. 33. 18. f. 280. 1. ad 18. f. 304. 18. Io laicus ordinati continentiam seruare debent III. 359. 17. 19. Nec Papa posset cunctis generaliter Diocesis, & Presbyter nuptias permittere III. 321. 36. Uxoratus ordinari non potest, nisi uxor castitatem in Monasterio proficiatur III. 359. 17. 19. Uxorati ordinati sunt S. Paulinus Nolanus I. 127. 29. S. Ennodius Ticinus. I. 157. 9. 10. Constantinus inuaso Imperii, timens mortem sibi inferendam, fecit ordinari Presbyterum, etsi irritis consilio III. 332. 2. Illegitimi sine dispensatione ordinandi non sunt I. 329. 32. Neque criminosi, nisi iam sint correcti III. 268. 18. Bigamus dispensatus ad Ordines à S. Martino PP. I. III. 325. 44. Ordinati ab hæreticis non possunt penitentiam suscipiendi nec in ordines suis I. 133. 6. f. 246. 4. Cum promoti à Photio Formosus PP. dispensauit III. 315. 44. Papa ordinare potest alienum Clericum, etiam inuito suo Episcopo. I. 375. 26. S. Gregorius ordinauit Clericum provincie Lusitane III. 216. 26. An, & quando debeat aliquem ordinari manibus ipsius Papæ I. 390. 6. ad 14. Qui à Papa incipit ordinari, non potest reliquos Ordines ab alio Episcopo suscipere I. 374. 24. Indigni, & criminibus inuoluti, ordinandi non sunt II. 271. Digni esse debent Ordinandi II. 273. 7. III. 61. 35. f. 144. 27. Licitum est Ordines dare, cui fas beneficii conferre I. 269. 15. Nam sequela Ordinis est beneficii adeptio I. 195. 17. f. 308. 11. Inter Levitas erat distinctum officium à beneficiis III. 33. 26. Nec plena paritas currit inter Ordinem, & beneficium III. 156. 10. IV. 199. 5.
- Ordinare* Interdum significat beneficium præbere I. 194. 13. f. 267. 9. III. 91. 10. f. 144. 28. f. 156. 8. fol. 352. 1. f. 365. 30. Vel iustulare I. 306. 6. Vel consecrare I. 307. 10. f. 377. 34. Ordinare monasterium, idest præficere illi Abbatem III. 140. 18. Ordinare Regnum, idest Regem illi præficere I. 171. 17. Ordinare idest agere, vel deputare aliquem ad aliquid, quod dicitur etiam de laicis II. 245. 9. fol. 289. 13. f. 304. 11. f. 307. 8. III. 152. 1.
- Ordo in rebus subiectus est,* ut rectè procedatur III. 3. 1. Ordo in charitatis operibus exercendus est seruandus, & qualis III. 46. 1. 2. 3.
- Ordo Romanus,* liber antiquus, octavo sæculo compositus II. 199. 9.
- Origenes* Adamantius quis, & quantus homo fuerit. De illius integritate fidei ambiguum est iudicium. Plures cum defecdu. Alii cum damna. Ordinatus est presbyter apud Cæsaream. Aethiopiis stuprum pati exhorruit. Se ipsum euitauit. Laicus erat quando ordinatus est. Nulli Ecclesiam fuit affixus. Obiit Tyri, & plura alia de eo I. 51. 8. ad 16. f. 195. 18. III. 150. 42. IV. 303. 19. 20. Ejus libri abominati fuerunt, eo quod prava dogmata continerent III. 520. 6. Iteque à Papæ, & à pluribus Conciliis eorum lectio fuit inhibita III. 522. 8. fol. 516. 15. fol. 532. 21. 22.
- Oriundus.* Si quis impetrat beneficium, non facti mentione diocesis, ex qua est oriundus; gratia est subrepticia: Pape enim intendis cuique providere in patria sua. II. 124. 2. f. 140. 19. Oriundus potius quam extraneus beneficii danda sunt II. 124. 2. 3. 5. III. 241. 18. V. Indigena Quinam in Regno Neapolis intelligatur pro oriundis II. 364. 26. 27. f. 377. 14. 15. In quo differant originarii ab oriundis II. 374. 6. III. 111. 4. Ratioque originis tam propria, quam paterna, si quis indigena alieuius loci II. 377. 14.
- Orosius* Paulus presbyter Tarraconensis discipulus S. Augustini, refutit Pelagium, & Cælestio hæreticis: Accusatus ad Concilium Diospolitanum, & Carthaginense, Pelagium, & alia de eo III. 333. 3. ad 9.
- Ostes* Cardenfis Legatus Papæ in Concilio Sardicensi canones proponebat II. 64. 33.
- Osmundus* Dreogotus Normanus adit Apuliam II. 391. 13. 16.
- Oswaldus* Rex Anglie Interpretis officio fungitur prædicatori Euzogelii III. 178. 27. f. 409. 33.
- Oswaldus* translatus à Vorcestro Ecclesia ad eboracensem I. 60. 30. Simil duo tequit Episcopatus IV. 132. 10. 14. f. 122. 10.
- Osteromas* Viennensis accusatus, & Romanus vocatus à Jo: PP. 8. quia carceri incluserat Episcopum Geneensem, & alium illi Ecclesiam iotrulerat, aliaque fecerat I. 314. 29. & seq. f. 326. 26.
- Orto* 1. Imper. ob res præclarè gestas cognominatus Magnus II. 339. 7. Liberavit Ecclesiam Romanam de manu Alberici I. 563. 14. Nominabat ad Episcopatus quosdam II. 251. 23. Reuocit Abbatem dare laico potenti, etsi ejus adiutorio indigeret II. 72. 16. Vocat Joannem 12. Papam Universalem III. 219. 33. Edidit diploma favore Sedis Apostolicæ II. 397. 28. In quo specificat Ducatum Romanum, Exarchatum Ravennæ &c. I. 324. 20. Confirmat in eo Donationes Pipini, & Caroli II. 332. 4. ad 7. Expollicetur urbes, ac provincie sub ipse illas expugnandi de manibus inuasorum II. 335. 47. f. 345. 20. Hoc diploma confirmatum fuit à Rodulfo Imper. II. 342. 12. Regnum Neapolis inuasis, ut propulsetur injurias, à Græcis acceptas II. 346. 22. f. 395. 24. Ingenti pretio Saracenis attritus II. 397. 28. An habuerit privilegium designandi Papam, vel ejus electioni assentiendi II. 244. 6. III. 504. 26. Usus hunc assensum Interpo oendi

R E R U M, & V E R B O R U M.

- nen di dimissi III. 494. 6. fol. 502. 21. 26.
- Ordo 2. Imper.** Theophilum uxorem habuit I. 339. 26. Cancellarius ejus fuit Episcopus Papien. qui pfectus factus est Papa I. 321. 11. Nominebat ad Episcopatus II. 251. 23. Invitatus ab incolis Regni Neapolis contra Gracos, & Saracenos, pugnat infulsit in Calabria, vix vitam evadens I. 321. 10. II. 346. 12. f. 395. 24. Lotharingum dat Carolo Francorum Regi III. 148. 24. Alia de eo III. 502. 82. f. 506. 30. Prælio attrivit Saracenos II. 395. 18.
- Ordo 3. Imper.** Antipapam depellit. Crescetium Romanum factione instantem, ultimo supplicio afficit I. 322. 12. fuit discipulus Silvestri PP. 2. I. 323. 16. Prælio pfectus Saracenos II. 397. 28. Nominat ad Episcopatus II. 251. 23. Electioni cujusdam Episcopi assensum præbet II. 506. 30.
- Ordo 4. Imper.** edit diploma favore Sedis Apostolicæ, expugnans plures terras &c. II. 340. 9. Quod confirmatur per procuratorem à Rodulpho 1. Imper. II. 342. 15. Volebat præferre Ecclesie Colonien. Episcopum Cameracen. infirmum insignia loci, desinit verb. & cur? III. 410. 34. Dimittit abusu sibi usurpandi spolia Clericorum III. 463. 10. Et assensum præbendi electionibus Præfatum III. 506. 30. f. 508. 33.
- Ordo ex aulico Heorici 3. Imper.** fit Episcopus Bambergenfis III. 364. 29. Consecratur à Paschali Papa 2. I. 397. 11.
- Ordo Braunjuensis** maritus Joannis 1. Ragine Neapolit II. 436. 16.
- Ordo** missus ad propagandam fidem in Pomperania III. 177. 26.
- Ordo** Prepositus Spirensis nomine Rodulphi 1. Imper. ratificat quod idem Imperator spondederat favore Sedis Apostolicæ II. 342. 14. 15.
- Oxyrynchos** Urbs plena Civibus Monachis, & perfectis I. 7. 11.
- Ovilianus Romanus** Episcopus Bracarenfis I. 45. 28.
- Ovetense** Concilium, & Ovetensis Sedes: cur hæc Urbs dicta fuerit civitas Episcoporum I. 334. 9. ad 12.

P

- P** **Asianus** Barcinonensis habuit uxorem III. 359. 18. Etiam ad extraeora loca mittebat elemosinas I. 21. 10.
- Pallium.** Pacta sunt quid facti, que probanda sunt, non supponenda, debentque esse outa, verbo, vel alio signo extero declarata IV. 252. 2. f. 228. 9. 10. Allegans pactum est io sua possessione manutentendos II. 490. 2. Pacta dant legem negotiis III. 488. 18. IV. 86. 12. Obligant possidentes in conscientia II. 168. 25. Et multo magis si sint juramento vallata II. 171. 33. Quodlibet pactum observandum est III. 281. 31. IV. 215. 1. Et detestabilia est qui eadem non observat IV. 225. 2. Friderico 2. Imperatori depositum fuit obiectum, quod pacta jurata violasset II. 485. 20. Etiam infideles observant pacta II. 193. 20. fol. 294. 16. f. 343. 13. f. 362. 1. 23. f. 456. 4. fol. 486. 22. 23. Papa quoque ad illa observanda tenetur II. 169. 27. 29. f. 194. 26. f. 486. 23. f. 490. 2. III. 323. 40. 12.

- mbo declarare potest, aliqua pacta esse illicita, & oon observanda II. 486. 22. Iniquum est dicere quod Princeps ad pacta servanda non teneatur II. 186. 21. ad 24. Qualiter se res habuerit cum Francis 1. Rex Francie, & Carolus Claudus Rex Neapolis pacta quendam non observavit II. 486. 22.
- Paganus**, & Infideles suis Sacerdotibus stipendia præbebant I. 12. 13. Sulpicius pfectus Moysi habebat pro indigenis inter Judæos II. 37. 11.
- Palatinus Rheni Comes** vacante Imperio præsentat Clericos, præficiendos beneficiis jurisprætorum Imperatoris II. 310. 22. Memoratur Cardinalis ex Palatinis Rheni IV. 137. 25.
- Palladius** Galata defendit Origenem I. 51. 8. Ex Helenopoli fit Episcopus Afpone I. 382. 5.
- Palladius** missus ad propagandam fidem in Scotia III. 177. 26.
- Pallavicinus** Cardinalis loquitur de immunitate beneficij simplicium à debito residentie IV. 76. 10. ad 23. f. 347. 25. Et de residentie obligatione in Curatis IV. 203. 18. 19. f. 230. 15.
- Pallium Archiepiscopale** plenitudinem significat Pontificalis officii I. 412. 20. Illud Papa dat Patriarchis I. 474. 34. III. 216. 26. 27. Potest illud etiam Episcopus dare III. 372. 2. f. 416. 26. 27. f. 4. 8. 3. In concessione Pallii exigit juramentum I. 411. 25. Archiepiscopus non potest uti Pallio sui Antecessoris I. 373. 19. Nil pro concessione Pallii exigendum II. 202. 14. f. 2. 0. 5. 6. 7. S. Anselmus monachus quidam Papa militi, accipiendo Pallii occasione II. 203. 16. Archiepiscopi Danie in eo recipiendo quendam pecuniam Papæ solvebant, quem usum Joan. 20. sustulit. II. 203. 18. III. 454. 28. S. Gregorius mittit Pallium Patriarchæ Alexandrie II. 216. 26. 27. Hic Patriarcha soletat Pallium D. Marci de collo Antecessoris desundi sumere, & sibi imponere III. 354. 6. Primogenitus Romanus missus à Papa cum Pallio Gradum, ut consecraretur à Patriarcha I. 181. 7. Innocentius 3. misit Archiepiscopum Patensem Patriarchæ Constantinopoli pro Pallio accipiendo, et si posset illud ex se illi conferre I. 37. 17. Papa concessit Pallium Archiepiscopo Patriarchæ Hierosolymitani memoratur I. 412. 20. Alius Papa mittens Pallium Regi Britannie pro Episcopo Doleusi III. 378. 5. Anthimus, à Papa depositus à Sede Constantinopoli, Pallium Imperatori tradidit, & abivit I. 173. 23. S. Odilo recusans accipere Archiepiscopatum Rotomagen. Pallium sibi missum, pro successore custodivit I. 340. 28.
- Pandulphus** Caput Princeps adjutor Apulis ad petendos Gracos II. 368. 3. f. 391. 16. 17. f. 398. 31. Eripit Neapolim Sergio Duci II. 37. 9.
- Pandulphus** Caput Princeps f. profertur subditum Papæ II. 354. 50.
- Pandulphus** Gfiliarius Lateranensis, loquitur de Papa, vocante Normannos contra Gracos Apulie II. 318. 13.
- Panormus** D. Gregorius mandat Panormitanis, ut mittant Romam aliquos, qui eligant eorum Antistitem II. 258. 5. Panormi urbs, Metropolis est Regio Sicilia II. 315. 4. Expugnatur à Bellisario II. 326. 34. Expugnatur à Roberto Guiscardo, & Normanis II. 395. 22. Panormi iocuperunt Vespera scilicet

Sæculæ II. 442. 4. Panormitanus Archiepiscopus olim habebat consecrationes trium Episcoporum II. 409. 23. Panormitani an habeant privilegium excommunicationis extraneorum à beneficiis I. 522. 22. II. 71. 11. f. 112. 8.

Pantaphis Episcopus refutatus à Nicomediensibus I. 137. 18. III. 264. 31.

Pantaleon Justinianus Patriarcha Constantinopolis, quæ urbs ejus tempore recuperatur à Latinis I. 474. 35.

Papa quodd ejus dignitatem. Papa est Christi Vicarius I. 219. 37. f. 327. 29. f. 515. 6. f. 546. 3. fol. 548. 9. f. 565. 20. II. 12. 26. f. 48. 27. f. 495. 16. III. 211. 14. f. 297. 22. 23. f. 300. 28. 31. fol. 303. 35. f. 309. 5. Cum quo facit unum tribunal I. 328. 29. III. 296. 19. f. 309. 5. Est Caput Ecclesie, sub quo omnes Ecclesie unam faciunt Ecclesiam I. 26. 23. II. 209. 3. f. 23. 25. III. 211. 14. f. 296. 20. f. 302. 33. 35. At alio modo Christus, alio modo Papa est Caput Ecclesie III. 290. 8. f. 293. 17. Idem est successor S. Petri III. 300. 28. 30. f. 302. 34. 35. Dicitur autem interdum ejus Vicarius, et si minus proprie II. 291. 18. f. 318. 13. f. 331. 44. f. 337. 1. 2. 3. III. 219. 32. 33. fol. f. 221. 38. f. 224. 44. f. 378. 4. f. 497. 12. Sicut Archiepiscopus Mediolani interdum dicitur fuit Vicarius S. Ambrosii III. 349. 39. Ao Papatus fuerit annexus Episcopatus Romano à Christo, vel à D. Petro I. 517. 11. Papa vicem Dei gerit in terris III. 297. 23. Est veluti Deus terrenus, & in quo sensu III. 298. 23. f. 309. 5. 6. Est Patris in potestate III. 298. 23. fol. 309. 5. Papæ actiones non sunt continentarie, sed venerandæ I. 397. 9. Si Papa contemnatur, in eo contemnatur D. Petrus, & illi Sancti, atque tota simul Christianitas II. 291. 18. f. 460. 15. III. 378. 4. f. 497. 12. Quod si forte in aliquo Papa desint merita propria, sufficiunt quæ à D. Petro, suasque à dignitate obtinent I. 410. 15. III. 309. 4. Vel si ipse quodd personam demeretur, tamen Sedes ejus non demeretur I. 351. 27. III. 202. 4. 9. *V. Excessus.* Papa est super omnes, nec ullum in terris superiorem agnoscit III. 308. 3. fol. 326. 48. Neque ulli, nisi Deo rationem reddere tenetur suorum operum, ex privilegio suæ dignitatis II. 192. 17. Quis se Pontificem iudicem constituit, scripsit Stephanus 6. Basilio Imper. III. 229. 54. f. 280. 29. 30. Papæ privilegium detrahare non est fas, sine periculo hæresis: Et qui id tentat, totius Christianitatis interitum machinatur II. 47. 24. 26. 28. Privilegium suæ solis iudex est solus Papa III. 325. 45. Mori solebat S. Gregorius, quam pati Ecclesie suæ jura perire II. 202. 49. Quiddam simile innuitur III. 319. 31. Quod quilibet Episcopus in sua Diocesi fit Papa: & quod in Ecclesia sit fas esse plures Papas, est error in fide III. 326. 48. Sicut est unus Deus, unus Mediator, unus mundus, unus sol; sic & unus est Papa orbis rector III. 221. 38. 41. 42. fol. 247. 36. Est simul Episcopus Romæ, Archiepiscopus Romani districtus, Patriarcha Occidentis, & Papa totius mundi I. 81. 20. f. 85. 31. fol. 197. 24. f. 376. 6. II.

208. 12. III. 211. 14. fol. 226. 47. Omnes Episcopi olim denominabantur titulo Papæ I. 153. 34. fol. 214. 1. III. 195. 30. f. 212. 16. Et Episcopus quocumque dicebatur summus Sacerdos I. 145. 7. II. 177. 10. fol. 250. 22. III. 213. 18. Vel summus Pontifex III. 250. 22. III. 168. 2. Quidam Archimandrita dicitur est Papa III. 212. 16. Demum Gregorius 7. Papæ titulum soli Romano Præsuli reservavit I. 225. 1. Aliqui Papæ cum Pontificatu simul teouerunt alias Ecclesias III. 188. 11. IV. 322. 9.

Papa quodd ejus Primatum, & necessariam communionem cum eo. Papa est Episcopus Universalis Ecclesie I. 81. 20. f. 85. 31. f. 182. 12. f. 327. 29. f. 375. 27. f. 539. 28. f. 546. 3. f. 565. 20. II. 57. 17. f. 218. 29. III. 212. 16. 18. f. 218. 30. ad 48. V. *Universalis.* Est Præsul totius Orbis III. 226. 46. f. 308. 3. Pastor, & Archiepiscopus Ecclesie III. 222. 39. 42. Pater Patrum III. 221. 36. fol. 322. 39. 42. Orbis Doctor, & Magister III. 303. 35. 36. 309. 5. Princeps Principum, & Dominus Dominantium, Voctor Regum, Christianorum Monarcha, Ecclesie Primas, Princeps Pastorum III. 309. 5. Patriarcha orbis terræ III. 222. 40. Prælatum, Princeps, & Patriarcha Patriarcharum III. 211. 14. f. 222. 39. fol. 297. 22. Et alia ejus epitheta II. 287. 8. 9. IV. 110. 2. Representat in se Patres antiquæ legis, etque Princeps Episcoporum, & Pastor, nedum ovium, sed & Pastorum I. 229. 31. III. 224. 42. fol. 309. 5. Est Episcopus Episcoporum, & Pastor Pastorum, ac Ordinariorum Ordinatio I. 376. 30. f. 430. 31. f. 501. 11. 12. II. 89. 15. f. 209. 3. f. 287. 8. 9. f. 295. 15. III. 185. 6. f. 220. 34. fol. 222. 39. 40. Tamen se vocat servum servorum Dei III. 209. 9. Primatus ejus, & potestas non ab omnibus, sed à Deo institutus fuit I. 500. 9. f. 539. 30. II. 494. 13. III. 198. 37. f. 202. 48. f. 210. 12. f. 214. 21. f. 229. 55. 57. f. 262. 26. 27. 28. f. 291. 9. ad 14. f. 295. 19. 21. f. 300. 29. f. 302. 34. 35. IV. 67. 14. Nec est Primatus solius honoris, sed etiam jurisdictionis I. 500. 10. Et hæreticum est dicere, Papam non habere Primatum universalis Ecclesie III. 225. 45. Cum Papa communicare necessarium, etque obediendum sit I. 166. 11. II. 198. 5. f. 358. 11. f. 414. 36. 37. III. 226. 47. Sic & ei subesse est de necessitate salutis III. 65. 3. f. 281. 31. f. 293. 14. fol. 297. 22. 26. Persona Papæ est necessaria in Ecclesia Dei, quam totam continet in unitate, & deore IV. 77. 11. f. 111. 3. Etque utilis etiam iuribus, & negotiis Principum, & Regum I. 345. 8. III. 318. 30. Quidam Papam honorant, in eo consequenter honore Christum III. 296. 20. Mandata Papæ transgredi fas non est: debent tamen esse possibilia, & discretæ IV. 289. 8. 9. Alia V. *Romana Ecclesia.*

Papæ quodd ejus electionem. Pro electione Papæ varia edita sunt decreta I. 156. 7. II. 89. 15. 16. Potestatem eligendi Papam Nicolaus Papa 2. Cardinalibus dedit IV. 50. 4. An uoquam data fuerit Imperatori potestas eligendi Papam II. 244. 6. Missi Imperiales olim electioni ejus assidebant, & cur III. 501. 29. ad 28. Novus Papa mirabatur Legatos Imperatori ad consecrandam amicitiam III. 502. 21. Assensus Imperatoris non est necessarius

RERUM, & VERBORUM.

expectandum ad electionem Papæ III. 504. 26. 27. Antiqui Cæsares consensum dabant cæcis, pecuniam ab eo exigentes: quæ res deinde cessavit II. 205. 24. f. 209. 5. III. 494. 6. f. 497. 12. f. 501. 20. 21. f. 503. 24. 25. Aliqui Papæ inter se fuerunt consanguinei I. 204. 37. Quot uirque nunc fuerint Papæ, undè, & ex quibus ordinibus I. 376. 29. Ex cunctis nationibus aliqui fuerunt Papæ: & quilibet ad Papatum potest aspirare I. 122. 45. f. 376. 29. Usque ad Julium I. fuerant 18. Papæ extranei ab Ecclesia Romana III. 31. 20. Ex 247. Papæ, qui usque nunc fuerunt, 20. è Regno Neapolis prodierunt II. 468. 12. Hadelbertus Hamburgensis recusavit accipere Papatum, & Gregorius 6. illi renuntiavit I. 369. 5. Ac Cælestinus 5. IV. 336. 21. Et si Romana Ecclesia viris dignis abundet; tamen interdum extraneos ad Papatum extulit I. 97. 25. fol. 358. 8. 14. f. 372. 16. II. 120. 1. Extranei à Collegio Cardinalium possunt esse Papæ II. 89. 15. ad 19. f. 125. 18. III. 117. 22. f. 145. 31. 33. Fabula Papiſſæ I. 280. 8. 9. III. 134. 8. Si Papatus obtingere potest extraneis; multo magis alia beneficia I. 46. 29. f. 50. 15. f. 179. 1. f. 182. 11. f. 235. 3. f. 319. 2. ad 14. & 35. f. 334. 8. f. 360. 17. f. 365. 33. f. 410. 14. An Papa possit sibi deligere successorem II. 235. 12. III. 145. 31. ad 34. Concilium abrogavit legem Odoacri, venientem, ne quis eligeretur Papa sine suo assensu I. 143. 1. II. 174. 9. Papa in ejus nupiatione spondet Ecclesie iura tueri III. 495. 8. In eo, qui promovetur ad Papatum, sive in Papa 34. dotes D. Bernardus desiderat III. 39. 41.

Papa quod ejus potestatem, & jurisdictionem. Totum mundus est Papæ Diocesis, & Territorium I. 328. 29. f. 430. 31. f. 501. 13. 16. II. 218. 29. f. 486. 8. III. 222. 39. ad 45. f. 449. 19. f. 469. 27. Hocque nullus Catholicorum negat II. 495. 15. 16. Potestas ejus in rebus ecclesiasticis est Monarchica II. 260. 9. f. 264. 21. f. 513. 26. III. 185. 6. f. 291. 9. fol. 293. 13. 14. f. 295. 17. f. 298. 24. fol. 326. 48. V. Ecclesia. Ideo illi nullus legem punire debet I. 353. 34. Nec restringibilis, vel obediabilis est ejus potestas, quia à Deo est, non ab hominibus II. 47. 24. 26. f. 172. 35. f. 294. 25. 26. f. 494. 13. f. 512. 23. III. 68. 9. f. 192. 10. 14. 15. f. 296. 19. Nec seindi potest, ut sit de potestate seculari III. 193. 26. Habetque plenitudinem potestatis: Non tamen invicereundam, & effrenam II. 168. 26. Quæ usquequod se extendit. V. *Canones.* V. *Dispenſatio.* V. *Lex.* V. *Plenitudo potestatis.* Eamque habet ubique ut in sua Sede Romana III. 207. 22. Cui nisi detur summa potestas, tot erunt schismata, quot Sacerdotes III. 195. 17. Hinc ejus potestas in omnibus juribus salva intelligitur I. 467. 9. 10. f. 483. 17. f. 504. 20. II. 152. 13. fol. 156. 25. III. 110. 4. f. 461. 24. f. 466. 30. f. 485. 40. f. 521. 38. 39. Et Papa datus alteri potestatem quod aliquid, semper majorem apud se retinet I. 80. 20. f. 318. 30. fol. 501. 11. 16. f. 506. 28. II. 152. 13. f. 170. 30. fol. 206. 26. f. 295. 29. III. 263. 28. 29. f. 322. 39. fol. 410. 8.

Papa item quod ejus potestatem. Ad Papam spectant res sacre, & ad Imperatorem profane III. 261. 21. fol. 511. 29. Tamen Papa præter spiritualia, habet etiam ubique quod temporalia tantam potestatem,

quanta est illi necessaria ad ordinandas res Ecclesiæ I. 328. 29. f. 563. 15. f. 565. 21. III. 274. 13. f. 291. 9. fol. 497. 42. Regna, & Imperium ex causa de gente ad gentem transferre potest I. 562. 13. 15. Et legitime notos, ut sint Reges, vel Episcopi I. 328. 31. 32. II. 451. 27. 28. Nobilitare, & illud facere III. 211. 15. An dare possit ubique litteras naturalitatis pro beneficiis I. 317. 28. V. *Naturalitatis litteræ.* Papa vivens omnia potest, quæ potuerunt ejus Antecessores I. 329. 32. f. 362. 21. 22. II. 47. 25. III. 312. 38. f. 317. 51. f. 525. 15. Papa ligare non potest suos Successores IV. 67. 14. Successores tamen servare debent pacta Antecessorum II. 486. 23. Papa seipsum ligare non potest, quia auctoritatem habet à Deo, non ab hominibus IV. 67. 14. Pacta nihilominus, & promissiones à se initas tenetur observare II. 169. 27. 29. f. 294. 26. fol. 486. 23. 24. f. 490. 2. III. 323. 40. V. *Pactum.* An possit resistere à Concordatis II. 21. 11. f. 170. 29. 30. f. 294. 26. V. *Concordata.* Et privilegia concessa revocare an valeat II. 170. 30. III. 261. 24. IV. 147. 19. Vel iis non obstantibus dispensare II. 155. 24. Consuetudinem centariam, & immemorabilem solus Papa tollere potest IV. 147. 19. Papa non debet esse inferiori conditionis quam sint alii I. 197. 24. f. 248. 10. f. 350. 19. f. 371. 14. fol. 375. 27. II. 214. 19. f. 221. 2. f. 346. 23. III. 468. 24. f. 510. 6. Nec quam effect Pontifex Hebræorum II. 224. 12. III. 36. 34. f. 481. 11. Non tamen facere debet per prepotentiam, quæ agenda non sunt III. 288. 2. IV. 112. 7. Nec omnia per arbitrio facere, quæ potest II. 167. 27. Ut enim debet esse discretio, quia non omnia expediunt III. 288. 2. f. 318. 28. 29. f. 323. 39. 40. Clave potestatis, & clave scientiæ utitur III. 519. 40. V. *Clavis.* Cum omnibus jurebus possit; interdum tamen abstinere à voce jurisdictionis III. 207. 36. Si Papa non haberet potestatem, quæ utitur, usque ab initio Reges, Episcopi &c. non in eam consensissent, sed resistissent illi II. 166. 25. f. 285. 4. Non minus est suprema potestas Papæ in quolibet loco quod spiritualia, quam sit ibi suprema potestas Principia laici quod secularia II. 494. 13. Nullus est nunc principatus laicus in mundo, quo prior non emerisset potestas Papæ II. 404. 13. In quo sensu aliqui Catholici resistunt interdum Pontificis potestati III. 293. 13.

Papa quod Jura, Causæ, & Concilia. Jus canonicum habet suam auctoritatem à Papa I. 81. 20. fol. 207. 7. f. 467. 9. II. 156. 25. f. 172. 35. V. 126. 26. Quod tamen sic approbat, ut non sit illi coactivè subiectus III. 322. 39. 41. Directivè profectus Canonum observantiam II. 360. 16. III. 308. 34. fol. 322. 39. 41. In iis, quæ sunt jure divini, vel naturalis, an dispensare valeat V. *Dispensatio.* V. *Plenitudo potestatis.* Sine Papæ auctoritate Concilium generale congregari non potest I. 196. 20. II. 57. 18. 20. f. 65. 23. III. 197. 34. 35. fol. 217. 28. f. 525. 13. Papæ est præscribere ea quæ in Concilio generali agenda sunt II. 56. 17. A Concilio generali appellatur ad Papam, ejus est idem Concilium confirmare III. 525. 13. In Concilio præservata intelligitur ejus auctoritas V. *Papa quod ejus potestatem.* Depositus à Concilio Papa redin-

tegrare potest II. 190. 12. Aliqui Papæ interdum sua gesta confirmari fecerunt in Conciliis I. 279. 4. fol. 334. 7. Papa in omni humano jure dispensare potest, & canones temperare I. 286. 23. f. 329. 32. III. 317. 27. fol. 325. 45. ad 53. IV. 112. 7. 8. 9. Etiam sine causæ cognitione II. 156. 25. V. *Commes*. V. *Dispensatio*. V. *Yas*. Nam continet omnia jura in scrinio pectoris sui III. 319. 32. 33. fol. 322. 38. f. 315. 45. ad 53. fol. 468. 24. IV. 341. 7. An peccet dispensando sine causâ II. 192. 16. III. 324. 42. 43. At si adest causâ, nedum potest, sed etiam interdum bonum est, ut dispense III. 318. 28. ad 30. f. 324. 43. Papæ leges, & functiones venerationi habendæ sunt, ac si eis D. Petrus edidisset I. 410. 15. II. 57. 17. Obligant statim ac sunt Romæ publicatæ, etiam si non sint acceptatæ II. 61. 26. 31. f. 519. 17. f. 522. 22. ad 26. Sed si non observantur, Papa conveniunt, non obligant II. 62. 30. 31. Leges novas, & antiquas mutare potest Papa, etiam independentè ab Ecclesiâ II. 259. 8. ad 30. III. 274. 10. ad 25. IV. 112. 7. In quo sensu aliqui Papæ dicant, se non posse canones solvere II. 266. 26. 27. Legibus Papæ dari non potest de non usu II. 522. 24. 26. Malè dicunt aliqui, quod ultra montes vim non habent III. 532. 23.

Papa quoad Episcopos. Papa est omnibus Episcopis, & Patriarchis superior I. 248. 10. f. 250. 19. f. 327. 29. f. 414. 26. 27. II. 209. 3. Ipseque dicitur Ordinarius Ordinarius, & Patriarcha Patriarcharum. V. *Papa quoad ejus Primatum*. Solus Papa creponit Episcopos III. 197. 34. V. *Depositi*. In Patriarchas pluries exercuit jurisdictionem II. 285. 5. III. 116. 14. 16. f. 189. 16. 17. f. 192. 24. fol. 200. 42. f. 207. 3. f. 212. 15. f. 315. 22. f. 317. 28. fol. 215. 45. Antistitem vices, & consensum aliquando supplet I. 187. 30. f. 388. 23. 24. 29. f. 440. 6. f. 450. 38. II. 141. 24. f. 286. 6. f. 302. 33. Et licet interdum aliquod agendo utatur jure suo; tamen præservare solet Ecclesiæ, & Præsulum jura I. 396. 8. ad 11. Præstat enim, quod Papa honoret Episcopos I. 187. 30. II. 57. 17. f. 295. 30. fol. 323. 40. Et eos confirmet, non deprimat I. 537. 24. II. 168. 26. 27. f. 296. 30. Et interdum obliuiscit etiam ab his, quæ possit de plenitudine potestatis, ut honoret Episcopos I. 137. 17. f. 377. 30. 35. f. 396. 8. 9. f. 440. 5. f. 502. 15. 17. II. 150. 6. fol. 160. 25. 26. III. 298. 24. f. 323. 40. Episcopi propria manu Papæ consecrant, & quid circa hoc agendum I. 180. 4. f. 313. 28. f. 390. 28. 29. fol. 395. 6. ad 13. f. 414. 15. f. 468. 13. fol. 474. 34. Sine Papæ auctoritate nullus consecrandus est Episcopus I. 396. 7. f. 435. 46. Nec Episcopus à sua Ecclesiâ suscipiendus est sine literis Papæ II. 198. 5. Omnes Episcopatus instituit Romanus Papa I. 30. 32. f. 80. 19. f. 210. 38. f. 367. 11. f. 500. 9. f. 503. 18. f. 539. 30. II. 283. 1. 3. 6. f. 293. 22. f. 524. 8. III. 177. 26. f. 261. 25. 28. 29. f. 321. 39. Etiam antiqui Papæ conferbant, vel poterant conferre Episcopatus in cunctis regionibus, & cur interdum id non facerent II. 235. 10. f. 256. 1. 2. f. 285. 5. 6. De Episcopatibus disponere, est de regalibus Papæ II. 486. 23. Papa habet plenitudinem potestatis, Episcopi verò vocati sunt in partem sollicitudi-

nis. V. *Plenitudo potestatis*. Et Papa se habet ut Rex in Regno, Episcopi verò ut Judices in singulis civitatibus II. 297. 22. f. 328. 53. Papæ solebant habere Vicarium in Oriente I. 486. 25. II. 285. 5. Ecclesiasticis Jurisdictionibus in Episcopos, & Præsules Ecclesiæ, tota profuit à Pontifice I. 220. 38. f. 390. 7. V. *Jurisdiclio*.

Papa quoad beneficia, & bona Ecclesiastica. Papa est supremus administrator bonorum Ecclesiæ I. 14. 27. fol. 26. 21. 24. fol. 219. 37. fol. 388. 24. fol. 515. 6. f. 562. 10. f. 566. 23. II. 47. 23. fol. 149. 5. fol. 206. 26. f. 209. 3. f. 218. 29. f. 465. 4. III. 66. 4. f. 314. 18. f. 492. 3. Administrator inquam, non dominus II. 149. 5. III. 289. 3. f. 209. 7. ad 11. fol. 449. 19. III. 67. 8. 10. Etiam Papa primorum temporum elemosynis fovebat extraneos, illasque ad eos mittebat I. 21. 9. 13. f. 35. 1. 6. In pensionibus imponendis summa est ejus potestas II. 191. 15. 16. Reditus ecclesiasticos ex causa potest profanis etiam usus applicare II. 168. 24. Alia V. *Bona Ecclesiæ*. Papatus est beneficium I. 45. 7. fol. 155. 2. f. 179. 1. f. 292. 8. f. 335. 2. f. 277. 1. f. 319. 2. f. 365. 33. f. 407. 2. f. 568. 30. Improprè tamen hic vocatur, & quondam fuerit erectum IV. 50. 3. Beneficia originem habent ex institutione Pontificia I. 220. 38. II. 256. 1. 2. Papa est dominus beneficiorum II. 24. 19. f. 27. 28. f. 47. 13. f. 149. 5. 6. f. 209. 3. Vel magis propriè, est dispensator eorum II. 286. 6. 7. III. 300. 30. f. 310. 9. IV. 256. 9. Est supremus illorum distributor I. 149. 19. 21. f. 169. 10. f. 201. 34. f. 267. 41. f. 403. 31. fol. 500. 8. ad 28. II. 235. 10. f. 256. 2. f. 283. 1. ad 29. Habet plenitudinem potestatis quoad beneficia conferenda II. 168. 25. 26. III. 300. 30. f. 304. 38. fol. 317. 27. 28. Quam quidem à Deo habet II. 182. 21. Et quoad beneficia conferenda est suprâ jure, statque illi pro ratione voluntas I. 564. 10. II. 139. 17. f. 152. 13. f. 156. 25. III. 318. 28. Potestas collativa beneficiorum in alios collatores, vel patronos eorum profuit à Papâ; cui hæc imminui non valet, quin minustur & illis I. 27. 24. f. 81. 20. f. 85. 31. f. 207. 7. f. 403. 31. f. 430. 33. fol. 468. 8. f. 501. 11. ad 13. f. 565. 24. II. 8. 15. f. 43. 9. f. 48. 27. 28. f. 138. 13. f. 141. 24. f. 150. 6. fol. 168. 25. f. 172. 35. f. 256. 2. f. 282. 1. ad 29. III. 261. 25. 28. Quam sanè in eo est absoluta, & suprema; in Ordinariis verò est subalternata, & participata II. 295. 29. Papæ est designare modum, in beneficiorum dispensatione servandum I. 204. 35. Pacifici videtur cum Episcopis per Reservationes Apostolicas II. 167. 23. 25. f. 294. 26. Tamen provenire potest omnes collatores beneficiorum II. 168. 25. III. 288. 2. f. 217. 26. Potest derogare juripatronatus Inicorum II. 495. 17. Papæ interest agere, ut beneficium simplicia sint à residentia debito immunia IV. 141. 2. Non servatur ejus potestas dispensativa beneficiorum, si ea extraneis quoque dare non potest I. 37. 5. Nec ista libertas ei tolli potest, quin tollatur etiam aliis beneficiorum collatoribus, & patronis I. 207. 6. 7. f. 221. 41. 42. III. 231. 60. f. 261. 25. fol. 263. 39. Nec ipse debet sine gravi causa restringere beneficium ad solos indigenas I. 562. 10. II. 87. 9. f. 169. 17. Quam sanè restrictionem facere non possit, si non

RERUM, & VERBORUM.

fi non haberet plenitudinem potestatis super bene-
ficiis II. 80. 34. Papa quidam ienuitur, commen-
dans Clericum Episcopo, ut ei consecrat benefi-
cium IV. 130. 5. Papa dat Mandata, & qualiter
Episcopus circa beneficia I. 214. 23. fol. 243. 30.
V. *Mandata*. Laici potest Papa beneficia con-
ferre II. 167. 24. Uel illis dare potestatem eadem
conferendi III. 203. 9. An omnia beneficia respec-
tu ad Papam sint manualia, & immobilia IV.
38. 2. An possit aliquem sine causa beneficio priva-
re I. 503. 17. An in eo cadere possit vitium simo-
nie III. 310. 7. Alia V. *Beneficium*.

Papa quoad varias res. An sit infallibilis, docent ex
cathedra II. 57. 17. III. 297. 23. f. 309. 6. f. 524.
12. IV. 88. 7. Plures Patres ejus infallibilitati
suffragantur IV. 110. 1. ad 6. In dubiis fidei solus
est Iudex III. 217. 28. Quia ex charitate necesse Pa-
pa, eadem & inferiores quoque adstringuntur I.
243. 3. Ejus iudicium non debet ex aliena volun-
tatis arbitrio dependere II. 425. 26. f. 518. 14. Ipse
privilegium suum sedis est iudex III. 325. 45. In-
terdum Papa, ut homo circumvenitur, & errat II.
32. III. 235. 7. 338. 13. f. 453. 27. 28. Nec abnu-
tiovare si quid male factum est III. 134. 8. fol. 270. 1.
f. 240. 19. f. 545. 18. Papae qui corruerunt male acta
ita f. 338. 22. III. 34. 8. Non omnia, quae Papa di-
cunt, aut scribunt, precepta sunt, & iohuantur quae
perfectiora sunt III. 285. 21. Quot redditus haberet
Papa tempore S. Silvestri II. 178. 11. Ipsa ut Papa
non habet proventus, qui sint velut ejus praebenda
II. 208. 1. Et debentur decimae à tota Ecclesia, &
proventus Datarum V. *Annulla*. Quid de eo circa
affectionem ad consanguineos, & compatriotas II.
93. 28. Omnibus ad Papam fas est appellare III. 217
28. V. *Appellatio*. Papae est mittere operarios ad
conversionem infidelium I. 180. 4. f. 254. 12. f. 279.
6. f. 377. 32. III. 177. 26. Potest undecumque Cleri-
cos, & alios ad se trahere I. 284. 18. f. 374. 24. ad
31. f. 546. 3. III. 170. 7. 10. f. 297. 21. Indiget ministris,
& adiutoribus IV. 141. 4. Sollicitudinem habet bo-
ni regiminis altarium Ecclesiarum III. 286. 8. g. f. 230.
57. f. 334. 4. fol. 365. 32. Mittere potest Clericos, &
Praefatos ad alias Ecclesias I. 377. 32. Papae deferen-
tius Ecclesiae deservit, & est beneficiis muo-
randus II. 191. 14. f. 290. 14. Quidam innuuntur ad
ordines promoti ab ipsomet Papa I. 237. 10. f. 377.
32. f. 441. 10. In suo statu temporali Papa se gerit ut
Princeps laicus II. 208. 2. Habetque dignitatem
Regium III. 469. 27. 28. f. 489. 26. 28. Habet spiritua-
lem, & materiale gladium II. 55. 4. Et licet eum
opus est, potest incumbere rebus militaribus, prout
aliqui Papae fecerunt II. 54. 10. ad 16. V. *Militares
res*. Deditione temporali Pontificis I. cap. 25. 26.
27. &c. II. 330. 43. 44. Si habet multos redditus, ha-
bet etiam multas expensas, & ejus Camera est aere
alieno gravata, contracto ad succurrendum Prin-
cipibus contra infideles II. 208. 2. III. 471. 31. Majores
redditus habebat Pontifex Hebraeorum, quam ha-
beat Papa II. 224. 12. IV. 11. 4. Non est bonum, quod
Papa resideat in sua patria, sed Romae I. 5. 7. Cle-
mens 5. transfudit Sedem in Galliam. Joannes 21.
primus residit apud Avinionem IV. 334. 16. Cur
cui divulgetur per totum orbem Papae mora, quan-
do accidit, III. 23. 42. Papa quoad legata pia, ul-

timas voluntates, libros prohibitos, & translatio-
nes Presulum. V. *Legata pia*. V. *Libri prohibiti*.
V. *Tegistor*. V. *Translatio*. Alia V. S. Petrus.
V. *Romana Ecclesia*.

Papae Episcopus Citeriens eodem die S. Epiphania
constituit Diaconatum, Presbyteratum, & Episco-
patum III. 28. 14.

Par, Paritas. Argumentum à paritate ductum vali-
dum est I. 163. 29. IV. 126. 25. Parium eadem est
natura, & juris dispositio III. 428. 25. Par in pa-
rem non habet imperium I. 329. 32. II. 404.
83. III. 215. 23. Beneficia ceteris paribus dan-
da sunt indigenis, potius quam extraneis.
V. *Beneficium*. V. *Causa*. V. *Honestas*. V. *Indigena*.
Hinc ceterorum paritas, à folis beneficiorum dis-
pensatoribus est iudicanda, non ab aliis. I. 202.
38. f. 251. 20. f. 274. 29. f. 299. 25. f. 348. 15. fol. 391.
30. f. 467. 12. f. 493. 42. II. 46. 20. f. 75. 21. fol. 85. 4.
f. 96. 35. f. 100. 7. 8. f. 102. 11. f. 107. 26. f. 132. 3. fol.
130. 2. f. 134. 4. 9. f. 145. 35. f. 167. 22. III. 52. 4. fol.
120. 19. f. 169. 5. f. 180. 33. 34. f. 135. 4. f. 241. 19. 20.
f. 285. 39. f. 288. 28. V. *Honestas*. De natura paritatis
est, quod ad res diversas se porrigat I. 214. 24.
Omnis paritas fides aliquoties elucidare IV.
262. 8.

Parisi Flaminii fivert sua doctrina provectioni ex-
traneorum II. 106. 23.

Parisi Martibus subiacent Papam de exactioni-
bus petitis, & non obtentis à Gallis, & Anglis.
Auctor hic infensus est rebus Pontificum III. 447.
15. 16.

Parus comprehenditur in donatione Caroli Magni
II. 331. 44. In alia Othonis M. II. 339. 5. Innun-
tuntur plures Cardinales ex Familia Farofia IV. 137.
25.

Parochia. Parochiae non fuerunt divise à Christo,
sed ab Ecclesia IV. 20. 12. Eas divisi Evaristus,
vel Dionysius Papa IV. 24. 14. 15. f. 28. 11. fol. 58. 24.
Quam antiqua sit parochiarum in Ecclesia Dei in-
stitutio I. 105. 14. f. 116. 1. f. 134. 8. f. 194. 13. f. 197.
27. f. 219. 36. IV. 23. 3. ad 17. f. 9. 5. fol. 58. 24. 25.
Multiplicari inceperunt ob commodum populorum,
cum ab initio una esset Ecclesia Cathedralis in tota
Diocesi IV. 58. 25. Parochiae olim dicebantur tituli
Cardinales III. 259. 20. An, quando, & à quo dari
possint in Commendam IV. 54. 14. 15. f. 57. 25.
Dande sunt scientibus idioma populi: & an sit de
jure divino, vel naturali, vel ecclesiastico hinc
scientia idiomatis III. 11. 18. ad 22. f. 248. 38. fol.
409. 33. V. *Idioma*. Dande sunt dignior, fructu
magis idoneo, etiam extraneo. Et quomodo haec
dignioritas sit dijudicanda I. 519. 14. 18. II. 124.
12. f. 129. 29. III. 179. 30. IV. 41. 15. f. 43. 20. ad
30. Plures parochias uni conferre non licet III.
282. 33. An dari possit easus, quod quis de jure
duas possit parochias possidere IV. 192. 23. f. 320. 4.
A concursu ad parochiam repelli quis non potest
eo quod origine sit extraneus I. 522. 22. II. 112.
8. Quid de concursu ad eas decreverit Conc. Ba-
sileum II. 7. 12. An fundari possit parochia eum one-
re, ut solis ex certo genere personarum detur I. 26
20. Parochiam de manu laicorum suscipiendam
non sunt I. 448. 33. 35. f. 494. 45. 46. Nam parochia,
ajusque jus spirituale à laico non potest conferri
II. 415.

11. 425. 7. Parochiæ laicis occupatæ interdum per hosdem cedebant Monachis, vel hi eas aliter adipisci procurabant l. 431. 36. III. 175. 19. 20. D. Bernardus, & alii Patres improbant, quod parochiæ a Monachis possideantur l. 431. 36. 37. f. 442. 12. f. 448. 33. III. 359. t. f. 478. 11. ad 21. IV. 359. 1. ad 11. At auctoritas Ecclesiæ id iustificat l. 449. 34. IV. 59. 25. f. 88. 9. fol. 119. 6. IV. 263. 12. Alique parochiam unigunt mensis Episcopali, Monasteriis, vel piis locis IV. 201. 12. f. 221. 16. f. 320. 4. Harum parochiarum quis sit proprius rector? IV. 221. 16. Vicarius eas regentibus debetur à cõgrua merces, & stipendium V. *Congrua* l. 194. 14. fol. 389. 26. 27. f. 448. 33. 34. III. 174. 18. 20. IV. 31. 10. 11. fol. 13. f. 106. 29. Vox *Parochia* olim significabat idem ac nunc *Diocesis* l. 64. 2. f. 70. 18. 19. 21. f. 83. 25. f. 103. 6. f. 107. 18. 21. 26. f. 183. 14. f. 237. 11. 12. 14. f. 246. 6. f. 257. 9. f. 266. 5. 8. f. 269. 17. f. 296. 22. f. 300. 29. fol. 305. 2. ad 9. f. 383. 7. f. 410. 13. 11. 198. 3. 4. 5. fol. 38. 16. III. 186. 7. f. 340. 17. f. 379. 6. IV. 14. 14. f. 104. 23. f. 372. 6. Interdum etiam significabat provinciam Ecclesiasticam, Metropolitanam subjectam l. 397. 11.

Parochus. Officium Curati quoddam sit, & quæ facere debeat IV. 202. 14. f. 203. 18. 19. Debet pascere populum suum verbo, & exemplo III. 55. 21. f. 248. 38. 39. Refidere debet l. 492. 39. IV. 192. 24. An ad hoc teneatur de jure divino, & naturali, vel solum de canonico IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 22. f. 215. 1. ad 25. Debet parochiale munus per se ipsum exercere l. 492. 39. IV. 88. 6. In eo est electa industria personæ IV. 201. 14. f. 207. 5. f. 227. 7. 8. fol. 237. 6. f. 263. 11. f. 275. 16. f. 320. 5. f. 355. 18. Debet rationem reddere Episcopo sui ministerii l. 449. 34. 35. Qui potest ab eo exigere juramentum de residendo IV. 103. 20. Cur parochus Decimæ à populo debeatur IV. 359. 1. Quod dicitur de Episcopis, interdum etiam locum habet in parochiis V. 199. 8. f. 267. 21. Impropiè, ac latissimè loquendo, parochus quoque dici potest Prælati IV. 262. 10. Qui est parochus, non potest esse canonicus in alia Ecclesiâ: neque in Monasterio profiteri, nisi dimissa parochia IV. 271. 4. 5. Parochus leprosus datur Coadiutor II. 191. 13. Parochus, cujus cura exercatur per Vicarium, non tenetur ad residendum IV. 152. 8. f. 320. 4. Vicaria perpetua est beneficium residentiale, incompatibiliter inducens IV. 103. 20. Et Vicarius ipse perpetuus ad residendum tenetur IV. 174. 8. f. 221. 16. Vicarius amovibilis parochiam regens non est amovendus ubique Episcopi assensu IV. 106. 29. Bonum est quod populus missam à suo parochio audiat, & peccata sua confiteatur &c. III. 397. 3. Missam parochialem potest parochus etiam per alium facere interdum celebrare IV. 195. 28. Quæ ad officium parochiale spectant exerceri non possunt à Beneficiariis simplicibus IV. 5. 10. 11. f. 134. 17. f. 145. 15. fol. 212. 16. f. 229. 14. Inter beneficia parochialia, & merè simplicia longa differentia est III.

121. 32. f. 180. 35. In dubio beneficium censetur simplex, non parochiale IV. 184. 3. Parochialia beneficia vendenda non sunt in merè simplicia IV. 108. 33.

Pater. Sepè accidit, ut ex patre egregio, filii degeneres nascerentur, cujus rei plura referuntur exemplis III. 437. 44.

Patres Ecclesiæ. A' sententia Patrum non est discerendum, quando unanimiter in eundem sensum concurrunt III. 168. 1. Inventores novarum opinionum ad Patrum doctrinam sunt provocandi IV. 117. 1. Improvida res est Patrum doctrinam relinquere, & insipientium dicta sectari III. 218. 31. Operibus à se factis docent Patres, possideri quod fecerunt l. 436. 50. IV. 137. 24. fol. 306. 26. Tamèn quæ ipsi egerunt ex speciali economia, vel ex divina inspiratione, non sunt in exemplum trahenda III. 345. 31. f. 361. 20. 21. Hinc aliqua interdum fecerunt, quæ non sunt necessariò ab aliis imitanda III. 157. 12. fol. 159. 16. IV. 334. 17. Negativum argumentum, sumptum ex eo, quod Patres aliquid non fecerint, vel dixerint, nullius est momenti III. 228. 51. Dicta, & facta Sanctorum Patrum, sunt cum aliis eorum dictis, & factis conferenda III. 80. 36. f. 161. 22. fol. 207. 4. Et in eis attendendæ etiam sunt rationes, quibus in suis dictis iunguntur IV. 253. 21. Nam aliqui Patres interdum errarunt III. 157. 12. Aliquando per excessum locuti sunt, vel declamatoriè: taliter ut de rigore illorum verba non subsistant III. 69. 13. 14. f. 202. 1. 2. 3. IV. 246. 3. 4. Interdum aliqui eorum inter se contraria dixerunt, vel fecerunt, & uterque in diverso sensu bene se gessit III. 160. 17. f. 328. 51. IV. 335. 19. 20. 21. V. *Contrarie.* Patrum sententiæ, quæ in sacris Canonibus reperiuntur, quantum vim habeant III. 328. 31. Aliquorum Patrum similis est stylus in loquendo III. 227. 50. Plures Patres dant Papæ titulum Episcopi Universalis, & alia epitheta III. 222. 39. ad 45. Plures item plenitudinem potestatis Papæ latentur III. 296. 20. ad 24.

Pars. A' suo toto pars dissidere non debet II. 186. 6. IV. 166. 12. A' sufficienti partium enumeratione validum est argumentum IV. 107. 30. Et a parte ad totum: atq; à parte ad partem l. 153. 34. fol. 158. 13. f. 310. 2. f. 432. 37. f. 566. 24. II. 188. 6. f. 249. 20.

Pascha quo die celebrari debeat. V. *Quartadecimani.* An eius celebrationem in Dominica posset Pontifex abrogare II. 321. 36.

Paschalis PP. 1. dat Græcis Monasterium S. Petri de Urbe. De pluribus rebus fuit accusatus, à quibus se purgavit. Jabet Petronaci Archiepiscopo Ravennæ, ne repellat Clericos extraneos à beneficiis l. 284. 16. 17.

Paschalis 2. ei oppositor Antipapa l. 408. 6. Illi scribit Ivo Carnotensis de Galone, excluso ab Episcopatu Bellovacensi l. 391. 31. 32. 33. Consecrat Othonem Bambergensis l. 397. 11. Obstitit, ne in Polonia translationes Præsulum fiant auto Re-

gis

RERUM, & VERBORUM.

gis l. 411. 15. f. 459. 20. Il. 483. 16. Transfert Gibelinum de Arelateni Sedis ad Hierosolymitanam l. 411. 15. 16. 17. Interest Concilio Trecenti, & quid in eo factum est l. 412. 22. Constantia carens, terribis contulit Imperatori indultum pro investitura, quod postea ipsemet execratus est Il. 232. 26. Alia de eo l. 418. 3. Ill. 455. 31.

Passerinus Petrus Maria fua doctissima faret provectioni extraneorum ad beneficia Il. 128. 28. ad 34. *S. Patiens* Lugdunensis elemofinos ad extraneos mittebat l. 21. 10. f. 340. 31.

Patrensis Praeful se pro Metropolitā gerebat Achajæ, independente à Corinthio, & consecrationem, ac Pallium recipiebat à Patriarcha Constantinopolis l. 137. 17.

Patria: unicuique secundum naturam totus mundus est patria Il. 375. 3. Romanis duplex erat patria: naturæ, ubi ori erat, & juris, nempe Romæ Il. 375. 9. Patria utilitas in iis, quæ concernunt civilem conversationem, praesentia est aliis rebus Il. 45. 2. 3. 4. In patria homines minus honorantur l. 5. 6. f. 352. 1. f. 521. 19. In patria nemo est Propheta l. 4. 4. Il. 104. 17. Ill. 118. 24. In patria monachus an possit esse perfectus l. 7. 11. Quod Papa in sua patria refectus, bonum non est l. 5. 7. Christus in sua patria non fecit miracula l. 4. 4. 5. Effesse tali patria, non est causa, cur alicui conferendum sit beneficium, nisi aliis sit dignior l. 561. 7. 8. Suspicio contra aliquem fundata io sola extraneitate ratione patriæ non est iusta, & rationabilis Il. 492. 7. V. *Civis*. V. *Indigena*.

Patriarcha. Debent Patriarchæ alios prae meritis, & virtutibus Il. 201. 45. Quatuor sunt principes Patriarchæ Il. 211. 13. Nullus eorum uti debet titulo universalis Il. 210. 13. Omnes subfunt Papæ Il. 212. 15. fol. 215. 23. fol. 217. 28. fol. 225. 45. V. *Papa quod Episcopus*. Qui proinde dicitur Patriarcha Patriarcharum Il. 211. 14. f. 222. 39. Patriarchatus erodit fuerunt auctoritate Summi Pontificis Il. 261. 25. Patriarchatus est beneficium ecclesiasticum l. 171. 21. f. 192. 8. f. 192. 2. f. 407. 3. Il. 20. 6. Cujus si extranei sunt capaces, multo magis sunt capaces aliorum beneficiorum l. 175. 29. f. 330. 35. f. 360. 17. f. 410. 14. f. 475. 36. Patriarcharum cause in Conciliis cognoscendæ Il. 196. 32. Prima sedes, idest Patriarchalis Il. 13. 18. Alia V. *Translatio*.

Patrimonialia beneficia, quod alicubi talia sint, ex privilegio Apostolico est l. 201. 35. Il. 63. 33. f. 88. 13. f. 92. 22. 23. f. 102. 12. 15. f. 143. 30. f. 145. 34. f. 153. 16. Ill. 52. 15. 16. 17. f. 57. 26. fol. 153. 1. V. *Beneficium*. V. *Gratuin*.

Patrimonialis. Vox hæc significat rem patrimonialicam, & etiam provinciam Status Ecclesiastici Il. 347. 25.

Patrimonialis ut titulus ad Ordines. Titulus hic incipit a Conc. Chalcedonensi IV. 97. 4. fol. 281. 6. Speciat ad ornatum Ecclesiæ, ut aliqui ordinantur ad hunc titulum IV. 292. 15. Jamque hic est unus ex titulis, ad quos Clerici ordinantur l. 68. 45. Il. 98. 27. IV. 42. 16. f. 264. 17. f. 281.

6. f. 288. 3. f. 290. 8. f. 292. 15. ad 20. Quantum fructificare debet: hoc spectat ad Episcopo m deffio IV. 294. 22. Gaudet privilegia honorum Ecclesiæ, non tamen est beneficium IV. 282. 7. f. 291. 12. Est titulus dispensativus, vel subsidarius, ad quem ordinari non potest, qui habet beneficium IV. 282. 7. f. 290. 8. f. 292. 15. f. 295. 20. Ordinatus ad titulum patrimonialis sub mercede illius tituli additus est servitio Ecclesiæ Il. 90. 9. f. 98. 27. fol. 147. 36. Unde conquiri non debet, si beneficia ei non conferantur Il. 315. 20.

Patroclus Italus ex aula factus Archiepiscopus Arelaten. l. 128. 32. Il. 333. 3. f. 337. 11. 12. f. 364. 29. Obiit à Papa primum super quoddam provincias l. 128. 33. 34. Teutur sua jura, contra Episcopum Massiliæ, cui favit Conc. Taurinæ. Patroclus verò Zolimus Papa Il. 340. 17. 18.

Paulinianus frater S. Hieronymi, laicus, annorum 30. reluctans ordinatus est presbyter à S. Epiphano, qui ob id grave habuit jurgium cum Joanne Hierosolymitano l. 106. 16. fol. 108. 20. 21. f. 111. 26. f. 195. 18. f. 217. 31. IV. 305. 23. Una die ad plures ordines sacros promotus est Il. 28. 14. Nulli Ecclesiæ fuit affixus: ductusque est in Cypro à D. Epiphano l. 117. 5. Il. 150. 42. IV. 129. 23. f. 305. 23.

S. Paulinus Nolanus baptizatus Burgundis, apud Barcinonam ordinatus est presbyter. Infans habuit Siricum Papam, & adiectum Anastasium. Ecclesiæ apud Fundanos construxit. Factus est Episcopus Nola. Visitavit limina Apostolorum l. 125. 26. 27. Il. 258. 4. fol. 376. 12. Habuit uxorem Il. 359. 18. Dum esset Presbyter fuit insertus Clero Mediolani, sine vinculo residens l. 113. 33. f. 126. 27. 28. IV. 305. 22. 23. Nam nulli Ecclesiæ fuit affixus l. 126. 26. Il. 149. 42. IV. 129. 2. Elemofynas liberaliter contulit etiam extraneis l. 20. 9. Quandoque se captivitati dedit, ut captivum redimeret l. 23. 14. Alia de eo Il. 533. 17. IV. 129. 2. f. 305. 22. 23.

Paulinus Antiochenus unus ex pluribus de illa Sede contententibus, in ea positus à Lucifero Calarig. Legato Papæ l. 92. 12. f. 94. 17. fol. 117. 3. Ordinavit presbyterum S. Hieronymum l. 117. 3. Successorem sibi designavit Evagrium Il. 345. 31.

Paulus Aquilejensis convocavit Concilium Altinense propter occisionem Joannis Gradenis l. 265. 1. Laudat Alcinum l. 252. 25.

S. Paulus ex qua patria esset l. 12. 22. Il. 374. 8. Non exigebat stipendia sui laboris à Corinthiis, etsi posset l. 12. 22. 25. Interdum ea exigebat l. 13. 25. f. 14. 29. Ordoatus est Apostolus Gentium, nullibi residens, sed hinc illuc peragrans, & alios in sui locum pastores constituens IV. 200. 10. Fuit Neapolis, & plures in R. gno fundavit Ecclesias Il. 528. 4. Fecit aliquando res inter se oppositas, prout exprime suo ministerio cogoscabat IV. 335. 19. Omnibus omnia factus est, ut omnes lucrificaret Il. 264. 20. Privilegiis Civis Romani potius est, etiam si nondum Romo fuisset Il. 374. 8.

- Paulus PP.* 1. Frater Stephani 2. dat quatuor monasteria Pipino Regi Francorum compatri suo. Eique concedit Episcopum, & Presbyterum, quos petierat, scribitque de aliis rebus Gregorum, Longobardorum, Neapolitanorum, & aliorum. Mandat Episcopum Italiam praefici Ecclesiae in Gallia l. 240. 21. ad 30. II. 189. 13. Constituit monasterium in paternis edibus, illudque munit privilegio in Concilio Romano l. 242. 27.
- Paulus* 2. spondet in sua electione quendam Capitulum, faventia libertati Ecclesiae circa beneficia: Concedit cum Duce Mediolani, ob beneficium datum extraneo. Disponit de Episcopatum Lusitaniae, & alia de eo III. 36. 23. ad 27. f. 43. 10. 21.
- Paulus Cadomensis* sit Abbas S. Albani in Anglia, ecclesiae linguae Anglicae, laudatur à D. Anselmo l. 287. 18.
- Paulus Constantinopolis* Episcopus, ex laico promotus l. 122. 15. Cum postea depositus fuisset; est rediintegratus à Papa III. 217. 18.
- Paulus presbyter* Constantinopolis Severo haeretico restitit: Justinus Imper. illum praefici Ecclesiae Antiochensae, testimonium perhibens ejus meritis, tamen moribus obsecutus postea fuit, verum fide integrè l. 163. 12.
- Paulus Cyprianus* Episcopus Constantinopolis l. 98. 26. Citò relicta sede ad monasterium Flori perrexit, vir pius, & valde misericus l. 260. 20.
- Paulus Diaconus* Ecclesiae Aquilejæ, Cancellarius Desiderii Longobard. Regis, cum quo in Galliam à Carolo M. missus est. Hic ejus vitæ pepercit ob illius doctrinam. Cum Carolo infidias tenderet in insulam Tremiti relegatus est. Benevolentia moratus, Cassinensis monachus factus est l. 260. 21.
- Paulus* à Neapolitanis desideratus in Praefulem l. 186. 25.
- Paulus Samosatensis* Episcopus Antiochiæ l. 105. 14. fol. 172. 20. Ejus fastus, & arrogantia II. 176. 7. Contrà eum facta sunt plura Concilia Antiochiæ l. 49. 2. 5. Nestorius haereticus fuit ejus nepos l. 121. 13.
- Pauperes* sunt veluti totidem beneficiati Ecclesiae l. 24. 18. f. 35. 2. 4. 5. f. 41. 15. fol. 156. 4. Dilecti ob sportulas, quas olim accipiebant, *diatricularii* Ecclesiae IV. 274. 13. Apud S. Gregorium 7. legiunt *Caecilia pauperum* II. 536. 26. Pauperum sunt bona Ecclesiae III. 69. 11. 12. f. 98. 28. Dista eorum patrimonium IV. 12. 5. f. 14. 12. 16. f. 42. 18. fol. 281. 4. Partem bonorum Ecclesiae destinant pauperibus sacri Canones l. 41. 4. Sunt proinde veluti creditores, quibus debentur fructus bonorum Ecclesiae III. 69. 11. 12. 15. Sed non possunt convenire hac de re Clericos III. 72. 19. 20. 21. Eorum lubventio non est conditio, sed modus appositus traditioni bonorum Ecclesiae III. 76. 25. Pauperum sollicitudinem habere spectat ad Episcopum III. 74. 23. f. 78. 32. f. 103. 28. S. Cyprianus eos valde cordi habebat l. 56. 19. Fabianus PP. deputavit 7. Diaconos, qui pauperum curam haberent III. 79. 33. Plures Episcopi liberales in pauperes l. 20. 9. f. 22. 13. f. 37. 6. 8. Ecclesia Romana l. 35. 11. f. 37. 6. Aliis Ecclesiae praecipuum l. 37. 7. Etiam pauperibus extraneis cleemosynae undam sunt l. 20. 9. fol. 340. 31. 33. Qui vivunt queritando cleemosinam, ut SS. Alexius, Ignatius &c. bene faciunt l. 341. 34. Pluries tractatum est in Hispania de pauperibus extraneis pellendis. at res carui effectus l. 341. 33. III. 82. 40. Interdum aliqui pauperes faciunt de cleemosyna mercatorem, vitis, & inertis fideantes l. 20. 8. 21. III. 479. 8. Tempore penurie melius est pauperes cleemosynisovere, quam Ecclesiis, palatia, villas ornare III. 476. 2. ad 8. Aliqui Patres arguunt de rapina Clericos, non dantes pauperibus victui suo superflua III. 69. 12. 15. f. 82. 41. Alii idem doculant contra laicos III. 70. 14. Coecilius Turonensis suadet, ut quique civis unum pascat pauperem III. 78. 30. Legatum vagè factum pauperibus, debetur pauperibus loci Testatoris III. 74. 23. fol. 77. 29. Non licet Clericis dare cleemosynas pauperibus extraneis, si non licet dare extraneis beneficia l. 36. 2. f. 41. 15. 16. Pauper ceteris paribus est preferendus in affectatione beneficii II. 46. 21. Alia V. *Cleemosyna*.
- Pax* in electionibus Praesulium procuranda est II. 236. 14. 18. III. 164. 30. 31. f. 498. 14. Iniquis conditionibus comparanda non est l. 323. 16. Pro bono pacis interdum aliqua tolerantur, vel sunt, quae non approbantur l. 77. 25. f. 108. 10. f. 133. 6. 7. fol. 135. 11. f. 171. 16. f. 181. 10. f. 358. 8. 9. f. 396. 8. II. 254. 30. f. 310. 26. III. 199. 42. f. 340. 184. 505. 29.
- Pelagius PP.* 2. cujus fuerit l. 159. 14. Decrevit illucere translationes Praesulium ex causa fieri l. 60. 31. f. 160. 19. 20. f. 278. 4.
- Pelagius haereticus* quis, & unde esset, eo qualis monachus, gulosus, cum sœmnia cooverfas, simulator sanctitatis, gratia Dei impugnor, & alia de eo III. 333. 9. Atticus Episcopus eum expulit Constantinopolim l. 138. 19. III. 334. 5.
- Pena*. Praemium, & pena sunt media, quibus homines alliciuntur ad bene operandum l. 206. 4. 5. Lex penalis vim verborum, quibus concepta est non excedit l. 103. 6. Invenitur quaedam pena pecuniaria, inscripta à Rege pluribus Episcopis l. 151. 31.
- Pensio*. Pensiones Ecclesiasticae sunt pars beneficiorum III. 442. 5. Licet beneficiis imponantur II. 223. 8. Sinè assensu beneficiarii non imponuntur II. 193. 20. Quota sit earum antiquitas II. 188. 6. ad 25. Pensio tempore S. Gregorii IV. 130. 5. Aliis antiquae pensiones l. 291. 2. 3. fol. 444. 18. fol. 461. 26. II. 191. 13. III. 135. 10. Quibus ex causis licet imponantur II. 191. 14. An hinc causa licet possint imponi II. 191. 15. ad 18. An Episcopus eas possit imponere II. 194. 22. 23. Summa est Papae potestas in illis; ipseque solus eas imponit II. 191. 15. fol. 194. 21. 23. Multas pensiones distribuit Rex Hispaniae III. 444. 9. Ad eas obviandas exigitur Clericatus II. 188. 7. Tamen dari possunt egregio laico, Ecclesiam in opportunitatibus defendenti III. 312. 9. Pensio est titulus pro sacris ordinibus suscipiendis IV. 288. 12. f. 291. 13. Non liceret dare pensiones extraneis, si non liceret eis dare beneficia l. 188. 6. fol. 195. 25. Nec possent Principes has permittere, vel aliter eis cooperari, si jus divinum, vel naturale obesset extraneis III. 442. 5. Principes impedire non valent col-

R E R U M, & V E R B O R U M.

collationem pensionum extraneis, nisi ubi est privilegium Apostolicum eos excludens II. 496. 18 Sed solum super hoc rogare possunt Papam. Et quod pensiones dentur hinc induit extraneis; compensatio fit inter illos III. 442. 5. Pensio inuitur per Italiam possessa in Britannia II. 43. 10. Pensiones per Italiam possessae in Germania III. 411. 37. Praefixo indulto Apostolico aliter disponente, pensiones dari possunt extraneis II. 104. 17. Britannia tale indultum poposcerunt II. 31. 7. Quid de Regno Valentim II. 79. 31. Quid de Hispania II. 126. 19. V. Hispania.

Peutropolis provincia Italiae, illiusque urbes. Imperator Graecus eam petiit à Pipino, qui eandem potuit tribuit Papae II. 330. 43. Memoratur in diplomate Othonis M. & Othonis 4. II. 339. 4. f. 340. 9. *Pergerii* elemosynis iuuantur sunt, idque suadent Patres, Canones, & Concilia III. 81. 37. ad 41. Ipsi excipiendis hospitalia deputata sunt III. 73. 22. Eos admittere an bono publico expediat III. 428. 25. ad 28. Peregrinantes olim secum ferebant litteras Formatas, vel Pacificas. Clerici peregrini non recipiantur sine Dimissionalibus V. *Litterae Ecclesiasticae*. S. Alexander peregrinatus est ad loca Sancta Hierusalem I. 50. 4. Et S. Macarius I. 356. 2. Peregrinationis suae iter scripsit S. Eulogius Corduben. I. 296. 17. Alia V. *Advena*. V. *Limina*. V. *Pauperes*.

Perigeus Episcopus Patrensis, refutatus à suis, sit Episcopus Corinthis I. 59. 28. f. 65. 6. f. 77. 9. f. 382. 5. Bonifacius Papa id approbat I. 135. 13. 14. III. 254. 9. f. 264. 31.

Permissio mali alicuius pro bono pacis, non illud iustificat: multa enim tolerantur, quae non approbantur III. 15. 27. 28. 31. f. 179. 30. fol. 199. 41. IV. 127. 15. f. 340. 3. f. 348. 27. Permissum differt à dispensatione IV. 348. 27. Permittens aliquid, ita ut, non, tacendo confirmet, sed non refellendo, despiciat III. 194. 27. S. Congregatio permittens Concilium Provinciale, non ideo tamen illud approbat II. 110. 3. Alia V. *Pax*.

Perpetuus Turonens. deponit 2. Parochos, etisque portionem assignat pro victu II. 190. 11.

Personatus habet praesentiam in choro, sed non iurisdictionem, ut Dignitates IV. 262. 9.

Petroneus Archiepiscopus Raven. moxus à Papà confirmante illius privilegia, ne Clericos extraneos expellat I. 284. 17.

Petroneus Briden. Abbas Cassinensis I. 249. 14.

S. Petrus habuit uxorem III. 359. 18. Est Caput Ecclesiae I. 26. 22. f. 28. 26. II. 232. 5. III. 214. 21. fol. 291. 9. ad 12. f. 294. 16. f. 300. 29. Quae fuit à Christo super eum fundata, & illi commissa II. 264. 25. Haecque ab illo in uocitate continetur II. 232. 5. Christus cum constituit suum Vicarium I. 26. 23. fol. 430. 31. Et pastorem super familiam suam II. 286. 7. Erat alia Apostolica serventio I. 519. 15. Ipse Saeculus Petrus fundavit Ecclesias Alexandriæ, & Antiochiae, atque in hae 7. annis sedie III. 215. 21. Se transiit ad Romanam I. 57. 22. f. 160. 21. f. 179. 5. f. 263. 25. fol. 517. 11. Romā discedens quomodo ibi fuerit recenset I. 518. 11. Ad mitigandos Iudaeos, eorum iura, & ritus pertulit II. 264. 20. Vidit Lintheum, significans Ec-

clesiam, & tam indigenas, quam extraneos in ea contentos I. 27. 25. Claudum ad portam Templi sanavit III. 9. 15. Docuit, Apostolos variis linguis loquentes, non ebrios, sed Spiritu Sancto esse plenos III. 21. 19. Petrus erat Petra, non tamen ut Christus III. 263. 29. Potestas, officium, & privilegia concessa ipsi per Christum III. 274. 1. f. 292. 11. Qui, in eo non patriam requisivit, sed probitatem, & scientiam I. 518. 12. Habuit à Christo plenitudinem potestatis II. 285. 5. III. 291. 9. ad 12. Post Christum fuit primum membrum universalis Ecclesiae III. 185. 5. Et universalis Prelatus ejusdem I. 565. 20. Nec tamen dictus est Apostolus universalis III. 198. 38. f. 209. 10. Potestate praeditus est per totum orbem diffusa III. 213. 41. f. 262. 26. 28. f. 291. 10. 12. 16. Petro negans principatum illi non prejudicatus, & se in inferna demergit III. 294. 4. Ejus Primatus in Papis ejus successoribus perseverat II. 262. 26. 27. 28. Et indefectibilitas in fide, illi à Christo promissa, in ipsos ejus successores transiit IV. 88. 7. f. 110. 1. ad 6. Varia epitheta inquantur, Petrus 3. Patribus dat II. 215. 45. IV. 110. 2. S. Petrus fuit Neapoli II. 528. 4. Pleniudo virtutis in ejus vinculis III. 290. 6.

S. Petrus quidam bonus, & beneficii ecclesiastici, & Episcopos. Petro, quem constituit Dominus super familiam suam, subintus omnia bona Ecclesiae II. 286. 7. Eorum dispensator supremus fuit II. 231. 2. Ulter est iporum fraudem, factam ab Anania, & Saphira I. 26. 21. Nullum praefixit modum, in dispensatione beneficiorum necessarium servandum II. 256. 1. In quo pares, & in quo dispares ei fuerint ceteri Apostoli II. 233. 6. Solus à Christo fuit consecratus Episcopus, & ipse alios consecravit Apostolos I. 396. 7. II. 233. 5. Poterat ex se Matthiam ad Apostolatum provehere, eum autem id non fecerit II. 233. 7. III. 267. Ad electionem ejus admittit Ecclesiam: in deputatione vero Jacobi in Episcopum, solus 2. Apostolos secum adhibuit II. 234. 7. III. 267. Distus est ab Aroobio Episcopus Episcoporum III. 222. 40. Et Episcopi à Petro Celsitici dicuntur Vicarii II. 173. 6. Solus Petrus à Christo Claves accepit, ceteris communicandas II. 233. 6. fol. 285. 5. III. 162. 26. 27. f. 292. 11. 12. IV. 110. 2. Ab ejus persona Episcopatus sumit initium I. 396. 7. II. 266. 24. Ab eo, & successoribus ejus tota auctoritas Episcopalia in alios dimanat I. 396. 7. II. 233. 6. III. 177. 26. V. *Jurisdictione*. Potuisset ex se omnes Ecclesias providere II. 34. 10. f. 256. 1. Deputavit Episcopos in praecipui orbis regionibus I. 19. 31. 32. f. 367. 1. II. 518. 4. III. 177. 26. Petrus, ejusque successores insisterunt omnes Episcopatus II. 292. 22. fol. 528. 4. An deputaverit sibi in successorem Clemenem. II. 235. 12. III. 345. 32. S. Paulus misit Petro confirmandum Evangelium, quod scribere fecit III. 245. 13. Si papa contemnitur, in eo D. Petrus coeque-mitur III. 378. 4. Alia de eo I. 201. 34. Antiqui fideles mittebant nummos, aule & Templo D. Petri in Vaticano II. 454. 29. V. *Denarius D. Petri*, V. *Fabrica D. Petri*. V. *Romana Ecclesia*.

S. Petrus Alexandrinus. Contra eum schisma constitutum est, compressum à Concilio I. Nicano I. 68. 13. Sedebat in Ippedaneo fide cathedra, non in throno Episcopali III. 199. 16.

S. Pe-

S. Petrus Chrysologus quemodo praefectus fuit Ecclesiae Ravennae III. 261. 25.

S. Petrus Damiani Cardin. impeditur, ne dimittat Episcopatum, & plura de eo l. 97. 25. f. 358. 8. 10. 11. f. 360. 15. f. 371. 14. f. 392. 34. II. 284. 3. 7. III. 223. 42. f. 501. 19. f. 504. 27. IV. 131. 8. Scribit Episcopum Sarinensem. Item Monachis latinis Constantinopolis. Unam esse dicit Ecclesiam ex gentium diversitate conflantem. Differentiam ponit inter Cœnobitas, & Eremitas &c. l. 383. 8. ad 14. In minoribus fuit Prior Eremiti Ogrii Diocesis Sarinensis l. 383. 8.

Petrus Rex Aragonie. Quod cesserit suis juris patronatibus favore Papæ, & quibus conditionibus II. 201. 13. V. *Bulle*.

Petrus 3. Rex Aragonie obinet ab Urbano 2. patronatibeneficiorum in Urbibus creptis de manu Maurorum II. 308. 21.

Petrus 1. Rex Siciliae, & Aragonie, maritus Constantini, filium Manfredi, dat operam Vespasii Siculæ, & Siciliam invadit II. 441. 2. 3. 4. 5. 6. Jura tum uxoris se prosequi professus est in hac re, quantum nullum in Regno jus habebat II. 441. 6. 7. 10. Etideo Aragonia invasioni Caroli Valentini Papæ expoliata est, & ipse Petrus excommunicatus, vulnere in prælio accepto citò interiit II. 445. 11.

Petrus 2. Aragonius à Federico 1. Patre coronatur Rex Siciliae contra patrem II. 447. 16.

Petrus Episcopus Alexandriae per litteras recognovit D. Gregorium Nazianzenum in Episcopum Constantinopolis, inde mutatus, illuc missus Episcopum, qui consecrarent ibi Episcopum Maximum Cynicum l. 93. 14. 15. f. 98. 27.

Petrus de Alliaco quis, & qualis fuerit defendit iustitiam Reservatorum Apostolicarum II. 42. 8. fol. 30. 5. Et Annatarum Datarum II. 214. 21. fol. 222. 5. 7. Quid fecit de potestate Papæ III. 298. 25.

Petrus Aragonius doctrinâ suâ favet promotioni extraneorum ad beneficia II. 89. 16. Et exemptioni Beneficiorum simplicium ab onere residentie IV. 163. 2. 3. 4.

Petrus Barcinonensis fit Archiepiscopus Tyri l. 409. 11.

Petrus Bellovacensis indulget annatas Ecclesiis S. Quintini II. 213. 16.

Petrus Blesensis malè habitus in patriâ l. 5. 6. Improbatur privilegia exemptionis data Monachis l. 226. 6. Et insignia Episcopalia data Abbatibus l. 447. 28. IV. 52. 8. Habuit multa beneficia: recuperavit plures Episcopatus, & Archiepiscopatum Neapolitanum multum prævaluit in aulâ Regis Siciliæ, ubi ab amulis vexatus fuit. Et alia de eo l. 426. 35. ad 29. II. 412. 32. 33. Clamatur quod Rex Siciliæ nunquam haberet electiones libere celebrari II. 503. 5. fol. 510. 21.

Petrus Dux Britannia imploreat à Papâ indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 9. 7.

Petrus de Castro electus Bituricensis Rege obstitente. Multa de eo l. 423. 14. f. 425. 18. 21.

Petrus de Cerdas præcepit Innocentio 3. qui fategit illum ad Senonensibus infusus, aliaque beneficia promovere III. 401. 13.

Petrus Cellensis Abbas S. Remigii, inde Episcopus

Carnotensis, Falconem Monachum suum memorat, fultum Episcopum in Svccia. Laudat promotionem Jo. Sarisborensis ad Episcopatum, & alia de eo l. 442. 13. f. 453. 1. 2. 3.

Petrus Cluniacensis scribit Papæ favore Regia Gallic l. 424. 18. Et favore Regis Hispania l. 435. 47. f. 458. 17. Pæ contendit cum D. Bernardo. Jura sui cœnobii tuetur, & plura alia de eo l. 431. 34. ad 50. III. 172. 11. ad 21. IV. 88. 8. f. 119. 6. fol. 363. 12. ad. 16. Quid fecit de mutabilitate legum II. 262. 15. 16. Alia de eo II. 287. 8. f. 358. 11. III. 83. 41. fol. 224. 44. Se indignum reputat titulo Reverendissimi. III. 208. 8. Laudat Rogerium Silvum Regem Siciliae II. 391. 11. f. 418. 9. Memorat largitatem sui Monasterii in hospitalitate exercenda III. 83. 41.

Petrus Cantuariensis nititur detrahare Ecclesiis Francie ditiones temporales II. 344. 18.

Petrus Canonici S. Genevise Parisiensis propositus pro Episcopatu in Daniâ l. 444. 20.

Petrus de Lana invadit Papatum. Expectativas in beneficiis Castellæ dat, Rex verò illi resistit l. 550. 15. 16.

Petrus Fulla, five Coaphæus hæreticus, Monachus Acemeta Constantinopoli, inde presbyter Chalcedonensis, factus Episcopus Antiochie: postea depositus Papæ jussu, trucidare fecit Stephanum successorem suum, & alios, Sacris in Ecclesiâ operam dantes l. 170. 15. 20. III. 348. 38. 40. Dixit sufficere Xenagie probaptismo consecrationem Episcopalem l. 89. 4. III. 99. 29.

Petrus Klarus Card. dilectus Sixti 4. multis beneficiis, & Episcopatibus cumulatus, brevi moritur II. 44. 16.

Petrus Subdiaconus Campanie, cui S. Gregorius scribit, de electione Episcopi Neapolis l. 186. 27.

Philemex discipulus Domini erat Colossensis l. 8. 14.

Philippus Svorus Imperator, maritus Ireneæ, filius Isaacii, & sororis Alexii Angeli, sollicitus Occidentales ut Imperium Græcum pro Alexio ipso recuperent l. 484. 18.

Philippus Rex Francie excommunicatus propter ejusdem uxorem, & aliam acceptam l. 389. 26. Cum Ludovico Crasso ejus filio resistit, ac Galo obinetat Episcopatum Bellovacensem l. 391. 31. 32. Optat ei præfice Robertum l. 394. 5.

Philippus pater Rex Francie. Decernit Judicis à locis sui regiminis debere esse extraneos l. 349. 22. Habuit à Bonifacio Papa 8. indultum conferendi quædam beneficia II. 305. 15. III. 433. 36. Alia ex se conferebat, se fuiscent consuetudine IV. 346. 10. Exaggerat mala, orta ab beneficiis possessa ab indignis III. 434. 37. Magna habuit cum eodem Papa dissidia propter beneficia l. 214. 23. f. 529. 1. ad 19. II. 121. 4. f. 151. 9. Papam capi fecit: ipse vero citò obiit, ac intra 25. annos tota ejus familia interiit l. 531. 6. Alia de eo II. 305. 15. IV. 141. 3.

Philippus 2. Rex Hispania pragmaticam edict contraxtraneos, inhærens Indulto Sixti 4. l. 555. 25. II. 143. 28. Affertur, & dat operam, ut Valentini, ac Sardi obtineant à Papâ privilegium exclusivum extraneorum II. 80. 35. f. 110. 2. V. 18.

RERUM, & VERBORUM.

tat, ne quid exigatur Neapoli ratione Regii Exequatur II. 124. 13. Profitetur se Regnum Neapolis in feudum tenere à S. Sede: Investitus à Julio 3. II. 351. 34. fol. 456. 4. Recusat restringere cuncta Regni beneficia regni nominationia ad solos regnicolas II. 304. 18. 19. Ufus est magna diligentia in seligendis Viris, qui Episcopatibus sui Regni promitterentur III. 164. 32. An tentaverit vetare commercia pecuniarum, & solvi Annatas Curie Romanæ III. 440. 1. f. 444. 9. Diffidia habuit cum Paulo PP. 4. III. 444. 9.

Philippus 3. investitus de Regno Neapolis à Clemente 8. II. 351. 34. f. 456. 4.

Philippus 4. Similiter investitus de eodem Regno à Gregorio 15. II. 351. 34. f. 456. 4.

Philippus 5. Rex Hispan. tenuit Regnum Neapolis: donavit quassdam ditiones in Belgio Duci Bavarie II. 346. 24. f. 390. 10. IV. 236. 4.

Philippus 6. Volsius Rex Francie discordias habuit cum Rege Angliæ: valde disceptavit cum Papâ pro exclusione extraneorum à beneficiis, quorum reditus occupavit: tandem prævaluit Ecclesia I. 545. 1. ad 6. III. 230. 56.

Philippus Abbas Boom Spiæ pte contendit cum D. Bernardo, ob suum Monachum, ab illo receptum sine suo assensu I. 439. 34. 5.

Philippus de Alençani Card. Episcopus osteniens Archiepiscopus Rotomagen. Patriarcha Aquilej I. 568. 29.

Philippus Pissaniensis Episcopus Dunelmensis in Anglia I. 470. 10.

Philippus Sidenfis competitor Proeli ad Episcopatum Constantinopolis I. 58. 16. Quem occupavit, sed restitit ei Theodosius Imper. Scripsit historiam Christianam I. 121. 13.

Philo Episcopus in Cypro ordinabat subditos S. Epiphani, idratum habentis I. 107. 18.

Philo Judæus laudat Christianos Alexandrini sui temporis III. 49. Loquitur de Hebræis per totum orbem distributis IV. 62. 4. f. 81. 4.

Pbeas Imper. vetat Patriarche Constantinopolis uti titulo Universalis, tamquam debito soli Papæ III. 191. 22. f. 220. 34.

Pbeccius Atheniensis dono habuit 4. civitates ab Alexandro M. II. 344. 17.

Photinus hæreticus Galata, vel ex Pannoniâ, Diaconus Ancyra, & Episcopus Sirmii I. 106. 14.

Photius ex laico invadit Sedem Constantinopolis I. 9. 16. f. 122. 15. f. 491. 36. Cum ecessent multi eo digniores III. 356. 10. Allegat exemplum Tarasii I. 96. 22. 25. Joannes 8. Papa non si restitit fortiter ut debebat I. 180. 8. 9. f. 491. 36. Ejus librum Hadrianus 2. fecit exturi III. 426. 15. Ejus Schismati se junxerunt Archiepiscopi Colonia, & Treviren. à PP. depositi III. 373. 49. Cum promotus ab illo dispensavit Formosus PP. & cur III. 325. 44. Alia de eo III. 366. 34. 36. f. 397. 4. f. 402. 16.

Phorcas Tyriconis III. 280. 27.

Pia leca, & pii usus: Non loia Ecclesiæ, elemosynæ, & pauperes, sunt pia loca, & pii usus, sed adiunt alii quoque, ab his diversi II. 192. 18. III. 81. 37. 39. f. 479. 8. f. 482. 14. IV. 43. 19. Pia loca subsumit Episcopus IV. 26. 19. Habentiuos redditus IV. 32. 14. ad 19.

S. Plerius Alexandrinus in Romanam Ecclesiam se recepit I. 51. 6.

Pignatellus Jacobus doctrinâ sua favet provectioni extraneorum ad beneficia III. 140. 22. Et exemptioni benef. simplicium à debito residentium IV. 184. 5. 6.

Pisanius Romanus 1. Volebat D. Augustinus cum ordinare, sed ipse restitit I. 124. 22. III. 161. 21.

Pius PP. 2. in minoribus habuit plura beneficia in Germaniâ, Episcopatum Tergestinum, & Warmiensem II. 33. 14. III. 407. 29. ad 43. fol. 493. 15. fol. 509. 37. In Concilio Basileo contendit cum Ilidoro Rolateno. ob beneficium Status Mediolani I. 326. 26. II. 31. 8. III. 508. 35. Respondet conquisitionibus Germanorum circa Annatas, & beneficia II. 21. 9. 12. f. 33. 15. 16. Restitit, ne Episcopatum Boemum obtineat ignarus illius linguæ III. 12. 20. f. 407. 19. ad 43. Plura ex eo habentur, faventia extraneis II. 31. 8. ad 22. In Conclavi, in quo electus est Papa, conditum fuit, ne uli daretur jus præsentandi ad Episcopatum II. 303. 21. Induxit Ludovicum 12. Regem Galliæ ad abolendâ Pragmaticam Sanctionem II. 12. 25. Hic Rex ei restitit, ne spolia exigere in Franciâ III. 465. 17. Investituram Regni Neapolis contulit Ferdinando 1. cum solitis pactis II. 451. 17. Excommunicavit Arciducem Austriæ II. 35. 21. Translulit aliud Episcopum Ferrarim inimicum Principis loci III. 519. 48. Retrahitavit quem in adolescentia contra potestatem Papæ proleuterat III. 407. 29. ad 43. Alia de eo II. 43. 10. f. 52. 4. fol. 249. 20. f. 265. 35. f. 308. 21. f. 348. 14.

Pius 3. Senensis in minoribus habuit expectativam præbendam in Ecclesiâ Tridentinâ III. 411. 36.

S. Pius 5. zelo, probitate, & doctrinâ excellens, simplicia beneficia & antea possedit, & inde alia contulit, sine residentium debito IV. 136. 21. Dedit Majnricensibus indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. f. 15. 22. Mandavit publicari Bullam in Curia Domini in Regno Neapolis, & alia egit contra Regium Exequatur II. 519. 17. 18. 19. Quid iussit Cisterciensibus circa elemosynas III. 79. 33. 39. Germanis, Hungaris, & Illyricis indigentibus subsidia præbuit III. 82. 39. Alia de eo III. 303. 37.

Pipinus Rex Francorum auctoritate Papæ provectus est, Childerico inerte deposito, Uxoerem habuit Bertradam, & Carlomanum fratrem. Petit à Papa quendam capitula, ad disciplinam spectantia. Bis ad eum misit Fulradum Abbatem. A Paulo 1. obtinuit 4. Monasteria: ei scripsit plures literas, tangentes res Græcorum, Longobardorum, Neapolitanorum &c. I. 237. 9. 10. f. 239. 17. f. 241. 23. ad 29. II. 411. 27. Invocatus à Papâ bellum intulit Longobardis, cui tradidit terras eis substractas I. 563. 13. II. 330. 41. 43. Agit de subjugando eidem patrimonium Neapolis II. 334. 50. Donationem plurium Terrarum ipsimet scilicet, quam confirmat Carolus M. Ludovicens Pius, & Otho M. Imperatores II. 330. 43. 44. f. 337. 1. 2. 4. 6. An habuerit à Papâ potestatem nominandi Episcopos sui Regni II. 245. 9. 10. f. 250. 21. III. 510. 38. Alia de eo III. 178. 27.

Pipinus Rex Italiæ invocatur à Fortunato Gradensi

- contrà Venetos, & cur I. 265. 3. Tentat sibi Beneventum subigere II. 332. 46.
- Primum* Concilium pro tollendo schismate contentum de Papa, quod potius solum est II. 3. 1.
- Plata* Claudius perperam dicit, beneficia simplicia fuisse tollerata, non approbata à Conc. Tridentino IV. 73. 2. Gessit obligare Beneficiarios simplices ad residentiam IV. 127. 8. 12. f. 245. 1. f. 246. 5. 6. f. 352. 12.
- Plata* multam reverentiam legibus haberi voluit, nec de illarum probitate disceptari II. 262. 14.
- Plebs*, seu Plebanus III. 121. 30. 34. f. 267. 39.
- Plebs*, vox hæc quid significet III. 296. 20.
- Plenitudo* quid sibi velit. Plenitudo virtutis, plenitudo fidei, plenitudo benedictionis, plenitudo divinitatis, plenitudo temporum, plenitudo sapientie &c. III. 290. 6. 7.
- Plenitudo potestatis* a. In quolibet Principe est duplex potestas, ordinaria, & absoluta III. 307. 1. 2. In ea plenitudo potestatis eadem est ac potestas absoluta, cuius causæ non requiritur ratio III. 295. 18. Quilibet Monarcha in suo statu utitur plenitudine potestatis secularis III. 291. 9. f. 295. 17. 18. Imperator, Reges, & Principes supremi ea utuntur III. 295. 18. Qui si eadem abutantur, dicuntur uti plenitudine non potestatis, sed temporalis III. 307. 1. In eis est limitata à jure divino, naturali, & interdum à humano III. 295. 18. Plenitudo potestatis regis non excedit limites regie potestatis III. 309. 8. Tyrannorum est omnia, & io omnes audere: Princeps, qui pudorem, pietatem, & bonos mores ledunt, & quod iustum non est, se non posse persequi III. 308. 3. 4. Clausula, de plenitudine potestatis, odiosa est, nec censetur apposta, nisi Princeps illam exprimat. Adhibetur quando fit aliquod contrà jura. Ea non opus est ad danda externa literas naturalitatis III. 315. 12. 23. Qui habet plenitudinem potestatis, si quid rogando petit, honorem facit ei, quem rogat II. 290. 15. 16.
- Plenitudo potestatis Ecclesiæ* fit ei in Papa I. 565. 21. Quod fit III. 296. 19. De ea latè III. 2 f. 288. usque ad fol. 329. Nullus Catholicorum esse negavit Papæ III. 293. 13. 14. Multa ei opponunt Contradictores, qualiter debeat esse regulata III. 288. 1. ad 5. f. 318. 18. Quod fit ad modificationem, non ad destructionem III. 288. 3. f. 308. 3. f. 318. 28. f. 321. 36. Nec ejus præjudicet potestati, quod aliqua non possit facere II. 168. 26. III. 289. 4. f. 297. 49. Verè sicut in Deo est duplex potestas, ordinaria, & absoluta, sic & idem est in Papâ: hæcque potestas absoluta dicitur plenitudo potestatis III. 308. 2. 3. Hacque major in terris non datur III. 290. 6. 7. Eam habuit Christus III. 290. 8. Quam contulit Petro porrectione Clavium, suis successoribus communicandam II. 285. 5. III. 262. 26. 27. f. 291. 9. ad 12. f. 300. 28. f. 303. 35. Nec bene providisset Ecclesiæ, si eam illius Pontifici non reliquisset III. 291. 9. f. 318. 20. f. 322. 37. Si potestas plenitudine utebatur Pontifex Iherosolymorum; cur non ea utatur Papa III. 292. 11. 12. Si ea utitur Princeps in suo statu; cur non utatur Papa in Ecclesiâ III. 295. 19. Eam igitur habet Papa in tota Ecclesiâ,

sicut habet Rex in suo Regno III. 297. 21. f. 318. 55. Est potestas cunctis III. 291. 2. Potestas Vicarii Christi, adeoque ipsius Christi III. 291. 9. fol. 296. 19. Existens in Papa inabdicabiliter, ut ejus privilegium inconvulsum: nec est restringibilis II. 294. 15. 26. III. 296. 19. In quo si summa non ponatur potestas; tot erunt schismata, quot Sacerdotes III. 295. 17. Errantque contra unitatem corporis mystici, qui eam denegant Papæ III. 297. 22.

Plenitudo potestatis Papa ad quam se porrigit. Non est inverecunda, & effrenis III. 168. 26. Nec ad quidquam injustum agendum se extendit III. 289. 4. 5. Complectitur tam ea, que sunt ordinis, quam que sunt jurisdictionis in utroque foro III. 298. 24. f. 304. 39. Et nedum spiritualia, sed etiam temporalia III. 297. 21. Se extendit ad omne bonum faciendum, & ad nullum malum III. 298. 23. Ad ea, que sunt juris divini, vel naturalis, non se extendit, neque ad ea, que sunt Ecclesiæ in substantialibus immutaret, vel magnum scandalum in ea producerent L. 495. 48. II. 152. 12. f. 265. 23. III. 12. 19. f. 319. 31. ad 33. f. 307. 1. f. 308. 3. 4. 6. fol. 319. 31. ad 37. f. 318. 53. IV. 112. 7. f. 341. 6. Secus in jure naturali permissivo III. 319. 32. 34. IV. 202. 15. 16. f. 342. 22. f. 355. 26. Et io iis, que deducuntur ex jure naturali IV. 126. 27. Ac in iis, que radicantur sunt de jure divino verum dependent ab institutione Ecclesiæ IV. 221. 18. Potest quippe Papa in casibus prædictis declarare, an tunc jus divinum, vel naturale afficiat III. 321. 37. IV. 113. 11. f. 165. 8. f. 202. 16. f. 212. 18. f. 230. 17. Papa habet plenitudinem potestatis. Episcopos vero vocat in partem sollicitudinis I. 80. 20. fol. 137. 17. f. 327. 29. f. 375. 25. f. 420. 21. 31. f. 500. 8. ad 28. f. 509. 38. f. 548. 7. f. 565. 21. 22. 23. II. 295. 29. III. 263. 28. 29. fol. 297. 22. ad 29. V. Papa, Patres, Scriptores Ecclesiastici, Pontifices, Concilia & Canones hanc plenitudinem potestatis in Papa affirmant III. 296. 20. ad 40. f. 317. 27. 28. IV. 210. 3. Vi eorum principum de cunctis beneficiis disponere potest, & de rebus eadem concernentibus I. 267. 11. f. 328. 30. f. 388. 24. f. 444. 19. f. 500. 8. ad 28. f. 531. 7. f. 540. 30. f. 561. 10. fol. 566. 23. III. 103. 13. f. 131. 34. f. 284. 3. 5. fol. 294. 25. 26. III. 185. 4. f. 262. 26. 27. f. 288. usque ad f. 329. Qui propter multos ad eum concurrentes, ipsi necessaria est I. 379. 36. f. 444. 19. f. 532. 10. fol. 545. 2. III. 297. 21.

Plenitudo potestatis Papa quoddam alia res. Ad Canones relaxandos se extendit III. 319. 32. 33. fol. 322. 38. f. 325. 45. ad 49. Et interdum nedum potest, sed præstat, expeditque, ut Papa in aliquibus casibus utatur suo plenitudine potestatis III. 318. 28. 29. 30. At licet plura possit vi plenitudinis potestatis, tamen uti debet clave differentiationis, & à multis abstinere, quia non annis, nec semper expedit III. 288. 2. f. 318. 28. 29. f. 323. 39. 40. Cum ea utitur, præstatque, quod jura ex causa moveatur: oec censetur ea uti, nisi id exprimat III. 323. 40. Ejus vi tollere potest privilegia, & consuetudinem centenariam, ex justa causa IV. 147. 19. Ut laici possint consequi ecclesiasticas beneficia, eadem plenitudine potestatis opus est III. 314. 10. Non verò ut extranei beneficiis præstia-

tur

RERUM, & VERBORUM.

tur III. 315. 21. 22. 23. Plenitudo potestatis Papæ in disponendo de bonis ecclesiasticis, non excedit limites potestatis dispensativæ III. 309. 8. In quo sensu aliqui Catholici Pontificis potestati intellum resistunt III. 293. 13. Vile est negotiis Principum, quod Papa eadem plenitudine potestatis uti valeat I. 506. 26. 27. f. 533. 11. In negotiis Regum, & Regni Neapolis multoties fuit adhibita II. 425. 25. f. 450. 24. f. 458. 11. fol. 486. 22. f. 509. 17. III. 304. 39. 40.

Plus. Cui licitum est plus, licitum est etiam id, quod minus est I. 235. 3. f. 308. 11. f. 312. 24. fol. 379. 36. f. 563. 14. V. *Major.*

Politicus Patriarcha Constantinopolis renuit coronare Joannem Zemicen Imper. donec abrogavit legem Nicephori, libertati Ecclesiæ contrariam II. 250. 21. f. 503. 3.

Politicus, politice. Quot species politici regiminis dantur IV. 148. 10. Ex mala politia non potest Respublica quidem, boni adipisci IV. 140. 1. Apud Deum locum non habent politica signa in iustitiam sventura III. 514. 46. Moneta politica laudabilis est, & res quoque ecclesiasticas politice bene disponi proficit II. 186. 1. Sacra politia, qua regitur Ecclesia bene ordinata est; eique subesse, non præesse debet politia secularis III. 491. 1. Pluribus rationibus politicis ostenditur, bonum esse, quod etiam Clerici extranei beneficiis præficiantur I. 205. 1. ad 46 f. 443. 30. 31. f. 448. 16. ad 35. f. 372. 16. f. 403. 32. f. 446. 27. II. 174. 3. ad 25. f. 186. 2. ad 25. fol. 539. 34. III. 113. 9. 13. f. 118. 24. f. 426. 20. ad 45. Aliis rationibus politicis probatur, utilia esse tum Principibus, tum Privatis, quod beneficia simplicia sint à residentibus debito immunia IV. 77. 12. f. 135. 20. f. 140. 1. ad 22. Et per contrarium conatum dirimuntur jura Principum IV. 141. 4. Officia publica, principatus, & regna interdum possidentur à non residentibus apud ea IV. 148. 10. 11. 12.

Polonia. Rex Poloniæ civilis est magnus Dux Lituanie, & aliarum provinciarum Dux IV. 144. 11. In ea extranei pervenire possunt ad Regnum I. 212. 18. f. 564. 16. Usque ad Sæculum undecimum ibidem Episcopi erant fere omnes extranei II. 2. 9. f. 6. 9. f. 12. 16. fol. 247. 3. Episcopi ibi electi non confirmabantur ab Archiepiscopo, sed ut plurimum à Papa II. 6. 9. Cum rex quidam transfret Episcopos de una ad aliam sedem, resistit ei Papa I. 411. 15. fol. 459. 20. II. 247. 13. Usque ad Martinum Papam 5. beneficia in Polonia patebant etiam extraneis, & Papæ resistit Vladislao, atque Casimiro Magni Regibus, eorum exclusionem tentantibus I. 212. 20. f. 550. 15. II. 4. 4. ad 30. f. 247. 13. f. 308. 21. f. 483. 16. fol. 509. 37. An ibi nunc extranei à beneficiis excludantur II. 143. 29. III. 153. 1. f. 417. 1. Si hoc est provenit à privilegio Apostolico III. 422. 12. Quid ibi circa Assensum Regium cum promotis ab beneficiis III. 509. 37. Num ibi Pontifex percipiat Spolia Clericorum III. 464. 15. An rex conferat aliqua beneficia II. 302. 9. Et privilegium habeat

nominandi ad Episcopatus II. 247. 13. f. 251. 24. f. 254. 29. 30. f. 309. 23. Vladislao Rex factus Vicarius Papæ in Russia, & Lituania II. 5. 6. Casimirus ex Monacho, & alter Casimirus ante Jesuita, facti sunt Reges II. 176. 6. III. 453. 30. Oda ex Moniali ad matrimonium fuit dispensata II. 417. 6. Quidam Cardinales innuuntur ex stirpe Regum Poloniæ IV. 137. 25. Et Poloni habentes beneficia alibi II. 6. 8. fol. 29. 1. 2. 5. fol. 32. 12. *Aeneas Sylvius Senensis* habuit Episcopatum Vyarmiensem II. 33. 14. III. 410. 37. fol. 509. 37. Quid in Polonia circa denarium S. Petri, cujus solutione Poloni aliquando probantur, provisiones quasdam ad se spectare, nec eos Boemias tributum debere, solumque D. Petro esse subiectos III. 455. 30. 34. Ipsi rogant Papam, ut Vladislao Regem coronari faciat. Ibi.

Policronius Episcopus Hierosolym. accusatus ad Papam, quod bona Ecclesiæ alienasset IV. 14. 15. fol. 28. 2.

Policronius Episcopus Apameæ, frater Theodori Mopstesseni, laudatus à Theodoro I. 159. 17.

Populus. Docendus est populus, non sequendus I. 125. 25. f. 127. 29. II. 237. 15. f. 239. 21. III. 161. 20. Superiores non debent cuilibet de populo, & otiosis viris, rationem reddere suorum operum III. 482. 14. Debile est iudicium populi, qui facili prorsus in errare I. 65. 6. II. 237. 7. fol. 239. 19. Et in electionibus favet non digniori, se sibi simili, vel sibi utili III. 272. 7. f. 278. 21. III. 43. 50. 51. fol. 265. 34. Non est de jure divino quod electio Sacerdotum fiat à populo, vel eorum eo III. 13. 24. 25. &c. Nec spectat ad illum eligere Sacerdotes, & dare beneficia III. 27. 10. f. 30. 17. f. 59. 31. ad 33. Ipse nullam habet facultatem spirituales, nec eam aliis dare potest II. 238. 19. Nec ei fas est elicere, vel deponere Antistitem III. 337. 11. 12. Ab initio populus solum præsentiam electionibus Præsulum adhibebat I. 65. 5. 6. f. 90. 9. II. 237. 15. fol. 273. 7. III. 59. 32. Deinde à sola præsentia interponenda ad testimonium electio, & consensum electioni dandum processit, sine tamen collatione suffragii I. 64. 4. 5. 6. f. 90. 9. II. 236. 13. ad 23. III. 27. 10. f. 30. 17. f. 59. 31. 32. 33. Populus nempe urbanus & interdum etiam aliqui de populo diocesano I. 104. 10. f. 309. 15. II. 236. 3. f. 338. 17. debebantque concurrere in electum vota civium, testimonio populorum, honoratorum arbitrium, & electio Clericorum I. 228. 34. II. 236. 14. fol. 239. 20. III. 164. 30. f. 169. 5. f. 238. 12. 13. f. 251. 1. 4. Acclamationes populi in electione Præsulis sibi grati III. 245. 31. Frequentes tumultus populi in electionibus faciendis II. 249. 19. f. 273. 8. 9. Qui interdum prævalebat in eis contra Clerum II. 237. 16. 17. Populo proriente à præsentia ad tellificationem, & ab hac ad suffragia in electionibus ferenda, Ecclesia illum inde prorsus excludit II. 253. 27. Canones vetant, ne populus partem habeat in electionibus I. 64. 4. 6. f. 239. 20. f. 257. 27. III. 43. 50. f. 160. 20. Quanto tempore dura-

duraverit ista Clericorum, vel Laicorum in Praesulum electionibus mixto II. 239. 22. Alia de populo circa Praesulum electionem III. 114. 11. 12. f. 121. 30. f. 156. 9. ad 20. f. 151. 1. f. 261. 22. ad 36. fol. 369. 41. Promovendo adesse debet bonum testimonium a populo II. 238. 18. 19. III. 41. 45. Quod nunc supplicet diligenter conferentium III. 266. 36. Potestas provehendi Sacerdotes non est subtrahenda Praesidibus, ut datur populo III. 113. 9. 13. Olim Populus interdum invadebat Clericos, aut Laicos, ut ordinaretur ad presbyteratum, vel Episcopatum I. 124. 21. 22. III. 161. 21. In locis, ubi est populus diversus ritus, & idiomatis, debet Episcopus addicere sibi ministros ipsorum rituum, & idiomatum capaces III. 247. 34. 35. Alia de populo

V. *Electio*. V. *Laicus*. V. *Testimonium*.

Poste. Interdum non posse significat, non expedire: Nam non, quae superior potest omnia, facere debet I. 267. 17. Non posse, omnem operandi potestatem excludit III. 245. 28.

Posteriora jura derogant prioribus I. 75. 6. V. *Jus*. V. *Lex*.

Possessio beneficij negari non potest sine peccato extraneis pretextu assensus Regii III. 513. 43. ad 48. Apprehensio in foribus ab impedito ingredi locum beneficij III. 43. 12. statutum laicale, vetans, ne extraneus, vel quilibet alius beneficij possessionem apprehendat, sine Principis assensu, nullum est. I. 146. 12. III. 44. 15. f. 196. 25. f. 101. 10. f. 112. 7. f. 126. 21. f. 128. 26. f. 145. 36. fol. 493. 21. ad 30. fol. 518. 15. III. 42. 11. fol. 492. 3. V. *Assensus Regius*. Pro ea adipsendū, quid exigere valeat Cancellarius Episcopalis II. 202. 15. 16. Possessio juris conferendi libere beneficia inest Collatoribus beneficiorum extra loca munita indulto exclusivo extraneorum, cum titulo, & bona fide necessariis ad ipsam possessionem. Quisque autem est manutenuendus in sua possessione. Et alia II. 148. 1. ad 9. Possessor malae fidei usu capite, sive praescribit de jure civili, non verò de canonico III. 281. 31. Possessio honorum, & jurium, quae tenent Ecclesia per 30. annos, non est ei subtrahenda III. 97. 24.

Postulatio. Laicus postulare potest in Episcopum, non verò eligi I. 237. 8. Episcopus non potest eligi ad aliam Ecclesiam, sed postulari I. 498. 2. 3. fol. 510. 40. III. 342. 23. Admissio postulati non fit ex jussu, sed ex gratia III. 245. 29. 31. f. 342. 23. Postulationem non reicitur sine injuria postulati, & postulanti I. 498. 3. Alia est solennis, alia minus solennis I. 498. 4. II. 42. 6. Alia propriè, alia impropiè sumpta I. 510. 40. 41. Debet fieri à majori parte eligentium II. 377. 16. Per viam postulationis patet extraneis accessus ad beneficia I. 498. 2. 3. 4. f. 510. 40. III. 40. 12. 67. III. 342. 23.

Pragmatica Sanctio Gallicana, quid contineret? Ejus initium, progressus, cursus, & abolitio fuisse descripta I. 9. 17. ad 24. Tentatum est perpetram eam introducere in Germaniam II. 22. 13. 15. An adversa fuerit Annata II. 11. 23. fol. 223. 10. Britanni eam respuerunt II. 358. 11. Alia de illa II. 51. 2. ad 6. f. 62. 29. f. 195. 28. f. 358. 11. III. 451. 24. 25. Sub quam gravissimis poenis inhibuit sit exemplaria dictae Pragmaticae retinere III. 516. 15.

Pragmatica D. Ladovici. V. *J. Ladovici*.

Praebenda quomodo differat à beneficio IV. 32. 16. ad 18. Differat à distributionibus quotidianis IV. 273. 9. 10.

Preces primae. Imperator habet à Papa indultum porrigendi primas preces collatoribus beneficiorum, ut unum conferat, Clerico à se designato I. 214. 24. f. 220. 39. f. 506. 27. II. 180. 17. An huiusmodi quid favorabile, vel odiosum II. 300. 2. Quando, cum quibus, & super quibus beneficiis locum habeant II. 30. 27. 310. Locum non habent in Italia. Sunt quid diversum ab Expectativis, prohibitis per Concilium Trid. Earum favore Papa derogat Concordatis II. 310. 28. 29. Collatio beneficij vi primarum precum oritur ex facto Ecclesiae, non Principis II. 312. 30. Et si vacat in mense reservato, solvitur Annata Datarum II. 123. 11. Hoc privilegium diceretur, si excludendi essent à beneficiis extranei II. 180. 16. ad 20. Qui potest praecipere interponens preces, honorat eum, quem rogat II. 289. 15. Etiam Apostolica mandata interdum dista sunt primitis precum II. 191. 18. Rex quoque Francie dat quandam speciem primarum precum II. 312. 30. Aliqui etiam Imperatores, & Reges antiqui preces dabant iussionibus mixtas, ut beneficium, cui volebant, conferretur II. 192. 20. 11. Preces Principum, eorumque commendationes, habent rationem iussionum II. 289. 14. III. 499. 17. 18. Preces, quibus electio maculosa evadat, inhibita sunt III. 500. 18.

Predicatio. Debetur predicatoribus merces pro labore: ipsi tamen predicare non debent aviditate pecuniae III. 176. 24. Invenitur plures, missarii predicatorum infidelibus Evangelium III. 177. 26. 27. Non omnes beneficiati sunt ad predicationem deputati III. 177. 25. Memorantur quidam Principes, officio interpretis fungentes predicatoribus III. 409. 33. Sermonem habiturus, ante omnia Deum invocare debet IV. 2. 1. 2. A predicatoribus interdum aliqua declamando dicuntur ad perfectionem, quae de rigore non subsistit IV. 246. 3. 4. V. *Docere*.

Praelatus propriè est Episcopus: minus propriè est quilibet Ordinarius loci: latissime etiam parochus IV. 263. 10. Rector Monasterii, & parochus dicitur praelatus in Concilio Toletano. I. 197. 27. Praelati non est bonum quod praesint aliis in propria patria I. 4. 4. 5.

Premium, & poena sunt media, quibus homines alliciantur ad bonum I. 206. 4. & seq. IV. 76. 10. Clericis poenae dari non possunt pro ratione meritorum, si desit libertas praeficiendi beneficia extraneos I. 206. 4. 5. II. 188. 6. Praemissus profectus est I. 216. 27. IV. 33. 20. 21. Beneficia sunt velut merces, & premium Clericorum benemerentium I. 515. 6. 8. f. 519. 16. IV. 49. 1. Non tamen ut premium illis debitum, nisi pro arbitrio Collatorum III. 317. 25. IV. 53. 20.

Prepositura dignitas est Monasterialis, ad Clerum saecularem translata. Ejus antiquitas quanta sit. Alicubi est beneficium simplex IV. 35. 10. 11. 12.

Presbyter. Sacerdotes succedunt Discipulis Domini I. 14. Presbyter interdum significat idem ac Episcopus IV. 199. 6. Aliquando Presbyterium significat

RERUM, & VERBORUM.

ficit Chorum, vel adunationem sacerdotum II. 535-23.

Præscriptio quare, & qua auctoritate fuerit introducta IV. 242. 23. f. 378. 23. Quinque Conditiones ad eam necessariae sunt IV. 92. 21. Sine possessione non datur II. 117. 25. 30. Non datur in possessore male fidei de jure canonico: sed de civili III. 281. 31. Præscriptionis vim fatetur Jura, Patres, Concilia, Theologi &c. II. 42. 9. f. 102. 12. fol. 151. 10. III. 217. 26. f. 359. 41. IV. 92. 19. ad 22. *Æquivalens privilegium*: coram ea silet omnis actio: nullusque illa melior titulus datur IV. 92. 19. 22. Contra quos Canones non afficit II. 152. 12. Præscribi potest etiam servitus rei liberæ, & contra IV. 92. 22. Etiam Urbium, Principatum, & Regnorum dominiū præscriptio justificat II. 348. 26. IV. 92. 20. Ecclesie sufficit præscriptio 40. annorum IV. 92. 21. Præscriptio faret debito admittendi ad beneficia etiam Clericos extraneos II. 151. 10. ad 17. Et exemptioni beneficiariorum simplicium à debito relinquitur IV. 92. 19. ad 22. fol. 243. 25. An sufficit in laico ad fundandum sua conferendi beneficia, sine privilegio Apostolico. Et pro contrahenda collatione beneficiariorum ad certum genus personarum II. 151. 10. 11.

Præsentium, verbum hoc quid significet III. 435. 40. *Præventio*, Papa prævenire potest omnes Collatores beneficiariorum in eorum dispensatione III. 288. 1. Nec Concilium Basilienſe, nec Pragmatica Gallicæ hoc impugnant II. 295. 27. 28. 29. III. 450. 20. Hinc tamen præventio debet esse moderata, ut omnium gravet Episcopos II. 295. 30. Præventio locum habet etiam in judiciis II. 24. 19. *Præmiserunt*, vel *Præmiserunt*, vel *Præcentor*, dignitas est Choralis, cujus quantitas antiquitas, & quæ officium IV. 56. 18. 21.

Primogenitus Subdiaconus Ecclesie Romanæ fit à PP. Patriarcha Gradenſis I. 181. 9. *Prioratus* dignitas monasterialis ad Clerum seculari traducta. Ejus quantitas antiquitas. Alicubi est beneficium simplex. Priores in Canonicis aut subiecti sunt Abbatibus aut superiores Cellarum, vel parvorum monasteriorum IV. 52. 10. 12.

Princeps debet esse sine defectu, aliquin detractio patet III. 42. 43. 46. IV. 16. 20. Indiget adiutoribus I. 205. 2. 3. IV. 141. 4. 5. Debet bonos eligere sibi ministros, & judices III. 41. 46. Melius committit officia publica extraneis, quam indigenis I. 207. 8. 9. f. 352. 29. Rebus afflictis debet speciosa dictis, & usu necessaria sequi II. 360. 17. Debet pacta observare III. 438. 18. Si humana fides, & veritas exulare, debet in ore Principum confugium habere II. 171. 33. Princeps est princeps subditorum verbis illis obsequi II. 172. 34. f. 356. 6. III. 503. 23. Cavere sibi debent ab aulicis, et auro capti secreta illorum pascant III. 430. 17. Eorum potestas ab hominibus est III. 295. 19. Si supremi sunt, in eorum statu utitur plenitudine potestatis III. 191. 9. f. 295. 17. ad 19. Eis debentur à subditis tributa jure natura II. 216. 26. IV. 112. f. 236. 3. Principes sunt velut Dei terrena, sic tamen, ut non omni quæ iusta sunt agant III. 309. 6. Tantum valent per vi operantes, & iniusta facientes, quantum prædones in solitudine I. 152. 31. II.

246. 38. f. 474. 4. f. 518. 13. III. 337. 11. f. 418. 3. fol. 498. 14. Princeps debet se profiteri legibus altitatum, nec nisi quod iustum est facere II. 360. 26. f. 470. 15. III. 308. 2. 4. f. 522. 39. 41. Et exemplo suo alios premere in observantia legum: tamen quod vim coactivam, ipse ad illas observandas non tenetur III. 323. 39. 41. Princeps continet in se Communitates sui Status, & jura earum III. 312. 3. Est admodum reipublicæ, & potest legata profana in alios usus convertere III. 483. 15. Potest quoque subditorum bona in alios usus transferre, si expedit bono publico IV. 243. 23. Quanta sit ejus potestas in dando literas naturalitatis I. 324. 22. 23. Potest facere civem in suo statu alibi ortos I. 327. 28. Etiam si sit Princeps feudatarius II. 379. 21. 23. 24. Officia publica non tenetur dare dignari, sed sit est, si det digno IV. 47. 30. Inhibere valet, ut pecunie extrahatur de suo statu, sed hac lege Clerici non arctantur III. 465. 16. V. *Divisia*. Bonum est si per exploratores aliorum secreta penetret. Aliqui mantio amittit id ex se fecerunt III. 419. 26. 27.

Princeps quod res Ecclesiasticas. In quolibet loco est duplex principatus, Ecclesiasticus, & Secularis I. 327. 28. II. 85. 4. f. 380. 23. f. 494. 13. V. *Jurisdic-tio*. Nec Papa in Palatio, ut Princeps in Ecclesia introspectat I. 556. 27. Res ecclesiasticas Deus disponi voluit à Sacerdotibus, non à Principibus I. 328. 30. f. 502. 11. Nec Princeps veniunt nomine Prælatorum II. 218. 30. III. 450. 21. Sufficere debet Principi moderari secularia, reliquendo sacra Præfibus Ecclesie II. 85. 4. f. 530. 18. Nullus est nunc Principatus in mundo, quo non prius fuerit potestas Pontificalis II. 494. 13. Principes sunt subditi Ecclesie Sacerdotibus I. 328. 30. f. 502. 11. Et eis obsequi debent, non præcipere III. 418. 3. Quare debent Ecclesie in ejus regimine I. 555. 25. f. 563. 15. Cui præbere debent brachium, pro exsequenda censuris, & sententiis, absque illarum examinatione II. 497. 21. f. 499. 27. Et roborare Ecclesie functiones, ut observentur III. 462. 8. Necessariaque est Principum potestas in Ecclesia, ut qui ei non obtemperant, Principum brachio conterantur II. 105. 19. III. 422. 11. Debent Principes honorare Deum, & Ecclesie sua jura servare, si volunt honorari à Deo I. 285. 20. Et honorem præstare Papæ, tamquam si Christo illum exhiberent II. 296. 20. Princeps derogare non potest juri divino, ac naturalis, & nec ecclesiastico II. 182. 21. f. 187. 2. f. 413. 34. III. 443. 3. Neque super canones dispensare II. 152. 14. f. 413. 34.

Princeps quod bona, & beneficia Ecclesiastica. Nulli sunt habent Principes administrandi bona Ecclesie III. 312. 13. f. 462. 9. Neque ipsa occupandi I. 198. 28. Sed eorum est eadem bona defendere III. 462. 9. Nec eis fas est immiscere dispensationi beneficiariorum I. 505. 23. II. 73. 17. III. 93. 16. 17. Quæ sunt ad eorum commendationem conferenda non sunt IV. 30. 4. Principum preces, & commendationes habent rationem justificationis II. 289. 14. III. 499. 17. 18. IV. 130. 5. Non debent se miscere provisioni Sacerdotum I. 64. 4. fol. 89. 5. 7. f. 145. 9. 14. f. 151. 29. f. 368. 22. f. 371. 3. f. h h h f. 412.

641. 22. 649. 6. q. 11. 23. 21. 1. 421. 20. ad 34. 111.
93. 16. 17. 1. 115. 14. 1. 181. 11. 1. 188. 45. fol. 237. 8. q.
1. 255. 1. 1. 1. 1. 500. 17. ad 31. IV. 30. 6. Neque prom-
 pterentur agere, ut beneficia ad solos illos pervenire,
 quos ipsi voluit 1. 151. 29. fol. 198. 29. 11. 245. 9. 12.
1. 292. 21. 1. 415. 26. 1. 491. 5. 1. 507. 1. 1. 1. 11. 93. 16.
17. 1. 115. 14. fol. 237. 8. q. 1. 155. 11. 12. fol. 363. 26.
1. 367. 35. 41. 1. 418. 3. 1. 492. 2. fol. 500. 18. fol. 510. 19.
 Nec impedire, ne vacantibus Ecclesiis rectores præ-
 ficiantur. 167. 3. 11. 1. 425. 17. 31. Vel ne Clerici redditus
 beneficiorum suorum in eorum statu percipiant 1.
614. 12. 13. Nec est jus coronæ restrictio beneficiorum
 ad solos indigenas, aut Clericos à Principe optatos
 III. 493. 3. Quia tamen interest Principis, ne ex
 promotione Beneficiorum, status reipublicæ tur-
 betur III. 498. 14. 1. 505. 18. 1. 508. 35. fol. 511. 40. 42.
48. Ideo excipere potest contra quemcumque, ne
 beneficium obtineat, si sit ei *rationabili* ius suspens-
 us 11. 340. 19. 21. 499. 5. ad 30. 5. 17. 12. III. 427.
21. 22. 1. 430. 18. 1. 491. 3. 1. 503. 24. 28. fol. 508.
35. 1. 511. 40. 47. 48. Sed non postquam cessavit
 suspensio III. 430. 23. Ceterum non sine magno
 periculo ipsi ingerit se provisionibus beneficiorum
 II. 478. 2. Et ex Foro Magistro constat,
 quod ab initio Principes nullam partem in his ha-
 bebant II. 354. 30. 1. 506. 9. Alii *V. Affertus Re-*
giar. Si aliqui Principes quendam beneficia dispen-
 sant, in hac re sunt organum Papæ 1. 207. 7. 11.
145. 26. 1. 487. 26. V. Latus. Et posse ipsa bene-
 ficia dispensare, interdum dicitur *jus regium* 1.
537. 24. 1. 556. 37. 11. 302. 9. 13. 1. 309. 24. IV.
141. 3.

Princeps quod alias res. Clerici non tenentur jura-
 fidelitatem Principi laico III. 505. 129. Cui fas
 non est deponere, & persequi Episcopos III. 337.
21. 12. Neque scindere; Diocesanes, eorumve præ-
 tules impedire, ne fuis exercerent jurisdictionem
1. 184. 19. Episcopus potest Principes suis Dia-
 cesis ex causa punire II. 380. 23. Principes non as-
 sentirentur addi onus residendi beneficiis simpli-
 cibus sui patronatus IV. 77. 12. 1. 135. 20. 1. 143.
6. Prohibere possunt liberos obsecratos, soditiosos,
 libi, & bono regimini injuriosos, & qualiter.
 Non tamen eo quod contineant pravam doctrin-
 am quod fidem: sed his ab Ecclesiâ prohibitis
 addere possunt penas, ne legantur III. 523. 10. 11.
 Prælati, habentes ditionem temporalem, ibi pos-
 sunt id, quod potest Princeps secularis IV. 47. 30.
 Aliqui Principes fuerunt Canonici in quibusdam
 Ecclesiis III. 260. 21. Principibus non est licitum Clericos
 præficere Ecclesiis sine assensu Episcopi 1. 148.
18. 1. 24. 9. 6. V. Clerici. Nec prohibere, ne feminæ
 illorum Status nubant extraneis III. 441. 4. Nec im-
 pedire, ne pensiones ecclesiasticæ dentur exteris III.
496. 18. III. 442. 5. Neque interdiciere, ne Anna-
 te solvantur Dataria sine eorum assensu III. 448.
18. Neque obfistire, ne Papa in eorum statu perci-
 piat spolia Clericorum III. 464. 15. 16. Rymundus
 Comes Tolose fuit Principatus privatus à Concilio,
 quia favebat hæreticis III. 432. 31. *V. Libert-
 at ecclesiastica. V. Rex.*

Privilegium est lex privata, differens à lege commu-
 oi, & à dispositione Canonica, aliquidque con-
 trā illas disponens 1. 237. 8. 11. 1. 271. 24. 1. 286.

24. 1. 359. 12. 1. 371. 12. 11. 77. 26. 37. fol. 88. 13.
1. 99. 4. 1. 110. 4. 111. 95. 20. 1. 257. 15. 1. 418. 3.
fol. 421. 9. 1. 426. 19. Differt quoque à recogno-
 tione bonæ fidei. 1. 543. 23. 11. 11. 77. 28. 29. fol.
81. 37. 38. 39. Aliquid operari debet privilegium,
 ut tale sit III. 95. 20. 1. 137. 13. Non præsumitur,
 sed probandum est, & ostendendum 1. 228. 12.
11. 502. 2. 111. 419. 4. Illud allegans in sua pos-
 sessione manutendus est II. 490. 2. Habet anim
 exindè jus ad sui favorem II. 52. 16. Privilegia
 singulorum non faciunt jus commune III. 257. 10.
 Privilegium exorbitat à jure 1. 237. 11. Sicut
 interpretandum est 1. 237. 11. 11. 1. 371. 12. 1. 461.
28. Sed est stricti juris III. 406. 18. Ideo non ex-
 tenditur de loco ad locum III. 154. 5. fol. 257. 15.
fol. 418. 3. 1. 426. 20. Neque de persona ad per-
 sonam 1. 461. 28. II. 218. 30. 1. 471. 18. 19. 111.
257. 15. 1. 418. 3. 1. 426. 20. Et non plus operat-
 ur, quam ejus verba sonent 1. 228. 12. 11. 104. 17.
21. 6. 471. 17. 111. 257. 15. 1. 418. 3. Que con-
 sunt extra debitos fines trahenda II. 502. 2. Per
 non usum privilegia amittuntur, & quando II.
116. 24. ad 30. 1. 471. 29. 111. 257. 15. 1. 424. 14.
 An Princeps possit ex causa privilegium collatum
 revocare III. 461. 24. Quid de Papa circa hoc 1. 467.
10. 11. 170. 30. 1. 500. 29. 111. 406. 8. Major est, &
 remanet potestas in concedente privilegium, quam
 in illud recipiente 1. 80. 20. 1. 321. 41. 1. 321. 30.
fol. 467. 10. 11. 154. 21. 24. 1. 206. 26. 1. 295. 29.
fol. 471. 19. Et qui privilegium concedit, non
 censetur à se totam suam potestatem abdicasse 1.
170. 30. 111. 420. 8. Sed potius ejus potestas præ-
 servata intelligitur III. 461. 24. 1. fol. 321. 39.
 Privilegium an, quis, & quando renunciare possit 1.
507. 26. ad 36. 11. 117. 27. ad 30. 111. 419. 5. Fru-
 strā per privilegium impetratur, quod de jure com-
 muni competit 1. 237. 8. 11. 1. 420. 20. 1. 570. 17.
24. 1. 286. 24. 111. 399. 9. 1. 413. 12.

Privilegium quoddam res beneficeles. Interdum Papæ
 concesserunt aliquibus Regibus privilegium dispo-
 nendi de quibusdam beneficiis 1. 513. 7. 8. 11. 11. 180.
17. 1. 470. 18. 111. 433. 36. Que privilegia dirue-
 rentur, si extranei occurrerent excludendi assensu à be-
 neficiis II. 180. 12. ad 20. Ad istam exclusionem
 necessarium est privilegium Apostolicum III. 185.
40. fol. 418. 4. 1. 423. 12. 16. fol. 430. 29.
 Vel consuetudo immemorabilis cum summa privi-
 legii III. 418. 5. 7. Quod privilegium cur Papa da-
 re possit 1. 563. 10. 11. 1. Vales, quia est prejudiciale
 concedenti III. 138. 13. Et cum illud Papa conce-
 dat, nil deperit libertati Ecclesiæ 1. 301. 36. Quippe
 pè non nisi ad magnas preces Principum, & po-
 pulorum illud impertit, & non sine gravibus easi-
 sis, quæ compensent dispendium libertatis Eccle-
 siæ 1. 554. 24. 111. 71. 10. 1. 77. 30. 1. 107. 25. 1. 109.
2. 1. Quod sine indultu procurari non debet sine
 scientia Principis loci III. 80. 35. 111. 423. 12. Piu-
 res Nationes, Urbes, & Regna iocuantur, quas
 tale privilegium habere dicitur, exalibet extra-
 neorum à beneficiis III. 143. 28. *Roman.* III. 68. 4.
 Germani II. 38. 29. 111. 423. 12. Galli II. 91.
2. 3. fol. 100. 6. fol. 103. 13. fol. 123. 7. fol.
126. 22. fol. 143. 59. fol. 153. 1. Hispani Regni
 Castellæ 1. 419. 5. ad 8. 553. 21. 12. 111. 337. 28.
1. 100.

RERUM, & VERBORUM.

L 100. 6. f. 126. 22. III. 153. 4. Lusitani II. 106. 6. fol. 135. 7. f. 153. 35. 6. 422. 12. Valentinus L. 222. 4. f. 310. 19. f. 323. 22. II. 78. 31. ad 34. fol. 91. 22. f. 153. 5. 6. Navarrus II. 135. 7. fol. 153. 15. III. 153. 5. Sardi L. 310. 19. II. 78. 31. L. 109. 1. f. 153. 15. III. 422. 12. Majoricensis II. 71. 11. f. 115. 22. Quid de Florentinis II. 71. 11. De Flandrini II. 286. 32. De Britannis II. 32. 7. Mleuitani II. 69. 7. ad 10. fol. 100. 3. Bononienses II. 71. 11. f. 115. 5. Ferrarienses II. 110. 3. Panormitani L. 523. 27. II. 71. 11. f. 115. 12. 3. Hydruntini II. 76. 24. 25. Iocole Terræ Fluminis morum II. 69. 6. Privilegia hæc aut subsistant, eum aliqui se habere illa dicant, nec res ita sit III. 153. 1. 4. f. 428. 4. De dictis privilegiis quoad Franciam, & Hispaniam quidam dubitant II. 103. 14. f. 127. 22. 27. III. 429. 6. Esti alicubi sit huiusmodi privilegium, tamen adhuc ibi variis visis admitti possunt extranei III. 419. 5. Nec se illo artari Principes censent L. 54. 21. f. 255. 23. V. Gremium.

Privilegium quod aliis res. Cauti procedendum est in concessione privilegii, ne uni datum postuletur etiam ab aliis II. 122. 22. Nemo sibi debet usurpare privilegia, quæ Papa alicui ex gratia concessit III. 426. 19. Qui privilegium adipisci desiderat, precibus agere debet, non violentiis II. 369. 37. 38. Privilegia, quibus Ecclesia per 30. annos potita est, non sunt illi subrahenda III. 97. 24. Ecclesiarum privilegia convelli non debent II. 70. 2. f. 293. 14. Privilegiis Sedis Apostolicæ Iudex est Papa, & Episcopus illorum, quæ sum computant Ecclesiam II. 325. 45. **Consuetudo** cenariæ rationem habet privilegii, à qua ad illud valet argumentum IV. 147. 29. Ad quid Ecclesia sibi procuraverint privilegia Pontificum, Antistitem, & Principum L. 323. 26. 29. f. 440. 4. III. 110. 4. III. 255. 1. ad 14. Innuunt privilegia Pontificum favore Monasteriorum L. 225. 2. 3. f. 269. 17. f. 271. 23. f. 323. 24. fol. 344. 3. f. 453. 1. III. 136. 12. 15. **Favore** Episcopatum L. 234. 27. II. 71. 12. 3. fol. 378. 46. Alia Imperatorum, & Regum favore Monasteriorum L. 225. 2. 3. f. 237. 9. f. 269. 17. f. 271. 23. f. 323. 24. f. 344. 3. fol. 453. 1. III. 136. 12. 15. **Favore** Episcopatum L. 291. 4. fol. 312. 24. 25. 28. II. 32. 13. III. 95. 20. Alia edita ab Episcopis, & Conciliis favore Monasteriorum L. 225. 2. 5. 9. f. 269. 17. 18. 32. f. 312. 14. f. 344. 3. fol. 453. 1. III. 136. 12. Oppressa per Principes electione canonica, non eam Ecclesiis, nisi ex privilegio concedebant II. 275. 13. 14. Sed hoc privilegium verè nonnisi fuit juris privilegium II. 285. 6. Qui privilegium accepit, & negat se illud habuisse, meretur eodem privari II. 204. 12. Interdum Pape gravibus ex causis aliqua privilegia concedunt III. 418. 3. Beneficia aliquibus à jure concessa, dicuntur etiam privilegia IV. 3. 3.

Proculus Diaconus Constantinopol. discipulus Chrysostomi, & scriba Attici, datur Episcopus Cyzicensis, qui eum refutat. Docet in patria literas literas, ubi tandem fit Præsul, & alia de eo L. 58. 25. 26. fol. 98. 26. fol. 121. 13. fol. 160. 21. III. 264. 31.

Proculus Massilien. fungitur officio Metropolitanæ Papæ invito, qui eum deponit, & increpat III. 340. 17. 18.

Prohibitum quod non est, censetur concessum L. 127. 41.

Projidus Episcopus provincie Viennensis, cui adhuc viventi Hilarius Arculeus datus successorem, improbande S. Leone PP. L. 128. 33.

J. Proffer quid teneat de amplitudine potestatis Romanæ sedis II. 286. 8. Censet, Clericos non esse dominos reddituum suorum præbende III. 69. 13. Nec posse de bonis Ecclesiarum vivere, si habeant de proprio III. 98. 28. fol. 283. 35. IV. 13. 12. f. 281. 4. **Proterius** Oeconomus, & Archipresbyter, iussu Episcopi Alexandrini IV. 55. 17. III. 102. 49. IV. 55. 17.

Proterius scilicet suscepit baptismum, ut à Christianis subsidia caperet III. 100. 32. Se in ignem coniecit, fides jactans, se ab eo non ledendum L. 22. 11.

Prudentia est recta ratio agibilium IV. 126. 27.

Prasius Rex Bithynia dono dedit Cædram Annibali Carthaginensi II. 344. 17.

Pyrhus Epirotarum Rex dicebat, hostibus sternendam esse viam ad fugam L. 216. 28. Eum occideris se obtulit Romanis Nicias Medicus, quod ipsi respuerunt III. 427. 23.

Pyrhus Episcopus Constantinopolis depositus à Papâ, infundens Sanguinem Christi in atramentario, pro subscribenda sententia III. 116. 16.

Pytharcan Cyzicenus dono habuit à Cyro Rege Persarum 2. urbes II. 343. 12.

Q

Quadragesima dicitur de divina ordinatione, vel traditione Apostolicâ exemplariter, sed formaliter est de precepto ecclesiastico II. 258. 6. III. 31. 21. f. 60. 33. IV. 241. 21. Vivum in ea olim non permittebatur IV. 277. 22. Illius tempus, ac juniorum dies denuntiare, officium est Primicerii IV. 56. 18. An Papa possit eam totaliter abrogare III. 321. 36. IV. 241. 21.

Quartadecimus. Contrâ eos habitum est Concilium Cæsareæ L. 110. 23. Et Concilium Nicænum decrevit Pascha celebrari in die Dominico L. 68. 13.

Quadratus scripsit apologiam pro Christianis L. 42. 18.

Quæstionem est exasilio Datarum II. 209. 4. f. 329. 20. Quanta sit ejus antiquitas, & iustitia II. 225. 15. 16. 17.

Quinisextum Concilium, sive Trullanum, dictum Synodus erratica. Non omnes ejus canones approbati sunt: & alia de eo L. 199. 20. 21.

Quintianus Afer, Episcopus Ruthenensis, translatus ad Sedem Claromontanam L. 60. 30. f. 176. 32. II. 245. 9. III. 502. 22. Alia de eo L. 67. 12. f. 144. 4. II. 194. 21.

Quintus Cincio, uti moras, à Romanis præfector Exercitii II. 174. 1.

Quintus Junius Garamanicus dici noluit, etsi populos illos vicisset III. 209. 3.

R

R *Archifus* Longobardorum Rex honore prosequitur Zachariam Papam l. 237. 8. Romæ dimisso Regno Monachatum profectus est, & ad Cornobium Montis Casini perrexit. An habuerit Romæ quoddam beneficium ecclesiasticum l. 239. 18. 19.

Radbertus Abbas Corbejen. Implorat privilegium suo Monasterio à Concilio Parisiensi l. 285. 21.

S. Radobodus Trajetien. turbam simul Danorum excommunicavit ill. 133. 5.

Ramirus Monachus dispensatus Regnum Aragoniæ, ac uxorem accepit ill. 417. 6.

Ranulfus Comes Averfæ pellendus Apuliæ Græcis auxilium dat: & alia ill. 317. 9. f. 392. 14. 16.

Rophael Polaterranus loquitur de Normannis, & de aliis rebus, ad Regnum Neapolis, & Sicilia pertinentibus ill. 321. 20. ad 24.

Rothericus Monachus Lobienfis, Episcopus Veronenfis, inde Leodiensis, pluries pulsus l. 347. 12. 13. f. 499. 6.

Ratiponsus Concilium contrà errores Elipandii, & sociorum l. 251. 22.

Ratio. Ubi est eadem ratio, esse debet eadem juris dispositio l. 341. 32. Ratio legis equiparatur legi ill. 182. 22. l. 300. 2. Quæ ratione carent, eadem facilitate contemnuntur, quæ probantur ill. 266. 24.

Ratibatio. In Cypro Episcopi ordinabant alienos subditos sub mutua ratihabitione. Dolet S. Epiphanius, quod Jo. Hierosolymitanus ratam non haberet ordinationem, ab eo factam l. 107. 17. 18. f. 110. 25.

S. Raymundus de Pennafort jussu Gregorii 9. canones collegit IV. 68. 16. Quid sentias de pluralitate beneficiorum ab uno possessorum? Favet exemptioni beneficiorum simplicium à residentia IV. 123. 18. 19.

Raymundus Comes Barcinonenfis dimittit abusum usurpandi bona Ecclesiarum vacantium, & spoliis Clericorum. Idipsum facit Raymundus Comes Narbonensis ill. 463. 11. 12.

Raymundus Co. Tolosæ se Præfulem electionibus non miscere spondet ill. 510. 38. Fuit Statibus privatus à Concilio Generali, ob hæresim Albigensium ill. 432. 33.

Rainfredus Archiepiscopus Rotomagenfis IV. 132. 11. f. 322. 10.

Ravenna. Primi ista Episcopi hujus urbis à columbâ electi ill. 257. 4. Præful hic poterat Monachos de uno ad aliud Cornobium transferre l. 228. 13. Nicolaus Papa 1. inibet ei, ne Episcopos per Æmiliam ordinet sine ejus permissione ill. 199. 8. Papa quidam electi Raven. refutat, & alium provehit, irritaque electionem, nisi à se confirmatam ill. 261. 25. Discordia in electione hujus Præfulis l. 510. 39. 40. In quanta exilimatione hac Præful esset apud Imperatorem l. 455. 9.

Alia de eo ill. 507. 32. Ravenmates eligunt sibi in Archiepiscopum Clericum Romanæ Ecclesiæ ill. 381. 25. Postulant Episcopum Imolen. provincialem ill. 377. 16. Concilium Raven. sub Joan. 9. Papa, cui interfuerunt Rex Franciæ, & 74. Episcopi, abrogat acta contrà Formosum l. 83. 26. f. 282. 13. fol. 333. 7. Alia V. *Exarchatus*.

Raynaldus Carnoten. dat plures Ecclesias cuidam Cornobio. Fit Archiepiscopus Romanus l. 442. 12.

Rebellus Fernandus favet suâ doctrinâ extraneis ill. 132. 11.

Rebuffus Petrus sua doctrinâ favet admissioni extraneorum ill. 98. 2. ad 5.

Recognitio bona fidei est quid valde diversum à privilegio ill. 77. 28. & seq. f. 81. 27. 28. 39.

Regalia quænam sint. Multa enumerantur ill. 483. 17. ad 25. ill. 493. 6. An, & quæ sint abdicabilia ill. 484. 17. ad 25. ill. 493. 6. 7. 8. Doctrina, fuggerens, quod Rex non possit à se abdicare Regalia publico bono, & ipis suis subditis est damnofa ill. 485. 21. 22. ill. 493. 6. 7. 8. Disponere de beneficiis ecclesiasticis, & ab eis extraneos arceri, non est de regalibus Principis ill. 483. 17. 18. ill. 492. 1. ad 8. Possit quidam beneficia conferre, vel ad ea præsentare, dictum est aliquandò jus regium l. 517. 24. f. 556. 27. ill. 104. 11. f. 109. 24. IV. 141. 3.

Regalia si cedantur favore Ecclesiæ, hunc ecclesiasticam ill. 493. 6. Fas non est Principi tollere regalia Ecclesiæ ill. 494. 7. Regalia extra consuetos fines dilatant Philippus Pulcher Rex Franciæ, unde jurgia l. 531. 5. Vt redditus Ecclesiarum sibi assumeret, eas diu vacare faciebat quidam Rex Angliæ ill. 248. 15. Regalia Fridericus 2. dimittit ut abusum ill. 493. 4. ill. 463. 10. f. 464. 15. Hæcque excluditur in investituris Regni Neapolis ill. 451. 26. Alia de ea ill. 305. 13. 14. f. 425. 7. ill. 452. 9. 10. 11. f. 467. 21. 22.

Regimen politicum: tres ejus sunt præcipuæ species, scil. Monarchia, Aristocrata, & Democratia. Sunt & alia species ejus inferiores, ut Olocratia, Oligarchia, Pincocratia, Polarchia &c. IV. 143. 10. Regimen de se non est officium personale, sed potest per substitutum exerceri IV. 216. 3.

Reginaldus Valerius favet immunitati benef. simpl. à debito residentia IV. 174. 8. 9.

Regino Prunienfis vocat Papam Vniversalem &c. ill. 225. 46.

Reginn Exequatur. V. *Assensus Regius*.

Regium, Lombardiæ Vrbs, comprehenditur in donatione Caroli M. ill. 331. 44. Et in diplomate Othonis M. ill. 339. 9.

Rbergium Calabrum qua occasione occupatum fuerit à Romanis ill. 394. 21.

Regulariter: hæc vox quid significet ill. 379. 7.

Regule Cancellarius jân à 400. annis viget. Johannes 22. inceptit eas in scriptis redigere, quas alii Papæ auxerunt, declararunt, moderati sunt &c. l. 545. 2. ill. 299. 1. An obligent in foro conscientiæ, res incerta est ill. 300. 2. Habeat vim legis

RERUM, & VERBORUM.

gis Il. 300. 2. III. 241. 18. Aliqui eonfent, quod
fuit favorabiles, non odio, ut dicitur de Primis
precibus Il. 300. 2. Causæ huius Reservationum
fuerunt Simonæ, & abulæ potentis Laicalis in
electionibus Il. 300. 3. 4. Item instantie Principi-
um, Ecclesiæ à Papa reservari petentium L. 339.
29. Il. 300. 3. f. 459. 14. Et magis concursus
Clericorum ad Romanum curiam, beneficia pe-
tentium L. 379. 26. f. 444. 12. f. 532. 10. f. 545. 2.
Il. 301. 4. Pariter resistentia Præfatum mandatis
Apostolicis circa beneficia Il. 321. 4. Vacante Se-
de Apostolica Regule Cancellarij cessant Il. 167.
23. f. 299. 1. *Reservationes* Ecclesiarum Sicilia Il.
ejus investitura in pactum deductæ Il. 409. 23. fol.
448. 19. f. 509. 19. Et in aliâ Neapoli Il. 45. 28. In
his Regibus interdu reservationes factæ sunt, nè
Ecclesiæ pervenirent ad Clericos Regibus suspen-
ditos Il. 510. 20. 22. Regula Cancellarij in cura-
tione peritiam idiomatis populi regendi III.
18. ad 22. fol. 55. 22. f. 248. 28. f. 409. 33. Man-
dant cæteris paribus præteriri Oriundum non Ori-
undo, & Diocesani non Diocesano III. 241.
18. Beneficium Gallicæ vacans in Romanâ curiâ
tempore Clementis 4. III. 241. 23. Plures Papæ
deserunt Regibus indulta pro concedendis benefi-
ciis hæc ergo cur non poterant suæ dispositioni
reservare L. III. 433. 26. In Francia tempore S. Gre-
gorij quidam beneficij Papa conferrebat IV. 24. 2.
f. 20. 8. Idem concedit beneficium in alienâ Dio-
cesi IV. 30. 2. V. *Mandata*. V. *Reservationes*
Apostolicæ.

S. *Remensis* Bituricens. Abbas Solemniciensis. indè
Episcopus Trajectensis L. 321. 24.

Remensis L. necensis Romam dirigit presbyterum
homicidam Il. 150. 1.

Remensis Civitas Regni Francorum dicitur Caput.
Episcopus est Regni Cancellarius, & habet jus
coronandi Reges, eorumque nuptiis benedicendi
L. 453. 3. Remorum, & Laudunensium Urbium olim
unicum erat territorium Il. 136. 1. fol. 141. 21. 22.
f. 341. 21. 22. Remensis Archiepiscopus habebat jus
cadendi moneta. Et Papa dat assensum pro no-
vo Episcopatu in ejus Diocesi erigendo Il. 461. 17.
18. Remense Concilium excusari facit Episcopum
L. 370. 9. Aliud Remense Concilium jubet pro-
vchi ad Ecclesiam indigenam: Concilium verò Bi-
turicense facit eligi undecumque virum idoneum
III. 110. 4.

S. *Remensis*, dictus Francorum Apostolus L. 453.
1. Divisit à Remensi Diocesim Laudunensem, ut
ibi poneret Antistes III. 241. 23. Literis con-
gratulatus est Hormisdæ Papa L. 157. 8. S. Remigij
Monasterium Privilegio donatum L. 359. 17. Pos-
sident prebendas extraneas L. 441. 15. fol. 453.
1. 2.

Remensis Andegavensis adoptatus tertio loco à Jo-
annâ 2. Regina Neapoli. Et faveo Eugenius 4.
Res tamen improspere succedit Il. 437. 24. fol.
440. 1.

Remensis quilibet potest juri suo: non tamen
juri facienti ad favorem alterius, neque juri na-
turali, aut Divino L. 527. 31. ad 36. Ad renun-
tiationem beneficii, Præfatis necessaria est licen-
tia Il. 200. 9. Potest fieri de beneficio obtento,

etiam ante acceptas Bullas Il. 228. 25. 26. Re-
nuntiatio facta ex metu, & non sponte III. 135.
41.

Reservationes Apostolicæ beneficiorum ex quâ po-
tate profuixerint L. 410. 31. f. 444. 19. f. 539. 30.
Ut quid editæ Il. 11. 180. 16. 17. Habent faciem
honesti L. 502. 15. Eadem impugnavit Concil. Ba-
silicæ, approbans tamen contentas in Corpore
Juris, & quod Papa posset in qualibet Diocesi
unum, vel duo beneficia conferre Il. 8. 14. 15.
f. 11. 22. Pragmatica quoque Sanctio illas im-
petivit in Gallia, & alia de hac rō L. 460. 16. Il. 9.
17. ad 24. f. 51. 2. Post quod ibidem inita sunt
Concordata Il. 14. 30. f. 180. 17. Sicut etiam
quod Alemanniam inita sunt Concordata Germa-
nica Il. 18. 1. ad 8. f. 24. 16. f. 180. 17. In Anglia
reclamatum fuit contra præfatas Reservationes L.
468. 14. f. 517. 23. 24. Il. 249. 16. Eas Papa strenue
defendit contra Edwardum 1. L. 539. 28. fol. 542. 38.
Henricus 2. offerrebat Papæ dispositionem omnium
Ecclesiarum Angliæ, si deponeret S. Thomam Can-
tuarum. Il. 275. 13. Rex Angliæ interpellatus, ut
liberam fieret Papæ beneficiorum dispositionem
Il. 249. 17. Iustitiam harum reservationum tuitus est
Petrus Alliacenfis L. 220. 38. Il. 428. fol. 301. 5. Et
Card. Carvajal Hispanus Il. 36. 25. f. 308. 5.

Reservationes Apostolicæ quidam antiquitatem.
Et alias rer. Etiam antiqui Papæ conferrebat benefi-
cia in alienis diocesium L. 502. 14. Il. 235. 5. 6.
Quidam reservationes, vel species earum innun-
ciatur sub S. Gregorio, & Nicolao 1. Il. 293. 23. Sub
Innocentio 3. L. 526. 31. Il. 258. 13. *Mandata* de be-
neficis dat, & dabant etiam antiqui Papæ Vitalia-
nus, Paulus 1. S. Gregorius, & alij L. 329. 18. fol.
242. 18. 20. V. *Mandata Apostolicæ*. Quirarē con-
ferrebat beneficij in alienis Diocesium: incipe-
runt postea dare litteras monitorias, indè præce-
ptorias, & demum executorias L. 504. 4. Causæ
cur fuerint introductæ Reservationes hæc V. *Regulæ*
Cancellarij. Olim erant plures species reservatio-
num, quam sint nunc Il. 24. 20. 21. Papa habet plen-
titudinem potestatis circa beneficia, ideoque potest
illa sibi reservare V. *Papa*. V. *Plenitudo potestatis*.
De qua omnes accipiunt, inquit Stephanus Torna-
cen. L. 444. 19. Nè ei potest hæc auctoritas à Con-
cilio restringi L. 501. 12. Neque à Principibus pro-
corum libito limitari L. 539. 28. Nam reservando si-
bi beneficia jure suo utitur, sine ullius injuria L.
501. 12. Il. 24. 20. 21. De honestate tamen non
debet omnia sibi totius Orbis beneficia reservare
Il. 150. 6. f. 295. 29. 30. Quintuplici jure Papa con-
ferre beneficia per totam Ecclesiam. 1. Jure concursus.
2. Jure devolutionis. 3. Jure præventionis.
4. Jure reservationis. 5. Simpliciter via juris L. 392.
24. De Concursu L. 501. 11. ad 19. V. *Concursus*.
De Præventionem L. 502. 13. Il. 23. 19. V. *Præventio*.
De Devolutione. V. *Devolutio*. De Affectione
propter vacantiam apud Sedem Apostolicam, quam
fit antiqua L. 500. 8. Il. 288. 12. Et propter dep-
ositionem Beneficij, à Papa factam L. 390. 28. 29.
Itaque vigore Reservationum confert Papa benefi-
cia in diocesium Episcoporum Il. 167. 23. Cum
quibus per illas pacifici videtur Il. 168. 25.

Residentia, quid sit IV. 175. 10. Alia est *præcisa*, & alia *causata*. Prima causat incompatibilitatem beneficiorum, non secunda IV. 175. 11. f. 156. 29. Aliud est *residere*, aliud *interesse* servitio Ecclesie IV. 175. 10. Residentia ut in se depositi servitium personale IV. 345. 17. Strictius verò, vel laxius obligat, prout præscribit lex Ecclesie, & Superioris, cujus auctoritati subordnatur IV. 313. 5. f. 16. 12. Servire debet beneficiarius Ecclesie secundum IV. 312. 1. Præbendæ namque sunt stipendia ministrantium Deo in tali loco IV. 121. 13. Et qui altari non servit, de altari vivere non debet IV. 105. 25. f. 125. 24. Ex non impensa residentia plura mala eveniunt L. 532. 8. f. 537. 23. IV. 220. 14. f. 160. L. 528. 25. Omnia beneficia onus residentie habere non subsistit IV. 125. 24. Latius de hac re V. Beneficium. Cursus 40. annorum sufficit pro firmando statu beneficii circa debitum residentie: ad cuius exclusionem satis est, quod res dubia sit IV. 92. 22. Istud onus non mensurandum est à majoritate, vel minoritate reddituum, sed à natura beneficii L. 145. 8. IV. 185. 7. 8. fol. 208. 6. 7. fol. 258. 12. Beneficarii residentiales, tametsi parvos redditus percipientes, residere tenentur IV. 160. 4. fol. 263. 12. 13. Clericus accipiens beneficium residentiale imponit ibi permanentiam L. 248. 13. Et ab eo exigi potest iuramentum de residendo, non verò ab obstitute beneficia simplicia IV. 103. 20. f. 208. 2. f. 10. 37. 38. Qui plura residentia possidet, debet in loco dignioris residere, & iuxta illius ritum Officium recitare L. 164. 31. Guillelmus Parisien. declamat contra non residentes IV. 360. 3. Oratores Galli quid peterent in Conc. Trid. circa residentiam IV. 124. 17. ad 20. Beneficio residentiales prædicere, olim dicebatur cardinalare L. 187. 31. V. Cardinalis.

Residentia ex quo jure sit, & quanta ejus obligatio. Plures editi sunt canones pro inducendo ad residentiam beneficiorum residentiales L. 491. 39. IV. 350. 7. 2. f. 353. 11. Pæcis etiam designatis III. 303. 37. Hoc debitum non est de jure divino, vel naturali, sed humano, cui potest auctoritas ecclesiastica derogare IV. 91. 17. f. 102. 15. f. 114. 9. 10. Præsertim in choralibus, & servitoriis IV. 163. 3. f. 204. 10. 22. f. 233. 22. f. 230. 16. 17. fol. 215. 26. Idem aliqui censent de beneficiis episcopalibus, & Curatis IV. 13. 20. Alii cœsent, quod hi teneantur ad residentiam de jure divino, & naturali IV. 163. 2. f. 165. 7. f. 230. 16. Quid verò de hac residentia sit, & quid fuerint Conc. Trident. IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 22. fol. 235. 1. ad 25. fol. 255. 16. Banum est quod Episcopus in proprio Episcopio resident III. 352. 2. Omnes habentes beneficia cum animarum cura, vel cum debito servitio Choro, aut Ecclesie, ad residentiam tenentur IV. 99. 10. 32. f. 108. 34. f. 171. 8. fol. 174. 8. 11. fol. 92. 24. f. 99. 7. f. 114. 10. f. 246. 2. fol. 262. 8. ad 11. Nè possunt sine licentia superioris suum beneficium relinquere, neque ad aliam Ecclesiam transire I. 68. 14. f. 174. 8. f. 187. 30. f. 196. 23. 23. f. 37. 14. 12. f. 45. 1. f. 247. 8. fol. 256. 17. 21. fol. 266. 5. f. 275. 33. f. 299. 28. 29. 32. fol. 371. 15. fol. 379. 35. III. 47. 24. ad 39. f. 390. 32. IV. 260. 11. fol. 267. 23. f. 271. 4. f. 298. 1. ad 7. f. 300. 7. f. 309.

25. f. 350. 1. 5. Aliis cogi possunt ad redeundum L. 301. 32. III. 148. 37. 38. IV. 298. 1. Et spoliari beneficio, si manet non redeat IV. 67. 15. f. 75. 9. fol. 125. 23. Ac quomodo fini citandi IV. 263. 10. S. Cypranus privavit stipendiis Clericos à sua Ecclesia discedentes III. 157. 12. Affixi, seu affscripti servitio alicujus Ecclesie, non debent ab ea ad aliam transire III. 92. 13. f. 147. 36. IV. 298. 2. 4. V. Affixio. At carenti beneficio residentiali neganda non est facultas discedendi I. 248. 13. f. 267. 10. f. 300. 31.

Residentia quod casus ab ea excusantes. Qui ex aliqua gravi causa impediuntur, à residentia excusantur IV. 88. 6. Quatuor causas admittit Concilium Trident. ab ipsamet excusantes, & quas IV. 332. 10. 11. 12. f. 354. 14. Ab ea excusantur absentes in servitio sui Episcopi IV. 89. 11. f. 31. 9. Vel Cardinalis sui Titularis, aut Cardinalis Legati intra suam provinciam IV. 332. 9. Aut occupati in servitio Sedis Apostolicæ IV. 89. 10. ad 13. f. 330. 4. 6. f. 333. 12. ad 14. V. Romano Ecclesie. Non tamen Romæ morantes ad proprium commodum IV. 333. 13. f. 337. 24. Dispensatio quoque à residentia excusat: quæ tamen sine gravi causa dari non debet IV. 249. 10. 12. Plures sunt causæ, ob quas concedi potest IV. 114. 15. ad 17. Quantum, & quando possit Ordinarius super ea dispensare IV. 113. 12. ad 15. Papa eam dure valet ad tempus, vel in perpetuum, & ipsis beneficiis residentie onus auferre IV. 100. 13. 15. f. 113. 12. ad 17. fol. 120. 9. 10. f. 201. 12. 15. 16. f. 219. 10. f. 221. 18. Jura favent exemptioni à residentia, datæ beneficiis, non personis IV. 64. 14. f. 337. 25. Consecutus quoque est una ex causis, eximentibus à residentia IV. 177. 15. Quicquid aliqui sentiant in oppositum IV. 249. 9. 10. Et ubi consuetudo hæc tolli non potest, permittenda est IV. 104. 23. Nam etiam de coersio, consuetudo potest addere onus residentie beneficiis, illud aliquando non habentibus IV. 346. 20. Beneficia merè simplicia immunia sunt à debito residentia: Tom. 4. per totum. Ex generali consuetudine, quæ iusta est, & licita IV. 64. 7. 8. 9. f. 340. 4. ad 28. Nè Bulla S. Pii 5. de residentia complectitur hæc beneficia IV. 151. 6. fol. 155. 17. Neque potest Episcopus Beneficiarios simplices ad residentiam arctare IV. 6. 12. V. Beneficium. Quam quidem in eis immunitatem nullus posuit in dubium usque ad nostram ætatem IV. 4. 6. 7. Et hi beneficiarii servantur aliter Ecclesie, tametsi non resident L. 10. 18. 19. IV. 34. 21. 22. V. Servitio. Abbatia carens cura, & conventu, non obligat ad residentiam. Nè parochia, cujus cura exerceretur per Vicarium perpetuum. Canonici quoque Collegiati quando ad eam non teneantur IV. 151. 6. 8. Habentia jurisdictionem ecclesiasticam ad illam teneantur IV. 203. 17. *Resistentia* beneficiorum ad solos indigenas est quod spirituale, vel spirituales connexum I. 575. 17. fol. 139. 17. II. 403. 1. Stare non potest cum libertate collationis eorum L. 493. 2. II. 181. 24. f. 403. 5. f. 456. 45. Violat eam libertatem Principum, & privatorum, habentium beneficia, à se dependentia L. 403. 30. II. 170. 31. 32. f. 183. 26. Sed & susceptoribus beneficiorum damnoa est L. 215. 26.

RERUM, & VERBORUM.

27. Ideo pluries declarata fuit, quod sit *contrarius*, *illicita*, *indebita*, & *ambitiosa* *fl.* 494.41. *f.* 562.9. *ll.* 27. *28. f.* 37.27. *f.* 87.10. *ll.* 104.17. *f.* 1. 7. ad *21. fol.* 135.5.6. *f.* 138.13. *f.* 174.4. *ad* 170.31. Pluribusque rationibus ostenditur, quod politice damnoſa eſt *l.* 205.4. ad *46. ll.* 174.4. ad *25.* Numquam generali lege factuſit. *l.* 202.25. *ll.* 87.9. *fol.* 92.24. *f.* 102.12. *f.* 137.11. *f.* 140.21. *f.* 149.3. Non poteſt fieri à Principe, cui non eſt reſtringere electiones ad quos Clericos ipſe vult *l.* 298.24. *f.* 371.13. V. *Princeps*. Et ſtatutum ab eo factum ſuper hoc nullum eſt, niſi à Papa ſit approbatum *l.* 494.44. *fol.* 554.24. ad *27. ll.* 70.9. *f.* 87.9. *f.* 89.14. *fol.* 122.7. *f.* 153.7. A quo ſolo fieri poteſt hæc reſtriſtio. *l.* 535.16. *ll.* 27.28. *30. f.* 111.7. *f.* 122.7. *f.* 131.35. *fol.* 145.21. 22. Sed non ſine cauſa *gravi* *l.* 562.10.11. *ll.* 87.9. Quas concurrente, ſi fiat, habet rationem honeſti *ll.* 14.23. *f.* 145.34. V. *Extraneus*. V. *Gremium*. V. *Liberè*. *Retrahere* quæ, vel ex errore, vel aliſter malè acta ſunt, laudabile eſt. *ll.* 338.22. *ll.* 134.8. *f.* 170.1. *fol.* 340.39. *f.* 412.40. *41. f.* 454.28. Obſtinatè verò perſiſtere in re, ſemel male concepta, damna-
bile eſt *ll.* 337.13. *f.* 533.28.

Res. Reges à Deo habent ut regnent *ll.* 14.24. *fol.* 272.6. Horumque poteſtates radicaliter à Deo eſt, ſed immediate à populo *ll.* 521.23. Exemplum clare ſubditus debeat *ll.* 6.7. Suos motus rationis imperio reſſignare *ll.* 369.42. *f.* 372.48. Juſta facere, ac juſtè regere. *ll.* 48.3. Alios tandem regere, non regi ab eis *ll.* 45.1. 25. Honorare Deum, & Eccleſias ſervare debent jura, ſi volunt honorari à Deo *l.* 285.20. Deſendere quoque debent Eccleſias *ll.* 369.42. *f.* 462.9. Regia enim poteſtas illis data eſt ad Eccleſie præſidium *l.* 555.25. *ll.* 539.34. *ll.* 422.11. Oleo ſacro unguuntur *ll.* 191.14. Et tunc ſpondent ſervare jura Eccleſie, ac Pontificibus honorem exhibere *ll.* 171.32. *ll.* 494.7. Eccleſiaſtica libertatem conſervare debent *ll.* 525.28. *fol.* 539.34. Quæ ipſis quoque, ac eorum Regnis proficiat eſt *l.* 146.12.13. Multi Reges, & Regna ceciderunt, quia Eccleſiam vexaverunt *ll.* 428.31. *f.* 440.1. *f.* 445.11. *fol.* 449.21. *f.* 451.27. *f.* 500.30. Deus enim terribilis eſt Regibus; qui quoque regis legi ſubjecti ſunt *ll.* 13.43.45. Sc debet proficere legibus alligatos *ll.* 360.16. Quas obſervare tenentur quoad viam directivam *ll.* 324.41. Sola cupiditate alienas res invadendo, latrocinium committunt *ll.* 304.19. *f.* 308.30. Sicut valent loca, & provincias acquirere; ſic & eas perdere poſſunt *l.* 480.9. Enſque donare *ll.* 343.16. *f.* 17. *ll.* 449.6. Memorantur aliqui Imperatores, qui regiam Communi tribuerunt, alii negarunt Principibus, eam petentibus *ll.* 178.27. *f.* 242.23. Reges an adſtriſti ſint privilegioſi locorum *ll.* 150.24.24.

Res quod alias res. Reges ſolent, non præſent Eccleſie, cui obedire debent, non præcipere *ll.* 418.3. Habet Rex quod ſuum eſt, ſed prius habet Deus in Eccleſia quod ſuum eſt *ll.* 542.37. Papa undeſtor eſt Regum *ll.* 309.5. Infidelis non poteſt eligi in Regem *ll.* 7.8.10. Quantum competet Regi, quæ non competunt Viceregi *ll.* 145.36. Non eſt ſupponendum, quod rex mentitur *ll.* 174.8. Reges indigent adiutoribus *ll.* 141.4.5. Ubi expreſſè non

nominantur, ſe comprehenſos non cenſent *ll.* 555.21. Rex dictus à Menandro Deus terrenus *ll.* 309.5. Interdum vox Rex ſignificat regulum, vel reſtorem urbis *l.* 241.26. *ll.* 347.25. Qui ſibi uſurpat nomen regis ſibi indebitum, eſt ſicut rex Seſacorum *ll.* 398.9. An leges Regum obligent, ſi non fuerint à populo acceptæ *l.* 522.23. Utuntur pica-
tudinè poteſtatis in ſuo Regno *ll.* 391.9. *f.* 295.17. *ll.* 19.8. *f.* 110.8. Eis debentur ſtipendia jure natum *ll.* 41.2. Et ſi non reſident perſonaliſter in provin-
cia, à quibus illa capiunt *ll.* 144.10.11. *f.* 326.4.5. Etſque jure regum poſſe illa exigere, ac ad ſuum marium transferre *ll.* 471.31. Regum literæ ali-
quando dictæ ſunt *Sacro Regalia* *ll.* 505.29. *fol.* 507.33. Regum filii digni ſunt pluribus Eccleſie beneficiis *ll.* 324.47. Rex an poſſit aliquem aggregare civibus urbis ſui vaſſalli *ll.* 280.24. Rex judi-
cari non poteſt à ſuis ſubditis *ll.* 526.47. An ex-
communicari poſſit ab Epifcopo *ll.* 380.23. Papæ excoſcantes juriſdiſtictionem in reges *ll.* 271.22. *f.* 284.18.20. *f.* 330.28. *fol.* 344.5. *f.* 549.13.14. *ll.* 74.16. *f.* 81.39. V. *Excommunicatus*. Rex memoratur, ſun-
gens officio Interpretis euiſda prædicatoris *ll.* 409.32. In cunctis Regibus fuerunt aliqui Reges Sancti *ll.* 37.36.

Reges quod res beneficiorum. Quam partem ha-
beant Reges in proſpectione Anuliſum ſui ſtatus *ll.* 201.12. *f.* 244.7. ad *30.* Quidam Reges olim con-
ſerebant aliqua beneficia ex privilegio Apollotico *l.* 320.39. *fol.* 504.26.26. *ll.* 537.24. *ll.* 502.9. V. *Laicus*. Inſuntur aliqui Papæ, qui ſimilia in-
dulta aliquibus Regibus conſulerunt *l.* 531.7.8. *ll.* 180.17. *f.* 470.18. *ll.* 433.36. Hæc fuerunt privi-
legia perſonalia, vel gentilitia *ll.* 303.9. *f.* 471.18.20. Nam interdum prohibitas aliquis Regis facit,
ut Eccleſia de illo conſens, aliqua ei negotia ec-
cleſiaſtica committat *ll.* 504.26.29. Aliquando,
beneficia conſerri à Rege, vel ad ejus præſentatio-
nem tribui, dicitur jure regum *l.* 537.24. *fol.* 556.27. *ll.* 304.13. *f.* 309.24. *ll.* 141.3. Verè tamèn bene-
ficiorum provisionibus ſe miſcere, citrà privilegium
Apolloticum, non eſt jure regum *ll.* 492.3.4. Nam
res ſacræ ad Sacerdotes ſpectant, ad Reges pro-
fane *ll.* 281.29. *fol.* 365.22. Reges, & laici con-
ſerentes beneficia, in hoc ſunt organum Papæ,
cuius privilegio id faciunt *l.* 207.7. *f.* 403.31. *f.* 506.28. *ll.* 145.26. *f.* 167.23. *f.* 303.7. ad *166. f.* 487.26. *f.* 490.3. *ll.* 22. Poſſunt undecumque vocare Clericos
ad beneficia ſui patronatus *l.* 267.11. *fol.* 301.6.19. *f.* 382.3. *f.* 399.6. *f.* 506.28. *ll.* 488.26. Jure regio
l. 537.24. Violantur eorum jura reſtriſtione bene-
ficiorum ſui patronatus ad ſolus indigenas *l.* 403.30. *ll.* 469.14. An ipſi cedere poſſint libertati no-
minandi etiam extraneos ad beneficia ſui patrona-
tus *ll.* 495.8. An ad Epifcopatus teneantur nomi-
nare digniores *ll.* 456.27. Eorum intereſt agere, ne
beneficia ſimplicia ſui patronatus graventur onere
reſidentium *ll.* 141.2.3.4. Plures Reges nolu-
nt ſe beneficiorum provisionibus immiſcere *ll.* 484.18. Sine gravi periculo non eſt eis faſ detrudere
libertatem diſpenſandi beneficia, illam habentibus
ll. 540.24. Electionibus Preſulum olim intererat
Miſi regi, ad compromittendos tumultus *ll.* 301.19. ad *28.* Reges non aſſentirentur addi onus reſi-
dentium

I N D E X

dentis beneficiis sui patronatur IV. 77. 18. fol. 135. 20. f. 142. 6.

Regnum: quolibet Regnum est magna familia, & quolibet familia est parvum Regnum l. 206. 5. Fere in cunctis Regnis admittuntur extranei ad officia publica, usque ad regiam dignitatem l. 212. 18. 20. f. 51. 28. 32. Simul ista mundi conditor posuit Deo, odium, atque Regnam III. 387. 26. Precisa iustitia, Regna sunt veluti tot latrocinia III. 418. 3. Regna interdum ab initio male parva progressu temporis fiunt legitima II. 348. 26. f. 398. 30. IV. 92. 20. Inter Ecclesiam, & Regnum debet esse mutua concordia II. 384. 2. fol. 423. 21. Aliquando etenim per Regnum terrenum coeleste Regnum proficit l. 555. 25. II. 384. 2. f. 559. 34. III. 241. 20. f. 422. 11. Quidquid pro quiete Ecclesiarum agitur, ad regni quoque quietem cooperatur II. 540. 24. intra Regnorum limites non ardetur potestas Præfulum, & Ecclesiarum II. 85. 3. V. *Discessio*. Nullus canon est generalis, faciens, beneficia danda esse solum Clericis & Regnorum, ubi beneficia ipsa constituta sunt l. 310. 18. 19. V. *Indigena*. Accessio urbis ad aliquod Regnum non alterat res ecclesiasticas, in ea sitas II. 85. 3. f. 387. 8. III. 425. 18. Regna confunduntur, si ibi servanda essent leges civiles iam antiquatæ IV. 205. 17. Regnum duos non admittit: & duos Reges, etiam fratres, unam simul Roma habere non potuit III. 247. 16.

Riccius Jo. Aloyvius faveat fua doctrina profectioni extraneorum II. 103. 15. Faveat quoque immunitati beneficiorum simplicium ab onere reddituum IV. 186. 10. 11.

Richardus Comes Cornubiæ, frater Regis Angliæ, oblatum sibi Regnum Siciliae recusat II. 433. 6. Aspirat ad Imperium, ad quod fuit electus in schismate l. 564. 17. II. 433. 8.

Richardus Pistoriensis fit Episcopus Vintoniensis l. 460. 23.

Richardus Anglus fit Episcopus Syracusanus l. 447. 28. II. 412. 32.

Richardus uox ex præcipuis Normannis Apulie II. 393. 14. A' Nicolao 2. investitur de Principatu Capuæ II. 319. 16. 17. f. 334. 51.

Richardus Præmonstratensis electus Leodiensis: de eo *plura* l. 320. 5. 6. f. 345. 7. ad 12.

Richardus Senonensis resistit Ivoni Carnotensi, subrogato a Papa in Sedem Galonis, quem deposuerat l. 390. 28.

5. **Rigobertus** Remensis dat quasdam Parochias Monachis l. 449. 24.

Ritus. Diversitas rituum, quos variz nationes in sacris rebus observant, ad venustatem Ecclesie militantis conferit III. 406. 25.

Robertus Rex Neapolis Patri succedit, ut proximior, exclusio veniente iure representationis, & investituram obtinet a Clemente 5. II. 436. 15. 16. Dedit uxorem Iolantem Aragonensi II. 445. 11. Multa bella habuit cum Aragoniis, Siciliam occupantibus II. 447. 16.

Robertus Abbas S. Ebrach, inde S. Euphemie, & alibi in Italia, tandem Episcopus Trinitatis

in Sicilia, quis, & qualis fuerit, recusavit Episcopatum Carnotensem, & plura de eo l. 394. 1. ad 4. f. 538. 30. II. 473. 24.

Robertus Archiepiscopus Bajulus Regni Neapolis, degente Carolo Claudio Rege captivo in Catalonia: Mandat impleri Capitula Regni, edita a Papa II. 458. 10.

Robertus Guiscardus, exactio Nepote, Dominium Apulie suscipit, primusque ibi titulo Ducis potitur l. 391. 12. Fortiter pugnat contra Græcos II. 317. 11. Acquirat Siciliam II. 397. 28. A' Nicolao 2. & Gregorio 7. investituram Apulie, Calabriae, & Siciliae adimplitur, juramento fidelitatis præstito, & designato annuo censu II. 319. 16. f. 321. 21. f. 324. 28. f. 324. 51. f. 349. 27. f. 392. 14. f. 397. 18. f. 406. 14. ad 18. Se intulit, *Dei*, *et D. Petri gratia*, Ducem Apulie, Calabriae, & Siciliae III. 219. 34. Laudatur in investituris Regum Neapolis, & ab Historicis II. 390. 10. 13. 18. fol. 396. 25. Imperatorem Græcum in propriis terris invadit II. 319. 17. f. 321. 21. fol. 392. 13. 18. Romam pergit, indeque fugat Imperatorem Germanicum, infestantem Gregorium 7. quem ducit Salernum II. 393. 18. Vocat eum Papam universalem III. 219. 34. *Plures* Ecclesias restaurat II. 474. 24. 25. Plures Abbatis dat Roberto Gallo, qui demum fit Episcopus Trinitatis l. 395. 4. Alia de eo II. 321. 20. f. 324. 28. fol. 474. 24. 25.

Robertus Gebennensis Antipapa, sub nomine Clementis 7. II. 436. 17. Beneficia Castellæ dat extraneis: Rex vero illi obstitit l. 550. 14.

Robertus Molisæensis Abbas promovet rigorosam observantiam Regule S. Benedicti: Monachi ei resistunt: Ipse abiit Cistercium: Papa eum cogit redire Molisum, & alia de eo III. 173. 14. ad 18. Satagit, ut Monachi abiciant a beneficiis ecclesiasticis l. 432. 37. III. 173. 14. &c.

Robertus nepos Joannis Saresburiensis a Petro Blefensi commendatur Patruo, ut beneficium ei conferat l. 447. 20.

Rodolphus de Habsburg primus Imperator ex domo Austriacæ l. 564. 17. II. 399. 34. Ample diplomate faveat Romanæ Ecclesie, illudque ratificat, de quo amplè II. 341. 11. ad 15. Tuetur, sibi competere jus de quibusdam beneficiis disponendi IV. 141. 3.

Rodolphus Mansuetus Gallus fit Patriarcha Antiochenus l. 409. 12. f. 472. 27.

Rogerius Silvius Rex Neapolis, & Siciliae, exactio Duce confabro suo. Preliis fatigatur ab Honorio Papa 2. & Innocentio 3. cur II. 54. 12. f. 322. 22. 23. f. 390. 11. f. 409. 20. ad 28. Investituram habuit a dicto Honorio ut Dux. Titulum deinde Regium obtinuit ab Innocentio 2. sperto simili titulo, quem habuerat ab Antipapa. Præstititque Papa juramentum fidelitatis cum annuo censu II. 322. 23. f. 349. 28. fol. 390. 10. f. 409. 20. ad 26. Laudatur a Petro Cluniacensi II. 391. 11. Dat D. Brunoni Carnobium in Calabria l. 388. 21. 22. Et Clero Ceno-

RERUM, & VERBORUM.

Cenomanensi quosdam redditus in Apulia l. 418. 3. Se Præfatum electionibus immiscebat. Vetusque, ut Romana pecunia cursum haberet in Regno, ad quibus conatus Papæ reclamante delictis ll. 409. 21. ad 26. l. 457. 7. Tres habuit uxores, & quandam obicit ll. 417. 2. 8. 9. Alia de eo ll. 312. 23.

Rogerus pater filius Tancredi coronatur Rex iussu patris: citiusq; moritur ll. 415. 1. Henricus 6. cadaveri ejus ornatus regio facit evelli ll. 444. 9.

Rogerus Crumena, vel *Bursa* cum Boemundo fratre de Ducatu Apulie contendit, & prævalet ll. 312. 22. Ab Urbano 2. per vexillum investitur de Ducatu paterno ll. 349. 27. l. 408. 19.

Rogerus Bosius Comes frater Roberti Guiscardi fortiter pugnat contra Græcos ll. 317. 11. Regem Siciliam nomine dicti ejus fratris ll. 321. 21. Laudatur in prima investitura Papæ, data Rogerio Silvio Regi ejus filio ll. 390. 10. Pluribus Ecclesiis Siciliæ restituit bona illis abstracta ll. 474. 25.

Roma profana dicta à Martii terrarum, gentiumque Dea ll. 309. 5. Orbis compendium, & commune totius terræ oppidum ll. 374. 6. Porricidio dedicata, duos fratres habere simul reges non potuit ll. 247. 36. Figurata fuit imago Deæ Kumiæ, mamma circumfusa, lac omnibus exhibentis l. 379. 36. Cunctorum est mater, & nullius noverca l. 376. 28. Universalium nationum caput l. 159. 19. l. 518. 11. Et omnium communis patria l. 158. 12. l. 211. 16. l. 221. 43. fol. 358. 8. l. 376. 27. 28. ll. 374. 6. Extraneos Urbem populi lex Pappiæ, damnataque fuit memoria Perenna, qui triumphasset, cum non esset Civis Romæ ll. 241. 40. Verum Romani liberalissimi fuerunt in admittendo ad Civitatem, ejusque dignitates, extraneos, etiam hostes victos l. 209. 32. l. 439. 20. 21. l. 376. 28. ll. 374. 8. 9. fol. 379. 19. 20. Civium Romanorum duplex erat patria, natura, ubi orti erant, & juris, id est Roma, tametsi alibi manerent. Atticus reculavit jus Civitatis Atheniensis, nè Romanam perderet. Virginitas non licebat Romanæ Civem ll. 374. 7. 8. 9. Romani suis Sacerdotibus stipendia dabant ll. 11. 3. Apud eos responsa prudentum jus faciebant ll. 157. 3. Romæ muri sacrosancti habebantur, poenæ mortis indictæ eos transcurrentibus ll. 289. 3. Ibi officia infans latius liqum non patebant ll. 408. 32. Libros noxios ignis absumebat ll. 419. 4. 5. l. 528. 17. Romani assentiri noluerunt Nicæ medico, qui Pyrrhum Epirotarum Regem eorum hostem veneno interimere sese obtulit ll. 417. 23. Interdum Romani loca bello invadebant, solâ regnandi cupiditate ll. 394. 19. fol. 398. 30. ll. 92. 20. Senatores contemnens Tiberius, vocabat eos homines ad servitutem paratos ll. 482. 13.

Roma Christiana quod non possidet armis, religione tenet l. 376. 28. ll. 183. 1. Plena est extraneis l. 221. 41. l. 376. 28. ll. 374. 6. Neminem à suis dignitatibus excludit l. 211. 16. l. 221. 43. fol. 375. 27. 28. S. Paulus fuit Romanus Civis ll. 374. 8. Antiquissima regina Roma dicta est in Concilio Chalcedon. ll. 189. 4. Ut Roma profana, sic & sacra invaluerat res, quia non genus,

sed virtutes homini in pretio semper habuit l. 363. 27. Ibi enim aliter virtus, & literarum præmia dantur ll. 76. 10. 11. Decet Romam euntes ad negotia, excepti benignè, & foveri ll. 201. 4. Romam, ejusque districtum, à Longobardis vestros, vocabat S. Gregorius, terram suam captivam ficiam ll. 198. 36. 106. Urbs, & districtus exprimitur in diplomatis, factis Romæ Ecclesiæ à Ludovico Pio Imper. ll. 338. 2. Othone Magno l. 214. 20. l. 338. 4. Rodolpho l. 11. 341. 11. Romani habent à Leone 10. privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis, & quibus ll. 68. 4. Roma constitutus est Primas Ecclesiæ l. 159. 19. l. 518. 11. Ibi olim erant 40. Basilicæ ll. 372. 6.

Romana Ecclesia prima Sedes est ll. 226. 46. f. 239. 34. Sponsa Christi ll. 390. 10. f. 433. 8. Omnium fidelium, & Ecclesiarum exemplar, magistra, mater, & caput l. 159. 15. l. 211. 43. l. 377. 1. l. 455. 9. fol. 399. 38. l. 338. 28. ll. 113. 16. fol. 381. 25. Domina est, non ancilla, nec ulli subdita, sed omnibus prælata, cui nullius temeritas, vel stulticia præjudicare debet ll. 504. 27. Etiam sub Imperatoribus ethnicis divitiis affluēbat, & quot rebus haberet S. Silvester ll. 176. 8. 11. Ejus beneficentiam laudat D. Dionysius Corinthiis l. 21. 9. f. 35. 1. ll. 19. 1. Latius præfudit religionem divinam, quam dominatione terrena ll. 481. 12. Quid de amplitudine illius potestatis faciunt Patres l. 376. 27. ll. 286. 8. ll. 183. 1. In ea viget fides, & potestatis Ecclesiæ plenitudo, perfidia non habet accessum, & ab ea unitas Sacrosanctæ exoritur ll. 183. 1. ll. 88. 7. fol. 111. 3. Nulli mortalium fas est cum judicare, sed ai obedire debent, si communionem ejus voluerint habere ll. 541. 36. 37. Illius Primatus à Deo est, non ab hominibus l. 500. 9. f. 539. 30. ll. 198. 37. fol. 203. 48. l. 210. 12. l. 214. 21. l. 329. 55. 57. fol. 262. 26. 27. 28. l. 329. 9. ad 14. l. 329. 19. 21. fol. 300. 29. 34. 35. Quomodo dicatur Ecclesia universalis ll. 185. 4. 5. f. 213. 18. Interdum patitur impugnatores, quos deberet habere fautores ll. 183. 1. At debemus ei honorem nostro tempore impendere ll. 441. 37. Nec ejus reverentia ullius presumptione turbanda est ll. 214. 20. fol. 293. 14. Quid stabilita Christi manibus nitimur subvertere fundamenta ll. 541. 37. Privilegia hujus sedis impingi possunt, transferri non possunt ll. 183. 1. Mori malebat S. Gregorius, quam jura Ecclesiæ suo tempore minui ll. 102. 49. Imperatoria est jura ejus custodire, & augere ll. 472. 32. Alia V. Papa. V. S. Petrus.

Romana Ecclesia quod alia res. Ipsa cunctis Orbis Ecclesiis præfertur ll. 144. 30. Sadulitatem suam impendit cæteris Ecclesiis ll. 211. 38. ad 45. fol. 219. 55. 57. Quarum statum iterum perseverat, si hujus dignitas convalescat ll. 214. 20. E contra si hæc humillatur, aliam ad cujus confugium auxilium ll. 448. 28. ll. 302. 33. Ad eam referri oportet, si quid in aliis Ecclesiis accidit, præsertim hereses, & scandala l. 428. 26. ll. 856. 1. Quod facit Romana Ecclesia, ad alios normam agendi l. 143. 3. l. 277. 1. Debetque aliam in facris rebus cum imitari, & cum illa concordare ll. 88. 7. fol. 158. 5. Ac ipsius regulam sequi in beneficiis

k k k

I N D E X

rum dispensatione II.453.13. Stylus Rom. Ecclesie facit legem II.299.1. Latrant aliqui contra eam, quia invident ejus glorie III.453.16. Antiqui verò Reges utriusque Siciliae illum valde honorarunt, se ipsis, & per ipsam honorari censes II.420.12. Ejus impugnantibus dici potest, Cathedra quid tibi fecit, ut contra eam litigam exacuas: quid deliquit S. Rom. Ecclesia? Corrigendus est excessus, si adest, sed non tollenda Ecclesie privilegia. Etiam si aliquis Papa careret meritis, non demeretur Petri Sedes L.351.27. II.541.37. III.202.49. f.474.34. V.Emest. juri. Ipsi Ecclesie mandata transgredi fas non est IV.189.8. Et etiam si gravis sit, cum humilitate tolerari debent II.358.10. Vel ad eam recurrendum est pro illorum moderatione III.454.28. f.473.34. Ipsa etenim non aobuit revocare, si quid inopportune per eam factum est III.134.8. fol.270.1. f.340.19. Ceterum si aliqua ibi forte succedunt inconvenientia, humanitati est imputandum, & majora alibi eveniunt III.266.35. Sedes Apostolica multa debita contraxit ad succurrendum Principibus contra Turcas, & Hæreticos III.471.30.31.

Romana Ecclesia quid extraneus. In eam se recepit Pictus Alexandrinus I.518.6. Marcion Ponticus, cujus erroribus detectis, fuit cum suis nummis expulsi L.39.10. f.1006.15. Fuerunt in ea Diacconi S. Laurentius Hispanus L.51.6. Hilarius Pictaviensis. L.101.1. Goffridus Vindocinensis. L.377.31. Epiphanius Hauricus III.216.26. Secundum aliquos in ea fuit Presbyter S. Hieronymus I.1164.10. Joannes Cassianus I.119.9. Ordinatus in Rom. Ecclesia, nec ab ea discedere, nec alibi ulterius ordinari valet L.183.14. f.374.4. f.377.33. f.453.10. Ad eam recursum habuerunt Patres Concilium African. 2. & 3. L.131.2.6. In Romana Ecclesia non defunt Clerici ad beneficia idonei L.97.25. fol.333.5. f.358.8. III.146.31. Ipsa viros præclaros undecunque ad se trahit L.284.18. f.374.24.29. fol.546.3. III.120.2. Non se illis privat L.456.10. Interdum ipsos per alias Ecclesias distribuit L.455.9. f.546.3. Neminem à suis dignitatibus excludit, modò dignum L.211.16. f.221.43.45. f.375.27. Aliquando etsi abundans propriis Clericis idoneis, Papas elegit extraneos L.97.25. fol.358.8.9. L.471.16. III.120.1. III.146.31.32. Sicut ad beneficia Rom. Ecclesie admittuntur extranei, sic & ejus Clerici ad beneficia aliarum Ecclesiarum admittendi sunt L.233.44. f.286.26. fol.379.16. Carolus Claudus Rex Neapolis patere decrevit beneficia sui patronatus Clericis Rom. Ecclesie II.475.28. Hi verò tum quia sunt membra Papæ, qui est Caput omnium Ecclesiarum, & fidelium, nullibi sunt extranei L.491.38.41. fol.509.38.42. II.121.2.3. III.231.58. IV.329.2. ad 35. Tum etiam quia serviunt Ecclesie universali L.455.10. fol.510.39.42. II.381.35. III.231.58. IV.89.10. ad 13. f.241.18. fol.315.17. fol.329.2. ad 25. Et quidem servitio verò, non per fictionem juris IV.331.6.7. 10.11. Aliqui Principes in ea fuerunt Canonici III.260.28.

Romana Concilia. Palmarum sub Symmacho L.143.

1.2.3. Aliud sub eodem I.155.1. Sub S. Gregorio L.226.5.13. Sub Bonifacio 4.1.171.17. Sub Martino 1.1.138.18. Sub Zacharia L.245.3. Sub Paulo 1.1.243.27. Sub Leone 1.1.251.23. Sub Joanne 9.1.81.26. f.251.23. f.282.13. f.331.2. Alia L.236.6. f.242.19. f.282.11.

Romanus Argurus Imper. quoddam reditus assignat Ecclesie S. Sophie III.90.8.

Roricon Laudoven. refutatus à suis L.65.6.

S. Rosalia cantans cum avicula IV.146.15.

Rota Romana ex duobus Prælati conflit præcipuarum nationum, & judicat de causis beneficiaribus totius mundi IV.188.14. Ejus decisiones quam vim habeant, an legis, an ut responsa prudentum IV.157.1. ad 5. Plures decisiones edidit pro admisione extraneorum ad beneficia II.112.10. ad 39. f.135.5. f.120.6. 141.17. III.341.18. Et pro immunitate beoef. simp. à debito residentie IV.157.1. ad 16.

Rothaldus Svevionen. appellat ad Papam III.280.27.

S. Rudbertus ex Gallia Episcopus Vormacis, inde Saliaburgensis L.231.24.

S. Rufinus Episcopus Sarag. L.288.30.

Rufus Thebaisianensis, plura de eo L.59.86. L.136.14.15.

Ruricus pia fraude D. Martinum à Monasterio eduxit, ut consecrari posset in Episcopum I.104.10.

Rusticana patricia mittit aules Ecclesie D. Petri in Vaticano III.454.29. S. Gregorius volebat, quod ei scriberet cum titulo ancillis III.209.9.

S

S. Anstus Sabbas ex Cappadocia Monachus, ad Lauram S. Euthymii Paphlagon perrexit, ubi Hierosolymis ordinatus est presbyter. Helia Hierosol. cum suis Monachis adstitit, fugatis illis, qui cum pellere nitebantur L.175.30. Monasterium S. Sabbæ Romæ datum fuit Cluniacensis L.433.41.

Sabadia. Nàm ibi sit privilegium exclusivum extraneorum, & à quibus beneficiis III.505.28. An ab expectativa II.103.13. Pius 4. cessit ipsa Clericorum, ad suum beneplacitum, illius regionis Duci III.464.19. fol.467.21. Mauritis Card. Sabaudia memoratur IV.17.25. *Tempore Joan. 2.* in Subalpinis non adhibebatur Assensus regis III.507.32.

Sacerdotes variis nominibus apud diversas gentes nominati sunt, nec ulla republica dici potest sine illis consistere IV.11.3. Vox Sacerdotum, tum Episcoporum, tum Presbyterorum significat IV.56.24. Presbyteri succedunt discipulis Domini L.814. Forum Caput est Christus. Ipsorum officium est offerre Deo sacrificia IV.11.2.5. Sacerdotium apud Christianos hereditarium non est. *V. Hæresitas.* Sacerdotibus debentur stipendia pro eorum labore ex obligatione L.1.2.22.24. & c.516.8. IV.11.2.6. Nàm etiam Ethnicis fidei Sacerdotibus præbeant stipendia II.12.23. IV.11.3. Non debent esse deterioris conditionis Sacerdotes Evangelicæ, quam essent hebraici L.11.20. II.55.12. III.520.6. IV.11.13. V.16.

RERUM, & VERBORUM.

V. *Clericus*. Possunt effeminati Principes politici, & militaria tractare II. 54. 12. ad 14.
Sacra Scriptura fuerunt à Spiritu Sancto dictata quodam verba, & apices L. 525. 29. Ejus libros Antiochus pessimi editio periculis est, ut disperderent. Diocletianus idem tentavit, & prebentes illi eosdem libros, Traditiones vocabantur III. 519. 4. 5. Plures Sac. Scripturæ libri fuerunt à diversis iudeis *impugnati* II. 60. 5. f. 3. 82. 2. Stylus ejus videbatur D. Augustino parum eloquens; & D. Hieronymo incultus, qui proinde fuit ab Angelo flagellatus III. 327. 49. Sac. Scriptura intelligi debet bene, non trahi ad sensus improprios, & repugnantes III. 34. fol. 44. 52. IV. 216. 4. 5. Non omnia quæ leguntur in ea exemplariter, vel narrativè, sunt de jure Divino III. 431. 9. Juris divini præcepta non sunt fundanda in verbis scripturæ transpositis lectionis IV. 206. 2. De jure divino dicitur etiam id, quod licet in Scriptura non sit expressum, ex ea tamen deducitur IV. 201. 1. S. Chrysostomus fuisse debet populo assidue legere Sac. Scripturæ. S. Hieron. verò improbatur, quod homines rudes huic studio incumbant III. 70. 13. IV. 246. 4. Interdum fragmina Sac. Scripturæ ad aliquod sensum dictum adhibentur III. 38. 18. D. Gregorius id improbat, de hac re quoddam redargit III. 217. 27. Quendam fragmina Scripturæ accommodatè adaptata in negotio extraneorum III. 20. 4. f. 32. 23. fol. 34. 29. Sensus accommodatus ingeniosus est, sed in ratione argumenti nihil probat III. 10. 17. f. 17. 34. 35. f. 19. 40. f. 25. 4. 38. 18. IV. 116. 4. 5. Scriptura interdum figuratè loquitur IV. 206. 2. Publica lectio Scripturæ in Ecclesiis III. 126. 45. Initium psalmodi D. Gregorius voluit fieri Episcopum III. 385. 22. Invenio maledictionem psalmi 118. contra directores honorum Ecclesiarum, à Concilio sancita IV. 30. 6. D. Paulus misit S. Petro approbandum evangelium, quod scribere fecerat II. 525. 13.
Salernum: ejus principatus emerit ex Ducatu Beneventi, & substat etiam post evarios Longobardos, quorum generis erat Princeps ejus II. 332. 46. 48. f. 304. 20. Hic lippendarius excepit Normannos in Apuliam venientes II. 39. 13. 15. 21. Principatus iste in proprietate speis ad Sedem Apostolicam II. 338. 3. f. 349. 29. Alia de eo II. 408. 17.
Salus Rex Hebræorum duosvit 20. urbes Regi Tyri II. 363. 17. Adificavit Templum magno pecunie sumptu, ornatu, & quot ejus essent vala, ac quæ mysterium III. 475. 1. 5. 6. 8. Depravatus est propter malitiam III. 132. Filium degenerem reliquit III. 437. 44. Contradictio Salomonis, liber à Gelasio prohibitus III. 332. 9. Alium adfuit Rex Ecclies, & cur. III. 519. 4.
Salomon Britannici Dux eam regionē à Carolo Calvo obtinet II. 344. 18. Expellit Actardum Nannetensem II. 460. 16. Corripitur à Concl. Tulienſi II. 428. 32. fol. 463. 16. Papa ei scribit titulo regio III. 378. 2. 4.
Salomon Michael fuit provectiori extraneorum ad beneficia III. 126. 19.
Sampſon Romanus erexit Xenodochium Constantinopoli III. 80. 35. Ubi fuit presbyteratu indignus I. 98. 16. f. 174. 26. 37.
Sardis quid fecerat de extranea ad beneficia præfi-

ciendis II. 116. 19. Favet immunitati benef. simpli, à debito refidendum IV. 177. 17. 18.
Saraceni variis loca Regni Neapolis occupantur II. 332. 46. 50. 51. Interdum conditi à Grecis, interdum à Christianis, & quotannis ad exigendum vetigal ab Apulis veniebant: variis præliis attriti sunt II. 395. 24. ad 28. Innocentius 3. scribit quibusdam Saracenis, in ipso Regno morantibus, ut Regi obediunt II. 432. 16. Eis utebatur Manfredus, & ad eorum vitam ferè transierat II. 433. 10. Saladinus Saracenorum Princeps mentio amicitie alienas urbes circumlustrabat III. 419. 27. Quibusdam Saracenis Episcopum dedit Juvenalis Hierosolymitanus III. 377. 26.
Sardicene Concilium fuit appendix Niceni I. 103. 5. IV. 96. 2. 3. Præ ejus indictione quam partem habuerit Papa II. 533. 17. Canones in eo editi propositi fuerunt ab Otto Legato Apostolico II. 64. 33. Concilium hoc à Patribus laudatur, & fævet immutari benef. simpli, à debito refidendum, aliaque de eo IV. 96. 2. 3.
Sardinia. Sardi dolent cum antiquis Romanis, ob multitudinem properantium Romanæ illa Insula L. 221. 1. 5. Symmachus Papa fuit ex Sardinia I. 55. 4. Quidam illuc missus fuit Episcopum ex Monasterio Cassinensi L. 365. 32. Ecclesias Sardinie fundavit S. Petrus, ejusque successores III. 177. 26. Tempore S. Gregorii erat defensor patrimonii Sardinie III. 83. 41. Insula hæc comprehenditur in donatione Caroli M. Imper. facta Papæ II. 321. 19. In alia Ludovici Pii II. 338. 3. In diplomate Frederici 2. II. 432. 18. Sardinie presbyteris concessum fuit Confirmationis Sacramentum ministrare II. 216. 26. Quod Sardi habebant privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis I. 310. 19. II. 71. 11. fol. 109. 9. f. 153. 15. f. 381. 26. III. 417. 2. An ibi rex nominet ad Episcopatum II. 209. 13. Alia V. *Laifer*.
Sarsina tres habuit sanctos Episcopos. Ejus Presul variis potuit prerogativis. Erat olim Protothronus inter Compromprovinciales. Stephanus Episcopum interfuit Concilio 3. Constantinopol. & alia de hac Ecclesia I. 288. 30. S. Petrus Damiani Prior fuit Eremitæ Ogræ hujus Diocesis, scriptus Episcopo, commendans ei adolescentem L. 384. 8. 9.
Sesima Episcopatus S. Gregorii Nazianz. locus villæ erat: illamque sedem ipse dimisit L. 91. 11. III. 169. 4.
Schisma. Innuuntur plura Schismata in Ecclesia Romanâ. Io electione Symmachi I. 155. 1. Post mortem Cononis I. 179. 3. Post Paulum I. 1. 235. 4. Io electione Nicolai 2. L. 358. 11. Alia Schismata I. 368. 4. 6. 408. 6. 7. III. 145. 32. Schisma in electione Urbani 6. L. 549. 13. ad 16. II. 3. 1. Perb per 40. annos Ecclesiam vexavit II. 436. 17. Schisma contra Eugenium 4. II. 7. 11. Nisi detur Papa summa potestas, tot erunt Schismata, quot Sacerdotes III. 295. 17. Schismata, in quibus aliqui Principes se ingererent circa Papas II. 496. 10. 11.
Schisma in aliis Ecclesiis, & Regnis. Schisma in Ecclesia Constantinopolis I. 236. 8. Io Alexandrinâ II. 237. 16. Io Antiochenâ I. 92. 32. fol. 94. 17. fol. 117. 3. Io Aquilejensi, quæ in duas divisa est L. 180. 6. Io Sanctandreenſi L. 461. 26. 27. Io

I N D E X

Liegonienſi III. 381. 12. Græci cauſam ſui Schiſma-
tis retulerunt ad hoc, quod contempti fuiſſent L. 560. 3. Photius illud perſonaciu conſovit III. 402.
16. Cui ſe junxerunt Archiepiſcopi Coloniae, &
Treſurenſis. A Papâ depoſiti III. 373. 49. Comes
Cenomanenſis à quadam ſua petitione deſtitit,
ne Schiſma fieret in illâ Eccleſiâ L. 418. 2. Ordi-
natos à Schiſmatis non niſi pro laicis habendos eſſe
aliquandò cenſitum eſt L. 488. 29. Recipiendos
in ordinibus ſuis, & admittendos diſpenſativè ad
beneficia, ſi reſipiscunt L. 133. 6. f. 489. 31. Schiſma
in electione Imperatoris L. 554. 37. Ob Schiſma
Regnum Hebreorum in duo diviſum eſt III. 15.
39.
Scholaſteriatu dignitas chræſtis eſt, frequens in
Hiſpaniâ, ad docendum Clerum deſtinata: quan-
ta ſit ejus antiquitas IV. 56. 80.
Scipio notatus, quod eſſet iomolentus III. 47. 46.
Hoſtibus facilitandam eſſe fugam dicebat I. 216.
27.
Secur. Palladius illud miſſus à Papâ ad propaga-
dam fidem III. 377. 16. S. Aidanus idem ibi fa-
ciens III. 409. 33. Denarius S. Petri exindè pen-
dendos III. 456. 33. 34. Exactiones ibi per Papam
poſtulatæ ad ſuccurrendum Terræ Sanctæ III. 448.
16. Scotia feudalæ Regis Angliæ, cujus aſſenſu
ibi Præſules præſicerentur Eccleſiis II. 249. 18. fol.
459. 14. f. 484. 17. fol. 499. 35. Scotiæ Reges ſe
Præſulum electionibus immiſcebant II. 249. 18.
Scoti quidam Epifcopi ſine Sede memorantur IV.
308. 31. Contentiones ob Electum Standæren-
ſem, reſuſcit à Rege, ut alium præſiceret :
undè regnum interdictum, & Rex fuit excommu-
nicatus II. 191. 13. f. 249. 18. III. 529. 36.
Severianus Archiepiſcopus Turonenſis, undè Patriarcha
Antiochiæ L. 568. 39.
Seminarium Clericorum. S. Auguſtinus in ſuo Epif-
copio Cleri morem fovebat, undè varii præſules
prodierunt I. 24. 23. f. 131. 4. Seminarium Cleri-
corum dici poſſet hortus Eccleſiæ, ex D. Petr.
Damian. L. 384. 9. Clericos educatos in domo
Epifcopi ad aliam Eccleſiam tranſire vetat Conc. 2.
Tolet. I. 145. 10. Bonum eſt quod Clerici ad res ec-
cleſiaſticas à pueritiâ inchoantur III. 105. 41. ad
45. V. *Clericus*. Beneficia ſimplicia uſui poſſunt
Seminario IV. 202. 16. f. 108. 34. f. 135. 19. Non
tamen valet unio omnium benef. ſimplicium ci-
dem facta IV. 153. 12.
Senior ideſt Dominus, vel Patronus, undè quæ-
re, vel habere aliquem pro ſeniore L. 267. 8. f. 308.
12. 13. f. 338. 14. 25. III. 133. 6. Dominus I. 200.
29. Senior aliquando ſignificat Oeconomus Ec-
cleſiæ IV. 13. 9. Senior Epifcopus, ideſt antiquior
inter Compromoviſiales L. 136. 14.
Serapion Aegyptius Archidiaconus Conſtanti-
nopoliſ cauſam dedit diſcordiæ inter S. Chryſoſtomum
& Severianum Gabalenſem, undè variæ turbulen-
tiæ emerſerunt L. 119. 9.
Sergius 1. Antiochinus, & educatus Panormi, fit
Papa, excluſus duobus indigenis. Miſſis S. Ville-
brordum ad Friſios L. 179. 3. 4.
Sergius 3. 20. cur, & qualiter ſaverit contrâ coe-
pus Formoſi L. 279. 7. 10. f. 332. 1. 2.
Sergius Epifcopus Conſtantiſopolis depoſitus à Pa-

pâ III. 126. 17. fol. 192. 22.
Servandus ad petitionem Regis Mauritanie fit à Pa-
pâ Epifcopus Hipponeſis L. 397. 12.
Servire Eccleſiæ. Clerici debent Eccleſiæ deſervire,
ſunt enim velut ejus operarii III. 148. 38. IV. 3. 21. 1.
Et coloni, ac ſervi Altaris. An ab eis poſſit exigi
ſponſio ſervienti Eccleſiæ ſibi alligata IV. 298. 2.
fol. 310. 37. 38. Qui altari non ſervit, de Altari
vivere non debet, & e contra IV. 105. 15. fol. 125.
23. 24. f. 206. 1. ad 20. f. 206. 8. 23. f. 120. 14. 17.
f. 236. f. 238. 11. Quod eſt de bono jure, at non
de jure divino IV. 207. 4. f. 209. 8. 13. Nam etiam
olim erant Clerici ſponſulas accipientes, & ta-
men Eccleſiæ non ſervientes, & e contra III. 883.
36. IV. 13. 11. ad 17. Servitus eſt cunctis odiola,
& grata libertas IV. 142. 7. Laboranti, & ſer-
vienti debetur merces IV. 232. 23. Beneficia ſunt
merces ſervitium Eccleſiæ, & qualiter L. 135.
6. 8. f. 519. 16. IV. 235. 2. ad 5. At non ſunt præ-
mium debitum Clericis, niſi pro arbitrio collato-
ria, quippè ipſi præmium debent in alia ſpita ex-
pectare III. 516. 15. IV. 74. 12. Ideò ad patrimo-
nii titulum ordinati ſervire debent Eccleſiæ ſub
mercede illius tituli III. 90. 9. f. 98. 27. f. 147. 36.
Solemnioribus anni diebus ad Eccleſiam conven-
iant IV. 209. 34. Beneficarii reſidentiales debent
tali Eccleſiæ præſentibus perſonaliter deſervire IV.
207. 5. Beneficarii vero ſimplices ſufficiunt, ut alius
Eccleſiæ deſerviant IV. 336. 6. 7. f. 248. 1. f. 266. 19.
f. 293. 19. 21. Servitus Eccleſiæ loquens eſt beneficii,
& ut de jure humano regulanda eſt pro diverſita-
te beneficiorum IV. 108. 6. Eſt quoque configura-
nda qualitati perſonæ, loci, temporis, & officii
IV. 239. 12. Beneficarii enim ſervire debent Ec-
cleſiæ, at non ut agalones, & ruſſici, ſed ut de-
cent Clericos, ac ſecundum Eccleſiæ morem, &
jura IV. 185. 8. 9. f. 208. 6. 7. f. 248. 12. Clerici
beneficia obtinentes Eccleſiæ ſerviant, eſſi origi-
ne ſint extranei L. 10. 18. 29. III. 96. 22. Bene-
ficiarii ſimplices bene ſerviant Eccleſiæ, quoties
laudabiliter vivunt, in Clericali habitu Deo famu-
lantur, caſtitem ſervant, à multis abſtinent,
qua laicis permiſſa ſunt, ſuperflua vero ſtatu pios
in uſus impendunt, & officium divinum recitant
IV. 6. 12. f. 15. 26. f. 135. 24. f. 207. 6. 6. 7. f. 111.
17. 14. f. 238. 9. 10. f. 267. 24. Alia V. *Romana*
Eccleſia.
Severianus Gabalenſis poſſus Conſtantiſopolis à
S. Chryſoſtomo, & cur revocatus ad preces Theo-
doſii pueri Imper. aliaque de illo L. 119. 9.
Severus Antiochinus Epifcopus hæreticus, undè fue-
rit, ubi baptizatus, & Monachus? Quotidè ana-
thema dicebat Concilio Chalced. Depoſitus fuit, ac
lingua ejus exciſa, & libri exuſti: aliaque de eo L.
169. 11. 12. III. 99. 29.
Severus laicus uxorem habens, ex Lanſim officio
fit Epifcopus Ravennæ I. 236. 8. III. 170. 6. f. 359.
18. 21.
Servaſtus Remenſis, deſtinatus ei ſucceſſore Hugone
puero, citò moritur I. 335. 13.
Sextus Cecilius leges mutabiles eſſe oſtendit II. 260.
10.
Sibilla uxor Tancredi, cum 3. filiabus, & filio miſſa
in Germaniâ ab Henrico 6. Imp. III. 418. 9. f. 492. 19.
Sici-

RERUM, & VERBORUM.

Sicilia tertas tam cetera, quàm ultrà pharum com-
plectitur, quæ olim an fuerint unitæ ll. 314. 3.
l. 390. 10. Insula hujus nominis etiam sub Ethni-
cis erat Regnum ll. 390. 10. Odoacer eam in feudum
 obtinuit à Genefico Vandel. Rege ll. 520.
33. Gothis indè paruit, quorum Rex Theodatus
 eam Justiniano Imper. obtulit, si à bello desiste-
 ret: Belisarius autem eam expugnavit l. 173. 23.
ll. 326. 34. indè occupata fuit à Saracenis per 220
annos ll. 320. 19. 30. l. 595. 4. ad 28. In proprie-
tate ad domitium Papæ spectat ll. 316. 7. 8. fol.
l. 321. 25. l. 505. 8. l. 507. 14. Qui etiam antiqui-
 tas ibi habebat ministrum, dictum Rectorem pa-
 trimonii Siculæ, tempore S. Gregorii l. 183. 15.
ll. 347. 35. Et Nicolai l. 323. 26. fol. 324. 50.
 Contenta est in donationibus, & diplomatibus
 Imperatorum factis favore Sedis Apostolicæ:
 ideit Caroli M. ll. 320. 19. fol. 323. 49. Ludovici
 Pii, Othonis M. Henrici 4. Othonis 4. ll. 338.
3. 5. 8. 9. Friderici 2. cujus diploma lectum fuit
 in Conc. Lugdun. ll. 340. 9. l. 418. 17. 18. l. 426.
 29. Ad cujus tenorem Principes Imperii fassi sunt,
 Siciliam ad Imperium non pertinere ll. 341. 10.
 Denim in diplomate Rodulphi l. 341. 11. 12.
 Principes, & Reges quinque linearum eam ut
 feudum à Papa habuerunt ll. 349. 27. ad 35. Quot
 fuerint hi Principes, & Reges ll. 395. 14. ad 34.
 Arbor eorum ponitur ll. 885. 9. Panormus Me-
 tropolis ejus est ll. 315. 4. Quam primo loco ex-
 pugnarunt Normanni ll. 395. 24.

Sicilia quoad feudalitatem. Præter dicta, Nicolaus
 Papa l. indè Gregorius 7. eleverunt Siciliam in
 feudum Roberto Guiscardo linæ Normannicæ
ll. 319. 16. 17. l. 321. 21. l. 335. 3. 4. l. 347. 15. 16. 17.
 Qui eam regerat opera Comitum Rogerii Bolli
 ejus fratris ll. 321. 21. Hicque plura bona restituit
 Ecclesiis ll. 474. 25. Rogerius Silvius Rex faci-
 gatus armis à Calisto 2. & Innocentio 2. donèc
 investituram ab eo adeptus est cum titulo regis
ll. 322. 22. 23. Quem prius habuerat ab Antipapa,
 vocante hanc insulam caput Regni Siciliæ, tunc
 terras tàm ultrà, quam citrà pharum comple-
 ctentis ll. 409. 23. Post Guillelmum horum Re-
 gum eam Tancredus invasit, cui Papa opposuit
 Constantiam l. cum viro suo Henrico 6. Impe-
 rator. datà illi investiturâ ll. 322. 23. Siculi, au-
 dita depositione Friderici 2. Imperatorum Regis,
 illi se subtraxerunt ll. 437. 32. À Carolo l. Rege
 malè habiti, magna caele Gallos omnes ibi reper-
 tos occiderunt: undè vespere Siculæ, de quib-
 us latè ll. 315. 5. 399. 33. ll. 441. 2. ad 11. Sta-
 timque vexillum D. Petri elevarunt, se Papæ
 vassallos professantes, Papa vero illis censuras, &
 penas intimavit, nisi ad obedientiam Caroli re-
 dierent, qui ejus Regni invellituram habuerat
ll. 442. 5. 7. 8. Ex tunc insula hæc paruit Petro
 Aragonio, Regnum autem Neapolis Carolo, &
 ex uno facta sunt duo reges ll. 315. 5. Interdicto
 supplicato est Sicilia, cum Jacobus Aragonius Pe-
 tri filius eam invasit: Jacobus verò illam Papæ
 ut Domino relinquens, discessit ll. 315. 1. l. Papæ
 minis, & censuris processerunt contrà Aragonios

occupatores Siciliæ ll. 442. 5. ad 12. Et aliquæ
 Civitates ab his desecerunt ll. 447. 16. At per 70.
 annos inter descendentes Caroli, & Patris, An-
 degaveses, & Aragonios, pugnatum est super
 ipsa Sicilia, donèc primi eam secundis cesserunt
 cum titulo Regni Trinacriæ, habendâ in feudum
 à Sede Apostolicâ, & à Rege Neapolis, appro-
 bantibus Papis pacta inter eos inita, & designato
 juramento fidelitatis, ac annuo censu 3. mille
 unciarum, Papæ solvendo ll. 445. 12. ad 20. Al-
 phonfus 1. ambo hæc Regna simul possedit ob-
 tentâ à Papa investiturâ, quæ aut utramque Sici-
 liam complectatur ll. 449. 22. Post hunc nullus
 Rex ibi resedit l. V. 36. 4.

Sicilia quoad beneficia, extraneos, & alias res.
 Ecclesiæ Siciliæ crevit D. Petrus, ejusque succes-
 sores ll. 177. 16. Illi præfiebant Episcopos San-
 ctus Gregorius l. 183. 15. 16. Qui & ibidem be-
 neficia conferebat l. V. 30. 56. Præfules ibi an-
 tiquitus eligebantur, & Legatus Apostolicus eis
 dabat assensum ll. 443. 4. Indè reservabantur Papæ
ll. 409. 33. Hocque conferebat utilitatibus Regi
ll. 300. 3. Nunc Reges eos nominant ex indulto
 Apostolico ll. 448. 19. ll. 309. 23. Nominantque
 etiam extraneos ll. 12. 22. l. 55. 22. Quod Papa
 quoque faciebant antè dictum indultum l. 461.
 2. l. Regis assensus Beneficiariis præstandus ex-
 clusivus legitur in investituris ll. 447. 16. l. 17. 18.
l. 509. 16. ad 20. Nō debet Papa minus polle-
 cere in Sicilia, quam in aliis Regnis ll. 424. 22.
l. 507. 14. Ad officia, & beneficia pachebat extra-
 neis accessus sub Guillelmo bono Rege ll. 412.
32. 3. An ibi sit privilegium arcens extraneos à
 beneficiis ll. 143. 39. ll. 153. 1. l. 417. 1. Quid de
 Appellationibus ad Papam, & Legationibus
 Apostolicis ll. 243. 3. 4. 11. 28. 49. 447. 16. ad 18.
 Syracusanus Præfultor habuit, ut Siciliæ præ-
 sideret, causasque Sedi Apostolicæ directas audi-
 ret ll. 418. 3. Monarchiæ tribunal undè processerit
ll. 410. 23. S. Gregorius cum Siculis dispensa-
 vit, ut semel tantum in anno Concilia celebra-
 rent ll. 319. 30. l. V. 112. 8. Spolia quædam Cleri-
 corum Martiani Papa 5. indultit Alphonso Regi
ll. 464. 15. l. 467. 21. Corona Sicula solis legiti-
 mis debita est ll. 444. 9. Eam plurimi reges extra-
 nei tenuerunt l. 312. 13. Quod antiqui Reges Sici-
 liæ quædam beneficia conferrent l. 506. 26. ll.
304. 9. Insula Milevitana est feudum Regis Sici-
 liæ, & quomodò illi agatur circa Episcoporum no-
 minationem ll. 69. 7.

Sidonius Apollinaris uxorem habuit ll. 358. 15.
 Laudat Monach. Lerinens. l. 129. 36. Panegyri-
 cum recitat: Avito Cæsari ll. 240. 16.

Sigebertus in Papam parum æquanimis, quædam
 coexistit ei contraria ll. 504. 46.

Sigillina. Eo utebantur Episcopi tempore Con-
 cilio Ephesini l. 139. 21. ll. 199. 6. Quod alicubi
 dicitur Annulus Ecclesiæ l. 383. 7. Ipsum ab Epi-
 scopis modò impressum in cera ll. 222. 15. 16. 20.
l. 483. 16. Modò in plumbo l. 269. 15. ll. 197. 2. 4.
l. 483. 16. Archiepiscopi Beneventi utitur bulla
 plumbea ll. 197. 4. Imperator utitur bulla aurea,
 L 111 vel

I N D E X

vel cerea *ll. 197. 2.* Cereus Imperator utebatur cerea *ll. 483. 16.* Reges Neapolis utentes eurois sigillo *ll. 402. 3. fol. 412. 30. fol. 419. 11.* Papa olim utebatur bulla cerea, nunc utitur plumbea, & à quo tempore *l. 197. 2. fol. 200. 13.* Sigillum Episcopi à probo, & docto Clerico custodietur *ll. 404. 21.* Sigillum Patriarche Constantinopolis tenebat Carthophylax *ll. 391. 35. Sigilli officium* Episcopus vendere, vel locare non potest *ll. 404. 21.* Pro illius oppositione Notarius quid exigere valeat *ll. 208. 14. ad 22.*

Sigisfridus Imperator. interfuit Concilio Constantiensi *ll. 56. 16.*

Sigisfridus Rex Burgundiarum, ex Ariano Catholicus, promouet celebrationem Concilii Epaoensis, ad extirpandam hæresim, & pro ecclesiastica disciplina *l. 144. 5.*

Sigisfridus Dux Austrie excommunicatus ob carceratum Cardinalem Episcopum Brixionem, respicere *ll. 35. 21.*

Sigismundus Carolus quid sentiat de utraque Sicilia, nimis ad Pepem pertineat *ll. 116. 7. ad 18.* Eum Præfulem vocat universalem *ll. 226. 47.*

Silestia, nûm in ea extraxerit à beneficiis arcantur *ll. 151. 1. fol. 407. 1.*

Silva totius Sedi Nerbonæ deponitur. Episcopi Concilii Nemausensi. indumenta ei sciuntur, & haculos super caput infingunt *l. 268. 14.*

Silvester fit Papa opera Gothorum Regis *ll. 292. 20. ll. 406. 11.* Fuit filius legimus Hormidæ Papæ *l. 158. 14. l. 202. 37.*

Silvester PP. 2. quis, & qualis fuerit, prius Archiepiscopus Remensis, inde Ravenas, demum Papa, & aliis de eo *l. 322. 14. ad 21. fol. 337. 20. ed 17. ll. 142. 25. 27.* Improbatur laicos beneficia assignare *ll. 377. 18.*

S. Simoni Stilite in columna commoreus *IV. 146. 15.*

Simile. Valet argumentum à simili ad simile *l. 228. 12. 15. l. 249. 15. l. 371. 12. l. 410. 14. IV. 126. 25. l. 148. 9.* Quod tamen est fragile, illudque omnis, etiam parva dissimilitudo destruit *IV. 275. 15.*

Simon Monfortius Athleta strenuus contra Albigenes *ll. 432. 12.*

Simon electus Eboracen, reprobatu à Pepe. *l. 465. 5.*

Simon Vigorius intemperanter locutus est contra Sedem Apostolicam. An respuserit *ll. 53. 7. 8. 9.*

Simonia. In beneficiorum, & ordinum collatione nihil exigitur, & quid de sponte obla is *ll. 203. 16. ed 26. l. 236. 18.* Canones Apostolorum eam improbant *ll. 272. 4.* Et S. Gregorius *ll. 217. 27.* Ac Urbanus 2. *ll. 288. 10.* Nil exigitur pro collatione, presentatione, admissione ad possessionem beneficii *ll. 89. 7. 8.* Consuetudo saluat aliquas exactiones occasione beneficiorum *ll. 203. 16. l. 206. 26. l. 210. 8. 12.* Ut est innotativa in aliquibus Capitulis *ll. 89. 7. 8.* Aliquid scilicet in traditione Pallii an sit Simonia *ll. 222. 14. l. 210. 5. 6. 7.* Quid de exactione An-

natarum *ll. 215. 22. 23. l. 217. 27. l. 223. 8.* Simonia, ut releta ad res Beneficiales, prohibita est solo jure positivo, in quo Papa potest dispensare *l. 360. 16. ll. 226. 18.* An in eo cadere possit vitium Simonie *ll. 310. 7.* Quidem Episcopus Constantien depositus ob simoniam *l. 402. 28.* Et Episcopus Leodiensis *IV. 294. 24. S.* Anselmus noluit pecuniam Regi dare, etiam post adeptum Episcopatum *ll. 206. 25.* Jocelinus Svesvionen. de simonia diffamatus *l. 360. 16.* Constantinus Cæsar simoniam committit *ll. 272. 4.* Ac Theodorus Rex Gothorum *ll. 496. 11.* Ezechius Ravenas *l. 179. 3.* Quidam Reges Angliæ *ll. 506. 31.* Rogerius Rex Siciliæ *ll. 410. 24.* Alii Principes *l. 147. 14. ll. 206. 25. l. 248. 16.* Alia Simonie *ll. 212. 12. l. 272. 5. 6.* Laici, & Clerici ementes, & vendentes beneficia, & parochias *l. 148. 33. 35. l. 404. 45. 46. ll. 175. 20.* Aliquando sic invaluerunt Simonie, ut Ecclesiæ heret venales vilibus hominibus, & Sacerdotia vel venderentur à Regibus, vel emerentur à Clericis *ll. 275. 5. ll. 500. 17.* Nimis Simonie fuerunt una ex causis, ut Papæ canonice electiones abrogaret *ll. 272. 5. ll. 431. 50.* Alia de hæc re *l. 369. 5. ll. 445. 10. l. 453. 27.*

Simplicius Papa Petrum Fallonem Antiochenum deponit *ll. 548. 38.* Potente Imperatore dispensat, ut electus Antiochenus ordinetur Constantinopoli *l. 170. 15. 16. l. 472. 28.* Jubet Episcopo Ravenas, ut pensionem solvat Episcopo, quem per vim consecraverat *l. 189. 9.* Alia de eo *ll. 348. 37. l. 498. 14.*

Simplicius Augusfordunen. uxorem habens, cum ea dormiebat, & miraculo suam continentiam comprobavit *ll. 360. 19.*

Simulatio abesse debet ab Ecclesiasticis *ll. 58. 20.*

Siricius Papa improbat subitam laicorum in Præsules mutationem: iansenusque fuit S. Paulino *l. 126. 27.*

Sisinnius Constantinopolitanus quomodo electus, & alia de eo *l. 58. 26. l. 38. 19. l. 199. 41. fol. 237. 16.*

Sixtus PP. 4. facilis fuit in concedendo, ideò deputavit inspectores, qui ejus gratias discernerent *ll. 38. 30.* Florentinis dedit indultum proponendi 2. vel 3. ad Episcopatum *ll. 38. 29.* An eis dederit indultum exclusivum extraneorum à beneficiis *ll. 71. 1. l. An* illud dederit Germanis *ll. 38. 29.* Contulit illud Castellanis *l. 553. 21. ad 30.*

Societas. Communicatio socialis esse debet inter homines *l. 209. 12.* ad eo. Mores hominum inferuntur ex eorum qualitate, eum quibus habent societatem *ll. 337. 11.*

Solutum. Argumentum à solito deductum validum est *l. 5. 6. ll. 227. 1.* Ob personas particulares non est ab eo devianum *l. 162. 21. 22.* Servetur solutum, nihique innovetur *l. 339. 22. 24. V. Consuetudo.*

Sophronius Hierosol. ex Damasco scribit Papæ proinde catholica contra Monothelism, rogans compri Cyrum Alexandrin. *l. 181. 10.*

Sorpes: Eis uti malum non est, Multa per eas desinien-

RERUM, & VERBORUM.

finiendi legantur in Scripturis, in Jure, in Conciliis: At beneficiorum per fortis collatio non licet. S. Mathias electus est per fortis, & hoc quid essent II. 232. 8. 9. III. 25. 6. 10.

Spo Dominicus faveat provocationi extraneorum ad beneficia II. 82. 12. ad 15. III. 56. 24. 25. Et immunitati benef. simpl. a relictoria IV. 164. 5. 6. Quid sentias de elemosynis dandis peregrinis I. 347. 33. III. 82. 40.

Spiritus Trinitatem. ex Opilione factus Episcopus III. 170. 6. f. 361. 31. IV. 146. 17. Coarguit in Conc. Nicano Triphillum Ledreos. I. 69. 16.

Susomensis ejus fides interdum mutat I. 95. 22.

Spoletanus Ducatus fuit unus ex 4. principibus Longobardorum II. 332. 48. Continetur in Donatione Caroli M. & in diplomatis Ludovici Pii, Othonis 1. & 4. favore Sedis Apostolicæ II. 331. 44. fol. 338. 3. 5. 9.

Spolia Clericorum. Debent esse distinctæ res propriæ Clericorum à rebus Ecclesiarum suarum, & de illis inventarium fieri I. 145. 7. fol. 373. 19. III. 461. 7. Cujus exemplar aliquando missum Romam invenitur III. 465. 16. Spolia ut plurimum olim destinata fuerant Successori, vel usibus Ecclesiæ II. 213. 25. III. 458. 11. ad 7. Quibus tamen, nec de jure divino, neque de naturali debentur III. 468. 24. Successori dabantur tempore S. Gregorii I. 183. 14. Qui nihilominus de lidem pro suo etiam libito disponebat III. 466. 20. Inciperunt Clerici spolia decedentium Præfulum usurpare. Et Episcopi spolia Clericorum, quibus id inhibuit fuit III. 460. 1. ad 6. f. 466. 19. Laici quoque ad ea manus extenderunt, quibus excommunicatione Concilia, & Imperatores alias penas comminati fuert, tamquam sacrilegis, & neceatoribus pauperum III. 459. 1. ad 8. f. 464. 22. 24. Principes itidem ea sibi sumere aggressi sunt. Sic Rex Vandalorum III. 463. 9. Quidam Reges Francorum I. 124. 17. fol. 531. 5. III. 468. 9. Quidam Rex Anglorum, qui ut illa diu ad se traheret, diu faciebat Ecclesiis vacare II. 248. 15. S. Thomas Cantuariensis. hac de re cum Rege contendit III. 463. 13. Nam spolia Clericorum ad Principem laicum non pertinent I. 403. 4. f. 422. 18. Nec etiam eorum Custodia, vel Advocacia, sub cuius titulo multi sibi spolia usurpatores, fuerunt excommunicati III. 464. 13. Comes quidam usurpator eorum ad illa restituenda coactus fuit III. 460. 3. Varii Imperatores, & Principes dimiserunt abusu eadem, sibi usurpandi II. 453. 10. 11. 12. Custodia tamen eorum, Deportus, vel Regalia permitti esset, ubi consuetudo ita fuit III. 462. 9. fol. 464. 14. f. 467. 21. Qui in hac re multum pravalet: unde Conc. Constant. optans tollere spolia, ea admitti ubi adesset consuetudo III. 459. 2. f. 465. 17. Alicubi fructus primi anni releverant hereditibus beneficiarii II. 221. 4. Alia V. Oceanensis. Spolia Vassalli debentur Domino feudii III. 470. 27.

Spolia Clericorum quodam Papæ, & alius. Spolia hæc ad Fiscum Pontificium pertinent, tam citra, quam ultra montes, & maria, de qua re plures Papæ Bullas ediderunt III. 458. 1. ad 30. f. 464. 15. 18. Pluribus rationibus probatur, eadem ab

ipso jure percipi III. 466. 18. ad 26. Sicut Episcopi, Abbates, & Clerici potuerunt, & possunt ea percipere, ubi est consuetudo, vel privilegium, sic potest Papa ea sibi lare III. 459. 2. 6. Sic Episcopus Agrigentinus, & Milevitanus quidam spolia colligunt, & quidam Episcopi Hispania, Lusitania, ac Belgii, lusulam capiunt, quæ est species spoliolum III. 461. 6. 15. 21. 24. 26. Sicut Papa ea potest interdum Principibus laicis, & Præfulis applicare, sic & illa potest sibi sumere III. 467. 21. 24. 25. Rex Hispania de his multum sentit utilitatis III. 444. 9. Innocentius 4. eadem sibi ex Anglia relevavit III. 465. 16. f. 470. 27. Tempore Schismatis Avenionens. latius invaserunt, agentibus Antipapæ, & connivente Gallie Regente. Pluribus tractatum est de illis evellendis, re non effectum fortiente, ob indigentias Papæ III. 465. 17. Cujus si amplius sunt reditus, magnæ quoque sunt expensæ III. 471. 30. 31. Ludovicus 11. restitit Pio 2. ad colligend. spolia in Gallia, renovans edictum Caroli 6. ea inhibentis III. 440. 1. fol. 465. 17. Ludovicus 12. impedivit, sed Julius 2. exigeret spolia Cærdin, de Ambuissa III. 470. 27. Verè autem Princeps licet inhibere non potest, nè Papa exigat spolia Clericorum sui status III. 464. 15. 16. Clerici non sunt domini reddituum spolia sui, nisi durante illorum vita. Papa verò spolia colligens, vindictæ esset eorum avaritiæ III. 466. 20. Cujus exactiorem eludendi duplex via est, & quæ III. 473. 34. In Regno Neapolis spolia beneficiorum regis nominationis usque ad mortem beneficiarii spectant ad Papam: decedentes post ejus mortem, spectant ad Successorem II. 360. 15. Ex beneficiis liberia debentur Papæ III. 479. 17. ad 34. Innocentius 12. Episcopus Regni ad hoc obire exivit. Si de illis profus abolendis agendum esset, ad quem spectaret hoc? Si excessus esset in modo, ad Papam recurrendum esset III. 472. 32. ad 34. In quibus aliis locis Papa illa exigat III. 461. 6. f. 464. 15. f. 467. 21. fol. 469. 26.

Sportula Ecclesiastica, idest manuales erogationes, solite dari Clericis ab Ecclesiâ, quibus nunc succedunt beneficia I. 25. 9. f. 35. 2. f. 56. 18. f. 146. 21. f. 156. 5. f. 185. 23. f. 195. 17. Variis nominibus appellata sunt I. 444. 19. IV. 15. 18. f. 19. t. 2. Et pro ratione temporis dicta, vel *disposiones mensurarum,* vel *prospæcia diurna* IV. 32. 14. f. 273. 9. Verè non erant beneficia IV. 273. 9. 11. 15. V. *Beneficium simplex.* Diaconi eidem dispensandis intendebant I. 68. 14. 16. Participantes de illis vocabantur Sportulantes IV. 16. 19. Erantque scripti elemosin, dicto *Canon,* vel *Albam,* vel *Inferpetio,* vel *Matricula,* vel *Catalogus* IV. 15. 18. fol. 57. 2. fol. 274. 13. Eorum numerum poterat Episcopus augere, vel minuire IV. 274. 13. 14. fol. 285. 2. Non soli Clerici, sed etiam pauperes, infirmi, captivi &c. de illis participabant, nec dabantur in titulum ut beneficia IV. 7. 14. ad 20. fol. 31. 13. 14. f. 273. 9. 12. 15. Naque Clerici habentibus de proprio patrimonio unde viverent III. 98. 28. f. 283. 36. 37. f. 316. 24. f. 329. 30. IV. 13. 11. ad 16. f. 42. 15. f. 374. 12. f. 280. 3. 4. Naque ordinatis ad utulum patrimonii III. 90. 9. f. 98.

- fol. 98. 27. Neque cunctis aliis Clericis, sed folis Canonis, vel Matriculis Ecclesie inscriptis IV. 97. 4. f. 30. 4. 274. 1. 112. Cui non omnes incribentur, sed foli contententes III. 149. 41. IV. 304. 18. Et hi dicebantur Clerici Matricularii II. 536. 26. IV. 274. 13. Vel in *Canone recessit* I. 68. 14. 16. Vel *Canone* dicti sunt IV. 57. 23. Et eorum sportule stipendia *Canonici* I. 444. 16. Nec poterant alibi ad ulteriora ordinis promoveri, ut poterant non inscripti dicto Canonis I. 69. 19. f. 101. 4. Sic etiam, & foli pauperes albo Ecclesie inscripti sportulas percipiebant, dicti *Matricularii Ecclesie*: de quibus legitur alicubi *Cassius pauper* II. 536. 26. IV. 274. 13.
- Sportularius*. Dabantur Clericis tum majorem, tum minorem ordinum, canonis inscriptis II. 104. 40. f. 283. 35. 26. Non tamen erat idem ordinis, & sportulas adipisci: cum plures Clerici eas non perciperent IV. 274. 21. f. 280. 2. ad 18. Et aliqui regebant Ecclesias, qui carebant Sportulis IV. 274. 12. f. 280. 3. Itaque darentur Clericis, non ut servientibus Ecclesie, sed ut egerent: bus subsidio: sic ut interdum darentur non servientibus Ecclesie, ac interdum ei servientibus non darentur IV. 13. 21. ad 17. *Quis* & alicubi taxatus erat omnino Clericorum, eisdem percipiendum III. 91. 32. Poterat quoque Episcopus illas erogare Clericis absentibus IV. 274. 13. 14. f. 285. 2. Clericis denum dabantur etiam pro sola privata orandi actione IV. 2. 14. Querimonia ob dispensationem Sportularum V. *Bona Ecclesia*. Mutatio Sportularum in beneficia licite facta est IV. 275. 16. Tempore S. Cypriani dividebantur in portiones mensuras, & ipse illis privavit Clericos abscondentes sine sua licentia III. 157. 12. f. 161. 32. Sportulæ similitudinem habent: cum distributionibus quotidianis IV. 32. 16. ad 18. f. 84. 14. f. 272. 9. Alia de Sportulis II. 190. 21. IV. 117. 2. Sportula Consulares memorantur IV. 275. 15. Etiam Levite Hebraici quoddam Sportulas percipiebant in Templo II. 32. 24. 26. 27. IV. 84. 13. Marmiculum dantur officium est Primitiarum IV. 56. 18. Sub qua proportionem distribuuntur Ecclesie redditus tempore S. Gregorii II. 536. 25. 26.
- Statutum*. Foro ligari, & Statuto subditi paria sunt: Statutum Laicorum non ligat Clericos III. 280. 27. 28. Nec sustinetur, nisi in præjudicium Ratumque II. 128. 13. Statutum Laicale, à Papa confirmatum, dicitur Papale II. 139. 17. A consuetudine ad Statutum valet argumentum II. 528. 2. Alia V. Extraneæ.
- Stephanus PP. 1.* L. vetat rebaptizari baptizatos ab hæreticis I. 139. 24.
- Stephanus 2.* vocat Pipinum pro recuperandis terris Ecclesie à Rege Longobard. occupatis. Fuit frater, & Antecessor immediatus Pauli 1. Dat Fulrado Abbati indultum, ne inuitus fiat Episcopus I. 239. 17. 20. 21. 22. II. 330. 40. 43.
- Stephanus 3.* incepit uti sigillo plumbeo II. 202. 13.
- Stephanus 4.* fit Papa schismate ardente I. 235. 4. 5. II. 117. 23. 25.
- Stephanus 6.* scribit Basilio Imper. de licita Præfatu- lum translatione ab una ad aliam Ecclesiam I. 83. 26. f. 278. 4. Eumque arguit, quod Romanam Ecclesiam diceretur pulsasset III. 229. 54. Dat privilegium Ecclesie Narbonen. II. 378. 16.
- Stephanus 7.* sevit contra cadaver, & memoriam Formosi. Cujus rei acta fuerunt ab ejus successoribus damnata I. 83. 26. f. 280. 7. 10. 15. f. 330. 5. ad 8.
- Stephanus 9.* fuit primus Papa ex Germania I. 321. 8.
- Stephanus 10.* Levit Comitissæ Mathildæ, Abbas M. Cassini I. 358. 10.
- Stephanus Antiochenus* senior occisus cum alia in Ecclesia Iussu Petri Fullonis I. 270. 15. III. 348. 38.
- Stephanus junior* ex Constantinopoli, fuit ordinatus in patria Episcopus Antiochiæ I. 172. 20.
- Stephanus* ab Episcopatu Belliovacu rejectus: eo quia effret aleator, fuisset adulter, & muera dedisset I. 391. 31. 32.
- Stephanus Caroten.* Patriarcha Hierosol. I. 409. 11.
- Stephanus Dorensis* Vicarius Papæ in Oriente, deponit Præsules hæreticos II. 285. 4. III. 116. 17.
- Stephanus Lantibonus* Card. vir doctus, consecratus Viterbi à Papa in Archiepiscopum Cantuariæ. Rex Angliæ illum à possessione impedit, ideoque excommunicatur. Stephanus ipse celebrat Concilium *Wilmingtonæ*. I. 468. 13. 14. III. 254. 9. f. 431. 31. fol. 506. 31.
- Stephanus Tornacensis* quid sentiat de potestate Papæ III. 297. 21. Male habitus fuit in patria I. 5. 6. Et scriptis, & factis favet promotioni extraneorum ad beneficia: aliaque de eo I. 444. 18. ad 24. II. 291. 18. IV. 323. 21.
- Stephanus Parisien.* indulget annatas quibusdam Monachis II. 212. 16.
- Stephanus Galles* Archiepiscopus Panormi, & Cancellarius Regis Siciliæ II. 41. 2. 32.
- Stigmatus* Cantuariæ, deponitur ob perjurium, homicidium &c. Pallio sui Antecessoris abutitur I. 372. 17. 18.
- Stylanus Novegarien.* rogat Papam, ut cum promota à Photio dispenset III. 325. 44.
- Stylus Romanus* crexit Constantinopoli Monasterium Acemeturum III. 80. 35.
- Stylus cratarius*: ejus uniformitas, vel diversitas: lepor, vel mediocritas, de ad satis non est ad judicandum scripta esse genuina, vel spuria III. 227. 49.
- Stylus*, sive *ans*. Stylus Rom. Curie fuit legem II. 99. 1. Sic & Rom. Decisiones IV. 157. 3. 5.
- Suarez* Franciscus doctrina sua favet admisioni extraneorum ad beneficia II. 90. 18.
- Subditus*. Principis est præcipere: subditorum est eis obsequi II. 172. 24. f. 356. 6. III. 503. 25. Subditus pro orbibus assequendis fit quis natione originis, domicilii, & beneficii I. 28. 14. Rex quidam conquirens de subdito suo, quod in alieno regno Episcopatum accepisset I. 338. 24.
- Sabrogatum* lapiti naturam ejus, in cuius locum subrogatur I. 4. 3. f. 272. 24. f. 310. 17. f. 398. 12. fol. 414. 25. II. 46. 20. 4. 75. 2. 113. 13. 14. fol. 221. 3. f. 424. 6. 428. 33. IV. 7. 14.
- Succesor*. Canones vocant, ne Beneficiarii, & Præsules

41. 17. II. 148. 1. Vocat Papam Episcopum Episcoporum I. 176. 30. III. 232. 39. Quid dicat de fide jam suo tempore multum dilatatā, & omnis implesse II. 532. 14.
- Testator, Testamentum.** Ad valorem testamenti 7. Ictes de jure civili, 2. de canonico requiruntur III. 281. 31. Quendam de testamentis nullis, in schedula factis, à cæco editis &c. III. 486. 25. Voluntas testatoris est observanda III. 77. 28. IV. 86. 1. 2. f. 248. 2. Atque observantia non est de jure naturali, neque divino, nisi iaco modo, sed de positivo III. 482. 15. IV. 86. 1. 2. Censetur, quod testator se uniformaverit dispositioni juris, ubi aliā non constat declarā ejus mente I. 344. 2. III. 77. 28. IV. 352. 19. Hoc autem præstari in testamentis potestatem superioria, commutandi ultimas voluntates IV. 86. 1. Idem huius mutari possunt IV. 148. 8. A' Principe supremo quod res profana, applicando eas aliis usibus III. 483. 15. IV. 86. 1. A' Concilio Generali, Nationali, & interdum à Provinciali, & in aliquibus casibus ab Episcopo III. 487. 26. Multo magis à Papa quod legata pia, in quibus intelligitur salva ejus potestas, & ita est de jure III. 483. 15. 16. f. 487. 27. IV. 86. 1. Edens legata pia, incertis, & incapacibus relicta, censetur ut legi uniformare, quæ illa defert Fabricius D. Petri III. 482. 13. 14. Etiam Venetiis sunt quidam procuratores Fabricii D. Marci, qui manu apponunt in testamentis III. 476. 1. f. 482. 14. S. Perpetuus Turonensis. edidit testamentum IV. 16. 18. Quam antiquum sit, quod Clericis & Episcopis opus sit licentia Papæ ad testandum III. 469. 25. An Papa concedere possit Beneficiariis potestatem testandi ad usus profanos III. 162. 18. In Gallia, & Hispania, & ubi est consuetudo, Beneficiarii testantur de suis bonis, & in quos usus II. 161. 7. 8. 9. III. 467. 32. Secus est in Regno Neapolitano III. 470. 28. V. Fabricia. V. Legato. V. Spatium.
- Testator quodam beneficia.** Delatio bonorum, Ecclesiæ facta, virtualiter continet onus orandi pro Benefactorē IV. 226. 9. 10. Quem sanè præsumitur bona libere destulisse Ecclesiæ, nisi consistat de onere addito III. 74. 24. ad 16. f. 32. 13. ad 18. f. 316. 23. 24. Nec præsumitur voluisse, quod beneficium à se fundatum, aut elemosynæ solia indigentur, nisi de hac restrictione constet III. 74. 23. ad 32. Beneficia legem accipiunt à voluntate testatoris, vel fundatoris: quem præsumitur voluisse, ut beneficium simplex à se donatum excludat onus residentia IV. 86. 2. 3. 4. f. 152. 19. Cur ergo illi hoc onus addendum esset contra mentem fundatoris IV. 145. 14. f. 229. 13.
- Testimonium habere bonum quod sibi velit, & à quibus dandum sit II. 238. 18. 19. III. 38. 40. ad 51. f. 59. 31. f. 300. 3. f. 151. 16. f. 154. 9. 10. f. 159. 15. ad 11. f. 237. 8. 9. f. 394. 14. f. 421. 1. fol. 498. 15. V. Meres. V. Ordo.**
- Testis.** Testibus inimicis nulla debetur fides II. 54. 9. III. 325. 46. f. 392. 38.
- Theobaldus Episcopus Lugdunen.** & simul Lingonien. IV. 132. 10.
- Theodanus Apostolus,** ex quā Tribu esset I. 2. 13.
- Theodanus de Sessa,** unus ex Procuratoribus Frederici 2. in Conc. Lugdunensi, omnem lapidem movens, ut eum excusaret II. 485. 20.
- Theandrica,** vox hæc quando, & qua occasione emerfit in Ecclesia IV. 70. 23.
- Theofilus** dono habuit tres urbes ab Artaxerxe Rege Persiarum II. 343. 17.
- Theobaldus Cantuariensis Joannem Sarisberiensem,** ex Cenobio D. Remigii Clero suo inserit I. 443. 16.
- Theophilus Cæsarem Palæstinæ Episcopus ordinat** Orogenem Presbyterum I. 53. 11. IV. 304. 19.
- Theodatus Rex Gothorum mandat,** Silverium fieri Pontificem II. 193. 20. Amalasuntam uxorem necat. Minatur Agapito Papæ, & Senatui Romæ, nisi se ioterponant, ut Imperator arma non moveat in Gothos, Cæsari offerens Siciliam, & Regnum Italie, modo ejus vite indulgeat, & alia de eo I. 173. 22. II. 326. 34. 35. 38. III. 496. 11.
- Theodobertus Rex Francorum ferox,** Regnum suum valde dilatavit, Italian usque ad Piemum armia inundavit, juramento contempto. Captus à Sancto Nicetio Trevirensi, ex malo in melius mutatus est. Concilium Arvernense illi scribit, ne impediat Clericos extraneos percipere proventus, quos habebant in ejus ditione. D. Mauro Abbati opulenta est, ut possit fundare Monasterium: & alia de eo I. 146. 12. & seq.
- Theodora uxor Justiniani Imper.** provehi facit Anthonium Traperunt: ad Sedem Constantinopolit. succumque ob hoc infesta Agapito Papæ I. 173. 22. 23. Agie ut Vigiliis fiat Papa II. 192. 20. III. 496. 11.
- Theodoretus Episcopus Cyri** ei inhihet Theodosius 2. Imper. ne adeat Synodum Ephesi II. 59. 23. Resistit Dioscoro, quem passus esset adversarium, & cur III. 188. 12. Quendam ejus opera nūm bene fuerint damnata III. 522. 8. f. 524. 11.
- Theodoricus ex Monacho fit Rex Franciæ** II. 417. 6. Plures Clericos Arvernenfes Treverim introduxit, officia ecclesiastica applicatos I. 175. 31. Assensit electioni Eremperii Abbatis Corbejenfis I. 227. 10. Episcopus quondam deputat in Ecclesiis II. 245. 9. Aliis de eo II. 502. 22. Ei scribit. S. Gregorius de Diocesi Iurinen. I. 184. 19.
- Theodoricus Rex Gothorum** obtinet Italiam à Zeone Imperat. Præliis fatigat Odoacrem Herulorum Regem, à quo ad Regni consortium admittitur: ipse verbò illum tandem Ravennæ occidit. Amalasuntam filiam Justiniano Imperatori commendat, & alia de eo I. 173. 22. II. 326. 33. ad 39. III. 519. 3. Comprimit Schisma I. 153. 1. III. 496. 11. Provehit Felicem ad Papatū II. 275. 12. III. 496. 11. Cernitur Romæ à D. Fulgentio in magna pompa I. 167. 12.
- Theodoricus designatur à Rege in Episcopum Carootensem,** Cives Clerus, & Comes illius Urbis cum respiciant I. 382. 3. f. 398. 15.
- S. Theodorus Siccota Episcopus** Anastasios lampadem Ecclesiæ ex se accendebat III. 159. 16.
- S. Theodorus Studita** duo simul regens monasteria IV. 132. 9. Improbatur profectionem Nicephori laici ad Episcopatum Constantinopolit. I. 236. 8. Laudat Paschalem I. Papam I. 235. 16. Quem titulis excellis prosequitur III. 223. 43.
- S. Theodorus Tarjenu** præficit Ecclesiam Cantuariensi à Vitaliano Papa, qui etiam ei dat mandatum, ut Abbati anteq. Neapolitano conferat beneficium in Anglia. Egbertus Rex eum excipit cum honore. Cle-

Celebrat Concilium Herefordiense. Et alia de eo **L.**
230. 16. ad 21. II. 289. 13. V. *Tanfarz*.

Theodorus Papa L. deponit Paulum Constantinopolit-
tanum, & Pyrrhum, infuso sanguine Christi in atra-
mentario. pro subscribenda sententia III. 116. 17.

Thoderas PP. 2. execratur contumelias irrogatas cadaveri Formosi 1.28.13.

Theodorus Balsamus Cartaphylax Ecclesie Constantinopolis prefecit in Præfulem Antiochenis, quillum refutavit. Probat licere translationes Prefulum, spe Patriarchatus Constantinopolis affequenti, quo caruit, Dofitenei propofito, contrā quem, & Imperatore ille infurrexit; fuit vir doctus, fed adverfarius Lætorum, & alia de eo 1409. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824.

Theodoras Melissenus Episcopus Constantinopolita-
nus **L.98.26**. Alter ex Chalcedone **L.99.10**

Theodoros Moplaeftenus Clericus Antiochie, indit Tar-
pnetia factus Episcopus Moplaeustis. Theodoretus
illum valde laudat: fratrem habuit Polychronium
Episcopum Apamee. Justinianus Imper. misit Vi-
gilio Papae ejus scripta examinanda. In Concilio
Constantinopolis 2. propter prava dogmata ejus
memoria improba est [l.159-16-17](#). III. [323-8](#). fol.
[136-1c](#).

Iteodorus Párasitanus ob hæresim excommunicatus
à Papa III. 116. 17.

Theodorus Santabarbarus ei deposito alimenta assignantur **ll.193.21.**

T *heredifius* 1. *Imper* de Gethis, & Scythis triumphavit. Ecclesias ab hæreticis possediss, Catholicis restituit fecit. S. Gregorius Nazianzenum prorexit ad Ecclesiam Constantinopolia 1. 93. 14. 15. Postquam, Nectarius, ultimum in Scheda descriptum elepit 1. 97. 24. Soldat appellare S. Ambrosium fultorem Episcopum 1. 111. 28. A quo exclusus fuit presbiterio 11. 83. 14.

Theodosius 2. Imper. puerulus positus à matre ad pedes
Chrysofolii, ut gratiam impetraret. **11. 9. 9. Infla-**
spud Papam pro celebratione Concilii Ephesini 11.
138. 19. Interdictis Theodoro, ne Synodum illam
adeat, & Dioscore præhæret numerum Præfatum, ad
alijs duccendum : alijs **11. 59. 23.** Promove Ne-
florum ad Ecclesiam Constantinopolis omnibus
alijs exclusis **1. 12. 13. 11. 250. 21.** Cujus, in hære-
sim lapsi. libro inhiuit **11. 522. 10. 11.**

Theodosius Armenus Episcopus Constantinopolis
98. 26. f. 409. 10.

Theologia, Theologi. Determinationes Theologicae melius sunt auctoritate, quam ratione. Theologia supponit sua principia, articula fidei: ad argumentativa L. 235. 49. Et subalternatur DisCIPLINA Sacrorum canonum IV. 183. L. Theologia scolastica utilis est in Ecclesia Dei tribus effectibus IV. 163. L. Plures Theologi favent immunitati benef. simplicium à debito redditibus IV. 162. 2. ad pl. 171. 2. ad 23. Rationes Theologiae complures idipsum probant IV. 110. L. ad 16. Theologi multi probant, admittentes etiam extraneos ad beneficia LL. cap. 7. & cap. 10. L. rebus ad forum externum spectantibus, plius deferunt Canonibus, quam Theologis IV. 209. 8. f. 251. 15.

Theophilus Imper. haereticus Canobia, pulvis Monachia, dabat laicis II. 77. 15.

Trochilops Alexandrinus intrudit Sedi Constantino-
polis Iphorum Alexandrinum contrā Chrysofom-
um **L.96.23**. Quoniam invitū consecravit, ne co-
geretur respondere accusationibus, sibi in folio at
Eutropio propitius. Chysofomum deinde perfe-
cutus est **l.119.8.9**. Reconciiliare statim S. Epi-
phanium, & Joan. Microfolymitanum diffidente-
l.106.16.

Thesteonotus Cæsariensis Coadiutorem sibi assumi
S. Anatholium Alexandrinum *L. c.* c.

Thestylis mittens denarios Ecclesie D. Patrl in Vaticano III, 454, 20.

Thronacon, vox hæc quando, & qua occasione emer
ferit in Ecclesia IV. 70. 22.

Thesaurarius, vel *Sacellarius*, vel *Cimeliarca* est dignitas Choralis, cujus quæ sit antiquitas, & quodnam officium IV. 56. 19.

Thysanotus: ejus Praeful erat Vicarius Pape I. 136
15. II. 243. 4. f. 323. 26. III. 168. 1. 2. IV. 96. 3

Et Hierarcha decem provinciarum Illyriæ L. 1:37
16. IV. 97. 3. Non suberat Patriarchæ Constan-
tinopolis II. 243. 4. Prefuli huic mandat D. Gre-
gorius, nē Episcopum Corcyrensem molestiis affi-
ciat III. 217. 37. Alium D. Leo III. 209. 26. A

15. Theſſalonicam concurrentibus aliunde nimio

Clericis, Altius Episcopos petiit à Synodo Sancti
dicendi, decerni, ut ad sua redirent IV.96. 3. ad 6

fol. 298. 1. f. 318. 36. Præfulem hujus Urbis elig
mandat Innocentius 3. III. 396. 1. Aliq de e

Ill. 251. t. 6260, 23.
Theutobaldi Lugdunensis, & Lingonicus Præf.

III. 126.45.
Tbeutgoudus Trevirensis sovet Lotharium Regen

in repudio injusto Regine. Deponitur, & excom-
municatur à Papà, contra quem ipse retorque-

Anathema, & alia de eo III. 371. 45. ad 50.
Theatbergæ uxore Lotharii Regia, à viro repudiata

consentientibus Conciliabulis Aquilgranenſi, & Metenſi, à Papà adjuvatur: de inceſſu calumnias cum proprio fratre, & alia de ea III. 371. 4. 46. &c. Et dari quſdam Abbatis jubet Papà IV. 20. 8.

S. Thomas Aquinas, quis & qualis fuerit. Est Auctor floribus studiorum patronus. Doctrina S. huius Doctoris probatur debitum prebendici beneficii esse Clericis extraneis **1.513.1. ad 33. III. 56.24.3.2.** Et immunitas beneficiorum simpliciter a referenda IV. 120. 10. ad **17.** Quid sentiat de Papae potestate plenitudine super universam Ecclesiam **III. 226.4.4. 2.29.7.2. 2. 325.4.6. fin. 370.3.3.** Quod de pluralitate beneficiorum IV. 326.8.1.22. Non est demandum quem tantus Doctor non damnavit IV. 217.25.

S. Thomas Cantuariensis ex laico fit Episcopus
236.8. Diffidia habuit cum Rege: cui quid respon-
deret circa consuetudines controversas. II. 236.20.4.
Optat sedem resignare, protestando, se in illa intus-
sum non electione legitimā, sed Regis potestate
II. 248.16. f. 275. 13. Fuerat sulivus Henrici
Angl. Regis II. 236.29. Alia de eo III. 463.1.
fol. 467. 21. 22.

I N D E X

S. Thomas de Villanova. Suggestebat in Conc. Trid. quod beneficia parochialia fierent utilibet patrimonialia, sed res non habuit effectum II. 92. 23. fol. 122. 6. Quomodo se gereret in elemosinis? Sibi vestes ex se refarciebat, & alia de eo III. 29. 33. 35. f. 159. 16. IV. 137. 24.

Thomas Anselmus, vulgò Malanicius. In ejus revolutione Hispani deliberarunt arees Regni precipuas committere Papæ, uti domino directo Regni Neapolis II. 457. 8.

Thomas del Bene pluribus rationibus probat justitiam exactionis annatarum II. 217. 28. Favet sua doctrina provectioni extraneorum ad beneficia II. 126. 21.

Thomas Mauræanus Vocatus, ex laico fit Patriarcha Constantinopolis I. 491. 36. Consecratur manibus Papæ, à quo Pallium recipit I. 474. 34. fol. 485. 21. Redarguitur, quod beneficia totis Venetiis conferret, eique jubetur, ut ad illa promoveat etiam alios I. 28. 27. f. 200. 33. fol. 474. 34. fol. 481. 11. ad 36. II. 85. 2. f. 140. 20. f. 377. 15. III. 255. 10.

Thomassinus Ludovicus doctrina sua favet provectioni extraneorum ad beneficia II. 120. 1. 2. Et exemptioni benef. merè simplicium à debito residenti IV. 317. 6.

Thyes Erabe teloscopiis tota nocte cælum perspiciebat IV. 146. 15.

Ticinense, seu Papiense Concilium III. 82. 40. f. 121. 30. 31.

Tipianus Remensis implorat à Papâ indultum electionis de gremio II. 22. 13.

Timotheus Alexandrinus, successor Petri fratris sui in illa Sede. Infensus fuit D. Gregorio Nazianzeno I. 94. 17.

Titulus interdum significat beneficium, vel Ecclesiam, & intulare, idest Ecclesiam, vel beneficium in titulum concedere I. 163. 26. fol. 164. 30. 32. fol. 206. 6. f. 449. 34. III. 149. 32. 40. f. 159. 20. IV. 30. 9. f. 55. 17. f. 108. 35. f. 270. 2. 4. f. 108. 32. Et Ecclesie dicuntur Tituli III. 148. 39. 40. f. 160. 5. 6. IV. 24. 16. Sic Ecclesie, quibus Cardinales Romæ præsent, dicuntur Tituli. V. *Cardinalis*. Titulus necessarius est ad possessionem, ut sit legitimus II. 148. 2. 5.

Titulus ad Ordines necessarius est IV. 287. 1. ad 26. Nè Clericus eogatur cum ordinis dedecore mendicare IV. 282. 2. fol. 294. 22. 26. Ad non est necessarius ad Ordines minores IV. 289. 7. 11. Et olim nec etiam ad Subdiaconatum, sed ad solos Diaconatum, & Presbyteratum IV. 288. 3. ad 11. Tituli ad Ordines olim plures erant, nunc sunt solum 4. Beneficii, Penſionis, Patrimonii, & Paupertatis IV. 284. 14. f. 288. 2. f. 290. 13. f. 294. 23. Spectat ad ornatum Ecclesiarum quod varii tituli sunt pro Ordinibus IV. 292. 15. Beneficii titulus est religiosus IV. 292. 15. f. 293. 20. Paupertatis titulus quam sit antiquus IV. 291. 13. 16. V. Monachus. Titulus Patrimonii IV. 288. 3. f. 292. 15. fol. 293. 19. 20. 25. Interdum pro mittitur ordinatio sine titulo, si quis spondeat necessaria ordinatio præbere IV. 288. 3. Archiepiscopus Florentie quosdam Clericos ordinare potest sine titulo, ex

privilegio III. 95. 21. IV. 288. 4. Quid simile de Episcopo Tullen. vid. IV. 288. 3. Ordinatio facta sine titulo valida est IV. 288. 3. ad 6. Sed ordinatus tenetur alimenta ordinatio præbere IV. 288. 3. f. 295. 25. Hincmarus Laudunens. & Alexander Leodiens. carpti, quod quodam ordinassent sine titulo IV. 287. 1. f. 290. 10. f. 294. 23. Ordinantes, & ordinatos sine titulo Sixtus 5. suspensione innodavit. At Clemens 8. hanc sanctionem reduxit ad terminos juris IV. 289. 6. 8. Sic ordinati suspensione multantur, & specifice Ultramontani IV. 288. 4. 5. 6. Quantum fructificare debeat titulus pro ordinibus, Episcopi est definire IV. 294. 23. Alia V. Ordo. V. *Patrimonium*.

Tolentanus. V. *Rex*. V. *Permissio*.

Tolentanus Archiepiscopus Tolitanus quando super Hispanensem prævaluerit quodam Primatiales honores, & Crucis præstationem? Ejus erat olim Episcopos consecrare, à Rege nominatos I. 191. 4. fol. 311. 22. f. 244. 7. Et Imperatorem Hispaniarum prima corona ornare I. 458. 16. Concilium Tolentan. ann. 610. desert. Primum Archiepiscopo Toliti I. 190. 11. Conc. Tolent. vetat Clericum in Episcopio educatum aliò transire I. 146. 10. Conc. Tolet. 3. quodam decernit de bonis Ecclesiarum I. 219. 36. Et beneficia posse monasteriis applicari I. 288. 24. Ei præfuit S. Leander Hispani. I. 190. 11. Conc. Tolent. ex pluribus provinciis compositum. Ei præfuit S. Isidor. Hispani. quodam decrevit de bonis Ecclesiarum & alia de eo I. 190. 1. f. 219. 36. III. 505. 29. Conc. Tolet. 12. vetat beneficia ex officio carnali conferri I. 197. 27. Conc. Tolet. 12. Primum Archiepiscopo Toliti solidius roboravit I. 190. 1. Dedit Regi posse Episcopos nominare I. 191. 4. f. 311. 22. II. 244. 7. III. 498. 15. f. 505. 29. Oblit Regi, qui ordinare fecerat Episcopum in monasterio I. 231. 24. Jussit recipi in communionem quos Rex in suam gratiam receperat I. 225. 25. Conc. Tolet. 16. transfert 3. Episcopos. Deposit Sisibum Tolentanum, laice majestatis reum. Rex, & Comes illi adfuerunt, & subscripserunt I. 191. 5.

Tonsura. Prima Tonsura an sit Ordo, vel preparatio ad Ordines IV. 282. 9. ad 16. An consistat materia, & forma, imprimatur characterem IV. 283. 11. Per illam confertur gradus Clericalis, non ulla potestas in ordine ad sacrificium missæ IV. 284. 14. 15. Prima Tonsura non est capax, qui non est Ordinum IV. 283. 12. Eam habens in statu medio est inter statum laicalem, & Sacerdotalem IV. 283. 10. At est verè Clericus IV. 283. 10. 11. Gaudet privilegio Canonis, & est capax jurisdictionis ecclesiasticæ IV. 284. 13. 15. Et beneficium IV. 402. 13. f. 411. 2. f. 283. 8. 9. 13. Solà Tonsura innotat non permittit Conc. Nicen. 2. Lectioes à suggestu Ecclesiarum legere IV. 284. 9. Conc. Trullanum improbat Armenos, conferentes Ordines non tonis I. 197. 25. Clerici tonsuram ferre debent, ut privilegio fori potiantur IV. 337. 8. An Clerici conjugati tam ferre teneantur IV. 24. 5. Antiqui monachi Orientales comam radebant. S. Theodorus Cilix exspectavit 4. mentes, ut coma ei cresceret, ac tonderi posset, hincque Archiepiscopus Cantuar. I. 229. 17. f. 356. 4. S. Nicetus

Tre:

RE RUM, & VERBORUM.

Treviren. natus cum signo Tonfuræ in capillis
III. 105. 45. V. *Ordo*.
Teila Gothorum rex accusus in prælio à Narsete
II. 27. 38. 39.
Toro Dux Nepesinus tuetur Constantinum ejus fra-
trem invasorem Papas L. 235. 4. III. 117. 22.
Totum. A parte ad totum validum est argumentum
I. 53. 34.
Traditio. Antiquam Traditiones sunt honorandæ
II. 528. 2. Quanta sit vis Traditionis Ecclesiasticæ?
Aliqua dicuntur esse de traditione Divina, vel
Apostolica, & in quo sensu verificetur I. 30. 32.
f. 82. 24. III. 30. 20. 21. f. 136. 34. f. 59. 33. f. 162. 24.
f. 251. 1. 5. f. 241. 9 IV. 21. V. 31.
Traditores ita dicti, qui tradunt sacros Codices
Diocletiani ministris, valentis eos disperdere III.
520. 4.
Trasjanus porrexit ensem Tribuno, ut eo tam pro
se bene imperante, quàm contra se, si malè impe-
raret, uteretur IV. 251. 16.
Translatio. Præfulem, & Clericum de una ad aliam
Ecclesiam transferri, exorbitat à jure III. 245. 30.
Hoc quia occasione fuerit prohibitum L. 482. 14.
Canones improbant ipsas translationes L. 146. 10.
III. 92. 13. f. 166. 33. IV. 298. 1. ad 6. Idem si fiat
privato anstro, arrogantia, & avaritia causa,
ac sine superioris auctoritate L. 70. 18. f. 76. 8.
f. 96. 22. f. 134. 8. f. 160. 20. 21. f. 163. 26. f. 172. 15.
f. 180. 13. III. 148. 39. f. 170. 7. f. 245. 30. 31. f. 341.
27. IV. 312. 2. Et sic transiens, pauper Ecclesia
relieta, ad pinguem pergat ex f. IV. 312. 2.
Hoc modo transiens muetur & relieta, & ac-
cepta Ecclesia privari I. 173. 25. 26. III. 245. 30.
f. 300. 39. f. 344. 28. fol. 391. 16. Sed concurrente
iusta causa translatio licet fit I. 499. 7. II. 92. 25.
III. 242. 22. f. 391. 36. Nam aliud est mutare Eccle-
siam, aliud mutari III. 246. 31. Licet translatio-
nes docent *Papæ* I. 57. 22. 23. 25. f. 83. 27. f. 160.
19. f. 278. 24. f. 287. 28. f. 369. 8. f. 374. 23. Con-
cilia I. 64. 12. f. 78. 15. 16. f. 134. 8. f. 145. 7. f. 283.
12. IV. 26. 10. *Pauper* I. 282. 12. f. 287. 19. f. 435.
47. f. 458. 16. III. 391. 36. f. 410. 13. f. 457. 13. 14.
Dum enim adest causa, caritas suggerit cas li-
cité fieri II. 263. 18. Tuncque sunt non ex iul-
tia, sed ex gratia III. 242. 22. f. 245. 29. 31. f. 342.
29. Iusta autem causa est necessitas, vel utilitas,
quarum alterutra concurrente licité sunt transla-
tiones I. 50. 31. f. 82. 2. f. 82. 28. 29. f. 160. 19. 20.
f. 163. 27. f. 282. 12. f. 170. 8. fol. 138. 5. fol. 419. 2.
f. 454. 6. f. 557. 15. *Alterutra* deficiente illicité sunt
III. 242. 22. f. 245. 30. An verò alterutra concurrat,
transiens est iudicare L. 163. 28. fol. 439. 2.
V. *Causa*. Nam non bene consuleretur oppor-
tunitati Ecclesiæ, si non liceret ex causa transla-
tiones facere I. 160. 19. f. 287. 28. Non tanta causa
necessaria est pro translatione Clerici, vel Pro-
byteri, sicut pro translatione Episcopi I. 163. 27.
Nullus Episcopus invitatus transferri debet L. 186.
26. fol. 187. 30. II. 3. 2. Translatum non à præce-
dentibus, sed ab ultima Ecclesia intulatur I. 410. 13.
Bona primæ Ecclesiæ dimittere debet, cum qua
jam nil commune habet I. 134. 9. f. 145. 7. IV. 26.

19. De minori ad majus aliquis est promovendus
III. 243. 25. Honcilius est suffraganeum ad Me-
tropolim suam promoveri, quam Archiepiscopum
ad aliam Metropolim transferri III. 243. 21. Di-
splicere solet populus, quod sui pastores aliò tran-
sicerant I. 96. 21.
Translationes cujus auctoritate fieri debeant. San-
ctus Petrus ex Antiochena Ecclesia se transfuit
ad Romanam V. *S. Petrus*. Translationes An-
tistitum quomodo fieri debeant L. 287. 19. Solus
Papa transferre Episcopos, & multo magis Cleri-
cos potest de una ad aliam Ecclesiam I. 80. 20. ad
27. f. 163. 27. f. 187. 30. f. 197. 24. f. 217. 30. f. 241.
24. 28. f. 284. 18. 19. 28. f. 274. 23. f. 392. 33.
fol. 435. 47. f. 439. 2. f. 448. 31. f. 458. 17. ad 22.
III. 170. 7. 5. 390. 33. Quod illi ex divina insti-
tutione translationes Præfulem referrentur L.
499. 5. Aliqui Papæ noluerunt petitas transla-
tiones facere I. 454. 6. III. 242. 22. f. 246. 31. fol.
341. 27. In Regno Neapolis ex ipsius investitu-
ris liberum est Papæ transferre Præsules II. 4. 1.
28. An fieri possint ab Archiepiscopo, prævia ap-
probatione Papæ III. 279. 6. Olim fieri poterant
à Concilio Provinciali I. 84. 29. f. 150. 25. f. 191.
5. Non tamen nisi petita auctoritate Papæ L.
287. 29. f. 288. 32. III. 278. 2. Fiebant quoque
auctoritate Primatis, & Patriarchæ, vel Conci-
lii Provincialis, nunc autem solus Papæ I. 50.
27. 28. f. 160. 19. f. 378. 15. An possent transla-
tiones facere Præful Constantinopolitanus L. 79.
17. 21. 22. f. 81. 25. 27. fol. 196. 22. 23. fol. 217. 30.
fol. 247. 8. 9. fol. 274. 24. fol. 300. 39. fol. 374. 24.
III. 92. 13. fol. 96. 23. fol. 170. 7. fol. 199. 41.
fol. 390. 33. 34. Alexandrinus, & Antiochenus
1.81. 21. 23. fol. 217. 30. fol. 274. 24. fol. 499. 5.
III. 170. 7. Hierosolymitanus I. 81. 21. 23. fol.
111. 27. Carthagenensis II. 79. 15. 17. 21. 27.
fol. 164. 4. f. 196. 22. 23. fol. 216. 29. 30. fol. 250.
18. fol. 374. 24. III. 170. 7. fol. 390. 22. Arela-
tensis I. 81. 21. 23. fol. 217. 30. fol. 374. 24. III.
170. 7. Episcopus Justinianus Cypri, & Justi-
nianæ primæ Bulgariæ L. 275. 24. Græci adula-
bantur Imperatori suo, quod posset translationes
facere I. 81. 22. fol. 278. 4. f. 459. 21. III.
162. 24. fol. 165. 33. In Polonia quidam rex
translationes ex se facere audebat, cui resistit
Papa I. 411. 15. fol. 459. 20. III. 483. 13. Quidquam
simile in Hungaria L. 459. 22. Plures Episcopus
transfuit S. Gregorius L. 184. 17. fol. 238. 31.
Alii Episcopi translati L. 59. 29. 30. fol. 84. 27.
fol. 163. 7. fol. 184. 17. fol. 278. 4. fol. 330. 35.
fol. 382. 5. fol. 387. 19. fol. 499. 6. Alia de trans-
lationibus I. 83. 26. fol. 279. 6. ad 14. fol.
332. 1. ad 8. V. *Affixio*. V. *Cessio*. V. *Ref-
dentia*.
Transubstantiatio, vox hæc quando, & qua occa-
sione emerit in Ecclesia IV. 10. 23.
Transiundus Dux Spoleti quidam bona donat
Monasterio Farfensi III. 75. 25. f. 131. 16.
Trecenæ Concilium cui interfuit Joannes B. L.
279. 6. Aliud, cui interfuit Palchalis 2. L. 412.
22.

Tripbillius Ledrensis arguitur in Concilio Nicæno à Spiridione [Frimuntens. l. 69. 16.](#)

Trullanum Concilium. V. [Quinisextum](#).

Tridentinum Concilium vetat pluralitatem beneficiorum [l. 135. 10.](#) *Suggens* Episcopos ordinari in eorum Ecclesiis. [l. 171. 18. in eo](#) consultatum fuit, ut beneficia saltem parochialis fierent patrimonialis: Sed Concilium noluit id decernere. [201. 35. 11. 63. 33. 35. 688. 13. f. 92. 23. f. 102. 12. 15. f. 122. 6. 111. 53.](#)

17. Quid istum sit cetera verba: *Proposuit* *Legatus* [ll. 64. 33. 34.](#) Ibi Galli quidam optassent decerni, ne Papa dispensaret super inficitia Idiomatis quoad curas animarum: at res non habuit effectum [ll. 106. 24. f. 122. 6. 111. 12. 21. Item](#) ne pensiones imponerentur parochialibus [ll. 442. 5.](#) Et ut beneficiis onus residentie ingereretur: id est beneficiis residentialibus [IV. 124. 17.](#) Concilium voluit decernere, beneficia esse solis indigenis conferenda [111. 57. 57.](#) Quodam ab eo sancita, Papæ iusserunt de plenitudine potestatis, executioni mandari [111. 322. 37.](#) Quid in eo actum sit de residentia Episcoporum, & Parochorum, & quo jure isti ad illam teneantur [IV. 200. 11. ad 21.](#) Urget Beneficiarios ad residentiam [IV. 353. 11.](#) Quatuor causas admittit executiones à residentia [IV. 332. 12.](#) Exemptioni faveat benef. simplicium à residentia, nec tolerando, sed eam approbando [IV. 73. 1. 2. 3. f. 100. 13. ad 18. fol. 217. 6. f. 347. 5. f. 352. 7. fol. 353. 10. ad 24.](#)

Sensus Concilii de hac exemptione ex Card. Pallavicino [IV. 76. 20. ad 13. f. 347. 25.](#) Idem Concilium iussit indicem fieri librorum interdictæ lectionis [111. 522. 9. f. 528. 19.](#) Alia de hoc Concilio [111. 62. 32. ad 26. 111. 147. 36. ad 42.](#)

Tarentinus damnatus in Gallia, Papam appellat, à quo absolvitur, abjurato errore Priscillianistarum.

Deinde fuit factus Episcopus [111. 329. 17.](#)

Turca expugnant Hyduntum, ibique magnam caedem faciunt. Eorum imperium sub Mahomete 2. Sultano valde crevit [ll. 75. 22. & seq.](#)

Turibius Italus Episcopus Coletanus [l. 45. 28.](#)

Turamense Concilium declamat contra Ducem Britanniae, qui literas Pontificis contempserat [ll. 291. 18. f. 460. 15.](#) Mandat quoque pauperes in sua parochia alii [l. 341. 34. 111. 78. 30.](#) Alia [l. 300. 2. fol. 465. 6.](#)

Turrianus Lusius faveat suis scriptis profectioni exaraneorum ad beneficia [ll. 125. 17.](#)

Tuscia non valet ultra simul ab eodem cum Regno utriusque Siciliae Rege teneri [ll. 434. 12.](#)

Typus editum Constantis Imper. condemnatum à Pontifice [111. 115. 16.](#)

Tyranni omnia sibi, & in omnes licere autumant: Princeps recta solam [111. 308. 4.](#) Licetum est Tyrannorum jugum exutere [ll. 336. 25. fol. 398. 30.](#)

Ipsi enim non sunt legitimi Domini rerum, quas occupant contra verum Dominum [ll. 334. 50.](#) Tamen plura Regna per Tyrannidem incapta, progressu temporis facta sunt legitima: & Regna iusta [ll. 348. 26. f. 398. 30.](#)

V *Alentia* Gregorius faveat immunitati beneficiorum simplicium à residentia [IV. 165. 2.](#)

Valentinianus Imper. renuit eligere Praefulem Mediolani, ad quod Episcopi eum ini tabant, dicens, hoc esse negotium laas vires excedens [l. 112. 30. 11. 244. 6. f. 252. 22. 111. 497. 13. f. 528. 34.](#)

Valentinus in Hispania habent indulgentiam Sixti 5. exclusivum exaraneorum à beneficiis [l. 222. 44. f. 30. 19. fol. 522. 22. 11. 78. 31. f. 92. 22. f. 153. 15. 111. 153. 1. f. 417. 2.](#) Tamen ad Episcopatus ibi admittuntur extranei [l. 248. 30. 11. 80. 34. f. 92. 23. f. 155. 22. 24.](#)

Valentinianum Concilium in Hispania [l. 245. 9.](#)

Valentinianum Concilium 2. in Delphinatu de erroribus Gotelchalchi, & de disciplina decernit [l. 272. 28.](#) Alia de eo [l. 300. 29. 11. 246. 10. fol. 251. 23.](#)

Valerius Hipponensis Graecus ordinat presbyterum S. Augustinum, & ne sibi ab alia Ecclesia praeripiatur, illum sibi facit Coadiutorem, & Successorem [l. 122. 17. 21. 111. 345. 31.](#) Faciebat ab eo suppleri vices suas in praedicando [111. 21. 19. fol. 409. 3.](#)

Valis Rex Hispaniae obtinet ab Honorio Imper. Vaconiam [11. 344. 18.](#)

Valterus Duceimilis omittere vitare solutionem pensionis, quam Antecessori promiserat [11. 193. 20.](#)

Vamba Rex Hispaniae: illi obstitit Concilium Tolosanum [12. ob](#) promotum Episcopum in Monasterio [l. 231. 24.](#)

Vararanes Rex Persarum miratur liberalitatem Christianorum in redimendis captivis [l. 23. 154. 40. 13. f. 112. 18.](#)

Varinus Ambianensis concedit Annas Cænobio à se fundato [11. 213. 16.](#)

Obertus Sarniatus, cui D. Petrus Damiani scribit literas pro Clerico [l. 383. 8.](#)

Usabicus Augustanus Ecclesiam suam Nepoti voluit resignare, & Abbatiam cum Episcopatu tenuit [l. 202. 37. IV. 131. 8.](#)

Velle, & nolle, sunt actus facultativi, qui plenum important arbitrium [111. 243. 23. 28.](#)

Venantius Fortunatus Forojuven. fit presbyter, inde Episcopus Pictavenis, doctrina, & sanctitate celebris [l. 261. 22.](#)

Venerius Mediolanensis ei scribit Concilium Africanum 2. ut mittat Clericos Italos in Africam, Clericis indigentem [l. 131. 2. f. 217. 31.](#)

Veneti. Antiqui Veneti jure Romanæ civitatis donati sunt [11. 379. 19.](#) Non opus erat assensu Regio antiquis id profectione Praefulum in eorum statu [111. 507. 31.](#) Cum Dux Venetorum occidisset Patriarcham Gradi, quia hic non vultisset consecrare in Episcopum Ulivoleo. virum à se optatum: Concilium Altinoense vocavit Carolum M. contra Venetos, ut bellum eis inferret. Idem factum est cum Pipino ejus filio [l. 265. 1. 2. &c.](#) Alia de Venetis quod profectionem Praefulum [111. 508. 34.](#) Provincie Venetiarum comprehense in Jonathane Caroli M. favore Sedis Apostolicæ [11. 331. 44. Et](#)

RERUM, & VERBORUM.

Et in diplomate Othonis M. II. 339. 5. Thomas Maurocenus Patriarcha Constantinopolis redargutus à PP. quia beneficia solis Vencus conferret L. 28. 27. f. 300. 31. f. 474. 34. f. 481. II. ad 36. Veneti infestè Rogerio Regi utriusque Sicilia II. 322. 23. Quendam loca Regni Neapolis in pignus accipiunt à Ferrandino Rege PP. vocat Chriillia-
nissimam L. 184. 8. Cum Veneti plures Urbes Ecclesie occupassent, Julius PP. 2. armis eos ad illas restituendas adegit, quibus & ejurantibus maris imperium, ac liberam sumentibus Papæ beneficiorum dispositio: m. Julius se ipsis coniunxit, eosque tutos est, ne illorum Respublica periret II. 54. 10. II. III. 507. 33. Venetis sunt quidam fontiores testamentorum, incumbentes fabricæ D. Marci III. 476. t. f. 483. 14. An in eorum statu extranei à beneficiis repellantur II. 143. 29. III. 153. 1. f. 47. 1. Intra quantum temporis Venetis contrahatur domicilium III. 377. 15. Veneti quendam species erant monetæ antiquæ II. 104. 10.
Panilo Senonensis adversus Carolum Calvum proditoris reus, à quo proditores dicti sunt Venilones L. 273. 29. III. 369. 40. Maritur III. 366. 33. Verba in Conciliis sine magno judicio posita non sunt I. 69. 16. f. 75. 4. fol. 274. 30. Verba legis in propria significatio, ac prout sonant sumenda sunt L. 48. 1. f. 12. 15. III. 415. 40. IV. 73. 3. Aliquid debent operari, nè sint superflua II. 208. 8.
Panalia 435. 40. *Panalia* strictè interpretanda sunt L. 103. 6. Equivoca nihil proficiunt, & interpretanda sunt concrà profertentur III. 338. 14. Non verborum sonus, sed eorum significatio est attendenda II. 167. 27. Sont enim figea mentis IV. 73. 3. Et talia esse verba ceniendum est, qualia foris sonant IV. 73. 3. Rebus allicus debet princeps blandis verbis uti II. 169. 17. Aliqua verba interdum silete prestat, etià vera sit eorum significatio III. 208. 7. Verba dissimulata retulit Serranion Chersostomo contra Severianum, unde gravia multa everserunt L. 119. 9.
Veremendus ex monacho fit Rex Castellæ II. 417. 6.
Veritas. Veritatis firmamentum est Ecclesia III. 48. 7. Una est, & omnia vincit II. 314. 1. III. 414. 46. Quo magis dicitur, eo magis culte fect III. 46. 1. fol. 234. 1. Fictio cessat ubi veritas locum habet IV. 331. 7. Veritate manifestata, codat consuetudo veritati: Nam consuetudo sine veritate est vetusta erroris IV. 340. 2. Interdum aliqui sunt inter se discordes, sed concordēs contrà veritatem II. 373. 4. Alii dummodo illudant, nil curant quomodo, sive veris, sive falsis II. 268. 30. Fidells est Principi, qui ei veritatem dicit, non qui eidem adulatur II. 524. 29. In tumultu salutatum, bonum est veritatem audire III. 270. 1. Contra veritatis impugnatores honor est non facile quiescere III. 64. 1. Quod Rex veritatem non dicat, supponi non debet III. 134. 8. V. *Consiliarium*.
Vexillum Pontificum quibus coloribus consistet, & cur? II. 201. 15. Per Vexilli porrectionem Papa quendam invellit de Regno Angliæ L. 372. 18. Et pluries de terris Apulie, Calabria, & Siciliæ II. 319. 6. f. 349. 27. 28. f. 428. 19. f. 429. 30. f. 410. 25.

Vicarius. Hæc vox interdum significat idem ac successor III. 349. 39. Sic Papa interdum dicitur Vicarius S. Petri. V. *Papa*. Clerici dicti in aliqua re Vicarii Christi II. 239. 20. Episcopi dicti Vicarii Christi in consecratione Antistitum à Vel etiam Vicarii D. Petri II. 273. 6.
Vicarius Papa in Patriarchatibus Antiocheno, & Hierosolymitano II. 285. 4. III. 115. 15. 17. Archiepiscopus Thessalonica solebat esse Vicarius Papæ in Oriente, qui ordinationibus, & translationibus Presulum solitus erat consentire, ac alia ejus nomine facere I. 136. 15. f. 390. 7. Uladislavus Rex Poloniz fuit ut Vicarius Papæ in Prussia, & Lituaniz II. 5. 6. Legati Papæ aliquando dicti sunt ejus Vicarii III. 220. 25.
Vicarius Episcopi bonum est, quod sit extraneus L. 208. 9. II. 138. 14. Ejus Vicarius natus est Archidiaconus IV. 55. 16. Episcopus potest esse Vicarius alterius Episcopi, & quando III. 247. 34. fol. 404. 23.
Vicere. Quidam competunt Regi, que non competunt Viceregi, præsertim circa res, concernentes beneficia II. 145. 36. Viceregi Neapolis quanta sit dignitas, potestas, & proventus II. 386. 7. Ingens munus innuitur, quod quidam Vicere Neapolis missi filio Privati Regis Hispaniz II. 386. 7. III. 444. 8.
Vicini Episcopus alicubi decernitur, quod coram habet Ecclesiæ vacantis, & deputet Oeconomum III. 102. 18.
S. Vicinius Ligur Episcopus Serrinz tempore Diocletiani L. 288. 30.
Viclor z. cum Papatu Abbatiam Cassinensem tenuit IV. 322. 9. Invitus, & ægrè, assensiente Imperatore, fit Papa I. 357. 7. Alia de eo III. 386. 24.
Viclor 3. quis fuerit, invitatus præfuit Papatui: Plures Monachos Calinates aliis præfuit Ecclesiis L. 364. 30. Ægrè inducitur dare Ecclesiæ Ploccnzi Episcopum Polonum II. 6. 9. Revocat indultum præjudiciale libertati Ecclesiæ, datum à Nicolao 2. Imperatori, dicens quod Sedes Apostolica libera est, non ancilla, nec ulli subjecta, sed omnibus prelati III. 504. 27.
Vienus Gallia. Ejus provincia Ecclesiastica non subest Sedi Arelatensi L. 128. 32. Viennensè Concilium favet admiffioni extraneorum ad beneficia III. 34. 20.
Vigiliis eligitur in successorem à Bonifacio 2. qui deinde electionem ipsam cassavit III. 345. 32. Fuit anathematizatus à Silverio Papa III. 245. 33. Fit Papa opera Theodori uxoris Justiniani Imper. II. 292. 20. Ejus decretum de plenitudine potestatis Rom. Pontificis III. 299. 26.
Vigarius Simon interponit locus est contra Sedem Apostolicam. An rescripti II. 53. 7. 8. 9.
Vifridus Episcopus duno habuit insulam ab Edualdo Rege Anglorum II. 344. 18.
Vilbertus Catalaun. de eo plura L. 302. 33. II. 199. 7.
Vilhelmus Gallus Abbas S. Michaelis Melitici in Calabria I. 395. 4.
Vindociensis Abbas solebat esse Cardinis S. Priscæ, & alia de hoc monasterio I. 441. 10. 12.
Vincenius Justinianus missus à S. Pio 5. ad Regem

I N D E X

gem Hispaniæ interpellandum, super abusu Regni Neapolis contra jurisdictionem Ecclesiasticam II. 519. 17.

Vitas magis quam genus attendenda est in promovendi ad dignitates I. 197. 25. & seq. f. 363. 27. fol. 368. 2. f. 373. 19. 29. f. 407. 4. f. 415. 29. fol. 428. 26. fol. 450. 25. II. 85. 2. f. 92. 22. fol. 95. 34. fol. 114. 17. f. 120. 2. f. 142. 26.

Vit. Violentia. Episcopi Concilii Nemausensis coo- seiderunt in frusta indumenta Silvæ intrusi in Sedem Narbonensem, & baculos pastorales super ejus caput frigerunt I. 268. 14. Henricus 4. Imper. per vim extorsit à Paschali 2. indultum Investiturarum II. 252. 26. Facta per vim, & præpotentiam, non sunt in exemplum trahenda II. 518. 13. III. 418. 3. f. 421. 9. Vi velle prævalere, non ratione; Turca- rum non Catholicoz IV. 180. 25. Male Contradictores non vi, sed ratione poscentur se exi- gere quod exposcent IV. 181. 25. V. *Electio.* V. *Metu.* V. *Princeps.*

Visitatio Sacra. Coocillium Antiochenum misit ad vi- sitandas, & confortandas Ecclesias ab Hæreticis contaminatas quatuor insignes Episcopos, & quos? I. 92. 12. Etiam antiqui Papæ mittebant Episcopos ad visitandas Ecclesias vacantes I. 185. 22. f. 394. 2. II. 285. 6. Ioterdum eum potestatis cooferendi beneficiis II. 285. 6. Visitationi debita est procuratio III. 443. 7. f. 456. 20. Mitto quique solebat Vi- sitatores ad Ecclesias, quando erant facienda electio novi Præfatis I. 310. 16. Alia de Visitationibus III. 458. 1. f. 461. 8. f. 466. 20. f. 501. 19.

Vitalianus Papa præfatus Ecclesiæ Cantuariensi Theodor- um Tarlensem, cui etiam dat mandatum, ut beneficium conferat in Angliâ Hadriano Afro I. 229. 16. ad 20. II. 289. 13. f. 536. 25.

Vitiger Rex Gothorum Ravennæ captus, & Con- stantinopolim perductus à Belisario II. 327. 38.

Vladislaus Poloniz Rex corripuit à Martino 5. ob extraneos à beneficiis exclusos I. 212. 29. f. 550. 15. II. 4. ad 10. f. 247. 13. f. 308. 21. Fit Vicarius Se- dis Apostolicæ in Russia, & Lithuania II. 5. 6.

Vndecimque, vel undique quid significet III. 365. 27.

Unus beneficiorum, & quorum licet IV. 102. 6. f. 107. 32. f. 108. 34. f. 135. 19.

Unitas laudabilis est II. 121. 38. f. 247. 36. Ecclesia est una V. *Ecclesia.*

Unitas Ecclesiastica, & Sacerdotalis à Sede Aposto- lica conservatur IV. 77. 11. f. 112. 3. Unitas ipsa Ecclesiastica, & Christiana deposcit, ut eam extranei sint participes beneficiorum II. 93. 26. ad 30. f. 121. 5.

Universalis. Vox hæc interdum significat idem ac Catholici Latini; patet quam verbum Occumencius III. 185. 4. 8. De titulo Episcopi Universalis, vel Occumenci, gravis contentio fuit inter Papas, & Episcopos Constantinopolis III. à fol. 183. ad fol. 216. Episcopus universalis dici potest aliquis, vel in essendo, vel in causando, hoc essendo nullus est talis. In causando verb Episcopus universalis est Papa III. 187. 10. 11. f. 200. 44. f. 209. 11. 12. fol. 215. 22. Ex D. Gregorio constat, quod Papa est Episcopus Universalis III. 214. 10. ad 27. Plures Papæ Imperatores, Concilia, Patres, Scriptores Eccle-

fastici, & Principes dant hunc titulum Romano Pontifici III. 189. 14. 15. f. 192. 22. f. 207. 5. f. 216. 25. f. 218. 30. ad 56. IV. 329. 2. 3. 4. Titulum ipsum sibi ab aliis delatum, Papæ non respuit, sed illum ex se ipso non accipit III. 193. 25. f. 196. 31. Pos- set tamen eo uti, si vellet III. 231. 57. Hæreticus est dicere, Papam non habere Primatum univer- salis Ecclesiæ III. 225. 45. IV. 330. 3. An sit diferen- tia inter esse Papam universalem, & esse universa- lis Ecclesiæ Pontificem, vel Episcopum III. 220. 34. f. 222. 38. f. 226. 47. IV. 319. 2. Toleratus fuit ab initio titulus Patriarchæ Occumenci in Episco- pis Constantinopolis, tdm quia non illum sibi usurpabant ex se, sed solum ab aliis attributum admitterent III. 190. 17. f. 196. 31. 32. Tdm quia alioquin subjectionem suam Papæ ostendebant III. 189. 14. 16. f. 199. 42. At postea illis restitutum fuit, ne hunc titulum sibi arrogarent, dum jam tenden- tas ad excutiendum præfatum subjectionem, & depredanda jura aliarum primarum Sedium III. 188. 12. f. 190. 17. 18. 21. 24. f. 196. 32. ad 47. f. 210. 12. Phocas Imper. vetuit, ne Præfili Constantinopolis eo uteretur, tamquam titulo soli Papæ debito III. 192. 22. f. 220. 34. Galli fuerunt Papæ, ne ullo modo hunc titulum illi Præfili permitteret III. 193. 26. Primus ex antiquis, qui hoc titulo usus est, fuit Dioscorus Alexandrius. Nunc eo utitur etiam Patriarcha Græcus Hierusalem III. 188. 12. 13. Ecclesia Romana dissimulat, vel parvipendit, quod Præfili Constantinopolis se vocet Occumencium respectu ad tractum sui Patriarchatus III. 193. 26. ad 32. f. 210. 11. Nam universalis dicitur etiam aliquis, non respectu ad totum orbem, sed respec- tu limitato ad aliquam regionem, aut locum, aut ordinem, aut aliquam orbis partem; & hoc modo interdum Concilia aliquis regionis, et si parti- cularia, dicta sunt universalis, & aliqui Archie- piscopi, Prælati, aut Abbates primarii dicti sunt universales III. 186. 8. 9. 13. 16. f. 193. 26. 27. 28. 30. f. 209. 11. Sicut etiam Magistri primarii Ordinum Regularium dicuntur Generales quoad suas Religiones III. 195. 30. V. *Occumencus.*

Votum continet obligationem juris Divini, sed quia pendet ab humana voluntate, dispensabile est III. 320. 34. IV. 102. 15. 16. Non tamen sine iusta cau- sa III. 324. 47. IV. 303. 16. Voti prævaricatores Anaia, & Saphira fuerunt morte puniti IV. 11. 1. Nicolaus PP. 2. commutavit Regi Angliæ votum visitandi limina Apostolorum in aliud pium opus I. 359. 12. In voto castitatis cum Religioso utrius- que sexus potest Papa dispensare, ut matrimonioium contrahat. Hocque pluries factum est II. 417. 5. 6. S. Cyprianus dispensavit in voto castitatis i verbum solus Papæ eo dispensare potest III. 157. 12. f. 321. 36.

Vox. Novæ voces, & nomina an, & quando præ- set, quod existerent III. 186. 2. IV. 70. 22. 23. Interdum siliande sunt, vel contentendæ novæ voces, & ex pax inter homines turbetur III. 191. 19. 20. 21. f. 200. 45. 47. Vocis, de qua sermo ha- bendus est, proprietas sciri debet IV. 3. 2. Que- libet scientia potest introducere voces novas ad si- gnificandum res, ad se spectantes IV. 70. 22. Ecclesia quoque idem facere potest, ut accidit in voci-

RE RUM, & VERBORUM.

vocibus *Homousios*, *Theoscon*, *Thessalica*, *Transubstantiatio* &c. IV. 70. 22. 23. Vox populi vox Dei est III. 506. 31. Alii V. *Novitas*. V. *Verbum*.

Urbanus Papa, quid sentiat de novis legibus concedendis à Pontifice II. 265. 23. 26.

Urbanus 2. quis, & qualis fuerit, ejus antecessores illum proponunt, ut eorum esset successor, Promovet Sacram expeditionem Hierosolymitanam, Plures Monachos Cassinates facit Episcopos &c. I. 364. 31. 32. Offert Archiepiscopatum Rheganum D. Brunoni I. 388. 21. Deposuit Gausfredum ab Episcopatu Carnotensi, quem dat Ivoni I. 390. 28. Dat Episcopatum Averlanum Guisemundo Gallo I. 401. 23. Dat privilegium electionis de gremio Canonibus S. Pauli Narbonen. II. 75. 15. Mandat beneficia ab Episcopo conferri, sed sine venalitate II. 288. 10. Concedit Regi Aragonie patronatum beneficiorum in urbibus creptis de manu Maurorum II. 302. 21. Dat Rogerio Crumene Duci investituram Apuliam &c. II. 349. 27. f. 408. 19. Alia de eo III. 387. 26.

Urbanus 4. in minoribus plura beneficia in locis diversis possedit I. 470. 22. Invitat Carolum 1. Andegavensem ad Regnum utriusque Sicilia contra Manfredum, scribitque S. Ludovico Francorum Regi, Caroli fratri de hac re II. 433. 9. 10. 11.

Urbanus 6. Regno Castellæ privat Joannem 1. Regem, & ejus subditos à juramento fidelitatis absolvit I. 550. 13. Quod una vice 29. Cardinales Neapolitanos fecerit Vid. II. 41. 5. Ejus electionem ingene schisma fecutum est. Censuris, & privatione plebis Joannem 1. Reginam Neapolis, ejus Regnum conferre Carolo de Dyrrachio II. 436. 17. 18. Una die multis Neapolitanos fecit Presules in Sicilia II. 461. 20.

Urban 1. In urbe notabili, ejusque Diocesi, non est supponendum defuisse viros indigne beneficiorum capaces, quando adea multitudines promoti fuerunt extranei I. 95. 20. f. 392. 6. Ut sunt Urbes Antiochia I. 356. 2. Bellovacii I. 297. 22. Bituricens. I. 309. 14. Constantinopolis I. 95. 20. f. 131. 14. fol. 175. 29. f. 246. 5. III. 356. 10. f. 389. 29. Dolen. I. 413. 23. Graden. I. 181. 9. Lugduni I. 363. 25. Mediolani I. 113. 32. Neapolis I. 186. 27. 28. II. 534. 2. III. 235. 4. f. 397. 4. Panoemi I. 95. 20. Romæ I. 97. 25. f. 333. 5. f. 358. 8. f. 369. 6. II. 89. 15. III. 145. 32. 33. Sagina I. 448. 31. Senonen. I. 95. 20. f. 292. 6. f. 333. 5. III. 146. 32. f. 169. 3. f. 368. 37. Tornaceni. I. 445. 21. Tyrien. I. 412. 21. In tota Hispania I. 363. 27. 29. In urbe Metropoli III. 169. 3. In quolibet Diocesi I. 393. 30.

Ursicinus Theurinenis resistit Regibus Francorum, ne seisciant partem Diocesis, quam habebat in Francia, et auxiliante D. Gregorio I. 184. 19.

Utilitas plurimum præferri debet unius utilitati III. 246. 31. f. 318. 28. Publicis utilitatibus leges, & canones famulantur III. 275. 15. f. 318. 29. 30. Causa utilitatis licitum est dispensare super pluralitate beneficiorum IV. 325. 18. Et transferre Presules de una ad aliam Sedem I. 282. 12. V. *Translatio*. Utilitas interdum summitur pro necessitate, & cum ea equiparatur. V. *Necessitas*.

Uvaldrada, in uxorem optata à Lothario Rege cum repudio Theutberge Regina, habuit faustices duas

Pseudo synodos, & resistentem Nicolaum Papam III. 371. 45. 46. 48.

Vaimalebus, vel Guaimarus Dux Salerni stipendiariorum accipit Normannos II. 391. 13. fol. 392. 15. 17.

Vaspertus Episcopus recipit in suo Clero Monachum alienigenam cum licentia sui Presulis &c. I. 286. 35.

Vasso Dux Neapolis occidit Hamfridum Comitem Normannorum in Ecclesia II. 345. 21. f. 392. 14. fol. 395. 22.

Venilo Senonenis quid fecerit in causa Ebbonis Remeosis III. 124. 40. Alius Vvenilo Rotomagensis Antistes III. 127. 47. 48.

Vestimasteria Concilium de beneficiis Angliæ, à Romana Ecclesia dissonantis I. 468. 14.

Vicilla missus à D. Jo. Chrysofomo ad erudiendos Gothos in fide III. 177. 26.

Villelmus Catalanen. aliunde accerit Abbates, præficiendos Monasteriis I. 426. 22.

Villelmus Mediolanensis fit Patriceus Hierosolymitanus I. 409. 21.

Villelmus de Monasterio factus ab Alexandro 2. Signifer, ut subigat Campaniam Sedi Apostolicæ II. 334. 51.

Villelmus Norwicensis, ejus occasione excitata est in Anglia repulsio extraneorum, tandem ibi admittitur. Indè legatione Regis fungitur ad Papam I. 540. 32.

Villelmus Sanctorum, Episcopus Indè Remeosis, & Cardinalis, ac alia de eo I. 443. 16. 17. 18. 22.

Villelmus Tyrius, anteq. Prior S. Sepulchri, impræbat privilegia exemptionis data Monachis I. 226. 6. Pessio à Papa donatus, & alia de eo I. 226. 6. fol. 412. 10. 21.

S. Vilibertus Anglus Episcopus Trajecten. I. 231. 24. Et operam dedit S. Bonifacius Moguntinus I. 254. 1.

Vulcanus Rex Dalmatiz vocat Innocentium 3. Papam universalem III. 220. 24. Et scribit Papa de plenitudine suæ potestatis III. 300. 28.

Vulcarius, vel Villicarius Episcopus Senonenis Conc. Romano in causa imaginum interfuit: interpellatur à Papa, ut præficiat alium Episcopatum Marimum, in Galliam missum, & cur. I. 242. 28. 29. II. 289. 13.

Vulsius Ligonienis, ejus promotioni resistit Hieronymus Remeosis, & cur. I. 302. 33. Fit Archiepiscopus Bituricensis, & alia de eo I. 307. 7. 8. fol. 309. 14. III. 122. 35. ad 48. f. 255. 10.

Walbertus Meldensis frater, & antecessor in Sede S. Fari I. 231. 25.

Vulgaris à suo Monasterio ad Clerum alienigenarum traductus I. 286. 25.

I N D E X.

X

- X** *Ense* nondum baptizatus temere invasit Episcopatum Hierapolis. Et Petrus Fullo Pseudopresul Antiochiam dixit, ei pro baptismo sufficere Consecrationem Episcopalem, Aliaque de illo I. 89. 4. III. 99. 29.
- Xenochoreta* significat monachum localem, prout aliquis monasterii professum, eique affixum I. 81. 22.
- Xenodochium* dicitur Hospitale, in quo recipiuntur peregrini III. 73. 22. Xenodochia interdum Decima debita sunt IV. 361. 8. fol. 364. 14. Alia V. *Hospitalia*.
- Xerxes* Rex Persarum tæniis ornabat arbores IV. 146. 15.
- Ximenes* Franciscus reprobus à præbenda Toletana possidenda, successu temporis fuit Archiepiscopus illius Ecclesie, & Cardinalis II. 399. 34. Pietate multum floruit IV. 137. 24.
- Xiphilius* Patriarcha Constantinopolis III. 391. 36.

Z

- Z** *Acheriat PP.* Calaber. Fuit Luitprandus, & Rachisus Reges Longobard. venerati sunt, Cujus quoque auctoritate Pipinus Regnum Fran.

corum adeptus est, Childerico inerte dejecto. Totondit, & Monachum fecit Carlomannum, Pipini fratrem, eique Monasterium montis Soracis contulit. Ipsi Pipino, & Gallis Præsulibus quendam Capitula misit, disciplinam spectantia I. 237. 9. ad 16. Quæ publicari mandavit in Synodo per D. Bonifacium congreganda I. 238. 13. f. 240. 21. Sub eo celebratum est Concilium Romanum I. 245. 3. Assignat D. Bonifacio Sedem Moguntinam I. 255. 4. IV. 307. 29. Abstinere ab accipiendis quidquam in Faltio Archiepiscopali, aliisque sacris rebus tradendis II. 210. 7. An dederit Pipino Regi potestatem nominandi Episcopos Gallicie II. 245. 9. 10. f. 250. 12. III. 510. 38.

Zelus alius est bonus, alius est malus II. 469. 13. IV. 80. 1.

Zeno Imper. rogat Simplicium Papam, ut dispenset quod Præsul Antiochie possit consecrari Constantinopoli, jurando quod in posterum non idem fieret I. 270. 15. 16. Cedit Italiam Theodorico Regi Gothorum II. 326. 33. 35. f. 329. 41. f. 481. 11.

Zerobabel Templum post captivitatem Babylonicam restauravit III. 480. 9. IV. 83. 11.

Zosimus PP. in quo sensu dicat, se non posse violare Canones II. 267. 28. III. 277. 18. Varie res, quas fecit in causa Pelagii, & Celestii, ac Erotis Arelaten. & Lazari Aquens, modo deceptus, modo rerum melius instructus III. 332. 1. ad 19.

F I N I S.

ERRATA CORRIGE. Tom. IV.

Pag. Lin.	Error	Correctio.
3	1 quod nam etiam alij	quod reprehensibile
14	lex reprehensibile	
35	voto beneficium	vox beneficium
4	voto beneficium	vox beneficium
4	oppositum	appositum
5	qui aliam	qui per alium
6	alter nativo	alternativè
7	patres fit	quatenus fit
8	fit controversia excitata	controversia excitata
6	est locutum	est locutum
30	obsoletæ	obsoleta
47	valebant	valeant
9	nec debeat	nec debent
11	Scythos	Scythas
23	& libentes	& bibentes
33	Nicænum primum	Nicænum primum
34	quæ	quos
15	& ideo Ecclesiæ publicæ non servant	Et non ideo Ecclesiæ publicæ deserviant
17	intereit	innoteat
21	de beneficiis	de beneficiariis
15	memorantur	memoratur
23	Titularis	Titularis
43	immediatæ	immediatè
24	Oreste	Oraße
26	martyrium	martyrium
19	dispertendos	dispertiendi
18	vel refert	nil refert
31	non conferimus	non proferimus
48	administratione	admiratione
36	simplicia	simplex
15	sportulis	sportule
27	& viros	ut viros
46	fortis ferro	fortis ferro
38	opus beneficium	opus, à beneficio
39	actus rem	actus, non
33	Fulconem	Franconem
43	illum exponit	illum exponit
44	Clericos	Clericum
45	qui etiam non sint	etiam non sint
46	aliquantibus	aliquoties
50	causis ipsis	causis iustis
51	ad eam	ad eam
18	foveret, & provideret	foveret, & provideret
53	excrevit	excrevit
38	beneficiis	beneficiis
41	non cesset	non cesset
50	quod ubilibet	quod ubilibet
61	quia	quin
62	nec omnes	nec omnes
67	resident	residerent
69	Nos	Nos
51	existeret	existeret
34	hæc ordines	hi Ordines
70	emisu	emisu
71	dictis	dictis
72	Canonizæ	Canonizæ
73	quæ audiunt alia	quæ audiunt, esse talia
74	cum uxore quoad sacramentum, & retentionis	cum uxore, & retentionis
75	Canonizæ	Canonizæ
80	Videmus	Videmus
81	inceptum	inceptum
82	exercuerint 120	exercuerint quotidie 120
91	&c. auditis	&c. His auditis
92	intelligi	intelligi
95	Nec sola	Hæcque sola
99	five hac	sine hac
102	indicatur	indicatur
41	jam frustra	jam supra
106	exigent	exigunt
107	quid egerit Concilium	dele totum hoc
	compotellianum	
108	superius de hisce	superius ex hisce
109	obtinuit, quem	obtinuit Petro, quem
112	errorem tunc	errorem hunc
114	vel parum cum	vel parum refert, cum
114	intitulari valeat	intitulari valeat

Pag. Lin.	Error	Correctio.
116	53 Triburgo ejus glossatur	Friburgo glossatur
118	33 antea nisi fuerint	antea visi fuerint
35	Archiepiscop. errari	Archiepiscopat. ornari.
119	37 inducunt rationem	inducunt rationem
122	45 alterum ex quib.	alterum ex ipsis
126	39 supra ejus potest talis	supra jus, potest talis
		lem restrictionem
132	25 in suis ætatis	sux xtatis
137	40 stirps perierit	stirps peperit
138	11 sicut stultus esset	dele totum
140	3 beneficiorum	beneficiorum
175	9 potest officii	potest cum officii
176	30 Prima die se	Prima de se
181	5 opportune probatur	opportune profatur
181	5 & uti	& vi
185	49 congeritur	congeruntur
186	9 nullis aureos	mille aureos
		conferantur, sed etiam
		coacervantur
190	52 principalem non	personalem non
199	34 dictos Prioratus	dictus Prioratus
205	1 provincie Ecclesiæ	provincie Aliz
206	1 proficiunt	proficiunt
208	37 contra visionem	contra julionem
215	26 laborant modo	laborant eo modo
217	26 ad rem sine	non tamen sine
218	31 ad meam sententiam	ad meum sentium
		non occupat
219	3 Sanchez	Vasquez
225	1 si non sine	Non sine
228	15 & virtualiter	& virtualiter
230	38 inductioni	inductioni
231	49 & Diana	& Diana
231	18 cum Navarra	cum Navarra
236	48 itaque	quo ita
238	48 ultra qua mensurantur	ultra qua mensurantur
		labores, & stipendia
		basulorum
239	1 viginti	triginta
240	18 inexpertis	in expertis
246	48 illi perperam	id illi perperam
40	gessere	gessere
253	39 subsistentibus	subsistentibus
255	38 potioni	potioni
256	49 decretavit	patroni
261	4 excepisset	dereliquit
271	16 847	expresisset
279	17 Nudum ergo non est	857
280	2 In una quoque	Quare non est
290	52 per subdiaconatum	in a. a. quoque
297	9 teneantur	pro subdiaconatu
301	9 Quisque	teneantur
307	33 nisi post 15	Quique
309	30 ex viribus	nisi post 22
316	45 adeo valeat	ex Jernibus
323	44 Episcopatus	adeoque valeat
326	37 salum esse	Episcopatus
328	44 alligandos	salum esse
341	53 nisi mutetur	ad ligandos
343	9 qua circa	mutetur
345	3 nam in illo	qui circa
348	3 viris proximis	Nam in nullo
16	pecora mala	viris ad proximis
37	perductus est	pejora mala
350	8 differenter	perducta est
24	interdixit	indifferenter
39	quidem	injunxerit
367	13 opponere	quidem
371	32 tam dat historia	imponere
372	15 vel mundo	tam historia
31	non sint	vel mundo
376	27 si aliqua	non sint
381	30 suo caperunt	si onera
384	8 palmariter	succeserunt
388	8 aut de diabolo	palmariter
390	12 quia habent	ubi de diabolo
		quia non habent

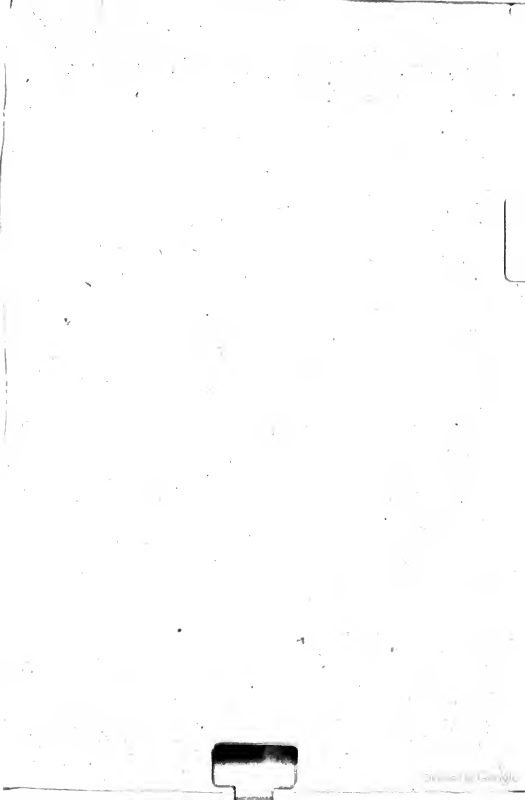
Alia errata minoris momenti doctus Lector ex se poterit emendare.

IV
74